

T.C. Resmî Gazete İLK 100 SAYI

10 OCAK 1924 - 6 MAYIS 1925
(51 - 100. SAYI)

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI
HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. Resmî Gazete

İlk 100 Sayı

Cilt II
10 Ocak 1924 - 6 Mayıs 1925
(51- 100. Sayı)

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI
Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
AĞUSTOS 2023

T.C. Resmî Gazete İlk 100 Sayı
Cumhurbaşkanlığı Yayınları; 137
Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü Yayınları; 7

1. Baskı: Ankara, 2023
ISBN: 978-625-7368-29-2

Yayına Hazırlayanlar

Hakkı SUSMAZ
Bekir KELEŞ
Yunus Emre SILAY
Yunus Emre İLKORKOR
Gürsel KARAKERİMOĞLU
Muhammed Enes AKKUŞ
Efsun GÜNERİ
Seda DEMİR
Mesut CANGÜL
Derya GÜNER
Nurseda KOCA
Kübra KURTULUŞ

Tashih

Efsun GÜNERİ

Tasarım

Seda DEMİR
Serkan ACAR

Cilt

Yusuf AYDIN
İlhami İNAN

© Bütün hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir parçası Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının yazılı izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ve benzeri yollarla çoğaltılamaz, aktarılamaz, yayımlanamaz.

“Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışından Millî Mücadeleye, Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, ülkemizin yasama, yürütme ve yargıya dair iş ve işlemlerinin yürürlük kazanarak milletinle paylaşıldığı Resmî Gazete, bu yönüyle tarihi bir fonksiyon icra etmektedir. Resmî Gazete bir anlamda ‘devlet hafızası’ ve ‘şeffaf yönetim anlayışının vesikası’dır.”

Recep Tayyip ERDOĞAN

Türkiye Cumhurbaşkanı

TAKDİM/TEŞEKKÜR

7 Şubat 1921 tarihinde Ceride-i Resmîye adı altında 1. sayısı yayımlanan Resmî Gazete, 1 Aralık 1928 tarihli 1054. sayısına kadar Osmanlı Türkçesiyle yayımlanmış olup, Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip yeni Türk alfabesiyle yayımlanmaya başlanmıştır.

Resmî Gazete'nin kuruluşunun 100. yılı münasebetiyle Millî Mücadele ile genç Cumhuriyetin kuruluş yıllarını kapsayan ve internet sitesi arşivinde yer alan Resmî Gazete'nin ilk 1053 nüshasının orijinal metinleri transkribe edilerek Türk Milletinin istifadesine sunulmuştur. Bu çalışmanın ürünü olarak Resmî Gazete'nin ilk 100 sayısı aslına sadık kalınarak birleştirilmiş ve "T.C. Resmî Gazete İlk 100 Sayı" eseri ortaya çıkarılmıştır. Hukukçuların olduğu kadar tarihçilerin de yararlanacağını düşündüğümüz bu eser Yeni Devletin kuruluşuna farklı bir pencereden bakabilme imkânı sunması bakımından da büyük önemi haizdir.

Kadim devlet geleneğimizin tarihi sürekliliğinin sağlanması ve zengin idari birikimimizin geleceğe aktarılması bakımından faydalı olacağını düşündüğümüz bu eserin idarenin işleyişine olumlu katkı sağlamasını temenni eder, emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Dr. Metin KIRATLI

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı

İÇİNDEKİLER

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 10/1/1924 Numarası: 51)	1
Kanunlar	1
Aff-ı Umumi Kanunu.....	1
Divan-ı Temyiz-i Askeri Kanununun 36. Maddesini Muaddil Kanun.....	2
Muzır Hayvanların İtlafı Hakkında Kanun.....	2
Kararnameler	3
Hariciye Vekâleti	3
Evkaf Vekâleti.....	3
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri.....	3
İlanlar	31
16 Kânunuevvel 1339 Tarihinde İnikat Eden Encümen-i Müdiran Kararıyla Tahsisat Kılınan Maaşat.....	32
2 Kânunusani 1340 Tarihinde İçtima Eden Muhassasat-ı Zatiye Encümenince Tahsis Olunan Maaşat.....	34
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 13/1/1924 Numarası: 52)	37
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri.....	37
9 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat.....	66
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 17/1/1924 Numarası: 53)	71
Kararname.....	71
Hariciye Vekâleti	71
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	71
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 21/1/1924 Numarası: 54)	105
Kanunlar	105
Hafta Tatili Hakkında Kanun.....	105
Maliye Bütçesinde Açılmış Olan Ziraat Bankasının İstanbul Avansına Tediye Faslına İki Milyon Lira Tahsisat Vazına Kanuna Müzeyyel Dair Kanun	106
Ticaret-i Berriye Kanununun Fasl-ı Salisinin Onuncu Maddesine Müzeyyel Kanun	107
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri.....	107
İlanname	132
Gümrüklerin Tasnifatı.....	132
16 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla Tahsis Kılınan Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramil Maaşatı.....	134

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 28/1/1924 Numarası: 55) 139

Kanunlar	139
İstiklâl Muharebatı Esnasında Malul Kalan Muvazzaf, Mütakait, İhtiyat, Milli Kuvvetler ve Jandarma Erkân, Ümera, Zabitan ve Memurin ve Mensubın-i Askeriye ile Küçük Zabitan ve Efrada Nakdî Mükâfat İtası Hakkında Kanun	139
Kararname.....	140
Tayinler	140
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	140
İlanlar	162
İstiklâl Mücadelesinde Sakatlanarak Malul Düşen Zabitan ve Efrat Esamisi.....	163
23 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla Tahsis Kılınan Mütakaidin ve Mazulîn ve Eytam ve Eramil Maaşatı.....	169

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 4/2/1924 Numarası: 56) 173

Kanunlar	173
Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 5, 118 ve 121. Maddelerinin Tadili Hakkında.....	173
Memurin-i Mülkiye Tekaüdüne Dair Olan Kanun ile Askeri Tekaüt ve İstifa Kanununda Muharrer Cüzdan Bedelatının Tadili Hakkında	174
Dâhiliye Vekâleti	174
İsimlerinin Tebdili Tasdik-i Âliye İktiran Eden Köyler.....	174
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	175
İlanlar	197
İstiklâl Mücadelesinde Sakatlanarak Malul Düşen Zabitan ve Efrat Esamisi.....	200
Malul Efrat Defteri.....	200
30 Kânunusani 1340 Tarihinde İçtima Eden Muhassasat-ı Zatiye Encümeninde Tahsis Olunan Maaşat	204

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 14/2/1924 Numarası: 57) 209

Kanunlar	209
15 Mayıs 1335 Tarihinden İtibaren Cidal-i Milliye İştirak Edip Muhtelif Milli Cephelerde veya Dâhili İsyanların İtfasında Bilfiil Hizmet Ederek Fevkalade Yararlık Gösterenlerin Takdirname veya Bir Derece Terfi Suretiyle Taltiflerine ve Bunları İdare Eden Müdafaa-i Hukuk Reis ve Azalarıyla Mücahit ve Mücahidelere İstiklâl Madalyası İtasına Dair Kanun ...	209
Muallimîn ve Talebenin Askerlikten Tecilleri Hakkındaki 21 Şubat 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun	210
Tayinler	210
Sıhhiye Vekâleti.....	210
Dâhiliye Vekâleti	211
Tamimler.....	211
Maliye Vekâleti Muhasebe-i Umumiye Müdüriyetinden.....	211
Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi.....	211
Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit Ticaret Mukalevenamesi.....	212
Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit İkamet Mukavelenamesi	218
Mudanya-Bursa Demiryolu	220
Galata-Beyoğlu Tünel Şirketiyle Bilmüzakere Takarrür Eden İtilafname Sureti	222
Aydın Demiryollarının İtilafnamesi Suretidir	224

Şark Demiryollarının İtilafnamesi Suretidir.....	225
Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	226

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 18/2/1924 Numarası: 58) 243

Kanunlar	243
Müdafaa-i Milliye, Bahriye, Jandarma ve Askerî Fabrikalar ile Muhassasat-ı Zatiyenin 1339 Senesi Bütçelerine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	243
Kararname.....	244
Hariciye Vekâleti	244
Tayinler	244
Sıhhiye Vekâleti.....	244
Tamimler.....	245
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyâta Gönderilen Tamim Suretleri	245
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	248
Malul Efrat Defteri.....	269
6 Şubat 1340 Tarihli Encümen Kararıyla Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat	275

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 21/2/1924 Numarası: 59) 279

Kanunlar	279
5 Kânunuevvel 1339 Tarihli Zabıta-i Sıhhiye-i Hayvaniye Kanun-ı Muvakkatinin İkinci Maddesini Muaddel Kanun	279
Askerî Tekâüt Kanununun Otuz Sekizinci Maddesinin Tadiline Dair Kanun	280
İstanbul'da Av Tezkerelerinin Tezyidi Hakkında Kanun.....	281
Telgraf ve Telefon Kanunu.....	281
Rize Vilâyetiyle Borçka Kazasında Fındık, Portakal, Limon, Mandalina ve Çay Yetiştirilmesi Hakkında Kanun.....	287
Tayinler	288
Dâhiliye Vekâleti	288
Şeriye Vekâleti.....	288
Dâhiliye Vekâletinden Tevarih-i Muhtelifede Vilâyata Yapılan Suret ve Kararların Tamim Suretleridir	288
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	294
İlanlar	305
Malul Efrat Defteri.....	305
13 Şubat 1340 Tarihli Encümen Müdürânı Kararıyla Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat.....	311

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 25/2/1924 Numarası: 60) 315

Dâhiliye Vekâletinden Tevarih-i Muhtelifede Vilâyata Gönderilen Karar ve Tamimlerin Sureti.....	315
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	318
Malul Efrat Defteri.....	337
20 Şubat 1340 Tarihli Encümen-i Müdirânı Kararıyla Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat.....	345

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 28/2/1924 Numarası: 61) 349

Kanunlar	349
Mücade-i Milliyede Şehit Olan Gönüllü ve Kuva-yi Miliye Zabitan ve Efrat Ailelerine Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	349
Yeniden İnşa Edilecek Hapishaneler Masarifi İçin 1339 Senesi Bütçesine Üç Yüz Bin Lira Tahsisat Konulmasına Dair Kanun	350
Sayım Kanunu	350
Meskûkât Darbı Hakkında Kanun	352
İstanbul İstiklâl Mahkemesince Muhtelif Cezalara Mahkûm Edilen Lütfi Fikri Bey ile Hafız İbrahim Edhem Efendi ve Ali Osman Kâhya'nın Aflarına Dair Kanun	353
Dâhiliye Vekâletinden Bilumum Vilâyâta Tevarih-i Muhtelifede Gönderilen Karar ve Tamim Suretleri.....	353
Ordulardaki Fazla Hayvanatın İstilâ Görmüş ve Yunan Tahribatına Maruz Kalmış Müstahsil Köylülere Bedel-i Mukarrerî Üzerinden Mukassatan Tevzii Hakkında Lâyiha-i Kanuniye.....	354
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	356
Malul Efrat Defteri.....	376

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 5/3/1924 Numarası: 62) 383

Kanunlar	383
İstimlak Kanun-ı Muvakkatenin İkinci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun	383
Gümrük Kanununun On Dördüncü Maddesinin Tadili Hakkında Kanun.....	383
Hizmet-i Fiiliye Erbabına Yeni Ziraat Usullerinin Öğretilmesi Hakkında Kanun.....	384
1316-1317 Tevellütü Olup İstiklâl-i Milli Harbi Esnasında Hasbellüzum Hizmet-i Fiiliyeleri Tehir Edilmiş Olan Mükellefin Hakkında Kanun	384
Ankara Şehremaneti Kanunu	384
Türkler ve Türk Şirketleri Tarafından İştirâ Olunan Buharlı Sefainin Gümrük Resminden İstisnasına Dair Kanun	386
Beyiye Hakkının ve Gişe Memurluklarının Malûl Gazilere Tahsisi Hakkındaki 19 Teşrinisani 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun.....	386
Men-i Müskirat Kanunu Mucibince Türkiye Haricine Çıkarılmak Üzere İthal Edilmiş Olan Müskirat ve Şarapların Tehir-i İmhası Hakkında Kanun.....	386
Nisab-ı Müzakere Kanununun Altıncı ve Sekizinci Maddelerini Muaddil 8 Mart 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesinin Tadiline Dair Kanun	387
Muhtacin-i Zürraa Ziraat Bankalarından Yapılacak İkrazat Deyn Senetlerinin Kâtib-i Adililiklerce Tasdik Edilmeyip Mahallî İhtiyaç Komisyonlarının Tasdikiyle İktifa Edilmesine Dair Kanun	387
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	387
İlanlar	407
Malul Efrat Defteri.....	408
27 Şubat 1340 Tarihli Encümen-i Müdiranı Kararıyla Mütakaiddin ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat.....	414

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 6/3/1924 Numarası: 63) 419

Kanunlar	419
Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu.....	419
Bazı Mahallerde Hâkim-i Müçtemi Teşkilatının İadesine ve Bazı Mehakimin Lağvına Dair Kanun	428

1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu.....	428
İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair 8 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Bazı Mevaddını Muaddil Kanun.....	431
Trabzon, Rize ve Giresun Vilâyetlerine İthal Olunacak Mısırın Gümrük Resmi Hakkında Kanun	431
Hudut ve Sevahil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 Mart Ayına Ait Muvakkat Bütçesine Dair Kanun.....	431
Şerîye ve Evkaf ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletlerinin İlğasına Dair Kanun	432
Tevhid-i Tedrisat Kanunu.....	432
Hilafetin İlga ve Hanedan-ı Osmaninin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun.....	433
Kararlar	434
Hariciye Vekâleti	434
Tayinler	434
Sıhhiye Vekâleti.....	434
Tamimler.....	435
Yeni İsimler	435
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri.....	435
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 10/3/1924 Numarası: 64)	439
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Tevarih-i Muhtelifede Vilayâta Yapılan Tamim Suretleri	439
Rus Konsoloshaneleri Hakkında.....	439
Türkiye Orman Cemiyetleri İttifakının Menafi-i Umumiye Hadim Müessesat Meyanına İthali Hakkında	439
Memurîn-i Devletin Eşhas, Müessesat-ı Hususiye, Tedrisiye, Hayriye, Mezhebiye Nam ve Menfaatine Toplanacak İânâtı Zîr-i Himayesine Almaları Memnu Olduğuna Dair.....	440
Seferberliğin İhzarâtı İçin Takip Edilecek Şekl-i Mesai Hakkında	440
İsimleri Tebdil Edilmek Lazım Gelen Mahaller Hakkında Tahakkuk Edilecek Tetkikata Dair.....	440
Mecburi Mübadeleye Tabi Ortodoks Mezhebindeki Rumlardan Elyevm Silah Altında Bulunanların Suret-i Terhisleri Hakkında.....	441
Hayvan Hırsızlığının Men'î Hakkında	441
Yalve Kazası İsminin Yalova Şeklinde Yazılmasına Dair.....	441
Mevkuf veya Taht-ı Muhakemede Olan Rum ve Yunanlıların Muhakemelerinin Tehirine Dair	441
Hem Mebde ve Hem Müntehasında Telgraf Merakizi Bulunan Mevaki Arasında Telefon Hutut-ı Hususiyesinin Tesisi Memnu Olduğuna Dair	442
Anasır-ı Gayr-i Müslime Emvali Hakkında	442
Ahval-i Aşâir Hakkında.....	442
Memuriyet-i Muvakkate ile İzam Edilenlere Aile Harcırahı İtasına Civar Kanunu Görülmediğine Dair	442
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	443
Malul Efrat Defteri.....	464
5 Mart 1340 Tarihli Encümen-i Müdirânı Kararıyla Mütেকaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat....	470
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 13/3/1924 Numarası: 65)	475
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilayâta Tevarih-i Muhtelifede Gönderilen Tamim Suretleri	475
Muzır Hayvanatın İtlafi Hakkındaki 29 Kânunuevvel 1339 Tarih ve 293 Numaralı Kanunun Sureti Tatbikini Mübeyyin Talimatname	475

Mevkuf veya Taht-ı Muhakemede Olan Rum ve Yunanlıların Tehir-i Muhakeme ve Tahliyelerine Dair	477
Süleymanlı Kazasının Andırın Kazasına Tahviline Dair	477
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	478
Malul Efrat Defteri.....	503
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 17/3/1924 Numarası: 66)	509
Tamimler.....	509
Hükûmet-i Milliye'nin Bidayet-i Teşekkülünde İcra-yı Faaliyet Eden Kuva-yı Milliye Müfrezeleri Tarafından Ahaliden Alınan Eşya ve Mevadd-ı Sairenin Bedelatının Suret-i Tediyeğine Dair Dâhiliye Vekâletinin Tamimi.....	509
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	511
Malul Efrat Tablosu	533
12 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdirânı Kararıyla Müttekaidîn ve Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Tahsis Kılınan Maaşat	539
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 24/3/1924 Numarası: 67)	543
Tamimler.....	543
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilâyata Gönderilen Tamim Suretleri Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunan Eşhas Listeleri.....	543
Kararnameler	547
Hariciye Vekâleti	547
Büyük Millet Meclisi Müzakereleri	547
19 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdirânı Kararıyla Müttekaidîn ve Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Tahsis Kılınan Maaşat	571
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 7/4/1924 Numarası: 68)	575
Kanunlar	575
Bazı Mahallerde Hâkim-i Müçtemi Teşkilatının İadesine ve Bazı Mehakimin Lağvına Dair Kanun	575
1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu.....	576
İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair 8 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Bazı Mevaddını Muaddil Kanun	578
Trabzon, Rize ve Giresun Vilâyetlerine İthal Olunacak Mısırın Gümrük Resmi Hakkında Kanun	578
Hudud ve Sevhil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 Mart Ayına Ait Muvakkat Bütçesine Dair Kanun.....	578
Şeriye ve Evkaf ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletlerinin İlğasına Dair Kanun	579
Tevhid-i Tedrisat Kanunu.....	580
Hilafetin İlğasına ve Hanedan-ı Osmanînin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun	580
Ziraat ve Ticaret Vekâletleri Teşkilî Hakkında Kanun	581
Sunî İpekten Mensucat İmalinin Men'i Hakkında Kanun	581
Şehit Miralay Nâzım Bey'in Validesi Libas Hanım'a Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Dört Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun.....	582
Miralay Süleyman Fethi Bey Zevcesi Fatma Latife Hanım'a Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Dört Bin Kuruş Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	582
Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Mart ve Nisan Aylarına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu	583
Darüleytamlar Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu	583

Etubbanın Hizmet-i Mecburiyesi Hakkındaki 8 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun.....	583
Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu	584
Türkiye Cumhuriyeti ile Macaristan Kraliyeti Arasında İstanbul'da Münakit 18 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun	588
Hükûmet Yedinde Sahipsiz Olarak Mevcut Bulunan Emlâkin Emval ve Emlâk-i Düşman, Usât ve Hasbe'l-lüzum Hükûmet Tarafından Tahrip Edilmiş Olanlara Nispet Dâhilinde Tevzii Hakkında Kanun	588
Köy Kanunu	588
Türk Şairi Abdülhak Hamid Bey'e Kayd-ı Hayat Şartıyla Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisine Dair Kanun.....	603
Ziraat Bankası 1340 Senesi Bütçe Kanunu	603
26 Kânunuevvel 1339 Tarihli Aff-ı Umumi Kanununun Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun.....	605
1340 Senesi Türkiye Cumhuriyeti Seyr-i Sefain İdaresi Bütçe Kanunu.....	605
Emniyet Sandığı 1340 Senesi Bütçe Kanunu	606
Arade-Diyarbakır-Ergani Arasında Demiryolu İnşasına Dair Kanun	606
Samsun-Sivas, Ankara-Musaköy Demiryollarının İnşası Hakkında Kanun.....	606
Ankara-Sivas ve Samsun-Musaköy Demiryollarının İnşa ve İşletme İdaresinin 1340 Senesi Mülhak Bütçe Kanunu	607
Ziraat ve Ticaret Vekâletleri 1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu.....	608
Anadolu Demiryollar İdaresine Dört Yüz Bin Liranın İkrazına Dair Kanun.....	608
Hudut ve Sevhil Sıhhiye Müdüriyeti 1340 Senesi Bütçe Kanunu	608
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Bütçe Kanunu.....	609
10 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanunun İkinci Maddesini Muaddil Kanun.....	609
Askeri Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Mülhak Bütçe Kanunu	609
1340 Senesi Nisan Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu.....	610
Talimatlar.....	611
Kanunname Suretidir	611
400 Numaralı Kanunun Suret-i Tatbiki Hakkında Talimat	611
Kararname Suretleri.....	612
Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunan Eşhas Listeleri.....	612
26 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdirân Kararıyla Mütেকaidin ve Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Zam ve Münakaleten Zam ve Tashih Kılınan Maaşattır.....	618
İlanlar	619

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 26/4/1924 Numarası: 69) 621

Kanunlar	621
Ergani Bakır Madeninin İşletilmesi Hakkında Kanun	621
1324 Temmuzundan İtibaren 1339 Senesi Gayesine Kadar Bircümle Matlubat ve Düyun-ı Hazinenin Suret-i Mahsubuna Dair Kanun.....	621
Muhâmât Kanunu	623
Hükkâm ve Mensubini Adliyenin Resmi Kisveleri Hakkında Kanun	626
4 Şubat 1321 Tarihli Damga Kanununun Yetmiş Birinci Maddesini Muaddil Kanun	626
Zonguldak Şimendifer ve Liman Rüsumunun Tenzili Hakkında Kanun.....	627
Erzurum-Sarıkamış-Kars ve Şuabatı Demiryollar İdaresinin 1340 Senesi Bütçe Kanunu.....	627
İstanbul ve Tevabî Bahkhanesine Mütেকallik Nizamnamenin Birinci ve Üçüncü Maddelerinde Muharrer Rüsumun Tezyidine Dair Kanun.....	631

Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rûsum Hakkında 15 Nisan 1338 Tarihli Kanuna Merbut Tarifeye Bir Zeyil İlavesine Dair Kanun	632
Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rûsum Hakkında 15 Nisan 1338 Tarihli Kanuna Merbut Tarifeye Zeyil	633
Kanun Sureti: Tuz Resmi Hakkında Kanun	633
Mehakim-i Şeriyenin İlğasına ve Mehakimin Teşkilatına Ait Ahkâmı Muaddil Kanun	633
Müskirat Resminin Tadiline Dair Olan 8 Kânunusani 1336 Tarihli Kararnamede Münderiç Rûsumun Tezyidine ve Men-i Müskirat Kanununun Tadiline Dair Kanun.....	635
Mahsulât ve Mamulâtı Dâhiliye İçin İstimaline Zaruret ve Lüzum Görülen Mevadd-ı İptidaiyenin Kabul-i Muvakkat Usulüne Tevfikan Bilâ-Resim İthaline Dair Kanun	636
Muayyen Tarife Vesait-i Nakliye ile Seyahat Eden Yolculardan Alınacak Nakliyat Resmi Hakkında Kanun	636
Konya Ovası İskası Hakkında Kanun.....	637
Artvin, Ardahan, Kars Vilâyetleriyle Kulp ve Iğdır Kazaları ve Hopa Kazasının Kemalpaşa Nahiyesindeki Arazide Hakk-ı Tasarrufa Ait Kanun	638
Mülkiye Harcırah Kararnamesine Tevfikan Verilmekte Olan Umum Harcırahlardan Yüzde Kırk Tenzilat İcrası Hakkındaki 2 Ağustos 1336 Tarihli Kanunun İlğasına Dair Kanun Sureti	639
Trabzon-Erzurum Demiryoluyla Trabzon Limanı Keşfiyatı ve İhzaratının 1340 Senesi Zarfında İcrası Hakkında Kanun	639
Memleketlerinde Türk Tebaasından Kavanin ve Tedabir-i İstisnaiye-i Harbiyeyi Refetmiş Olan Devletlerin Türkiye'deki Tebaasına Mevzu Tedabirin de Refine Dair Kanun	640
On Üç Zata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	640
Şehit Tevfik Sükûti Bey'in Validesi Fatma Zehra ve Hemşiresi Seniye Hanımlara Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	640
Damat Ferit Tarafından İdam Edilmiş Olan Çarkçı Yüzbaşı Halil İbrahim Efendi Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun.....	640
Müteaddit Zevata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	641
Kızılca Nahiyesi Müdürü Adil Efendi'nin Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	641
Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Cumhuriyeti Arasında Münakit 3 Mart 1340-1924 Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun.....	641
Kararnameler	641
Talimatlar.....	642
Riyaset-i Cumhur Dairesi Memurininin Vezaifini Mübeyyin Talimatname	642
Mazbatalar	643
Adliye Encümeni Mazbatası	643
Ceza-yı Nakdilerin Beş Misline İbلاغına Dair 17 Nisan 1338 Tarihli Kanun Mucibince Gümrük Kanununda Miktarı Taayyün Edilen Mücazat-ı Nakdiyenin de Beş Misline İbلاغ Edilip Edilmeyeceğinin Tefsiri Hakkındaki Adliye Encümeni Mazbatası	644
Müdafaa-i Memleket Uğrunda İfa Edilmiş Olan Efal ve Harekâtın Cürüm Addolunamayacağı Hakkındaki Kanun Ahkâmının Rûsum-ı İstihlâkiye Kanununa Muhalif Hareket Edenlere de Şümulü Olup Olamayacağının Tayin ve Tefsirine Dair Heyet-i Umumiyece Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası	645
Harp Kazançları Vergisi Kararnamesinin 16. Maddesinin Tefsirine Dair Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası	646
Osmanlı İmparatorluğu Zamanında Hidemat-ı Vataniyeden Muhassas Maaşları Kat' Olunanlardan El-Yevm Hükûmet ve Encümençe Yeniden Maaş Tahsisi Kabul Edilenler	646
İlanât	650

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 17/5/1924 Numarası: 70) 651

Kanunlar	651
Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunu Suretidir	651

Mehakim-i Nizamiye ve Devairde Alınması Lâzım Gelen Harçlara Ait Tarifenin Otuz Sekizinci Maddesine Müzeyyel Kanun Sureti	652
Umur-ı Belediyeye Müteallik Ahkâm-ı Cezaiye Hakkında Kanun Sureti	653
Aff-ı Umumi Kanunu Sureti	654
Mübadeleye Tabi Ahaliye Verilecek Emval-i Gayr-i Menkule Hakkında Kanun Sureti	654
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilâyata Yapılan Tebligat-ı Umumiye'dir	656
Kararnameler	656
Transit Suretiyle Halep ve Suriye Arazisine Naklolunacak Müskirat Hakkında İcra Vekilleri Heyetince Mütte haz Kararname Sureti	656
Ahali-i Gayrimüslimeden Kâtib-i Adiller Vasıtasıyla Teferruğ Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Umur-ı Tasarrufiye İdarelerince de Muamele-i Ferağiyelerinin İcrası Hakkında Heyet-i Vekilece Mütte haz Karar Suretidir	656
Ecnebi Tebaasından Harp Kazançlarının Âdem-i İstifası Hakkında Heyet-i Vekilece Mütte haz Kararname Sureti	657
Tefsirler	658
Müdafaa-i Memleket ve Uğrunda İka Edilmiş Olan Efal ve Harekâtın Cürüm Addolunmayacağına Dair Kanunun Suver-i Tatbikiyesi Hakkında Meclis-i Âlice Kabul Buyurulan Tefsir-i Kanuni Suretidir	658
Talimatnameler	659
İstiklâl Madalyası İtası İçin Takip ve İcra Edilecek Şekl-i Telattuf Hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâletince Tanzim Olunan Talimatname Sureti	659
Tamimler	660
Bazı Mahallerde Mevcut Cemaat-i İslamiye Teşkilatının Hidemat ve İfa Ettiği Vezâif ve Saire Hakkında	660
Tebligat ve Muharrerat-ı Umumiyenin Ceride-i Nizamata Kayıt ve Tespiti Hakkında	660
Emval-i Metruke Hanelerinde İkamet Eden Bilumum Memurinin 1 Nisan'dan İtibaren Başka Hane Tedarik Ederek Nakledilmeleri Hakkında	661
Aden'deki Menafimizin İsveç Konsolosu Tarafından Deruhte Edildiğine Dair	661
Tebaa-i Ecnebiyeye Ait Metrukâtın Muhafazasına Dair	661
Mülazım-ı Evvelikten Mütেকait Karahisarlı Mustafa Şevket Efendi'nin Nisbet-i Askeriyesinin Kat' Edildiğine Dair	661
Muharrerat ve Müraselat-ı Resmîyenin Karahisar Aziziyesi ve Sivas Aziziyesi Suretinde Tahrir ve Teatisine Dair	662
Umur-ı Hukukiye Müdüriyetleri ile Umur-ı Hukukiye Müdürleri Bulunmayan Yerlerde Rüesa-yı Memurin İstimâl Etmekte Oldukları Resmî Mühürlerden Onar Nüsha Kopyasının İrsaline Dair	662
İtalya ile Arnavutluk Hükûmetleri Arasında Akdolunan Muahedeler Hakkında	662
Kavanin ve Nizamatin Vilâyetler Vasıtasıyla Tebliği Hakkındaki Usulün Tamami-i Tatbiki ve Kavanin-i Mübellağadan Vekâlete de Malumat İtasına Dair	662
Yunanistan ile Münakit Mübadele-i Ahali Mukavelenamesinin Ahkâm-ı Ahdiye Dairesinde Hareket Edilmesine Dair	662
Mülkiye Müfettişlerinin Memur Bulundukları Menatıkta İcra Ettikleri Teftişata Dair	663
Ahvâl-i Umumiye Raporları Hakkında	663
Beyoğlu ve Üsküdar Livalarından Maada Mülhak Vilâyetlerin Müstakilen İdareleri Takarrür Eylediğine Dair	663
Efrad-ı Ahalinin Fuzulen Yed-i İşgallerinde Bulunan Mebaninin Derhal Tahliye Ettirilmesine ve Saireye Dair	663
Harb-i Umumiden Dolayı Türkiye Tebaasının Amerika'daki Metalibi Hakkında	664
Muayene-i Efrat İçin Ahz-i Asker Meclislerinin Teşkil ve Muamelat-ı Saire-i Kanuniyenin İfası Hakkında	664
Son Kararın Ortodoks Rumlara Ait Emval-i Gayrimenkule Muamelatına Münhasır Olduğuna Dair	664
İstilam Cevaplarının Vakit ve Zamanıyla İtasına Dair	664
Bulgaristan'dan Memleketimize İhraç Olunan Peynir, Fasulye ve Kümes Hayvanatının Men-i İthaline Dair	665
Bazı Gazetelere Abone Kaydı Hususunun Yalnız İrşat ve Teşvike Hasrı Hakkında	665
Cidal-i Milliye İştirak Ederek Fevkalade Yararlık Gösterenlerin Suret-i Taltifine Dair Kanun ve Talimatnameye Ait Tavzihat Hakkında	665

Nahiyelerin Mahrukat ve Kırtasiye ve İhtiyacı İçin Mikdar-ı Kâfi Havalelerin Doğruca Nevahi Namına İrsali Hakkında....	665
Eyyam-ı Resmiye ve Mübarekede İstimal Edilecek Topların İmal ve İhzarında Malumat İta Edileceğine Dair	666
Mazbatalar	666
Haklarında Tekâütlük ve Tard Cezası Tatbik Olunan Ceraim Mürtekipleri Hakkında Heyet-i Umumiye de Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası	666
Men-i Müskirat Kanununun Dördüncü Maddesinde Muharrer İmha Tabirinin Tefsiri Hakkında Heyet-i Umumiye de Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası	666
Yeniden Darp Edilecek Meskûkât Hakkında Kanun-ı Esasi Encümeninin Büyük Millet Meclisince Kabul Edilen Mazbatası Sureti	666
Ashab-ı Mesalih Tarafından Vuku Bulacak Müracaatlar Üzerine Cereyan Edecek Muamele Neticesinin Tahriren Kendilerine Bildirilmesine Dair Heyet-i Umumiyece Kabul Edilen İstida Encümeni Mazbatası	667
Tebliğler	667
Emraz-ı Sâriye-i Hayvaniye Vakayinin On Beş Günde Bir Heyet-i İhbarı Hakkında Ziraat Vekâletinin Tebliği.....	667
Fek ve İlhak ve Tahvil-i İrtibat Mesailinin Hakiki Bir İhtiyaç ve Zaruret-i İdare ve İktisadiye İstinat Ettirilmek Lazım Geleceğine Dair Dâhiliye Vekâletinin Tebliği	668
Yüzde Yirmi Vesait-i Nakliye Mukabilinde Verilmiş Olan Mazbataların Suret-i Mahsub ve Tediyesine Dair Maliye Vekâletinin Tebliği	668
Fek ve İlhak Muamelatı Hakkında Dâhiliye Vekâletinin Tebliği	669
Yunanlılar Tarafından Gemisi Zaptolunan Türk Tebaası Hakkında	669
Anasır-ı Gayrimüslimeye Ait Emval-i Gayrimenkulenin Bey' ve Ferağı Muamelatı Hakkında.....	669
Lozan'da 24 Temmuz'da Aff-ı Umumiye Dair Beyanname ile Protokolün Meriyetini Mutazammın Yunanistan Tarafından Neşrolunan Kanunun Tebliğine Dair Suret.....	669
Tamimler.....	670
Diyanet İşleri Teşkilat-ı Merkeziyesi	670
Bir Daha Hizmet-i Devlette İstihdam Edilmemek Üzere Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Edilen Zabitan.....	670
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tefikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar.....	671
15 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tefikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	671
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tefikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	672
İlanlar	675
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 24/5/1924 Numarası: 71)	677
Kanunlar	677
Mersin Limanının İnşası Hakkında Kanun	677
Muvazene-i Umumiye Kanunu Sureti.....	677
Teşkilat-ı Esasiye Kanunu	685
Usul-i Muhakeme-i Hukukiye ve Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanunlarıyla Sulh ve İcra Kanunlarının Bazı Mevaddını Muaddel Kanun.....	692
İstanbul Darülfünununun Şahsiyet-i Hükmiyesi Hakkında Kanun.....	700
Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit 28 Kânunusani 1924 (1340) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun.....	701
Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit 28 Kânunusani 1924 ve 1340 Tarihli İkamet Mukavelenamesi Hakkında Kanun	701
Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit 28 Kânunusani 1340-1924 Tarihli Ticaret Mukavelenamesi Hakkında Kanun	701
11 Kânunusani 1339 Tarihli Aşar Kanununa Müzeyyel Kanun.....	702

İtibar-ı Zirai Birliği Kanunu	702
Ziraat Bankası Matlubat-ı Atıkasının Suret-i Tediyesine Dair Kanun	703
Rüsum-ı Sıhhiye Kanunu.....	704
9 Nisan 1340 Tarihli Orman İntifa Kanununun Altıncı Maddesinin Tadiline Dair Kanun	705
1340 Senesi Evkaf Bütçe Kanunu	706
Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanununa Müzeyyel Kanun.....	707
Türkiye’de Mevcut Bilûmum Ormanların Fenni Usul-i İdare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun	707
Keller-Gaziantep Yolunun Turuk-ı Umumiye Meyanına İthaline Dair Kanun.....	708
Anadolu Demiryollarının Mübayaasına ve Müdüriyet-i Umumiyesinin Teşkilat ve Vezaifine Dair Kanun.....	708
Anadolu Demiryollarıyla Mebani ve Müessesatın Esaslı Surette Tamir ve İslahı İçin Muktezi Tahsisatın İtasına Dair Kanun	709
Berri, Bahri, Havai ve Jandarma Erkan, Ümera ve Zabitan ile Mensubin-i Askeriye Maaş ve Tahsisatına Dair 22 Teşrinievvel 1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun	710
Kâtib-i Adil Kanununun Bazı Mevaddının Tadili Hakkında Kanun.....	711
Jandarma Mülazım-ı Evvel ve Sanilerinin Zatî Hayvanlarına Yem Bedeli İtası Hakkında Kanun	713
İkinci Sınıf İhtiyat Zabitanın Darülmualliminlere Kabulü Hakkında Kanun	713
Mübadele, İmar ve İskân Kanununun Birinci Maddesine Tezyil Edilen Madde-i Kanuniye.....	714
Orman Nizamnamesinin Bâb-ı Sanisinin İkinci Faslına Müzeyyel Kanun.....	714
İstanbul’a İthal Edilecek Buğday ve Un Mamulâtından Tarife-i Asliyede Muharrer Resmin On İki Misli İstifasına Dair Kanun.....	714
Altı Zata Hidemat-ı Vatanîye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun.....	715
Sayım Kanunu	715
410 Numaralı ve 12 Şubat Sene 1340 Tarihli Sayım Kanununun Suret-i Tatbikini Mübeyyin Talimatnamedir	717
Mazbatalar	722
Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbatası Sureti.....	723
Kararnameler	724
Tayinler	724
Muvakkat Merasim Endahtı Talimatnamesidir.....	725
Memalik-i Ecnebiyeden Muhtac-ı Muavenet Muhacir Kabul Edilmemesi Hakkında Heyet-i Vekilece Müttehas Kararname Suretidir	725
Her Karye ve Mahalle İhtiyar Heyetlerinin Karye, Mahallat Dâhilindeki Mahlulâtı Suret-i İhbarları Hakkında.....	726
Gaib Müslime Ait Emval-i Metrukenin Suret-i İdaresi Hakkında	727
Yaz Saati Hakkında.....	727
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tefvikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat’ Olunanlar	727
İlanlar	727

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 14/6/1924 Numarası: 72) 729

Kararnameler	729
Hariciye Vekâleti	729
Tayinler	730
Mazbatalar	730
Nisbet-i Askeriyeleri Kat’ Olunanlar.....	731
İlanlar	733

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 24/7/1924 Numarası: 73) 737

Kararnameler	737
Hariciye Vekâleti	737
Talimatnameler	737
Heyet-i Vekilece Kabul Buyurulan Veba-yı Bakarinin Memlekette Katiyen Def ve İmhası İçin İttihaz Edilecek Tedabir ve Tertibata Dair Talimat	738
Vilâyetlere Yazılan 18 Mayıs 1340 Tarih ve 367 Numaralı Tebligat-ı Umumiyyenin Sureti	740
Aşar-ı Zirai Şirketleri Hakkındaki Kanunun Tamamı-yı Tatbikine Dair Başvekalet-i Celileden Mevrit Tebligat	741
Muayyen Tarifeli Vesait-i Nakliye ile Seyahat Eden Yolculardan Alınacak Nakliyat Resmi Hakkında 26 Nisan 1340 Tarih ve 69 Numaralı Resmî Ceride'de Münteşir 10 Nisan 1340 Tarih ve 472 Numaralı Kanunun Suveri-i Tatbikiyesini Mübeyyin Talimatnamedir	742
Şark Şimendiferleri	744
İlanlar	747

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 23/8/1924 Numarası: 74) 749

Kanunlar	749
Ziraat Bankası 1339 Senesi Bütçe Kanunu	749
Kararnameler	750
Hariciye Vekâletinden	750
Nisbet-i Askeriyesi Kat' Olunanlar	750
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	751
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	753
Tamimler	753
Maliye Vekâletinden	753
Maliye Vekâlet-i Celilesinden	755
Tebliğler	758
Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden Tebliğ Edilmiştir	758
İlanlar	758

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 6/9/1924 Numarası: 75) 763

Tayinler	763
Hariciye Vekâleti	763
Kararname	763
İstanbul Darülfünunu Talimatnamesi	764
Orman Talimatnamesi	768
Orman Hariklerinin Esbab-ı Zuhuru ile Suret-i İtfasına Dair İzahname	773
28 Şubat Sene 1340 Tarihli ve 425 Numaralı Mart Mahına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunundan Mer'ıyyül-icra Olan 1340 Bütçesinin 81'inci Sahifesine İlavesi Lazım Gelen Mevad Bervec-i Âtidir	776
Tamimler	778
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Yapılan Tamim Suretleridir	778
Maliye Vekâletinden	782
İlanlar	783

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 11/10/1924 Numarası: 76) 787

Mukarrerat.....	787
Hariciye Vekâleti.....	787
Münakasa Talimatnamesi.....	787
1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı Maddesi.....	788
Tamimler.....	792
Maliye Vekâleti.....	792
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Ağustos Ayı Zarfında Vilâyata Yaptığı Tebligat.....	793
İlanlar.....	794

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 16/10/1924 Numarası: 77) 797

Mukarrerat.....	797
İtibar-ı Zirai Birliği.....	797
Mütalaat-ı Umumiye.....	798
İtibar-ı Zirai Cemiyetleri Kanunu Layihası.....	799
Ziraat Encümeni Esbab-ı Mucibe Layihası.....	800
İtibar-ı Zirai Birliği Kanunu Layihası Encümenin Teklifi.....	800
Tamimler.....	801
Maliye Vekâleti.....	801
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Ağustos Ayı Zarfında Vilâyata Yaptığı Tebligat.....	802
Suretler.....	802
Hilal-i Ahmer Kâtib-i Umumiliğinin 11 Eylül 1340 Tarihli ve 132/1060 Numara ile Beray-ı Tamim Dâhiliye Vekâletine Yazdığı Tahrirattır.....	802
Himaye-i Etfal Cemiyetinin Dâhiliye Vekâletine Yazdığı Tezkire Suretidir.....	803
Mülga Maliye Nezaretinin 27 Nisan 1326 Tarihli ve 54 Numaralı Tahrirat-ı Umumiyesi Sureti.....	803
2 Teşrinievvel 1336 Tarihli Tahrirat-ı Umumiye Sureti.....	804
Bazı Vilâyetlerin Talebi Üzerine Dâhiliye Vekâletinin Gönderdiği Nizamname Suretidir.....	804
Nispet-i Askeriyesi Kat' Olunanlar.....	805
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tevfikan Bir Daha Hizmet-i Devlette İstihdam Olunmamak Üzere Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar.....	806
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tevfikan Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar.....	806
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tevfikan Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar.....	807
Şark Demiryolları Tahvilatı.....	807
Avans Talimatnamesi.....	807
Devair-i Merkeziye Avansları.....	808
İmar ve İskan Mıntıka Mesulleri.....	809
İlanlar.....	810

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 3/11/1924 Numarası: 78) 813

Kararname.....	813
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden.....	813

Memurin Harcırâhı Hakkında Maliye Vekâlet-i Celilesinden	813
Memurin-i Daime ve Muvakkate Harcırâhları	813
Aile Harcırâhı	814
Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden	815
Nazar-ı Dikkate	816

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 24/11/1924 Numarası: 79) 817

Kanunlar	817
Erzurum ve Cıvârı Vilâyetlerde Hareket-i Arzdan Yıkılan Mesakinin İnşası ve Felaketzedegânın Barındırılması İçin Yapılacak Mubayaatın Pazarlık Suretiyle İcrasına Dair Kanun Suretidir	817
Büyük Millet Meclisi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	817
Merhum Ziya Gökalp Bey'in Ailesinin Terfihine Dair Kanun	818
1340 Senesi Büyük Millet Meclisi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun	818
Kararnameler	818
Hariciye Tayinleri	818
Aftan İstisna Edilen Yüz Elli Kişilik Listede Esamisi Muharrer Eşhasa Ait Emval-i Gayrimenkulenin Tasfiyesine Dair	819
Sarıyer Bakır Madeni	819
Tamimler	819
Teşrinievvel Mâhı Zarfında Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Vaki Olan Tebligat-ı Umumiye Suretleridir	819
Vilâyata Tamimen Yazılan 26 Teşrinievvel 1340 Tarih ve 373 Numaralı Telgrafnamenin Sureti	819
Ahz-i Askere Mûteallik Hususatın Ait Olduğu Şubenin Mensup Olduğu Ahz-i Asker Kaleminden İstifasına Dair	820
Romanya'nın Lozan Muahede-i Sulhiye Tasdiknamesi Hakkında	820
Muhacirîne Lüzumu Olmadığı Tahakkuk Etmeden Hiçbir Rum Malının Eşhas-ı Hakikiye veya Maneviyeye Tefviz Edilmemesi Hakkında	820
İtibar-ı Ziraî Birliği Kanunu Hakkındaki Mütalaat-ı Umumiye ve Ziraat Encümeninin Layihası Hakkında	820
Ahalinin Yeni Gelen Muhacirlerin Zeriyyât İşlerine Muavenet Eylemeleri Hakkında	820
Ilıca-Palamutluk Demiryolunun İkmâl-i İnşaatı Hakkında	821
Hububat Tohumlarının Kalbur Makinalarından Geçirilmesi Hakkında	821
İlanlar	821
Nazar-ı Dikkate	822

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 16/12/1924 Numarası: 80) 823

Kanunlar	823
Tarife Kanununun Dördüncü Maddesinin Sani Aşer Fıkrasının İlgası ve Bazı İlaçlar ve Alât-ı Tıbbiyenin Gümrük Resminden Muafiyeti Hakkında Kanun	823
Tecil-i Takibat Kanununun Fer'an Zi-Medhal Olanlara da Teşmili Hakkında Kanun	824
İstiklâl Muharebatı Esnasında Malûl Kalan Zabitan ve Efrat Hakkında	824
1340 Senesi Bütçesinin Fusul ve Mevadd-ı Muhtelifesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	824
Mebani-i Milliye İnşaatına Sarf Edilmek Üzere Beş Milyon Lira Tahsisat İtasına Dair Kanun	825
Mazbata Suretleri	825
Seferberlik ve Cephe Zamm-ı Maaşına Mütedair Kanunun Birinci Maddesinde A Fıkrasını Tefsiren ve Müdafaa-i Milliye Encümenince Tanzim ve Heyet-i Umumiyenin 15.11.1340 Tarihli Yedinci İçtimamın Birinci Celsesinde Kabul Edildiği Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 17.11.1340 Tarihli ve 3/225/135 Numaralı Tezkeresiyle İşar Buyurulan Mazbata Suret-i Musaddakasıdır	825

İstiklâl Harbine İştirak Eden Kuva-yı Milliye Mensubininin Affına Dair Olan 29 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanunu Tefsiren Adliye Encümenince Tanzim Olunup Heyet-i Umumiyenin 17.11.1340 Tarihinde Münakit Sekizinci İçtimasında Kabul Olunduğu Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 18.11.1340 Tarihli ve 4/199/153 Numaralı Tezkeresiyle İşar Buyurulan Mazbata Suret-i Musaddakası	826
İstiklâl Harbi Malulleri Üçüncü Zabitan Defteri.....	827
Dört Ay Müddetle Silah Altına Celp Olunan 1316 ve 1317 Tevellütlü Efrattan Memur Bulunanların Maaşlarının Suret-i Tesviyesi Hakkında.....	827
Varıdat-ı Hususiyenin Tahakkukat ve Tahsilatını Mübeyyin Mal Sandıklarınca Tanzim Kılınacak Cetvellerin Her Ay Gayesinde Muhasebe-i Hususiyeye Tevdii Hakkında	827
Kararname Suretleri.....	828
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Tebliğ Edilen Kararname Suretleridir	828
İskân Masarifi Hakkında.....	830
Eşya ve Emtianın Takdir-i Kıymetlerinde Ticaret Odalarınca Mukayyet Tüccarânın Gayrısı Bulunmaması ve Saire Hakkında	831
İlanlar	831

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 7/1/1925 Numarası: 81) 833

Tayinler	833
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	833
Kanunlar	834
17 Rebiülevvel 1339 ve 29 Teşrinisani 1336 Tarihli İstiklâl Madalyasıyla Taltif Kanununun Birinci Maddesini Muaddil Kanun	834
Türkiye’de Mevcut Bilumum Ormanların Fennî Usul-i İdare ve İşletmeleri Hakkındaki 22 Nisan 1340 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun.....	834
1340 Senesi Evkaf Bütçesinin Altıncı Faslının Üçüncü Maddesiyle Fasl-ı Mahsusuna Zamaim İcrasına Dair Kanun.....	835
Maluliyetlerine Binaen Bazı Zabitan ve Efrada Mükâfat-ı Nakdiye Verilmesine Dair.....	835
Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin Lağvıyla Vezaifinin Dâhiliye Vekâletine Devri Hakkında Kanun	836
Men-i Müskirat Kanunu Mucibince Mahkûm Bulunanların Affı Hakkında Kanun.....	836
Etıbbanın Hizmet-i Mecburesi Kanununa Müzeyyel 13 Mart Sene 1340 Tarihli Kanun Ahkâmına; Baytar, Eczacı ve Diş Tabiplerinin de Tabi Olduklarına Dair Kanun	836
Resûlayn Kazasının Teşekkülüne ve Mustafa Paşa Kazasının Lağvına Dair Kanun	837
İspirto Resminin Tenzili Hakkında 9 Nisan 1340 Tarih ve 470 Numaralı Kanuna Müzeyyel Mevad.....	837
Meclisin Elektrikle Tenvir İçin Muktezi İki Motorun Pazarlık Suretiyle Mubayaasına Dair Kanun.....	837
Ziraatta Müstamel Olup Hariçten İthal Edilecek Mevadd-ı Müştâile Gümrük Resmine Dair 12 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesini Muaddil Kanun	838
Fono Telgraf Kanunu	838
Kararnameler	839
Heyet-i Celile-i Vekilenin 10.09.1340 Tarihli ve 880 Numaralı Kararnamesi Suretidir	839
Yüz Kişilik Liste	839
1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16’ncı Maddesinin Suret-i Tatbikine Mütedair Olup 27 Ağustos 1340 Tarihli ve 209 Numara ile Tebliğ Olunan Münakasa Talimatnamesine Heyet-i Vekilenin 21.09.1340, 19.10.1340 Tarihli Kararnameleriyle Mevadd-ı Âtiye Tezvil Olunmuştur.....	844
Tamimler.....	845
Maliye Vekâlet-i Celilesinden.....	845
Sun’u Taksiri Olmaksızın Açıkta Kalan Muallimlerin Maâşâtının Suret-i Tesviyesine Dair	845

Maliye Vekâlet-i Celilesinden	846
Hazine Pullarının Suret-i Kaydı Hakkında	846
Hazine ile Devair ve Eşhas Beyninde Mütekevvîn Deaviden Dolayı Mahkemeye Tevdi Olunacak Evrak ve Kuyût Hakkında	846
Sipariş Maaşları Kat' Olunan Esir Zabitan Ailelerine Maaş Tahsisine Kadar Muvakkat Maaş İtasına Dair	846
Terfi-i Rütbe Eden Zabitan ve Mensubîn-i Askeriyenin Rütbe-i Cedideleri Muhassasatlarının Tarih-i Nasblarından İtibaren Tesviye Olunacağına Dair	847
Bilumum Muhacirîn Muamelatının Tedviri Vazifesinin Rüesa-yı Memurin-i Mülkiyeye Tevdiine ve Teferruatına Dair	847
Çiftçilere Tavizen Verilen Tohumluğu ve Yemlik Zahairin Mahsub-ı Umumi Kanunu Ahkâmına Tevfikan Mahsubu Hakkında	848
Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Vezâifinin Bir Müdüriyet-i Umumiye Halinde Dâhiliye Vekâletine Devri İcra Edilinceye Kadar Yapılacak Muameleye Dair	848
Mazbatalar	849
Divan-ı Muhasebat Reis-i Saniliklerine Vekâleten Tayin Edilecek Zevata Verilecek Vekâlet Maaşı Miktarına Mütedair Harcırâh Kararnamesinin Fıkra-i Mahsusasının Lüzum-ı Tefsiri Hakkında Divan-ı Riyasetin 2/300 Numaralı Tezkeresi ve Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası	849
Hububât Tohumlarının Kalburlardan Geçirilmesi Ameliyesinin İstanbul Başmüdüriyeti Mıntıkasına Ait İcraat Hulâsasını Natık Rapordur	851
Tashih	852
76, 77, 78, 79 Numaralı Resmî Ceride Nüshalarında İntişar Eden İlanın Tashihi	852
İlanlar	852

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 14/1/1925 Numarası: 82) 853

Tayinler	853
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	853
Başvekâlet-i Celileden	853
Kanunlar	854
Kırkkilise İsmi'nin Kırklareli'ne Tahvili Hakkında Kanun	854
8 Nisan 1339 Tarih ve 326 Numaralı "İdare-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-i İbtidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair" Kanunun On Üçüncü Maddesini Muaddel Kanun	854
Bahriye Vekâleti Teşkiline Dair Kanun	855
Büyük Millet Meclisi 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrası Hakkında Kanun	855
397 Numaralı Kanunun Birinci Maddesinin Fıkra-yı Ahiresine Evvelce Tanzim Edilen Cetvellerde İsimleri Muharrer Olmayan ve Bilahare Zuhur Eden Malulin Hakkında Başvekâletten Mevrûd 1/520 Numaralı Kanun Layihası	855
Mazbatalar	867
15 Nisan 1340 Tarihli Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanununun Birinci Maddesindeki (Köy Mahiyetinde Kasaba Ahalisi) Tabirinin Tefsiri Hakkında Kastamonu Mebusu Halid Bey'in 4/230 Numaralı Takriri ve Ziraat Encümeni Mazbatası	867
Türkiye Büyük Millet Meclisi Ziraat Encümeni	867
Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu Mucebince Bank-ı Osmani ve Reji İdarelerinden Tanzifat ve Tenviriye Rüsümü İstifa Edilip Edilmeyeceğinin Tefsiri Hakkında 3/315 Numaralı Başvekâlet Tezkeresi ve Dâhiliye Encümeni Mazbatası	869
3/315 Numaralı Başvekâlet Tezkeresi	870
Tamimler	871
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Kânunuevvel Zarfında Vilâyata Yaptığı Tamimler	871
Kararname Suretidir	872

İktisat Encümeni Mazbatası.....	873
Maarif Encümeni Mazbatası.....	874
Kararname Suretidir.....	874
Ziraat Vekâlet-i Celilesinden.....	876
Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâlet-i Celilesinden.....	877
Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden.....	877

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 25/1/1925 Numarası: 83) 879

Tayinler.....	879
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden.....	879
Kanunlar.....	879
Pamuklara Arız Olan Haşerat ve Emrazın İmha ve Tedavisi ve Tohumlarının Islahı Hakkında Kanun.....	879
Yunan Tebaasına Ait Emval-i Gayrimenkulenin İdaresi Hakkında Kanun.....	881
1340 Senesi Bütçesinin Fusul ve Mevad-ı Muhtelifesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına ve Bazı Vekâletler Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun.....	881
1340 Senesi Ziraat Vekâleti Bütçesinde Ziraat Vekâletine Merbut Müessesat İnşaâtı Namıyla Açılan Fasla Altı Yüz Bin Lira Vaz'ı Hakkında Kanun.....	885
Tamimler.....	885
Maliye Vekâlet-i Celilesinden.....	885
Divan-ı Muhasebat Riyasetinden.....	886
İlanlar.....	886

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 23/2/1925 Numarası: 84) 889

Tayinler.....	889
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden.....	889
Kanunlar.....	889
Yol Mükellefiyeti Kanunu.....	889
Memleketin Zahir ve Un İhtiyacını Teshil İçin Mübayaatta Bulunmak Üzere Ticaret Vekâleti 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat İtası Hakkında Kanun.....	891
Afyonkarahisar Vilâyeti Hareket-i Arz Musabîninin İhtiyacatına Sarf Olunmak Üzere Maliye Bütçesinin Masarif-i Gayr-ı Melhuza Faslına Elli Bin Lira İlavesine Dair Kanun.....	892
Ereğli-Karadere Şimendifer Hattının İnşa ve İşletilmesi Hakkında Kanun.....	892
Ziraat Müesseselerine Sabit Sermaye Vaz'ına Dair Kanun.....	893
1341 Senesi Jandarma Bütçesine İthal Edilmiş Olan Kıtaattan Bir Hudut Taburuyla Bir Seyyar Jandarma Alayının ve Ahiren Teşkiline Lüzum Görülen Üç Piyade Jandarma Taburuyla Bir Süvari Jandarma Bölüğünün Derhal Teşkiline ve Maaş ve Masarif-i Umumiyelerinin 1340 Senesi Jandarma Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma Olarak İlavesine Dair Kanun.....	893
Bilumum Askeri Malullerin Terfih Kanunu.....	894
Aşar'ın İlgasıyla Yerine İkame Edilecek Vergi Hakkında Kanun.....	900
Tefsirler.....	901
Men-i Müskirat Kanununun Tadiline Dair 9 Nisan 1340 Tarihli Kanunun Altıncı Maddesinin Tefsiri.....	901
Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden Neşet Edecek Efendilere Yüz Ellişer Lira İtasına Mütedair 20 Eylül 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesinin Tefsiri.....	902
Kararnameler.....	902

Başvekâlet-i Celileden	902
Maden İhracı Ruhsatıyesi	902
Büyük Millet Meclisi Kararları	902
İstanbul İstiklâl Mahkemesince Yapılan Fazla Sarfıyatın Esmân-ı Balıgasının Meclis Bütçesinden Sarfı Hakkında Karar.....	902
Âdemoğlu Ali'nin Cezasından Bir Senesinin Affına Dair Karar	903
Erbaa ile Çarşamba Arasındaki Üçkayalar Mevkiinin Tathiri Hakkında Karar.....	903
Divan-ı Muhasebatça Tanzim Olunan 1339 Sene-i Maliyesine Ait Raporlar Hakkında Karar.....	903
Tamimler.....	904
Maliye Vekâlet-i Celilesinden.....	904
Divan-ı Muhasebat Riyasetinden.....	904
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden	904
Nispet-i Askeriyeleri Kat' Edilenler.....	904
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	904
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar.....	905
25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar	905
Tashihler	906
Başvekâlet-i Celileden	906
İlanlar	906

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 26/2/1925 Numarası: 85) 909

Kanunlar	909
Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun.....	909
Telsiz Tesisi Hakkında Kanun	910
Büyük Millet Meclisinin 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun.....	910
Hıyanet-i Vataniye Kanununun Birinci Maddesinin Tadili Hakkındaki 15 Nisan 1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun.....	910
1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Usul-i Münakasaya Dair Olan 16'ncı Maddesine Müzeyyel Kanun	911
Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları.....	911
İstanbul Mebusu Hamdullah Subhi Bey Tarafından İrat Edilen Nutkun Neşri Hakkında.....	911
Kadı Beyzade Hilmi Efendi'nin İade-i Hukuk-ı Memnuası Hakkında.....	911
İlanlar	912

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 2/3/1925 Numarası: 86) 913

Kanunlar	913
Tütün İdare-i Muvakkatesi ve Sigara Kâğıdı İnhisarı Hakkında Kanun	913
Adliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun	915
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Bütçesinin İkinci Faslından 1/4 Faslına Münakale İcrasına Dair Kanun	915
Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	916
Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun.....	916
Ankara Şehremanetine Bir Buçuk Milyon Lira İkraza Hakkında Kanun.....	916
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçesinin Beşinci Faslından Dördüncü Faslının Birinci Maddesine Münakale İcrasına Dair Kanun.....	917

1341 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun	917
3 Nisan 1339 Tarih ve 319 Numaralı Kanunla Verilen Tahsisattan Sarf Edilemeyen Miktarın 1341 Senesi Zarfında Sarfı Hakkında Kanun	918
Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	918
Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesinin 296'ncı Faslına Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun	919
Düyun-ı Umumiye Müdiriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun	919
Evkaf Müdiriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun	919
Türkiye Seyr-i Sefain İdaresi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun	920
Erzurum-Sarıkamış-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun.....	920
Askeri Fabrikalar Müdiriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Dair İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun	921
Büyük Millet Meclisi Kararları	921
Tayinler	921
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	921
Tebliğler	922
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden	922
Edirne'deki Merkez Mahallatı Esamisi	922
Tamimler.....	923
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden	923
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden	924
İlanlar	925
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 4/3/1925 Numarası: 87)	929
Kanunlar	929
Doktor İbrahim Vasıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun.....	929
Damga ve Tuz Resimlerinin Tezyidine ve Pamuk ve Yün Mensucatından İstihlak Resmi Alınmasına Dair Kanun	929
Hükûmetle Fenerler İdaresi Arasında Münakit İtilafnamelerin Tasdiki Hakkında Kanun.....	930
Himaye-i Etfal Cemiyetine Furuht Olunacak Arsa Hakkında Kanun	937
Takrir-i Sükun Kanunu.....	937
Kararlar	938
Harekat-ı Askeriye Mıntkasında ve Ankara'da Birer İstiklâl Mahkemesi Teşkilî Hakkında	938
Tayinler	938
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	938
İlanlar	939
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 8/3/1925 Numarası: 88)	941
Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Tarafından İstar Buyurulan Beyanname	941
Büyük Millet Meclisi Kararları	942
Belediye İntihabatı Hakkında	942
Tayinler	942

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	942
Tamimler.....	943
Maliye Vekâlet-i Celilesinden.....	943
İlanlar	944
Düyun-ı Umumiye-i Osmaniye Meclis-i İdaresi	945

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 12/3/1925 Numarası: 89) 951

Kanunlar	951
Hudut ve Sevhil Sıhhiye Müdüriyeti 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Yirmi Dokuz Bin Liranın Tediyesine Dair Kanun	951
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Altmış Bin Liranın Tediyesine Dair Kanun	952
Darülfünun Emaneti 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Yirmi Beş Bin Liranın Tediyesine Dair Kanun	952
15 Nisan 1340 Tarih ve 484 Numaralı Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanununun İkinci Maddesine Müzeyyel Kanun	953
Tefsirler	953
15 Teşrinisani 1338 Tarih ve 269 Numaralı 1338 Senesi Avans Kanununun Birinci Maddesiyle 15 Mayıs 1335 Tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 21, 10, 23'üncü Maddelerinin Tefsiri.....	953
Tamimler.....	954
Maliye Vekâlet-i Celilesinden.....	954
İlanlar	954
Tashih.....	954

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 24/3/1925 Numarası: 90) 957

Kanunlar	957
Ankara'da İnşası Mukarrer Yenimahalle İçin Muktezi Yerler ile Bataklık ve Merzagi Arazinin Şehremanetince İstimlaki Hakkında Kanun	957
Seferber Edilen Kıtaat Zabitan ve Mensubîn-i Askeriyesine İkişer Maaş Nispetinde Avans İtasına Dair Kanun	958
İki Jandarma Hudut Taburunun 1 Mart 1341 Tarihinden İtibaren Teşkiline Dair Kanun.....	958
Ankara'da Memurin Kooperatifi Teşkili İçin Ankara'da Bulunan Bilumum Memurinin Maa Tahsisat Nısf Maaşlarının Avans Olarak İtası Hakkında Kanun	958
Tefsirler	959
1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Yirmi İkinci Maddesinin Tefsiri	959
Kararlar	959
İlica-Palamutluk Demiryolu İmtiyazına Dair	959
Avrupa'dan İthal Edilmekte Olan Ayakkabıları Hakkında	960
Yüzbaşızade Abdullah Bin Ahmed'in İade-i Hukuk-ı Memnuası Hakkında.....	960
İdare-i Örfiyyenin Bir Ay Daha Temdidi Hakkında.....	960
Tayinler	960
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	960
İlanlar	961

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 1/4/1925 Numarası: 91) 963

Kanunlar	963
23 Teşrinievvel 1339 Tarih ve 360 Numaralı Berri, Bahrî, Havaî ve Jandarma Erkân ve Zabitan ile Memurin ve Mensubîn-i Askeriye Maaşat ve Tahsisat-ı Fevkaladeleri Hakkında Kanuna Müzeyyel Kanun	963
Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisinin Makam Tahsisatına Dair Kanun.....	966
Mekteb-i Harbiye ve Bahriye ile Tatbikat-ı Baytariye Mektebinden Neşet Eden Efendilere Teçhizat Bedeli İtası Hakkında Kanun.....	966
26 Kânunusani 1340 Tarih ve 401 Numaralı Muallimîn ve Talebenin Askerlikten Tecilleri Hakkında 21 Şubat 1337 Tarihli Kanunun Birinci Maddesini Muaddil Kanun	967
Seyr-i Sefain İdaresine 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtasına Dair Kanun.....	967
Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtası Hakkında Kanun.....	967
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesine 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtasına Dair Kanun.....	968
Demiryollar İnşaat ve İşletme Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun.....	968
Harp ve İşyan Sahalarındaki İdare-i Örfiye Mıntıklarında Müteşekkil Umum Divan-ı Harplerden Verilecek İdam Kararlarının Suret-i İcrasına Dair Kanun.....	969
Kararlar	969
Ergene Vadisindeki Bataklığın Kurutulması Hakkında	969
Tayinler	969
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	970
İlan	970
Tashihler	971

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 14/4/1925 Numarası: 92) 973

Kanunlar	973
Seyr-i Sefain İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu	973
Seyr-i Sefain Müdüriyet-i Umumiyesinin Suret-i İdaresine Dair Kanun	975
Bi'l-İştirak Tasarruf Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi Hakkındaki 14 Muharrem 1332 ve 1 Kânunuevvel 1329 Tarihli Kanunun Sekizinci ve Dokuzuncu Maddelerini Muaddil Kanun.....	976
Bahriye Fevkalade Bütçe Kanunu.....	977
Demiryollar İnşaat ve İşletme Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu.....	977
Şeker Fabrikalarına Bahşolunan İmtiyazat ve Muafiyat Hakkında Kanun.....	979
Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit 15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun.....	980
Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit 15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli İkamet Mukavelenamesi Hakkında Kanun	981
Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit 15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Tabiiyet İtilafnamesi Hakkında Kanun.....	984
Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu	985
Darülfünun Emanetinin 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben 75 000 Liranın Sarfiyat-ı Muvakkate Suretiyle Tesviyesi Hakkında Kanun	989
İstiklâl Madalyası Kanununun Altıncı Maddesini Muaddil Kanun	990
Meadin Nizamnamesinin Bazı Maddeleri ile Taş Ocakları Nizamnamesinin Tadiline Dair Kanun	990
Tefsirler	992

Tütün İdare-i Muvakkatesi ve Sigara Kâğıdı İnhisarı Hakkındaki 26 Şubat 1341 Tarih ve 558 Numaralı Kanunun 17'nci Maddesinin Tefsiri	992
Belediye Azalığına İntihap Edilenler Meyanında Yekdiğerine Karabet ve Sihriyetleri Bulunanlar İçin Yapılacak Muamele Hakkında	992
Kararlar	992
Cidal-i Milliye İştirak ile Fevkalade Yararlık İbraz Etmiş Olan Jandarma Zabitanının Suver-i Muhtelifi ile Taltifleri Hakkında	992
Cidal-i Millide Fevkalade Yararlıkları Görülen Zevatın İstiklâl Madalyası ile Taltifleri Hakkında	992
Cidal-i Milliye İştirak ile Fevkalade Yararlıklar İbraz Etmiş Olan Zabitanın Suver-i Muhtelifi ile Taltifleri Hakkında	993
Kayserili Derviş Oğlu Reşid'in Nısf Müddet-i Cezaiyesinin Afvı ve Mahkum Olduğu Kürek Cezasının Hapse Tahvili Hakkında	993
Tayinler	993
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	993
Tashihler	995
İlanlar	995
Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Müdafaa-i Milliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince Taltifleri Tensip Edilen Jandarma Zabitanının Esamisi	995
Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Dâhiliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince Terfi, Takdirname ve İstiklâl Madalyasıyla Taltifleri Tensip Edilenler ile Ret Olunanlar ve Muamelesi Noksan Olanların Esamisi	997
Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Dâhiliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince İstiklâl Madalyasıyla Taltifleri Tensip Edilen, Teşkilat-ı Milliye ve Müdafa-i Hukuk Cemiyetleri Mensubîn ve Efradından 166 Zatın Esamisi	1015

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 16/4/1925 Numarası: 93) 1025

Tebliğler	1025
Muzır Hayvanların İtlaf ve İzaleleri Hakkındaki Teşebbüsat-ı Fiiliye Netaicinden İzahat İtası Hakkında	1025
Efrat ile Zabitan ve Küçük Zabitan Müstesna Olmak Üzere Üç Lira Madalya Harcının İstifası Hakkında	1025
Nadas, Zeriyyat ve Hasat Mevsimlerinde Cünha ile Mahkum Bulunan Ashab-ı Ziraatin Tahliyeleri Hakkında	1026
Münakasa Talimatnamesinin On Dokuzuncu Maddesinin Tadili Hakkındaki Kararname Suverinin Tebliğine Dair Kararname	1026
Türkiye Ticaret-i Bahriye Odasıncı Vaki Olacak Müracaatların Hüsn-i Telakki ve İntacı İçin Evamir-i Lâzımede Bulunulmasına Dair	1026
Türkiye'de Mevcut Bilumum Ormanların Usul-i İdare ve İşletmeleri Hakkında	1027
Men-i Müskirat Kanununun Hüsn-i Tatbiki Hakkında	1027
Yunan Hükûmetine Karşı Feragat Edilen Mutalebatın İstimval Bonolarına da Şamil Olduğuna Dair	1027
Muahede-i Sulhiyenin Emval ve Hukuk ve Menafii Hakkındaki Hususata Dair	1028
İlanlar	1028

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 18/4/1925 Numarası: 94) 1031

Kararnameler	1031
Bilumum Devair-i Devletin Kırtasiye İhtiyacının Suret-i Temini Hakkında İcra Vekilleri Heyetinin 25/03/1341 Tarihli İçtimanda Müttehiz Karar Üzerine Tanzim Edilen Kararname	1031
Tebliğler	1032
Ahaliye Satılmakta Olan İngiliz ve Sair Asker Elbiselerinin Suret-i Katiyede Men'i Hakkında	1032

İstiklâl Madalyası Harcı Olan Üç Liradan Müstesna Olanlar Meyanında Zabitan Kelimesi Olmadığından Tashihi Hakkında.....	1033
Hem Musakkafat ve Hem de Emval-i Menkulesi Duçar-ı Ziya Olanlara Yalnız Emlakinden Dolayı Tazminat İtaşı Lazım Geleceğine Dair	1033
Tütün ve Sigara Kâğıdı ve Beyaz Kopya Kâğıt ve Defteri Kaçakçılığının Men ve İhbarı Hakkında	1033
Vilâyat ve Devair için Mahrukat Havalenemelerinin Vakt ü Zamanıyla İrsali Hakkında	1033
Hıyanet-i Vataniye Kanununun Vilâyet ve Kazalarda Neşri Tarihini Mübeyyin Bir Kıta Cetvelin Sûrat-i İrsali Hakkında...	1034
İlanlar	1034
Tashihler	1034

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 20/4/1925 Numarası: 95) 1037

Kanunlar	1037
Hududa Civar Ahalinin Suret-i Mürurlarına Dair Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 Tarihinde Tiflis'te İmza Edilen Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun	1037
Hududun Tarafeynindeki Meralardan Mütakabilen İstifadeye Dair Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 Tarihinde Tiflis'te İmza Edilen Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun.....	1040
Türkiye Hükûmeti ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri Arasında 9 Temmuz 1338 Tarihinde Akit ve İmza Olunan Konsolosluk Mukavelenamesi ve Buna Zeylen Tanzim Edilen Hukuk-ı Aile ve Ehliyet-i Hukukiyeye Mütedair Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun	1044
Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Rusya Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyeti Hükûmeti ve Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan, Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri Arasında 9 Temmuz 1338 Tarihinde Tiflis'te Akd ü İmza Olunan Demiryolları Mukavelenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun	1056
Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti Arasında 30 Mayıs 1340 (1924) Tarihinde Münakit Muhadenet Muahedenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun.....	1061
Türkiye ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Arasında Ankara'da Münakit 11 Teşrinievvel 1340 (1924) Tarihli Muhadenet Muahedenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun.....	1062
Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti Arasında Ankara'da Münakit 16 Ağustos 1340 (1924) Tarihli Muhadenet Muahedenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun.....	1063
Mektep Vergisi Kanunu	1064
Tahlisiye İdaresinin Teşkilat ve Vezaifi Hakkında Kanun	1065
Limanlar Kanunu	1066
Şûra-yı Devletin Memurin Muhakematına Mütcellik Vezaifin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun.....	1068
Tefsirler	1068
Tamimler.....	1069
İlanlar	1069

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 23/4/1925 Numarası: 96) 1071

Kanunlar	1071
Hudut ve Sevhil Sıhhiye Müdüriyetinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu	1071
Karadeniz Boğazı Tahlisiye İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu.....	1074
Hükûmet Yedinde Sahipsiz Olarak Mevcut Bulunan Emlakin, Emval ve Emlaki Düşman, Usat ve Hasbe'l-lüzum Hükûmet Tarafından Tahrip Edilmiş Olanlara Nispet Dahilinde Tevziine Mütedair 13 Mart 1340 Tarihli Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerini Muaddil Kanun.....	1075
Teşvik-i Sanayii Kanununun On İkinci Maddesini Muaddil Kanun	1076

Yeniden Üç Milyon Liralık Madeni Ufaklık Meskukat Darbı Hakkında Kanun	1077
Kütahya-Tavşanlı ve Temdidi Demiryolunun İnşası Hakkında Kanun	1078
Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun	1078
1341 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanunu	1079
1341 Senesi Varidat-ı Munzamması	1086
Cumhuriyetin İlanına Müsadif 29 Teşrinievvel Gününün Milli Bayram Addi Hakkında Kanun.....	1098
Çanakkale-Ezine-Bayramış-Balya-Ezine-Ayvacak ve Susurluk-Gönen-Biga Yollarının Turuk-ı Umumiye Meyanına İthali Hakkında Kanun	1098
Sevkiyat Efrat ve Küçük Zabitanına Verilecek Yevmiyeler Hakkındaki 19 Mart 1337 Tarih ve 106 Numaralı Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerini Muaddil Kanun.....	1098
Erzurum-Sarıkamış-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu	1099
4 Temmuz 1337 Tarih ve 131 Numaralı Şura-yı Devletin Memurin Muhakematına Mütcellik Vezaifinin Suret-i İfasi Hakkındaki Kanuna Müzeyyel Kanun	1100
Türkiye Sanayii ve Meadin Bankası Kanunu	1101
Türk ve Şark Hahları Resminin Tenzili Hakkında Kanun	1102
Tefsirler	1102
Kararlar	1103

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 28/4/1925 Numarası: 97) 1105

Kanunlar	1105
Hükûmet Namına Vuku Bulacak Müzayede ve Münakasa ve İhalat Kanunu.....	1105
İlanlar	1109

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 29/4/1925 Numarası: 98) 1111

Kanunlar	1111
Kanun-ı Cezanın Bazı Mevaddını Muaddil Kanun	1111
Şura-yı Askeri Teşkilî Hakkında Kanun	1123
Tevhid-i Tedrisat Kanununun Beşinci Maddesine Müzeyyel Kanun.....	1123
Askeri Tekaiüt ve İstifa Kanununun Ellinci Maddesini Muaddil 20 Haziran 1326 Tarihli Kanunun Son Fıkrasının Lağvı Hakkında Kanun	1124
Mükellefiyeti Askeriye Kanununun Yüz Otuz Sekizinci Maddesine Müzeyyel Kanun	1124
Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunnamesinin On Sekizinci Maddesi Yerine Kaim Madde-i Muadddele Hakkında Kanun.....	1124
Askerî Ceza Kanununun 200'üncü Maddesine Müzeyyel Kanun	1126
Ebniye Kanununun 20, 21, 22, 23, 24, 25'inci Maddelerini Muaddil Kanun	1126
Mensubin-i Askeriyenin Tezyid-i Muhassasatına Dair 24 Mart 1341 Tarih ve 587 Numaralı Kanuna Müzeyyel Kanun	1128
Osmanlı Bankasının Müddet-i İmtiyazesinin Temdidi Hakkında Kanun	1128

Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 2/5/1925 Numarası: 99) 1131

Kanunlar	1131
9 Kânunusani 1340 Tarih ve 397 Numaralı İstiklâl Muharebatı Esnasında Malul Kalan Muvazzaf, Mütcellik, İhtiyat, Milli Kuvvetler ve Jandarma Erkân, Ümera, Zabitan ve Memurin ve Mensubin-i Askeriye ile Küçük Zabitan ve Efrada Nakdî Mükâfat İtasi Hakkındaki Kanuna Müzeyyel Kanun	1131

15 Mayıs 1335 Tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun	1131
1341 Darülfünun Bütçe Kanunu	1132
Küçük Zabitan Maaşatı Hakkında Kanun	1138
Müteaddit Zevata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun	1138
Makam Maaşatı Hakkında Kanun	1139
1341 Senesi Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi Bütçe Kanunu.....	1140
Anadolu Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi 1341 Senesine Mahsus Fevkalade Bütçe Kanunu	1143
Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu.....	1144
Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçesine 350.000 Liranın Fasl-ı Mahsus Olarak Vaz'ına Dair Kanun	1146
Ticaret ve Sanayi Odaları Hakkında Kanun.....	1146
Sulama Ücreti Kanunu	1148
Harita Müdüriyet-i Umumiyesi Kanunu	1149
Kadastro Kanunu	1150
Seferde Bulundukları Esnada Bahriye Zabitanına Taamiye İtası Hakkında Kanun	1150
Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununa Müzeyyel Kanun	1151
Kararname.....	1152
Hükûmet-i Cumhuriyenin Müsaadesiyle İstanbul veya Herhangi Bir Tarafa Seyahat Etmiş Olan Eşhasa Ait Emval-i Menkulenin Emval-i Metruke Olmayacağına Dair	1153
Tayinler	1154
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	1154
Tamimler.....	1154
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Mart ve Nisan Ayları Zarfında Vaki Olan Tebligat-ı Umumiye Suretleridir	1154
Coğrafya Encümeninden Talep Edilecek Malumat ve İzahatın İtası Hakkında	1155
Bandrole İhtiyaç Var İse Doğrudan Doğruya Müdafaa-i Milliye Askerî Fabrikalar Müdür-i Umumisi ile Muhabere Edilmesi Hakkında	1155
Tütün ve Sigara Kâğıdı Hakkındaki Tebligat-ı Umumiye Zeyil	1156
Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunu Kararnamesi	1156
Alman Banknotları Hakkında	1157
Küçük Sıhhiye Memurlarına Ait Madde-i Kanuniyenin Tefsirine Lüzum Olmadığına Dair.....	1157
Kuva-yı Milliyyede Hizmet Edenlerin Haklarındaki Muamele-i Tasdikiyenin Kayıt ve Vesaik-i Mutebereye İstinat Ettirilmesine Dair	1157
İstiklâl Mahkemesi Rüesa ve Azasının Esamisinin Gönderildiğine Dair	1158
İstiklâl Harbi Malul Zabitan Beşinci Mükâfat-ı Nakdiye Defteri	1158
Tashihler	1169
Resmî Ceride (Resmî Gazete Tarihi: 6/5/1925 Numarası: 100)	1173
Kararlar	1173
Tayinler	1176
Hariciye Vekâlet-i Celilesinden	1176
Tamimler.....	1177
Türkiye Mahsulat ve Masnuatını İlk Defa Olarak Bahr-i Sefid, Bahr-i Muhit-i Atlasî ve Amerika'nın En Mühim Limanlarında Teşhir Maksadıyla Tertip Edilen Seyyar Sergi Hakkında Ticaret Vekâlet-i Celilesinden.....	1177
Tashih.....	1178

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
24 Cemazîyelevvel 1342	Bir seneliği 390 kuruş
10 Kânunusani 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 51 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numara: 391

Aff-ı Umumi Kanunu

- Birinci Madde-** Cumhuriyetin ilân tarihi olan 29 Teşrinievvel 1339 tarihine kadar ika edilmiş bulunan bilumum ceraim failleri hakkında hükmolunmuş veya olunacak cezaların nısıfı af ve tenzil olunmuştur.
- İkinci Madde-** Birinci maddede mezkûr tarihe kadar ika edilmiş olan ceraim failleri hakkında hükmolunmuş veya olunacak idam cezaları on beş sene küreğe ve müebbet kürek cezaları on sene küreğe ve müebbet kalebentlik cezaları on sene kalebentliğe ve müebbet nefy cezaları da üç sene nefye tahvil olunmuştur.
- Üçüncü Madde-** Cinayet mahkûm ve maznunlarından elyevm hal-i firarda bulunanlar işbu kanunun her mahalde neşr ü ilânı tarihinden itibaren üç ay zarfında teslim-i nefis eylemedikleri takdirde birinci ve ikinci maddeler ahkâmından istifade edemezler.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun ahkâmı 24 Temmuz 1339 tarihli Lozan Muahedenamesine merbut aff-ı umumî beyanname ve protokolünde istihdaf edilen eşhasa şamil değildir.
- Beşinci Madde-** Vakt-i seferde icraat-ı Hükûmete karşı gelenler için cihet-i askeriyece ittihaz olunacak tedabir hakkında 14 Mayıs 1331 tarihli kanun-ı muvakkat ahkâmının tatbik ve icrası dolayısıyla maznun ve mahkûm olanların kâffesi hakkında aff-ı umumî ilân olunmuştur. Mondros Mütarekesini müteakip müdafaa ve istihlas-ı vatan uğrunda fiillerinden dolayı İstanbul Hükûmeti zamanında muhtelif mehakim ve divan-ı harplerce mahkûm ve maznun bulunanlar dahi işbu aff-ı umumiden müstefit olurlar.
- Altıncı Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Yedinci Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Adliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdurlar.

18 Cemazîyelevvel 1342 ve 26 Kânunuevvel 1339

Numara: 392

Divan-ı Temyiz-i Askeri Kanununun 36. Maddesini Muaddil Kanun

- Birinci Madde-** Divan-ı Temyiz-i Askeri Kanununun otuz altıncı maddesi berveci-i atı tadil olunmuştur:
- Otuz Altıncı Madde-** Cinayet ve silk-i askeriden tardı müstelzim cünha efali hakkında usulüne tevfikân sâdır olan gıyabi hükümler tabi-i temyiz değildir. Cinayet ve tardı müstelzim cünha efali hakkında gıyaben sâdır olan hükümler mürur-ı zaman ile ceza sakıt olmazdan evvel müttehim-i gaip ele geçtiği takdirde tekrar-i muhakeme edilir. Fırar ve davete âdem-i icabet ve emsali ceraim hakkında mürur-ı zaman, efal-i meb'use mürtekiplerinin kanunen mükellefiyet-i askeriyelerinin hitamı tarihinden cereyana başlar.
- İkinci Madde-** İşbu kanun ahkâmı mülga fıkra-i kanuniyeye tevfikân henüz tasdik-i âliye arz edilmemiş olan hükümlere dahi şamildir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

19 Cemaziyelevvel 1342 ve 27 Kânunuevvel 1339

Numara: 393

Muzır Hayvanların İtlaflı Hakkında Kanun

- Madde 1-** Muzır hayvanlardan murat, ayı, kaplan, sırtlan, kurt, tilki, çakal ve yaban domuzu ile İktisat Vekâletince mazarratı tebeyyün edip isimleri tespit olunacak diğer hayvanlardır.
- Madde 2-** Bu hayvanlardan zarar gören her şehir, kasaba, köy, köy mahiyetinde olan yayla ve çiftlik ahalisi tarafından her sene mezkûr mahallerde hangi muzır hayvanların ne miktarda itlaf olunacağını hükûmet-i mahalliye tayin ve alâkadarlara tebliğ ve ilan eder. Bu suretle tayin, tebliğ ve ilân olunan hayvanları mezkûr mahallerin ahalisi öldürmeğe veya öldürtmeğe ve hayvanların filhakika öldürülmüş olduğunu uzvî bir alâmet veya kanaat-bahş bir vesika ile hükûmet-i mahalliye indinde ispata mecburdur. Bundan maada mahallî hükûmetler, bu kabil muzır hayvanlarla itlaf ve izalesi için icabat-ı iklimiyeye göre senenin muayyen mevsimlerinde kuva-yı müsellahanın da muavenetiyle ahali-i mahalliye süre avları tertip ettirmekle mükelleftir. Öldürülen hayvanların kabil-i istifade aksamı öldürene aittir.
- Madde 3-** Muzır hayvanların öldürülmesi için silah ve cephaneye ihtiyaç olduğu takdirde mahallî hükûmetler tarafından vaki olacak talep üzerine İktisat Vekâleti Müdafaa-i Milliye Vekâletinden mahallî hükûmetler vasıtasıyla tevzi olunmak ve bu hususta sarf edilen cephanenin bedeli bilâhare kendi tarafından tediye edilmek üzere miktar-ı kâfi silâh ve cephane alır ve lâzım gelen mahallere depo eder. Mahallî hükûmetler mebhus esliha ve cephaneyi şehir, kasaba, köy ve köy mahiyetinde olan yaylalarda belediye ve Heyet-i İhtiyariyelere, çiftliklerde çiftliklerin sahiplerine senet mukabilinde tevzi ederler. Silâhların kullanıldıktan sonra iadesi muktezi olduğu gibi hüsn-i halde muhafazalarından da mahallî hükûmetler mesuldür.
- Madde 4-** Muzır hayvanların iras-ı hasar ettiği mahallerde veyahut civarında kıtaat-ı askeriye bulunur ise mezkûr hayvanların itlafına mebhus kıtaat-ı askeriye de iştirak mecburiyetindedir.
- Madde 5-** Sürek avı esnasında muzır hayvanların hayvanat-ı ehliye sürülerine veya merzuat veya mağrusata girmesinden dolayı alakadarlar mahallî hükûmetlere müracaatla vaki olan zarar ve ziyanına mukabil

tazminat talep etmek hakkını haizdir. Tazminat miktarı belediyeler ve Heyet-i İhtiyariyeler vasıtasıyla tahkik ve tespit ve Meclis-i İdarelerce tasdik olunduktan sonra bu husus için evvelce verilmiş olan havaleden derhal tesviye olunur.

Madde 6- İkinci maddede mezkûr mükellefiyet haricinde yabancı domuz itlaf edip kuyruğunu mahallî belediyelere teslim edenlere belediye tarafından iki lira mükâfat ita ve mezkûr kuyruklar derhal imha olunur. İşbu mükâfatların bedel-i takribisi vakit ve zamanıyla belediyelere Maliyeden avans suretiyle verilir ve bilahare muamele-i mahsubiyesi devair arasında icra olunur.

Madde 7- Hayvanat-ı muzırıyı itlaf ve onlardan istifade maksadıyla müracaat edecek şirketlere bir müddet-i muayyene için ruhsat vermeye İktisat Vekâleti mezundur.

Madde 8- İkinci maddenin ikinci fıkrasında beyan olunan mükellefiyetleri ifa etmeyen veya noksan teslimatta bulunan mükellefinden hükûmet-i mahalliyece tayin edilmiş miktardaki hayvanların beheri

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

için üç liradan on liraya kadar ceza-yı nakdî alınır. İşbu ceza-yı nakdî, mükellef şehir, kasaba, köy, köy mahiyetinde olan yayla ve çiftlik ahali-i mevcudesinin on sekiz yaşından elli yaşına kadar malûl olmayan veya mazeret-i meşruası bulunmayan bilcümle erkekleri arasında hükûmet-i mahalliye'nin taht-ı nezaretinde belediye veya Heyet-i İhtiyariyeler marifetiyle taksim ve mezkûr kimselerden tahsil olunur.

Madde 9- Sürek avlarına iştirak etmeyenlerle mükellef mevaki ahalisinden mükellefiyetini ifada taallül eden kimselere üç liradan beş liraya kadar ceza-yı nakdî tarh olunur. Ceza-yı nakdî vermekten istinkâf edenler hakkında tahvilen hapis cezası tatbik edilir.

Madde 10- Muzır hayvanların ne gibi vasıta ve usullerle itlaf olunmaları lâzım geldiği hakkında İktisat Vekâletince bir talimatname tanzim edilecektir.

Madde 11- İşbu kanunun tatbikine muktezi masarîf İktisat Vekâleti Bütçesinin Muzır Hayvanat İtlafı faslından tediye olunacaktır.

Madde 12- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 13- İşbu kanunun icrasına, İktisat, Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Maliye Vekâletleri memurdur.

21 Cemâziyelevvel 1342 ve 29 Kânunuevvel 1339

Kararnameler

Hariciye Vekâleti

Ahiren ihdas olunan Gümölcine Şehbenderliğine Adakale Müdür-i sabıkı Firuz ve Boğaz Şehbenderliğine Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyet-i Umumiyesi memurlarından Ahmed Muhtar ve Filibe Şehbenderliğine Siroz Şehbender-i sabıkı Sabri ve Varna Şehbenderliğine Burgaz Şehbender-i sabıkı Hüseyin Sabri ve Bükreş Şehbender Vekâletine Cenova Şehbenderliği Kaçılar-ı sabıkı Server Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Başvekil ve Hariciye Vekili: İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuru: Gazi Mustafa Kemal

Evkaf Vekâleti

Sivas Vilâyeti Evkaf Müdürü Ziya Bey'in sekr-i hal olarak katl kastıyla silah endahı ettiği ve derdest edilerek evrakıyla cihet-i adliyyeye teslim ve işten el çektilirdiği vilâyet-i müşarünileyhadan işar olunmasına binaen mumaileyh azil ve yerine Diyarbakır Evkaf Müdürü Midhat Bey iki bin beş yüz kuruş maaşla tayin edilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Umur-ı Şeriye ve Evkaf Vekili memurdur.

Başvekil: İsmet

Umur-ı Şeriye ve Evkaf Vekili: Mustafa Fevzi

Türkiye Reis-i Cumhuru: Gazi Mustafa Kemal

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Otuz Sekizinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Meyil ve istidat külliyyen gayr-ı caiz-i ihmal bir halde olmasından naşi erbab-ı şekavetin emr-i tedip ve mücazatında vuku bulacak en cüzi bir tesamüh veya eser-i şefkatin memleket için halen ve âtiyen gayrikabil-i telâfi zararlar tevlihi edeceği pîş-i ibtisara alınarak ve aynı zamanda şekavetin derece-i şenaatinin enzar-ı âmmde bir kat daha tezahür ve tahakkuna medar olmak ve emsali de tahzir edilmiş bulunmak üzere şekavet erbabıyla mahiyet-i şeniası dolayısıyla hiçbir zaman caiz-i af olamayan hetk-i ırz ve fiil-i şen'i mütecasirlerinin sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal etmiş olsalar bile affin daire-i şümulünden hariç tutulmaları ve fakat şekavet kelimesinin muhtelif tefsirlere uğramasına mahal kalmamak ve tarik-i âmmde veya herhangi bir mahalde muamele-i cebir ve şiddet icrasıyla sirkat fiilini ika eden ve cürümleri Kanun-ı Cezanın 62. maddesiyle zeyline tevfiikan mahkûm edilen erbab-ı şekavet kaydının vaz'ı ve hadisat-ı zaile ilcaatıyla memleketin istiklâl ve istihlası gaye-i mukaddesesinin temin ve istihsali ümniyesiyle bilhassa mehakim-i istiklâliyyece tertib-i mücazat emrinde iltizam-ı şiddet edilmiş olması mülâhazasına mebni sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal edenlerin bakiye-i müddet-i cezaiyeleri affedildiği sırada suret-i katiyede müebbeden küreğe ve kalebentlikle nefye mahkûm bulunanların dahi nazar-ı refet ve atıfetten dûr tutulmamaları muvafık-ı adil ve nasfet olacağından bu kabil mahkûmînin cezalarının dahi on beş seneye tahvili muvafık olacağı mütalâa kılınmakla bu bapta üç maddelik layiha-i kanuniye tanzim kılınmıştır.

Zafer ve sulh şerefine Kanun-ı Cezanın altmış ikinci maddesiyle zeyline tevfiikan mahkûm edilen erbab-ı şekavetle fiil-i şen'i maddesinden mahkûm bulunanlar müstesna olmak üzere sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal eden mahkûmînin bakiye-i müddet-i cezaiyelerinin affına ve müebbet kürek ve kalebentliğe ve nefye mahkûm bulunanların cezalarının on beş sene kürek kalebentliğe ve nefye tahviline ait tanzim kılınan layiha-i kanuniye Heyet-i Celileden encümenimize havale kılınmakla Adliye Vekili Seyid Beyefendi hazır olduğu halde müzakeresine şuru' edildi.

Memleketin büyük bir muzafferiyet ihraz ederek yeni bir hayat-ı inkişafa dâhil olduğu şu hengâmede birtakım ceraim irtikâp ederek cezasını görmekte bulunmuş bir kısım evlad-ı vatanın çektikleri cezayı kâfi görerek bunların tehzib-i ahlâkla vatana nafi iktisat unsurları olmasını temin maksadıyla lâyiha-i kanuniyeyi esas itibarıyla bi'l-kabul maddelerin müzakeresine geçilerek Eskişehir Mebusu Abdullah Azmi Efendi'nin Kanun-ı Cezanın üçüncü rüşvet faslıyla dördüncü sirkat-i emval-i emîriye ve irtikâbat-ı saire faslı mucibince mahkûm olanların da aftan istisnası hakkındaki teklifi pek müteaddit ceraimin bu daireye ithalini mucip ve maksad-ı affi fevt edeceği cihetle kabul edilmemiş ve Konya Mebusu Mustafa Feyzi Efendi'nin herhangi bir mahkemeden muayyen bir cezaya mahkûm olup da hüküm henüz kesb-i katiyet etmemiş olanlardan işbu cezanın sülûsanını ikmal etmiş bulunanlar da tahliye olunur suretindeki teklif, tatbikatta dâi olacağı müşkülât nokta-i nazarından ekseriyetle reddedilmiş ve Dersim Mebusu Feridun Fikri Bey'in nısf müddet-i cezaiyelerini ikmal edenlerin affa tabi tutulması hakkındaki teklifi daire-i affi pek fazla surette

tevsi edeceği cihetle ret olunarak birinci ve ikinci maddeler aynen kabul edilmiş ve üçüncü madde olarak altmış yaşını ikmal etmiş olan mahkûmînin birinci maddedeki istisnalar muteber olmak üzere bakiye-i müddet-i cezaiyelerinin sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal etmiş olsun olmasın afları encümenimizce bi't-tezekkür hapishanelerin el-yevm pek ziyade müzdehim bulunmasına ve şevhuhet erbabının zafer-i millî şerefine tahliyeleri muvafık görülmesine mebni ekseriyetle kabul edilmiş ve üçüncü ve dördüncü maddeler dördüncü ve beşinci madde olarak aynen kabul edilmekle Heyet-i Umumiyye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi: Yusuf Kemal, Sinop

Mazbata Muharriri: Mezun

Kâtip: Feridun Fikri, Dersim "Teklifimde musırrım"

Aza: Mahir, Kastamonu "Muhallifim"

Aza: Mustafa Necati, İzmir

Aza: Şefik, Bayezit

Sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal eden mahkûmînin affına ve müebbeden küreğe ve kalebentliğe ve nefye mahkûm bulunanların cezalarının on beş sene kürek ve kalebentlik ve nefye tahviline dair kanun lâyihası

Hükûmetin Teklifi

- Madde 1-** Kanun-ı Cezanın 62. maddesi ile zeyline tevfikân mahkûm edilen erbab-ı şekavetle fil-i şen'i maddesinden mahkûm bulunanlar müstesna olmak üzere hükümleri kesb-i katiyet etmiş olan mahkûmînden müddet-i cezaiyelerinin sülûsanını ikmal etmiş bulunanların bakiye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.
- Madde 2-** Suret-i katiyede müebbet kürek ve kalebentlik ve nefye mahkûm bulunanların cezaları on beş sene kürek ve kalebentlik ve nefye tahvil edilmiştir.

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım

Adliye Vekili: Seyid

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hâriciye Vekili: Bulunmamışlardır.

Maliye Vekili: Hasan Fehmi

Maarif Vekili: İsmail Safa

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Mahmud Esad

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Bulunmamışlardır.

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Fevzi

Adliye Encümeninin Tadili

Madde 1- Aynen.

Madde 2- Aynen.

Madde 3- Altmış yaşını ikmal etmiş olan mahkûminin birinci maddedeki istisnalar muteber olmak üzere bakiye-i müddet-i cezaiyelerinin sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal etmiş olsun, olmasın affolunmuştur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

Avni Bey (Bozok) - Efendim, bu kanunda mevzubahis olan teklif şanlı bir surette akdettiğimiz sulhun şerefiyle mütenasip değildir. Bendeniz daha şümüllü bir Af Kanununu Meclisin kabul etmesi taraftarıyım. Bundan daha şümüllü bir Af Kanunu Adliye Encümenince derdest-i müzakereidir. Bu kanunun onunla tevhidden Meclise verilmesi taraftarıyım. Birbirine benzemeyen iki kanunun bir hafta zarfında Meclisten çıkması doğru değildir. Adliye Encümenindeki Af Kanunuyla tevhidden Meclise verilmek üzere bunun da Adliye Encümenine verilmesi reyinde bulunuyorum.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendiler, Bozok Mebus-ı Muhteremi Hamdi Beyefendi arkadaşımızın encümende bir teklif-i kanunileri vardır. Ve bu teklif derdest-i müzakereidir. Bu, aff-ı umumîye aittir. Bizim burada mevzubahsimiz olan keyfiyet aff-ı hususîdir, yani bakiye-i müddet-i cezaiyenin affi meselesidir. O aff-ı umumî meselesini etraflıca tetkik edeceğiz. Hâlbuki bu istihdaf edilen maksat doğrudan doğruya aff-ı hususîye mütedairdir. Bakiye-i müddet-i cezaiyenin affıdır. Bu alelîtlak bir muvaffakiyet kazanıldığı hengâmelerde yapılan bir kanundur. Binaenaleyh Heyet-i Celileniz memleketin temin etmiş olduğu muvaffakiyeti tezahür ettirmek ve hapishane köşelerinde inlemekte olan kimselerin dertlerine çare-saz olmak için bunu bir kere kabul ederiz. Bu bir kere çıkar. Ondan sonra memlekette halkın umumiyet itibarıyla muhtaç olduğu aff-ı umumî başka bir meseledir. Bendeniz ve arkadaşlarım o aff-ı umumîye bütün mevcudiyetimizle taraftarız. Hakikaten memleketin böyle büyük bir muvaffakiyet kazandığı hengâmda etraflı bir aff-ı umumîye ihtiyaç vardır Fakat bu aff-ı umumînin mahiyeti uzun uzun müzakere edilecek bir keyfiyettir. Rica ederim. Heyet-i Celileniz ihraz ve iktisap edilen muvaffakiyet-i âliyenin şerefine hapishane köşelerinde inleyen ve ancak cezalarının iki kısmını ikmal etmiş kimselerin mütebaki kısmını af buyursunlar! Bunlar aff-ı hususîye tâbidir. Bundan sonra da diğer meseleyi derpiş etmek üzere bu mürüvveti şimdi izhar buyurun!

Tevfik Fikret Bey (Konya) - Mademki encümeniniz aff-ı umumîye taraftardır ve sonra bu aff-ı umumînin bir cüzüdür. Cüzüyle Meclisin ayrıca, külliyle de ayrıca uğraşmasında ne mana vardır? Tevhit edin, hepsini birden çıkaralım.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Malum-ı âliniz encümen ruznamesinde bulunan o meseleyle şimdi meşgul oluyor. Hâlbuki bunu encümen o zaman tetkik ve intaç etmiştir. Ve Heyet-i Vekileden geleli de hayli bir zaman olmuştur. Biz aff-ı umumî meselesini öyle bir günde bir celsede çıkaramayız. Bu başlı başına bir şeydir. Fakat diğeri alelacele müzakere edilecek bir mesele değildir. Biz onu, tahlil edeceğiz tetkik edeceğiz ondan sonra Heyet-i Celileye arz edeceğiz. Bu birçok hukukî esasata mütealliktir. Aff-ı umumî başka mahiyette bir şeydir, bakiye-i müddet-i cezaiyenin affı başka bir mahiyettedir Eğer siz, böyle yapacak olursanız, onu günlerce intaç edemeyiz. Bu gayet ehemmiyetli bir meseledir.

Reis - Deminki kanun hakkında rey vermeyen zevat lütfen reylerini istimal buyursunlar!

Ali Sururî Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim bu kanunun Meclise sebeb-i sevki nedir?

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim! Bu kanunun sebeb-i sevki ikidir. Birincisi; muzafferiyet üzerine, hapishane köşelerinde, cezalarının üçte ikisini ikmal etmiş olan kimseler hakkında -usulden olduğu üzere- bir aftır ki, bu gayet basit bir ameliyedir. Diğer aff-ı umumî ameliyesi bu mahiyette değildir. Meselâ istiklâl mehakiminden sâdır olan mukarrerat vardır. Sonra malum-ı âliniz aff-ı umumî başka bir mahiyettedir. Tekerrürde esas olmaz ve cürmü izale eder. Binaenaleyh o, uzun uzadıya tettebbuata, tetkikata müstenit bir şeydir. Zatiâlinizin de malumu olduğu üzere bu aff-ı hususî meselesi gayet basit bir mahiyettedir ki, uzun uzadıya münakaşasına mahal yoktur ve yine malum âlinizdir ki birçok zamanlarda, meselâ eskiden kandil günlerinde ve sairede yapılan aflar bunlardır. Diğerini tetkik edeceğiz.

Ali Sururî Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Şimdi derdest-i tetkik ve müzakere olan aff-ı hususînin sebebi ve saiki nedir efendim?

Feridun Fikrî Bey (Dersim) - Müsaaade buyurunuz!.. Meseleyi karıştırmayalım. Beyefendi hazretleri! Bu iki saikler arasında fark vardır. Birisi, gayet basit bir ameliyedir, cezasının üçte ikisini ikmal etmiş olan adamları hapishane köşelerinden çıkarmaktır, öbürü öyle değil. Gayet şümüllü ve etraflı olarak tetkik edilecek bir meseledir ki onu encümen, günlerce tetkik etmek mecburiyetindedir. Bunu tefrik edip etmemek Heyet-i Celilenize aittir; Bunu ister kabul edersiniz, ister kabul etmezsiniz.

Ali Sururî Efendi (Karahisar-ı Şarki) - O da aftır, bu da aftır.

Feridun Fikrî Bey (Dersim) - Beyefendi hazretleri! Bizim vazifemiz, nokta-i nazarımızı Heyet-i Celileye arz etmektir. İster kabul edersiniz, ister kabul etmezsiniz. O, Heyet-i Celilenin bileceği bir şeydir. Bize ait değildir.

Reis - Efendim deminki kanunun istihsal-i arası hitam bulmuştur.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Elimizdeki müstacel ruznamenin bir yedinci numarası vardır. Bu bir. Bir de sekizinci madde vardır. Bu da müteaddit eşhasın affı hakkında Hükûmetle kabul edilen lâyihadır. Bir de 9. numara vardır. Firarî ve bakaya.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Onu dün gönderdik.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Müsaaade buyurun! Biz de dün encümene bir kanun gönderdik. Meclis-i Âliniz, hesabat-ı sabıkayı tasfiye edecektir. Memleketin vaziyetini ıslah edecektir. Hâlbuki dün encümene giden kanun, bu Hükûmete hizmet zımında cürüm yapanları af hakkındaydı. O dururken bugün âdi cürüm ve cinayet ashabını burada affediyoruz. Bunu ikmal edip neşredeceğiz. Öbürünün hangi güne kalacağı malûm değildir. Bendenizce bunların Heyet-i Umumiyesini birden toplamalı ve memleketin bu husustaki bütün işlerini tesviye etmelidir. (Bravo sesleri) Hepsinin saiki zafer ve bu memlekette yeni bir devir açılmasından ibarettir.

Reis - Efendim! Müsaaade buyurursanız Heyet-i Umumiyenizin nazar-ı dikkatini celp edeyim ki, bu alelade öteden beri yapılan bir meseledir. Aff-ı umumîyi icap ettiren mesele başkacadır.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendiler şimdi malum-ı âliniz elde beş nev' af vardır, Bunlardan birincisi, basit, gayet basit ve bütün devletlerde... (Gürültüler) Söz söyleyeceğim. Mahiyeti gayetle basit olan, sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal edenlerin öteden beri Devlette cari olan usule tevfiakan afları meselesidir. Ondan sonra, maluliyete binaen bazı mücrimlerin bakiye-i müddet-i cezaiyelerinin affı hakkında, aff-ı hususî mahiyetinde olan

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 4

aflardır. O da gelmiştir. Şimdi Heyet-i Celileniz bu afları sıra ile halletmek üzere bunları birer birer tetkik etmek vaziyeti karşısındadır. Mesela, Karesi Mebusu Vehbi Bey biraderimiz buyuruyorlar ki, Kuva-yı Milliye mensuplarının affına mütedair olan mesele bir an evvel çıkmalıdır. Efendim! Dört saattir Adliye ve Müdafaa-i Milliye encümenleri müştereken Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri ve Maliye Vekili Beyefendi hazır oldukları halde bu meseleyi uzun uzadıya tetkik ve tamik etmektedir. Onu tabiatıyla ve bütün ruhumuzla daha evvel çıkarmak istiyoruz. Heyet-i Celilenizin huzuruna gelmiş bir şey neden tehir edilmeli? İş çıksın. Sonra Dâhiliye Vekili Fethi Beyefendi buradadır. Sorunuz! Bu sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal edenlerin affı meselesi hapishanelerin vaziyeti itibarıyla ne derecede ehemmiyettedir? Keza Adliye Vekili Beyefendi de aynı nokta-i nazardan bunun ehemmiyetini teslim buyurur. Binaenaleyh mesele hayat meselesi değil midir? Sonra firar ve bakayanın affına dair layiha-i kanuniye de gelmiştir. Aff-ı umumîye mütedair diğer mesaile gelince, bunlar büsbütün başka mahiyettedir. Onu etraflıca başka bir tarzda hallediceğiz. Mesele budur. Binaenaleyh bendenizin Heyet-i Celilenizden istirhamım evvel be-evvel bu işler elimize gelmişken ve mesele gayet basit olduğundan bu çıksın. Ondan sonra selamet-i fikirle Aff-ı Umumî Kanununu kâmilten

istediğimiz şekle ifrağ için bütün esasatını muhakeme ve mülâhaza ederiz. Bendeniz bunun tehirinde katiyen bir fayda görmüyorum; meseleyi işkâlden başka bir mahiyeti tazammun etmez. Fethi Beyefendi'yle Seyid Bey'i kürsüye davet ederim. Bu meseleye benim kadar ehemmiyet verdiklerini söylesinler ve bilhassa hapishane vaziyeti itibarıyla bu işin müstaceliyetini söylemelerini rica ederim. (Gürültüler)

Reis - Beyefendiler rica ederim sükûtu muhafaza buyurunuz? Buyurun Rasih Efendi!

Rasih Efendi (Antalya) - Efendim Feridun Fikri Bey biraderimiz gerçi bu mesele başka bir şeydir diyor ama Adliye Encümeni esbab-ı mucibe mazbatasında “Sulhun neticesi olarak aff-ı umumî mahiyetindedir.” diye yazılıdır. Onun için arkadaşımız daha soğukkanlılıkla ve serinkanlılıkla encümenin nokta-i nazarını müdafaa etse daha iyi olur.

Esad Efendi (Menteşe) - Gençtir efendim.

Rasih Efendi (Devamla) - Onun için mademki sulhun akdi şerefine burada bir af meselesi mevzubahis oluyor...

Feridun Fikrî Bey (Dersim) - Bakıye-i müddet-i cezaiyelerinin affı demek aff-ı hususîdir.

Reis - Rica ederim, Feridun Fikrî Bey! Hatibin sözünü kesmeyiniz!

Rasih Efendi (Devamla) - Onun için layiha-i kanuniye müzakere edilmeye başlanırken günlerden beri bu kürsüden söz söylemiş olan arkadaşların izhar buyurdıkları veçhile memleket dâhilinde şu dört beş senelik vukuat için bir tasfiye zarureti hâsıl oluyor. Onun için bunu bendeniz Heyet-i Celilenize arz ediyorum ki: Yalnız affedemeyeceğimiz birtakım cürümler vardır ki -bilhassa şekavet cürmü- bunları istisna ettikten sonra diğer bilumum ceraim maznun ve mahkûmlarını bu layiha-i kanuniye ile affetmek şıkkını kabul edelim. Onun için birinci maddeyi iki kelimeyle tadil edip bu kanunu çıkarmış oluruz. Müzakeresine başlamışken işi hallederiz, çıkar. Bendeniz bu kanaatleyim.

Reis - Efendim müzakerenin kifayetine dair Zonguldak Mebusu Halil Bey'in bir takriri var, kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında müzakere kâfidir. Kanunun maddelerine geçilmesini teklif ederim, diyor.

Ragıp Bey (Kütahya) - Efendim kifayetin aleyhinde söyleyeceğim. Meselenin tetkik edilecek mühim cihetleri vardır. Mesela: Bu aff-ı hususîdir. Sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal edenler aff olunur, aff-ı hususîye mazhar oluyor, fakat cürüm zail olmuyor. Diğer taraftan iki gün evvel, beş gün evvel irtikab-ı cürüm etmiş erbab-ı cünha veya cinayet üzerinden aff-ı umumîyle cürüm dahi ref' olunacak, yani cürüm zail olacak. Hâlbuki uzun müddet hapiste kalmış ve müddet-i cezaiyelerini ikmale takarrüp etmiş kimseler, aff-ı hususîye mazhar olacaklar ve üzerlerinde yine cürüm yükünü taşıyacaklardır. Hâlbuki daha dün hapishaneye girenlerin, affı umumîyle üzerlerinden cürüm dahi zail olacaktır. Binaenaleyh bu suretle müsavat ve adaletsizlik tahakkuk edecektir. Onun için iki kanunun birden müzakeresini teklif ederim. Müzakere gayrikâfidir. İki birden halledilmelidir.

Reis - Efendim müzakerenin kifayeti hakkında bir takrir vardır. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmiştir. Efendim şimdi kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında iki takrir vardır. Bu üç takririn de meali bu kanunun diğer Aff-ı Umumî Kanunuyla tevhidini mutazammındır. Binaenaleyh rey-i âlinize vazediyorum. Bu kanunun Encümende bulunan kanunla tevhit edilmek üzere encümene havalesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmiştir efendim.

Efendim! Kanunu, encümenine tevdi ediyoruz. Efendim! Mekâtib-i Askeriye Talebesi Tahsisatı Hakkındaki Kanunun reye vaz'ı neticesini arz edeceğim. Reye iştirak eden zevatın adedi “159”dur. İki ret ve iki müstenkif vardır. “155” reyle kabul edilmiştir.

6- Afları Hükûmetçe talep edilen müteaddit eşhas hakkında mevruz 2/121 numaralı tezkirelere dair Adliye Encümeni mazbatası:

Reis - Efendim; ruznamemizin sekizinci maddesine geçiyoruz.

Heyet-i Umumiye

Esamisi merbut cetvelde muharrer mahkûmînin aff-ı mahsusiye tabi tutulmaları hakkındaki teklifat-ı vakıa tetkik edilerek malulîn-i merkûmenin müptela oldukları illetlere nazaran devam-ı mahbusiyetleri kendi hayatları için bir

tehlike teşkil ettikten başka kısm-ı mühimminin hastalıkları da mahbusîn-i saire için, emraz-ı sariyeden olmak itibarıyla bir tehlike teşkil eylemekte bulunmasına ve gerçi bu kabil mahkumîn-i malulenin affından ise hastahaneye nakilleriyle hem tedavileri ve hem de bu suretle müddet-i mahkûmelerinin ikmal ettirilmesi muvafık ve belki de muktezi olacağı mütalaası varit olabilirse de bu mülâhazanın icabı dairesinde temin-i maksada maddeten kâfi ve bunlara mahsus müessesat-ı sıhhiye gayr-ı mevcut olmasına mebni tıbben mütehakkik olan mahzur ve tehlike sebebiyle merkurînin bakiye-i müddeti cezaiyelerinin aflarına ve Baytar İsmail Hakkı Efendi ile Kayserili Hamid ve Yanyalı Şerife haklarında işbu esbap ve mütalaat-ı mesrude gayr-i varit olduğu gibi bu üçünün afları münasip görülmediği ve Hamid'in evrakı usulüne de muvafık bulunmadığından keyfiyetin Heyet-i Umumiye arzı tasvip kılındı.

Adliye Encümeni Reisi: Yusuf Kemal

Mazbata Muharriri: Süreyya

Kâtip: Feridun Fikri

Aza: Mustafa Necati, İzmir

Aza: Münir, Çorum

Aza: Mustafa Feyzi, Konya

Aza: Şefik, Bayezit

Aza: Besim, Mersin

Reis - Efendim! Adliye Encümeninin mazbatasını rey-i âlilerine arz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmiştir efendim.

7- Firari ve bakayanın muafiyeti hakkında 2/133 numaralı teklif-i kanunî ve Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası:

Reis - Efendim! Ruznamenin dokuzuncu maddesine geçiyoruz:

Teklif-i Kanunînin Esbab-ı Mucibesi

Riyaset-i Celileye

Muazzez vatanımızın istihlası üzerine terhis olunan kahraman askerlerimiz namus-ı millîmizin muhafazası uğrunda ifa etmiş oldukları hidemat-ı mukaddeseyi şimdi de vatanımızın ümran ve terakkisi ve hâkimiyet-i iktisadiyemizin temini yolunda ikmal etmektedirler. Bunlardan bir kısmı vaktinde kendilerine tebligat-ı lâzimedede bulunulmadığından ve şuabat-ı askeriye müsaade-i mahsusada bulunulduğundan ve daha birtakım esbap ve mevaniin haylûletinden gününde vazifesine şitab edememiş veyahut Kuva-yı Milliye iltihak etmiş, müzaheret bölüklerinde tekâlif-i milliye ve levazım hidematında

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

istihdam olunmuş iken bu hizmetleri kuyud-ı resmiye ile tespit edilmediğinden bakaya tanınmışlar ve bir kısmı ise Balkan Harbinde ve Harb-i Umumide ve Mücadele-i Milliyede pek çok güzide hizmetlerde bulunduğu ve esaret zahmetlerine katlandığı halde sevk-i cehalet ve işgal ile veyahut senelerle devam eden ağır ve yorucu hidematın iras ettiği fütur saikasıyla ve daha birtakım şahsi ve ailevî esbap ve avamil dolayısıyla firarda bulunmuşlar, adetleri mühim yekûna balığ olan bu efradın evvelce hizmet etmiş oldukları mıntakalara sevki ve oralarda müddetlerinin ikmal

ettirilmesi kıymetli zamanlarının ziyanı, küllî masraflar ihtiyarını, ziraat ve iktisadiyatımızda rahneler açılmasını mucip olduğu gibi firarilerin elyevm hal-i firarda bulunması da asayişimizde tesir yapmaktan hâli kalmamaktadır. Âtinin en güzide askerleri olacak olan hizmet-i fiiliye erbabının vakit ve zamanında talim ve terbiye görmesi zarurî iken firari ve bakayanın mıntıkalarına sevki yüzünden hazarî kadro dolmakta ve hizmet-i fiiliye ashabının talim ve terbiyesi teehhüre uğramaktadır.

Esbab-ı mesrudeye binaen bilumum bakaya ile müddet-i firarı üç aydan dîn olan şayan-ı rahim ve şefkat efradın affı ve üç aydan ziyade firarda bulunanların hidemat-ı sabıkasına mükâfaten mahallinde istihdamı veyahut ceza-yı nakdî ile tecziyesi, muannit firarilerin ise divan-ı harplerce tecziye ve terbiyesi maksadı temin edeceğinden işbu kanunu teklif ve kabulünü Heyet-i Celileden istirham eyleriz.

04.09.1339

Mehmed Emin: İçel Mebusu

İsmail: Karahisar-ı Şarki

Tevfik: İçel

Abdulkadir: Maraş

Naim Hazım: Konya

Ali Cenani: Gaziantep

Zeki: Gümüşhane

İbrahim: Isparta

Veysel Rıza: Gümüşhane

Layiha Encümeni Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Firarî ve bakayanın muafiyeti hakkında İçel Mebusu Mehmed Emin Bey ve rüfekasının 04.09.1339 tarihli teklif-i kanunîsi encümenimizce mütalaa ve tetkik olunarak mevzuatı itibarıyla şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiyye takdimine karar verildi.

11.09.1339

Layiha Encümeni Reisi: Emin, Tokat

Mazbata Muharriri: Ahmed Saki, Antalya

Kâtip: Necib Ali, Denizli

Müdafaa-i Milliye Encümeninin Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Firari ve bakayanın muafiyeti hakkında İçel Mebusu Mehmed Emin Bey ve rüfekaı tarafından verilen ve 04.09.1339 tarihinde encümenimize tevdi buyurulan teklif-i kanunî evvelemirde Müdafaa-i Milliye Encümenince ve bilahare Adliye Encümeniyle müştereken tetkik olundu. Ordunun zapturaptı nokta-i nazarından bilcümle firarî ve bakaya haklarında takibat-ı kanuniyede bulunulması elzem bir keyfiyet ise de bunun hem asayiş-i memlekete su-i tesir icra edeceği ve hem de uzun süren harp senelerinde esasen bilumum efrad-ı milletin vezaif-i askeriye ve vataniyelerini maa ziyedetini ifa etmiş bulundukları nazar-ı teemmüle alınarak bu kabil efradın hizmet ve cezalarından sarfinazar olunması esas itibarıyla kabul olunmuştur. Mamafih bir seferberlik vukuunda hazarî ordu boşluklarını dolduracak

olan ihtiyatlardan (1310-1315) tevellütlü esnan erbabının talim ve terbiyeden mahrum bulunmaları caiz görüldüğü cihetle bu kabil firarî ve bakaya ve âdem-i icabet ve tecavüz-i müddet erbabından altı mâh bilfiil hizmet-i askeriyelerini ifa etmeyenlerin o kadar müddetle talim ve terbiye edilmeleri münasip görülmüştür.

Şu kadar ki 1310-1315 tevellütlü efrattan olup askerî evamire tâbi olmak şartıyla vazife-i askeriyelerini gerek silahlı olarak kıtaat ve devairde veyahut müessesat-ı umumiye-i devlette istihdam olunarak ifa etmiş olanların bu kanun ahkâmı mucibince altı aylık bilfiil vazife-i askeriyeden muafiyetleri kabul olunmuştur. Hükûmetçe görülen lüzum üzerine hizmet-i askeriyeleri tehir edilmiş bulunanların da büsbütün terbiye-i askeriyedir. Azade kalmaları ordunun menafi-i âtiyesiyle gayrikabil-i telif görölerek bunların da (3 ilâ 4) ay talim ve terbiyeye mecbur tutulmaları ile iktifa olunmuştur. Bilâ-davet vezaif-i vataniyeye şitab eden ve bilahare teşkilat-ı muntazamaya dâhil ve mezkûr kıtalarda ifa-yı vazife eyledikleri sabit olan gönüllü efradın (1319 tevellütlülerine kadar) kıtaat ve teşkilât-ı muntazamada geçirmiş oldukları müddetlerin hizmet-i askeriyelerine mahsup edilmesi muvafık-ı adalet görülmüştür. Bu bapta Adliye Encümeni ile 2 ve 4 ve 7 Teşrinievvel 1339 tarihlerinde bi'l-içtima müştereken tanzim kılınan layiha-i kanuniye müstacelen müzakere edilmek üzere Heyet-i Umumiye'ye takdim kılınır.

Teklif-i Kanunî

Madde 1- Hizmet-i fiiliye erbabından maada bilumum bakaya ile Harb-i Umumiden evvel veya Harbi Umumi esnasında vazife-i askeriyesini ifa eden ve Mücahede-i Milliye'ye iştirak eyleyen asker firarilerinin müddet-i firarı üç aydan dûn olanlar bakiye-i müddetlerine ait hizmetten muaftır.

Madde 2- Firar müddeti üç aydan ziyade olanlar mıntakaları dâhilindeki hidemat-ı umumiye'de istihdam olunur veya firar müddetleri nispetinde elli liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Madde 3- Vazife-i askeriyesini katiyen ifa etmeyip de firarda taannüt gösterenler divan-ı harplerce tecziye edilir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

Müdafaa-i Milliye Encümeninin teklif ettiği mevadd-ı kanuniye 1297 ilâ 1317 (dâhil) tevellütlü firar, bakaya, tecavüz-i müddet, âdem-i icabet ve nüfus-ı mektûme erbabı haklarında yapılacak muameleyi natık kanundur.

Madde 1- 1297-1315 (dâhil) tevellütlü mükellefinden ve silah-endazandan âdem-i icabet, bakaya, karar tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektûme erbabıyla işbu efalden dolayı fer'an zi-methal bulunan ve ceraim-i mezkûreye merbut ve müteferri' olarak fail-i aslî addedilen bilumum eşhasın işbu hareketlerinden dolayı haklarında takibattan veya işbu hareketlerinden mütevellit her nev' mücazat ile kanunen ifasına mecbur bulundukları hizmet-i askeriyelerinden ve her ne sebebe mebnî olursa olsun hizmet-i fiiliyeleri tehir edilmiş bulunanların mevadd-ı atiyede muharrer şeraite muallak olmak üzere hizmet-i askeriyelerinin icrasından ve müecceliyet-i askeriyeye vergilerinin istîfasından bir defaya mahsus bulunmak üzere, sarfinazar olunarak efrad-ı mezkûrenin müstahak oldukları sınıflara kayıt ve nakillerinin ifasıyla iktifa ve halen müstahdem bulunanları terhis olunur.

1316 - 1317 tevellütlülerin hizmet-i fiiliyeleri tamamen ifa ettirmek şartıyla bervech-i bâlâ ceza ve vergilerinden sarfinazar edilecektir.

Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname mülga olup ancak hizmet-i fiiliyelerini ocakta geçirmiş bulunanlar üçüncü maddede muharrer ahkâma tabidirler.

Madde 2- Nüfus-ı mektûmeden olup da işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren altı mâh zarfında bulundukları mahallî nüfus idareleriyle sefaret ve şehbenderhanelerine bi'l-müracaa kayıt ve tescil edileceklerin kayd-ı müseccellerine göre ve birinci maddedeki sarahat veçhile haklarında muamele olunacaktır.

Madde 3- 1310-1315 (dâhil) tevellütlü efrattan olup da bervech-i âti fıkralarda tayin kılınan müddetlere maksur olmak üzere hizmet-i askeriyelerini her ne şekilde olursa olsun ifa etmemiş olanların münasip görülecek zamanlarda ve muntakaları dâhilindeki kıtaat ve müessesatta o kadar müddetle bilfil istihdamlarına Müdafaa-i Milliye Vekâleti salahiyettardır.

A- Âdem-i icabet ve bakaya ve firar ve tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektûme erbabı altı mâh,

B- Her ne sebebe mebni olursa olsun alelîtlak hizmet-i fiiliyeleri Devletçe tehir kılınmış olanlardan lâakal rüşdiye (altı senelik maarif-i iptidaiye) tahsilini ikmal etmiş olanlar veya bu derecede tahsil görmüş olanlar üç ay, bervech-i bâlâ tahsil görmemiş olanlar, dört ay,

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

C- Hizmet-i maksure erbabından olup kanun-ı mahsusundaki hizmeti ifa etmek istemeyenler bu maddenin (B) fıkrasında muharrer ahkâma tabidirler.

Madde 4- 1319 tevellütlülere kadar (dâhil) esnan erbabından olup da Kuva-yı Milliye dâhil olmuş ve muahharan ordu nizam-ı harbine ithal edilen teşkilât-ı muntazama-i milliyede bulunarak İstiklâl-i Millî Harbine fiilen iştirak etmiş bulunan efrat hîn-i terhislerinde mensup oldukları kıtalar kumandanlıklarından alelusul hizmet vesikası istihsal etmişlerse bunların yedlerindeki kıta vesikalarına ve kayıtlarına göre ifa eyledikleri müddet-i hizmetleri, hizmet-i fiiliye-i askeriyelerine mahsup edilir.

Madde 5- 1297-1317 (dâhil) tevellütlü her mükellef işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren altı mâh zarfında esas sicilinde (yerli) mukayyet bulunduğu mahallin ahz-ı asker şubesine bizzat veya bulunduğu mahal ahz-ı asker şubesi ve sefaret ve şehbenderhanesi vasıtasıyla müracaat ederek cüzdan makamına kaim olmak üzere mukayyet bulunduğu sınıf ve sıra numarasını müş'ir fotoğraflı veya eşkâllı birer vesika istihsaline mecburdurlar. Vesika istihsal etmedikçe bunların yalnız memalik-i ecnebiyeye seyrüseferlerine veya herhangi resmî bir hizmete kabullerine müsaade edilmeyecektir.

Madde 6- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren altı mâh zarfında dehalet ve sicile kaydedilmeyen nüfus-ı mektûme erbabıyla 1316 ve 1317 (dâhil) tevellütlü firarî, bakaya, tecavüz-i müddet, âdem-i icabet erbabı haklarında inkıza-yı müddetten itibaren mürur edecek eyyam için ahkâm-ı kanuniye tamamen tatbik olunur.

Madde 7- İşbu kanunda münderiç mehiller her mahalde neşir ve ilan edildiğini mutazammın o mahallin Meclis-i İdaresince ve alakadarana tebliğ edildiğine dair şehbenderhanelerce tutulacak bir zabıt varakasıyla tespit olunduğu tarihten başlar. Zabıt varakalarının birer sureti Müdafaa-i Milliye Vekâletine irsal kılınır.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye, Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Müdafaa-i Milliye Encümeni

Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi: Ali, Karahisar-ı Sahib

Mazbata Muharriri: Mehmed Arif, Eskişehir

Kâtip: Yusuf Ziya, Zonguldak

Aza: Halid, Kastamonu

Aza: Ahmed Hamdi, İstanbul

Aza: Galib, Niğde

Aza: Hüsrev, Urfa

Adliye Encümeni

Aza: Mustafa Necati, İzmir

Kâtip: Feridun Fikri, Dersim

Aza: Necmeddin, Kastamonu

Aza: Şefik, Bayezit

Aza: Besim, Mersin

Reis - Efendim! Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen yoktur. O halde maddelere geçilmesini Heyet-i Muhteremenize arz edeceğim. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmiştir efendim.

Madde 1- 1297-1315 (dâhil) tevellütlü mükellefinden ve silah-endazandan âdem-i icabet, bakaya, firar, tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektûme erbabıyla işbu efalden dolayı fer'an zi-methal bulunan ve ceraim-i mezkûreye merbut ve müteferri' olarak fail-i aslî addedilen bilumum eşhasın işbu hareketlerinden dolayı haklarında takibattan veya işbu hareketlerinden mütevellit her nev' mücazat ile kanunen ifasına mecbur bulundukları hizmet-i askeriyelerinden ve her ne sebebe mebni olursa olsun hizmet-i fiiliyeleri tehir edilmiş bulunanların mevadd-ı âtiyede muharrer şeraite muallâk olmak üzere hizmet-i askeriyelerinin icrasından ve müecceliyet-i askeriye vergilerinin istifasından bir defaya mahsus bulunmak üzere, sarfinazar olunarak efrad-ı mezkûrenin müstahak oldukları sınıflara kayıt ve nakillerinin ifasıyla iktifa ve halen müstahdem bulunanları terhis olunur. 1316-1317 tevellütlülerin hizmet-i fiiliyeleri tamamen ifa ettirilmek şartıyla bervech-i bâlâ ceza ve vergilerinden sarfinazar edilecektir. Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname mülga olup ancak hizmet-i fiiliyelerini ocakta geçirmiş bulunanlar üçüncü maddede muharrer ahkâma tabidirler.

Hasan Fehmi Efendi (Kastamonu) - Efendiler! Bendeniz biraz bu maddelerin ihtiva ettiği ahkâmı bu kürsüye çıktığımda istiğrab ettim.

Reis - Efendim sözünüzü yalnız birinci maddeye tahsis buyurunuz!

Hasan Fehmi Efendi (Devamlı) - Kısa söylemek zaruret ve mecburiyeti tahmil ediliyor. (Handeler) Gerek Harb-i Umumide ve gerekse İstiklâl Harbinde asker celp ve cem'inde ne gibi bir müşkülât karşısında kaldığımızı içimizde bilmeyen yoktur. Şu kanunlarla biz bütün efrad-ı millete ilân ediyor ve diyoruz ki: Siz herhangi bir gün vatanî bir vazifenin ifasına davet olduğunuz zaman eğer icabet etmeyecek, öteye beriye gizlenecek, kaçacak ve her ne suretle olursa olsun kurtulmak için bir çare bulacak olursanız bilahare mazhar-ı af olacaksınız. (Hayır hayır sesleri)

Hasan Fehmi Efendi - Müsaade buyurunuz efendim!

Emin Bey (Eskişehir) - Hiç münasebeti var mı?

Hasan Fehmi Efendi (Kastamonu) (Devamlı) - Münasebeti yoksa bize aittir. Yalnız ben diyorum ki: Hükûmet yarın maazallah ifasına mecbur olacağı -İnşallah ifasına mecbur olmaz- ifasına mecbur olacağı bir vazifede büyük bir müşkülât içinde kahr. Bendeniz bu noktayı arz ediyorum. Bu noktada son fıkra ki: O da hem paradan ve hem de müecceliyet vergisinden affediyoruz. Hâlbuki bu aftan istifade edecek kimseler ale'd-derecat, istitaatları nispetinde ve bir nispet-i âdile dairesinde mesela on senede mukassatan ödemek şartıyla bu bapta bir vergi tahsisini Heyet-i Âliyyenizden rica ederim. Biz böyle affa mazhar olacak evlatlarımızın nasıl vekili isek, gerek Harb-i Umumide ve gerekse İstiklâl Harbinde her gûna vaki olmuş olan davetlere bilâkaydüşart icabet etmiş olanların da şu kubbeden aksedcek sadalarını dinlemekle mükellefiz. Vakıa onların lisamı yoktur. Onun için Meclisten, Encümenden rica ediyorum; hiç olmazsa bir nispet-i âdile dâhilinde ve on sene zarfında mukassatan ödenmek üzere bir vergiye raptedilmesini ve o suretle olsun adaletin izharını, Devletin selâmet ve saadeti namına Heyet-i Âliyyenizden musırren ve ekiden rica ederim. Siz yine bildiğinizi yaparsınız.

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim bir kelime var ki, onu tekrar etmeyi istemiyordum. Hoca Efendinin sözü üzerine bunu izah etmek mecburiyetinde kaldım. Zannedersem Hoca Efendi bu maddeyi iyice okumamış. Hiçbir firarının affına Müdafaa-i Milliye Encümeni taraftar değildir. Nazar-ı dikkat-i âlinize arz ederim ki, bugünkü firari ve bakayaları

iyi tetkik etmek lâzımdır. 1297-1310 tevellütlüler sekiz ilâ on sene hizmet etmiş, Balkan Harbini, Harb-i Umumîyi, İstiklâl Harbini kâmilten yapmıştır. 1315, 1316 tevellütlüler ise Harb-i Umumî ve İstiklâl Harbini yaşamıştır ve hâlâ yapmaktadır. Şimdi ise firardır diye haklarında takibat-ı kanuniyede bulunmak istiyoruz ki zannedersem muvafık-ı adalet olmaz. (Hiçbir harbe iştirak etmeyenler ne olacak sesleri)

Arif Bey - Efendim onlar hakkında ayrıca bir kayıt vardır. Bilfiil hizmet-i askeriyelerini ikmal etmemiş olanları behemhâl talim ve terbiyeye tâbi tutuyoruz. Hoca Efendi Hazretleri buyuruyorlar ki, bunlardan vergi alalım. Rica ederim. Zaten bunlar atıyla, arabasıyla, anasıyla, babasıyla, vergi veriyor. Ayrıca bir daha vergiye tâbi tutmak bilmem ne dereceye kadar muvafık olur? Esasen fakir adamlardır. Bu hareketle şekavete teşvik etmiş oluruz. (Bravo Arif Bey sesleri)

Ahmed Remzi Bey (Gaziantep) - Efendim bu maddeyle bakaya, firari ve buna mümasil hizmet-i askeriyelerini ifa etmeyenleri hiçbir cezaya

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 7

tâbi tutmuyoruz. Bendeniz Hasan Fehmi Efendi'nin fikrine iştirak ediyorum. Milleti, tekrar silâh altına davet ettiğimiz vakitte onların kemal-i haşeşle icabetini arzu ediyorsak, evvelki tekliflerimize icabet etmeyenleri katiyen affetmeyelim. Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi Bey buyuruyorlar ki...

Emin Bey (Tokat) - Mazbata Muharriridir. Reis değil.

Ahmed Remzi Bey (Devamla) - Evet Mazbata Muharriri Bey diyorlar ki; bunlar içerisinde senelerce askerlik yapmışlar vardır. Eğer askerlik yapmış ve vazifesini bitirmiş ise tabii biz ona askerlik yapsın demeyiz. Yalnız yapmayanları affetmeyelim. Sonra diyorlar ki, bilfiil hizmet etmek mecburiyeti vardır. Demek ki emsali misillü hizmete tabi kılınmıştır. Yalnız şunu düşünüyorum ki, altı ay müddetle bir sene hizmet arasında azim fark vardır. Efendiler! Bu affettiğimiz efrat arasında hiç askerliğe gitmemiş, emsali ise on sene askerlik etmiş adamlar vardır. Sonra buyuruyorlar ki, bunlardan vergi alınmasın. Çünkü bunlar anasıyla, babasıyla, atıyla, arabasıyla, hulâsa her şeyi ile yardım etmişlerdir. Hâlbuki af, toptan atıyla, arabasıyla yardım etmeyenlere şamildir. Şu sebeple doğrudan doğruya bunları af taraftarı değilim. Bunlar hizmet-i askeriyelerini yapmadıklarından bir ceza tertip edilsin; yarım misli bir ceza tertip edilsin; onlar da cezalarını görsünler! Bu bapta hatırıma bir şey geliyor. O da ceza olmak üzere bunları hiç olmazsa memleketimizin şiddetle muhtaç olduğu yol hidematında istihdam etmelidir. Bu vesileyle yollar yapılmış olur. Onlar da cezalarını görmüş ve emsaline numune olmuş olurlar.

Reis - Efendim üç tane takrir vardır. Üçü de kifayet-i müzakere hakkındadır. (Reye sesleri)

Efendim müzakerenin kifayetini rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim. Bir takrir var, okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

1316 tevellütlü efradın ekseriyet-i azîmesi terhis edilmiş olduklarından birinci maddedeki 1315 tevellütlü kaydının 1316 tevellütlü efrada dahi şamil olmak üzere tadilini teklif ederim.

Isparta

Hafız İbrahim

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim, encümenden sorulacak nokta: 1316, 1317 tevellütlülerin hizmet-i fiiliyeleri tamamen ifa ettirilecek midir? Harb-i Umumîde 1316 tevellütlülerden bir kısmı alındı. 1317 tevellütlülerden de

bazıları kabiliyet-i bedeniyelerine binaen celp edildi. Bunlar 2, 3, 4 sene -bu harp de dâhil olmak üzere- hizmet ettiler. Binaenaleyh o kabilden olanları kanunun mutlakıyetine nazaran tekrar hizmete almak icap ediyor.

Arif Bey (Eskişehir) - İfa etmeyenler kaydı vardır.

Vehbi Bey (Karesi) (Devamla) - Efendim zatiâliniz söylüyorsunuz. Yoksa kanunda böyle bir şey yok. Çok rica ederim; encümen bunu tashih etsin veyahut tavih etsin. Bu suretle bu tavihi taşradaki şube reisleri duyar da bundan sarfınazar eder.

Arif Bey (Eskişehir) - Efendiler! 1316, 1317 tevellütlüler silahaltındadır. 1316 tevellütlüler terhis edilmiş ise gayr-ı kanunîdir. 1318'liler silahaltına alınmadıkça 1316 tevellütlüler terhis edilemez. İki sene askerlikle mükelleftirler. Silahaltındadırlar. Terhis edilmemişlerdir. Binaenaleyh bu kanun onlara teşmil edilemez. 1318 tevellütlüler silahaltına alınırsa o vakit bunlar mevzubahis olur.

Vehbi Bey (Karesi) - İki seneyi ikmal etmişse yine kalacak mı?

Arif Bey - Hayır.

Reis - Efendim Paşa Hazretleri izah edecekler.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! 1316 tevellütlülerden müddet-i hizmetleri dolan (2) seneyi ikmal etmiş olanlar terhis edilmişlerdir. Fakat hizmet-i fiiliyesini ifa etmemiş; yani iki seneyi ikmal etmemiş olanlar tabîi bırakılmıyorlar. Dolayısıyla 1316 tevellütlüler hizmet-i fiiliye dâhilinde addedilmektedir. Şimdi bunların içerisinde kıtasından firar etmiş veyahut davete icabet etmemiş olanları biz cezadan affedersek hâlâ kıtada hizmet etmekte olanları hizmet-i fiiliyelerini ikmal etmeden terhis etmek lâzım gelir. Binaenaleyh hizmet-i fiiliyelerini ikmal etmek üzere kıtada bulunanlar, emsali bulunan firarilerin affedilmesinden tabîidir ki, mahzun olurlar. O vakit bunları da bırakmak lâzım gelir ki, ordunun mevcuduna icra-yı tesir eder. Onun için 1316, 1317 tevellütlüleri herhalde silahaltında bulunduracağız.

Reis - Efendim Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi'nin takriri vardır, okuyacağız:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Birinci maddenin fıkârat-ı ahkâmından bir suretle mazhar-ı af ve tahfif olanlara on senede ödenmek şartıyla ve nispet-i âdile dairesinde bir vergi tarhını teklif eyler ve madde-i kanuniyenin o suretle tanzim olunmak üzere encümene havalesini istirham eylerim.

Kastamonu Mebusu

Hasan Fehmi

Reis - Efendim bu takriri rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın!

Hasan Fehmi Bey (Kastamonu) - Takririmi izah edeceğim.

Reis - Efendim ret olundu.

Isparta Mebusu Hafız İbrahim Bey'in takririni reye vazedeceğim. Bu bapta Paşa Hazretleriyle Mazbata Muharriri Bey'in izahatını da dinlediniz. (Hafız İbrahim Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu takriri kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Ret olunmuştur efendim. Efendim bir takrir daha vardır:

Riyaset-i Celileye

Birinci maddede firarî ve bakayanın ve buna müteferri' ahvalden mütevellit cezaların cümlesi af buyuruluyor. Yalnız bu yüzden mahkûm ve halen mevkuf olanların dahi affolunacağına sarahat bulunmadığından birinci maddeye

fırarî ve bakayanın ve buna müteferri' ahvalden dolayı mahkûm olanların da affolunması için muktezi izahat ilave buyurulmasını teklif ederim.

18 Teşrinievvel 1339

Eskişehir Mebusu

Emin

Reis - Efendim Emin Bey'in takririni kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir. Efendim şimdi birinci maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum: Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Vehbi Bey (Karesi) - Reis Bey reye bu kadar acele koymak doğru mudur? Acelesi ne? Sonra şube reislerinin elinde oyuncak olacaktır. Rica ederim. Gümrükten mal mı kaçırıyorsunuz? İzah ettirmediniz, niçin hakkımı reddettiniz? Ben takririmi izah edecektim. Okumadınız bile. Belki Meclis-i Âliyi ikna ederdim. Rica ederim, niçin reye koymadınız?

Madde 2 - Nüfus-ı mektûmeden olup da işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren altı mâh zarfında bulundukları mahal nüfus idareleriyle sefaret ve şehbenderhanelerine bi'l-müracaa kayıt ve tescil edileceklerin kayd-ı müseccellerine göre ve birinci maddedeki sarahat veçhile haklarında muamele olunacaktır.

Reis - Efendim! İkinci madde hakkında söz istiyen var mı? Efendim ikinci madde hakkında söz istiyen yok. Binaenaleyh maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. İkinci maddeyi kabul edenler el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Madde 3 - 1310 - 1315 (dâhil) tevellütlü efrattan olup da bervech-i âti fıkralarda tayin kılınan müddetlere maksur olmak üzere hizmet-i askeriyelerini her ne şekilde olursa olsun ifa etmemiş olanların münasip görülecek zamanlarda ve mıntakaları dâhilindeki kıtaat ve müessesatta o kadar müddetle bilfil istihdamlarına Müdafaa-i Milliye Vekâleti salahiyettardır.

A- Âdem-i icabet ve bakaya ve firar ve tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektûme erbabı altı mâh

B- Her ne sebebe mebni olursa olsun alelîtlak hizmet-i fiiliyeleri Devletçe tehir kılınmış

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 8

olanlardan lâakal rüştiye (altı senelik maarif-i iptidaiye) tahsilini ikmal etmiş olanlar veya bu derecede tahsil görmüş olanlar üç ay, bervech-i bâlâ tahsil görmemiş olanlar, dört ay,

C- Hizmet-i maksure erbabından olup kanun-ı mahsusundaki hizmetini ifa etmek istemeyenler bu maddenin (B) fıkrasında muharrer ahkâma tabidirler.

Rasih Efendi (Antalya) - Efendim şu kanunda en ziyade nazar-ı itibara alacağımız mevaddın en mühim kısmını üçüncü madde teşkil ediyor. Harb-i Umumiden bugüne gelinceye kadar askerlik müddetini nazar-ı itibara alacak olursanız bu müddetin bütün aksamını 1310 ile 1315 arasındaki efrat teşkil eder. Hatta Mondros Mütarekesinden sonra 1310'a kadar olan diğer sınıflar terhis edildiği halde mütareke ile Mücadele-i Milliye'nin başlangıcı arasındaki fasılada bile 1310, 1311, 1312, 1313 tevellütlü efrat terhis edilmemiştir. Bunlar fasıla görmeksizin Harb-i Umumiden bugüne gelinceye kadar askerlik etmiş efrattır.

Fuad Bey (Lazistan) - Bunlar hakkında bir şey yoktur.

Rasih Efendi (Devamla) - Vardır. Okuyun (A) fıkrasını: Âdem-i icabet ve bakaya, firar, tecavüz-i müddet.

Mustafa Vasfi Bey (Tokat) - Hiç askerlik etmemiş olanlara?

Rasih Efendi (Devamla) - Hiç askerlik etmemiş olanlara tecavüz-i müddet olamaz. Firar da bakaya da olamaz. Heyet-i Umumiyesi bakaya olur. Onun için bunların firarılığı, bakayalığı veya tecavüz-i müddeti aranacak olursa bu adamlara çok haksızlık olur. On sene askerlik etmiştir.

Mustafa Vasfi Bey (Tokat) - Askerlik edenler müstesna. Hiç gelmesin.

Rasih Efendi (Devamla) - Efendim bunlar on sene askerlik etti. Arada tecavüz-i müddet olur, tebdil-i hava ile gitmiş olur.

Arif Bey (Eskişehir) - Altı ay hizmet etmemişse...

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim hizmet-i nizamiye mahiyetinde bütün hayatı müddetince altı ay hizmet etmemişse...

Rasih Efendi (Antalya) - Nasıl?

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim altı ay hizmet-i nizamiye mahiyetinde hizmet etmemişse bu hiç askerlik etmeyenler içindir. İkinci maddede sarahat vardır.

Rasih Efendi (Antalya) - Yoktur. Onun için tasrih ettim. Sonra (B) fıkrası, her ne sebebe mebni olursa olsun, aleltilak hizmet-i filiyeleri Devletçe tecil edilmiş bulunanlar lâakal... Diyor. Şimdi Devletçe vazife başında tecil edilenler vardır. Bu meyanda mesela: Telgrafçılar vardır. Gece gündüz vazife başında çalıştırdığımız insanlardır. Onlar asker gibi çalışmışlardır. Onun için bu maddenin tadil edilmesini rica ederim.

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim! Bu üçüncü maddede niçin 1310 ilâ 1315 dedik. Bunu izah etmek istiyorum.

Malum-ı âliniz seferberlik olduğu zaman hazarî ordunun boşluğunu bunlar doldurur. Hazarda 70, 80, 100 bin efradı olan bir ordunun sefere geçince mevcudu 200, 300 bin olacaktır. Tabii bu boşlukları doldurmak lâzımdır. Bunu da en genç askerler doldurur. Bu yapılan hesap üzerine ancak 1310 ilâ 1315 tevellütüleri ordu boşluklarını dolduracağı kanaati hâsıl olmuş, binaenaleyh onun için bu esas buraya konmuştur. Ordunun boşluklarını dolduracak herhangi bir ihtiyar hiç talim görmemiş; eline silah almamışsa ordunun kudret ve kıymet-i askeriyesini tenzil eder. O nokta-i nazardan bunları talim ve terbiyeye mecbur tuttuk. Eğer tahsili varsa bunlar daha kolay öğrenebilir diye bu talimleri üç, dört aya kadar indirdik. Daha fazla indirmeye de imkân yoktur. Talim ve terbiye görmemiş bir askerle icabında seferber bir ordunun boşluklarını doldurmak zannederim, hiç doğru olamaz. Burada bir de hizmet-i maksure vardır. Bu bapta Heyet-i Âliyeniz tenevvür etmek ister. Bu hizmet-i maksure erbabı bir sene talime mecburdur. Bir sene talim ve terbiye görmedikçe ihtiyat zabiti olamazlar. Eğer kendisi talim ve terbiyeye razı olmazsa o vakit diğerleri gibi üç ayla iktifa edebilir. Sonra “Devletçe tecil edilmiş” cümlesinde telgrafçılar şu ve bu dâhildir.

Emin Bey (Eskişehir) - Milis zabitleri dâhil olabilir mi?

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim! Milis zabitleri dâhil olamaz.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim bu madde üç yüz on ilâ üç yüz on beş tevellütlü olup hiç hizmet etmemiş yani silahaltına gelmemiş olanların altı ay kadar talim görmesine aittir. Bunların içerisinde üç ay hizmet etmişler varsa gelir üç ay daha hizmet eder. Müddet-i hizmeti altı aya iblâğ olunur. İçlerinden altı ay hizmet etmişler varsa zaten altı ay hizmet etmiştir. Artık onu celp etmeye lüzum yoktur. Binaenaleyh hiç hizmet etmeyenlerin altı ay hizmeti azami hizmettir. Sonra hizmet-i askeriye üç ayını, iki ayını, bir ayını yapmışlar varsa bunların mahsubu icra edilir.

Emin Bey (Eskişehir) - Milis zabitler. Harekât-ı Milliye zamanında hizmetlerini fazlasıyla ifa etmişlerdir. Onlar hakkında bir kayıt var mıdır?

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa - Vardır efendim, oraya geldiğimiz zaman arz ederim.

Raif Efendi (Erzurum) - (A) işareti altında “Âdem-i icabet ve bakaya ve firar ve tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektûme erbabı altı mâh” deniliyor paşam! Şimdi efrattan biri, bir sene, sekiz ay, on ay hizmet etmiş, bir suretle mezuniyet alıp memlekete gitmiş, tecavüz-i müddet etmiş, avdet etmemiş. Şimdi bunu da bu kanunla af mı edeceksiniz? Yoksa hizmete alıp altı ay hizmet ettirecek misiniz? Çünkü yukarıdaki maddede “Hizmet-i askeriyelerini her ne şekilde olursa olsun ifa etmemiş.” diyorsunuz. Müddet zikredildiği vakit, onların hizmet-i askeriyelerini ya iki sene addedeceksiniz, ya dört sene addedeceksiniz. Veyahut emsallerinin hizmet ettiği müddetçe hizmet etmemiş olanları umumî hizmetle mükellef tutacaksınız gibi bu maddeden bir mana çıkıyor. Hâlbuki bu doğru olamaz. Bir fert, iki sene, üç sene, beş sene hizmet etmiş ve sonra bakayaya kalmış olabilir. Demin arkadaşlarımızdan birinin dediği gibi bir nefer, on sene hizmet ettiği

halde son iki, üç sene zarfında mezuniyet almış ve tecavüz-i müddet ettirmiş olabilir. Bunlar için maddeye sarahaten bir şey konmazsa herhalde maddenin su-i tatbika uğrayacağı muhakkaktır.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! Bunun azamisi altı aydır. Eğer buyurduğunuz gibi bir sene hizmet etmişse ve ondan sonra firar etmiş veya bakaya kalmışsa azamisi altı ay olduğu için diğerleri hiç mevzubahis olmaz. Altı ayı ikmal etmemiş ise altı aya iblâğ edilir bu, budur.

Raif Efendi (Erzurum) - Şu halde “Âtidedeki müddetler nispetinde müddet-i askeriyelerini ifa etmemiş olanlar” diye bir kayıt konursa maksat hâsıl olacaktır. Değil mi efendim?

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Hizmet-i filiye-i askeriyenin vukuu, Harb-i Umumîye mi maksurdur, yoksa İstiklâl muharebatına mı? Harb-i Umumîye veya istiklâl muharebatına iştirak edenler bu kanundan istifade edebilecekler midir?

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Harb-i Umumî de dâhil, istiklâl muharebatı da dâhil... Hepsisi de hizmettir.

Reis - Müzakerenin, kifayeti hakkında iki takrir gelmiştir. “Müzakere kâfidir reye vazını teklif ederim.” diyorlar. (Reye reye sesleri)

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Efendiler çok rica ederim. Şimdi memleketin en ağır vergisi olan kan vergisi müzakere ediliyor. Bir dakikanın beş dakikanın içinde kâfi kâfi deniliyor. Mahiyeti anlaşılmadan, mesele tenevvür etmeden kabul kabul sesleri yükseliyor. Men‘i Şekavet Kanununun bir maddesini, suiistimali mucip olur diye dört gün müzakere ettirdiniz; rica ederim acaba bu kanun

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 9

o şekaveti doğuran esbaptan biri olmayacak mı? O esbabı hazırlamayacak mı?

Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbata Muharriri Arif Bey (Eskişehir) - Hayır... Sorunuz, cevap veririm.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) (Devamla) - Müsaade buyurunuz efendim. Taşrada tatbikatta en mühim tesirini yapacak olan kanunlardan birisi de budur. Öteki yalnız şakileri alâkadar ettiği halde üç gün müzakere ettiniz. Bu bütün milletin alâkası olan bir meseledir. Bunun için mesele tenevvür etmeli. Ona göre karar verilmelidir.

Arif Bey (Eskişehir) - Şüphenizi izah ediniz!..

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Müzakere kâfi değildir. Devamı lâzımdır. Madde tamamen anlaşılmalıdır.

Reis - Efendim kifayet-i müzakere hakkında Mardin Mebusu Necib Bey'in ve Karahisar-ı Sahib Mebusu Kamil Efendi'nin birer takrirleri vardır; okuyorum.

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir; üçüncü maddenin aynen kabulünü teklif eylerim.

Mardin

Necib

Riyaset-i Celileye

Maddenin müzakeresi kâfidir. Reye vaz'mı teklif eylerim.

Karahisar-ı Sahib

Kâmil

Reis - Efendim kifayet-i müzakereyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Kabul kabul, ret ret seleri) Müzakere kâfi görüldü efendim. Üçüncü maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.

Vehbi Bey (Karesi) - Tadil teklifim var efendim.

Reis - İstirham ederim efendim. Bazı arkadaşlarımız Riyasete karşı muğber oluyorlar. Şimdi maddeyi rey-i âlinize vaz ederken takrir yazacağım diyorsunuz. Rica ederim böyle müzakere idare olunabilir mi? Makam-ı Riyaset ne yapsın efendim? Demin zatiâliniz hiddet buyurdunuz. Sordum, tahkik ettim. Madde reye konduktan sonra takririniz buraya gelmiştir. Riyasetin hiç hatası yoktur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Sabahki maruzatımı reye koyup karar alsaydınız böyle olmazdı.

Reis - Vehbi Bey'in takririni tekrar okuyorum efendim.

Riyaset-i Celileye

Üçüncü, maddenin tamamen tayyını teklif eylerim.

17 Teşrinievvel 1339

Karesi

Mehmed Vehbi

Reis - Efendim! Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar lütfen el kaldırsın?

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Anlaşılabilecek noktalardan birisi: 1310'dan 1315'e kadar diyoruz. Bunlar şubelerden anlaşılacak. Memalik-i mustahlasanın kâmilan kayıtları yanmıştır, birçok vesaik de yanmıştır. Mesela: İzmir'in, Saruhan'ın, vesaiki kâmilan yanmıştır. Halkın da vesaiki yanmıştır. Zaman olur feveran ediyoruz. "Memlekette badema iktisadiyatı düzelterek ve iktisadiyatı kuracağız. Memleketi kurtaracak iktisadiyattır." diyoruz. 1310'dan 1315'e kadar hanginizin tanıdığı vardır ki askerlik yapmamış olsun. Soruyorum. (On yediliye kadar sesleri) On yediliye kadar sen güçlüsün, kuvvetlisin diye yakaladılar götürdüler. Memlekette kalanlar 1316-1317'ye kadar olanların bakiyetü's-süyufudur. Binaenaleyh bu harap vatani imar etmek istiyorsak; biraz ahaliyi rahat bırakalım. Bunlar da evlerinde çalışsınlar. Şuraya bir fikra koyuyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Münasip görülecek zamanlarda ve mıntakaları dâhilindeki kıtaat ve müessesatta o kadar müddetle bilfiil istihdamlarına Müdafaa-i Milliye Vekâleti, memurdur."

Bu kanun çıktığı vakit memleketin en sağlam kolları yirmi beş yaşından yirmi dokuz yaşına kadar olan gençler her gün, bugün mü çağıracaklar, yarın mı çağıracaklar diye intizarda kalacaklardır. On kişi mürettep isteyecekler, Şube reisi gel seni münasip gördüm, seni münasip gördüm diyecek. Biraz da bu adamları rahat bırakalım. Herkes bu memlekette kendine göre hizmet-i vataniyesini ifa etmiştir. Eğer tasfiye yapıyorsak bunları tanzim ederek, tuttuğumuz yollarda verdiğimiz kararları da muhafaza edelim. Düşmanla teşrik-i mesai edeni, bize karşı silâh atan adamı affettiğiniz sırada hizmet etmesek, vesika getir, şunu getir, bunu getir diye memlekette iş görmesine müsaade etmeyeceksiniz. Bu madde lâzım değildir. Katiyen tayyını teklif ederim.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa (Karesi) - Efendim kabahatin, cürmün affı başkadır. Vatanın muhafazası için talim ve terbiye öğretmek yine başkadır. Her ferd-i millet icabında vatani müdafaa için elindeki silâhı kullanmayı öğrenmelidir; Bu, müdafaa-i memleket meselesidir, af meselesi mevzu bahis değildir. Bunu herkes öğrenmelidir. Sonra, Vehbi Beyefendi, "On kişi mürettep isteyecekler. Şube reisleri, gel seni münasip gördüm, gel seni münasip gördüm diyecek." diye buyurdular.

Müdafaa-i Milliye Vekâleti emir vermeden hiçbir zaman, hiçbir kimse silâh altına alınamaz. Vekâlet tabii bunların bu hizmetlerini ne vakit ifa edeceklerini takdir eder ve halkı mutazarır etmeyecek bir tertip yapılı. Alelittak 1317'ye kadar herkes askere alınmış; herkesi affedelim; böyle olmaz. Bu memleketin muhafazası için herkesin silah istimalini öğrenmesi lâzımdır.

Reis - Efendim, Vehbi Bey takririni izah buyurdular, Paşa Hazretleri de buna cevap verdiler. Şimdi Vehbi Bey'in takririni nazar-ı itibara alınıp alınmamak üzere rey-i âlinize vaz ediyorum. Nazarı mütalâaya alanlar lütfen el kaldırsın. Kabul olundu efendim. Encümene tevdi edeceğiz.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa (Karesi) - Efendim madde tayyolunur. Onun yerine başka bir şey kaim olmazsa onlar da o vakit iki sene hizmete tabi tutulur. Nasıl olur?

Arif Bey (Eskişehir) - Heyet-i Celileden beş dakika da bendenizi dinlemeleri için istirham ederim. Bu mesele çok mühimdir efendim. Belki Vehbi Beyefendi arkadaşımız bunun mahiyetini tamamıyla takdir buyurmadılar. (Takrir kabul olundu.) (Nasıl söylersiniz sesleri)

Reis - Nazar-ı itibara alınmak şartıyla reye koydum. Nizamnamemiz der ki: “Nazar-ı itibara alınmak şartıyla reye konan takrirler encümene gider.” Binaenaleyh ben demedim ki: “Bu takriri mana-yı şamiliyle kabul eder misiniz?” Bu şekilde reye koymadım. Nazar-ı mütalâaya alınmak şartıyla reye koydum. Nizamname nazar-ı mütalâaya alınmak şartıyla reye konan takrirleri encümene tevdi eder.

Nizamname, nazar-ı itibara alınanları encümene tevdi eder. Şimdi maddeyi bu takrirle birlikte encümene tevdi ederiz, encümen meseleyi yeniden tetkik eder. Maddeyi ya tadil eder veyahut esbab-ı mucibesini bildirir.

Bir mebus - Bu tay mıdır, tadil midir?

Reis - Her ne şekilde ve suretle olursa olsun ister kısmen, ister Heyet-i Umumiyesini olsun, mademki nazar-ı dikkate alınmak şartıyla reye koydum. Binaenaleyh madde encümene gidecektir. Eğer Heyet-i Muhteremeniz bu tarzı muvafık görmeseydi, ihtar buyururdu. Binaenaleyh maddeyi encümene veriyoruz ve dördüncü maddenin müzakeresine geçiyoruz efendim.

Madde 4- 1319 tevellütlülere kadar (dâhil) esnan erbabından olup da Kuva-yı Milliye dâhil olmuş ve muahharan ordu nizam-ı harbine ithal edilen teşkilat-ı muntazama-i milliyede bulunarak İstiklâl-i Millî Harbine fiilen iştirak etmiş bulunan efrat, hîn-i terhislerinde mensup oldukları kıtalar kumandanlıklarından alelusul hizmet vesikası istihsal etmişlerse bunların yedlerinde ki kıta vesikalarına göre ifa eyledikleri müddet-i hizmetleri, hizmet-i fiiliye-i askeriyelerine mahsup edilir.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendiler dördüncü maddede 1319 tevellütlülere kadar (dâhil) esnan erbabından olup da Kuva-yı Milliye dâhil olmuş ve

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 10

muahharan ordu nizam-ı harbine ithal edilen teşkilat-ı muntazama-i milliyede bulunarak İstiklâl Harbine fiilen iştirak etmiş bulunan efrat, hîn-i terhislerinde mensup oldukları kıtalar kumandanlıklarından...) Bir vesika almışlarsa mamulün-bih olacaktır. Vesika almamışlarsa mamulün-bih olmayacaktır. Demek ki yaptıkları askerlik boşuna gidecektir. (Hayır sesleri)

Zeki Bey (Gümüşhane) (Devamla) - Müsaade buyurun efendim! Şimdi rica ederim, 1319 tevellüdüne gelinceye kadar İstiklâl Harbinde bir Trabzonlu Efendi yahut bir Konyalı Efendi, Ankara'ya gelmiş, İstiklâl-i Millî Harbine bir bölükte, bir taburda iştirak etmiş, vazifesini ifa etmiş, iki sene yahut bir sene askerlik yapmış. Ondan sonra alay da dağılmış, bu efendinin eline de bir vesika verilmemiş. Bunun emsalini gözümüzle gördük. (Kaydı vardır sesleri) Bu zavallı askerin eline vesika verilmediği için müddet-i nizamiyesini ifa ettikten sonra şube reisinin karşısına gider ve “Efendim bendeniz falan yerde askerlik ettim, zabıttım şu, kumandanım buydu.” der. Şube reisi de: Hayır ben tanımam, askersin. Değilsen vesikanı ibraz et. “Vesikam yok efendim.” “Yoksa askersin.” diyerek sevk eder. (Tabii sesleri)

Zeki Bey (Gümüşhane) (Devamla) - Tabii değil efendim. Şubeler bununla alakadar olacaktır ve mensup olduğu kıtalar şube-i askeriyesine onun esamisini bildirmekle mükelleftir. Bu daha tabiidir. Eğer taburlar efradın künyelerini doğrudan doğruya mensup oldukları alaylara verirler; alaylar da kendi şubelerine malumat verirlerse hukuku

zayı olmaz. Yoksa vesika almış ve fakat vesikasını kaybetmiş veya hiç almamış bir askere iki defa hizmet ettirmek zannedersem gayrikanunîdir.

Arif Bey (Eskişehir) - Efendiler askerlikte esas, talim ve terbiyedir. Malum-ı âliniz 1317 senesinden itibaren bütün Kuva-yı Milliye teşkilatı kuva-yı muntazamaya kalbedilmiştir. Bu gibilere muntazam bir şekilde gireceklerine dair tebligat yapılmıştır. Bunu kabul edenler orduya dâhil olmuş, kabul etmeyenler de tüfeğini alıp evine gitmişlerdir. Binaenaleyh teşkilat-ı muntazamaya dâhil olmuş isimlerini sayabileceğimiz birçok kıtalar vardır. Bu kıtalarda hizmet etmiş olanlar 1338 senesinde yine Müdafaa-i Milliye'nin emriyle terhis edilmişler ve yedlerine vesika verilmiştir. İşte böyle kıtaat-ı muntazamaya dâhil olmuş, talim ve terbiye görmüş olanların biz hizmet-i askeriyelerini kabul ederiz. Yoksa tüfeğini alıp üç sene dağ başında dolaşmış olanların askerliklerini mahsup etmekte mazuruz. Çünkü bunlar talim ve terbiye görmemişlerdir.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Beyefendi encümen namına söz söylüyor. Bir sual soracağım müsaade buyurunuz Reis Beyefendi! Alaylarda hizmet görmüş bir efendi böyle silâhını alarak evine gitmiş mi telakki edilecektir!

Ahmed Remzi Bey (Gaziantep) - Efendiler hizmet-i askeriyeden maksat, milletin her ferdinin askerlik hususunda hazırlanması, talim ve terbiye görmesidir. Biz Harb-i Umumîde 1316 ve 1317 tevellütüleri davet ettik. Bunlar vazifelerini ifa ederken şüphesiz talimlerini de gördüler. Askerliği de öğrendiler. Bunların hizmetlerini bilahare müstahfız veya sair sınıflara mahsup etmek, zannedersem muvafık-ı adil değildir. Onun için bu madde "1319" tevellütülere kadar esnan erbabının Kuva-yı Milliye'de, bilahare kuva-yı muntazamada, yani orduda hizmet edenlerin bu hizmetlerini mademki hizmet-i fiiliyelerine mahsup etmektedir ve bunu kabul ediyoruz. Binaenaleyh Harb-i Umumîde ifa-yı hizmet edenlerin hizmetlerini niçin kabul etmiyoruz? Efendiler! Harb-i Umumîde 1316 tevellütülerden iki seneden fazla hizmet-i askeriyesini ifa etmiş olanlar vardır. Bunu arkadaşlarımızdan bazıları birinci madde münasebetiyle söylediler. Sonra efendiler! Burada bendeniz Zeki Bey'in fikirlerine iştirak ediyorum. Maddede bir kayıt var. "Hîn-i terhislerinde mensup oldukları kıtalar kumandanlarından alelusul hizmet vesikası istihsal etmişlerse, bunların yedlerindeki hizmet vesikalarına göre..." Bu talimatname gibi bir şeydir. Bu gibi şeylerin biraz veciz olan kanuna sokulmasına hacet yoktur. Binaenaleyh şu fıkranın çıkarılarak "hizmet-i askeriyelerini ifa etmiş olanlar" tabiri konulursa maksat hâsıl olur, zannındayım. Çünkü ya elinde vesikası vardır. Veya hizmet ettiğini herhalde ispat edecektir. Binaenaleyh bu kaydın kanuna yaraşmayacağından bendeniz kaldırılmasını teklif ediyorum ve 1316, 1317 tevellütüleri de dâhil olsun diye Harb-i Umumîde hizmet edenlerin bu meyana girmesini ve bunun için tadil teklifimin kabulünü rica ediyorum.

Emin Bey (Eskişehir) - Efendim, bendeniz de milis efrat ve zabitanından bahsedeceğim. Milis efrat ve zabitanı Harekât-ı Milliye zamanında hakikaten hizmet etmişlerdir. Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbata Muharriri Bey diyorlar ki, "Maksat, bunların talim ve terbiyesidir. Harekât-ı Milliye zamanında bunlar eline silâhını almış, dağlara çıkmıştır. Bunun için bunlar bu hususta istifade edemezler." Harekât-ı Milliye zamanındaki hizmetinin mükâfatını beklerken tekrar bunlar bundan istifade edemezlerse böyle nasfet olamaz. Bu milletin, zannederim, eli silâh tutmadan askerlik kabiliyeti olamayacağına kani değilim "Adın ne?" Asker; baban, kardeşin? Asker. Başka şey yoktur.

Onun için hakikaten çok hizmetleri olan bu gençlerin biraz da işleri başında bulunması ve icap ederse ayrıca iki sene sonra, üç sene sonra şubelerinde bir şey düşünülmesini teklif ediyorum. Hakikaten, bu kanun biraz acele geçtiği için bendeniz de noksan görüyorum. Bendeniz de arz edeceğim: Fırarî ve bakayayı ve bu yüzden mahkûm olarak teslim olanı affediyoruz da bu adamlar bundan istifade etmiyor. Dağda elyevm şekavette bulunanlar istifade ediyor. Kanuna itaat etmemiş, Halife ordusu demişler, Yunan ordusu demişler, o vakit cehalet neticesi orduya iltihak etmemiş bir fert bilahare Harekât-ı Milliye'nin meşru olduğunu ve memleketi kurtarmak için hareket ettiğini anlayarak firarından dolayı nadim olarak teslim olmuş. Hâlbuki o vakit firariliğinden dolayı mahkûm olmuş ve elyevm inadında, firarında devam edenler ve dağda şekavet yapanlar bundan istifade ediyor da bu gibi bilahare tashihi fikir eden adamlar bundan istifade etmiyor. Bendeniz de Makam-ı Riyasetten müştekiyim. Çünkü benim bu baptaki takririmi tavzihe delâlet buyurmadılar. Onun için buna bir madde ilâve edelim... Bu yüzden mahkûm olmuş olanların affı için de bir madde ilave edelim. Çünkü bunlar kanuna itaat etmiş ve hakikati anlamış adamlar demektir. Bendeniz, bundan Milislerin de istifade etmesini rica ediyorum.

Riyaset-i Celileye

4. maddenin bervech-i âti tadilini teklif eylerim:

1319 tevellütlülere kadar (dâhil) esnan erbabından olup, vuku bulan davet üzerine Harb-i Umumîde hizmet-i askeriyesini ifa eden ve Kuva-yı Milliye dâhil olmuş ve muahharan ordu nizam-ı harbine ithal edilen teşkilat-ı muntazama-i milliyede bulunarak İstiklâl-i Millî Harbine iştirak etmiş bulunan efradın ifa ettikleri müddet-i hizmetleri hizmet-i filiye-i askeriyelerine mahsup edilir.

Gaziantep

Ahmed Remzi

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim takrir hakkında söz söyleyeceğim. Efendiler burada anlaşılmayan nokta: Vesikası olsun olmasın meselesidir. Eğer vesika aranmayacaksa o vakit bütün millet baştan aşağıya asker olmaz, çünkü hepsi de ben de çalıştım, ben de askerlik ettim der.

Ali Rıza Efendi (Amasya) - Anladık ya, kime vesika verilmiştir?

Arif Bey (Eskişehir) - Vesika hepsine de verilmiştir; yani teşkilât-ı muntazamaya dâhil olanların hepsine vesika verilmiştir. Şayet vesika almamışlarsa onun için de buraya kayıt koyduk. Yani kayıtlarına göre dedik. Harb-i Umumîde hizmet etmiş olanlar, giderler; müracaat ederler. Kayıtları varsa çıkartırlar.

Ali Rıza Efendi (Amasya) - Harb-i Umumîde hizmet edip de vesika almayanlar vardır. Hizmet etmiş fakat vesika verilmemiş adamlar vardır.

Arif Bey (Eskişehir) - Bilmiyorum, Harb-i Umumîde gönüllü asker var mı idi? Efendim!

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Hizmet edenlerin kayıtları vardır, eğer bulunduğu müfrezede kaydı varsa ne âlâ. Yoksa hizmetini yapar.

Ali Rıza Efendi (Amasya) - Ne âlâ... O halde ömrünün sonuna kadar, askerlik etsin...

Reis - Efendim takriri nazar-ı itibara alınıp alınmamak üzere rey-i âlinize vaz ediyorum. Gaziantep Mebusu Ahmed Remzi Bey'in bu takririni nazarı itibara alanlar lütfen el kaldırsın. Kabul olunmamıştır.

Efendim maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Dördüncü maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul olundu efendim.

Madde 5- 1297-1317 (dâhil) tevellütlü her mükellef işbu kanunun tarihi meriyetinden itibaren altı mâh zarfında esas sicilde (yerli) mukayyet bulunduğu mahallin ahz-ı asker şubesine bizzat veya bulunduğu mahal ahz-ı asker şubesi ve sefaret ve şebenderhanesi vasıtasıyla müracaat ederek cüzdan makamına kaim olmak üzere mukayyet bulunduğu sınıf ve sıra numarasını müş'ir fotoğraflı veya eşkâlli birer vesika istihsaline mecburdurlar. Vesika istihsal etmedikçe bunların yalnız memalik-i ecnebiyeye seyrüseferlerine veya herhangi resmî bir hizmete kabullerine müsaade edilmeyecektir.

Reis - Efendim. Söz isteyen yok. Beşinci maddeyi reyi âlinize vaz ediyorum. Beşinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

İsmail Kemal Bey (Çorum) - Fotoğraf meselesi çok müşküldür.

Madde 6- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren altı mâh zarfında dehalet ve sicile kaydedilmeyen nüfus-ı mektûme erbabıyla 1316 ve 1317 (dâhil) numaralı firarî, bakaya, tecavüz-i müddet, âdem-i icabet erbabı haklarında inkıza-yı müddetten itibaren mürur edecek eyyam için ahkâm-ı kanuniye tamamen tatbik olunur.

Reis - Söz isteyen yok, maddeyi rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Madde 7- İşbu kanunda münderiç mehiller her mahalde neşir ve ilan edildiğini mutazammın o mahallin Meclis-i İdaresince ve alakadarâna tebliğ edildiğine dair şehbenderhanelerce tutulacak bir zabıt varakasıyla tespit olunduğu tarihten başlar. Zabıt varakalarının bir sureti Müdafaa-i Milliye Vekâletine irsal kılınır.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendim. Bu yedinci maddede mühim bir şey vardır. (İşbu kanunda münderiç mehiller her mahalde) diyor. (Her mahalde) tabirinden maksat nedir? Tebliğ bir kazaya gittiği zaman veyahut vilâyetlerde alelusul bir şahadetname yapılıyor. Bunun emsalini pek açık gördük. Heyet-i Muhteremeniz de görmüştür. Her yerde neşir ve ilan edilmiş diye caddenin ortasına bir şey yapıştırılır. Böyle olacağına; her kurada ve nahiyelerde ilan edildikten sonra onlardan alınacak ilmühaberler neticesinde vilâyetler ve kazalar mazbatasını yapsın, Meclisi idareler de alelusul dediğim şekilde yaparak ilan edilmiştir desin. Sonra müddet-i muayyenesi geçer geçmez şube reisi yakasından yapıyor.

Reis - Efendim! Başka söz isteyen yok mu?

Riyaset-i Celileye

Birinci maddedeki (Her mahalde) tabirinden sonra (ve her karyede) kaydının ilâvesini teklif eylerim.

18 Teşrinievvel 1339

Gümüşhane

Zeki

Arif Bey (Eskişehir) - Encümen bunu kabul eder.

Reis - Efendim! Bu kaydın ilavesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Encümen kabul ediyor sesleri)

Efendim, maddeyi şimdi okunan takrir mucibince muaddelen reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Reis - Efendim, encümen Vehbi Bey'in takriri üzerine mütalaatını ikmal etmiştir. Üçüncü maddeyi şimdi getirdi. Müsaadenizle onu okuyayım:

Üçüncü maddenin esbab-ı mucibesi:

Mükellefiyet-i Askeriye Kanunu mucibince hizmet-i fiiliye erbabı terhis olunmadıkça hizmet-i ihtiyatiyeye nakledilmezler.

Harb-i Umumi münasebetiyle taht-ı silaha alınan esnan erbabı kanunen tayin olunan iki sene müddetin imrarından sonra terhis olunarak hizmet-i ihtiyatiyeye nakledilememişlerdir. 1310 tevellütlü efrat 1330 senesi nihayetinde silâhına alınarak mütemadiyen ve bilâ-fâsıla orduda kalmışlar ve ancak Lozan Muahedesi neticesi olarak umumi terhis meyanında terhis edilmişlerdir. Bu efrat; yani (1310-1315) tevellüttüler hizmet-i fiiliye dâhilinde olduğundan talim ve terbiye-i iptidaiyeleri yapılmamış. Bu esnan dâhilindeki efradın behemehâl celp edilerek (A, B, C) fıkralarındaki müddet esası dâhilinde terbiye-i askeriye tabi tutulmaları ordunun selâmeti nokta-i nazarından elzemdir. Nazar-ı dikkate alınan tay teklifine Müdafaa-i Milliye Encümeninin iştirak eylemediğini arz eylerim.

Müdafa-i Milliye Encümeni Reisi: Ali, Karahisar

Mazbata Muharriri: Mehmed Arif

Ali Bey (Karahisar Sahib) - Efendim, vatanımızın bugünkü hududu ve vaziyeti itibarıyla ne kadar nazik bir mevkiye bulunduğumuzu Heyet-i Celileniz takdir eder. Bu maddeyi biz, memleketin genç evlâdı sırasında, az ve çok talim ve terbiye görmüş efrat bulunması itibarıyla düşündük, koyduk. Malum-ı âliniz 1310 senesinden 1315 senesine

kadar olan efrat birinci derecede zinde efradımızdır. İnde'l-iktiza bir seferberlik yapılacak olursa ilk defa müracaat edeceğimiz kuvvet bunlardır. Ve bunlar mühimce bir yekûn teşkil ediyor. (Bunları bırakın biraz rahat etsin sesleri)

Herhalde mükellefiyet-i âmme esası da mevcut olduğu halde az ve çok talim ve terbiye görmüş olsun mülâhazasıyla bunu koyduk. Tabîi biz, bir nokta-i nazarla ve bir mülâhazayla 1297'den 1310 tevellütlüye kadar efradı affetmekte Hükûmetin nokta-i nazarına son derecede muhalefet ettik. Dikkat buyurulmuştur. Bunları Hükûmet, müeccebiyet-i nakdiye vergisine tabi tutmak istiyordu. Biz de onu kabul etmedik. Biliyorduk ki millet üst üste seferber olmuştur. Harbe girmiştir; yaşını, başını almıştır. Onları başka türlü şeylerle mükellef tutmak doğru değildir, dedik. 1310'dan 1315 tevellütlüye kadar olan efrat, vatanın müdafaası için evvel ve ahir müracaat edeceğimiz bir kuvvettir, bunun için üç aylık bir müddeti diriğ etmeyelim, bu, sırf mülâhazat-ı vataniyeyle konulmuş bir maddedir.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Tabîi Müdafaa-i Milliye Encümeninin illet ve sebep olarak ortaya sürdüğü gibi, her fert vatansever olmalı, talim ve terbiye-i askeriye görmeli ve demincek zikrettiğim gibi bunlar görmüşlerdir. Bunlar arasında görmedik pek az kimseler vardır. Bunlara da şayet seferberlik olursa geri hizmette şurada, burada hizmet ettirilebilir. Geride talim ettirilebilir. Manevralar suretiyle celp edilebilir. Fakat bendenizin bilhassa fenalık tevlit edeceğini anladığım nokta, hiçbir vilâyetin Sivas'a kadar hiçbir kaydı yoktur. Garp'ta Eskişehir'e kadar hiçbir defter kalmamıştır. Efradın yüzde sekseni, iki sene, üç sene bilhassa üç yüz onlular, sekiz sene hizmet ettikleri halde hizmetlerini mübeyyin vesika ibraz edemeyeceklerdir. Binaenaleyh birçok suiistimalâtın kapısı açıldığı gibi 1310'dan 1315 tevellütlüye kadar olan efrat ki memlekette bilgileri en sağlam olan ve bugün iktisadiyatımıza hizmet edecek kısımlardır. Ziraatımızda, sanayimizde en çok âmil olacaklardır. Bunlar hiçbir hizmet tutamayacaklardır. Çünkü emre amade olacaklardır. Ne zaman çağrılacaktır? Belli değildir. Hizmet eden hangisi olduğu muayyen değildir.

Hakkı Bey (Van) - Hizmet etse de yine çağırırlar.

Vehbi Bey (Karesi) - Evet, etse de yine çağıracaklar. Bendenizde buna kanaat-i vâsia vardır. Bu itibarla memleketimizin vaziyet-i iktisadiyesine ve bilhassa memlekette idarî teşkilâtın, askerî teşkilâtın henüz intizam kesp etmemiş olmasına binaen teşkilât-ı adliyeden maksadım kuyudattır -asla aleyhtar olmamakla beraber- birisi hizmeti yapar, diğeri yapmaz. Tabîi bunun doğru bir şey

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 12

olmadığını biliyorum. Tesviye ve tasfiye-i hesabat için bundan başka çare yoktur. 1310-1315 tevellütlüler için yapılacak muamelelerden sarfinazar edilmelidir. Tetkikata koyulacak olursak gençlerin yüzde yüzünü taciz edeceğiz ve birçok karışıklıklara sebebiyet vereceğiz. O adamları yeniden celp etmeye çalışacağız ve birçok suiistimallere kapı açacağız.

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Malum-ı âliniz, hazarî kadromuz tespit edilmek üzeredir. Erkân-ı Harbiye-i Umumiyece hizmet-i askeriye tenkis edilmiştir. İhtimal ki vakit vakit ziraat zamanlarında efradı da terhis edeceklerdir. Biz, vaki olan endişe üzerinde de imal-i fikir ettik. Bunlar ne suretle ve nasıl celp edileceklerini kendilerinden sorduk ve Ordu Dairesi Reisinden istizan ettik. Zaten verilecek tahsisat itibarıyla -bütçe itibarıyla- büyük bir miktarda bunların celp edilip silahlaltına alınması mümkün değildir. Muayyen bir miktarda silahlaltına alınarak hazarî kadroyu teşkil için ve mezuniyet verilenlere muadil olmak üzere muayyen zamanlarda birer miktar celp edilerek bunların talim ve terbiyesini bulundukları muntıkada yaptıracaklarını kendilerine taahhüt ettirdik ve lisanından dinledik, ondan sonra bu maddeyi koyduk; endişe varit değildir.

Refik Bey (Konya) - Efendim bendeniz evvela usul hakkında, saniyen esas hakkında maruzatta bulunacağım: Beş dakika evvel üçüncü maddenin tayy hakkında muhterem refikim Vehbi Bey tarafından verilen takrir, Heyet-i Celile tarafından ittifaka yakın bir surette nazar-ı dikkate alınmış ve encümene gönderilmişti. Takririn mahiyeti

maddenin tamamıyla tayyî şeklindeydi. Binaenaleyh encümen, Heyet-i Celile tarafından beş dakika evvel ittifaka yakın bir ekseriyetle nazar-ı dikkate alınarak gönderilen ve tay esasını ihtiva eden bir takrir üzerine, eski nokta-i nazarında yeniden ısrar eden bir mazbatayla Heyet-i Celilenizin önüne gelebilir mi? Bu mesele bittabi nazar-ı dikkate alınmaya lâyıktır. Sonra birinci maddeyle âdem-i icabet, bakaya, firar, tecavüz-i müddet ve nüfus-ı mektume erbabı... Hakkında bir aff-ı umumî kabul edilmiştir. Burada üçüncü maddenin "A" fıkrasında tekrar bunun zikri maddenin kabulü için ısrar gibi bir şey... Müsaadeleriyle söylemek mecburiyetini hissediyorum. Üçüncü maddenin istihdaf ettiği mesele her ne suretle olursa olsun; hizmet-i fiiliyeleri Devletçe tehir kılınmış olanlardır. Bunlar kimlerdir?.. Bunlar, hepimizce malûm olduğu üzere telgrafçılar, müstahdemîn-i Devlet ve Hükûmet, şimendiferciler ve saire, yani 1310-1315 tevellütlü olanlar işte bunlardır. Bu kanunun üçüncü maddesine tevfikân bunlar, silahaltına alınmak isteniyor. Evet, haddizatında bir üç aylık hizmet, hiçbir şey değildir, bir arkadaşımızın işaret ettiği gibi bir şey değildir ama ne zaman beni çağıracaklardır; ne zaman bize lüzum olacaktır? Diye bu tevellütlü efrat, memleketimizin iktisadiyatında esaslı işler tutmak kudretini kendilerinde bulamayacaklardır; bu bir. İkincisi; düşününüz bir taraftan şirketlerdeki müstahdemînin... Herhangi bir şirketle yaptığımız mukavelelerde, müstahdemlerinin Türk olmasında, memleketin sahib-i hakikisi olan Türk'ten olmasında ısrar ediyoruz ki bu çok güzel bir esastır. Şimdi biz bunları davet ettiğimiz zaman, müdafaa ettiğimiz bir esastan ayrılacağız; yani şirketlerde anasır-ı sairenin istihdamına kendi elimizle yol açacağız. Sonra telgrafçılar vardır. Evet! Askere gitmemişlerdir; silâh atmamışlardır. Fakat onlar da İstiklâl Müdafasında, İstiklâl Muharebesinde en mühim bir âmil-i zafer olmuşlardır. (Ön safta sesleri) Bunların bu hizmetlerini nazar-ı itibara almayarak silahaltına alacaksınız. Telgrafçılık da başlı başına bir sanat ve ihtisas meselesidir. Bunun üzerine o da müşevveş bir halde kalacaktır. Ondan sonra üçüncü olmak üzere, gazeteciler ve saire ve saire... Şube muamelatındaki müzebzepe muameleyi, işleri burada uzun uzadıya teşrihe lüzum görmüyorum. Şube reisi ve memurlarını lüzumsuz yere birtakım iştiğalat karşısında bırakacaksınız ve bu memlekette nahoş birtakım tesirler yapacaktır. Onun için mademki bu kanunu kabule saik olan şey, zafer-i millî şerefine tasfiye-i hesabattan ibarettir. Esastan ayrılmayalım. Bu esası kabul ettikten ve tasfiye-i muameleye doğrudan doğruya ve müttefikân karar verdikten sonra; 1310-1315 tevellütlü efrada, gelin! Şurada ve burada istihdam edeceğim demek...

Arif Bey (Eskişehir) - Ordunun menafii böyledir.

Refik Bey (Devamla) - Belki tasavvur edilemeyen vekayie sebebiyet verir. Çok rica ederim, zaten Heyet-i Celileniz tay esasını kabul etmiş ve bunu encümene göndermiştir; artık encümen bunun üzerinde ısrar edemez. Efendiler! Nerede kaldı ki, Adliye Encümeni müştereken müzakere edecekti. Bendeniz de Adliye Encümeninin bir azası olmak sıfatıyla tamamen bu fikirdeyim. Yani tayyî lâzım gelir kanaatindeyim. Çok rica ederim, bunda ısrar edelim. Zaten tayyî lâzım gelir, çünkü karar verilmiştir.

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Efendim biz, bilhassa bendeniz, Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi olduğum için askerlik nokta-i nazarından kanaatimi, fikrimi söyledim. Şimdi Heyet-i Celilenizin vicdanına müracaat ederek meseleyi biraz daha tavzih etmek isterim: Hepimiz biliriz ki, şehirli efrat şurada, burada ufak tefek birer vazife bularak hizmet-i askeriye birer suretle ifa etmiştir. Zavallı, köylü, âcizler, biçareler, cepheye bulunmuştur. Maddî ve manevî fedakârlığı daha ziyade olarak yapmıştır. Bu o demektir ki, şurada, burada askerliği idare eden efrada şimdi de talim ve terbiye yaptırmayalım. Dört aylık hizmeti vatan gayesiyle kabul etmemek kadar bir şey doğrusu bendeniz düşünemiyorum.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim bendeniz sahib-i takririm. Müsaade buyurunuz efendim. Askerî Encümeninin nokta-i nazarına hepimiz iştirak ederiz, vatanî hizmette herkes faal olmalıdır. Fakat köylü ve şehirli hakkındaki mülahazat belki hakikate tevafuk edebilir. Fakat mesele nedir? Mesele, tasfiye-i hesabat meselesidir ve bunu tatbik ettiğimiz halde hâsıl olacak netayiç meselesidir. Bendeniz Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerine soruyorum. Sivas'tan Erzurum'a, Eskişehir'den İzmir'e, Trakya'nın -bence Trakya yok ya- Edirne'nin son hududuna kadar nerede defter tutmuşlardır, nerede tutacaklardır? Ve bilhassa o zavallı köylülerin vesaii da yanmıştır. O köylü nasıl kapı kapı dolaşacaktır? Gerek encümenden ve gerek Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerinden rica ederiz, onlar askerlik ruhuyla muvafakat edemezler; fakat ısrar etmesinler! Biz de bunu bir an evvel intaç edelim. (Reye reye sesleri)

Reis - Efendim! Erzurum Mebusu Halet Bey ve rüfekaşının takrirleri vardır. Okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

1. Müzakere kâfidir.

2. Maddenin esasen tayyî nazar-ı dikkate alınarak encümene havale edilmişti. Maddenin tayyînin reye konulmasını teklif ederiz.

Halet: Erzurum

Raif: Erzurum

Konya

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim! Encümenimiz tayya kısmen taraftardır, onu izah edeceğim, bir dakika müsaade buyurun. (Kâfi sesleri)

Reis - Efendim! Ordu Mebusu Faik Bey'in takriri var, onu da okuyalım:

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Müdafaa-i Milliye Encümeninin nokta-i nazarı prensip itibarıyla doğru olmakla beraber birçok memleketlerin istilâlar dolayısıyla ahz-ı asker şüabatı evrakının yanmasından ve ziyaa uğramasından dolayı bir madde-i kanuniyenin kemal-i adil ile tatbikine imkân göremiyorum. Müdafaa-i Milliye Encümenine teşekkürle beraber tayy teklifinin reye konulmasını teklif ederim.

Ordu

Faik

Reis - Efendim takrirleri ikmal ettik, Ordu Mebusu Faik Bey'in takririni reye vaz ediyorum: Müzakerenin kifayetini ve bu maddenin tayyîni teklif ediyorlar. Evvelâ kifayet-i müzakereyi sonra da maddenin tayyîni reye koyacağım: Kifayet-i müzakereyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kifayet-i müzakere kabul edilmiştir. Maddenin tayyîna taraftar olanlar lütfen el kaldırsın. Madde tayy olunmuştur. (Alkışlar)

10 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 13

Şimdi efendim eskiden sekizinci ve şimdi yedinci olan maddeyi okuyoruz:

Madde 7- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Reis - Yedinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Yedinci madde kabul edilmiştir.

Keza dokuzuncu madde de sekizinci madde oluyor.

Madde 8- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye, Hâriciye ve Maliye vekilleri memurdur.

Reis - Sekizinci maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Sekizinci madde kabul edilmiştir.

Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesini rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kanunun Heyet-i Umumiyesi kabul edilmiştir. Efendim cumartesi günü saat bir buçukta içtima edilmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Otuz Dokuzuncu İçtima **20 Teşrinievvel Cumartesi**

Reis - Reis-i Sani Ali Fuad Paşa Hazretleri.

Kâtipler: Haydar Rüşdü Bey (Denizli), Falih Rıfkı Bey (Bolu).

1- Zapt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum. Zabt-ı sabık hulâsası okunacak:

Otuz Sekizinci İçtima **18 Teşrinievvel 1339 Perşembe**

Birinci Celse

Öğleden evvel saat onu yirmi geçe Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi'nin taht-ı Riyasetlerinde bi'l-inikat zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul edildikten ve evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale olunduktan sonra İstiklâl Harbi malûllerinin terfih ve ikdarı hakkındaki kanun ahkâmının 1339 Kânunuevvelî gayesine kadar temdidini mutazammın layiha-i kanuniyenin müzakeresine geçildi. Heyet-i Umumiyesi ekseriyetle kabul edildi. Müdafaa-i Milliye hakkındaki müzakere kâfi görüldükten sonra maddeler müzakere edilip birinci ve ikinci maddeler tadilen, üçüncü madde aynen ve kanunun Heyet-i Umumiye encümeninin işbu kanuna ait tefsir mazbatasını dahi bi'l-müzakere aynen kabul olundu ve ikinci sınıf ihtiyat zabitanının terfihi hakkındaki layiha-i kanuniyenin müzakeresine geçildi. Heyet-i Umumiyesi hakkında cereyan eden müzakere kâfi görülerek birinci madde tadilen, ikinci ve üçüncü maddeler aynen kabul ve kanunun "İkinci sınıf ihtiyat zabitanının terfihi" şeklinde olan serlevhasının "İkinci sınıf ihtiyat zabitanına verilecek tahsisat" suretinde tadili kabul olundu. Badehu Heyet-i Umumiyesi tayin-i esamiyle reye vaz'ı ve öğleden sonra saat bir buçukta içtima edilmek üzere celse tatil edildi.

İkinci Celse

Öğleden sonra saat ikide Sabri Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde küşat ve ikinci sınıf ihtiyat zâbitanına verilecek tahsisat hakkındaki kanunun 144 reyle kabul edildiği tebliğ olundu. Badehu İzale-i Şekavet Layiha-i Kanuniyesinin bakiyesi müzakeresine geçildi. Dâhiliye Encümeninin dördüncü madde olarak tespit ettiği madde ile beşinci madde olan altıncı madde aynen kabul ve layiha-i kanuniyenin müteakip maddelerinin numaraları ona göre tashih olundu. Bade't-tashih altıncı olan madde aynen, yedinci ve sekizinci maddeler tadilen, dokuzuncu ve onuncu maddeler aynen kabul edildi. Kanunun Heyet-i Umumiyesinin tayin-i esamiyle reye vaz'ı hakkında Saruhan Mebusu Vâsıf Bey ile 14 refikinin takriri üzerine kanun tayin-i esamiyle reye konularak 122 reyle kabul olundu. Bundan sonra mekâtib-i askeriye talebesi maaşatına ve ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek tahsisat hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin müzakeresine iptidar edildi. Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfi görüldükten sonra maddelere geçildi. Birinci madde, cereyan eden müzakere neticesinde, nazar-ı itibara alınan tadilnamelerle birlikte encümene tevdi ve teneffüs için celse tatil olundu.

Üçüncü Celse

Sabri Beyefendi'nin riyasetlerinde küşat edilerek mekâtib-i askeriye talebesine ve ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek tahsisat hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin encümenden tadilen gelen birinci maddesi aynen kabul edildiği gibi ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı maddeleri dahi keza aynen kabul olundu ve kanunun serlevhasının "Mekâtib-i Askeriye Talebesiyle İhtiyat Zabıt Namzetlerine Verilecek Tahsisat Kanunu" şeklinde tashihi tensip ve Heyet-i Umumiyesi tayin-i esamiyle reye vaz edildi. Badehu sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal eden mahkumînin

affına ve sair mücrimînin tahfif-i cezalarına dair olan kanun lâyihası mevzubahis ve müzakere edildi. Cereyan eden müzakere neticesinde layiha-i kanuniyenin encümendeki diğer Af Kanunuyla tevhidî zımında encüme havalesi tensip olundu. Mekâtib-i askeriye talebesine ve ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek tahsisata mütedair olan kanunun yüz elli beş reyle kabul edildiği tebliğ ve Adliye Encümeninin Hükûmetçe afları talep edilen eşhas hakkındaki mazbatası müzakere ve kabul olunduktan sonra firarı ve bakayanın affına müteallik teklif-i kanunînin müzakeresine mübaşeret edildi. Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfi görüldükten sonra maddelere geçildi. Birinci maddeyle ikinci madde aynen kabul ve üçüncü madde Karesi Mebusu Vehbi Bey'in nazar-ı itibara alınan tayy teklifiyle birlikte encüme tevdi olundu. Teklif-i kanunînin dördüncü, beşinci ve altıncı maddeleri aynen ve yedinci maddesi tadilen kabul edildi.

Üçüncü maddenin lüzum-ı ipkası hakkında encümenden vürut eden esbab-ı mucibe ret ve maddenin tayy kabul olundu. Kanunun son iki maddesi de aynen ve Heyet-i Umumiyesi ekseriyetle kabul edilerek cumartesi günü bir buçukta içtima olunmak üzere celse tatil edildi.

Reis – Efendim, zapt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalaa var mı? (Hayır sesleri) Zapt-ı sabık hulâsası aynen kabul edilmiştir. Evrak-ı varideyi arz ediyorum.

2- Evrak-ı Varide:

Levayih

- 1- Hâlisü'd-dem Arap hayvanatının kaydına mahsus olmak üzere silsilename tesisine dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var; İktisat Encümenine.
- 2- Memurîn-i Mülkiye Mazulîn Kanunuyla askeri, mülki tekaüt kanunlarının bazı mevaddının tadiline dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniyeyi Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine gönderiyoruz.
- 3- 22 Şubat 1337 tarihli Tarik Mükellefiyet-i Nakdiyesi Kanununa müzeyyel İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye, Nafia Encümenine.
- 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Lehistan Hükûmeti arasında Lozan'da münakit Muhadenet Muahedenamesi ile Ticaret ve İkamet Mukavelenamelerinin kabul ve tasdikine dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye Hariciye Encümenine.
- 5- Dersaadette av tezkereleri rûsumunun dört yüz kuruşa ve yerli harîr tohumu kutuları üzerine vazedilmekte olan bandrollerden istifâ olunan resmin on misline iblâğına dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var; Muvazene-i Maliye Encümenine.
- 6- Nevahi Kanununun bâzı mahallerde tecrübeten tatbiki hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var. Dâhiliye Encümenine.
- 7- 24 Teşrinievvel 1298 tarihli Ebniye Kanununun 16. maddesinin tadiline dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var; Dâhiliye Encümenine.
- 8- Islah ve teksir-i hayvanat-ı ehliye ile koşu cemiyetlerine, koşu müsabaka ve sergilerine dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var. İktisat Encümenine.
- 9- 1316-1317 tevellütlü olup da emsalinin silahlaltına celbinden evvel şimendifer idarelerine intisap etmiş olanların şimendifer kıtaatında bi'l-münavebe üçer ay talim ve terbiye görmelerine dair

İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var; Müdafaa-i Milliye Encümenine.

- 10- Adliye Vekâletinin 1339 bütçesine zamaim icrasına dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut layiha-i kanuniye var; Muvazene-i Maliye Encümenine.

Refik Bey (Konya) - Paşa Hazretleri! Müstaceliyet kararıyla gönderilmesini teklif ediyorum.

Reis - Efendim! Müsaade buyurursanız encümenenden geldikten sonra müstaceliyet kararı verilsin! Şimdi Muvazene-i Maliye Encümenine gönderiyoruz.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ferid Bey (Kütahya) - Efendim! Bu Muvazene-i Maliye ve Adliye encümenlerinde müzakeresine lüzum görülen bir kanundur. Adliye Encümeniyle Muvazene-i Maliye Encümeni müştereken müzakere ederlerse, zannederim; daha iyi olur. Böyle olursa daha suhuletle intaç ederler. Muvafıksa o tarzda olsun.

Reis - Eğer Heyet-i Celile muvafakat ederse bu tarzda Muvazene-i Maliye ve Adliye encümenleri müştereken tetkik etmek üzere gönderelim. (Münasip sesleri) Müştereken tetkik etmek üzere Adliye ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale ediyoruz.

11- Heyet-i Temyiziye Merkezinin Eskişehir'e nakline ve teşkilatının tevsiine dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevut layiha-i kanuniye var; Adliye ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale ediyoruz.

Şükrü Kaya Bey (Menteşe) - Bunun da müstaceliyet kararıyla gönderilmesini teklif ediyorum.

Reis - Efendim, müsaade buyurun! Müstaceliyet teklifi, encümenenden geldikten sonra vâki olur.

Tekâlif

12- Karaman kasabasına iane-i ahali ile celp ve isale olunmakta olan su için muavenet icrasına dair Konya Mebusu Musa Kazım Efendi ve rüfekasının teklif-i kanunisi var; Layiha Encümenine gönderiyoruz. Firari ve bakaya hakkındaki 18 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun birinci maddesinin fıkra-i ahiresini muaddil layiha-i kanuniye

1- Firari ve bakaya hakkındaki 18 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun birinci maddesinin fıkra-i ahiresini muaddil layiha-i kanuniye:

Arif Bey (Eskişehir) - Efendim firari ve bakaya hakkındaki kanunun üçüncü madde ahkâmı aynen kabul buyurulmuştu. Birinci maddede bir fıkra vardır ki, üçüncü maddeye cihet-i taallûku hasebiyle arz edeceğim. Bu fıkranın da tayyî icab ediyor. Ufak cümledir. Onun için şu takriri hazırladım. "Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname ahkâmı mülga olup ancak hizmet-i fiiliyelerini ocakta geçirmiş bulunanlar üçüncü maddede muharrer ahkâma tabidirler." ve bu madde aynen kabul edilmiştir. Hâlbuki üçüncü madde tayyedildiğinden bu fıkraya lüzum yoktur. Doğrudan doğruya Ereğli havza-i fahmiyesinde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname mülga'dır diyeceğiz. (Muvafık sesleri)

Reis - Efendim Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbata Muharriri Arif Bey'in teklifi perşembe günü çıkarmış olduğumuz Firari ve Bakaya Kanununun üçüncü maddesi tayyedilmiştir, binaenaleyh birinci maddede üçüncü maddeye taallûk eden bir keyfiyet vardır. Bunun bugün müstacelen birinci madde olarak müzakere olunmasıdır. Bunu rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Bir Mebus - Reis Beyefendi, teklif-i kanunî kabul edilmiş midir ki tadil etmek istiyorlar?

Reis - Kanun kabul edilmiştir, fakat bir noktada zühul olmuştur.

Hakkı Bey (Van) - Zaten tadilden ibarettir. Çabuk bitecektir.

Reis - Efendim! Evrak-ı varidenin kiraatına devam ediyoruz:

Tezkireler

13- Fransız zamanında müsadere edilen mebalîğ hakkında olup ruznamenin on dokuzuncu maddesini teşkil eden tezkirenin müstacelen müzakeresi hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevut tezkire: ruznameye alınıyor.

Efendim! Bugünkü ruznamemizde ilk müzakere edilecek madde Tarık Bedel-i Nakdisi Kanununun tadili hakkındaki layiha-i kanuniyedir. Fakat demin Firari ve Bakaya Kanununa taalluk eden madde-i kanuniyenin daha

evvel müzakeresi kabul edildiğinden bu Tarik Bedel-i Nakdisi ikinci oluyor. Müsaade ederseniz bu İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkiresinde mevzubahis olan layiha-i kanuniyeyi üçüncü olarak teklif edeceğim. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Takrirler

- 15-** Ruznamenin dokuzuncu maddesini teşkil eden ve evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan kanun layihasının müstacelen müzakeresi hakkında Erzurum Mebusu Raif Efendi ve refikinin takriri var:

Riyaset-i Celileye

Ruzname-i müzakeratın on beşinci numarasında mukayyet evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun ilgasına dair mazbatanın hukuk-ı evkafın acilen muhafazası lüzumuna binaen müstacelen müzakere edilecek mevad meyanına alınmasını teklif eyleriz.

Raif: Erzurum

Şeyh Safvet: Urfa

Reis - Efendim mevzubahis mazbata ruznamenin dokuzuncu maddesidir. Teklifte, zannederim, üç dört madde daha ileri alınmasını teklif ediyorlar. Bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

16- Sualler

Reis - Denizli Mebusu Mazhar Müfid Bey'in sual takririne Maarif Vekâletinin şifahî cevabı var. Mazhar Müfid Bey burada mı efendim? (Yoktur sesleri)

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Burada olmadığı için suali sakıt olur.

Reis - Efendim Mazhar Müfid Bey burada olmadığı için suali sâkıt olmuştur. Ruznameye geçiyoruz.

Ali Sururi Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Cevabın bugün verilmesi mukarrer miydi Paşam?

Reis - Evet mukarrerdir. Sualin cevabı bugün verilmesi için yazılmış ve ona göre ruznameye alınmıştır.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevad:

- 1-** Firari ve bakaya hakkındaki 18 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun birinci maddesinin fıkra-i ahiresini muaddil layiha-i kanuniye:

Riyaset-i Celileye

Perşembe günü içtima-i umumîsinde kabul edilen firarî ve bakaya hakkındaki 18 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun üçüncü maddesi tayyedilmiş olmasından birinci maddesinin “Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname mülga olup ancak hizmet-i fiiliyelerini ocakta geçirmiş bulunanlar üçüncü maddede muharrer ahkâma tabidirler.” İş bu fıkra-i ahiresindeki üçüncü madde ahkâmı eylevm baki olduğundan kanunun tatbikinde yanlışlığa mahal kalmamak üzere zîrdeki lâyiha'nın bugünkü celsede derhal müzakere edilmesini teklif ederiz.

1297 ilâ 1317 (dâhil) tevellütlü firar, bakaya, tecavüz-i müddet, âdem-i icabet ve nüfus-ı mektume erbabı haklarında yapılacak muameleyi nâtk, 18 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun birinci maddesinin fıkra-i ahiresinin tadilini mutazammın layiha-i kanuniye.

Madde 1- Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname ahkâmı mülğadır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Müdafaai Milliye Encümeni Reisi: Ali

Mazbata Muharriri: Mehmed Arif

Reis - Efendim! Bu kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Birinci maddeyi aynen rey-i âlilerine vaz ediyorum.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Burada bir itibaren kelimesi eksiktir. İtibaren kelimesi kulağıma gelmedi; eksiktir; zannederim.

10 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Reis - Birinci madde şöyledir:

Madde 1- Ereğli havza-i fahmiyesindeki madenlerde bilfiil çalışacak amele hakkındaki 28 Nisan 1335 tarihli Kararname ahkâmı mülğadır.

Reis - Bu madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Bu maddeyi aynen rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

İkinci Madde - İşbu kanun tarih-i neşrinden meriyü'l-icradır.

Reis - Efendim! Bu maddeye tarihi neşrinden sonra “itibaren” kelimesini ilâve ediyoruz. Madde şöyle oluyor: İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Reis - Madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) İkinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Üçüncü maddeye geçiyoruz.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

(Maabadı gelecek nüshada)

İlanlar

Lira	
15400	Bir seneliğinin bedel-i sabıkı
46050	Dört senelik bedel-i sabıkı

Bursa dâhilinde Manyas Gölü saydiye rüsumu bin üç yüz kırk senesinden itibaren bir veya dört sene müddet için ihale ve ilzam olunmak üzere müzayedeye çıkarılmış ve bedelat-ı sabıkaları bâlâda murakkam bulunmuş olmakla iltizama talip olanların nizamen muayyen usul ve şerait dairesinde müzayedeye iştirak etmek üzere Bandırma, Bursa, Ankara Düyun-ı Umumiye idarelerine müracaatları olan olunur.

Bedelat-ı sabıka	Lira	Sene
	18039	1336
	14059	1337
	5563	1338
	5811	1339 (Teşrinisani gayesine kadar dokuz aylık)

Bursa Düyun-ı Umumiye Baş Müdüriyeti dâhilinde vaki Apolyond Gölü saydiye resmiyle sayd-ı semek hakkı 1340 senesi Martından itibaren dört sene müddetle ihale ve ilzam olunmak üzere Bursa Baş Müdüriyetiyle Mudanya, Gemlik, Bandırma Düyun-ı Umumiye İdarelerince müzayede çıkarılmış ve dört senelik bedel-i sabıkı (1339 senesi bedeli olarak gösterilen miktar dokuz aylıktır.) bâlâda murakkam bulunmuş olmakla iltimaza talip olanların şerait-i lazımei anlamak ve ona göre nazimen muayyen usul dairesinde müzayedeye iştirak etmek üzere mezkûr idarelerle Ankara Düyun-ı Umumiye Müdüriyet-i Umumiyesine müracaatları ilan olunur.

Kütahya vilâyeti dâhilinde Simav kazasının Dağardı nahiyesinde Alayardı karyesinde krom madeni taharrisi için mühendis Kostaki Anastasyadi namına verilen 25 Eylül 1333 tarihli ve 1/15, 1/17 numaralı iki kıta ruhsatnamenin müddet-i nizamiye zarfında ihale muamelesine teşebbüs edilmediği cihetle Meadin Nizamnamesinin yirmi ikinci maddesi mucibince iptal edildiği iş'ar-ı mahalliden anlaşılmış olduğundan o mahalde maden taharrisi için talip olanların Makam-ı Vilâyet'e müracaat eylemeleri.

16 Kânunuevvel 1339 Tarihinde İnikat Eden Encümen-i Müdiran Kararıyla Tahsisat Kılınan Maaşat

Miktar-ı maaş		
587	Üsküdar Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi ketebesinden İbrahim Efendi	Tekaüt
409	Madya Posta ve Telgraf Müdür-i sabıkı Ahmed Hilmi Efendi	Tekaüt
183	Mülga Mahkeme-i Temyiz mübaşirlerinden İsmail Efendi	Tekaüt
416	İzmir Polis komiserlerinden Ali Rıza Efendi	Tekaüt
426	Alaca Posta ve Telgraf Merkezi Müdürü Mehmed Fuad Efendi	Tekaüt
175	Muğla Düyun-ı Umumiye Piyade Kolcusu Mehmed Şükrü Efendi	Tekaüt
347	Havza Bidayet Mahkemesi Başkâtibi Şükrü Efendi	Tekaüt
170	İstanbul Yıldız Sarayı Bekçi hademesinden Mehmed Ağa	Tekaüt
138	Kilis Bidayet Mahkemesi Mübaşiri Osman Efendi	Tekaüt
269	Şiran Müstantik-i sabıkı Ahmed Efendi	Tekaüt
680	Yıldız Matbahı Erzak Sevk Memuru Mustafa Efendi	Tekaüt
1182	İstanbul Düyun-ı Umumiye Balıkhane Müdüriyeti Tahsilat Kâtibi Mahmud Fehmi Efendi	Tekaüt
709	İstanbul Sanayi Mektebi Erzak ve Anbarı Memuru Emin Efendi	Tekaüt
203	Lüleburgaz Rüsumat Başmüdüriyeti kolcularından Zeynelabidin Efendi	Tekaüt
291	Mülga Hazine-i Hassa kavaslarından Ali Ağa	Tekaüt
442	Foça Kazası Mal Müdür-i esbakı Mehmed Fuad Efendi	Tekaüt
120	Selanik İthalat Gümrüğü ketebe-i sabıkasından Osman Tevfik Efendi ailesi	Aile
200	İstanbul Polis memurlarından Ahmed Halid Efendi ailesi	Aile
364	Adliye Müfettişliğinden müstafi Yusuf Ziyaeddin Efendi ailesi	Aile
160	Bahkesir Posta ve Telgraf Merkezi Kolu Memuru Mehmed Vehbi Efendi ailesi	Aile
120	Develi Kazası Müdürü Abdülislam Efendi ailesi	Aile
200	Pınarhisar Posta ve Telgraf Merkezi Müdürü Ahmed Cemal Efendi ailesi	Aile
61	Hopa Kazası Mahkeme-i Şeriye Başkâtib-i esbakı Ali Faik Efendi ailesi	Aile

160	Çarşamba Kazası Tahsildarı Emin Efendi ailesi	Aile
206	Dördüncü Ordu Sahra Posta Nakliye Memur-ı sabıkı Halil Rifat Efendi ailesi	Aile
98	Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Sevk Memuru Şakir Efendi ailesi	Aile
120	Lüleburgaz Süvari Tahsildarı İbrahim Efendi ailesi	Aile
109	Yeni Nahiyesi Tahrirat Kâtibi Mustafa Nadir Efendi ailesi	Aile
50	Sakız Rüsumat Kolcusu Ahmed Tevfik Efendi ailesi	Aile
249	Anamur Kaymakamı Mustafa Faik Efendi ailesi	Aile
353	Gediz Kaymakamı Malik Efendi ailesi	Aile
137	Bartın Mekteb-i Rüşdisi Muallimi Hacı Osman Tahir Efendi ailesi	Aile
554	Bayezid Sancağı Muhasebeciliğinden mütekit Mahmud Nazmi Efendi ailesi	Aile
70	Preme Rüsumat Kâtibi Mustafa Efendi ailesi	Aile
237	Selanik Ticaret Mahkemesi Başkâtibi Mehmed Rüşdü Efendi ailesi	Aile
40	İstanköy Düyun-ı Umumiye Kolcusu Ahmed Efendi ailesi	Aile
40	Dersaadet Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü arayıcılarından Abdullah Efendi ailesi	Aile
93	İhracat Gümrüğü Anbar memurlarından Selahaddin Efendi ailesi	Aile
131	Tekfurdağı Hukuk Mahkemesi Mübaşiri Mehmed Efendi ailesi	Aile
48	Nispetiye Kasır bekçilerinden Mehmed Ağa ailesi	Aile
40	Kazaskerlik hademesinden Mehmed Sıddık Efendi ailesi	Aile
306	Mülga Şura-yı Devlet Temyiz Mahkemesi azasından Osman Saib Efendi ailesi	Aile
312	Basra Kadısı Ömer Hulusi Efendi mahdumu Celal Efendi ailesi	Aile
31	Fatih dersiamlarından Mehmed Hilmi Efendi ailesi	Münakale
157	Kastamonu İstinaf Mahkemesi Başkâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi ailesi	Münakale
170	Kazaskerlik Mahkemesi Müşaviri Mehmed Rıza Efendi ailesi	Münakale
97	Milas Kaymakamı Mehmed Sırrı Efendi ailesi	Münakale
273	Mülga Hazine-i Hassa Meclis-i İdare Reisi Mehmed Reşad Efendi ailesi	Münakale
83	Yalova Naibi Mehmed Tevfik Efendi ailesi	Münakale
64	Rüsumat Emaneti Sergi Kalem ketebesinden Bekir Efendi ailesi	Münakale
92	Zerc Mahkemesi Müdürü Mehmed Esad Efendi ailesi	Münakale
11	Avrathisar Bidayet Mahkemesi Kâtibi Mustafa Efendi ailesi	Münakale
16	Selanik Polis komiserlerinden Halil Efendi ailesi	Münakale
22	Hüdavendigar Polis komiserlerinden Mehmed Naim Efendi ailesi	Münakale
62	İstanbul mürettebatından Polis Abdurrahman Efendi ailesi	Münakale
129	Hicaz Demiryolu İdaresi Muhasebecisi Mustafa Asım Efendi ailesi	Münakale
51	Manastır Mühendisi Hafız Ahmed Efendi ailesi	Münakale
56	Aydın Telgraf Baş Müdüriyeti Mübeyyizliğinden mütekit Mehmed Nuri Efendi ailesi	Münakale
48	Dersaadet Postahanesi Memuru Mehmed Hayri Efendi ailesi	Münakale
176	Müze Müdürü Kadri Efendi ailesi	Münakale
64	Maarif İkinci Şube Müdürü Ali Rıza Efendi ailesi	Münakale

17	Balıkesir Numune Mektebi muallimlerinden Hasan Fehmi Efendi ailesi	Münakale
34	Mülga İaşe Muamelat-ı Ticariye Kâtibi Mehmed Tevfik Efendi ailesi	Münakale
3400	Dersaadet Rûsumat Muhafaza müfettişlerinden Sabit Efendi ailesi	İkramiye
400	Siverek Müderrisi Abdulkadir Efendi ailesi	İkramiye
700	Fatsa Tapu Memuru Abdurrahman Efendi ailesi	İkramiye
800	Diyarbakır Sultanisi muallimlerinden Emin Sami Efendi ailesi	İkramiye
333	Aşair ve Muhacirin Müdüriyet-i Umumiyesi Sevkiyat Kâtibi Salih Ruhi Efendi	Mazuliyet
625	Bekre Kazası Kaymakam-ı sabıkı Mehmed Servet Efendi	Mazuliyet
500	Sındırgı Kazası Kaymakam-ı sabıkı Ahmed Şükrü Efendi	Mazuliyet
666	Çivril Kazası Kaymakam-ı sabıkı Şaban Efendi	Mazuliyet
200	Sinekli Vakıf Ormanları Muamelat Memuru Veysi Efendi	Mazuliyet
566	Mülga Evkaf Nezareti Hesap Mümeyyiz Refiki Sadık Efendi	Mazuliyet
500	Mülga Evkaf Nezareti Müsteşar-ı sabıkı Münir Efendi (tashiha zam)	Mazuliyet
500	Saruhan Tahrirat Müdürü Mehmed Neşet Efendi	Mazuliyet
666	Mülga Hazine-i Hassa Sicil Başkâtibi Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
200	Behisni Kazasının Yıldırım Nahiyesi Müdürü Ahmed Cemal Efendi	Mazuliyet
100	Dolmabahçe Sarayı Kuşçu hademesinden Mustafa Ağa	Mazuliyet
325	Edirne Telgraf Merkezi Müdür-i sabıkı Abdülaziz Efendi	Mazuliyet
562	Mülga Muhacirîn Memurin Şubesi Muavin-i sabıkı Zekeriye Efendi	Mazuliyet
250	Adana Polis memurlarından Mehmed Bahaeddin Efendi	Mazuliyet
750	Edirne Maarif Müdür-i sabıkı Rahmi Efendi	Mazuliyet
700	Mülga Meşihat Memurîn Kalemi ketebesinden Ali Hilmi Efendi	Mazuliyet
416	İstanbul Paket Postahanesi memurlarından Hasan Tahsin Efendi	Mazuliyet
300	İstanbul İhracat Gümrüğü Kantarcısı Ali Rıza Efendi	Mazuliyet
166	Galata İhracat Gümrüğü Anbar Memur Muavini Hacı Şükrü Efendi	Mazuliyet
150	İstanbul İhracat Gümrüğü Kapı Memuru Züyük Efendi	Mazuliyet
316	Mülga Rûsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Hesabat-ı Merkeziye ketebesinden Rakım Efendi	Mazuliyet
525	Galata İhracat Gümrüğü Veznedar-ı sabıkı Mehmed Rıza Efendi	Mazuliyet

2 Kânunusani 1340 Tarihinde İctima Eden Muhassasat-ı Zatiye Encümenince Tahsis Olunan Maaşat

Mikdar-ı maaş		
500	İzmir Polis memurlarından Mustafa Naci Efendi	Tekaüt
240	İstanbul Yıldız Sarayı Kuşçu hademesinden Ali Ağa	Tekaüt
910	Genç Kadısı Hafız Halil Efendi	Tekaüt
1470	Van Kadısı Abdullah Faik Efendi	Tekaüt

587	Göynük Kazası Mal Müdürü Mehmed Ziyaeddin Efendi	Tekaüt
266	Menemen Kazasının Balık Karyesi Muallimi Abdullah Efendi	Tekaüt
221	Midilli Rüsumat Müdüriyeti Kâtib-i sabıkı Ahmed Niyazi Efendi	Tekaüt
315	İstanbul Beylerbeyi Sarayı İkinci Hademesi Rifat Efendi	Tekaüt
149	İstanbul Yıldız Sarayı İkinci Hademesi İbrahim Efendi	Tekaüt
424	Edirne Meclis-i İdare-i Vilâyet İkinci Kâtibi Mehmed Rüşdü Efendi	Tekaüt
3575	Hazine-i Hassa Müdür-i Umumi Vekili Said Bey	Tekaüt
294	İstanbul Yıldız Sarayı Kuşçu hademesinden Hasan Ağa	Tekaüt
612	Trabzon Vilâyeti Polis Müdür-i sabıkı Rifat Efendi	Tekaüt
333	Tirebolu Müstantik-i sabıkı İbrahim Efendi	Tekaüt
562	İktisat Vekâleti Ziraat Müdüriyet-i Umumiyesi ketebesinden Danyal Efendi	Tekaüt
921	İktisat Vekâleti Memurin Mümeyyizi Said Bey	Tekaüt
584	İnegöl Gureba Hastahanesi Ser-tabib-i sabıkı Salih Yusuf Efendi	Tekaüt
223	Bayındır Posta ve Telgraf Nakliye Memur-ı sabıkı Mustafa Lütfi Efendi	Tekaüt
200	Karahisar-ı Sahib Darülmuallimîn Müdürü Mehmed Hilmi Bey ailesi	Eytam
236	Ödemiş Posta ve Telgraf Müdürü Osman İsmet Efendi ailesi	Eytam
309	Niksar Kabilesi İsmail Hafi Efendi ailesi	Eytam
213	Hereke Fabrikası Anbar ve Sandık Emni Abdülkerim Efendi ailesi	Eytam
150	Hırka-i Saadet hademesinden Hasan Cemil Efendi ailesi	Eytam
267	İzmir Emlak-ı Emiriye Müdürü Haşim Suad Efendi ailesi	Eytam
88	Bey Telgrafhanesi müvezzilerinden Aziz Osman Efendi ailesi	Eytam
204	Hırka-i saadet hademesinden Refik Bey ailesi	Eytam
160	Üsküp Orman Mesaha-i Eşcar Memuru İbrahim Bey ailesi	Eytam
81	Karacasu Kazası Kaymakamı Mehmed Kemal Bey ailesi	Zam
80	Manofat (Manofaç) Telgraf Çavuşu Yusuf Ağa ailesi	Aile
160	Korkuteli Muhasebe-i Hususiye Memuru Ziya Efendi ailesi	Aile
432	Trabzon İstinaf azasından Hamid Bey ailesi	Aile
261	Mülga Tevhid-i Mübayaat Komisyonu Tahakkuk ve Tesellüm Memuru İbrahim Efendi	Aile
120	Beyşehir Kazası Bidayet Mahkemesi Başkâtibi Ziya Efendi ailesi	Eytam
120	Ürgüp Kazası Aşı Memuru Hacı Bekir Efendi ailesi	Eytam
120	Kasaba Kazası Polis Memuru Halid Efendi ailesi	Eytam
195	Van Vilâyeti Meclis-i İdare Başkâtibi Nuri Efendi ailesi	Eytam
52	Mamuretülaziz Mühendisi Mehmed Nedim Efendi kerimesi	Eytam
196	Giresun Rüsumat Müdürü Galip Efendi ailesi	Eytam
40	Dersaadet Polis memurlarından Mehmed Sami Efendi kerimesi	Eytam
348	Şarköy Mal Müdürü Nureddin Efendi ailesi	Eytam
155	Mülga Maliye Nezareti ketebesinden Mehmed Sadık Efendi ailesi	Eytam
25	Bursa İdadi Mektebi Muayene Memuru Hilmi Efendi zevcesi	Eytam
36	Mülga Adliye Mahkeme-i Temyiz Baş Müddei-i Umumiliği ketebesinden İbrahim Efendi mahdumu	Eytam
44	Posta Kontrol Kalemi memurlarından Nazım Bey ailesi	Eytam

43	Erzurum Maarif Müdürü Süleyman Efendi ailesi	Eytam
41	Gaziantep Ticaret Mektebi Ulum-ı Diniye Muallimi Mustafa Efendi ailesi	Eytam
98	Saray Hatap Anbar Müdürü Asaf Bey kerimesi	Eytam
269	Burdur Mutasarrıfı Fazlı Paşa ailesi	Eytam
40	Konya İdadisi muallimlerinden Ömer Sadık Efendi ailesi	Eytam
26	Mülga Maliye Vezne-i Umumiye ketebesinden Burhaneddin Efendi ailesi	Eytam
62	Sahn Medresesi Müderrisi Ali Nazmi Efendi ailesi	Eytam
40	Karacasu Mal Müdürü Ahmed Efendi ailesi	Eytam
22	Sapanca Orman Serbekçisi Mehmed Hilmi Efendi mahdumu	Eytam
263	Dersaadet İstinaf Cünha Riyasetinden mütekit Muhlis Bey ailesi	Eytam
1000	Diyarbakır Polis memurlarından Hasan Fikri Efendi ailesi	Eytam
1400	Mamuretülaziz Posta Memuru Osman Zeki Efendi ailesi	Eytam
666	Mülga Maliye Nezareti Muhasebe-i Umumiye Teftiş ve Takibat Kalemi Mümeyyiz-i evveli Ahmed Rifat Bey	Mazuliyet
1000	Mülga Çağlayan Darüleytam Müdür-i sabıkı Hasan Fehmi Efendi	Mazuliyet
500	Mülga Ticaret Nezareti Emlak Bankaları Anonim Şirketleri Komiseri Sadi Bey	Mazuliyet
266	Mülga Posta Müdüriyet-i Umumiyesi Posta Umuru Kalemi ketebesinden	Mazuliyet
300	Mülga Meclis-i Ayan Mutemedi Mehmed Cemaleddin Efendi	Mazuliyet
400	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti Muhasebe Evrak Memuru Sabri Efendi	Mazuliyet
1000	Mülga İkinci Ordu Defterdarı Ali Rıza Bey	Mazuliyet
250	Bakteriyolojihane Baytarı Ayniyat Muhasebe Kâtibi İbrahim Hakkı Efendi	Mazuliyet
416	Mülga Dâhiliye Nezareti Muhasebe Kalemi ketebesinden Mustafa Zeki Efendi	Mazuliyet
100	Dersaadet Galata İhracat Gümrüğü Polisi Cemil Efendi	Mazuliyet
133	Dersaadet Galata Paket Gümrüğü Kolcusu Mahir Efendi	Mazuliyet
833	Mülga Maliye Nezareti Umur-ı Hukukiye Kalemi Mümeyyiz-i Evveli Memduh Bey	Mazuliyet
266	Dersaadet Darülhilafe Medresesi müeyyidlerinden Süleyman Efendi	Mazuliyet
333	Üsküdar Umur-ı Tasarrufiye Haciz Memuru Süleyman Kani Efendi	Mazuliyet
266	Bursa Merkezi Muhabere Memuru İbrahim Raif Efendi	Mazuliyet
166	Hüdavendigâr, Karesi, Çanakkale mıntıkları Baytar Müfettişi Said Bey	Mazuliyet

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazar</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
6 Cemaziyelahir 1342	Bir seneliği 390 kuruş
13 Kânunusani 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 52 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Otuz Dokuzuncu İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Ali Sururi Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Birinci madde evvelce kabul edilmiş müzakere olunmuş.

Reis - Birinci maddede 28 Nisan 1335 tarihli Kararname mülğadır.

Ali Sururi Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Paşam! Şunu arz etmek istiyorum ki bir defa bu nasıl olmuşsa olmuş; bunun mevki-i meriyetten ref'i bu kanun ile olmaz. O kararnameyi İcra Vekilleri Meclise arz eder ve biz kabul eder veya etmeyiz. Şekil budur ve Birinci Meclis bu suretle olmasına karar vermiştir. Usul de böyledir. Binaenaleyh İcra Vekilleri bunda zühul etmişlerdir. Aslı kararnamedir. Kanun değildir. O kararnameyi Meclis bi'l-müzakere reddederse zaten mülga olur. Reddine dair bir kanunun neşrine lüzum yoktur.

Reis - Evet efendim! Fakat arz ettiğim gibi geçen defa Firari ve Bakaya Kanununun üçüncü maddesi tayyedilmiş. Hâlbuki birinci madde nihayetinde "Ereğli havza-i fahmiyesindeki amelelere 3. madde mucibince muamele yapılır." denilmiş, hâlbuki o madde tayyedilmiştir. Onun tayini için kararnamenin ilgasının kabulü şarttır ve bu suretle ilga ediyorlar. Binaenaleyh üçüncü maddeyi aynen rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Şimdi efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesini rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kanunun Heyet-i Umumiyesini kabul edenler lütfen el kaldırsın, kanunun Heyet-i Umumiyesi kabul edilmiştir.

2 - Tarik Bedel-i Nakdîsi Kanununun tadili hakkında 1/42 numaralı layiha-i kanuniye ve Dâhiliye ve Nafia encümenleri müşterek mazbatası:

Reis - Şimdi efendim! Tarik Bedel-i Nakdîsi Kanununun tadili hakkında 1/24 numaralı layiha-i kanuniye ve Dâhiliye ve Nafia Encümenleri müşterek mazbatası var:

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Tarik bedelat-ı nakdiyesinin ma-vuzıa lehine sarfını temin maksadıyla Nafia Vekâletince tertip ve sabık Büyük Millet Meclisi Nafia ve Maliye encümenlerince tetkik edilen 21 Şubat 1337 tarihli Tarik Bedel-i Nakdîsi Kanununa müzeyyel kanun lâyihası Nafia Encümeni tarafından da yeniden tetkik olunarak tadilen Heyet-i Umumiyyeye takdim kılınmıştı. 19.09.1339 tarihinde Meclis-i Âlice mevki-i müzakereye vazolunan işbu muaddel layiha-i kanuniyenin ariz ve amik tetkik edilerek esash bir şekilde tespit edilmek üzere Nafia ve Dahiliye encümenlerinde müştereken müzakeresi mezkûr encümenlere havale buyurulmuştu. Her iki encümen müştereken içtima ederek tetkikat-ı lâzime ifa ve Nafia ve Dâhiliye Vekâletlerinin de fikri alındıktan sonra tadilen ve müştereken kabul edilen layiha-i kanuniye sureti bervech-i âti mütalâamızla arz ve takdim kılınmıştır.

Tarik bedelât-ı nakdiyesinin ma-vuzıa lehine sarf edilmesini temin için böyle bir kanuna müşterek encümenimizce de esas itibarıyla lüzum görülmüş, vilâyat ve livaların tarik bedelat-ı nakdisinin kendi hususu turuk ve maabirinin inşaatıyla hüsn-i muhafaza ve tamirlerine sarf olunması tensip kılınarak birinci madde aynen kabul edilmiştir.

İşbu kanunun neşrinden sonra dahi tarik bedelât-ı nakdiyesini ma-vuzıa lehinin gayrıya sarf edenlerin mesuliyeti de münasip görülerek, ikinci maddenin ilk fıkrası kabul edilmiştir.

Yalnız idare-i hususiyelerin umur-ı nafia varidatının kâmilan ma-vuzıa-lehine sarfı halinde idare-i hususiye bütçelerinde karşılığı olmayan umuru hayriye, sıhhiye, baytariye, sınaiye ve ziraiye gibi masarîf-i zaruriyenin ne suretle temin olunabileceği câ-yı mülâhaza görülmüş ve bu bapta bir fikir hâsıl edilebilmek üzere Dâhiliye Vekâletinden idare-i hususiyelerin 1339 senesi bütçeleri celp edilerek ve memur-ı mahsusundan da izahat-ı lâzime-i kâfiye alınarak bir muvazene yapılmıştır.

Ardahan, Çatalca, Dersim, Siverek, Bitlis, Genç, Lâzistan, Muş, Van livalarının bütçeleri henüz gelmemiş ise de bu livalar varidatı şayan-ı ehemmiyet olmadığı ve maksat da bir fikir almaktan ibaret bulunduğu için mevcut bütçelerin tetkikiyle iktifa edilmiştir. Tetkikata nazaran:

Umur-ı Maarif

Umur-ı Maarif		Umur-ı Nafia	
Lira		Lira	
5,793,289	Varidat	2,835,529	Varidat
5,459,421	Masarıfat	2,438,697	Masarıfat
333,867	Bakiye kalan	396,832	Bakiye kalan
Lira			
2,837,999	Varidat-ı muhtelite	(Temettü, musakkafat, ağnamdan ve harçlardan hisse-i vilâyet, zebhiye rûsumu, ruhsatiye resmi ve şirketler hasılatı, müessesat hasılatı, satılacak olan emlak, eşya bedeli, muayene-i sıhhiye ücuratı, matbaa varidatı; istirdadat, pazar, panayır ve müruriye resmi, iskele varidatı, aşar hisse-i menafii gibi)	

Vilâyat ve livaların sair masarîfatı	
Lira	İdare-i hususiye (Meclis-i Umumi ve encümen muhassasatıyla muhasebe-i hususiye müdür, memurlar, maaş ve harcırah ve kırtasiye vesaire)
454,697	
1,803,622	Umur-ı sıhhiye, harbiye, sınaiye ve ziraiye ve baytariye
2,607,744	Masarıf-ı muhtelif Ziraat Bankasına ait aşar hisse-i menafii, yüzde bir aidat-ı tahsiliye, masarîf-ı muhakeme, reddiyat, emlak ve akar masrafı, masarîf-ı gayr-ı melhuza, tahsisat-ı fevkalade
4,866,063	Yekûn

Bu bütçe hulasalarından müsteban buyurulacağı veçhile umur-ı maarif ve nafia varidatı kâmilten tahsil olunurlarsa masraflarına kâfi gelmektedir. Buna nazaran nafiaya ait varidatın yalnız maarife sarf edildiği hakkındaki zanlarda maarif varidatının kendi masrafına kâfi gelmesine göre doğru olmamak iktiza eder. Ancak maarif varidatı meyanında tedrisat-ı iptidaiye vergisi olarak 2,629,082 lira vardır.

13 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

ahalinin fakir olmasından ekser yerlerde bu verginin kâmilten tahsil edilemediği cihetle muallimlerin maaşsız kalmaması için tarik bedelat-ı nakdiyesinin maarif umuruna da verildiği anlaşılmaktadır. Bundan başka nafia ve maarif varidatları tamamen ma-vuzia lehine sarf edilseler dahi vilâyet ve livaların varidat-ı muhtelifesi yekûnunun 4,886,063 liradan ibaret masarîfata tekabül edememesi hasebiyle karşılıksız masarîfata da maarif ve nafia varidatından iştiraki zarurî kılmaktadır. Vilâyet idare-i hususiyelerinin umur-ı nafia ve maarif varidatıyla varidat-ı muhtelifesi yekûnu 11,466,817 liradır. Umur-ı nafia ve maarif masarîfatıyla vilâyet ve livaların sair masarîfatı yekûnu da 12,764,181 liradan ibaret olduğuna göre açık miktarı 1,297,364 liradır. Bu açık miktarı varidat ve masarîfat tahakkukatının kâmilten tahsil ve sarf edildiğine göredir. Tedrisat-ı iptidaiye vergisi ve bakaya gibi tamamen tahsili şüpheli olan varidatın noksan tahsili halinde açığın tezayüdü de tabiidir. İdare-i hususiye bütçelerinin bu vaziyetine göre nafia varidatından da karşılıksız olan vilâyet ve livaların masarîfat-ı sairesine iştirak zaruri olacağına göre derece-i iştirakin tespiti ciheti düşünülmüştür. Çünkü bu cihet tespit edilmedikçe ilk teklif-i kanuniye merbut cetvelin mütalâasından da istidlal olunacağı veçhile hususî bütçeler açığının kısm-ı küllisinin nafia varidatıyla kapatıldığı istidlal edilmekte ve Nafia Vekâletinin ve umumun şikayâtı bunu teyit etmektedir.

Evvelâ hususî bütçelerin açıklarının umumî bütçeden kapanması ciheti teemmül edilmiştir. Umumî bütçemizin âdem-i müsaadesine ve bu esas kabul edilirse bile Meclisi Umumîlerin buna iğtiraren her sene matalibde bulunmaları ihtimaline binaen bu cihet münasip görülmemiştir. Umur-ı nafia ve maarife olduğu gibi diğer masarîfata da karşılık bulunduğu takdirde nafia varidatının tamamen mahalline sarfının temin olunmuş olacağı tabii görülmüş ise de keyfiyet encümenimizin salahiyeti haricinde addedilmiştir ve kabul edilse de hayli zamana mütevakkıf bulunmuştur. Memleketimizin yollara olan ihtiyacı malum ve iktisadiyatımızın yükselebilmesi demir yollara mütevakkıf olduğu cihetle idare-i hususiye bütçelerindeki açıktan birçoğunun nafia varidatıyla kapatılmasını men' için derece-i iştiraki mu'lin bir nispet kabulü münasip görülmüştür. Bu nispet, azamî yüzde yirmi beş olarak kabul edilmiş ve ikinci maddenin fıkra-i ahiresi buna ve mülâhazat-ı anıfeye göre tadil edilmiştir. Bu hâlde idare-i hususiyenin sair varidatının tamamen tahsiline ve bütçe açığını kapatabilmek için de lüzumsuz masarîfatı tenkise sevk edilmiş olur kanaatindeyiz.

İdare-i hususiye bütçesinde nafia varidatından masarîfat-ı umumiye ne nispette iştirak edileceği tayin edildiğine göre Nafia Encümeninin muaddel kanun layihesindeki üçüncü maddesine de lüzum görülmeyerek tayyedilmiş ve dördüncü madde üçüncü madde olarak kabul edilmiştir. Mahallerinin beşer senelik programları Nafia Vekâletince bir defa tetkik olunacağı cihetle inşaat esnasında zaman ziyâ hakkında serd olunan mahzurlar varit görülememektedir. Hassaten memleketimizin yollarının iktisadi münasebata göre ahenktar ve fennî surette ehem-i mühimmine tercihan yapılabilmesi için bu maddenin aynen kabulü münasip görülerek beşinci madde dördüncü madde yapılmıştır. Bu muaddel madde Dâhiliye Vekâletinin en ziyade müdafaa ettiği bir madde olup 21 Şubat 1337 tarihli Tarik Bedel-i Nakdîsi Kanununun beşinci maddesini tadil etmektedir. Mez-kûr madde mucibince tahsilat karye ve mahalle Heyet-i İhtiyariyelerine tevdi edilmişse de tecaribe nazaran bu cihet mahzurlu görülmektedir. Çünkü mahalle ve karye muhtar ve Heyet-i İhtiyariyeleri ekseriyetle okur-yazar, vazifelerinin ehemmiyetini müdrik olmadıklarından tarik bedelat-ı nakdiyesini vakit ve zamanıyla tamamen tahsil ve mahalline teslim edememektedir. Nafia Encümeninin teklif-i kanunîsinin beşinci maddesinde maliye tahsildarları tarik bedelat-ı nakdiyesinin tahsiliyle de tavzif edilmiştir. Gerçi Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin tadiline dair olan Kanunun sekizinci maddesi mucibince idare-i hususiyeler

maarif varidatını tahsil için hususî tahsildarlar tayin etmiş olduklarından aynı tahsildarlara yine idare-i hususiyelere ait nafia varidatını da tahsil ettirmek mümkün ise de varidatı kâfi olmayan livalarda maliye tahsildarlarının daha az ücret-i tahsiliyeyle istihdamı da görüldüğünden dördüncü madde bu esaslara göre tadil ve kabul edilmiştir.

Sabık 6. madde 5. madde yapılmıştır. Umur-ı nafia varidatından masarif-i tahsiliye olarak yüzde beşten fazla para verilmemesi esası muvafık görülerek 5. madde buna göre tespit edilmiştir.

Sabık yedinci madde altıncı madde ve sekizinci madde yedinci madde yapılmıştır.

Bu muaddel kanun lâyihası ile nafia varidatının yüzde yetmiş beşinin umur-ı nafiaya tahsisi imkânı hâsıl olacağından liecli'l-müzakere Heyet-i Umumiye arz edilmek üzere takdim kılınır efendim.

21 Şubat 1337 Tarik Bedel-i Nakdîsi Kanununa Müzeyyel Kanun Lâyihası

- Madde 1-** Vilâyet ve livaların tarik bedelâtı kendi hususî turuk ve maabirinin inşaatıyla hüsn-i muhafaza ve tamirlerine sarf olunur.
- Madde 2-** Tarik bedelâtını birinci maddede zikrolunan ma-vuzıa lehin hilâfına sarf edenler veya sarf edilmesine müsaade edenler şahsen veya malen mesuldürler, Ancak idare-i hususiye bütçelerinin Meclis-i Umumi ve encümen-i daimî azaları yevmiyesi ve memurun maaşı ve müteferrika ve kırtasiyeyle idare-i hususiye bütçelerinde karşılığı bulunmayan umur-ı sıhhiye, hayriye, sınaie, baytariye ve ziraiye gibi masarif-i zaruriyelerine bütçedeki nafia varidatından azami yüzde yirmi beşi tecavüz etmemek üzere bir hisse ayrılır.
- Madde 3-** Vilâyet ve livaların yolları arasında memleketin menafi-i umumiyesi nokta-i nazarından münasebet ve rabıta bulunmak ve yol güzergâhlarını ve inşaatını usul ve şerait-i fenniyeyle tevfiq eylemek için her vilâyet ve livanın turuk ve maabir inşaatı İdare-i Vilâyet Kararnamesinin 78. maddesine müzeyyel 3 Nisan 1330 tarihli fıkârat mucibince mahallerince ihzar edilecek beşer senelik programlar dairesinde cereyan edecektir. Mahallerinin azamî bir sene zarfında vücuda getirecekleri beşer senelik programlar Nafia Vekâletine gönderilip oraca bi't-tetkik itiraz ve şikâyetler nazara alınarak tadil ve tasdik kılınıldıktan sonra kesb-i katiyet eder ve tatbik olunur.
- Madde 4-** Tarik bedelatı, Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin tadiline dair olan kanunun sekizinci maddesi mucibince tayin edilmiş bulunan idare-i hususiye tahsildarları ve idare-i hususiye tahsildarları olmayan mahallerde maliye tahsildarları marifetiyle tahsil olunur. Tahsil edilen mebalîğ Ziraat Bankalarına ve Ziraat Bankası olmayan mahallerde mal sandıklarına tevdi ve ma-vuzıa lehine sarf edilmek üzere hıfz olunur.
- Madde 5-** Umur-ı nafia varidatından verilecek masarif-i tahsiliye yüzde beşi tecavüz edemez.
- Madde 6-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Madde 7-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Nafia, Maliye, İktisat Vekilleri memurdur.

Reis: Canik

Mazbata Muharriri: Halid, Kastamonu

Kâtip: Ali Şuuri, Karesi

Nafia aza: Süreyya, İzmit

Nafia aza: Doktor Fikret, Ertuğrul

Nafia aza: Hüseyin Rıfki, Edirne

Nafia aza: Mustafa, Konya

Nafia aza: İbrahim, İzmit

Nafia aza: Mahmud Nedim, Malatya

Dâhiliye aza: Mustafa Abdülhalik, Kengırı

Dâhiliye aza: Şakir, Çatalca

Dâhiliye aza: İzzet Ulvi, Karahisar-ı sahib

Dâhiliye aza: Süleyman Necmi, Canik

Dâhiliye aza: Galib, Niğde

Dâhiliye aza: Cevdet, Kütahya

Reis - Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Vehbi Bey (Karesi) - Bendeniz söz istiyorum.

Reis - Vehbi Bey, buyurunuz!

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Bendeniz yine sabık nokta-i nazarımı arz edeceğim. Bu kanun

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

yıkık bir binaya yama vurmaktan ibarettir ve o yama da tersine... Yıkılacak yere destek vuracak yerde, yıkılmayacak tarafına destek vurmaktan ibarettir. Biz idare-i mahalliyelerin ve elimizdeki Teşkilât-ı Esasiye Kanunu mucibince şûraların salahiyet ve vazifelerini tayin ve tespit etmek icap ederken mevcut kanunları, kararnameleri ve onların gösterdikleri salahiyetleri ve saireyi takyit ve ihlal ediyoruz. Bu kanun dolayısıyla iki nokta, nazar-ı dikkate alınmak lâzım gelir. Birisi esas itibarıyla tahsis-i varidat doğru mudur? Bunun esasını kabul etmekle Meclis-i Âli ihtimal ki, tahsise taraftar olmuştur. Meclis-i Umumilerin veyahut asıl tabiriyle vilâyet şûralarının salahiyetlerinin bir kısmını veyahut vazifelerinden birini böyle ele alıp da diğerlerini mühmel bırakmak bu Meclis için doğru mudur değil midir? Bendeniz birinci şıkkı mevzubahis etmeyeceğim. Uzun gidecek. İkinci şık halledilirse esasen bundan sonra birinci şık mevzubahis olmak icap eder. O da vilâyet şûralarının vezaifini tanzim ve tespit etmeden ellerinde mevcut bir bütçeyi ve mevcut bir usulü kökünden, tam bel kemiğinden böyle parçalamak doğru mudur değil midir? Bu katiyen doğru değildir.

Efendiler! Meclis-i Umuminin elinde bir bütçe vardır. O bütçenin bir masraf kısmı, bir de varidat kısmı var. Varidat kısmında maarif hisse-i ianesi, aşar hisse-i ianesi ve musakkafattan ve aşardan sonra tedrisat-ı iptidaiye vergisi, halkın meydana getirdiği maarif komisyonlarından müdevver varidat, sonra ufak küsurat-ı munzamma var. Buna mukabil burada sayıyor. Maarif varidatı var, almıyor. Yol parası da yola hasrediliyor. Kalıyor geride umur-ı sıhhiye, hayriye... Umur-ı hayriye geniştir. Darüleytam; darülaceze ve hastane ve saire var. Umur-ı sınaiye içinde de sanayi mektepleri, tamirhaneler, umur-ı baytariye ve ziraiye, çiftlik mektepleri ve numune tarlaları ve saire var. Bunların karşılığı olmadığı gibi şimdiye kadar hep maarif varidatıyla yol parasına yükleniyorlardı. Halkın ve memleketin en çok muhtaç olduğu yol olduğu için yol parasının başka cihete sarfına tahammül edilmiyor. Meclis-i Âli de bu zihniyette. Derhal yol parasını yola tahsis etmeye taraftar oluyor. Bu gayet doğru bir şeydir. Fakat bunu kabul ettiğimiz zaman şu saydığımız bütün hizmetler olduğu gibi kalıyor ve buna mukabil bu seneki bütçeye veyahut bu senenin bütçelerine veyahut vasatiye nazaran açığı şu kadar bin lira tutuyor ve bunun yüzde yirmi beşi yol parası ve yüzde on beşi maarif hissesi denecek olursa meselenin temin edileceğine kani olunuyor ve bu kanun layihası tekrar elimize getiriliyor. Bu demektir ki badema idare-i mahalliyeler ziraatın terakkisi için çalışmayacaktır. Bugünkü olduğu yerlerde sayacaklar. Sıhhiye teşkilatı için bir şey yapmayacaklar; hepsi olduğu yerde sayacak, ileri gitmeyecektir. Bunun için yol parasının yola sarfi icap ediyorsa ki, herkes ona taraftardır memleket bunu arzu ediyor. Kabul etmek lâzım geliyorsa bunu

kabul edelim. Fakat diğer kanunu böyle yıkmayalım. İdareyi yıkmayalım. Buna karşılık bulalım. Sıhhiye kısmına, ziraat kısmına, sanayi kısmına, baytarî kısmına, umumî bütçeden mi varidat ayıracağız, yoksa diğer varidattan mı ale'n-nisbe vereceğiz veyahut varidatı da aynı suretle sıyanet mi edeceğiz? Mesela maarifin masrafını da sıyanet etmiş olacağız. Bunları uzun uzadıya düşünüp buraya böyle bir kanun ile gelmek lâzım gelirdi. Yoksa bir tarafı yıkarak diğer tarafını yapmak doğru değildir. Fakat memleketin idaresini düşünmeye mecbur olan Meclis-i Âlinizin nazar-ı dikkatine, vazife-i vicdaniyemi ifa etmiş olmak için arz edeyim: Bu kanun tehir edilmelidir. Şûra Kanunuyla beraber gelmeli veyahut bu layiha, idare-i hususiyeler faslında lâzım gelen tadilât yapılarak getirilmeli, zararı yok; fakat itmam edilerek getirilmeli. Lakin memleketi idare edecek heyetin idaresini teşvik etmemelidir. (Doğru sesleri)

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Efendim bendeniz de Vehbi Bey arkadaşımızın mütalâasına iştirak ediyorum. Malum-ı âlinizdir ki, memleketimiz, umumî ilim ve irfanımızın ve iktisadiyatımızın inkişafına son derece muhtaçtır. Hâlbuki ilim ve irfanın umumîleşmesi, iktisadiyatımızın inkişafı, varidat-ı umumiyeimizin tezayüdüne mütevakıftır. Varidat-ı umumiyeinin tezayüdünde bilhassa âmil olacak şey ise yollardır. Bunun ikisi birbirine tevakkuf ediyor. Para olmayınca yollarımız yapılmayacak, yollarımız yapılmayınca iktisadiyatımız inkişaf etmeyecektir. Eğer tarik bedel-i nakdîsi namına senelerden beri alınmış olan paralar doğrudan doğruya ma-vuzia lehine sarf edilmiş olsaydı hakikaten bugün iktisadiyatımız üzerinde birinci derecede âmil olan yollara karşı olan ihtiyacımız kalmayacaktı. İşte bu tarik bedel-i nakdîsinin ma-vuzia lehine sarf olunmayıp da diğer kısımlara sarf olunması yüzünden yolsuz bulunuyoruz. Hâlbuki Dâhiliye ve Nafia encümenlerinin mütalaalarında nafia paralarının ve diğer varidat-ı mahalliyeinin halkın zaruretinden dolayı tamamıyla tahsil edilemediği için bi'z-zarure nafia paralarından diğer kısımlara sarf ediliyor deniliyor ve buna da çare olmak üzere bedel-i nakdî varidatından yüzde yirmi beşi tedrisat-ı iptidaiye vergisine verilmesi teklif ediliyor. Hâlbuki paranın tahsil edilememesi yalnız halkın fakrından dolayı değildir. Biraz da halkın ahval-i ruhiyesini nazar-ı dikkate almak lazım gelir. Yolları yapmak üzere halktan alınan paralar başka yerlere sarf edilerek yollarının yapılmaması halkın ruhunda bir yeis bırakıyor. Binaenaleyh halk bu parayı vermemek istiyor. İşte bu paraların tamamıyla tahsil edilememesi halkın yeisinden ileri geliyor. Eğer biz tarik bedel-i nakdîsinin yüzde yirmi beşi maarife verilecek, yüzde yetmiş beşi yollara sarf edilecek dersek ve yine tarik bedel-i nakdîsi namına bir para halktan tahsil edilecek olursa ma-vuzia lehine sarf edilemeyeceğini daha ziyade hissedecekleri için halka yine bir yeis gelecektir ve paralar tahsil edilemeyecektir ve bu hal böyle gidecektir. Bunun en iyi çaresi mademki tedrisat-ı iptidaiye için tarik bedel-i nakdîsinden para almak icap ediyor, bir hisse tefrik edilmek icap ediyor; doğrudan doğruya tarik bedel-i nakdîsinden tenzilât icra edilsin. Yüzde yirmi beş nispetinde tedrisat vergisine tahvil edilsin. Yani para herhangi mahalle sarf edilecekse doğrudan doğruya o nam için alınsın. Eğer böyle başka nam ile alınır da başka bir mahalle sarf edilirse halkın yeisi zail olmaz ve bu keşmekeş de böyle devam eder. Binaenaleyh bendeniz de Vehbi Bey arkadaşımızın mütalâasına iştirak ediyorum.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Muhterem arkadaşlarım layiha-i kanuniyenin Heyet-i Umumiyesine yukarıdan aşağıya atf-ı nazar ettiğimizde göreceğiz ki, ikinci maddede muharrer mevaddın Vehbi Bey biraderimizin pek güzel teşrih buyurdıkları gibi hiçbir cihet-i tatbikiyesi yoktur. Bugün idare-i hususiyeinin başlıca varidatını teşkil eden varidat, maarif parasıyla tarik bedelatıdır. Pekâlâ! Biz bunların birisini alıp da muhtassı olan mahalle sarf ettiğimiz takdirde acaba diğer aksamı bundan müteessir olmaz mı? O halde yarın Maarif Vekili Beyefendi de maarif-i iptidaiye vergisi de maarife sarf olunsun dediği takdirde ikinci maddede olan sıhhiye, sınaie, baytariye ve ziraiye gibi olan şubatin ne gibi paraları vardır ve bunlara ne gibi paralardan vereceksiniz? Eğer buna Hazinece, Heyet-i Umumiye itibarıyla bir para tefrik ediliyorsa ve Maliye Vekili param vardır, ben bu parayı veririm derse müzakere edilecek hiçbir şey yoktur. Tarik bedelatını doğrudan doğruya oraya verdiğimiz zaman bunun hiçbir cihet-i tatbikiyesi kalmaz. Hem de İdare-i Vilâyat Kanununa hürmetsizlik etmiş oluruz. Zira biz idare-i hususiye Meclis-i Umumî azalarına bir salahiyyet vermişizdir: Memleketin nefine hadim olacak bütün mevaddı onlar yakın olan gözleriyle iyi görürler ve anlarlar ve daha iyi kavrarlar ve memleketin ihtiyacına göre yapmış oldukları bütçeyi ait oldukları vekâletlere gönderirler ve zannedersem de öyle oluyor. Lâkin biz uzaktan uzağa, emir verir gibi “Efendi! Öyle yapma, bu parayı buraya ver!” dediğimiz takdirde zannederim ki, onların

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 4

hürriyetlerine de ufak ve nîm bir taarruz çıkar. Çünkü bu salahiyeti onlara tevdi etmişizdir ve daima böyle bir merkezîyet usulünü elimize alırsak ve merkezden daima onları sıkarsak hiç iyi iş göremeyiz. İçinizde müteakip surette vekilliklerde, valiliklerde bulunmuş muhterem arkadaşlarımız vardır. Onlardan çok rica ederim ki bu kanunu bu suretle kabul ettiğimiz takdirde bunun cihet-i tatbikiyesi var mıdır, yok mudur? Bendeniz olduğunu görüyorum. Sonra efendim! Birçok hususî müesseseler vardır, idare-i mahalliyeler birçok hususî müesseseler vücuda getirmişlerdir. Sonra sanayi mektepleri açmışlardır. Bunlara başka yerden para alıp verebilmek kabiliyeti yoktur. Bunun için çok rica ediyorum; bu kanunun cihet-i tatbikiyesi olmadığı için encümene havale edelim. Bunu bize kabul edilebilecek kabiliyet bir şekilde getirsin. Alelhusus ikinci maddesinin kabulüne taraftar değilim. Reddi taraftarıyım.

Maarif Vekili İsmail Safa Bey (Adana) - Efendiler uzun senelerden beri devam eden idareden bi't-tecrübe anladık ki birçok hususâtı merkezden görmek imkânsızdır. Memleketin maarifi gibi, yolu gibi, ziraatı gibi birtakım hususâtı mahallerine terk etmek lâzımdır. Mazinin ve tecrübenin bize verdiği bu kanaatler üzerine memleketimiz dâhilinde idare-i hususiye teşkilâtı yaptık. Fakat bu teşkilâtı yaptıktan sonra idare-i hususiyelere bahsettiğimiz bu salahiyeti felce uğratmamak için ne mümkünse merkezce bunu yapmışızdır. Bir zamanlar idare-i hususiyelere birçok varidat vermişizdir. Aşardan hisse alacaksınız; ağnamdan şunu alacaksınız; bunu alacaksınız diye birtakım varidat göstermişizdir. Fakat efendiler! Varidat vermekle beraber diğer taraftan bunları maliye tahsil edecektir diye bir kayıt yaptık. Yani idare-i hususiyeler kendilerine ait olan varidatı doğrudan doğruya tahsil ve cibayet etmek kudretinden mahrum kaldı. İdare-i hususiyelerin varidatı maliye emriyle maliye kanalından geçmek suretiyle tahsil olunuyordu. Maliyemiz de ilâ maşallah açıktan, borçtan kurtulamayan idare-i hususiyenin bu varidatına vaz-ı yed etti. Bu veçhile idare-i hususiyeler kendilerinin vezaifini yapamayacak bir hale geliyor. İdare-i hususiyenin memurları, muallimleri kusuru doğrudan doğruya idare-i hususiyede görerek feryat etmeye başladılar. Bizi bu idare-i hususiyeden kurtarın. Hâlbuki kusur, idare-i hususiyede değildi. Kusur maliyenin, idare-i hususiyenin varidatına elini uzatmasındaydı. Son zamanlarda Meclis-i Âliniz hastalığın bu kısmını anlamıştı. Binaenaleyh idare-i hususiyenin varidatının bir kısmını olsun maliyenin elinden kurtarmak için bir kanun çıkardı ve idare-i hususiyeler az-çok kendilerine tevdi edilen vezaifi yapacak bir hale geldi ve az-çok bir kudret peyda etti. Fakat bugün görüyorum; yine idare-i hususiyeleri büsbütün öldürmek için başka türlü bir vaziyet alınıyor. Yani biz idare-i hususiyeyi burada bir kanunla şu varidatı şuraya sarf edeceksin, bu varidatı buraya sarf edeceksin diye kendilerini müşkül bir vaziyete sokuyoruz. Efendiler! Memleketimizde bir Halk Hükûmeti kurmak istiyoruz. Halk Hükûmeti kurmak için bunun bütün mümessillerini baştanbaşa değiştirmek lâzımdır ve bunu memleketin uzak köşelerine kadar isal etmek lâzımdır. Yoksa böyle merkeze halkçıları toplamak, ümit edilen şeyi meydana getiremez. Onun için memleketin her noktasında harekete mecburuz. Kabiliyetli ve işleyebilir birtakım makinalara ihtiyaç mecburiyeti vardır. Bu makinaları kurmak için buradan kanunlar vazetmek, idare-i hususiyelerin harekâtını birtakım kuyut ve şuruta bağlamak, bu makinaları felce uğratmak demektir.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Biz buradan görmek istiyoruz.

Maarif Vekili İsmail Safa Bey (Devamla) - Sonra efendiler! Eğer bu kanun çıkarsa, yol varidatını yola tahsis ettik diye bu kanunu çıkarırsak maarif varidatını da maarife tahsis için diğer bir kanunun çıkması tabiatıyla lazımdır. Demek oluyor ki, idare-i hususiyeler yol varidatını yola, maarif varidatını mekteplere sarf edecek diye bir kanun çıkaracağız. O halde idare-i hususiyeleri lâğvetmek daha hayırlı olur. Memleketin her tarafından mümessil diye topladığımız ve Mecliste dahi en yüksek salahiyeti haiz olanlara bu hakkı bırakmayıp da “Şunu şuraya, bunu buraya sarf edeceksiniz.” dersek o heyetin ne salâhiyeti ve ne de manası kalır.

Efendiler! Bendenizce idare-i hususiyeleri çalışabilecek bir hale getirebilmek için şeraitini artırmak lâzımdır. Yoksa böyle elini kolunu bağlayacak kanunlar değil, elini kolunu açacak kanunlar yapmalıdır.

Efendiler! İdare-i hususiyelere birçok vezaif verildiği halde onlar on para tarh etmek hakkına malik değildirler. Bu bapta birkaç misal arz edeyim. Adana İdare-i Hususiyesi mektepler için bir menba' buluyor. Pamuğun okkasına

bilmem kaç kuruluş koymak istiyor. Bununla da senede yüz yirmi bin lira varidat temin ediyor. Hiçbir tarafa dokunmaksın alabileceği bu varidattan merkez, onu men ve mahrum ediyor veya herhangi bir yere böyle bir rüsum koymak istiyor, merkez razı olmuyor. Diğer bir yerde pirince bir vergi koymak istiyor, bu da menediliyor. Bu suretle eli kolu bağlanıyor. (Tamamıyla idare-i hususiyelere verilmelidir sadası) Evet idare-i hususiyelere salâhiyet verilmelidir, kâr ve zararı mahalline münhasır olmak üzere istediğini yapabilmelidir ve bunu vermezsek idare-i hususiyelerden beklediğimiz feyzi ve neticeyi göremeyiz. Binaenaleyh yapacağımız iş, idare-i hususiyelerin salâhiyetini artırmaktır. Onların salâhiyetlerini tahdit eden kayıtları kaldırmaktır. Yoksa böyle elini kolunu bağlamak değildir. Bendeniz bu kanunun reddini teklif ederim. Çünkü katiyen muvafık değildir.

Muhtar Bey (Trabzon) - Arkadaşlar! Tarik bedelâtının yola sarf olunmasına dair geçenlerde buraya gelen kanun, encümene iade olundu. Bu encümende yeniden tetkik olunarak tarik bedelatının ancak yüzde yirmi beşinin başka hidemata sarf edilebileceğine dair bir kayıtlı yine Heyet-i Umumiye'ye geldi. Arkadaşlardan birkaç zat ve bilhassa Maarif Vekil-i muhteremi beyefendi ki, Hükûmetten kendi imzasıyla gelen bu kanuna itiraz ettiği gibi bütün teşkilâta da itiraz etti. Yani Hükûmet-i merkeziyede böyle olur, şöyle olur dedi. Esasen o Maarif Vekili bundan birkaç ay evvel bir Tahsil-i İptidai Kanunu çıkardı ve bu yalnız maarife mahsustur diye o para için de münhasıran maarife mahsustur kaydını koydurdu. Bunu yaptıktan sonra şimdi tarik bedeli ve ismi de yol parası olduğu halde idare memuru onu tarik inşasına sarf etmiyor. Bir kilometre yol yapılmıyor. Bir eser vücuda getirmek için mutlaka bir mektep yapmak istiyor. Falan vali, filân memur iş gördü denilmek ve eser bırakmak için hemen bu paralarla bir mektep yapılıyor.

Ragıb Bey (Kütahya) - Yaparlarsa çok teşekkür ederiz. Fakat onu da yapan yok.

Muhtar Bey (Trabzon) - Lütfediniz efendim! Ben herkesi dinledim. Siz de beni dinlemeye mecbursunuz. Şimdi tahsis meselesi mutlaka burada olmasın. Bu kayıt idare-i hususiyeleri tazyik eder. Bu kanunun esası idare-i hususiyeyi takyit etmişti. İdare-i hususiyeler nasıl ki, fındık ve pamuk mahsulüne bir para zammedemiyorsa şimdi de böyle bir kayıtlı bağlamak muvafık değildir. Mahalli sarfı muayyen olan ve cibayet olunan bu paranın hususî mahalle sarfı vardır. İdare-i hususiyeler serbesttir diye büsbütün kendi tarlalarına sarf eder gibi bir şey çıkar. Çünkü kanunen bu paranın adı üzerindedir. Efendiler! Bu yol parasını Müşterek Encümen tetkik etti ve bu tarik bedelatından bir miktarının encümen-i vilâyet ve sairece masarifat ve kâtiplerin ücuratına karşılık olmak üzere bırakılıp mütebakisinin münhasıran yola sarfına karar verdi. Yani yüzde yirmi beşini bu suretle tefrik edip mütebakisini yola hasretti. Efendiler! Bu para ne için tahsil olunuyor? Filhakika maarif hakkında bu kürsüden bir söz söylenilirse o söz söyleyenleri gazeteciler tefe koyarlar ve gazetelerine geçirirler. Fakat buna rağmen bendeniz alenî olarak şu kürsüden diyorum ki, bu memlekette umur-ı nafia katiyen yapılamıyor. Teşebbüs-i şahsî ile umur-ı nafia meydana gelmemiş,

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

ama maarif umuru az çok temin edilebilir. Görülüyor ki az çok serveti olanlar, memleketlerinde maarife hizmet etmişlerdir. Lâkin kimsenin bir karış yol yaptığı yoktur. Var mıdır? (Çok çok sadaları) Hâlbuki umur-ı nafia ile memleketin her kısmı alakadardır. Yol yaparsak hem maarifimizi hem de iktisadiyatımızı yükseltiriz. İktisadiyat yükselirse ahalinin refahı artar. Refahı arttığında mutlaka maarife müteallik hidematı isteyerek yapar. Zira çocuğunun cahil kalmasını istemez. Lakin ekmeği olmazsa zaten okumaya vakti olmaz. Memleketi yolsuz bırakmaya herkes nasıl kail oluyor? Ben hayret ediyorum. Yolsuz kalmaya kail olan eğer Maarif Vekil-i Muhteremi de olursa bu, büsbütün ağreb-i garaipten olur. Onun için bu adı üzerinde olan tarik bedelat-ı nakdiyesinin bu tahsis-i varidat meselesi değildir, kanunda zaten bu paranın adı yol parasıdır. Başka türlü sarfına imkân olamaz. Biz, yeni bir şey yapmıyoruz ki suiistimal oluyor. Bu suiistimalin önünü almak için takyit ediyoruz ve bu paranın yine rub'unu başkalarına veriyoruz. Mütebakisi münhasıran yol inşasına sarf olunacaktır diyoruz. Bunda idare-i hususiyelerin salâhiyetini tahdit gibi bir mesele de olamaz. Çünkü bu para, yol parası olarak tahsil olunuyor ve oraya sarf edilecektir diyoruz. Yoksa onun

işine müdahale etmiyoruz. Bu, ne kanuna ve ne de teşkilata muhaliftir ve ne de engel olur. Bilâkis memlekette bir kaç kilometre yol yapılır ve bu yolun yapılması için bundan başka bir çare yoktur. Zaten her ne zaman ne olursa hemen nafiya olur. Yollarımız yoktur. Bunlar berbat bir haldedir. Deyip dururuz. Fakat tahsisat meselesi gelince de vur abahya, vur Nafianın parasına. Efendiler. Avrupa'da bir iki memleket müstesna olmak üzere Nafia bütçesi diğer bütün bütçelerden daha yüksektir. Hatta harbiye bütçesinden bile yüksektir. Fakat bizde Nafia bütçesi adeta bir müdüriyet bütçesinden daha aşağıdır. Şimdi Nafianın parasını alıp başka yerde istimal edeceğiz ve sonra Allah belasını versin nafiacıların, bu memlekette hiç yol yapılmaz ki, diyeceğiz. Bunun için eğer bu verilmezse siz hiçbir vakit yol yapamazsınız.

Nafia Vekili Feyzi Bey (Diyarbakır) - Efendiler! Malum-ı âliniz memlekette yol yapmak için alınan parayı mahalline sarf etmek lâzımdır. Bunu ne suretle ispat ederiz ve bunu hangi esbap üzerine Heyet-i Âliyyenize getirdik. Bütün aldığımız valilerin raporları neticesinde tarik bedelatı namı ile halktan toplanan paraların yüzde yirmisi bi'z-zarure yollara sarf edilmiyor. Hiçbir yerde yol yapılamadığının esbabı da Maarif için olan tahsisatı maliyenin vermemesidir. Bu parayı da almışlar oraya sarf etmişlerdir. Ondan dolayı Meclis-i Umumilerin teşekkülünden bu güne kadar on sene zarfında bir kilometre bile yol yapılmamasının -bütün idare memurları buradadır, işhad ederim- esbabı budur. Evvelce yapıldığının esbabı ise bu paranın aynen mahalline sarf edilmesi veyahut mükellifinin yolda çalıştırılması suretiyle yapılmıştır. Şimdi biz bunun için, bu yalnız bizim memlekete mahsus değildir. Mesela Bulgarlar ve diğer memleketler dahi tarik inşaati merkeze raptetmişlerdir. Arkadaşlardan gerek Vehbi Beyefendi gerek Maarif Vekili Beyefendi bir noktada bu idare-i hususiyenin hukukuna, halkın hukukuna tecavüzdür buyurdular. Halkın, idare-i hususiyelerin hukukuna hiçbir vakit tecavüz yoktur. İdare-i hususiyelerin salahiyeti yine ellerindedir. Hepimiz Meclis-i Umumi âzalığında bulunduk. Orada daima böyle müçtemi bir program dâhilinde hareket edilmediğinden dolayı alınan paralar heder olmuştur. Müşterek bir program dâhilinde para mahalline sarf edilirse on sene zarfında bu yollar mehma-emken yapılabilir diyoruz Bununla da bütün yollar yapılacak değildir. Malum-ı âliniz bunun Heyet-i Umumiyesi iki milyon lira tutuyor. Bu iki milyon lirayı bugünkü müşkülât içinde halktan tahsil ettikten sonra ahali parayı verdiği zaman niçin yola sarf etmiyorsunuz? Diyorlar. Maarife ait olan parayı Maliye vermediğinden dolayı bu parayı doğrudan doğruya Maarife veriyorlar. Mektepler, binalar, sanayi mektepleri yapmışlardır. Rica ederim taşra sanayi mekteplerinin hangisinden ne gibi istifade edilmiştir? Hangi birinden bir sanayi memuru çıkmıştır? Rica ederim memleketimizde hangi sanayi vardır? Hepsı hebaen mensur olmuştur. Maahaza yine muavenet olmak için Dâhiliye Encümeni yüzde yirmi beşinin başka bir varidat bulununcaya kadar, başka yerlere sarfına mezuniyet vermiştir. Herhalde kısmen olsun yüzde yetmiş beşini yola hasretmek suretiyle kabul ettik. Bendenizin fikrimce bu suretle yapılmazsa tarik bedelatı namı ile ahaliden alınan paraların başka mahallere sarfına idare-i hususiyelerine mezundur. Yalnız bunu hasren yollara sarf etsin diyoruz. Mesela bir vilâyette beş kaza vardır. O vilâyetin parası bunun bir kazasına iki sene müddetle hasredilsin. O kazanın yolları yapıldıktan sonra üçüncü sene diğer kazanın yolu yapılsın. Bu, hiçbir zaman İdare-i Hususiye-i Vilâyat Kanunuyla tearuz teşkil etmiyor ve hiçbir vakitte bunda tahsis yoktur. Mademki yol parası alınıyor, bunu yola hasretmek lâzımdır. Bendenizin kanaatim; bu kanun çıkmazsa memlekette yol yapmak imkân yoktur. İdare arkadaşlarımız buradadır, onların fikirlerini de hep dinleyiniz. Hüküm Heyet-i Âliyyenizindir. Bendenizin tetkikatım ve bütün arkadaşlarımın fikirleri bu merkezdedir. Başka türlü bu memlekette bir şey beklemeyin!..

Emin Bey (Tokat) - Bu da bir kuvve-i tabiiyedir.

Samih Rifat Bey (Biga) - Evvelce Meclise arz olunan mazbatada tarik bedelatından bir kısmının ma-vuzia lehinin gayrına sarf edildiği mevzubahis oluyor ve binaenaleyh bunun yollara, tariklere sarf edilmesi talep ediliyordu. Şimdi de onun yüzde yirmi beşi tenzil ediliyor, ihtiyacı saireye sarf olunuyor. Soruyorum zatâlinize; bu ma-vuzia aleyhine sarf olunan para miktarı ile yapılabilecek yolların derecesi Hükûmetçe veyahut doğrudan doğruya vekâlet-i aliyyelerince tespit edilmiş midir? Ma-vuzia lehinin gayrıya sarf olunan şurada yetmiş milyon kuruş var, yani on altı livada yetmiş milyon kuruşun ma-vuzia lehinin gayrıya sarf edildiği iddia olunuyor. Bu para ile yapılacak yolun miktarı yüz kilometredir Bu yüz kilometreyi on altı livaya taksim edince bir livaya inhisar edecek beş, altı kilometredir. Zatâliniz "İki senede bir kazanın yolu yapılır." buyuruyorsunuz. Bizde kazalar konak itibarıyla teessüs etmiştir. Her

konak lâakal kırk beş, elli kilometre mesafededir. Bu hesap ile muhtaç olduğumuz bu yollar iki senede değil yüz senede de yapılamaz. Bunun için Hükûmet bunu düşünmeksizin bize yalnız “Şunu ma-vuzıa lehine sarf edelim.” diye bir kanun teklif etti. Bugün bundan tenzilât icrasına da kail olmuştur. Yapılacak yolun miktarı ise nihayeti’n- nihaye yüz kilometredir. Meclis-i Âli iki yüz kilometre yol yapılması için bir kanun çıkarmayı, zannederim, kendisi için büyük bir icraattan addetmez. Bendenizin fikrim memleketimde yolların yapılması için esaslı teşkilat, esaslı program yapmak ve teşkilât-ı idareyi yollara göre yapmaktır.

Nafia Vekili Feyzi Bey (Diyarbakır) - Beyefendi! Biz her kazanın yolu kendi parası ile yapılsın demiyoruz. Vilâyetin parası hasren bir kazaya tahsis edilirse o vakit o kazanın yolu yapılır.

Samih Rifat (Biga) - Dedğiniz gibi yalnız bir kazayı alırsanız belki olabilir.

Nafia Vekili Feyzi Bey - Ben bu para ile bütün yollar yapılacak demiyorum size ve bununla yapılmak ihtimali de yoktur. Bunun için bir istikraz düşünüyoruz. Bir istikraz yaptıracağız. Bendeniz; başka suretle yeniden ahaliye bir vergi tahmili taraftarı değilim. Yeniden ahalinin bir vergiye tahammülü yoktur. Bir istikraz harcı yapacağız. Eğer muvaffak olursak en mühim yollar bu suretle yapılacaktır. Yollar bununla yapılacak fikrinde değilim.

Mustafa Abdülhalik Bey (Kengir) - Bendeniz encümen namına söyleyeceğim.

Reis - Maarif Vekilinden sonra söylersiniz efendim.

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Maarif Vekili İsmail Safa Bey (Adana) - Muhterem Muhtar Beyefendi bendenizi tenakuzla itham etmek istediler ve imzaları bulunan bir kanun buyurdular. Benim imzam yoktur. Muhterem selefim Vehbi Bey zamanından kalmıştır ve hatta Vehbi Beyefendi de kısmen muhalif kalmıştır. Binaenaleyh bu benim zamanımda değildir ve mütenakız söz söylemedim. Sonra efendiler, Maarif Vekili idare-i hususiyelerin salâhiyetini tahdit için evvelce Tedrisat-ı İptidaiye Kanununun tadili hususunda bir kanun çıkarttılar buyurdular. Pek güzel hatırlarsınız ki, o kanun mevcut olan bir kanunun, bir maddenin tefsirinden başka bir şey değildir. Bu kanun idare-i hususiyelere ait olan bir salâhiyeti hiçbir zaman takyit etmemiştir. Bendeniz idare-i hususiyeler varidatının şu noktaya ve bu noktaya tahsis edilmesi hakkında bir kanun çıktığı zaman bu idarelerin mefsub olacağına kaniim. Bir şey arz etmek istiyorum. Bendeniz devlet muvazenemiz ve devlet bütçemiz nokta-i nazarından bu ciheti istilzam ederim. Fakat devlet bütçesi bu ciheti istilzam etmiyorsa, kendi menafiine mugayir görüyorsa, rica ederim, idare-i hususiyenin menafiine de mugayir olan bu kanunu iltizam etmeyelim. Çok tehlikeli bir şey olur ve adeta idare-i hususiyelerin varlığını sıfıra indirir. İdare-i hususiyelerin vücuduyla âdem-i vücudu adeta müsavi olur.

Mustafa Abdülhalik Bey (Kengir) - Bendeniz müşterek encümen namına yapılan tetkikatı arz edeceğim. Vehbi Bey biraderimiz burada tahsis-i tekâliften bahis buyurdular. Yollardan alınan para nasıl olur da yalnız tahsis edilir diyorlar. Buna numune olmak üzere Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu vardır. Tedrisat-ı iptidaiye vergisi yalnız mekteplere sarf edilir. Bunu ilk önce biz yapmış değiliz. Yani tedrisat-ı iptidaiye vergisi namıyla alınan paradan bir para başka bir yere sarf edilir mi? Hepiniz biliyorsunuz ki bu kanun caridir. Onun için biz ayrı bir usul vazetmedik. Şeyh Safvet Efendi yüzde yirmi beş paranın tedrisat-ı iptidaiyeye zammedileceğini söylediler. Şimdi birer birer arz edeceğim ki, buradan alacağımız yüzde yirmi beş, muhassas varidatı olmayan diğer umura aittir. Zeki Bey ikinci maddenin kabiliyet-i tatbikiyesi olup olmadığını ileriye sürdüler; kanun olduktan sonra elbette kabiliyet-i tatbikiyesi de olacaktır. Eğer her kanunu burada kabiliyet-i tatbikiyesi yoktur olamaz diye düşünürsek bütün kanunları meflûç bırakmak lâzım gelir. (Bravo sadaları) Birçok kanunlarımız mevki-i tatbikattadır. Kanun yapılırken tatbik edilmek için yapılıyor. Tatbik olunmayan kanun yapılmaz. Tedrisat-ı iptidaiye vergisinin tahsisatı hakkında da arz-ı malûmat edeyim: 1339’da Dâhiliye Vekâletine bütün vilâyetlerden gelen 1339 varidat-ı hususiye bütçelerinin miktarı 16 milyon liradır. Bunda

tarik bedeli 5.793.289 lira görünüyor. Bunun içinde 391,000 lira bakaya olarak görünüyor: Binaenaleyh bu varidattan 391,000 lirayı tenzil ettikten sonra hulâsa gösterilen 38 - 39 bin lira yerine 51 bin lira noksan varidat kalıyor.

Efendiler, hepiniz biliyorsunuz ki bu varidattan 2.629.000 lira tedrisat-ı iptidaiye vergisidir. Bu paranın şimdiye kadar yüzde kırkı olsun tahsil edilmemiştir. Onun için geçen sefer yine böyle Tedrisat-ı İptidaiye Vergisi Kanununun bir maddesi tadil edilmiş ve köylerin nüfusuna göre, Hükûmet tarafından, yani köylülerden alınan aşar hissesinden onlara muavenet usulü kabul edilmiştir ve Maarife tahsis olunan bu vergi kâfi gelmediği içindir ki Maarif Vekâleti idadi ve Darülmuallimînleri oradan almıştır. Yalnız iptidaiye mekteplerinin yaşayabilmesi için böyle yapmıştır. Yoksa kâfi gelmiş olsaydı onları tekrar orada bırakabilirdi. Yol parası olmak üzere gösterilen 2.498.000 liradır. Yani bu miktar tarik bedel-i nakdisi tahakkukatıdır. Bundan bütçelerde masraf olarak 2.438.000 lira gösteriliyor ki bundan hiçbir zaman yollara sarfiyat yapılmamıştır. Çünkü tahsil edilmediği gibi tahsil edilen miktarı dışarıda birçok maaş alamayan muallimlerin maaşına sarf edilmiştir. Hepimiz biliyoruz, muallimler aç kaldığı bir zamanda artık yola bakmadık. Herhalde o muallimin iâşesini ve o mekteplerin idamesini düşündük, idare-i hususiyelerin bunlardan maada 2.817.000 lira bir varidatı daha vardır. Bunun 1.214.000 lirası aşar hisse-i ianesinden bankalara ait olan kısmıdır. Baki 1.623.000 lira varidat kalır. Umur-ı Sıhhiye, Hayriye, Sınaiye, Baytariye gibi doğrudan doğruya varidatı olmayan aksam için 1339 varidat-ı hususiye bütçelerinde 1.803.000 lira masraf olarak bir miktar vardır ki bu para varidattan tenzil edildiği zamanda iki yüz bin lira kadar açık kalıyor. Bu iki yüz bin lira açık idare-i hususiye vesairenin de masrafları konulduğu zaman sekiz yüz bin liraya baliğ oluyor. Yol parasının rub'u alınacak olursa bugün, Umur-ı Sıhhiye, Hayriye, Sınaiye, Baytariye için sarf edilecek para kalmaz ve karşılığı olmayan bu gibi hususatin açıkta kalmasını ve memurunin de boşta kalmasını müstelzim olur. Biz ne bu hususatin açıkta kalmasını, ne memurlarının boşta kalmasını muvafık görmedik eğer yüzde yirmi beş almasa idik o zaman idare-i hususiye memurlarına hiçbir taraftan karşılık bulmak ihtimali yoktu. Maarif kendi hissesinin kâffesini sarf ediyordu. Yol da tamamen kendisine sarf edecek olursa idare-i hususiye varidatı umur-ı sıhhiye, baytariye ve sınaiyeye kâfi gelmiyor. O halde idare-i hususiye memurlarının hiçbir cihetten para almaması lâzım gelir. Onun için iki encümen müştereken yol parasının yalnız % 25'inin alınmasını tensip etti. Böyle olduğu takdirde bugün elde mevcut olan bütçelerde tamamen tevazün hâsıl olur. Vilâyetlerde umur-ı hayriye, sıhhiye ve sınaiye ve baytariye kısımları da biraz serbest kalır. Bu suretle kanunu tanzim ettik ve Heyet-i Umumiyyeye arz ettik ve kısmen biz hiç tadilat yapmadık. Bu para esasen merkeze gelecek değildir. Doğrudan doğruya vilâyetin emrindedir. Vilâyetler bütçelerini yaptıkları vakit varidatlarını tedrisat-ı iptidaiye vergisine karşılık gösteriyorlarsa bunun da yüzde yetmiş beşi yollara karşılık gösterilecek ve yol yapılacaktır. Bununla ne kadar yol yapılacaktır? Her vilâyetin varidatına göre, az-çok, ne miktar varidatı varsa o kadar yol yapılacaktır. Bu müşkülât Meclis-i Umumilerde dahi caridir. Hatta ne için livada yapıyor da mülhakatta yapılmıyor? Diyorlar. Orada yapılacak yolları programları itibarıyla, varidatlarına göre taksim ederler. Bir kısmını tamir ederler. Bir kısım da yeniden yol açarlar. Yeniden yol açmak hakikaten Samih Rifat Beyefendi'nin buyurduğu gibi gayet güçtür. Eskiden tamir edilmemiş olan ve gayrikabil-i mürur olan yollar bu para ile tamir edilebilir. Maariften başka umur-ı saireye yüzde yirmi beş sarf ediliyor. Mesela bugün Kengirî'da bir eczane var. Sonra umur-ı baytariye için hayvanat besleniyor. Matbaa ve sair masarif vardır. Şimdiye kadar gerek Maariften, gerek tarikten bu gibi işler yapılıyor da acaba yüzde yirmi beş her livanın masarifi sairesine kifayet edecek mi? Etmediği halde bu müessesat lâğv mı olunacak? Bu hesap edilmiş midir? Kifayet etmediği takdirde Hükûmet umumi bütçeden muavenet edebilecek mi acaba? Katî bir hesap olmazsa bunların ilgası lâzım gelecektir. Bu mevcut müessesatin lâğvedilmesi lâzım geliyor. Bunun için katî bir hesap yapılmış mı acaba?

Abdülhalik Bey (Kengirî) - Efendim! Bundan sonra umur-ı hayriye, sınaiye ve diğer varidatı olmayan hususata sarf edecekleri parayı kendi varidatlarına göre sarf etmezler. Eğer daha ileri gitmek lâzım gelirse o vakit umumi bütçeden muavenet edinmek lâzım gelir. Ya yol yapılacak veyahut yol parası namı ile alınan para yola sarf edilmek için verilecek ve yol yapılacaktır. Nereye isterse sarf edilir. Hastane yapılır, umur-ı baytariyeye ve saireye sarf olunur. Umur-ı ziraaîyeye sarf edilir. Yol yapılmak maksut olunca herhalde bu paranın bir kısmı yola gitmek icap eder.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Başka menba bulmak daha iyi olur.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Encümen namına mı söylüyorsunuz?

Abdülhalik Bey (Kengiri) - Evet!

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - O halde bendeniz, anladığıma göre iki nokta-i nazar dermeyer etmek istiyorum. Birisi, Nafia dairesi, Nafia tarik bedeli namına toplanılan paraların gayriya sarf edildiğinden şikâyet ederek bunu temin etmek istiyor. Yani merkeziyet gibi bir şey yapmak istiyor.

Abdülhalik Bey (Kengiri) - Merkeziyet değil, tahsiste merkeziyet kabul etmiyorum.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Efendim! Bundan maksat nafia umuruna muhtass paranın tamamen yerine sarfıdır ve şimdiye kadar yapılan fena usulden şikâyet ederek bir iki iddia vardır ki, diğerlerini bütün açıkta bırakmak için yüzde yirmi beşi alıyoruz diyorsunuz. Bu nokta-i nazardan müdafaanız gayet musipdir. Zatiâliniz ihtimal o nokta-i nazarı müdafa ediyorsunuz. Nafia nokta-i nazarını dahi söylüyorsunuz ki, bendenizde şu kanaat hâsıl oluyor. O da bu paranın ma-vuzia lehinin gayriya sarf edildiğidir. Gösterilen miktar 396 bin lira kadar bir paradır. Hâlbuki 2.890.000 liranın yüzde yirmi beşi 700,000 liradır. Diğer paranın ma-vuzia-lehinden gayriya sarf edildiğine razı olmayan nafiacılar nasıl oluyorlar da şimdi yüz bin lirayı vermeyi kabul ediyorlar? Bana, daha ziyade zarar ediyorlar gibi geliyor. Burada gösterdikleri miktar yalnız tahminattır. Fakat yola bir şey sarf etmediler. Bütçelerinin gösterdiği tahminattır.

Abdülhalik Bey (Kengiri) - Tahsil ettikleri parayı diğer mevadda sarf ettiler. Yoksa bütçelerde gösterdikleri yolları yapmış olsalardı başka yere sarf edecek bir para kalmazdı. Fakat demin arz ettiğim gibi daha birtakım müessesat vardır ki, daima istiyor. Onlar parasız kaldıkları zaman sandıkta mevcut olan bir parayı alırlar. İmkânı yoktur. O para alınır ve yol bırakılır.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Bu, Nafianın zararına demektir.

Abdülhalik Bey (Kengiri) - Hayır, onun için nafia da buna razıdır. Yol yapmak isteyen ve her işi yapmak isteyen vilâyetler de buna razıydılar. Arz ettiğim gibi merkeziyet yoktur. Yani bütçeyi onlar yapacaktır. Yalnız alacakları yol parasından yüzde yetmiş beş yola sarf etmekle mukayyetirler.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Yani zararı büyütüyorlar.

Ragıb Bey (Kütahya) - Muhterem arkadaşlarım! Filhakika memleketimizde yolların birinci derecede haiz-i ehemmiyet olduğuna inkâr edecek içimizde hiçbir arkadaşımız yoktur. Fakat memleketimizde Maarif, Sıhhiye ve sair hidematın ihmali kabil midir ki, münhasıran bunu düşünelim? Maarifi hiç düşünmeyelim, sıhhiyeyi hiç düşünmeyelim. Bu kabil midir efendiler? İşte bu kabil olmadığı içindir ki, yalnız Nafia değil hidemat-ı saire de derece-i salisede düşünülerek bu kanun Meclis-i Âliye getirilmiş bir mahiyette görüyorum, izah edeyim: Malum-ı âliniz tevsi-i mezuniyet usulü kabul edilirken, 1324 inkılâbından sonra ve şimdiki İdare-i Vilâyat Kanunu tanzim edilirken hidemat-ı umumiye meyanında bulunan bir kısım vezaif hidemat-ı hususiyeden addedildi. Fakat bu vezaif devletin umumi hidematı meyanından ayrılıp da mahallerine verilirken bu hidemata kâfi varidat tefrik olunmamıştır. Mahallerine tefrik edilen varidatın kısm-ı mühimi Muvazene-i Umumiye bırakılmıştır. Pek az bir para ile rüsum-ı munzamma ile Maarifinizi, sıhhiyenizi idare edin, Nafianızı idare edin diye bir İdare-i Hususiye-i Vilâyat Kanunu yapılmıştır, işte şimdiye kadar idare-i hususiyelerin deruhte ettikleri hizmette matlup veçhile muvaffak olamamalarının başlıca sebebi kendilerine tevdi edilen vazife ve hizmet nispetinde varidatın verilememesidir. Onun içindir ki, idare-i hususiyeler kendilerinin salahiyetlerine tevdi olunan paraları, tahsis-i varidat kaydı ile mukayyet olmayarak toplanan paraları bir sene zarfında ne varidat vardır ve bir sene zarfında hidemat-ı umumiye ne sarf edilmesi lâzım gelir, aşağı yukarı ufak tefek hata ile kendilerini idareye çalışırlar. Fakat acaba kabil midir ki, hiçbir liva ve vilâyetin idare-i hususiyesi memleketin kendilerinden beklediği vazifeyi ifa edecek bir kudret gösterebilir? Hiçbir kudret gösterememiştir. Daima idare-i hususiyeler çok müşkül vaziyetlerde, deruhte ettikleri vazifeyi ifa edemeyecek bir vaziyette kalmışlardır. Şimdi Nafia Vekâleti ve Encümeni çok haklıdır ki, yollara sarf edilmesi iktiza eden para başka yere sarf edilmesin, doğrudan doğruya yollara sarf edilsin. Fakat idare-i hususiye ile alakadar olan vekâletler dahi düşünmek mecburiyetindedir

ki, tarik bedel-i nakdîsi tahsis-i varidat şeklinde doğrudan doğruya yola tahsis edilirse baki kalan vilâyet varidat-ı hususiyesiyle vilâyet idaresini tedvir etmek imkânı yoktur. Binaenaleyh netice şudur ki: İdare-i hususiyeler meflûştur. Şimdiki yaptıkları vezaifin onda birini bile göremeyecek bir şekle gireceklerdir. Onun içindir ki, gerek Dâhiliye Encümeni ve gerek Meclis-i Âliniz bu kanunu müzakere ederken yalnız idare-i hususiyeleri ve idare-i hususiyelerin vezaifî meyanında bulunan turuk-ı hususiyeyi değil, onlara mevdu hidemat-ı umumiyenin muntazaman yürüyebilmesi esaslarını dahi göz önünde tutmak mecburiyetindedir. Bu takrir mucibince tarik bedel-i nakdîsi doğrudan doğruya yollara tahsis edilirse idare-i hususiyelerin varidat-ı sâfiyesi pek az bir raddede kalacağından (Yüzde yirmi beş bırakıldı sesleri) onu efendim, arz edeyim: Yüzde yirmi beş gibi pek az bir şey kalacağından idare-i hususiyeler hiçbir iş yapamayacak bir vaziyete düşecektir. Bu nokta mühimdir. Ancak Nafia Encümeni böyle bir talepte haklı olmakla beraber onun daha mühim bir vazifesi vardır. O da dâhil olduğumuz şu Hâkimiyet-i Milliye devrinde gerek Dâhiliye Encümeni, gerek Meclis-i Âliniz evvelki zihniyeti atarak yeni tahaddüs eden zihniyete nazaran, yeni şekl-i idareye göre tahassul etmesi iktiza eden zihniyetle işe başlamak zarureti vardı. O da elyevm Dâhiliye Encümeninde bulunan Şûralar Kanunu ile şiddetle alakadardır. Zira hatırımda kaldığına nazaran Teşkilât-ı Esasiye Kanununun on iki veya on dördüncü maddesinde ki pek iyi bilemiyorum bir kere vilâyet şûralar usulü ve idaresi kabul edilmişti ve şûralar icra-yı salahiyette altı şubeye ayrılmıştır. Bunlardan birisi de nafiadır. Binaenaleyh Şûralar Kanunu ki mutlaka bu devletin şekl-i idaresinde bir inkılâp yapmak zarureti ve mecburiyeti vardır ve bu inkılâp için Şûralar Kanunu lâzımdır geçende birçok esbab-ı mucibe ile Meclis-i Âlide müzakere edilerek ret derecesine getirilen ve bu sene tadilen yine Meclis-i Âliye sevk olunan şu kanun lâyihası ile iştigal edileceğine Nafia Encümeni şûraların nafia işi ile Maarif Encümeni Maarif işlerine taallûk eden vazife ile Sıhhiye Encümeni de sıhhiye işlerine müteallik vazife ile iştigal eylemiş olsalardı yani bunların layiha müsveddelerini hazırlamış olsalardı ve Şûralar Kanunu Meclis-i Âlinize getirseydiler o zaman yalnız umur-ı nafia değil, umur-ı maarif de, umur-ı sıhhiye de kâffe-i umur birden göz önünde bulundurulur ve hepsine birden varidat temin edilirdi. Meselâ, devletin arazi ve temettü vergisi gibi bir kısım varidatın muvazene-i umumiyyeden alınarak şûralara verilmek mecburiyeti ve zarureti vardır. Şûra idaresinin varidatını bulmak esbabı ne ise buna mütevakkıf olan faaliyeti temin etmiş olsaydı herhalde daha iyi, daha nafi hizmet etmiş olur ve yeni devrin yeni zihniyeti ile hareket ederek bu suretle kanunu çıkarmaya çalışırdı. Bendeniz çok temenni ederim ki, Meclis-i Âli bu gibi kanunlarla vakit geçirerek, çünkü eminim ki, Şûralar Kanunu altı ay sonra buraya gelecek, o vakit ortada bu kanun bulununca Şûralar Kanununda başka ahkâm mevcut olacak ve bu kanunun hiç kıymeti tatbikiyesi kalmayacak ve belki de mevki-i tatbikiye konup tatbik edilmeksizin Şûralar Kanunu başka mevad ve ahkâmı mutazammın olarak Meclis-i Âliye gelecektir. Onun için çok rica ederim, Nafia ve Dâhiliye encümenleri bu kanunu alsınlar esasen bu sene geçmiştir. Binaenaleyh bu sene zarfında Şûralar Kanununu bize getirsinler. Nafia Encümeni Şûralar Kanununda umur-ı nafiaya müteallik olan mevad neden ibaretse onları hazırlasın; getirsin! Biz esaslı bir inkılâp olmak, esaslı bir işe başlamak için o kanunla iştigal edelim efendim.

13 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Reis - Efendim müzakerenin kifayeti hakkında takrirler var. Kanunun kifayet-i müzakeresi hakkındaki takriri rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler...

Vehbi Bey (Karesi) - Müzakerenin kifayeti aleyhinde söyleyeceğim. Efendim bendeniz müzakerenin âdem-i kifayesini şu noktadan arz edeceğim ki: Bu kanun hakkındaki müzakere henüz tenevvür ve tavazzuh etmemiştir. Bu kanunla bütün idare-i hususiyelerin işleri hercümerç olacaktır. Yani burada yirmi beş olarak verilen mebalîğ doğru mudur değil midir? Umumi müzakere altında yanlış bir mecra takip ediliyor. Onun için bendenizce müzakere temadi edip mesele iyice tenevvür ve tavazzuh etmeden müzakerenin kifayetine karar verিলirse doğru değildir. Yanlış bir kanun Meclisten çıkmış olacak. Bu katiyen doğru değildir. Eğer ret veyahut iade edilerek ikmâlen gelecekse diyeceğim yok. Fakat böyle nakıs bir surette müzakeresine devam edilecekse yazıktır; herhalde mesele tenevvür etmelidir.

Reis - Efendim müzakerenin kifayetini rey-i âlinize vazederken müzakerenin kifayeti aleyhinde söylediler. Şimdi müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Ekseriyet yok sesleri, müzakere kâfi değil sadaları)

Efendim, müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen ayağa kalsın. Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir. Takrirleri okuyacağız efendim:

Riyaset-i Celileye

İdare-i mahalliyelerin bütün vezaifini teşviş ve ihlal edecek olan kanun layihasının vatana en nafi olacak olan Vilâyet Şûraları Kanunu ile bi't-tevhit müstacelen müzakere ve temin olunmak üzere tekrar Dâhiliye ve Nafia encümenlerine havalesini teklif eylerim.

Karesi

Mehmed Vehbi

Riyaset-i Celileye

Müzakerenin kifayetine binaen maddelere geçilmesini teklif eyleriz.

Saruhan: Kemal

Edirne: Hüseyin Rıfki

Riyaset-i Celileye

Heyet-i Umumiye hakkındaki müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif ederim. Lazistan

Ali

Riyaset-i Celileye

İdare-i Hususiye-i Vilâyat Kanunu ile umur-ı muhasebelere terk olunan varidat, tahmil olunan vezaif ile mütenasip değildir. Tarik Bedeli Hakkındaki Kanunun kabulü halinde umur-ı muhasebelerce vücuda getirilen bir kısım müessesatın karşılıksızlık yüzünden mahv ve harap olacağı der-kârdır. Tarik bedelatının yolların inşaatına sarfi muvafık olmakla beraber umur-ı muhasebeleri felce uğratmamak üzere idare-i hususiyelere tahmil olunan vezaif nispetinde varidat ve idare-i hususiyelerin muhtariyet-i maliyesi temin edilmek üzere işbu layiha-i kanuniyenin Dâhiliye Vekâletine iadesini teklif ederim.

Ordu

Faik

Riyaset-i Celileye

Teşkilât-ı Esasiye Kanunu mucibince muhtariyet-i esasiyeyi haiz olan vilâyetlerin ruh-ı teşkilâtı ile tezat teşkil eden bu kanunun reddini teklif ederim.

Kayseri

Ahmed Hilmi

Reis - Efendim bu gelen takrirler üç kısma ayrılabilir. Birisi doğrudan doğruya layiha-i kanuniyenin reddine dairdir ki bu takrir Kayseri Mebusu Ahmed Hilmi Bey'indir. Diğer ikisi Kayseri Karesi Mehmed Vehbi ve Ordu Mebusu Faik Beylerindir bunlar; tekrar bu kanunun Dâhiliye ve Nafia encümenlerine havalesini teklif ediyorlar. Diğerleri de Heyet-i Umumiyesinin müzakeresi kâfidir, maddelere geçilmesini teklif ederiz diyorlar. (Ret sesleri)

Efendim! Şimdi bir takrir daha geldi.

Riyaset-i Celileye

Esası, Maarif Vekil-i sabıkı zamanında taraf-ı hükûmetten teklif edilmiş bulunan bu kanunun müstacelen iade edilmek üzere Heyet-i Vekileye tevdiini teklif ederim.

Saruhan

Reşad

Reşad Bey (Saruhan) - Reis Paşa Hazretleri. Takririmi izah edeceğim.

Reis - İzaha hacet bir şey yok efendim. Tekrar Heyet-i Vekileye iadesi deniyor.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim. Heyet-i Vekile arasında nokta-i nazar ihtilâfı vardır.

Reis - Efendim! O ihtilâf muhtelif zamanlarda bulunmuş olan vekiller arasındadır.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim yarın tatbiki memur olacaklardır. Aralarında ihtilâf olursa tatbikatta müşkülâta uğrarlar. Binaenaleyh şimdi bunun müzakeresi doğru olamaz.

Reis - Efendim! Heyet-i Umumiye vaziyete hâkimdir. Mesele anlaşılmıştır zannediyorum. Eğer arzu ederseniz... (Hayır hayır sesleri, reye sesleri)

O hâlde efendim evvela, kanunun reddini reye koyacağım. Yani Kayseri Mebusu Ahmed Hilmi Bey'in takririni reye vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Kabul edilmemiştir.

Şimdi Mehmed Vehbi Bey'in takririni rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Encümenlere havalesi kabul edilmiştir.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Efendim! Bu, ne? Meclisten encümene, encümenden meclise bu nasıl şeydir? Beyhude bir iş. Hangi noktaları nazar-ı dikkate alacak? Meclisin bu bapta fikri nedir?

Reis - Efendim Heyet-i Umumiye karara hâkimdir.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - İyi ama ne olacak? Meclisten encümene, encümenden meclise. Rica ederim, Meclisin nokta-i nazarı ne ise biz de anlayalım!

Reis - Efendim yirmi dakika teneffüs etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

İkinci Celse

Reis - Celseyi açıyorum efendim!

Denizli Mebusu Mazhar Müfid Bey'in bir takriri var. Malum-ı âliniz, Maarif Vekilinden bir suali vardı. Kendisi Muvazene-i Maliye Encümeninde meşgul imiş. Sualinden vazgeçmediği için bir takrir veriyor, alelusul muamele yaparız. Yani gelecek zaptın nihayetine yazar o vakit muamelesini yaparız.

Efendim ruznamemize başlamadan evvel İmar ve İskân ve Mübadele Vekâleti için intihap yapacağız.

14- Bin üç yüz kırk senesi hidemat-ı umumiyesi bütçe ve müfredat kadrolarıyla Muvazene-i Umumiye kanun ve esbab-ı mucibe layihaları ve varidat bütçesi hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut tezkere:

Maliye Vekili Hasan Fehmî Bey (Gümüşhane) - 1340 bütçesinin lütfen havalesini yapınız efendim!

Reis - Efendim, Maliye Vekili Beyefendi 1340 senesi bütçesini getirmiştir. Müsaade ederseniz Muvazene-i Maliye Encümenine havale edelim. (Kabul sesleri)

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim, bir taraftan tabedilsin.

Reis - Havale ettik. Tabını da derakap yapacağız. Şimdi intihabata başlıyoruz.

3- İmar ve İskân ve Mübadele Vekâleti için vekil intihabı:

(Konya daire-i intihabiyesinden intihaba başlandı.)

Reis - Reylerini istimal etmeyenlerin bir daha isimlerini okuyacağız. (Okundu.)

Efendim reylerini istimal buyurmayanlar lütfen istimal buyursunlar. İstihsal-i âra hitam bulmuştur. Mehmed Bey (Çanakkale), Hafız İbrahim Efendi (Isparta), Mümtaz Bey (Ankara) tasnif-i araya memur edilmişlerdir.

3 - Fransızlar zamanında müsadere edilen mebalîğ hakkındaki tezkire ve kavanin-i Maliye Encümeni mazbatası:

Reis: Efendim! Ruzmaneminin birinci maddesine geçiyoruz ki: Fransızlar zamanında müsadere edilen mebalîğ hakkında tezkire ve Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasıdır.

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Adana'da Fransızlar Zamanında “Haciz ve Müsadere-i Harbiye” Namıyla Alınan Para Hakkında Encümen Mazbatası ve Tezkire

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

25.11.1339

Fransızlar zamanında “Haciz ve müsadere-i harbiye” namı ile emanet mahiyetinde bir hesap açtırılıp bunun sol sahifesine ahval dolayısıyla hicrete mecbur kalan ahali-i İslamiyenin tarlalarında kalan mahsulatının esmanı ve arazi icar bedeli kaydolunduğu ve bunun bir kısmı Adana ahalisine ait olduğu gibi bir kısmının da Mersin ve Tarsus'tan gönderildiği ve bundan bir kısmı Maliye Müdüriyetinin makbuzu ile güya yollar ve köprüler tamiratına sarf olunmak üzere mal sandığından defaten alınmış olduğu ve bir kısmı da arzu ettikleri ashabına iade olunarak bakiye (4.992.580) kuruş (30) para 1 Kânunuevvel 1337 tarihine devredildiği ve ashabının paralarını istemekte bulundukları Adana Muhasebeciliğinden bildirildiği ve Fransızların kimden ne miktar mal veya para aldıklarını kaydetmedikleri ve yalnız falan guvernörlüğün irsaliyesiyle gönderilen gibi tabirat ile ahali-i İslamiyeden bi-gayr-i hakkın gasp edilen mebalîğden bir kısmının kaydedildiği ve bunun bile mühim bir kısmı güya köprü ve saire inşası bahanesiyle ahzedildiği anlaşıldığından mütebaki (4.992.580) kuruş (30) paranın magsubun minhlere zararları nispetinde taksimi muktezi ise de magsub ve magsubun minhlerin meçhul olmasına mebni müddeiler mehakim-i aidesine müracaatla paraya vazıu'l-yed olan Hazine aleyhine ikame-i dava ve ilam istihsalı icap eylemekte ise de ekserisi köylülerden mürekkep olan mağdurinin bu husus için mahkemelere sevki birçok takibat ve masarife duçar olmalarını mucip olacağından herkesin alacağı hakikate muvafık bir surette mahallî mecalis-i idaresince bir müddet-i kalile ve muayyene zarfında tespiti ve bu bapta tanzim ve tasdik edilecek cetvellerin merkez-i vilâyete celbi ve mevcut mebalîğın herkesin tahakkuk edecek alacağı nispetinde Vilâyet Meclis-i İdaresince taksimi ve tevzi edilmek üzere mahallerine irsali muvafık bulunduğu hakkındaki Maliye Vekâletinin 2 Mart 1338 tarih ve 31331/8292 numaralı Tezkeresi İcra Vekilleri Heyetinin 23.11.1338 tarihli içtimasında lede't-tezekkür Fransızların terk ettiği paranın ibraz edilecek makbuzlar mukabilinde ve yüzde nispetinde garameten tevzii ekseriyetle takarrür etmesine mebni keyfiyetin beray-ı tefsir Meclis-i Âliye arzı muvafık görülmekle ifa-yı muktezasıyla neticenin iş'arına müsaade buyurulmasını istirham eylerim efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İcra Vekilleri Heyeti Reisi

Hüseyin Rauf

Riyaset-i Celileye
Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Fransızların Adana'yı işgalinde “haciz ve müsadere-i harbiye” namı ile emanet mahiyetinde bir hesap açtırarak bunun sol sayfasına ahval dolayısıyla hicrete mecbur kalan ahali-i İslamiyenin tarlalarında kalan mahsulatın esmanı ve arazi icar bedeli kaydolunduğu ve bunun bir kısmı Adana ahalisine ait olduğu gibi bir kısmının da Mersin ve Tarsus'tan gönderildiği ve bundan bir kısmı maliye müdüriyetinin makbuzu ile güya yollar ve köprüler tamiratına sarf olunmak üzere mal sandığından defaten alınmış olduğu ve bakiye dört milyon dokuz yüz doksan iki bin beş yüz seksen kuruş otuz para 1 Kânunuevvel 1337 tarihine devredildiği ve ashabının paralarını istemekte bulundukları Adana muhasebeciliğinden bildirilmiş olduğundan hâlbuki Fransızların kimden ne miktar mal veya para aldıklarını kaydetmediklerinden mezkûr miktar paranın magsubun minhlerine zararları nispetinde taksimi muktezi ise de bunların meçhul olmasına mebni müddeilerin mehakim-i aidesine müracaatla paraya vazıu'l-yed olan Hazine aleyhine ikame-i dava ve ilam istihsalı icap eylemekte fakat ekserisi köylülerden mürekkep olan mağdurînin bu hususu temin için mahkemelere sevki birçok müşkülât ve masarıfa duçar olmalarını mucip olacağından alacaklıların mahallî mecalis-i idaresince ve bir müddet kalile ve muayyene zarfında tespiti tanzim edilecek cetvellerin vilâyete celbi tahakkuk edecek miktara göre garameten tevzii Heyet-i Vekile Riyasetinin 25.11.1338 tarih ve 6/2076 numaralı tezkeresiyle beray-ı tefsir Meclis-i Âliye arz edilmiştir. Münderecatı idari mahiyeti haiz ve muvafık-ı nefsi'l-emr görülmüş olduğundan bi't-tasvip Heyet-i Umumiye arz olunur.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi: Sabit, Erzincan

Mazbata Muharriri: Ahmed, Kayseri

Kâtip: Tevfik Fikret, Konya

Reis - Efendim! Mazbata hakkında söz isteyen var mı? (Encümen izah etsin sesleri)

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Efendim! Mesele şudur: Fransızlar Adana'yı işgal ettikleri zaman bilhassa Ermenilerin mezaliminden korkan halk, mahsullerini tarlalarında, buğdaylarını harmanlarında bırakarak kaçmışlardır. Fransızlar bunları sattırmışlar, bir de defter açarak ismine haciz demişler. Defterin sağ sahifesinde bu mahsulatın paralarından güya bir miktarını yollar ve köprüler yapmak üzere sarf etmişler. Mütebakisi de Adana elimize geçtiği zaman Hükûmetin eline geçmiştir, mevcuttur. Miktarı ise 4.992.580 kuruştan ibarettir. Bu paranın sahipleri bilinse derhal verilecektir. Çünkü cebren, kahren alınmış bir paradır. Hükûmet şu şekli tespit etmek istiyor. Mecalis-i idarelerce ahalinin alacakları tayin edildikten sonra defterleri merkez-i vilâyete gönderilsin. Merkez-i Hükûmet de paranın miktarına göre ashab-ı matluba tevzi etsin, bu suretle mehma-emken alacaklılar paralarını alsınlar. Şayet mahkemelere verilecek olursa, ahali paralarını almak için uzun müddet mahkemelerde dolaşacak ve alacaklarını ispat edebilmek için müşkülâta uğrayacaklar; şahit bulamayacaklardır. Binaenaleyh en iyi şekil budur. Meclis-i Âli eğer kabul edecek olursa mesele bir dereceye kadar hal ve intaç edilmiş olacaktır.

Reis - Efendim. Sual soracaklar.

Avni Bey (Bozok) - Efendim. Şurada bir kayıt vardır. “Fransızların terk ettiği paranın ibraz edilecek makbuzlar mukabilinde” diyor: Kim makbuz irae edebilecek? Zannedirim makbuz çoklarında yoktur.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Evet yoktur. Bilhassa işgal esnasında bir şey almadan kaçmışlar.

Avni Bey (Bozok) - Demek ki, makbuz şart değil?

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Evet.

İsmail Kemal Bey (Çorum) - Öyle zannediyorum ki bundan köylülerin eline bir şey geçmeyecek, müttehizan ve eşrafın eline geçecektir, kesesine girecektir.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Meclis-i İdare vazifesini yaparsa Hükûmet, karar veçhile ashab-ı istihkaka tevzi eder.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Bu para zenginlerin eline geçecektir.

Halis Turgut Bey (Sivas) - Fakir kuşun yuvasını Allah yapar derler. Mübadele ve İmar Vekilliği taayyün edince ortalığa bir para çıktı. Fransızlar Adana'yı işgal ettikleri vakit oradan kaçan zavallıların mahsulâtını toplamış. Ondan da bize dört milyon küsur kuruş bir para kalmış, bunu şimdi onlara iade edeceğiz. Hâlbuki Fransızlar yedlerine birer vesika vermek suretiyle bunları tayin etmediği için Meclis-i İdarelerin lalettayin yapacakları tetkikatla şuna buna tevzi edilecek. Bendenizce, hakiki bir surette yapılamayacak bir tevziattansa bunu Heyet-i Umumiyesiyle toptan mübadeleye tabi olacak muhacirine tahsis edersek daha iyi olur.

Talat Bey (Ardahan) - Adana Darüleytamlarına tahsis edelim.

Halis Turgut Bey (Sivas) - Bendeniz bunu teklif ediyorum.

Tevfik Fikret Bey (Konya) - Efendim, ashab-ı istihkak var.

Saib Bey (Kozan) - Efendim! Bu dört milyon kuruştan adam başına 40 kuruş isabet ya eder ya etmez. Halbuki Kozan'dan Fransızlar giderken bir zabıt 45 bin lira alıp götürdü. Kozan'da olduğu gibi tabî başka yerlerden de gitti. 40 kuruş bir kişinin ne işine yarar? Bunu, ya muhtacın-i zürraa veyahut Nafiaya sarf etmelidir.

Avni Bey (Bozok) - Adana'ya münhasır kalmak üzere...

Ferid Bey (Kütahya) - Bendeniz bir şey

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 10

arz edeceğim: Arkadaşlarımın da buyurdıkları veçhile ashab-ı matlup pek meşkûttür. Tevzi edilse bile pek az istifade edeceklerdir. Adana'da bir ziraat mektebi var. Bunun bütçesi müzakere edilirken; Adana'nın istikbalinin ve memleketin pamuğa olan ihtiyacını nazar-ı dikkate alarak pamuk zer'iyatının terakkisine sarf edilmek üzere birçok tahsisat vaz'ını iltizam etmiştik. Eğer tasvip buyurursanız Adana'daki Ziraat Mektebinde pamukçuluğun terekkesine, ıslah ve kemaline sarf edilmek üzere bu paranın oraya tahsisini teklif ederim. (Muvafık sesleri, reye sesleri)

Reis - Efendim! Başka söz isteyen var mı?

Ahmed Remzi Bey (Gaziantep) - Efendiler bu parayı sahipleri istiyormuş. Hem pek çokmuş. Para ise meydanda az kalmış. Onun için gelen mazbatada; paranın garameten taksimi teklif olunmaktadır. Hâlbuki bu paranın sahipleri zürradır, ihtiyacı da vardır. Hatta zengin bile olsa paranın sahibidir ya, hakkını alıyor. Sahipleri dururken şuraya buraya verelim demek, zannedersem muvafık olmaz. (Sahibi malum değil sesleri)

Şahin Efendi (Gaziantep) - Arkadaşım Remzi Bey'in buyurduğu gibi paranın sahipleri meydanda dururken ziraata sarf etmek doğru değildir. Fransızların işgal ettiği Adana'nın bütün zürraa verilmek isteniyorsa Fransızların işgal ettiği diğer livalara da teşmil edilmek lâzım gelir. (Para Adana vilâyetinin sesleri) Bilhassa Gaziantep gibi üç bin hanesi harap olmuş yerler vardır.

Şükrü Kaya Bey (Menteşe) - Efendim! Ahmed Remzi Bey'in mütalaaları varit değildir. Çünkü sahipleri belli değildir. Tarihte bunun bir misali vardır. Vaktiyle İbrahim Paşa Mora'dan Mısır'a dönerken Midilli'ye uğramış, bütün ahaliye üçer mecdiye iane vermiş. Hristiyanlar bu paraları toplamışlar, mektep ve hastane yapmışlar ki bugün hâlâ durur. İslamlar ise o gün o parayı kendilerine ziyafet çekmişler ve yiyip bitirmişler. Şimdi bu parayı böyle binlerce ashab-ı istihkaka dağıtacak olursak ortada bir şey kalmaz. Onun için gerek Ferid Beyefendi'nin ve gerek Halis Turgut Bey'in buyurdıkları veçhile yaparsak daha nâfi olur. Bendeniz de bunu teklif ediyorum.

Reis - Efendim başka söz isteyen var mı? (Hayır sesleri)

Tahsin Bey (Aydın) - Efendim ortada mahsulatını harmanlarda terk ederek canını kurtarmak için kaçmış bir ahali vardır. Onların harmanlarda terk ettikleri mahsulattan mütehasıl bir para var ve bu paranın o mağdur ve zulüm-dide ahaliye ait olduğu da meydandadır. Biz kim oluyoruz ve ne salahiyetle halkın parasını alıp da "zeyde, amra" tevzi ediyoruz? Bu mağdur halkın hakkını alıp bir müessese-i hayriyeye sarf ediyorsunuz. Bu bizim salahiyetimiz dâhilinde midir? Fransızların bırakıp terk ettiği emvalden ne kalabilmişse, mallarını harmanlarda terk ederek geldikleri anlaşılan bu fakir fukaraya az çok tevzi etmekten daha doğru ve musip bir şey yoktur ve olamaz. Binaenaleyh bunu biz

“Adana’nın Ziraat Mektebini terakki ettireceğiz.” diye mektebe vesaireye sarf etmeye hakkımız yoktur. Binaenaleyh bu parayı az çok istihkakı sebk eden o fakir ahaliye vermekten daha iyi bir şey olamaz. Bendeniz, encümen mazbatasının kabulünü teklif ediyorum.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim mesele, esasen Meclis-i Âliye tefsiren gelmiştir. Fakat neyi tefsir ettiğimizi bendeniz bilmiyorum. “Falan madde muğlaktır, filan maddeyi tefsir edin.” diye bir madde yok. Tefsir olunacak bir madde var ki, zaten onun üzerinde müdavele-i efkâr ediyoruz. O da “magsub ve magsubu’n-minh”lerin meçhul olmasıdır. Binaenaleyh, ashab-ı istihkakın kendi haklarını ispat için mahkemeye müracaat etmek mecburiyetinde kalmaları, birçok fukara-yı ahali ve köylüleri müşkülâta düşürüyormuş. Buna meydan kalmasın ve Meclis-i İdareler bakiye kalmış olan kırk bin lirayı şu suretle tevzi etsin, diye icra Vekilleri Heyeti reddiyat usulünde yapamamışlar. Hazineden matlubu olanların usulüne de tevfiik edememişlerdir. O da müşkül oluyor. Bunun üzerine idarî bir şekilde yapalım diyerek tefsir suretinde Meclis-i Âliye getirmişlerdir. Bu, acaba bir tefsir midir? Yoksa Meclis-i Âlinin icraî sıfatının bir tecellisi midir? Bendenizce bu, tefsirden ziyade Meclis-i Âlinizin icraî sıfatının bir tecellisidir. Bu itibarla, Amra zeyde veya köylüye ait olan bir parayı, şuraya buraya vermeye salâhiyettar mıyız? Zannederim ki, buna salâhiyetimiz yoktur. Yalnız, bizim burada düşüneceğimiz nokta; bu ashab-ı istihkaka bu paraların vasıl olabilmesini temin etmektir. Bunu temin etmek Meclis-i İdarelerin kararı ile mümkün müdür, değil midir? Meclis-i İdarelerin kararı olmayınca mahkemeye gitmesi icap ediyor, yani ehveni şer olarak Meclis-i İdarenin kararını daha doğrusu idari bir kararı kabul etmek icap ediyor. Binaenaleyh Kavanin-i Maliye Encümenini fikri çok doğrudur. Tasvip etmekten başka çare yoktur. Tasvip ederek geçelim.

Reis - Efendim müzakerenin kifayetine dair takrirler vardır. Müzakerenin kifayetini rey-i alilerine vazedeceğim efendim. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Efendim müsaade buyurun.

Reis - Aleyhinde mi efendim? Evvelce söyleyediniz.

Efendim takrirleri okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir, bu paranın Adana vilâyetinin köylü muhtacın-i zürrama tohumluk olarak tevziini teklif eylerim.

Kozan

Ali Saib

Riyaset-i Celileye

Mebhus mebalîğin Adana Ziraat Mektebinin ikmal ve ıslahına sarf edilmek üzere İktisat Vekâleti bütçesine vaz buyurulmasını arz ve teklif eylerim.

Kütahya

Ferid

İsmail Kemal Bey (Çorum) - En doğrusu budur.

Riyaset-i Celileye

Mevzubahis meblâğın Adana vilâyetinin en mühim görülecek bir işinde sarf olunmak üzere mahallî idare-i hususiyesi emrine verilmesini teklif ederim.

Trabzon

Ahmet Muhtar

Riyaset-i Celileye

Mevcut dört milyon kuruşun mübadele olunacak Türklere sarf edilmesini teklif eylerim.

Sivas Mebusu

Halis Turgut

Riyaset-i Celileye

Mazbatada beyan olunan şekilde alınan paranın sahib-i hakikilerine iadesine imkân yoktur. Bu para ile köylü namına tohumluk mübayaa edilerek muhtacîn-i zürraa meccanen tevziini teklif eylerim.

İstanbul

Ali Rıza

Riyaset-i Celileye

Heyet-i Vekile mazbatasına ibraz olunacak makbuzlar mukabilinde ve % nispetinde garameten tevzii takarrür ettiği gösterilmiş iken encümen mazbatasında bu fıkradan bahsedilmeyerek mecalis-i idarece tanzim olunacak cetveller üzerine tevzi yolundaki fıkra tasrih ve tasvip olunmuştur. Heyet-i Vekilenin ibraz olunacak makbuzlar mukabilinde tevzii fıkrası maslahata daha muvafık olduğundan bu cihetin tasvibini ve bir de fıkranın “nispetinde” kelimesinden sonra “ashabına veya veresesine yeden bi-yedin” garameten tevzii cümlesinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Münir: Van

Hakkı: Van

Riyaset-i Celileye

Ortada sahibi mevcut bir hak vardır. Bu hakkı diğer bir cihete tahsis, adalet fikri ile kabil-i telif değildir. Encümenin mazbatasının kabulünü teklif eylerim.

Gaziantep

Ahmed Remzi

Reis - Efendim Ali Saib Bey’le, Ali Rıza Bey’in takrirleri aynı mahiyettedir. Her ikisini aynı zamanda nazar-ı dikkatinize arz edeceğim. Nazar-ı dikkate

13 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 11

alanlar lütfen el kaldırsın. Nazar-ı dikkate alınmamıştır, efendim.

Efendim! Kütahya Mebusu Ferid Bey’in takririni nazarı dikkate alanlar lütfen el kaldırsın. Nazar-ı dikkate alınmıştır. Efendim müsaade ederseniz nazar-ı dikkate alınan takrirlerle beraber aynı mazbatayı Kavanin-i Maliye Encümenine iade ediyorum.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Efendim, kanun değildir. Bir maddelik bir şeydir. Encümene gitmesine lüzum yoktur. Doğrudan doğruya Heyet-i Vekileye gönderin. Maksudı temin eder. Tekrar gelmeye hacet yoktur.

Reis - Efendim nazar-ı dikkate alınıp alınmayacağını rey-i âlilerine vazettim. Nazar-ı dikkate aldınız. Şeklini tespit etmek üzere encümene gönderiyoruz. Yine Heyet-i Umumiyyeye havale edilir.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim, şeklini tespit etmeyi münasip görürseniz Muvazene-i Maliye Encümenine havale buyurunuz, orada tespit edilir.

Reis - Pekâlâ efendim tespit edilecekse yapınız.

Mazhar Müfid Bey (Denizli) - Muvazene-i Maliyeye taalluku vardır. Çünkü bu paranın İktisat Vekâleti bütçesine zammını tazammun ediyor.

Reis - Efendim zaten müzakere, Kavanin-i Maliye Encümeninin mazbatası üzerine olmuştur. Takrirlerden Ferid Bey'in takririni nazar-ı dikkate aldınız. Binaenaleyh, encümen tespit edecektir. O vakit müzakere eder ve rey-i âlinize vazederim.

Efendim! İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti için yapılan intihabatın neticesini arz ediyorum: Reye iştirak eden zevat, yüz altmış beştir. Binaenaleyh, muamele tamamdır. Necati Bey (İzmir) yüz elli sekiz, Necati Bey (Bursa) bir, Ahmed Mahir Efendi (Kastamonu) bir rey almışlardır. Beş de müstenkif var. Binaenaleyh Necati Bey (İzmir) yüz elli sekiz reyle İmar, İskân ve Mübadele Vekâletine intihap buyurulmuştur. (Alkışlar)

Necati Bey (İzmir) - Arkadaşlar memleketimizin hayat ve saadetine taallûk eden bu en mühim ve azametli işi bendenize tevdi ettiğinizden dolayı teşekkür ederim. (Allah muvaffak etsin sesleri) Yüzbinlerce kardeşin hayat ve mematını teşkil edecek olan bu iş, hakikaten çok mühimdir. Fakat bundan evvel ifa-yı vazife eden selef-i âliniz Birinci Büyük Millet Meclisi, nasıl bütün düşmanlar karşısında milleti zaferden zafere götürmüş ise -size istinat ederek yürüyeceğimiz yol üzerinde de- İkinci Büyük Millet Meclisi imar işlerinde muzaffer olacak, memleketin imarını temin edecektir. (İnşallah sadaları) Bendeniz bütün azim ve bütün imanımı buna çalışacağımı bu kürsü-i muallâdan arz ve vaat ediyorum. Bunun için de bütün arkadaşlarımdan müzaharet isterim. Yegâne istinatgâhım sizlersiniz. İnşallah vazifemde muvaffak olacağım ve muhakkak surette de bu kardeşlerimizin refahını temin etmeye çalışacağım. (Allah muvaffak etsin sadaları) (Alkışlar)

Reis - Efendim, müsaade ederseniz pazartesi günü saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kırkıncı İçtima

21 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Reis: Reis-i Sani Ali Fuad Paşa Hazretleri

Kâtipler: Ruşen Eşref Bey (Karahisar-ı Sahib), Haydar Rüşdü Bey (Denizli)

1- Zapt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum efendim, zapt-ı sabık hulâsası okunacak:

Otuz Dokuzuncu İçtima

20 Teşrinievvel 1339 Cumartesi

Birinci Celse

Reis-i Sani Ali Fuad Paşa Hazretlerinin taht-ı Riyasetlerinde bi'l-içtima zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul ve evrakı varide ait oldukları mahallere havale edildi. Otuz sekizinci içtimada kabul edilen firari ve bakaya hakkındaki

kanunun birinci maddesinin fıkra-i âhiresinin tâyyına dair Müdafaa-i Milliye Encümenince tanzim olunan layiha-i kanuniyenin müzakeresine geçilerek maddeler aynen ve Heyet-i Umumiyesi ekseriyetle kabul edildi. Badehu tarik bedel-i nakdisi hakkındaki kanunun tadiline dair layiha-i kanuniye müzakere edilip neticede Şûralar Kanunuyla tetkik edilmek üzere Dâhiliye ve Nafia encümenlerine havale olundu ve teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci Celse

Ali Fuad Paşa Hazretlerinin Riyasetleriyle küşat edildi. Maliye Vekâletinden varit olan 1340 senesi bütçesi Muvazene-i Maliye Encümenine havale edildikten sonra Mübadele, İmar ve İskân Vekili intihabına geçildi. Müteakiben Adana'daki Fransızlar zamanında müsadere edilen mebalîğ hakkındaki Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasının müzakeresine bi'l-iptidar, neticede mevcut tadilnameler meyanından Kütahya Mebusu Ferid Bey'in takrirî nazar-ı itibara alınarak mazbatanın o veçhile tanzimi zımında Kavanin-i Maliye Encümenine havale edildi. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti için icra kılınan intihapta İzmir Mebusu Necati Bey'in 158 rey ile ihraz-ı ekseriyet eylediği Makam-ı Riyasetten tebliğ edilerek pazartesi günü öğleden sonra içtima etmek üzere celseye nihayet verildi.

Sualler

Tahsil-i âliye devam etmek isteyen efendilerin hizmet-i maksureye tabi olmaları esbabına dair Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi'nin takrirî Müdafaa-i Milliye Vekâletine,

Bayezid Valisi Kamil Bey hakkında Bayezid Mebusu Süleyman Sudi Bey'in sual takrirî Dâhiliye Vekâletine; Kayseri Bidayet Hâkimi Fahri Efendi hakkında Kayseri Mebusu Sabit Bey'in sual takrirî Adliye Vekâletine, bazı mahaller muallimlerinin maaş alamadıklarına dair Denizli Mebusu Mazhar Müfid Bey'in sual takrirî Maarif Vekâletine, Anadolu Şimendiferleri hakkında Karesi Mebusu Ali Şuuri Bey ve rüfekaşının sual takrirî Nafia Vekâletine; Erivan mümessilimizin Ermeniler tarafından tecavüze uğradığına dair Erzurum Mebusu Rüşdü Paşa'nın sual takrirî Hariciye Vekâletine havale edilmiştir.

Reis - Zapt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalaa var mı? Zaptı sabık hulâsası aynen kabul edilmiştir efendim. Evrak-ı varideye geçiyoruz.

2- Evrak-ı Varide:

Hazım Bey (Niğde) - Reis Paşa Hazretleri! Bundan bir ay evvel memurin harcırahları hakkında bir sual takrirî vermiştim. Maliye Vekâleti hala cevap vermedi.

Reis - Tekit ederiz efendim.

Levayih

- 1- 1339 senesi Maliye Bütçesinde (İstanbul Eytam Sandığının Mülga Maliye Nezaretindeki matlubatına tediyat) namıyla açılacak (b/28) faslına dört yüz bin liranın zam ve ilâvesi hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevрут layiha-i kanuniye Muvazene-i Maliye Encümenine;
- 2- İntilli-Sakcagözü-Gaziantep tarikinin turuk-ı umumiye meyanına ithaline dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevрут layiha-i kanuniye Nafia ve Muvazene-i Maliye encümenlerine
- 3- İstanbul limanının emr-i idare ve inzibatı hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevрут layiha-i kanuniye Müdafaa-i Milliye Encümenine

Tekâlif

- 4- Ecnebi maden kömürlerinin men'-i ithali hakkında İzmir Mebusu Mustafa Rahmi Bey'in teklif-i kanunisi (Lâyihâ Encümenine)

- 5- Milli cıdale iştirak eden memurun kıdemlerine hîn-i tekaütlerinde nazar-ı dikkate alınmak üzere zam icrasına dair Karesi Mebusu Hulusi Bey ve rüfekasının teklif-i kanunisi, Layiha Encümenine,

Mazbatalar

- 6- Askerlere âlât ve edevat-ı cedide-i ziraiye istimalinin öğretilmesi hakkında Çorum Mebusu İsmail Kemal Bey'in 2/198 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası, Müdafaa-i Milliye Encümenine;
- 7- Aşar vergisinin ilgasıyla arazi vergisinin tatbiki hakkında Diyarbakır Mebusu Zülfü

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 12

- Bey'in 2/197 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası, Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine;
- 8- Teşkilat dolayısıyla açıkta kalan muallime ve muallimlere tam maaş itası hakkında Antalya Mebusu Ahmed Saki ve refikinin 2/196 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası, Maarif Encümenine;
- 9- İmar Armağanı hakkında Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Bey'in 2/195 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası İmar ve İskân Encümenine;
- 10- Ergani livasının müstakilen idaresi hakkında Ergani Mebusu Kazım Vehbi Bey'in 2/194 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olmadığına dair Layiha Encümeni mazbatası:

Riyaset-i Celileye

Ergani livasının müstakilen idaresi hakkında Ergani Mebusu Kâzım Vehbi Bey'in 13 Teşrinievvel 1339 tarihli teklif-i kanunisi encümenimizce tetkik ve mütalâa olundu.

Teklif-i mezkûr vaziyet-i mevcudeye göre şayan-ı müzakere olmadığına müttefikan karar verildi.

Layiha Encümeni Reisi: Emin, Tokat

Mazbata Muharriri: Ahmed Saki, Antalya

Kâtip: Ahmed namına

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Vaziyet-i mevcudeyi lütfen izah etsinler anlayalım.

Reis - Evet, efendim! Mazbata Muharriri yok mu efendim? Lâyihâ Encümeni Mazbata Muharriri!

Layihâ Encümeni Mazbata Muharriri Ahmet Saki Bey (Antalya) - Encümenimizce bu lâyiha'nın şayan-ı müzakere olmadığına dair verilen karar doğrudan doğruya yeni teşkilat icabınca her livanın müstakil vilâyet halini alacağındandır. Bu noktada içtihamımız müttefikan verilmiştir.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Şayan-ı müzakeredir.

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Bilâkis... Bunun müzakeresine hacet yoktur. Esasen livalar müstakil vilâyet halinde olacaktır. İzahat bundan ibarettir.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Anlaşıldı efendim.

Reis - Efendim Layihâ Encümeninin mazbatasını rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Takrirler

- 11-** Ruznamenin 11, 12. maddelerini teşkil eden takdirname ile usul-i taltif hakkındaki kanunun tefsirine ve İstiklâl Madalyası Kanununa madde-i müzeyyele olarak ilavesine dair olan mevaddın müstacel ruznameye alınması hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in takrirı:

Riyaset-i Celileye

Takdirname itası suretiyle taltife dair olan kanunun tefsirine dair olup ruznamemizin on birinci maddesindeki mevadd-ı kanuniye bir buçuk seneden beri müteaddit defalar Meclis ruznamesine alındığı halde müzakeresi kabil olamamıştır. Meclis-i Âlinin Müdafaa-i Milliye Encümeni tarafından bu kere yeniden tespit edilen ahkâm-ı kanuniyenin müstacelen ve ruznamenin 12. maddesindeki İstiklâl Madalyası Kanununa zeylen tanzim edilen madde-i kanuniyenin müstacel ruznameye ithalen müzakeresini arz ve teklif eylerim.

19.10.1339

İstanbul Mebusu

Ali Rıza

Reis - Efendim İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in ruznamemizdeki 11 ve 12. maddelerde bulunan mevaddın müstacel ruznameye alınmasını teklif ediyor. Yani beş madde olan müstacel ruznameye 6 ve 7. madde olmak üzere bunların ithalini teklif ediyor. Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim. Bir de efendim ruznamenin 34. maddesi hakkında bir teklif vardır.

Ali Sururi Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Benim bir teklifim var. Sun'ı taksiri olmaksızın açıkta kalan muallim ve muallimeler hakkında tam maaş itasına dair teklif için buyuruldu ki Maarif Encümenine havale edilmiştir. Yalnız Maarif Encümeni kâfi değildir. Muvazene-i Maliye Encümenine de gitmesi lâzımdır. Onun için tehiri mucip olmamak üzere Muvazene-i Maliye Encümenine de havale edilsin.

Reis - Evet efendim Ali Sururi Efendi'nin dediği veçhile evrak-ı varidenin sekizinci numarasında teşkilât dolayısıyla açıkta kalan muallim ve muallimelere tam maaş itası hakkında bir teklif-i kanuni vardır. Taliki hasebiyle bunu Muvazene-i Maliye Encümenine havale edebiliriz.

- 12 -** Ruznamenin otuz dördüncü maddesi hakkında bir teklif vardır, okuyacağız:

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

22.10.1339 tarihine ait ruznamenin 34. numarasında mukayyet İstihlâk Resmi Kanununun tabiri ve ipeği havi mensucatın Gümrük Resimleri Hakkındaki Kanunun bir an evvel intacı lâzımdır. Birçok tüccarların gümrük depolarında duran mallarının alınabilmesi ve tüccarın zaruret-i vikayesi bu kanunun müstacelen müzakeresiyle intacına mütevakkıftır. Bu sebeple mezkûr kanunun müstacel ruzname meyanına alınmasını rica ederiz.

Halid: Kastamonu

Mahir: Kastamonu

Emin: Tokat

Ziya: Kengir

Rifat: Kengir

Seyfi: Kütahya

Sabit: Kayseri
 Halis Turgud: Sivas
 Hasan Fehmi: Kastamonu
 Feridun Fikri: Dersim
 Ahmed Şükrü: Dersim
 Hulusi: Karesi
 Mustafa: İzmit
 Halid: Kayseri
 Ali Şuuri: Karesi

Reis - Efendim otuz dördüncü madde olarak ruznamemizde istihlâk resminin tefsirine ait bir madde vardır. Bu maddenin müstacel ruznamede 6. madde olarak kabulünü teklif ediyorlar. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Bir teklif daha vardır efendim Berrî, Bahrî, Havaî ve Jandarma erkân, ümera ve zabitan ve mensubîn-i askeriye maaşatına zamaim icrası hakkındaki Kanunun şimdi müzakeresini Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri ve Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ferid Bey ve rüfekaşı teklif ediyorlar. (Muvafık sesleri) Rey-i âlilerinize vazedeceğim. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir efendim.

Evrak-ı Saire

13- İzhar olunan asar-ı muhallesata beyan-ı teşekkürü mutazammın Tokyo'dan mevrut cevabî telgrafname var, okuyoruz.

Tokyo Ankara'da Millet Meclisi Riyasetine

İzhar olunan asar-ı muhallesattan son derece mütehassıs olarak teşekkürümüzün kabulünü rica ederiz.

Reis - Efendim imza okunamamıştır. Zaten telgraf Fransızca gelmiştir. Bu okunan tercümesidir. Cevaben teşekkür ediyorlar.

14- Ayvalık'a yerleşen Midilli ahalisi namına Müftü Ataullah Efendi'den, mevrut telgrafname vardır, okuyacağız:

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Cenâb-ı Hakk-ı lem-yezel Hazretlerine nihayetsiz hamd ü senalar olsun Midilli Müslümanları tamamen ve salimen Ayvalık'a nakledilmiştir. Dainiz dâhi son katile ile geldim. Bizi on bir senelik bir devr-i esaret ve ıstıraptan kurtarıp anavatanımızın ağuş-ı şefkat ve himayetine kavuşturan Türk Büyük Millet Meclisine ve Hükûmet-i millimize kalp ve ruhumuzun hâr ve samimî şükran ve mehmidetlerini umum Midilli'nin ahali-i İslâmiyesi namına takdime müsaraaten kesb-i fahr eylerim.

Ayvalık'ta Midilli Müftüsü

Ataullah

Reis - Müsaade buyurursanız Divandan kendilerine münasip cevap yazalım.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Bir mesele hakkında bir takririmiz var. Yunanlıların yaptıkları mezalime dair şimdi elden takdim ettik. Gayet müstaceldir.

Reis - Şimdi aldık efendim. Takrirdeniyor ki şimdi Hükûmet gelsin bu hususta izahat versin. Hâlbuki henüz bunu tebliğ etmedik. Malum-ı âliniz Hariciye Vekili hasta ve evinde

çalışıyor. Müsaade ederseniz ertesi celsede bu müzakereyi açarız.

Rasih Efendi (Antalya) - Efendim! Ruznamemizin yedinci maddesinde millî bir bayrama ait kanun vardır. O da yarınki güne tesadüf ediyor. Zaten bir maddedir. Evvelce Meclis-i Âli karar vermiştir. Yalnız maddenin merasimine ait olan kısmı kalmıştır. On iki Rebiyülevvelin her sene millî bayram addedilmesi...

Ali Rıza Bey (İstanbul) - 2 Teşrinisanidir.

Rasih Efendi (Antalya) - Fakat evvelce Meclis-i Âliden o suretle geçmiştir. Veladet-i nebeviye tesadüf ettiği için o günün bayram ittihazı hakkındadır. Tensip buyurursanız o suretle merasimini ifa ile çıkaralım.

Reis - Efendim! Rasih Efendi'nin teklifi alelade ruznamemizde 7. maddedir. Müstacel ruznameye ithalini teklif ediyor.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Şimdi müzakeresini isteriz efendim.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevad:

1- Berrî, bahrî, havaî ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye maaş tahsisat-ı fevkaladeleri hakkında layiha-i kanuniye

Reis - Efendim! Şimdi zâbitan maaşı hakkındaki kanunun müzakeresini kabul ettiniz. Müsaade ederseniz bu kanunun müzakeresi bittikten; sonra 2 Teşrinisani tarihinin İyd-i Millî addi hakkındaki teklifin müzakeresini rey-i âlinize vazedeceğim. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Efendim! Şimdi müsaade buyurursanız evvela kanunu yazınız. Sonra esbab-ı mucibe mazbatasını okuyacağız.

Berrî, bahrî, havaî ve jandarma erkân, ümera, zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye maaş tahsisat-ı fevkaladeleri hakkında kanun layihası

Madde 1- Berrî, bahrî, havaî ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye maaş ve tahsilatları; merbut cetvel mucibince verilir.

Madde 2- Tekaüt ve eytam ve eramil maaşı tahsisinde 1340 sene-i maliyesi bidayetine kadar hâlihazır maaşatı ve 1340 sene-i maliyesi bidayetinden itibaren son beş sene zarfındaki maaş-ı vasatı ve beş sene hitamından sonra işbu kanunla tayin edilen maaşat-ı asliye esas itihaz olunur.

Madde 3- İşbu kanunun mebd-i meriyetinden evvel idareten açığa çıkarılmış ve badema çıkarılacak erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye seferberliğin ilgası tarihinden itibaren işbu kanunla tayin edilen maaş ve tahsisatın nısfı ve seferberliğin ilgası tarihinden evvel muhassasat-ı sabıkalarına göre maaş-ı aslileri tam ve tahsisat-ı fevkalâdeleri 13 Kânunuevvel 1335 tarihli Kararnamenin 3. maddesi mucibince nispet-i muayyene üzerinden verilir. 13 Kânunusani 1339 tarihli İstanbul Avans Kanununa müzeyyel kanunun ikinci maddesi ile 6 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanun ahkâmı bakidir.

Madde 4- Makam maaş ve müteferrikası hakkındaki 11 Mart 1338 tarihli Kanunun birinci maddesi müstesna olmak üzere makam müteferrikası ve seferberlik ve cephe zamm-ı maaşı ve melbusat ve teçhizat bedeli hakkındaki kanunlar ile işbu kanuna mugayir bulunan ahkâm mülğadır.

Madde 5- Vakt-i hazarda kıtaata memur ve zati hayvana malik bulunan bölük kumandanından itibaren miralaya kadar (miralay dâhil) ümera ve zabitanın bir hayvanı taraf-ı mirîden iâşe olunur.

Madde 6- İşbu kanun ahkâmı seferberliğin tarih-i ilgasından muteberdir.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

Maaş Listesi

Esami-i Rütüb	Maaş-ı Aslî Lira	Tahsisat-ı Fevkalade Lira	Yekûn Lira
Müşir, müşir amiral	150	200	350
Birinci ferik - amiral	100	200	300
Ferik - amiral	80	170	250
Mirliva - amiral	60	140	200
Miralay - kalyon	50	100	150
Kaymakam - firkateyn	40	85	125
Binbaşı - komodor	35	65	100
Kıdemli yüzbaşı	25	65	90
Yüzbaşı	20	60	80
Mülazım-ı evvel	15	55	70
Mülazım-ı sani - mühendis	10	50	60
Zabit vekili	8	42	50
Sınıf 1 muamelat memuru ve muadilleri	23	44	67
Sınıf 2 muamelat memuru ve muadilleri	20	44	64
Alay hesap memuru ve muadilleri	18	44	62
Tabur hesap memuru ve muadilleri	15	42	57
Hesap memur muavini ve muadilleri	7	31	38
Hesap memur vekili ve muadilleri	6	26	32
Tabur imamı ve muadilleri	12	38	50
Sınıf-ı evvel kâtip ve muadilleri	12	40	52
Sınıf-ı sani kâtip ve muadilleri	10	36	46
Ordu müşaviri ve muadilleri	32	68	100
Sınıf 1 mimar ve muadilleri	56	64	120
Sınıf 2 musika muallimi	17	45	62
Sınıf 3 musika muallimi	13	40	53
Sınıf 1 musikacı	12	38	50
Sınıf 2 musikacı ve muavini	8	35	43
Sınıf 3 musikacı ve muavini	6,5	31,5	38
Sınıf 4 musikacı ve muavini	4	19	23
Sınıf 5 musikacı ve muavini	2,5	17,5	20

1

(Kimdir sesleri)

Reis - Efendim! Bu son cümle izahattan ibarettir. Yani zamaim yapılmadığını gösteriyor.

Sınıf 2 cerrah ve eczacı muavini	17	45	62
Sınıf 3 cerrah ve eczacı muavini	16	44	60
Sınıf 5 cerrah ve eczacı muavini	14	40	54

(Dört yok mu sesleri)

Reis - Dört yok.

Sınıf 1 tımarcı ve muavini	6	28	34

1 Hâl-i hazırda maaş ve tahsisat iki bin kuruş almaktadır.

Reis - Efendim! Yetişmiştir. Şimdi esbab-ı mucibe mazbatasını okuyacağız:

Esbab-ı Mucibe Layihası Sureti

Zâbitan ve mensubîn-i askerîye maaşatının azlığına binaen seferberliğin devamı müddetince kendilerine 11 Mart 1338 tarihli Kanun mucibince cephe ve seferî zammı namıyla şehri bin kuruş tediye edilmekte bulunmuş idi. Harbin hitamına mebni artık hâl-i seferberliğe de nihayet verilmek icap etmiş ve bunun için seferberliğin hitamına dair bir madde-i münferide teklif edilmiş olmasıyla işbu madde-i kanuniyenin kabulünden itibaren artık zabitanın mevzubahis seferberlik zammından istifadeleri imkânı kalmayacağı der-kârdır. Hâlbuki ihtiyaç baki olmakla beraber şerait-i hazıra-i hayatiyeye göre teşeddüt dahi etmiş olmasıyla istiklâl mücadelesinin en büyük âmillerinden olan zâbitan-ı mumaileyhimin seferberliğin hitamından dolayı kısmen olsun tahsisatlarının kesilmesi ve dolayısıyla duçar-ı müzayaka olmaları münasip görülmeyerek salifü'z-zikir cephe zammı kanunu ile verilmekte olan meblâğın maaşlarına zammedilmek suretiyle kemafi's-sabık kendilerine tediyesi düşünülmüştür. Binaenaleyh ordunun kadrosuna göre erkân ve ümera-yı askerîye ile muadili memurin, mensubîn-i askerîye maaşatına beş ve zabitan ile muadilleri maaşatına da üç buçuk lira zamimetten tahsis edildiği takdirde maa tahsisat-ı fevkalâde mecmuunun şimdiye kadar zabitan cephe zammı olarak verilmekte olan mebalîge tekabül edeceği hesaben tebeyyün etmiş olduğundan bu esasa göre merbut layiha-i kanuniye tanzim ve takdim kılınmıştır.

Lâyiha-i Kanuniye

- Madde 1-** 11 Mart 1338 tarih ve 201 numaralı Seferberlik ve Cephe Zammı Maaş Kanununu muaddil kanun mülğadır.
- Madde 2-** Erkân, ümera-yı askerîye ile muadili memurin, mensubîn-i askerîye maaşatına beş ve zabitan ile muadillerinin maaşatına da üç buçuk lira zammedilmiştir.
- Madde 3-** İşbu zamaimin aslı ile tahsisat-ı fevkalâdesinin, dört aylık karşılığı olmak üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletinin sene-i haliye bütçesine ilâveten üç yüz bin lira tahsisat vazedilmiştir.
- Madde 4-** Açığa çıkarılmış ve çıkarılacak erkân ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askerîyeye 13 Kânunusani 1339 tarihli ve 296 numaralı kanun mucibince maaş verilir.
- Madde 5-** İşbu kanun 1 Teşrinisani 1339 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Madde 6-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

19.09.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım (Muhallifim)

Adliye Vekili: Seyid

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hâriciye Vekili: Bulunmadığı

Maliye Vekili: Hasan Fehmi

Maarif Vekili: İsmail Safa

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Mahmud Esad

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Doktor Rıza Nur

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Muhallifim

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Ordu zâbitan ve memurin ve mensubîn-i askeriyesinin terfih-i ahvalleri hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâletiyle İcra Vekilleri Heyeti ve Müdafaa-i Millîye Encümeni tarafından üç muhtelif esas üzerine tertip ve encümenimize tevdi kılınan levayih-i kanuniye ve esbab-ı mucibe mazbataları Heyet-i Vekilenin iştirakıyla müzakere ve tetkik olundu.

Maruz üç layiha-i kanuniyenin esasatı birbirinden ayrı olmakla beraber gerek Heyet-i Vekile ve gerek Müdafaa-i Milliye Encümeni zabitanı verilmekte olan maaşatın gayrikâfi bulunduğu esasına müttelik olup encümenler bu esasa tamamen iştirak etmekle beraber Heyet-i Vekilenin, Müdafaa-i Milliye Vekili ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisinin muhalif kalarak tertip ettiği layiha-i kanuniyenin maksadı terfihi teminden uzak olduğuna ve Müdafaa-i Milliye Encümeninin istinat ettiği erzak itası esasının ise evvelce yapılan uzun tecrübelerle müspet olduğu üzere muamelâtı teşviş edeceğine kanaat hâsıl eylemiştir.

Bu bapta yapılan uzun tetkikat ve müzakerat neticesinde Maliye Vekâleti Vekilinin de muvafakatıyla huzur-ı âlilerine takdim kılınan layiha-i kanuniye ve merbutu cetvel ihzar edilmiştir. Şimdiye kadar pek çok hidemat ve fedakârlıklarına şahit olduğumuz ordu mensubîninin ihtiyacı-ı zaruriyelerinin ve şeref-i askeriyelerinin muhafazası için maaşat-ı hazıralarının merbut cetvelde muharrer makadire iblâğını encümenimiz ekseriyetle muvafık görmüştür. Ecnebi orduları mensubînine nazaran şimdiye kadar en az maaş almakta olan ordumuz mensubîninin bu suretle terfihleri kendilerini derd-i maişetten kurtaracaktır. Maaşatın tezyidi tabiatıyla bütçeye bir miktar zam icrasını icap ettirecek ise de maddî yapılacak bu tezyide mukabil ordu kuvve-i maneviyesinin takviyesi suretiyle istihsal olunacak fevaidin nispet kabul etmeyecek derecede büyük ve esaslî olacağına şüphe yoktur. 1340 senesi için tertip olunan kadrolara nazaran bir senede itası icap eden zamaim miktarı takriben 5,100,000 liradan ibarettir. Şu kadar ki, arz edilen kanun mucibince elbise bedeli ve makam müteferrikası ilga edilmiş olduğundan bunun için itası zaruri olan makadir yapılacak zamaim yekûnundan tenzil edilmek suretiyle bir tasarruf mümkün olacaktır ki, bu miktar da 561,000 lira kadardır. Kezalik halen ve istikbalen uzunca müddet kadrolarda gösterilen rütbe esbabına mukabil ekser makamatta bir veya iki derece madun rütbede erkân, ümera ve zâbitan istihdam edileceğinden bunların farkından da asgari 150,000 lira tasarruf icrası mümkündür. Seferi zamanının ilgası ise 1,200,000 liralık bir tasarruf temin edecektir. Mamafih 1340 bütçesinde seferi zammının dâhil olmadığı nazar-ı dikkate alınınca zamaimin mecmuu 4,300,000 lira olacaktır. Heyet-i Vekilenin kabul ettiği zamaim miktarı takriben 1,270,000 lira olduğuna göre encümenlerce teklif olunan miktarın kabulü halinde Heyeti Vekilenin teklifinden fazla olarak yalnız 3,100,000 lira bir zam yapılmış olacaktır. Yukarıda da arz edildiği veçhile esasen Maliye Vekâleti Vekili Bey de bu zamaim karşılığını temin edeceklerini encümenimizde ifade buyurmuşlardır.

Maaşat miktarı da harp zabitanıyla ketebe, eimme gibi mensubîn-i askeriye için vazifeleri itibarıyla iki esas kabul edilmiştir. Zabitan için kabul edilen makadir takriben maaş ve tahsisat-ı fevkalâde yekûnunun yüzde doksanı kadardır. Diğerlerinininki erkân, ümera ve zabitan için kabul edilen miktarın sülûsanı nispetinde zam icrası suretiyle hesap edilmiştir. Encümen azasından Muhtar, Mustafa, Abdülhalik ve Mükerrerrem Beyler tahsisat-ı fevkalâdenin tenziline taraftar olmak ve Reşad Bey ise nakden tediye edilmek şartıyla Müdafaa-i Milliye Encümeninin mazbatasındaki makadiri kabul eylemek suretiyle ekalliyette kaldıklarından maaşat mütefikan, tahsisat-ı fevkalâde ve buna göre tanzim kılınan cetvel ekseriyetle kabul edilmiştir.

Lâyiha-i kanuniyenin ikinci ve üçüncü maddeleri mütekaidîn ve eytam ve eramil ile açıklar maaşatı hakkında olunacak muameleyi göstermektedir.

Muhassasat-ı zatiye bütçesini yükseltmemek ve verilen aidat-ı tekaüdiye ile bir dereceye kadar tevafuk etmek üzere son beş sene zarfında aldıkları maaşatının vasatısı tekaüt maaşına esas ittihaz edilmiştir. Açık zâbitana gelince; 6 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanun mucibince hal-i hazara rücadan dolayı açıkta kalan zabitanın maada idareten açıkta kalmış zabitanı işbu kanunun mebd-i meriyetine kadar eski maaşları üzerinden kanununa tevfik maaş itası ve işbu kanunun mebd-i meriyetinden itibaren bu kanunla kabul olunacak makadir üzerinden nısf maaş ve nısf tahsisat-ı fevkalâde itası muvafık görülmüştür. Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen İstanbul zabitanı için mevcut kanun mucibince maaş-ı hazırları üzerinden nısf maaş ve nısf tahsisat esasının muhafazası tabiidir. Bu suretle müstahdem zabitan maaşatıyla tekaüt edilecekler ve açıkta bulunacaklar

(Maabadı gelecek nüshada)

**9 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla
Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat**

Miktar-ı Maaş		
392	Foça Düyun-ı Umumiye Müdür-i sabıkı Hafız Hasan Hulki Efendi	Tekaüt
631	Silleköy (Seleköy) Posta ve Telgraf Merkezi Müdürü Mehmed Efendi	Tekaüt
320	Göynük Kazası Mal Müdür Muavini Halil Hilmi Efendi	Tekaüt
301	İstanbul Rüsumat Muhafaza Memuru Hasan Tahsin Efendi	Tekaüt
328	Tokat Evkaf Kâtibi Abdullah Asım Efendi	Tekaüt
190	Eyüpsultan Maliye Tahsil Şubesi Tahakkuk Memuru Arif Hikmet Efendi	Tekaüt
635	Dersaadet Balıkhane Müdüriyeti Tahsildarı Cemali Efendi	Tekaüt
1482	Hazine-i Hassa Müfettiş-i Umumi-i sabıkı Abdullah Bahri Efendi	Tekaüt
407	İzmir'in Eşrefpaşa Maliye Şubesi Tahakkuk Memuru İbrahim Efendi	Tekaüt
1660	Hüdavendigar Posta ve Telgraf Baş Müdür-i sabıkı Mustafa İhsan Efendi	Tekaüt
462	Adana Varidat Kalemi Temettü Memuru Mesud Efendi	Tekaüt
229	Malatya Mekteb-i İptidai Muallim-i sabıkı Mustafa Efendi	Tekaüt
130	Lüleburgaz Sandık Emin-i sabıkı Ahmed Efendi	Tekaüt
267	Midilli Muhasebe Kalemi Muamelat Katib-i sabıkı Ali Efendi	Tekaüt
196	Darica Rüsumat İdaresi Muhafaza Memuru Mustafa Hamid Efendi	Tekaüt
109	Erzurum İstinaf Mahkemesi azasından Mustafa Refik Efendi (Tashiha zam)	Tekaüt
233	Bursa İstatistik Dairesi Memur-ı sabıkı Mehmed Emin Efendi	Tekaüt
400	İstanbul Sanayii Müdüriyeti Kâtibi İsmail Efendi	Tekaüt
100	Göbeorman Serbekçisi Mehmed Sadık Efendi	Tekaüt
133	Dersaadet Maliye Telgraf Merkezi Gişe Memur-ı sabıkı Hacı Osman Efendi	Tekaüt
333	Aydın Polis mürettebatından kadro harici Mehmed Ali Efendi	Tekaüt
133	Keban Kazası Anbar Teslim Memuru Ahmed Efendi	Tekaüt
80	Bolu Düyun-ı Umumiye Kolculuğundan mütekait Bekir Efendi ailesi	Aile
59	Kastamonu Telgraf Muhabere Memuru müteveffa İbrahim Efendi ailesi	Aile
120	Lüleburgaz Kazası Müstantik Kâtib-i sabıkı Naci Efendi ailesi	Aile
810	Gelibolu Rüsumat Memurlarından müteveffa İsmail Efendi ailesi	Aile
72	Yalvaç Kazası Mahkeme-i Şeriyye Başkâtibi müteveffa Süleyman Efendi ailesi	Aile
233	Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi Kontrol Kalemi Başkâtibi Mustafa Behçet Efendi ailesi	Aile
40	Kastamonu İstinaf Mahkemesi Zabıt ketebesinden müteveffa Lütfi Efendi ailesi	Aile
80	Kırkkilise'nin Kesirlik Karyesi Muallimi Mustafa Efendi ailesi	Aile
112	İstanbul Rüsumat Muhafaza Memuru Süleyman Efendi ailesi	Aile
123	Çorum Nahiyesi Müdür-i sabıkı Mustafa Asım Efendi ailesi	Aile
209	Orhangazi Kazasına tabi Reşadiye Muallimi Ziyaeddin Efendi ailesi	Aile
455	Eşme Kazası Kaymakam-ı sabıkı Ahmed Şevki Efendi ailesi	Aile

160	İstanbul Beyoğlu Telgraf Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Hikmet Efendi ailesi	Aile
160	Sandıklı Kazası Müderrisi Hacı Ömer Efendi ailesi	Aile
200	Denizli Birinci Piyade Tahsildarı Süleyman Efendi ailesi	Aile
107	Canik Lisesi Kâtip ve Hesap Memuru Ahmed Hamdi Efendi ailesi	Aile
160	Aziziye Kazası Maliye Tahsildarı Mustafa Efendi ailesi	Aile
653	Kirmasti Tahrir-ı Musakkafat Komisyon Reisi Receb Efendi ailesi	Aile
80	Alaca Posta ve Telgraf Çavuşu Ahmed Şükrü Efendi ailesi	Aile
1500	Viyana Sefir-i sabıkı Hüseyin Hami Paşa ailesi	Aile
120	Ceyhan Kazası Nüfus Memur-ı esbaki Mustafa Rifat Efendi ailesi	Aile
160	Zağferanbolu (Safranbolu) Telgraf Müdürü Mehmed Sabri Efendi ailesi	Aile
160	Dersaadet Damga Baş Müdüriyeti Ham Kâğıt Muadderi(?) İbrahim Efendi ailesi	Aile
130	Seyidgazi Telgraf ve Posta Müdürlüğünden mütekait Osman Nuri Efendi ailesi	Aile
81	Aziziye Tahrirat Kâtipliğinden mütekait Fevzi Efendi ailesi	Aile
250	Koçhisar Kadı-i sabıkı mütekâidinden Hasan Tahsin Efendi ailesi	Aile
250	İstanbul Polis memurlarından Salih Efendi ailesi	Aile
1500	Mülga Hariciye Mektupçuluğundan mütekait Münir Beyefendi ailesi	Aile
83	Çarsancak Zabıt Kâtibi Hafız Hüseyin Efendi ailesi	Aile
120	Şile Telgraf Çavuşluğundan mütekait Hasan Fehmi Efendi ailesi	Aile
269	Edirne Muhasebeciliğinden mütekait Ruşen Sabri Efendi ailesi	Aile
276	Saruhan Bidayet Mahkemesi azasından İsmail Efendi ailesi	Aile
50	Kuşadası Rüsumat Kolculuğundan mütekait Ömer Efendi ailesi	Aile
139	Kartal Kazası Tahrirat Kâtibi Ömer Efendi ailesi	Aile
361	Draç Emlak-ı Emiriye Müdürü Hüseyin Hüsnü Efendi ailesi	Aile
388	Mülga Defter-i Hakani Mümeyyizliğinden müteveffa Hasan Tahsin Efendi ailesi	Aile
191	Adana İskân-ı Muhacirîn Müdürü Mustafa Efendi ailesi	Aile
41	İzmir Düyun-ı Umumiye Tahrirat Kalemi Müsevvidi Yakup Efendi ailesi	Aile
72	Urla Düyun-ı Umumiye İkinci Kâtibi Ömer Siret Efendi ailesi	Aile
62	Kolaşın Mal Müdürü müteveffa İsmail Hakkı Efendi ailesi	Aile
40	Mülga Hazine-i Hassa Teberdaran hademesinden Hacı Hasan Ağa ailesi	Aile
63	Dersaadet Liman Dairesi Rüsumat Kalemi ketebesinden Mehmed Rüşdü Efendi ailesi	Aile
59	Bursa Telgraf Çavuşu Veli Ağa ailesi	Aile
150	Draç Emlak-ı Emiriye Müdürlüğünden mütekait İbrahim Efendi ailesi	Aile
40	Şehrizor Müdde-i Umumi Muavini Abdullah Efendi ailesi	Aile
197	Mülga Maliye Nezareti Beytülmal İdaresi mümeyyizlerinden Mehmed Refik Efendi ailesi	Aile
40	Diyarbakır İnas Rüşdiyesi Muallimi Fethullah Efendi ailesi	Aile
241	Ayancık Kazası Kaymakamlığından mütekait Mehmed Yahya Efendi ailesi	Aile
50	Alaşehir Bidayet Mahkemesi Başkâtibi Süleyman Efendi ailesi	Aile
521	Sivas Valisi Hasan Hilmi Paşa	
32	İstanbul Rüsumat Kolcusu Hüseyin Şevki Efendi ailesi	Aile
83	Darü'l-hayr Mektebi Müdürü Abdi Efendi ailesi	Aile

22	Bodrum Hapishanesi Müdür-i sabıkı Hüseyin Efendi ailesi	Aile
17	Fatih Daire-i Belediyesi Sıhhiye kavaslarından Abdullah Efendi ailesi	Aile
62	Dersaadet Polis memurlarından Osman Efendi ailesi	Aile
50	Bursa Hastahanesi ketebesinden İdris Efendi ailesi	Aile
39	Elli yedinci Fırka Posta Havale Memur-ı sabıkı Nazif Efendi ailesi	Aile
202	Mudanya Düyun-ı Umumiye Müdürü Mehmed Arif Efendi ailesi	Aile
375	Dersaadet - Beyoğlu Dairesi İlyas Kadiri Efendi	Mazuliyet
100	Taşköprü Kazası Bidayet Mahkemesi Aza-yı sabıkasından Ahmed Hamdi Efendi	Mazuliyet
116	Sungurlu Bidayet Mahkemesi azasından Salih Efendi	Mazuliyet
200	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi İstatistik Kalemi ketebesinden Mehmed Kemaleddin Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi Evrak Kalemi ketebesinden Ali Rıza	Mazuliyet
150	Orman Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi İstatistik Kalemi ketebesinden Mustafa Behçet Efendi	Mazuliyet
166	Galata Maa Müskirat Zahir Gümrüğü Markatörü Salih Efendi	Mazuliyet
1500	Mülga Maliye Nezareti Hesabat Şubesi Mümeyyizi Mehmed Sabri Efendi	Mazuliyet
1166	Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Levazım Müdür-i sabıkı Mehmed Şevket Efendi	Mazuliyet
275	Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Hesabat-ı Merkeziye ketebesinden Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Maliye Nezareti Emlak-ı Emiriye ketebesinden Mehmed Nihad Efendi	Mazuliyet
750	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Ser-veznedarı Hasan Nermi(?) Efendi	Mazuliyet

13 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Miktar-ı Maaş		
156	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Kontrol Kalemi ketebesinden Kazım Efendi	Mazuliyet
833	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Merkez Manifesto Mümeyyizi Ahmed İhsan Efendi	Mazuliyet
1000	Dersaadet Ortaköy'de Kazuz Kömür Antreposu Memuru Edhem Nazif Efendi	Mazuliyet
1375	Mülga Evkaf Nezareti Muhasebat Mümeyyizi Mehmed Hamdi Efendi	Mazuliyet
566	Şehremaneti Tahmin Komisyonu azasından Hüseyin Sabri Efendi	Mazuliyet
250	Şehremaneti Tahmin Komisyonu azasından Subhi Efendi	Mazuliyet
233	Dersaadet Rumeli Hisarı Posta Muhabere Memuru Mustafa Galib Efendi	Mazuliyet
400	İstanbul Rüsumat İkinci Sınıf Muhafaza Memuru Ali Haydar Efendi	Mazuliyet
200	İstanbul İhracat Gümrüğü Kantarcısı İbrahim Efendi	Mazuliyet
333	Dersaadet (...) Polis Kömür Deposu Memuru Ali Rıza Efendi	Mazuliyet
1100	Mülga Hazine-i Hassa Emlak müfettişlerinden Hasan Efendi	Mazuliyet
600	Şehremaneti Tahmin-i Musakkafat Komisyonu azasından Ahmed İzzet Efendi	Mazuliyet
500	Şehremaneti Dördüncü Samatya Dairesi Muhasebe Mümeyyizi Mehmed Muhyiddin Efendi	Mazuliyet

125	Muş Sandık Emin-i sabıkı Abdülhekim Hikmet Efendi	Mazuliyet
216	İstanbul Şehremaneti Heyet-i Fenniye Kalemî ketebesinden Mehmed Tevfik Efendi	Mazuliyet
316	İstanbul Şehremaneti Heyet-i Fenniye Kalemî ketebesinden Mehmed Alaaddin Efendi	Mazuliyet
100	Erzurum Vilâyeti Salihîye Müdür-i sabıkı Haşım Efendi	Mazuliyet
100	Garipler Maliye Birinci Tahsildarı Şevket Efendi	Mazuliyet
223	Mülga Rûsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Levazım Kalemî ketebesinden Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
266	Mülga Hariciye Nezareti Tercüme Odası hulefasından Halil Kamil Efendi	Mazuliyet
200	Yıldızeli Kazası Mal Müdür-i sabıkı Mehmed Şükrü Efendi	Mazuliyet
125	Mülga Maarif Muhasebe Müdür-i sabıkı Salim Efendi (tashiha zam)	Mazuliyet
250	Galata Paket Gümrüğü Anbar Kâtib-i sabıkı Mustafa Naim Efendi	Mazuliyet
166	Galata İhracat Gümrüğü Kantarcılarından Mehmed Efendi	Mazuliyet
416	Darülaceze Tiyyatro ve Sinemalar Müfettiş-i sabıkı Rifat Efendi	Mazuliyet
1666	Yemen Müftü-i sabıkı Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
687	Mülga Emlak-ı Emiriye Müdüriyeti Mümeyyiz-i evveli Mehmed Zeki Efendi	Mazuliyet
833	Kale-i Sultaniye Fen Müfettişi İbrahim Hakkı Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Defter-i Hakanî Evrak Kalemî ketebesinden İbrahim Muhyiddin Efendi	Mazuliyet
1167	Geyve Kaymakamı Ahmed Namık Bey (tashiha zam)	Mazuliyet
600	Akşehir Kazası Merkez Müderrisi Ahmed Efendi ailesi	İkramiye
3000	İstanbul Polis mürettebatından 339 numarada mukayyet Şevki Efendi ailesi	İkramiye
800	Tuzla Posta ve Telgraf Merkez Memuru Ahmed Hamdi Efendi ailesi	İkramiye

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
10 Cemaziyelahir 1342	Bir seneliği 390 kuruş
17 Kânunusani 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 53 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kararname

Hariciye Vekâleti

Ahiren ihdas olunan Marsilya Baş Şehbenderliğine Tiflis Baş Şehbender-i sabıkı Muhyiddin ve Atina Şehbenderliğine Yanya Şehbender-i sabıkı Mehmed Samil ve Atina Mümessillliği İkinci Kâtipliğine Vekâlet Umur-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umumiyesi İkinci Şube kâtiplerinden Zeki Nebil ve Evrak Memurluğuna Evrak Müdüriyeti mukayyitlerinden Suad ve Roma Mümessillliği Üçüncü Kitabetine mümessillik Evrak Memuru Vecid ve mezkûr Evrak Memurluğuna Evrak Müdüriyeti İrsalat Memur Muavini İzzeddin Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Başvekil ve Hariciye Vekili
İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırkıncı İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

İçin umumi ve şamil bir mahiyette bulunan işbu kanun layihasının müstacelen müzakere ve kabulünü arz ve teklif eyleriz.

Reis: Ferid
Mazbata Muharriri: Mazhar Müfid

Kâtip: Fevzi, Konya

Aza: Yahya Galib, Kırşehir

Aza: Rahmi, Sivas

Aza: Mustafa Abdülhalik, Kengiri

Aza: Mükerrerem, Isparta

Nokta-i nazarımız Heyet-i Celileye arz olunacaktır.

Aza: Kazım Hüsni, Konya

Aza: Şükrü Kaya

Reis - Efendim şimdiye kadar Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen zevat şunlardır: Vasıf Bey, Vehbi Bey... ilh.

Efendim! Tensip ederseniz söz alanları, lehte ve aleyhte olarak tasnif edelim. (Muvafık sesleri) (Leh ve aleyhte olanlar tasnif olundu.)

Mustafa Bey (Tokat) - Paşam aleyhinde kimse yoktur. Müzakereye de lüzum yoktur.

Reis - Evvelâ encümen mazbata muharriri, encümenin nokta-i nazarını izah etsinler, buyurun Mazhar Müfid Bey!

Mazbata Muharriri Mazhar Müfid Bey (Denizli) - Efendim ordu zabitan ve memurin ve mensubının terfih-i ahvalleri için Muvazene-i Maliye Encümeninize gelen teklifin birincisi Heyet-i Vekilenin ikincisi Müdafaa-i Milliye Encümeninin, üçüncüsü de Heyet-i Vekile teklifinde muhalif kalan Erkân-ı Harbiye Umumiye Reisi ve Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerinin teklifidir. Dördüncü bir teklif de Başkumandan Paşa Hazretlerinin encümende vuku bulan teklifleridir. Bu teklifler esas itibarıyla yekdiğerine mübayin olduğundan muvazene encümeniniz, Gazi Paşa Hazretlerinin encümendeki tekliflerini esas itibar ederek müzakeresini o teklif üzerinden yürütmüştür. Çünkü Heyet-i Vekile, teklifinde iki esas kabul ediyor: Ümeraya kadar 3,5 lira, ümeradan sonrasına beş lira gibi bir şey zam yapıyor. Müdafaa-i Milliye Encümeniniz ise... O da başka bir nokta-i nazardan başka bir usul takip ederek küçük zabıtana yalnız iki nefer tayin zammı, büyüklere üç nefer zammı erzak verilmesini, teklif ediyor. Fakat ne olursa olsun bu muhtelif tekliflerin esbabına gelince gerek Müdafaa-i Milliye Encümeniniz ve gerekse Muvazene-i Maliye Encümeniniz ve zannederim ki Heyet-i Mecmua-i Âliyeniz bile; zâbitan maaşatının dün ve ihtiyaçlarına gayrikâfi olduğuna müttetikirler. Ancak bu muhtelif teklifler üzerine Heyet-i Vekile ve Maliye Vekâleti Vekili hazır olduğu halde uzun uzadıya müzakerat ve tetkikatta bulunduk. Netice-i tetkikatımızda Heyet-i Vekilenin teklifini bugünkü zabitanın ihtiyacatını teminden çok uzak bulunduğu için mevzubahis bile etmedik. Müdafaa-i Milliye Encümeninin teklifi de, aynen erzak verilmesi hususunda olduğu, bu da uzun tecrübeler neticesinde anlaşıldığı veçhile teşevvüşat-ı maliyi mucip olacağı düşünüldüğü için Muvazene-i Maliye Encümeni, Müdafaa-i Milliye Encümeninin bu teklifini kabul edemedi. Elimizde bir Müdafaa-i Milliye Vekilinin teklifi ve bir de encümenin müzakeresinde hazır bulunan Başkumandan Gazi Paşa Hazretlerinin teklifi vardı.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Yanlış söylüyorsunuz, Müdafaa-i Milliye'nin ayrıca bir teklifi yoktur. Müdafaa-i Milliye Vekili Heyet-i Vekile kararına Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi ile muhalif kalmış ve ondan sonra son nokta-i nazarını encümende söylemiştir. Ayrı bir teklif yoktur.

Mazhar Müfid Bey (Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri) (Devamla) - Paşa Hazretleri buyuruyorlar ki: Heyet-i Vekilede Erkân-ı Harbiye Umumiye Reisiyle muhalif kalmışlardır. Son sözünü Müdafaa-i Milliye Encümeninde söylemiştir. Yani teklifte bulunmuştur. Paşa Hazretleri, yanlış söylemedim. Binaenaleyh bu tekliflerin neticesinde demin de arz ettiğim gibi Gazi Paşa Hazretlerinin teklifleri dairesinde encümen müzakere etmiş ve o suretle biraz tadilât ile encümenimiz ekseriyetle teklifi kabul ve ekseriyetle cetveli de tanzim ve şimdi de Heyet-i Umumiyenize takdim etmiştir.

Mustafa Abdülhalik Bey (Kengiri) - Maaşat müttetikân mı kabul edilmiş?

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Evet efendim. Maaşat-ı esasiye müttetikân. Yalnız tahsisat-ı fevkalâde olan kısım ki o kısımdaki zamaim encümende ekseriyetle kabul edilmiştir. Efendim malûm-ı ihsanınızdır; bizim ordu mensubînine, zâbitanına verdiğimiz maaşat ile ecnebi orduları zâbitanına verilen maaşatı mukayese edecek olursak bizim zabitanın daha az maaş alan zabıt yoktur.

Ali Saib Bey (Kozan) - En çok fedakârlık eden onlar olduğu halde.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Gerçi bütçede bu zamaim cihetiyle ufak veya büyük olsun bir zam icrasına mecburiyet vardır. Maddi olan bu şeye mukabil şüphesiz ki ordunun manevi kuvveti tezayüt edecektir. Binaenaleyh maddi zarara mukabil manevi kuvvetten çok kazanacağız ve çok istifade edeceğiz fikrindeyim. Bu arz ettiğimiz zamaimin neticesi kadrolara nispeten 4.500.000 lira raddesinde bir fazlalık oluyordu hâlbuki.

Ferid Bey (Kütahya) - Senelik.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Evet senelik.

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Hâlbuki efendiler, bu kanun ile bu zamaimi kabul etmekle aynı zamanda elbise ve teçhizat bedeli hakkındaki kanunu lâğvettiğimizden 1340 bütçesinde elbise bedeli olarak konulan 561,000 lira ve yine kadrolara göre istihdamı lâzım gelen büyük rütbeli zâbitan yerine halen ve belki de uzunca bir müddet iki rütbe, bir rütbe madun zabitan kullanılacağına nazaran kadro üzerinden 150,000 lira kadar bir tasarrufu mucip oluyor ve yine bu kanunun bir maddesinde arz ettiğimiz veçhile şimdiye kadar cari olan Hakk-ı Rükub Kanunu da tadil edilerek ancak kıtaata memur zâbitana ve o da miralaya kadar olmak üzere miralaylarda dâhil olduğu halde zabitan ve ümeraya zatî hayvanı kendisine ait olmak şartı ile yem bedeli taraf-ı miriden verileceğine nazaran büyük bir tasarruf yapılmış oluyor ve tahminen 150,000 lira kadar istifademiz oluyor. Çünkü elyevm orduda 5300 kadar zatî hayvan mevcuttur. Bu hayvanattan hemen iki bin hayvanın tenzili lâzım geliyor. Bir hayvanın dokuz yüz kuruş masrafı olduğuna göre hemen hemen 150,000 lira raddesinde bir tasarruf da oradan hâsıl oluyor. Şu mecmu tasarrufu 1340 bütçesinden tenzil edersek şu halde üç buçuk milyon kadar bir zam yapmak mecburiyeti hâsıl oluyor. Yine bu kanunun mühim bir kısmı da tekaüt ve açığa çıkan zabitan hakkındaki muameleyi ihtiva eden aksamıdır. Malûm-ı ihsanınız bizde bu açık meselesi hakkında muhtelif tarz ve muhtelif kanunlarımız vardır. Mesela: Vakt-i seferden hâl-i hazara rücu dolayısıyla açığa çıkarılan zabitan hakkında geçende bir kanun kabul ettik ve bu kanunda dedik ki: “Tensikat dolayısıyla açıkta kalan zabitan 1339 senesi nihayetine kadar tam maaş ve tam tahsisat alacaktır.” bittabi bu kanun yine bakidir ve yine en son Avans Kanununun bir maddesinde demiştik ki: “İstanbul’da Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen zabitan nısıf maaş ve nısıf tahsisat verilecektir.” Şimdi üçüncü kısım kalıyor. Yani idareten açığa çıkarılmış olan zabitan verilecek maaş kalıyor. Eğer bu kanunun tarih-i neşrinden, mebd-i meriyetinden sonra ise hiç şüphesiz ki bu kanunun vermiş olduğu tahsisatı alacaktır. Yani nısıf maaş nısıf tahsisat alacaktır. Şayet bu kanunun mebd-i meriyetinden evvel tekaüt edilmiş ise, açığa çıkarılmış ise bu kısım açığa çıkarılanlar için 1335 tarihli Kararname vardır. Bunlar bu kararname mucibince tam maaş alırlar, fakat tahsisat-ı fevkalâdelerine bir nispet dairesinde Mesela: 60, 70, 80 şöyledir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Allah razı olsun Muvazene-i Maliye Encümeninden. Şu meseleyi hallediyorsunuz.

Mustafa Bey (İzmit) - Mazhar Müfid Bey. İdareten ne demek?

Reis - Sual sırası değil, sonra cevap verirler efendim.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - İşte efendiler. Bir senelik yaptığımız zam üç buçuk milyon raddesinde bir şeye balığ oluyor. Tekauit mesaili açığa çıkan zabitan mesaili yine bu kanunla hallediliyor ve fazla olarak bir de yem meselesi ve hakk-ı rükub meselesi de yine bu kanunla halledilmiş oluyor. Beyefendiler! Encümen Heyet-i Umumiyesi maaşat-ı asliyede müttetik olduğu gibi tahsisat-ı fevkaladede de encümen ekseriyeti şuna kanidir ki: Mücadele-i Milliyede yaptıkları fedakârlık ve hizmetlerini cümlemizin gözümüzle gördüğümüz şahit olduğumuz bu ordunun erkân, ümera, zabitan ve mensubînini artık dilenci vaziyette bırakmaya Heyet-i Celilenizin vicdanı bir dakika bile razı olamaz. (Alkışlar) Çünkü efendiler; Bir zabite verilen maaş, zannederim ki; bir odacı maaşı derecesindedir fakat o zabitan,

mütehallik oldukları fezail ve kemalât-ı insaniye ve vatanperveri saikasıyla şimdiye kadar buna tahammül etmişler ve bütün enzarını vatanının istihlasına atfetmişlerdir. (İştirak ederiz sesleri) Efendiler! Bendeniz muhterem ordunun başkumandanından neferine kadar bütün bu muhaberatta ve Mücahede-i Milliye’de gösterdikleri hamaseti, şecaati, vatanperverliği burada uzun uzadıya tafsil etmeyi zait görüyorum. Çünkü bunlar, burada ders-i zarafet vermek kabilinden olacaktır. Yalnız şunu arz etmek isterim ki vatanperverliğin, sabır ve tahammülün, her şeyin bir derecesi vardır. Artık o dereceyi tecavüz edince artık ne sabır ve ne de tahammül kalır. Çok rica ediyorum beyefendiler. Hakikaten ordumuz beş senedir bu mücadelede çok tahammül etmiş aç kalmıştır. Allah bir daha göstermesin. Kayseri’ye giderken -arkadaşlarımı iştah ederim- harpte çarpışan ve belki o dakikada bir kolunu, bir bacağını ve belki de canını kaybeden bu muhterem zabitlerin ailelerinin yollarda ne gibi fedakârlıkları iktiham ettiklerini reyül-ayn gördüm. Binaenaleyh beyefendiler zannederim ki, bu fedakârlığın, bu vatanperverliğin mukabelesini eda etmek vazifesi de Heyet-i Celilenize terettüp eder.

Ali Saib Bey (Kozan) - Borcumuzdur.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Ve eminim ki bu üç buçuk milyon lira vatanperver ve memleketi için her şeyini varını, yoğunu feda eden bu millet için de bir bâr teşkil etmeyecektir. (Etmez efendim, etmez sesleri)

Ali Saib Bey (Kozan) - Mazhar Müfid Beyefendi. Bunların içerisinde malûlleri unutmuşsunuz.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Onlar için ayrıca bir kanun vardır. Binaenaleyh son söz olarak bunu arz ediyorum ki beyefendiler; maaşat-ı asliyede müttefikan ve tahsisat-ı fevkalâde de hemen ekseriyetle verilen bu karardan dolayı encümen-i âliniz mehma-emken vazifesini ifa ettiği kanaatiyle kendisini çok bahtiyar addeder.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Malûller için ne yapıldı?

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Efendim! Maluller için ayrıca kanun yapacağız ve derhal takdim edeceğiz. Efendim Mustafa Bey idareten kaydını sual ettiler. Geçen gün burada Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerinin beyanatı vardır. Mesela idareten zatiâliniz bir alayın kumandanı olursunuz, emsali çoktur. Sivil olmakla beraber bendeniz de bilirim. “Gel Zabıt Efendi resm-i selâmı ifa edemedin, takımını iyi idare edemedin, al mazbatanı çık dışarı...” dersiniz.

Mustafa Bey (İzmit) - Yanlış efendim; katiyen böyle şey yoktur.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Yalnız şunu istirham edeceğim: Askerliğe ait olan mesaili Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerinden sorabilirsiniz.

Avni Bey (Bozok) - Eytam ve eramil hakkında encümenin fikri gayrikâfıdır. Bu hususta izahatta bulunmanızı rica ederim.

Mazhar Müfid Bey (Devamla) - Efendim tekaüt muamelesinin suret-i icrası maddede gelecektir. (Maddede sorsun sesleri) beş senelik maaş-ı vasatinin nısfı esas ittihaz edilecektir.

Abdülhalik Bey (Kengir) - Paşa Hazretleri Mazhar Müfid Bey encümen ekseriyetinin nokta-i nazarını ifade buyurdular; müsaade buyurunuz, bendeniz de encümen ekalliyetinin nokta-i nazarını izah edeyim.

Reis - Buyurun.

Abdülhalik Bey (Kengir) - Zabitan maaşatına zam ve bütün zabitanın terfihi hakkında gelen kanun encümence kemal-i dikkatle müzakere edildi, Bütün encümen umdelerimizden en esaslısını teşkil eden zabitan ve memurinin terfihi meselesinde tamamen müttefiktir. Encümen zabitanı diğer memurlardan daha ziyade ikdar etmek vazifesini kendisinde gördü ve bu surette hareket etti. Evvelâ Mazhar Müfid Bey’in buyurduğu gibi encümene üç teklif gelmişti. Encümen bu üç teklifi de tetkik etti. Bu üç teklifin de zabitanın bir dereceye kadar ikdarı şeraitini haiz olmadığını anladı ve müttefikân o tekliflerden daha yüksek bir teklifte bulunmayı kabul etti. Bugünkü günde zabitanın aldıkları maaş pek azdır. Zabıt vekili dört buçuk, mülazım-ı sani yedi, mülazım-ı evvel sekiz, yüzbaşı on buçuk, kıdemli yüzbaşı on üç, binbaşı yirmi, kaymakam yirmi beş, miralay otuz, liva kırk beş, ferik seksen, birinci ferik yüz, müşir yüz elli... Livaya kadar olan miktarları görüyorsunuz ki son derece azdır. Binaenaleyh; encümen yüzde seksen ile doksan arasında bir zammı müttefikan kabul etti. Tahsisat-ı munzamma hakkındaki miktarları da encümeniniz

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

az görmüştür. Yalnız encümenin ekalliyeti burada ekseriyetin bir nokta-i nazarına muhalif kalmıştır. Bu ihtilaf da on lira kadar küçük bir miktar üzerindedir. Meselâ zabıt vekilinin tahsisatına arkadaşlarımız kırk iki lira zam teklif ediyorlar. Biz ise otuz iki lira teklif ediyoruz. Yani bizim teklifimiz şudur: Kırk lira zabıt vekili, elli lira mülazım, atmış lira mülazım-ı evvel, yetmiş lira yüzbaşı, doksan lira binbaşı, yüz lira kaymakam, yüz yirmi lira miralay, iki yüz lira ferik, iki yüz elli lira birinci ferik, üç yüz elli lira müşir... Burada ekalliyetin takip ettiği gaye; yalnız zabitanı değil; bütün memurini terfih etmektir ve demin arz ettiğim gibi en ziyade zabitanı terfih etmektir. Bu. zammiyatı yapacağımız sırada bütçemizde varidat bulmak icap ediyordu. Önümüzde üç yüz kırk bütçesi vardı. Eğer devletin bir kısım memurini terfih edip diğerlerini terfih etmezsek o zaman umur-ı devlet yürüyemez. Bizim teklifimizle ekseriyetin teklifi arasında iki milyon liralık bir fark vardır. Bu iki milyon lira ile üç yüz kırk bütçesinde diğer memurine de biraz zabitan kadar değil, mesela yüzde yirmi beş, yüzde otuz, yüzde kırk nispetinde zam yapılır ve bu suretle: bütün memur terfih edilmiş olur ve bu suretle devlet makinası yürür. Yoksa başka iftirakımız yoktur.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Bu cihet müzakere edilmemiştir. Bu cihet nereden çıktı Reis Beyefendi?

Abdülhalik Bey (Devamla) - Efendim biz burada intihap umdelerimiz mucibince, zabitanımızı nazar-ı itibara aldığımız gibi ötekileri de nazar-ı itibara alacağız.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa (Karesi) - Zam hakkındaki miktar ve ifade yanlış. Bir milyon sekiz yüz bin lira kadar fark edecek bir şey yoktur. Sonra şurasını arz edeyim ki, bugün mülazım-ı sani kırk sekiz lira almaktadır. Ekalliyet elli lira teklif ediyor. Rica ederim, iki lira medar-ı terfih olabilir mi?

Abdülhalik Bey (Devamla) - Efendim seferberlik zammı ile kırk sekiz lira alıyor. Seferberlik lâğvedildiği zaman kırk sekiz lira değil, otuz sekiz lira alacaktır.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - O halde müreffeh midir zabitan?

Abdülhalik Bey (Devamla) - Biz müreffeh demiyoruz. Fakat takip ettiğiniz gaye itibarıyla bütün devlet memurini düşünmek lâzımdır. Yalnız mülazım-ı sani ve mülazım-ı evvelde on iki lira zam vardır, diğerlerinde yirmi lira vardır. Sonra efendim! Bunu tetkik ederken kabiliyet-i tediyesini düşündük. Maaşata zammedildikten sonra Hükûmet sandıklarına gidildiği zamanda para yoktur diye bilahare maaşları tenkis etmek daha vahim neticeler hâsıl eder. Onu da nazar-ı itibara aldık; Eğer Hükûmet diğer memurini de bir dereceye kadar terfih edeceğine emin ise pekâlâ, maalmemnuniye biz de kabul ederiz.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Zaten edilmiştir efendim. Hangisi edilmedi?

Maliye Vekâleti Vekili Ferid Bey (Çorum) - Muhterem arkadaşlar! İlk defa huzur-ı âlinize böyle bir kanunu müzakere etmek üzere çıktığımdan dolayı kendimi bahtiyar addediyorum. (Bravo sesleri) Pekiyi takdir edersiniz ki, Harb-i Umumiden beri ve bilhassa İstiklâl-i Millî Harbinde zabitanın ne kadar elim ve ne kadar feci bir mahrumiyet içerisinde vatani müdafaa ettikleri ve memleketi bugünkü saadete isal için hayatlarını istihkar ettikleri hiç kimse tarafından inkâr edilemeyecek bir hakikattir. Binaenaleyh zabitanın suret-i katiyede ihtiyaçtan ala kaderü'l-imkân vareste olacak bir derecede ikdarları bu memleket için bir vazife teşkil eder kanaatindeyim. İki gün evvel pek kıymetli teveccühlerinizi ibzal ettiğiniz bu âciz vekiliniz kanidir ki, Meclis-i Âliden efrad-ı ahalinin en ufak ferdine kadar zabitan verilecek bu parayı istiksar edecek hiçbir kimse tasavvur edemezsiniz. Yalnız mesele verilecek bu zamaimin bütçede ika edeceği tesir meselesidir. Şimdiye kadar devlet, iktihamı müşkül bir harp masarifi içerisinde bulunuyordu. Seferberliğin ilgası dolayısıyla bittabi bu masarifin en mühim aksamından yakasını kurtarmış olacaktır ve aynı zamanda Maliye Vekili olacak herhangi bir zatın matmah-ı nazarı daima devletin varidat-ı umumiyesi ile masarifat-ı umumiyesini karşılaştırmak ve huzur-ı âlinize mütevazın bir bütçe getirmekten ibarettir. İki günlük tetkikattan anlıyorum ki, zabitan verilecek bu maaşatın karşılığını gerek Heyet-i Vekile rüfekamın müzaheretine ve gerek müzaheret-i âlilerine istinaden bulacağım katidir. (Şimdi yok mu sesleri) Belki bir milyon lira kadar bir fark vardır. Onu da himmetleriyle masariftten tenkis ederek ve bütçeye ayrı bir varidat zammettirmeyerek mütevazın

bir hale getireceğim. 1340 bütçesinin müzakeresi esnasında bu hakikati erkam üzerinde göreceksiniz. Binaenaleyh Heyet-i Âliyyenizden çok istirham ederim ki, şayan-ı istiksar olmayan bu cüzi zamaimi bu memleketi kurtarmak için kanını heder etmiş olan Heyet-i Ulviyeden esirgemeyelim.

Süreyya Bey (Karesi) - Paşam Maliye Vekili Bey'den bir sual soracağım, söz istiyorum.

Reis - Bir daha sefere...

Süreyya Bey (Karesi) - Şimdi istiyorum efendim! Rica ederim.

Reis - Yarım saat burada bulundular. Söz istemediniz.

Süreyya Bey (Karesi) - Her zaman bu tarafa bakmıyorsunuz ki...

Reis - Rica ederim, susunuz!

Süreyya Bey (Karesi) - Dürüşthane muamele yapmaya hakkınız yoktur.

Reis - Rica ederim susunuz! Vasıf Bey, buyurun!..

Vasıf Bey (Saruhan) - Muhterem arkadaşlar bendenizin en çok memnuniyetimi mucip olan âmil şudur: Meclis-i Âlinizi intihap eden muhterem milletimizin karşısına çıktığımız zaman malum-ı âlinizdir ki, birtakım sarıh ve müspet maddelerden ibaret umdeler ilan etmiştik. Maatteessüf hiç şüphesiz ilk taazzuv ve faaliyet devresi olduğu içindir ki muhterem milletimize karşı ilan ettiğimiz bu esasların fiili tatbikatına daha girişmedik. Bugün bu kanunu tetkik etmek üzere ruznamemize kabul etmekle bizi gönderen muhterem millete karşı vadimizde sadık kaldığımızı ve ilk faaliyet devresine girdiğimizi ilan etmiş olacağız. Malum-ı âlinizdir ki, umdelerimizden biri zabitanın ve memurinin terfihidir. Hakikaten arkadaşlar bendenizin bir kanaatim vardır. Hükûmet makinasını esaslı bir şekle ifrağ etmedikten sonra yapacağımız bu teşebbüs, irfan teşebbüsü, nafia teşebbüsü daima akim kalır. Bu memleketin uzun devrelerden beri bir tarihi vardır. Bu tarihin hiç şüphesiz bu muhit-i içtimaide ehemmiyetli tesiri vardır. Bu memleketin başında kendisini idare mükellefiyetiyle mecbur olan şuurlar muntazam, kabiliyetli bir hale gelirse o zaman diğer sahalardaki teşebbüsümüzden müsmir neticeler alabiliriz. Hep takdir ve itiraf edersiniz ki Hükûmet makinasını müsmir ve esaslı bir hale ifrağ etmeğimiz için o makınayı işleten anasırı terfih etmek, o anasırı vakur ve izzetinefis sahibi bir insan halinde yaşatmak için icap eden şeraite sokmak mecburiyetindeyiz. Yoksa bu Hükûmet makinasının unsurlarını bütün çektikleri azap ve meşakkate göre aç bırakacak olursak, yanı başlarında çalışan ecnebi şirketlerinin kavasları kadar bir maaş alamadıklarını görürlerse gayenin istihsaline imkân bulamayız. Bu Hükûmet makinası arkadaşlar hep takdir buyurursunuz ki, muhtelif şekil ve kısımlardan mürekkeptir. Fakat sivil olmakla beraber bütün cihan karşısında ilan etmekten bir sürur duyarım ki bu Hükûmet makinasının en esaslı çarhı, bu Hükûmet makinasının en esaslı temeli, ordudur. Bundan dört sene evvel memleket en elîm bir felâkete mâruz kaldığı zaman, memleket altı asırlık bir tarihi kapatmak ve bütün izzetinefsini şerefini, haysiyetini kaybetmek tehlikesine düştüğü zaman hep beraber işe sarıldık, haykırdık, bağırdık ve memleketin doğrudan doğruya ruhundan, doğrudan doğruya azminden doğan büyük ve kahraman ordu düşmanı denize dökerek bizim bugünkü teşekkülümüzü temin etmiştir. Ben iddia

etmiyorum ki arkadaşlar, bu cidali intaç eden ve bu zaferi temin eden ve bu mesut neticeyi veren yalnız ordudur; yalnız şunu itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, Türk tarihini de tetkik buyurursanız aynı neticeye vasıl olursunuz. Bizde ordu, millet demektir. Bizde ordunun eseri demek, milletin eseri demektir. Millet, asırlardan beri ruhunun bütün inkişaflarını bu mukaddes ordu üzerinde toplamış ve bu suretle muvaffak olmuştur. Binaenaleyh, hiç şüphe yok ki, ordudan bahsettiğim zaman bu milletin efradından ve bu milletin evladından bahsediyorum ve bu milletin evladından, fertlerinden tereküp eden bu ordunun zaferi karşısında bugün hepimiz müftehiriz, hepimiz mağruruz ve yarın da arkadaşlar tehlike karşısında -ki hiç şüphesiz daima muhtemeldir- yine istinat edeceğimiz milletin ruhundan

doğan bu ordu olacaktır! Arkadaşlar ordu bugün yaptığı büyük kahramanlıklar ve fedakârlıklarla hiç şüphesiz âline yüksek bir hale-i şeref tespit etmiştir. Fakat efendiler! Vakt-i hazarda bu ordu mensubîninin geçirdikleri hayat yalnız onlar için değil bizim için de hacalet-averdir. Dün memleketin felâketi karşısında eğer ordu mensubîni zamm-ı maaştan bahsetselerdi hiç şüphesiz onların vatanperverliğinden şüphe edilebilirdi. Fakat onlar bütün mezahime ve bütün meşakatlere rağmen seslenmediler, sustular ve bilâkaydüşart Heyet-i Celilenizin emirlerine istinat ettiler ve sizden aldıkları emirlerle zafere koştular ve zafere ulaştılar, memleketi kurtardılar. Bugün Heyet-i Celilenizin de vazifesi dört senedir emirlerinize bilâkaydüşart itaat ederek bütün bu milleti, bu tarihi, bu vatani zaferden zafere ulaştıran bu muzaffer orduyu aç bırakmamaktır. (Yaşa sesleri)

Arkadaşlar! Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharririnin verdiği izahattan pek iyi anlıyoruz ki ve zaten bizce malumdur ki, ordunun kütle-i asliyesini teşkil eden, nüvesi olan zabitanın küçük kısmı yaşamak için mevcut olması lâzım gelen en basit, maddî vesaitten mahrum olarak yaşıyorlar. Hep takdir buyurursunuz ki, otuz, otuz beş kâğıt para ile aile sahibi olan bir adamın geçinmesine imkân yoktur ve birçok zabitan arkadaşlarımın aç kaldıklarını bilirim. Yakinen vâkıfım ki, en feci ve dilsiz bir hal-i sefalet içerisinde seslenmeyerek izzet-i nefsinin, haysiyetini kurtarmak için çırpınmaktadırlar. Fakat gerek midir ve lâıyk mıdır ki, bu zabitan yaşamak ve hayat-ı saadete ulaşmak için, harbi kazanmak için uğraştıkları hâlde memleketin, kurtulduğu bir zamanda bizim karşımızda yine böyle inlesinler? Yine böyle biz on sene, on beş sene sonra -temenni ederim ki hiç lüzum olmasın, fakat daima muhtemeldir- onlardan tekrar bir fedakârlık, tekrar bir hayat, tekrar bir zindegi arayabilelim. Ben arkadaşlar, onların vatanperverliğinden yine şüphelenmiyorum. Ben kaniim ki, aç bıraksak bile yarın zabıt memleket batacağı zaman -Allah saklasın- memleket bir tehlikeye düştüğü zaman onların göstereceği fedakârlıktan eminim. Ancak efendiler! Yanı başlarında aç kalan ailelerinin çektiği ıstırahat ve elemle kendilerinden bir iş bekliyorsak aldanmış oluruz. Sonra şunu da arz etmek isterim ki arkadaşlar; dünü, yarının felâketlerine benzetmemek lâzımdır. Dün o kadar vatan-şümül bir felâket idi ki, bunun karşısında zabıt, memur, millet düşünmek ihtimali yoktu. Bütün vatan mahvolmuştu. Onun için her zabıt, ferd-i millet hatta kadınlarımız ve çocuklarımız da dâhil olduğu halde o mukaddes gayeler uğrunda büyük büyük fedakârlıklar yaptılar. Fakat yarın Hükûmetin teşkilâtı içinde, Hükûmetin siyasi manzumesi içinde ordumuzdan azami fedakârlığı beklemek istiyorsak şunu itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, onları bugün inletmemek ve aç bırakmamak mecburiyetindeyiz. Ben Heyet-i Celilenizin tamamen bu ruh ile tamamen bu his ile mütehassıs olduğuna kaniim. Fakat şüphesiz hepinizin kalplerinde bir endişe vardır. Acaba bu hisseti yaptığı takdirde bütçede tevazün olabilir mi? Benim buna cevap vermek salahiyetim yoktur. Fakat dün büyük bir ekseriyetle intihap buyurduğunuz Maliye Vekil-i Muhterem Heyet-i Celileniz karşısında katı ve sarıh bir vaatle bunun mevzubahis olamayacağını Heyet-i Celilenize arz etmiş ve bütçede tevazün bozulmayacaktır demiştir. Arkadaşlar! Hatırlıyorum bundan bir ay evvel açıkta kalan zabitanın maaş meselesi mevzubahis olurken Heyet-i Celilenize demiştim ki, ordu Heyet-i Celilenizin emirleri altında vatani gayelere doğru böyle safvetle koştukça onun hukukunu kâfil olan, onun hukukunu temin eden Meclis-i Âlinizdir. Bunu yine tekrar ediyorum, ordu Heyet-i Celilenizin emirleri altında böyle vatani gayeler takip ettikçe ve vatani gayeler peşinde koştukça -ki, şimdiye kadar daima koşmuştur ve takip etmiştir- onların hukukunu kâfil olacak yegâne kuvvet doğrudan doğruya Heyet-i Celilenizdir. Ordunun terfihi için ordu mensubîninin aç kalmaması için çıkmış ve çıkacak olan kanun Heyet-i Celilenizin kalbinden çıkmıştır ve kalben çıkacaktır. Ben yakinen biliyorum ki birçok arkadaşlarımız gerek Müdafaa-i Milliye Vekili, gerek ordu erkânı, birçok aylardan beri orduyu maruz kaldığı bu hal-i eseften kurtarmak için uğraştılar, tazyik-i malinin bugün semerelerini istihsal ettik ve bugün Meclis-i Âlinizin gösterdiği bu arzu, Meclis-i Âlinizden doğan bu arzunun taht-ı tesirinde, Hükûmet ordumuza muvafık bir kanun ile gelmiştir. Hiç şüphesiz kendi arzumuzu izhar ederek, kendi emellerimizi tekrar ederek Hükûmetin getirdiği bu kanunun kabul edileceğine ve bunu mevki-i tatbika koyarken ve onların arzularını ifa ederken derin bir hazz-ı vicdani duyacağımıza ve bu suretle memleketi müdafaa eden ve zaferi istihsal eden bir kuvvete karşı mütehallik olduğumuz bir ulviyeti göstereceğimize tamamen kaniim.

Reis - Süreyya Bey! Maliye Vekilinden sual soracak mısınız?

Süreyya Bey (Karesi) - Soracağım efendim.

Reis - Kürsüye çıktığı zaman sorarsınız.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim bendeniz ordumuzun senasında bulunacak değilim. Ordumuzun senalarını düşmanlarımız yapmaktadır.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Parçalı söz.

Vehbi Bey (Karesi) - Hiç parçalı söz değil.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Ordumuzu biz de sena ediyoruz. Düşmanın senası başka, bizim senamız başkadır.

Vehbi Bey (Karesi) - Şurasını bilmelisiniz ki en büyük fazilet düşmanın takdir ettiği'dir. Bizim ordumuz hakkında yalnız Türk ordusu demek meth için kâfidir, meth için başka bir söze lüzum yoktur. (Bravo sesleri) Devlet ve Hükûmet denilince her şeyden evvel teşkilata ve o teşkilâtı idare edecek adamlara ihtiyaç vardır ve bu ihtiyaç tespit edilmek ve kadroları sabit kalmak lâzım gelir. Bittabi biz şimdi o devredeyiz. Memleketimizin terakki ve tealisi için, lâzım gelen teşkilât ve tedabiri yapacağız. Hepimiz biliyoruz ki, ordumuz zabitanına ve memurininimize verilen maaşat karın doyuracak miktarda değildir. Aldıkları maaş ev kirasıyla su parasına ancak kâfi gelebilir. Bunun için bütün memurininizi, zabitanınızı ve erkân ve ümerayı ve umumiyetle bütün memurin-i devletin maaşatını tensik etmeye, tespit etmeye ve onlara maişetlerini temin edebilecek bir miktarı vermeye başlandığı sırada nazar-ı dikkate alınması iktiza eden bazı esasat mevcut olduğunu zannediyorum. İşte bendeniz, bunlar nazar-ı dikkate alınmış mıdır, onları soracağım. Birincisi; maaşat için asgari, azami bir hat, Heyet-i Vekilece ve Muvazene-i Maliyece tespit edilmiş mi? Umum devlet maaşatında azami ve asgari, bir had tespit edilmiş mi? İkincisi; maaşat arasında vezaifin ehemmiyet ve müşkülâtı tespit edilmiş midir? Üçüncüsü; vücuduyla bihakkın iftihar ettiğimiz vatanımızın istiklâl ve istikbali için her zaman lâzım olan ordumuza bütçemizin haliyle mütenasip yüzde kaçını tefrik edebiliriz? Dördüncüsü; elimizde bir cetvel vardır. Bu cetvele nazaran zabitanımızın refahiyeti temin edilmiş oluyor mu? Beşincisi; bütün bunlardan sonra, bütçedeki varidat ve masrafımız arasındaki nispet nedir? Bunları bildikten sonra ona göre tabii kararımızı veririz.

Reis - Efendim Süreyya Bey'in bir suali

17 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

vardır. Ferid Bey, zatiâliniz cevap veriniz!

Süreyya Bey (Karesi) - Efendim müsaade buyurursanız zatiâlinizden iki sualım vardır. Evvela Mazbata Muharriri Bey buyurdular ki, "Heyet-i Vekileden, Başkumandan Gazi Paşa Hazretlerinden yapılan teklifler var. Biz encümenince bu kürsüde okuduğumuz esasatı tespit ederken Başkumandan Paşa Hazretlerinin teklifi esası üzerinde yürüdük. Yani bu zamm-ı maaş hakkındaki Heyet-i Vekilenin teklifini hiç kaale almadık. Heyet-i Vekile beş, beş buçuk lira şu şu miktarlar üzerinde zammı kabul etmişti ve bu da terfih nokta-i nazarından çok uzak bir şey..." Bu, böyle ise Heyet-i Vekileye dâhil olan Maliye Vekili niçin Heyet-i Vekile bu esası tespit ederken bütçe dâhilinde tevazün temin etmeyi vadeden Vekil Bey zabitan ve ümeraya yapılacak bu zammıyatı teklif etmemiştir? Mademki bütçede imkân vardır; niçin daha evvel bu teklifi fazla olarak kendisi yapmamış? Çünkü Heyet-i Vekileye Maliye Vekili de dâhildir ve bu vazife-i asliyeleri icabıdır. Cidden ordunun terfihini herkes ister.

Reis - Efendim sual mi bu? Anlaşılmadı, ne olduğunu birer birer söyleyiniz.

Süreyya Bey (Karesi) - Madem bu zammıyatın bütçede imkânı varmış, mademki bugün encümenin yaptığı bu zammıyatla terfih temin edilebiliyormuş; neden böyle bir teklifi evvelce yapmamışlar? Bu sual bir...

Maliye Vekâleti Vekili Ferid Bey - Bu sual bendenize taallûk etmez.

Süreyya Bey (Karesi) - Vekâlete taallûk eder.

Maliye Vekâleti Vekili Ferid Bey - Hasan Beyefendi'nin bu baptaki nokta-i nazarını bilmiyorum. Malum-ı âlinizdir ki bütçeyi Meclis-i Âlinize Hasan Beyefendi getirmiştir ve bendeniz ondan sonra tetkikat yaptım. Meclis-i Âlinize

karşı bunun bütçe dâhilinde karşılığını temin edeceğimi taahhüt ettim. Bendeniz yalnız bu noktaya cevap verebilirim. Arada ihtilâf varsa, Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri o müzakere esnasında bulundukları için ona cevap verirler.

Süreyya Bey (Karesi) - Pekâlâ. İkinci sual: Dediler ki, biz bu zammiyattan dolayı 1340 senesinde mütevazın bir bütçe ile Meclis-i Âliniz huzuruna gelebiliriz ve bu tevazünü temin edebilmek için fazla bir menba-ı varidat aramak ihtiyacında kalmayız. Elimizdeki varidattan tasarrufat yaparak bu muvazeneyi temin ederiz. Şimdi ihtiyacat-ı memleket baştan aşırıdır. Biz bu senenin bütçesini yaparken ve hatta her senenin bütçesini yaparken milletin ihtiyacı olduğu her şeyi tespit ederiz. Bu hadd-i asgaridir. Bunun neresinden keseceklerdir? Masrafin hangi maddesinden keseceklerini bana izah buyursunlar!

Maliye Vekâleti Vekili Ferid Bey - Bunun cevabı gayet basittir. Size 1340 senesi bütçesini getireceğim ve mütevazın getireceğim diyorum.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim! Bendeniz Vehbi Beyefendi'nin suallerini zapta geçirmelerini ve onu lütuf buyurmalarını rica edeceğim. Nedir sualiniz? Söyleyiniz, lütfediniz!

Reis - Efendim sıra ile sual sorunuz.

Vehbi Bey (Karesi) - Maaşat için asgari ve azami bir had düşünülmüş müdür ve bu, Heyet-i Vekilece Muvazene-i Maliyece tespit edilmiş midir?

Ferid Bey (Kütahya) - Diğerlerini de söyleyiniz.

Vehbi Bey (Karesi) - O halde suallerim şu kâğıtta yazılıdır. Al kâğıdı oku. Vakit kaybetmeyelim.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim! Bendeniz bugün alelîtlak Heyet-i Celilenize takdim edilen kanun hakkında tafsilât da vermeyi zait addediyorum. İcap ederse tafsilât da veririm. Yalnız Vehbi Bey'in 4-5 sualine cevap vermek isterim. Buyuruyorlar ki maaşat için azami ve asgari bir had Heyet-i Vekilece ve Muvazene-i Maliyece tespit edilmiş midir? Efendim malum-ı âlinizdir ki maaşın bilumum memurin-i devlete ait aksamının tetkiki iki bütçe üzerinde cereyan edecektir. Birisi 1339 senesi bütçesi üzerinde olacak ki kadroların tensiki ve teşkili, havale buyurmuş olduğunuz Muvazene-i Maliye ve diğer encümenlerde tetkik edilmektedir. Henüz bu tetkik hitam bulmamıştır. Binaenaleyh bir kere bu bütçeler üzerinde memurin hakkında bazı tadilât ve teşkilât icra edilmiştir ve o tadilât ve tevsiat Heyet-i Celilenizin altı ay için kabul ettiği Tahsisat Kanununun ikinci maddesine müsteniden yapılmıştır.

İkincisi: 1340 bütçesinde icra edilecek tetkikat ve icap eden tensikatın icrası meselesi... 1340 bütçesi takdim edilmiş olmakla beraber tab' ve tevzi edilmeden irsal kılındığı için baş kitabet vasıtasıyla tabedilmek üzere matbaaya verilmiştir. Binaenaleyh 1340 bütçesi üzerinde henüz tetkikat yapılmamıştır ve ne zaman tab'dan gelecek olursa o zaman encümeninin müzakerata başlayacaktır. Şimdi Vehbi Bey'in buyurdıkları sual olsa olsa 1339 bütçesine taalluk eder. 1339 bütçesinde Vehbi Bey'in de iştirak etmiş olduğu Dâhiliye Encümeninde müzakere edildiği veçhile mümkün olabilen tenkisatın icrası nazar-ı dikkatte tutulmuş ve mümkün olduğu kadar devair-i Hükûmeti teşkil eden memurin arasında esas adaletin muhafazası takarrür etmiştir. Yalnız evveleminde şunu Heyet-i Celilenize arz etmek isterim ki: 1339 senesi bütçesinin altı aylık son tahsisatı Heyet-i Âliyenize arz edildiği zaman mazbatamızda ve burada vaki olan ifadatımızda arz edildiği veçhile memleketimizin seferden hazara intikal ettiği şu devrede bütün memurin-i idaremizin vaziyetlerinde refah, refah demeyeyim, cüzi tadilât icrası zarureti gerek Heyet-i Celilece ve gerek encümeninde cereyan eden müzakerat neticesinde taayyün ve takarrür etmiştir. Bu hangi esas üzerinde yapılmak lâzım gelir? İtiraf etmek mecburiyetindeyiz ki 1339 bütçesini takdim eden muhtelif vekiller bir yekûn, bir esas rakam Heyet-i Celilenize takdim etmişlerdir. Heyet-i Celilenizce sarahaten bu miktarın müşterek encümenler vasıtasıyla memurine tevzii kararı verildikten sonra, encümenlerin tetkikatı esnasında bu muhtelif vekâletlerin verdikleri yekûn erkamın her dairede aynı surette müsavi derecede memurini terfih etmediği yani bazı vekâletler bir miktar rakam fazla gösterdikleri ve bu miktarı istedikleri için bu vekâletlere ait memurinde tensikat icra edilmiştir. Fakat bazılarında katiyen terfihe muktezi miktar mevcut değildi. Hâlbuki bazı devairde memurinin katiyen terfihi muktezi olduğu hâlde bilhassa Adliye Teşkilâtı gibi mahkemelerimiz gibi, hükâmımız gibi kendilerini terfih değil, yaşamasını temin edecek bir rakam mevzubahis olduğu hâlde Adliye bütçesinde bunu ifa edecek hiçbir rakama tesadüf edilmemiştir. Yine bu

müşterek encümenin nokta-i nazarı dolayısıyladır ki Adliye Vekili Beyefendi Heyet-i Vekileye bi'l-müracaa, Heyeti Celilenize bir tahsisat-ı munzamla layihası sevk etmiş ve Heyet-i Celileniz bu tahsisat lâyihasını da encümenimize havale etmiştir.

Vehbi Bey (Karesi) - Sualim o değildir efendim.

Ferid Bey (Devamla) - Binaenaleyh demek istiyorum ki 1339 bütçesinde adalete muvafık olmak üzere lâzım gelen ıslahatın icrasına teşebbüs edilmiş ve yapılmıştır. Şimdi burada esas adalet ve tamami-i müsavat talep ediyorlar. Efendiler! Bu tamami-i müsavat cihetini encümeniniz düşünmüştür. Bunun için Muvazene-i Maliye Encümeni bir karar ittihaz etmiş ve bunu Maliye Vekiline -Heyet-i Vekileye arz etmek üzere- tebliğ etmiştir. O karar da şundan ibarettir: Heyet-i Vekile, 1340 senesi için vuku bulacak teklifatında bütün memurin-i devlet için umumi bir bütçe tespit eder. Baştan aşağı bu bütün devairin yekdiğerine muadil vazifelerinin esamisine, derecelerine ve seviyelerine göre bir bütçe tertip edilerek Heyet-i Celilenize takdim eder. 1340 bütçesinde bu esasın tatbikini istedik. Bunu Maliye Vekili Beyefendi maalmemnuniye kabul etmiş ve şüphesiz Heyet-i Vekileye de arz etmiştir. Demek ki 1340 bütçesi için bilhassa müsavata tamamıyla tatbik etmek için Muvazene-i Maliye Encümeniniz bu lüzumlu kararı ittihaz etmiş ve bunun icrasını Heyet-i Vekileden talep etmiştir.

Vehbi Bey (Karesi) - Sualim bu değildir.

Ferid Bey (Devamla) - Sualiniz şudur: Maaşat için Heyet-i Vekile ve Muvazene-i Maliyece asgari

17 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ve azami bir had tespit edilmiş midir? Cevabım bu değildir diyorsunuz. Fakat zannederim ki sualinizin cevabını tamamıyla verdim. Çünkü 1339 bütçesi üzerinde yapabildiğimiz tadilat; muhtelif vekâletlerin bize gösterdikleri ve Heyet-i Âliyyenin kabul ettiği erkamın içerisinde, mahdud kalmıştır. Bunun için istediğimiz muadilini yapmak imkânı hâsıl olmamıştır. Arz edebiliyor muyum efendim?

Vehbi Bey (Karesi) - O değildir efendim.

Ferid Bey - O halde efendim, ya bendeniz Türkçe anlamıyorum. Yahut zatiâlinizin sualı başka bir mealde imiş, idrak edemiyorum.

Vehbi Bey (Karesi) - Türkiye Devleti'nde memurin maaşı beş yüzden başlar, on beş binde hitam bulur diye bir karar verdiniz mi? Bunu soruyorum.

Ferid Bey - Efendim! Kâtiplerin maaşı on liradan başlar -İdare-i merkeziyenin- müdürlere varıncaya kadar; müdürlerin altı binden yedi bin beş yüzden, müsteşarlara varıncaya kadar; müsteşarların maaşı on bin kuruş üzerinden kabul edilmiş ve bu esas dâhilinde zammıyat yapılmıştır. Bu mudur istediğiniz efendim?

Vehbi Bey - Umum!

Ferid Bey (Devamla) - Tekrar edeyim efendiler! Zannederim anlatamıyorum. Merkez maaşı başka, mülhakat, vilâyat maaşı büsbütün başkadır. Meselâ beyefendinin arzuları dairesinde, bilfarz taşrada bulunan, en az maaş alan bir memura sekiz lira vereceğiz diyeceğiz. Sualiniz budur değil mi efendim? Bunu biz 1339 bütçesi için demedik ve diyemedik. Çünkü bilfarz bir vekâlet kendi memurininin maaşını sekiz liradan on liraya kadar yükseltecek bir miktar yekûn Heyet-i Celilenizce kabul edilmiştir. Biz o yekûnu tevzi ettik fakat diğer bir vekâlet de sekiz lirayı sekiz buçuk lira yapmak imkânı olmamıştır. İşte bunun için arzu buyurduğunuz müsavat ve muadelet yapılmamıştır ki, deminden beri de arz ettiğim budur. Şimdi efendim!

İkinci suale geliyorum: Maaşat arasında vezâifin ehemmiyet ve müşkülâtı nispetleri tesbit edilmiş midir?

Vehbi Bey (Karesi) - Evvelce buyurduklarımızla bunun cevabını verdiniz.

Ferid Bey (Kütahya) - Zannediyorum ki bu sualin de cevabını verdim. Üçüncü sual bundan sonra bütçede varidat ve masarifat arasındaki...

Vehbi Bey (Karesi) - O üçüncü değil efendim.

Ferid Bey (Kütahya) - Üçüncü beşincinin aynıdır. Üçüncü sual; vücuduyla bihakkın iftihar ettiğimiz ve refah-ı cümlelin gayesi olan ordumuza bütçemizin yüzde kaçını ayırmak mecburiyetindeyiz; tetkik olunmuş mudur? Beyefendiler. Yine aynı mesele karşısındayız.

Yani 1339 ve 1340 bütçeleri, maalesef 1339 bütçesi evvelce çıkmadığı için ve elan elimizde tetkik edilmekte olduğu için her iki bütçenin tetkikatı yekdiğerine karışmaktadır 1339 senesi bütçesinde ordumuza tahsis edilen yekûn hakkında vaki olacak maruzatım Heyet-i Celilenize hiçbir mana ifade etmeyecek surettedir. Çünkü hal-i seferiden hazariye intikal edilmek üzeredir. Her gün seferden hazara intikal eden kıtalarımız mevcuttur. Bundan altı ay evvelki hal ile altı ay sonraki hal arasında hiçbir fark bulunamaz denilemez. Zira yüzde yüz ve iki yüz fark mevcuttur. 1339 senesinde ordumuzun almış olduğu masarır miktarı hangi nispettedir? Bu nispet, Heyet-i Celilenize hiçbir mana ifade edemeyecektir. Çünkü ordumuz ne alıyor? Bu, bir dereceye kadar bir mana ifade edecek olan bir rakam olabilir. Henüz 1340 senesi bütçesini tetkik etmedik. Yekûn erkamı takriben yüz yedi milyon varidat ve yüz beş milyon masraf olarak tertip edilmiştir. Yani iki milyon lira bir fazla-i varidatımız mevcuttur. Bu yüz beş milyon lira masraf içerisinde Müdafaa-i Milliye yani bilhassa orduya tahsis edilen masraf yirmi bir buçuk milyon liradan ibarettir. Bu erkamı Maliye Vekâletinin Heyet-i Celilenize takdim ettiği bütçe üzerinden söylüyorum. Yoksa Muvazene-i Maliye Encümeninin tetkikatı henüz başlamadığı için onu arz etmiyorum. Şimdi bu, yirmi bir buçuk milyon lira masrafa Heyet-i Celileniz tarafından maaşat için zam vuku bulduğu takdirde bu yekûn yirmi üç milyon liraya balığ olacaktır. Çünkü arkadaşların izahatlarında pek güzel ifade buyurdıkları veçhile bu zammedilecek maaşat içerisinde muhtelif nikat-ı nazardan birtakım tenzilât mevcuttur. Esasen bu zammedilen maaşat hakikaten büyük bir kıymeti haiz olmayan şeylerdir. Yani bir taraftan büyük bir meblâğ zammediliyor gibi görülmektedir. Fakat hakikatte bu, böyle değildir. Çünkü zabitanaya seferi zammı olarak bir zam veriliyordu ve bugün zannederim ki, aklı başında olan zevat zabitanaya verilmekte olan zammın tenkis edilmesine razı olamaz. Çünkü seferi zammı olarak verilen para zabıt vekilinin otuz üç lira, mülâzım-ı saninin kırk üç lira, mülâzım-ı evvelin kırk beş lira, yüzbaşının elli bir lira, kıdemlinin elli altı lira, binbaşının yetmiş liradır.

Efendiler bugün hal-i hazariye rücu etmekle zabitanımıza hal-i harpte birçok müşkülât ve masarifat-ı harbiye içerisinde ve bütçemizin ciddî müzayakalı bir zamanda verdiğimiz bu farkı tenzil edebilir misiniz? Binaenaleyh biz; bugünkü zamaimi zaten alagelmekte oldukları bu miktar üzerine yapıyoruz. Yoksa alelittlak maaş-ı asli ve tahsisat-ı fevkalâde olarak bir kat daha zammemiyoruz. Bir mülâzım-ı saniye maaş ve tahsisat-ı fevkaladesiyle beraber vereceğimiz...

Vehbi Bey (Karesi) - Bunlar mevzubahis değil, zaten bunlar sorulmadı, sualimde yoktur.

Ferid Bey (Kütahya) - Beyefendi zatiâliniz arzu ettiğiniz gibi sorarsınız. Fakat bendenizin de cevabımı istediğim gibi vermek hakkımdır. (Bravo sesleri) Efendiler görüyorsunuz ki Heyet-i Celilenize şu yeni kanunla teklif edilen zamaim bu esastan çıkarıldıktan ve yine arz edilmiş olduğu üzere elbise bedeli olan dört lira da ilga edildikten sonra ara yerdeki fark pek cüzidir. Mülâzım, yüzbaşı ve kıdemli yüzbaşı ve saire hakkındaki bu maaşlardan sonra kâtiplere vesaireye verilen maaşları tetkik ederseniz görürsünüz ki bunlar daha ziyade azdır. Bilfarz birinci sınıf bir muamelât memuru bugün altmış dört lira almaktadır. Yeni Zam Kanunuyla kendisine vereceğiniz maaş ceman yekûn 67 liradan ibarettir. Tabur kâtibi bugünkü tertiple 48 lira maaş almaktadır. Buna mukabil bugün vereceğimiz 57 liradan ibarettir. Binaenaleyh efendiler mevcut bütçemizin içerisinde Müdafaa-i Milliye hasır ve tahsis ettiğimiz masarır ile umumi bütçemiz arasındaki nispet mühim bir surette rahne-dar olmayacak ve yirmi bir buçuk milyon liralık masraf bu kanun ile 23 milyona balığ olacaktır. (İlâve edilen bir buçuk milyon mu sesleri)

Ferid Bey (Kütahya) (Devamla) - Evet efendiler! İlâve edilen bir buçuk milyondur. Demin niçin bundan bahsediyorsun! Buyurdunuz... Evet, işte bunun için bahsediyordum. Bu daha ziyade tezayüt ederdi. Fakat seferi zammını da hesap ettiğiniz takdirde o zaman bir buçuk milyona iner. Şimdi geliyorum efendim. Diğer sualinize: İnış

yahut çıkış suretiyle yapılan şeyde hangi esas nazar-ı dikkate alınmıştır ve bu cetvele nazaran ordu zabitanının refahı temin edilmiş midir?

Efendiler! İniş, çıkış suretiyle Vehbi Beyefendi'nin buyurdukları nokta-i nazar erkam ile Heyet-i Celilenize arz edilmiştir. Zabit vekiline elli lira ve onar lira tezyütle tâ livaya kadar 60 lira, yetmiş lira, seksen lira, doksan lira, yüz lira olmak üzere bir nispet dairesinde yapılabilmektedir. Buyuruyorlar ki, zabitanın refahı temin edilmiş midir? Efendiler bu nokta-i nazar da kabul ettiğimiz esas bütçemizin müzayakası ve istediğimiz zammın kâfi derecede yapılamaması esbabıdır. Yok eğer siz ordunun zabitanın refahını, saadetini istiyorsanız beyefendiler, hiç bu rakam üzerinde müzakere etmeyiniz. Çünkü bu refah rakamı değildir, çünkü bu saadet rakamı değildir, ihtiyaç rakamı değildir. Yalnız ekmek rakamıdır. (Alkışlar) Efendiler! Mülâzım-ı saniye vereceğiniz altmış lira, Heyet-i

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Mecmuasıyla hesap edilmek suretiyle bu altmış lira, arz etmiş olduğum veçhile kendilerine yapılacak en cüzi bir muavenettir. Bu kadar cüzi bir muavenet için bu suretle bâdi-i tenkit ve münakaşa oluyor.

Efendiler! Beşinci sual de sualler bitmediği için Heyet-i Celilenizi tasdi ediyorum. Bütün bunlardan sonra bütçede varidat ve masarıfat nispeti nedir? Efendiler! 1339 bütçemiz için Maliye Vekâletinin bize beyan ettiği...

Vehbi Bey (Karesi) - Onun cevabını Maliye Vekilinden aldık.

Ferid Bey (Kütahya) - Bunun cevabını istemiyor musunuz efendim? Çok teşekkür ederim. Ben de bu suretle Heyet-i Celilenizi fazla tacize mecbur olmayayım.

Reis - Feridun Bey buyurunuz.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim şimdi bir vilâyette vali kaç lira alıyor?

Reis - Efendim! Sualinizi Divan-ı Riyasete tevcih ettiniz.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Vali kaç lira alıyor? Maiyetinde kaymakam rütbesinde bulunan bir jandarma kumandanı bu kanun çıktıktan sonra kaç kâğıt alacak? Bunu sormak istiyorum.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim! Hep evvelce arz ettiğim meseleye avdet ediyoruz. 1339 bütçesinde arzumuz rağmen henüz ifa edemediğimiz ıslahat var. İnşallah bunu 1340 bütçesinde tamamen yapmaya muvaffak olacağız. Bununla beraber 1339 senesinin Dâhiliye bütçesini tetkik esnasında valiler maaşatında beyefendinin irat buyurmuş oldukları veçhile cüzi tadilât yapılmıştır ve maaşlarına cüzi zammıyat yapılmıştır. Bugün yüz elli lira maaş-ı asli alan valilerimiz vardır, yüz yirmi beş lira vardır, yüz lira vardır, seksen lira vardır, altmış lira vardır, elli lira vardır. Bittabi maaş-ı asliden bahsediyorum. Demek ki valilerimiz ve mutasarrıflarımız elli liradan itibar edilerek yani elli liranın mukabili tahsisat-ı fevkalâdeyle yüz liradan iptidar ederek maaşat yüz elli liraya, iki yüz doksan beş liraya kadar çıkmaktadır.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - (Lehte mi aleyhte mi sesleri) Aleyhte efendim Ferid Bey'in son izahatı -yine tekrar edeyim- sizin prensip benim, tutamak dediğim vecih üzere bana bir esas oldu. Maattessüf Muvazene-i Maliye Encümeni ve hatta Müdafaa-i Milliye Vekâleti kendi zabitlerinin refahını düşündüğünü iddia ediyor. Katiyen düşünmemiştir, o esas katiyen kaale alınmamıştır. Ferid Bey dediler ki valiniz var iki yüz doksan liraya kadar maaş alıyor. Valiniz var maaşı elli lira itibarıyla yüz elli liraya kadar çıkıyor. Fakat ben esastan, yani yüz liradan bahsedeceğim. Var yüz elli lira alıyor, tahrirat müdürü dedikleri mektupçu var, yirmi beş lira alıyor. Biri âdeta... (Sadet haricinde sesleri) Tamamıyla Müdafaa-i Milliye Bütçesine taallük eden bir şeyden bahsedeceğim.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - 1340 bütçesinin müzakeresinde bahset.

Tunalı Hilmi Bey (Devamla) - Mektupçunun maaşı tezyit edilmiş. Emin olunuz arkadaşlar! Mektupçunun maaşı tezyit edilmiş ise valinin de yüz elli olmuştur. Hâlbuki ikisinin de şu kadar çocuğu var, ikisinin de şu kadar derdi var.

Sormak isterim, acaba bunlardan biri... (Gürültüler, dâhiliye bütçesinde değiliz sesleri) Bunlardan biri âdeta... (Sadet haricinde sesleri) Pekâlâ o halde ismini değiştirelim Mehmed yerine Ali diyelim. Efendiler! Müdafaa-i Milliye'nin karşımıza getirdiği şu cetvele bakacak olursak müşir üç yüz elli lira alıyor; zâbit vekili elli lira alıyor. Ben farz ediyorum ki, zâbit vekili evlenmemiştir, fakat bir yüzbaşı evlenmiştir ya.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Hayır kanunen evlenmemiştir.

Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! Türkiye'ye mahsus müstesna bir garabet tasavvur ediniz. Benim yanı başımda ulu gazilerden öyleleri vardır ki öyle yüzbaşılar vardır ki öyle mülâzımlar vardır ki benim iki çocuğum var, onların dört çocuğu var. Bunlar kanunen evlenmemişlerdir efendiler. Şer'an evlenmişlerdir. (Handeler) Evet arkadaşlar! Öyle farz edeyim. Bir müşirin iki çocuğu var, ben zabıt vekiliyim, iki çocuğum var, müşir alıyor üç yüz elli lira ben zabıt vekili alıyorum elli lira. Sözü uzatmamak için arkadaşlar, size bir misal arz etmek isterim. Koskoca İsviçre'de Reisicumhurun maaşı bin iki yüz franktır. Nazırların maaşı biner franktır. Reisicumhurla nazırın arasındaki farka bakınız. Diğer bir cumhuriyette Reisicumhurun maaşı altı yüz franktır, nazırların maaşı beşer yüz franktır. Posta müvezziinin seksen franktır. Arkadaşlar belediye kâtibinin evinde oturdum. Kendisi 100 frank alır buldum. Beş altı sene zarfında maaşı 250 franka çıktı. Belediye reisinin maaşı 400 franktır. Şimdi burada 100 rakamı yuvarlak ve mukayeseye müstenit olmak itibarıyla onu ele alıyorum.

Reis - Efendim! Bunları maddede söyleyiniz, şimdi Heyet-i Umumiyesi hakkındaki mütalâanızı beyan buyurunuz!

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Heyet-i Umumiyesi hakkında söylüyorum. Kanunun iadesini söyleyeceğim yani bu kanunun aleyhindeyim.

Efendiler! Binbaşıya 100 lira veriliyor. Fikrimce bunu vahid-i kıyasi addedelim. Bu, kıdemli yüzbaşıya verilmelidir. Şu halde yüzbaşıya 90, mülâzım-ı evvele yetmiş beş, mülâzım-ı saniye 70, zabıt vekiline 60 lira verilmelidir.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Bu mütalâa; aleyhinde olmadı ki... (Lehinde oldu sesleri)

Tunah Hilmi Bey - Gönderilen cetvelin aleyhindeyim. Önüme konulan cetvelin aleyhindeyim. (Handeler) Efendiler! Eğer devletin bu kadar yüksek maaş veremeyeceğini tasavvur ediyorsanız biraz yukarılara doğru çıkalım. Binbaşıya 100 denilmiş hayır ben, 110 diyorum. Kaymakama 115 denmiş; hayır 120, miralaya 150 denmiş; mirlivaya 200 denmiş, hayır; 175, ferike 250 denmiş; 200 verilsin. Müşire gelelim arkadaşlar! Efendim zaten pek müstesnadır. Hepsî, hepsî bir iki tanedir. Cenâb-ı Hakk ömürlerini daima zaferler kadar uzun ve bitmez ve tükenmez etsin. Onlara da (300) lira veriyorum arkadaşlar! (Handeler) (Alkışlar) Lâkin arkadaşlar! Ordunun istinat ettiği bir ulu daha vardır. O da ulu mehmetçiktir. Onu hiç düşünmüyorsunuz. (Handeler) Hiç olmazsa onlara da bir tütün parası olsun vermeyi düşünmeyelim mi arkadaşlar?

Arkadaşlar! Onbaşılar kışlada askerin yıkılmayan direğidir. Onlara da beş yüz kuruş verelim çavuşlara da yedi yüz elli, teklifim budur. Bu kanunun tadili için encümene iadesini talep ediyorum bu yolda da bir takrir veriyorum.

Gazi Mustafa Kemal Paşa (Ankara) - Muhterem efendiler! Zabitanımızın ve kumandanlarımızın terfih-i hali hususunda gerek Heyet-i Vekilenin, gerek Muvazene-i Maliye Encümeni azayı kiramının ve gerek bütün rüfeka-yı kiramın tamamen müttelik olduğunu büyük şükranlarla görüyorum.

Efendiler! Çok kıymetli ve çok yüksek ordumuzun Başkumandanı sıfatıyla hakiki ve asıl olan Başkumandanın, yani Meclis-i Âlinin huzurunda bulunduğumu arz etmekle pek mübahiyim. (Alkışlar) Bu itibarla zaten sizin olan ordunun, zabitan ve kumanda heyetinin beyan-ı hali zımında vekilinizin asile beyanatta, mütalâatta bulunmasını belki mazur görmezsiniz. Fakat bu mesele üzerinde bazı rüfekaımız münakaşa açmış olduklarından ben de vekiliniz olmak sıfatıyla bu münakaşaya birkaç kelime ile iştirak etmeyi muvafık gördüm.

Arkadaşlar Heyet-i Vekileniz Heyet-i Celilenizden aldığı veçhe dairesinde ordunun ve devleti teşkil eden şubatin mensuplarını terfih etmek için düşündü ve bu meyanda yapmış olduğu teklifi, Muvazene-i Maliye Encümenine gönderdi. Fakat dermeyan edilen mütalâattan Heyet-i Âliyenizce anlaşıldı ki Heyeti Vekilenin Muvazene-i Maliye Encümenine tevdi etmiş olduğu bu teklif üzerinde gerek Müdafaa-i Milliye Vekâleti ve gerekse Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti ittifak etmemiş bulunuyorlardı. Bu

münasebetle meseleye temas etmek mecburiyetinde kaldım ve Heyet-i Vekilenin yaptığı teklifi hakikaten maksadı teminden uzak gördüm. Heyet-i Vekileyi bir noktada mazur görmek muvafıktır. O da; bütün devlet bütçesinde bir muvazene tesisine ait kanaat ve temayüldür. Bizzat bu teklifat üzerinde tetkikat yaptıktan sonra zabitanımızın ve ordumuzun hayatına yakından vukufum itibarıyla vâsıl olduğum kanaat şu oldu ki Heyet-i Vekilenin teklifinden başka bir zemin üzerinde meseleyi mütalâa etmek, bunun üzerine Müdafaa-i Milliye Vekâletiyle ve Erkânı Harbiye-i Umumiye Riyaseti ile meseleyi beraber tetkik ettik. Birbirimizden ayrı olarak değil, Başkumandan sıfatıyla ben ve Müdafaa-i Milliye Vekili ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisiyle bir diğer teklif üzerinde ittifak ettik ki Muvazene-i Maliye Encümeninin müzakere ettiği teklif, en nihayet bu olmuştur. Bu teklifte Muvazene-i Maliye Encümeni ve Heyet-i Vekile ittifak etti. Ve en nihayet huzur-ı âlinize kadar isal olunabildi.

Arkadaşlar! Huzur-ı âlinize, Muvazene-i Maliye Encümeni tarafından sevk olunan bu teklif en makul bir tekliftir ve bu teklifi ortaya koyarken, zannederim, bütün o arkadaşlar ve bendeniz hiçbir vakitte hissiyata tâbi olmadık. Bilâkis kendimizi, tamamıyla hissiyattan maddiyata sevk ettik. Maddiyata istinat ettik, hakikate baktık; madde ve hakikat bu teklifin kabulünü zaruri kılmaktadır. Birçok rüfekamızın tekrar ettikleri gibi ben de arz etmek isterim ki ordumuzun başında da ölüme giden, seve seve kanını akıtan vücutlarını parça parça etmekten zevk alan zabitan ve kumandanlarımızın kahramanlığını söylemek abestir. Fakat buna bir kelime daha ilave ederek, mevzubahis olan bir fikri tenvir etmek isterim: Memleketimiz ve milletimiz her ne vakit felâketlere maruz kaldıysa hiç şüphesiz ki bütün evlâd-ı vatan, evlâd-ı memleket en büyük fedakârlığı ihtiyardan çekinmemiştir. Yalnız bütün bu evlâd-ı memleketi, vatanın müdafaası için ölüme sevk etmek mesuliyetini üzerine alan ve aynı zamanda onların ilerisinde göğsünü düşman kurşunlarına geren zabitlerdir, kumandanlardır. (Bravo sadaları) (Alkışlar) Eğer bizim zabitanımızın ve kumandanlarımızın bu memleket ve bu millete ifa ettikleri vezaif-i mühimmeyi, izhar ettikleri hüda-pesendâne fedakârlıkları nazar-ı dikkate alarak bunlara bir şey vermek mevzubahis olursa, bittabi çok mahcup kalabiliriz... Esasen zabitanımızı ve kumandanlarımızı taltif etmek lâzımdır. En büyük mükâfata lâyık olan zabitlerimizdir, kumandanlarımızdır ve zannederim ki bunda bütün arkadaşlarımız müttefiktirler. Hâlbuki arkadaşlar; bugün burada... (Şüphesiz sesleri)

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Bütün millet müttefiktir, millet.

Gazi Mustafa Kemal Paşa (Ankara) (Devamla) - Burada mevzubahis olan mesele, bu memleketi kurtarmış olan, istiklâl-i milleti kurtarmış olan zabitan ve kumandanlarımızın taltifi değildir, efendiler terfihidir. Binaenaleyh efendiler çok rica ederim, sefaletten ve perişanîden zabitan ve kumandanlarımızın kurtarılması nokta-i nazarına matuf olan bir teklif üzerinde, fazla münakaşayı caiz görmeyiniz! (Doğru sesleri) Bunu da ilâve etmek mecburiyetindeyim ki efendiler millet, güzide evlâtlarına, kahraman evlâtlarına hakikaten mükâfat etmek ister ve bunu yapamayacağından naşı belki de çok meyus ve mükedderdir. (Çok doğru sesleri) Fakat bu millet, bu fedakâr evlâtlarını hiç olmazsa terfih etmek için, en son lokmasını dahi vermekten zevk alabilir. Arkadaşlar cümlenizce malumdur ki bugüne kadar devam etmekte bulunan sefer, hal-i seferleri, yarın nihayet bulacaktır. Bunun manası şudur ki vatanın müdafaası için, silâh altında duran, kuvve-i maddiyeyi teşkil eden askerlerimizden birçoğu memleketlerine, köylerine gidecekler; tarlalarında çalışacaklardır. Bu, ordunun maddeten duçar-ı zaaf olmasıdır. Fakat bu memleketin müdafaasını emniyetle omuzlarına almış olan Heyet-i Celilenizin elinde, güvendiği bir nokta vardır. Ben, Heyet-i Celilenize tercüman olarak arz edeyim ki: Bu nokta mânevi kuvvettir. İşte efendiler! O mânevi kuvvet ordunun kumandasını deruhte etmiş olan zabitanın ve kumandanların yarattığı kuvvettir. Zabitanımızın manevi ve yüksek kudret ve kuvvetine güvenerek efradın birçoğunu memleketlerine bırakabiliyoruz. Bununla bittabi devletin orduya tahsis etmiş olduğu paranın yarıdan ziyadesini de devletin şüabat-ı sairesine vermiş oluyoruz.

Arkadaşlar! Devlet makinasını emniyetle yürütebilmek için, bazı rüfekamızın dediği gibi, şüabat-ı saire-i idariyeyi de düşünmek lâzımdır. Zannederim ki bu bariz hakikate muarız olacak hiçbir arkadaşımız mevcut değildir. Behemehâl bu şüabat-ı idaremize mensup olanları da terfih etmek lâzımdır, vazifemizdir ve bunu yapacağız; çünkü bütün millete

ve kâinata karşı ifade etmişizdir. Taahhüt etmişizdir, bunu yapamamak elbette bizim için bir namus ve haysiyet meselesi olacaktır. (Bravo sesleri, alkışlar)

Fakat efendiler, zabitanın o memurları da, o şüabat-ı devleti de ve bütün millet ve memleketi de kurtarmış olan ve vatani daima emniyet içinde tutacak olan Heyet-i Zâbitanın maaşatı ve terfih-i hali mevzubahis olurken mi bu meseleyi halletmek isteyeceğiz? Onlar için zaman mı yoktu? Bazı arkadaşlarımız zabitanaya yapılacak zamm-ı maaş ve zamm-ı tahsisat üzerindeki kanaat-i fikrîye ve vicdaniyesini temerküz ettirebilmek için diğer memurunin ne aldıklarını, ne alacaklarını bunlarla mukayeseyi düşünüyor... Şüphe yok, tevazün ve teadül, aynı derecede terfih düşünülebilir. Fakat neden dolayı zabitan falan ve filân şüabatın tahsisatına göre maaş almalıdır veyahut ancak onlar gibi refah-ı hale mazhar olmalıdır? Zannediyorum ki, efendiler; bütün milletin temayülü hakiki ve hiss-i vicdanisi herkesin fevkinde olacak kendisinin hayatını, haysiyetini istiklâlini müdafaa eden ve daima müdafaa edecek olan zâbitan ve kumanda Heyet-i Âliyyesinin refahıdır, saadetidir. (Bravo sesleri) Hiç şüphe etmem ki, diğer şüabat-ı devlete mensup olanlar kemal-i fahr ve meserret ile bunu, zabitanın halini vahid-i kıyasi görebilirler ve hiç kimsenin izzet-i nefisine ağır gelmez ve gelmemelidir. Para verirken mi mukayese yapacağız efendiler?

Niçin efendiler ölüme giderken mukayese yapılmıyor? (Bravo sesleri, alkışlar) Ölmek lâzım geldiği vakit bütün milleti önüne katarak veyahut arkasına düşürerek ölüme giderken böyle müsabakalar, mukayeseler mevzubahis olmuyordu? (Bravo sesleri) Arkadaşlar! Gerek benim söylediğim bu sözler ve gerek diğer bazı rüfekanın yapmış olduğu münakaşalar hiç şüphe yok ki; müşterek olan nokta-i nazarı teminden başka bir şeye matuf değildir. Zannetmiyorum, zâbitanın terfih-i haline taraftar olmayacak bir fert bulunabilsin. İçimizden yalnız bir muarız olduğunu gördük, o da Hilmi Bey biraderimiz. Fakat dermeyan ettiği mütalaata nazaran hakikaten muarız olmakta haklı imiş. Eğer imkân-ı maddi olsaydı hepimiz kendisine iştirak ederdik; fakat demin de arz ettiğim gibi biz gayrimümkünü istihsal için uğraşmıyoruz, mümkün olabilen bir şeyin tahsilini temenni ve rica ediyoruz.

Muhterem efendiler Heyet-i Celileniz ki, başkumandansınız, başkumandanlığı şahsiyet-i maneviyenizde tekmerküz ettiriyorsunuz: Ben sizin muvakkat bir vekilinizim; size karşı maruzatta bulunduğumdan beni mazur göreceksiniz ve bu teklifi kabul ederek orduya karşı kadirşinashığımızı göstereceksiniz. (Hay hay sesleri) (Alkışlar) (Müzakere kâfi sadaları)

Reis - Efendim müzakerenin kifayeti hakkında takrirler var. Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kâfi görülmüştür. Takrirleri okuyacağız.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Takrirleri okumaya bile hacet yok.

Riyasete

Hassaten binbaşından aşağı rütbedeki zabitelerin maaşları şifahi tafsîlâtum veçhile biraz daha tezyit edilmek üzere teklifin encümenlere iadesini teklif ederim.

Zonguldak
Tunalı Hilmi

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Paşam! Bu takrir birinci maddeye taallûk eder.

Reis - Zannederim ki, efendim bu, birinci maddenin müzakeresine aittir. O zaman mevzubahis olur. Diğer bir takrir var efendim:

Riyaset-i Celileye

Dünyanın en kahraman ve en fedakâr ordusu olan ordumuzun erkân, ümera ve zabitanıyla memurin ve mensubîn-i askeriyesinin maaşlarına mütedair olan kanunun hiçbir tenkit ve itiraza mahal kalmadan kabulünü ve bu meyanda eytam ve eramil ile mütekaiddinin dahi nazar-ı dikkate alınmasını teklif ederim.

Ertuğrul

Rasim

Reis - Efendim zannederim ki, bu takririn de kanunla alâkası yoktur, Alelusul muamele yapacağız.

Vasıf Bey (Saruhan) - Tavzih var.

Reis - Efendim elimdeki diğer takrirler müzakerenin kifayetine ve maddelere geçilmesine dairdir. Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir efendim. (Müstacelen sesleri)

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Müstaceliyet şarttır. Hususi bir tahsisattır.

Mazhar Müfit Bey (Denizli) - Paşa Hazretleri encümen müstacelen müzakeresini teklif ediyor.

Reis - Pekâlâ! Anlaşıldı, bu teklif nihayetinde de yapılır.

Madde 1- Berri, Bahrî, Havaî ve Jandarma erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye'nin maaş ve tahsisatları merbut cetvel mucibince verilir.

Reis- Birinci madde hakkında söz isteyen var mı?

Muhtar Bey (Trabzon) - Efendim birinci maddeye merbut liste vardır. Bu listede erkân, ümera ve zabitanaya verilecek maaşların aslı ile tahsisat-ı munzammaları ve yekûnu münderiç. Binaenaleyh bendeniz bunlar üzerinde bir parça maruzatta bulunacağım. Encümenin mazbatasında da bildirildiği veçhile zabitanın terfihine hiç kimse itiraz etmemiştir ve edemez.

Yalnız bu terfih meselesinde biz birkaç arkadaş encümende bazı noktalara itirazda bulunduk. Yalnız zamlar için mahdud bir surette bu cetvelde muharrer olan miktarın dînunda gösterdik ve düşündük ki; bu bütçeye ehemmiyetli surette tesir yapabilir. Bu ehemmiyetli tesiri izale için şimdilik devletin umum makinasının muvazenette bulunması ve devletin diğer hizmetçilerinin de küçük bir terfihe nail olmaları ve hadd-i azami olarak zabitanın da terfih ve diğer memurlara da bir parça bir şey verebilmek için bütçemiz ne kadar müsaittir? Onun için 1340 bütçesini alalecele encümene getirdik ve orada gördük ki: 1340 bütçesi (107) milyon lira varidat (105) milyon lira sarfiyat... Ve hakikaten iki milyon lira bütçede varidat farkı vardır. Bizim bütçemizde ilk defa böyle varidatın sarfiyattan çok olduğunu görerek sevindik. Lâkin böyle bir şeyin şimdiye kadar vukuu olmadığı için Heyet-i Vekileden tabîi sorduk. Dedik ki, böyle iki milyon lira bütçemizde fazla bir para duruyor da memurinin terfih veyahut memleketin en mübrem hidematına niçin tahsis olunmamıştır? O vakit Heyet-i Vekile dediler ki: On üç milyon lira bütçemiz açıktır. Onu bazı sebepten dolayı bütçeye ithal etmedik. Lakin encümene söylüyoruz ki; bu miktar açıktır. Onun için bütçe böyle muvazenette değildir. Yani on üç milyon lira açıktır. Doğrudan doğruya encümene resmen söylenmiş bir şeydir.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Encümende resmen böyle bir şey ifade olunmamıştır efendim.

Muhtar Bey (Devamla) - Evvelâ şurasını arz edeyim ki: Bu liste takdim olunurken zâbitanın terfih için encümene resmen gelen mütalaat üç türlüdür. Birisi, doğrudan doğruya Heyet-i Vekilenin ikincisi Müdafaa-i Milliye Vekâletinin teklifidir. Fakat Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri: (Müdafaa-i Milliye'nin teklifi yoktur.) dediler. Hâlbuki encümene gelen kâğıtlar içerisinde Müdafaa-i Milliye Vekâletinin resmen teklifatı vardır. Hatta o teklifata esas olan Erkân-ı Harbiye-i Umumiye'nin İzmir'den gönderdiği rapor da mufassal olarak gelmiştir. Üçüncüsü de Müdafaa-i Milliye Encümeninin tespit ettiği miktardır ki, encümene resmen bu üç teklif gelmiştir. Bu üç teklifin fevkinde ekalliyetin teklifi kalıyor. Yani biz burada müşkül bir mevkiye kalıyoruz ve memleketin gözbebeği olan zabitan hakkındaki terfih az görünüyor gibi geliyor. Hâlbuki bizim kabul ettiğimiz şekil, Müdafaa-i Milliye Vekilinin resmen teklif ettiği şeyin fevkindedir; hatta Heyet-i Vekilenin teklifinin fevkindedir ve hatta Müdafaa-i Milliye Encümeninin

teklifinin fevkindedir. Bizim teklifimiz dün değildir. Efendiler! Ben de yedi sene askerlerle beraber okudum. On sene onlarla beraber bir çadır altında yattım, yani askerlerin aleyhinde bulunmak (Haşa sesleri) gibi tuhaf bir vaziyette kalmamak için buradan anlatıyorum ki gösterilen rakamların üçü de bizim ekalliyetin gösterdiği rakamın dünündadır. Müdafaa-i Milliye Vekili bizim istediğimizi teklif etmemiştir. Sonra bütçede muvazenet meselesine gelince: Biz dedik ki acaba memleketimizde bir ayrılık gayrılık olmaz mı? Meselâ bir mutasarrıfın alacağı maaşla o mutasarrıfın yanında bulunan jandarma kumandanının maaşı yan yana gelirse ve mutasarrıf da jandarma kumandanından az maaş alırsa bu biraz garip olur.

Ferid Bey (Kütahya) - Onlar da ıslah edilecektir.

Emin Bey (Tokat) - Onlar da terfih edilecektir.

Muhtar Bey (Devamla) - Ferid, Bey rica ederim siz söylerken ben hiç ağzımı açtım mı? Mesela bir yerde Ahz-ı Asker Reisi Mutasarrıftan fazla maaş alacak, Jandarma Kumandanının maaşı valinin maaşından ziyade olacak, sonra bir kaymakamın maaşı altmış liradır. Onun maiyetindeki jandarma zabiti ise bir mülâzımdır. Hâlbuki yetmiş beş lira alacaktır. (Kaymakam ne alıyor sesleri)

Muhtar Bey (Devamla) - İkinci sınıf kaymakam maaşı yirmi liradır ki maa zamaim altmış lira alıyor. Sonra o kaymakamın hizmetçisi de yoktur.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa - Yanında jandarması vardır.

Raif Efendi (Erzurum) - Paşa Hazretleri! Jandarmanın hizmetçiliğini bu sözünüzle tecviz etmiş oluyorsunuz. Jandarma hiçbir zaman hizmetçi olamaz.

Muhtar Bey (Devamla) - Hakikaten bizim zabitlerimizin maaşı ecnebi zabitlerin maaşına nispetle ekall-i kalildir. Yalnız şunu da bilmeli ki bizim teşkilâtı da, umum memurininimizin aldığı maaş ecnebilere nispetle hakikaten dilenci mevkiinde olanların aldığı bir para kadardır. Geçen sene Adana'da şöyle bir şeye rasgeldim. Adana'nın Vali-i Umumisi Adana'daki Fransız Konsolosu Mösyö Laport'un...

Ferid Bey (Kütahya) - Buna lüzum yok.

Muhtar Bey (Devamla) - Niçin? Bu gizli bir şey değil ki efendim. Yani memleketimizin felâkete maruz olması memleketimizde henüz servetimizin tekessür etmemiş olması dolayısıyla az maaşla çalışmaya mecburuz ve söyleyebilirim ki valimizin maaşı, şoför maaşının sülüsü nispetinde idi. Böyle olduğu halde bizim vatanperverliğimiz, bizim vatana hizmet etmekliğimiz için çok maaş almamıza müsait değildir. Bu bizim için şayan-ı iftihar bir şeydir. Onun için umumiyet itibarıyla zabitanın terfihindeyiz. Bunun için hiçbir fert muarız değildir. Yalnız nokta-i nazarımızı tespit ederken yani Hükûmetin, Müdafaa-i Milliye'nin, Müdafaa-i Milliye Encümeninin tekliflerinin fevkinde, bir maaş teklif ederken Muvazene-i Maliyenin doğrudan doğruya böyle yüksek ve on üç milyon lira da açık varken ve Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerinin itirazlarına rağmen (Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretlerine ihtiramım baki kalmak üzere) açıkça arz ediyorum ki; bu açık bütçede vardır. Çünkü gün bütçede açık vardı ve Maliye Vekili Bey dün bize -bunu temin eder- söylerken daha hiç Maliye Vekâletine uğramamıştı. (Alkışlar) Selefini burada teşyi ederek doğrudan doğruya Muvazene-i Maliye Encümenine gelmiş idi. Eğer çark-ı devleti döndürmek bu kadar kolay ise, yirmi

dört saatte bütçemiz tetkik edilip de açığını kolayca kapattım demek doğru ise, ben bu şekilde memleketin idare edileceğine kani değilim. (Bravo sesleri) Meselâ buyurdular ki; ben masraf kapısını keserim. Masraf kapısını köprü inşasından mı hangisinden kesecektir? Yoksa ahaliye verilecek tohumluktan mı kesecektir? Mademki maaştan kesemiyor, biz zaten bu masrafı yapabilmek için umur-ı Hükûmeti tedvir edebilmek için burada duruyoruz. Maliye

Vekili bu masrafı kestikten sonra bizim de lüzumumuz yoktur. Yani nazarı dikkatinizi celp ederim. Her şeyi size rakamla gösterdim. Hissiyata tabi olmayalım. Vaziyetimizi hissiyata tabi olmayarak gösterdim. Artık siz bilirsiniz. Tabîi zabıtların terfihine sizin gibi ben de taraftarım.

Müdafaa-i Millîye Vekili Kazım Paşa (Karesi) - Efendim! Birinci madde hakkında söz alan Muhtar Beyefendi ifadatında zabitanın terfihi hepimizin arzusu dâhilindedir. Şöyledir böyledir dedikten ve birtakım medayihden sonra bizim teklifimiz şu idi, yapmak istediğimiz zam Müdafaa-i Millîye Encümeninin teklifinin fevkindedir diyor ve öyle bir şey gösteriyor ve diyor ki Müdafaa-i Millîye Encümeninin teklifinden fazla zam yapıyoruz. Evet, Müdafaa-i Millîyenin teklifi tayın üzerinedir. İki nefer zam tayını istiyor. Erzak bedeli bütçede on iki liradır. Fakat bu hariçte otuz liraya bile alınamaz.

Ali Bey (Afyon Karahisar) - Elbise bedelini muhafaza ediyorlar.

Müdafaa-i Millîye Vekili Kazım Paşa (Devamlı) - Muhtar Bey'in teklifi buna yanaşmaz. Sonra bir mülazım-ı sani elbise bedeli ile şu ile bu ile bugün kırk sekiz lira alıyor. Muhtar Beyefendi'nin, zabitanın terfihini istiyoruz, dediği maaşata iki lira zamdan ibarettir. Yani bu terfih midir? Kırk sekiz liranın üzerine iki lira zam ediyorlar ve elli lira veriyorlar. Hakikat bundan ibarettir.

Muhtar Bey (Trabzon) - O sizin teklifinizdir.

Müdafaa-i Millîye Vekili Kazım Paşa (Devamlı) - Müdafaa-i Millîyenin teklifatına gelince; Müdafaa-i Millîye Vekâletinin bundan altı, yedi ay evvel Erkân-ı Harbiye-i Umumiye ile beraber yapmış oldukları bir teklif vardır ki, bu teklif zabıtana aile maaşı ve çocuklarının beherine beş yüz kuruş verilmesi tarzında bir şeydi. Bu sekiz-dokuz milyon lira kadar bir şey tutar. Muhtar Beyefendi onun aile maaşatına ait olan kısmını ref' ederek diğerinden bahsediyor. O altı ay evvelki bir tekliftir ve o bugün mevzubahis değildir. Heyet-i Vekilenin ekseriyetle, Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekiliyle bendenizin muhalefetiyle Meclis-i Âlinize gelmiş bir tekliftir. Ben Heyet-i Vekilenin teklifine muhalif kaldığım zaman, nokta-i nazarımla Meclis-i Âlinize arz edip hakem mevkiinde olan Meclis-i Âlinizin ihtilâfı halletmesine talik etmedim. Meclis-i Âli encümene tevdi etti. Encümen de Heyet-i Vekileyi ve Müdafaa-i Millîye Vekilini oraya çağırdı, nokta-i nazarımla söyledim. Encümen neticeden bir hulâsa çıkardı ve ihtilâfı halletti. Encümen kararının dînunda olarak, Muhtar Bey, Abdülhalik Bey ve rüfekaşı bir teklif yapıyorlar ki, bunda, mülazım-ı saniye iki lira, mülazım-ı evvele biraz daha fazla bir şeydir. Yani bunu söylemekten maksadım Meclis-i Âli bu cihetten tenevvür etsin! Bütçe meselesi hakkında Maliye Vekili Bey lüzumu kadar izahat verdiğiinden bu hususta fazla bir şey söylemeyeceğim. (Müzakere kâfidir sesleri)

Receb Bey (Kütahya) - Efendim mevzubahis olan kanunun ruhunu şimdi müzakere etmekte olduğumuz birinci maddenin müfadi teşkil ediyor. Binaenaleyh kanunun Heyet-i Umumiyesinde ifadattan mülhem olarak ufak tefek maruzatta bulunmak üzere bu, bilvesile bir fırsat verdi. Bendeniz telâkkime göre beynelmilel bütün devletlerce, Hükûmetlerce bir nass-ı katı' şeklinde kabul edilen bir esasa göre bir milletin ruhu ordusu ve ordunun ruhu da zabıtanıdır. Bütün devletler, zabitanın hayatını temin için malum-ı âliniz, onlara gayet yüksek maaş veriyorlar. Diğer tabakat ve sunuf-ı memurînin maaşlarını esas itihaz etmekle beraber, zabitan uhdesinde ölüme yakın bir mevki-i şeref olduğu için -kendi düşüncelerimi değil diğer devletlerin düşüncelerini mevzubahis ederek söylüyorum- bu mevki-i şerefle mütenasip olarak maaş vermeyi ve fazla yüksekliği esas olarak kabul ediyor. Hâlbuki efendiler, şark hükûmetleri içerisinde bütçesi ve bütün ahval-i maliyesi itibarıyla zayıf olan İran Hükûmeti bile bizim cephe zammı dâhil olduğu halde bu Cidal-i Millî dâhilinde vermiş olduğumuz maaşatın zı'fi derecesinde maaş veriyor. Türkler, şark siyasetinde bütün evsaf-ı âliyesiyle en mümtaz bir mevkide olduğu halde kendi mensupları içinde en büyük şan ve şeref veren zabıtana, şimdiye kadar hiçbir yerde misli bulunmayan bir şekilde az maaş veriyor. Birinci maddede mevcut muvazenesizliğin ıslahı mevzubahis olduğu zaman maddenin en esaslı noktalarını gayet dikkatle tetkik etmek lâzım gelir.

Sözümü mümkün mertebe uzatmaktan ihtiraz için arz edeceğim ki, Muhtar Beyefendi'nin mevzubahis ettikleri erkam ve kendi kanaatlerince bir zam diye telâkki ettikleri miktar katiyen maksadı tatmin etmez. Çünkü bendeniz Muhtar Beyefendi'nin bulunduğu Muvazene-i Maliye Encümeninde bu kanun müzakere edilirken samiîn sıfatıyla bulundum ve beyefendinin ifadelerini orada not ettim. Elyevm bir mülazım-ı saninin şu içinde bulunduğumuz saat

içerisinde eline 46 lira raddesinde bir para geçiyor. Cephe zammı şuhura taksim edildiğinde ayda 46 lira 95 kuruş olmak üzere bir para alıyor. Yani cephe zammı ve elbise bedelinin de şuhura taksimi ile 4 lira isabet eden bir miktarla bir mülahızım-ı sani 46 lira 95 kuruş almaktadır. Beyefendi ise 48 lira teklif etmektedir.

Binaenaleyh samimiyetle teklif ettiğine bütün ruhumla kani olduğum kanaatlerine rağmen teklif edilen zam, bir mülahızım-ı saniye mahiye bir tek liradan ibarettir. Bu bir lira Büyük Millet Meclisinde büyük heyecanlar içerisinde geçen bir müzakerenin zade-i mahsulü olmak üzere zabitanın terfihi kelimesinin bütün bu kelimenin manasını tazammun edecek.

Efendiler bendeniz bu zabitlerden kendimi bir fert olarak telakki ettiğim zaman bu kadar ehemmiyetle verilen bu miktarın benim hiçbir vakit mevki-i hayatımla mütenasip olmadığını ve kıymet-i kemmiyesi itibarıyla bugün hayatıma bir tesir icra etmeyeceğini hissederek bunun iadesini, iade demeyeceğim çünkü Hükûmeti temsil eden bir müesseseye karşı iade kelimesinin tazammun ettiği manayı tasavvur edemem bunun hiç verilmemesini düşünürüm. Sonra efendiler, bugünkü zabitlerimiz dünkü muharebe kahramanları olmak mevkiinde kalmayıp milletin evlâtlarını da okutacaklardır. Büyük İmparatorluk zamanındaki hudutlarımıza yakın bulunan hudutları bekleyeceklerdir... Müstakbel muharebenin bütün hazırlıklarını yapacaklardır. Kısa olarak fikrimi ikmal için arz edeyim. Zabitlerimiz tevazuun, sabrın, tahammülün, sükûnetin ve kahramanlığı ifade eden bütün evsaf-ı cemilenin mümessilleri olan kahramanlardır. Onların hayatına izafe edilecek bir yardım manasındaki kemiyeti düşünürken kendi mevkilerinin, hayatlarının icabatıyla olmasa dahi mevkilerinin şerefleriyle mütenasip olması hususunu nazar-ı dikkate almalıyız. Birinci maddede alınan miktar bunun hadd-i asgarisidir. Aynen kabulünü istirham ederim. (Çok doğru, müzakere kâfidir sesleri)

Ahmed Süreyya Bey (Karesi) - Efendiler birinci maddeye merbut olan cetvelin gösterdiği makadiri, zamm-ı maaşatı benden evvel en salahiyyetlar münakaşa ve mütalaa etti ve dediler ki; şu makadir bir taltif makadiri değildir. Ancak bir ekmek makadiridir; bendeniz de buna iştirak ederim. Nokta-i nazarımın bu yolda olmasından dolayıdır ki teklif ediyorum. Mademki bu, taltif makadiri değil, ekmek makadiridir, ekmek makadiri olmak nokta-i nazarından tespit ve tadil edilmesi lâzımdır. Efendiler! Bugünkü is'ara nazaran bir mülahızım-ı evvel ile bir yüzbaşı ve bir binbaşının şu cetvelde tespit edilen makadir ile iyi geçinmesine imkân yoktur. Hâlbuki bunlardan yukarı zevata takdir edilen makadir, kendilerini bihakkın geçindirdikten başka beş, on para köşeye, bucağa koymaları da mümkündür. Diğerlerinde bu mümkün değildir. Bu hepsinde

17 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 11

mümkün kılınmalıdır. Diğerlerini yarı aç yarı tok bir vaziyette bırakmak doğru değildir. Binbaşı ve kaymakamlardan aşağı olanların maaşatına biraz, zammetmek diğerlerinden tenkis etmek şartıyla encümen tarafından derhal tetkik edildikten sonra tekrar Meclisimize verilmesini teklif ederim.

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayeti hakkında bir takrir vardır. (Kâfi sesleri) Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Riyaset-i Celileye

Kaymakamdan yukarı rütbedeki erkân maaşat veya tahsisatından münasip miktarda tenkisat icra edilerek buradan yapılacak tasarrufatın geçinmek ve ihtiyaç hususunda erkân ve ümeradan pek cüzi farkları olan küçük rütbeli zabitan maaş ve muhassasatlarına zammedilmesi için cetvelin encümen tarafından hemen tadil edilmesini teklif ederim.

Karesi

Ahmed Süreyya

Gazi Mustafa Kemal Paşa (Ankara) - Arkadaşlar gayet samimi ve sarîh bir söz söyleyeceğim. Beni mazur görünüz. Bunda hiçbir mana ve hiçbir maksat yoktur, belki hususi bir nokta-i nazar vardır. Bunu açık ve katî söylüyorum. Kaymakam Bey'den kaç para kesiyorsun ve bundan yüzbaşıya kaç para zammediyorsunuz ve bundan yüzbaşı ne kazanacak zannediyorsunuz? Arkadaşlar! Zabitanın hepsi aynı nokta-i nazardan mütalaa olunmalıdır. Umumunun faziletine ve liyakatine hürmet lâzımdır. Aynı zamanda birbirinden büyük olanların emeği o nispettedir.

Ahmet Süreyya Bey (Karesi) - Rica ederim, şahsıma taallük eden bir mesele vardır; izah edeceğim.

Gazi Mustafa Kemal Paşa (Ankara) - Ben hakikati söylüyorum, budur. Ondan keseceksin bundan...

Ahmet Süreyya Bey (Karesi) - Pek muhterem arkadaşlarımla hepsi emin olmalıdır ki ben hiçbir zaman gizli bir maksat iltizam ve istihdaf etmem. Mert olan ruhum, gizli bir fikir ve maksat iltizam etmemi tecviz eylemeye beni katiyen mecbur bırakmamıştır. Gizli bir maksadım ve kanaatim olsaydı vatan-ı hürriyet olan bu kürsü-i mualladan açıkça söylerdim. Ve nitekim icap ettikçe söylüyorum ve söyledim. Evvela arkadaşlarımdan ve sonra Paşa Hazretlerinden böyle bir suizan karşısında bulundurulmaklığı rica ederim. Emin olsunlar ki hiç bir kanaatimi kimseden gizlemedim ve gizleyemem. Çünkü hiçbir kimseden korkum ve pervam yoktur. İkincisi ben fikrimi açıkça söyledim ve tekrar ediyorum: Bunlar mülazım-ı evvel, mülazım-ı sani ve yüzbaşılar çoktur. Ben de zabitim. Benim de efrad-ı ailem vardır; ben de müteahhilim ve inde'l-hace ben de ordu hizmetine giriyorum. Mülazımlar, yüzbaşılar gibi ben de bununla bu miktar maaşla şu zamanda geçinemem. Fakat bir ferik iki yüz elli lira yerine iki yüz lira ile geçinebilir. Ben istemiyorum ki ferike iki yüz lira verilmesin yahut ondan fazla verilmesin, ancak mademki ondan fazla verilmesine imkân yoktur, verilen şey de mademki sadece ekmek parasıdır, mevcut imkânı bu ordu mensubinine muhtelif rütbedeki zabitan arasında ekmek parası olarak maksada muvafık ve mütenasip düşecek bir mahiyette tevzi edelim. Teklif budur. Heyet-i Celile burada hakemdir. Evet, ben kanaatimi aşikâr söyledim; tekrar. Gizli bir maksadım yoktur ve bana gizli maksatlar takip ettirecek hiçbir sebep, hiçbir kuvvet de yoktur efendiler...

Müdafa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Süreyya Beyefendi'nin beyanatına...

Reis - Müzakere kâfi görülmüştür.

Müdafa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa - Cevap vermeye mecburum. Süreyya Bey takririnde yalnız eğer ufak rütbeli zabitanaya verilen miktarı tezyit etmek lâzımdır deseydi bununla iktifa etmiş olsaydı, bir dereceye kadar bir şey diyemezdim. Fakat küçük rütbede olan zabitanın maaşını tezyit edelim, büyük rütbede olan zabitanın maaşını tenzil edelim demekle rütbenin kıymet ve ehemmiyeti olmadığını göstermek istiyorlar. Hâlbuki terfi için ehliyet ibrazı lâzımdır. Terfiin bir kıymet-i maddiyesi olmazsa bu nasıl tanzim edilebilir. Sonra bu konulan farklar on liradan ibarettir. Büyük rütbeli ile küçük rütbeli zabıt arasında bu kadar bir fark bulunmasını mı? Her büyük rütbeli zabıt birdenbire büyük rütbeli olmamıştır. Mülazımlıktan, yüzbaşılıktan dolayı o ehliyeti ve fedakârlığı namuskârane bir surette azami hizmet ederek, o mertebeye, o gayeye vasıl ve nail olmuşlardır, O halde neden dolayı büyük rütbeliler şuraya insin, küçük rütbeliler buraya çıksın müsavi olsun diyoruz? Bu böyle iken küçük rütbeli zabitanı himaye ettiğimiz gibi büyük rütbelileri de himaye etmek lâzım gelir. Ve nokta-i nazar da böyle olmalıdır. Verilen fark da onar, yirmi lira, otuz lira zammetseniz bütçe üzerinde hiçbir tesir yapmaz. Bütçe üzerinde tesiri olmayan bir şeyi münakaşa etmekte fayda yoktur. (Muvafık sesleri)

Nuri Bey (Kütahya) - Usul hakkında söyleyeceğim.

Reis - Efendim usule ait bir şey yoktur. (Reye sesleri)

Ahmet Süreyya Bey'in takririni nazarı itibara alanlar lütfen el kaldırsın. Nazarı dikkate alınmamıştır. Başka takrir de yoktur. Birinci madde-i asliyeyi aynen rey-i âlinize vazedeceğim. Birinci maddeyi aynen kabul edip ikinci maddeye geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Birinci madde aynen kabul edilmiş ve ikinci maddeye geçilmiştir.

Madde 2- Tekaüt ve eytam ve eramil maaşı tahsisinde 1340 sene-i maliyesi bidayetine kadar hal-i hazır maaşatı ve 1340 sene-i maliyesi bidayetinden itibaren son beş sene zarfındaki maaş-ı vasatı ve beş sene hitamından sonra işbu kanunla tayin edilen maaşat-ı asliye esas itihaz olur.

Reis - Efendim ikinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri)

Mustafa Bey (İzmit) - Heyeti Celilenin ordumuz Heyet-i Zabitanı hakkında birinci madde ile kabul ettiği adilâne karar, şayan-ı takdirdir. Fakat ikinci madde berrî, bahrî, havaî, jandarma erkân, ümera ve zâbitanıyla, memurin ve mensubîn-i askeriye tekaüt ve eytam maaşı tahsisinde merbut cetvel mucibince 1340 sene-i maliyesi bidayetine kadar hal-i hazır maaşatı ve 1340 senesi bidayetinden itibaren son beş sene zarfındaki maaş-ı vasatı... ilh. esas ittihaz olunur diyor. Efendiler! Cidal-i Milliye iştirak etmiş ve bugün birçok hidemat ifa eylemiş bulunan Heyet-i Zabitanı vardır. Bunlar kadro dolayısıyla veyahut yorgunluğu dolayısıyla ordudan çekiliyorlar. Heyet-i Celilemiz zabitan hakkındaki kararınızı verirken bunlar hakkında da bir karar vermenizi rica ediyoruz. Binaenaleyh bu gibiler eski maaş üzerinden alsın, yeni Heyet-i Zabitanımız yeni maaş üzerinden alsın; bu hikmet-i Hükûmetle mütenasip değildir zannederim. Onlar da birçok mihen ve meşakla çalışmış olduklarından hakları vardır. Diriğ buyurmayınız. Binaenaleyh bu maddenin konulması muhassasat-ı zatiye bütçesinin yükselmesini mucip olur kanaatinde bulunuyorum. Hâlbuki 1340'tan sonra 1341, 1342, 1343, 1344, 1345 beş dereceli olanlar eğer o seneler de tekaüt olunursa beş, altı dereceli, bir de bu sene tekaüt olursa eski maaş üzerinden yedi dereceli olur ki ordu içerisinde yedi dereceli maaş almış zabitan bulunacaktır. Binaenaleyh vazife-i vataniyesini ifa ederek avdet eden bu zabitanın da hakkını vermesini Heyet-i Celileden rica ederim.

Reis - Efendim ikinci madde hakkında başka söz isteyen kalmamıştır. Tadil teklifi de yoktur. Binaenaleyh maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. İkinci madde aynen kabul edilmiştir. Üçüncü maddeye geçiyoruz.

Madde 3- İşbu kanunun mebd-i meriyetinden evvel idareten açığa çıkarılmış ve badema çıkarılacak erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriye seferberliğin ilgası tarihinden itibaren işbu kanunla tayin edilen maaş ve tahsisatın nısfı ve seferberliğin ilgası tarihinden evvel muhassasat-ı sabıkalarına göre maaş-ı aslileri ve tam

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 12

ve tahsisat-ı fevkalâdeleri 13 Kânunuevvel 1335 tarihli Kararnamenin üçüncü maddesi mucibince nispet-i muayyene üzerinden verilir. 13 Kânunusani 1339 tarihli İstanbul Avans Kanununa müzeyyel kanunun ikinci maddesi ile 6 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanun ahkâmı bakidir.

Reis - Efendim, üçüncü madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Üçüncü maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Üçüncü madde aynen kabul edilmiştir. Dördüncü maddeye geçilmiştir.

Madde 4- Makam maaş ve müteferrikası hakkındaki 11 Mart 1338 tarihli Kanunun birinci maddesi müstesna olmak üzere makam müteferrikası ve seferberlik ve cephe zamm-ı maaş ve melbusat ve teçhizat bedeli hakkındaki kanunlar ile işbu kanuna mugayir bulunan ahkâm mülğadır.

Reis - Efendim dördüncü madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Dördüncü maddeyi aynen rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Dördüncü madde kabul edilmiş ve beşinci maddeye geçilmiştir.

Madde 5- Vakt-i hazarda kıtaata memur ve zatî hayvana malik bulunan bölük kumandanından itibaren miralaya kadar (miralay dâhil) ümera ve zabitanın bir hayvanı taraf-ı miriden iâşe olunur.

Reis - Efendim! Beşinci madde hakkında söz isteyen var mı Aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Beşinci madde aynen kabul edilmiş, altıncı maddeye geçilmiştir.

Madde 6- İşbu kanun ahkâmı seferberliğin tarih-i ilgasından muteberdir.

Reis - Efendim, altıncı madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Altıncı maddeyi aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafa-i Milliye, Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

Reis - Yedinci madde hakkında söz isteyen var mı? Yedinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Yedinci madde kabul edilmiştir. Şimdi efendim Nizamname-i Dâhilinin 74. maddesi mucibince bu kanun bir defa müzakere edilir. Tayin-i esamiyle Heyet-i Umumiyesini rey-i âlilerine vazedeceğim. Kabul edenler beyaz; reddedenler kırmızı rey vereceklerdir. (Reyler toplandı.) Efendim reylerini istimal etmeyenler varsa lütfen istimal etsinler. İstihsal-i âra hitam bulmuştur. (Gürültüler) Efendim! Rica ederim, oturun. Daha celseyi tatil etmedim.

Efendim şimdiki müzakerenin neticesini arz ediyorum: Reye iştirak eden zevatın yekûnu (157) binaenaleyh muamele tamamdır. “146” kabul, “7 ret, “4” müstenkif var; binaenaleyh Berrî Bahrî, Havaî erkân, ümera ve zabitanı ile memurin ve mensubîn-i askeriyenin maaşat ve zammı hakkındaki kanun (146) rey ile kabul edilmiştir. (Alkışlar)

Ali Saib Bey (Kozan) - Bir de jandarma var paşam! (Jandarma da vardır sesleri)

Gazi Mustafa Kemal Paşa (Ankara) - Efendiler! Zâbitan ve kumanda heyetinin terfih-i hallerine mütaallik olan bu kanunu kabul etmekle Heyet-i Celileniz orduya karşı zaten taşımakta olduğunuz büyük takdiri ve kadirşinaslığı izhar buyurmuş oldunuz. Bundan dolayı ordu namına arz-ı teşekkür ederim. (Haklarıdır sesleri) Ordu; bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da memleket ve milletin menafî-i âliyesini müdafaada Heyet-i Celilenizin takdiratına liyakat kesp edecek surette çalışmakla bahtiyar olacaktır, mesut olacaktır. (Teşekkür ederiz, eminiz sesleri) Kararınızı nam-ı celilenize orduya iblâğ edeceğim. Teşekkür ederim. (Teşekkür ederiz sesleri) (Alkışlar)

Reis - Malum-ı âliniz bugün Mevlüd-i Nebevidir. Her sene alelusul Meclisi tatil ederiz. Zaten devair tatildir, müsaade buyurursanız yarın Meclisi tatil edeceğiz. Şu halde çarşamba günü öğleden sonra saat bir buçukta içtima edilmek üzere celseyi kapıyorum.

Kırk Birinci İçtima

24 Teşrinievvel 1339 Çarşamba

Reis: İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi.

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Ragıb Bey (Zonguldak).

1- Zapt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum efendim. Zapt-ı sabık hulâsası okunacak:

Kırkinci İçtima

22 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Reis-i Sani Ali Fuad Paşa Hazretlerinin taht-ı riyasetlerinde küşat edilerek zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale ve Ergani livasının müstakilen idaresi hakkında Ergani Mebusu Kazım Vehbi Bey'in teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olmadığına dair Layiha Encümeni mazbatasına kıraat ve kabul edildi. İstihsal Resmi Kanununun tefsiri ve ipekli mensucatın gümrük resmi hakkında olup ruznamenin otuz dördüncü maddesini teşkil eden Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenleri mazbatalarının müstacel ruznameye alınmasına dair Kastamonu Mebusu Halid Bey'le rüfekasının takriri kıraat ve kabul olundu. Berrî ve bahrî, havaî ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ile memurin ve mensubîn-i askeriyenin maaş ve tahsisat-ı fevkaladeleri hakkındaki layiha-i kanuniyenin her şeye takdimen müzakeresi hakkında Müdafa-i Milliye Vekili Kazım Paşa Hazretleriyle rüfekasının ve ruznamenin yedinci maddesini işgal eden “2 Teşrinisani tarihinin ıyd-i millî addi” hakkındaki tekâlifin

mezkûr layiha-i kanuniyeden sonra icra-yı müzakeresine dair Antalya Mebusu Rasih Efendi'nin teklifleri kabul ve marûz-zikir maaş ve tahsisat-ı fevkalâde layiha-i kanuniyenin müzakeresine iptidar edildi. Layiha-i kanuniyenin Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfi görüldükten sonra maddelere geçildi ve bütün mevadd-ı kanuniye aynen ve kanunun Heyet-i Umumiyesi yüz kırk yedi reyle kabul olunarak çarşamba günü içtima edilmek üzere celse tatil edildi.

Reis - Efendim, zapt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalaa var mı? (Hayır sesleri) Zapt-ı sabık hulâsasını aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. Zapt-ı sabık hulâsası aynen kabul edilmiştir. Evrak-ı varideyi arz ediyorum:

2- Evrak-ı Varide

Mazbatalar

- 1- Marmara Adası'nda hapisane-i umumi ittihazına dair Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi'nin, 2/199 numaralı teklif-i kanunisi ve şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası vardır. Adliye Encümenine havale ediyoruz. (Dâhiliyeye de sesleri)

Tezkireler

- 2- Birinci Devre-i intihabiye azasına İstiklâl Madalyası itası hakkında Reis Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin tezkereleri vardır, okunacak:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

22.10.1339

Türkiye Büyük Millet Meclisi birinci devre-i intihabiye azasından oldukları halde cephede ve bilfiil kıtada asar-ı hamaset ve fedakârî gösterdiklerinden dolayı Bozok Mebusu Süleyman Sırrı, Kozan Mebusu Ali Saib ve Gaziantep Mebusu Kılıç Ali Beylere İstiklâl Madalyası Kanununun ikinci ve beşinci maddelerine tevfikân, nısfı yeşil ve nısf-ı diğeri kırmızı şeritli İstiklâl Madalyası itası rica ve meclis-i mezkûr aza-yı mütebakiyasine de kanunun ikinci maddesine tevfikân yeşil kurdela madalya verileceği arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi

Gazi Mustafa Kemal

Reis - Efendim bu hususta mütalaa var mı? (Hayır sesleri) Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Efendim demin Marmara Adası'nda Hapishane-i Umumi tesisine dair Layiha Encümeni mazbatasını Adliye Encümenine havale etmiştik. Dâhiliye Encümenine de havale edilmesi lâzımdır. Dâhiliye Encümenine havale ediyoruz.

Takrirler

- 4- Adliye Encümeninde bulunan aff-ı hususîler hakkındaki levayih ve tekâlifin bir araya toplanarak

aff-ı umumîye tahvili ve takririn Adliye Encümenine havalesi hakkında İstanbul Mebusu Abdurrahman Şeref Bey ve rüfekasının takriri vardır, Adliye Encümenine havale ediyoruz.

İstifanameler

11- Reis-i Sani Ali Fuad Paşa Hazretlerinin istifanamesi vardır, okunacak:

23.10.1339

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Malum-ı âlileri olduğu üzere üç sene mukaddem Meclis-i Âlinin inzııam-ı reyiyile Garp Cephesi Kumandanlığından Moskova sefir-i kebirliğine tayin ve badehu üç defa da Meclis-i Âlinin riyaset-i saniyesine intihap olundum. Bu vesile ile Meclis-i Âlinin acizleri hakkında göstermiş olduğu teveccüh ve itimada bir daha teşekkür etmeyi vecibeden addeylerim. Bu kere hizmet-i askeriyye avdetime lüzum hâsıl olduğundan Meclis-i Âlinin inzııam-ı reyiyile yeni vazifeme hareket edebilmem için vazife-i riyasetten af buyurulmaklıgımı rica ve arz-ı hürmet ederim efendim.

Ankara Mebusu

Ali Fuad

(Ret, ret sesleri)

Hasan Fehmi Efendi (Kastamonu) - Kendim ve rüfekam namına Meclisteki riyaset vazifesine devamını temenni ederim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Orduda deruhte buyurdıkları vazife de çok mühimdir.

Reis - Mücahede-i milliyemizin iptidasından bugüne kadar vatan ve milletimizin temin-i istiklâl ve saadeti uğrunda gerek cephelede; gerek ilk Büyük Millet Meclisinin, gerek Meclis-i Âlinizin riyaset-i saniyesinde şayan-ı takdir himmetler ve pek mebrur hizmet ifa eden reisimiz Ali Fuad Paşa Hazretleri bu kere de büyük bir hizmet-i vataniye deruhte buyurdıklarından dolayı aılarını Heyet-i Celilenizden rica eylemişlerdir. Heyet-i Celileniz namına beyan-ı teşekkürü ifa için Divan-ı Riyasete müsaade buyurulmasını istirham ediyorum. (Hay hay sesleri)

5- Ruznamenin otuz dördüncü maddesini teşkil eden Konya Darüleytamına muavenet hakkındaki layiha-i kanuniyenin müstacel ruznameye nakline dair Konya Mebusu Kazım Hüsnü Bey'le rüfekasının takriri:

Reis - Ruzname hakkında bir takrir vardır, okunacak.

Riyaset-i Celileye

Ruzname-i müzakeratın otuz dördüncü maddesinde muharrer ve Konya Darüleytamına muavenet için takdim olup Muvazene-i Maliyeden gelen teklif-i kanuninin dâr-ı mezkûrun Konya'da zuhur eden harik dolayısıyla harap olarak yetimlerin pek ziyade muhtaç ve sefil bir halde bulunduklarından dolayı müstacel kısıma nakliyle hemen müzakeresini istirham ve teklif eyleriz.

Kazım Hüsnü: Konya

Mustafa Feyzi: Konya

Tevfik Fikret: Konya

Hüseyin Baki: Burdur

Esad: Menteşe

Mehmed Nuri: Kütahya

Mehmed Arif: Eskişehir

Ali Fuad: Ankara

Rasim: Ertuğrul

Ziya: Kengiri
 Hilmi: Ankara
 Raif: Erzurum
 Mustafa: Tokat
 Osman Kadri: Muş
 Fuad: Konya
 Mustafa: Konya
 Eyüb Sabri: Konya
 Ali: Karahisar
 Sabit: Erzincan

Reis - Efendim bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiş ve müstacel ruzname sırasına alınmıştır.

Madde 9- Ruznamenin otuz üçüncü maddesinde mukayyet takririn müstacelen Nafia Vekâletine havalesine dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in beyanatı ve takriri:

Osman Kadri Bey (Muş) - Efendiler! Devletin herhangi bir maslahatı cidden mühimdir. Ehemm-i mühimme takdim suretiyle vükelâdan herhangi biri bir teklif-i kanuniyi veya bir takriri talep ederek encümen-i aidine gönderiyor ve müstacelen müzakere edilip çıkıyor. Bugünkü ruznamenin 33. numarasında mukayyet takririmiz -ki üç dört yüz bin halkın elemi ağlıyor- birkaç gün evvelki ruznamelerde muhtelif numaralara girdi, çıktı, vekil-i aidinin nazar-ı dikkatini celp etmedi. O takririmizle; yolların, köprülerin tamirini rica ve istirham ettik. Malum-ı sâminizdir ki; bu mevsim yolların, köprülerin tamirine müsait bir zamandır. Vekil-i aidinin nazar-ı dikkatini celp etmiyorsa; Heyet-i Celilenizden çok rica ederim, bunu tasviben ve tercihan Nafia Vekâletine havalesine müsaade buyursun. Ruslar düşman sıfatıyla memleketimize girerken bize birçok yollar ihda etmişlerdi. Nafia Vekili bir Müslüman sıfatıyla bunları harap olmaktan vikaye etsin. Takririmin tasviben vekâlete havalesini Heyet-i Celilenizden istirham ederim.

Reis - Osman Kadri Bey'in takrirleri ruznamenin 33. maddesinde muharrerdir. Tahriren istical teklifi yapmamışlardır. İstical teklifi yaparlarsa rey-i âlilerine vazederim. Ruznameye geçiyoruz efendim.

Ruznamenin 1, 2, 3. maddeleri encümeniden gelmemiştir. 4. maddede evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun ilgasına dair Layiha ve Şeriye Encümeni mazbatası vardır, okunacaktır.

Hamdi Bey (Bozok) - Reis Bey, ıyd-i millî gününün tayin ve müzakeresine karar verilmişti...

Reis - Bundan sonra onu müzakere edeceğiz efendim.

Hamdi Bey (Bozok) - Zâbitan maaşatı hakkındaki kanundan sonra müzakere edilecekti.

Ragıp Bey (Kütahya) - Gelecek seneye kadar vakti var.

Reis - Efendim! Evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktu hakkındaki layiha-i kanuniyeyi okuyoruz:

3- Bugün Müzakere Edilen Mevad:

1- Evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun ilgasına dair Layiha ve Şeriye Encümeni mazbatası:

Esbab-ı Mucibe Layihasıdır

27 Rebiyülevvel 1289 tarihli Evkaf Nizamnamesinin on dokuzuncu maddesinde “Evkaf-ı mülhakadan fazlaları mütehammil olup da beratlarında mal-ı maktu münderiç olmayan vakıfların hasılatından maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebeden maada nizam-ı kadîmi veçhile Hazine için icabına göre rub'u veya sülüs olarak mal-ı maktu namıyla

akçe tefrik ve tahsis olunmak üzere keyfiyetleri ba-mazbata iş'ar olunacaktır.” deyu muharrer olduğu halde üç yüz on beş senesine kadar tatbik edilmemiş ve 29 Temmuz 1315 tarihinde irade-i seniyyeye iktiran eden Şûra-yı Devlet kararıyla evkaf-ı mülhakadan tevliyet ve zaviyedarlık ve mezraadarlık ve çiftlik ve malikâne vakıflarının beherine rüyet olunacak muhasebelerinde masarî-i mutade, tamirat, vezaif ve mürettebat-ı Hazine çıkarıldıktan sonra beş bin kuruştan fazlası zuhur eden cesametli itibar olunarak beş bin kuruştan on bin kuruşa kadar olan fazladan humus, on bin kuruştan yirmi bin kuruşa kadar olan miktardan rub'u, yirmi bini tecavüz eden miktardan sülüs ahz edilmesi suretinde mezkûr madde hükmü tadil edilmiştir.

Salifü'z-zikir nizamnamenin on dokuzuncu maddesinde bahis ve hikâye edilen 15 Rebiyülevvel 1269 tarihli nizam-ı kadimde ise “Vakfiyesi ve meşrutiyeti olmayıp hayrat ve müberratı mevcut olan evkafın varidatı kura ve mezari olarak cesametli olursa hîn-i tevcihinde sal-be-sal rüyet olunacak muhasebesinden masarî-i mutade ve mürettebat-ı Hazineden baki kalacak fazlasının rub'u veya sülüsü velhâsıl tahammülüne göre Hazineden mal-ı maktu namıyla bir meblâğ tefrik ve derç kılınacağı” muharrer olmasına binaen ber muceb-i nizam mal-ı maktu ahzi yalnız vakfiye ve meşrutiyeti malum olmayan ve varidatı kura ve mezariden ibaret bulunan mülhakaya münhasır iken muhtelif tarihlerde tadilata uğrayarak ancak bin üç yüz on beş tarihinden itibaren bilumum evkaf-ı mülhakaya şamil olmak üzere tatbikine mübaşeret edilebilmiş ve Evkaf bütçelerinin varidat kısmı senedatını irae eden “B” cetvelinin 15 müteselsil numarasında muharrer meşruhat ile de varidat-ı Hazine senedatı meyanına dâhil bulunmuştur. Hâlbuki seksen dokuz tarihli Evkaf Nizamnamesinin on yedinci maddesi mucibince rüyet-i muhasebe ile mükellef olan kâffe-i evkaf-ı mülhakanın bade'l-muhasebe zuhur edecek fazlalarından varidatının ve meşrutun lehlerinin envaina göre yüzde altıdan yüzde yirmi beş kadar maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebe

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 14

namıyla bir resm ahz ve istifâ olunmakta ve böyle bir resmin ahzedilmesinden dolayı mal-ı maktu tabiriyle ikinci bir resmin alınan resmin miktarını yüzde otuzdan yüzde elliye kadar tenzil etmektedir ki, bu hal alakadarânın bihakkın şikâyatını mucip olmakla beraber haddizatında muvafık-ı madelet de görülmemiş olduğundan bu bapta mezkûr mal-ı maktuun ilgasına dair kaleme alınan kanun layihası merbuten takdim kılınmıştır.

Tetkik ve mütalâasından da anlaşılacağı üzere bazı müstesna vakıfların vakfiyelerine müsteniden veya istisnalarına mukabil mine'l-kadim vermekte oldukları mal-ı maktuun ipkaları zaruri görüldüğünden bunlardan maada bilumum evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun alınmaması muvafık görülmüş ve birinci madde ol veçhile tahrir edilmiştir. Haddizatında muvafık-ı madelet olmadığı cihetle ilgası talep edilen işbu resmin geçmiş senelere ait olup henüz muhasebeleri rüyet edilmemiş olan vakıfların bade'l-muhasebe tahakkuk edecek fazlalarından da ahzı cihetine gidilmesi doğru bir muamele olamayacağından birinci madde hükmü rüyet edilmemiş muhasebat-ı müterakimeye de teşmil edilmiş ve ikinci madde bu esas dairesinde kaleme alınmıştır.

Üçüncü madde alelusul vaz edilmiştir.

Kanun Lâyihası

Madde 1- Vakfiye ve beratlarında mal-ı maktu münderiç olanlardan maada bilumum evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktu mülğadır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteber olup o tarihe kadar her ne suretle olursa olsun rüyet edilememiş olan evkaf-ı mülhaka hesabat-ı müterakimesine de şamildir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şeriye ve Evkaf Vekili memurdur.

01.07.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Hüseyin Rauf

Şeriye Vekili: Musa Kazım

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım

Adliye Vekili: Rifat

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hâriciye Vekâleti Vekili: Hüseyin Rauf

Maliye Vekili: Hasan Fehmi

Maarif Vekili: İsmail Safa

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Mahmud Esad

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Doktor Tevfik Rüşdü

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti Vekili: Kazım

Şeriye ve Evkaf Encümeni

12 Eylül 1339

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Mal-ı maktu namıyla Evkaf Hazinesince istîfa edilegelen resmin ilgasına dair olup Heyet-i Vekile tarafından teklif ve Heyet-i Umumiye kararıyla encümenimize havale buyurulan kanun layihası tetkik edildi. Mal-ı maktu ki evkaf-ı mülhaka fazla-i hasılatından maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebeden mâada Hazine-i Evkaf için icabına göre humus, rub'ü, sülüs nispetinde tefrik edilen bir meblâğdan ibarettir. Heyet-i Vekilenin esbab-ı mucibe layihasında tafsîl ve izah olunduğu üzere muhtelif tarihlerde muhtelif safhalar arz eden bu mal-ı maktu esasen adaletsiz vazedilmiş bir resim olması hasebiyle hiçbir zaman alâkadaranca hüsnütelâkkiye mazhar olamamıştır. Çünkü mütevellileri her sene rüyet-i muhasebe ile mükellef olan kâffe-i evkaf-ı mülhakanın bade'l-muhasebe zuhur edecek fazlalarından varidat ve meşrutun lehlerin nev' ve mahiyetine göre yüzde altıdan yüzde yirmi beşe kadar maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebe namıyla esasen bir resm alınmaktadır. Mal-ı maktu namıyla ikinci bir resim daha ahz ve istîfası resmin miktarını yüzde otuzdan yüzde elliye kadar tezyit etmektedir. Şu kadar ki, berat ve vakfiyelerinde mal-ı maktu muharrer olan mülhakalardan öteden beri alınmakta olan resmin ber muceb-i vakfiye ipkası zaruri olup bunun haricinde umumiyetle evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan resm-i maktuun lağvı encümenimizce tasvip edildi. Evkaf bütçesinin varidat kısmına mevzubahis olan mal-ı maktu miktarı otuz bin lira raddesinde olup bunun bir kısmı berat ve vakfiyelerinde mal-ı maktu muharrer olan evkaftan kadimi veçhile ahz ve istîfa edileceğinden lağvı talep edilen mal-ı maktu miktarı yirmi iki lira raddesinde tahmin edilmektedir. Bunun ise yüzlerle alakadarânın mütemadi ve cidden muhik olan müracaat ve şikâyatını temadi ettirmeye ve idare-i evkafı, muamelât-ı mütemadiye ile meşgul etmeye değeri yoktur. Kanunun ikinci maddesi ise birinci maddenin ifade ettiği âdem-i istîfa hükmünün işbu kanunun tarih-i neşrine kadar rüyet edilememiş olan evkaf-ı mülhaka hesabat-ı müterakimesine de şümülünü ifade etmekte olup evvelen kabul edilen bir hükmün ahiren nakizinin temadisine mesağ vermemek için onun da kabulü zaruri görülmüştür ve her iki madde-i kanuniye aynen kabul edilerek ve müstacelen müzakeresi encümenimizin cümle-i teklifatından olarak Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasdikine arz edilmek üzere huzur-ı riyaset-penahiye takdim kılındı.

Şer'iye ve Evkaf Encümeni Reisi: Abdullah Azmi

Mazbata Muharriri Karahisar-ı Sahib Mebusu: Kamil

Kâtip: Rasih

Aza: Raif (Erzurum)

Aza: Veled Çelebi

Aza: Mustafa Feyzi

Aza: Naim Hazım

Aza: Hafız Şahin

Aza: Eyüb Sabri

Reis - Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında mütalaa var mı? Heyet-i Umumiyesi hakkında mütalaa yoktur, yalnız müstaceliyet teklifi vardır.

Raif Efendi (Erzurum) - Müsaade buyurur musunuz efendim? Geçenlerde bendeniz bunun müstaceliyetini teklif etmiştim ve kabul edilmişti.

Reis - Müstaceliyette iki şekil vardır. Binaenaleyh o iki şekli tavzih edeyim. Bunu müstacel ruznameye almak meselesi başkadır. Kanun için istical kararı başkadır. Kanun için istical kararı, kanunun bir defa müzakeresini talepten ibarettir. Hâlbuki bu kanunun müzakeresi hakkındaki karar bu mahiyette değildir. Binaenaleyh bu istical kararını reye vazedeceğim. O karar kanunun bir defa müzakeresine kifayet etmez.

Şükrü Bey (Bolu) - Kanunun müstaceliyeti nerede kaldı?

Reis - Efendim encümenin teklif ettiği istical kararını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Kanunun Heyet-i Umumiyesini kabul ederek maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kanunun Heyet-i Umumiyesi kabul edilmiştir. Maddeleri okuyacağız:

Madde 1- Vakfiye ve beratlarında mal-ı maktu münderiç olanlardan maada bilumum evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktu mülğadır.

Reis - Efendim birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Yok sesleri) Birinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteber olup o tarihe kadar her ne suretle olursa olsun rüyet edilememiş olan evkaf-ı mülhaka hesabat-ı müterakimesine de şamildir.

Reis - Efendim ikinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) İkinci maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şeriye ve Evkaf Vekili memurdur.

Reis - Efendim üçüncü madde hakkında söz isteyen var mı? Üçüncü maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Kanunun Heyet-i Umumiyesi tenkis-i varidatı mucip olduğu için tayin-i esami ile rey-âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler beyaz, etmeyenler kırmızı olarak rey pusulalarını istimal buyursunlar. Reylerini istimal buyurmayan rüfeka lütfen reylerini istimal buyursunlar. İstihsal-i âra hitam bulmuştur.

Efendim ruznamenin beşinci maddesine geçiyoruz. 2 Teşrinisani tarihinin ıyd-i millî addi hakkındaki teklifler okunacaktır.

2- Saltanat-ı şahsiyenin ilgasıyla hukuk-ı saltanatın uhde-i millette istikrarını tespit edilen kararın Meclisçe ittihaz eylediği günün ıyd-i milli addi hakkında teklifler.

Riyaset-i Celileye

Meclis-i Âlice, İstanbul'daki Hükûmet-i şahsiyenin tarihe intikali ile hakk-ı hâkimiyetin uhde-i millette istikrarını müemmen ve müeyyid kararın verildiği 1 Teşrinisani 1338 günü akşamı mesut bir tesadüf olarak Resul-i Ekremimizin

leyle-i veladetleri olan 12 Rebiyülevvel gecesine de müsadif olduğundan leyle-i mezkure ile ferdasının veladet kandili ile beraber aynı zamanda milli bayram olarak kabulü için âtideki teklifin kesb-i kanuniyet eylemesini arz ve teklif eylerim efendim.

12 Rebiyülevvel
Sivas Mebusu
Hüseyin Rauf

12 Rebiyülevvel Gecesiyle Gününün Milli Bayram Addine Dair Kanun

Madde 1- Leyle-i Veladet-i Hazret-i Hilafet-penahiye müsadif olup Türkiye’de saltanat-ı şahsiyenin ilgasıyla hukuk-ı saltanatın uhde-i millette istikrarını ve hâkimiyet-i milliye’nin teessüsünü suret-i katiyede tespit eyleyen kararın Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edildiği 12 Rebiyülevvel gecesini ile günü Hâkimiyet Bayramı addolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i kabulünden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

Dünkü tarihî celsede müzakere nihayetinde taraf-ı âcizane’den zabıtlarda münderiç olduğu veçhile vaki olan “Saltanat-ı milliyeyi tes’iden bugünün ıyd-i millî olması” teklifini ki bilahare Sivas Mebus-ı Muhteremi Rauf Beyefendi tarafından da teyit ve Heyet-i Umumiyece kabul edilmiştir, bir kanun lâyihası şeklinde bervech-i zir tespit ve arz eylerim.

Millî Saltanat Bayramına Dair Kanun Lâyihası

Madde 1- Teşkilât-ı Esasiye Kanunuyla mevzu olduğu veçhile Türkiye halkının hukuk-ı hâkimiyeti ve hükümraniyesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i mânevîyesinde gayrikabil-i tecezzi ve terk ve ferağ olmak üzere temessül ettiğini ve Misak-ı Millî hudutları dâhilinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinden başka şekl-i hükümet tanımadığını ve Hilâfetin Âl-i Osman’a ait olup Halifenin Büyük Millet Meclisi tarafından intihap kılınacağını ve Türkiye Devleti’nin Makam-ı Hilâfetin istinatgâhı olduğunu mübeyyin beyannamenin kabul ve neşir ve ilânına müsadif 2 Teşrinisani 1338 gecesini ve günü Millî Saltanat Bayramı’dır.

Madde 2- İşbu kanun 2 Teşrinisani 1338 tarihinden mer’idir.

Madde 3- İşbu kanun: Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

Burdur Mebusu
İsmail Subhi

Riyaset-i Celileye

Sabık Sivas Mebusu Rauf Bey’in, Leyle-i Velâdet-i Hazret-i Risalet-penahiye müsadif olan 12 Rebiyülevvel gecesindeki Meclis-i Millînin içtimanda saltanat-ı şahsiyenin ilgasıyla Hâkimiyet-i Milliye’nin teessüsü karar-gir olduğundan bahisle yevm-i mezkûr ve gecenin Hâkimiyet Bayramı olarak kabulü hakkındaki teklif-i kanunisi tekrar encümenimizce mütalaa ve tetkik olunarak şayan-ı müzakere görüldüğünden Heyet-i Umumiyece arz ve takdimine karar verildi.

Layihâ Encümeni Reisi: Emin
Mazbata Muharriri namına: Süleyman Sırrı
Kâtip: Necib Ali

Reis - Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Ferid Bey (Kütahya) - Kanun-ı Esasi Encümenine gitmelidir.

Reis - Efendim, yalnız Lâyiha Encümeni mazbatası vardır. (Kabul sesleri)

Ferid Bey (Kütahya) - Reis Bey! Kanun-ı Esasi Encümenine gitsin.

Reis - Efendim müstacel ruznameye alınmıştır. Fakat usul hakkında bir teklif vardır. Kanun-ı Esasi Encümenine gönderilsin diyor. (Hayır hayır sesleri) Müzakeresine devam edeceğiz. Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir ve maddelere geçilmiştir.

Madde 1- Leyle-i Veladet-i Hazret-i Risalet-penahiye müsadif olup Türkiye’de saltanat-ı şahsiyenin ilgasıyla hukuk-ı saltanatın uhde-i millete istikrarını ve hâkimiyet-i milliyenin teessüsünü suret-i katiyede tespit eyleyen kararın Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edildiği 12 Rebiyülevvel gecesi ile günü Hâkimiyet Bayramı addolunmuştur.

Reis - Efendim! Birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Efendim birinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i kabulünden muteberdir.

Reis - İkinci maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

Reis - Üçüncü maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Kanunun Heyet-i Umumiyesini rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

3- İstihlâk Resmi Kanununun tefsiri ve ipeği havi mensucatın gümrük resmi haklarında 2/62 ve 3/190 numaralı teklif-i kanuni ve tezkireye dair Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenleri mazbataları var, okuyacağız.

Teklif-i Kanununin Esbab-ı Mucibesi

Riyaset-i Celileye

Çakar tabir olunan pamuk mensucatın üzerlerinde bulunan çizgi ve çiçeklerin suni ipekten olması ve suni ipek ile halis ipeğin Tarife Kanununda aynı resme tâbi bulunması itibarıyla mezkûr kumaşlardan gümrüklerce Tarife Kanununun 305. maddesinin saniyen fıkrasının “1” numarasında muharrer nispet dairesinde resm-i gümrük istîfa olunmak lâzım gelip bilahare neşrolunan 295 numara ve 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanun mucibince mezkûr numaranın daire-i şümulünde bulunan işbu kumaşlardan nispet-i mezkûre on iki misline iblâğ edilmişse de bu nispet mevzubahis olan kumaşların kıymetine nazaran yüzde iki yüz raddesinde ve daha fazlaya balığ bulunması hasebiyle böyle esas itibarıyla hasis bir mal için bu derecede ağır resim tediyesi tüccar ve halkı ızrar edeceği gibi mevzubahis maddedeki nispetin on iki misline iblâğını mutazammın kanunun tarih-i neşri ile tatbiki arasında bir müddet kabul edilmesi Türk tüccarının elinde bulunup henüz ihraç edilmeyen bu cins emtianın gümrüklerde toplanıp kalmasına sebep olmuş ve esasen bedelleri dahi tediye edildiğinden mahreçleri bulunan fabrikalara da iadesi imkânsız kalmıştır ki, Rüsumat Müdüriyetinin tahkikatı da bunu müeyyiddir. Hâlihazırda tarifenin tatbikinde bu nev’ kumaşların beher metresine 80 ilâ 100 kuruş resm-i gümrük isabet etmektedir ki, esasen bugünkü piyasa ile 25-30 kuruş raddesinde hasis olan bu kumaşların fi-i aslilerine nazaran bu derece ağır bir gümrüğe tâbi tutulması doğru değildir. Mezkûr kumaşlar ise basmadan dayanıklı biraz da gösterişli ve harcâlem olmak itibarıyla bunlara memleketin ihtiyacı da vareste-i arz ve izah olduğuna ve hâlis ipekli olarak gümrüklere vürut edecek olan zeminleri pamuk veya yün olanların bunlardan tefriki halinde muamelâtta teşevvüş ve suüstimal ihtimali bulunduğu binaen çakarlı ve suni ipekli mensucat ile hâlis ipekli sair mevadd-ı lifiye ile mahlûtan mamul ve ipek miktarı yüzde on beşe kadar olan alelîtlak kumaşların salifü’l-arz 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanunun daire-i şümulünden çıkarılarak bunlardan tarife-i esasiyenin beş misli üzerinden gümrük istifası zımında bervech-i âti mevadd-ı kanuniyenin müstacelen müzakere ve kabulünü teklif ederiz.

28 Ağustos 1339

İsmail: Karahisar-ı Şarki

Feridun Fikri: Dersim

Hacı Bekir: Konya

Refik: Konya

Tevfik Fikret: Konya

Ali Sururi: Karahisar-ı Sahib

Murad: Antalya

Mehmed Emin: İçel

İsmail Kemal: Çorum

Ahmed Hilmi: Kayseri

Halid Mazhar: Kayseri

Ali: Lazistan

17 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Avni: Bozok

Sabit: Erzincan

İhsan: Ankara

Okunamadı: Isparta

Layiha Encümeni Mazbatası

03.09.1339

Tarife-i umumiye'nin 305. ve 308. numaralının saniyen fıkrasının “1” rakamı daire-i şümulüne dâhil olan yüzde on beşe kadar ipeği havi mensucattan tarife-i umumiyedeki on iki misli resmin beş misli olarak alınmasına ve işbu resm-i tadilin gümrüklerde bulunan bu misillû eşyaya şümulüne dair Karahisar-ı Şarki Mebusu İsmail Bey’le rüfeka tarafından verilen 28.08.1339 tarihli tahrir encümenimizce tetkik ve mütalaa olundu. Yüzde on beşe kadar ipeği havi pamuk mensucatın lüks eşyaya nispetle hasis ve harcıâlem olmasına ve bu gibi eşyadan fazla resim istifa edilmesi de gümrüklerde toplanıp kalmasına sebebiyet vermesine mebni tüccar ve halkı sıyaneten teklif-i mezkûr şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Celileye arzına karar verilmiştir.

Layiha Encümeni Reisi: Emin, Tokat

Mazbata Muharriri: Ahmed Remzi

Kâtip: Necib Ali

Kavanini Maliye Encümeninin Esbab-ı Mucibe Mazbatası**Riyaset-i Celileye**

Çakar tabir olunan ve üzerlerinde suni ipekten mamul çizgileri bulunan kumaşlardan Tarife Kanununun 305. maddesinin saniyen fıkrasının “1” numarasında muharrer nispet dairesinde ve ipekli kumaşlar derecesinde resm-i

gümrük istifa edilmekte olduğu ve 295 numaralı 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanun mucibince mezkûr numaranın daire-i şümulünde bulunan işbu kumaşlar nispet-i mezkûrenin on iki misline iblâğ edilmiş ise de bu nispet mevzubahis olan kumaşların kıymetine nazaran yüzde iki yüz raddesinde ve daha fazlaya balığ bulunması hasebiyle haddizatında hasis bir mal olan bu kabil kumaşların yüksek nispetle resme mütehammil olmadığından tadili Karahisar-ı Şarki Mebusu İsmail Bey ve rüfekaı tarafından teklif edilmektedir. Kavanin-i Maliye Encümenine davet olunan Rüsumat Müdür-i Umumisinin huzuruyla keyfiyet lede'l-müzakere evvelâ: İpekli kumaşlar ile suni ipekten mamul çakar tabir olunan kumaşlar arasında metanet ve kıymet itibariyle fark-ı azîm mevcut iken tabi olduğu gümrük resmi arasında fark olmasından tahammül edemeyeceği fiyatla mâl olması; saniyen: Kanunun tarih-i neşriyle tatbiki arasında bir fasıla verilmemiş olduğundan tüccarın fabrikalara sipariş verdiği emtia gümrüklere vürut etmiş ve bedeli tediye edilmiş bulunduğundan bunların ne iadesine ve ne de ihracıyla fûruhtuna imkân kalmamış olduğu anlaşılmıştır.

Mebusun anıh Gümrük Kanununun vaz'ından maksat memleketimize ithal edilecek emtianın metanetini temin etmekle beraber sanayi-i mahalliye teşvik etmek olduğundan ve mezkûr çakar kumaşlarındaki çizgilerin nebattan veya pamuktan mamul çürük ve dayanıksız bir nev' kumaş olduğu anlaşıldığından kanunun tatbiki-i ahkâmıyla beraber neşrinden evvel sipariş verilmiş olup gümrüklere gelen ve fabrikalara iadesine imkân olmayan çakar kumaşların tarife-i asliyenin on iki misli gümrük resmine tabi tutulması bir kısım ticaret erbabının bihakkın felâket ve mağduriyetini mucip olacağı teemmül edilmekle bir defaya mahsus olarak kanunun neşrinden evvel sipariş edilerek gümrük antrepolarına gelmiş olan ve evvelce sipariş edildiği vesaik ile sabit olan kumaşların tarife-i asliyenin beş misli üzerinden resmi alınarak ihracı ve keyfiyetin bir kere de Muvazene-i Maliye Encümeninde müzakeresi münasip görülmüş ve ber vech-i âti mevadd-ı kanuniye tanzim kılınmış olduğu arz olunur.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi: Sabit, Erzincan

Mazbata Muharriri: Ahmed Hilmi, Kayseri

Kâtip: Tevfik Fikret, Konya

Aza: Halil, Ertuğrul

Aza: Osman Kadri, Karesi

Aza: Mustafa, Elaziz

Muvazene-i Maliye Encümeninin Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Çakar tabir olunur kumaşlardan tarife-i asliyesinin on iki misli gümrük resmi alındığından bahisle mezkûr resmin beş misle tenziline dair Karahisar-ı Şarki Mebusu İsmail Bey ve rüfekaının teklif-i kanunileri ve Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasını, encümene davet edilen Rüsumat Müdür-i Umumi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi. İsmail Bey ve rüfekaının teklif-i kanunileri ziynet eşyasının men'ine dair 7 Mayıs 1337 tarihli Kanunun zamanı mer'iyetinde çakar kumaşları rüsumat idarelerince ipekli addedilmeyerek beş misli resm-i gümrük ahzıyla müruruna müsaade edilmekte bulunduğu hâlde ziynet eşyasından memnuiyetinin refiyle Tarife Kanunundaki resm-i aslînin on iki misli gümrük alınarak ithaline dair 11 Kânunusani 1339 tarihinde neşredilen Kanun üzerine çakar kumaşlarından bir kısmının üzerlerinde suni ipekten çizgiler bulunması yüzünden çakar kumaşlarından da Gümrük Tarifesi'nin 308 numarasının saniyen fıkrasının (1) kısmındaki ipekli kumaşlar misullü tarife-i asliyenin on iki misli resm istifa edilmeye başlandığından mezkûr kumaşların kıymetine ve cinsine nazaran derece-i tahammülün fevkinde bulunan mezkûr resmin beş misilden on iki misle tezyidi beş misil resim alınacağı ümidiyle fabrikalara sipariş veren tüccarın malların gümrüğe vürudu zamanında on iki misil resim talebi karşısında mallarını gümrükten çıkaramadıklarını ve fabrikaya iade de edemediklerini beyanla elyevm cibayet edilmekte bulunan on iki misil resmin beş misle tenzili hususundan ibarettir. Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasında da bir nebze beyan olunduğu veçhile çakar denilen tezgâhlar memleket dâhilinde hayli taammüm etmiş olup bu tezgâhlarda Avrupa'dan gelen kumaşlar derecesinde

kumaş imaline başlanmış ve hayli rağbet görmüş olmakla Avrupa'dan gelmekte olan mümasillerine vaz edilmiş olan on iki misil resmin tenzili muvafık olamayacağı bedihidir. Ancak gerek tarifede ve gerek rüsum ve tekâlif miktarında vaki olacak tebeddülün efradın vaziyet-i iktisadiyesine az çok tesiri olacağı muhtac-ı izah bir keyfiyet olmadığı cihetle bu gibi tebeddülâtı havi kavaninin hemen tarih-i neşrinde mer'î olması alakadaramı ızrar edeceğinden efrada kendi işlerini neşredilecek kavanin ahkâmına göre tanzim edebilmeleri için bir mehil bırakılması kadimen müesses bir teamül olduğu hâlde her nasılsa son zamanlarda bu teamüle dikkat edilemediğinden bazı tüccarın zarar-dide olduğu ve Maliye Vekâletiyle Rûsumat Müdüriyet-i Umumiyesinin de müşkülata uğradığı esna-yı müzakerede gerek encümen azasının ve gerek Rûsumat Müdür-i Umumisinin beyanatından anlaşıldığından encümenimiz badema zam ve tenzil-i resme ait neşredilecek kanunların kavaninin neşir ve ilânına dair 18 Mayıs 1337 tarihli Kanundaki ahkâma tabi tutulması muvafık olacağı kanaatindedir.

Kavanin-i Maliye Encümeninin 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanunun neşrinden mukaddem fabrikalara sipariş verip çakar kumaşı celbeden ve elyevm gümrük ambarlarında mallarını beklemekte olan tüccarın zarardan vikayeleri için mezkûr kanunun neşrinden mukaddem fabrikalara sipariş edildiği vesâikle sabit olup gümrük ambarlarında bekletilmekte olan çakar kumaşlarından bir defaya mahsus olarak tarifinin 308 numarasının saniyen fıkrasının (1) kısmındaki miktar-ı aslinin beş misli gümrük resmi ahzı hakkındaki mütalaası tamamıyla varit ve muvafıktır.

(Maabadı gelecek nüshada)

Düyun-ı Umumiye Varidat-ı Muhassasa İdaresinden

İzmir Düyun-ı Umumiye Baş Müdüriyetince ellişer kilo tuz istiâp eder kısmından iki yüz elli bin ve yüzer kiloluktan yüz elli bin adet çuval mübayaa edileceğinden itasına talip olanların siparişin onda biri nispetinde bir meblağı tevdi veya Düyun-ı Umumiye İdaresinin kabul edeceği müessesat-ı maliyenin birinden bu miktar için kefalet ita etmeleri ve sürecekleri peylerini havi kapalı zarflı mektuplarını 1 Mart tarihinde vakt-i zuhura kadar İzmir Düyun-ı Umumiye Baş Müdüriyetine göndermeleri lazımdır. Kapalı zarfların üzerine (çuval münakasasına aidiyeti) ibaresi yazılacak, çuvalar 1 Mayıs 1340 tarihinde İzmir'de sutu palafka(?) olarak teslim edilecektir. Bu bapta daha vasi ve esaslı malumat ahzı için Ankara Düyun-ı Umumiye İdaresine de müracaat edilebilir.

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
14 Cemaziyelahir 1342	Bir seneliği 390 kuruş
21 Kânunusani 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 54 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. **Sene: 2**

Kanunlar

Numara: 394

Hafta Tatili Hakkında Kanun

- Madde 1-** On bin veya on binden fazla nüfusu havi şehirlerde alelumum fabrika, imalâthane, sınai ve ticari bilumum müessesat ve tevabiinin haftada bir gün tatil-i faaliyet etmeleri mecburidir. Tatil günü yirmi dört saatten dun olmamak üzere cuma günüdür.
- Madde 2-** Resmî devairle umumî, hususi, ticari ve sınai herhangi bir müessesede müstahdemîni ve ameleiyi haftada altı günden fazla çalıştırmak memnudur.
- Madde 3-** Açık havada veya senenin bir kısmında çalışan veya faaliyeti mevsime tabi bulunan ziraat, avcılık, balıkçılık, çobanlık, ormancılık, yapıcılık, tuğlacılık ve emsali mesai erbabı işbu kanun ahkâmından müstesnadır.
- Madde 4-** Âtide zikrolunan müesseseler yevm-i mahsusta hafta tatilinden müstesnadır:
- A)** Hastaneler, dispanserler, eczaneler, hamamlar, tebhirhaneler;
 - B)** Vapur, tramvay, su, elektrik, gaz, telefon şirketleri, kuva-yı muharrike müesseseleri, liman, iskele ve istasyon, gümrük ve antrepolardaki tahmiliye ve nakliye şirket ve cemiyetleri, berrî ve bahrî vesait-i umumiye-i nakliye ve hidemat-ı umumiye-i belediye, vâki veya vukuu muhtemel bir kazaya ait tedabir-i seria ittihazına muktezi ameliyat ile bu ameliyatın icrası için zaruri olan alât ve edevatı ihzar edecek müesseseler;
 - C)** Matbaalar, müzeler, umumî kütüphaneler, umumî bahçeler, tiyatrolar, spor, konferans ve konser salonları, sinemalar, halkı eğlendirmeğe mahsus oyun mahalleri, kulüpler;
 - D)** Hanlar, oteller, lokantalar, kahvehaneler;
 - H)** Mütesariü'l-fesat mevat istimal ve imal eden ve tatil-i faaliyeti mamulâtının bozulmasını veya tenzil-i kıymetini mucip olan sanayi müesseseleri; şu kadar ki bu gibi müessesatta müstahdem memurin ve amelenin münavebe suretiyle haftada birer gün mezun olmaları mecburidir.

- Madde 5-** Fırıncılar, kasaplar, yalnız sebze ve yaş meyve satanlar, berberler, nalbantlarla alât ve edevat-ı ziraiye tamircileri, müesseselerini cuma günleri zevalî saat on ikiye kadar açık bulundurabilirler.
- Madde 6-** Cuma günleri tatil eden fabrika, maden ocağı ve sair müessesatta bekçilik, kapıcılık etmek veyahut makine ve kazanları temizlemek, işletmek ve maden ocaklarının inkıtasız faaliyeti bir mecburiyet-i fenniye tahtında bulunan hidematını devam ettirmek gibi ifası zaruri hizmetlerde cuma günleri çalıştırılan müstahdemin ve ameleye o hafta içinde yirmi dört saatten dün olmamak üzere birer gün mezuniyet verilir.
- Madde 7-** Devletin taht-ı idare ve murakabesinde bulunan veya devlet nam ve hesabına işleyip de Müdafaa-i Milliye ile alâkadar olan müesseseler, senede on beş defa cuma tatilini tavik edebilirler.
- Madde 8-** İşbu kanunun ahkâm-ı istisnaiyesinden istifade etmek isteyen müesseselerin sahip veya müdür-i mesullerinin mahallî belediye meclislerine müesseselerinin nev', evsaf ve şeraitini ve istihdam ettikleri memurun ve amele miktarını mübeyyin bir beyanname vererek ruhsatname almaları lâzımdır. Belediye mıntıklarından hariç bulunan müesseseler, en yakın belediyelere müracaat ederler. Ruhsatnameler bir sene için muteberdir.
- Madde 9-** İşbu kanun ahkâmına muhalif olarak cuma günleri açılan dükkân ve müessese, zabıta memurları tarafından kapatılmakla beraber keyfiyeti mübeyyin bir zabıt varakası tanzim ve beray-ı muhakeme resen sulh mahkemesine tevdi olunur. Bu baptaki zabıt varakaları aksi sabit oluncaya kadar mamulün bih ve muteberdir.
- Madde 10-** İşbu kanunun ahkâmına muhalefet eden dükkân ve mağaza ve müessese sahip veya müdürlerinden beş liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır ve müessese sahipleri malen mesuldürler. Sulh mahkemeleri işbu eşhasın muhakemelerini müstacelen icraya ve esbab-ı kanuniye olmadıkça nihayet bir hafta zarfında intaca mecburdurlar. Verilen kararlar ancak kabil-i temyizdir.
- Madde 11-** Alınan nakdî cezalar belediye sandıklarına teslim olunur ve belediyede münhasıran halkın yevm-i tatilini müfit ve sıhhi bir tarzda geçirmesine hadim olacak hususlara ve müesseselere sarf edilir.
- Madde 12-** İşbu kanun ahkâmının nüfusu on binden dün olan şehir ve kasabalarda dahi tatbiki, mahallî belediye meclislerinin karar ve ilâmını vabestedir.
- Madde 13-** İşbu kanun ahkâmı tarih-i neşrinden on gün sonra muteberdir.
- Madde 14-** İşbu kanunun tatbik-i ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

25 Cemazivelevvel 1342 ve 2 Kânunusani 1340

Numara 395

Maliye Bütçesinde Açılmış Olan “Ziraat Bankasının İstanbul Avansına Tediye” Faslına İki Milyon Lira Tahsisat Vazına Kanuna Müzeyyel Dair Kanun

- Madde 1-** 10 Teşrinisani 1339 tarihli ve 370 numaralı kanun mucibince Maliye bütçesinin “Ziraat Bankasının İstanbul Avansına Tediye” faslına ilave olunan iki milyon liralık tahsisattan Ziraat Bankasının salifu’z-zikir avansından bakiye-i matlubu olan 538,863 liranın mahsubundan sonra kalan 1.461.137 liranın 1339 senesi Maliye bütçesinde (Ziraat bankasına tavizat) namıyla yeniden açılacak fasl-ı mahsusa naklen sarfına Maliye Vekili mezundur.
- Madde 2-** Tohumluk zehairin suret-i tevzii 17 Eylül 1339 tarihli Kanun mucibince ifa ve takdir olunmakla beraber zürradan alınacak deyn senedatı Ziraat Bankası namına tanzim olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

28 Cemaziyevvel 1342 ve 5 Kânunusani 1340

Numara: 396

Ticaret-i Berriye Kanununun Fasl-ı Salisinin Onuncu Maddesine Müzeyyel Kanun

Birinci Madde- Ticaret-i berriye kanununun fasl-ı

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

salisinin onuncu maddesine ber vech-i âti fıkra tezyil edilmiştir: İşbu onuncu maddede mezkûr olan üç nev' şirketten maada kooperatif yani ortaklık şirketleri de ticaret şirketlerinden maduttur.

Kooperatif şirketler istihsal ve istihlâk ve itibar ve imar misillü maksatlarla ve şürekânın ihtiyaç ve menafi-i müsterekesini temin ve teshil için teşkil olunan kooperatif şirketlerinin dâhilî nizamnameleri İktisat Vekâletince tetkik ve tasdik olunarak kâtib-i adillikçe tescil olunur. İşbu şirketlerin sermayeleri mütehavvil olur ve itibar üzerine teessüsleri dahi caizdir. Kooperatif şirketler; mesuliyet-i mahdudeli ve mesuliyet-i gayr-ı mahdudeli olmak üzere iki kısma inkısam ederler. Mesuliyet-i gayr-ı mahdudeli kooperatif şirketler şube küşat edemezler.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Adliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

28 Cemaziyevvel 1342 ve 5 Kânunusani 1340

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Birinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Encümen Kavan-i Maliye Encümeninin bahsettiği veçhile çakar kumaşlarının cümlesi Gümrük Tarifesinin 270 numarasının dördüncü fıkrasında (5) rakamlı kısmında dâhil emtia misillü beş misli resm-i gümrük istîfasıyla ithal edilmekte iken bunlardan suni ipekli müzeyyen kısmından aslen tabi bulunduğu marü'l-beyan tarife 308 numarasının saniyen fıkrasının (1) kısmındaki yüzde on beş ipekli kumaşlar misillü resm istîfasına 27 Kânunusani 1339 tarihinde Müdüriyet-i Umumiyyeden emir verildiği lede't-tahkik anlaşıldığından tarih-i mezkûra kadar fabrikalara sipariş edilmiş olan ipekli müzeyyen çakar kumaşlarından bir defaya mahsus olarak yüzde beş gümrük resmi istîfası tensip ve Kavanin-i Maliye Encümeninin tertip etmiş olduğu madde-i kanuniye ol veçhile tadil kılınmıştır. Rüsumat Müdür-i Umumisi Bey'in verdiği izahat esnasında ondan mamul mevad ile süt hulasaları hakkında da bazı ihtilafat olduğu beyan edildiği gibi margarin denilen yağlardan alınmakta olan istihlak resmi hakkında Maliye Vekâletinden 10 Haziran 1338 tarihli tezkire ile talep edilen tefsirin henüz çıkmaması yüzünden İstanbul gümrük-i ardiyelerinde bu

nev' yağların bekletilmekte olduğu anlaşılmış ve mezkûr tefsir talebine ait olup Heyet-i Celileden encümene tevdi edilmiş olan dosyada İsmail Bey ve rüfekasının teklif-i kanunleriyle birleştirilerek müzakere edilmiştir.

Evvelâ memalik-i ecnebiyeden ithal edilecek buğday ve undan mamul makarna, bisküvi ve emsalinden evvelce tarife-i asliyenin beş misli resim alınmakta iken ahiren Maliye Vekâletince on iki misil resim alınması iktiza edeceği hakkında hâsıl olan kanaate mebni bir taraftan Meclis-i Âliden talep edilecek tefsirin süduruna intizarla beraber diğer taraftan gümrüklere gelecek bu gibi mevaddan beş misil ile on iki misil arasındaki farkın ashabı tarafından gümrük veznelere depozito ettirilmek suretiyle muamele-i rüsumiye yapılması emredilmiştir. Bu tefsir talebi İstanbul'a ithal edilecek un ve mamulâtından İstanbul'da istifa edilmekte olan beş misil ile Anadolu'da istifa edilmekte olan resim arasındaki farkın alınması iktiza edeceği hakkında 15 Nisan 1339 tarihli Avans Kanununun dokuzuncu maddesinden tahaddüs etmiştir. Gümrük tarife-i asliyesi üzerinde muhtelif emsal tatbikine ait evvelce neşredilen müteaddit kanunların metinleriyle hîn-i tanziminde encümenlerce yazılan esbab-ı mucibe mazbataları ve Heyet-i Umumiye müzakeratı tetkik olunarak filhakika memalik-i ecnebiyeden ithal edilecek buğday ve sair hububatlar her nev' unlar ve bunların mamulâtından resm-i aslinin on iki misli resim istifası takarrür ettiği ve İstanbul'da mevadd-ı gıdaiye fiyatının ahalinin derece-i tahammülünden fazla tereffü etmiş olmasına mebni bir müddet için müsaade-i mahsusa şeklinde İstanbul gümrüklerine gelecek bu gibi mevadd-ı gıdaiyenin muvakkaten beş misli gümrük resmine tâbi olması takarrür ettiği zaman İstanbul'a beş misil resimle girecek olan mevad İstanbul'dan Anadolu'ya ithal edilirse, Anadolu'da tâbi olduğu on iki misil resme tabi olması zaruri görülerek aradaki fark-ı resmin istifasını teminen madde-i kanuniyenin tanzim olunduğu neticesine kesb-i ıttıla edilmiştir. Binaenaleyh memalik-i ecnebiyeden ithal edilecek buğday ve zehair ve her nev' unlar gibi bunlardan mamul bilcümle mevaddan dahi gümrük tarife-i asliyesindeki resmin on iki misli olarak resim ahzı iktiza edeceği bedihidir. Ancak bu gibi buğday ve undan mamul mevaddan şimdiye kadar gümrüklere vürut edip de farkı resim depozito olarak veznelere tevdi ettirilmiş veyahut henüz ardiyelerde mevcut bulunmuş olan mevaddan bir defaya mahsus olmak üzere beş misli resim ahzıyla mürurlarına müsaade edilmesi esbab-ı salifeye binaen münasip görülmekle bu bapta da layihaya bir madde derç olunmuştur. Süt hulâsalarına gelince 7 Mayıs 1337 tarihli Kanuna merbut ve mezkûr kanunun üçüncü maddesinde mezkûr (b) numaralı cetvelde Tarife Kanununun 113. maddesi (kahve ve kakao ile hazırlanmış ve hava almamak üzere kapalı kaplarda mahfuz kapların sıklığı dâhil olduğu hâlde) ve süt hulâsaları diye muharrer olup bu ibaredeki (ve süt hulâsaları) kaydından Gümrük Tarifisinin 34 numarasında mezkûr (süt teksif ve ta'kim edilmiş) diye mezkûr olan bilcümle teksif ve ta'kim edilmiş sütler kastedilmiş ise de tarifenin 113. ve 34. maddelerinin birbirlerine karıştırılmış olması ve hâlbuki tarifenin 313 numarasında esasen mezkûr bulunmayan ve piyasada macun veyahut toz halinde süt hulâsası diye satılan bir madde mevcut bulunması tarife ıstılahında şimdiye kadar süt hulâsası tabirinin istimal edilmemiş olması rüsumat idarelerince iştibahı mucip olmuştur. Bu bapta encümen esbab-ı mucibe mazbatasını ve Büyük Millet Meclisi zabıtnamelerini tetkik ederek marûl-beyan süt hulâsaları tabirinden bilcümle ta'kim ve teksif edilmiş sütler ve süt hulâsaları maksud olduğu neticesine vasil olmuştur. Binaenaleyh ta'kim ve teksif edilmiş bilcümle sütlerin bila-istisna resm-i aslinin on iki misline tâbi olması iktiza eder.

Margarin yağlarına gelince: İstihlâk resmi hakkında 15 Nisan 1338 tarih ve 212 numara ile neşredilen kanunun birinci maddesinde margarin için beher kilosundan seksen kuruş istihlâk resmi alınacağı zikredilmiştir. Hâlbuki mezkûr kanunun tatbikinde rüsumat idaresi gümrük tarifisinin otuz bir numarasının saniyen fıkrası (sair hayvani yağlar, iç yağı, margarin çerviş, kaşkaval, kuyruk yağı, canavar yağı ve oleo margarin ve işbu tarifenin başka yerlerinde zikrolunmayan ekle mahsus hayvanat yağları) diye muharrer olduğu ve mezkûr tarifenin 135. maddesinde ise (pamuk yağı, kolza yağı, koka yağı, Amerikan fıstığı yağı, hurma cinsi ağaçların koyu yağı, tahin ve sair nebati yağlar, ekle mâni olacak surette tağyir olunmamış ve işbu tarifenin sair yerlerinde mezkûr bulunmamış) denildiğini görmüş ve margarin tabirinin ne gibi mevadda tatbik olacağına iştibah eylemiştir. Bu iştibahı def için de Maliye Vekâleti tefsire ihtiyaç görerek marûl-beyan 10 Haziran 1339 tarihli tezkeresiyle Heyet-i Celileden tefsirini talep etmiştir.

Keyfiyet tetkik olundukta 15 Nisan 1338 tarihli İstihlâk Resmi Kanununun birinci maddesinde umumi bir ifade ile (margarin yağları) denilmesine ve Tarife Kanununun 31. maddesinde margarin ile beraber oleo margarin de birlikte mezkûr olmasına ve margarin tabirinin bilumum şuhuma şamil bir âlem olarak kabul edildiği anlaşılmış mebni

marü'l-beyan İstihlâk Resmi Kanununun birinci maddesindeki mezkûr margarin yağları tabirinin bilcümle şuhum-ı hayvaniyeye şamil bulunduğu anlaşılmıştır. Binaenaleyh bilcümle şuhum-ı hayvaniyenin cümlesinden beher kiloda seksen kuruş istihlâk resmi istifası iktiza eder.

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Merbut dosyada mevcut Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasıyla geçen sene encümenimizden tanzim edilmiş bulunan mazbatalarda aynı fikir kabul edilmiştir.

Ancak İstanbul'un iltihakı tarihi olan 4 Teşrin 1338 tarihinden mukaddem, İstanbul Hükûmet-i sâkitasınca 25 Mart 1335 tarihli Kararname tatbik edilmekte olduğundan Büyük Millet Meclisince neşredilen 15 Nisan 1338 tarih ve 218 numaralı İstihlâk Resmi Kanunundan haberdar olmayan ve margarin yağlarının beher kilosundan seksen kuruş resme tabi olacağına dair hiçbir malûmata vâkıf bulunmayan tüccar tarafından Amerika ve Avrupa'ya sipariş edilip muahharan gümrüklere vürudunda kilosuna seksen kuruş istihlâk resmi talep edilmiş olan margarin yağları ashabı bittabi mezkûr istihlâk resmini tediye edemeyerek eşyaları üzerinde muamele-i rüsumiye yaptırılmamış ve masarîf-i nakliyenin kesreti ve tediye ettikleri emtia bedeli ve komisyon ve sairenin tesiriyle iadesi halinde dahi küllî zarara giriftar olacaklarını düşünerek mahrece iadeye de imkân bulunamamış olduklarından mezkûr yağları gümrük ardiyelerinde intizar halinde bırakmışlardır. Mezkûr yağlar hakkında da çakar ve un mamulâtı hakkında teklif ettiğimiz veçhile bir defaya mahsus olmak üzere istihlâk resmi istifa edilmeyerek muamele-i rüsumiyenin icrasıyla ithaline müsaade edilmesi ve badema gümrüklere vürut edecek bilcümle şuhum-ı hayvaniyeye şamil bulunan margarin yağlarının umumiyetle beher kilosundan seksen kuruş istihlâk resmi istifası tensip olunmuştur. Marü'l-beyan tertip ettiğimiz mevadd-ı kanuniyenin ve tefsire ait olup mazbatamızda arz ettiğimiz hususatın kabul ve tasdikini Heyet-i Celilerine arz eyleriz.

Reis: Ferid, Kütahya Mebusu

Mazbata Muharriri: Ali Cenani, Gaziantep

Kâtip: Fuad, Konya Mebusu

Aza: Ahmed Muhtar, Trabzon

Aza: Mükerrerem, Isparta

Aza: Rahmi, Sivas

Aza: Musa Kazım, Konya

Aza: Abdülhalik, Kengiri

Maliye Vekâletinin Tefsir Talebi *Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine*

İstihlâk resmi alehtlak margarin yağlarına tahsis edilmiş olup “margarin” yağının dâhil bulunduğu Tarife Kanununun otuz birinci numarasının saniyen fıkrasında çerviş, kaşkaval, kuyruk ve iç yağları da dâhil olmasına ve mezkûr kanunun yüz otuz beşinci maddesinde dahi pamuk, kolza, koka, Amerikan fıstığı, hurma cinsi ağaçlar yağlarıyla sair nebati yağların da zikredilmesine binaen sarahat-i kanuniyeye karşı yalnız “margarin” yağlarından istihlâk resmi alınmakta olduğu beyanıyla yanlışlığa mahal kalmamak üzere bu suretle yapılan muamelenin doğru olup olmadığı bazı gümrüklerden sorulmasıyla memalik-i ecnebiyeden gelen bilumum nebati ve hayvani yağların istihlâk resmine tabi tutulması muktezi ise de bu baptaki madde-i kanuniyenin tefsiren tebliğine kadar “margarin”

yağından maada mezkûr maddede muharrer yağlara ait istihlâk resminin de depozitoya raptı tamimen tebliğ edilmiştir. Memalik-i ecnebiyeden gelen bilumum hayvani ve nebati yağların istihlâk resmine tabi tutulması vaz-ı aslisine muvafık ve Meclis-i Âli zabıtnamelerine de mutabık bulunduğu nazaran bu bapta tefsiren bir karar ittihaziyla tebliğine müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

26 Mayıs 1338

Maliye Vekili

Hasan Fehmi

Teklif-i Kanunî

Madde 1- Tarife-i umumiyenin 305. ve 308. numaralarının saniyen fıkralarının (1) rakamı dairesi şümulüne dâhil olan yüzde on beşe kadar ipeği havi mensucattan tarife-i umumiyedeki resmin on iki misli yerine beş misli istifa olunur.

Madde 2- Birinci maddede muharrer eşyadan henüz resmi tediye edilmemiş olarak gümrüklerde mevcut bulunanlardan dahi madde-i ânifede muharrer resm-i muaddil istifa olunur.

Muvazene-i Maliye Encümeninin Teklif Ettiği Mevadd-ı Kanuniye

Madde 1- Tarife-i umumiyenin 305. ve 308. numaralarının “A” fıkrası daire-i şümulüne dâhil olan Gümrük Kanununun tarih-i neşrinden evvel fabrikalara sipariş verilmiş olup gümrük antrepolarına vücut eden ve kanunun tarih-i neşrinden evvel sipariş edildiği vesaik ile sabit olan çakar nev’ kumaşlardan bir defaya mahsus olarak tarife-i asliyenin beş misli üzerinden resm-i gümrük istifa olunur.

Madde 2- İşbu madde-i kanuniye tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

Muvazene-i Maliye Encümeninin Teklif Ettiği Mevadd-ı Kanuniye

Madde 1- Gümrük tarifesinin 308. numarasının saniyen fıkrasının (1) kısmı daire-i şümulüne dâhil olan ve 17 Kânunusani 1339 tarihinden mukaddem fabrikalara sipariş verilerek gümrük ardiyelerine vücut ettiği vesaikiyle sabit olan ipekli çakar kumaşlarından bir defaya mahsus olarak tarifedeki resm-i aslisinin beş misli resm istifa edilir.

Madde 2- İşbu kanunun tarihi neşrinden mukaddem fabrikalara sipariş verildiği vesaik ile sabit olan un mamulâtından bir defaya mahsus olarak tarifede muayyen resm-i aslisinin beş misli gümrük resmi istifa olunur.

Madde 3- 4 Teşrinisani 1338 tarihinden mukaddem fabrikalara sipariş verilip elyevm gümrük ardiyelerine vücut etmiş bulunan margarin yağlarından bir defaya mahsus olarak istihlâk resmi istifa edilmeyerek ithal olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü’l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

Rasih Efendi (Antalya) - Efendim teklifin muhtevi bulunduğu her üç maddede tamamen talep olunan vesaik matlup derecede tespit edilemeyecek bir şekildedir. Binaenaleyh bendeniz kanunun Heyet-i Umumiyesinin reddini teklif ediyorum.

Avni Bey (Bozok) - Biraz izah buyurun.

Rasih Efendi (Devamla) - Efendim Tarife Kanununun neşrinden evvel fabrikalara sipariş verildiğini ispat için gümrük memurlarının kerameti yoktur. (Encümen izahat versin sesleri) (Maliye Vekilinin huzuruyla müzakere edilsin sesleri)

Şükrü Bey (Bolu) - Maliye Vekilinin huzuruyla müzakeresi lâzım gelir.

Rasih Efendi (Antalya) - Her vakit için böyle bir fatura elde edilebilir.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendim! Bu kanun lâyihasını Karahisar-ı Şarki Mebusu İsmail Bey teklif ediyor. Heyet-i Muhteremeniz göreceksiniz ki, çakarlı kumaşlar denildiği vakit %15 nispetinde değil hattâ %1 nispetinde içerisinde ipek olmadığı pek aşikârdır. Burada çakardan maksat çakarin üstündeki fantazi olarak konulan suni ipektir. Suni ipek bizim gümrük tarifelerinde kullanmış olduğumuz tarife lisanında hulfe tabiriyle yâd edilir. Bunlar âdi ısırgandan yapılmış ve parlak bir şekilde kumaşların üzerinde gördüğümüz mevaddır. Bunun üzerine gümrük tarifesinde hulfe otu ile ısırgan otu ile yapılan suni ipeklerle hâlis ipekler arasında fark gözetmeksizin hâlis ipek rüsumu tahsil edilmek isteniyor. Halbuki esas itibariyle bunları Avrupa'dan celp ettiğimiz vakit metresi 25-30 kuruştur. Fiyatlar üzerinden bu rüsumu kabul ettiğimiz takdirde beher metresinde 80-100 kuruşluk bir kıymet tezayüt ediyor. Bu ise en ziyade ahali, köylü ve fukara tarafından istimal olunan bir kumaştır. Bunu bu suretle gümrük tarifesine tâbi tutarak ithal ettiğimiz takdirde hem fukaramız, hem tüccarımız mutazarrır olacaktır.

İkinci: Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatalarında buyuruyorlar ki bizim memleketimizde çakar imalâthaneleri çoğalmıştır. Encümene, çakar tabir ettikleri

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 4

kumaş hakkında herhangi bir arkadaşın izahat verdiğini bilmiyorum. Bendeniz bu hususta izahat veriyorum. Çakardan maksat, bizim bildiğimiz manusa dokuma değildir. Evet memleketimizde manusa ve dokuma tarzında kumaş yapan birtakım tezgâhlar vardır. Hepimiz arzu ederiz ki bu tezgâhlar daha ziyade taammüm etsin. Lâkin bununla onun arasında büyük fark vardır.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Çakarla köylünün ne alâkası vardır.

Zeki Bey (Gümüşhane) (Devamla) - Fukaranın alakası vardır Paşa Hazretleri. Bunun içerisinde bir tek ipek olduğunu herhangi bir kimyager gösterecek olursa...

Rüşdü Paşa (Erzurum) - İpekli değil... İpekle karışık. (Gürültüler)

Reis - Rica ederim efendim. Muhavere etmeyiniz, söz kesmeyiniz!..

Zeki Bey (Gümüşhane) - Zaten arzu edildiği üzere mesele tavazzuh etmemiştir. Layihanın bir defa İktisat Encümeninde dūr u dıraz müzakere edildikten sonra alacağı şekil üzerine buraya gelmesi icap eder. Yok bu şekilde gelirse olmaz. Muvazene-i Maliye Encümeni olsun, Kavanin-i Maliye Encümeni olsun, Maliye Vekâleti olsun, bu kanunun neşrinden evvel sipariş verilmiş de gümrüklere gelmiş olan eşyanın bir defaya mahsus olmak üzere muafiyetini teklif ediyorlar. Eğer bunu, bir defaya mahsus olarak istok halinde bulunan emval-i mensucaya hasredek olursak ilerde sipariş vermek için Hükûmet tüccarânı menetmiş oluyor. Hâlbuki menetmek için Hükûmet böyle bir emir vermemiştir. Bunu ipekli diye tanırsak mesele başkadır. İpeksiz diye tanırsak ortada bir mesele yoktur. Bundan maada ipekli ve ipeksiz mamulâtı birbirinden tefrik etmek için mısır pamuğundan mamul “merserize” denilen kumaş vardır. Onda da bir parlaklık vardır. Bu da ipekten mamul değildir. Kumaşların üzerinde, âdi basma üzerinde, yüzde on nispetinde çizgilerle hulfe otundan veya ısırgan otundan mamul bir fantazidir ki, yıkandıktan sonra asıl pamuk olan mensucatu kalır, dayanıklıdır. Üzerinde ısırgan otundan yapılmış olan parlaklığı gider, bir şey kalmaz. Maliye Vekili Bey tarafından teklif edilen kanunda ise “A” rakamı ile gösterilen gümrük tarifesine göre yüzde beş gümrük resmi ile ihracı teklif ediliyor. Hâlbuki Kavanin-i Maliye Encümeninin teklifinde ise: Antrepolarda mevcut olanlardan

maada ikinci defa siparişlerde on iki misli gümrüğe tâbi tutuluyor. Bu ise ahalinin, zararını muciptir. Onun için İktisat Encümeninde müzakere edildikten sonra Heyet-i Umumiyye gelmesini teklif ederim.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ferid Bey (Kütahya) - Efendim Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri burada olmadığı için bendeniz arz-ı malûmat edeceğim Heyet-i Celilenize şimdi takdim edilen kanun üç maddeyi ihtiva ediyor. Maddelerden birincisi: Çakar denilen kumaşlar, ikincisi: Un mamulâtı, üçüncüsü şuhum-ı hayvaniyeden margarin ve ona benzer oleo margarin gibi birtakım hayvani yağlardır... Efendim! Bunların her üçü hakkında gümrüklerimizin muamelâtı neticesi olmak üzere gümrük anbarlarına gelmiş ve fakat muamele-i rüsumiyeleri muhtelif esbaptan dolayı hal ve intaş edilmemiş birtakım eşya vardır. Eğer bu hususta takip edilen nokta-i nazarın tafsilâtını arzu buyurursanız uzundur. Onu ayrı bir müzakerede mevzubahis ederiz. Şimdilik Heyet-i Celilenize şunu arz edeyim ki: Muvazene-i Maliye Encümeni; vekil-i aidinin ve Rûsumat Müdür-i Umumisinin huzuruyla icra ettiği müzakerat-ı amika neticesinde şu tarzda teklif edilen üç madde-i kanuniyenin, menafi-i âliye-i devlete en muvafık bir şekil olduğunu kabul etmiştir. Bunlardan her üçü hakkında arz etmiş olduğu veçhile bazı tüccar, gümrüklerde on iki misli resme tabi olması lâzım gelen bu eşyanın beş misil resme tabi olduğunu zannederek veyahut gümrüklerimizde tatbikat nokta-i nazarından bir zamana kadar beş misli gümrüğe tabi olacağına ihtimal vererek sipariştatta bulunmuşlardır. Bu tüccarın bugün gümrük anbarlarında toplanmış mallarını eğer menafi-i memleketi muhafaza arzusuyla on iki misle tabi tutacak olursak şüphesiz ki, beş misil gümrük vermek itibarıyla sipariş yaptıkları için zarar görmeleri icap ediyor: Hâlbuki bundan sonra her ne suretle olursa olsun bu eşyayı beş misil gümrükle memleketimize ithal taraftarı olacak olursak arz ettiğim veçhile gerek malî, gerek iktisadi ve gerek zirai noktalardan memleketin mazarratını dâi olacaktır. Bunun için bunun ikisi ortası bir karar ittihaz olunmuştur. Zeki Beyefendi'ye arz ederim ki İktisat Vekâleti bu hususları; bilhassa “çakar” denilen kumaşlar hakkındaki meseleyi tetkik ve tezekkür ederek encümeninizin kabul ettiği karara muvafık bir karar ittihaz etmiştir.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Böyle bir şey İktisat Encümenine gelmemiştir.

Ferid Bey (Kütahya) (Devamla) - O halde Kavanin-i Maliye Encümenine gitmiştir. Yani Muvazene-i Maliye Encümeninden maada diğer bir encümen de bu meseleyi tetkik etmiştir. Binaenaleyh memleketimizin yağları ile bilhassa en nefis yağlarımızla rekabet eden “margarin” ve “oleo margarin” yağlarının memlekete duhulünün men'i için gerek un ve dakik hakkındaki mukarreratımız...

Zeki Bey (Gümüşhane) - Bunda beraberiz.

Ferid Bey (Kütahya) (Devamla) - Hakkındaki mukarreratımızda memleketimizde yetişen şeyler on iki misli gümrüğe tabi olduğu halde Avrupa'da yapılmış olan şeylerin beş misil üzerine memleketimize girmesi iktisadiyatımız nokta-i nazarından caiz olamayacağı için ve aynı suretle bu kumaşlar içerisinde mevcut merserize kotondan, pamuktan veyahut suni ipek dedikleri ipekli mensucatı memleketimizde vücuda getiren bazı tezgâhlar olup onlarla rekabetin önünü almak için bunu muvafık görüyoruz;

Evvelki maruzatımı yine tekrar ediyorum: Bunun muhtelif cihetlerini mütalâa ettikten sonra menafi-i umumiye-i memleket için bu üç metân, memleketimize girerken on iki misil resme tabi tutulmasının teminini Muvazene-i Maliye Encümeni muvafık görmüştür, yalnız encümen bu tatbikatın bütün gümrüklerimizde her taraftan icra edildiği ana kadar haberleri olmaksızın bu tarzda ısmarlanmış kumaşları getirenler mevcut ise vesikalarını ibraz etmekle ve tarih-i siparişi tamamıyla tayin etmek suretiyle kendilerini mutazarrır etmemek için bir defalık olarak imrarını kabul etmiştir. Maruzatım bundan ibarettir. Tekrar ediyor ve nazar-ı dikkat-i âlinizi celp ediyorum beyefendiler. Eğer bu hususta daha mufassal maruzatta bulunmamızı arzu buyurursanız bunu başka bir celseye bırakınız ve o celsede arzu ettiğiniz surette mufassal malûmat arz ederiz.

Mahmud Celal Bey (İzmir) - Reis Bey! Müsaade buyurun.

Reis - Celâl Beyefendi! İktisat Encümeni namına mı söyleyeceksiniz?

Mahmud Celal Bey (İzmir) - Bu mesele şüphesiz memleketin iktisadiyatından en mühimmine taallûk eder. Binaenaleyh usulen İktisat Encümeninden de bir kere geçmesi lâzım gelir. Heyet-i Umumiyyeden rica ederim, İktisat Encümenine tevdi etsinler. Biz de nokta-i nazarımızı arz ederiz.

Reis - Efendim! Bu hususta bir teklif vardır. Gümüşhane Mebusu Zeki Bey, bu meselenin İktisat Encümeninde müzakeresini teklif ediyorlar. Bundan başka İktisat Encümeni Reisi Beyefendi de bunun encümene tevdiini teklif ediyorlar.

Ferid Bey (Kütahya) - Hiçbir mahzur yoktur efendim.

Reis - İktisat Encümenine tevdiini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. İktisat Encümenine veriyoruz.

Efendim! Evkaf-ı mülhakadan alınmakta olan mal-ı maktuun ilgasına dair Kanunun netice-i ârasını arz edeceğim. Reye iştirak eden âzanın adedi (146), (143) kabul ve 3 müstenkif vardır. Binaenaleyh kanun 143 reyle kabul edilmiştir.

4- Konya Darüleytamı için tahsisat itası hakkında 4/88 ve 2/193 numaralı teklif-i kanunî ve Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası:

Reis - Efendim! Demin tacilini kabul buyurduğunuz Konya Darüleytamı tahsisatı hakkındaki

21 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

teklif-i kanuni ve Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatasını müzakere edeceğiz.

Teklif-i Kanununin Esbab-ı Mucibesi

Riyaset-i Celileye Konya'da umum evlad-ı şüheda ile diğer eytama mahsus olarak zükur ve inas için ayrı ayrı cesîm darüleytamlar tesis edildiği malûmdur. İşbu müesseselerde elyevm yüzlerce bîkes çocuk talim ve terbiye görmekte ve ilbas ve iâşe olunmaktadır. Memalik-i milliyemizin her tarafından bîkes çocuklar gelip buralara sığınarak okumakta ve sanat öğrenmektedir. Cephelerden bir hayli evlad-ı şüheda gönderilmiştir. Hatta Söke'den gönderilmiş ve bunlar da yerleştirilmiştir. Bunlar için memleketçe azami muavenet yapılmakta ise de böyle azîm müessesatın temin-i devamı Hükûmetçe de muavenet ifasına mütevakıftır. Müessesat-ı maruzanın, memalik-i milliyemizin her tarafından gönderilmekte olan çocuklarına mahsus olmasına göre umumi bütçemizden muavenet ifası lâzımedendir. Binaenaleyh bir muavenet-i mahsusa olmak üzere Konya Darüleytamına 1338 senesi emval-i umumiyesinden on bin lira tesviye edilmek üzere ber vech-i zir mevadd-ı kanuniyenin kabulünü teklif eylerim.

23 Teşrinievvel 1338

Konya Mebusu

Kazım Hüsnü

Muvazene-i Maliye Encümeninin Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Konya Darüleytamına Muvazene-i Umumiyyeden on bin lira itası hakkında Kazım Hüsnü Bey ile rüfekasının geçen Meclisten müdevver teklif-i kanunisiyle işbu teklifin tesri-i müzakeresine dair kezaik Kâzım Hüsnü Bey ile rüfekasının takrir-i tetkik ve icabı müzakere olundu. Gerek sahib-i teklifin verdiği şifahi izahattan ve gerek teklif-i kanununin esbab-ı mucibesiyle muahhar takririn mütalaasından anlaşıldığına göre Konya'da zuhur eden harikte darüleytam binasının da yandığı ve çocukların acınacak bir halde bulundukları anlaşılmaktadır. Memleketimizde miktarı yüz binlere varan evlâd-ı şühedanın talim ve terbiyesi için açılmış olan bu kabîl müessesata hatta daimî küçük yardımlarda bulunmak suretiyle olanların idame-i mevcudiyeti pek lâzım ve faydalı olduğu gibi kışın takarrübü hasebiyle Konya'da açığındaki çocukları barındıracak bir binanın serian inşası da derece-i vücupta bulunduğundan yapılacak muavenetle gayrikabil-i kıyas büyük hizmetleri görülen mezkûr darüleytamın inşaatına ve masarifi daimesine medar olmak üzere teklif veçhile on bin liranın itası encümenimizce de tasvip edilmiştir.

Muavenet-i içtimaiye bütçesinde İstanbul Darüleytamları Tahsisatı namıyla bir fasıl mevcut olup bunun alelumum (Darüleytamlara muavenet) şeklinde tebdili muvafık görülmüş ve İstanbul Darüleytamları Tahsisatının birinci madde olarak mezkûr fasla vaz'ı ve Konya Darüleytamına muavenet namıyla de ikinci bir madde küşat edilerek işbu maddeye 10000 lira tahsisat konulması tensip ve bu yolda bir layiha-i kanuniye bi't-tanzim beray-ı tasdik takdim kılınmıştır.

Reis: Ferid, Kütahya Mebusu

Mazbata Muharriri: Mazhar Müfid, Denizli

Kâtip: Fuad, Konya

Aza: Ali Cenani, Gaziantep

Aza: Mükerrrem, Isparta

Aza: Ahmed Muhtar, Trabzon

Aza: Rasim, Sivas

Aza: Mustafa Abdülhalik, Kengiri

Aza: Rahmi, Sivas

Teklif-i Kanuni

Madde 1- Eytamın iaşe ve talim terbiyeleri için Konya'da küşat edilmiş olan darüleytamın inşaatına ve masarîfı daimesine ve sairesine medar olmak üzere 1338 Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinin faslına on bin lira ilaveten kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

Muvazene-i Maliye Encümeninin Teklif Ettiği Mevadd-ı Kanuniye

Madde 1- 1339 senesi Muavenet-i İçtimaiye bütçesinin (c/181) "Darüleytamlara Muavenet" faslında "Konya Darüleytamına Muavenet" namıyla yeniden açılacak ikinci maddeye on bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

Vehbi Bey (Karesi) - Bendeniz bir şey soracağım. Bu mevcut darüleytamlara muavenet diyor.

Şükrü Bey (Bolu) - Kimden soruyorsunuz?

Reis - Efendim encümenden soruyor, tabî riyaşete hitaben sorar, riyaset de encümenden sorar.

Vehbi Bey (Devamla) - Darüleytamlara muavenet için fasıl ve mevad mevcuttu, ikinci bir madde ile Konya Darüleytamı diye tahsis edilir, hâlbuki Konya Darüleytamı, mevcut darüleytamlar meyanındadır, değilse yine mevcut darüleytamlar meyanında tahsisat vazedilmesi icap eder.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim Konya Darüleytamı devletin idare ettiği darüleytam değildir.

Vehbi Bey (Karesi) - Halk tarafından idare edilen darüleytamdır.

Ferid Bey (Devamla) - Evet halk tarafından idare edilen darüleytamdır. Bu darüleytam yanmış olduğundan inşası için de lâzım gelen masarîfı yapmışlar. Fakat binayı vücuda getirip de hakikaten yetimleri idare edebilmek için on bin lira bir muavenet talep ediyorlar. İstanbul darüleytamlarına muavenet diye 1338 bütçesinde bir fasıl vardır. Biz bunu muhtelif memleketlerdeki hususi darüleytamlara muavenet faslı haline koyduk. Ta ki muhtelif darüleytamlara muhtelif tahsisat verilsin. Fakat Heyet-i Celileniz Konya Darüleytamına on bin liranın tahsisan verilmesini arzu ederse ekseriya usulden olduğu veçhile bir fasıl müteaddit maddeleri ihtiva eder binaenaleyh Heyet-i Celileniz bir madde

olmak üzere o fasıl içinde bunu tasrih eder. Yok eğer on bin lirayı kabul etmeyip de bunu tasrih etmeyip de fasla ilâve etmek arzu ederse yine mesele odur. Şimdi on bin liranın Konya Darüleytamına tahsis edilmesi arzu buyurulduğu takdirde o zaman da takip edilmesi lâzım gelen usul; Muvazene Encümeninizin Heyet-i Celilenize arz ettiği usuldür.

Vehbi Bey (Karesi) - Müsaade ediniz. Bu madde gelecek sene de kalacak mıdır? Sabit olduğuna göre her sene orada görülecek değil mi?

Ferid Bey (Devamla) - Hayır efendim, 1340 senesi bütçesinde elbette lüzumu yoksa kaldırılır.

Vehbi Bey (Karesi) - Yanlış yol.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendim bütçemizde üç türlü darüleytam vardır. Bunlardan bir kısmı mülhak bütçe ile idare olunan darüleytamlar, ikincisi Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti tarafından, yani Muvazene-i Umumiyyeden idare olunan darüleytamlardır. Diğer halk tarafından idare olunan darüleytamlardır. Şimdi bendeniz Muvazene-i Maliye Encümeninden bir şey anlamak istiyorum: Diyorlar ki, muavenet faslına bir şey konulmuş, onun içerisinde on bin lira verilsin.

Ferid Bey (Kütahya) - Hayır beyim, on bin lira...

Mustafa Bey (Devamla) - Şimdi bendenizce memleket içerisinde büyük darüleytamlar, bilhassa bütçe tarafından idare edilen darüleytamlar doğrudan doğruya Sıhhiye Vekâletine ait olduğu gibi halk tarafından idare edilen darüleytamların da ihtiyacı nedir, nerelere verilecektir, bu ihtiyaçların dereceleri nedir, hangisi daha ziyade muhtaçtır? Bunu da takdir edecek doğrudan doğruya Sıhhiye Vekâletidir. Yoksa Muvazene-i Maliye Encümeninin doğrudan doğruya tasrih ve takyit ederek bilmem Konya Darüleytamına, Amasya Darüleytamına diye böyle bir şey yapması doğru değildir.

21 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ve salahiyeti haricindedir. Onun için çok rica ederim, prensip olarak kabul edelim. Evet, on bin lira değil, yüz bin lira darüleytamların muavenet faslına konsun, buna taraftarım. Fakat bunun suret-i tevzii Sıhhiye Vekâletine ait olsun. Yoksa Muvazene-i Maliye Encümenine ait değildir.

Ferid Bey (Kütahya) - Efendim Mustafa Bey zannederim, ya lâyiha'yı okumamışlar...

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Okumamışlar değil, sizden daha iyi okumuşumdur.

Ferid Bey (Devamla) - Rica ederim siz de beni dinleyiniz. Okusaydınız Muvazene-i Maliye Encümeninin salahiyeti var mıdır, yok mudur? Anlardınız.

Mustafa Bey (Çorum) - Yoktur.

Ferid Bey (Devamla) - Muvazene Encümeninin Heyet-i Celilenizden kendisine bu layihanın tevdi edilmesi hasebiyle böyle bir salahiyeti vardır.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Yoktur.

Ferid Bey (Devamla) - Vardır. Muvazene-i Maliye Encümeni kendi arzusuyla ve kendi kanaatiyle herhangi bir fasla, herhangi bir maddeye bir paranın ilâve edilmesini teklif etmemiştir. Anladınız mı şimdi efendiler? Encümenin yaptığı şey rüfeka-yı muhtereme tarafından Heyet-i Celilenize takdim edilen, Heyet-i Celileniz tarafından da Layiha Encümeninin tasvibiyle Muvazene-i Maliye Encümenine havale edilen bir teklif-i kanunun tasvibinden ibarettir. Bunu kabul ve Heyeti Celilenize arz etmek encümenin vazifesi olduğu gibi hem de daire-i salahiyetindedir. Meclis-i Âli Encümenin bu kararını müzakere eder ve neticede kendi hüküm ve kararını verir. Ya tasvip veyahut reddeder. Bu salahiyet tamamen Heyet-i Celilenizindir.

Şimdi efendim diyorlar ki, niçin bu on bin lira konmuş? Efendim bu on bin lira konmuş, çünkü bu on bin liraya ayrıca ihtiyaç vardır. 1339 senesinin Muavenet-i İçtimaiye bütçesini Heyet-i Celileniz bir kalem olarak kabul etmiştir.

Bu on bin lira bu rakamın haricindedir. Binaenaleyh niçin bu on bin lira konmuştur? Zatiâlinizle beraber müzakere ettik. Ve o zaman bütçeden elden geldiği kadar muavenet yapıldı.

Mustafa Bey (Çorum) - Niçin siz yapıyorsunuz? Diyorum. Sorduğum şeylere cevap vermiyorsunuz.

Ferid Bey (Devamla) - Müsaade ederseniz artık sorduğunuz şeylere cevap vermeyeceğim. Şimdi bu on bin lira bütçenin içerisinde mevcut bir kalemden ayrılacak değildir. Ayrılmış olsaydı; Heyet-i Celilenizden verilen salâhiyet dairesinde bunu ayırır, kor ve kendilerine tebliğ ederdik. Nitekim Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye bütçesi, mukabil bulunan Sıhhiye Encümeninin iştirakiyle, takarrür etmiş, vekâlet-i aidesine tebliğ edilmiştir. Bu ayrı bir meseledir. İhtiyaç olduğunu söylemiş ve encümen de tetkikatı neticesinde o ihtiyacı görmüştür. Binaenaleyh on bin lira daha ayrıca tahsisat-ı munzammasi olarak ilâve edildi. Binaenaleyh niçin faslı söylüyorlar, niçin maddesini söylüyorlar? Demeye mahal yoktur. Arz edebildim mi efendiler? Mesele on bin liranın talebidir. Heyet-i Celileniz verir verir, vermez vermez. O bize ait bir mesele değildir.

Hasan Fehmi Efendi (Kastamonu) - Reis Beyefendi usulü müzakere hakkında iki söz söylememe müsaade buyurulur mu?

Reis - Buyurun.

Hasan Fehmi Efendi (Kastamonu) - Efendim bütçemize bir madde-i kanuniye ile on bin liranın ilâvesi teklif ediliyor. Herhalde Maliye Vekilinin bu bapta mütalaası alınmak lâzım gelir kanaatindeyim. Bilmem Heyet-i Âliyeniz, ne fikirdesiniz? (Doğru sesleri)

Reis - Efendim Muvazene-i Maliye Encümeni Maliye Vekili Beyefendinin muvafakatini almışlardır zannediyorum.

Ferid Bey (Kütahya) - Evet efendim.

Kâzım Hüsnü Bey (Konya) - Mustafa Bey biraderimiz buyurdular ki bu, Sıhhiye Vekâletine aittir. Konya'da yangından evvel ve yangından sonra biz Sıhhiye ve Muavenet- İctimaiye Vekâletine müracaat ettik. Bir para koparmak imkânını bulamadık. Evet, yangından oldu. Çocuklar sefil oldu. Hiçbir şey çıkmadı. Bu hususa dair Muvazene-i Maliye Encümenine de izahat verdim. Şurasını da arz ederim ki yetimler yalnız Konyalı değildir. Memleketin her tarafından gelmişlerdir. Söke'nin istilâsında oradan birçok çocuklar gelmişlerdir. Onlara da bakılıyor. Binaenaleyh istediğimiz para çok bir şey değildir. Şunu da ilâveten arz edeyim ki, Sıhhiye Vekâleti kendine ait olan darüleytamların işini yaptı da bizim darüleytamlara mı bakacak rica ederim? Binaenaleyh maddelere geçilmesini teklif ediyorum.

Ragıp Bey (Kütahya) - Efendim! Sahib-i teklif olmak üzere bir noktanın sualini istirham edebilir miyim!

Reis - Müstesna bir sual.

Ragıp Bey (Kütahya) - Sahib-i teklif olduğu için sormak istiyorum. Bu para dokuz bin lira mıdır, sekiz bin lira mıdır yoksa on bin lira mıdır?

Kâzım Hüsnü Bey (Konya) - İhtiyaç elli bin lira, yüz bin lira... Zaten memleket her zaman veriyor. Bu, bir muavenet suretiyle halkı teşviktir. Her tarafa yapıldığı gibi geçen sene şuraya buraya verdik, ihtiyacınız olur, talep edersiniz, rica edersiniz, Meclis-i Âli verirse verir, vermezse vermez.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendim mesele yanlış anlaşıldı. Ben alelîtlak darüleytamlara yardım edilmesin demedim. Bilâkis ben darüleytamlara yardım edilmesi taraftarıyım. On bin lira değil, yüz bin lira verilsin. Ancak ortada bir mesele vardır. Muavenet edilecek pek çok darüleytamlar vardır. Meselâ Konya olduğu gibi Bolu da var. Orada olduğu gibi Amasya da var. Bunlar ne vekâlet tarafından idare edilmektedir, ne bir şey... Yine halk tarafından idare ediliyor. Bu on bin lirayı vermeyelim değil, verelim. Ancak bunların derece-i ihtiyaçlarını bilmiyoruz. Eğer biliyorlarsa bunu lütfen bize bildirsınler. Mesela Konya Darüleytamının derece-i ihtiyacı nedir, Bolu Darüleytamının derece-i ihtiyacı nedir, Amasya'nın nedir, daha diğer yerlerde bulunan darüleytamların ihtiyacı nedir? Bunları tamamen tasrih etsinler ve desinler ki, bunların diğerlerinden şu kadar bin lira fazla ihtiyacı vardır. Hâlbuki ortada böyle bir şey yoktur. On bin lira Muavenet-i İctimaiye bütçesine konsun. Fakat onları vekâlet yapsın, ya diğer birisi yapsın.

Kâzım Hüsnü Bey (Konya) - Sıhhiye Vekâleti kendine merbut olan darüleytamları idare edemiyor efendim.

Celal Bey (İzmir) - Müsaade buyurursanız buradan arz edeyim. Bendeniz meseleyi şöylece hulâsa ediyorum:

Konya ahalisi kemal-i hamiyetinden oraya bir mektep açmış, evlâd-ı şühedayı talim ve terbiye ve tedris ediyor ve onları iâşe ediyor. Vesaiti noksan olduğundan dolayı Meclis-i Âlinize müracaat ediyor ve bize yardım ediniz diyor ve zannederim ki, Meclis-i Âlinin en mühim vazifesi evlad-ı şühedanın refahını temin etmektir. Binaenaleyh bu müracaat karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisinin vereceği cevap yalnız evetten ibaret olabilir. (Bravo sesleri) Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin taht-ı idaresinde olan darüleytamların faciasına girmek istemiyorum efendiler. Hükûmet Heyet-i Mecmuasını nazar-ı dikkate alarak herhalde evlad-ı şühedayı arzu ettiğimiz veçhile, istikbal için iyi evlat olarak yetiştirmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh Konyalılar bu vazifeyi Hükûmetten alarak yaptıklarından dolayı kendilerine teşekkürle beraber bu parayı vermeliğimiz icap eder ve bunu Heyet-i Celileden rica ediyorum. (Müzakere kâfi sesleri)

Reis - Müsaade buyurunuz efendim. Rüfekadan bazı zevat ile encümen beynindeki ihtilâfi müsaade buyurursanız telhis edeyim. Bu kanun Muvazene-i Maliye Encümeninin nokta-i nazarına göre Tahsisat-ı Munzamma Kanunudur. Yani Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin aldığı altı aylık avanstan başka muavenet olarak istenilen bir paradır. Lüzum görülmezse verilmez. Binaenaleyh bu paranın suret-i sarfını tayin için burada ikinci bir madde ihdas etmişlerdir. Ve bunun ihdasının sebebi Muvazene-i Maliye Encümeninin izah eylediği veçhile tahsisat-ı munzamma olması ve bir defaya mahsus bulunmasıdır. Mesele bundan ibarettir. Kifayet-i müzakere takriri de vardır.

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif ederim.

Konya

Kazım Hüsnü

Reis - Müzakerenin kifayetini rey-i âlilerine vazediyorum. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür. Maddeyi okuyoruz:

Madde 1- 1339 senesi Muavenet-i İçtimaiye bütçesinin c/181 “Dârüleytamlara Muavenet” faslında “Konya Darüleytamına Muavenet” namıyla yeniden açılacak ikinci maddeye on bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Reis - Efendim birinci maddeyi rey-i âlilerine vazediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul olunmuştur. İkinci maddeye geçiyoruz.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icraldır.

Reis - Efendim ikinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

Reis - Üçüncü maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Kanunun Heyet-i Umumiyesini tayin-i esami ile rey-i âlilerine vazediyorum. Kabul edenler beyaz, reddedenler kırmızı rey pusulası verecekler (Âra istihsal olunmaya başlandı.)

Reis - Efendim reylerini istimal etmeyen rüfeka lütfen reylerini istimal buyursunlar. Efendim Konya Darüleytamına verilecek tahsisat hakkındaki istihsal-i âra hitam bulmuştur. Neticeyi arz ediyorum: Yüz on iki azayı kiram reye iştirak etmiştir. Muamele tamam değildir. İkinci celsede tekrar reye vazetmek üzere on dakika celseyi tatil ediyorum.

İkinci Celse

Reis - Efendim! Nisab-ı ekseriyet mevcut; celseyi açıyorum.

3- Mübadele, İmar, İskân hakkındaki layiha-i kanuniye ile vekâlet bütçesinin gönderildiğine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkiresi:

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim Vekâlet-i âciziye ait olmak üzere bütçe ile imar, iskân ve mübadele namı altında on sekiz maddelik bir kanun tespit ettim. Bu, Heyet-i Vekileden tasdik olunmuş, Heyet-i Celilenize takdim edilmiştir. Malum-ı âlinizdir ki birçok ırkdaşlarımızın mübadele meselesi mühim bir iş olduğundan bu kanunun süratle ve müstacelen müzakeresini rica ederim. Encümen-i Âlilerin de bir an evvel toplanarak bunun müzakeresini rica ederim. (Musip ve muvafık sesleri)

Reis - Vekil Beyefendinin izah ettikleri veçhile imar ve iskâna dair bir kanun layihası gelmiştir. Bir de mübadele, İmar ve İskân bütçesi gelmiştir. Birisini Muvazene Encümenine, kanun lâyihasını da İmar ve İskân Encümenine havale ediyorum. (Müstacelen sesleri) Encümenden müstaceliyet teklif ederler yahut bu kanunun Heyet-i Umumiyesinin müzakeresinde istical kararını gerek vekil ve gerek Heyet-i Celileden bir zat teklif ederler.

6 - Ankara Mebusu Ali Fuad Paşa Hazretlerine Muharebe İstiklâl Madalyası itasına dair Kastamonu Mebusu Halid Bey'in takriri:

Reis - Efendim evvelce rüfekadan biri tarafından bir takrir verilmişti. Ruznameye geçtiğimizden dolayı bu takrir okuyamadık. Şimdi okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

24.10.1339

Meclis-i Âli Reis-i Sanisi Ali Fuad Paşa Hazretlerinin Harekât-ı Milliye'nin bidayetinde Garp Cephesi Kumandanı ve Ankara'da Kolordu Kumandanı iken yapmış oldukları hidemat-ı mebrure cümlece malûmdur. Müşarünileyh hazretleri Harekât-ı Milliye'nin inkişafına muvaffakiyetle âmil-i müessir olan zevat-ı âliyeden biridir. Böyle iken her nasılsa müşarünileyh hazretlerine Muharebe İstiklâl Madalyası verilmesi unutulmuştur. Gerçi selefimiz olan Meclis-i Âli aza-yı kiramına İstiklâl Madalyası verilmişse de bu madalya yeşil kurdelaıdır. Ali Fuad Paşa Hazretleri muhterem bir kumandan olmak sıfatıyla Muharebe İstiklâl Madalyasıyla taltiflerini arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu

Halid

Reis - Efendim bu bir temenni takriridir. Bu bapta kanun mucibince inha salahiyeti Başkumandanlığa aittir. Binaenaleyh bu teklifi Başkumandanlığa arz edeceğiz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - İstiklâl Madalyası Heyet-i Vekileye aittir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Reis Bey müsaade buyurunuz! Bu münasebetle bir maruzatta bulunmak isterim. Nisab-ı Müzakere Kanununun dördüncü maddesi mucibince Meclis âzalığı ile memuriyet bir zat uhdesinde içtima edemez. Ancak Heyet-i Vekile âzalığı ve Büyük Millet Meclisinin inzıamı reyile sefirlik, kolordu, ordu kumandanlığı gibi memuriyetlerin Meclis-i Âlinin muvafakatiyle birleşmesine cevaz vardır. Bu kanun geçen devrede yapılmış, geçen devre heyeti bu memuriyetler hakkında bir karar vermiştir. Bendeniz öyle zannediyorum ki, bu Meclis-i Âli de, mebuslukla memuriyetin bir zat uhdesinde içtima hakkında bir karar vermesi lâzımdır.

Reis - Efendim bu müstakil bir meseledir. Ruznameye taalluku yoktur. Ali Rıza Bey takrir hakkında söz istiyor musunuz?

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Hayır efendim.

Reis - Efendim arkadaşlar üç takrirle bazı mevaddın müstacelen müzakeresini teklif ediyorlar. Demin arz ettiğim gibi, bu müstaceliyet teklifleri kanunun Heyet-i Umumiyesinin müzakeresi sırasında verilir. Ruznameye alınmış olan kanunlar müzakere edilmedikçe onlar hakkında tacil teklifi vaki olamaz. Ancak bu, müstacel ruznameye almak kabilinden bir teklif olabilir. Şu halde müstaceliyet teklifleri iki şekilde demektir. Birisi müstacel ruznameye alınması, diğeri o kanunun bir defa müzakeresi için tacili meselesidir. Tacil talebi her halde kanunun Heyet-i Umumiyesinin

bir defa müzakeresi hakkında olacağından, bunu ruznamede bulunan layihaların müstacel ruznameye alınması hakkındaki teklifle ayrı mahiyette telâkki etmek lâzımdır. Bunun için bu teklif-i Riyaset; müstacel ruznameye alınması mahiyetinde telâkki etmektedir. Bu suretle rey-i âlilerine vazedecektir.

Riyaset-i Celileye

- 7-** Anadolu'nun ekser kazalarında tabip yoktur. Emraz-ı muhtelif ırkımızı tahrip etmektedir. Buna karşı ittihaz edilecek tedabir-i âcileden olmak üzere ruznamenin 13. maddesinde muharrer etibbanın hizmet-i mecburiyesi hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin müstacelen müzakeresini teklif eyleriz.

Faik: Ordu Mebusu

Sabit: Erzincan

Veysel Rıza: Gümüşhane

Rüşdü: Erzurum

Halid: Kastamonu

Osman Kadri: Muş

Reis - Efendim bu kanunun müstacel ruznameye alınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

- 6-** Erzurum Mebusu Rüşdü Paşa'nın, ümera ve zâbitandan mebus olanların vaziyetlerini tespit hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin müstacelen müzakeresine dair takriri.

Riyaset-i Celileye

Askerî kumandanlardan mebus olanlardan birisi Elcezire Cephesine, diğeri Şark Cephesine gitmiş. Bu kere Ali Fuad Paşa Hazretleri ordu müfettişliğine gidecektir. Ümera ve zabitanadan mebus olanların vaziyetlerini tespit için ruznamenin 9. maddesindeki zâbitandan mebus olanların vaziyetlerinin tayin edilmesine dair layiha-i kanuniyenin müstacelen müzakeresini arz ve teklif eylerim.

Erzurum

Rüşdü

Reis - Efendim dokuzuncu maddeyi müzakereye iki madde kalmıştır. Bunun için isticai teklifi caiz değildir.

21 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Faik Bey (Tekirdağ) - İhsas-ı rey caiz olmasa gerek!

Reis - Yani bunun bu celsede müzakere edebileceğimiz bir madde olduğunu arz etmek istiyorum.

Raif Efendi (Erzurum) - Müsaade buyurur musunuz? Müstacel teklifler geliyor. Bu münasebetle ruznamedeki diğer mevad tehhür ediyor. Bendeniz bu münasebetle bu teklifin reye vazını teklif ederim.

Reis - Efendim dokuzuncu maddenin sekizinci madde olarak müstacel ruznameye ithal edilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Riyaset-i Celileye

- 9-** Bugünkü ruznamenin 33. numarasında mukayyet takririn müstacelen, tercihan ve tasviben Nafia Vekâletine havalesini teklif ederim.

24 Teşrinievvel 1339

Muş

Osman Kadri

Reis - Efendim ruznamenin otuz üçüncü maddesindeki takririn müstacel ruznameye alınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmemiştir.

Ragıp Bey (Kütahya) - Reis Bey ruznamenin birinci maddesinden otuz altıncı maddesine kadar olan mevaddın kâffesinin müstacel ruznameye alınmasını teklif ediyorum.

Reis - Müsaade buyurun Ragıp Beyefendi! Demin ruznamedeki dokuzuncu maddeyi sekizinci maddeye almak için Riyaset vazifesini yaptı. Binaenaleyh ruznamede otuz üç numaradaki takririn tasviben havalesi mevzubahistir. Eğer tasvip teklifinden sarfinazar buyurursanız doğrudan doğruya İcra Vekilleri Heyeti Riyasetine havale ederiz. Tasvip için müzakere ederiz. Tasvip teklifinden sarfinazar ediyor musunuz? (Gürültüler) Eğer tasviben gitmesinden sarfinazar ediyorsanız doğrudan doğruya havale ederiz.

Osman Kadri Bey (Muş) - Mesele işin yapılmasıdır. Gitsin de ne şekilde giderse gitsin.

Reis - Efendim tasvip teklifinden sarfinazar ettiklerinden Nafia Vekâletine havale ediyoruz.

Yusuf Akçura Bey (İstanbul) - Usul-i müzakereye dair bir şey arz edeceğim efendim.

Reis - Buyurun.

- 5-** Kambyo kanun layihası

Yusuf Akçura Bey (İstanbul) - Müstacel olmayan ruznamenin birinci maddesinde Kambyo Kanunu vardır. Birkaç lâyiha için müstaceliyet kararı teklif edildiğinden bu kanunun müzakeresi pek çok tehhür etmiştir. Hâlbuki bu hususta yapılacak muamele vardır. Bu Kambyo kanun lâyihası bir de Muvazene-i Maliye Encümenine gidecektir. Zira bu kanun layihasının dokuzuncu maddesinde “İşbu kanunun tatbikinden mütevellit masarîf, Maliye Vekâletinin masarîf-i gayr-i melhuzasından sarf olunur.” deniliyor. Binaenaleyh bunun fazla sarf edilmemesi için encümene gitmesi icap ediyor. Şu münasebetle bu layihayı Muvazene-i Maliye Encümenine versek de o, onu yaparken yine biz müstacel olan mevaddı müzakere etsek.

Ferid Bey (Kütahya) - Bendeniz encümen namına talep ediyorum.

Reis - Bu kambyo kanun lâyihasını encümen istiyor mu efendim?

Muvazene-i Maliye Encümeni Namına Ferid Bey (Kütahya) - Evet istiyoruz efendim.

Şükrü Bey (Bolu) - Buna dair bir takririm vardır. Okunsun; ondan sonra giderse gitsin.

Reis - Hacet yok efendim. Encümen kabul etti.

Etubbanın hizmet-i mecburiyesi hakkındaki layiha-i kanuniyenin müzakeresine başlıyoruz. Sıhhiye Encümeni mazbatasını okuyoruz.

- 6-** Etubbanın hizmet-i mecburiyesi hakkındaki layiha-i kanuniye ve Sıhhiye ve Muavanet-i İçtimaiye Encümeni mazbatası

İcra Vekilleri Riyaset-i Celilesine

Erzurum, Van, Musul, Diyarbakır, Mamuretilaziz, Bitlis, Sivas vilâyetleri ile Ardahan, Artvin, Kars, Bayezid, Genç, Muş, Siird, Mardin, Malatya, Gümüşhane, Erzincan ve Karahisar-ı Şarki livalarından mürekkep mıntıkadaki

memuriyetlere öteden beri az talip ve ragıb zuhur etmektedir. Bu sebeple mezkûr mıntuka hidemat-ı sıhhiyesi bi'z-zarure senelerden beri mühmel ve metruk bir halde bırakılmış ve halkın sıhhati ile uğraşılamamıştır. İşbu mıntuka dâhilinde mevcut yüz otuz beş kazanın elyevm yirmi dördünde Hükûmet tabibi mevcut, diğerleri ise senelerden beri münhaldir. Binaenaleyh mevcut kaza ve münhalât birbirine nispet edilecek olursa mezkûr mıntuka sekenesinin hemen umumiyet üzerinde tabipsiz kaldığı, hekimsiz olduğu bariz bir surette tezahür eder ki buna çare-saz olmak ve mezkûr mıntukaya tabip göndermek lüzumu da aynı şiddetle tebarüz eder. İşbu lüzum ve ihtiyacın refi ve temini merbutan mütekaddim teklif-i kanununin bi'l-kabul tatbiki ile mümkün olabileceği mütalaa ve mülahaza kılınmakta bulunduğundan icra-yı icabına müsaade buyurulmasını ehemmiyetle arz ve rica eylerim efendim.

26 Teşrinievvel 1338

Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili

Doktor Rıza Nur

Kanun Layihası

- Madde 1-** Tıp Fakültesinden neşet edecek etıbbaya üç yıl hizmet-i devlette bulunmak mecburiyetindedir.
- Madde 2-** Hizmet-i mecburiyenin iki senesi Erzurum, Van, Musul, Diyarbakır, Mamuretülaziz, Bitlis ve Sinop vilâyetleriyle Ardahan, Artvin, Kars, Bayezid, Genç, Muş, Siirt, Mardin, Malatya, Gümüşhane, Erzincan ve Karahisar-ı Şarki livalarından mürekkep şark mıntukasında ifa olunur.
- Madde 3-** Hizmet-i mecburiyeyi ifa etmedikçe tababet ruusları Hükûmetçe tasdik olunmaz.
- Madde 4-** Şark mıntukasında ifa-yı hizmet eden bilumum etıbbaya maaş ve tahsisat-ı fevkalâdelerinden gayrı şehri seyyanen yirmi beşer lira zam verilir. Bu zam maskat-ı re'si mezkûr mıntukada olup da maskat-ı re'sinin bulunduğu liva dâhilinde ifayı hizmet eden etıbbaya şamil olmadığı gibi bir gûna tevcihat ve hacze de tabi değildir.
- Madde 5-** Bu zam için 1338 senesi Sıhhiye bütçesinin 196. faslına üç bin beş yüz lira tahsisat ilâve edilmiştir.
- Madde 6-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Madde 7-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

29.10.1338

Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Hüseyin Rauf

Şeriye Vekili: Abdullah Azmi

Müdafaa-i Milliye Vekâleti Vekili: Hüseyin Rauf

Adliye Vekili: Rifat

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hariciye Vekâleti Vekili: Doktor Rıza Nur

Maliye Vekâleti Vekili: Mehmed Vehbi

Maarif Vekili: Mehmed Vehbi

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Feyzi

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Doktor Rıza Nur

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti Vekili: Hüseyin Rauf

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Encümeni**5/4 Karar****Riyaset-i Celileye****Esbab-ı Mucibe Mazbatası:**

Birinci devre-i içtimaiyeden müdevver ve Heyet-i Umumiyyeden Encümenimize muhavvel evrak meyanında etibbanın hizmet-i mecburiyesi hakkındaki Heyet-i Vekileden mevrut layiha-i kanuniye ve sabık encümenin muaddel şekli encümenimizin 04.09.1339 tarihinde münakit içtimaiyede müzakere ve tetkik edildi. Layiha-i kanuniye tıp fakültesinden neşet eden etibba-yı vatanın yalnız mahdud bir mıntıkasında mecburi hizmete tabi tutmakta ve bu hizmete mukabil mahiye maktu bir zam vermekle beraber diplomalarının tevdiini, mevzubahis hizmetin ikmaline talik etmektedir. Encümenimiz ise; hizmet-i mecbureyi vatanın her mıntıkasındaki münhalata teşmili muvafık bulmuş ve layiha-i kanuniyenin birinci maddesini bu esas dairende tadil ve tayin hususunda kuraya müracaatı tespit etmiştir.

21 Kânunusani**(Resmî Ceride)****Sahife 9**

Encümenimiz memleketin vüsatine nazaran mevcut etibbanın ve her sene tıp fakültesinden çıkacak genç doktorların bilumum münhalata kâfi gelemeyeceğini derpiş ederek hem hidemat-ı umumiyyenin ifasını teshil etmek ve hem de bir sınıf-ı mahsus teşkil etmesi lüzumuna kani olarak Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin leylî ve meccani tabip yetiştirmesinin âti için faide-i azimesi görüleceği neticesine vasil olmuş ve layiha-i kanuniyenin ikinci maddesini de bu suretle tespit etmiştir. Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin uzun zamanlardan beri münhal kalan kaza ve hatta vilâyet sıhhiye müdürlüklerine talip bulamamaktaki en büyük müşkülü buralara göndereceği memurlara vermekte olduğu veya vereceğini ilan ettiği maaşatın azlığının sebep-i asli olduğu meydandadır. Vuku bulan talep ve müracaatların hemen umumiyetle esbap ve şerait-i hayatiyesi bi'n-nisbe iyi olan menatıka ve mahallere inhisarı ve diğer taraflara vaki olan tayinlerin daima istifa ile neticelenmesi senelerden beri adet hükmüne girmiştir. Binaenaleyh gerek hizmet-i mecburiyeye tabi olarak iki sene ve gerek meccani tahsil neticesi üç sene hizmet edecek olan etibba ile elyevm hizmet-i devlette müstahdem etibbanın bu gibi şerait-i hayatiyesi müşkül olan mahallere rağbetini tezyit etmek üzere encümenimize bir üçüncü madde daha teklif etmekte ve layiha-i kanuniyenin dördüncü maddesini de bu madde ile tadil eylemektedir. Yalnız Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine düşen vazife, gerek kura ve gerek tayinden evvel memleketin şarkında, ya garbında olsun bilaistisna şerait-i hayatiyesi noksan olan yerlere tayin ederek buralarda asgari müddet hizmet edecek etibbaya tahsis edeceği maaş ve müdevven maddeye nazaran bu maaş ve tahsisatın nisfından dūn ve bir mislinden fazla olmak üzere göstereceği zammı bir kararname ile tespit ve ilan etmesi esası kabul edilmiştir ki, bu suretle ait olduğu sene-i maliye zarfında layetegayyer kalmak suretiyle bütçenin fusul ve mevaddında istikrarı hem de herhangi bir suiistimali mani bulunacaktır. Aynı zamanda bu zamaimin tevkifat ve hacizden masun olması da kabul olunarak zammın sebep-i itası olan esasa riayet olunmuştur. Gerek birinci ve gerek ikinci maddelerin kuvve-i teyidiyesi olmak üzere encümen layiha-i kanuniyedeki tababet ruuslarının Hükûmetçe âdem-i tasdiki keyfiyetini muvafık bulmadığından işbu hidematın ifasından imtina edenlerin beş sene icra-yı sanattan men'leri esasını kabul etmiştir. Bu suretle encümen mesleğe ait herhangi bir taksirden mütevellit olmayan Hükûmetin teklifi yerine icra-yı sanattan men' suretiyle yalnız malen zararı müntic bir ceza kabul etmiş olduğu itikadındadır. Bu suretle encümenimizin memleketin tabip nokta-i nazarından hal ve müstakbel ihtiyacının tatminine medar olacağı kanaatiyle Heyet-i Umumiyyeye arz ve layiha-i muaddelenin aynen kabulünü teklif ederiz.

Reis: Doktor Refik, İstanbul

Mazbata Muharriri: Fuad (Kanunun birinci maddesine muhalifim)

Kâtip: Halid Mazhar

Hükûmetin Teklif Ettiği Layiha-i Kanuniye

- Madde 1-** Tıp fakültesinden neşet edecek etibba-yı mülkiye üç yıl hizmet-i devlette bulunmak mecburiyetindedir.
- Madde 2-** Hizmet-i mecburiyenin iki senesi Erzurum, Van, Musul, Diyarbakır, Mamuretilaziz, Bitlis ve Sinop vilâyetleri ile Ardahan, Artvin, Kars, Bayezid, Genç, Muş, Siird, Mardin, Malatya, Gümüşhane, Erzincan ve Karahisar-ı Şarki livalarından mürekkep şark mıntıkasında ifa olunur.
- Madde 3-** Hizmet-i mecburiyeyi ifa etmedikçe tababet ruusları Hükûmetçe tasdik olunmaz.
- Madde 4-** Şark mıntıkasından ifa-yı hizmet eden bilumum etibbaya maaş ve tahsisat-ı fevkaladelerinden gayrı şehri seyyanen yirmi beş lira zam verilir. Bu zam maskat-ı re'si mezkûr mıntikalarda olup da maskat-ı re'sinin bulunduğu liva dâhilinde ifa-yı hizmet eden etibbaya şamil olmadığı gibi bir gûna tevkifat ve hacze de tabi değildir.
- Madde 5-** Bu zam için 1338 senesi Sıhhiye Bütçesinin 193. faslına on üç bin beş yüz lira tahsisat ilâve edilmiştir.
- Madde 6-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyül-icradır.
- Madde 7-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

Encümenin Tadilen Teklifi

- Madde 1-** 1339 ve onu müteakip neşetli olup da tatbikat müddetini ikmal eden etibba iki sene mecburi hizmete tâbidir. Keyfiyeti tayin-i kura ile icra olunur. Ancak bu esnada umum münhalatın kuraya ithali mecburidir.
- Madde 2-** Elyevm tahsilde bulunan ve 1339 senesinden itibaren Tıp Fakültesine duhul edecek olan talebeden Hükûmetin lüzum göstereceği mahallerde üç sene hizmet edeceklerini taahhüt edenlerin meccani ve leylî ikmal-i tahsilleri masrafı Hükûmetçe deruhte olunur.
- Madde 3-** Sıhhiye Vekâleti bu kanunun neşrini müteakip bir kararname ile tespit ve ilan edeceği mahallere tayin eyleyeceği etibbaya maaş ve tahsisat-ı fevkalâdeleri mecmuunun nısfından noksan olmamak ve bir mislini tecavüz etmemek üzere zam verebilir. İşbu zam, tevkifat ve hacze tabi değildir.
- Madde 4-** Birinci ve ikinci maddedeki hizmetten imtina edenler beş sene icra-yı sanattan men' olunurlar.
- Madde 5-** İşbu kanun neşrinden itibaren meriyül-icradır.
- Madde 6-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye, Maliye ve Maarif Vekâletleri memurdur.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Efendim Sıhhiye Vekili mevcut değildir. Buradaki vekil, müntahap vekil değildir. Rıza Nur Bey İstanbul'dadır ve elyevm vazife-i vekâleti ifa etmektedir, mezun değildir. Darüleytam meselesini halletmek üzere İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'dan Sıhhiye Vekâleti umurunu ifa etmektedir. Gıyabında müzakere cereyan edemez.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Burada vekili vardır.

Reis - Rica ederim, muhavere etmeyin! Şimdi efendim müstacel ruznameye alınmasını kabul ettiniz. Binaenaleyh encümen ile vekâlet-i aidesi arasında ihtilâf varsa, bu cihet için vekil-i aidini aramak lâzımdır. (Tabî sesleri) Vekilin vekili mevcuttur. Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı efendim?

Mahmud Celâl Bey (İzmir) - Meclis-i Âli yarım saat evvel bu kanunun müstaceliyet-i müzakeresine karar verdi. Yarım saat evvelki kararımı ne gibi bir sebeple nakzedebilir ki şimdi bu kanunun tehiri icap ediyor? (Müzakereye geçilmiştir, tehir edilmemiştir sesleri)

Raif Efendi (Erzurum) - Mazbata Muharriri çıksın izahat versin!

Reis - Efendim Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen rüfekanın isimlerini kaydediyoruz. Müzakereye başlayacağımız zaman söz talep edersiniz. Buyurun Rüşdü Paşa Hazretleri.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Efendiler Van'da, Kars'ta, Muş'ta, Genç'te daha bütün, bu uzak memleketlerin hiçbirisinde tabip yoktur. (Hatta yakın yerlerde de yoktur sesleri) Hatta yakınlarda da yoktur. İhtiyaç şeditir, bu kanunun kabulünü rica ederim.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim memlekete en nafi olacak olan şu kanunu getirdiğinden dolayı gerek encümen ve gerek vekâlet-i aidesini tebrik ederim. Fakat noksandır. Biz daha geniş bir kanunu daha enfa bu nâfi ise enfa bir kanun istiyoruz. Bunu intaç ederiz; fakat öbürünü de nazar-ı dikkatlerine vazetmekten geçemeyiz. Gerek Hükûmet doktoru gerek belediye doktoru ve gerek hususi doktorlar, hepsi bittabi kendilerine verilen maaşın azlığı dolayısıyla bugünkü hayatta lâzım olacak meblâğın tedariki için viziteye giderler. Fukara için değil fakat zenginler veyahut orta halliler için ayrıca ücret vermek mecburiyeti vardır. Bu ücret hem doktorlara hem de halka birçok müşkülât ihdas ediyor. Binaenaleyh bazı menatıkta, hiç olmazsa tecrübe için, halk doktorları, memleket doktorları diye doktorlara müstevfi maaş vererek hastanın doktorları araması değil, doktorların hastayı araması usulünü

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 10

vaz' yeni bir çığır açmak lâzımdır. Bidayette para vermek şartıyla dedim.

Mesela: Bursa vilâyetine yahut Van vilâyetine gönderilecek bir doktora oradaki hastalığın nev'ine, Konya vilâyetine gönderilecek bir doktora Konya'daki hastalığın nev'ine faraza sıtma ise, frengi ise, verem ise ve sair ne ise, hangi hastalık varsa o hastalığın nev'ine göre, çokluğuna göre çok maaş vermeli ve o doktor hasta aramalı, hasta onu aramamalı, doktor hastaneye giderken hiçbir şey memul etmemeli ve hasta onu ararken hiçbir sıkıntı hissetmemeli, yalnız sıhhatini düşünmeli. Bu suretle Hükûmet, memleketin sıhhatine azami hizmeti ifa edecektir. Belki bunun bugün için her tarafta tatbikatına kudret ve imkân yoktur. Fakat bazı menatıkta tatbik edilerek bu çığırı açmak lâzımdır. Doktorlar muayyen bir meblâğ alacağı için sabit bir servet sahibi olacaklardır. Belki buna taraftar olmazlar. Fakat bunun için de kademeler tespit edilir ve maaş miktarı azami miktarlara dahi çıkarılabilir. En büyük mütehassıslara büyük mikyasta maaş verilebilir. Memleketimizin hayat ve sıhhatini kurtarmak için masarifimizden bir kısmını tenzil ederek bu işe hasretmeliyiz veyahut sırf bu işe sarf edilmek üzere sıhhat vergisi namıyla bir verginin vaz'ına da bendeniz memleketin sıhhati namına razıyım. Memleketin en muhtaç olduğu şeylerden birisi de sıhhat meselesidir. Memleketin sıhhatinde fakr u zaruret vardır. Onun için memlekete lâzım olan doktorların teminini vekâlet-i aidesinin ve alakadaranın, bilhassa Sıhhiye Encümeninin nazar-ı dikkate alınmasını çok rica ederim.

Reis - Mazhar Bey encümen namına mı söyleyeceksiniz?

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Hayır efendim.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Muhterem arkadaşlar bu kanunun Heyet-i Umumiyesini encümenin tadili veçhile kabul ettiğimiz takdirde şu cihetin nazar-ı dikkate alınması lâzım gelecektir. 1339 senesinde neşet eden doktor efendileri ele aldığımız takdirde memleketimiz daha iki sene doktorsuz kalacaktır. Çünkü Hükûmet onları ancak iki sene sonra harice sevk edebilecek. Hâlbuki bugün Hükûmetin teklif ettiği layihada bu cihet yoktur. Memleketimin içerisine Gümüşhane livası denildiği zamandan beri ancak bu sene bir doktor gelmiş ve Gümüşhane ancak bu sene bu lütfâ mazhar olabilmıştır. Mülhakat, belki Hükûmet teşkilinden bu ana kadar hiçbir zaman hususi bir doktor yüzü görmemiştir. Artık sahile pek yakın olan bir merkezi liva bu şekilde girdikten sonra dâhilde, Van, Bitlis, Erzurum işte muhterem mebusları buradadır doktor yüzü görmemiştir. (Pek doğru sesleri) Bunun için Heyet-i Celilenizden istirham ederim, 1335 senesinden itibaren mektepten neşet eden efendileri bu mecburiyete ithal edelim. 1339 senesinden itibaren meccani surette tahsillerini taahhüt etmiş olduğumuz efendiler yetişip onları mecburi surette mülhakata sevk edinceye kadar 1335 senesi ve hatta ondan evvel neşet eden efendileri hemen istihdam edelim. Avrupa'da en basit bir

hastalık olan, hatta hastalıktan sayılmayan malarya denilen sıtma hastalığı, bizim memleketimizde koleradan fazla ahalimizi tedhiş etmektedir. Bunun nazar-ı dikkate alınmasını istirham ederim.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Efendiler bu kanunun mevki-i müzakereye konması bendenizde iki müteakbil hissini uyanmasını baid olmuştur. Birisi doğrudan doğruya Hükûmetle alâkadar olmayan rüfekanın muntaka-i intihabiyelerine doktor bulabilmek ve gönderebilmek ihtiyacını duyabilmeleri ki, memlekette hemen ekseriyetle diğer şuaat-ı devlete nazaran pek çok ihmal edilmiş bir vaziyette kalan ve hakikatte memleketin yaşaması, istikbali için pek mühim olduğu zannı kabul edilen umur-ı sıhhiyeye biraz ihale-i nazar olunur gibi bir halin hudusu, ikincisi; tababet gibi mesleği takdir ederek, bilhassa kendi parasıyla tahsil ederek çıkan efendilere zecrî muamele yapmaya mecbur olmak gibi elim bir netice bir teşebbüs. Arkadaşların memleketin birçok aksamında Hükûmet ve belediye tabipleri bulunamamasından dolayı şikâyet ediliyor ve bu şikâyetin de esbabı mazbatada kısaca zikrediliyor, bilhassa bu yüksek meslek erbabına hiç de layık olmayan bir derecede tahsisat verilmesinin böyle şeylere sebep olduğu beyan ediliyor. Bu kadar basit ve maddi bir müşkülün karşısında daha ilmî ve daha mantıkî ve meselenin ruhuna muvafık tedabir almak hususu düşünülmeden cebirle zecrile bunun önüne geçilmek isteniliyor. Bu hakikaten şayan-ı teessürdür. Memleketimizde hiçbir meslek sahibi böyle bir muameleye maruz değil iken, bunu yalnız doktorlara reva görmek istiyorlar. Evlad-ı memleket böyle âdilâne olmayan bir muameleye karşı boykot etsinler de Mekteb-i Tıbbiye gitmekten vazgeçsinler mi? Eğer böyle bir muamele yapılacak olursa bütün bütün hüsrandır. Hâlbuki efendiler mesele falan veyahut filan memlekete Hükûmet tabibi bulmak meselesi değildir. Arkadaşlarımızı bu talebe sevk eden en ziyade ihtiyacat-ı sıhhiyedir. Hâlbuki Devletimizin teşkilatı, Sıhhiye Vekâleti memleketteki ahalinin ahval-i sıhhiyesiyle doğrudan doğruya iştigal için teessüs etmemiştir. Sıhhiye Vekâletinin doktorları devair-i devlette yalnız birer mümessil olarak bulunmaktadırlar. Hakikatte jandarma dairesinin, müstantikin, belediyenin ve bunlar gibi yedi tane dairenin taht-ı emrinde, gelen evraka şöyle böyle derkenar etmek ve rapor yazmakla imrar-ı evkat eylerler. Kıymetli zamanlarını memleketin hakiki ihtiyaçları karşısında fuzuli denilebilecek işlere hasrederler. Memleketin ihtiyacı bu değildir efendiler. Memleket tedavici doktorlara arz-ı iftikar etmektedir. Yoksa muameleciler doktorlara değil, 300-500 tane doktoru böyle vazifelerle tanzif etmek, bunları böyle falan ve filân meselenin tetkiki ile onun hakkında rapor verilmesi için cürümler arkasında koşturmakla bu memleketin ahval-i sıhhiyesi nazar-ı itibara alınmış olmaz ve böyle gönderilen doktorlardan beklenen menfaat hâsıl olmaz. Bunları memleketlerimizde hepimiz gördük. Bu böyledir. Hükûmet doktorunu on gün arasanız bulamazsınız. Bir gün hastanıza lâzım olsa da götürseniz ertesi gün en mühim ve en müstacel bir zamanda aradığınız vakit bulamazsınız. Çünkü o cürüm ile meşguldür. Binaenaleyh bunlar derdinize deva değildir. Sıhhiyenin esas teşkilâtında, katiyen memleketin hakiki ihtiyacatına zıt bir vaziyet vardır. Memleketin hakiki ihtiyacı demin burada iki arkadaşımızın gayet samimî olan tezahüratıyla tebarüz etmiştir. Zeki Bey diyor ki: Memlekette dehşetli surette malarya vardır. Hâlbuki Sıhhiye teşkilâtı malarya ile ve saire ile mücadele etmek için değil, sâri hastalıklarla mücadele etmek için memurluk yaparlar. Hâlbuki memlekette nadiren vukua gelen bu gibi emraz-ı sâriye en şiddetli ve savletli zamanlarında; sıtmanın bir senede ika ettiği tahribatın onda birini, yirmide birini yapmazlar. Memleketimizde herhangi bir hastalık zuhur etmiş ise ondan ölenlerin sayabileceğiniz adedi nihayet yüzleri geçmez. Binlere baliğ olmaz. Hâlbuki memlekette senede belki bir iki yüz bin insanın ifnasına sebep olan malarya için hakiki bir vaziyet alınmamıştır. Arkadaşlarımızdan bir ikisi ufak bir ishalden çocuğunu kaybetmiştir. Bu memlekette en çok tahribat çocuklardadır. Bunun adedini tetkik edecek olursanız, senede iki yüz bin çocuğun öldüğünü görürsünüz. Bunlarla mücadele etmek için Sıhhiye Vekâleti üzerine bir vazife almıştır. Hâlbuki Sıhhiye Vekâletinin bütçesi neye muhassastır bilir misiniz efendiler? Adliye vezaifi ifa etmek için gönderilen doktorlar maaşatına muhassastır. Bütün milletin alın terinden toplanan bu büyük bütçe içerisinde verebildiğiniz beş altı yüz bin lira ancak Hükûmet tabipleri için sarf ediliyor. Bunlar memurunin raporlarını yazmak, falan yere gitmek, falan vazife arkasından koştuktan başka bir iş göremiyorlar. Memleketi harabîden harabîye sürükleyen ve milletin istikbalini karanlık sahalara doğru sevk eden bu hal karşısında hakiki tababete ve sıhhiyeye karşı tedabir alınmamıştır. Bu paralar buraya sarf edilmemiştir. Binaenaleyh, sıhhiye namı altında alınan bu paralar hederdir. Böyle mühim ve esaslı dertler varken ve bu dertlere koşturmak için kıymetli doktorlara ihtiyacımız varken, herkesi tababet tahsiline sevk etmek,

ona râğbeti celp etmek lâzım gelirken, bilâkis herkesin hevesini kırarak zecrî muamelâta teşebbüs etmek, bendenizce millet ve memleketin menafiine muvafık değildir ve bu memlekete bir menfaat temin etmeyecektir. Efendiler şevk ve heves uyandırınız. Yoksa oradan kaçtırmayınız. Ne istiyorsunuz? Ben çok arkadaşlar bilirim ki babasının gönderdiği beş mediciye ile ikmâl-i tahsil etmiş, doktor çıkmışlardır. Bugün boğazlarına ip takıp istediğiniz vazifeyi ifa ettireceksiniz. Bendeniz bizzat bunun en acı bir misalini gördüm! Bu intihap esami torbalarıyla icra edilecektir diyorlar. Bu intihap kura torbalarına hiçbir zaman memleketin bir Eskişehir'i veya bilemem herhangi bir livası dâhil olmamıştır. Bendeniz mektepten hizmet-i mecburiye zamanında çıktım ve işte bu kura da Birüsseba kazası çekilmiştir. O zaman mektepten çıkan hiçbir efendiye Aydın'ın Nazilli veya Çeşme kazası çıkmamıştır. Bu şimdi de doğrudan doğruya Siverek veya Abdülceviz'a gider. Kastımız böyle yetişen gençleri mutlaka sen oralara gideceksin. Senin nazariyat âleminde edindiğin malûmatı iki sene zarfında unutacaksın diye mi göndereceğiz? Hakikatte oralarda bir eczacı dahi yoktur.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Askeri nasıl alıp istediğimiz bir yere sevk ediyorsak bu da sıhhi mücadeledir.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Efendiler askerler mektepte leylî ve meccani tahsil görürler.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - İki sene kalacak, fazla kalmayabilir.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Çok rica ederim Paşa Hazretleri. Biraz müsaade buyurunuz. Askerî efendiler leylidirler. Tahsilleri meccanidir. Geçen defa kabul ettiğiniz kanun mucibince yedirdikten, giydirdikten başka aylık dahi alırlar. Mektepten çıkarırken üzerlerine ilbas için yüz elli lira alırlar. Eşya ve saire tedariki için bu para verilir. Tasavvur ediniz ki, baştan aşağı teçhiz ediyorsunuz, yediriyor, içiriyor; okutuyorsunuz, ilbas ve teçhiz ediyorsunuz. Buna mukabil de beş sene hizmet-i mecburiye teklif ediyorsunuz ve bu hizmetten sonra o da tahsil ücreti olarak üç yüz lira verirse yine askerlikten istifa edip çekilebilir. Binaenaleyh siz, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiyeyi böyle yetiştirmiyorsunuz. Onlara hiçbir iyiliğiniz yok. Sonra da falan yere gideceksiniz diye cebrediyorsunuz. Efendiler köylerdeki mekteplerinizin hangisinde muallim vardır? Muallimlik için kıvranıyorsunuz. Fakat hangi mektep mezunlarını muallimlik için cebrediyorsunuz? Sonra adliye hususunda, bugün birçok münhalât vardır. Sekiz aydan beri dört yüz tane maznun isticvap edilmemiştir. Bunların içerisinde bi gayr-ı hakkın maznun olanlar vardır. Bunlar bir defa muhakeme neticesinde beraat edeceklerdir. Heyet-i Hakimenin teşekkül edememesi yüzünden biçareler hukuklarından, hürriyetlerinden mahrum olarak hapisanelerde çürüyorlar. Mensubîn-i adliyeye mutlaka gideceksin diye ne için cebretmiyorsunuz? Efendiler! Zulüm yalnız doktorlara mıdır? Hayır, siz zulmetmek istemiyorsunuz. Siz, iyilik etmek istiyorsunuz. Fakat meselenin bütün ruhu bu değildir. İyilik etmek isterken kötülük etmeyelim. Bu bapta düşünelim. Onları da çürütmeyelim. Bu memlekette arz ettiğim doktorlara herkes kumanda eder. Mutasarrıf, kaymakam ve saire hepsi bu zavallı doktorlara kumanda ederler. Bu meyanda doktorların mevkiini, vaziyetini düşününüz. Müddei-i umumi vekâleti yapan bir polis efendi bu doktorlara emreder, kumanda eder. Doktorun hiçbir şeref ve haysiyeti yoktur. Verdiği rapor herhangi daire-i belediyenin veya mutasarrıfın dairesinde kahve ocağında ancak kahve pişirmeye yarar. En kuvvetli raporlarının kuvve-i icraiye ve teyidiyesi yoktur. Onda izzet-i nefis bırakılmaz, onun yeri düşünülmez. Onun evi ve maaşı düşünülmez. Velhâsıl onun hiçbir şeyi düşünülmez. Yarın orduya çağırıldığı zaman herkesten evvel, hatta mensup olduğu daireye, Sıhhiye Vekâletine sormadan derhal Müdafaa-i Milliye Vekâleti onları toplar ve orduya sevk eder. Ortada öyle bir hal vardır ki, sanki onlar en hakir ve en zavallıdır. Böyle midir efendiler!..

Ali Rıza Bey (İstanbul) - İnsanların en mukaddesidir, hayatımızı kurtaracak onlardır.

Doktor Mazhar Bey (Devamla) - Efendiler onların hayatına kıymet veriniz, ikdar ediniz, ondan sonra da kendilerinden hizmet bekleyiniz! Beni zorla alacaksınız, falan yere sevk edeceksiniz, benden hizmet bekleyeceksiniz öyle mi? Bendeniz altı yüz kuruşa üç sene belediye doktorluğu yaptım. İstanbul'a geldiğim zaman kendi hocam bana "Aşçıbaşı maaşı alıyorsun." demişti. Evet, hakikaten böyledir. Bu suretle mesleğimde memuriyetimde devam arzusu kalmadı ve ilk fırsatta terk ettim, çıktım gittim. Binaenaleyh aynı tecrübe edilmiş vadilere bunu tekrar sokmakta mana

yoktur. Siz doktorları düşünürken, ta mesleğin esasından düşününüz. Teşkilât-ı sıhhiyemiz arz ettiğim gibi baştan aşağı bozuktur. Ahali bu doktorlardan istifade edemez, bundan fayda yoktur. Şu veya bu raporu yazmaktan başka vazifesi olmayacaktır. Ahali hastalıktan ölmektedir, tetkik ediniz, geçen sene askerlik dolayısıyla Antalya, İzmir havalisinde, on bin, yüz binlerce insan üzerinde tecrübe yapıldı ve mikroskoplarla kanları muayene edildi. Aydın livası ahalisinin % 94'ü sıtmal bulmuştu, % 70'inin dalakları "Halfe-i dilağ" dediğimiz mahalle kadar gelmiştir. % 30'unun dalakları da göbeğe kadar gelmiştir. Bunlar "Dejenere" olmuş insanlardan addedilebilir efendiler... Ve bunlarla memlekette ırk yaşamaz ve memleketi müdafaa edecek asker olamaz. Eğer siz bu memleketin âtisini düşünürseniz; bu hâlin devamı takdirinde otuz sene sonra bu memleketi, bu ülkeyi, bu vatani müdafaa edecek ordu teşkilinden mahrum kalacaksınız. (Kalmayız inşallah sesleri) Evet kalmayız. Fakat inşallah ile olursa, çok doğrudur, inşallah ile peynir gemisi yürümüyor. Mutlaka bunun, bu tehlikenin önünü almak lâzımdır. Binaenaleyh evveleminde Sıhhiye teşkilâtını, vaziyetini, vatanın ihtiyacına göre yapmalıyız, yoksa böyle ârizi tedbirlerle, zahiri şeylerle bu memlekete hizmet edilmiş olmaz.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Efendiler ben de tamamıyla Mazhar Bey arkadaşımızın fikrine iştirak ediyorum. Siz ne verdiniz ki bu etubbadan ne istiyorsunuz?

Zeki Bey (Gümüşhane) - Vereceğiz efendim vereceğiz.

Fikret Bey (Devamla) - Onları yetiştirmekte hakkınız yoktur ki bunlardan istifade etmek istiyorsunuz. Memleketin darülfünunu vardır. Serbest meslek tahsil etmek üzere girmiş, parasını vermiş, çıkmış insanlar nasıl dur da cebren hizmet edeceksiniz diye götürülür ve hizmete icbar edilir. (Menafi-i âmme için sesleri) Menafi-i âmme için bundan sonra toplarsınız. Sıhhiye Vekâleti bir memur sınıfı yetiştireceğim der. Ordunun tıbbiye-i askeriye namıyla nasıl ki bir mektebi vardır, o yine darülfünunun şubesinde okur. Bu kanunun ikinci maddesinde ifade olunduğu gibi şerait-i muayyene dairesince talebe kabulünü ilân eder. Oraya girecek talebe Hükûmetle mukavele akdetmiş olur. Çıkar, gider. Yoksa insanı nasıl cebredip gönderirsiniz, gitmezse ne yaparsınız; kuvve-i teyidiyeniz nedir?

Zeki Bey (Gümüşhane) - O gitmesin de memleket ihtiyacı içinde çırpınsın mı?

Doktor Fikret Bey (Devamla) - Bir şey yapamazsınız ve yapamayacağınız şununla sabittir ki; mutatabbiplik memnudur diye bugün elinizde kanun varken, bu adamı beş sene icra-yı sanattan menedecek misiniz? O adam diplomasını verir; yine doktorluk eder.

Reis - Sözleriniz Heyet-i Umumiye mütaalliktir. Encümene hitap etmeyiniz, Heyet-i Umumiye hitap ediniz.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Tabii Heyet-i Umumiye hitap ediyorum. Onun için kanunun Heyet-i Umumiyesinin encümene iadesini arzu ediyorum. Zaten encümen muhaliftir. Demin Mazhar Bey

21 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 12

arkadaşımızın söylediği sözlerle de sabit. Ben de o fikre iştirak ediyorum. Kanunun Heyet-i Umumiyesini encümene iade edelim. Birinci madde tadil edilsin veyahut reddetmek suretiyle...

Şükrü Bey (Bolu) - Ne sebep gösteriyorsunuz?

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Olmaz diyorum; reddini teklif ediyorum.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Memleketin ihtiyacı tabiisi herkesçe müsellemidir.

Bunda hepimiz müttetikiz. Bendeniz encümen namına değil, şahsım namına söylüyorum. (Bu tarafa da söyle sesleri) Encümen, bu ihtiyacı düşünerek bir çare aramış ve bunu temin için bâzı mevaddı tespit etmiştir. Kanunda üç madde vardır ki: Her birisi ayrı ayrı birer kâr temin ediyor. Birinci madde etubbaya bir mecburiyet tahmil ediyor. Diğer iki madde de ihtiyacı sıhhi nispetinde etubbaya malik olmadığımız için etubbayı yetiştirmek maksadıyla Hükûmete salahiyet veriyor. Birinci madde etubbanın aleyhinde olsa, ikinci madde de lehinde bir çare düşünülüyor ve o teklif olunuyor. Demek ki bütün etubba namına ve bütün millet namına iyi bir kayıt vardır. Sonra üçüncü maddede nazar-ı

itibara aldığımız şey, etibbanın bazı mahallere ne için gitmediğidir. Düşünülürse bu hal, etibbaya verilen paranın azlığından neşet ediyor. Yoksa derece-i tahsil, yani tahsillerinin yüksek olduğu da düşünüldüğünden değildir. Tevdi edilen vazifenin ağırlığı nispetinde para verilmelidir. Maalesef etibba hakkında bu husus nazar-ı itibara alınmamıştır. Malum-ı âliniz etibbaya verilen 1000 kuruş bir polise de veriliyor.

Hâlbuki efendiler, tabip olmak için ne kadar tahsil ve ne derece uğraşmak lâzım olduğu malumunuzdur. Tabip olduktan sonra da hayatının ne derece tehlikede bulunduğunu, yani vücudu daima hastalıkla çarpıştığını da takdir edersiniz. Bunun için Hükûmet, göndereceği yerlere gidecek olan etibbaya fazla para, vermelidir. Bunun aleyhinde olduğunu gördüğüm arkadaşlarım 2-3. maddelerin değil, birinci maddenin aleyhindedirler. Efendiler etibba-yı mülkiye kendi paralarıyla tahsil ediyorlar. Böyle bir mecburiyet tahmil etmemek gerekir. Fakat memleketin umumi bir ihtiyacı karşısında velev ki kendi paralarıyla tahsil etmiş olsa bile memlekette hayat-ı içtimaiye ve umumiye denilen bir şey olmasaydı acaba doktor olabilirler miydi? O halde doktor olan bir efendi memleketin iyiliği uğruna niçin hizmet etmesin? Zannetmem ki bir efendi, memleketin hayat-ı umumiyesi uğrunda parasını almak üzere iki senelik bir hizmeti kabul etmesin. Neden kabul etmez? (Bravo sesleri, alkışlar) Yalnız şu var ki...

Esad Efendi (Menteşe) - Ha! Dönme şimdi.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) (Devamla) - Memleketin daha birçok ihtiyacı vardır. Yalnız ihtiyacı sıhhi değil. O halde memleketin istilzam ettiği hizmetlerin saliki olan zevata aynı mecburiyet tahmil edilmediği halde niçin etibbaya tahmil edilmelidir? En ziyade birinci maddenin taraftarı bendenizim. Etibbanın, bilhassa Mekteb-i Tıbbiyyenin halet-i ruhiyesine bihakkın vâkıf olduğum için öyle zannediyorum ki etibba, en birinci olarak bu gibi fedakârlığı deruhte etmeye amadedir ve memleketin en mühim ihtiyacatını takdir ederler. İşte maa'l-iftihar kabul ederler fikriyle bu maddenin kabulüne taraftarım.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Hissiyatla iş olmaz. Hissiyat-ı vataniyeyi tasarruf etmeye hakkın yok ki!

Feyzi Bey (Diyarbakır) - Efendiler! Bendeniz Sıhhiye Vekâletinin böyle bir kanunu sevk ettiğinden dolayı ziyadesiyle müteşekkirim. Bendeniz mütehasıs değilim. Fakat bir haftalık vekâletim esnasında gördüm ki memleketin muhtelif mahallinde 200 kadar açık vardır. Bu açıklar gerek mütekait, gerek herhangi bir tabibe teklif edilirse maalesef kimse gitmiyor, gönderilemiyor. Bunlar, en ziyade güzel yerlere gidiyorlar. Diğer cihetlere gönderilemiyor. Sıhhiye Vekâleti bu ciheti düşünmüş ve bu kanunu yapmıştır. Meslek gayreti olarak gerek Doktor Mazhar Bey'in, gerekse Fikret Bey arkadaşımızın müdafaaten dermeyan ettikleri fikirleri hiçbir vakit varit değildir. Bu, bu seneden itibaren çıkacaklara mahsustur. Bu hal yalnız bizim memleketimizde değildir. Zatâlinize ufak bir hikâye arz edeyim:

İlân-ı hürriyeti müteakip Selanik Hürriyet bahçesinde oturduğumuz zaman Bulgar çeteleri reisi Sandanski oraya geldi. Yanında bir zat vardı. Sordum, dedim ki bu kimdir? Bizim darülfünundan çıkmış. Bu zat memleketi yükseltmek için iki sene Bulgar köyünde hizmet etmiş. Şimdi bir vazife ile tavzif ediliyor dedi. Yani bunu doktorlar hakkında ve diğer meslek erbabı hakkında biz de tatbik edersek bu memleket halas olmuştur. Bulgarlar bu usulü tatbik etmiştir. Memleketlerinin ne kadar terakki ettiğini hepimiz biliyoruz. Gerek irfan gerek sıhhat nokta-i nazarından ne kadar fark olduğunu takdir buyurursunuz. Yani böyle âli mekteplerden çıkacak zevat için bir, iki sene hizmet mecburiyeti konuluyor. Bunlara zamm-ı maaş verildiği gibi bundan fakr u hali olanlara da üç senelik ücretleri Sıhhiye Vekâleti tarafından verilecektir. Bugün iki yüz münhalât olduğu gibi birçok yerlerde ihtiyaç vardır ve birçok yerlerde en âdi bir sıtma dahi olsa buna bakacak kimse yoktur. Vilâyet liva merkezlerinde kazaları aramıyorum bunların hiçbirine rağbet eden yoktur. İşte bu kanunu bunlar için vazettiğimiz gibi diğer meslek erbabına da teşmil edersek diğer memleketlerden geri kalan bizim memleketimiz de aynı derecede terakki eder ve refaha doğru gider. Bendeniz bunun kabulünü arkadaşlardan rica ediyorum. Bugün memlekette iki üç bin kadar doktor vardır. İki yüz de münhalât olduğu halde kimse gitmiyor. Hâlbuki memleketin altı, yedi vilâyeti doktorsuzluktan ve etrafını saran her türlü emraz-ı sâriye ve saire ile kıvrınmaktadır. Vekâlet etraflıca tetkikat ve tahkikat yaparak, bütün tabip raporlarını ve birçok rüfekanın mütalâasını da nazar-ı dikkate alarak başka memleketlerde olduğu gibi bizim memleketimizde de bunun kabulünü muvafık görmüştür Binaenaleyh maddelere geçilmesini Heyet-i Celileden rica ediyorum.

Reis - Efendim, kifayet-i müzakere hakkında bir takrir vardır.

Riyaset-i Celileye

Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif ederim.

İstanbul
Ali Rıza

Reşad Bey (Saruhan) - Bendeniz kifayet-i müzakere aleyhinde söyleyeceğim.

Reis - Buyurun.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim bu kanun arzu buyurduğunuz herhangi bir şekilde çıkmış olsun, bunu kim tatbik edecek efendiler? (Doğru sesleri) (Sıhhiye Vekâleti sadaları) Maalesef bugün Sıhhiye Vekâleti yoktur efendiler. Sıhhiye Vekâleti Hükûmetin programından kendisine ait kısmında birtakım hastalıkları karabela diye bize tavsif ediyor ve yine programının sonlarında diyor ki 1340 senesi için de bir şey yapamayacağım, benden bir şey istemeyiniz. Efendiler!

Geçen gün Muvazene ve Sıhhiye encümenleriyle müşterek olmak üzere Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinin bütçesi, kadrosu tetkik edildi. Orada bulunan arkadaşları işhad ederim ve vicdanlarına müracaat eylerim; bu vekâletten her ne soruldu ise daima âdem-i malûmat beyan edilmiş; katiyen bir malûmat verilememiştir. Vaziyetleri nedir, bütçeleri nedir, kadroları nedir, ne yapacaklar, ne edecekler? Katiyen bildikleri yoktur. Her iki encümen Muvazene ve Sıhhiye encümenleri bu vaziyet karşısında mütehayyir kalmışlardır. Binaenaleyh efendiler! Bendeniz rica ediyorum. Sıhhiye Vekâletinin muamelâtında bu derece teşevvüş acaba Rıza Nur Bey zamanında mıdır, Tevfik Rüşdü Bey zamanında mıdır? Bu, hallolunacak bir meseledir, çok fecidir. Sıhhiye Vekâleti ne yaptığını, ne yapacağını bilmiyor. Bu, muhtac-ı tetkiktir. Bu kanun çıktıktan sonra, Meclis bunu bizzat mı tatbik edecektir? Bittabi vekâlete tevdi edecektir. Hâlbuki vekâlet yoktur. Bu vekâletin muamelâtını kim telvis etti ise meydana çıkmalıdır. (Bravo sesleri)

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 13

Reis - Reşad Beyefendi kifayet-i müzakere aleyhinde söz istemişlerdi. Hâlbuki Sıhhiye Vekâletinin, suret-i umumiyede vazife ifa etmediğini beyan buyurdular. Binaenaleyh bu sözleri, bu kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkındaki mevzuun haricidir. Yani kanunun Heyet-i Umumiyesi, [ya] reddi müstelzim mütalâat ile müzakere edilebilir veyahut müzakereye şayandır şeklinde müzakere edilebilir. Binaenaleyh, Sıhhiye Vekâleti, ifa-yı vazife etmiyorsa, Heyet-i Celilenin murakabe vazifesi, çok vâsi ve nâ-mahduttur ve derhal o vekâleti ifa-yı vazifeye davet edebilir. Binaenaleyh; kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakerenin kifayetine ait olan takrirî, rey-i âlinize vazedeceğim. Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Kanunun encümene iadesi hakkında bir teklifim vardır.

Reis - Efendim teklifiniz birinci maddeye aittir. O vakit okunur. Efendim tensip buyurursanız maddelerin müzakeresini içtima-i âtiye terk edelim.

- 11-** Celseyi tatil etmezden evvel, İcra Vekilleri Reisi Rauf Beyefendi'nin bir tezkeresi vardır. (Kimin tezkeresi sesleri) Fethi Beyefendi'nin (Dili alışmış sesleri) Dâhiliye Vekâletinden aklarını rica ediyorlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

İcra Vekilleri Riyaseti ile Dâhiliye Vekâleti vezaifinin kesreti hasebiyle Dâhiliye Vekâletinden affıma Heyeti Celilenin müsaade buyurmasını istirham eylerim, efendim.

İcra Heyeti Reisi
Ali Fethi

Esad Efendi (Menteşe) - Memnuniyetimizin tebşirini rica ederiz. Mahzuz olduk.

Reis - Efendim Ali Fethi Beyefendi, Malta'dan kurtularak memleketine muvasalat ettiği zamandan itibaren Dâhiliye Vekâletini deruhte etmiştir. Mücahede-i Milliye'nin en müşkül zamanlarında azimkârane ifa-yı vazife etmişlerdir. Geçen Devre-i İhtimayide tamamen çalıştıkları gibi, bu sene dahi, Heyeti Celilenizin itimadı dâhilinde ifa-yı vazifede devam etmişlerdir. Binaenaleyh, yorgunluklarından bahsederek aflatırını rica ediyorlar.

Hüseyin Baki Bey (Burdur) - Kabul kabul.

Reis - Kendilerinin hidemat-ı meşkûrelerine mukabil Divan-ı Riyasetin teşekkür vazifesini ifaya müsaade buyurmanızı istirham ederim. (Muvafık sesleri)

- 10-** Yunan Hükûmetinin mübadele-i ahali ve emvale dair olan mevadda asla riayet etmeyerek Müslümanları envaî eza ve cefaya giriftar etmekte olduğu hakkında Denizli Mebusu Haydar Rüşdü Bey ve rüfekasının takriri

Esad Efendi (Menteşe) - Böyle usul var mıdır? Reis Beyefendi Makam-ı Riyasetten gayet mühim bir ricam vardır. Bundan dört gün evvel, bir milyon Müslümanın hayatlarının muhafazasına dair bir takrir verdim. İki celsedir bu takrir okunmuyor. Hükûmet Garbi Trakya'daki yapılan mezalime karşı uykuda... Meclis Riyaseti de bu takririn ahkâmını ifa etmiyor. Bu milletin hali ne olacak? İki celsede de okunmadı.

Saib Bey (Kozan) - Bu, Hariciye Vekâletine aittir.

Reis - Müsaade buyurun. Tevdi ettiğiniz takrir, derhal Hariciye Vekâletine tebliğ edilmiştir. Biliyorsunuz ki, Hariciye Vekili Paşa Hazretleri rahatsızdır.

Esad Efendi (Menteşe) - Mecliste okunmasını istedik.

Reis - Eğer Meclise gelmeleri mümkün olsaydı; behemehâl okuyacaktık.

Esad Efendi (Menteşe) - Orada yüz binlerce millet mahvolduktan sonra okunacak; öyle mi?

Reis - Efendim cumartesi günü öğleden sonra aynı ruzname ile içtima edilmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Evrak-ı Varide Suretleri

Mazbatalar

- 1-** Marmara Adası'nın Hapishane-i umumi ittihazına dair Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi'nin 2/199 numaralı teklif-i kanunisi ve mezkûr teklif-i kanununin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatası.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Kanuna karşı gelmiş olan insanları neden, ne için hapishanelere dolduruyoruz? Öç almak, öç deyip geniş soluk çıkarmak için mi? Yok aç, çıplak, susuz öç almak, oh deyip geniş soluk çıkarmak için mi? Yok aç, çıplak, susuz bırakmak için mi? Yok. Güneşsiz, havasız bırakıp bunaltmak için mi? Yavaş yavaş, eritip iğim iğim iğitmek, çekişe çekişe canını almak için mi? Hayır. Bu sorgulara vereceğimiz cevap aşağı yukarı şunlar olacaktır.

- 1-** Kanuna karşı gelmiş, cana, mala, namusa kaymış olanlara o cürmü, cehennemi gözü önüne getirmek.
- 2-** Ana, baba, hocasının öğüdünü tutmayanlara kanunun ağzından çıkmış olan koygun unutulmak dersi vermek.
- 3-** Gideceği, geçeceği, düz yolu göstermek.
- 4-** Sözünü, özünü, huyunu, düzeltmek.
- 5-** Kurdu, kuduzu, koyun, kuzu yapmak.

- 6- Yurdumuza hapishane tezgâhından adam ve insan çıkarmak, kokmuş deriden pişirip kösele yapmak.
- 7- Canı yanmış, yüreklerine korku düşmüş insanların hoplayan yanık yüreklerine adalet kaynağından su serpmek.
- 8- Öfkesinden eli, ayağı titremedir almış, taşkınlıktan gözü kararmış, kızarmış insanların elinden çıkacak fenalığın önünü geçmek.
- 9- Hükûmet korkmayınız, ileri gitmeyiniz! Gür sesiyle ben buradayım demek.
- 10- Yoldan çiziden çıkmak üzere gılavlanmış, kötülerden kötü dersi almış olan kanı deli gençlere gözdağı vermek gözlerini yıldırmak.
- 11- Destiyi kırmadan kulağını çekeceğimizi peşin peşin söylemiş olmak olsa gerektir.

Bu yolda düşünülmüş, söylenmiş, söylenecek söz çoktur, bizde bu kadarı yeter. Biz hapishanelerimize, salhanelerimize adam koyuyoruz. Yakasını kurtarabilenler canavar çıkıyor, bugün hapishanelerimiz bir tezgâhtır. Tavşanı sırtlan, melaikayı şeytan yapıp baş belası ortaya atıyor. Hapishanelerimiz ıslahane değildir. Fesat ocağı, felaket yatağıdır.

Hapishanelerimiz birer kumarhane, tembelhaneden başka bir şey değildir. Hapishaneler yola gelecek olan insanları baştan çıkarmaya alet olmuştur. Hapishaneye düşmüş olanlar oradan almış oldukları zehirleri boyuna şehirlere, köylere kusuyor, bütün gençleri zehirliyorlar. Hapishanelerimiz dağ parçası gibi insanları iki senede kemiren öğütüp bitiren bir değirmendir. Bizim hapishanelerimizin kapısından içeri ayak atan Azrail ile karşılaşır. Bizde hapishane henüz isim verilmeyen hastalıkların tohumlandığı yerdir. Kehle, tahta kehlesi, pire, hamam böceği, sivrisinek ordusunun insanlar üzerine çullandığı yerdir. Ne uyku, ne durak yoktur. Kaşınmadan, çarpınmadan bir sene giyilecek ruba altı ayda yıpranıyor. Efendimiz, hapishaneye girdik mi? Orada göreceğin insan değildir; orada benzi, beti uçmuş, ayva sarısı gibi sapsarı kesilmiş, uçkun, solgun, düşkün yürür bakar, kül benizli mumyalar görürsen bilmem. Mezar kaçınları ev kıyafetinde midir? Acaba mezarda insanları o hale mi koyarlar? Şu hapishanelerden birisinde üç sene ömrünü geçirip kurtulanların yüzde doksanı devletimizin, ailesinin başına beladır. Çünkü artık onun ne işe yarar dişi, ne kuşu kalmamıştır. Ondan sonra biz o gibileri, tarlada iş başında değil, ocak başında yatakta, hastahane de görürüz. Ölüm cenderesini hapishane kapısından girin çıkanın bir düziye resimleri alınmış olsa onları bir kere yan yana gözümüzün önüne getirmiş olsak ne yaptığımızı çırpıplak görür, belki taş yüreklerimiz

21 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 14

sızlar. Bütün hapishanelerin işlerine bakan Müdür Efdaleddin Bey'e sordum. Dört yüz beş hapishanede elimizle ölümün, hastalığın, ağzına attığımız yirmi dört bin altı yüz kişidir. Bunlar öyle elinden iş güç gelmez çocuklar değildir. Ne de yaşını başını almış, kavşamış ihtiyar adamlar değildir. Bu yirmi dört bin altı yüz kişi tuttuğunu koparı taş sıkısa suyunu çıkarır genç, dinç adamlardır biz bunları böylece gözümüzün önünde, baka baka eritmek, çürütmekle başkasını değil yurdumuzu ziyana sokuyoruz, meyvesi bol ağaçları baltamızla kesiyoruz, dallarını buduyoruz.

Unuttum, aklıma gelmiş iken bunu da söyleyeyim. Evet, bizim bu kanuna karşı giden dik başlı insanları hapishaneye koymak hakkımızdır. Yalnız bu ipe sapa gelmeyen adamları güneşi, havası, boşanmış bir kavanoza koyup boğmaya hakkımız yoktur. Biz belki bu ziyankâr mahlûklara bir kanun yapıp alnımızın teriyle kazandığımız ekmeği size vermeyiz diyebiliriz. Fakat onu vermeyen vermesin! Parasını isteyen yok ne biter, ne tükenir. Başlıca gazamız olan güneşin, havanın önüne duvar çekmeye hakkımız yoktur. Bize ne böyle bir kanun yapmaya ve ne de kanunsuz böyle iştirilmedik bir cezanın tatbikine Erhamürrahim Hazretleri müsaade etmez. Eğer bu çileden, çiziden çıkmış, şeytana kapılmış insanlardan bütün bütün vazgeçtiysek cımbızla etlerini koparıp, üç senede bitirmek, çektire çektire hayatını almaktan ise iki dakikada hesaplarını görmek, dedelerinin ellerini öpmek üzere yola çıkarmak daha doğrudur. Bu zavallıların akılları ermiş olsa, başlarına gelecek arkası gelmeyen belayı baştan bilmiş olsa idiler hep birden, bir ağızdan bize diyecekleri bu idi: Efendiler! Ne diyelim bir iştir başımıza geldi. Alnımızın bozulmaz yazısı bu imiş, bizi babalarımıza,

son yurdumuza gönderdiniz: Bundan böyle biz sizden siz de bizden, kurtulmuş olursunuz. Uzattık, hem okuyanı hem dinleyeni üzdük. Gövdemizde açılan bu yara yeni bir yara değildir; senelerden beri durmayıp kanayan, bugüne kadar dindiremediğimiz bir yaradır. Bu halimize yalnız biz değil bizi ara sıra bir avuç suda boğmaya çalışan sabıkalı efendiler de acıyor. Sade acıyor demeyeceğim, dolaşırken ve kapana tutulmaktan yürekleri hopluyor ve beceriksizliğimize de bıyık altı gülüyorlar. Çok şükür başımızdan attık bilmeyenimiz yoktur. Düne kadar bizi boğan boynumuzda bir kapitülasyon zinciri var idi. O melun zinciri atmak için irkildiğimiz, söz söylediğimiz gün bize seslerini uzatarak bir ağızdan söyledikleri bu idi. Öbürlerini bir tarafa bırakalım, ya hapishanelerinize ne diyelim?

Bu bir Türk acısıdır. Tazeleyip tuz serpmeyelim: Öyle ise başı başına getirelim. İşimizin başına geçelim. Hesabını bilmeyen kasabın elinde kalan masattır. Yukarıda da söyledik ki; hapishanelerimizde yirmi dört bin altı yüz kişi vardır. Tıpkı Avrupalılar gibi ilerisi gerisi düşünülmüş, her taşı gediğine konmuş, modeli meydana konmuş biner kişilik yirmi dört hapishaneye ihtiyacımız vardır. Bu hapishanelerin her biri bugünkü paramızla en aşağı yüz elli bin lira ile yapılabildiğini aklı erenler söylüyor. Bana inanmak düşer. Bu hesaba göre yirmi dört hapishane için üç milyon altı yüz bin lira ayırmamız lazımdı. Haydi, söyleyelim ki bu değirmen iyi, ya suyu nereden gelecek? Diyelim ki parayı bulduk: biz bu hapishaneleri kaç senede yapabiliriz. Eli, ayağı tutar. İş görür insanlarımızın onda üçünü bu işi başarmak için ayırsak bile on senede bitiremeyiz. Bizde bu kadar yapıların ustasını, mimarını nerede bulacağız? Yapmasına kalkışsak bile paramızın üçte birini Avrupa'ya çıkarmış olmaz mıyız? Başka yapacak, düşünecek işimiz yok mudur? Kahroldu, kahrolası düşmanın murdar ayağıyla çiğnenmiş taş taş üstünde kalmamış,

(Maabadı gelecek nüshada)

İlanname

11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 58. maddesinde gümrük idareleri üç sınıfa münkasımdır. Birinci sınıf gümrükler bila-istisna her nev' eşyanın her türlü muamele-i rüsumiyesini ifaya mezundurlar. İkinci sınıf gümrükler, gümrük kimyahanelerinde tahlili istilzam edenler müstesna olmak üzere sair kâffe-i eşyanın her türlü muamele-i rüsumiyesini ifa eder. Üçüncü sınıf gümrükler, ithalattan yalnız yolcu beraberindeki eşya ile her nev' ticaret-i dâhiliye ihracat eşyası muamelesini ifa edebilirler. Şu kadar ki bazı eşyanın ithali tensip edilecek gümrüklere bir idare-i âli hasrolunabilir. Ve 59. maddesinde (ikinci ve üçüncü sınıf gümrük idareleri bâlâda muharrer salahiyetleri haricinde muamele ifasından memnurdurlar. Ancak Hükûmetçe görülecek lüzum üzerine Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi tarafından salahiyetleri tevsi olunabilir.) diye muharrer bulunmuş ve hesap ve bundan mütevellid ahval ve şeriat yüzünden şimdiye kadar tatbiki tehir edilmiş olan bu ahkâm-ı kanuniyenin ahiren muahede-i sulhiyenin imzası tatbiki taht-ı imkâna girmiş olduğundan zikrolunan elli sekizinci madde mucibince gümrükler tazyiki ve salahiyetlerinin tayini icra edilmiştir.

Birinci ve ikinci sınıf gümrükleri irae eden işbu cetvel haricinde kalan gümrükler üçüncü sınıfı teşkil eder. Birincilerle üçüncülerin salahiyeti zaten kanunda musarrah olduğundan ikinci sınıf gümrüklerin derece-i mezuniyetleri de merbut cetvelde muharrer tarife numaraları ile tayin ve tespit edilmiştir ki ikinci sınıf gümrükler gösterilen numaraların daire-i şümulüne dâhil olan eşyanın istisna edilenlerden maadasının ithalat muamelesini ifa edebileceklerdir.

Her iki cetvel her yerde hemen matbuatla neşir ve matbuat olmayan mahallerin Hükûmet-i mülkiye vasıtasıyla Hükûmet ve rüsumat idarelerinin kapı veya duvarlarına yafta şeklinde ilsak edilerek ilan-ı keyfiyet olunur.

Gümrüklerin Tasnifatı

Birinci Sınıf	İkinci Sınıf
Trabzon	Rize

Samsun	Giresun
İstanbul	Ordu
İstanbul paket	İnebolu
Galata	Zonguldak
Galata paket	İzmit
Haydarpaşa	Mudanya
İzmir	Bandırma
İzmir paket	Tekfurdağı
Mersin	Gelibolu
Antep	Çanakkale
Urfa	Ayvalık
Mardin	Antalya
	Dört Yol
	Kilis
	Akçakale
	Birecik

Üçüncü sınıf

Bâlâda isimleri mezkûr olanların gayrisidir. İşbu tasnif 1 Kânunusani 1340 tarihinden itibaren caridir.

İkinci sınıf gümrükler tarifenin zirde muharrer fusul ve numaralarının daire-i şümulüne dâhil eşyanın ithalat muamelesini ifa edeceklerdir.

Tarifenin

Fasıl Numarası	
1	1 ila 20
2	24 ila 30 ve 32 ila 45
3	46 ila 65
4	66 ila 89
5	90 ila 123
6	124 ila 130
7	131, 132, 133, 134
8	136 ila 140
9	141 ila 151
10	152 ila 176
11	177 ila 201
12	202
13	203 ila 232
14	233 ila 263, 264, 265 (Hamisen fıkrası müstesna)
15	267, 270 (rabian fıkrasının (5) rakamı müstesna) 278, 279, 280, 281

16	282 ila 294, 297, 298, 301, 302, 303, 304, (saniyen fıkrası müstesna) 306, 307, (saniyen fıkrası müstesna)
17	308 (saniyen fıkrası müstesna), 309, 311, 313, 314 (saniyen fıkrası müstesna)
18	315 ila 321, 325, 333, 334, 335, 336, 337, 338
19	343, 344, 345, 346, 347, 350
20	352 ila 364
21	365 ila 368
22	369 ila 419
23	420 ila 445, 447 ila 463, 465 ila 497
24	498 ila 513
25	514 ila 530
26	532, 535, 536, 537, 538, 539, 548 ila 552
27	555, 556, 557, 558, 560, 561, 562
28	563 ila 571
30	744 ila 773

**16 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla Tahsis Kılınan
Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramil Maaşatı**

623	Mülga Sadaret ketebesinden Mustafa Faik Efendi	Tekaüt
468	Erdek Rüsumat Memur-ı sabıkı Burhaneddin Efendi	Tekaüt
346	Sekili Mahkemesi Müdürü İsmail Hakkı Efendi	Tekaüt
347	Mülga Saray Bekçi hademesinden Hafız Ahmed Efendi	Tekaüt
250	Mülga Hazine-i Hassa Daire-i Merkeziye Ser hademesi Mustafa Efendi	Tekaüt
268	Foça Düyun-ı Umumiye Merkez Müdüriyeti Kolcu Başısı Ahmed Ağa	Tekaüt
739	İstanbul 78 numarada mukayyet Serkomiser Mustafa Hakkı Efendi	Tekaüt
575	İstanbul Bayezid Dairesi Kütüphane Memur-ı sabıkı Mehmed Nafi Efendi	Tekaüt
101	Bozüyük Kazasının Ereğli Mevkii Orman Bekçisi Şerif Efendi	Tekaüt
132	Haydarpaşa Emlak korucularından Cemal Efendi	Tekaüt
128	Tirebolu Kazası Fındık Aşar Ruhsatiye Kâtibi Ahmed Nafi Efendi	Tekaüt
627	Eskişehir Tahrirat Müdüriyetinden mütekait Mahmud Raci Efendi iadeten	Tekaüt
448	Şehzade Necmeddin Efendi hademelerinden Receb Necib Efendi	Tekaüt
544	İstanbul Çamlıca Kız Lisesi Ulum-ı Diniye Muallimi Abdullah Hamdi Efendi	Tekaüt
1859	Sivas İstinaf Müddei-i Umumisi Mustafa Ziya Efendi	Tekaüt
266	Çatalca Defter-i Hakani Başkâtibi Nuri Efendi	Tekaüt
333	Mabeyn Şifre kâtipliğinden mütekait Arif Efendi (iadeten)	Tekaüt
512	Bayezid Posta ve Telgraf Merkezi Müdürü Said Hulusi Efendi	Tekaüt
125	Darülaceze İmalathaneler Memur-ı sabıkı Asım Efendi	Tekaüt
600	İstanbul Nakkaştepe İnas Mektebi Müdürü Abbas Hayri Efendi	Tekaüt

734	Umur-ı Tasfiye Dava Vekili müteveffa Salih İhsan Hayri Efendi ailesi	Aile
479	Samsun-Sivas Demiryolu İnşaat Muhasebeci-i sabıkı Mehmed Tevfik Efendi ailesi	Aile
594	Düyun-ı Umumiye İdaresi İdare-i Merkeziye Pul Şubesi Müsevvidi Emin Zihni ailesi	Aile
231	Mahkeme-i Temyiz Hukuk Dairesi Mümeyyizi İsmail ailesi	Aile
87	Çanakkale Muhasebe-i Liva Muamelât Kâtibi İlyas Celal ailesi	Aile
341	Divriği Kazası Naibi İbradılı Mehmed Rifat ailesi	Aile
417	Kastamonu Evkaf Müdür-i esbakı Mehmed Esad ailesi	Aile
388	Çorum Muhasebecisi Hacı Haki ailesi	Aile
330	Konya Orman Müdürü müteveffa Mustafa Hulusi ailesi	Aile
120	Lalapaşa Tahsildarı müteveffa Ahmed ailesi	Aile
326	Fatih Camii-i şerifi dersiamlarından müteveffa Salih Nazım ailesi	Aile
160	Karacabey Bidayet Mahkemesi Başkâtibi İsmail Hakkı Efendi ailesi	Aile
139	Erdek Tahsil Memur-ı sabıkı müteveffa Nazım Efendi ailesi	Aile
120	İzmir Meclis-i İdare-i Vilâyet Zabıt Kâtibi müteveffa Mehmed Kerim Efendi ailesi	Aile
200	Palas Mahkemesi Anbar Memuru Ahmed Kamil Efendi ailesi	Aile
79	Edirne Düyun-ı Umumiye Baş Müdüriyeti Kolcusu Rifat Efendi ailesi	Aile
389	Haleb Vilâyeti Nüfus Müdürlüğünden mütekait Ömer Azmi Efendi ailesi	Aile
301	Trablusgarp Vilâyeti Aziziye Baş kitabetinden Mehmed Arif Efendi ailesi	Aile
167	Şehremaneti Anadolu Hisarı Mevkii Memurluğundan mütekait Hüseyin ailesi	Aile
138	Kırkkilise Orman Muamelat Mevkii Memurluğundan Ahmed Tevfik Efendi ailesi	Aile
40	Bartın Mal Müdürü Muavini müteveffa Mehmed Fevzi Efendi ailesi	Aile
40	Rüsumat Muhafaza Sahil memurlarından İbrahim Sami Efendi ailesi	Aile
80	Defter-i Hakani Mahzen İdaresi Deftercisi Safvet Efendi ailesi	Aile
120	Hudeyde Polis Müdürü Muavini Abdülhamid Efendi ailesi	Aile
40	Devriye mevalisinden Mahfel-i Şeriyat ketebesinden Hüseyin Efendi ailesi	Aile
246	Dersaadet Tımarhane İdare Memuru Mehmed Züyur Efendi ailesi	Aile
122	Yemen Heyet-i Sıhhiye Reisi Nuri Efendi ailesi	Aile
80	Diyarbakır Ermeni Katolik Milleti Lisan Muallimi Mustafa Safvet Efendi ailesi	Aile
36	Hariciye Umur-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umumiyesi ketebesinden Nesim Ezidor Efendi ailesi (Tashiha zam)	Aile
145	Adana Vilâyeti Evkaf Muhasebecisi Ali Rıza Efendi ailesi	Aile
50	İzmit Orman Memuru Mehmed Raşid Efendi kerimesi Fatma Azize Hanım (İadeten)	Aile
34	İstanbul Telgraf Gişe Memuru Osman İhsan Efendi ailesi	Münakale zam
83	Yabanabad Kaymakamı Hüseyin Hüsnü Efendi ailesi	Münakale zam
224	Halep İstinaf Ceza Mahkemesi Reisi Mehmed Tevfik Efendi ailesi	Münakale zam
294	Yozgat Mutasarrıfı İsmail Hakkı Paşa Efendi ailesi	Münakale zam
43	İstanbul İcra Daiesi Birinci Sınıf Muavinlerinden Şükrü Efendi ailesi	Münakale zam
52	Dersiamdan Ahmed Şükrü Efendi ailesi	Münakale zam
9	Urfa Sıhhiye Kâtibi Osman Efendi ailesi	Münakale zam
21	Akhisar Maliye Sandık Emmini Edhem Efendi ailesi	Münakale zam

271	Dersaadet Mülhakat Düyun-ı Umumiye Müdürü Tefik Efendi ailesi	Münakale zam
106	İzmir Polis Müdür-i esbaki Abdurrahman Efendi ailesi	Münakale zam
26	İstanbul Polis memurlarından Abdülmecid Efendi ailesi	Münakale zam
30	Rumeli Hisarı Muhabere Memuru Süleyman Efendi ailesi	Münakale zam
278	Şûra-yı Devlet azasından Ali Haydar Efendi ailesi	Münakale zam
166	Mülga Hariciye Muhasebe Kalemi ketebesinden Galib Efendi ailesi	Münakale zam
23	Hicaz Demiryolu Medayin Salih Anbar Memuru Ahmed Zühdü Efendi ailesi	Münakale zam
66	Diyarbakır Bidayet Mahkemesi Reisi Mehmed İzzet Efendi ailesi	Münakale zam
6	Kumkapı Maliye Tahsil Şubesi Tahakkuk Memuru İbrahim Refet Efendi ailesi	Münakale zam
125	Evrak Müdürü Osman Nuri Efendi ailesi	Münakale zam
176	Sicill-i Nüfus İdaresi Müdürü Salim Efendi ailesi	Münakale zam
96	Kerbela Muhasebecisi Hafız Ferhad Efendi ailesi	Münakale zam
41	İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Zükur Numune Mektebi Muallimi İbrahim Edhem ailesi	Münakale zam
11	Selanik Evrak Mukayyidi İsmail Efendi ailesi	Münakale zam
31	Beyoğlu Mahkemesi Zabıt Kâtibi Ali Rıza Efendi ailesi	Münakale zam
21	Yabanabad sabık kâtibi Ali Rıza Efendi ailesi	Münakale zam
172	Şûra-yı Devlet muavinlerinden Hüseyin Nazmi Efendi ailesi	Münakale zam
58	Maliye Kupon İdaresi Kuyudat Mümeyyiz Muavini Şekib Efendi ailesi	Münakale zam
360	İstanbul payelilerinden Hüdavendigar Naibi Kamil Efendi ailesi	Münakale zam
25	Rumeli Hisarı Posta ve Telgraf Müdürü Ahmed Efendi ailesi	Münakale zam
51	Mahfel Deraliyye Muhasebe Kalemi Müdürü Mustafa Efendi ailesi	Münakale zam

21 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 16

20	Dersaadet Merkez İlave Komiseri Kazım Efendi ailesi	Münakale zam
52	Meclis-i Masalih Talebe azasından Ahmed Hulusi Efendi ailesi	Münakale zam
65	Kırkkilise Kaymakamı Hasan Tefik Efendi ailesi	Münakale zam
343	Mülga Meclis-i Ayan azasından Mustafa Hayri Efendi ailesi	Münakale zam
400	Mülga Hazine-i Hassa Sicil Kalemi Müdürü Ahmed Azmi Efendi	Mazuliyet
587	Mülga Divan-ı Muhasebat mümeyyizlerinden Halid Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi ketebesinden Mahmud Nedim Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Hazine-i Hassa Encümen Kalemi Zabıt ketebesinden Mehmed İhsan Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Hazine-i Hassa Masarifât Kâtibi Edhem Hakkı Efendi	Mazuliyet
1150	Mülga Hazine-i Hassa Veznedar kâtib-i sabıkı Mustafa Faik Efendi	Mazuliyet
208	Mülga Rüsumat Hesabat-ı Merkeziye Kalemi ketebesinden Ahmed Faik Efendi	Mazuliyet
500	Mülga Hazine-i Hassa Evrak Memur-ı sabıkı Mehmed Adil Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Bab-ı Fetva ketebesinden Ahmed Zihni Efendi	Mazuliyet
750	Mülga Defter-i Hakani Emaneti Şerh Memuru Abdullah Efendi	Mazuliyet

500	Mülga Nafia Nezareti Heyet-i Hesabiye Mümeyyizi İbrahim Sırrı Efendi	Mazuliyet
166	Hazine-i Hassa kavaslarından İbrahim Efendi	Mazuliyet
500	Bursa İkinci Müstantik-i sabıkı Ahmed Muhtar Efendi	Mazuliyet
437	Mülga Maliye Emlak Müdüriyeti Üçüncü Kalem Mümeyyizi Münir Bey	Mazuliyet
100	Fethiye Kazası Maden Kolcusu Ahmed Efendi	Mazuliyet
266	Eskişehir Maliye Tahsil Memuru Rıza Efendi	Mazuliyet
200	Beşinci Kafkas Fırkası Posta Memuru Ali Rıza Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Maliye Nezareti Emlak-ı Emiriye ketebesinden Osman Nuri Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Rüsumat Müdüriyeti ketebesinden Ahmed Muhtar Efendi	Mazuliyet
232	Rüsumat Müdüriyeti ketebesinden Defter-i Kebir Kâtibi Mehmed Lütfi Efendi	Mazuliyet
400	Rüsumat Müdüriyeti Maliye Emlak-ı Emiriye ketebesinden Hüseyin Fahreddin Efendi	Mazuliyet
400	Rüsumat Müdüriyeti Rüsumat Vezne Müdürlerinden Mehmed Rifat Efendi	Mazuliyet
100	İstanbul Beykoz Kasrı Bekçi hademesinden Mehmed Efendi	Mazuliyet
2000	Mülga İstanbul Emniyet-i Umumiye Müdür Muavini Mehmed İhsan Beyefendi	Mazuliyet
500	Mülga Hazine-i Hassa Ayniyat Muhasibi Hasan Tahsin Efendi	Mazuliyet
1750	Nafia Nezareti Anadolu Demiryolları Serkomiseri Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
600	Samsun Telgraf Müdürü Mehmed Feyzi Efendi	Mazuliyet
116	Mülga Hazine-i Hassa Bekçi hademesinden Bayram Rifat Ağa	Mazuliyet
250	Mamuretülaziz Polis memurlarından Hüseyin Vehbi Efendi	Mazuliyet
300	Selanik Veznedar-ı sabıkı Mustafa Sırrı Efendi	Mazuliyet
166	Mahmutpaşa Mahkeme-i Şeriye Mümeyyizi Ali Nuri Efendi	Mazuliyet
333	İstanbul Anadolu Hisarı Nezafet-i fenniye Mubassırı Mahmud Efendi	Mazuliyet
1333	Canik Muhasebeci-i sabıkı Ahmed Hilmi Efendi	Mazuliyet
466	Mülga Ticaret ve Ziraat Muhasebe Kalemi ketebesinden Osman Rıza Efendi	Mazuliyet
283	Mülga Şura-yı Devlet kâtiplerinden Sıtkı Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Rüsumat Müdüriyeti Defter-i Kebir ketebesinden Mehmed Neşet Efendi	Mazuliyet
833	Birecik Kaymakam-ı esbakı Ahmed Ferid Efendi	Mazuliyet

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
21 Cemaziyelahir 1342	Bir seneliği 390 kuruş
28 Kânunusani 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 55 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numara: 397

İstiklâl Muharebatı Esnasında Malul Kalan Muvazzaf, Mütekait, İhtiyat, Milli Kuvvetler ve Jandarma Erkân, Ümera, Zabitan ve Memurin ve Mensubîn-i Askeriye ile Küçük Zabitan ve Efrada Nakdî Mükâfat İtası Hakkında Kanun

Birinci Madde- İstiklâl Muharebatında ve dâhilî isyanlarda mecruiyet, incimad, tesemmüm-i hâd veya emraz-ı istilaiye neticesi malul kalan merbut cetvelde¹ esamisi muharrer muvazzaf, mütekait, ihtiyat, millî kuvvetler ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriye ile küçük zabitan ve efrada berveci-i âti derece dâhilinde bir defaya mahsus olmak üzere mükâfat-ı nakdiye verilir; mezkûr cetvelde ismi muharrer olmayıp da vaziyeti bu kanunun ahkâmına mutabık olan malulün zuhur ederse isimleri Meclise arz edilerek yeniden tahsisat-ı munzamma almak suretiyle derecesine göre aynı nispette mükâfat-ı nakdiye verilir.

A- İki gözü âmâ olan iki ayağı veya iki kolu olmayan veya ma'dum hükmünde bulunan veya taraf-ı ulvî ve süfliden birer tanesi aynı zamanda ma'dum veya ma'dum hükmünde olan, gayrikabil-i tedavi emraz-ı akliye ile malûl olan muvazzaf, mütekait, ihtiyat, millî kuvvetler ve jandarma erkân, ümera, zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriye (bin ikişer yüz) ve küçük zabitan ile efrada (dörder yüz) lira;

B- Etraftan birisi ma'dum veya ma'dum hükmünde olan ve fekk-i süflinin ma'dumiyeti, şerc-i gayr-ı tabii, hapsü'l-bevil veya selisü'l-bevil ile muhtelî gayr-ı kabil-i tedavi kilye veya mesane iltihabı ve mesane tahribatı veya nasur-ı midevî, şiryan-ı şezen borusu taşımaya mecburiyet hâsıl eden haza-i şezen-i mafsâl-ı harkafî-i fahzının iltisakı tanımı, muavenete muhtaç emraz-ı asabiye-i muhtelif ile malûl olan muvazzaf, mütekait, ihtiyat, millî kuvvetler ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriye (altışar yüz) ve küçük zabitan ile efrada (ikişer yüz) lira.

C) Askerî tekaüt ve istifa kanununun emraz cetvelinin beşinci ve altıncı derecatı dâhilinde bulunan mütebaki emrazdan malûl kalan muvazzaf, mütekait, ihtiyat, millî kuvvetler ve jandarma, erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriyyeye (üçer yüz), küçük zabitan ve efrada (yüzer) lira.

İkinci Madde- Bu husus için 1339 senesi muhassasat-ı zatiye bütçesine (A/55) namıyla açılacak fasl-ı mahsusa (iki yüz on dokuz bin) lira tahsisat-ı munzamma ilâve edilmiştir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Millîye ve Maliye vekilleri memurdur.

2 Cemaziyelâhîr 1342 ve 9 Kânunusânî 1340

Kararname

Ahiren ihdas olunan Paris Şehbender Vekâletine Vekâlet Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyet-i Umumiyesi kâtiplerinden Numan Tahir ve Roma Şehbender Vekâletine Ali Şevket Fuad ve Burgaz Şehbenderliği Kañçılarlığına Tabiiyet ve Umur-ı Hukukiye-i Muhtelite kâtiplerinden Kâzım ve Gümülcine Şehbenderliği Kañçılarlığına Filibe Kañçılar-ı sabıkı Mahmud Celaleddin ve Filibe Şehbenderliği Kañçılarlığına Mülga Nezaret Evrak Odası mukayyitlerinden Hüseyin Sıdkı ve Varna Şehbenderliği Kañçılarlığına Safvet Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu Kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

16 Kânunusani 1340

Hariciye Vekili

İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuri

Gazi Mustafa Kemal

Tayinler

Doktor Mahmud Azmi Bey iki bin kuruş maaşla Frengi Dispanser Tababetine, Doktor Ahmed Ruhi Bey Burdur Belediye Tababetine, Doktor Hasan Rıza Bey bin beş yüz kuruş maaşla Divriği Kazası Hükûmet Tababetine, Doktor Mustafa Şükrü Ahmed Bey üç bin kuruş maaşla Çatalca Dispanseri Operatörlüğüne, Doktor Alimhan Bey Saruhan Gureba Hastahanesi Emraz-ı Dâhiliye tabip ve bakteriyologluğuna, Eskişehir Sıhhiye Müdürü Murad Bey üç bin kuruş maaşla Kütahya Sıhhiye Müdürlüğüne, Zonguldak Sıhhiye Müdürü Abdullah Cemal Bey Eskişehir Sıhhiye Müdürlüğüne üç bin beş yüz kuruşla, Edirne Hükûmet Tabibi Kemal Bey üç bin kuruş maaşla Zonguldak Sıhhiye Müdürlüğüne, Sabık Erzincan Hükûmet Tabibi Tevfik Bey iki bin kuruş maaşla Erzurum Belediye Tababetine, Malkara Hükûmet Tabibi Mahmud Hamid Nuri Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Tekfurdağı Hükûmet Tababetine, Doktor Ömer Azmi Efendi dört bin kuruş ücret-i şehriye ile Rize Kazası Belediye Tababetine, Doktor Mehmed Azmi Efendi bin kuruş maaşla Karaman Belediye Tababetine, Kırşehir Hükûmet Tabibi Süreyya Efendi Kırşehir Memleket Hastahanesi Sertababetine tayin edilmişlerdir.

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Birinci İctima

[Geçen Nüşadan Mâbad]

Yanmış, yıkılmış yurdumuzda iki milyona yakın halkımızın başlarını sokmak için saçakları yoktur. Demek oluyor ki, bu yol da kapalıdır. Babalarımızın bize bıraktıkları bu madde-i kanuniyeyi gözüümüzden uzaklaştırmayalım. Yorgana göre ayak uzatmak. Anlaşılmadık yeri kalmadı. Biz bu hapishane işinde hocalarımız! Avrupalıların açtıkları çığırdan

yürümek bizim için mümkün değildir. Çünkü bizim bugüne bugün ne düşüncemiz, ne de paramız bu işi başarmaya kâfi değildir. Açıkçası ne vaktimiz vardır, ne de nakdimiz. Boyumuzdan derin suya girmeyelim, böbürlenmeyelim. Boyumuzdan artık sözü ağzımızdan çıkarmayalım.

Ne söylesek hapishane işi satırların başına yazılacak işlerdendir.

Efendi, sana yalvardığım budur: Bir kere oku, olabilir, olamaz kararını sonra ver. Başında sarık Hükûmet başında bulunmamış, hapishane müdürlüğünü yapmamış bir arkadaşımızın layihasından, mütalaasından ne çıkar deme! Bilirsin umulmayan

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

taşın baş yardığı olmuştur. Ne derler: Söyleyene bakma söyletene bak!.. Allah'ın izniyle yurdumuzun hapishane derdinin bıçak keser gibi bir ilacın reçetesini yazacağım. Hem de bugün hapishanelerimize harcadığımız paranın sekizde birisiyle ve inşallah iki sene sonra hapishanemiz geliriyle kendisini yaşatacaktır. Belki de artacak, hazinemize para da verecektir, öyle ise hapishane yüzünden mahrum olduğumuz paranın, temettüün tutarı ne olduğunu öğrenmemiz lâzımdır. O zaman pek derinliği anlaşılır. Bugün bakamadığımız yandığımız hapishanelerimizin kemirdiği servetin yekûnu sekiz milyon üç yüz elli dokuz bin liradır. Bu büyük servetten hapislerimize günde verebildiğimiz yalnız üç yüz dirhem ekmektir ve nasıl bir ekmek verdiğimiz bilmeyen azdır. Rakamların arasına yalan sığmaz. Bir bir hesabını vermeye başlıyorum.

- 1- Üç yüz doksan beş hapishanenin memurlarına ve hapislerin üç yüz dirhem eleklerine bütçemizden verilen bir milyon yedi yüz on yedi bin liradır.
- 2- Yirmi dört bin altı yüz hapsin ellişer kuruştan bir senelik gündelikleri: Dört milyon dört yüz yirmi sekiz bin liradır.
- 3- Birbiri üstüne hapislere aileleri tarafından verilegelmekte olan ikişer liranın bir senelik yekûnu beş yüz yetmiş altı bin liradır. Demek oluyor ki hapishaneler yüzünden halka beş yüz yetmiş altı bin lira vergi tarh etmiş oluyoruz.
- 4- Hapishanelerin muhafazasında kullandığımız üç bin jandarmanın ayda on yedişer liradan bir senelik maaş, tayın ve elbise bedeli altı yüz on iki bin liradır.

Hapishanelerde müstahdem üç bin jandarma ve iki bin yedi yüz memur, gardiyanların bir senelik gündelikleri beş yüz kırk bin liradır. Bu paranın bir senede tutarı sekiz milyon yüz elli dokuz bin liradır. Beş senede kırk bir milyon yedi yüz doksan beş lira eder. Bu kadar para, bu kadar jandarma, bu kadar memur, bununla beraber hapislere verebildiğimiz üç yüz dirhem ekmek yine iki günde bir memleketin her yerinde hapishane delindi, kaçtı, tutuldu, bir dedikodu, kıyamettir sürüp gidiyor. Görülüyor ki, bu iş yürümedi, yürümez!..

Şu baş ağrısı hapishane işte bıçak keser gibi bir ilacın reçete, nüshasını yazıp vereceğimi söylemiştim: Reçete nüshası: Orada bulunmuş akli başında olan zevatın ve coğrafya kitaplarının vermiş oldukları malumata göre bizim elimizde Marmara Denizi'nde, İstanbul'dan yetmiş kapıdağı şibh-i ceziyesiyle Paşalimanı'ndan on mil mesafede Marmara Adası vardır: Ada, bir yanı basık armuda benzer. Boyu, on üç murabbai aşağı yukarı altmış kilometredir. Rençber ağzıyla söyleyeyim: Altmış yedi bin dönümdür. Adanın tepesi çıplak, etekleri zeytin, üzüm bağlarıyla süslenmiştir. Marmara kasabasının altı yüz hanesi, bir camii vardır. Kasabanın iskelesinde çınar ağaçlarıyla çepeçevre çevrilmiş geniş bir meydanlığı vardır. Adanın Kayışdağı'na muadil suyu bol, iki kaynağı vardır. Suyu Altınoluk namını almıştır. Adanın garbında bugüne kadar Galimi ismini taşıyan köyün arkasında meşe, meyve ağaçları kaplamış bir arazisi, geniş bir çayırılığı vardır. Köylerinde, kasabasında bin beş yüz hane vardır. Bataklığı, sıtması yok, doktora, ilâca hacet bırakmayacak kadar havası latiftir. Toprağı, havası, mutedil arazide idrak eden orman, çam ağaçlarını, çeşidiyle meyveleri yetiştirmeye tamamen elverişlidir. Zahire yetiştirmeye salih arazisi de vardır.

En ziyade göze çarpan ciheti, aranan evsaf ve şeraitten olmak üzere zengin mermer ocaklarının mebzulen adada bulunmasıdır.

Adanın köylerinin, kasabasının bütün nüfusu sekiz bin üç yüzden ibarettir. Nüfusun yalnız üç yüz ellisi İslam'dır. Nüfusun yirmi beşi Yahudidir. Yazın amelesi çok bu adanın mermer taşlarından neler yapılmaz?..

Adanın doğusundan aydınlık havada akşam, sabahları İstanbul temaşa olunur. Bugün hastane, kışla olmaya elverişli kilise ve manastırı mevcuttur. Yazın Erdek zenginleri hava almak için Marmara Adası'na giderler. Adanın tamam tepesinde Sultan Aziz tarafından başlanmış nâ-tamam temelden yükselmiş bir köşk vardır. Marmara Adası civarı İstakoz, barbunya, sardalya, kloridya, kefal, levrek gibi en kıymetli balıkların yatağı, yuvasıdır. Adanın ve yarının misafirleri hapisler vasıtasıyla orada yapılacak olan teşkilât-ı inzibatiye bu gibi işleri de yaptırmayı mümkün kılar.

Uzun söyledik, şimdi yapacağımız nedir? İlk yapılacak olan adayı iyi keşfettirmek.

- 1- Adanın üzerinde kalmış olan üç yüz elli nüfus, elli beş haneyi kaldırıp "Erdek"te boş kalan hane ve araziye geçirip yerleştirmek, adayı tamamen bir kere boşaltmak ki bu pek az bir masrafla yapılır.
- 2- Gün kaybetmeyerek hapishanelerin inşa ve tamiri için bütçeden ayırdığımız parayı, yarım milyon liraya iblâğ etmek,
- 3- Bu para ve aynı zamanda hapishanelerden alacağımız amele ile bin beş yüz haneyi hemen tamir etmek,
- 4- Adaya dairen medar sağlam bir tel örgüsü çekmek,
- 5- Kuvvetli bir dinamo motor koyup adanın sahil kısmını gündüz gibi aydınlatmak,
- 6- Sahil tel örgüsünden hariç yekdiğerine mütenazır karakollar vücuda getirmek,
- 7- Tel örgüsü dışarısında karakollarını telefonla birbirine bağlamak,
- 8- Beş yüz kişilik muntazam bir jandarma ise taburu ikame etmek, mevcut kilise, manastır gayrikâfi bir kışla vücuda getirmek,
- 9- Adanın etrafını dolaşmak üzere seyrü's-seyr, silahla mücehhez iki istimbotu amade bulundurmak,
- 10- Bu yeni kurulacak şehirde fennin bütün icabatını tatbik ettirmek üzere evsaf-ı lâzimeyi haiz müdür, mühendis, jimnastik muallimleri, ziraat, sanat mütehassısları ihzar ve sevk etmek,
- 11- Dershaneler tesis etmek, Kuran'a istinat eden ahlâk dersini verebilecek, taşla söz geçirecek bir âlimi memur etmek,
- 12- Vesait-i berriye ve bahriyesi bol bulunan bu mevkide Marmara Adası'nda sanayi müesseseleri vücuda getirmek, mevadd-ı iptidaiyeyi oraya sevk edip işletmek, ordunun malzemesini az para ile tedarik eylemek, yevmiyeleri kendilerine verilmek, zeytin ve bağları imar ve teksir ettirmek, kabil-i ziraat araziye zer' ettirip yiyecekleri tedarik ettirmek, taksim-i imalın müsmir düsturunu tatbik ederek günde altı saat çalıştırmak,
- 13- Lüzum görülürse bu işlerin temelini atmak üzere derhal Avrupa'dan bir mütehassıs celp etmek,
- 14- Adanın misafirleri arasında tahaddüs edecek olan ceza, hukuk davalarını bir kanun-ı mahsus ile rüyet etmek ve verecekleri hüküm kabil-i istinaf ve temyiz olmamak şartıyla karar ittihazına salâhiyetli bulunmak ve sâdır olan hüküm derhal infaz olunmak üzere üç hukuk-şinastan mürekkep bir mahkeme teşkil eylemek,
- 15- Bu mahkemenin vereceği hükümler idam, ihtilâttan memnuiyet cezalarından ibaret bulunmak,
- 16- Yirmi dört saatten doksan bir güne kadar ihtilâttan memnuiyet, haps-i münferit cezalarını infaz ve tatbik eylemek için tecrithaneler vücuda getirmek,
- 17- Hapishane müdürüyle beraber jandarma taburu erkânı idareten ittihaz edecekleri bir kararla beş saat ayakta durdurmak cezasını vermeye salâhiyetli bulunmak,
- 18- İlerde bahtiyar diyeceğim geliyor: Şu ada misafirlerini ziyaret etmek için gelecek olan aile akrabasıyla muayyen bir güne mahsus olarak görüşebilmek üzere yer ayırmak ve bu maksadı temin eylemek gayesiyle meskenler vücuda getirtmek,
- 19- Adada, maruzatım dairesinde inzibata ait tedabirin alınmasını müteakip hapishaneleri boşaltıp kafil kafil adaya sevk etmek.

Şunu da artırıp söylemeye borçluyum: Hapishane-i Umumi Müdür-i Muhterem Efdalüddin Beyefendi

dört yüz beş hapishanede yirmi dört bin mahpusun kaçtığı hükmen mahpus, kaçtığı mevkuf olduğunu, mahkûmların ne kadarı, kaç sene, kaç aya mahkûm olduklarını haber veremedi. Onun için söyleyeceklerimiz kararla olacaktır. Tahminen on altı bini mahkûm olsa gerektir. Bence adaya sevk edeceklerimiz altı aydan fazla ceza ile mahkûm olanların adedi dokuz bini geçmez. Fen dairesinde işlenecek olan adanın toprağı, zeytinleri, bağları, zahiresi bu dokuz bin misafiri müreffeh yaşatır. Taş parçasından ibaret, bir damla akarsuyu olmayan Malta Adası'nda iki yüz otuz yedi bin insan yaşamaktadır ve bugün adaların mamur bir parçasıdır. "Himmetü'r-ricâl taklaü'l-cibal" yukarda kısmen arz eylediğim veçhile: Bu dokuz bin kişinin pek çoğu müessesat-ı snaiyede, mermer ocaklarında Marmara Adası'na pek yakın Paşalimanı Adası'ndaki granit taş ocağında çalışacaktır. Marmara Adası civarı kıymetli balıkların yatağı, durağı olduğuna nazaran itihaz olunacak tedabir sayesinde balıkçılığı dahi ileri götürmek ve istifade etmek de mümkün olacaktır.

Adanın misafirleri, şüphe yok taksim-i amal kaide-i âdilesine tevfikân çalıştırmak ve hâsıl olacak olan fazla temettüü, gününü ikmal edenlere hisse nispetinde eline vermek pek kolaydır diyeceğim geliyor.

Bu işi başardığımız gün bütçemiz, bu dokuz bin kişinin masrafından tamamen kurtulacaktır ve bir aşar ve temettü vergisini istifaya başlayacaktır. Artık bu işin karanlık, söz götürür yeri kalmadı. Ne yandan bakılsa muvafık olmayan ciheti göze batmaz. Yalnız boğazların açık bulunmasından dolayı hariçten vukuu melhuz anı bir hücumdan ada hakkında siyasi, idari bir mahzur mütalaası varit olursa -ki zannetmiyorum- o zaman yukarıdan aşağı uzun uzadı sayıp döktüğümüz: Tesisat, teşkilât-ı maruzayı vücuda getirmek suretiyle bugün vesait-i nakliyenin en muvafık olan Eskişehir'deki Hazine-i Millete ait Çifteler Çiftliği'ni bu işe tahsis ederiz ve ancak bu suretle mezkûr çiftlikten azami derecede istifade etmiş ve bir taşla iki kuş vurmuş oluruz. İster Marmara Adası, ister Çifteler Çiftliği'ni tel örgüsü ile çevirmek Hazine-mize öyle gayrikabil-i iktihâm bir masraf tahmil etmez. İşittiğime bakılırsa mezkûr çiftlikte elverişli binalar da mevcuttur: Yok olduğu anlaşılırsa dinç, tüvana dokuz bin amelenin mesaisiyle mebanî vücuda getirmek işten bile değildir. Muvaffakiyet, azim ve kararı tacilde tereddüdü kapı dışarı etmektedir.

Şurada bir cihet kalıyor: O da hapisleri başka yere kaldırıp iş yaptırmakta hapislere nefy ve tağrip ve hidemat-ı şakkada istihdam olunmak cezaları tatbik olunmuş olur. Böyle; mahkemenin vermediği bir ceza ile ayrıca tecziye etmek kanuna muhaliftir. Hele cünha ile mahkûm olan hapislere şu cezayı tatbik etmek adalet, kavanîn-i mevzua ahkâmına tevafuk etmez denilebilir. Buna karşı benim soracağım sual ve dolayısıyla vereceğim cevap şudur: Haydi cinayet, cünha ile mahkûm olan canileri bir tarafa bırakalım... Biz kabahatle mahkûm olanları, ileri gideceğim yarın beraat edip çıkacak olan bigünahlara, gayrikabil-i nez' ve ferağ olan hukuktan, güneşten, havadan mahrumiyet cezalarını acımayarak tatbik edip duruyoruz ne bugün, ne de yarın kanunların ne sayfa, ne satırlarına giremeyecek olan şu cezaları tatbik etmekte olduğumuzu söylersem ne cevap verilecektir? Güneşten, havadan mahrumiyet cezalarının verilmesine mevzuat-ı cezaîyemizin ruhu müsait midir? Tatbik olunan bu cezaları mahkemelerimiz beraber mi hükmetmiştir?.. Daha ileri gidersek yalnız yüzümüz değil, her yanımız kızarır, kararır; su götürür yeri yoktur. Bugünkü hapishanenin hedefi imhaya, şu yapılacak hapishanenin mesaisini ihyaya, ıslaha matuftur.

Bugün hapisanelerde ellerini çenelerine dayayıp duran; kapıda Azrail'i bekleyen hapisleri muhayyer bıraksak içinde bulundukları makteli mi, yoksa nefy, tağrip ve saire cezalarını tazammun eden ve fakat kendilerine hayat-bahş olan ve terbiye, ilim, irfan nefyedecek olan yeni hapishaneyi mi tercih ederler? Şüphe yok ki, yeni hapishaneyi tercih hatta öpüp başlarına koyarlar ve günlerini ikmal edinceye kadar kaçmak bir gün hatırlarına gelmez. Ben çekinmeyerek diyeceğim ki, hapislerin yüzde yüz tehlikeyi göze alıp kaçmaya, hapisane delmeye kıyam eylemeleri iki ölümün birisini tercih eylemek kararını vermiş olmalarından münbaistir. Hapisane hayatının gayrikabil-i tahammül olmasından ileri gelmektedir. Yoksa mahpus bilir ki yüzde doksan dokuz vurulacak, vurulma cezası iki kat olacaktır.

Demek isterim ki firar kararını verenler iki şerik ehvenini ihtiyar etmiş oluyor; derdin üstüne parmak basmadıkça deva verilmez; artık söylenenden söylenmeyenler de anlaşıldı.

Şimdi beşinci derecede mühim bir cihet kahyor ki; mahkeme bulunan muhitlerde nüfuslarının azlığına, çokluğuna göre birer tevkifhane meselesidir.

Altı aydan fazla ceza ile mahkûm olmuş olacak olanlar peyderpey Marmara Adası'na sevk olunduktan sonra mevcut hapishaneler ufak bir tamirle mevkuflara kâfi gelir. Altı aydan daha az ile mahkûm edilmiş olanlara gelince: Bence bunlar o kadar büyük bir yük değildir. Böyle ufak cezalar ile mahkûm bulunanların firar etmek akıllarından geçmez. Onlar başka bir şey bilmeseler, firar etmekle iki kat ceza yiyeceklerini, esmayı üzerlerine sıçratmış olacaklarını iyi bilirler. Bu gibiler günlerini bitirmekten başka bir şey düşünmezler.

Bir de şu mütalaayı ileri sürmek istiyorum. Fakat bu noktada fikrimde isabet ettiğime o derece kani değilim.

Kanun-ı Cezanın, Usul-i Muakemat-ı Cezaiyenin cezaların suver-i tatbikiyesine dair birkaç maddesini tadil etsek de bu altı aydan dün cezalarla mahkûm olanları zabitanın mütemadi nezareti altında nısf ücretle turuk-ı umumiyyede, Hükûmetin, maarifin, belediyenin inşaat ve tamiratında istihdam etsek bilmem nasıl olur?.. Bütçemizden hapishaneye ayırmış olduğumuz paranın yüzde doksanını tasarruf etmiş oluruz.

Bana öyle geliyor ki, böyle yapmakla hem pilâvımız yağlanır, hem de şamdan temizlenmiş olur. Bu suretle tasvip olunduğu takdirde tevkif edilen nısf ücretle kendilerini iâşe etmiş olacağımız gibi müddetlerini ikmal ettikten sonra bir miktar harçlıkla köyüne, hanesine dönmüş olur. Bu sayede mütemadi harpler yüzünden açılan rahneleri bir derece kapamış olacağımız gibi binlere balığ olan gürbüz halkın kıymettar mesailerinden kendimizi mahrum eylememiş bulunuruz. Bu tedbir cürümlerin irtikâbına karşı zabita-i mânia vazifesini ifa eder. Efendi kısmını başlarında değnekçi başı yaparız.

Bir de ailesi, harçlık bulup göndermekten, daha doğrusu ailesini caninin yüzünden ceza çekmekten kurtarmış oluruz. Aynı zamanda adalete bir adım yaklaşırsız ve Kuran'ın (Velâtezirû vâziretün vizre uhrâ) ayet-i celilesine muvafık iş görmüş oluruz. Reçete, nüsham, söyleyeceklerim bunlardan ibarettir ve minallahü't-tevfik.

Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi

Marmara Adası Hapishanesi Kanun Lâyihası Maddeleri

- Madde 1-** İstanbul'dan yetmiş ve Kapıdağı şibh-i ceziresinden dokuz mil mesafede bulunan Marmara Adası hapishane-i umumî ittihaz olunmuştur.
- Madde 2** Ada üzerinde elli beş hanede meskûn bulunan üç yüz elli nüfus diğer münasip bir yere nakil olunacaktır.
- Madde 3-** Hapishaneden alınacak amele ile ada imar olunacaktır ve dairen madar tel örgüsüyle muhafazaya alınacaktır. Elektrikle sahil kısmı tenvir kılınarak mahpusünün muhafazası için beş yüz kişilik muntazam bir jandarma taburu ikame edilecek ve karakollar inşasıyla yekdiğerine telefonla rapt olunacaktır.
- Madde 4-** Adada mevcut kilise ve manastır, kışla ve hastane tesis olup gayrikâfi gelirse ayrıca lâzım gelen inşaat da yapılacaktır. Ada sahilini devir ve tarassut etmek üzere iki adet mücehhez muhafaza istimbotu ihzar olunacaktır.
- Madde 5-** Tesis olunacak hapishanede

evsaf-ı lâzımevi haiz bir müdür ile mahpusünün intibah-ı dini ve ahlakîlerini temin için evsaf-ı ilmiye ve diniyeyi haiz icabı kadar mütehassıs muallimîn tayin kılınacaktır.

- Madde 6-** Hapishanede tezgâhlar tesis edilerek ordunun malzemesi ihzar ve imal olunacaktır ve mevcut bulunan bağlar ve zeytinlikler imar ve teksir edilerek arazi fen dairesinde işletilmek suretiyle hapislerin yiyecek

ve giyecekleri tedarik ettirilecek ve mesaide taksim-i amalin müsmir düsturu tatbik olunarak mahpusın günde altı saat çalıştırılacaktır. Bu mevaddı muntazam bir program dairesinde tespit ve teftiş etmek üzere müdürün fevkinde olarak nazır sıfatıyla Avrupa'dan bir mütehassıs celp olunacaktır.

Madde 7- Mahpusın mütehassısın emriyle kabiliyetleri olduğu işlerde istihdam olunup kendilerine haslat-ı safiye'nin sülüsü ifa ettikleri vezaifin ehemmiyetine göre taksim ve tevzi edilecektir.

Madde 8- Mahpusın arasında tahaddüs edecek ihtilâf ve vukuatı kati surette hal ve fasla memur olmak üzere üç zattan mürekkep bir mahkeme tesis kılınacaktır. Mahkeme hukuk davalarını ve cünha derecesindeki ceraimi gayrikabil-i istinaf ve temyiz olmak üzere rüyet ve bilcümle hapishanelerde tatbik oluna gelen bazı ahlaki ceza ve tedabiri dahi hükmedecektir.

Madde 9- Nazır, mahpusın hakkında tatbik olunacak ahlaki tedabiri ve ziyaret günleri tahsisini ve tenzih-i ahlâk ve sıfat eylemeleri için lâzım gelen konferans ve dersleri ve sa'y ve amel tertip ve tanzimi hakkında Avrupa hapishanelerinde tatbik edilen usulüne tebaan emzice-i memlekete muvafık bir nizamname tanzim edecektir.

Madde 10- Marmara Adası'nda mevcut Marmara ve civarında bulunan Paşalimanı Adası'ndaki granit taş ocakları mahpusın tarafından işletilecektir.

Madde 11- Adada bulunan bilcümle memurin ve jandarma işbu nizamname ahkâmını tatbikle mükellef olacaktır. Müdür, nazırın müşaviri ve icraî memuru olarak ifa-yı vazife edecektir. Beynlerinde vazifeten ihtilâf zuhurunda Dâhiliye Vekâletinin emri katî olacaktır.

Madde 12- Altı aydan fazla ceza ile mahkûm olmuş ve olacak olanlar Marmara Adası Hapishanesine sevk olunacaklardır.

Madde 13- Altı aydan dün ceza ile mahkûm olanların firar etmeleri müstebat olmadığından bunlar: Turuk-ı umumiyyede belediye ve nafia umurunda nısıf ücretle istihdam olunacaklardır.

Madde 14- Ceza ve Usul-i Muhakemat ve İdare-i Vilâyat kanunlarının işbu kanuna muhalif olan mevad ve ahkâmı mülğadır.

Madde 15- Bu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 16- Bu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

Riyaset-i Celileye

Marmara Adası'nın hapishane-i umumi ittihazına dair Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi tarafından verilen 17.10.1339 tarihli teklif-i kanunisi encümenimizce de lede'l-müzakere teklif-i mezkûr muhteviyatı tasarruf ve hürriyet-i şahsiyenin levazım-ı içtimaiye ile mütenasip bir surette vikayesini istihdaf etmesine mebni şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiyyeye takdimine karar verildi.

Lâyiha Encümeni Reisi: Emin, Tokat

Mazbata Muharri: Ahmed Saki, Antalya

Kâtip namına: Ahmet Saki, Antalya

Tezkireler

2- Suret-i metinde sahife 3'te münderiçtir.

3- Mübadele, İmar ve İskân Kanun Layihası

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin salahiyet ve vezaifini mübeyyin vekâlet-i müşarünileyhaca tanzim kılınıp İcra Vekilleri Heyetinin 23.10.1339 tarihli içtimasında Meclis-i Âliye arzı takarrür eden kanun layihası iktisab-ı kanuniyet eylemek üzere raptan takdim kılınmıştır efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi

Ali Fethi

Mübadele, İmar ve İskân Kanunu

- 1-** Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tabi ahalinin Türkiye'ye nakliyle bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda iâşe ve ibatelerini temin ve muayyen olan iskân mıntıklarına sevklerini ve iskânlarından itibaren iki ay iâşelerini temine ve düşman istilası sebebiyle harap olan mahallerin imarı vesailini ihzara memurdur.
- Madde 2-** Mübadele ve İskân umuruna müteallik kâffe-i hususatta İmar Vekâleti inde'l-hace mülki ve askerî vesait ve teşkilat-ı umumiye-i devletten azami surette istifadeye salahiyettardır.
- Madde 3-** Mübadele ve iskân hususatına müteallik İmar Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihen ifaya bilumum memurin-i devlet mecburdur ve bu bapta tekâsül veya taallül gösterenler İmar Vekâletinin vekâlet-i âidesinden talebi üzerine derhal taht-ı muhakemeye alınır. (Ve inde'l-muhakeme mütecasirlerin sabit olacak hareketlerinin) temas edeceği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza haklarında hüküm ve tatbik olunur.
- Madde 4-** Mübadele, İskân ve İmar Vekâleti vezaifin ifası hususunda icap eden mahallerde memurin-i mahalliye ile keza mahalleri idare ve belediye meclis azalarından mürekkep olmak üzere lüzumu kadar tali heyetler intihap ve teşkile salahiyettardır.
- Madde 5-** Şimdiye kadar Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyeti bütün teşkilat ve vesaiti ile vekâlet-i mezkure bütçesinin 180. İskân Masarır-ı Umumiyesi faslında işbu kanunun tarih-i neşrinde mevcut bakiye-i muhassasatı dâhil olduğu hâlde Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bütçesinin ()inci faslına nakil olunmuştur.
- Madde 6-** Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti tarafından bütçesine mahsuben talep olunacak mebalîğ Hazine-i Maliyece toptan vekâlet-i mezkure emrine olarak avans suretiyle tevdi olunur. Bu maksatla Maliye Vekâleti üç milyon liraya kadar icap ettikçe müessesat-ı maliyeden avanslar akdine mezundur. İşbu avansların faizleri İmar ve İskân Vekâleti bütçesinden tahsis olunur.
- Madde 7-** Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin tahsisatından verilecek avanslar bilahare usulü dairesinde hesabı Divan-ı Muhasebata verilmek üzere Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13, 32, 34. maddeleri ahkâmından müstesnadır.
- Madde 8-** Maaş ve masrafları Mübadele, İmar ve İskân Masarır-ı Umumiyesi faslından verilmek üzere imar umur için lüzum kadar mütehassıslar celp ve istihdamına ve inde'l-hace bu bapta tetkikat icrası için icap eden mahallere memurin-i mahsusa izamına Mübadele, İmar ve İskân Vekili salahiyettardır.
- Madde 9-** İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul-i emval-i metruke, Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti emrine verilir, Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tabi eşhasa ait olup da tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın işgal edilmiş bulunan emval-i metrukeyi idareten tahliye etmek salahiyetini haizdir.
- Bu gibi emval-i metrukeden Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan mahallerden mukavelenamede Maliye Vekâletinin hakk-ı feshi mevcut bulunanlarını dahi Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mukavele-i mezkureyi fesih ile me'curu idareten tahliye

salahiyettardır. Mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olmadığı halde akd-i icarda gabn-ı fahiş bulunduğu tahakkuk ederse Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti derhal akd-i icareyi fesih ile me'curu idareten tahliyeyle salahiyettardır.

Gabn-ı fahişin takdiri mahalli en büyük Maliye Memurunun riyaseti altında vekâlet-i müşarünileyha tarafından tayin olunacak iki ve belediyece tayin edilecek diğer iki ehl-i hibreden mürekkep komisyona aittir.

Madde 10- Emval-i metruke müstacerleri tarafından bervech-i peşin verilmiş beledat-ı icareden tarih-i tahliye kadar işlememiş bulunan miktar bi'l-hesap Maliye Vekili tarafından müstacirlere iade olunur.

Müstacerler tarafından me'cure ilave edilmiş ziyade muttasıla varsa madde-i sabıkada muharrer komisyon

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

marifetiyle bedeli takdir edilerek kezalik Maliye Vekâletince tesviye olunur.

Madde 11- 1335 senesi iptidasından sonra yerleştirilmiş olan muhacirîni hal, sinnine ve sınıflarına göre icap eden menatuka nakil ve iskâna Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti salahiyettardır.

Madde 12- Türkiye'de yeniden inşa edilecek mebani on sene müddetle vergiden muafır.

Madde 13- Türkiye'de mebani inşasını taahhüt eden şirketlerin inşaat bedelinden dolayı efrat uhdesindeki alacaklarını Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsil ve lede'l-iktiza Hükûmet tarafından taht-ı zamâna alınması hususunda alakadارانla müzakere icrasına Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.

Madde 14- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti müfettişlerinin harcırahı 10 Teşrinisani 1335 tarihli Kararnamenin birinci maddesinde tadat olunan müfettişler gibi hesap edilir.

Madde 15- Kanunun suver-i tatbikiyesi ayrıca tanzim olunacak talimatnameler ile tayin olunur.

Madde 16- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 17- İşbu kanunun icrasına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye Vekilleri memurdur.

23.10.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım

Adliye Vekili: Seyyid

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Bulunmadı

Maliye Vekili: Ferid Recai

Maarif Vekili: İsmail Safa

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Hasan Hüsnü

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti Vekili: Feyzi

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Fevzi

Mübadele, İmar ve İskân Vekili: Mustafa Necati

***Mübadele, İmar ve İskân Kanununun İmar Encümeni Tarafından Tadilen Tespit Olunan
Mevadd-ı Kanuniye***

- 1- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tabi ahalinin nakillerine ve bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda iâşe ve ibatelerine ve iskânlarından itibaren azami iki ay iâşelerini temine ve iskân mıntıkları tayinine ve memleketin harap olan mahallerinin imarı vesailini ihzara memurdur.
- 2- Mübadele İmar ve İskân umuruna müteallik kâffe-i hususatta İmar Vekâleti inde'l-hace mülkî ve askerî vesait ve teşkilat-ı umumiye-i devletten azami surette istifadeye salahiyettardır.
Mübadele, İmar ve İskân hususatına müteallik İmar Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihen ifaya bilumum mülkî ve askerî memurîn-i devlet mecburdur. Bu bapta tekâsül veya taallül gösterenler İmar Vekâletinin vekâlet-i aidesinden talebi üzerine işten el çektirilerek taht-ı muhakemeye alınır ve mütecasirleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza tatbik olunur.
- 3- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezâifinin ifası hususunda icap eden mahallerde memurin-i mahalliye ile keza mahalleri idare ve belediye azalarından veya sair icap edenlerden mürekkep olmak üzere lüzumu kadar tali heyetler intihap ve teşkiline salahiyettardır.
- 4- Şimdiye kadar Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyeti bütün teşkilat ve vesaiti ile vekâlet-i mezkure bütçesinin 180. İskân Masarîf-ı Umumiyesi faslında işbu kanunun tarih-i neşrinde mevcut bakiye-i muhassasatı dâhil olduğu hâlde Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bütçesinin ()inci faslına nakil olunmuştur.
- 5- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti tarafından bütçesine mahsuben talep olunacak mebalîğ Hazine-i Maliyece nakden ve defaten vekâlet-i mezkure emrine olarak avans suretiyle tevdi olunur. Bu maksatla Maliye Vekâleti üç milyon liraya kadar icap ettikçe müessesat-ı maliyede avanslar akdine mezundur.
- 6- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin tahsisatından vuku bulacak taahhüdât ile verilecek avanslar bilahare usulü dairesinde hesabı Divan-ı Muhasebata verilmek üzere Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13, 32, 34. maddesi ahkâmından müstesnadır.
- 7- Maaş ve masrafları Mübadele, İmar ve İskân Masarîf-ı Umumiyesi faslından verilmek üzere imar ve iskân umuru için lüzumu kadar mütehassıslar celp ve istihdamına ve inde'l-hace bu bapta tetkikat icrası için icap eden mahallere memurin-i mahsusa izam ve istihdamına Mübadele, İmar ve İskân Vekili salahiyettardır.
- 8- İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul-i emval-i metruke, Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti emrine verilir. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tabi eşhasa ait olup da tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın işgal edilmiş bulunan emval-i metrukeyi idareten tahliye ettirmek salahiyetini de haizdir. Bu gibi emval-i metrukede Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan mahallerden mukavelenamede Maliye Vekâletinin hakk-ı feshi mevcut bulunanlarını dahi Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mukavele-i mezkureyi fesih ile me'curu idareten tahliyeyle salahiyettardır. Mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olmadığı halde akd-i icarda gabn-ı fahiş bulunduğu tahakkuk ederse Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti derhal akd-i icareyi fesih ile me'curu idareten tahliyeyle salahiyettardır. Gabn-ı fahişin takdiri mahalli en büyük idare memurunun riyaseti altında vekâlet-i müşarünileyha tarafından tayin olunacak iki ve belediyece tayin edilecek diğer iki ehl-i hibreden mürekkep komisyona aittir.
- 9- Emval-i metruke müstacerleri tarafından bervech-i peşin verilmiş beledat-ı icareden tarih-i tahliyeyle kadar işlememiş bulunan miktar bi'l-hesap Maliye Vekili tarafından müstacerlere iade olunur. Müstacerler tarafından me'cure ilave edilmiş ziyade muttasıla varsa madde-i sabıkada muharrer komisyon marifetiyle bedeli takdir edilerek keza Maliye Vekâletince tesviye olunur.
- 10- 1335 senesi iptidasından sonra yerleştirilmiş olan muhacirîni iki sene zarfında hal ve sanatlarına göre icap eden menatuka nakil ve iskâna Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti salahiyettardır.

- 11- Tahrip edilen yerlerin ve iskân noktalarının imarı için ahaliye uzun vadeli ikrazatta bulunmak üzere devletçe irae olunacak teminat mukabilinde bir İmar Bankası tesisi için teşebbüsatta bulunmaya Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.
- 12- Türkiye’de yeniden inşa edilecek mebani on sene müddetle vergiden muaftır.
- 13- Türkiye’de mebani inşasını taahhüt eden şirketlerin inşaat bedelinden dolayı efrat uhdesindeki alacaklarını Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsile ve lede’l-iktiza Hükûmet tarafından taht-ı zamâna alınması hususunda alakadaran ile müzakere icrasına İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti mezundur.
- 14- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti müfettişlerinin harcırahı 10 Teşrinisani 1335 tarihli Kararnamesinin birinci maddesinde tadat olunan müfettişler gibi hesap edilir.
- 15- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti memurluklarına tayin edileceklerin mesleklerine mensup oldukları vekâletlere olan merbutiyetleri baki ve hakk-ı kadim ve terfileri mahfuzdur.
- 16- İşbu kanunun suver-i tatbikiyesi ayrıca tanzim olunacak talimatnamelerle tayin olunur.
- 17- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü’l-icradır.
- 18- İşbu kanunun icrasına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye Vekilleri memurdur.

Mübadele, İmar ve İskân Kanununun Esbab-ı Mucibe Mazbatası

İcra Vekilleri Heyeti tarafından tanzim ve Makam-ı Riyasetten encümenimize tevdi edilen Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin vazife ve salâhiyetlerini mübeyyin kanun layihası Vekil Necati Bey huzuruyla tetkik ve müzakere edildi.

Vekâletin maksad-ı ihdası ile vazife ve salâhiyetlerini mümkün mertebe ifade eylemekte bulunan mezkûr kanunun Heyet-i Umumiyesi icabat-ı ihtiyaca muvafık görülmüş ve yalnız birkaç maddesi üzerinde kasd-ı ihtizar ve takviye ile bazı tadilat icra edilerek ilavesine lüzum görülen yeni iki madde ile beraber hemen de aynen ve müttefikan tasvip ve kabul olunmuştur.

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Bir taraftan (Lozan) Muahedenamesi mucibince mübadele suretiyle anavatana nakilleri icap eden yarım milyon Türk’ün hayat ve istikballerini ve memlekete vusulleri anından itibaren nafi bir uzuv olabilmelerini temin gibi mühim, müstacel bir vazifenin, muharebat-ı mütevaliye yüzünden maddi esbap ve vesaitten mahrum kalmış ezgin Türkiyemizde ifası ve diğer taraftan zaman zaman savlet eden düşmanlar tarafından yapılan havsala-suz tahribat yüzünden bî-vaye ve perişan bir hâlde kalmış olan ve hiç şüphesiz istiklâl ve istihlas kudret-i aliyyesinin valid-i aslıleri bulunan halkımıza kabiliyet-i hayatiye ve imkân-ı refah bahşedecek vesait ve vesailin istikmali gibi iki muaddıl ve müşkül vazifeyi ifa eyleyecek olan (Mübadele, İmar ve İskân) Vekâleti için encümenimizce birinci derecede nazar-ı itibara alınan şey, onun vazifesini ifada muvaffakiyetini temin ve tesri etmekten ibaret bulunmuş ve bu maksatla da diğer vekâletlerin teşkilat ve muamelatıyla mütedahil bu vekâletin tedvir-i umur esnasında bilcümle mülki, askeri ve mali vesait-i teşkilattan icabı kadar istifade eylemesini temin edici mevadd-ı sariha vaz eylemek esasını kabul eylemek olmuştur. Bu nokta-i nazardan kanunun ikinci ve üçüncü maddeleri tevhit olunmuştur.

Hükûmetin teklifindeki üçüncü madde bütün memurin-i devleti icabı derecesinde çalıştırabilmek maksadıyla vaz edilen ve taht- muhakemeye almak kaydının usul ve merasim-i kanuniyeye tabiiyeti dolayısıyla terhib ve tecziyesi uzun zamana muhtaç olduğundan maksadın ziyamı mucip olabileceği mülâhazasıyla (işten el çektiirmek) kaydının ilavesi lazım addedilmiştir.

- 3- Üçüncü maddesine Meclis-i İdare ve belediye azalarından gayrılarında istifade edilebilmesini temin için “veya sair icap edenlerden” ibaresi ilave edilmiştir.
- 4- Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyetinin teşkilat-ı hazıra muhassasatıyla aynen İmar Vekâletine devri tabiidir.
- 5- Mukarrerat-ı düveliye haricinde gayr-ı muntazam başlamış olan mübadele ve iskân keyfiyeti için ittihaz-ı tedabirde esasen geç kalınmış olduğundan havale ve kırtasiye muamelatıyla da geleceklerin hayat ve istikballeri daha ziyade taht-ı tehlikeye girmesi kaviyyen melhuz bulunduğundan İmar Vekâleti tarafından bütçesine mahsuben talep edilecek mebalığın defaten ve nakden tesviyesi lüzumu der-kar ve Hükûmet tarafından derhal lüz umu kadar paranın tesviyesi imkânsızlığı halinde istenilmeyen mahazirin hudusuna sebebiyet verilmemek için de Maliye Vekâletinin bu maksatla üç milyon lira avans akdedebilmesi salahiyetinin Maliye Vekâletine itası da o nispette hayır-kâr telakki ve kabul edilmiştir.
- 6- Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13, 32, 34. maddelerini elli bin liradan fazla avans akdi ve taahhüdata girişilmesini mani bulunduğundan İmar Vekâletinden beklenen hidematın ifasına başlıca engel telakki edilerek madde-i mezkure tasvip edilmekle beraber “vuku bulacak taahhüdat” kaydı ayrıca ilave edilmiştir.
- 7- İmar ve İskân umurunun hüsn-i tanzim ve temini için mütehassıslara ihtiyaç olduğu şüpheden varestedir. Ancak Hükûmetin teklifine (iskân) kelimesi ve bir vilâyet-i cesime muhtelif mevakiine aynı günde beray-ı iskân gönderilecek muhacirlere ait vezaifi ifa edecek kadar memurların tefriki mümkün olamaması ihtimaline binaen de izam kelimesinden sonra istihdam kelimesi ilave edilmekle madde ikmal edilmiştir.
- 8- Gayrimenkul-i emval-i metrukenin talep edilenlerinin derhal İmar Vekâleti emrine verilmesi tabii ve zaruridir. Ancak Maliye Vekâletince hakk-ı fesh mahfuz olarak akdettiği icar mukavelelerini derhal mefsub addetmek ve me'curu derhal idareten tahliye ettirmek hakkının itası da o derecede tabii ve zaruridir. Vukuu melhuz bazı gûna suüstimalat sebebiyle gabn-ı fahiş ile mühim mebani ve fabrikaların dahi isticar edilmiş olanları varsa en büyük idare memurunun riyasetinde ikisi vekâletten ve ikisi belediyeden müntahap heyetten alınacak karar ile mukavelenameyi feshedebilmek hakkının İmar Vekâletine itası münasip addedilmiştir.
- 9- Madde-i salife ahkâmının icrasından ve ziyade-i muttasıla iddiasından mütevellit müstacirler matlubatının Maliye Vekâleti tarafından ashabına iadesi tabii görülmüştür.
- 10- İskân muamelesinin gerek menafi-i umumiye-i devlet ve gerek menafi-i şahsiye-i muhacirîne muvafık surette ifa edilebilmesi için menatıka tefriki elzemdir ve zaruridir. Hâlbuki Harb-i Umumi nihayetinden beri bu husus nazar-ı dikkate alınamadığı gibi şurada burada iskân edilmiş olanların da kendi kendilerine mahallerini terk ederek mübadele edilecek ahaliye tahsis edilmiş mahallere gidip yerleşmeye çalışan kimseler mevcuttur. Daha evvelki senelere teşmili birleşerek mal ve mülk sahibi olmuş olanların da naklini mucip olabileceğinden ve bu da mahzurlu telakki edildiğinden 1335 senesi mebde-i ittihaz edilmiş ve diğerlerinin nakil olunmak ihtimali ile endişenin nâk ve atıl kalmaları mahzurunu defetmiş olmak için de kanunun neşrinden itibaren iki sene zarfında icra ve intacı şart kılınmış ve binaen aleyh “iki sene zarfında” ibaresi ilave edilmiştir.
- 11- Türkiye'nin iskân mıntukalarının aksam-ı mühimmesi tahrip edilmiş olduğundan gerek bu mahaller ahalisinin ve gerek muhacirlerinin inşa ve imaratta bulunabilmeleri maddeten gayr-ı mümkün bulunduğundan ki ecnebi sermayelerinin ithali ve gerek devletçe vazolunacak sermayenin bu hususata terk ve tahsisi için bir İmar Bankası ihdası zaruri ve elzemdir; devlet bankanın tesisi için ahali ve bütçeyi tazyik etmeksizin bazı varidat-ı muhammene ve muhtelifesini tahsis edebilecektir. Böyle bir kredi müessesesinin teessüsü, Hükûmeti hiçbir gûna taahhüdat-ı maliyeye sokmaksızın mühim miktarda ecnebi parasının memlekete ithaline tavassut edebilir. Encümen bu maksatla Hükûmetin teklifine on birinci madde olarak madde-i atıyeyi ilave eylemiştir.
- 11- Tahrip edilen yerlerin ve iskân mıntukalarının imarı için ahaliye uzun vadeli ikrazatta bulunmak üzere

devletçe irae olunacak teminat mukabilinde bir İmar Bankası tesisi için teşebbüsatta bulunmaya Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.”

12- Türkiye’nin her tarafında uzun senelerden beri inşa değil, hatta mevcudu imar kâbil olamadığından inşaatı teşvik etmek ve bahusus harap olmuş mahalleri bu vergiden muaf kılmak gayet mantıki ve tabii görülmüştür.

13- Harap olan mahallerin inşası ecnebi sermayedarların taahhüdüne vabeste gibidir. Bunun için sermayelerini dökcek şirketleri temin ve tatmin etmek de zaruridir. Binaenaleyh Hükûmet programına derci suretiyle de bütün dünyaya ilan edilmiş olan on üçüncü madde ahkâmının yani inşaat bedelinden dolayı efrat uhdesinde kalan şirket alacaklarının Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsil ve tesviyesinin taahhüt edilmesi lazımdır. Hükûmet tahsil edip vereceğine hatta evvela tediye edip sonra tahsil edeceğine nazaran hiçbir veçhile zarara duçar olmayacaktır.

Madde 14- Müfettişler harcırahına ait madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 15- Mübadele, İskân, İmar Vekâletinin muvakkat bir vekâlet olacağı mülahazasıyla diğer vekâletler emrinde müstahdem memurun mesleklerindeki kıdem ve mevkilerini kaybetmek endişesiyle İmar Vekâleti memuriyetlerini deruhteden içtinap etmektedirler. Mutlaka hariçten bulmak, nâ-chil memurları istihdam zaruretinde kalmak demek olabileceği için encümen ber-vech-i ati maddenin ilavesini derpiş etmiştir:

“Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti memurluklarına tayin edileceklerin mesleklerine ve mensup oldukları vekâletlere olan merbutiyetleri baki ve hak ve kıdem-i terfileri mahfuzdur.”

Mübadele, İmar ve İskân Encümeni Reisi: Rüşdü, Erzurum

Mazbata Muharriri: Doktor Mazhar, Aydın

Kâtip: Halis Turgud, Sivas

Haydar Rüşdü: Denizli

Abidin: Saruhan

Talat: Canik

Cavid: Canik

Muammer: Sivas

Hakkı Tarık: Giresun

Vasıf: Saruhan

Zekai: Aydın

Reşad: Saruhan

Murad: Antalya

Faik: Ordu

Esbab-ı Mucibe Layihası

Muahede-i sulhiye mucibince düşman elinden

tahlis ile anavatana gelecek dindaşlarımızın mübadelesine başlanmış ve sene-i cariye zarfında yüz bin kadarının celbi mümkün olacağı tahmin edilmekte bulunmuştur. Mübadelenin temini için bu zavallıların şimdiye kadar maruz bulundukları tazyikattan istihlasları devletçe ne kadar mühim bir keyfiyet idiye de geleceklerin bir an evvel iskânlarıyla memleketimizin kuva-yı müstahsalası meyanına geçmeleri esbabının istikmali dahi ondan daha mühim bir kazıyedir.

Tafsilatı şifahen arz olunacağı veçhile bunların gerek şedaid-i şitaiyyeye karşı ahval-i sıhhiyelerinin muhafazası ve gerek barındırılacakları mebaninin kabil-i iskân bir hale ifrağı için tamirleri ve menatuk-ı iskaniyelerine kadar sevkleri ve alelumum istilaya uğrayan aksam-ı vatanın imarı esbabına tevessül edilmek için 6 125 277,50 liranın sarfına ihtiyaç bulunduğu anlaşılmış ve ona göre tanzim olunan layiha-i kanuniye leffen takdim kılınmıştır.

Madde 1- 13 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanun ile teşkil olunan Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin 1339 senesi hidemat-ı umumiyesinin ifası için müfredatı merbut cetvelde gösterildiği veçhile (altı milyon yüz yirmi beş bin iki yüz yetmiş yedi lira elli kuruş) tahsisat ita olunacaktır.

Madde 2- İşbu tahsisattan sene-i haliye zarfında sarf edilmeyen miktarı sene-i atiyeye devir olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye vekilleri memurdur.

23.10.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım

Adliye Vekili: Seyyid

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Bulunmadı

Maliye Vekili: Ferid Recai (Muhallifim)

Maarif Vekili: İsmail Safa

Nafia Vekili: Feyzi

İktisat Vekili: Hasan Hüsnü

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti Vekili: Feyzi

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti Vekili: Fevzi

Mübadele, İmar ve İskân Vekili: Mustafa Necati

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	13. Senesinde Heyet-i Umumiyece Kabul Olunan Adet Lira	1339 Senesi İçin Dört Buçuk Aylık				Mülahazat
				Dairesince Teklif Olunan Adet Lira	Maliye Vekâletince Teklif Olunan Adet Lira	Muvazene-i Maliye Encümenince Teklif Olunan Adet Lira	Heyet-i Umumiyece Kabul Olunan Adet Lira	
		İdare-i Merkeziye						
		Maaşat						
	1	Vekâlet maaşı		450				
	2	Müsteşar maaşı		450				
	3	Memurin-i merkeziye maaşatı		8438,50				

4	Müstahdemîn maaşatı	2115				
	Faslın yekûnu	11452,50				
	Masarıf					
1	Kırtasiye ve evrak-ı matbua	5000				
2	Mefruşat	2000				
3	Tenvir ve teshin	1000				
4	Hademe melbusatı	600				
5	Masarıf-ı müteferrika	9000				
6	Harcırah ve Yevmiye	15000				
7	İcare	500				
	Faslın yekûnu	33100				
	Merkez teşkilat ve masraf yekûnu	44552,50				

	Taşra maaşı ve masrafı					
1	Memurin maaşatı	17415				
2	Müstahdemîn-i müteferrika	2250				
	Faslın yekûnu	19665				

	Taşra masarısı					
1	Kırtasiye ve evrak-ı matbua	2000				
2	Mefruşat	2000				
3	Tenvir ve teshin	3000				
4	Hademe melbusatı	500				
5	Müteferrika	5000				
6	İcare	3000				
	Faslın yekûnu	15500				
	Taşra teşkilat ve masraf yekûnu	35165				
1	Mübadele ve İmar ve İskân masarısı-ı umumiyesi	6 000 000				
	Faslın yekûnu	6 000 000				
1	Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	45560				
	Faslın yekûnu	45560				
	Yekûn-ı umumi	6125277,50				

Fasıl	Madde	Nev-i memuriyet	Maaşat						Tahsisat-ı Fevkalade				Mülahazat
			Adedi	Beheri	Şehrîsi		Dört Buçuk Aylık		Şehrîsi		Dört Buçuk Aylık		
					Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	
		Vekil	1	100	100		450						
		Müsteşar	1	100	100		450		102	50	461	25	
		Yekûn			200		900		102	50	461	25	
		Mübadele ve İskân müdür-i umumisi	1	75	75		337	50	83	75	376	87	
		Sevkiyat ve nakliyat şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
		Sevkiyat ve nakliyat şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
		Sevkiyat ve nakliyat şubesi kâtipleri	3	15	45		202	50	105		472	50	
		Muhacirîn şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
		Muhacirîn şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
		Muhacirîn şubesi kâtipleri	2	15	30		135		70		315		
		İaşe şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
		İaşe şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
		İaşe şubesi kâtipleri	2	15	30		135		70		315		
		İskân ve emakin şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
		İskân ve emakin şubesi mümeyyizleri	2	30	60		270		100		450		

	İskân ve emakin şubesi kâtipleri	4	15	60		270		140		630		
	Yekûn			630		2835		1028	75	4539		
	İmar müdür-i umumisi	1	75	75		337	50	83	75	376	87	
	Muamelat şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
	Muamelat şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
	Muamelat şubesi kâtipleri	2	15	30		135		70		315		
	İnşaat ve tamirat şubesi müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
	İnşaat ve tamirat şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
	İnşaat ve tamirat şubesi kâtipleri	2	15	3		135		70		315		
	Heyet-i Fenniye Şubesi											
	Mühendisler	3	5(?)	150		675		195		877	50	
	Kâtipler	3	15	45		202	50	105		472	50	
	Yekûn			510		2295		778	75	3469	37	
	Hukuk müşavirliği	1	60	60		270		72	50	326	25	
	Hukuk müşavirliği kâtibi	1	15	15		67	50	35		157	50	
	Yekûn			75		337	50	107	50	483	75	
	Heyet-i Teftişîye											
	Müfettişler	3	60	180		810		217	50	978	75	
	Kâtip	1	15	15		67	50					
	Yekûn			195		877	50	252	50	1136	25	
	Muhasebe Şubesi Müdürü	1	60	60		270		72	50	326	25	
	Muhasebeci muavini	1	35	35		157	50	55		247	50	
	Muhasebe mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		

	Muhasebe kâtipleri	4	15	60		270		140		630		
	Yekûn			185		832	50	322	50	1428	75	
	İhsaiyat şubesi müdürü	1	40	40		180		57	50	258	75	
	İhsaiyat şubesi kâtipleri	2	15	30		135		70		315		
	Yekûn			70		315		127	50	573	75	
	Evrak ve muhaberat şubesi müdürü	1	40	40		180		57	50	258	75	
	Evrak ve muhaberat şubesi mümeyyizi	1	30	30		135		50		225		
	Evrak ve muhaberat şubesi mütercimi	1	30	30		135		50		225		
	Evrak ve muhaberat şubesi dosya memuru	1	15	15		67	50	35		157	50	
	Evrak ve muhaberat şubesi mukayitleri	2	15	30		135		70		315		
	Evrak ve muhaberat şubesi mübeyyizi	1	15	15		67	50	35		157	50	
	Yekûn			160		720		297	50	1338	75	
	Hıfzıssıhha mütehasısı	1	50	50		225		65		292	50	
	Yekûn			50		225		65		292	50	
	Levazım memuru ve mutemet	1	20	20		90		40		180		
	Hademe	18	25	450		2025						
	Yekûn			470		3115		40		180		
	Merkez Teşkilatı Yekûnu			2545		11452	50	3122	50	13993	37	

28 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Fasıl	Madde	Nev-i memuriyet	Maaşat						Tahsisat-ı Fevkalade				Mülâhazat
			Adedi	Beheri	Şehrîsi		Dört Buçuk Aylık		Şehrîsi		Dört Buçuk Aylık		
					Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	
		Taşra Teşkilatı											
		Mıntuka müfettişleri	10	60	600		2700		725		3262	50	
		İaşe memurları	10	30	300		1350		500		2250		
		Sevkiyat ve nakliyat memurları	10	30	300		1350		500		2250		
		İskân memurları	10	30	300		1350		500		2250		
		Muhasebeciler	10	30	300		1350		500		2250		
		Kâtipler	30	15	450		2025		1050		4725		
		Seyyar memurları	81	20	1620		7290		3240		14580		
		Yekûn			3870		17410		7015		31567	50	
		Taşra hademeleri	20	25	500		2250						
		Yekûn			500		2250						
		Taşra teşkilatı Yekûnu			4370		19665		7015		31567		

28 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Takrirler

- 4- Adliye Encümeninde bulunan aff-ı hususîler hakkındaki levayih ve tekâlifin bir araya toplanarak aff-ı umumîye tahvili ve tahririn Adliye Encümenine havale hakkında İstanbul Mebusu Abdurrahman Şeref Bey ve rüfekaşının takriri:

Riyaset-i Celileye

El-affu zekâtü'z-zafer

Her inkılâbın teessüründe pür-teşevvüş bir mazinin ferdasında bulunuluyor. Çünkü inkılâbın seyr ü cuşışinde galeyanlar memleket dâhilinde gayr-ı tabîi hâlat ve hâdisata sebep olarak sükûnet muhtel olunca Heyet-i İctimaiye bi-huzur eden vukuat artar; mücrimîn ve mnhkûmînin adedi çoğalır; hapishaneler dolar. İnkılâp, zaferle tetevvüc eyledikte o mazi-i müşevveşin (el affu zekâtü'z-zafer) düsturuna tevfiikan tasfiye-i hesabı, bütün cihandaki emsaline nazaran, bir kaziyye-i mahkemedir. İşte bu hakikate binaen aff-ı hususîye dair müteaddit levayih-i kanuniye ihzar

kılınmış ve encümenlerde müzakere edilmekte bulunmuştur. Geçen perşembe günü sülûsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal eden mahkûmînin bakiye-i müddet-i cezaiyelerinin affı hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin esna-yı müzakeresinde işbu aff-ı hususî kâfi görülmeyerek lâyiha-i mezkûre daha etraflı bir şekle ifrağ olunmak üzere Heyet-i Umumiyyeden Adliye Encümenine iade kılınmıştı. Aff-ı hususîye dair gerek ruznamemizde, gerek encümenlerde bulunan levayih-i müteaddide-i kanuniyenin bir araya toplanarak istisnaat-ı münasibe nazar-ı itibara alınmak suretiyle affı umumiye tahvilini ve işbu tahririn Adliye Encümenine havalesini teklif eyleriz.

20.10.1339

Abdurrahman Şeref: İstanbul Mebusu

Şeyh Safvet: Urfa

İlyas Sami: Muş

Necib: Mardin

Celal Nuri: Gelibolu

Halid: Kayseri

Şükrü: Bolu

Hakkı: Van

Resul: Bitlis

Ahmed Şükrü: Dersim

İzzet Ulvi: Karahisar-ı sahib

Mehmed: Diyarbakır

Hafız Emin: İçel

Tahsin: Aydın

Ali: Urfa

Hacı Mehmed: Maraş

Osman Kadri: Muş

Ziya: Kengir

Cudi: Siverek

Halil: Ertuğrul

Muhyiddin: Elaziz

Halis Turgud: Sivas

Ömer Mümtaz: Ankara

Derviş: Mardin

Mustafa: Tokat

Abdürrezzak: Mardin

Necib: Mardin

Okunamamıştır: Isparta

- 5- Sureti; metinde sahife: 4'te münderiçtir.
- 6- Sureti, metin sahife: 22'de münderiçtir.
- 7- Sureti, metinde sahife 23'te münderiçtir.
- 8- Sureti, metinde sahife 23'te münderiçtir.
- 9- Sureti, metinde sahife 24'te münderiçtir.
- 10- Yunan Hükûmetinin mübadele-i ahali ve emvale dair olan mevadda asla riayet etmeyerek müslümanları enva-ı eza ve cefaya giriftar etmekte olduğu hakkında Denizli Mebusu Haydar Rüşdü Bey ve rüfekasının takriri:

Riyaset-i Celileye

Alınan malûmat-ı mevsuka-i teşriîyeye, gelen feryatnamelere nazaran Yunan Hükûmeti mübadele-i ahali ve araziye dair mevadd-ı âtiyeye asla riayet etmemekte ve biçare Müslümanları enva-ı eza ve cefaya giriftar etmektedir. Hilaf-ı ahit ve tedvin edilen usule mugayir olmak üzere her gün ellerinde emval-i menkulelerini ve hukuk-ı tasarrufiyelerini tespit edecek kaideten verilmesi lâzım gelen ilmühaberleri olmadan binlerce Türk adalardan sevahilimize gelmektedir. Bundan başka Yunanistan ahden temin ettiği hukuktan gerek mübadeleye tabi müslümanları ve gerek orada beyanname mucibince emvaline keyfe mayeşa tasarruf edecek tebaamızı fuzuli kanunlar, idari tedbirler ve muamelât-ı zecriyesiyle külliyyen men etmektedir. Bundan başka muhacirlerin mayısa kadar 100 bini ve mütebakisi ceste ceste sevk edilmesi mukarrer iken bunların birden bire sahillerimize atılması ihtimali günden güne tezayüt ve tahakkuk etmektedir. Bu bapta Hükûmetin de izahat ita etmesini ve Hükûmet şu tadat ettiğimiz fecayie resmen muttali ise ne yaptığını ve ne yapacağını bildirmesini talep ederiz. Yunan Hükûmeti hiçbir suretle ahkâm-ı ahdiyeye riayet etmemeyi kendisine meslek ittihaz ettiğine göre bizim de hukuk-ı meşruamızdan olan mukabele-i bi'l-mislin İstanbul'da mevcut Rum ve Yunanlı emval ve emlâkına mağaza ve depolarına, fabrika ve müesseselerine derhal vaz-ı yed edilmek suretiyle tatbik edilmesini teklif ederiz.

Haydar Rüşdü: Denizli Mebusu

Celal Nuri: Gelibolu Mebusu

Antalya Mebusu: Ahmed Saki

Esad: Menteşe

Necati: Bursa

Emin: Tokat

Necib: Mardin

Ali Sururi: Karahisar-ı Şarki

Mustafa: Tokat

Osman Niyazi: Karesi

Tevfik Fikret: Konya

Tahsin: Aydın

Kazım: Konya

Halet: Erzurum

Faik: Ordu

Kemal: Saruhan

İbrahim: Saruhan

Mustafa Lütfü: Çorum

Hüseyin Hüsnü: Isparta

Ali Saib: Kozan

Süleyman Sudi: Bayezid

İhsan: Ankara

Mehmed Emin: Karahisar-ı Şarki

Rüşdü: Erzurum

Hasan Fehmi: Kastamonu

Derviş: Mardin

Muammer: Sivas

Mustafa Rahmi: İzmir

Mehmed: Biga

Mehmed: Bolu

Kırk İkinci İçtima
27 Teşrinievvel 1339 Cumartesi

Birinci Celse

Reis: İkinci Reis Vekili: İsmet Beyefendi

Kâtipler: Ruşen Eşref Bey (Karahisar-ı Sahib), Haydar Rüşdü Bey (Denizli).

Reis: Celseyi açıyorum, zapt-ı sabık hulâsası okunacak:

1- Zapt-ı Sabık Hulâsası:

Kırk Birinci İçtima
24 Teşrinievvel 1339 Çarşamba

Birinci Celse

İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde bi'l-inikat zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul ve evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale edildi. Birinci devre-i intihabiye âzasından bilfiil harbe iştirak eden Bozok Mebusu Süleyman Sırrı, Kozan Mebusu Ali Saib ve Gaziantep Mebusu Kılıç Ali Beyler'e kırmızı ve yeşil şeritli ve sair aza-yı kirama yeşil şeritli İstiklâl Madalyası itasına dair Başkumandanlık tezkeresi kıraat ve kabul edilerek Ankara Mebusu Ali Fuad Paşa Hazretlerinin reis-i sanilikten istifanamesi okundu. Konya Darüleytamına tahsisat itasına dair teklif-i kanunînin müstacelen ruznameye alınması hakkındaki Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Bey'le rüfekasının takrirı kabul edildi. Evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun ilgasına dair teklif-i kanunînin müstacelen müzakeresine geçilerek maddeleri aynen kabul ve Heyet-i Umumiyesi tayin-i esamiyle reye vaz edildi. Badehu 12 Rebiyülevvel tarihinin iyd-i millî addi hakkındaki teklif-i kanunî bilâ-müzâkere aynen kabul edildi. Müteakiben İstihlâk Resmi Kanununun tefsiri hakkındaki lâyiha'nın müzakeresine iptidar edilmiş ise de mezkûr lâyiha İktisat Encümenince beray-ı tetkik talep edildiğinden İktisat Encümenine havale ve evkaf-ı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mal-ı maktuun ilgası hakkındaki kanunun 143 rey ile kabul olunduğu tebliğ edildi. Konya Darüleytamına muavenet için tahsisat itasına dair teklifin müzakeresine geçilip bir müddet müzakere cereyan ettikten sonra maddeler aynen kabul ve Heyet-i Umumiyesi tayin-i esami ile reye vazedildi. Tasnif-i âra neticesinde nisab olmadığı anlaşıldığından beray-ı teneffüs celse tatil edildi.

İkinci Celse

İsmet Beyefendi'nin Riyasetleriyle küşat edilerek Heyet-i Vekileden mevrut Mübadele, İmar ve İskân Kanun Lâyihası Encümen-i aidine ve vekâlet-i mezkûre bütçesi Muvazene-i Maliye Encümenine ve Ali Fuad Paşa Hazretlerine İstiklâl Madalyası itasına dair Kastamonu Mebusu Hâlid Bey'in takrirı Başkumandanlığa havale edildi. Etubbanın hizmet-i mecburiyesine dair lâyiha'nın müstacel ruznameye alınması hakkındaki Ordu Mebusu Faik Bey'in ruznamenin 43. maddesini teşkil eden Diyarbakır-Muş arası yollarının inşasına dair teklifin Heyet-i Vekileye havalesi hakkındaki Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in takrirleri kabul edildi. Kambiyo kanun lâyihası, talebi üzerine Muvazene-i Maliye Encümenine havale edilerek

etubbanın hizmet-i mecburiyesi hakkındaki kanun lâyihasının müzakeresine geçildi. Heyet-i Umumiyesi hakkında bir müddet müzakere cereyan ettikten sonra kifayet kabul edildi. Bilahare İstanbul Mebusu ve Heyet-i Vekile Reisi Fethi Beyefendi'nin Dâhiliye Vekâletinden istifanamesi okunarak cumartesi günü içtima edilmek üzere celse tatil edildi.

Reis - Efendim zapt-ı sabık hulâsası hakkında söz isteyen var mı?

Ali Rıza Bey (İstanbul)- Zapt-ı sabık hulâsasının İstiklâl Madalyası itasına ait olan fıkrasında “ve sair aza-yı kirama” denilmiş. Ve sair Birinci Büyük Millet Meclisi Aza-yı Kiramına” diye tashih edilmesini teklif ederim.

Reis - Efendim zapt-ı sabık hulâsasını tashiha kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir. Evrakı varideye geçiyorum efendim.

2- Evrak-ı Varide:

Teklifler

- 1- Nizamname-i dâhiliyenin on birinci faslına bir madde tezyiline dair Isparta Mebusu Mükerrrem Bey'in teklif-i kanunisi, Layiha Encümenine.
- 2- Ziraat Bankalarının mevadd-ı iaşe ve hayvaniye üzerine sigorta muamelesi icra etmelerine dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in teklif-i kanunisi, Layiha Encümenine.
- 3- Ziraat Bankalarının itibar-ı şahsi üzerine ikrazatta bulunmasına dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in teklif-i kanunisini, Layiha Encümenine havale ediyoruz.
- 4- Belediyelerin, belediye taalluk eden mevadda hakk-ı kazaya malik olmaları hakkında Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in teklif-i kanunisi var; keza Layiha Encümenine.

Mazbatalar

- 5- 5 Mayıs 1335 tarihinden 23 Ağustos 1339 tarihine kadar bilfiil hidemat-ı devlette istihdam edilen memurine kıdem zammı hakkında Karesi Mebusu Hulusi Bey ve rüfekaşının 2/204 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatasını, Kavanin-i Maliye ve Muvazene-i Maliye Encümenlerine havale ediyoruz.
- 6- Karaman kasabasına iane-i ahali ile celp ve isale olunmakta olan su için masarîf-ı gayr-ı melhuza tertibinden muavenet icrasına dair Konya Mebusu Musa Kazım Efendi ve rüfekaşının 2/301 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatasını Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 7- Ecnebi kömürlerinin men-i ithali hakkında İzmir Mebusu Mustafa Rahmi Bey'in 2/203 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Layiha Encümeni mazbatasını, İktisat Encümenine.
- 8- Mersin Limanı hakkında 1/237 numaralı layiha-i kanuniye ve Nafia Encümeni mazbatasını, Muvazene-i Maliye Encümenine.

Tezkireler

- 9- Mülkiye baytarlığından asker olarak neşet eden baytarlara yüz ellîşer lira itası hakkındaki layiha-i kanuniyenin müstacelen müzakere ve intacına dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkiresi var; Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 10- Men-i Müskirat Kanununun tadili hakkındaki layiha-i kanuniyenin acilen müzakeresine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkiresi, Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyorum.

Takrirler

- 11- Aşarın yüzde ona tenzili hakkındaki layiha-i kanuniyenin tercihen ve müstacelen müzakeresine dair kırk beş imzalı takrir var; keza bu da Muvazene-i Maliye Encümeninde bulunduğundan Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyorum.

- 12- Kastamonu vilâyetinin Göl nahiyesinde mevcut ziraat mektebinin 1340 umumi bütçesine alınarak ihyası temenniyatına dair Kastamonu mebuslarının takrirleri var; İcra Vekilleri Heyeti Riyasetine tevdi ediyoruz.
- 13- Müstantiklerin takdir-i delaile salahiyyet olmaları için Adliye Encümenince bir madde tespiti temenniyatına dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in takriri var; Adliye Encümenine gönderiyoruz.

İstifanameler

- 15- Efendim! Heyet-i Vekilenin istifanamesi var; okunacaktır;

Riyaset-i Celileye

Türkiye Devleti'nin karşısında bulunan dâhilî ve haricî vezaif-i mühimme ve müşküleyi suhuletle intaca muvaffak olması için gayet kuvvetli ve Meclisin müzaheret-i苔mmesine mazhar bir Heyet-i Vekileye ihtiyacı katî bulunduğı kanaatindeyiz. Binaenaleyh Meclis-i Âlinin her suretle itimat ve müzaheretine müstenit bir Heyet-i Vekilenin teşekkülüne hizmet etmek maksadıyla istifa eylediğimizi kemali hürmetle arz eyleriz efendim.

27 Teşrinievvel 1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi: Fevzi

Maarif Vekili: İsmail Safa

İktisat Vekili: Hasan Hüsnü

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Maliye Vekâleti Vekili: Ferid

Hariciye Vekili: İsmet

Nafia Vekili: Feyzi

Adliye Vekili: Seyyid

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım

Mübadele, İmar ve İskân Vekili: İzmir Mebusu Mustafa Necati

Riyaset-i Celileye

14- Yeni Heyet-i Vekile Reisi ve azası intihap oluncaya kadar müstafî Heyet-i Vekile Reisi ve aza-yı muhteremesinin tedvir-i umur-ı Hükûmette devamının Meclisin teamülü veçhile taht-ı karara alınmasını teklif eyleriz.

27 Teşrinievvel 1339

Yusuf Kemal: Sinop Mebusu

Mahmud Celal: İzmir

Cevad Abbas: Bolu

(Mabadı gelecek nüshada)

İlanlar

Mülga Avusturya Macaristan Bankasının Kron Hamillerine:

Maliye Vekâlet-i Celilesinden: Mülga Avusturya Macaristan Bankasının damgasız kronları mukaddema vuku bulan ilan üzerine İstanbul'da Bank-ı Osmani İdaresi vasıtasıyla toplattırılarak Viyana'ya isal edilmiş idi. Müessese-i mezkurenin tasfiyesine memur heyet tarafından bu banka umurunun tasfiyesi neticesinde işbu kron hamillerinin

hissesine isabet eden mebalîğ için zirdeki nispetler kabul edilmiştir.

- 1- 27 Teşrinievvel 1918 tarihinden evvel tedavüle ihraç edilip Avusturya Macaristan Devleti hudutları haricinde 15 Haziran 1919 tarihinden evvel temellük edilen beher kron için 0,0115 altın kron.
- 2- 27 Teşrinievvel 1918 tarihinden evvel ihraç edilip Avusturya Macaristan Devleti hudutları haricinde 15 Haziran 1919 tarihinden sonra temellük edilen beher kron için 0,01 altın kron.
- 3- 27 Teşrinievvel 1918 tarihinden sonra ihraç edilmiş beher kron 0,0015 altın kron.

Şu esaslara göre hamillerine itası lazım gelen kronların aynen buraya celbi hamiller hesabına masarîf-ı zaideyi mucip olacağı gibi bâlâdaki nispetlere tamamen muvafık olarak altın kron itası da gayr-ı kabil bulunduğundan bunların Bank-ı Osmani İdaresince mahallinde dolara tahvil olunması tensip edilmiş ve celbi derdest bulunmuştur. Keyfiyet tevzii ayrıca ilan olunacaktır.

İktisat Vekâletinden:

Kütahya vilâyeti dâhilinde Gediz kazasının Eğlence karyesinde maden-i mütenevvîa taharrisi için Kabalan zade Ömer Efendi ile Keşişoğlu kızı Marye'nin istihsal eylemiş oldukları 3 Ağustos 1334 tarihli 1/25 numaralı ruhsatnamenin ne tecdit müddetine ve ne de madenin ihale muamelesine teşebbüs edilmemesine mebnî mezkûr ruhsatname ber-muceb-i nizam mahallince iptal edilmiş olduğundan o mahalde maden taharrisi için ruhsatname talebinde bulunanların Makam-ı Vilâyete müracaatları.

28 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 13

İstiklâl Mücadelesinde Sakatlanarak Malul Düşen Zabitan ve Efrat Esamisi

Sicil veya Kayıt Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
333-77	F. 33 Hücum Taburu K. 1 Yüzbaşı Refik Efendi bin Hasan	Her iki sakta betr.	1
1294	F. 41 - Y. 19 - T. 1 Mülâzım-ı sani Ali Ulvi Efendi	Felc-i etraf-ı süfla	1
330-1	F. 7 Y. 2. T. 2. Tüfenkçi Nuri Efendi bin Ahmed	Azm-i cidari-i eyserde harabiyet ve felc-i nısf-ı tûlâni-i eyem	1
12495	F. Y. 3 T. 3 K. 9 Takım zabiti ihtiyat mülâzım-ı evvel Hasan Vasfi Efendi bin Ali	Gözlerini zayı etmiştir.	1
Tevellüdü 1305	Eskişehir İmalat-ı Harbiye Fabrikası Müdür Yaveri Mülâzım Âdil Efendi	Cinnet	1
	Sabık Dört Yol İstasyon Kumandanı Tayyare Yüzbaşısı Hüseyin Avni Efendi	Tayyareden sukut neticesi cinnet	1
26730	F. 15 Cephane Kolu Zabiti Zabıt Vekili Mahir Efendi	Ateh inhişafîş-şekil	1
321-74	F. 15 Y. 38 T. 3 K. Binbaşı Numan Efendi bin Sadık	Re's-i fahzın istisali sebebiyle sağ taraf madum hükmünde	2

23871	F. 24. Y. 132. T. 3. K. 8. İhtiyat Zabıt namzedi Abdulkadir Efendi bin Ali	Ketfi eymenin ihracı dolayısıyla taraf-ı ulvi-i eymen madum hükmünde	2
701	F. 12. Y. 36 T. 3 K. 10 Mülazım-ı evvel Cengiz Efendi bin Ali	Sol sakın betri	2
337-42	F. 57. Y. 166. T. 1. K. 1 Mülazım-ı sani İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed Şükrü	Betr-i fahz-ı eyser	2
333-9	F. 7. Topçu Taburu Sahra Batarya mülazım-ı sani Şevket Efendi bin Abdülhamid	Sol taraf adudunda ziya-ı azim ve aksam-ı rahve ve iltisakat-ı mafsaliye sebebiyle ol taraf madum	2
18765	F. 61. Y. 159. T. 3 K. 9 Mülazım-ı sani Mehmed Esad Efendi bin Halil	Hadbe-i cidariye-i yümnada vâsi ziya-ı azimle sara-i zaviye-i taraf-ı süfli-i eymen	2
28618	F. 15'ten İhtiyat zabıt vekili Hüseyin Efendi bin Ali	Betr-i fahz-ı eymen	2
333-49	Ka. F. 3. Y. 8. T. 1 K. 1 Mülazım-ı evvel Adil Sıdkı bin Osman	Mirfak-ı eyserde harabiyet-i azim ve mafsâl sebebiyle sa'd madum hükmünde	2
13368	F. 57. Y. 37 T. 3 mülazım-ı evvel Mehmed Nuri Efendi bin Mehmed	Betr-i fahz-ı eyser	2
14561	Dinar Mevki Hastahanesi İnzibat zabiti ihtiyat zabıt vekili Mehmed Hulusi Efendi bin Mehmed	Hafre-i adudiye-i eyserin harabiyeti sebebiyle o taraf-ı ulvinin mefluciyeti	2
334-203	F. 61. Y. 174 T. 3. K. 9 Mülazım-ı evvel Fuad Efendi bin Rıza	Mafsâl-ı fekk-i eymen ile bir kısım adalatın harabiyeti cihetiyle o taraf madum	2
28483	Ka. 12. Y. 24 T. 1 K. 3 İhtiyat mülazım-ı sani Behçet Efendi bin Halid Ferid	Sol adud betri	2
20586	F. 9 Mülga Y. 25. T. 3. K. 12 İhtiyat Zabıt Vekili Mehmed Hayri Efendi bin Mustafa	Mafsâl-ı rükbe-i yüsra da tesmim	2
8395	F. 1 Y. 16. T. 1. K. 1 İhtiyat mülazım-ı evveli Mehmed Emin Efendi bin Mustafa	Dâhil-i dimağda şarapnel misketi kalmış âdem-i hafıza yarım görme	2
15747	F. 4 Y. 2 T. 1 Yaveri İhtiyat mülazım-ı sani Mehmed Rauf Efendi bin Hasan	Sol elin vezaifinin muattaliyeti	2
8125	Ordu 2 Menzil Müfettişliği Yaveri mülazım-ı sani Ahmed Hamdi Efendi bin ali	Sağ göz rüyetten mahrum, sol göz de ½ mevcut.	2
334-129	F. 57 Hücüm Taburu K. 2 mülazım-ı evvel İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed	Betr-i fahz-ı eyser	2
323-69	F. 11 Hücüm Taburu K. Binbaşı Osman Oğuz Efendi bin Hasan	Sol mafsâl ketfi-i adudide tesmim	2
8553	F. 1 Ekmekçi müfrezesi K. Mülazım-ı sani Mehmed İrfan Efendi bin Hazım	Sak-ı eyserden betr	2
334-247	Müdafaa-i Milliye Evrak Kaleminde mülazım-ı sani Hakkı Efendi bin Mehmed Sadık	Betr-i adud-ı eyser	2
317-322	F. 24 Y. 42 T. 1 Binbaşı Mehmed Emin Efendi bin Mustafa	Betr-i adud-ı eyser	2

324-129	F. 57. Hücüm Taburu K. 2 mülazım-ı evvel İsmail Efendi bin Mehmed	Betr-i fahz-ı eyser	2
323-12	F. 8. Y. 135 K. Yüzbaşı Hamdi bin Ali	Nahiye-i ilyeviyede ve icaniyede gayrıkabil-i tedavi nasur ile nasur-ı mesani-i maa müstakim	2
	F. 61 Y. 174 İhtiyat Zabit Vekili Mehmed Efendi bin Hasan	Cerha-i nariye-i re's sebebiyle âdem-i intizam-ı harekât-ı süfla	2
870	Sınıf. 2 İhtiyat Mülazım-ı sani Şükrü Efendi bin Hasan	Yed-i eyser üç parmağı muştlarının harabiyetiyle beraber harekâttan mahrum ve yeddin dumuru	2
16908	F. 57 Y. 39 İhtiyat Mülazım-ı evvel Ali Rıza Efendi bin Mehmed	Sağ şıryan-ı adudinin raptı ve asab-ı mutavassıtın cerhi sebebiyle o taraf madum	2
21385	F. 8 Hücüm Taburu K. 3 Mülazım-ı sani Osman Nuri Efendi bin Mustafa	Cerha-i re's sebebiyle sara	2

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
333-273	F. 4 Y. 40 T. 1 Mülazım-ı evvel İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed	Betr-i fahz-ı eyser	2
19571	F. 41 Hücüm Taburu K. 2 Mülazım-ı sani Hıfzı Efendi bin Ahmed	Cerha-i re'sten mütevellit sara	2
321-363	Bey pazarı Nokta Anbar Memuru Yüzbaşı Mehmed Ramiz Efendi bin Hakkı	Sağ tarafın yed ve sa'idinin madum hükmünde olması	2
323-163	F. 3 Y. 8 T. 1 K. Binbaşı Mehmed Halim Efendi bin Kazım	Betr-i sak-ı eyser	2
	F. 19 Hücüm Taburu K. 3 Takım Zabiti Mayıs Mülazım-ı sani Muharrem Efendi bin Fettah	Felc-i nısf-ı tûlani-i eyser	2
14588	F. 24 Y. 32 Yaveri Mülazım-ı sani Mehmed Emin Efendi bin Hasan	Felc-i esfel-i yümna	2
23018	F. 17. Y. 63 T. 1 K. 1 Mülazım-ı sani Kazım Efendi bin Ali	Sağ yedin sebbabe, mutavassıt parmakları felce duçar, üç parmak vazife-i fizyolojisinden nısfını zayı	2
331-57	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel İhsan Efendi bin Arif	Sağ azm-i cidarînin harabiyeti 9 santim tûl, 3,5 arz	2
13946	F. 4 Hücüm Taburundan İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Nuri Efendi bin Ömer	Cerha-i nariye kesr-i kasaba dolayısıyla harabiyet ve mefasıl-ı kâzibi protezle temin	2

325-485	K. 3 F. 61 Y. 169 T. 2 K. 5 Mülazım-ı evvel Halim Efendi bin Abbas	Sağ sa'd sülüs mutavassıt vezni nispetinde vâsi nedbe, mutavassıt hınsır ve binsır parmaklarında müttehıt harekât ve mafsâl-ı sülâmîlerde müterakki dumur	2
	Y. 23 T. 1 K. 4 Takım K. Zabıt Vekili Mustafa Efendi bin Rıdvan	Bomba ile müteaddit mahallinden mecruh	2
	Ka. 2 Nakliye Taburu K. 3 Mülazım-ı sani Fikri Efendi bini Eşref	Betr-i sak-ı eyser	2
313-599	F. 24 Y. 58 T. 2 K. 3 K. Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Necib Efendi	Tesmim-i taraf-ı ulvi-i eyem	2
	F. 57 Y. 37 T. 2 K. 6 Mülazım-ı sani Tevfik Efendi	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	2
	Konya İdadi-i Askerî Rüşdiye birinci sınıf talebesinden Mahmud Muzaffer Efendi bin Ahmed	Taraf-ı ulvi-i eyser ma'dûm hükmünde	2
	F. 57 Emrinde Millî Aydın Alayı Makinalı tüfek Mülazım-ı sani Numan Sabit Efendi bin Hasan	Taraf-ı süfli-i eyem madûm hükmünde	2
	Urfa F. 5 Cebel Şinayder Batarya K.1 Zabıt Vekili İbrahim Efendi bin Hacı Mehmed	Betr-i adud-ı eyem	2
337-103	Ankara Sivas Alayı Takım 2 K. Mülazım-ı sani Ferid Efendi	Betr-i fahz-ı eyser	2
13368	F. 57 Y. 35 T. 3 K. 1 İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Nuri Efendi	Betr-i fahz-ı eyser	2
10099	F. 7 Y. 2 T. 1 K. 2 den Mülazım-ı sani Emin Efendi	Betr-i fahz-ı eyser	2
	F. 4 Hücum Taburu K. 3 İhtiyat Mülazım-ı sani Ahmed Şükrü Efendi	Yed-i eyser ma'dûm hükmünde	2
334-203	F. 61 Y. 174 T. 3 K. 9 Mülazım-ı sani Mehmed Fuad Efendi	Taraf-ı ulvi-i eyem ma'dûm hükmünde	2
322-11	K. 4 Piyade Erkân-ı Harp Kaymakam İsmail Hakkı Bey	Betr-i sak-ı eyem	2
7972	F. 23 Y. 68. T. 1 İhtiyat Mülazım-ı evvel Hüseyin Hıfzı Efendi	Taraf-ı süfli-i eyser ma'dûm hükmünde	2
321-118	Y. 31 T. 3 İhtiyat Mülazım-ı sani Ali Rıza Efendi	Felc-i muhlil-i etraf-ı süfliye ve ziya-ı cevher azm-i hacmiye	2
	Ka. F. 5 Y. 10 T. 1 K. 2'den Mülazım-ı evvel Kasım Efendi	Taraf-ı ulvi-i eyser ma'dûm hükmünde	2
	Ankara Merkez Taburu Jurnalinde misafir Demirci sınıf 2 Halil İbrahim Efendi bin İsmail	Kesr-i unk-ı fahz-ı eyem	2
2631	Eskişehir Jandarma Zabiti Mülazım-ı evvel Asaf Efendi	Ummü'd-dem-i şıryan-i fahz-i taraf-ı süfli-i eyem madûm hükmünde	2

	F. 14 Y. 26 T. 1 Takım 3 Kıdemli Serçavuş İbrahim Efendi bin Hacı Ali	Sol gözü rüyetten mahrum	2
28286	Süvari Y. 5 K. 1 Zabıt Vekili Yusuf Efendi bin Kadir	Cerha-i nariye neticesi felc-i teşennüci-i etraf-ı süfliye	2
20507	F. 1 Y. 5 T. 3 K. 10 İhtiyat Mülazım-ı sani Ahmed Remzi Efendi bin Salih	Altıncı dıl-ı eyserde fitk-ı sadrî ve yed-i eyserde mahdudiyet-i harekât	3
20148	Erzak medharında Piyade Mülazım-ı sani Sadık Efendi bin Kâmil	Rükbe-i eyserde in'itâf hâlinde iltisak-ı tâm	3
337-200	Beypazarı Hastanesi İnzibat Zabiti Mülazım-ı sani Hasan Tevfik Efendi bin Salih	Sol elin mutavassıt hınsır ve binsırının muattaliyeti	3
9543	F. 57 Y. 176 K. 5 İhtiyat Zabıt Vekili Mehmed Efendi bin İbrahim	Sağ sakta büyük ziya-ı azimle müterafık mültesik nedbe	3
8945	F. 7 Y. 2 T. 2 K. 5 Mülazım-ı evvel Abdullah Efendi bin Halil	Asab-i verekî-i me'badının cerhasıyla sağ ayakta felç	3
10708	F. 8 Y. 189 T. 3 K. 11 Zabıt Vekili Mehmed Fahri Efendi bin İsmail	Asab-i verekî-i me'badının cerhası sebebiyle sağ taraf-ı süflâda felc-i gayr-ı tam	3
328-29	F. 61 Telgraf Zabiti Mülazım-ı evvel Talât Efendi bin Ali	Kadem-i eyserinde rüsgül-kadem izamının harabiyeti sebebiyle su-i şekil	3
336	F. 11 Y. 127 T. 2 K. 7 Mülazım-ı evvel Kazım Efendi bin Hacı Mustafa	Adud-ı eyvende ziya-ı azm ve adalât ve dumur-ı umumî-i yed-i eymen	3
17292	F. 57 Y. 39 T. 1 K. 2 Mülâzım-ı sani Hüseyin Avni Efendi bin Süleyman	Nahiye-i Harkafiyede cerha-i nariye sebebiyle felc-i esfel-i gayr-ı tâm	

28 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
2082	Sahra Topçu Y. 5 T. 1 Mülazım-ı sani Halil İbrahim Efendi bin Mehmed	Adud-ı eymeden betr	3
10177	F. 14 Y. 26 T. 3 K. 6 Mülazım-ı sani İbrahim Hakkı Efendi bin İsmail	Cerha sebebiyle ihrac-ı ayn-ı eymen	3
8591	Kayseri Merkez Hastanesi İaşe Zabiti Mülazım-ı sani İbrahim Edhem Efendi bin Kerim	Hufre-i adudiye-i yüsrasında cerha sebebiyle o taraf-ı ulvîde felç	3
330-43	Şark Cephesi İdadi Mektebimuallimlerinden İstihkâm Yüzbaşısı Mehmed Raşid Efendi bin Tevfik	Sol göz ihraç edilmiştir	3
	F. 4 Y. 132 T. 3 Yaver-i Zabıt Vekili Nazmi Efendi bin Ali Rıza	Sol riede şarapnel parçası	3
326-5	Birinci Süvari F. Y. 10 K. 3 K. Yüzbaşı Mustafa Nazmi Efendi bin Sabri	Sağ gözde dumur-ı cerhî	3

	Üsera İnşaat Gönen K. Kumandanı Zabıt Vekili Naci Efendi bin Hasan	Sağ göz dumuru şemi-i şebeki-i vâsia sebebiyle rüyetten mahrum	3
	F. 24 Y. 143 T. 2 K. 5 Mülazım-ı sani Hakkı Efendi bin Yusuf	Sâid-i eymenin vech-i vahşisinde haraibiyet-i adalât sebebiyle yed parmakları kısmen harekât-ı kebbe ve istilkaiye yapamıyor.	3
328- C 13	F. 61 Hücum Taburu K. 1 K. Yüzbaşı Mehmed Ali Efendi bin Dilaver	Sol göz rüyetten mahrum (Recfe sebebiyle)	3
6163	F. 8 Y. 131 T. 3 K. 11 Mülazım-ı sani Abdurrahman Efendi bin Şahab	Eymende fitlk-i ruvi-i cerhî	3
337-41	F. 14 Y. 26 T. 2 K. 7 Mülazım-ı sani Mehmed Nihad Efendi bin Mehmed	Sol gözün ihracı	3
Milis	F. 7 Akıncı Zabiti Milis Mülazım Şükrü Efendi bin Ahmed	Mafsal-ı mirfak-ı eymente inbisat hâlinde iltisak-ı tam	3
20097	F. 23 Y. 31 K. 5'ten İhtiyat İstihkâm Zabıt Vekili Musa Kazım Efendi bin Avni	İbhamda mafsal-ı muştı-i sülâmide nim iltisak ile mutavassıt binsır ve hınsırın mefasılının iltisak-ı tamları	3
216	Süvari Y. 55 K. 1 Takım K. Zabıt Vekili İlyas Sami Efendi	Sağ rükbede bast hâlinde iltisak-ı tam	3
28295	F. 8 Y. 189 T. 3 Yaver-i Zabıt Vekili Mahir Efendi bin İzzet	Fahz-ı eymente beş santimetre takassur ve su-i indimal ile suubet-i harekât	3
333-153	F. 15 Y. 38 Makinalı tüfek Mülazım-ı evvel Mustafa Muhlis Efendi bin Mahmud	Ziya-ı azmla müterafik resîde-i amîka-i hacmiye	3
20422	F. 4 Y. 85 T. 3 İhtiyat Zabıt Vekili Mustafa Kemal Efendi bin Mehmed	Kü'bere-i yüsra ve ziya-ı azim sebebiyle yed harekâtı kısmen madûm	3
27401	F. 61 Y. 159 Makinalı tüfek Mülazım-ı sani İbrahim Hilmi Efendi bin Salih	Sol mirfakta zaviye-i kaime hâlinde iltisak-ı tām	3
7114	İhtiyat Topçu Mülazım-ı evvel Mehmed Tâhir Efendi bin İbrahim	Sağ yedin parmakları kâmilten inîfâf hâlinde	3
18166	F. 24 Y. 30 T. 3 İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Tevfik Efendi bin Mehmed	Hınsır ve binsır mefluc, yed adalatında dumur	2
17940	Ceyhan Ahz-ı Asker İnzibat Zabiti Mülazım-ı sani Fethi Efendi bin Ramazan	Sol gözde sâd-ı cerhî	3
19489	Amasya Sevk Memuru İhtiyat Mülazım-ı sani Agâh Efendi bin Ali	Sağ gözde sâd-ı cerhî	3
1024	Merkez Birinci Nakliye Taburu Yaveri Mülazım-ı sani Sadullah Efendi bin Ali	Sağ dumur asabi-ı basari	3
821	F. 5 Y. 13 T. 1 K. 4 Mülazım-ı sani Sırrı Efendi bin Nuri	Cerha-i nariye-i fahz-ı eyser ve maa kesr	3
327	Binbaşı Mehmed Ali Efendi	İstisal-i ayn-ı eyser	3
20399	Ka. F. 5 Y. 10 T. 3 K. 4 İhtiyat Mülazım-ı evvel Mehmed Efendi bin Yusuf	Cerha-i nariye neticesi felc-i asabi zindi-i taraf-ı ulvi-i eymen	3
8671	Adana Sağ Cenah Mıntika Yaveri İhtiyat Mülazım-ı sani Süleyman Fikri Efendi	İstisal-i kürre-i ayn-ı eyser	3

8856	F. 22 Y. 68 T. 2 K. 5 Zabıt Vekili Aziz Efendi bin Asaf	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
16095	İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Talat Efendi	Harabiyet-i ayn-ı eyem	3
	F. 15 Y. 56 T. 1 İaşe Zabiti İhtiyat Mülazım-ı evvel Hasan Hulki Efendi	Dumur-ı ayn-ı eyser	3
	Süvari Y. 19 K. 1 Kıdemli Serçavuş Nuri Efendi bin Cemaleddin	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
14067	Y. 13 T. 1 K. 4 İhtiyat Mülazım-ı sani Abdullah Efendi bin Abdulhalim	Elyevm taht-ı tedavide olup, şimdiden derecelerinin tayini mümkün olmayanlar	
330-93	F. 11 Topçu Kudretli K. 2 Mülazım-ı evvel Kemal Efendi bin Halid		
332-210	Y. 59 T. 1 K. 4 Makinalı tüfek Mülazım-ı evvel İsmail Efendi bin Osman		
336-46	F. 1 Y. 4 T. 1 K. 3 Mülazım-ı sani Ferdi Efendi bin Tevfik		
18064	K. 4 F. 5 Hücüm Taburu İhtiyat Ali Rıza Efendi bin Ramazan		
	F. 15 Y. 38 T. 2 K. 5 Ahmed Fevzi Efendi bin Hacı Halil		
337-12	F. 1 Y. 5 T. 2 K. 1 Mülazım-ı sani Mustafa Asım Efendi bin Hâlis		
325-51	Bozkır Ahz-ı Asker Şubesi İnzibat Zabiti K. Yüzbaşı Hüsnü Efendi bin Ali	Henüz muhaberededir. Konya'dan soruldu.	
17321	F. 7 Y. 41 Yaveri İhtiyat Mülazım-ı sani Ali Kemal Efendi bin Ahmed	Beray-ı tedavi Gülhanede	
28571	F. 15 Y. 56 T. 3 İhtiyat Zabıt Vekili Mehmed Efendi bin Osman Efendi	Elyevm İzmir'de (107) numaralı hastanede taht-ı tedavide	

(Maabadı var)

28 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 16

**23 Kânunusani 1340 Tarihli Muhassasat-ı Zatiye Encümeni Kararıyla
Tahsis Kılınan Mütekaidîn ve Mazulîn ve
Eytam ve Eramil Maaşatı**

Miktar-ı Maaş		
438	Atina Kazası Kadısı Mustafa Lütfi Efendi	Tekaüt
333	İstanbul Polis memurlarından Mehmed Rıza Efendi	Tekaüt
333	İstanbul Polis memurlarından Ahmed Rifat Efendi	Tekaüt
378	Erzincan Tahsil Memurluğundan mütekait Safvet Efendi (İadeten tahsis)	Tekaüt
266	Kareske(?) Nahiyesi Müdür-i sabıkı Mehmed Nuri Efendi	Tekaüt

1333	Kastamonu ve Bolu hastahaneleri etibbasından Suad Efendi	Tekaüt
333	İstanbul Polis memurlarından Mehmed Çircis Efendi	Tekaüt
455	İzmir Zükur Gayret Mektebi Muallimi Hasan Sadeddin Efendi	Tekaüt
87	Bozüyük Merkezi Telgraf Çavuşu Şakir Ağa	Tekaüt
336	İstanbul Postahanesi Seyyar Memuru Sadık Efendi	Tekaüt
299	Ayvacak Kazası Muallimi Osman Niyazi Efendi	Tekaüt
185	Nevşehir Düyun-ı Umumiye İdaresi Kolcusu Ali Rıza Efendi	Tekaüt
146	Kastamonu Telgraf Müdürlüğünden mütekait Namık Efendi (Tashiha zam)	Tekaüt
200	Masad/Hamsad(?) Nahiyesi Müdürü Ağâh Efendi	Tekaüt
432	Rodos Düyun-ı Umumiye Başkâtibi Hacı Mehmed Arif Efendi	Tekaüt
186	İskilip Mahkemesi Kolcusu Hasan Ağa	Tekaüt
120	Eşme Kazasına tabi Güre Nahiyesi Müdürü Mehmed Halid Efendi ailesi	Aile
153	Köşk Nahiyesi Müdür-i esbakı Osman Servet Efendi ailesi	Aile
62	Mülga Maarif Nezareti Heyet-i Teftişîye ketebesinden Şakir Efendi ailesi	Aile
200	Gance(?) Rüsumat Memur-ı sabıkı müteveffa Cevdet Efendi ailesi	Aile
107	Dersaadet Rüsumat Muhafaza memurlarından İsmail Hurşid Efendi ailesi	Aile
115	Kırkkilise Mekteb-i İdadisi Arabî Muallimi Mustafa Nazif Efendi ailesi	Aile
114	Kesek Mutasarrıf-ı esbakı Esad Efendi ailesi	Aile
80	İzmir İstinaf Mahkemesi zabıt ketebesinden Ali Efendi ailesi	Aile
202	Üsküdar Daire-i vakfiyesi ketebesinden Mustafa Nazmi Efendi ailesi	Aile
80	İspiro Kazası Bidayet Mahkemesi Mübaşiri müteveffa Abdülkerim Efendi ailesi	Aile
80	Tosya Müstantiki Yusuf Ziya Efendi ailesi	Aile
40	Hınıs Tapu Memuru Mahmud Efendi ailesi	Aile
82	İstanbul Polis Taharri memurlarından Hasan Nasuhi Efendi ailesi	Aile
150	Kemalpaşa Kazasının İkizce Karyesi Muallimi Salih Efendi ailesi	Aile
115	Siirt Liva Başkâtibi Musa Kazım Efendi ailesi	Aile
250	Konya Mekteb-i İdadisi Müdürlüğünden mütekait Bekir Sıdkı Efendi ailesi	Aile
120	Yanya Düyun-ı Umumiye Sandık Eminliğinden mütekait Mustafa Efendi ailesi	Aile
776	Trabzon Merkez Kadılığından mütekait Hasan Sabri Efendi ailesi	Aile
82	Siverek Nüfus Memur-ı sabıkı İsmail Hakkı Efendi ailesi	Aile
80	Kayseri Posta ve Telgraf Müvezziliğinden mütekait Edhem Efendi ailesi	Aile
120	Ayıntab Düyun-ı Umumiye Kolculuğundan mütekait Ali Efendi ailesi	Aile
48	Van Mektubi Ser Müsevvitliğinden mütekait Ömer Efendi ailesi	Aile
40	Trabzon Telgraf Çavuşu Ali Efendi ailesi	Aile
40	Kastamonu İstinaf Mahkemesi Zabıt Kâtibi Hafız Hakkı Efendi ailesi	Aile
172	Dersaadet Vergi Mahsubat Kalemi ketebesinden Ömer Lütfi Efendi ailesi	Aile
87	Hırka-i Saadet hademesinden Zeynelabidin Efendi ailesi	Aile
51	İstanbul Beyoğlu Telgraf Muhabere Memuru Mehmed Sami Efendi ailesi	Aile
141	İstanbul Şehremini Merkez Memuru Ali Remzi Efendi ailesi	Aile

86	Hanya Evkaf Muhasebecisi İzzet Efendi ailesi	Aile
40	İskilip Mahkemesi Kolcusu müteveffa Ahmed Ağa ailesi	Aile
130	İzmir Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü Tahrirat Kâtibi Rıfık Salih Efendi ailesi	Aile
284	Taşköprü Kaymakamı müteveffa Ahmed Tevfik Efendi ailesi	Aile
44	İstanbul Defter-i Hakani Senedat ketebesinden Mustafa Efendi ailesi	Aile
378	İçel Mutasarrıfı Mehmed Halis Paşa	Münakale-i zam
11	İzmit Rüsumat Müdüriyeti Muayene Memuru Besim Efendi ailesi	Münakale-i zam
3	İzmir Rüsumat Muhafaza Memuru Ali Efendi ailesi	Münakale-i zam
166	Cebel-i Bereket Mutasarrıfı Abdullah Galib Paşa ailesi	Münakale-i zam
4	İzmir Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Kolcusu Mehmed Ağa ailesi	Münakale-i zam
11	İstanbul Rüsumat Müdüriyeti Deniz memurlarından İsmail Efendi ailesi	Münakale-i zam
46	Evkaf Müdür-i Umumisi Zeki Efendi ailesi	Münakale-i zam
22	Kengiri Memlahası Düyun-ı Umumiye Başkâtibi Mustafa Sabri Efendi ailesi	Münakale-i zam
58	Konya Nüfus Başkâtibi Mehmed Emin Efendi ailesi	Münakale-i zam
1200	Reşadiye Kazası Müfettişi müteveffa Mehmed Ali Efendi ailesi	İkramiye
3600	Çarşamba Numune Mektebi Müdürü Ahmed Sami Efendi ailesi	İkramiye
425	Mülga Dâhiliye Nezareti Memurin Kuyut Kalemi Mümeyyizi Celaleddin Efendi	Mazuliyet
200	İnebolu Orman Muamelat Memur-ı sabıkı Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi ketebesinden Mehmed Tevfik Efendi	Mazuliyet
200	Maraş Tahsil Memur Muavini Şifai Efendi	Mazuliyet
1500	İçel Vali-i sabıkı İbrahim Edhem Bey	Mazuliyet
233	Karesi Merkezi Muhabere Memur-ı sabıkı Mehmed Faik Efendi	Mazuliyet
125	Dersaadet Küçük Pazar Tahsil Şubesi Muakkibi İsmail Efendi	Mazuliyet
333	İstanbul Şehremaneti Çarşı Mezat İdaresi Mutemedi Ömer Efendi	Mazuliyet
333	İstanbul Polis memurlarından Salih Efendi	Mazuliyet
200	Karaman Müstantik-i sabıkı Hasan Hilmi Efendi	Mazuliyet
600	Anadolu-Bağdat Demiryolları Müdüriyet-i Umumiyesi Evrak Memur-ı sabıkı Ahmed Refik Efendi	Mazuliyet
233	İstanbul Merkezi Muhabere Memuru Yusuf Ziya Efendi	Mazuliyet
550	Bursa Posta ve Telgraf Başmemur-ı sabıkı Ali Ferid Efendi	Mazuliyet
833	Şarköy Kazası Kaymakam-ı esbakı Ahmed Kemal Efendi	Mazuliyet
150	Trabzon Vilâyeti Mektubi Kalemi Müsevvid-i sabıkı Mehmed Efendi	Mazuliyet
750	Karahisar-ı Sahib Muhasebeci-i esbakı Hüseyin Âlim Efendi	Mazuliyet
600	Mülga Maliye Nezareti Emlak Müdüriyeti Birinci Sınıf ketebesinden Rıza Efendi	Mazuliyet
133	Karacabey Kura Kâtib-i sabıkı Mustafa Efendi	Mazuliyet
225	Midyat Mal Müdür-i esbakı Abdülaziz Efendi	Mazuliyet
1500	İstanbul Askeri Fabrikaları Muhasib-i mesul-i sabıkı Hüseyin Sabri Efendi	Mazuliyet
325	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Vezne Şubesi Tadat Memuru Cemal Efendi	Mazuliyet
750	Sivas Vilâyeti Muhasebe-i Hususiye Başkâtib-i sabıkı Ali Avni Efendi	Mazuliyet

941	Dersaadet Galata İhracat Gümrüğü ketebesinden Cevdet Efendi	Mazuliyet
233	Akçay Rüsumat Merkez Memuru Sandık Emni Salih Sırrı Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Maliye Nezareti Emlak-ı Emiriye ketebesinden Hasan Efendi	Mazuliyet
133	Rüsumat Maden Gümrüğü Kolcusu Hasan	Mazuliyet

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>28 Cemaziyelahir 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>4 Şubat 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>465 kuruştur Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 56 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numara: 398

Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 5, 118 ve 121. Maddelerinin Tadili Hakkında

- Madde 1-** Hizmet-i fiiliye-i askeriye müddeti, piyade ve nakliye sınıfları için bir buçuk; topçu, süvari, havaiye, sanayi, otomobil ve kıtaat-ı fenniye ve muzika için iki; jandarma için iki buçuk ve bahriye için dört sene olup tarih-i duhulden bed' eder.
- A)** Hizmet-i maksure şeraitini haiz olanlar işbu hizmet-i nisbiyenin dokuz ayını silahaltında ve mütebakisini mezunen geçirirler.
- B)** Vakt-i hizada beş yüz lira bedel-i nakdî verenler hizmet-i fiiliyelerinin dört ayını silahaltında geçirirler. Piyadeden gayri berri, bahrî sunuf-ı muhtelif erbabından olup kıtasında bir sene-i talimiye devresini ikmal etmemiş olanlardan bedel-i nakdî verenler ayrıca piyade üç ay daha talim ve terbiye görmeye mecburdurlar. Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 73, 74, 75. maddeleri ve keza 21 Temmuz 1337 tarihli Muafiyet-i Askeriye Vergisi Kanunu mülğadır.
- C)** Hizmet-i askeriye celp olunanlardan pilot şahadetnamesini haiz olup da evvelce Kuva-yı Havaiye Müfettişliğince tasdik ettirmiş olanlar askerî tayyarecilikte bilfil beş ay istihdam olunduktan sonra askerî pilotluk şahadetnamesini dahi ihraz etmiş olurlarsa terhis olunurlar. Şayet mezkûr beş ay hitamında ispat-ı ehliyet edememiş ise bakiye-i müddet-i fiiliyelerini kuva-yı havaiyenin bir hidematında ikmalen ifa ederler. (D) fıkrasında askerî pilotluk şahadetnamesini ihraz ile terhisi icap edenlerden hizmet-i maksure şeraitini haiz bulunanlar (A) fıkrasına tevfiikan dört ay daha hizmet suretiyle bir seneyi ikmal ve ehliyeti tasdik edilenler Tayyare İhtiyat Zabıtlığına naklen terhis olunurlar.
- Madde 2-** Topçu, süvari, muzika, jandarma, sanayi, otomobil, havaiye ve bahriye sınıflarının balâdaki madde veçhile bir buçuk seneden fazla sebk edecek hizmetlerinin iki misli mükellefiyetlerinin sonundan tenzil edilir.

Madde 3- Tahsil-i iptidaisini ikmal etmemiş olan efrat, hizmet-i fiiliyeleri esnasında muayyen program tahtında tahsil ettirilir.

Madde 4- Vakt-i hazaarda alınacak bedel-i nakdilerin yüzde onu idare-i hususiyelere aittir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

7 Cemaziyelahir 1342 ve 14 Kânunusani 1340

Numara:399

Memurin-i Mülkiye Tekaiüdüne Dair Olan Kanun ile Askeri Tekaiüt ve İstifa Kanununda Muharrer Cüzdan Bedelatının Tadili Hakkında

Birinci Madde- Memurin-i mülkiyenin tekaüdüne dair 11 Ağustos 1325 tarihli Kanunun yirmi dokuzuncu maddesinin altıncı fıkrasıyla aynı tarihli Askerî Tekaiüt ve İstifa Kanununun elli dokuzuncu maddesinin on birinci fıkrası ber-vech-i ati tadil edilmiştir:

İkinci Madde- Mütekaidin ve eytam ve eramil-i mülkiye ve ilmiye ve askeriye ile mazulin-i mülkiye ve ilmiye ve sair maaşat-ı zatiye ashabına 1340 sene-i maliyesinden itibaren her defa verilecek cüzdanın beheri için ilk maaşlarının hin-i itasında maaş-ı aslileri 100 kuruşa kadar olanlardan beş, 101 kuruştan 500 kuruşa kadar on, 501 kuruştan 1000 kuruşa kadar on beş ve 1001 kuruştan yukarı olanlardan yirmi kuruş cüzdan bedeli alınır.

Üçüncü Madde- 1339 Maliye Bütçesinin 62'nci faslının 3'üncü evrak-ı matbua maddesine tahsisat-ı munzama olarak 10.000 lira vazedilmiştir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

9 Cemaziyelahir 1342 ve 16 Kânunusani 1340

Dâhiliye Vekâleti ***İsimlerinin Tebdili Tasdik-i Âliye İktiran Eden Köyler***

Eski İsmi	Yeni İsmi	Mensup Olduğu Kaza
Durağan Karandu	Sarıkadı	Boyabad
Ulağuç	Mustafabey	Boyabad
Terze	Hüseyinbey	Ayancık
İstefan	Çayhoğlu	Ayancık
Parte	Gemiyanı	Ayancık
Tusus	Durhan	Ayancık
Golos Osmanlı	Karaosmanlı	Boyabad
Aşağıgolos Karandu	Çobanlar	Bayabad
Yukarıgolos Karandu	Bağcılar	Boyabad
Çelenkci Karandu	Oğlakçılar	Boyabad
Yordan Karandu	Ortakonak	Boyabad
Golos	Aydın Oyun	Boyabad
Yordan	Turan	Boyabad

Alekonse	Pazarcık	Ayancık
Ayandon	Hamamlı	Ayancık
Osva	Hasköy	Ayancık
Müzde	Çeşmeli	Ayancık
Dirde	Paşalı	Ayancık
Vayeste	Gaziler	Ayancık
Kirnos	Gündoğdu	Ayancık
Alaton	Mustafa Kemal Paşa	Ayancık
Göllü	Tepe Altı	Göze
Kaysar	Güzelyurt	Göze

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Birinci İctima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Reis - Efendim! Heyet-i Vekile intihabı pazartesi içtimasında icra edilecektir. Binaenaleyh o vakte kadar Heyet-i Vekilenin tedvir-i umur etmesine Heyet-i

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Celilenizin karar vermesi müteamildir. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

16- Konya Darüleytamına tahsisat itasına dair layiha-i kanuniyeyi ikinci defa tayin-i esami ile rey-i âlilerine vaz ediyorum.

Kabul edenler beyaz kabul etmeyenler kırmızı rey istimal edeceklerdir. Geçen celsede reye vazettik, nisap hâsıl olmadığı için ruznameye almıştık. Reyler toplandı.

Efendim! Reylerini istimal buyurmadan rica ederim, dışarı çıkmayınız. Celseyi tatil etmedim. Reylerini istimal buyurmayanlar varsa lütfen istimal buyursunlar. İstihsal-i ârâ hitam bulmuştur.

17- İntihap Mazbataları

Efendim! İzmir Mebusluğuna intihap olunan Osman zade Hamdi Bey'in mazbatası gelmiştir. Alelusul Birinci Şubeye havale ediyoruz.

Efendim! İstihsal-i ârâ neticesini arz ediyorum. [138] kabul, (1) müstenkif, (2) ret vardır.

Binaenaleyh Konya Darüleytamına Tahsisat İtası Hakkındaki Kanun [138] rey ile kabul edilmiştir.

Efendim! Pazartesi günü saat ikide aynı ruznameye devam etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Konya Darüleytamına Tahsisat İtasına Dair Kanunu Kabul Eden Aza-yı Kiram Esamisi:

Artvin: Hilmi Bey, Ardahan: Talad Bey, Adana: İsmail Safa Bey, Aksaray: Besim Atalay Bey, Amasya: Esad Bey, Antalya: Ahmed Saki Bey, Hasan Bey, Rasih Efendi, Ankara: İhsan Bey, Mümtaz Bey, Aydın: Tahsin Bey, Mazhar Bey, Edirne: Hüseyin Rıfki Bey, Faik Bey, Ordu Recai Bey, Hamdi Bey, İsmail Bey, Halil Bey, Faik Bey, Erzincan: Sabit Bey, Erzurum: Halet Bey, Rüşdü Paşa, Münir Bey, Ertuğrul: Rasim Bey, Doktor Fikret Bey, İzmir: Rahmi Bey, Şükrü Bey, Mahmud Celâl Bey, Necati Bey, Isparta: Hafız İbrahim Efendi, Hüseyin Hüsnü Efendi, Mükerrerem Bey, İstanbul:

Hamdi Bey, Doktor Refik Bey, Süleyman Sırrı Bey, Ali Rıza Bey, Fethi Bey, Fevzi Paşa, Eskişehir: Arif Bey, Abdullah Azmi Efendi, Elaziz: Hüseyin Bey, Mustafa Bey, Urfa: Şeyh Safvet Efendi, Yahya Kemal Bey, İzmit: Mustafa Zeki Bey, Bursa: Refet Bey, Burdur: Hüseyin Baki Bey, Mustafa Şeref Bey, Bozok: Hamdi Bey, Süleyman Sırrı Bey, Avni Bey, Bolu: Emin Cemal Bey, Cevad Abbas Bey, Şükrü Bey, Biga: Samih Rifat Bey, Şükrü Bey, Mehmed Bey, Tokat: Emin Bey, Hacı Kâmil Efendi, Canik: Süleyman Necmi Bey, Çatalca: Şakir Bey, Çorum: İsmet Bey, Hakkari: Nazmi Bey, Dersim: Ahmed Şükrü Bey, Feridun Fikri Bey, Denizli: Haydar Rüşdü Bey, Doktor Kâzım Bey, Diyarbakır: Zülfi Bey, Şeref Bey, Feyzi Bey, Mehmed Bey, Zonguldak: Halil Bey, Ragıb Bey, Siird: Mahmud Bey, Sinop: Yusuf Kemal Bey, Sivas: Halis Turgud Bey, Rasim Bey, Muammer Bey, Siverek: Kadri Bey, Saruhan: Hacı Edhem Bey, Reşad Bey, Kemal Bey, Mustafa Fevzi Efendi, Vâsıf Bey, Trabzon: Ahmed Muhtar Bey, Gaziantep: Ahmed Remzi Bey, Şahin Efendi, Kars: Ahmed Bey, Karesi: Ahmed Süreyya Bey, Haydar Adil Bey, Hulusi Bey, Ali Şuuri Bey, Vehbi Bey, Karahisar-ı Şarki: İsmail Bey, Mehmed Emin Bey, Karahisar-ı Sahib: Ruşen Eşref Bey, Sadık Bey, İzzet Ulvi Bey, Ali Bey, Kâmil Efendi, Kastamonu: Ahmed Mahir Efendi, Halid Bey, Kozan: Saib Bey, Konya: Eyüb Sabri Efendi, Tefvik Fikret Bey, Refik Bey, Fuad Bey, Kâzım Hüsnü Bey, Mustafa Efendi, Mustafa Feyzi Efendi, Naim Hâzım Efendi, Kırşehir: Ali Rıza Bey, Kayseri: Ahmed Hilmi Bey, Doktor Hâlid Bey, Gelibolu: Celal Nuri Bey, Kengiri: Rifat Bey, Ziya Bey, Talat Bey, Mustafa Abdülhalik Bey, Kütahya: Ragıb Bey, Receb Bey, Nuri Bey, Lazistan: Ekrem Bey, Ali Bey, Mardin: Derviş Bey, Necib Bey, Mersin: Besim Bey, Maraş: Hacı Mehmed Efendi, Malatya: Hilmi Bey, İsmet Paşa, Menteşe: Esad Efendi, Şükrü Kaya Bey, Yunus Nadi Bey, Niğde: Hazım Bey, Ata Bey, Van: İbrahim Bey, Hakkı Bey.

Reddedenler: Gümüşhane: Veysel Rıza Bey, Zonguldak: Yusuf Ziya Bey

Müstenkipler: Kütahya: Şeyh Seyfi Efendi

Evrak-ı Varide Suretleri:

Teklifler

- 1- Nizamname-i dâhilinin on birinci faslına bir madde tezyiline dair Isparta Mebusu Mükerrerrem Bey'in Teklif-i Kanunisi:

Riyaset-i Celileye

Heyet-i Celilenin malumu olduğu üzere her madde-i kanuniyenin bir hükm-i mahsus ve müstakilli mutazammın olması hasebiyle ahkâm-ı muhtelifeyi ihtiva eyleyen kanunların madde be madde reye vazı tabii ve bir kanunun esna-yı müzakeresinde azadan bir kısmının bazı mevaddını kabul, diğer bazılarını reddeylemeleri de her zaman melhuz ve varit olduğu halde ahkâm ve mevadd-ı mütenevviayı muhtevi bulunan herhangi bir kanunun müzakeresinde bu tarzda bir kanaat ve içtihat perverde eyleyen zevatın; kanunun Heyet-i Umumiyesinin gerek aleni gerek işari surette reye vazında reylerini nefyen mi, ispaten mi izhar etmeleri lazım geleceği hakkında Nizamname-i Dâhilinin istihsal-i ârâya müteallik on birinci faslında bir gûna sarahat görülemediği gibi bu yolda hâdis olacak bir vaziyete karşı azanın ne veçhile hareket edeceklerine dair mukaddema Meclis-i Âlice müttehas bir karara da destres olunamayacağından ve filhakika bir kanunun bir zat canibinden kabulü bütün ahkâm ve mevaddının kendi fikir ve kanaat ve içtihadına tamamen mutabakatı ile meşrut olmak lâzım gelip velev bir maddesine olsun, muarız bulunduğu bir kanunun Heyet-i Umumiyesinin reye vazında menfiyyen izhar-ı rey eylemesi icap edeceği teemmül edilmekte bulunduğundan herhangi bir kanunun müzakeresinde mesele-i müstehire teşkil edebilmesi pek melhuz ve binaenaleyh müstaceliyeti derkâr bulunan husus-ı mezkûr hakkında tanzim kılınan madde-i âtiyenin müstacelen ve her işe tercihan müzakere ve kabulüyle Nizamname-i Dâhiliye tezyili Heyet-i Celileyeye arz ve teklif olunur

24 Teşrinievvel 1339

Isparta Mebusu

Mükerrerrem

“Bir kanunun bir veya müteaddit hüküm ve maddelerine muhalif bulunan zat, kanun-ı mezkûrun Heyet-i Umumiyesinin reye vazında menfiyyen istimal-i rey eyler.”

2- Ziraat Bankalarının Mevadd-ı İaşe ve Hayvaniye Üzerine Sigorta Muamelesi İcra Etmelerine Dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in Teklif-i Kanunisi:

Riyaset-i Celileye

Muhit-i içtimaiyemizdeki aşiretler saika-i adavetle çok vakitler rukabasının harmanlarını, giyahlarını yaktırmak, koyun vesair sığır hayvanatı gasp ve talan etmek gibi vaziyetler ihdas ederler. Bu sebeple birçoklarının harmanı söndüğü çok vakit vakidir. Hükûmet uzun merasimle takibat-ı adliye ve zabıtasını ifa edinceye kadar diğer kısım ahz-i sâr bile eder. İki kısım da maalesef elleri koynunda kalır. Bundan dolayı çapulculuğa, ebna-yı sebile taarruza mecbur olurlar. Kanaat-i acizanemce buna bir tedbir olmak üzere Ziraat Bankalarının müdahalesini tasavvur ediyorum. Ziraat Bankaları bu kabîl mevat üzerine sigorta kabul ederse ümit ederim ki, bu hâlde tedricen zail olur. Ziraat Bankaları da müstefit olur. Binaenaleyh ber-vech-i zir maddelerin kanuniyyetinin kabulünü teklif ederim.

24 Teşrinievvel 1339

Muş Mebusu

Osman Kadri

Madde 1- Ziraat Bankası mevadd-ı iaşe ve hayvaniye üzerine sigorta muamelesini kabul ve tatbika mezundur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına İktisat Vekili memurdur.

3- Ziraat Bankalarının itibar-ı şahsî

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 3

üzerine de ikrazatta bulunmasına dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in teklif-i kanunisi

Riyaset-i Celileye

Ziraat Bankası ya kefalet-i müteselsile yahut arazi vesaire terhini suretiyle ikrazat yapar. Bankanın ziraat namı tahtında açılmış bir müessese olduğuna rağmen zürra da layıkıyla istifade edememekte ve her tarafta bihakkın duçar-ı ta'n olmakta ve bu sebeple sermayesini de artıramamaktadır. Öyle hayal edilir ki bu müessesenin birçok memurları iaşe etmekten başka vazifesi yoktur. Heyeti içtimaiye-i beşeriye arasında asıl olan doğruluktur. Bankanın teşebbüsât sahasını biraz daha tevsî ederek ikrazatının zürra gibi erbab-ı ticarete de teşmilini, binaenaleyh itibar-ı şahsi üzerine de muamele yapmasını muvafık buluyorum ki, bu şekilde birçok küçük sermayelerin de kuvvetlenmesine ve bankanın sermayesinin tezayüdüne hizmet etmiş olur. Bu sebepten ber-vech-i zir maddelerin kabulünü teklif ederim.

24 Teşrinievvel 1339

Muş Mebusu

Osman Kadri

Madde 1- Ziraat Bankası erbab-ı zürra ve ticarete kefalet-i müteselsile ile arazi vesaire terhini suretlerinden başka itibar-ı şahsî üzerine de ikrazat icrasına mezundur.

Madde 2- İşbu kanun tarihi neşrinden meriyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına İktisat Vekili memurdur.

4- Belediyelerin, belediyeye taalluk eden mevadda hakk-ı kazaya malik olmaları hakkında Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in teklifi kanunîsi:

Riyaset-i Celileye

Belediyelerin hakk-ı kazaya malik olmamalarındandır ki hangi memlekette tenbihat-ı belediye çokluk mesmu olamamakta; Usul-ı Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun mütevali merasimi tahtında ani olması lazım gelen icraat tehhür ederek, dolayısıyla memleketlerde mutazarrır olmaktadır. Kanun-ı mahsusanın Heyet-i Belediyeye tespit ettiği vecih dâhilinde tayin edecekleri mücazatın cihet-i adliyye sevkine mahal kalmadan belediye heyetlerince ifasını ber-vech-i zir mevadd-ı kanuniyenin kabulünü teklif ederim.

24 Teshrinievvel 1339

Muş Mebusu

Osman Kadri

Madde 1- Kanun-ı mahsusanın Heyet-i Belediyeye tespit ettiği vecih dâhilinde tayin edecekleri mücazat, belediye heyetinin ekseriyet-i ârâsiyle ve derhal icra olunur.

Madde 2- Heyet-i Belediye infaz-ı mukarreratı için zabita kuvvetinden de istifade edebilir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

[Mazbatalar]

5- 15 Mayıs 1335 tarihinden 23 Ağustos 1339 tarihine kadar bilfiil hidemat-ı devlette istihdam edilen memurîn kıdem zammı hakkında Karesi Mebusu Hulusi Bey ve rüfekasının, 2/204 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası:

Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Hayret-bahşa-yı ukul-i âlem bir zaferle tetevvüç eden istihlas ve istiklâl-i milli mücadelesinde vatanın her hamiyetli evladı vüs ü mukadderetçe amil ve müessir olduğundan bütün milletin nasibedar-ı fahr ü sürür olduğu büyük gazanın fevaid-i maddiye ve maneviyesinin, memurin-i devletin muayyen bazı sunufuna kasr u hasr etmekten ise tamimen her sınıfa imkân derecesinde bezl-i nısfet-i madelet muktezasından bulunduğu mükâfatın şekl-i âtide bilumum gayr-i askerî memurin-i devlete de teşmilini teklif eyleriz.

Evvelâ: Erzurum Kongresinden sonra zaifü'l-kalb birçok memurin Anadolu'yu terk ederken, bir kısmı da Heyet-i Temsiliyenin tebligatını kabul etmeyerek İstanbul Hükûmetinin hatt-ı hareketini takip ve bu suretle menafi-i zatiyelerini vatanın fikr-i istihlasına tercih ederlerken küçük, büyük birçok memurin -o zamana göre- hayat-ı memuriyetlerini tehlikeye atmışlar ve vatanın istihlâsına medar olacağını teykin ve ümit ettikleri Heyet-i Temsiliyenin bidayet-i teşekkülünden ta Sakarya Muharebesine kadar geçen müddet zarfında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinde ifa-yı hizmet eden memurinin ne büyük mahrumiyetlere katlandıkları veya mesaib-i harbiyeden ne suretle maddeten ve manen müteessir olduklarını uzun uzadıya izaha lüzum yoktur. Hükûmetin kuyudatı tetkik edilirse bu uzun devre-i mahrumiyette bu memurların tahammül ettikleri yoksuzluk derecesi anlaşılır ve bu müddet zarfında memalik-i meşguleden gelip iltihak eden memurin adedi de iyi bir mikyasa olur.

Sakarya Muharebesinden Mudanya Mütarekesinin akdine kadar [geçen] müddet, ilk devreye nispeten şüphesiz ki, daha hafiftir ve bu hal memalik-i meşguleden iltihak eden memurun adediyle de mütezahirdir. İstanbul'un kuva-yı askeriyemiz tarafından işgalinden ve 1 Teşrinisani tarihli Karardan sonra ise habaset ve redaetleri sabit olanlar müstesna olmak üzere Anadolu'da her türlü mezahim ve felâketlere katlanan maddi ve manevi her türlü ıstırapta göğüs geren memurun ile memalik-i meşgule ve İstanbul'da kalan ve şüphesiz onlarda az çok ıstırap çekmiş olan memurun arasında zahiren hiçbir fark kalmamış ve bu kadar maddi ve manevi her türlü ıstırap çekenlerle az çok müteessir olanlar aynı mevkide kalmışlardır. Şüphesiz ki: Bu, telâfisi lâzım gelen bir haksızlıktır. Ancak devletin ahval-i maliyesi düşünülecek olursa bunlara bir mükâfat-ı nakdiye itası imkânı olmadığı da tezahür eder. Gerçi bu memurun, hizmetlerini hiçbir mükâfat beklemeksizin sırf vazife-i vataniyelerini ifa etmişlerse de, bunlara bir suret-i taltif bulmak da Türkiye Büyük Millet Meclisinin cümle-i vezaifindendir.

Memura mükâfat, duçar-ı acz u zaaf olduğu dakikada pek kıymettar olur. Onlar devletin nasıl zayıf ve âciz görüldüğü bir sırada tekmil-i mevcudiyetleriyle hizmet etmişlerse devletin de hiç olmazsa onların duçar-ı fütur oldukları âvânda muavenetlerine koşması ve eski fedakârlıklarının mükâfatını vermesi lâzımdır ve bu bir vazifedir.

Memurların duçar-ı zaaf ve acz olduğu zaman ise ancak âvân-ı mazuliyet ve tekaütleridir. Bu esbaba mebni birinci madde teklif edilmiştir.

Saniyen: Kıdem zammının yalnız mazuliyet ve tekaüt maaşını ita ve hesabının nazar-ı dikkate alınması, hem maksad-ı teklife muvafık olmasındandır, hem de el-yevm birçok memurun vardır ki, devletin memursuz kaldığı zamanlarda belki de kendi iktidarının fevkinde bir hizmete girmeye mecbur kalmış ve derd-i maişet kendisini o memuriyeti muhafazaya sevk etmekte bulunmuştur. Bu gibilere kıdem zammı itası suretiyle tekaütlüklerine meydan ve imkân bırakılmış, hem de herkesin memnuniyetle kabul edeceği bir şekl-i tasfiye vücuda getirilmiş olur. İkinci madde de bunun için teklif edilmiştir.

Salisen: Kıdem zammı cihet-i askeriyede, terfide nazar-ı dikkate alınmaktadır. Ancak gayr-ı askerî memuriyetlerde bu zammedilen kıdem nazar-ı dikkate alındığı halde birçok memur sırf hizmetlerinden dolayı terfi ederek idare-i Hükûmette bazı tezebzübü mucip olabileceği nazar-ı dikkate alınarak üçüncü madde teklif edilmiştir.

Riyaset-i Celileye

Âtideki mevaddın kanun olarak kabulünü ve müstaceliyetle müzakeresini teklif ederiz:

Madde 1- 15 Mayıs 1335 tarihinden Sakarya Muharebesine kadar bilfil hidemat-ı devlette istihdam edilen memurunin Lozan Muahedesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 23 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfındaki beher hizmet seneleri üç ve Sakarya Muharebesinden Mudanya Mütarekesine kadar geçen müddet zarfında hizmet-i devlete dâhil olan memurunin de beher hizmet seneleri iki add ve itibar olunur. Bir senenin küsuratı aynı nisbette zamaime tâbidir.

Madde 2- İşbu kıdem zammı yalnız mazuliyet ve tekaüt maaşlarının hesap ve itasında nazar-ı dikkate alınır.

Madde 3- İşbu kıdem zammı memurunin terfilerinde müessir değildir.

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19.10.1339

Karesi: Hulusi, Osman Niyazi

İstanbul: Ali Rıza

Afyon Karahisar: İzzet Ulvi

İçel: Hafız Emin

Karesi: Haydar Adil

Erzurum: Raif

Bursa: Refet

Aydın: Zekâi

Trabzon: Hasan

Riyaset-i Celileye

15 Mayıs 1335 tarihinden 23 Ağustos 1339 tarihine kadar bilfiil hidemat-ı devlette istihdam edilen memurine kıdem zammı hakkındaki Karesi Mebusu Hulusi Bey ve rüfekaşı taraflarından verilen 19.10.1339 tarihli teklif-i kanuni encümenimizce lede'l-mütalaa, teklif-i mezkûr cihet-i askeriyece nukat-ı terfide nazara alınan kıdem zammına muadil olarak şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiye takdime karar verildi.

24.10.1339

Layiha Encümeni Reisi: Tokat, Emin

Mazbata Muharriri: Antalya, Ahmed Saki

Kâtip namına: Antalya, Ahmed Saki

- 6-** Karaman kasabasına iane-i ahali ile celp ve isale olunmakta olan su için Masarif-i Gayr-i Melhuza tertibinden muavenet icrasına dair Konya Mebusu Musa Kâzım Efendi ve rüfekaşının 2/201 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası:

Riyaset-i Celileye

Konya vilâyetine mülhak Karaman kazası, mukaddema pek büyük bir şehir iken sahne olduğu vaka-yı tarihiye hasebiyle saltanat-ı munderisenin evelleri zulmüne ve badehu ihmal-i kasdisine duçar olarak nüfusunu kaybetmiş ve tedennisinin en büyük amili olan şürbe sâlih suyu olmaması yüzünden ufak bir kasaba haline gelmiş, vaktiyle yetmiş, seksen bin haneli bir şehir olmasına rağmen hemen hemen iki bin haneye inhisar eylemiştir.

Coğrafi nokta-i nazardan zirai ve iktisadi bir merkez olan kasaba-i mezkûrenin nüfus ve ümranca tevessüü muktezi iken tedenni etmesi şayan-ı nazardır. Bu bapta mahallince devr ü diraz tetkikat yapılmış ve tedenninin en birinci ve başlıca sebeplerinden birinin ber-vech-i maruz şürbe sâlih su olmaması ve ikincisinin havasını ihlâl ve tehdit eden bazı ufak bataklıkların teybis edilmemiş olduğu anlaşılmıştır.

Hakikaten şürbe sâlih su olmamasından dolayı pek çok emraz zuhur ederek telefât-ı azîmeye sebebiyet verdiği meşhut olmakta ve bunun için şürbe salih memba suları bulunarak fenni bir surette demir borularla kasabaya celp ve isalesi mahallince düşünülmüş ve ashab-ı hayr u hasenat tarafından bir hayli teberruat vuku bulunmuştur. Su, mesafe-i baideden celp edileceğinden mühim bir meblâğa ihtiyaç göstermiş ve kasaba halkının ianat ve teberruatıyla temini mümkün olamayacağı tabii bulunmuştur. Nüfusun tezayüdünü aramak ve esbabına tevessül etmek hidemat-ı devletten

olmasına ve nüfus çoğaldıkça varidat-ı devletin de o nisbette tezayüdü tabii bulunmasına binaen mahallini takdir ve teşvikan bu bapta Muvazene-i Umumiyyeden dahi mebalîğ-i kâfiye tefrik ve itası suretiyle muavenet icrasını rica eder ve zirde arz olunan mevadd-ı kanuniyenin kabulünü arz ve teklif ederiz.

Mevadd-ı Kanuniye

Madde 1- Konya vilâyetine mülhak Karaman kazası merkezinde iane-i ahali ile şürbe mahsus celp ve isale edilmekte olan suyun masarifatına medar olmak üzere 1339 senesi bütçesinin masarifi gayr-i melhuza tertibine on bin lira zam kılınmıştır.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Konya: Musa Kâzım, Konya: Tevfik Fikret, Konya: Kâzım Hüsnü, Konya: Naim Hazım, Konya: Mustafa, Konya: Eyüb Sabri, Isparta: Mükerrrem, Kengir: Ahmed Talat, Konya: Fuad, Giresun: Tahir, Saruhan: Raşid.

Layiha Encümeni Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Karaman kasabasına iane-i ahali ile celp ve isale olunmakta olan su için masarifi gayr-i melhuza tertibinden muavenet icrasına dair Konya Mebusu Musa Kâzım Bey ve rüfekaı tarafından verilen 18.10.1339 tarihli teklif-i kanuni, encümenimizce lede'l-mütalaa teklif-i mezkûr esas itibariyle şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiyyeye takdimine karar verildi.

Layiha Encümeni Reisi: Tokat, Emin

Mazbata Muharriiri: Antalya, Ahmed Saki

Kâtip namına: Antalya, Ahmed Saki

7- Ecnebi kömürlerinin men-i ithali hakkında İzmir Mebusu Mustafa Rahmi Bey'in 2/203 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası:

Riyaset-i Celileye

Esbab-ı Mucibe

Memleketimizin vaziyet-i iktisadiyesini esaslı bir surette ıslah edecek tedabir-i acileden biri ve belki birincisi maden kömürlerimizin himayesi ve havza-i fahmiyemizin lâıyk olduğu inkişafa mazhariyetidir. Asr-ı ahirin terakkiyatında en mühim rolü kömür ifa etmektedir. Kömüre malik olan bir memleketin teali-i iktisadisi müemmen demektir. Cenab-ı Allah'a bin şükür ki bu cevher-i kıymettari vatanımıza mebzulen bahşetmiştir. Karadeniz'in Ereğli civarından başlayan ve şarka doğru 150 mil imtidat eden sahası, dünyanın en zengin kömür havzalarından biridir. Sahilde ve orman mıntıkası içinde, yani şerait-i istismar itibariyle en yüksek kabiliyyatı cemedan havza-i fahmiyemizi terakkiyat-ı asriyeye tevfikan işletmek ve memlekette mebzulen mevcut iken hariçten gelmekte olan ecnebi kömürlerinin ithaline mümanaat etmek harekât ve teşebbüsât-ı iktisadiyemizde birinci vazifemiz ve ilk hatve-i mesaimiz olmalıdır. Havza-i fahmiye şimdiki iptidai şerait-i imaliyle beraber bir milyon tona karib kömür çıkarmıştır. Memleketin kömür sarfiyat-ı umumiyesi ise bu miktara henüz balığ olamamıştır. Talep tezayüt ettikçe istihsalatın da o nispette artacağı ise şüphesizdir ve istikbal düşünülerek ameliyat-ı istihzariye artmakta ve şekli istismar daha fenni olmaya doğru

yürümektedir. Fakat memlekete İngiliz kömürlerinin ton başına yüz kuruş gibi hafif bir resm alınmakta olması sebebiyle hâlâ gelmekte berdevam olması ve İstanbul kömür ticaretindeki gayrimüslim ve ecnebi anasırın tesirat ve teşkilât-ı muzirrasıyla yerli ocaklarımızın bir kısmı kömürlerini satamayarak ocaklarını tatil etmek ızdırarında kalmaktadırlar. Memleketimizdeki Fransız sermayeli müessesat ve şürekât Zonguldak'taki yine Fransız sermayeli şirketten kömür almak hususundaki himayekâr hareketleriyle mezkûr şirket muvaffakiyetle ve mütezayit bir faaliyetle istihsalâtına girmi vermekte ve diğer Türk müessesat-ı medeniye icap eden müzaheret-i görememek yüzünden elim bir vaziyet-i iktisadiyeye düşmektedirler. Şimendiferlerimizden bazılarının hâlâ İngiliz kömürü yakması artık tahammül olunur bir hal değildir. İstiklâl-i iktisadiyemizin manası ancak bu gibi mahsulâtımızın himayesiyle anlaşılır ve kuvveden fiile çıkar. Kema-fi's-sabık meydan-ı rekabeti açık bırakırsak senevi yüz milyonlarla ton kömür çıkaran memleketlerle rekabet müşkül olur. Küçük, büyük bütün devletler ancak himaye usulüyle istiklâl-i iktisadilerine kavuşmuşlardır. Havza-i fahmiye hâlihazırda (600) bin ton kömür ihraç etmektedir. İstihlâk ve talep artarsa 1329 senesinde olduğu veçhile bu miktarı derhal bir milyona iblâğ edebilir ve bu yekûn iki, üç milyon tona tedricen çıkar. Memleketin vapurları, şimendiferleri, darussınaaları ve diğer istihlâk mahalleri arttıkça bu ihracatın da aynı nisbet-i terakkiyi muhafaza ile miktar-ı ihracatın ilânihaye artmasına hiçbir mâni yoktur. Havza-i fahmiyemizde milyarlarca ton kömür müddahardır. Yalnız memleketimizin değil esasen kömürü mevcut olmayan Karadeniz ve Akdeniz sahillerindeki memleketlerin kömür ihtiyacının da havzamız ihracatıyla temini mümkündür ve memleketimiz istikbalen buna namzettir. Çünkü tabiat bu havalı-i

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

maruzada bu feyz-i müstesnayı yalnız vatanımıza bahsetmiştir. Yeter ki havza-i fahmiyemiz menatık-ı madeniyesinin Avrupa ve Amerika ocakları gibi vasi sermaye ve teşkilâta ve fenni, asri bir istismara mazhariyeti hususunda Hükûmet müessir bir amil ve rehber olsun.

Bu maruzat ile kömürlerimizin lüzum-ı himayesi tezahür edince Lozan Muahedesinin ticaret faslındaki üçüncü kısmın birinci maddesinde muharrer hayat-ı maişete elzem olan menabii muhafaza ve milletin faaliyet-i iktisadiyesini vikaye etmek cümle-i istisnaiyesinden bilistifade memleketimize ecnebi kömürleri ithalini menetmek zaruret-i acilesi tebarüz eder. Bu kanunun kabulü ile milli sermayelerimiz için en müsmir ve müfid bir saha-i inkişaf hazırlanmış ve on binlerce fakir amelemize ve binlerce sanatkârımıza bir menba-i daimi-i maişet ve hazine-i millete de pek mühim varidat temin edilmiş olacaktır. Ve bugün İngiliz kömürlerine verilen paralarımız dâhilde kalacağı ve ihracatımızla halkın serveti ve paramızın kıymeti yükseleceği ise hakaik-i müsellemedendir. Bulgaristan linyit kömürleriyle ihtiyacat-ı sınaiesini temine çalışırken hariçten huy kömürü almamak yolunu tutacak kadar ileri gitmiştir. Her memleket ekmek kadar kömüre de muhtaçtır ve faaliyet-i iktisadiye ancak kömür ile kabildir. Binaenaleyh madde-i mezkûrenin daire-i şümulüne kömür her şeyden evvel ve kuvvetle girer ve memnuiyetin tatbik olunmasında hiçbir mani-i ahdi yoktur. Yalnız İstanbul'un transit merkezi olmak itibariyle haiz olduğu faikiyet-i mevkiye ve ticariyesini haleldar etmemek için muamelâtına müdahale edilmeyeceği tabiidir. Hulâsa: Vatanımızın bu en hayati meselesinin haiz olduğu ehemmiyet-i fevkalâde ve azîmesi ile mütenasip olarak nazar-ı teemmül ü kabule alınmasını ve teklif-i âcizinin mazhar-ı tasvip olmasını menafi-i memleket namına istirham eylerim.

Lâyiha-i Kanuniye

Madde 1- Huy, linyit, kök kömürü müstahsilât ve mamulâtının ithali memnudur.

Madde 2- Tarife Kanununun birinci maddeye muarız olan ahkâmı mülğadır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekâleti memurdur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

20 Teşrinievvel 1339

İzmir Mebusu

Mustafa Rahmi

Riyaset-i Celileye

Ecnebi maden kömürlerinin men-i ithali hakkında İzmir Mebusu Mustafa Rahmi Bey tarafından verilen 20 Teşrinievvel 1339 tarihli teklif-i kanuni encümenimizce lede'l-müzakere, teklif-i mezkûr iktisaden ve esasen şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiyye takdimine karar verildi.

Layihâ Encümeni Reisi: Tokat, Emin

Mazbata Muharriri: Antalya, Ahmed Saki

Kâtip namına: Ahmed Saki

8- Mersin Limanı hakkında 1/337 numaralı layihâ-i kanuniye ve Nafia Encümeni mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

2773

6/2888

Türkiye Büyük Millet Meclisi Nafia Vekâletiyle Fransız tebaasından K. Gronbilad şürekâsı beyinde münakit Mersin liman ve rıhtımlar ve müteferruatı inşa ve işletilmesine dair imtiyaz, mukavele ve şartnamesinin kabul ve tasdiki hakkında vekâlet-i müşarünileyhaca tanzim ve İcra Vekilleri Heyetinin 16.[09].1339 tarihli içtimanda Meclis-i Âliye arzı takarrür eden kanun lâyihası ile şartname ve mukavelename suret-i musaddakaları ve evrak-ı müteferriası ifa-yı muktezasına müsaade buyurulmak üzere rabten takdim kılınmıştır efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi

Ali Fethi

Numara: 2773

Kanun Layihası

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Nafia Vekâletiyle Fransız tebaasından Mühendis K. Gronbilad ve şürekâsı beyinde Mersin'de Liman ve Rıhtımlar ve Müteferruatı İnşa ve İşletilmesine Dair İmtiyaz, Mukavele ve Şartnamesi Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun tatbik ve icrasına İcra Vekilleri memurdur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

16.9.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kâzım

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Hariciye Vekili: İsmet
 Maliye Vekili: Hasan Fehmi
 Maarif Vekili: Mersin Limanı'nın bir Fransız sermayeli şirkete verilmesine muhalifim.
 İsmail Safa
 Nafia Vekili: Feyzi
 İktisat Vekili: Mahmud Esad
 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Rıza Nur
 Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Fevzi

Mersin Limanı'nın İnşa ve İşletilmesi Hakkında Gronbilad ve Şürekâsı Namına Yapılan Teklifat

Cihet-i Maliyesi:

- 1- Sermayenin bir kısmı (nısfı veya nısfından fazlası) şirket tarafından ve kısm-ı diğeri (kısa vadeli ve % 6-7 faizli Hükûmet-i Milliye ve şirket taraflarından teminatlı hisse senedatı ihracı suretiyle) Hükûmet-i Milliye tarafından vazedilmek şartıyla yapılan tekliftir ki bu halde bu temettüat-ı sâfiyeye iştirak, hisseler nispetinde olacaktır.
- 2- Liman tesisatına ve sahilde kazanılacak arazi imlâsına muktezi sermayenin kâmilten şirket tarafından vazedilmesi halinde Hükûmet-i Milliye'nin gerek liman ve gerekse arazinin işletilmesinden tahassül edecek temettüat-ı sâfiyeye tarz ve miktar-ı iştirakı bi'l-müzakere kararlaştırılacaktır. Bu hususta bir teklif-i iptidai olmak üzere:
 - A) Gerek liman ve gerekse arazi işletilmesinden tahassul edecek temettüat-ı sâfiye mecmuundan Hükûmete yüzde on beş verilmesi yahut:
 - B) Liman işletilmesinden tahassul edecek temettüat-ı sâfiyeden yüzde yirmi beş ve arazi işletilmesinden mütehasıl temettüat-ı sâfiyeden de yüzde on iki verilmesi.
- 3- Her iki şekilde de şirket tamamen nizamât ve kavanin-i Hükûmete tabi bir şirket-i Osmaniye olacaktır.

Cihet-i Fenniyesi:

Şematik bir halde yani bir fıkı-i umumi verecek tarzda iki proje görülmüştür.

1. Hâlihazırda vapurların yanaşmasını, eşya-yı ticariyenin tahmil ve tahliyesini teshil ve tesri etmek maksadıyla ikinciye nispeten basit ve üç sene zarfında inşaatının hitamı taahhüt edilen ve 35 milyon Frank sarfıyla vücuda gelebileceği tahmin olunan projedir. İşbu proje:
 - A) Tülü bin iki yüz metre kadar; arz-ı fevkanisi dört yüz dört ilâ beş yüz metre ve alt kaidesi bittabi deniz irtifasına tabi bir dalgakıran duvarı inşası (Evrak-ı fenniye usul ve kavaid-i fenniyesine tevfikân yani kati proje ihzar kılındıktan sonra icap edecek tadilat yapmak hakkı mahfuzdur.)
 - B) Rüzgâr istikamet-i umumiyesi proje üzerinde tespit kılınmıştır. (Bunda evrak-ı esasiyesi tahkik ve icabına göre dalgakıran istikameti tadil olunabilir.)
 - Ş) Liman on aded 15.000 tonluk vapurların barınmasına müsait bir tarzda tasavvur ve tertip edilmiştir. (Ticari istatistiklere nazaran tevsiî mülâhaza olunabilir.)
 - C) Liman dâhilinde vapurların yanaşmasına mahsus bir rıhtım ve keza mevadd-ı müştâile tahmil ve tahliyesine hadim diğer bir rıhtım inşa edileceği, (Tul ve arz ebatlarıyla su derinliği kati projesi üzerinde tespit olunacaktır.)
 - D) Asıl rıhtımla yanaşma ve mevadd-ı müştâile rıhtımları üzerine şimendifer, dekovil hatları tesis ve elevatörler ve sair vesait tahmil ve tahliye tesis olunacaktır.
 - H) Asıl rıhtım üzerinde gümrük binası ve şimendifer için istasyon ve antrepolar, hangarlar

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ve saire ihtiyacı ticariyeye göre inşa edilecektir. (Mebani-i mezkûrenin mevaki ve tertibatı Hükûmetçe kararlaştırılır.)

- S) Bunlardan başka limanın ve hatta şehrin elektrikle tenviri, yolların tanzimi, lâğımlar inşası, elektrikli tramvay yapılması ve yeniden mebani inşasıyla asri bir şehir vücuda getirilmesi teklif olunuyor.
- 2. Birinci projenin tevsiinden ibaret olan ikinci proje:
 - A) Vapurların kömür alabilmesini teminen dalgakıranına bir kömür rıhtımı ilâvesi.
 - B) Gaz ve sair mevadd-ı müştailenin vapurlardan borularla tahliyesine mahsus ve üzerinde depoları havi esas rıhtıma diğer bir yamaşma rıhtımı ilâvesi.
 - C) Esas rıhtımın denize doğru bir miktar daha tevsi.
 - D) Liman işletilmesinde alâkadar bilcümle kumpanya ve sair müessesat memurlarının ikametlerine mahsus esas rıhtım üzerinde bir mahalle tesisi.
 - H) Liman haricinde bahçe ve deniz banyolarını muhtevi ayrıca diğer bir mahalle tesisi.
 - S) Bu tevsiatta depo ve antrepo gibi mebani daha vâsi aded ve müstemilâtı olarak tasavvur edilmiştir. (Masraf olarak da seksen milyon frank tahmin etmektedir.)

İhtiyaç nispetinde yapılacak olan bu tevsiatla mevcut dalgakıranın rıhtım haline vazıyla haricinde ayrıca bir dalgakıran yapılması hakkının verilmesini şimdiden teklif ediyor.

Mersin Limanı'nın İnşa ve İşletme İmtiyazına Ait Mukavelename Hakkında Bazı Mülâhazalar

- 1- Mukavelenamede sahib-i imtiyaz olan "Gronbilad" gösteriliyor. Hâlbuki sahib-i imtiyaz, imtiyazatını bir sene zarfında bir Türk Anonim şirketine devredeceğine ve işbu şirkette Hükûmet nisf hisse sahibi olarak iştirak edeceğine göre masarîf ve zarar ve hasarata ve kâra devlet nisf suretiyle şerik demektir. Yani imtiyazın nisf devletindir. Şu halde mukavelenamenin birinci maddesindeki mezkûr kayıt lâğvolunmak lâzım gelir. Esasen herhangi bir imtiyazı evvel emirde bir şahsa vermek ve sonra bu şahsi imtiyazını diğer bir şirkete devre mecbur tutmak öyle eski bir tarzıdır ki, bunun sahib-i imtiyazı olan şahsa bu imtiyazını satmak suretiyle kâr temininden başka bir amelî faydasını tasavvur edemiyorum. Bu usul yerine devlet imtiyazı doğrudan doğruya inşa ve işletmeyi deruhte edecek olan şirketin şahsiyet-i manevîyesine vermesini kabul etmek daha doğrudur. Bundan maada imtiyazın itasından bir sene sonra teşekkül edecek olan şirketin nizamnamesi evvel emirde tetkik ve tasdik olunmalı ve şirket işbu nizamname ile bir şahsiyet-i manevîye iktisap etmelidir. Yani Mersin Limanı'nı deruhte edecek olan inşa ve işletme şirketinin esas nizamnamesi hazırlanmalı, İktisat Vekâleti tarafından her anonim şirketinde olduğu gibi tetkik ve Heyet-i Vekilece tasdik olunmalı ve sonra imtiyaz bu şirkete verilmelidir. Bundan maada Mersin Limanı'nın inşasını doğrudan doğruya Gronbilad'a ve sonra onun yerine kaim olacak şirkete vermek ve bu hususta diğer herhangi bir müteşebbisin teklif ve şeraitini nazar-ı itibara almak üzere talep etmemek hiçbir surette doğru bir hareket-i iktisadiye olamaz. Liman inşasında Almanların veya herhangi diğer bir tabiiyete mensup müteşebbislerin Fransızlardan daha ziyade kudret-i fenniye ibraz edebilmeleri kabil olduğu gibi yine Fransız olan diğer bir müteşebbisin de bu suretle Granbilad'dan daha müfit şerait-i maliye ve iktisadiye irae etmesi ve keza daha ziyade kudret-i fenniye sahibi olması ve limanı daha mükemmel bir surette inşa etmesi imkânı vardır. Binaenaleyh bu limanın inşasına karar verilmişse Hükûmetçe ilan ve taliplerin müracaatı nazar-ı dikkate alınacağı beyan olunmalıdır. Bu esas her türlü imtiyazlarda çok faydalıdır.
- 2- Mersin Limanı'nın iktisadî ehemmiyeti gayrikabili inkâr olmakla beraber bu limanın biraz daha yukarda mevcut olan Yumurtalık Limanı'nda inşası imkânı ziyade nazar-ı dikkate alınmalıdır. Bu liman her türlü rüzgârlardan mahfuz ve cesimdir. Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin suladığı münbit

havzaya daha yakın olacağı cihetle liman inşasına daha müsaittir. Bu liman küçük bir hatla Adana'dan Haleb'e ve İskenderun'a doğru imtidad eden hatlara bağlanabilir. Mersin Limanı bundan altmış sene evvel küçük bir köy iken mahza şimendiferlerin oraya gelmesiyle inkişaf etmiştir. Şehirlerin hayatında demiryolların ve limanların inşası çok mühim bir rol oynar. Yumurtalık'ta inşa edilecek bir liman orayı da az zamanda mühim bir ticaret merkezi haline getirir. Binaenaleyh Yumurtalık Limanı meselesinin Mersin Limanı ile mukayesesı ve ondan sonra birinin diğerine tercihi icap eder.

- 3-** Mukavelede müddet-i imtiyaz yetmiş beş senedir deniliyor. Acaba bu uzun müddetin tayin ve tespitinde ne düşünülmüştür? Hangi hesaplarla bu müddet tayin edilmiştir? Fikrimce mademki tekmi-i inşaat ve imarat, mukavelenin teatisinden dokuz sene zarfında bitecektir; işbu inşaat için on milyon liralık sermaye kâfi görülmüştür; o halde şöyle bir hesap yürütülebilir:

Mersin Limanı'nın senede vasatı ithalât ve ihracatı bir milyon ve liman inkişaf edeceği cihetle azamî iki milyon ton miktarında olacaktır. Meselâ Hayfa Limanı'nın tarifesi nazar-ı itibara alınarak denilebilir ki muhtelif ton eşya üzerinden alınacak ücretin vasatısı nakdin kıymet-i hazırasıyla elli kuruş addolunsa senede bir milyon ton eşya için beş yüz bin lira ve iki milyon ton için bir milyon lira ücret alınmış olacaktır. Miktar-ı vasatı olan bir milyon tondan yarım milyon lira ücret alınsa elli senede yirmi milyon ve azamî miktarı olan iki milyon ton üzerinden ise elli milyon lira hasılat olur. Elli sene zarfında, sermayenin itfası için şöyle bir hesap yapılabilir.

Faiz yüzde 7,5 her sene iki yüz bin liralık hisse senedi itfası esas itibar olunarak birinci senede:

200.000 Lira İtfa

750.000 Lira Faiz

950.000

Ellinci Senede:

200.000 Lira İtfa

15.00 Lira Faiz

Netice, elli sene zarfında sermaye itfa olunacağına ve her sene kalan sermayeye yüzde yedi buçuk faiz işleyeceğine nazaran mecmuan elli senede:

10.000.000

34.5000.000

34.500.000

Bu suretle azami miktar olan iki milyon tonun verdiği hasılatı nazaran elli senede bu miktardan (Burada denizden dolacak mahallerin fûruhtu, antrepo ücretleri, mağaza kiralrı ilh. gibi hasılat dâhil değildir.) husule gelecek hasılat ton başına asgari elli kuruş hesabıyla elli milyon lira tutar ki sermaye ve faizin tediyesinden sonra beş milyon beş yüz bin lira bir kâr kalmış olur.

Bundan maada şirketin nisf hissesini Hükûmet verecek; binaenaleyh müddet-i imtiyazın nisfinin faydası Hükûmetin olacaktır. Limana giren çıkan eşyadan alınacak rûsumdan ve limana girecek sefinelerden istifa olunacak liman resminden antrepo, depo hasılatından temin edeceği varidat ve devletin hisse-i iştiraki nazar-ı itibara alınarak müddet-i imtiyazın elli sene olarak kabulü veyahut her seneki hasılatı Hükûmetin hissesine isabet edecek olan meblâğın tevkif eyleyecek müddet-i imtiyazın, otuz seneye kasrı muvafık olacağı mülâhaza edilmektedir.

- 4-** On milyon sermayede esas olan kıymet-i nakdiyemizin kıymet-i hakikiyesi mi, yoksa kıymet-i rayicesi midir? Yani paramızın altına nazaran kıymeti tahavvül ettikçe şirketin sermayesi de mütehavvil mi olacaktır? Bunun tasrihi lâzım gelir.

- 5-** Mukavelenamenin teatisinden sonra dokuz ay zarfında tanzim edilecek harita ve lâyhaların üç ay zarfında tetkikine, mukavelenamede Nafia, Bahriye, Rûsumat daireleri iştirak edeceği mezkûr olup liman istihsal-i iktisadî ile alâkası itibariyle İktisat Vekâletinin bu tetkike iştiraki zikredilmelidir.

- 6- Esbab-ı mücbire halinde ameliyata başlanamaz veya kat' olunursa müddetlerinin o kadar temdit olunacağı

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 7

- dördüncü maddede mezkûrdur. Esbab-ı mücbirenin mahiyet-i esasiyesi gayr-i musarrah olduğu cihetle ne gibi sebeplerin esbab-ı mücbire olacağı tasrih edilmesi daha doğru olur.
- 7- Şirketin ameliyatı ve işletmesi üzerindeki murakabe hakkı mukabili esenevî beş yüz altın lira azdır. Bu suretle devlet hakkı murakabesini tamam bir suretle istimal edemez. Binaenaleyh bu meblâğın tezyidi icap eder.
- 8- Şirkete arazi-i hâliye-i emiriyenin meccanen işgal ve istimali hakkı veriliyor. Bu da şirkete bir nevi sermaye itasıdır. Binaenaleyh devletin deruhte edeceği nısf sermayeden mahsup edilmesi daha doğru olur.
- 9- Eğer müddet-i imtiyaz otuz seneye indirilirse hakk-ı mubayaa yirminci senede, elli sene olursa otuzuncu senede kabul olunmalıdır.
- 10- Mukavelenamede gümrük rüsumundan muafiyet vardır. Bu muafiyet de devletin sermayeye hisse-i iştirakine mahsup edilmelidir.
- 11- Şirket ihraç edeceği hisselerin nısfını bu hisselerin itibarı, kıymetine müsavi miktarda hazine bonoları mukabilinde Hükûmete verecektir deniliyor. Demek ki, Hükûmetin miktar-ı iştiraki bu hisselerin kıymetine nazaran mütehavvil olacaktır. Hisselerin kıymeti dün ise miktar-ı iştiraki dün, fazla ise miktar-ı iştiraki fazla olacaktır.

Fariza bir liraya tekabül eden bir hisse bir buçuk lira olsa Hükûmet her hisse için yarım lira, beş milyon hisse için iki buçuk milyon lira fazla sermaye taahhüt etmiş olacaktır. Şirket hisselerinin kıymetinin yükselmesinden bir tarafın istifade, diğer tarafın zarar etmesi vahidü't-taraf bir imtiyaz olur. Eğer itibar-ı kıymet tabirinden maksat hisselerin fi-i ihracı olup piyasadaki mütehavvil fiyatı değilse bu mütalaa mevzubahis edilemez. Binaenaleyh aşarî kıymet tabiri yerine (fi-i neşr ve ihraç) denilse daha doğru olur.

Hükûmet kendi aldığı beş milyon hisseyi taliplere satabilir mi, satamaz mı? Bu suretle kendi hissesine Türkiye tâbiyyetinde olan eşhas-ı hususiyeyi iştirak ettirebilir mi, ettiremez mi? Mukavelede bu da musarrah değildir. Tasrih edilse daha iyi olur. Bu suretle Hükûmet, Mersin Limanı şirketindeki hisselerini mesela bu limanla alâkadar olan mahaller belediyelerine, ticaret şirketlerine satabilmelidir.

Bundan maada mademki Hükûmetin nısf hisse-i iştiraki vardır, anonim şirketinin Heyet-i Umumiyesinde mecmu ârâya nazaran nısf hakk-ı rey olmalıdır. Elimizde anonim şirketinin nizamnamesi mevcut olsaydı bu bapta bir hüküm verebilirdik! Ne gariptir ki şirketin teşkili bir sene sonraya terk ediliyor! Hükûmete hisse-i iştirakine mukabil yüzde yirmi beş bırakılıyor! Yine aynı miktarda hisseye malik olan şirkete yüzde yetmiş beş kalıyor. Bunun için de idare; işletme, muhafaza masraflarından sonra kalan hasılat-ı sâfiyenin müddet-i imtiyaza nazaran eğer müddet-i imtiyaz otuz sene olacaksa kâmilan şirkete ve eğer elli sene olacaksa münasafe suretiyle şirket ve Hükûmet beynlerinde taksimi kabul edilmelidir.

- 12- On beşinci maddede senevi sermayenin miktar-ı imhası musarrah değildir. Sermaye kaç senede ve her sene ne miktar imha olunacağı tasrih edilmelidir.
- 13- Şirket hasılat-ı sâfiyeyi tayin ve hesap ederken hesap cetvellerinin Nafia Vekâletince tetkik edileceği zikrediliyor. Hâlbuki Nafia Vekâleti deruhte ettiği işlerin ancak fenni aksamını idare edecek olan bir daire-i devlet olmak ve şirket mahiyetinde olan bu müessesenin tetkik-i hesabı daha ziyade İktisat

Vekâletine ve vekâletin teşkilât-ı mahsusasına ait olmak lâzım gelir.

- 14-** On yedinci maddede cetvellerin zaman-ı itası muayyen değildir. Her sene mi? Senede kaç defa ve ne zaman verilecektir?
- 15-** Yirmi birinci maddede şirket inşaatını natamam bırakır; tatil-i faaliyet eyler ve taahhüdâtını ifa etmezse imtiyaz sakıt olur ve liman Hükûmete geçer. Hükûmet kefalet akçesi olan on beş bin lirayı müsadere eder deniliyor. Bir kere bu kefalet akçesi tekml-i sermayeye nazaran azdır. Esasen Hükûmetin nısf hissesi şirkete bono ile ve sonra bonoların her sene tediyesi suretiyle verilmiş olacaktır.

Şirket inşaatı yapamaz; tatil ederse, taahhüdâtını ifa etmezse husule gelecek olan maddi zararlar pek azımdır ve buna mukabil on beş bin lira hiç hükmündedir. Binaenaleyh şirket laakal yüz bin lira teminat akçesi ita etmelidir. Bundan maada bu teminatın, limanın kabul-i katisi üzerine iade edileceği yirmi altıncı maddede muharrer ise de bu da doğru olmayıp şirket işletmeyi terk ederse buna karşıda teminat olmak üzere elli bin lirası alıkonulmalıdır.

23 Eylül 1338

Ticaret Müdür-i Umumisi

Vehbi

Mukavelename

Bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti nam-ı âlisine hareket eden Umur-ı Nafia Vekili Feyzi Beyefendi, diğer taraftan Paris'te Korsel Sokağında 178 numarada esbak nüzzardan Leon Mōjo Viyanovel veya Novel Sokağında 19 numarada Rayerga Bromojo namlarına ve kendi namına hareket eden Paris'te Ranelak Sokağında 137 numarada Mühendis K. Gronbilad beyninde mevadd-ı âtiye karar-gir olmuştur:

Birinci Madde- Evvela:

İşbu Mukavelenameye merbut olan "A" harfli haritanın muhtevi olduğu tarifât-ı umumiyye ve ebat ve tertibata ve merbut şartname ahkâmına muvafık olmak ve kavaid-i fenniyye tevfiğ edilmek ve masarif ve zarar u hasarı sahib-i imtiyaza ait olmak ve sahib-i imtiyaz tarafından icra kılınmak şartıyla Mersin'de liman ve rıhtımlar,

Saniyen:

Doktor ve tüccara varant tabir olunan senetler itasına salahiyettar olmak üzere emtianın gümrük resmi ifa olunmadan ithal ve muhafazasına mahsus gümrük antrepoları ve ihraç ve ithal edilen emtia ile bilhassa hatap, kereste, odun kömürü, maden kömürü, edevat ve malzeme-i inşaiye ve yanmak tehlikesi olan mevadda mahsus hususi antrepolar ve her nevi emtiaya mahsus üzeri açık ve örtülü depo ve mağazalar ve zehair yıkanma ve temizlenme ve muhafazasına mahsus silolar ve yanaşma rıhtımları üzerinde raylar ferşiyle vagonların hamulesini vapurlara ve vapurların hamulesini vagonlara doğrudan doğruya tahmil ve tahliye ve nakledebilecek tertibat,

Salisen:

Emtia ve eşya ve zehair vesairenin gerek sefainden ve gerek vagonlardan ihracı veya tahmili ameliyelerinin teshili zımnında alât-ı rafia ve mihaniki vesait ile işleyecek vesair her türlü tertibat ve tesisat icrasıyla işletilmesi ve idaresi zımnında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti tarafından mumaileyh Mösyö K. Gronbilad'a imtiyaz ita kılınmıştır. İkinci Madde- İşbu imtiyazın müddeti, mukavelenamenin imza ve teatisi tarihinden iptidar etmek üzere yetmiş senedir.

Üçüncü Madde- Mukavelenamenin tarih-i teatisinden itibaren dokuz ay zarfında sahib-i imtiyaz, merbut şartnamenin ahkâm ve şeraitine tevfiğ mükemmel harita ve lâyhalar tanzim ile Nafia Vekâletine takdim edecektir. Nafia Vekâleti tarafından harita ve lâyiha takdiminden itibaren üç

ay zarfında işbu lâyiha ve haritaların limana ait cihazları hakkında bahriye dairesi ve gümrük binasıyla antrepolar hakkında da rüsumat idaresiyle bade'l-müzakere tetkikatını icra ve yolunda olduğu surette haliyle; olmadığı surette lâzım gelen tadilât, sahib-i imtiyazın inzıamı reyile icra ve tasdik edilecektir. Müddet-i mezkûrenin inkızasından sonra sahib-i imtiyaz tarafından haritalara ve lâyihalara vekâletçe tasdik buyurulmuş nazarıyla bakılacak ve dördüncü maddede tayin olunan müddet zarfında imalâta mübaşeret edilecektir.

Dördüncü Madde- Sahib-i imtiyaz hasar ve zararı tarafına ait olmak üzere harita ve lâyihaların tarih-i tasdikinden itibaren dört ay zarfında işbu mukavelenameye merbut haritada kırmızı renkte boya ile işaret olunan aksam-ı ameliyata mübaşeret etmeyi ve işbu ameliyatı tarih-i mezkûrdan itibaren üç sene zarfında ikmal etmeyi taahhüt eder ve bundan maada mezkûr haritada ve yeşil renk ile işaret olunan ve liman hududu dâhilinde bulunan dalgakıran ve yanaşma rıhtımları ameliyat-ı tevsiyesi evvelâ dalgakıran seddinin haritada terkim edilen tul-i kâmilini itmam etmek şartıyla yine harita ve lâyihaların

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

tarih-i tasdikinden itibaren azami dokuz sene zarfında icrasını taahhüt eder. Mukavelenamenin teatisini müteakip sahib-i imtiyaz lüzum gördüğü takdirde ameliyatın icrasına lâzım olan mevkiin tesisi için taş ocaklarının işletmesine, suni blokların imaline mezundur.

İşbu ameliyat ve inşaatın kâffesi kavaid-i fenniye ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan yapılacaktır. Ancak Nafia Vekâletince şayan-ı kabul görülecek esbab-ı mücbireden münbais hâlât vukuunda bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunursa müddet-i ikmaliye dahi ol miktar temdit edilecektir. Şu kadar ki sahib-i imtiyaz esbab-ı mücbirenin hudusünü derhal ve tahriren Nafia Vekâletine ihbar edecektir.

Beşinci Madde- Nafia Vekâleti esna-yı ameliyatta suver-i icraiyesi ve hitamında kabul olunmazdan evvel imalât-ı vakıayı bir veya birkaç komiser vasıtasıyla muayene ve teftiş eyleyecektir. Bu muayene ve teftiş, müddet-i imtiyaziye kadar alelumum işletme muamelâtına ve ameliyat ve mebaninin ve teferruatının hüsnühalde muhafazasına dahi şamil bulunacaktır. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil şirket mukavelenamenin teatisi tarihinden müddet-i imtiyaziye kadar hitamına kadar mah be mah tediye olunmak üzere senevi Nafia Vekâletinin emrine bin altın lira-yı Osmanî ita edecektir.

Altıncı Madde- İşbu ameliyat menafi-i âmmeye ait hususattan bulunduğundan liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar ve müstemilâtının ve yeni yapılacak gümrük ve sair hidemat-ı umumiye mahsus binaların inşası zımnında efrat uhdesinde bulunan veya evkafa ait olan mahallerin inde'l-iktiza mubayaası zımnında sahib-i imtiyaz arazi veya emlak sahipleri veyahut mercii ile uyduğu takdirde İstimlak Kanununa tevfi-k-i muamele edilecektir. Bu hususta ihtiyar edilecek bilumum masarif şirkete ait olacaktır. Hin-i ameliyatta muvakkaten istimali lâzım gelen mahaller hükûmet-i mahalliye marifetiyle sahib-i imtiyaz tarafından mutasarrıflarına tazminat verilmek şartıyla muvakkaten istimal olunabilecektir. Sahib-i imtiyaz tarafından gerek ashabıyla uyulmak ve gerekse İstimlak Kanununa tevfi-kan muamele edilmek suretiyle mubayaa edilecek yerlerin ferağ ve intikali meccanen yapılacaktır. Arazi-i emiriye-i hâliye ise muvakkaten veya katiyen sahib-i imtiyaz tarafından işgal edilebilecek ve bunun için sahib-i

imtiyazdan hiçbir ücret talep olunmayacaktır. Liman hududu dâhilinde rıhtımlar yapılması hasebiyle denizden imlâ suretiyle kazanılacak yerler ve istimlâktan hâsıl olacak arsalar ile hidemat-ı umumiyye mahsus müessesata tahsis kılınmamış olan mahaller sahib-i imtiyaza ait olacağından sahib-i imtiyaz, evveleminde hizmet-i umumiyye tahsisi lazım gelen ve harita ve lâyhaların katiyen kabulünde tayin olunacak olan devair ve mevaki-i resmiye ifraz ve inşa ettikten sonra kusurunu emlâk ve akarın bey' ve şirasına ve ferağ ve intikaline dair kavanin ve nizam-ı Hükûmete tevfikana muamele ve hareket eylemek şartıyla tasarruf ve istimal ve fûruht edecektir. Umumun mürur ve uburuna tahsis kılınacak asıl rıhtım caddesinin ve diğer caddelerin arzları, şekilleri ve umumi lâğımların ve su tevziatı borularının maktaları ve sair bilcümle tertibat harita-i katiyeler üzerinde sahib-i imtiyazın reyinin inzimamıyla Nafia Vekâletince tayin ve tespit edilecektir. Müddet-i imtiyazın inkızasında liman, rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar ve denizden kazanılan, istimlâk edilen veya hâli emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan araziden henüz satılmamış olarak sahib-i imtiyazın uhdesinde kalmış olan bilcümle arazi ve bu arazi üzerinde inşa edilen mebani kâffeten ve bilcümle müstemilâtıyla beraber meccanen Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetine iade kılınacaktır. Bilcümle inşaat için muktezi kum ve çakıl taşlarını ve sair malzemeyi denizden meccanen ihraç edecek ve arazi-i emiriyeye-i hâliyede inşaat-ı mezkûrenin hitamına kadar kum, balast ve taş ocakları küşat edebilecektir ve bu baptaki nizam-ı mahsusuya riayet edecektir.

Yedinci Madde-

Sahil-i deryada iken tesis edilecek rıhtımlar ile denizlerin imlâsından dolayı geride kalacak arazi ve emlâk sahibinin ber-vech-i muharrer deniz üzerinde kazanılan ve istimlâk edilen veya hâli arazi-i emiriyeden olup şirkete bila-bedel terk edilen ve hakk-ı tasarruf ve fûruhtu sahib-i imtiyaza, ait olan araziden olup emlâk-ı mezkûre ashabının emlâkı önünde veya ittisalinde olan mahalleri satın almak hususunda ashab-ı emlâkın hakk-ı takaddüm ve rûçhanları olacak ve işbu hakk-ı takaddüm ve rûçhanları hükûmet-i mahalliye vasıtasıyla vuku bulacak tebliğ tarihinden itibaren bir sene zarfında meri olacaktır, işbu müddetin mürurunda hakk-ı takaddüm ve rûçhanın hükmü olmayacaktır. Bundan maada bu gibi arazi ve mebaniye ait şerefiyeler münasip bir surette temin edilecektir. Hakk-ı takaddüm ve rûçhan yalnız bir ada üzerinde ve evvelce mevcut arazi sahası miktarına muadil bir arazi üzerine şamil olabilecektir.

Sekizinci Madde-

Mukavelenamenin tarih-i teatisinden itibaren yirmi beş seneyi müteakip müddet-i imtiyaziyenin hitamına kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti her ne zaman arzu ederse limanlar ile rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar ve denizden kazanılıp henüz satılmamış olan arazi ve mebani ile müstemilâtını mubayaa etmek hakkını haiz olacaktır. İmtiyaz hangi senede işтира olunacaksa ondan evvelki beş sene zarfında vuku bulan ve madde (15) mucibince tayin edilen hasılat-ı sâfiyeden yüzde yirmi beş hükûmet hissesi bade't-tenzil mütebaki hasılatın miktar-ı mutavassıtına müsavi bir meblâğı Hükûmet her sene şirkete tediye buyuracaktır ve işbu meblâğ senevî şirket tarafından henüz bedeli tesviye edilmemiş olan esham ve faiziyle resûlmalin müddet-i imtiyaziye nihayetine kadar itfasına muktezi olan miktardan hiçbir halde dûn olmayacaktır. Hükûmet arzu ettiği takdirde işbu tekasit-i seneviyeyi resûlmale bi't-tahvil defaten tediye etmek hakkını muhafaza eder. Liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar ve denizden kazanılan, istimlâk edilen veya emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan araziden henüz satılmamış olan arazi ve bu arazi üzerinde inşa edilen mebani ve müstemilâtının Hükûmete devir ve teslimi, âlât ve edevat-ı müteharrike ve menkule ve malzeme-i sâbiha ve levazım-ı mevcudenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince iştirası hususunda şartnamenin on ikinci maddesine tevfikana muamele olunacaktır.

Dokuzuncu Madde-

Liman ve müteferriatı ile rıhtımların ilk inşaları için gerek dâhil-i memlekette gerek diyar-ı ecnebiyeden celp ve tedarik olunacak âlât ve edevat, demir, maden kömürü, çimento, kireç, makina ve edevat-ı müteharrike ve sair levazımat her nevi dâhili vergiden ve gümrük resminden

muaf tutulacak ve işbu gümrük resminden ve vergilerden muaf tutulacak malzeme, eşya, edevat rüsumatça bade't-teftiş ithal edilecektir. Şu kadar ki, memleket dâhilinde tedariki mümkün olanlar hariçten ithal edilecek olurlarsa gümrük resmi vermeye mecbur olacaktır. Müddet-i imtiyaziye zarfında liman ve rıhtımlar ile hidemat-ı umumiyye tahsis edilen arazi ve mebanî ve şirketin sermayesine ve varidatına bir gûna vergi tarh olunmayacak, işbu mukavelenameyle merbut şartname damga resminden vareste olacaktır. Sahib-i imtiyaz tarafından meydan-ı tedavüle çıkarılacak hisse senedatıyla tahvilâtta dahi hiçbir resm, ahz ve istifa olunamayacaktır. İşbu dokuzuncu maddedeki ahvalden gayri liman ve rıhtımın işletilmesine müteferri bilcümle muamelât için sahib-i imtiyaz diğer bilumum rüsumu, damga resmini tediye mecburdur.

Onuncu Madde- Dalgakıran seddin sekiz yüz metre kadar mahalliyle rıhtımın beş yüz metre kadar mahallinin ve üç adet emtia-i ticariyye mahsus mağazaların ikmal olunduğu şirket tarafından ihbar olunduğunda Nafia Vekâleti tarafından mansup bir fen komisyonu marifetiyle bi'l-muayene muvafık görüldüğü takdirde muvakkaten ahz ve kabul olunacaktır. Liman ve rıhtım ile müteferriatının hitam-ı inşaatında mecmuan icra edilecek olan kabul-i muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetiyle ameliyat-ı vakıa tekrar bi'l-muayene kaide-i fenniye muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk edildiği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Vekâleti tarafından katiyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

On Birinci Madde- Şirket liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar ve mağazalar ile denizden kazanılan, istimlâk edilen ve emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan araziden henüz sahib-i imtiyaz tarafından satılmamış olan arazi, mebanî, lâğımlar, su mecrası, yollar ile bilcümle müstemilâtını ve âlât ve edevat-ı sabite ve müteharrike ile alât-ı sâbihasını müddet-i imtiyaz zarfında masarifi kendisine ait olmak üzere daima tamir ve hüsnühalde muhafaza edecektir. Aksi takdirde şartnamenin onuncu maddesine tevfikan muamele edilecektir.

On İkinci Madde- Sahib-i imtiyaz tesis edeceği liman ve rıhtımlar ile küşat edeceği sokakların umur-ı zabitasında liman ve rıhtımdaki muamelât-ı rüsumiyede ve liman hududu dâhilinde denizden kazanılan, istimlâk edilen veya emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan arazi üzerinde yapılacak bilumum mebanî vesairenin icar ve satış keyfiyetinde ve bunların hüsn-i muhafazaları hususunda el-yevm mevcut bulunan ve ilerde tanzim olunacak olan bilcümle kavanin ve nizamat-ı Hükûmete tevfik-i hareket etmeye mecburdur. Demiryollar Zabıta Nizamnamesinin ahkâmı, rıhtımların lokomotif ve vagonlar işleyecek bilcümle aksamında dahi meri olacaktır. Rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar ve depolar nizamat-ı rüsumiyeye tabi olacağından başka kaçak vukuuna meydan verilmemesi zımında gerek rıhtımlar ve gerek mezkûr doklar, antrepolar, mağazalar ve depolar gümrük memurlarının nezareti altında bulundurulacak ve aynı zamanda limana yanaşacak ecnebi vapurlarıyla vaki olacak ithalât ve rıhtımdan icra edilecek her türlü ihracatın kâffesi memurin-i rüsumiye ve zabıtaca bade'l-muayene gümrükten geçirilip bu esasa zerre kadar muhalif bir şey vukuu katiyen caiz olmayacak ve binaenaleyh liman üzerinde evvel be evvel gümrük karakolhane² yapılacaktır. Rıhtımlar ile doklar, antrepolar, mağazaların ve liman hududu dâhilinde denizden kazanılacak arazi ve bu arazi üzerinde sahib-i imtiyaz

tarafından yapılacak mebaninin idare, icar ve satış muamelâtının suret-i icrasını muarrif olmak üzere icap eden nizamât lâyhaları Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin nazar-ı tasvibine arz olunacaktır.

On Üçüncü Madde- Sahib-i imtiyaz taahhüdât-ı vakiasının ifası zımnında işbu mukavelenamenin imza ve teatisi tarihinden itibaren bir sene zarfında ol bapdaki kavanin ve nizamâtına tabi olmak şartıyla bir Türk Anonim Şirketi teşkiline mezun ve mecburdur.

Ve İşbu Şirketin Unvanı:

Mersin Liman ve Rıhtımları Türk Anonim Şirketi olacak ve Hükûmetin bilumum kavanin ve nizamâtına tevfikân tesis edilecek ve işbu şirketi, sahib-i imtiyazın mevcut bilumum taahhüdât ve hukukunu haiz olacak bir surette sahib-i imtiyaz makamına kaim olacak ve işbu mukavelenameyle merbut şartname ahkâmına tevfik-i hareket edecektir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin muvafakati olmadıkça sahib-i imtiyaz veya makamına kaim olacak şirket işbu imtiyazı hiçbir kimseye veya âhar bir şirkete ihale ve terk edemeyecektir.

On Dördüncü Madde:

1. Şirketin sermayesi inşaat ve ameliyatın derece-i terakkisine göre tezyit edilmek ve miktar-ı azamisi olan on iki milyon Osmanlı lirası olmak üzere tayin edilecektir. İşbu sermaye hisse senedatından teşkil edecektir.
2. Sahib-i imtiyaz ihraç edilen hisse senedatının asgari olarak nısfını Türk sermayesine tefrik ve tahsis edecek ve bunu ceraid-i resmiye ve muhtelif vesait ile ilân edecektir.
Türk sermayesine tefrik ve tahsis edilen kısmına ilân tarihinden itibaren dört ay zarfında Türk talip zuhur etmediği takdirde sahib-i imtiyaz talip zuhur etmeyen kısmını Hükûmete teklif edecek, Hükûmet de iki ay zarfında kati kararını şirkete tebliğ edecektir. Şayet bu karar menfi olursa mütebaki hisseleri şirket, ecnebilere arz etmeye mezun olacaktır.
3. Türk sermayesinin malik olduğu hisse nispetinde şirketin Meclis-i idaresine aza tayinine hakkı olacaktır. Mamafih Meclis-i idaredeki Türk azaların adedi hiçbir suretle şirketin Meclis-i idare azaları yekûnunun nısfının bir fazlasından dûn olmayacaktır.
4. Meclis-i İdaredeki Türk hissedarları azasının adedi mecmu azanın nısfının bir fazlasına balığ olamadığı takdirde Hükûmet, şirketin kendisine Türk olmak üzere irae edeceği zevat arasından noksan olan azayı intihap etmek suretiyle mecmu azanın nısfının bir fazlasına iblâğ edecektir.
5. Meclis-i İdare kararlarıyla ve Hükûmetin mezuniyetiyle şirket, tahvilât dahi ihraç edebilir.
6. Bundan maada Hükûmet, Meclis-i İdarede hesabat ve umur-ı hususat-ı sairenin kontrolü için ayrıca komiserler bulunduracaktır.

On Beşinci Madde- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetine, liman ve teferruatına müteallik hasılat-ı sâfiyeden yüzde yirmi beş hisse ita kılınacaktır. Liman ve teferruatına ait hasılat-ı sâfiye bervech-i zir bir tarzda hesap ve tayin edilecektir.

Nafia Vekâletince musaddak tarifeler mucibince liman, rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar, âlât-ı rafialar ve bilumum müştemilâtıyla sabit ve sabih, müteharrik vinçler ve gerek bahren ve gerekse imtiyaz hududu dâhilinde icra edilecek tahmil ve tahliye ve varant ve sigorta ücuratından liman hududu dâhilinde denizden kazanılan, istimlâk edilen veya emval-i emiriyeden olup şirkete devrolunan arazi ve bu arazi üzerine inşa edilen mebaninin icar ve fûruhtundan ve diğer bilcümle ücurat ve hâsılat mecmuundan,

Liman, rıhtımlar, doklar ve antrepolar, mağazalar, hidamat-ı umumiyyeye mahsus ebniye ile liman ve müştemilâtının bilumum tesisatı ve liman işletmesiyle hüsnühalde muhafazası için elzem olan âlât ve edevat-ı sabite, müteharrike, sâbihası, hulâsa liman Heyet-i Umumiyesiyle müştemilâtının tesisat ve tevsiatı ve işletilmesi için sahib-i imtiyaz tarafından tedavüle çıkarılan esham ve tahvilâtın faiz ve imha için ikraz olunan mebalîğ ile liman Heyet-i Umumiyesiyle müştemilâtının ve tesisatının işletme, idare ve hüsnühalde muhafazası masarifatı mecmuu tenzil edildikten sonra baki kalan meblâğ ve teferruatına ait hasılat-ı sâfiyeden ibarettir.

Ber-vech-i bâlâ hasılat-ı gayr-i sâfiye ve masarifatın müfredatı Hükûmet tarafından resmen teftiş edilecek ve bu hususta icap eden hesabat cetvelleri tanzim ve Nafia Vekâletine takdim kılınacaktır. Hükûmete tefrik edilecek ber-vech-i bâlâ yüzde yirmi beş hisse işbu hesabat cetvellerine müsteniden tefrik edilecektir.³

On Altıncı Madde- Sahib-i imtiyaz birinci kısım ameliyatın muvakkaten kabul olduğu tarihten itibaren müddet-i imtiyaziyenin hitamına kadar Nafia Vekâletinin tasdikine iktiran edecek olan tarifelere tevfikân ücret ahiz ve istifasına mezundur. Rıhtıma ve gümrüğe ve mağazalara ve antrepolarına ve mavnalara emtianın ihraç ve tahmiline müteallik bilcümle muamelât ve limanın imtiyazı dairesinde berren vuku bulacak münakalât ve vagonlara tahmil ve ihraç vesaire, limanın vesait ve müstahdemini vasıtasıyla icra edilecek ve sahib-i imtiyazın istihdam edeceği eşhas yirmi dördüncü maddedeki şeraiti haiz bulunacaklardır.

Liman ve rıhtım hidamat-ı nakliye, ihraciye ve tahmiliyesinde istihdam olunacak hamallar, hizmet-i müşterekkeyi deruhte etmiş olacaklarından bunlar şahıslarınca rüsumat ve sahib-i imtiyaz idarelerinin zaman ve emniyeti tahtında bulunacaklardır.

On Yedinci Madde- Sahib-i imtiyaz her nevi hasılat ve sarfiyat-ı şehriye cetvellerini komiser vasıtasıyla müteakip ayın on beşine kadar Nafia Vekâletine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin tarifler maddesinde gösterildiği surete tevfikân tanzim eyleyecektir.

On Sekizinci Madde- Gerek esnay-ı muharebede ve gerek vakt-i hazarda müctemian ve münferiden hareket eden asakir-i

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

berriye ve bahriye, jandarma ve polis efrat ve zâbitanıyla mekâtib-i âliye ve askeriye'nin şakirdanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin posta çantaları ve mahbusin ve mahkûmin ve miriye ait kâffe-i eşya ve Mersin Belediyesinin şehrin imar ve tezyinatına müteallik olarak celp edeceği malzeme ve eşya, rıhtımlardan meccanen mürur eyleyecek ve limana girecek Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin bilcümle⁴ sefain-i harbiyesi ve rüsumat karakol gemileri⁵ liman rüsumundan müstesna olacaktır.

On Dokuzuncu Madde- İmtiyazın müddet-i münkazi olduğunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, sahib-i imtiyaz veya makamına kaim olacak şirketin liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar, mağazalar, silolar ve denizden kazanılan, istimlâk edilen veya emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan araziden sahib-i imtiyaz veya makamına kaim olan şirket tarafından henüz satılmamış arazi, mebani ve müstemilâtı ve bilcümle âlât ve edavatı üzerinde olan kâffe-i hukukunu haiz olacak ve kâffesinin hasılatından istifade edecektir. Bilcümle liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar ve mağazalar ve denizden kazanılan, istimlâk edilen veya emval-i emiriyeden olup şirkete terk olunan araziden sahib-i imtiyaz tarafından henüz satılmamış olan arazi ve mebani ve müstemilâtıyla beraber sahib-i imtiyaz veya makamına kaim olan şirket tarafından hüsnühalde olarak meccanen ve kâffe-i düyun ve taahhüdattan vareste olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetine devr ü teslim olunacaktır. Alât ve edevat-ı müteharrike, âlât ve malzeme-i sâbiha ve menkule ve makinalar ile celp edilen sair levazıma gelince: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti onları şartnamenin on ikinci maddesi ahkâmına tevfikân mubayaa edecektir. Şayet imtiyazın mubayaasından sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti rıhtımlar, doklar, antrepolar ve mağazaların müctemian veya münferiden işletilmesini âhar bir şirkete ihaleyi

3 Sahib-i imtiyaz, Mersin Belediyesine ait olup liman inşası hasebiyle muattal olacak olan iskeleden almakta olduğu rüsum karşılığı olmak üzere yalnız rıhtım hasılatı gayr-i sâfiyesinin yüzde beşini her sene Belediyeye tediye edecektir (Encümenin ilâvesi)

4 Bahri ve havaî (Encümenin ilâvesi)

5 Ve Ticarî olmayan sefain-i emriye (Encümenin ilâvesi)

arzu buyurduğu takdirde sahib-i imtiyazın bu bapta şerait-i mütesaviye ile hakk-ı rüçham olacaktır.

Yirminci Madde- Devletçe lüzum görülürse işbu rıhtım ile liman ve müteferriatının icap eden mahallerinde her nevi istihkâmat inşa olunacak ve istihkâmatın bi'l-icap işlediği, yani fiilen şehrin veya limanın müdafaasında istimal olunduğu esnada rıhtım ve limanla müteferriatında cereyan eyleyecek her nevi muamelât Hükûmetçe tatil ettirilecektir. İşbu tatilin vuku veya devamından dolayı sahib-i imtiyazın veya yerine kaim olacak şirketin Hükûmetten zarar ve ziyan dava etmeye ve tazminat talep eylemeye asla hakkı olmayacaktır.

Şurası da mukarrerdir ki, işbu istihkâmat-ı hazarî hale irca olunduktan sonra mücehhez bulunsa dahi rıhtımın liman ve müteferriatının bilcümle muamelâtı kemakân cereyan eyleyecek ve istihkâmatın masarif-i inşaiyesiyle lede'l-iktiza hedmi masrafı taraf-ı devlete ait olacaktır.

Yirmi Birinci Madde- Esbab-ı mücbireden madut bir mâniin zuhuru tahakkuk etmeksizin şirket imalâtı natamam bıraktığı veya liman ile rıhtımlar, doklar, antrepolar ve mağazaların umur ve muamelâtını tatil eylediği veyahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdât-ı sairesini ifa etmediği halde hukuk-ı imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin onuncu maddesinde gösterildiği veçhile umur ve muamelât-ı mezkûrenin temini için Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti tarafından tedabir-i lâzime ittihaz buyurulacaktır. İnşaat ile arazi, âlât ve edevat ve cemedilen levazımat, müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi taraf-ı Hükûmetten zapt edilecektir.

Yirmi İkinci Madde- Sahib-i imtiyaz, masarifi kendisine ait olmak üzere muamelât ve hidamat-ı umumiye için tesisat-ı âtiyeyi dahi icra edecektir:

Evvelen: On ikinci maddede beyan olunan gümrük binasından maada vüsat ve cesametleri ve mekadiri Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi ile bade'l-müzakere takarrür ettirilecek veçhile gümrük müştemilâtı ve mağaza ve antrepoları inşa edilecektir. Yeni gümrük ve müştemilâtının Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesine teslimini müteakip müdüriyet-i mumailayhaya lüzumu kalmayacak olan ve el-yevm gümrük binası olarak kullanılan bina ile müştemilâtı sahib-i imtiyaz tarafından kullanılmak üzere ve bilâ-bedel müddet-i imtiyaziye nihayetine kadar sahib-i imtiyaza terk edilecektir.

Saniyen: Nafia Vekâletiyle bi'l-müzakere limanın tayin edilecek nukatında on ikinci maddede zikredilen karakolhaneden başka sevkiyat-ı askeriye ve bahriyeye, karantinaya, pasaport ve zabıtaya ve Nafia Vekâleti Komiserliğine ait binalar ile yolculara ve bagajlarına mahsus bir bahrî istasyon inşa edilecektir.

Salisen: Bahriye Dairesince lüzumu tahakkuk edecek liman fenerleriyle bunlara mahsus bir bina ve Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin sefain-i harbiyesi kömürlerinin iddiharına mahsus bir mahal dahi tesis kılınacaktır. Bu daireler ve mahallerin hüsnühalde muhafazası imtiyazın hitamına kadar sahib-i imtiyaza ait olacaktır.

Yirmi Üçüncü Madde- Tatbik edilecek tarife evvelâ Nafia Vekâletinin tasvibine iktiran edecektir.

Sahib-i imtiyaz tatbik edilecek tarifenin imkân nispetinde asgarisini tatbik edecek ve bu suret Mersin Limanı'nın ticareten, iktisaden inkişafı gayesine matuf olacak ve işbu tarife Bahrisefid'in Yafa ile İzmir ve bu limanlar beyrinde mevcut veyahut âtiyen yapılacak limanların tatbik edecekleri tarifelerden Hükûmetçe en müsait şeraiti câmi ve tarife intihap edilecek ve Mersin Limanı için tatbik edilecek tarife hiçbir veçhile işbu intihap edilen tarifenin fevkinde olmayacaktır ve kabul ve tasdika iktiran eden işbu tarife âzami tarife olacağından sahib-i imtiyaz işbu tarifeyi tenzil etmek hususunda muhtar olup ancak bu tenzilâtta mürsillerin cümlesi bilâ-fark istifade edecek ve bu bapta şartnamenin on dördüncü maddesine tevfiğ-i hareket eyleyecektir. Müddet-i imtiyaziye esnasında ber-vech-i bâlâ limanlardan herhangi birisi tarifelerinde umumi tenzilât icra ederse Mersin Limanı tarifelerice de aynı miktar tenzilât icra edilecektir. Müddet-i imtiyaziye esnasında ithalât ve ihracat emtiasından bazılarının muvakkaten veya daimi surette tenzilâtlı bir tarifeye tâbi tutulması Hükûmetçe arzu edildiği takdirde sahib-i imtiyaz ile bi'l-müzakere tenzilât miktarı kararlaştırılacaktır.

Yirmi Dördüncü Madde- Şirketin Hükûmetle vuku bulacak muhaberatı Türkçe olacaktır. Defatır, kuyudat ve bilcümle senedat ve muamelâtı Türkçe olarak ve birlikte Fransızca dahi yazılacaktır. Alâmet-i fârikalar Türkçe olacaktır. Memurîn ve müstahdemîn ve amele Türk olacaktır. Ancak şirket direktörlerinin ve Türkiye’de bulunamadığı takdirde Hükûmetin mezuniyet ve müsaadesiyle mütehassıs fen memurlarının ve işbaşılarının muvakkaten azami on sene için ecnebi tebaasından istihdamı caiz olacaktır. Bilecümle memurîn ve müstahdemîn Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince, tespit edilecek elbiseyi lâbis olacaktır.

Yirmi Beşinci Madde- Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asar-ı atika devletçe mevzu Nizamnameye tâbi olacaktır.

Yirmi Altıncı Madde- Sahib-i imtiyaz taahhüdât vakıasının icrasını teminen işbu mukavelenamenin imza ve teatisi tarihinden itibaren üç ay zarfında Hükûmetçe muteber bir bankaya veya nakden veyahut piyasa fiyatıyla esham olacak yirmi beş bin Osmanlı lirası kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki, esham tevdi ettiği takdirde tedenni-i fiyattan dolayı terettüp edecek noksanın ikmal edileceği banka tarafından taahhüt olunacaktır ve işbu mebaliğ ameliyatın Heyet-i Umumiyesi katiyen kabul olunduktan sonra iade edilecektir. Zikrolunan üç ay müddetin inkizasına değin sahib-i imtiyaz kefalet akçesi tevdi etmediği takdirde kendisine ihtara hacet kalmaksızın hakk-ı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Yirmi Yedinci Madde- Sahib-i imtiyaz işbu imtiyaznameden mütevellit kâffe-i hususatta Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin hâlihazır ve müstakbel bilumum kavanine riayete mecburdur.

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 11

Yirmi Sekizinci Madde- İşbu mukavelenameyle merbut şartnamenin icra veya tefsir-i ahkâmından dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle sahib-i imtiyaz beyninde yahut efrat meyanesinde tahaddüs edebilecek bilecümle ihtilafat ve münazaat Türk mahakim-i aidesi marifetiyle fasl ve rüyet olunacaktır.

Yirmi Dokuzuncu Madde- Muallimleri Maarif Vekâleti tarafından müntahap ve maaşatı sahib-i imtiyaza ait olmak üzere liman memur ve müstahdemîn çocuklarına mahsus ve bilâ-ücret olmak üzere bir mektebin küşadını sahib-i imtiyaz taahhüt eder.

Otuzuncu Madde- İşbu mukavelename iki nüshadan ibaret olarak bi’t-tanzim (...) tarihinde Ankara’da teati kılınmıştır.

Not

Mersin Limanı imtiyazını talep edenler 28 Mart 1933 tarihinde Nafia Vekâlet-i Celilesine takdim eyledikleri mektupla Mersin’de Türk mühendis ve fen memurlarının ameliyat-ı bahriyede temin-i tekâmülleri için bir mektep küşadını teklif etmişlerdir.

Masarif-i lâzimesi Mersin Liman Şirketi tarafından temin edilecek olan bu mektebin dersleri Paris Turuk ve Meabir Mektebi muallimlerinden Şinayder ve şürekâsı fabrikası Umur-ı Bahriye Müdür-i Umumisi Mojo grubunun müşavir mühendislerinden Möşyö Lui Püten tarafından talim ve idare edilecektir. Nazari dersleri, ameliyat ve tatbikat takip edecek ve bunlar liman tersanelerinde gösterilecektir.

Şartname

Birinci Fası

Harita ve Levayih ve İnşaat ve İmalât ve Edevat Beyanındadır

Birinci Madde- Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince sahib-i imtiyazın Nafia Vekâletine takdim edeceği harita ve levayih şunlardan ibaret olacaktır:

Evvelâ: Haritada irae kılınan (K) noktasından bed'e etmek üzere beş yüzde [bir] mikyasında limanın bir kıta harita-i umumiyesi tanzim edilecek ve işbu harita, sahilin ve ka'r-ı deryanın aralarındaki mesafe-i şakuliye birer metreden ibaret olmak üzere tesviye münhanilerini havi olacaktır.

İşbu haritada vücuda getirilecek imalât-ı sınaie ile imlâ edilecek mahaller, inşa olunacak antrepolar, hangarlar, gümrük ve polis binaları ve mebani-i saire ve muntazam kaldırımlar ile şoseler ve imal edilecek cetveller; lâğımlar ve parmaklıklar ve hutut-ı hadidiye ve sair bilcümle tesisat gösterilecektir.

Mezkûr haritanın ayrıca on binde bir mikyasına tahvil edilmiş bir nüshası da tanzim ve ita edilecektir.

Saniyen: Rıhtım, dalgakıran ve istinat duvarlarına, lâğımlara, caddelere, su mecralarına vesaireye ait olmak üzere numune profilleri verilecektir.

Salisen: Merdivenlerin, iskelelerin, lenger halkalarının, palamar babalarının vesairenin icabına göre yüzde bir yahut ellide bir mikyasında resimleri,

Rabian: Hububat mağazalarının ve hangarlar ile mebani-i sairesinin ve parmaklıkların icabına göre yüzde bir veyahut ellide bir mikyasında musattah ve makta ve cephe resimleri.

İşbu resimlere ikişer nüsha olarak projede gösterilen tertibat-ı esasiyenin esbab-ı mucibesini mübeyyin bir kıta muhtıra ilâve olunacak ve işbu muhtıraya evrak-ı âtiye leffedilecektir.

Evvelen: Tabiat-ı zemini anlamak ve vücuda getirilecek imalât-ı muhtelif temellerinin ne suretle tesisi lâzım geleceğini tayin eyleyebilmek üzere miktar-ı kâfi adette icra edilecek sondaj ameliyatını işar ve izah eylemek üzere bir kıta resim ile bir kıta rapor,

Saniyen: İnşa kılınacak liman civarındaki rüzgâr ve haryanlar ve sahil boyunca husule gelen rüsubatın cins, şiddet ve miktarını mübeyyin bir kıta rapor,

Salisen: Vücuda getirilecek imalât-ı muhtelifenin mukavemet hesapları,

Rabian: Hasılat-ı muhtemeleyi mübeyyin bir kıta rapor,

Hamisen: Vücuda getirilecek imalâtın tafsilâtıyla masarifi-i tesisiyeyi mübeyyin bir kıta keşifname.

İkinci Madde- İlk safhada icra edilecek ameliyat merbut haritada kırmızı renkle gösterilen dalgakıran seddin sekiz yüz metrelik bir kısmı ile rıhtımın beş yüz metre mahalli ve üç adet antrepo binalarıyla gümrük ve müştemilâtı ve karakolhane ve liman dairesinden⁶ ibaret olacak ve dalgakıran seddi başladığı (K) noktasının inde'l-icap mevkii şarka veya garba doğru bir miktar tebdil edilecek, diğer fûruatça dahi bazı tadilât, kati haritaların takdimi sırasında icra olunabilecek ise de tertibat-ı umumiye ihlâl edilmeyecektir. İşbu merbut haritada irae kılınan antrepo, depo ve mağaza gibi hidemat-ı umumiyye tahsis edilecek ve sahib-i imtiyaz tarafından ücret ahz ve istifa olunacak mebani vesairenin vüsat ve cesametleri ve miktarı harita-i katiye üzerinde tayin ve tespit edilecektir. Gümrük binası ve müştemilâtının ve karakolhane ve liman dairesinin⁷ keza miktarı ve vüsatleri harita-i mezkûre üzerinde tespit edilecektir. Limanın işletilmesi için ihtiyaç görülecek vesait ve edevat tesis edilecektir. Haritada görüldüğü veçhile şimalden cenuba doğru ve denizden kazanılacak arazinin arzı asgari olarak ber-vech-i ati olacaktır:

⁶ ve liman dairesinden (Encümenin ilavesi)

⁷ ve liman dairesinin (Encümenin ilavesi)

- A) A Kısımında (80) metre (Seksen)
- B) B Kısımında (35) metre (Otuz beş)
- C) C Kısımında (40) metre (Kırk)
- D) D Kısımında (200) metre (İki yüz)

Bâlâda muharrer arzları tecavüz edip denizden fazla arazi kazanmak sahib-i imtiyazın ihtiyarına bağlı olacaktır.

- D) D kısmından itibaren ve daha şarka doğru bir rıhtım boyunca suyun umku sekiz metre, “L” ile gösterilen doldurmanın boyunca suyun umku on ilâ on bir metre olacak ve liman derinliği sekiz metreden aşağıya olmayacak ve cenuba doğru gidildikçe derinlik tezyit edilecek ve harita üzerinde görüldüğü veçhile liman medhalindeki umk on dört metre olacaktır.

İkinci Safha-i İnşaatta:

- 1- Dalgakıran seddin mihverden alınan tul-i inkişafisi bin sekiz yüz metreye baliğ olacaktır.
- 2- Rıhtımlar ve yanaşma rıhtımlarının ve kömür rıhtımının tul-i inkişafileri mecmuu asgarî dört bin beş yüz metre olacaktır.
- 3- Yanaşma rıhtımlarının ve asıl rıhtım caddesiyle diğer caddelerin tul ve arzları ve bu rıhtımlar üzerinde inşa edilecek hangarların, alât-ı rafiaların, vinçlerin, demiryolu tefrişatının mahal ve tertibatı ve saire kâmil harita-i katiye üzerinde tayin ve tespit olunacaktır.

Gerek inşaat ve gerek müddet-i imtiyaziye esnasında limanın kum ve çamurdan vikayesi için sahib-i imtiyaz tarafından tedabir-i mukteziye ittihaz olunacaktır.

Merbut haritanın ihtiva ettiği inşaat, tertibatın keşf-i katiden sonra bazı mertebe tadili lüzumu tahakkuk ettiği halde tadilât-ı mezkûre Nafia Vekâletiyle bade'l-müzakere icra olunacaktır.

Üçüncü Madde- Sahib-i imtiyaz rıhtımlar ile teferruatının tesisinden naşı cereyanına hâlel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş su ile bilumum lâğımların kendi masarifine olarak denize akıtılmasını temin edecek ve bunun için yapılacak imalâtın kaide-i fenne tatbikan mahreçleri sahib-i imtiyazın teklifi üzerine Nafia Vekâleti tarafından tayin olunacaktır.

[Mabadi gelecek nüshada]

İlanlar

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına İktisat Vekili Mahmud Esad Beyefendi Hazretleriyle Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi namına bi'l-vekâle şirket-i mezbure Meclis-i İdare azasından Mösyö Edvar Dönari arasında akdedilen sulhu mutazammın Ankara Katib-i Adliliğince tanzim ve tasdik kılınmış olan 31 Mayıs 1339 tarihli mukavelenamenin beşinci maddesinde Haliç Şirketi namına vekâleten hareket eden Mösyö Dunari'nin vekâletname-i hususiyesinde akd-i sulh ve ibraya dair bir kayd-ı sarih

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

mevcut olmadığı cihetle aninkar münakit işbu sulhnamenin şirket Meclis-i İdaresinden tasdiki meşrut olmakla 4 Haziran 1339 tarihinde inikat etmiş olan şirketimiz Meclis-i İdaresince kiraat edilen marru'z-zikr mukavelename-i sulhiye ahkâmının kabul ve tasdikine karar verilmiştir.

13 Haziran 1339

Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi Meclis-i İdare Reisi Fernandes

Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi Meclis-i İdare Azasından M. Tikipat

Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi Meclis-i İdare Azasından Mösyö Dönari

Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi Meclis-i İdare Azasından Volipi

Bin üç yüz otuz dokuz senesi haziranının on üçüncü günü tarihiyle muvarrah olan işbu Meclis-i İdare kararnamesi zirine mevzu imzalar şahıs ve hüviyetleri dairece maruf Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi Meclis-i İdaresi Reisi Mösyö E. Fernandes ve Meclis-i İdare azaları Mösyö M. Tikipat ve Mösyö Dönari ve Mösyö L. Volipi'nin olup mündericatinı tamamen bi'l-kabul ikrar ve tasdik eyledikleri cihetle aynen defter-i mahsusa bi'l-kayt tasdik kılındı.

14 Haziran 1339

Beyoğlu Üçüncü Katib-i Adli

Servet Yesari

Mukavelename Sureti

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti İcra Vekilleri Heyet-i Celilesinin 19 Mayıs 1339 tarihindeki celsesinde kabul edilmiş olan 6/1067 numaralı kararnameye istinaden bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına İktisat Vekili Mahmud Esad Beyefendi Hazretleriyle diğer taraftan Dersaadet Haliç Vapurları Türk Anonim Şirketi namına 01 Mayıs 1339 tarihli ve Dersaadet Beyoğlu Üçüncü Katib-i Adliliğince tanzim ve tasdik olunmuş bir kıta vekâletnameyi haiz olan ve şirket-i mezkûre namına kâffe-i ukudat ve muamelatı akde mezun ve vekil bulunan şirket-i mezkûre Meclis-i idare azasından “Mösyö Edvar Dönari” arasında ber-vech-i zir akd sulh ve icra edilmiştir.

Evvela: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Haliç Şirketinin Harb-i Umumi zamanında mülga Harbiye Nezaretiyle münakit mukavelat-ı mahsusaya istinaden Türkiye Hükûmetinden talep etmekte olduğu bilumum mutalebat-ı nakdiyeye mukabil şirket-i mezkûreye işbu sulhnamenin tarih-i akdinden itibaren her sene müsavi miktarda taksitlerle tesviye edilmek ve bu suretle yedi senede tamamen ve işbu sulhnamenin akdi tarihinden itibaren senevi yüzde dört faizle beraber tesviye edilmek üzere yüz on beş bin Türk Lirası tediye etmeyi taahhüt ve kabul eder.

Saniyen: Haliç Dersaadet Vapurları Şirketi namına bi'l-vekâle hareket eden Şirket-i mezkûre Meclis-i İdare Azasından Mösyö Dönari şirket-i mezkûreye izafetle Türkiye Devletini gerek marru'z-zikr mülga Harbiye Nezaretiyle olan mukavelat-ı mahsusadan mütevellit mutalipten ve gerek tarih-i akd-i mukaveleye kadar sair kâffe-i hukuk ve deaviden ibra-yı âmm ile ibra eder. Galata ve İstanbul balık pazarları arasında iskele inşası hakkında atideki fıkra-i salise hükmü hariçtir.

Salisen: Haliç Dersaadet Vapurları Şirketinin 01 Haziran 1329 tarihli muaddel mukavelenamesinin altıncı maddesinin fıkra-i ahiresinde münderiç olduğu vecihle şirketin Galata ve İstanbul balık pazarları arasında vapur işletmek üzere iskeleler inşasına ait olan salahiyetine dair mutalibi şehremanetine ait bir keyfiyet olup bu hususta emanet-i mezkûre nezdinde mutalibini dermiyan edebilecektir.

Rabian: Şirketin 01 Haziran 1329 tarihli Muaddel Şartnamesinin on ikinci maddesinde muharrer olan tarife ücretleri Mülga İstanbul Hükûmetinin muvafakatıyla 15 Kanunisanı 1335 tarihindeki iki misli zam olunarak üç misline ve 08 Mayıs 1335'te bir misli daha zamla dört misline ve 17 Teşrinisanı 1335'te bir misli daha ilave olunarak beş misline baliğ olmakla 16 Mart 1336 tarihinden mukaddem olan işbu beş misil tarife-i haziranın Hükûmet-i Milliyece şimdilik devam-ı meriyeti kabul edilmiş ve işbu tarife hususunda İstanbul'daki şirket ve Hükûmet murahhaslarından mürekkep olarak müteşekkil Tarife Komisyon-ı Mahsusundan vürut edecek rapora nazaran tarifenin tenzil veya tezyidi icap edip etmediği hakkında Hükûmetçe bir karar itihaz olunabileceği karar etmiştir.

Hamisen: Şirket-i mezkûre namına bi'l-vekâle hareket eden Mösyö Dönari'nin marru'z-zikr vekâletname-i

mahsusiyesinde akd-i sulh ve ibra edebileceğine dair bir kayd-ı sarıh mevcut olmadığı cihetle an-inkâr münakit işbu sulhname şirket-i mezkûre Meclis-i İdaresinden tasdik ve İktisat Vekâletine ita olunduktan sonra meri olacak ve nihayet bir ay zarfında tasdik ve tevdi olunmadığı takdirde keenlemeyekun addedilecektir.

İşbu Sulhname iki varak üzerine nüshateyn olarak bi't-tanzim teati edilmiştir.

31 Mayıs 1339

Büyük Millet Meclisi Hükûmeti İktisat Vekili Mahmud Esad

Ankara'da Meşrutiyet Otelinde Mukim Haliç Dersaadet Şirketi Vekili ve şirket-i mezkûre Meclis-i İdare Azasından Mösyö Dönari

Muvacehemizde kıraat olunan işbu otuz bir mayıs sene bin üç yüz otuz dokuz tarihli nüshateyn sulhu mutazammın senet zirine mevzu imzalar, şahısları marufumuz Büyük Millet Meclisi Hükûmeti İktisat Vekili Mahmud Esad Beyefendi Hazretleriyle Ankara'da Meşrutiyet Otelinde müsafireten mukim Haliç Dersaadet Şirketi Vekili ve Şirket-i mezkûre azasından Mösyö Dönari Efendi'nin olup mündericatını şifahen kabul ve ikrar eyledikten sonra bizzat vaz eylediğini tasdik eyleriz.

31 Mayıs 1339

Muarriş Şahit: Nafia Vekâleti Elektrik Mühendisi Akil

Muarriş Şahit: Meşrutiyet Otelinde müsafireten mukim İstanbul Mühendis Mekteb-i Âlisi Muallimlerinden Mehmed Fikri

Umumi Numara: 11204

Hususi Numara: 6445

Vuku bulan talep ve müracaata binaen Büyük Millet Meclisi Hükûmeti İktisat Vekâlet-i Celilesi dairesine bizzat azimetle kıraat olunan işbu otuz bir mayıs sene bin üç yüz otuz dokuz tarihli nüshateyn sulhu mutazammın senet zirine mevzu imzalar-ı şahısları memuriyetimce maruf İktisat Vekili Mahmud Esad Beyefendi Hazretleriyle Ankara'da Meşrutiyet Otelinde müsafireten mukim Haliç Dersaadet Şirketi Vekili ve Şirket-i mezkûre Meclis-i İdare azasından Mösyö Dönari'nin olup mündericatını şifahen betemamuha kabul ve ikrar eyledikten sonra bizzat vaz eyledikleri cihetle aynen defter-i mahsusa bi'l-kayt bin üç yüz otuz dokuz sene-i maliyesi şehr-i mayısının otuz birinci perşembe günü tasdik kılındı.

15 Şevval 1341 ve 31 Mayıs 1339

Ankara Merkez Bidayet Mahkemesi

Katib-i Adli

Mehmed Hilmi bin Hüseyin

Dersaadet Beyoğlu Üçüncü Katib-i Adliliğinden 01 Mayıs 1339 tarih ve 2777/218 numaralı vekâletnamenin bir sureti ahz u hıfz olunmuştur.

31 Mayıs 1339

Ankara Merkez Bidayet Mahkemesi

Katib-i Adli

Mehmed Hilmi bin Hüseyin

İznik Gölü saydiye resmi 1340 senesi Martından itibaren dört sene müddetle ihale ve ilzam olunmak için

müzayedeye çıkarılmıştır. Ahvalin gayr-i müsait geçmiş olmasına rağmen dört senelik bedel-i sabıkı dört bin beş yüz yirmi bir lira olan bu resmin bu miktarda kalmış olabilmesi sebepleri sulhun tesisi üzerine tamamen zail olup tezayüdü imkânı hâsıl olmuş bulunmakla iltizama talip olanların mahalliye Bursa ve Ankara Düyun-ı Umumiye idarelerine müracaatları ilan olunur.

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 13

İstiklâl Mücadelesinde Sakatlanarak Malul Düşen Zabitan ve Efrat Esamisi

[Geçen Nüshadan Mâbad]

	Birinci Derece Adet	İkinci Derece Adet	Üçüncü Derece adet	Esbab-ı Fenniye Dolayısıyla Henüz Derecesi Tayin Edilemeyen Adet	Yekûn
Zabit	7	57	40	10	114
Nefer	37	436	594		1067

İstiklâl Harbinde malul kalan zabitan ve efradın bugüne kadar tespit olunan ve derece üzerinden miktarlarını müşir künye defterleri melfufen takdim kılındı. Bu esamiden başka olarak mahallerince mevki-i muameleye konulmuş olmakla beraber henüz evrak-ı resmiyesi Müdafaa-i Milliye Vekâleti devairine gelmemiş veya herhangi bir sebepten dolayı evrakı yollarda ziyaa uğramış veyahut hastanelerden taburcu edildiği hengâmede arıza-ı cerhiyesi tekaüdünü müstelzim görülmeyerek taburcu edilmiş iken mürur-i zamanla arıza-ı sabıkası teşeddüt ederek maluliyete munkalip olmuş ve her ne sebeple olursa olsun şimdiye kadar müracaat etmemiş maluller bulunabilmesi de çok muhtemeldir.

Henüz taht-ı tedavide bulunan bu kısım mecruhinin dereceleri netice-i tedavide tahakkuk edebileceği cihetle bunların dereceleri tayin olunmamıştır. Binaenaleyh esbab-ı maruza sebebiyle el-yevm mevcut “114” malul zabitan miktarının ihtiyaten “120” kabulüyle farkı olan altı adedinin ikinci dereceden kabulü ve “1067”ye balığ olan efrat miktarının “1300” kabulüyle onunun birinci, yüz binin ikinci mütebaki “123/1190”ın üçüncü dereceden kabulü muvafık görülmektedir. Mezkûr müstahak-ı taltif maluller ileride bu miktardan dîn zuhur ederse onlar için bütçeye konulacak para bittabi sarf edilemeyerek hazineye kalacaktır. Aksi takdirde salifü’z-zikr esbab-ı fenniyeden naşı az ve çok bir zaman sonra zuhur edeceği melhuz malullerin her biri veya birkaçı için devairce yeniden tahsisat talebine mecburiyet hâsıl ve bütçe ile devair ve Millet Meclisinin tekrar işgalini mucip olacağı maruzdur.

06.12.1339

Mühr-i Resmî

Müdafaa-i Milliye Vekâleti

Sıhhiye Dairesi

Süleyman Emin

Malul Efrat Defteri

Defter/1

Derece	Derece	Derece	Yekûn
1	2	3	

33	392	441	866

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
1	Gönüllü efrattan Müezzîn oğullarından Hasan oğlu Ömer Çavuş, Bursa Çekirge 1303	Betr-i sak-ı eyem ve eyser	1
2	Amasya'nın Sofuzade Mahallesinden Kara Müftü zade Tayyib oğlu Mehmed Ali, 1303	Betr-i sakeyn	1
3	Garbi Karaağaç Hayriye Karyesinden Hacı Ali oğullarından Ahmed oğlu Ferhad 1291	Tesmim-i umk-ı mafsaleyn-i kademeyn	1
4	Niğde Nokta Efradından Şeyh Ali oğullarından Mahmud oğlu Mustafa, Ankara 1301	Lekeli humma neticesi betr-i sakeyn	1
5	Süvari 35. Alay efradından Mehmed oğlu Fettah, Siird 1308	Her iki gözü a'mâ	1

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
6	Sevkiyat Efradından Ahmed oğlu Mustafa, Kengiri 1334	Sol gözde kesafet, sağ göz rüyetten mahrum	1
7	135. Alay 2. Tabur Makinalıdan Hasan oğlu İbrahim, Tefenni 1314	Betr-i sakeyn	1
8	24. Fırka Alay İstihkâm Bölüğü Efradından Yusuf oğlu İsmail, Kalecik 1312	Her iki göz mefkut	1
9	4. Fırka 40. Alay 11. Bölük Efradından Eyüb oğullarından Süleyman oğlu Ömer, Düzce 1313	Lekeli humma neticesi betr-i sâkeyn	1
10	Şarkışla efradından Osman oğlu Ali Osman Tosya, 1297	Betr-i sakeyn	1
11	Kalecik Kazasının Yahşihan Karyesinden Kulaksız oğullarından Ali oğlu Mustafa, 1300	Sağ ve sol göz rüyetten mahrum	
12	14. Fırka 30. Alay 3. Tabur Bölük İmamı İsmail oğlu Halil, 1308	Sol gözü harap, sağ gözü telkin-i cism-i zücaci dolayısıyla rüyetten mahrum	1
13	57. Fırka 39. Alay 1. Tabur 3. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Ahmed, Karaman 1306	Her iki gözü a'mâ	1
14	11. Fırka 11. Alay 2 Tabur 5. Bölük neferi Kütahya'nın Tavşanlı Şubesinden Kör Ağaç Karyesinden Ahmed oğlu Veli, 1315	Betr-i sakeyn	1
15	5. Fırka 15. Alay 7. Bölük Neferi Yukarı Leşbe Karyesinden Böcek oğullarından Hüseyin oğlu Hüseyin Çavuş, Fatsa 1311	Betr-i sakeyn	1

16	24. Fırka 143. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Elmalı Faş Çiftlik Karyesinden Mehmed oğlu Hüsnü, 1312	Her iki gözü de madumiyet-i rüyet	1
17	41. Fırka Sahra Topçu Adana Sağ Cenah Müfrezesi Efradından Ahmed oğlu Ahmed, İnegöl	Sağ gözü harap rüyetten mahrum sol gözü dahi bi'l-ihtilat madum hükmünde	1
18	40. Alay 3. Tabur Neferi Kamil oğlu Emin, Kastamonu	Her iki göz rüyetten kâmilten mahrum	1
19	32. Alay 1. Tabur Neferi Yusuf oğlu Cemal, Reşadiye	Sol göz ihraç, sağ göz rüyetten hemen mahrum	1
20	1. Fırka 5. Alay 3. Tabur Neferi Çorum Elvan Çelebi Karyesinden Bekir oğlu Ahmed	Her iki taraf-ı sakının betri	1
21	24. Fırka İstihkâm Bölüğünden Yusuf oğlu İsmail, Kalecik	İki göz rüyetten mahrum	1
22	Süvari 72. Alay Ali oğlu Şah İsmail, Yozgat	Her iki rüyetten mahrum	1
23	3. Fırka 11. Kafkas 2 Tabur Mehmed oğlu Abdullah, Kayseri	Her iki taraf fahzından (betr-i fahzeyn)	1
24	5. Fırka 13. Alay 3. Tabur Efradından Mustafa oğlu Osman, Tokat	Her iki göz rüyetten mahrum	1
25	5. Fırka Kafkas 13. Alay 2. Tabur Neferi Hacı oğullarından Mustafa oğlu Osman, Tokat	Her iki göz rüyetten mahrum	1
26	5. Fırka 10. Alay 3. Tabur Efradından İbrahim oğlu Mustafa, Kalecik	Sol göz rüyetten mahrum, sağ göz dahi viladi mahrum	1
27	Karaağaç Topçu Mühimmat Anbarı Efradından Mehmed oğlu Hüseyin, Çubuk	Betr-i fahz-ı eyemen ibham-ı muştıye tesmim	1
28	11. Fırka 70. Alay 2. Tabur Neferi Ahmed oğlu Veli, Kütahya 1315	Betr-i sakeyn	1
29	Antep Şubesinden Mehmed oğlu Ataş, Antep 1309	Her iki göz rüyetten mahrum	1
30	4. Fırka Karargâh Efradından Süleyman oğlu İbiş, Çorum 1314	Betr-i sakeyn	1
31	Mevki-i Müstahkem 57. Fırka 176. Alay 1. Tabur 1. Bölük Kasım oğlu, Palu 1314	Her iki göz rüyetten mahrum	1
32	12. Fırka 36 Alay 3. Tabur 11. Bölük ali oğlu Halil, Isparta 1309	Betr-i sak-ı eyemen ve betr-i muştı-i eyser	1
33	Diyarbakır Vilâyetinin Ali Paşa Mahallesinden Hacı Ahmed oğlu Mustafa, 1313	Cerha neticesi gözleri rüyetten mahrum	1
1	61. Fırka 19. Alay 3. Tabur 1. Bölük Köse oğullarından Mustafa oğlu Kâşif, Çarşamba 1316	Betr-i fahz-ı eyemen	2
2	5. Fırka Kafkas 13. Alay 3. Tabur 1. Bölük Vezirköprü'nün Firar Karyesinden Ahmed oğlu Kâmil, 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
3	Gaziantep Kurbültüccar Mahallesinden Milis Efradından Mustafa oğlu Yunus, 1319	Betr-i sak-ı eyser	2

4	Kudretli Cebel Bataryası 41. Alay 2. Tabur 5. Bölük Efradından Yenihan muhacirlerinden Abdulkerim oğlu Hacı Reşid Nurani, 1313	Betr-i fahz-ı eyser	2

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
5	15. Fırka 43. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Nevşehirli İğneci oğullarından Mehmed oğlu Süleyman, 1301	Betr-i fahz-ı eyser	2
6	14. Fırka Hücum Taburu 3. Bölük Efradından Konya'nın Hacı Ali Ağa Mahallesinden Kazak oğullarından Hacı Ali oğlu Mustafa, 1310	Betr-i adud-ı eyser	2
7	7. Fırka Hücum Taburu Efradından Hanife oğullarından Hasan oğlu Mustafa Çavuş, Cidde 1309	Betr-i fahz-ı eyemen	2
8	Gönüllü Efrattan Hasan oğlu Ömer, Bursa Çekirge 1303	Betr-i sak-ı eyemen	2
9	7. Fırka 2. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Konya'nın Kerim Dede Mahallesinden Ahmed oğlu Ali	Betr-i fahz-ı eyser	2
10	Gaziantep Milis Efradından Kurt Kozanlı Mahallesinden Mehmed oğlu Arif, 1307	Betr-i fahz-ı eyemen	2
11	23. Fırka 68. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Muğla'nın Denizli Karyesinden İnce oğullarından Mehmed oğlu Ali, 1311	Betr-i fahz-ı eyemen	2
12	6. Fırka 50. Alay 2. Tabur 6. Bölük Efradından İsmail oğlu Süleyman Çavuş	Tesmim-i mafs-ı minkab-ı eyemen	2
13	41. Fırka 12. Alay 1. Tabur 3. Bölük Efradından Deli Mehmed oğullarından Satılmış oğlu Süleyman, 1302	Betr-i fahz-ı eyser	2
14	11. Fırka Hücum Taburu 2. Bölük Efradından Mustafa oğlu Hasan, İzmit 1310	Betr-i sak-ı eyser	2
15	4. Fırka 42. Alay 2. Tabur 7. Bölük Efradından Osman oğlu Hasan, Maraş 1310	Taraf-ı süfli-i eyser kısmen madum hükmünde	2
16	4. Fırka 9. Alay 1. Tabur 3. Bölük Efradından Yahya oğlu Halil, Konya Ereğlisi 1325	Betr-i adud-ı eyemen	2
17	Piyade 14. Fırka Hücum Taburu 1. Bölük Efradından Haymana Kazasının Hakılar Dere Karyesinden Abdullah oğlu Osman Selim, 1302	Mafs-ı mısamü'l-yed-i eyemen	2
18	7. Fırka Sahra Bataryası 1. Tabur 1. Bölük Kör Kâhya oğullarından Ali oğlu Ahmed, Isparta 1313	Ziya-ı ayn-i eyser	2

19	3. Fırka 91. Alay 2. Tabur 6. Bölük Efradından Kayseri Ömer Hacı Karyesinden Ali oğlu Mehmed Çavuş, 1311	Betr-i fahz-ı eyemen	2
20	4. Kolordu Topçu Taburunun Obüs Batarya Efradından Mehmed oğlu Mehmed, Tarsus 1304	Betr-i sak-ı eyemen	2
21	Süvari 54. Alay 3. Bölük Efradından Hüseyinler Karyesinden Mustafa oğlu Ahmed, 1314	Betr-i adud-ı eyemen	2
22	Maraş Kuva-yi Milliye Efradından Mehmed oğlu Mehmed, Maraş 1318	Betr-i fahz-ı eyemen	2
23	Dayimesud Kuva-yi Milliye Müfrezesi Makinalı Tüfek Efradından Hüseyin oğlu Osman, Trabzon 1313	Betr-i fahz-ı eyemen	2
24	12. Fırka 26. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Cibraklı Mehmed oğlu Hüseyin, 1311	Betr-i adud-ı eyemen	2
25	24. Fırka 3. Tabur 11. Bölük Neferi Ali oğlu Hüseyin, Göynük 1315	Betr-i adud-ı eyemen	2
26	Topçu 16. Alay Mehmed oğlu Rasim, Bozkır 1306	Betr-i fahz-ı eyser	2
27	12. Fırka 36. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Süleyman, Muğlalı 1315	Betr-i said-i eyser	2
28	5. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Mustafa oğlu Bekir, Osmancık 1315	Betr-i said-i eyser	2
29	1. Fırka 5. Alay 1. Tabur 1. Bölük Numan oğlu Hüseyin Kastamonu, 1303	Her iki eli madum hükmünde	2

[Mabadi gelecek nüshada]

**30 Kânunusani 1340 Tarihinde İctima Eden Muhassasat-ı Zatiye
Encümeninde Tahsis Olunan Maaşat**

Mikdar-ı Maaşı	[Unvan/İsim]	[Durumu]
104	Galatasaray Lisesi Müezzini Mehmed Şakir Efendi	Tekaüt
126	Garbi Karaağaç Düyun-ı Umumiye Kolcusu Ahmed Ağa	Tekaüt
330	Mülga Maliye Nezareti Memurin Müdüriyeti Evrak Kalemi Ketebesinden Mehmed Nihaleddin Efendi	Tekaüt
813	Elaziz Sultanisi Ulum-ı Diniye Muallimi Hacı Tevfik Efendi	Tekaüt
147	Bursa Düyun-ı Umumiye kolcularından Hacı Hakkı Efendi	Tekaüt
271	Adana Muhasebe-i Hususiye Tarik Tahakkuk Kâtibi Halil Şevki Efendi	Tekaüt
89	Maraş Posta ve Telgraf Çavuşu Hüseyin Hüsnü Ağa	Tekaüt
686	Bolu Kadısı Ahmed Hulusi Efendi	Tekaüt
1107	Van Ziraat Bankası Müdürü Süleyman Hilmi Efendi	Tekaüt
1226	Darülhilafetülaliyye Sahn Medresesi Müdür-i Umumisi Ali Rıza Efendi	Tekaüt
298	İzmit Ereğlisi Düyun-ı Umumiye Memuru Hüseyin Hüsnü Efendi	Tekaüt
103	Karacabey Çiftlikleri Korucusu Ali Ağa	Tekaüt

1080	İzmir Gureba Hastanesi Sertabibi Hasan Enver Bey	Tekaüt
303	İstanbul Rüşumat Başmüdüriyeti Muayene Memuru Hasan Efendi	Tekaüt
124	Niğde Lisesi İmamı Hüseyin Efendi	Tekaüt
181	Armudlu Rüşumat Kolcusu Ahmed Hilmi Efendi	Tekaüt
314	Ergani İdadisi Muallimîn-i Sabıkasından Cafer Efendi	Tekaüt
317	Mekteb-i Mülkiye Tahkik Memur-ı sabıkı Mehmed Ali Efendi	Tekaüt

4 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Mikdar-ı Maaşı	[Unvan/İsim]	[Durumu]
139	Demirköy Kazasının Karacadağ Orman Bekçisi Mustafa Efendi	Tekaüt
630	Rize Düyun-ı Umumiye Müdürü İbrahim Efendi	Tekaüt
300	Araç Kazası Mal Müdürü Hasan Tahsin Efendi	Tekaüt
200	Sivrihisar Nüfus Memuru Halil İbrahim Efendi	Tekaüt
1333	Etfal Hastanesi Sertabib-i sabıkı Bahaeddin Bey	Tekaüt
300	Malkara Muhasebe-i Hususiye Memuru Süleyman Sıdkı Efendi	Tekaüt
567	Urfa Muhasebecisi Ruşen Sabri Bey	Tekaüt
100	İzmir Polis memurlarından Ali Osman Efendi	Tekaüt
96	Sükud Kazası Mal Müdür-i esbakı Arif Efendi Kerimesi	Aile
356	Bayezid dersiamlarından Hüseyin Hamid Efendi Ailesi	Aile
113	Ustrumca Vakıf Ormanları Sel Bekçisi Mehmed Refik Efendi Ailesi	Aile
40	Eğridir Nahiyesi Tahrirat Kâtibi Yusuf Ziya Efendi Ailesi	Aile
160	Halfeti Maliye Sandık Emmini Mehmed Rıza Efendi Ailesi	Aile
178	İstanbul Evkaf mahkemesi Evrak Memuru Mehmed Aziz Efendi Ailesi	Aile
240	Şirvan Kazası Mahkeme Azasından Mehmed Şükrü Efendi Ailesi	Aile
310	Düyun-ı Umumiye Balıkhane Müdüriyeti Tediye Kâtibi Mehmed Cemal Efendi Ailesi	Aile
200	Mürsel Kazası Maliye Sandık Emmini Hakkı Efendi Ailesi	Aile
200	Akçaova Nahiye Müdürü Ömer Lütfi Efendi Ailesi	Aile
200	Amasya Düyun-ı Umumiye Müskirat Memuru İbrahim Efendi Ailesi	Aile
209	Fethiye Muhasebe-i Hususiye Memuru Şükrü Efendi Ailesi	Aile
61	Cizre Posta ve Telgraf Müdürü Mustafa Asım Efendi Ailesi	Aile
712	Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi müfettişlerinden Mehmed İzzet Beyefendi Ailesi	Aile
95	Mülga Ziraat Bankası Muhasebe Refik-i Sanisi Mehmed Kemal Efendi Ailesi	Aile
120	Garbi Karaağaç Kazası Maliye Tahsildarı Ali Efendi Ailesi	Aile
120	Çivril Kazası Süvari Tahsildarı Ali Ulvi Efendi Ailesi	Aile
113	İstanbul Telgraf Makinisti Mehmed Cemil Efendi Ailesi	Aile
344	Ağros Nahiyesi Müdürü Hamdi Efendi Ailesi	Aile
120	İstanbul Polis Komiser Muavinlerinden Ferhad Efendi Ailesi	Aile

218	Ordu Düyun-ı Umumiye Memuru Şevket Efendi Ailesi	Aile
367	Hamalcılar Reisi Mehmed Nureddin Ailesi	Aile
240	Bozok Merkez Tapu Kâtibi Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
80	İstanbul'da Nusretiye Cami-i Şerifi Kürsü Şeyhi Murad Efendi Ailesi	Aile
115	Nordus Nahiyesi Müdürlüğünden Mütেকait Mehmed Hamdi Efendi Ailesi	Aile
160	Köçek Köy Rüsumat Muhafaza Memuru Mehmed Efendi Ailesi	Aile
934	Mülga Meclis-i Maliye Azasından Mütেকait Mustafa Şeref Bey Ailesi	Aile
150	Eğridir Müstantikliğinden Mütেকait Raif Efendi Ailesi	Aile
443	İlgın Kaymakamlığından Mütেকait Hasan Halis Bey Ailesi	Aile
152	Taşlıca Tahrirat Müsevvitliğinden Mütেকait Süleyman Efendi Ailesi	Aile
211	İzmir Telgraf Başmüdüriyeti Kitabından Mütেকait Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
160	Görel Maliye Tahsildarlığından Mütেকait Osman Efendi Ailesi	Aile
200	Denizli Telgraf Müdürlüğünden Mütেকait Süreyya Efendi Ailesi	Aile
40	Mamuratülaziz Muvassalı Mehmed Yaşar Efendi Ailesi	Aile
634	Mülga Evkaf Nezareti Kalem-i Mahsus Ketebesinden İbrahim Edhem Ailesi	Aile
69	Yeni Camii Paket Postanesi Mübadele Başmemuru Mehmed İhsan Efendi	Aile
50	Galata Müskirat Resm Mubassırı Hasan Efendi Ailesi	Aile
40	Kosova Polis Emniyet ve Hesap Memurluğundan Mütেকait Ramiz Şevki Efendi Kerimesi	Aile
70	Eşen Muhafaza Memuru İzzet Efendi Zevcesi	Aile
74	Keşan Orman Memuru Eşref Efendi Kerimesi	Aile
156	Kavala Kaymakamı Said Efendi Kerimesi	Aile
43	Sürmene Düyun-ı Umumiye Memuru Osman Servet Efendi Kerimesi	Aile
184	Mülga Maliye Nezareti Sicill-i Ahval Kalemi Mümeyyizi Ali Haydar Efendi Zevcesi	Aile
41	Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi İstatistik Kalemi Ketebesinden Mehmed Rüşdü Efendi Zevcesi	Aile
136	Midilli Düyun-ı Umumiye Tahrirat Kâtibi Hüseyin Şevki Efendi Kerimesi	Aile
57	Haleb Emlak-ı Emiriye Müdürü Hafız Mehmed Nuri Efendi Kerimesi	Aile
473	Mülga Posta ve Telgraf Nezareti Meclis Azasından Mehmed Nureddin Bey Kerimesi	Aile
388	Bilad-ı Hamse Mevalisinden İmam zade Mehmed Hamid Efendi Kerimesi	Aile
40	Hemşehir Nahiyesi Tapu Memuru Müteveffa Rıfat Efendi Kerimesi	Aile
40	Muğla Polis memurlarından Mustafa Kerimesi	Aile
19	Sivas Evkaf Müdürü Nuri Efendi Ailesi	Tashiha zam
58	Kırkkilise Defter-i Hakanî Memuru Hüseyin Şevki Efendi Ailesi	Münakaleten zam
39	Bursa Muhasebe-i Hususiye Varidat Kâtibi Ahmed Hilmi Efendi Ailesi	Münakaleten zam

32	Kütahya Müftüsü Hasan Fevzi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
15	Ticaret ve Ziraat Nezareti İstatistik Ketebesinden Cemal Bey Ailesi	Münakaleten zam
159	Bingazi Naibi Mehmed Efendi Ailesi	Münakaleten zam
82	İzmit Vergi Başkâtibi Abdullah Şevket Efendi Ailesi	Münakaleten zam
37	İstanbul Bezmialem İnas Sultanisi Muallimlerinden Mehmed Sadık Efendi Ailesi	Münakaleten zam
23	Van Nüfus Başkâtibi Kemal Bey Ailesi	Münakaleten zam
23	Polis Memurlarından Hafız Hakkı Efendi Ailesi	Münakaleten zam
41	Manisa Vergi Başkâtibi İsmail Hakkı Efendi Ailesi	Münakaleten zam
62	İstanbul Fatih Belediye Etıbbasından Mehmed Faruk Efendi Ailesi	Münakaleten zam
750	Kozan Tahrirat Kalemi Mümeyyiz-i Sanisi Emin Efendi Ailesi	İkramiye
400	Kargı Nahiyesi Müdür Vekili Hüseyin Efendi Ailesi	İkramiye
100	İstanbul İhracat Gümrüğü Kapı Memur Refik-i sabıkı Hasan Efendi	Mazuliyet
650	İstanbul Vilâyeti Bandrol Memuru Mehmed Rıfat Efendi	Mazuliyet
333	Reşadiye Malmüdür-i sabıkı Hacı Nuri Efendi	Mazuliyet
750	Kırcabey Çiftliği Muhasebe Memuru Mehmed Halid Efendi	Mazuliyet
100	Bolu Devrek Sarnuş Mevkii Bekçibaşısı Mehmed Vasfı Efendi	Mazuliyet
250	İstanbul Defterhane İdaresinde Haciz Memuru Mehmed Celaleddin Efendi	Mazuliyet
400	İstanbul Postanesi Şehir Dairesi Memuru Mustafa İsmet Efendi	Mazuliyet
625	Mülga Nafia Nezareti Demiryolları Heyet-i Hesabiye Müdürü Yusuf Ziya Efendi	Mazuliyet
466	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti Çekirge Malzeme-i İtlafiyesi Memuru Mehmed Kemal Efendi	Mazuliyet
583	Mülga Nafia Nezareti Mutemedi Mehmed Cemil Efendi	Mazuliyet
166	Dersaadet Vefa Erkek Lisesi İmamı Mustafa Hamid Efendi	Mazuliyet
175	Bilecik Piyade Tahsildaranından Abdullah Hilmi Efendi	Mazuliyet
100	İspir Kazası Mahkemesi Muhzır-ı sabıkı Şevket Efendi	Mazuliyet
1250	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Defter-i Kebir Mümeyyizi Azmi Efendi	Mazuliyet
333	Erzurum Polis Hesap Memuru Hüseyin Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi Muhasebe Şubesi Masraf Kâtibi Mehmed Efendi	Mazuliyet
208	İstanbul İhracat Gümrüğü Muayene Memuru Mehmed Muharrem Efendi	Mazuliyet
216	İstanbul Sahil Muhafaza Memuru Mehmed Şevket Efendi	Mazuliyet
500	İstanbul Postanesi Mersule Baş Memur-ı sabıkı Abdullah Cemil Efendi	Mazuliyet
100	Ovacık Orman Cibayet Memuru Necati Efendi	Mazuliyet
333	İstanbul 2016 Numaralı Polis Memuru Ahmed Tevfik Efendi	Mazuliyet
3000	Dâhiliye Vekâleti Memurin ve Sicil Müdür-i Umumi-i sabıkı Mehmed Salih Efendi	Mazuliyet
266	İkinci Ordu Sahra Posta Memuru Mehmed Salih Efendi	Mazuliyet

583	Mülga Divan-ı Muhasebat İkinci Sınıf mümeyyizlerinden Ali Atf Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Dâhiliye Nezareti Şifre Kalemî Ketebesinden Osman Efendi	Mazuliyet
125	Mülga Hariciye Nezareti Kavaslarından Mustafa Ağa	Mazuliyet
500	Washington Sefarethanesi Muhafaza Memuru Mehmed Ali Efendi	Mazuliyet
583	Mülga Divan-ı Muhasebat Sınıf-ı Sani mümeyyizlerinden Sadık Efendi	Mazuliyet
333	Şehit Muhtar Bey Mektebi Muallimlerinden İsmail Hakkı Efendi	Mazuliyet

Ankara Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>8 Receb 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>14 Şubat 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 57 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numara: 400

15 Mayıs 1335 Tarihinden İtibaren Cidal-i Milliye İştirak Edip Muhtelif Milli Cephelerde veya Dâhili İsyanların İtfasında Bilfiil Hizmet Ederek Fevkalade Yararlık Gösterenlerin Takdirname veya Bir Derece Terfi Suretiyle Taltiflerine ve Bunları İdare Eden Müdafaa-i Hukuk Reis ve Azalarıyla Mücahit ve Mücahidelere İstiklâl Madalyası İtasına Dair Kanun

Birinci Madde- 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Cidal-i Milliye iştirak edip muhtelif milli cephelerde veya dâhili isyanların itfasında bilfiil hizmet ederek fevkalade yararlık gösterdikleri o zamanki milli cephe veya mıntuka veya fırka kumandanlarından veyahut o zaman ki Heyet-i Milliye veya hükûmet-i mahalliyelerden yapılacak tahkikatla sabit olacak olan berri, bahrî, jandarma, muvazzaf, mütekait, ihtiyat ümera ve zabitanndan Cidal-i Milli nihayetine kadar fevkaladeden terfi etmemiş olanlar bir defaya mahsus olmak üzere hizmetlerinin derecesine göre takdirname ile veya bir derece terfi suretiyle taltif edilirler ve bu şeraiti haiz millî kumandan ve rüesa ile mücahit ve mücahidelere ve bunları idare eden Müdafaa-i Hukuk Reis ve azalarına, hizmet-i vataniyelerine mukabil bir kıta İstiklâl Madalyası verilir.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Erkân-ı Harbiye-i Umumiye, Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

17 Cemaziyelahir 1342 ve 24 Kânunusani 1340

Numara: 401

Muallimîn ve Talebenin Askerlikten Tecilleri Hakkındaki 21 Şubat 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Madde 1- Muallimîn ve talebenin askerlikten tecilleri hakkında 21 Şubat 1337 tarihli Kanunun birinci maddesi ber-vech-i ati tadil olunmuştur:

Muayene-i intihaiyelerinde ber-vech-i zîr mekâtib ve medariste tahsilde oldukları tebeyyün edenler sene-i âtiyeye terk olunurlar:

- (A)- Bilumum resmi mekâtib-i âliye ve liselerde veya bu derecede olduğu Maarif Vekâletinden veya Maarif müdüriyetlerinden musaddak mekâtib-i âliye ve tâliye sınıflarında müdavim oldukları tebeyyün edenler,
- (B)- Derecat-ı tahsil itibariyle (A) fıkrasında muharrer mekâtib-i âliye ve tâliye derecesinde bulunduğu Maarif Vekâletinden musaddak mekâtib-i ecnebiye veya hususiyede tahsilde olduklarına dair ibraz edecekleri şahadetname veya tasdiknameleri mezkûr Maarif Vekâlet veya müdüriyetlerinden musaddak bulunanlar,
- (C)- Darülhilâfe medreselerinin tâli ve âli kısmında tahsilde bulundukları medrese müdürleri tarafından ve medaris-i ilmiyenin dördüncü sınıfında tahsilde bulundukları mahallî encümen-i ilmileri tarafından musaddak olanlar,

Madde 2- Birinci maddede muharrer mekâtib veya medariste tahsilde bulunmaları dolayısıyla sene-i âtiyeye terk olunanların ertesi sene Ahz-ı Asker Meclisince ahvalleri tetkik olunur. Tahsile devam edenler kemakân sene-i âtiyeye terkedilir. İkmal-i tahsil veya terk-i tahsil edenlerin veya mektep ve medreseden ihraç olunanların derecat-ı tahsillerine nazaran haklarında ber-veçh-i âti muamele ifa kılınır:

Liseyi veya muadilini veya medaris-i ilmiyenin sekizinci ve darülhilâfenin tâli kısmını ikmal etmiş olanlar hizmet-i maksureye tabidirler. Bu derece tahsilleri ikmal etmemiş olanlar hizmet-i tamme-i askeriyelerini ifaya mecburdurlar.

Madde 3- Mükellefiyet-i Askeriye Kanunu muvakkatinin 42'nci maddesinin işbu kanuna mugayir ahkâmı mülğadır.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Cemaziyelahir 1342 ve 26 Kânunusani 1340

Tayinler

Sıhhiye Vekâleti

Doktor Mehmed Raik Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Aksaray Hükûmet Tababetine, Doktor Mehmed Nazım Efendi Bergama Hastanesi Sertabip ve Operatörlüğüne, Gerede Hükûmet Tabibi Hüseyin Fevzi Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Bolu Merkez Hükûmet Tababetine, Karaman Hükûmet Tabibi İsmail Ferhad Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Sultaniye Merkez Hükûmet Tababetine, Bursa Hükûmet Tabibi İbrahim Feyzi Efendi İnegöl Belediye Tababetine, Of Hükûmet Tabibi İsmail Saib Efendi vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Doktor İzzet Muhtar Efendi iki bin beş yüz kuruşla Alaşehir Hükûmet Tababetine, Doktor Receb Şefik Efendi iki bin beş yüz kuruşla Trabzon Hastanesi Operatörlüğüne, İstanbul Bakteriyoloji asistanlarından Mehmed Hami Efendi iki bin beş yüz kuruşla Uşak Gureba Hastanesi Bakteriyologluğuna, Doktor Fazıl Doğan Efendi Ayvalık Belediye Tababetine tayin edilmişlerdir.

Dâhiliye Vekâleti

Gönen Kaymakamı Mahir Bey'in Bandırma Kaymakamlığına nakliyle Gönen Kaymakamlığına Eceabad Kaymakamı Rıfat ve Eceabad Kaymakamlığına Mustafa Paşa Kaymakamı Nureddin, Akdağ Madeni Kaymakamı Şükrü Bey'in azliyle yerine Mekteb-i Mülkiye mezunlarından Raif, Yenişehir Kaymakamı Rasim Bey'in azliyle yerine Mekteb-i Mülkiye mezunlarından Muhyiddin, İslahiye Kaymakamlığına Sultaniye Kaymakam-ı sabıkı Adil, Behisni Kaymakamlığına Mekteb-i Hukuk mezunlarından Neşet, Pervari Kaymakamlığına Eleşgird Kaymakam-ı sabıkı Mahmud Celaleddin, Üsküdar Valiliği Vekâletine Adalar Kaymakamı Süleyman Beyler nakil ve tayin ve Demirköy Kaymakamı Vahib ve Ezine Kaymakamı Şevket Beyler becayiş edilmiş ve Kastamonu Tahrirat Müdürü Basri Bey'in azliyle yerine Eskişehir Tahrirat Müdürü Şinasi Bey tayin kılınmıştır.

Tamimler

Maliye Vekâleti Muhasebe-i Umumiye Müdüriyetinden:

Umur-ı mühimme ve müstacele için taşra mal sandıklarınca Usul-i Muhaseb-i Umumiye Kanununun 32 ve 34'üncü maddeleri mucibince verilecek avanslar hakkında mukaddema yazılan 8 Ağustos 1327 tarihli ve 539 numaralı Tahrirat-ı Umumiye ile

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

tayin olunan avans miktarları hal-i hazırdaki galâ dolayısıyla devairin ihtiyacat-ı müteferrika ve müstacelesini temine kâfi olmadığı cereyan eden muhaberattan anlaşılmış olduğundan salifü'z-zıkr avans miktarının beş misli tezyidi ve muhasib-i mesulün teşkilatı yapılmayarak sarfiyatı mal sandıklarınca icra edilecek olan mıntikalarda Mübadele, İmar ve İskân umuru için verilecek avans miktarının da muhasib-i mesulün teşkilatı yapılan mıntikalarda kıyasen kaza ve vilâyat merkezlerinde elli bin ve haricinde yüz elli bin kuruşa kadar itası tensip edilerek keyfiyet tamimen memurin-i maliyeye yazılmış olduğundan oraca da lede'l-icap ona göre ifa-yı muktezası ve mülhakata da tebliğ-i madde olması lüzumu beyan olunur efendim.

31 Kânunusani 1340

Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi

Bir taraftan,

Türkiye,

Diğer taraftan,

Lehistan,

Geçmiş asırlarda Türkiye ile Lehistan Cumhuriyeti'nin yekdiğerlerine karşı izhar etmiş oldukları muhadenet-i samimiyyenin revabıtını betekrar tesis ve teşyit arzu-yı samimisinde oldukları,

Türkiye ile Lehistan arasındaki şu muhadenet tarihin en sert tecrübelerine mukavemet etmiş olduğunu nazar-ı itibara aldıkları,

Ve iki devlet beyninde iade-i münasebat olunca işbu münasebatın kendi milletlerinin saadet ve refahiyetine hadim olacağı kanaatini her ikisi de perverde ettikleri cihetle,

Bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Hariciye Vekili ve aynı Mecliste Edirne Mebusu İsmet Paşa'yı,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili ve aynı Mecliste Sinop Mebusu Doktor Rıza Nur Bey'i,

Ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin sabık İktisat Vekili ve aynı Mecliste Trabzon Mebusu Hasan Bey'i;

Ve Lehistan Cumhuriyeti:

Bern'de Fevkalade Murahhas ve Orta Elçi Mösyö (Jan Modzelewsky)'yi,

Orta Elçilik Müsteşarı, Hariciye Nezareti Şube Reisi Mösyö (Aleksander Lados)'u,

Ve Sanayi ve Ticaret Nezaretinde Daire Müdürü Mösyö Hanryk (Tennenbaum)'ı, tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini bade't-tebliğ ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Türkiye ile Lehistan Cumhuriyeti beyninde ve keza iki devletin tebaaları arasında gayr-i kabil-i ihlâl sulh ve samimi ve ebedi muhadenet cari olacaktır.

Madde 2- Tarafeyn-i Âliye'n-i Âkideyn, iki devlet arasındaki diplomasi münasebatını hukuk-ı düvel esaslarına tevfikân tekrar tesis hususunda ittifak etmişlerdir. Tarafeyn, her birinin sefirleri, elçileri ve diplomasi ajanlarının, diğerinin arazisinde en ziyade mazhar-ı müsaade olan milletin memurin-i mümasesiline bahş olunan imtiyazat, ihtiram, muafiyat ve istisnaattan mütekabiliyet şartıyla müstefit olmalarını kabul ederler.

Madde 3- Tarafeyn-i Âliye'n-i Âkideyn, bugünkü tarihli bir ticaret mukavelesi ve bir ikamet mukavelesi akdetmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 4- İşbu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile Bern'de teati olacaktır. Mezkûr muahedename tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra iktisab-ı meriyet edecektir.

Tasdikân li'l-mekal tarafeyn murahhasları işbu muahedenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

1923 senesi Temmuzunun yirmi üçüncü günü Lozan'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İsmet, Rıza Nur, Hasan

J. Modzelewsky, Aleksander Lados, H. Tennenbaum

Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit Ticaret Mukalevenamesi

Bir taraftan,

Türkiye,

Diğer taraftan,

Lehistan,

Münasebat-ı ticariye-i mütekabilelerini tanzim arzusunda bulundukları cihetle bir ticaret mukavelenamesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Hariciye Vekili ve aynı Mecliste Edirne Mebusu İsmet Paşa'yı,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili ve aynı Mecliste Sinop Mebusu Doktor Rıza Nur Bey'i,

[Ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin sabık İktisat Vekili ve aynı Mecliste Trabzon Mebusu Hasan Bey'i;]

Ve Lehistan Cumhuriyeti:

Bern'de Fevkalade Murahhas ve Orta Elçi Mösyö (Jan Modzelewsky)'yi,

Orta Elçilik Müsteşarı, Hariciye Nezareti Şube Reisi Mösyö (Aleksander Lados)'u,

Ve Sanayi ve Ticaret Nezaretinde Daire Müdürü Mösyö (Hanryk Tennenbaum)'ı, tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salahiyetnamelerini bade't-tebliğ ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Tarafeyn-i âkideyn toprakları arasında mütekabilen ticaret ve seyr-i sefain serbestisi cari olacaktır. Binaenaleyh tarafeyn-i âkideyn münasebat-ı mütekabile-i ticariyelerine ithalât, ihracat ve transite müteallik bir gûne memnuiyet ve tahdit ile ika-i mevani etmemeği taahhüt ederler.

Maahaza Tarafeyn-i Âkideyn:

- (1)- Milletin hayat-ı maişetine elzem olan menabii muhafaza ve faaliyet-i iktisadiyesini vikaye etmek için,
- (2)- Emniyet-i devlete müteallik esbaba binaen;
- (3)- Zabıta-i sıhhiyeye müteallik esbaptan dolayı veyahut hayvanat ve nebatat-ı müfidenin emraza, haşerat ve tufeylât-ı muzırraya karşı himayesi ve bilhassa bu bapta beyne'd-düvel kabul edilmiş olan kavaide tevfikân sıhhat-i umumiyenin temini için,
- (4)- Devlet inhisarlarına tabi eşya için;
- (5)- Dâhilde eşya-yı mümasile-i mahalliyeinin istihsaline, fûruhtuna, nakline veya istihlâkine müteallik olarak kavanin-i dâhiliye ile tesis edilmiş veya edilecek olan memnuiyat ve tahdidatın eşya-yı ecnebiyeye tatbiki için;
- (6)- Altın sikkenin veya altın madeninin ihracını menetmek için;

İthalât ve ihracat için memnuiyat ve tahdidat tesis etmek hakkını muhafaza ederler.

Madde 2- Tarafeyn-i âkideyn beynelmilel transite en ziyade müsait olan yollarda eşhasa, eşya-yı zatiyeye, emtiaya ve her nevi eşyaya, irsalâta, sefain ve merakibe, arabalara, vagonlara veya diğer vesait-i nakliyyeye transit suretiyle mürur hakkını -bu hususta yekdiğerlerine en ziyade nail-i müsaade-i millet muamelesi temin ederek- mütekabilen bahşetmeyi taahhüt ederler.

Tarafeyn-i âkideynden birinin arazi-i rüsumiyesinden geçen her nevi emtia, istatistik, muhafaza harçları müstesna olmak üzere her gûne gümrük resminden muaf olacaktır.

Maahaza tarafeyn-i âkideynden hiçbirisi kendi arazisine duhulü memnu olan eşhasın transit olarak mürurlarını temine mecbur olmayacaktır.

Emtia Transiti:

- (A)- Emniyet-i âmmeye ve emniyet-i devlete müteallik esbaba binaen,
- (B)- Esbab-ı sıhhiyeye binaen veya emraz-ı hayvaniye ve nebatiyeye karşı tahaffuz maksadıyla;
- (C)- Mukallet eşya ve tarafeyn-i âkideynden birinin arazisinde devlet inhisarına tabi emtia hakkında; men olunabilecektir.

Madde 3- Memleketlerinin salâhiyyettar devairi tarafından mutâ bir hüviyet varakasının ibrazı ile orada

ticaretlerini ve sanatlarını icraya mezun olduklarını ve orada kavanin ile tayin olunan resm ü vergileri tediye ettiklerini ispat edecek olan, Tarafeyni Âkideynden birinin, tüccarı, fabrikacıları ve diğer erbab-ı sanayi; gerek bizzat ve gerek hizmetlerinde bulunan seyyar ticaret memurları vasıtasıyla diğer tarafın arazisindeki tüccar veya müstahsiller nezdinde veyahut umumi satış mahallerinde emval işтира

etmek hakkına malik olacakları gibi ticaret veya sanatlarında numuneler cinsinden olan eşyayı istimal eden tüccar veya diğer kimseler nezdinde işbu numunelik eşya üzerine dahi siparişler alabileceklerdir. İşbu hüviyet varakası melfuf (A) işaretli numuneye tevfikân tanzim edilecektir.

Tarafeyn-i Âkideyn hüviyet varakalarını itaya memur devairi ve kezaîk seyyar ticaret memurlarının icra-yı ticaret hususunda tevfik-i harekete mecbur oldukları ahkâmı müteakabilen yekdiğerine bildireceklerdir. Maahaza şurası mukarrerdir ki bâlâda muharrer seyyar ticaret memurları künyesi hüviyet varakalarında musarrağ olanlardan başka tüccar ve erbab-ı sanayi için muamelâta girişmek hakkını haiz olmayacaklardır.

İthalî memnu olan eşya müstesna olmak üzere bir gümrük resmine veya mümasîl diğér herhangi bir resme tabi olup seyyar ticaret memurları tarafından numune veya model olarak ithal edilecek olan eşya her iki tarafça ithalât ve ihracat resminden muafên kabul edilecektir. Şu şartla ki eşya-yı mezkûre müddet-i nizamiye zarfında tekrar ihraç olunmuş ve ithal olunan eşya ile tekrar ihraç olunan eşyanın hüviyeti esna-yı ihraçlarında geçecekleri gümrük dairesi hangisi olursa olsun sarîh bir surette tayin olunmuş ola.

Numunelik eşya veya modellerin tekrar ihracı İthal Gümrüğü Dairesinde ya nakden bir kefalet akçesiyle veya muteber bir kefil iraesiyile temin edilecektir. Tüccar ile erbab-ı sanayiîn (Seyyar ticaret memurları) tarafeyn-i âkideyn topraklarında tabi oldukları muamelât hususunda, iki memleket yekdiğerlerine karşı en ziyade mazhar-ı müsaade-i millet muamelesini müteakabilen temin etmeyi taahhüt ederler.

Madde 4- Tarafeyn-i âkideynden birinin tebaasından olup ticaretlerini icra için diğér tarafın bulundukları memleket devairi canibinden mutâ ve melfuf (B) işaretli numuneye muvafık bir hüviyet varakası ibraz edebildikçe tebaa-i mahalliyeden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmayacaklardır.

Tarafeyn-i âkideyn fıkra-i ânifede beyan olunan hüviyet varakalarını itaya memur devairi yekdiğerlerine müteakabilen bildireceklerdir.

Ahkâm-ı ânife seyyar erbab-ı sanayiye tatbik olunmadığı gibi çerçiliğe ve ne sanat ne ticaret icra etmeyen kimseler nezdinde sipariş aramaya da mabe't-tatbik değildir.

Madde 5- Bir sene zarfında tekrar irsal ve tekrar ithal olunmak ve hüviyeti ispat edilmek mecburiyeti tahtında ve inde'l-iktiza gümrük resmine mukabil depozito akçesi veya kefalet akçesi ita edilmesi veya gümrük resminin emaneten tevdi olunması kayd-ı ihtirazisiyle ve bir suret-i umumiyede bu bapta meri nizamata riayet şartıyla, her nevi ithalât ve ihracat rûsumundan muafiyet:

Evvelen: Seyyar memurlarına ait olanlara dahi dâhil olmak üzere bir gümrük resmine tabi olan numunelik eşyaya,

Saniyen: Sergilere ve müsabakalara mahsus olan eşyaya müteakabilen bahşolunmuştur.

Madde 6- Tarafeyn-i âkideynden birisinin sancağını hâmil olup hamulesiz veyahut hamuleli olarak diğér tarafa ait sulara ve limanlara girecek olan sefaîn ve merakip mahall-i hareket veya mahall-i azimetleri neresi olursa olsun gerek duhullerinde ve gerek huruç ve mürurlarında sefaîn-i milliyeye, elhaletühazihi tahmil edilmiş olan veya âtiyen tahmil edilecek olan ve devlet ve vilâyetler, nahiyeler veya herhangi bir heyet namına istifa olunan harç veya daha ağır resimlerden başka veya daha ağır bir harç veya resme -her ne nam ile olursa olsun- tabi tutulmayacaklardır. Hamuleleri, mürurları neresi olursa olsun, milli sancak altında ithal edildikleri takdirde tâbi olacakları ithalât rûsumundan başka veya daha yüksek resimlere ve mükellefiyetlere tâbi olmayacaktır.

Yolcuları ve bunların eşya-yı zatiyeleri milli sancak altında seyahat eden ve sevk olunan yolcular ve eşya-yı zatiyeleri gibi muamele göreceklerrdir.

Sefainin limanlarda, mürsalar, havzalarda durması, tahmil ve tahlieleri hususatında tarafeyn-i âkideynden biri canibinden sefain-i milliyeye, ahval-i mümasilede diğer tarafın sefainine de bahşolunmayan teshilât ve imtiyazattan hiç olunmayacaktır.

Ahkâm-ı ânife tarafeyn-i âkideynden herbirinin kara sularında kabotajı ve sayd-ı bahriyi ve kezalik römorkör işlemeyi ve diğer liman hidematını münhasıran sefain-i milliyeye tahsis etmesine mâni olamaz

Tarafeyn-i âkideynden birinin sancağı altında seyrüsefer edip mezkûr sancağın memleketi kavanini ve diğer vesaiiki hâmil bulunan sefain ve merakip diğer delâil ibrazına lüzum kalmaksızın diğer tarafın kara sularında, dâhili sularında ve limanlarında bihakkın mezkûr memleketin tabiiyetini haiz olarak tanınacaklardır.

Tarafeyn-i âkideynden birinin sefainine Morsom usulüne göre verilen hacim istiabi şahadetnameleri, bu hususta kabil-i tatbik olan nizamnamelerin teatisinden sonra tayin olunacak suretler dairesinde müteakibilen tanınacaklardır.

Madde 7- Tarafeyn-i âkideynden birinin arazi-i rüsumiyesinden neşet veya oradan vürut edip diğerinin arazi-i rüsumiyesine ithal olunan ve gerek istihlâka gerek iadeten ihraca ve gerek transite mahsus bulunan kâffe-i mahsulât ve mamulât işbu mukavelenamenin müddet-i devamınca en ziyade mazhar-ı müsaade-i millete bahşolunan muameleye tabi olacak bilhassa hiç bir halde en ziyade mazhar-ı müsaade-i milletin mahsulât ve eşyasına tahmil olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsuma tabi tutulamayacaklardır.

Tarafeyn-i âkideynden birine mahsus ihracat, diğer tarafından, aynı eşyanın bu hususta en ziyade mazhar-ı müsaade memlekete ihracında istifa olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsuma tabi tutulmayacaklardır.

Madde 8- Tarafeyn-i âkideynden herbiri ithal edilen eşyanın menşei olan memleketi irae etmek üzere işbu eşyanın mezkûr memleket istihsalât ve imalât-ı milliyesinden olduğunu veyahut mezkûr memlekette uğradığı tahavvülâtı dolayısıyla o suretle telâkki edilmek lâzım geldiğini müspet resmî bir şahadetname ibrazını ithalâtta bulunan eşhastan talep edebilecektir.

Tarafeyn-i âkideynin bilahare yekdiğerine tebliğ edecekleri numuneye tevfiikan tertip olunacak menşe şahadetnameleri gerek Ticaret ve Ziraat Nezareti, gerek mürselin mensup olduğu Ticaret Odası ve gerek mürselünileyh memleketin muvafık göreceği diğer her teşkilât veya heyet tarafından ita edilecektir. Mürselünileyh memleketin Hükûmeti menşe-i şahadetnamelerinin mümessil-i siyasi ve şehbenderîsi tarafından musaddak olmasını talep etmek hakkına malik olacaktır.

Madde 9- 7'nci madde ahkâmı:

- (1) Tarafeyn-i âkideynden biri canibinden hem hudut-ı memleketler ile olan hudut ticareti için bahşolunan veya bilahare bahşolunacak olan fevaide;
- (2) Bir gümrük ittihadı veya iktisadî ittihattan münbais müsaadat-ı mahsusaya;
- (3) Yukarı Silezya'nın Leh ve Alman kısımları beynindeki gümrük usul-i muvakkatesine,
- (4) Türkiye ile (1923) senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük tarifeleri ve alelumum diğer kâffe-i mevadd-ı ticariyede halen mevcut veya âtiyen tesis edilecek olan menafi ve fevaide mahsusaya tatbik olunmayacaktır.

Madde 10- Tarafeyn-i âkideyn topraklarında sermayelerin ihracına müteallik tedabir-i tahdidiyenin devam ettiği müddetçe tarafeynden her biri diğerinin şirket ve firmalarına ve işbu diğer taraf sermayelerinin alâkadar bulunduğu milli şirket ve firmalara -birinci maddenin (6) numaralı bendine hâlel gelmemek şartıyla- temettularını, esham ve tahvilât kuponlarını istikrazat, faiz ve resûlmallerini veya düyun-ı saireyi tediye etmek ve kezalik eşya işтира eylemek için kendilerine lüzumu olacak mebalîği memlekettan serbestçe ihraç etmeye müsaade edecektir.

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 4

Madde 11- Tarafeyn-i âkideyn kendi topraklarında işbu mukavelenamede münderiç ahkâmın tatbikinin icap ettirdiği muhtelif muamelât-ı idariye vesaire hususunda yekdiğerine mütekabilen en ziyade mazhar-ı müsaade-i millet muamelesi bahşetmeyi tekeffül ederler.

Madde 12- Tarafeyn-i âkideynden birinin arazisinde devlet, vilâyetler, nahiyeler veya herhangi bir heyet hesabına olarak istifa olunan ve eşyanın istihsaline veya imaline veyahut bir maddenin istihlâkına tahmil olunan veya olunacak olan dâhilî harç ve resimler, diğér tarafın mahsulât, eşya veya mevadına, aynı cinsteki mahsulat, eşya ve mevadd-ı mahalliyeden daha ağır ve daha müziç bir surette tahmil olunamayacaktır.

Madde 13- Tarafeyn-i âkideyn beyninde şimendifer vasıtasıyla eşya nakliyatı, Şimendiferle Nakliyata Dair 14 Teşrinievvel 1890 tarihli Mukavele-i Düveliyenin tayin ettiği usul ve o mukaveleye iştirak eden bütün devletler tarafından bi'l-ittifak ilhak ve ilâve edilen mütemmimat ve şerait dairesinde icra olunacaktır.

Tarafeyn-i âkideyn, kambiyo rayicinin müsaadesi nispetinde hiç olmaz ise yolcuların ve en mutat münasebatta ehem olan eşyanın nakli için sürat-i mümkün ile doğrudan doğruya ücretler tesis etmeye dikkat edeceklerdir.

Tarafeyn-i âkideyn şimendifer idareleri, iki memleket beyninde şimendiferle münakalâtın seri ve emin bir surette icrasını temin için muktezi kâffe-i tedabiri ittihaz edeceklerdir.

Emtia nakline hadim olup tarafeyn-i âkideyn beynindeki münakalâtta ve transitte müstamel olan vagonlar, arabalar ve diğér vesait, vagonların mütekabilen istimaline dair olan Mukavele-i Düveliyeye (R. I. V) ahkâmına ve onun ahkâm ve mukavelât-ı mütemmimesine tâbi olacaktır. Mamafih arabalar beynelmilel münakalâtta araba ve vagonların mütekabilen istimaline dair olan mukavelenin (R. I. C) ahkâm-ı fenniyesine ve mukavelât-ı mütemmimesine tabi olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, fıkra-i ânifede beyan olunan kâffe-i ahkâm bir devlet-i salise ile olan nakliyatta tatbik olunmayacaktır. Meğérki o devlet ile şimendifer vasıtasıyla doğrudan doğruya münakalât icrası zımında bir itilâf akdolunmuş ola.

Tarafeyn-i âkideynden birinin toprağında vesait-i nakliyyeye teslim ve diğér tarafın toprağına veya oradan bi'l-mürur devlet-i salisenin toprağına müteveccihen sevk edilecek olan yolcular, eşya-yı zatiye ve emtia, ne sevk ve irsal hususunda ne nakliyat ücretleri ve şimendifer vasıtasıyla vâki olan irsalâta tahmil edilen tekâlif-i umumiye hususlarında, aynı şerait dairesinde ve aynı mesafe ve aynı istikamet için sevk olunan mahallî veya diğér herhangi bir memlekete ait yolcular, eşya-yı zatiye ve emtiadan daha az müsaadekârane bir muameleye tâbi tutulmayacaklardır.

Madde 14- İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevki-i meriyete girecek ve müddet-i meriyeti bir sene olacaktır.

Şayet mukavelename-i mezkûr bir senelik müddetin hitamından altı ay evvel tarafeyn-i âkideynden biri veya diğéri canibinden fesih olunmazsa fesih olununcaya kadar meriyette kalacaktır. İşbu fesih keyfiyeti ancak altı aylık bir müddetin inkizasından sonra haiz-i hüküm ve tesir olacaktır.

Madde 15- İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameleri sürat-i mümkün ile (Bern)'de teati olunacaktır.

Tasdikan li'l-mekal tarafeyn Murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

Lozan'da 23 Temmuz 1923 senesinde iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İsmet, Doktor Rıza Nur, Hasan

Modzelewsky, Aleksander Lados, H. Tennenbaum

*Merbut (A) Cetveli****Seyyar Ticaret Memurlarına Mahsus Hüviyet Varakası*****Model:****Seyyar Ticaret Memurlarına Mahsus Hüviyet Varakası**İşbu Varakanın Hamili Ticarethane/Ticarethaneler
Namına Seyahat Ettiği

1.....den.....e

2.....den.....e

3.....den.....e

19..... Senesine Mahsus Arma Varaka Numarası

Ve Mezkûr Ticarethane/Mezkûr Ticarethanelerin
Rüsum-ı Nizamiyeyi Tediye Eyledikleri Tasdik OlunurTürkiyede ve Lehistan'da Muteberdir
Hamil
(İsim ve Mahlas)
Mahall-i Tarih

Hamilin Alametifarıkası:

Sin.....

Boy.....

Saç.....

Alametifarika.....

Hamilin İmzası

Merbut (B) [Cetveli]

Eşya-yı Ticariyesiyle mean.....deki

(Lehliler için Türkiye'deki ve Türkler için Lehistan'daki) Panayır ve satış mahallerine azimet arzusunda
bulunan hamilvaraka.....
Efendinin.....mahalde ikamet
etmekte olduğu ve ticaret ve sanayiinin icrası için icap eden rüsum ve tekâlif-i nizamiyeyi tediye ile mükellef
bulunduğu tasdik olunur.İşbu vesikanın hükmü.....aylık bir müddet
muteberdir.

(Mahal, tarih ve şahadetnameyi ita eden makam-ı resmînin imza ve mührü)

Nihai ProtokolTürkiye ile Lehistan arasında bugünkü tarihle münakit Ticaret Mukavelenamesinin imzasına tevassül edecekleri
sırada zîrde vazü'l-imza murahhaslar ber-vech-i âti beyanatta bulunurlar:

Birinci Maddeye İlave

Tarafeyn-i âkideynden her biri memnuiyetleri hiçbir suretle fark gözetmeksizin tatbik etmeyi ve eşya-yı memnuanın ithali veya ihracı için istisnalar veya ruhsatlar bahşeylediği halde taraf-ı diğerin ticareti zararına olarak lalettayın herhangi bir devlet ticaretini asla mazhar-ı müsaade etmemeyi taahhüt eder.

Yedinci Maddeye İlave

Maru'z-zikr Ticaret Mukavelenamesinin 7'nci maddesi tarafeyn-i âkideyn mahsulât-ı tabiiye ve mamulesinin en ziyade mazhar-ı müsaade-i millet muamelesi bahşetmekte olduğu cihetle tarafeyn-i âkideyn, kambiyo rayicinin tenezzülü hasebiyle, diğer tarafın mahsulât-ı tabiiye ve mamulesine tahmil olunan diğer bilcümle memalike tatbik olunmayan ithalâta mahsus resm-i munzamlar veya emsal tezyid-i vaz' ve tesisi işbu Mukavelenamenin ruhuna mugayir olmuş olacağını tebyin ederler.

23 Temmuz 1923'de Lozan'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İsmet, Doktor Rıza Nur, Hasan

J. Modzelewsky, Aleksander Lados, H. Tennenbaum

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Türkiye ile Lehistan Arasında Münakit İkamet Mukavelenamesi

Bir taraftan, Türkiye; diğer taraftan Lehistan. Türk tebaasının Lehistan'da ve Lehistan tebaasının Türkiye'de şarait-i ikametlerini tayin arzusuyla mütehassıs oldukları cihetle,

Bir mukavelename akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Hariciye Vekili ve aynı Mecliste Edirne Mebusu İsmet Paşa'yı,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili ve aynı Mecliste Sinop Mebusu Doktor Rıza Nur Bey'i,

Ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin sabık İktisat Vekili ve aynı Mecliste Trabzon Mebusu Hasan Bey'i,

Ve Lehistan Cumhuriyeti:

Bern'de Fevkalade Murahhas ve Orta Elçi Mösyö (Jan Modzelewsky)'yi,

Orta Elçilik Müsteşarı, Hariciye Nezareti Şube Reisi Mösyö (Aleksander Lados)'u,

Sanayi ve Ticaret Nezaretinde Daire Müdürü Mösyö (Hanryk Tennenbaum)'ı, tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salahiyetnamelerini bade't-tebliğ ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası taraf-ı diğerin arazisinde ikamet ve meks etmek hakkına malik olacaklar ve binaenaleyh, memlekette meri kavanin ve nizamata tevfikkan serbestçe gidip gelebilecekler ve seyrüsefer edebileceklerdir.

Madde 2- Şurası mukarrerdir ki muhaceret meselesi işbu mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etmediği cihetle ahkâm-ı mezkûre tarafeyn-i âkideynden her birinin, memleketine muhaceret vukuuna serbestçe müsaade veya âni men hususunda haiz olduğu hakka halel getirmez.

Madde 3- Tarafeyn-i âkideynden herbirinin tebaası diğerinin arazisinde kavanin ve nizamat mucibince ve Türkiye’de medit bir teamül neticesi olarak (deniz ameleliği, mavnacılık ve saire gibi) tebaa-i mahalliye hasr olunanlar müstesna olmak üzere tebaa-i mahalliye ile mütesaviyen her türlü sanat ve ticareti icra ve lâ-ale’t-tayin kâffe-i harf ve mesalike sülûk etmek hakkını haiz olacaklardır.

Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde meks ve ikamet için ve kezalik işbu arazide her nevi ticaret, sanat, hırfet icra veya mesleğe sülûk için her ne nam ile olursa olsun tebaa-i mahalliyeden istifa olunanlardan başka veya daha yüksek hiçbir vergi, resm veya mükellefiyete tabi olmayacaktır.

Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahısları, malları hukuk ve menafilerince ve emval-i mezkûrenin iktisap, tasarruf ve intifai ve kezalik ferağ ve intikal veya tevarüs tarikiyle âhara devri dolayısıyla tebaa-i mahalliye tahmil olunabilenlerden başka veya daha yüksek hiçbir mükellefiyete bilâvasıta veya bilvasıta hiçbir resm veya vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 4- Tarafeyn-i âkideynden biri, gerek bir hüküm-i kanuni üzerine, gerek zabita-i ahlâkiye, zabita-i sıhhiye veya teseül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfikan ve gerek devletin emniyet-i dâhiliye veya hariciyesine müteallik esbaptan dolayı ferden tatbik olunacak tedabir ile taraf-ı akd diğerin tebaasını tart ettiği takdirde işbu taraf-ı diğer onları kabul etmeyi taahhüt eyler. Eşhas-ı matrudenin hududa kadar nakilleri masarifi tart eden tarafa ait olacaktır.

Madde 5- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası, diğerinin arazisinde şehir ve kasabalar haricindeki emval-i gayrimenkule müstesna olmak üzere her nevi emval-i menkule veya gayrimenkuleyi memleketin kavanin ve nizamatına tevfikan iktisap, tasarruf ve ferağ etmek hakkına -mütekabiliyet şartıyla- malik olacaklardır. Tebaa-i mezkûre bey’, mübadele, hibe, vasiyet yahut diğer her suretle emval-i mezburede tasarruf edebilecekleri gibi ber-mucib-i kanun, veraset tarikiyle veya hibe veya vasiyet suretiyle emval-i mezkûreye malik olabileceklerdir. Tebaa-i mezkûre ânifü’z-zikr ahvalin hiçbirinde her ne nam ile olursa olsun tebaa-i mahalliye için tarh olunanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyet, rûsum veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

Madde 6- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası, diğerinin arazisinde gerek kuva-yi berriye ve bahriyede ve gerek milli veya milis alaylarında hiçbir hizmet-i askeriye ve hizmet-i askeriye yerine kaim olan hiçbir mecburiyet veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Tebaa-i mezkûre her gûne istikraz-ı mecburiden muaf olacaklardır. Bunlar makasid-i harbiye için matruh olup kanunen tebaa-i mahalliye tahmil edilmeyen diğer bilcümle mükellefiyat-ı nakdiyeden dahi muaf olacaklardır.

Madde 7- Merkezlerin tarafeyn-i âkideynden birinin arazisinde bulunan ve işbu tarafın kanunlarına tevfikan alelusul teşekkül eden ticari ve sınai anonim veya diğer şirketler diğer tarafın arazisinde usulen teşekkül etmiş gibi tanınacak ve ehliyetleri ve ikame-i dâva hakk-ı menşeleri olan memleketin kanunlarıyla tayin olunacaktır. Mezkûr şirketler, mütekabiliyet şartıyla ve kavanin-i memlekete tebiyet etmek üzere, diğer tarafın arazisinde teessüs etmek, her nev-i sanat ve ticaret icra eylemek ve her gûne emval-i menkuleyi ve ifa-yı muamele edebilmeleri için lâzım olan emval-i gayrimenkuleyi ihraz eylemek hakkına malik olacaklardır. Bu halde emval-i gayrimenkule ihrazı keyfiyeti, şirketin hedefi mahsusunu teşkil etmiş olmamak mukarrerdir.

Şurası mukarrerdir ki Lehistan, menafi-i âmmeye müteallik bir mahiyeti haiz olmaları itibariyle bilcümle memleketler hakkında kabil-i tatbik bazı tahdidat-ı mahsusaya tabi olan veya olacak olan bazı nevi sanat ve ticareti icra eden şirketlerin teessüsünü menetmek hakkına malik olacaktır. Bu

takdirde Türkiye bâlâda beyan olunan müteakabiliyet şartına binaen aynı nev-i sanat ve ticareti icra eden Lehistan şirketlerini memleketine kabul etmemek hakkını haiz olacaktır.

Tarafeyn-i âkideynden birinin ticari ve sınai anonim veya diğer şirketleri diğer tarafın arazisinde ticaret ve sanat icrası hususunda her ne nam ile olursa olsun milli şirketlerden talep olunan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek harçlara, resimlere, vergilere veya mükellefiyetlere hiçbir halde tabi olmayacaklardır.

Madde 8- Menfaat-i âmmeye müstenit olduğu kanunen mütehakkık bir sebep bulunmadıkça ve evvelce tazminat verilmedikçe tarafeyn-i âkideynden birinin tebaasının diğer tarafın arazisinde emvali istimlak veya velev muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakk-ı intifalarından mahrum edilemeyeceklerdir. Evvelce ilân edilmedikçe hiçbir istimlak muamelesi icra olunamayacaktır.

Madde 9- Tarafeyn-i âkideynden herbirinin tebaası diğer tarafın arazisinde şahıs ve mallarının himaye-i kanuniye ve adliyesi hususunda tebaa-i mahalliye'nin mazhar olduğu himayenin aynından istifade edeceklerdir. Binaenaleyh mahakime serbestçe ve kolayca müracaat ve tebaa-i mahalliye ne gibi şerait dairesinde ikame-i dâva ve def-i dâva ediyorlar ise onlar da ol veçhile ikame-i dâva ve def-i dâva edebileceklerdir. Şu kadar ki kefalet akçesi ve meccanen müzaheret-i adliye hakkındaki ahkâm müstesna olup tarafeyn beyninde akd olunacak bir mukavele-i mahsusa ile işbu mesail tanzim olununcaya kadar, bunlar kavanin-i mahalliye ile hallolunacaktır.

Madde 10- Tarafeyn-i âkideyn tebaasının, ahkâm-ı şahsiye mevaddında yani nikâh, iştirak-i emval-i zevceyn, talâk, tefrik-i ebdan, cihaz, übüvvet, bünüvvet, tebenni, ehliyet-i şahsiye, rüşd, vesayet, kayyumluk, haciz ve emval-i menkuleye müteallik vasiyet veya tevarüs veyahut taksim ve tasfiye-i tereke ve alehtlak hukuk-ı aile mesailinde tebaa-i mezkûrenin mensup oldukları memlekette müteşekkil mahakim-i millie veya diğer devair-i millie hasran salâhiyettar olacaktır.

İşbu hüküm, hukuk-ı beyne'd-düvele veya akd olunabilecek mukavelât-ı hususiyeye nazaran konsolosların nüfus vukuatına müteallik mevadda haiz oldukları vezaif-i mahsusayı haleldar etmediği gibi tarafeynin mahakim-i millie veya diğer devair-i milliyelerinin daire-i salâhiyetlerine dâhil olduğu ber-vech-i bâlâ takarrür eden mesele ait delâil ve beyyinatı Türk mahakiminin talep ve kabul ve istima hususundaki haklarına da hâlel vermez.

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra iktisab-ı meriyet edecek müddeti

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

bir sene olacaktır, şayet mukavelename tarafeyn-i âkideynden biri tarafından müddeti mezkûrenin inkizasından lâakal altı ay evvel fesih olunmaz ise fesih olununcaya kadar mevki-i meriyette kalacak ve işbu fesih ancak altı aylık bir mühletin hitamından sonra haiz-i hükm ve tesir olacaktır.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile (Bern)'de teati kılınacaktır.

Tasdikan li'l-mekal tarafeyn murahasaları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

1923 senesi Temmuzunun yirmi üçüncü günü Lozan'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İsmet, Doktor Rıza Nur, Hasan

J. Modzelewsky, Aleksander Lados, H. Tennenbaum

Mudanya-Bursa Demiryolu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına hareket eden Nafia Vekili Feyzi Beyefendi ile Mudanya-Bursa Demiryolu Şirketi namına Beyoğlu Üçüncü Katib-i Adliliğinden musaddak 5 Haziran 1339 tarih ve 4095-76

numaralı vekâletname ile müracaat eden Mösyö Laher arasında cereyan eden müzakerat neticesinde şirket-i mezkûre ile Hükûmet beyrinde mevcut mesail-i muallakanın mevadd-ı âtiye dairesinde hal ve intacı karargir olmuştur:

1- Tarife Ücuratı:

Şimdiye kadar tatbik edilen tarifeler 20 Temmuz 1339 tarihine kadar muteber olup bu tarihten itibaren ber-vech-i zîr tarife ücuratının tatbiki takarrür eylemiştir:

(A)- Şartname-i esaside muharrer yolcu ve bagaj tarifeleri ve masarif-ı mütenevviaları ücuratı merbut cetvelde irae eylediği vecihle beher sınıf yolcu ve yolcu eşyası için azami olarak 4,23 ila 4,40 emsaliyle zarf edilerek tatbik edilecektir.

(B)- Şartname-i esasideki seyr-i seri tarifesi muvakkaten mülğadır.

(P)- Şartname-i esasideki diğer tarifeler ve masarif-i mütenevviaları ücuratı beş misli zam ile altı misil olarak tatbik edecektir.

2- Bâlâdaki birinci madde mucibince tatbiki takarrür eden tarife ücuratı bir sene için muteber olup işbu sene zarfındaki hasılat ve masarifat tarafeyince tayin edilecek murahhaslar marifetiyle bi't-tetkik netice-i tetkikata nazaran tadil edilebilecek ve bu muameleye muvazene-i iktisadiye teessüs edinceye kadar devam olunacaktır.

3- Harb-i Umumi esnasında hatta Hükûmet tarafından vazedilerek işletildiği müddetçe vaki olan hasılat-ı sâfiye yekûnu şirkete ait olacağı takarrür eylemiş olduğundan meblağ-ı mezkûr yekûnundan şirketin kabz etmiş olduğu miktar bi't-tenzil mütebakisi Hükûmetin deyni olarak kabul olunmuş ve bundan maada hiçbir suretle şirketin Hükûmetten mütalebatı olmadığı tespit edilmiştir.

4- İşbu İtilafnamenin tarih-i teatisinden itibaren üç ay zarfında tarafeyince tayin edilecek bir komisyon marifetiyle hattın, Hükûmet tarafından işletildiği müddetçe vuku bulan hasılat-ı sâfiye miktarı mütareke tarihinden işbu İtilafname tarihine kadar şirket tarafından işletildiği müddete ait Hükûmet hisseleri mevcut kuyudatın tetkik ve tahkikiyle tayin ve tespit edilecektir. Keza Düvel-i Mutelife Komisyonu tarafından Hükûmet anbarlarından şirkete verilen eşya ve malzeme bedelatı evrak-ı müsbitesi bade't-tetkik şirket tarafından Hükûmete tediye edilecektir.

5- Hattın müstahdemîni umumen Türk olacaktır.

Takdir-i kıymet için Maliye ve Nafia Vekâletlerinden muhtelit bir heyetle tasfiye-i hesap şartıyla, İcra Vekilleri Heyetinin 01.07.1339 tarihli içtimasında takarrür ve Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen 2578 numaralı Kararname ile tasdik ve kabul edilen, işbu İtilafname Ankara'da iki nüsha olarak tanzim ve teati edilmiştir.

3 Temmuz 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Mudanya-Bursa Demiryolu Şirketinin Salahiyettar Vekili Laher

Yolcu Tarifesi

Sınıflar	Mudanya-Bursa		Mudanya-Koru		Mudanya-Yörükali		Emsal	Şartnamede Muharrer Olan Beher Kilometre Para
	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para		
Mevki 1	120	0	60	0	30	0	4,23 İla 4,40	27
Mevki 2	90	0	45	0	22	0		20
Mevki 3	60	0	30	0	15	0		13

İtilafname Sureti

Bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına hareket eden Nafia Vekili Feyzi Beyefendi Hazretleri diğer taraftan Ominyum Danter Periz Şirketi namına hareket eden vekili Mösyö J. Lode ber-vech-i âti akd-i itilaf edilmiştir.

- 1- Çanak-İzmir şimendifer hattı imtiyazı mukavelenamesinin otuzuncu maddesi mucibince güzergâhın keşfiyat-ı katiyesinin icrasıyla sahib-i imtiyazın hakk-ı hıyârının istimali için ita edilmiş olan bir sene müddet-i sulhun akdi tarihinden itibaren bir sene olmak üzere kabul edilmiştir.
- 2- Mukavelenamenin on dokuzuncu maddesinde mezkûr olup Hükûmetin iştirakine esas olmak üzere kilometre başına tespit edilen on bir bin Frank miktarının ve tarifelerin şerait-i cedide-i iktisadiyeye tevfiği için itilafname tarihinden altı ay sonra Hükûmet ve şirket memurlarından mürekkep bir komisyon teşkil ve tetkikat-ı lazıme ifa olunacak ve badehu netice-i tetkikata göre mezkûr miktar ve tarifeler hakkında Hükûmetçe itihaz-ı karar olunacaktır.

İcra Vekilleri Heyetinin 19.06.1339 tarihli içtimasında takarrür ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen 2534 numaralı Kararname ile kabul edilen işbu İtilafname nüshateyn olarak Ankara'da imza ve teati edilmiştir.

24 Haziran 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Ominyum Danter Periz Şirketinin Salahiyettar Vekili: Lode

Suret

Galata-Beyoğlu Tünel Şirketiyle Bilmüzakere Takarrür Eden İtilafname Sureti

- 1- 16 Mayıs 1336 tarihinde icra kılınan zamaim üzerine istifa edilmekte olan şartnamede muharrer azami tarife birinci mevki için iki kuruş yerine yüz ve ikinci mevki için bir kuruş yerine elli para, şirketin mukavelenamenin mevadd-ı mahsusası ahkâmına tevfiğe ita edilmekte olduğu aidattan maada olarak hasılat-ı gayr-i sâfiyeden yüzde beşinin daha yani birinci mevki ücretinden beş ve ikinci mevki ücretinden iki buçuk paranın Şehremanetine verilmek şartıyla kabul edilmiştir.
- 2- Bu vecihle Şehremaneti namına şirket tarafından cibayet edilecek olan birinci mevki ücretinden iki buçuk paralardan terakim edecek miktar her sene nihayetinden Şehremanetine tevdi edilecektir.
- 3- Şirket müstahdemini altı ay zarfına kâmilten Türk olacaktır.
- 4- İşbu İtilafname İcra Vekilleri Heyetinin 03.06.1339 tarihli içtimasında takarrür ve Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen 2498 numaralı Kararnamenin verdiği salahiyetle Ankara'da iki nüsha olarak teati kılınmıştır.

17 Haziran 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Galata-Beyoğlu Tahtelarz Demiryolları Şirketinin Salahiyettar Vekili Vail

İtilafname

- 1- Dersaadet Tramvay Şirketi tarafından elyevm tatbik edilen tarife 1 Temmuz 1339 tarihine kadar meri olup bu tarihten itibaren yolcular için azami tarife:

Bilinkita bir sefer için ve köprü parası hariç olmak üzere

Birinci mevki hariç 1 veya 2 kıta için 5 x k

Birinci mevki hariç ikiden fazla kıtalar için 2,5 x k

İkinci mevki hariç 1 veya 2 kıta için 2,5 x k

İkinci mevki hariç ikiden fazla kıtalar için 5 x k

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Asker ve mektepler için ikinci mevki için 2,5 x k

Olmak üzere tertip edilmiştir.

$$k = 1 K / 2 K + 1 S / 2 S$$

Burada K,K miktarları hâlihazır ve istikbalde kudret-i elektirikiyenin kilovat saat azamî fiyatını işar eder. Elektrik şirketiyle münakit tarihli mukavele ile tayin olunmuştur.

S.S miktarları hâlihazır ve istikbalde vatman, biletçi, kontrol vesaire hareket-i müstahdeminin vasatı ücurat-ı yevmiyelerini müşirdir.

- 2- K miktarı şimdiden altı kuruş olmak üzere tespit edilmiştir. K her üç ay nihayetinde elektrik şirketi tarifesine nazaran tayin edilecektir. Diğer taraftan S miktarı şimdiden yüz elli üç kuruş olmak üzere tespit edilmiş olup S her üç ay nihayetinde şirket tarafından tayin ve dördüncü madde de zikrolunan komisyon marifetiyle tetkik edilecektir.
- 3- Azami tarife her üç ay nihayetinde S, K miktarlarının yeni kıymetlerine göre tespit edilecek ve fakat şirket bu tarifenin dînunda kalmak şartıyla istediği tarifeyi tatbikte serbest bulunacaktır. Tramvay şirketi nukat-ı âtiyi şimdiden taahhüt eder:
- 1- K emsalini vahide müsavi alarak elde edilecek tarifeyi 1339 senesi nihayetine kadar tatbik edecektir. Fakat bu müddet zarfında birinci maddedeki düstur mucibince tarifelerin tadil ve tetkikini teklif etmeye hakkı olacaktır.
- 2- Düsturun tetkikatından çıkan neticedeki tarife yüzde on miktarından dîn tadilat irae ederse tadilattan sarfinazar edilecektir. Ve herhalde tarife tedavülde bulunan para ile suhuletle kabil-i tediye olabilecek surette intihap olunacaktır.

Birinci, ikinci ve üçüncü maddelerde mevzubahis olan mevaddın tetkiki zımnında biri Nafia Vekâlet-i Celilesi, biri Şehremanet-i Aliyyesi ve biri de şirket tarafından mansup üç azadan mürekkep bir komisyon teşkil olunacak ve işbu komisyon her üç ay nihayetinde içtima ile netice-i tetkikatını mübeyyin raporu Nafia Vekâlet-i Celilesine müteakip ayın ilk on günü zarfında takdim edecektir.

Vekâlet-i Celile işbu ayın nihayetine kadar kararını şirkete tebliğ etmediği takdirde komisyonun raporu meri ve muteber olacaktır.

Her üç ay nihayetinde takarrür edecek tarife müteakip üç ay zarfında tatbik edilecektir.

- 5- 8 Kânunusani 1326 tarihli mukavelenamenin 13'üncü maddesi mucibince Şehremanetine verilmekte olan senevi aidat yerine 1339 senesinin 1 Kânunusanisinden itibaren hasılat-ı gayr-i sâfiye yekûnunun yüzde ¼'ü ikame edilmiş ve bu aidat bin üç yüz kırk senesinin 1 Kânunusanisinden itibaren hasılat-ı gayr-i sâfiye yekûnunun yüzde üç buçuğu olarak tespit edilmiştir.
- 6- 28 Mayıs 1328 tarihli mukavele-i müzeyyelenin sekizinci maddesi mucibince şirketin tediyesine mecbur olduğu masarif-i teftişiyeye 1 Temmuz 1339 tarihinden itibaren dört misline iblağ edilecektir.

- 7- 8 Kânunusani 1321 tarihli mukavelenamenin 13'üncü maddesi mucibince meri olan âdem-i kifaye hesabı 1 Kânunusani 1339 tarihinden itibaren mülğadır. 31 Kânunuevvel 1338 tarihinde [61 ve 524 712] liraya balığ olan hesabı şirket arzu ettiği takdirde bilançosuna suret-i katiyede ithal edebilecektir. Binaenaleyh şirket sermayesini bu nispette tezyit etmekte muhtardır. Bundan maada şirket lüzum gördüğü takdirde sermayesini azami olarak iki misline iblağa mezun ve Hükûmetin tasdik ve tasvibine arz edilmek şartıyla mevcut hisse senedatı ile joisen senetleri ve müesses hisseleri hakkında arzu ettiği tarz-ı tesviyeyi ittihaz etmekte muhtar olacaktır.

8- Altı ay zarfında umum müstahtemîn Türk olacaktır.

İşbu İtilafname İcra Vekilleri Heyetinin 14.06.1339 tarihli içtimasında takarrür ve Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen 2512 numaralı Kararnamenin verdiği salahiyetle Ankara'da iki nüsha olarak teati olunmuştur.

17 Haziran 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Dersaadet Tramvay Şirketinin Salahiyettar Vekili: Vail

Aydın Demiryollarının İtilafnamesi Suretidir

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına hareket eden Nafia Vekili Feyzi Beyefendi ile Aydın Demiryolları Şirketinin Salahiyettar Vekili Mösyö Alvin Parker beyinde mevadd-ı âtiyede itilaf edilmiştir.

- 1- İşbu İtilafnamenin teatisi tarihinden bir ay sonra ikisi Hükûmet ve ikisi şirketler tarafından müntehap dört kişilik bir ehlihibre komisyonu teşkil edilecektir. İşbu komisyon bir cihetten Aydın hattının 1 Kânunuevvel 1914'ten 1 Şubat 1919 tarihine kadar Hükûmet tarafından işgal ve işletilmesinden dolayı kasadan alınan nukuta eşhas-ı saliseden tahsil edilen mebalığe sarf ve istihlâk edilen alât ve malzemeye, edevat-ı müteharrikeye umum işletme hâsılatına nakliyat-ı askeriye ücuratına vesaireye müteallik hesabı ve diğer cihetten şirketin bu devreye ait işgal ve işletmeye müteallik metalibatını tetkik edecektir.

Tarafeyn ehlihibreleri arasında ittifak hâsıl olamadığı takdirde muhtelifünfiş noktalar hakkında ayrı ayrı raporlar tanzim edilecektir. Ve şu takdirde keyfiyet 23 Ağustos 1856 tarihli mukavele-i asliyenin 26'ncı maddesi mucibince hakemlere tevdi edilecektir. Hakemler arasında dahi ittifak hâsıl olmazsa meselenin suret-i katiyede halli zımmında muvafakat-i tarafeyn ile bir maruf hukukşinas üçüncü hakem tayin edileceği mukarrerdir. Ehlihibre komisyonu işbu itilâfnamenin tarih-i imzasından bi'l- itibar azamî iki mah zarfında işe mübaşeret edecek ve altı ay zarfında da mesaisini hitama erdirecektir. Ehlihibre komisyonunca bir netice-i katiye istihsal edilmediği takdirde mesele her halde yedi ay zarfında hakemlere tevdi edilecektir. Hakemler keyfiyetin kendilerine tevdi tarihinden itibaren üç ay ve üçüncü hakem ise kendinin tevdii tarihinden itibaren üç ay zarfında karar verecektir. Hakemlerin hükmü kati ve vacibü'l- icradır. Hükûmetin dahi muhtelif hesaplarda şirkette tahakkuk edecek matlubu hesap edilecektir. Şirket 1 Şubat 1919 tarihinden sonraki müddete ait hasarat-ı maddiyenin icap edenlerden tazminini talep eylediğini beyan ve Türk Hükûmeti dahi işbu beyanatı kaydeder.

Ancak Türk Hükûmetinin mesul olamayacağı işbu devreye ait metalip ne ehlihibreye ve ne de hakemlerin tetkikatına tevdi edilmeyecektir.

- 2- Elyevm tatbik edilmekte olan yolcu ve eşya tarifeleri 20 Temmuz 1923 tarihinden itibaren Eylül 1923 nihayetine kadar yüzde yirmi beş tenzilâtla muvakkaten tatbik edilecektir. Araba, edevat-ı müteharrike ve hayvanat tarifeleri diğer şirketlerinkine müşabih olduğundan altı emsal yerine beş emsal ile zarb edilerek tatbik edilecektir.

1923 Eylülünden sonra tatbik edilecek olan tarifeleri tetkik etmek üzere ikisi şirket ikisi de Hükûmet tarafından tayin edilecek dört, azadan mürekkep bir komisyon teşkil edilecektir. Bu komisyon ahval ve şeraitin anasır ve avamilini nazar-ı itibara alarak tarih-i mezkûrdan sonra tatbik edilecek olan tarifelerin esasını tayin edecektir.

Bu tarzda bir komisyon tatbik edilecek olan tarifeler meselesini her altı ayda bir tetkik edecektir.

İşbu tarifeler muvakkat olduğundan tarafeynin mukavelenameden mütevellit hukuku hassaten mahfuzdur.

Erbab-ı ihtisastan maada müstahdemîni Türk olmak şartı ile İcra Vekilleri Heyetinin 03.07.1339 tarihli içtimaında takarrür ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen Kararname ile kabul edilen işbu itilâfname Ankara'da iki nüsha olarak tanzim ve teati edilmiştir.

3 Temmuz 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Aydın Demiryolları Şirketinin Salahiyettar Vekili Alvin Parker

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Şark Demiryollarının İtilafnamesi Suretidir

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti namına hareket eden Nafia Vekili Feyzi Beyefendi ile Şark Demiryolları Şirketi namına hareket eden Mösyö Vail arasında cereyan eden müzakerat neticesinde şirket-i mezkûre ile Hükûmet beyninde mevcut mesail-i muallakanın mevadd-ı âtiye dairesinde hal ve intacı karargir olmuştur.

- 1- Şark Demiryolları işletici kumpanyasının şartnamesinde muharrer nakliyat ücretleri galâ-yı esar hasebiyle dört mislinin zammıyla beş misline iblağ edilmiştir. Bu tarife temmuz gayesinden itibaren tatbik olunacaktır.
Tarifenin miktar-ı zammı her sene Hükûmet ve şirket memurlarından mürekkep bir komisyon tarafından tetkik olunarak istihsal edilecek neticeye göre tadil edilecektir.
- 2- İşbu İtilafnamenin tarih-i teatisinden nihayet üç ay müddet zarfında Hükûmet memurlarından mürekkep bir komisyon teşkil olunacak ve bu komisyon, Hükûmetin şirketten olan matlubatı ile şirkete olan düyununu tetkik ve tahkik ve tespit eleyecektir. Hükûmetin matlubatı meyanında Düvel-i İtilafiye Kontrol Heyetince Hükûmetin muhtelif anbarlarından şirkete verilen eşya bedelleri ve mezkûr demiryol kumpanyasına Hükûmetçe verilen edevat-ı muharrike ve müteharrikenin kiralari rüsumundan ve hasıllattan Hükûmet hissesi bulunduğu gibi şirketin matlubatı meyanında nakliyat-ı askeriyeden bila-tediye kalan mebalîğ ve hatta yapılacak tevsiattan mukavele mucibince Hükûmete ait masarif hissesinden bila-tediye kalan mebalîğ dâhildir.
- 3- Müstahdemîn umumen Türk olacaktır.
Türk memurini yetiştirmek için bir mektep açacaktır.
- 4- İşbu İtilafname İcra Vekilleri Heyetinin 10.06.1339 tarihli içtimaında takarrür ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin tasvibine iktiran eyleyen 2506 numaralı Kararname ile kabul edilmiş olmakla Ankara'da nüshateyn olarak teati edilmiştir.

17 Haziran 1339

Nafia Vekili: Feyzi

Şark Demiryolları İşletici Salahiyettar Vekili: Vail

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk İkinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

- Dördüncü Madde-** Sahib-i imtiyaz icra olunacak ameliyatta istimal edeceği taş, kum, kireç, çimento ve saire bilcümle malzeme-i inşaiye, havass-ı matlubeyi haiz olacaklardır ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaid-i fenniyye tevfiğ-i hareket edilecektir. Denize indirilecek kayalara verilecek meylin nihayet derecesiyle sunî ve tabîî kayaların miktar-ı ekal olarak cesametleri ve kârgir veya betondan olarak inşa olunacak duvarlar kalınlığının miktar-ı ekalli inşaat projelerini hîn-i takdimde tayin edilecek ve esna-yı inşaatı şirketin talebi üzerine bunlar taraf-ı vekâletten tebdil edilebilecektir.
- Beşinci Madde-** Sahib-i imtiyaz takdim edeceği harita-i umumiyye inşa edeceği rıhtım ve sokak, dok ve antrepo, mağazalar ve depolar ile müştemilâtının ve mutasavver olan inşaat-ı sairenin eşkâl ve heyâtını mübeyyin ve meşruh bir cetvel raptedecektir.
- Altıncı Madde-** Dok ve antrepo ve mağazaları ve gümrük ve liman zabıtası ve taraf-ı Hükûmetten icra olunacak muayene ve teftiş için tayin olunacak memurlara mahsus binalar için takdim olunacak harita ve levayih ve resimlerin yek nazarda anlaşılabilmesi için tesis edilecek inşaatın her nevi teferruatını irae eder maktalar ve irtifa plânları raptedilecektir.
- Yedinci Madde-** Sahib-i imtiyaz Nafia Vekâletinden tahriren mezuniyet istihsal etmedikçe musaddak haritalarda hiçbir gûna tadilât icra edemeyecektir.
- Sekizinci Madde-** Hitam-ı müddet-i imtiyaziyede Hükûmete meccanen terki meşrut olan rıhtımlarla dok ve antrepo ve mağaza ve müceddeden küşat edilen veya tadil olunan sokakların ve gümrük ile liman zabıtasına mahsus daireler ve sair ebniye-i resmiye lâyiha ve haritaları tasdik olunduktan sonra Mukavelenamenin (altıncı) maddesinde gösterildiği veçhile imalât-ı mezkûrenin tevsiat ve tadilâta lüzumu olan arazinin mubayaa ve teslimi muamelâtına taraf-ı Hükûmetten mübaşeret ettirilecektir. İstimlâk olunacak arazinin haritaları binde bir mikyasında tanzim olunacaktır. İşbu şartnamenin birinci maddesinde tasrih buyurulan haritalar Nafia Vekâleti tarafından tasdik olunduğu anda ashabı ile uyuşulamamış olan arazinin istimlâkine taraf-ı vekâletten, mübaşeret edilecektir.
- Dokuzuncu Madde-** Ameliyat-ı mebhuse kamilen hitam-pezir olduktan sonra sahib-i imtiyaz masarifi kendisine ait olmak üzere imalât-ı mezkûre aksamını ve müştemilâtının arazisini tarafeyn muvacehesiyle tahdit ve kadaastro usulüne tevfiğan haritasını tersim ve vaz-ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış ebniye ve inşaat ve imalât-ı snaiye-i sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını Hükûmet memurlarının taht-ı nezaketinde suret-i musaddakasını Nafia Vekâletine takdim edecektir.

İşbu tahdid-i araziden sonra denizden kazanılacak veya mubayaa edilecek arazi işтира olundukça yine ol veçhile tahdit edilerek mezkûr haritada ve zabıtnamede işaret kılınacağı gibi marrü'l-beyan defterin tanziminden sonra yapılacak inşaat ve imalât-ı snaiye dahi Nafia Vekâletindeki deftere kayıt ve ilâve edilecektir.

İkinci Fasl

Rıhtımlar ile doklar ve antrepolar ve mağazalar ve henüz satılmamış arazi bu arazi üzerine inşa edilen mebani ve zahîreye mahsus elevatorler ve demir hatlar ve sairenin hüsnühalde muhafazasıyla idaresi beyanındadır.

- Onuncu Madde-** Sahib-i imtiyaz liman ile rıhtımları ve dok ve antrepo ve mağaza ve müştemilâtının umur ve muamelâtına muktezi bilcümle tesisatı daima şartname ahkâmına muvafık olarak l hüsnühalde

1 Şartname ahkâmına muvafık olarak (Encümenin ilavesi)

muhafaza edecektir. Sahib-i imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında tevhür ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile kendisine ihtar olunacak ve tarih-i ihtardan bir mah mürur edip de icabını icra etmediği surette masarifi sahib-i imtiyaza ait olmak üzere canib-i Hükûmet-i Milliyeden işe vaz-ı yed olunarak tamirat-ı lâzime icra ve bu uğurda vuku bulacak masarîf ve rıhtım ve müteferriatı hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmezse sahib-i imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Üçüncü Fasl

İmtiyazın feshinde ve müddet-i imtiyaziyenin hitamında olunacak muamelata dairdir

On Birinci Madde- Sahib-i imtiyaz, mukavelenamenin (21)'inci maddesinde münderiç esbaptan dolayı hukuk-ı imtiyaziyesinden sakıt olduğu takdirde ol vakte kadar icra edilen imalât ve celp ve tedarik olunan edevat ve levazimata ve mubayaa olunan araziye bedel-i tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliplerden kimin üzerinde takarrür ederse onun marifetiyle sakıt olan sahib-i imtiyazın taahhüdât-ı vakası ifa edilecektir. Bi'l-müzayede takarrür edecek bedel-i müzayedede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı, hukuku sakıt olan sahib-i imtiyaza ita kılınacaktır.

Bu müzayededen bir netice hâsıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasip miktar tenzil olunarak altı mah müddet sonra ikinci defa olarak bir müzayedede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kaldığı halde müzayedeye mevzu şeyler için hukukundan sakıt olan sahib-i imtiyaza hiçbir bedelediye olunmayarak devletin malı olacaktır.

On İkinci Madde- Liman imtiyazı, Mukavelenamenin (8)'inci maddesine tevfikân Hükûmet canibinden mubayaa olduğu takdirde sabit cerekallardan maada emtianın tahmil ve ihracında müstamel alât ile tarak ve vagon ve rıhtımlar ile müstemilâtının, mağazaların muamelâtında müstamel arabalar ve işletme umurunda

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

müstamel bilcümle eşya-yı menkule ve edevat-ı mevcude muhamminlerin tayin ve tefsir edecekleri bedelle Hükûmetçe işira edilecektir.

On Üçüncü Madde- İmtiyaz munkazi olduğunda sahib-i imtiyaz liman ile dok ve antrepo ve müstemilâtını ve cerekalları ve urganlar ve demir çubuklar ve sefainin raptına mahsus babalar ve şamandırılar ve işaret direkleri ve liman fenerleri ve rıhtımlar ile dokların ve antrepoların ve müstemilâtının işletilmesine muktezi kâffe-i edevat ve sabit makinaları velhâsıl her nevi eşya-yı gayrimenkuleyi hüsnühalde bilâ-bedel ve her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartıyla (Hükûmet-i Milliye)² devir ü teslim edecektir. Kabil-i nakil olan makina ve cerekallar ve sâbih malzeme ile eşya-yı menkule ve vagonlar ve tarak ve mavna, duba gibi işletilme umuruna mahsus alât elhâsıl inşaatın tamir ve tecdidine muktezi kâffe-i alât ve edevata gelince (Hükûmet-i Milliye)³ bunları muhamminlerin takdir edeceği bedel mukabilinde mubayaa edecektir.

Müddet-i imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel rıhtımla müstemilâtının hüsnühalde olmadığı inde't-teftiş Hükûmetçe anlaşılırsa sahib-i imtiyaza bir müddet tâyini ile ihtar-ı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmezse Hükûmet derhal rıhtım müteferriatını yed-i idaresine alacak ve sahib-i imtiyazın hesabına olarak tamirat-ı lâzimeyi bi'l-icra rıhtım

² Hükûmete (Encümence tashih edilmiştir.)

³ Hükûmete (Encümence tashih edilmiştir.)

ve müstemilâtını hüsnühale vazettirecek ve tamirat ve işletme masarifi hasılatından istifade olunacak ve hasılatın adem-i kifayeti takdirinde sahib-i imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Dördüncü Fasl

Sefainin palamarı ve yolcular ve hayvanatın ve emtianın tahmil ve ihracı ve emtianın ardiyesi, münakalâtı hususlarına dair tarife ve şerait beyanındadır.

On Dördüncü Madde- Mukavelenamenin on dördüncü maddesine tevfikân sahib-i imtiyazın istifasına mezun bulunduğu ücurat tarife bahsinde tasrih edildiği veçhile başkaca tanzim kılınacak mahsus tarifelerde tayin edilecektir ve işbu tarifelerde gösterilen ücurat taraf-ı Hükûmetten ruhsat-ı mahsusa istihsal kılınmadıkça hiçbir halde tezyit edilemeyecektir. Ancak tarifelerde tayin olunan ücurat ve şeraiti Nafia Vekâletince bade't-tasdik tenzil olunabilecek ve işbu tenzilât bir mah mukaddem halka ilân edilecektir. Tenzil olunan tarifeler, yine Nafia Vekâletince bade't-tasdik üç mah ilânat-ı mahsusa vasıtasıyla halka ihbar edilmedikçe bi't-tekrar hadd-i evvele terfi edilemeyecektir.

Şu kadar ki, Hükûmet altı ay kadar işletme umuru için muktezi olan levazımatı mubayaa edip mütebakini mubayaa etmekte muhtar kalacaktır.

On Beşinci Madde- Mukavelenamenin (23)'üncü maddesinde beyan edildiği veçhile bi'l-intihap kabul ve tasvip edilecek tarifeler müddet-i imtiyaziye esnasında yeniden veya musaddak tarifelere ilâveten tanzim olunacak tarifelerdeki ücuratın hesabı için para, kuruşun kırkta bir cüzü itibar olunacaktır ve kuruş dahi Osmanlı lirasının yüzde bir cüzü itibar olunacaktır.

Beşinci Fasl

Hususat-ı muhtelifeye müteallik şerait beyanındadır

On Altıncı Madde- (Hükûmet-i Milliye)⁴ gerek esna-yı harpte ve gerek vakt-i hazarda ve münferiden rıhtım üzerinde asakir-i berriye ve bahriye ve muavene ve jandarma ve polis ile zatlarına mahsus ahmal ve eskallerini ve hayvanlarını ve her nevi mühimmat ve edevat-ı harbiyeyi ve erzak ve levazım-ı saireyi tahmil ve ihraç etmek istediği halde sahib-i imtiyaz ümera-yı askeriye tarafından vuku bulacak talep üzerine kâffe-i edevat ve vesait-i nakliyesini (Hükûmet-i Milliye'nin)⁵ emrine hazır ve müheyya tutacak ve lede'l-hace Hükûmet-i Milliye rıhtım ile müstemilâtını, vesait ve edevat ve müstahdemîni ile beraber yed-i idaresine almak salâhiyetini haiz bulunacaktır.

Bâlâda tarif olunan tahmil ve ihraç muamelâtı gerek esna-yı harpte veya vakt-i hazarda olsun ve gerek sahib-i imtiyaz tarafından veya rıhtımları yed-i idaresine almış olan Hükûmet-i Milliye tarafından icra edilsin, muamelât-ı mezkûre için nısf ücret ahz olunacaktır ve ancak rıhtım ücretinden muaf olacaktır.

Tarife

On Yedinci Madde- Vaziyet-i iktisadiye ve nakdiye bugün katî bir tarife tatbikine müsait olmadığından Mukavelenamenin 23'üncü maddesine tevfikân sahib-i imtiyazın istifasına mezun bulunduğu rüsumun nev' ve miktarı tayin ve tespit edilememiş ise de Mukavelenin mezkûr maddesinde dahi tasrih edildiği veçhile sefain, yolcu, esham ve tahvilât, zikıymet eşya, araba ve edevat-ı müteharrike, mevaşi ve tuyur, emtia, mağaza icareleri, her türlü eşya ve emtianın vapurlardan ve vagonlardan vinçlerle ihracı veya vapurlara ve vagonlara alât-ı mezkûre vasıtasıyla tahmili ve saire için alınacak mecmu ücurat (Hiçbir veçhile)⁶ İzmir, Yafa ve Bahr-i Sefid'in bu iki limanları beyninde mevcut ve âtiyen yapılacak limanlarda tatbik olunan tarifelerin en asgarisi

⁴ Hükûmete (Encümence tashih edilmiştir.)

⁵ Hükûmete (Encümence tashih edilmiştir.)

⁶ Encümence tayyedilmiştir.

(v)⁷ Hükûmetçe intihap oluna (câk bir tarife meclisinde)⁸ [9] tatbik olunabilecek ve bu tarife âzami tarife olarak kabul edilecektir.

Mersin Limanı'nda emtia-i ticariye nakliyatıyla işigal eden mavnaların serbestisi temin kılınacaktır. Sahib-i imtiyaz tarafından eşya-yı ticariye nakli için mavnalar istimal edilebilecek ve mevcut mavnacılarla itilâf yapmakta sahib-i imtiyaz serbest bulunacaktır. Eşya-yı zatiye nakliyatına mahsus kayık ve sandallar tamamıyla serbest ve bilcümle liman rûsumundan muaf olacaktır. Diğer mavnacılar veya herhangi bir şahıs tarafından emtia-i ticariye nakline mahsus mavnaların inhisarına müsaade edilmeyecektir.

On Sekizinci Madde- İşbu şartname iki nüshadan ibaret olmak üzere Ankara'da tarihinde teati kılınmıştır.

- 9- Mülkiye Baytarlığ'ından asker olarak neşet eden baytarlara yüz ellişer lira itası hakkındaki layiha-i kanuniyenin müstacelen müzakere ve intihabına dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkiresi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

23.10.1339

Mülkiye Baytar Mektebinden asker olarak neşet eden baytarlara yüz ellişer lira itası hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâletince tanzim kılınıp İcra Vekilleri Heyetinin 18.03.1339 tarihli içtimasında Meclis-i Âliye arzı takarrür eden ve 22.03.1339 tarih ve 6/1007 numaralı tezkereye rapten Riyaset-i Celilelerine takdim kılınan lâyiha-i kanuniyenin müstacelen müzakeresi izbar kılınmakta olmakla ifa-yı muktezasına müsaade-i devletlerini istirham eylerim efendim.

İcra Vekilleri Reisi

Ali Fethi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

23.10.1339

Muhtelif mahallerden varit olan telgrafnamelerde hayat ve maişet istinatgâhları bulunan üzüm mahsulünün mahvolmaması için hiç olmazsa Avrupa'ya ihraç edilmek şartıyla şarap haline tahviline müsaade itası talep edilmekte olduğu beyanıyla Maliye Vekâletince tanzim kılınıp İcra Vekilleri Heyetinin 02.09.1339 tarihli içtimasında Meclis-i Âliye arzı takarrür eden ve 02.09.1339 tarih ve 6/2989 numaralı tezkereye rapten takdim kılınan Müskirat Kanununun tadiline dair olan kanun lâyihasının üzüm mahsulâtının mahıvdan temin-i vikayesi zımında acilen müzakeresi İktisat Vekâlet-i Celilesinden işar kılınmakta olmakla tesri-i icabına müsaade-i devletlerini istirham eylerim efendim.

İcra Vekilleri Reisi

Ali Fethi

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Resülmal Lira	Faiz %5-6
750.000	48.750
1.500.000	97.500
2. 250.000	146.250
2.250.000	282.500

7 Encümenince tayyedilmiştir.

8 Encümenince tayyedilmiştir.

9 rak Mersin'de (Encümenince ilave edilmiştir.)

Birinci Şerait Dairesindeki Tediye

Resülmal	Resülmalin Taksiti	%5-6 Hesabıyla Faizi		Dördüncü Sene İptidasından İtibaren Sarf Edeceği Mebaliğin Faizi	Her Altı Ayda Tediyesi Lazım Gelen Resülmal ve Faiz Miktarı		Senelik Tediye		Dördüncü Sene İptidasından İtibaren Sarf Edeceği Resülmal
Lira	Lira	Lira	Kuruş	Lira	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira
2.250.000 2.025.000	225.000 225.000	73.125 75.812	50	0 48.750	298.125 339.562	50	637.687	50	750.000
1.800.000 1.575.000	225.000 225.000	58.500 51.187	50	0 97.500	283.500 373.687	50	657.187	50	1.500.000
1.350.000 1.125.000	225.000 225.000	43.785 36.562	50	0 146.250	268.875 407.812	50	676.687	50	2.250.000
900.000 675.000	225.000 225.000	29.250 21.937	50	0 195.000	254.250 441.937	50	696.187	50	3.000.000
450.000 225.000	225.000 225.000	14.625 7.312	50	0 243.750	239.625 476.062	50	715.687	50	3.750.000
0	2.250.000	402.187	50	731.250	3.383.437	50	3.384.437	50	3.750.000

İkinci Şerait Dairesindeki Tediye

Dördüncü Sene İptidasından İtibaren Alınan Sermaye Olup Sekizinci Seneden İtibaren Tediyesine Başlanılan	Her Altı Ayda Tediyesi Lazım Gelen Resülmal	Tediyesi Lazım Gelen Faiz Miktarı		Tediyesi Lazım Gelen Resülmal ve Faiz Miktarı		Beher Sene Zarfında Tediyesi Lazım Gelen Miktar	
Lira	Lira	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş
3.750.000 3.515.625	234.375 234.375	121.875 114.257	81,10	356.250 348.632	81,10	704.882	81,10
3.281.250 3.046.875	234.375 234.375	106.640 99.023	62,20 43,30	341.015 333.398	62,20 43,30	674.414	6,10
2.812.500 2.578.125	234.375 234.375	91.406 83.789	25 6,10	325.781 318.164	25 6,10	643.945	31,10
2.343.750 1.109.375	234.375 234.375	76.171 68.544	87,20 68,30	310.546 302.929	87,20 68,30	613.476	56,10
1.875.000 1.640.625	234.375 234.375	60.937 53.320	50 31,10	295.312 287.695	50 31,10	583.007	81,10
1.406.250 1.171.875	234.375 234.375	45.703 38.085	12,20 93,30	280.078 272.460	12,20 93,30	552.539	6,10
937.500 703.125	234.375 234.375	30.468 22.851	75 56,10	264.843 257.226	75 56,10	552.070	31,10
468.750 234.375	234.375 234.375	15.234 7.617	37,20 18,30	249.609 241.992	38,20 18,30	491.602	56,10
	3.750.000	1.035.937	50	4.785.938	50	4.785.938	50

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Birinci Şerait Dairesindeki Tediye Nazaran Alınacak Faiz

Reisülmal Tedyatı	Yüzde Yedi Buçuk Hesabıyla Alınacak Faiz Miktarı		Bir Sene Zarfında Alınacak Faiz Miktarı	
Lira	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş
225.000 225.000	8.437	50	8.437	50
450.000 225.000	16.875 25.312	50	42.187	50
675.000 225.000	33.750	50	75.937	50
900.000 225.000				
1.225.000 225.000	50.625	50	10.967	50
1.350.000 225.000				
1.575.000 225.000	675.000	50	143.437	50
1.800.000 225.000				
2.025.000 225.000				
2.250.000			379.687	50

İkinci Şerait Dairesindeki Tediye Nazaran Alınacak Faiz Miktarı

Resülmal Tedyatı	Yüzde Yedi Buçuk Hesabıyla Alınacak Faiz Miktarı			Bir Senelik Faiz Miktarı			İki Milyon İki Yüz Elli Bin Liranın Faizi	Her İki Faizin Senelik İcmali		
Lira	Lira	Kuruş	Para	Lira	Kuruş	Para	Lira	Lira	Kuruş	Para
234.375	8.789	6	20	8.789	6	20	168.750	177.459	6	20
667.375 703.125	25.064 26.367	6 18	10 30	51.431	25		168.750	220.181	25	
937.500 1.171.875	36.156 43.945	25 32	25	80.101	57	25	168.750	248.851	57	25
1.406.250 1.640.625	52.734 61.523	37 43	20 30	114.257	81	10	168.750	283.007	81	10
1.875.000 2.109.375	70.312 79.096	20 56	20	149.408	76	20	168.750	318.158	76	20
2.343.750 2.578.125	82.890 96.680	62	20	179.570	62	20	168.750	348.320	62	80
2.812.500 3.046.875	105.468 114.257	7 86	20 20	219.725	94		168.750	388.475	94	
3.281.250 3.515.625	123.046 131.835	87 94	20	254.882	81	20	168.750	423.632	81	20
3.750.000				1.058.167	84	35	1.350.000	2.408.167	84	35

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 12

Birinci Seneden İtibaren Vuku Bulacak Olan Tediye

Resülmal ve Faiz Olarak Tediye Olunacak Meblağ Miktarı Lira	Tediye Olunacak Resülmal Mukabilinde Alınacak Olan Faiz Miktarı Lira	Bakiye Olarak Tediyesi Lazım Gelen Miktar Lira	Bakiye Olarak İstifası Lazım Gelen Miktar
48.750		48.750	
97.500		97.500	
146.500		146.250	
292.500		292.500	

Üçüncü Seneden İtibaren Vuku Bulacak Olan Tediye

Resülmal ve Faiz Olarak Tediye Olunacak Meblağ Miktarı		Tediye Olunacak Resülmal Mukabilinde Alınacak Olan Faiz Miktarı		Bakiye Olarak Tediyesi Lazım Gelen Miktar		Bakiye Olarak İstifası Lazım Gelen Miktar	
Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş
637.687	50	8.437	50	629.250		2.377.770	
657.187	50	42.187	50	615.000		3.003.750	
676.687	50	75.937	50	600.750		292.500	
696.187	50	109.687	50	586.500		5.674.020	
715.687	50	143.437	50	572.250			
3.383.437	50	379.687	50	3.003.750			

Sekizinci Seneden İtibaren Vuku Bulacak Tediye

Resülmal ve Faiz Olarak Tediye Olunacak Meblağ Miktarı			Tediye Olunacak Resülmal Mukabilinde Alınacak Faiz Miktarı			Bakiye Olarak Tediyesi Lazım Gelen Miktar			Bakiye Olarak İstifası Lazım Gelen Miktar
Lira	Kuruş	Para	Lira	Kuruş	Para	Lira	Kuruş	Para	Lira
704.882	81	10	177.539	6	20	527.343	74	30	Maafaiz Tediye Edilecek Resülmal Miktarı Beyanı: 292.500
674.414	6	10	220.181	25		404.232	81	10	
643.945	31	10	248.851	57	25	335.093	73	25	
613.476	56	10	283.007	81	10	330.468	75		3.383.437 50
583.007	81	10	318.158	76	20	264.849	4	30	4.785.938 50
552.539	6	10	348.320	62	20	204.218	43	30	8.461.876 00
552.070	31	10	388.475	94		133.594	37	10	Beyanı
491.602	56	10	423.632	81	20	67.969	74	30	8.461.876
4.785.938	50		2.408.167	84	35	2.377.770	65	5	2.787.855 35
									5.674.020 65
									Tediyeye Nazaran Alınacak Faiz miktarı BeyanıYalnız Faiz
									379.687 50
									2.408.167 85
									2.787.855 35

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

Riyaset-i Celileye

Aşarın yüzde ona tenzili hakkındaki teklif-i kânuni her nerede ise her işe tercihan çıkarılarak Heyet-i Umumiye müstacelen müzakeresini teklif ederiz.

Karesi, Hulusi Saruhan, Reşad Bursa, Necati Kütahya, Giresun, Tahir Denizli, Haydar Rüşdü İzmir, Mahmud Celal Tokat, Mustafa Isparta, Hafız İbrahim Erzurum, okunamamıştır. Karesi, Mehmed Vehbi	Saruhan, Abidin Ali Kastamonu, Halid Saruhan, Vasıf Konya, Eyub Sabri Gaziantep, Ahmed Remzi Karahisar-ı şarki, Mehmed Emin Karesi, Mehmed Zonguldak, Tunalı Hilmi Sivas, Ziyaeddin Burdur, Hüseyin Baki Bayezid, Süleyman Sudi	Maraş, Abdülkadir Erzurum, Raif Karesi, Ahmed Süreyya Mardin, Necib Maraş, Hacı Mehmed Saruhan, Edhem Gümüşhane, Veysel Rıza Tokat, Emin Isparta, Mükerrerem Bolu, Emin Celal Gümüşhane, Zeki Karesi, Ali Şuuri	İzmir, Rahmi Isparta, Hüseyin Hüsnü Karahisar-ı sahib, okunamamıştır. Karesi, Osman Niyazi Kastamonu, Hasan Fehmi Karesi, Haydar Adil Saruhan, Kemal Bolu, Mehmed Menteşe, Esad Bolu, Şükrü Karahisar-ı sahib, Ruşen Eşref

- 12-** Kastamonu vilâyetinin Göl nahiyesinde mevcut Ziraat Mektebinin 1340 bütçesine alınarak ihyası temenniyatına dair Kastamonu mebuslarının takriri:

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Kastamonu vilâyetinin Merkez kazasına tabi Göl nahiyesinde mevcut iptidai derecedeki Ziraat Mektebi vilâyet hususi bütçesinden idare edilmektedir. Muvazene-i Umumiye muavenet görememesine rağmen bu mektep vilâyet için pek nafi olmuştur. Yalnız, mektebin inkişâfı ve münhasıran Kastamonu vilâyetine değil, bütün memlekete nafi bir hale gelebilmesi için Muvazene-i Umumiye, idaresine ihtiyaç görülmektedir. El-yevm Ankara Ziraat Mektebinde müdür bulunan Tahsin Bey vilâyetimiz Ziraat Müdürlüğünde bulunmuş olduğundan Göl'deki mektebin halini pekiyi bilir ve mumaileyhin de tasdik edeceği veçhile mezkûr mektep cidden himayeye lâyıktır ve inkişafa müsaittir. Vilâyet, sekiz kazadan ibaret, sahil; dağlık ve ova olmak üzere başlıca üç mıntıkayı haizdir. Sahilde zeytin, fındık, keten, enva-i meyve yetiştirmek mümkündür ve ıslaha muhtaç bir halde bunların mevcutları da vardır. Tosya'da senede bir milyon kiloyu müteceviz pirinç yetişir ve otuz beş bin dönüm bağı vardır. Safranbolu'da enva-i sebze yetişir ve otuz beş bin dönüm bağı vardır ve Avrupa'dan celp olunan makinalarla güzel, fennî bir de debbağ hane yapılmıştır. Taşköprü'de senede bir milyon küsur kilo kenevir yetişir ve bir de fabrika tesisine teşebbüs edilmiştir. Taşköprü'de bu sene pamuk yetiştirmeye de teşebbüs edilmiştir ve muvaffakiyet ümit edilmekte idi. Bu maruzattan müsteban olunacağı veçhile sahil ve ova kısımlarında meyve, keten, kendir, pirinç, üzüm yetişmekte olduğu gibi hububat zeriya da müsaittir. Dağlık aksamında balcılık, peynircilik, meyvecilik vardır. Ve hububat ziraatı dağlık kısımda ıslaha muhtaçtır. Ziraatın her şubesinin terakisine pek müsait olan vilâyetimizde ziraatı terakki ettirmek için fen memurları yetiştirecek ve ahaliye numune olacak Ziraat Mektebine ihtiyaç olduğu gibi Sinop, Kengiri, Çorum, Bolu livalarından da mezkûr mektebe diğer mektepte olduğu veçhile talebe gelebilir. Esasen Kastamonu'da on iki sınıflık bir lise ve ayrıca bir darülmaillimîn, bir sanayi mektebi, bir darülhilâfe mevcut olup, Hükûmetin programında munderiç kuvvetli irfan merkezlerinden birini teşkil etmektedir. Böyle bir merkezde bir de Ziraat Mektebine ihtiyaç olacağı tabiidir. Binaenaleyh Göl nahiyesinde mevcut Ziraat Mektebinin 1340 Umumi Bütçesine alınarak ihyası hususunun İktisat Vekâletince nazar-ı dikkate alınmasını rica ederiz.

Kastamonu Mebusu
Mahir

Kastamonu
Hasan Fehmi

Kastamonu
Halid

Kastamonu
Veled Çelebi

Riyaset-i Celileye

Bir hukukçu olmadığım için kavanîn-i hukukiyenin inceliklerine vâkıf değilim. Muhitimizde çok vakit nazar-ı teessürümüz önünde bir levha açılır, tahlil edilince hakk-ı takdirin hükkâma aidiyetinde karar kılar. Meselâ bir ferd-i maznun ve mevkuf hakkında takibata mübaşeret edilir. Müstantiklikçe ifadesi alınır; evrak müddei-i umumiliğe gider, gelir. Maznunun mevkufiyeti temadi eder. Mesele çok vakit beraat veya âdem-i mesuliyet ile neticelenir. Bilâ-icap maznunun Heyet-i İctimaiyeye ait mesai sahası darlaşır; çektiği mahpusiyetle maneviyatı bozulur; izzetinefis cerihadar olur ki bu iş yalnız; kanun müstantiklere hakk-ı takdir vermemiştir kaidesi üzerinde ihmal edilir. Hâkim-i münferitlik mademki meşrudur; takdir salâhiyeti müstantiklere de verilmelidir. Hâsılı bu derdin önüne geçilmelidir. Adliye Encümenince bir madde tespitini teklif ve temenni ederim.

24 Teşrinievvel 1339

Muş Mebusu

Osman Kadri

- 14- Sureti, metinde sahife 64'te münderiçtir.
- 15- Sureti, metinde sahife 64'te münderiçtir.
- 16- Sureti, metinde sahife 64 ve 65'te münderiçtir.

Kırk Üçüncü İçtima

29 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Birinci Celse

Reis: İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi

Kâtibler: Haydar Rüşdü Bey (Denizli), Ruşen Eşref Bey (Karahisar-ı Sahib).

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Efendim! Celseyi açıyorum, zabt-ı sabık hulâsası okunacak:

Kırk İkinci İçtima

27 Teşrinievvel 1339 Cumartesi

Birinci Celse

İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde saat beşte bi'l-inikat zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve tashiha kabul edildikten ve evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale olunduktan sonra Heyet-i Vekilenin

istifanamesi kiraat ve yeni heyetin intihabına kadar eski heyetin idare-i umur etmesi hususu kabul edildi. Badehu Konya Darüleytamına Tahsisat İtası Hakkındaki Kanun ikinci defa reye vaz' ve 138 rey ile kabul olundu ve pazartesi günü saat ikide toplanılmak üzere tatil-i içtima edildi.

Reis - Zapt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalâa var mı? (Hayır sesleri) Zapt-ı sabık hulâsasını aynen kabul edenler lütfen kaldırsın. Kabul edilmiştir. Şimdi evrak-ı varideyi arz edeceğim.

2- Evrak-ı Varide:

Mazbatalar

- 1- Teşkilat-ı Esasiye Kanununun bazı mevaddının tevzihan tadiline dair Kânun-ı Esasi Encümeni mazbatası var ruznameye alıyoruz.
- 2- Seferberliğin ilgasına dair 1/241 numaralı Kanun layihası ve Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası var, kezalik onu da ruznameye alıyoruz.
- 3- Lazistan livasında fındık, portakal, limon, mandalina, çay, dut yetiştirilmesi hakkında 2/182 numaralı teklif-i Kanuni ve İktisat Encümeni mazbatası var; Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 4- Kengirli Kemikoğlu Süleyman bin Eyüb'ün iade-i hukuk-ı memnuasına dair 3/18 numaralı tezkere ve Adliye Encümeni mazbatası var: Okunacaktır.

Riyaset-i Celileye

Kengirli'nin Şabanözü nahiyesinin Bükdüz karyesinden İsmail oğlu Ali'nin darben vefatına sebebiyet vermesinden dolayı Kengirli Ceza Mahkemesince beş sene müddetle küreğe mahkûm karye-i mezkûreden Kemikoğlu Süleyman bin Eyüb'ün iade-i hukuk-ı memnuasına

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

dair Encümenimize havale olunan İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesinin tezkeresi okundu. Evrakı lede't-tetkik usulüne mutabık ve Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanunu ahkâmına muvafık olmakla iade-i hukuk-ı memnuası münasip bulunduğu Heyet-i Umumiyyeye arzına karar verildi.

Adliye Encümeni Reisi
Sinop Mebusu
bulunamamıştır
Aza
Kastamonu Mebusu
Necmeddin
Aza
Karesi Mebusu
Ahmed Süreyya

Mazbata Muharriri Namına
İzmir Mebusu
Mustafa Necati
Aza
Bayezid Mebusu
Şefik
Aza
Konya Mebusu
Refik

Kâtip
Dersim
Feridun Fikri
Aza
Mersin Mebusu
Besim
Aza
Mahir

Reis - Efendim! Adliye Encümeni mazbatası hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri) Adliye Encümeni mazbatasını aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

- 5- Bahriye bütçesini ihzar etmek üzere üç zattan mürekkep bir komisyon teşkil edildiğinden Meclisçe de Bahriye mütehasşsılarından üç zatın tayinine dair Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası var; okunacak:

Riyaset-i Celileye

Müstakbel teşkilât-ı bahriyemizin hutut-ı esasiyesini tesbit ve bu esasata nazaran 1340 senesi bütçesini ihzar etmek üzere encümenimizce Denizli Mebusu Mazhar Müfid, Kırşehir Mebusu Yahya Galib ve Trabzon Mebusu Ahmed Muhtar Beylerden mürekkep bir komisyon teşkil edilmiş ve bu komisyona Meclis-i Âlice de bahriye mütehasşsılarından üç zatın terfiki hususunun Heyet-i Celileye arzı encümenin 7 Teşrinievvel 1339 tarihli içtimanda takarrür etmiş olmakla ifa-yı muktezası arz ve istizan olunur efendim.

24 Teşrinievvel 1339

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi

Kütahya Mebusu

Ferid

Reis - Efendim! Bahriye mütehasşsılarından arkadaşlarımızdan kim vardır? (Recai Bey vardır, Hamdi Bey vardır sesleri) (Ali Rıza ve Yusuf Ziya Beyler de vardır sesleri) Efendim Recai Bey mezundur.

Efendim! Hamdi Bey, Ali Rıza Bey, Yusuf Ziya Beylerden mürekkep üç zatın intihabını tensip buyurursanız rey-i âlilerine vaz ediyorum. (Münasip sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Tahlifler

- 6- Tahlifleri icra olunmayan aza-yı kiramdan sekiz zatın tahlifi:

Reis - Efendim! Aza-yı kiramdan tahlifleri icra olunmayan zevat vardır. Lütfen tahliflerini icra buyursunlar. Resul Bey (Bitlis), Mehmed Bey (Diyarbakır), Kemaleddin Sami Paşa (Sinop), Ziyaeddin Bey (Sivas), Abdülgani Bey (Mardin), İbrahim Bey (Van), Hamdi Bey (İzmir) ve Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın tahlifleri icra edildi.

Takrirler

- 7- Ruznamenin yedinci maddesini teşkil eden, memurin-i saire misillü idare-i hususiye memurlarıyla mazulîn ve mütekaidîn evlâtlarının mektep ücretleri hakkında bir karar ittihazına dair olan Urfa Mebusu Şeyh Safvet Efendi'nin müstacel ruznameye alınarak müstacelen müzakeresi hakkındaki takriri var; okunacaktır:

Riyaset-i Celileye

Bir mahı mütejaviz zamandan beri ruzname-i müzakerata kabul buyurulmuş olan memurin evlâtlarının leyli mekâtip ücretleri hakkında bir karar verilmesine dair takririn müstacelen ruznameye alınmasını ve ücretlerin taksit zamanları takarrüp eylediğinden müstacelen müzakere buyurulmasını arz ve teklif eylerim.

Urfa

Şeyh Safvet

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Takrir sahibi izah etsinler!

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Maarif Vekâletinden bunun evvelki gibi bilumum mazulîn ve mütekaidine teşmili ile bir karar verilmesi hakkında bir ay evvel bir takrir vermiştim. Bir ayı mütecavizdir ruznameye dâhil olduğu halde müzakere edilmedi. Müstacelen müzakeresini teklif ediyorum. Zannedersem izahata hacet yoktur, sarihtir. 1335 senesinden beri leyli mektepte bulunan memurîn, mazulîn ve mütekaidin çocukları ücretlerinden yüzde beş tenzilât yapılyordu. Bu sene-i dersiye iptidasında yalnız bilfiil memuriyette bulunanlara hasredilerek arz ettiğim tenzilât icra edilmiş. Binaenaleyh bu takririmi Heyeti Celileye arz ettim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Yüzde yirmi beş tenzilât bilumum mütekaidîn ve mazulîne de teşmil edilmiştir.

Reis - Şeyh Efendi Hazretlerinin teklifi, takririn müstacel ruznameye alınmasından ibarettir. Ruznameye alındıktan sonra malumu alinizdir ki, müzakeresi açılır. Biz ise henüz ruznameye almadık. Şimdi bunun müstacel ruznameye alınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Efendim! Bu takririn derakap müzakeresine geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Maarif Vekili İsmail Safa Bey (Adana) - Efendim! Memurinin çocuklarından alınacak ücretlerin yüzde beş kadar tenziline karar vermek Maliye Vekilinin salâhiyeti dâhilindedir. Sene bidayetinde bendeniz Maliye Vekili Bey ile birleştim. Bu meseleyi müzakere ettim. Nihayet Maliye Vekili Muvazene-i Umumiyyeden maaş alanlara teşmilinde ısrar etti. Sonradan idare-i hususiye memurları, evkaf memurları, mütekaidîn, eytam ve eramil bundan müstefit olmak için bize müracaat ettiler. Biz de münasip gürdük, Maliyeye yazdık. Hatta bu hususu doğrudan doğruya Maarif Vekâletinin salâhiyeti dâhilinde addederek aynen yazdık ve dedik ki; buna karar vermek Maarif Vekâletinin salâhiyeti dâhilindedir. Binaenaleyh bunun diğer memur çocuklarına teşmiline taraftarız. Bu hususta Maliye Vekâletine siz de müracaat ediniz. Maliye Vekâleti razı olsun dedik. Bir cevap alamadık. Mesele budur. Maarif Vekâleti esas itibariyle buna taraftardır. Çünkü hakikaten memurlarımızın bugünkü vaziyeti göz önüne getirilince bu memurlarımızın çocuklarını okutmak için yardıma ve teshilâta ihtiyaçları vardır. Bundan dolayı biz buna taraftarız. Eğer Heyet-i Celile de kabul buyuracak olursa tabiatıyla Maliye Vekâleti de kabul edecektir, o halde mesele kalmaz. (Maliye Vekili de izahat versin sesleri)

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Efendim! Beyefendi Hazretlerinin izahatlarında kendilerinin muvafakatlerini ve evvelce Maliye Vekâletine yazmış olduklarını söylediklerinden dolayı kendilerine arz-ı teşekkür ederim. Malumuâliniz yüzde yirmi beş, memurîn çocuklarına tenzilât icrası mücerret memurlara bir muavenet kastiyledir. Çünkü o gencin müzayakası dolayısıyla zaten memurine müstevfi maaşat veremiyoruz. Bununla beraber evlâtlarını leyli mekteplerde ücretle tahsil ettirmeleri hakkında böyle bir tenzilât yapamayıp da müşkülât gösterecek olursak daha ziyade muavenete muhtaçtırlar. Malumuâliniz bir memur azledildikten sonra behemehâl mâzuliyet maaşı alabilmek için mutlaka bir cevaz-ı istihdam kararı almak iktiza eder. Cevaz-ı istihdam kararını aldıktan sonra o adamın mağduriyeti anlaşılır. Daha ziyade muavenete ve Hükûmetimizin himayesine muhtaçtır. Binaenaleyh Maarif Vekili Beyefendi Hazretlerinin Maliye Vekâletine işaret veçhile gerek bilfiil hizmet gören, gerek mazul ve mütekait olanlar ve gerek idare-i hususiye memuru bulunan zevat çocuklarının da yüzde yirmi beş tenzilât ile ücret vermelerine karar ita buyurulmasını rica ederim.

Hüseyin Bey (Elaziz) - Efendim! Rica ederim isterse yüzde hiç tenzilât olmasın. Köylü çocuklarının parası peşin ve elindedir. Fakat okutacak bir mektep yoktur.

Reis - Bir şey mi söylüyorsunuz Hüseyin Bey! Rica ederim söz istiyorsanız söz vereyim.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Yok laf olsun diye söylüyor.

Hüseyin Bey (Elaziz) - Efendim! Köylü

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

çocuklarının elinde parası var, fakat kimse almıyor. Mektepte yer yoktur, kapalıdır diye mektebe koymuyorlar.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim devlet memurlarını, idare-i hususiye memurlarını ayırmaya bendeniz bir sebep görmüyorum. Mademki devlet memurlarının çocukları için yüzde yirmi beş tenzilât kabul edilmiştir, o halde; bütün memurin-i devlet tabiri dâhilinde idare-i hususiye memurları ve bu memurlardan vazifesini bihakkın ifa etmiş herhangi bir suretle hastalığı ve sair suretle artık hizmet etmeye muktedir olamayarak tekaüt addolmuş adamlara daha ziyade muavenet ve muzaheret etmek icap eder. Maliye Vekili Beyefendi'den asıl anlayalım ki niçin bu kararı ittihaz etmiştir? Eğer bu kararın saiki bütçe endişesi ise umumi olmak lâzım. Yoksa bir kısmını öz evlât, diğer kısmını üvey evlât gibi ittihaz etmeye ortada bir sebep-i makul yoktur.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendim! Bu takriri şimdi burada kabul edeceğiz. Fakat ondan evvel Muvazene-i Maliye Encümenine gitmelidir.

Reis - Efendim! Bu takrir Heyet-i Umumiyyede verilmiş, sabık celselerde ruznameye alınmış, şimdi müstaceliyet teklif edildi, getirttim. Takrir hakikaten Muvazene-i Maliye Encümenine gitmemiştir. Hâlbuki bütçeye müteallik olduğu için takririn Muvazene-i Maliye Encümenine gitmesi lâzımdır. Muvazene-i Maliye Encümenine tevdi ediyoruz efendim.

İstifalar

8 - Sıhhiye Vekili Rıza Nur Bey'in istifanamesi:

Reis - Efendim! Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili Rıza Nur Beyefendi'nin istifanamesi vardır; okuyacağız:

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

İstanbul:

28.10.1339

29.10.1339

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden istifa ettim. Yarın daire-i intihabiyeme gidiyorum. Mütemadi meşagil ile yorgunluğum tasdik buyrulur. Muhtaç olduğum istirahat için iki ay mezuniyet ita buyurulmasını rica eylerim efendim.

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili Rıza Nur

(Divan-ı Riyasete gitsin, sıra beklesin sesleri)

Reis - Müsaade buyurunuz efendim. İstifaname okunmuştur. Mezuniyet meselesi bittabi Divan-ı Riyaset kararıyladır. Şimdi ruznameye geçiyoruz.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevat:

1- Etubbanın Hizmet-i Mecburisi Hakkındaki Layiha-i Kanuniye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Encümeni Mazbatası:

Reis - Ruznamemizde Etubbanın Hizmet-i Mecburisi Hakkındaki Kanun layihasının Heyet-i Umumiyesi müzakere edilmiş ve maddelere geçilmiş kabul buyurulmuştu. Şimdi birinci maddenin müzakeresine geçiyoruz.

Hakkı Bey (Van) - Encümene geldi mi?

Reis - Hayır efendim, Encümene gitmemiştir.

Mehmed Bey (Biga) - Vekil-i aitinin huzuruyla müzakeresi lazım gelir. (Vekâlet Vekili burada sesleri)

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Efendim! Maddeyi okuyun da dinleyelim.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendiler! Ben birinci maddenin lehinde bulunuyorum. Sebebi de şu; benim fikrime göre, herhangi bir ferdin gerek teşkilâtında ve gerek el-yevmki vaziyetinde cemiyetin büyük bir hisse-i mesaisi vardır. Gerçi bu kudret-i umumiye kendi şahsının da büyük bir hissesi varsa da bilhassa cemiyetin büyük bir hisse-i mesaisi vardır. Onun için öyle tasavvur ediyorum ki veyahut öyle iddia ediyorum ki herhangi bir tabip veya herhangi bir hukuk-şinas veya herhangi yetişmiş bir kimse kendi cemiyetine karşı birtakım vezaif ifasına borçludur. Bu borcunu ifa etmek kendisi için zaruridir. Bilhassa etubbaya bu mecburiyeti tahmil etmekle beraber kendisine diğer arkadaşlardan fazla olarak tahsisat da veriyoruz. Bu suretle memleketin en ziyade ihtiyacı olan ihtiyacat-ı sıhhiyesini temin etmek çaresini istihsal etmiş oluyoruz. Biliyoruz ki efendiler; memleketimizin terakki edebilmesi için en mühim mesele bilhassa nüfus meselesidir. Acaba etibbanın memleketin muhtelif mahallerine tevziinde nüfusun gerek adedine gerek inkişafına büyük bir tesiri olmayacak mıdır? İtikadımca etibbanın memleketin bütün menatıkına taksiminde nüfusun gerek adedince ve gerek inkişafınca büyük bir istifade bahşedilmiş olacaktır. Binaenaleyh bendeniz maddenin lütfen kabulünü teklif ediyorum.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Muhterem arkadaşlar! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında geçen gün söz söylediğim zaman bu maddenin dolayısıyla aleyhinde bulunmuştum; tabiatıyla bugün yine birinci maddenin aleyhinde söyleyeceğim. Maksudı temin edecek kanuna ikinci madde koymuşlardır; ikinci maddede, mektebe meccanen girerek taahhüt altında tahsil edenler bu mecburi hizmeti ifa ile mükelleftir. Bittabi bu taahhüdü ifa eden elbette bu vazifeyi de ifa eder ve kendi kendine birkaç bin lira sarf ederek mektebi ikmal edenlere bu mecburiyeti tahmil edecek olursak darülfünunlara karşı olan rağbeti kesretmek çok vârid-i hatırdır. Çok rica ederim ve nazar-ı dikkatinizi celp ederim efendiler! Bu muzır olur... Doktorlar memlekete, içtimâî ve beşerî cemiyete ait olan hizmetlerini ifa etsinler buyurdular. Etibba bu vazifelerini hususi tababetlerinde dahi ifa etmektedirler. Hatta beyne'l-beşer birçok memleketlerde dahi birtakım teamüller vardır ki bu hususta diğer meslek erbabı bu zaruret ve mecburiyet altında değildir. Meselâ; bir hastaya celp edilen doktor gece gündüz; yaz ve kıştı diye hiçbir mazeret dermeyan etmeyerek gitmek mecburiyetindedir. Ve bilâ-mazeret gitmediği tebeyyün eden doktorlar hakkında hastanın hayatına tehlike târi olduğu zaman vuku bulacak mücazat iddialarını Avrupa mahakimi kabul eder. Bizim kavanimizde buna mümasil kayıtlar mevcuttur. Cemiyet doktorlara birçok vezaif tahmil etmiştir. Hatta adliye vezaifimizde hiçbir ehlihibre hakkında bir mecburiyet olmadığı halde doktorlar hakkında mecburiyet vardır. Bu cihet, kanunlarımızla mukayyettir. Müddei-i Umumi bir cinayet için, bir doktoru keşfe davet ettiği zaman bi'l-mecburiye ve bizzarure gider. Yani cemiyetin arzu eylediği hidematı bizzarure ve tamamen doktorlar ifa eder ve etmektedirler. Bunun fazlasını yükletmek adalet değildir, doğru değildir. Kanunun ikinci maddesinde 1340 senesinden sonra Hükûmet ihtiyacı kadar talebeyi tedris eder. Ve bunun mukabilinde birkaç sene hizmet-i mecburiyeyi teklif eder denmiştir. Her yerde böyle mükellefiyetler vardır. Meselâ; Avrupa'ya göndeririz, buna mukabil beş sene hizmet-i mecbure teklif ederiz. Bunu anlarız. Fakat kendi kendine tababet tahsili hevesine düşen evlâd-ı vatani böyle bir şey karşısında bırakmak zannederim ki, tehlikeli olur. Bahusus bu mahzuru izale eden bir madde mevcuttur. Ordunun hal-i hazariye rücuuyla birçok etibba-yı askeriye tekaüde sevk edilmiştir ve edilmektedir. Bunlar tekaüt maaşı almakla beraber, ücurat-ı şehriye ile tababetlere tayin edilmektedir ve Sıhhiye Vekâleti bunu yapıyor ve yapmıştır. Bu kadar vezaifi deruhte edecek etibba-yı askeriye dahi mevcuttur. Esasen devlet umurunda, şimdiye kadar ifa-yı hizmet etmiş olduklarına göre, mesbukü'l-hademedirler; mücerreptirler. Bunların hizmeti, belki daha makul olur. Binaenaleyh bu ihtiyacı kapatacak kadar elde tabip mevcuttur. Binaenaleyh çok rica ederim; 1338 senesinden sonra bu üç beş kazanın ihtiyacı için, genç etubbaya fazla yük yükletmeyiniz! (Üç beş kaza değildir sesleri) Arz edeyim efendim; üç beş kaza demekten maksadım, 1340 senesinden itibaren Hükûmet birçok tabiplerini, bu şerait için yetiştirecektir. Âti için bir memba vardır ve Hükûmetin elinde birtakım etibba-yı askeriye mütekaidini vardır ki, bunlar membadır. Binaenaleyh zanneder misiniz ki, 1339 senesinden itibaren neşet etmiş olanlara bu kanunu tatbik etmekle derhal 300 kazanın ihtiyacını tatmin edebilecek kadar elde tabip mevcut olacaktır. Bunu bugün kabul etmekle boş kadroları doldurmuş olmayacağız. Binaenaleyh herhalde tedrice tabi iseniz ve bahusus Hükûmet, yalnız etibba meselesinde değil, bütün devlet memurini,

14 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 16

müstahdemîni meselesinde herhalde tasir etmek mecburiyetindedir. Hükûmetin yeni teşkilâtı vardır. Bu nazar-ı itibara alınacaktır. Bu da ayrıca bir meseledir. Bunu nazar-ı dikkatinize arz ederim. Yani Hükûmet, teşkilât-ı mülkiyeye ait projeler vücuda getirebilecektir ve bu, bir zarurettir ve bu kadar vâsi bir devlet bütçesini idare edecek kadar parayı zannederim, pek güçlûkle bulabilirsiniz. Bunu bu esasta dahi nazar-ı dikkate alacaksınız. Efendiler! Öyle çok memurla ve çok maaş vermekle bu devletin âtisini zannederim ki, o kadar mümbit ve berrak gösteremezsiniz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Doktora ihtiyaç var; binaenaleyh doktora vereceğimiz para helâl olsun.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) (Devamla) - Efendiler! Doktora parayı başka taraftan veriniz. Böyle memur olarak kullanmak suretiyle değil. Memleketin ahval-i sıhhiyesiyle alâkadar olacak ihtisas müesseselerini memleketiniz dâhilinde vücuda getirebiliyor musunuz? Bugün Ankara'da, bir merkez-i hükûmet olmuştur. Buraya sıhhatiyle kaim insanlar dolmuştur. Rica ederim; bugün Ankara'da bir gözünüzü, bir kulağınızı bir burnunuzu muayene ettirmek için etübbâ-yı mütehassıssanız var mı? Anadolu'nun bir tarafında "röntgen" makinası var mı? Bugün Sivas'ta bulunan bir insan bir başını göstermek için, yüzlerce lira vererek İstanbul'a gitmek mecburiyetindedir. Bunlara bakınız. Efendiler! Bugün dişinizi, tedavi ettirmek için, koca Anadolu'da pek müşkülât çekiyorsunuz. Sıhhiye meselesi bunlardır. Bugün Ankara'da, Konya'da vesairede hastaneler açınız ve onların içinde bütün malûmat-ı tıbbiye malik olan mütehassıs tabipler, doktorlar bulunsun ve halk bunlardan istifade etsin. Yoksa böyle falan yere bir hükûmet tabibi gönderilecek ve onun da vazifesi günde üç, beş rapor yazmaktan ibaret olacaktır demekle memleketin ahval-i sıhhiyesi düzelmez. Memleketin ahval-i sıhhiyesi bu değildir. Onu başka cihetlerde aramalıdır. Ben teklif ediyorum, Ankara'daki hastaneye birçok mütehassıslar getiriniz diyorum da bu birkaç yüz bin lira meselesidir diyorlar. Sonra İstanbul'daki Hamidiye Etfal Hastanesi için bir kat daha para vazederek encümen tevsîi etmeye razı olmuştur. Hâlbuki İstanbul'da onun gibi dokuz tane hastane vardır ve her türlü mütehassısları vardır, oraya veriyorsunuz. Ankara'ya, Konya'ya vermiyorsunuz. Rica ederim Anadolu'da on milyon nüfus vardır. Bu nüfus bilâ-lüzum mahvolmakta, en küçük vasıtasızlık yüzünden kör olmaktadır, ölmektedir, topal olmaktadır. Binaenaleyh bu sıhhat meselesini düşünecek iseniz bunları düşününüz. Oraya sarf edeceğimiz yüz bin lira ile siz dahi hayatınızı sıhhatinizi taht-ı emniyette bırakınız. Efendiler, bir mesele-i sıhhiye muvacehesinde kalırsınız. Hayatınıza, sıhhatinize aittir, derhal karar-ı kati verilmek lâzım gelir. Belki operasyon yapılacak. Hâlbuki siz bu vesaite malik değilsiniz. İstanbul'a gidinceye kadar ölürsünüz, zannederim, onun için bu hederdir. Hayatınıza, sıhhatinize taalluk eden bunları kabul ediniz. Ankara'da böyle bir müesseseyi tesis için o yüz bin lirayı oraya veriniz.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Sulfato getiriniz sulfato; başkalarından vazgeçtik.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Encümen birinci ikinci maddelere ait olan maddelerin ruhunu kendi maddelerinde indimac ettirmiş, fakat vilâyat-ı şarkiyeyi, vilâyat-ı baideyi buradan tayyetmiş ve 1339 senesinde çıkacak olan doktorları iki sene mecburi hizmete tabi tutmuş, kendi parasıyla tahsil edenleri, meccani olarak tahsil edenleri üç sene olarak hizmete tabi tutmuştur. Bendeniz buna iştirak etmiyorum. Artık tafsilâta lüzum yok. Memlekette nüfusun ne demek olduğunu hepimiz biliyoruz ve bunu muhafaza edecek tedabir-i sıhhiyedir. Memleketimizin öyle yerleri vardır ki, bir yerde bir cenaze on gün ortada kalır. Niçin ölmüş, neden ölmüş? Bilinemez, kaldıramazlar. O cenaze de, kokar gider. Bunlara bizzat şahit oldum. Diğer taraftan bir komprime verecek küçük bir sıhhiye memuru bile yoktur. Bu itibarla mademki hepimiz umumi çalışmayı kabul ediyoruz. Bunu yalnız doktorlara hasretmek doğru değildir. Doktorlarımızla beraber her meslek erbabını mecbur tutmalıyız. Memleketin uzak noktalarına gitsinler, çalışsınlar, idare etsinler. Adliye memurları keza mülkiye memurları keza... Bilumum memurin için bir esas kabul edilmelidir ve oralara gönderilmelidir. Oralar bu ülkeden değilmiş gibi herkes yakın yerlerde kalmak istiyor. Uzak yerler memursuz kalıyor ve bu suretle oralar idare edilemiyor. Onun için burada bu maddeyi kabul etmekle beraber bütün memurin hakkında bu esas kabul edip bir madde tespit etmekten başka çare yoktur.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Harcırahını veriniz, herkes gider.

Vehbi Bey (Devamla) - Harcırah da veriyoruz. Fazla verdiğimiz zamanlar da oldu. Buradan Van'a kadar bin iki yüz lira harcırah da verildi. Yine kimseler gitmedi, yine oralar memurinden mahrum kaldı. Binaenaleyh bendeniz bu maddeyi kabul etmekle beraber diyorum ki bütün memurin hakkında öyle bir esas kabul etmekten başka çare yoktur. Herkes çalışacak ve memleket bu suretle kurtarılacaktır. (Bravo sesleri)

Doktor Kâzım Bey (Denizli) - Arkadaşlar! Etübbaya tahmil edilmek istenilen şu mecburiyet hiç olmazsa mektepten çıktıktan sonra tatbik edilmesin. Bir müddet ihtisasa ait olan mesailerinde çalışsınlar, ihtisas peydah etsinler. Bunu elde ettikten sonra tefrik edilsin, yoksa bu suretle mütehassıs yetiştirmenin önünü alıyoruz, kökünü kesiyoruz. Herhangi bir kazaya giden bir doktor bir daha mütehassıs olamaz. Bendeniz bilhassa en ziyade Meclis-i Âlinizin bu cihetten nazar-ı dikkatini celp ederim.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendiler, burada güya bir endişe hâsıl oluyor. Deniliyor ki, biz bu hizmet-i mecbureyi kabul edersek mesleğe rağbet azalır. Hayır, efendiler; bendeniz bunun aksini ispat edeceğim. O Mekteb-i Tıbbiye ki kendi mesleğiyle alâkadar olmayarak vatani bir alâka ile en öne atılmıştır ve 1305 senesinde istibdadı atlatmak için teşkilât yapmış, cemiyet teşkil etmiş ve ta hürriyetin ilânına kadar bu cemiyeti idame ettirmiştir. Evet, cemiyeti fiilen idame ettirmiş bir mekteptir. Acaba yine o mektebin içinden çıkacak olan efendiler, böyle memleketin hayat-ı sıhhiyesi için iki senelik hizmeti kabul etmez mi efendiler? Ben hiçbir vakit bunu zannetmiyorum. Memleketin bütün hayat-ı sıhhiyesini idrak etmiş ve cemiyete karşı olan bütün vezaifi ifa etmiş olan o Mekteb-i Tıbbiye, verilen bu vezaifi bilâ-tereddüt, vatanın selâmeti namına, değil iki sene beş sene maa'l-iftihar kabul edecektir. Efendiler! Yalnız biz burada cemiyetlerle fertler arasında bulunan rabıtayı tanzim ediyoruz ve bugün biz çok iyi biliyoruz ki Mekteb-i Tıbbiye'nin Heyet-i Umumiyesi bunu kabul edecektir. Fakat müstesna olarak bir iki tane kabul etmeyen olursa onları cebretmek için yapıyoruz. Yoksa Heyet-i Umumiyesi için değildir.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Zorla tababet olur mu?

Mustafa Bey (Devamla) - Efendiler! Bir de deniliyor ki biz bunu kabul edecek olursak ihtisas meselesinin önüne set çekmiş olacağız.

Misal olmak üzere bir şey arz edeceğim: Bilirsiniz ki, evvelden erkân-ı harp olmak için doğrudan doğruya Mekteb-i Harbiyenin üçüncü sınıfından zabıt çıktıktan sonra Erkân-ı Harbiye Mektebine geçerlerdi. Sonra bunu değiştirdiler. Acaba niçin değiştirdiler? Üçüncü sınıftan bir efendi zabıt çıktıktan sonra memleketin etrafına gitsin, memleketi biraz tetkik etsin ve sonra gelsin imtihan versin. O zaman memleketi anlamış olarak daha iyi erkân-ı harp çıkar kanaati ile bunu kabul etmişlerdir. Şimdi birinci maddeyi kabul etmekle evvelâ Mekteb-i Tıbbiyeden çıkarıyoruz ve tatbikat için bir sene veyahut iki sene gibi bir

[Mabadi gelecek nüshada]

RESMÎ CERİDE

Pazartesi	Abone Şeraiti
---	---
12 Receb 1342	Bir seneliği 390 kuruş
18 Şubat 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Behar nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 58 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Müdafaa-i Milliye, Bahriye, Jandarma ve Askerî Fabrikalar ile Muhassasat-ı Zatiyenin 1339 Senesi Bütçelerine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun

Fasıl	Madde	Bahriye Dairesi	
	3	Zabitan, memurin, gedikli efrat maaşı	62.732
306	4	Mensubîn-i Bahriye maaşı	464
	8	Müstahdemin-i Mütferrika	836
			Yekûn 64.032
A		Tahsisat-ı Fevkalade	183.579
315			Yekûn <u>274.611</u>
		Müdafaa-i Milliye Vekâleti	
316		Maaşat	656.252
A		Tahsisat-ı Fevkalade	<u>2.096.598</u>
329			Yekûn 3.752.750
330		Askerî Fabrikalar	11.421
A		Maaşat	<u>29.917</u>
329		Tahsisat-ı Fevkalade	Yekûn 41.338
	2	Umum Jandarma Kumandanlığı	884
194	1	Ümera ve Zabitan maaşı [İdare-i Merkeziye]	21.176
196		Ümera ve Zabitan maaşı [Kıtaat ve Müessesat]	1.200
197	1	Mıntuka Müfettişlikleri	200
198	2	Debboylar Maaşatı	216
	3	Jandarma Zabıt Mektebi Maaşatı	<u>2.644</u>
		Jandarma Efrat Mektebi Maaşatı	Yekûn 3060
			<u>150.092</u>
202		Tahsisat-ı Fevkalade	Yekûn 176.412
		Tahsisat-ı Zatiye	90.045
52		Mütekaidîn-i Mülkiye Eytam ve Eramil Maaşatı	2.624
53		Mütekaidîn-i İlmiye Eytam ve Eramil Maaşatı	327.509
54		Mütekaidîn-i Askeriye Eytam ve Eramil Maaşatı	<u>580.122</u>
55		Tahsisat-ı Fevkalade	Yekûn 1.000.000
			Yekûn-i Umumi 4.218.211

Numara: 403

Madde 1- 1339 senesi Bahriye, Müdafaa-i Milliye, Jandarma, Askeri Fabrikalar ve Muhassasat-ı Zatiye bütçelerinin merbut cetvelde muharrer fusul ve mevaddına (4.218.211) lira tahsisat-ı munzamma olarak ilâve edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunla verilen tahsisat 1 Teşrinisani 1339'dan itibaren sarf olunur.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yi ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

21 Cemaziyelahir 1342 ve 28 Kânunusani 1340

Kararname

Hariciye Vekâleti

Umur-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umumiyesi Birinci Şube Müdüriyetine Müdüriyet-i mezkûre İkinci Şube Müdürü Mehmed Esad ve İkinci Şube Müdüriyetine İstanbul Murahhaslığı memurlarından Memduh Kemal Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu Kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

10 Şubat 1340

Başvekil ve Hariciye Vekili

İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuru

Gazi M. Kemal

Tayinler

Sıhhiye Vekâleti

Doktor Nefi Bey Ereğli Belediye Tababetine, Mersin Hükûmet Tabibi Reşid Galib Bey'in vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Koçhisar Hükûmet Tabibi Hazim Bey'in vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Doktor Mehmed Cemal Efendi Erzincan Belediye Tababetine, Doktor Fuad Fehim Bey Etfal Hastanesi Emraz-ı Nisaiye Müttehassıslığına, Çatalca Hükûmet Tabibi İbrahim Fazıl Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Edirne Hükûmet Tababetine, Siird Hükûmet Tabibi İsmail Hakkı Efendi iki bin beş yüz kuruş maaşla Muş Hükûmet Tababetine, Kemal Paşa Hükûmet Tabibi Mehmed Rüşdü Efendi'nin vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Söke Hükûmet Tabibi Fikret Bey'in vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Doktor Ahmed Nihad Efendi iki bin kuruş maaşla Gördes Kazası Hükûmet Tababetine, Hopa Hükûmet Tabibi Fehmi Mustafa Efendi maaş-ı hâzırı olan iki bin kuruşla Çatalca Merkez Hükûmet Tababetine, Marmaris Hükûmet Tabibi Kirami Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Karaburun Hükûmet Tababetine, Sabık Ilgın Hükûmet Tabibi Doktor Şükrü Bey bin beş yüz kuruş maaşla Silivri Dispanser Tababetine, Sabık Edremid Belediye Tabibi Osman Kemaleddin Efendi iki bin kuruş maaşla Uluborlu Hükûmet Tababetine, Sivas Memleket Hastanesi Dâhiliye Tabibi Nuri Bey'in vuku bulan istifası kabul edilmiştir. Emed Hükûmet Tabibi Cemaleddin Efendi iki bin kuruş maaşla Eceabad Hükûmet Tababetine, Doktor Kemaleddin Tahir Bey

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

iki bin kuruş maaşla İnebolu Belediye Tababetine, Afyon Karahisar Hükûmet Tabibi Haşim Lütfi Bey bin beş yüz kuruş maaşla Ertuğrul Hükûmet Tababetine tayin edilmişlerdir.

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyâta Gönderilen Tamim Suretleri:

Madde 1- Ancak maaş tahsisine değin Maaşat-ı Zatiye Bütçesinin, maaş ve tahsisat-ı fevkalâde fasıllarından tediye olunmak üzere eytam ve eramile velilerinin maaş ve tahsisatının sülüsü ita olunur ve maaş tahsisinde fazla-i mehuzat mukassatan tevkif ve noksanı defaten tesviye olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

12 Cemaziyelevvel 1342 ve 20 Kânunuevvel 1339

... Vilâyet-i Aliyyesine

8 Şaban 1327 ve 11 Ağustos 1325 tarihli Memurin-i Mülkiyenin Tekaüdüne Dair Kanunun 23'üncü maddesine zeyil edilip Büyük Millet Meclisinin 20 Kânunuevvel 1339 tarihinde münakit yetmiş birinci içtimasında kabul edilerek tasdik-i âliye iktiran eden 12 Cemaziyelevvel 1342 ve 20 Kânunuevvel 1339 tarihli ve 390 numaralı kanun bâlâya nakil ile tebliğ olunur efendim.

31 Kânunuevvel 1339

Dâhiliye Vekili Namına

Müsteşar

Madde 1- Berrî ve bahrî ve jandarma sunuf-ı muhtelif erkân, ümera ve zabitan ve bilumum mensubin-i askeriyeden hakk-ı istifayı haiz olmayanlarla istifa ve tekaüt hakkını haiz olup intihab-ı umumiyenin ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini talep etmeyenler Türkiye Büyük Millet Meclisi azalığına intihap olunamazlar. Aksi takdirde intihap keenlemeyekûn addolunur.

Madde 2- Birinci ve İkinci Türkiye Büyük Millet Meclisinde aza bulunmuş olan ve bulunan bilumum erkân, ümera, zâbitan ve mensubin-i askariyenin hukuk-ı müktesebe-i askeriyeleri ve kıdemleri mebusluk müddetine dahi mahfuz olup devre-i intihabiyenin hitamında veyahut devre-i iltihabiye esnasında mebusluktan istifaları halinde mebus olmazdan evvelki sicillerine göre muamele görürler.

Madde 3- Nisab-ı Müzakere Kanunu'nun dördüncü maddesi şümulü dâhilindeki asker mebuslar vazifeleri uhdelinde bulundukça tamamen kavanîn ve nizâmat-ı askeriye ahkâmına tâbi bulunurlar ve Meclis müzakerâtına iştirak edemezler.

Madde 4- İşbu kanuna mugayir olan ahkâm mülğadır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

11 Cemaziyelevvel 1342 ve 19 Kânunuevvel 1339

Numara: 73

... Vilâyet-i Aliyyesine

Türkiye Büyük Millet Meclisine intihap edilen ve edilecek olan bilumum mensubin-i askeriye'nin tabi olacakları şerait hakkında Büyük Millet Meclisinin 19 Kânunuevvel 1339 tarihinde münakit yetmişinci içtımının ikinci celsesinde kabul edilip tasdik-i âliye iktiran eden 11 Cemaziyelevvel 1342 ve 19 Kânunuevvel 1339 tarihli ve 385 numaralı kanun bâlâya nakil ile tebliğ olunur efendim.

21 Kânunuevvel 1339

Dâhiliye Vekili Namına

Müsteşar

Seferberlikte işgal edilen mebanî icaratının, seferberlikte cihet-i askeriyece vaz-ı yed edilecek emval-i gayrimenkule hakkındaki 15 Cemaziyelevvel 1334 ve 2 Mart 1332 tarihli Kanunun dördüncü maddesindeki müracaat vech ile vergi kayıtlarında muharrer kıymet üzerinden itası ve seferberliğin tarih-i ilgası olan 1 Teşrinisani 1339 tarihinden itibaren mebanî-i meşgulenin kontrata rabtı hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden makamat ve devair-i askeriye'ye tamimî icra kılınan 12 Teşrinisani 1339 tarihli ve 171 numaralı tebligat sureti zîre nakledilmekle ona göre ifa-yı muamele olunması tamimen beyan olunur efendim.

4 Kânunuevvel 1339

Dâhiliye Vekili Namına

Müsteşar

Numara: 171

- 1- Teşrinisani iptidasından itibaren seferberlik mülga olunduğundan badema 7 Mart 1332 tarihli Emval-i Gayrimenkule Vaz-ı Yed Kanununun tatbikine mahal kalmamıştır.
- 2- Asker ve hayvanat-ı askeriye'nin iskân ve ivâsı ve eşya ve erzak-ı askeriye'nin vaz-ı için taht-ı işgalde bulunan bilcümle mebanîye hükümât-ı mahalliye ile bi'l-iştirak ashabının rızasıyla 1 Teşrinisani 1339 tarihinden itibaren bedel-i icar takdir ve usulen kontrata rabt olunarak Şubat 1334 gayesine kadar havalatı verilmek üzere şehri icar miktarlarının işarı lazımdır.
- 3- Ashabının rızasıyla işgal ve kontrata rabtedilecek mebaninin Heyet-i Hazıralarının tanzim edilecek zabıt varakalarında ve mukavelenamelerde bilâ-noksan dercine hüsn-i muhafazasına dikkat edilmesi ve âdem-i dikkat saikasıyla vukua getirilecek tahribatın müsebbiplerine tazmin ettirileceğinin alakadar-ı kıtaat ve müessesata tebliği muktezidir.
- 4- Bircümle kıtaat ve müessesatın yerleştirilmesi için evvela mebanî-i miriyeden istifadeye çalışılması ve mümkün olmayan veya kifayet etmeyen mahallerde fakat ashabının rızasıyla emlak-ı hususiyeden tedariki zaruridir.
- 5- Seferberliğin ilgası tarihine kadar seferber teşkilatına dâhil kıtaat ve müessesat tarafından 5 Mart 1333 tarihli Kanun mucibince işgal edilmiş olan mebaninin tarih-i işgallerinden seferberliğin lağvına kadar kanun-ı mezkûr üçüncü ve altıncı maddeleri mucibince henüz zabıtnameleri tanzim edilmemiş olanların mezkûr zabıtnamelerin bilâ-noksan tanzim ile birer nüshasının ashabıyla hükûmet-i mahalliye tevdi ve diğer nüshanın kıtaat ve müessesatta hıfzı icap eder.
- 6- Seferberliğin zamanında işgal olunan mebanî bedel-i icareleri hakkındaki teklif-i kanuni henüz kesb-i faaliyet etmemiş ve ashab-ı emlak, peyderpey müracaatla icar bedelatının tesviyesini talep eylemekte bulunmuş olduklarından teklif-i vaki kesb-i katiyet eylediğinde fazla matlupları tahakkuk

eylediği takdirde bilahare tediye edilmek üzere bu misillü mebaninin şimdilik 7 Mart 1332 tarihli Kanununun dördüncü maddesi mucibince vergi kayıtlarında muharrer kıymet üzerine icar bedelatının mecalis-i idarelerce bi't-takdir sinin-i sabıkaya ait bedelat-ı icarının düyun defterlerine bade'l-kayd havalelameleri verilmek üzere musaddak düyun ilmühaberlerinin irsali ve tediyeye ait kısmının da havalelamelerinin celbi ve havale talebine dair gönderilecek düyun ilmühaberlerine veya havale talebi evrakına icarın suret-i takdirine ait Meclis-i İdare karar suretlerinin rabtı.

- 7-** Emval-i gayrimenkulenin suret-i işgale dair 7 Mart 1332 tarihli Kanuna tevfikân seferberlik teşkilatına tabi kıtaat ve müessesat tarafından işgal edilmiş olan mebanî icar bedelatının hin-i takdirinde kanun-ı mezkûrun dördüncü maddesinin birinci fıkrasıyla on ikinci maddesinin son fıkrasının nazar-ı dikkate tutulması yani icar verilmesi lazım gelip gelmeyeceğinin temin edilmesi muktezidir. Bazı kıtaat tarafından bu misillü mebanî-i meşguleye bedel-i misil takdiri suretiyle tahakkuk ettirilen icarlara ait düyun ilmühaberleri hükümsüz olduğundan mahallerine iade olunmuştur. Keyfiyetin ve şikayâtı mucip hilaf-ı kanun hareket ve muameleden tevakkî olunması hususunun bilcümle kıtaat ve müessesata bilâ-tehir tebliğ buyurulması mercudur efendim.

Birinci Madde- Ticaret-i Berriye Kanununun fasl-ı salisinin onuncu maddesine ber-vech-i âti fıkra tezyil edilmiştir.

İşbu onuncu maddede mezkûr olan üç nevi şirketten maada kooperatif yani ortaklık şirketleri de ticaret şirketlerinden maduttur.

Kooperatif şirketler istihsal ve itibar ve imar misillü maksatlarla ve şürekânın ihtiyaç ve menafî-i müşterekesini temin ve teshil için teşkil olunan kooperatif şirketlerinin dâhilî nizamnameleri İktisat Vekâletince tetkik ve tasdik olunarak Kâtib-i Adlîlikçe tescil olunur.

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 3

İşbu şirketlerin sermayeleri mütehavvil olur. Ve itibar üzerine teessüsleri dahi caizdir.

Kooperatif şirketler, mesuliyet-i mahdudeli ve mesuliyet-i gayr-i mahdudeli olmak üzere iki kısma inkisam eder. Mesuliyet-i gayr-i mahdudeli kooperatif şirketler şube küşat edemezler.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Adliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

28 Cemaziyelevvel 1342 ve 5 Kânunusani 1340

117

Ticaret-i Berriye Kanununun fasl-ı salisinin onuncu maddesine müzeyyel olarak Büyük Millet Meclisinin 5 Kânunusani 1340 tarihinde münakit içtimânda kabul edilip tasdik-i âliye iktiran eden 28 Cemaziyelevvel 1342 ve 5 Kânunusani 1340 tarihli Kanunu bâlâyâ nakil ile tebliğ olunur.

29 Kânunusani 1342

Dâhiliye Vekili Namına

Müsteşar

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Üçüncü İctima

[Geçen Nüşadan Mâbad]

Mecburiyet tahmil ediyoruz. O müddet-i mecburiyet de ceman iki sene müddettir. Bu iki sene zarfında bütün memleketi gezse, memlekette ne gibi emraz vardır, bu gibi emraza nazaran memleketin en fazla ihtiyacı nerede olduğunu ve hangi marazın daha ziyade tahribat ıka ettiğini anlasa da gelse ve bu suretle ihtisası için lazım olan vesaiti ikmal ettikten sonra ihtisasını ikmal etse acaba daha iyi olmaz mı? Eğer maksat meslekî bir gayret ise ben de o gayret çoktur. Eğer karşıma tabiplerle beraber herhangi bir hukukçu çıkmış olsa idi ona karşı şiddetle muarıza ederdim. Fakat vatan meselesi karşısında ben vatan meselesini tercih ederim. (Alkışlar, bravo sesleri)

Talat Bey (Ardahan) - Efendim umdelerimizin bir maddesinde milletin ahval-i sıhhiyesini düşüneceğimizi millete vadettik. Bugün İstanbul'da, İzmir'de ve Bursa gibi sevhilde pek çok doktorlarımız vardır. Vilâyat-ı şarkiyemizde ezcümle daire-i intihabiyem olan Ardahan livasında hiçbir doktor yoktur. (Her yerde öyle sesleri) Biz Türkiye'ye iltihak edeliden beri doktor yüzü görmeyecek miyiz diye ora ahalişi şikâyet ediyorlar. Buna karşı Sıhhiye Vekâleti kimi tayin ettiyse ya tayin olunduğu gün veyahut yarı yoldan kaçmışlar ve bu suretle istifa etmişlerdir ve bugün bir sıhhiye heyeti mükemmel alât ve edavat ile köylerimizi teşkil eden, bu büyük milleti teşkil eden köylülerimizi muayene edecek olursa bilâ-mübalağa söylerim ki yüzde ellisini gûnagûn ilel ve emraz ile malûl bulacaklardır. Mutasarrıflığında bulunduğum bir livanın yani Isparta'nın Kuleönü kasabasında bir sene zarfında sıtmadan bin beş yüz kişi vefat etmiştir. Hâlâ bugün bu şey vardır.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Köylülerimize bir sene zarfında 1700 kilo kinin dağıtmışlardır.

Talat Bey (Devamla) - Baytar için vuku bulan müracaatların teshil edildiğini bilirsiniz. Hayvanat hastalığına karşı baytar gelir fakat differiden günde yüz çocuk alıyor dersiniz. Hiç kimse gelmez, bir doktor gelmez. Bugün köylülerimiz hayvanlarda beraber ahır sekilerinde onların, mütaaffin olan havalarını teneffüs etmekle, onlarla ısınmakla yaşıyorlar, iyice bir tetkik neticesinde ciğeri sağlam bir adam bulamazsınız.

Binaenaleyh etbbayı göndermek mecburiyeti farzdır. Böyle medeni mecmalarda herkes ifa-yı vazife edebilir. Bir de ahalimize karşı Halk Hükûmeti olduğumuzu nasıl ispat edeceğiz? Şimdiye kadar eski hükûmetlerin düşünmediği halkı biz de bugün düşünmeyecek olursak, kendilerine karşı gayet müşfik bir Hükûmet olduğumuzu ispat edemeyecek olursak hem umdelerimize sadık kalmamış oluruz, hem de vazifemizi ifada pek kusur etmiş oluruz. Geçenlerde arkadaşlarımızın birisinin temas ettiği gibi memleketimizde insanlara hiçbir kıymet verilmemektedir. Bugün Zabıta-i Sıhhiye-i Hayvaniye diye bir kanunumuz var da Zabıta-i Sıhhiye-i İnsaniye diye bir kanunumuz yoktur.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Ankara'dan sıtmayı kaldırmadıktan sonra, doktorları oraya, buraya göndermek ne fayda eder?

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Mazhar Beyefendi'nin ihtiyacat-ı sıhhiye hakkında dermeyeran etmiş olduğu mütalâalar tamamıyla doğrudur. Sıhhat ve hayat-ı umumiye meselesi şimdiye kadar layık olduğu bir ehemmiyetle nazar-ı itibara alınmamıştır.

Bendeniz Erzurum'da bulunduğum zaman bir istatistik yaptırđım. Tifodan bir sene içerisinde ahaliden bin beş yüz kişinin, askerden de yedi yüz kişinin öldüğü sabit oldu. (Hangi senelerde sesleri) 1326 senesinde Tokat'ta Pazarköy nahiyesine geldim. Ne kadar ahalişi varsa zavallıların hepsi de hasta bir halde bulunuyordu. Bayburt ve Erzurum ovalarında yere batmış nesli münkarız olmuş köylere tesadüf ettim. Bir taraftan sefalet Türk'ün neslini kırmakta devam etti. Hastalık ise bunlardan daha muzaf bir surette tahribat yapmakta devam ediyor. Şimdi bir taraftan etibbanın serbesti-i harekâtı var, öbür tarafta ölüm faciası var. Ben öyle iman etmişim ki yeni yetişen nesil, bu memleketin bir evlâdının iki gözü kapandığı zaman kendilerinin bir gözünün kapandığına kail olur. Bu memleketin bir evlâdının kalbi durduğu zaman onun kalbi heyecana gelir. Birçok kardeşlerimiz ölüm sebebiyle sürüklendiği, mahvolduğu sırada kendilerinden ümit etmem ki "Biz serbesti-i hayatımızı muhafaza edelim." diye bir tarafa oturacaklar. Binaenaleyh kanunun birinci maddesi milletin neslini kurtarmak nokta-i nazarından kabul edilmek lâzımdır. (Müzakere kâfi sesleri)

Doktor Refik Bey (İstanbul) - Efendim! Hükûmet, etibbanın hizmet-i mecburesi hakkında bir kanun teklif etmişti. Encümeniniz bunu bin üç yüz otuz dokuz senesinde tetkik etti ve bilahare Heyet-i Umumiyye gelmişti. Burada müzakere edilerek tekrar bize geldi. Encümen bunu tekrar arız ve amik tetkik etti. Ve binnetice vasıl olduğu esaslar şunlardır: 1339 ve onu müteakip senelerde tıp fakültesinden neşet edecek etibbanın tatbikat müddetini ikmalden sonra iki sene müddetle hizmet-i mecbureye tabi tutulması ve bunların da tayinlerinin kura ile olması ve o esnada da umum münhallatın kuraya dâhil olmasıdır. Bunu kabule saik olan esas el-yevm mevcut olan 380, 390 kadar kazamızdan 150, 160 kadarının daimî bir surette münhal bulunması ve buralara ne kadar fazla maaş ve tahsisat verilirse verilsin etibbanın gitmemesi ve buna da sebep olmak üzere buraların şerait-i hayatiyesinin fena olması gibi esaslardır. Encümen düşündü; filvaki mekâtib-i âliyeden mezun olan efendilerin hizmet-i mecburesi için ilk adım olmak üzere bunu etibbaya teşmil ve teklif ederken Darülfünun diğer şubâtından mezun olanların da vatana hizmet için bir hizmet-i mecbureye tabi tutulmasını temenni zımında Encümen Reisi sıfatı ile bendenizi tevkil ettiler. İki sene hizmet-i mecbureye bazı rüfeka itiraz ediyor. Bu itiraz esas itibariyle belki doğru olabilir. Fakat halkın ve memleketin ihtiyacı ile şahsın imtiyazatı yekdiğeriyle tearuz edecek olursa biz bittabi birincisini tercih etmeye mecburuz. Bu nokta-i nazar encümeninizde ekseriyet-i azîme ile kabul olunarak birinci maddenin kabulü muvafık görüldü. Bunu kabul etmekle yani şahsa mahsus olan imtiyazatın refi ile beraber bu arkadaşlara karşı geniş, çok geniş ve çok esaslî bir tedbir de düşündük; o da bunların maaş ve tahsisat meselesidir. Meselâ bugün memlekette üç sınıf hükûmet etibbası vardır. Bunların maaşları bin beş yüz, iki bin ve iki bin beş yüzdür. Bunların maaş ve tahsisat-ı fevkalâdelerinin nisfından noksan olmak üzere bir misline kadar zam için Sıhhiye Vekâletine 3'üncü madde ile bir salâhiyet verdik. Efendiler! Bu ne demektir? Gerek şarkta ve gerek garpta olsun şerait-i hayatiyesi müşkül olan mahallere gidecek olan etibbanın maaşına

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 4

yüzde elliden yüzde yüze kadar zam yapmaya Sıhhiye Vekâleti mezuniyet istihsal ediyor ki, bu suretle iki bin beş yüz kuruş maaşı olan bir hükûmet tabibine eğer yüzde yüz zam yapılacak olursa yüz kırk liraya kadar maaş alacak demektir. İki bin kuruşluk bir hükûmet tabibi yüz yirmi lira ve bin beş yüz kuruşluk hükûmet tabibi yüz liraya kadar maaş alacaktır. Binaenaleyh kendilerinden nezedilmiş olan bu serbesti-i harekât ve sırf iki senelik bir hizmet-i mecbure için Hükûmet bu kadar vâsi maaş vererek genç etibbadan vatan namına bir hizmet bekliyor.

Efendiler bazı arkadaşlar da başka nokta-i nazardan mütalâa dermeyen ettiler ve dediler ki: Bu genç efendileri mektepten çıkar çıkmaz tatbikatlarını bitirdikten sonra birdenbire hayata atacak olursak bunlar mesleklerini kaybederler. Fen ve meslek namına bunları heder ederiz. Hâlbuki bu müddet iki senedir. Bu kadar bir hizmet için kendilerine gösterilen teshilat da arz ettiğim gibi büyük yekûna balığ oluyor. İki sene hizmet-i mecburesini ifa edecek olan bir efendi ikmal-i müddet ettikten sonra Avrupa'da ikmal-i tahsil ve tecarip gibi hususata beleganmabelağ kifayet edebilecek sermaye ve vakte malik olacaktır. Onun için bendeniz maddenin aynen kabulünü rica ederim.

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayeti hakkında takrirler vardır.

Riyaset-i Celileye

- 1- Müzakere kâfidir.
- 2- Birinci maddenin aynen reye vazını teklif ederim.

29-30 Teşrinievvel 1339

Siverek

Kadri

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddelerin reye vazını teklif ederim efendim.

Van Mebusu
İbrahim

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddenin reye vazını teklif eylerim.

29-30.10.1339
Erzurum
Halid

Reis - Efendim! Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın! Birinci maddenin müzakeresi kâfi görülmüştür. Şimdi tadil takrirleri vardır efendim!

Riyaset-i Celileye

Birinci maddenin ber-vech-i âti tadilini teklif ederim:

1335 ve onu müteakip neşetli olup da tatbikat müddetini ikmal eden etibba-yı mülkiye iki sene ... elh.

Isparta
Mükerrem

Riyaset-i Celileye

Birinci maddenin ber-vech-i âti tadilini teklif ederiz:

1339 ve onu müteakip neşetli olup da tatbikat müddetini ikmal eden ve bin üç yüz otuz senesi ile onu müteakip seneler mezunu olanlardan el-yevm müstahdem bulunmayan etibba iki sene mecburi... elh.

Tekfurdağı
Faik

Erzincan
Sabit

Ordu
Faik

Aksaray
Besim Atalay

İstanbul
Ali Rıza

Riyaset-i Celileye

Maddenin nihayetine “İkmal-i tahsil ve ihtisas için memalik-i saireye gidecekler avdetine kadar işbu mecburiyetten müstesna tutulur.” ibaresinin ilâvesini teklif ederim.

Trabzon
Abdullah

Reis - Isparta Mebusu Mükerrem Bey takrirlerinde 1339 tarihinin 1335 olarak tadilini teklif ediyorlar. (1339 kâfidir sedaları, encümene gitsin sesleri) (Maddeyi aynen reye koyunuz sesleri)

Reis - Usulen tadil ve tayy tekliflerini rey-i âlinize vazedeceğim, kabul buyurursanız o zaman maddeyi reye vaz ederim.

Tekirdağ Mebusu Faik Bey ve rüfekaşının okunan tahririni kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Trabzon Mebusu Abdullah Bey'in okunan tahririni nazar-ı itibara alanlar lütfen el kaldırsın!

Abdullah Bey (Trabzon) - Efendim izah edeceğim, müsaade buyurunuz. (Anladık sesleri) Her meslekte ihtisas arandığı gibi tıpta da ihtisas şarttır. Malumuâliniz, tıp da şubelere munkasemdir. Mektebini ikmal etmiş bir genç; ihtisasını, tahsilini Avrupa'da ikmal etmek ister ise buna nasıl mâni oluruz? Avdetinde hizmetini yapar ve daha iyi hizmet eder. Yalnız bunu ilâve edeceksiniz, kabul buyurunuz!..

[Doktor] Refik Bey (İstanbul) - Efendim! Tatbikat müddeti diyoruz, bu tatbikat müddeti iki türlü olabilir. Tıp fakültesinden çıktuktan sonra bir hastanede staj görür veyahut tıp fakültesinde temayüz ettiği şubatta ikmal-i tahsil etmek üzere tekrar Avrupa'ya gider. Bu mesele doğrudan doğruya idari bir meseledir. Bunun böyle kalmasını teklif ediyorum.

Reis - Efendim! Abdullah Bey tahririni izah etmiştir. Bu tahriri nazar-ı mütalâaya alanlar lütfen el kaldırsın! Nazar-ı mütalâaya alınmamıştır. Birinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın! Birinci madde kabul edilmiştir.

2- Teşkilat-ı Esasiye Kanununun Bazı Mevaddının Tavzihen Tadiline Dair Kânun-ı Esasi Encümeni Mazbatası.

Reis - Efendim! Kanun-ı Esasi Encümeni, Teşkilât-ı Esasiye Kanununun bazı mevaddını muaddel lâyiha-i kanuniyenin müstacelen ve derakap müzakeresini teklif ediyor. (Kabul sesleri) Kanun-ı Esasi Encümeni mazbatasını okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

Milletimizi refahiyet ve saadete îsal ve istiklâl-i tâmmeye mazhar eden Mücahede-i Hüdapesendanede hâkimiyet-i millîye esası, suret-i katiyede kabul edilmiş ve daima buna riayet edilegelmişti. Bu usulün Türk millet-i necibesine ne azîm muvaffakiyet temin ettiği aşîkârdır. Hâkimiyetin bilâkaydüşart millete aidiyeti ve idare usulünün mukadderat-ı milleti bizzat ve bilfil idare etmek esasına müstenit bulunması zaten (cumhuriyet) demek olduğundan saltanat-ı ferdiyeyi katiyen def olan bu kelimenin istimali ve Türkiye Devleti'nin şekl-i hükûmeti cumhurî olması hakkında Teşkilât-ı Esasiye Kanununun madde-i mahsusasının bir fıkra ile tavih edilmesi hukukan ve maslahaten münasip görülmüştür.

Bir cumhuriyet tesis kılındıktan sonra bu cumhuriyetin mümessili olacak bir riyaset makamının da ihdası tabiidir. Bundan başka Hükûmeti teşkil edecek olan başvekilin reisicumhur tarafından tayini, mesuliyetin tespiti nokta-i nazarından umur-ı zaruriyedir.

Binaenaleyh el-yevm mevcut olan şekl-i devlet tespit edilmek üzere Teşkilât-ı Esasiye Kanununun buna ait bir, üç, sekiz ve dokuzuncu maddeleri ber-vech-i âti tadil ve tavih; devletimizin dini, din-i İslâm ve lisanı Türkçe olduğuna dair bir madde-i mahsusa tedvin edilmiştir. Mevadd-ı mezkûreyi kanuniyet iktisap etmek üzere Heyet-i Celileye arz ve teklif ve derakap müzakeresini istirham ederiz.

29 Teşrinievvel 1339

Kânun-ı Esasi Encümeni Reisi
[İzmir], Yunus Nadi

Kâtip
Dersim, Feridun Fikri

Aza
İzmit, İbrahim Süreyya

Aza
[Muş], İlyas Sami

Mazbata Muharriri
[Gelibolu], Celal Nuri

Aza
Konya, Refik

Aza
Mehmed

Aza
[Antalya], Rasih

On birinci maddenin fıkra-i ahiresinin bilahare Kanunun Heyet-i Umumiyesinin müzakeresinde tetkik olunmak üzere şimdilik tayyî fikrindeyiz.

Niğde Mebusu
Ebubekir Hazim
Kırşehir
Ali Rıza

Bursa
Refet

Karesi
Okunamadı

Erzurum
Raif

Reis - Efendim! Kânun-ı Esasi Encümeninin bu layihasıyla teklifini ruznameye almıştık. Şimdi müstacelen ve derakap müzakeresi Encümen

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

tarafından teklif ediliyor. Müstacelen ve derakap müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Teşkilat-ı Esasiye Kanununun Bazı Mevaddının Tadiline Dair Teklif-i Kanuni

- Madde 1-** Hâkimiyet; bilâkaydüşart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfil idare etmesi esasına müstenittir. Türkiye Devleti'nin şekli-i hükûmeti, cumhuriyettir.
- Madde 2-** Türkiye Devleti'nin dini, din-i İslam'dır, resmî lisanı Türkçe'dir.
- Madde 4-** Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur. Meclis, Hükûmetin inkisam ettiği suabat-ı idareyi İcra Vekilleri vasıtasıyla idare eder.
- Madde 10-** Türkiye Reisicumhuru, Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından ve kendi azası meyanından bir intihap devresi için intihap olunur.
- Vazife-i Riyaset yeni Reisicumhurun intihabına kadar devam eder. Tekrar intihap olunmak caizdir.
- Madde 11-** Türkiye Reisicumhuru devletin reisidir. Bu sıfatla lüzum gördükçe Meclise, Heyet-i Vekileye riyaset eder.
- Madde 12-** Başvekil, Reisicumhur tarafından ve Meclis azası meyanından intihap olunur. Diğer vekiller Başvekil tarafından ve Meclis azası arasından intihap olunduktan sonra Heyet-i Umumiyesi, Reisicumhur tarafından Meclisin tasvibine arz olunur. Meclis, hal-i içtimada değil ise keyfiyet-i tasvip Meclisin içtimasına talik olunur.

18 Rebiyülevvel 1342 ve 29 Teşrinievvel 1339

Reis - Efendim! Bu layiha-i kanuniyenin Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Kânun-ı Esasi Encümeni Yunus Nadi Bey (İzmir) - Arkadaşlar! Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi; Teşkilat-ı Esasiye ile şarkta yeni ve mühim bir devlet kurmuştur. Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi hangi ahval ve şerait içinde içtima etmiş olduğunu cümleiniz biliyorsunuz. Harb-i Umumi hitam bulduktan sonra Mondros Mütarekesi'yle devlet, bir mütareke safhasına geçmiş fakat devletlerle mütareke şeraiti olarak bazı esasat kararlaştırılmıştı. Mondros Mütarekesini bizim ile imzalayanlar tâbi marufu ile henüz imzaları kurumadan o mütareke mevaddının bütün ahkâm ve mevaddını payimal ederek Türkiye Devleti'ni parçalamak üzere hareket ettiler. Memleket taraf taraf işgaller altında

kaldı ve nihayet İstanbul'un işgaliyle Türkiye Devleti'nin hayatına hatime vermek suikastında bulundular ve bununla suikastlarını ikmal etmiş olduklarını zannettiler. Bu ahval ve şerait içinde Türk milleti maruz kaldığı suikasta tahammül etmeyerek, onların yeddi-zaptlarına aldıklarını zannettikleri eski teşkilât-ı devleti, onların ellerinde bırakarak burada, Ankara'da selef-i âliniz olan Büyük Millet Meclisini, Türkiye Büyük Millet Meclisini kurdu. Eşkâlinin ehemmiyeti yoktur. Türk milleti; (ben varım) ve (devletim) diye bütün dünyaya bunu ilân etti. İşte bu Teşkilât-ı Esasiye; Türk milletinin hareketinin ifadesidir. Bu gördüğünüz zaferleri istihsal ederek bugünkü mevcudiyeti gösteren heyet de; bugünkü Türkiye Büyük Millet Meclisine vücut vermiş olan Türk milletidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu itibarla tarihimizde ve Türk tarihinde emsali nadir görülmüş bir harika ibda etmiştir. Kendisinin masdarı olan milletin azim ve himmetiyle Teşkilât-ı Esasiyemize bütün milletçe merbutuz. İkinci Türkiye Büyük Millet Meclisi; şimdi bir kısmını teklif ettiğimiz ve kısm-ı diğerini peyderpey nazar-ı tasvibinize arz edeceğimiz ikmalât ve tadilât ile bu kurduğumuz esası takviye ve âlâ edecektir. Hükûmeti tesis etmek şerefi Birinci Meclise ait ise; bu esası takviye ve âlâ etmek şerefi de bu Meclis-i Âliye adit olacaktır. Kanun-ı Esasi Encümenimiz müstacelen şimdilik bazı maddelerin tavzih ve tadilini arz ve teklif ediyor. Bunlardan birincisi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin beynelmilel haiz olduğu unvanın tespitinden ibarettir. Filhakika Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ifadesi, Teşkilât-ı Esasiye itibariyle hiç noksan değildir. Beynelmilel milletlerin malûm olan unvan ile şu veya bu şekilde mutad olan unvanlardan birisini alması lâzımdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu kanunun birinci maddesiyle, hâkimiyeti bilâkaydüşart millete veren ve mukadderatını bizzat milletin idare etmesi için bir şekl-i hükûmet kabul eylemiş ve onun için yaşamakta bulunmuştur. Biliyorsunuz ki, bu şekl-i hükûmetin adı; usul-i cumhuriyettir. Binaenaleyh dünyada, beynelmilel hayatımızda, unvan-ı sahihamızı almak lüzumunu hissederek bu maddenin zımnında zaten mevcut olan usul-i cumhuriyeti, Teşkilât-ı Esasiye Kanununun birinci maddesine bir fıkra ile ilâve ediyoruz. Birinci madde şöyledir: "Hâkimiyet; bilâkaydüşart milletindir. İdare usulü; halkın mukadderatını bizzat ve bilfil idare etmesi esasına müstenittir." Madde bu idi; zaten bunun zımnında mündemiç bulunan şu fıkrayı ilâve etmiş bulunuyoruz: "Türkiye Devleti'nin şekl-i hükûmeti cumhuriyettir." Ondan sonra mademki; tadilâtımız şimdiki halde Teşkilât-ı Esasiyenin bazı aksamına münhasırdır, şu halde bu maddeden sonra gelmek üzere zaten kendimizde mevcut olan vaziyetimizi tespit etmiş oluyoruz ve yeni ilâve ettiğimiz ikinci madde ile diyoruz ki: "Türkiye Devleti'nin dini; din-i İslam'dır, resmî lisanı Türkçe'dir." Bu vaziyet zaten mevcuttur ve aslidir. Bununla bu hakikati dahi ifade etmiş bulunuyoruz ve bu ifadeyi de şeref addetmiş oluyoruz. Şu halde Teşkilât-ı Esasiyenin üçüncü maddesi dördüncü madde oluyor ve ona temas etmiyoruz. Bu teklif olunurken sekizinci maddenin tadil esasını da oraya getirmiş bulunuyoruz. Eski üçüncü madde şöyle idi ki yeni dördüncü maddedir. (Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur ve hükûmeti "Büyük Millet Meclisi Hükûmeti" unvanını taşır.) Türkiye Hükûmetinin unvanını birinci madde de beynelmilel daha müteamil olan bir şekle ifrağ ettikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi unvanını taşımaya lüzum yok. Bunun için "Türkiye Hükûmeti, Büyük Millet Meclisi Hükûmeti unvanını taşır." demeye hacet kalmadı. O halde ikinci fıkrayı tayyediyoruz ve teklif ettiğimiz dördüncü maddeye ilâve ediyoruz: "Meclis bu teşkilât-ı idareyi İcra Vekilleri vasıtasıyla idare eder." Bu madde Teşkilât-ı Esasiyenin sabık sekizinci maddesinin bir şekl-i muaddelidir. Sabık sekizinci madde şöyle idi: "Hükûmetin inkısam ettiği devairi, kanun-ı mahsus mucibince intihapgerdesi olan vekiller vasıtasıyla idare eder; Meclis idari hususat için vekillere veçhe tayin ve lede'l-hace bunları tebdil eyler." Madde böyle idi. Kanun-ı Esasi Encümeniniz, Teşkilât-ı Esasiyedeki tekâmülâtı nazar-ı dikkate alarak İcra Vekillerinin tarz-ı teşkilinde yeni bir usul takip etmek lüzumuna kani olmuş ve bunu Heyet-i Celilenize arz etmiştir. O usul de şudur: Şekl-i hükûmetimiz cumhuriyet olduktan sonra tabii bu vazifeyi şimdiye kadar ifa eden ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi vasıtasıyla şimdiye kadar ifa ettiğimiz bu vazifeye bu unvana lâyık bir zatın intihabı lâzımdır. O zat Reisicumhur olacaktır, Reisicumhurun; Hükûmeti teşkilinde bir Başvekil intihabını Reisicumhura terk ediyoruz. Başvekil arkadaşlarını intihap edecek ve intihap olunan zevat Reisicumhur tarafından Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesine arz olunacaktır ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin itimadına bu heyet mazhar olursa ve mazhar oldukça ifayı vazife edecektir. Encümeniniz bu esası kabul eylemiştir ve binaenaleyh teklifatta bu esasata muvafık bir hatt-ı hareket intihap etmiştir. Onun içindir ki kendi intihabından sarf-ı nazar ederek Başvekil, Reisicumhur tarafından ve diğer Hükûmet arkadaşlarının da Başvekil tarafından intihap edilmesi esası kabul ediliyor. İntihap olunması esasını teklif ediyoruz. Binaenaleyh; oradan intihap kısmını kaldırıyoruz. Ondan sonra Teşkilât-ı Esasiyenin dokuzuncu maddesi,

sabık dokuzuncu maddesi vardır ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin vazife ve salâhiyetinden bahseder. O maddede “Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından intihap olunan reis, bir intihap devresi zarfında Büyük Millet Meclisi Reisidir. Bu sıfatla Meclis namına imza vazına ve Heyet-i Vekile mukarreratını tasdika salâhiyettardır ilh...” diye muharrer olduğuna nazaran Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi, Meclis namına devleti temsil

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

etmek vazifesini görmektedir. Fakat orada biraz muzmir ve muhtasar olan ifadeyi; biraz tevsî etmeye yeni kabul ettiğimiz şekle nazaran tevsî etmeye ve birkaç madde ile tespit etmeye lüzum gördük. Binaenaleyh dokuzuncu madde yerine kaim olmak üzere bir, iki madde tespit ettik ki, o maddeler de; dokuzuncu madde, on birinci madde olduğuna nazaran on, on birinci ve on ikinci maddelerdir.

“Madde 10- Türkiye Reiscumhuru, Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından ve kendi azası meyanından bir intihap devresi için intihap olunur. Vazife-i Riyaset yeni Reiscumhurun intihabına kadar devam eder. Tekrar intihap caizdir.”

Bu madde ile dokuzuncu maddede esaslı hiçbir tadilât yapmıyoruz. Malumuâliniz dokuzuncu maddede: “Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından intihap olunan Reis, bir intihap devresi zarfında Büyük Millet Meclisinin Reisidir.” deniyor. Bu sıfatla; imza vazına ve Heyet-i Vekile mukarreratına tasdike salâhiyettar bulunuyor. Teşkilât-ı Esasiye Kanununda Reisin bir devre için intihabı söyleniyordu. Bunda yine o devreyi kabul ediyoruz ve Reisin adını söylüyoruz. O Reisin adı, Reiscumhurdur.

“Madde 11- Türkiye Reiscumhuru devletin Reisidir. Bu sıfatla lüzum gördükçe Meclise ve Heyet-i Vekileye riyaset eder.” Bunda hiç tadil yoktur. Bu sıfatla Meclis namına imza vazına -zaten [Meclis] reisi olduğunu biliyorsunuz- ve Heyet-i Vekile mukarreratını tasdike salâhiyettar idi. Aynı vazifeleri ipka ediyoruz. 12’nci madde ile Teşkilât-ı Esasiye Kanununu tadil ediyoruz ve burada şekl-i hükûmeti tavzih ediyoruz. Bu madde sekizinci maddede ki, ahkâmı tavzih ve yeni şekilde ifade eden bir maddedir.

“Madde 12- Başvekil Reiscumhur tarafından ve Meclis azası meyanından intihap olunur. Diğer vekiller Başvekil tarafından yine Meclis azası arasından intihap olunduktan sonra Heyet-i Umumiyesi Reiscumhur tarafından Meclisin tasvibine arz olunur. Meclis hal-i içtimada değil ise keyfiyet-i tasvip Meclisin içtimasına talik olunur.”

İşte efendim; on ikinci madde bu şekildedir. Encümeninizin teklif ettiği mevat arasında belli başlı olarak bu maddeyi görüyorsunuz. Encümeniniz; Teşkilât-ı Esasiyemizin tekemmülâtı hususunda, Hükûmet teşkilinde bu usulü intibahı; mesalih-i milliyenin daha sehl bir surette halli ve daha seri ve kolay bir surette yürümesi için lâbüdd addetmiştir. “Meclis, hal-i içtimada değilse hal-i içtimaa talik olunur.” diye bir fıkra vardır. Malumuâlinizdir ki şimdiye kadar kabul olunan bir esas da “Türkiye Büyük Millet Meclisi müstemirren münakittir.” diye kabul edilmiştir ve böyle bir esas vardır. Encümeniniz; Teşkilât-ı Esasiye üzerinde yaptığı tetkikat ve tettebbuat esnasında istimrar esasını kabul etmiştir. Fakat müstemir demek o demek değildir ki Meclis her gün her dikkate içtima eder, tatiller olur. Meselâ Ramazan gelir; tatil olur, bayram gelir; tatil olur. Belki müstemir olan Meclis, mesalih-i umumiye tanzim ve tespit ettikten sonra bir iki ay istirahat alabilir. Bu, müstemirren içtima etmesine mâni bir keyfiyet değildir. Encümenimizin tetkikatı neticesinde Meclisin istimrarı kabul olunarak bunu ekalli bir müddeti gösterilecektir. Herhalde bu son fıkrayı buraya, koymaktaki maksadı izah etmek isterim. Meclisin, velev on beş gün için velev daha ziyade bir zaman için münakit olmadığı bir zamanda zuhur edebilecek bir buhran-ı Hükûmetin öyle uzun müddet, Meclisin avdetine kadar muallâkta kalmak imkânı yoktur. Çünkü salâhiyettar addettiğiniz Reiscumhurun; Başvekili intihap etmesi ve onun arkadaşlarını bulabilmesi dolayısıyla bir fâsıla-i Hükûmete mâni olmak maksadı ile bu fıkra, buraya konmuştur ve encümeniniz bunun zaruretime kanidir. Müstacel gördüğümüz maruzat bundan ibarettir. Esas, Teşkilât-ı Esasiyenin ruhunu tafsilden ibarettir. Tadil noktası, yalnız son noktadır. Lütfen müzakeresini kabul buyurursanız zannederim ki mesalih-i milliyemiz namına gayet mühim ve iyi bir karar vermiş oluyoruz.

Vasıf Bey (Saruhan) - Arkadaşlar! Dört sene evvel güzel vatanımızın dört tarafı batıyordu. Memleketi istilâ etmek, esir etmek isteyen bu müstevli kuvvet, bu güzel diyarın garp tarafını, müthiş bir ihtirasla yakıp yıkıyordu. Memleket inliyordu, millet inliyordu. Herkesin kalbi kan ağlıyordu, yalnız bu fecaat manzarası karşısında bî-his kalan ve memlekete karşı hiçbir merbutiyet göstermeyen bir şey vardı. O da, saray ve saltanat idi.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Allah lanet etsin!

Vasıf Bey (Devamla) - O saray ve sultan; kendisine verilen, millet tarafından verilen tahtı kurtarmak için gözünün önünde çiğnenmiş olan namuslar karşısında duyulan vaveylalara karşı kulaklarını tıkamıştı. O sultan, gözünün önünde Kuran'ın, dininin, mabedinin çiğnendiği vakit gözünü kapamıştı, vicdanını tıkamıştı. O sultan; gözünün önünde genç Türk kızlarının ismeti parçalanırken kalbi susmuştu. Ancak tahtını kurtarmak, yalnız kendi hayatını kurtarmak için bütün mukaddesatı feda etmişti. Fakat arkadaşlar! Bu güzel Türk diyarının içinde; ağlayan, inleyen, ezilen bir Türk milleti vardı. Bu millet; asırlardan beri tarihte harikalar, mefharetler yaratmış ve daima efendi olarak yaşamıştı. Sultan; ona ihanet etmişti. Bu millet altı asırdan beri kendi haşmetini yükseltmek için kanını, canını, malını verdi. O sultan ve saray vermedi. Fakat bunun karşısında milletin imanı sarsılmamıştı, ölmemişti. İmanın doğurduğu kuvvet, o ruhun doğurduğu kuvvet; nihayet Ankara'da teşkil ettiğiniz Meclisin temelini kurdu.

Arkadaşlar! Yeni Türkiye Devleti, herhangi bir kabile serdarının, herhangi bir kabile reisinin taca mazhar olmak için kurduğu bir devlet değildi. İstiklâlini kurtarmak isteyen, hür yaşamak isteyen, Türk milletinin doğrudan doğruya ruhundan doğan bir devlettir. Türk milleti, asırlardan beri kendi ruhuna, kendi seciyesine tevafuk eden bir devlete; ilk defa kavuşuyor. Bununla daima müftehir olacaktır.

Arkadaşlar! Memleketin etrafını saran bütün bu felâket fırtınaları içinde bu yeni devlet, kurulurken yalnız bir tek gaye vardı. O da: Memleketi çiğneyen, ezen düşmanı kovmak ve tasallutuna nihayet vermek ve güzel memleketi onun zehirli pençesinden kurtarmak...

Bu mukaddes gayenin karşısında, hiç şüphesiz şekl-i hükûmet mevzuubahis olamazdı. Bu gayenin karşısında eşkâl-i hükûmeti düşünmek imkânı yoktu. Gayeyi feda ederek münakaşa etmek mümkün değildi. Onun için milletin doğrudan doğruya hâkimiyetine, mukadderatına vazü'l-yed olduğu ilân edildi. O ilânın ihtiva ettiği şümüllü mana içinde, ordumuz zaferden zafere koştu ve nihayet o mukaddes gaye istihsal edildi. Ve düşman topraklara gömülerek, mahvedilerek vatan kurtuldu. Vatan, bugün düşmandan ve düşman istilâsından kurtulmuştur. Fakat arkadaşlar! Unutmamalıdır ki: Onun karşısında yıkılan bir saray ve o sarayın etrafında milletin kanını emen bir zümre vardır. O saray ve zümre, kendi menfaatleri karşısında vatan düşünmezler. Çünkü düşünmediklerini mükerreren ispat etmişlerdir. Onlar hayatın her şey olduğunu ve hayatları mevzuubahis olduğu zamanlarda vatanın, mukaddesatın, mabetlerin ve dinin mevzuubahis olmayacağını acı hakikatlerle, acı ihanetlerle göstermişlerdir. Yarın arkadaşlar! Sırf kendi menfaatlerini kurtarmak için yine vatanlarını unutacaklardır. Memleket endişelerini yine kalplerinden sileceklerdir. Bunun karşısında arkadaşlar! Dün düşmanı denize döken orduyu meydana getiren bu milletin tedbir alması ve o milletin evlâtlarının da bundan sonra hiçbir şahsın, hiçbir tacidarın esiri olamayacağını bütün vuzuh ve katiyetiyle ifade etmesi zamanı gelmiştir.

Kanun-ı Esasi Encümeninin bugün karşımıza getirdiği esas, arkadaşlar! Bu maksadı tamamen ihtiva ve temin etmektedir. Encümen Reis-i Muhteremi Yunus Nadi Bey arkadaşımızın pek güzel izah buyurdıkları veçhile zaten mevcut ve müesses olan şekil, cumhuriyetten başka bir şey değildir. Millet kendi mukadderatına vazü'l-yed olmuştur demek, hiç şüphesiz cumhuriyetle idare olunur demektir. Bunu, bu kadar açık bir hakikat iken itiraftan çekinmek hiç

şüphesiz zımni bir tereddüdü gösterir ve bu zımni tereddüt, daha evvel seciyelerini anlattığım düşman kitlesinin hırslarını tahrik eder. Buna set çekmek ve bunu anlatmak lâzımdır ki, Türk milleti bundan sonra başında tâcidar kabul etmez. Türk milleti bundan sonra hiçbir ferdin esiri olamaz. Bundan böyle doğrudan doğruya kendisi hâkim kendisi

efendidir. Mukadderatına kendisi vazü'l-yeddir. (Alkışlar) Bu esas kabul edildikten sonra hiç şüphesiz müştereken kabul edilmesi lâzım gelen bazı hukukî esasat ve ihtiyacat vardır. Onlar üzerinde ben uzun uzadıya mütalâa serdetmek istemem. Bunlar Heyet-i Umumiyece kabul edildikten sonra pek tabîi ve mantıkî olarak gelir. Bendeniz bu dakikada, bu tarihi ve mübeccel zamanda bütün ruhumla şunu arz ederim ki: Meclis-i Âli milletın ruhundan doğan bu arzuyu bütün vuzuh-ı sarahatle ilân etmelidir. Meclis-i Âliniz bu kararı vererek ilân ettiği gün emin olunuz ki arkadaşlar! Türk tarihinde çok mukaddes yeni bir fasıl açmış olacaktır ve bu fasıl karşısında Türk milletinin kanını emerek, Türk milletini daima “köle” gibi görerek onların arkasında şahsi menfaatlerini gütmek isteyen ve onlar peşinde koşan ne kadar hain zümreler varsa hep beraber yıkılacaktır. (Bravo sesleri)

Arkadaşlar! Ben, Meclis-i Âlinizin timsali olduğu büyük milletimin seciyelerine, ruhlarına arzu ve emellerine tercüman olarak haykırıyor ve bütün cihana ilân ediyorum ki: Bundan sonra bu devletin şekli, doğrudan doğruya cumhuriyettir. Millet; mukadderatına doğrudan doğruya hâkim ve vazü'l-yeddir. Bunun hilâfında sefil ve fena emeller besleyen şahıslar ve tacidlar kani olsunlar ki: Milletın bu ebedi azmi karşısında daima ölmeye, daima gebermeye mahkûmdurlar.

Eyüb Sabri Efendi (Konya) - Arkadaşlar sözlerime başlamazdan evvel necip ve büyük milletimizin yine kendi içinden yetiştirdiği büyük rehberlerinin sevk ve delaletiyle tesis ettiği hükûmet-i meşrua ve makuleye âli bir kisve verdiği için dolayı Kanun-ı Esasi Encümeni azayı kiramına bilhassa, teşekkür edeceğim. (Bravo sesleri) Arkadaşlar! Bizim Hükûmetimiz bugün cumhuriyet olmuyor. Teşekkül ettiği günden beri cumhuriyet olmuştur. Yalnız benden evvel söz söyleyen arkadaşlarımın işaret ettikleri veçhile bazı ihtiras ocaklarını alevlendirmemek için unvanını açıkça verememiştir. Bugün tamamen unvan-ı hakikisini alacak devre-i hulul etmiştir ve verilmek lâzımdır.

Arkadaşlar! Matbuatta gördüğüm bazı mütalâalar bendenizi fazla olarak birkaç söz söylemeye mecbur ediyor. O da şudur: Matbuat diyor ki; Meclisin, Teşkilât-ı Esasiye Kanununu tadile salâhiyeti var mı, yok mu? Efendiler! Bizde öteden beri kavanin-i mevzuamızda Millet Meclislerinin gerek Kavanin-i Esasiye ve gerek Teşkilât-ı Esasiyeyi tadile salâhiyeti vardır. Kanun-ı Esaside bu hususa dair mevadd-ı sariha mevcut olduğu gibi Meclisin nizamname-i dâhiliyesiyle de ayrıca bir Kanun-ı Esasi Encümeni teşekkül etmiştir. Meclisin böyle bir salâhiyeti olmadığı takdirde Kanun-ı Esasideki o mevaddımızın, nizamnamemizin ve nizamnameye tevfikân teessüs eden Kanun-ı Esasi Encümenimizin hikmet-i mevcudiyeti kalmaz efendiler! (Doğru sesleri) Efendiler! Demin arz ettim ki Hükûmet teessüs ettiği zaman cumhuriyet sisteminde teşekkül etmiştir; tamamen cumhuriyet idi. Biz başka suretle bir hükûmet tenkil edemedik. Esasen bütün erbab-ı ilim ve hukuk bu bapta pek çok imal-i fikir etmişler; neticede Hükûmete ancak üç şekil verebilmişlerdir. Biz bittabi bütün dünya erbabından daha fazla ilim iddiasında bulunacak değiliz ve biz dördüncü bir şekil bulamayız. Bu eşkâl-i mevcude içerisinde menafimize en ziyade muvafık olanı tercih etmek mecburiyetindeyiz. Acaba bunların içerisinde hangisi tercih olunabilir? Mutlakiyet mi? İşte mazi, işte cevanib-i erbaa, uzak değildir. Hudutlarımız nerede idi, nereye geldi, bu nedendir? Acaba mutlakiyetin seyyiesinden başka bir şey midir? Sonra, efendiler! Millet kendini bilmeyen bir adam tarafından idare olunamaz. Millet hiçbir zaman kendisiyle temas etmeyen eşhasa mukadderatını veremez. Kafes içerisinde bulunanlar bu milleti idareye salâhiyetli olamaz. Şimdiye kadar bizim canımızı, kanımızı emen hükümdarların hangi birisi geldi de bizim halimizi sordu. Koyununu yayan çobandan haberdar oldu mu? Bunun aksini iddia edebilecek var mıdır? Yoktur efendiler! İddia edemezsiniz.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Camialarda bile ayrı.

Eyüb Sabri Efendi (Devamla) - Binaenaleyh bu Kanun bizim esasen suret-i meşrua ve makulede teşekkül eden ve zaten mevcut olan Hükûmetimize bir ilmi kisve veriyor, gidiyor o da “cumhuriyet” kelimesidir.

Efendiler! Aciz arkadaşımın bu kelimeye bugün değil, daha mektep sıralarında âşık olmuştum. (Yaşa sesleri)

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Allah, senin gibi âşıkları müzdar eylesin.

Eyüb Sabri Efendi (Devamla) - Bu yeni mevzu bir kaide değildir, bir kisvedir. Bunu kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bu kanunun bir faydasını da arz edeceğim: Eski usulümüz veçhile, Hükûmet intihabı meselesinde meselâ: Bendeniz bir Dâhiliye Vekili intihap edeceğim. Arkadaşlarımı bilmiyorum, tecrübesine itimat ettiğim bir arkadaşuma gidiyor, “Ben reyimi kime vereyim?” diyor. Vakıa o da benim itimat ettiğim bir zattır. Onun mesuliyeti benden fazla değildir. O da benden fazla düşünmeye -belki- mecburiyet hissetmeyebilir. Efendiler! Bu kanunun bir maddesi bizi bu kaygıdan,

bu mesuliyetten ve bu yanlışlıktan kurtarıyor. Bir kere ben reyimi verdiğim zaman onun bütün mesuliyetini omuzuna almış bir zata itimat ederek vereceğim. Onun teşkil ettiği Heyet-i Vekileye evet! O zatın şahsına olan itimadına ve üzerine aldığı mesuliyete binaen reyimi vereceğim ki daha kolay ve daha sehldir. İşte arz ettiğim cihetlerden başka bir de bu faydayı temin etmektedir. Binaenaleyh bu kanunun müstacelen kabul buyurulmasını ve kabulünü müteakip Reisicumhur intihabını ve bunu da müteakip (yüz bir pare top) atılmasını teklif ediyorum. (Yaşa hoca sesleri) (Alkışlar)

Rasih Efendi (Antalya) - Muhterem arkadaşlar! Bendenizin de dâhil olduğum Teşkilât-ı Esasiye, Kanun-ı Esasi Encümeninde bulunan arkadaşlarımızın huzur-ı âlinize getirdiği şu teklif, mevcut olan şeklimizin tespit ve takririnden başka erbab-ı tamân ve irsen kendilerinde hak görenlerin tamalarının ebediyen bu millet tarafından idama mahkûm olduğunu bir defa daha bu Büyük Millet Meclisi kürsüsünden ilân edilmesinden başka bir şey değildir. Arkadaşlar! Bilirsiniz ki bu Teşkilât-ı Esasiye Kanunu, Türk Milletinin asırlardan beri hukukunu istirdat için mücadele ederek elde ettiği bir hakkıdır. Bugün Teşkilat-ı Esasiye Kanununun bazı maddelerini tavzih ile hakkın ebediyen bu milletin kendi eli ile idare edileceğini âleme ilândan başka bir şey değildir. Arkadaşlar! Bilirsiniz ki Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ile Türk milletinin bunu vazetmezden evvel ihtilâli ile kurduğu şu Meclis-i Âlinin teşkil ettiği devlet, kendi devleti idi ve o devlet ancak kendi sürüsünü kendi güdecek, kendi evini kendi idare edecek, kendi mülkünü kendi imar edecek surette işi eline almasından başka bir şey değildir.

Arkadaşlar! Bilirsiniz ki, Mecliste temerküz, Mecliste tecelli ettiği için onun riyaset-i devlet vazifesini ifa ediyordu. Bugün arkadaşlar! Devlet şeklini -teklif olunan madde ile- şekl-i cumhuriyet olarak ilân etmeye yine Meclisinizin -teklif olunan diğer bir madde ile- riyasette bulunması tabîi görülen bir zata devlet riyaseti tevcih ediyorsunuz. Yani demek istiyorsunuz ki: Türk Devleti bundan sonra riyasette irsen gelmiş, oturmuş kimse görmeyecektir. Türkler, devletin riyasetini, ilmiyle fazlıyla kendi memleketine, kendi milletine, kendi hizmetiyle tanınan şahıslara verecektir. Yoksa hiçbir şahıs ve hiçbir aile o devlet riyasetine ne göz dikecek ve ne de oraya bakabilecektir. İşte bu, pek tabîi ve pek meşru olan hakkını bir defa daha ilân ediyor. Arkadaşlar! Türk milleti ihtilâlini yaparken -maziden ve tarihten ahz u feyz suretiyle- mazideki tecrübelerinden intibah dersleri aldığı gibi her şeyde (...) olan ve

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

[her] şey yolunda kendisini tenvir eden dininden de ahz u feyz ve ahz u nur etmiştir. O din kendisine hakkın cumhurda ve cumhur-ı ümmette olduğunu pek vazîh, pek ayan olarak beyan buyuruyor. İşte arkadaşlar! Bugün tespit ettiğiniz ve bugün üzerinde yürüdüğünüz şekl-i hükûmet yani millî hükûmet, ancak o esasat-ı âliyenin size telkin ettiği şekildir. Millet doğrudan doğruya hak ve hâkimiyetini kendisi istimal ediyor. Gerek mutlak hükûmdarlığı ve gerekse meşruti hükûmdarlığı hatırlarsınız. Meşruti olsun, mutlak olsun her ikisi de netice itibariyle şahsî hükûmet demektir. Fakat Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ile sizin ilân buyurduğunuz esası, doğrudan doğruya milletin Heyet-i Umumiyesinin hâkimiyetinin tecellisidir, kendi hakkının kendisi tarafından idaresi ve idamesidir. İşte bu esas dâhilinde kendi devletine riyaset edecek şahsı da yine kendi devletine, kendi milletine, kendi vatanına karşı kendi hizmetiyle tanınmış olan şahsı, ancak o mevkie getirilecek seçme usulünü de kabul ediyorsunuz ki bu milletin ilelebet kendisini kurtaracak yollar ve günler içerisinde yaşıyorsunuz; yaşasın Türk milleti! (Şiddetli alkışlar) (Müzakere kâfi sesleri)

Reis - Efendim! Kifayet-i müzakere takrirî vardır.

Riyaset-i Celileye

Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif eyleriz.

İstanbul, Ali Rıza

Aydın, Mazhar

Reis - Mevadd-ı kanuniye layihasının Heyet-i Umumiyesi hakkında müzakereyi kâfi görerek maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar! Müzakere kâfi görülerek maddelere geçilmiştir.

Madde 1- Hâkimiyet, bilâkaydüşart milletindir. İdare usulü, halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir. Türkiye Devleti'nin şekl-i hükûmeti cumhuriyettir.

Reis - Madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Söz isteyen yok. Maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. (Sürekli alkışlar) (Yaşasın cumhuriyet sesleri)

Madde 2- Türkiye Devleti'nin dini, din-i İslam'dır. Resmî lisanı Türkçe'dir.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Reis Bey! Aralıkta bir söz istiyorum, müsaade ederseniz?

Reis - İkinci madde hakkında mı?

Mehmed Emin Bey - Evet!

Arkadaşlar! Garbi Roma İmparatorluğu, Şimalden inen Cermenlerin ayakları altında ezilip çiğnendikten, Sezarlar ölümle, bunların gladyatör meydanları, fuhuş ve safahat bahçeleri tahrip edilip edildikten sonra şarkta iki kanlı saltanat vardı: Şarki Roma İmparatorluğu, İran Devleti. Bu iki saltanatta da milletlerin mukadderatını ellerine alan; elleri asah, başları taçlı katiller, sürülerin çoban postuna bürünmüş kurtlarından başka bir şey değillerdi. Şarki Roma'da imparatorlar, devletin idaresini hipodromlarda, saray bahçelerinde güzellikleriyle geçinen kadınların ellerinde bıraktıkları gibi İran'da da, babalarını ok kirişiyle boğan hükümdarlar millete cellatlık ediyorlardı. İncil'in rahim ve şefkat tavsiye eden ahkâmı, zendostânın hilm ve tevazu telkin eden mevaddı, bu zalimlerin bu zulüm ve istibdadına galip gelmek için hiçbir tesir göstermiyordu. Esir yaratmayan Allah, hırs ve gururu tedip ettirmek için bir elinde kılıç bir elinde asa olduğu halde dünyaya inkılâp yapacak bir büyük Peygamberin gönderilmesine ihtiyaç gördü ve gönderdi. O, kılıcı ile zalim hükümdarları tedip ettiği gibi, asası ile de kanlı tahtları kanlı saltanatları, yerlerin dibine geçirdi. Âdde şeref, esire hürriyet, zayıfa hak, sefile saadet verdirecek bir Allah'ın Hükûmetini kurdu ve bunun adı cumhuriyetti. (Alkışlar)

On dört asır sonradır ki ey arkadaşlar! Allah, yine böyle bir ilahi Hükûmet kurdurmak, ikinci bir mucizesini yaptırmak için en müntehap, en büyük bir milleti intihap etmiştir. Bu millet Türk milletidir. On dört asır evvel, Peygamber Muhammed'in Mekke duvarlarında kurduğu Hükûmeti, bugün de Türk milleti Ankara'ya kurmuştur. Şu aziz saatte ben, bu ihtiyar arkadaşınız, Allahımdan bu Hükûmeti takdis ederim. Bu Hükûmetin temellerinin, arzın temelleri kadar sağlam olmasını isterim. Ben, bu ihtiyar arkadaşınız, bu Hükûmetin hak ve adalet güneşinin büyük ve küçük bütün caniplere, zayıf ve kuvvetli bütün alınlara mütesaviyen nurunu saçmasını isterim. (Âmin sesleri) Ve bu duamın kanatları altında, cumhuriyetin ruhu önünde tazimen kıyam ederek üç kere: "Yaşasın cumhuriyet" diye Hükûmetimizi taziz etmelerini muhterem arkadaşlardan temenni eylerim.

(Yaşasın cumhuriyet! Diye üç defa bağırıldı.)

Reis - İkinci madde hakkında söz isteyen yok mu?

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Efendiler! Fiilen ve hakikaten mevcut olduğu halde, Teşkilât-ı Esasiye Kanununda unutulmuş bir maddenin, sarahaten Kanun-ı Esasi Encümeni tarafından teklif ve ilâve edildiğinden dolayı huzur-ı âlinizde Kanun-ı Esasi Encümenine arz-ı şükran eylerim. İkinci maddede Türkiye Devleti'nin dini, din-i İslam'dır deniyor, bu hakikat zaten mevcuttur. Diğer maddeleri tetkik edilirse hepsi de din-i İslam'ın esasatı üzerine kurulmuş birtakım esaslardır. Bu 93 Kanun-ı Esasisinde de sarahaten zikredilmişti. Fakat o 93 Kanun-ı Esasisinde diğer birkaç maddeler vardı ki, din-i İslam'ın esasatına muhalif idi, ferdi saltanatı, takviye edecek birtakım hukuklar ilâve edilmişti. Onun mevadd-ı sairesi din-i İslam'ın esasatına muhalif olduğu halde devletin dini, din-i İslam'dır deniyordu. Hâlbuki Teşkilât-ı Esasiyemiz tamamıyla her nasılsa Teşkilât-ı Esasiye Kanununun yapıldığı sırada yalnız zafer, yalnız düşmanı denize dökmek emeliyle sefeiniz Meclis-i Âlinin efkârı meşgul idi ve bu sebepten bu cihet unutulmuş idi. Yoksa diğer maddeleri tetkik edilince hepsinin din-i İslam'a tamamen muvafık olduğu görülür. Biz bugün Teşkilât-ı Esasiyemizde Cumhuriyeti tasrih etmekle tamamıyla halkın Hulefa-yı Raşidîn efendilerimizin devrine rücu etmiş bulunuyoruz. Çünkü o zamanlar teşekkül eden devlet-i İslamiye (cumhuriyet-i uhuvviye) idi ondan dolayı teşekküratımı tekrar ediyorum.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Payidar etsin!

Reis - Efendim! Başka söz isteyen yok, takrir de yok.

Tunali Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey! Söz istiyorum.

Kânun-ı Esasi Encümeni Reisi Yunus Nadi Bey - Efendim! Bu madde münasebetiyle bir iki kelime arz edeceğim. Malumuâliniz, teklif ettiğimiz esasat, dört, beş maddeden ibarettir. Encümeniniz Teşkilât-ı Esasiyeye ait tetkikatında devam ettikçe diğer mevaddı da arz edecektir. Diğer mevat arasında edyanın serbestisi, kanun dairesinde mahfuziyeti zikrolunacaktır. Bir tefehhüme meydan verilmemesi için bunu şimdiden arz ediyorum. (Müzakere kâfi sesleri)

Reis - Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Efendim! Madde hakkında tadil teklifi de yoktur; binaenaleyh ikinci maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. İkinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. İkinci madde aynen kabul edilmiştir, efendim.

Madde 4- Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur. Meclis, Hükûmetin inkısam ettiği şubât-ı idareyi İcra Vekilleri vasıtasıyla idare eder.

Reis - Efendim! Dördüncü madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın! Dördüncü madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 10- Türkiye Reiscumhuru, Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından ve kendi azası meyanından bir intihap devresi için intihap olunur. Vazife-i Riyaset, yeni Reiscumhurun intihabına kadar devam eder. Tekrar intihap olunmak caizdir.

Emin Bey (Eskişehir) - Efendim! Bendeniz evvela Cenab-ı Hakk'tan hayır temenni ederek birkaç şey arz

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

etmek isterim. İntihap müddeti iki sene olduğuna nazaran böyle mühim bir intihabı her iki senede yapmak büyük bir endişe ve telaşı mucip olur. (Maddeye taallük etmiyor sesleri) Maddeye taallük ediyor efendim. (Devam sesleri) (Gürültüler) Bu millet rüşünü ispat etmiştir. Bu millet herhangi makul harekete, selâmet-i memlekete matuf mesaile meftun olduğunu fiilen de göstermiştir. Bunun için bendeniz diyorum ki dünyada tecrübe edilmiş usul vardır. Bunun için halktan tevehhüm edip bunu hazmettireceğiz diye düşünürken bunu, hiç olmazsa iki intihaptan sonra, eğer iki sene olacaksa -ki bendeniz iki seneden fazla olmasını, biraz salâhiyetimizin haricinde gibi görüyorum- bunun böyle olduğuna nazaran iki intihaptan sonra üçüncü Meclis Reiscumhuru intihap etmelidir. (Maddeler gelecek sesleri)

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - İki devre-i intihabiye olmalıdır.

Emin Bey (Eskişehir) (Devamla) - İki devre-i intihabiye olmalıdır ve Reiscumhur bütün milletin malı olmalıdır. Ekseriyet fırkasının olmamalıdır.

Avni Bey (Bozok) - Olmamalı diye bir kayıt yok ki!

Emin Bey (Eskişehir) (Devamla) - Bendenizin kanaatim böyle, Meclisin ilk teşekkülünde buna vasıl olacağımızı tahmin etmiştim ve bu; bence buraya varacaktır. Bendeniz temin ederim ki, memlekete sükûnet ve iş lâzımdır. Efkâr-ı umumiye gayet iyi takdirkârdır. Varacağımız gayeye şimdi varalım. Hatta Heyet-i Vekile intihabında da Reiscumhurla idare edilen memleketlerdeki esas ne ise onu alalım. Bir daha şundan, bundan istifade edecekler fırsat ve meydan vermeyelim. Şimdiden bu... (Kâfi sesleri) Ben kâfi görmüyorum! Bunu çok rica ederim. Bizim vaziyet-i dâhiliyemizde sükûn-ı tam hâsıl olmazsa ve tabiatın icap ettirdiği neticeye bizde vasıl olmazsak devletin emniyet-i maliyesi olmaz. Emniyet-i maliye demek de bütün memleketin iktisadiyatı demektir. Memleketin iktisadiyatı demek de memleketin hayatı demektir. Binaenaleyh, bendeniz evvelâ bu nokta-i nazardan İnşallah Reiscumhur intihabını yaptıktan sonra Reiscumhurun fırka haricinde ve milletin babası şeklinde olarak...

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Fırka namına olur mu? Elbette millet namına olacak.

Emin Bey (Eskişehir) (Devamla) - Ve Heyet-i Vekile intihabında da Başvekil arkadaşlarını Meclisten intihap eder ve Meclise arz eder. Bunun şekilleri Fransa'da, Amerika'da, nasılsa... (Gürültüler)

Celal Nuri Bey (Gelibolu) - Nasıl? (Tarif et sesleri)

Reis - Kanaatlerini söylüyorlar.

Emin Bey (Eskişehir) (Devamla) - Ben bu şeklin bu gayeye vasıl olacağına üç sene evvel kaniydim. Siz belki kani değildiniz. (Gürültüler) Bunu şimdi yapalım da rahat edelim. Millet de işine baksın.

Celal Nuri Bey (Gelibolu) - Efendim! Teşkilât-ı Esasiyede... (Kâfi sesleri, gürültüler, reye sesleri)

Reis - Onuncu madde hakkında söz isteyen kalmamıştır. Maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Madde 11- Türkiye Reisicumhuru, devletin reisidir. Bu sıfatla lüzum gördükçe Meclise ve Heyet-i Vekileye riya set eder.

Reis - On birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Madde 12- Başvekil Reisicumhur tarafından ve Meclis azası meyanından intihap olunur. Diğer vekiller, Başvekil tarafından yine Meclis azası arasından intihap olunduktan sonra Heyet-i Umumiyesi Reisicumhur tarafından Meclisin tasvibine arz olunur. Meclis hal-i içtimada değilse keyfiyet-i tasvip Meclisin içtimasına talik olunur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Bendeniz bu maddenin son fıkrasını okuduğum vakit biraz telâş ettim. Çünkü düşündüm: Milletin en ziyade sevdiği, Meclis-i Âlinizin suret-i daim ve müstemirrede umur-ı milleti müdebbir ve murakıp olmasıdır. Milletin en çok arzu ettiği şekil bu idi. Maddenin son fıkrasında “Meclisin münakid olmadığı zamanlarda keyfiyet-i tasvip bilahare Meclis-i Âliye arz edilmek üzere” kaydını gördüğüm zaman telâş ettim, düşündüm ki, Teşkilât-ı Esasiye Kanununun müteaddit yerlerinde ve Nisab-ı Müzakere Kanununda istimrarı teyit edilmiş olan Meclis, acaba bir zamanda tevkît edilerek umur-ı millet murakabesiz mi kalacak? Hâkimiyet-i Milliye fasılalı mı kalacak? Yunus Nadi Bey bu noktayı tavih ettiler. Kendisine teşekkür ederim. Maddenin aynen kabulünü de rica ederim. (Handeler)

Reis - On ikinci madde hakkında söz isteyen yok mu efendim? (Hayır sesleri) Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi aynen reye vaz ediyorum. On ikinci maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Efendim! Mevadd-ı kanuniyenin sebk ve raptı hakkında bir mütalâa var mı? (Hayır sesleri)

Kânun-ı Esasi Encümeni Mazbata Muharriri Celal Nuri Bey (Gelibolu) - (Gürültüler) İstirham ederim efendim, müsaade buyurunuz! 10'uncu maddede esna-yı tertipte bir zühul olmuş (intihap) yerine (intihap olunmak) suretinde tadilini Encümen namına talep ediyorum.

Reis - Efendim! Nizamname-i Dâhiliyemiz sarihtir. Kanunların sebk ve raptı hakkında daima Encümenden mütalâa sorulur ve Encümene iade olunur ve tashih ettirilir.

Celal Nuri Bey (Gelibolu) - Nizamname-i Dâhiliye tevfikân bu teklifi yaptım.

Reis - Encümen (intihap) kelimesinin (intihap olunmak) şeklinde tashihini teklif ediyor. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Kanunun Heyet-i Umumiyesini kabul edenler lütfen el kaldırsın! (Müttefikan sesleri) Müttefikan kabul edilmiştir efendim. (Sürekli alkışlar)

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Reis Beyefendi! Bir madde unuttuk. Bu kanunun icrasına kim memurdur? (Gürültüler)

Reis - Efendim! Bu, Teşkilât-ı Esasiye Kanununun bazı mevaddını tadil eden mevadd-ı kanuniyedir. Teşkilât-ı Esasiye Kanununun icrasına kim memur ise bunun da icrasına o memurdur.

Hakkı Bey (Van) - Tarih-i meriyeti zikredilmek lazımdır.

Reis - Kanunun Heyet-i Umumiyesinin kabulünden dolayı rüfeka tarafından verilmiş bir takrir vardır.

İntihaplar

9- Reisicumhur İntihabı

Riyaset-i Celileye

Kabul olunan mevadd-ı kanuniyeye tevfikân Reisicumhurun hemen şimdi intihabını teklif ederim.

Tevrinievvel 1339

Ertuğrul

Dr. Fikret

Reis - Reisicumhurun derhal intihabını teklif ediyorlar. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Kararlar

10- Reis-i Cumhurun intihabını müteakip yüz bir pare top atılmasına dair karar:

Riyaset-i Celileye

Meclis-i Âlice Reisicumhur intihabını müteakip yüz bir pare top atılmasının tahtı karara alınmasını teklif ederim.

29 Tevrinievvel 1339

Konya Mebusu

Eyüb Sabri

(Kabul sesleri)

Riyaset-i Celileye

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilânı şerefine bu gece yüz bir pare top endaht edilmesi ve memleketin aksam-ı sairesinde de aynı suretle top endaht edilerek cumhuriyetimizin tebcilini arz ve teklif eyleriz.

İstanbul, Ali Rıza

Bolu, Cevad Abbas

Reis - Çanakkale Mebusu Mehmed Bey'in de aynı mealde bir takriri vardır. Bu üç takriri kabul

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Efendim! Yoklama suretiyle ve rey-i hafî ile Reisicumhur intihap yapacağız.

(Sivas daire-i intihabiyesinden istihsal-i ârâya başlandı.)

Reis - Efendim! Yoklama esnasında reylerini vermeyen rüfekanın tekrar isimleri okunacaktır. Lütfen reylerini istimal buyursunlar.

İstihsal-i ârâ hitam bulmuştur, efendim.

[Fethi Bey (İstanbul), Feyzi Bey (Diyarbakır) Yahya Galib Bey (Kırşehir) ârâyı tasnife memur edildiler.]

Reis - Türkiye Cumhuriyeti için yapılan intihapta reye iştirak eden azanın adedi 158'dir. Yüz elli sekiz aza müttefikan Ankara Mebusu Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini, Cumhuriyet Riyasetine intihap etmişlerdir. (Sürekli alkışlar ve yaşasın sedaları)

Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Alkışlar arasında kürsüye gelerek) - Muhterem arkadaşlar, mühim ve cihanşümül hadisat-ı fevkalâde karşısında muhterem milletimizin teyakkuz ve intibah-ı hakikisine bir vesika-i kıymettar olan Teşkilât-ı Esasiye Kanunumuzun bazı maddelerini tavzih için Encümen-i Mahsus tarafından Heyet-i Celilenize teklif olunan kanun lâyihasının kabulü münasebetiyle yeni Türkiye Devleti'nin zaten cihanda malum olan, malum olması lâzım gelen mahiyeti beynelmilel maruf unvanı ile yadedildi. Bunun icab-ı tabiisi olmak üzere, bugüne kadar doğrudan doğruya Meclisimizin riyasetinde bulundurduğunuz arkadaşınıza ifa ettirdiğiniz vazifeyi Reiscumhur unvanı ile yine aynı arkadaşınıza, bu âciz arkadaşınıza... (Estağfurullah, hakkınızdır sesleri) Tevcih buyurdunuz.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Gazi arkadaşımız!

Gazi Paşa (Devamla) - Bu münasebetle şimdiye kadar mükerreren hakkımda izhar buyurmuş olduğunuz muhabbet ve samimiyet ve itimadı bir defa daha göstermekle yüksek kadirşinashlığınızı ispat etmiş oluyorsunuz. Bundan dolayı Heyet-i Celilenize bütün samimiyet-i ruhiyemle arz-ı teşekkürat ederim. (Estağfurullah, Allah muvaffakiyet versin sesleri)

Efendiler! Asırlardan beri şarkta mağdur ve mazlum olan milletimiz, Türk milleti, hakikatte meftur olduğu hasailden muarra telâkki ediliyordu. Son senelerde milletimizin fiilen gösterdiği kabiliyet, istidat, idrak kendi hakkında suizanda bulunanların ne kadar gafil ve ne kadar tetkikten uzak, zevahir-perest insanlar olduğunu pek güzel ispat etti. Milletimiz, haiz olduğu evsaf ve liyakatini Hükûmetinin yeni ismiyle cihan-ı medeniyete daha çok suhuletle izhara muvaffak olacaktır. (İnşallah sesleri) Türkiye Cumhuriyeti cihanda işgal ettiği mevkie lâyük olduğunu asarıyla ispat edecektir. (İnşallah sesleri) Arkadaşlar! Bu müessese-i âliye vücuda getiren Türk milletinin son dört sene zarfında ihraz ettiği zafer, bundan sonra da birkaç misli olmak üzere, tecelliyatını gösterecektir. (İnşallah sesleri) Âcizleri mazhar olduğum bu emniyet ve itimada kesb-i liyakat etmek için pek mühim gördüğüm bir noktadaki ihtiyacımı arz etmek mecburiyetindeyim. O ihtiyaç, Heyet-i Âliyenizin şahsım hakkındaki teveccüh ve itimadının, müzaheretinin devamıdır. (Hiç şüphe yok, daima sesleri) Ancak bu sayede ve Allah'ın inayetiyle, şahsıma tevcih buyurduğunuz ve buyuracağınız vezaifi hüsn-i ifaya muvaffak olabileceğimi ümit ederim. (Allah muvaffak etsin sesleri) Daima muhterem arkadaşlarımla ellerine, çok samimî ve sıkı bir surette yapışarak onların şahıslarından kendimi bir an bile müstağni görmeyerek çalışacağım. Milletin teveccühünü daima nokta-i istinat telâkki ederek, hep beraber ileriye gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır. (Şiddetli ve sürekli alkışlar)

Reis - Efendim! Yarın öğleden sonra saat bir buçukta içtima edilmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Avni Bey (Bozok) - Bir daha yapılınsın! (Dua edilsin sesleri)

(Karahisar Mebusu Kamil Efendi tarafından kürsüde bir dua kıraat edilmiştir.)

Kırk Dördüncü İçtima

30 Teşrinievvel 1339 Salı

Birinci Celse

Reis- Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi

Kâtipler- Ragıb Bey (Zonguldak), Haydar Rüşdü Bey (Denizli).

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum, zabt-ı sabık hulâsası okunacak:

Kırk Üçüncü İçtima

29 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Birinci Celse

İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi'nin, taht-ı riyasetlerinde saat bi'l-içtima zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul edildi. Evrak-ı varidenin encümenlere havalesinden sonra tahlif edilmeyen azanın tahlifleri icra edildi. İdare-i hususiye memurlarıyla mazulîn ve mütekaidîn evlatlarının mektep ücretleri hakkında bir karar ittihazına dair ruznamenin yedinci maddesini teşkil eden teklifin müstacelen müzakeresi hakkındaki Urfa Mebusu Şeyh Safvet Efendi'nin takrirî kabul ve lede'l-müzakere bütçeyi taalluk ettiği ve Muvazene-i Maliye Encümenine gönderilmediği anlaşılmakla encümen-i mezkûre havale olundu. Badehu Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili Rıza Nur Bey'in istifanamesi okunarak ruzname-i müzakerata geçildi. Etibbanın hizmet-i mecburiyesine dair layiha-i kanuniyenin müzakeresine bi'l-ibtidar birinci madde aynen kabul edildi. Müteakiben Teşkilat-ı Esasiye Kanununun bazı mevaddının tavihan tadilâtına dair Kanun-ı Esasî Encümeni mazbatasının müstacelen ve derakap müzakeresi kabul edilerek encümence ihzar ve teklif olunan mevadd-ı kanuniye lâyihasının 1, 2, 4, 11 ve 12'nci maddeleri aynen ve 10'uncu maddesi "olunmak" kelimesinin ilâvesiyle tadilen ve lâyihanın Heyet-i Umumiyesi müttefikan kabul edildi. Muaddel 10'uncu madde mucibince Reisicumhur intihabının hemen icrasına dair Ertuğrul Mebusu Doktor Fikret Bey'in takriiriyle yüz bir pare top endahına dair mu'ta takrirler kabul olunarak Riyaset-i Cumhur intihabına başlandı. Neticede Ankara Mebusu Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin bilittifak 158 rey ile Türkiye Cumhuriyeti Riyasetine intihap edildiği Makam-ı Riyasetten bittabi salı günü içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Reis - Zabt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalaa var mı efendim?

Maliye Vekâleti Vekili Ferit Bey (Çorum) - Efendim! Memurin çocuklarının mekâtib-i leyliyenin kabulü hakkındaki müzakerede bendeniz bulunamamıştım. Safa Beyefendi esna-yı müzakerede bu, Maliye Vekili ile Maarif Vekili arasında tayin edilecek bir meseledir. Maliye Vekili muvafakat etmedi. Binaenaleyh bundan dolayı kaldı buyurmuşlardır. Hâlbuki Safa Beyefendi'nin haberleri yoktur. Bu âdem-i muvafakat meselesi Hasan Beyefendi zamanında olmuştur. Bendeniz memurin, mazulin, mütkaidîn ve yetimler hakkında Maarif Vekâletinin bu teklifini kabul etmişim, tezkeresi de yazılmak üzeredir. Binaenaleyh mesele yoktur. Artık Muvazene Encümenine gitmesinde lüzum yoktur. O cihetin tashihini talep ederim.

Tunahı Hilmi Bey (Zonguldak) - Allah'tan dilerim ki bundan böyle birbirinizden haberdar olarsınız! (Handeler)

Reis - Efendim! Zabt-ı sabık hulâsası hakkında başka bir mütalaa beyan edecek var mı? Zabt-ı sabık kabul olundu efendim.

2- Evrak-ı Varide:

Efendim! Evrak-ı varideyi Heyet-i Âliyyenize arz edeceğim:

Tezkereler

1- Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinden gelmiş bir tezkere vardır; okunacaktır:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine Teşkilat-ı Esasiye Kanununun madde-i mahsusası mucibince Başvekâlete Malatya Mebusu İsmet Paşa Hazretleri intihap olunmuştur. Müşarünileyhin intihap

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Eylediği diğer vekillerin esamisi ber-vech-i âtidir: Heyet-i Umumiyesi Meclis-i Âlinin tasvibine arz olunur.

Başvekil ve Hariciye Vekili: Malatya Mebusu İsmet Paşa

Şeriye Vekili: Saruhan Mebusu Mustafa Fehmi Efendi

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: İstanbul Mebusu Müşir Fevzi Paşa

Dâhiliye Vekili (Kütahya Mebusu) Ferid Bey

Maliye Vekili (Gümüşhane Mebusu) Hasan Fehmi Bey

Müdafaa-i Milliye Vekili (Karesi Mebusu) Kâzım Paşa

İktisad Vekili (Trabzon Mebusu) Hasan Bey

Adliye Vekili (İzmir Mebusu) Seyid Bey

Maarif Vekili (Adana Mebusu) Safa Bey

Nafia Vekili (Trabzon Mebusu) Muhtar Bey

Sıhhiye Vekili (İstanbul Mebusu) Doktor Refik Bey

Mübadele, İmar ve İskân Vekili (İzmir Mebusu) Necati Bey

30 Teşrinievvel 1339

Türkiye Reisicumhuru

Gazi Mustafa Kemal

Reis - Efendim! Reisicumhur Paşa Hazretlerinin işbu tezkeresinde mevzuubahis olan Heyet-i Vekileyi tayin-i esamiyle rey-i âlilerine vaz ediyorum. Lütfen reylerinizi istimal ediniz. (Reyler toplandı) Reylerini istimal etmeyenler var mıdır? (Hayır sesleri) Efendim! Ârânın istihsalı muamelesi hitam buldu. Kâtip beyler tasnif buyursunlar.

Efendim, [reye] iştirak eden aza-yı kiramın adedi yüz altmışaltıdır. Reyler de yüz altmış altıdır. İttifak-ı tam ile Heyet-i Vekileye itimat edilmiştir. (Allah muvaffak etsin sesleri) (Alkışlar)

Nutuklar

Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin Nutku

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri (Malatya) - Muhterem arkadaşlar! Reisicumhur Hazretleri tarafından intihabı uhde-i acizaneme tevdi buyurulan vekilleri Meclis-i Âlice tasvip buyurmak suretiyle izhar buyurduğunuz teveccühe Hükûmet namına arz-ı teşekkür ederim. Hükûmet, muvaffakiyetini daima Meclis-i Âlinin müzaheret ve itimadında istinat bularak ve ondan kuvvet alarak arayacaktır.

Arkadaşlar! Takip edeceğimiz hareket, hutut-ı esasiyesi itibariyle bütün dünyaca malûmdur. Mevki-i iktidarda ve mevki-i mesuliyette bulunan ekseriyet fırkasının millete arz ettiği ve milletin tasvip ettiği umdeler ve Meclis-i Âlinin inkişaf ve terakki için, huzur müsalemet için öteden beri musırzan iltizam ettiği esaslar; Cumhuriyet Hükûmetinin hatt-ı hareketi olacaktır. Dâhilde huzur ve emniyeti ve terakki ve inkişafı temin etmek için Cumhuriyet Hükûmeti, kemal-i azim ve metanetle, ısrar ve takip ile hareket edecektir. (Alkışlar) (Bravo sesleri)

Cumhuriyet Hükûmetinin münasebat-ı hariciyede üssü'l-esası Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcudiyetini ve tamamîyetini sağlam tutarak menafi-i hayatiyesini gözünden ayırmamak esası dâhilinde müsalemeti, huzuru, hüsn-i

münasebatı mümkün olduğu kadar tevsi ve teyit etmekten ibarettir. Hemhudutlarımızla ve kendileriyle muahedatı imza edip safahatını tatbik etmekte olduğumuz ve diğer taraftan ve henüz münasebata girmediğimiz devletlerle samimî bir dostluk tesisi için bütün kuvvetimizi sarf edeceğiz. Göreceğimiz hüsnüniyete fazlasıyla mukabele edeceğiz. Bu esaslar dâhilinde Türkiye Cumhuriyeti menafi-i hayatiyesini muhafaza etmek için son derece de dikkatli olacaktır.

Muhterem arkadaşlar! Meclis-i Âlinin daima izhar ettiği temenni ve arzu ettiği netice, sözden ziyade iş yapılmasıdır. Cumhuriyet Hükûmeti sözden ziyade iş yapmak, fiiliyat ve tatbikat ile size ve milletimize emniyet bahşolmak için bütün kuvvetini sarf edecektir. (Alkışlar, Allah muvaffakiyet versin sesleri) Şiarımız faaliyet, gayret, iş yapmak arzusudur. Sizin müzaheretinizi istirham ederim ki bu müzaheret tevfik-i ilâhiye de vesile-i tecelli olacaktır. (Uzun alkışlar)

Reis - Efendim, diğer evrak-ı varideyi arz ediyorum:

Divan-ı Riyaset Kararları

3- Aza-yı kiramdan bazı zevatın mezuniyetleri hakkında Divan-ı Riyaset kararları:

Reis - Divan-ı Riyasetten bazı aza arkadaşlarımızın mezuniyeti hakkındaki tezkere vardır. Onu arz ediyorum.

Heyet-i Umumiye

Âtide esamisi muharrer aza-yı kiramın hizalarında muharrer müddetlerle mezun adleri Divan-ı Riyasetin 28.10.1339 tarihli onuncu içtimasında tensip ve kabul edilmiş olmakla Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasvibine arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İkinci Reis Vekili

İsmet

Tabip raporuna müsteniden bir buçuk ay mezuniyet alanlar:

Halil Bey (Ordu)

Veysel Rıza Bey (Gümüşhane)

Necati Bey (Bursa)

Mustafa Şeref Bey (Burdur) bir ay

Divanca makbul mazeretlerine mebni:

İsmail Kemal Bey (Çorum) bir ay

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) bir ay

Abdülkadir Bey (Maraş) bir buçuk ay

Nuh Naci Bey (Kayseri) bir buçuk ay

Hakkı Tarık Bey (Giresun) bir buçuk ay

Hüseyin Baki Bey (Burdur) bir buçuk ay

Cemil Bey (Tekfurdağı) bir ay

Rahmi Bey (İzmir) yirmi beş gün

Hüsrev Bey (Urfa) bir ay

Recai Bey (Ordu) bir buçuk ay

Necmeddin Molla Bey (Kastamonu) bir ay

Ali Bey (Lazistan) bir buçuk ay

Reis - Efendim! Divan-ı Riyasetin şu tezkeresinde esamisi mevzuubahis olan arkadaşlarımıza gösterilen müddetle mezuniyet itası hususunu rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim. Divan-ı riyasetin diğer bir tezkeresi vardır. Okuyoruz:

Heyet-i Umumiye

Sinob Mebusu Doktor Rıza Nur Bey'in iki ay müddetle mezun addi Divan-ı Riyasetçe tensip edilmiş olmakla Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasvibine arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birinci Reis Vekili
Mehmed Sabri

Reis - Efendim! Rıza Nur Bey'in de Divan-ı Riyasetin tezkeresinde zikredildiği veçhile iki ay mezuniyetini rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Takrirler

- 5- Efendim! Bazı takrirler vardır; arz edeceğim. Ruznamenin otuzuncu maddesini teşkil eden seferberliğin ilgası hakkındaki kanun layihasının müstacelen müzakeresi hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey ve rüfekaşının takriri vardır; okuyoruz:

Riyaset-i Celileye

Seferberliğin ilgası hakkında ruznamede mevcut layiha-i kanuniyenin bilumum kavanine tercihan müstaceliyet kararıyla müzakeresini arz ve teklif eyleriz.

Antalya, Ahmed Saki
Çorum, Ferid
İstanbul, Ali Rıza

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Efendim! Birtakım mesail-i askeriye vardır ki seferberliğin hitamını kabul etmek suretiyle halledilecektir. Bilhassa ahiren Meclis-i Âlinin kabul ettiği zâbitan maaşı meselesi seferberliğe alâkadardır. Bunun için müstacelen müzakeresini rica ediyoruz. (Hay hay sesleri)

Reis - O halde efendim Ali Rıza Bey'in bu takririni rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul olunmuştur.

- 5- Aff-ı Umumî İlanına Dair Tekâlif-i Kanuniyenin derhal müzakeresi hakkında Şeyh Safvet Efendi ile rüfekaşının takriri:

Reis - Efendim! Cumhuriyetin ilanı münasebetiyle

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Aff-ı Umumî Kanununun müstacelen ve takdimen müzakeresini teklif ediyorlar. Kırk altı imzalı bir takrirdir, hâlbuki kanun Adliye Encümeninde bulunduğu için bu takriri de Adliye Encümenine havale ediyoruz.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim! Bunun müstaceliyetle çıkarılması için Adliye Encümenine havale ederseniz Adliye Encümeni de bunu müstacelen çıkarır.

Reis - Efendim! Malumuâliniz müstaceliyet kararı müzakere esnasında mevzubahis olur, o zaman okuruz.

Vehbi Bey (Karesi) - Müstacelen gitti esasen...

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Efendim! Bu takririn Heyet-i Umumiyyede kıraat edildikten sonra Encümen havale buyurulmasını teklif ediyorum.

Reis - Efendim! Esasen kanun müstaceliyet kararına iktiran etmiş.

Şeyh Safvet Efendi (Urfa) - Diğer bir teklif vardır efendim okunsun! Heyet-i Umumiyyenin malûmu olsun! Ondan sonra meseleyi halledelim.

Riyaset-i Celileye

Velâdeti seniye-i nebeviyye müsadif şehr-i hâl-i kamerî eyyam-ı mübarekesinde vatan ve milletin saadet-i ebediyesini temin ve tebşir eyleyen zafer-i azîmin tecelliyatı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin hâkimiyet-i milliyeye üzerine tespit edilen Teşkilât-ı Esasiye Kanununda Türkiye Devleti Cumhuriyeti unvan-ı mübeccelenin tasrihine dair mukarrerat-ı tarihimizin sahifelerini bihakkın şereflendirecek tesadüf-i hasenedendir. Pek mukaddes ve mübeccel böyle mesut günlerde tezahürat ve meserrat-ı milliye şerefine Heyet-i Celilede müzakeratı sebk eyleyen ve tevhit edilmek üzere Adliye Encümeninde bulunan Aff-ı Umumiye müteallik levahi-yi kanuniyenin bugün Encümende ikmalî ile Heyet-i Celileye takdimini ve müstacelen müzakeresini arz ve teklif ederiz.

Urfa, Şeyh Safvet	Maraş, Abdülkadir	Konya, Kazım Hüsnü
Dersim, Ahmed Şükrü	Muş, Osman Kadri	Elaziz, Muhiddin
Muş, İlyas Sami	Konya, Tevfik Fikret	Giresun, Musa Kâzım
Bozok, Avni	Çanakkale, Mehmed	Niğde, Halid
Konya, Mustafa Feyzi	Mardin, Abdülgani	Artvin, Hilmi
Mardin, Abdürrezzak	Bolu, Doktor Emin Celal	Antalya, Ahmed Saki
Konya, Eyüb Sabri	Kayseri, Halid	Kengiri, Mehmed
Urfa, Ali Fuad	Zonguldak, Halil	Karesi, Haydar Adil
Gelibolu, Celal Nuri	Van, Hakkı	Karahisar-ı şarki, M. Emin
Siverek, Cudi	Hakkari, Nazmi	İçel, Mehmed Emin
Kastamonu, Halid	Siverek, Mahmud	Malatya, Bedreddin
Mardin, Derviş	Bolu, Şükrü	Diyarbakır, Şeref
Elaziz, Mustafa	Diyarbakır, Mehmed Nuri	Menteşe, Esad
Mardin, Necib	Diyarbakır, Zülfü	
Saruhan, Abidin	Malatya, Hacı Bedir	

Reis - Müstacelen encümene gönderiyoruz.

Mazbatalar

- 6-** Birinci devrede mebus bulunan zabitanın vaziyetleri hakkındaki kanunun iadesine dair Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası:

Reis - Efendim! Malum-ı âlileri mebus-ı zabitan hakkındaki kanun encümenden Heyet-i Umumiyyeye gelmişti ve bir takrirle müstacelen müzakeresi talep ediliyordu. Hâlbuki Müdafaa-i Milliye Encümeni tetkik etmek üzere istiyor. Binaenaleyh oraya iade ediyoruz.

İzmir mebusluğuna intihap edilen Osman zade Hamdi Bey'in encümenden mevrut mazbata-i intihabiyesi:

Reis - İzmir mebusluğuna intihap olunan Osman zade Hamdi Bey'in mazbata-i intihabiyesi var, okunacak:

Riyaset-i Celileye

Şubemize muhavvel İzmir Mebusu Osman zade Hamdi Bey'in mazbata-i intihabiyesi Şube Heyet-i Umumiyesince lede't-tetkik intihabın muvafık-ı usul ü kanun bulunduğu anlaşılmağa Heyet-i Umumiyyeye arzı karargir oldu.

29.10.1389

Birinci Şube Reisi

Kastamonu Mebusu

Veled Çelebi

Reis - Efendim! Birinci şubeden gelen mazbatada mezkûr olduğu veçhile Osman zade Hamdi Bey'in azalığa kabulü hususunu rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Azalığı kabul edilmiştir. (Tahlif edilsin sesleri)

8 - Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Kanun Layihası ve Encümeni Mazbatası:

Reis - Efendim! Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti tahsisatına ait kanun lâyihası encümen mazbatasıyla encümenden gelmiştir. Ruznameye ithal ediyoruz. Bugünkü ruznamemizde etıbbanın hizmet-i mecburesi hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin müzakeresine devam ediyoruz.

İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Müsaade buyurursanız bu kanunun tercihan müzakeresi hakkında söz söyleyeceğim.

Efendim! Ruznamede Kuva-yı Milliye mensuplarının affı hakkında bir madde vardır. Onun için yarın İmar, İskân Vekâletine ait Kanunun her şeye tercihan müzakeresini teklif ediyorum. (Bugün sesleri) Kabul ise bugün...

Reis - Efendim! Vekil Bey'in teklifini rey-i âlilerine vaz ediyorum. İmar, İskân Vekâleti Hakkındaki Kanunun müstacelen müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul olunmuştur.

Vasıf Bey (Saruhan) - Her şeye tercihan...

3- Bugün müzakere edilen mevât:

1- Etıbbanın hizmet-i mecburesi hakkındaki layiha-i kanuniye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Encümeni mazbatası:

Reis - Etıbbanın Hizmet-i Mecburiyesi Hakkındaki Kanunun ikinci maddesini müzakere edeceğiz:

Madde 2- El-yevm tahsilde bulunan ve 1339 senesinden itibaren tıp fakültesine duhul edecek olan talebeden Hükûmetin lüzum göstereceği mahallerde üç sene hizmet edeceklerini taahhüt edenlerin meccani ve leyli tahsilleri masrafı Hükûmetçe deruhte olunur.

Reis - Efendim! Bu madde hakkında söz isteyen var mı?

Vehbi Bey (Karesi) - Miktarını anlayalım senevi kaç doktor yetiştirecek?

Sıhhiye Vekili Doktor Refik Bey (İstanbul) - Efendim! Tıp fakültesinde el-yevm altı yüz elli talebe mevcuttur. Bu altı yüz elli talebeden iki yüz elli el-yevm cihet-i askeriyededir. Dört yüz otuz beşi tıp fakültesinde muhtelif sınıflardadır. Bu maddeyi biz vazederken şöyle tasavvur ettik efendim. Sıhhiye Vekâleti, bütçesine koyacağı tahsisat ile senevi arzu ettiği miktarda talebeyi mektebe kabul için çalışacaktır. Meselâ her sene yüz talebe alınırsa beşinci senenin nihayetinde beş yüz talebe elde var demektir. Beşinci seneden sonra her sene yüzer talebe ele geçektir. Esas budur. Başka bir şey yoktur.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Efendim! Hükûmet altı sene masrafını deruhte edecek, yedirecek, içirecek, giydirecek sonra üç sene hizmete mecbur tutacak. Bendenizce bu müddet azdır. Beş sene hizmete mecbur olmasını teklif ediyorum. Altı sene okuyacak üç sene hizmete mecbur olacak ki bu muvafık değildir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendiler! Bendeniz Karahisar-ı Şanki'nin (Koyulhisar) kazasında bulunurken orada bir aşı memuru söylüyordu: (Beni, bir de o vakit belediye tabiplerini doğrudan doğruya İstanbul tayin ediyordu. Belediye tabibi ile beraber bu kazaya tayin edildik. Tabip bana dedi ki: "Sen benden evvel gidiyorsun. Herhalde kaza merkezinde bir belediye eczanesi vardır. Eczanenin bir muayenehanesi olur veyahut bir iki fazla odası olur. Binaenaleyh ben oraya gelinceye kadar beklersin beraber otururuz." dedi. Ben ondan daha evvel İstanbul'dan kalktım, kazaya geldim. Dar vakit Kaymakam Bey'i sordum. Evine gitti dediler. Evine gittim; Kaymakam Bey'e dedim ki, efendim beni aşı memuru olarak gönderdiler. Bir de tabip geliyor. Tabip bana eczanede oturmaklığı tembih etti. Ben bir tarafı bilmiyorum şimdi geldim. Lütfen emrediniz de bana eczaneyi gösterebilir dedim bana "Eczane belediyedir." diye cevap verdi.)

[Mabadi gelecek nüshada]

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
30	7. Fırka 11. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Mustafa oğlu Musa, Karasu 1316	Betr-i fahz-ı eyser	2
31	61. Fırka 19. Alay 2. Tabur 8. Bölük Neferi Galib oğlu Ayetullah, İzmit	Betr-i sak-ı eyemen	2
32	Manisa'nın Delküşar Mahallesinden Mehmed oğlu Yusuf, 1318	Betr-i sak-ı eyser	2
33	1. Fırka 4. Alay 1. Tabur 4. Bölük Neferi Hacı Mehmed oğlu Hüseyin, Konya Ereğlisi 1314	Betr-i fahz-ı eyser	2
34	1. Fırka 4. Alay 3. Tabur 10. Bölük Hasan oğlu Mehmed, Sandıklı 1297	Betr-i adud-ı eyemen	2
35	1. Fırka 5. Alay 1. Tabur 1. Bölük Nefer Ahmed oğlu Kâmil, Kastamonu 1302	Betr-i fahz-ı eyemen	2
36	5. Fırka 15. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Abdullah oğlu Mehmed, Kalecik 1311	Betr-i adud-ı eyser	2
37	12. Fırka 36. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Kasım oğullarından Hüseyin oğlu İzzet, Sivas 1312	Betr-i sak-ı eyemen	2
38	1. Fırka 50. Alay 2. Tabur 7. Bölük 3. Takım Neferi Sadık oğlu Hüseyin, İskilip 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
39	41. Fırka 61. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Ali oğlu Osman, Seyidgazi 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
40	17. Fırka 63. Alay 2. Tabur Neferi Seyyid Ahmed oğlu İbrahim, Adapazarı 1306	Betr-i fahz-ı eyser	2
41	6. Fırka 50. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi haydar oğlu İsmail, Bâlâ 1308	Betr-i adud-ı eyemen	2

42	12. Fırka 31. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Hasan oğlu Ömer 1309	Betr-i fahz-ı eyser	2
43	Kayseri'nin Hök Karyesinden Molla Said oğullarından Salih oğlu Mehmed, 1309	Betr-i fahz-ı eyemen	2
44	61. Fırka 174. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi İsmail oğlu Mustafa, Zile 1306	Betr-i fahz-ı eyemen	2
45	41. Fırka 16. Alay 1. Tabur 1. Bölük Ali oğlu Ömer, İskilib 1315	Yed-i eyser madum hükmündedir	2
46	18. Fırka 24. Alay 2. Tabur 2. Bölük Neferi Mustafa oğlu Arif, Bilecik 1315	Betr-i fahz-ı eyemen	2
47	Garb Cephesi Topçu Müfettişliği Mühimmat Deposu efradından Ali Osman oğlu Osman, Eşme 1311	Betr-i adud-ı eyser	2
48	57. Fırka 39. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Ahmed Ali Çavuş, Konya 1307	Betr-i said-i eyemen	2
49	11. Fırka 70. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Mehmed oğlu İsmail, Ayaş 1310	Betr-i fahz-ı eyemen	2
50	15. Fırka 38. Alay 1. Tabur 9. Bölük Neferi Mehmed oğlu Mehmed Ali, Çubuk 1311	Betr-i adud-ı eyemen	2
51	18. Fırka 15. Alay 1. Tabur 4. Bölük Neferi Ali oğlu Ahmed, Zonguldak 1317	Betr-i fahz-ı eyser	2
52	Kafkas 5. Fırka 13. Alay 4. Tabur 4. Bölük Neferi Arif oğullarından Hasan oğlu Şükrü 1311	Lisfrank kadem-i eyser	2
53	Denizli Sevkiyatından Oduncu Müfreze Efradından Süleyman oğlu Ali 1297	Betr-i adud-ı eyemen	2
54	11. Alay Nakliye Taburu 4. Bölük Efradından Mehmed oğlu Emrullah, Harput Malatya 1311	Betr-i sak-ı eyemen (ayağına çivi batmış)	2
55	57. Fırka 176. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Kadir oğlu Hasan, Sivas 1315	Betr-i fahz-ı eyemen	2
56	18. Fırka 135. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Ahmed oğlu Veli, Sandıklı 1314	Betr-i fahz-ı eyemen	2
57	47. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Yusuf, Giresun 1312	Betr-i fahz-ı eyser	2
58	Gaziantep Yahşi Mahallesinden Mehmed oğlu Mehmed	Betr-i fahz-ı eyemen	2
59	27. Fırka 31. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Mehmed oğlu Ramazan, Akşehir 1301	Tesmim-i mafsıl-ı adud-ı eyser	2
60	17. Fırka 63. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Hamza oğlu Mehmed, Soğucak 1315	Betr-i fahz-ı eyemen	2
61	11. Fırka 127. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi İsmail oğlu Ramazan, Kalecik 1318	Betr-i adud-ı eyemen	2
62	Konya Depo 1. Alay 1. Tabur 1. Bölük 3. Manga nefer Ali Çavuş oğlu Mehmed	Betr-i said-i eyemen	2
63	14. Fırka 30. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Süleyman oğlu Rıza, Sivas 1306	Betr-i fahz-ı eyser	2
64	159. Alay 1. Tabur 4. Bölük Mehmed oğlu Ahmed, Kayseri 1304	Betr-i fahz-ı eyser	2
65	12. Fırka 35. Alay 1. Tabur 1. Bölük Onbaşı Osman oğlu Ahmed, Turan 1311	Betr-i fahz-ı eyemen	2
66	Adana Kuva-yi Tedibiyesi Sinan Paşa Maiyeti Efradından Bekir oğlu Hasan, 1301	Betr-i fahz-ı eyser	2

67	Konya Şimendifer Taburu 3. Bölük Neferi Mehmed oğlu İhsan, Debveli 1316	Betr-i adud-ı eyem	2
68	8. Fırka 135. Alay 3. Tabur 12. Bölük Neferi Turan oğlu Osman Yozgat 1314	Betr-i adud-ı eyem	2
69	Ilca Karyesinden Dursun oğullarından Hüseyin oğlu Mustafa 1316	Betr-i adud-ı eyem	2
70	Konya Bozkır Hacı Mustafa Mahallesinden Çekin oğullarından Ahmed oğlu Ali 1315	Betr-i sak-ı eyem	2
71	Elaziz Vilâyeti Kemaliye Kazası Pad Karyesinden Mustafa oğlu Şerif 1308	Sağ ayak lisfrank incimat neticesi	2
72	Kocaeli Gurubu Hücum Taburu 19. Tabur 1. Bölük Neferi Mustafa oğlu İbrahim, İzmit 1312	Betr-i fahz-ı eyem	2

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
73	Kocaeli Gurubu Hücum Taburu 19. Tabur 1. Bölük Neferi Hasan oğlu Tayyib, Adapazarı 1316	Betr-i sak-ı eyem	2
74	34. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Ahmed oğlu Mehmed, Yalvac 1301	Zayiat-ı esfel ve dırs	2
75	126. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi İmam oğullarından Yusuf oğlu Muhsin, Seydişehir 1312	Betr-i fahz-ı eyem	2
76	10. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Mehmed oğlu Halil, Tokat 1314	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	2
77	Adana Nokta Ekmekçi Kumandanlığı Efradından Ali dede oğlu Süleyman, Konya 1309	Betr-i adud-ı eyem	2
78	İnebolu'nun Karayazıcılar Karyesinden Mehmed oğlu Halil 1311	Betr-i sak-ı eyser	2
79	Adana İstihkâm Bölüğünden Ali oğlu Veli, Sivas 1310	Betr-i said-i eyem	2
80	5. Fırka Kafkas İstihkâm Bölüğü Neferi Ali oğlu Halil, İncesu 1312	Betr-i said-i eyem	2
81	61. Fırka İstihkâm Bölüğü Efradından Mehmed oğlu Kadir, Seyidgazi 1314	Betr-i sak-ı eyser	2
82	11. Fırka 70. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Mehmed oğlu İbrahim, Kastamonu 1308	Betr-i sak-ı eyem	2
83	61. Fırka 174. Alay 3. Tabur 10. Bölük Hüseyin oğlu Osman, Akdağ Madeni 1310	Betr-i fahz-ı eyem	2
84	Garb Cephesi Meddehar Efradından Abdullah oğlu Şaban, Konya 1312	Betr-i adud-ı eyser	2
85	Konya Şimendifer 1. Tabur Efradından İsmail oğlu Ali, Zağferanbolu 1312	Betr-i sak-ı eyem	2
86	3. Fırka 17. Alay 2. Tabur 7. Bölük Efradından Tokat'ın Ohtab Karyesinden Karameli oğullarından Ali oğlu Veli 1312	Cerha-i nariye neticesi sülüs-i süffi-i fahzından betr	2

87	Elbistan Ahz-ı Askerinden Afos Nahiyesi Dede Baba Kariyesinden Gök Ahmed oğullarından Mehmed oğlu Hüseyin 1311	Cerha-i nariye neticesi taraf-ı süfli-i eyemen-i fahzının sülüs ulvisinden betr edilmiştir.	2
88	Gazianteb Erbil Karyesinden Mustafa oğlu Mehmed 1317	Cerha-i nariye neticesi sağ taraf-ı süfli sülüs ulvi-i fahzından betr	2
89	Düzce Laz Tavuk Karyesinden Laz Müezzın oğullarından İbrahim oğlu Hafız Ahmed 1312	Sağ sâidinin hemen kısm-ı mutevasıtına isabet eden mermi neticesi her iki azm-i kesr-i muhtelit neticesi betr-i ameliyesi	2
90	57. Fırka 37. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Hasan oğlu İbrahim 1309	Tesmim-i mafsâl-ı rükbe-i eyser	2
91	4. Fırka Hücüm Taburu 2. Bölük Neferi Hasan oğlu Şükrü, Araç 1314	Mafsâl-ı muştı-i rugü'l-kademden tesmim-i betr-i fahz-ı eyser	2
92	Gazianteb Kan Alıcı Mahallesinden Garik Ali oğlu Mehmed 1317	Betr-i fahz-ı eyser	2
93	Riyaset Muhafız Taburu 2. Bölük Efradından Dede oğlu Mehmed, Ayaş 1315	Betr-i said-i eyemen	2
94	57. Fırka 39. Alay 3. Tabur 10. Bölük Efradından Mehmed oğlu Mustafa, Ürgüb 1304	Tesmim-i mafsâl-ı menkib-i eyemen	2
95	Adapazarı'nın Karaağaç Peşkirici-i Kebir Mahallesinden Bursa muhacirlerinden Yaşar oğlu Halim 1313	Taraf-ı ulvi-i eyserin zıyaı	2
96	24. Fırka 143. Alay 3. Tabur 5. Bölük Efradından Hacı İsa oğlu Mehmed, Dinar 1316	Betr-i fahz-ı eyser	2
97	4. Fırka 4. Alay 2. Tabur 4. Bölük Efradından Hasan oğlu Selahaddin, Ayaş 1314	Betr-i sak-ı eyser	2
98	Sivas Kazasının Kılavuz Mahallesinden Bağdadlı oğullarından Ferhad oğlu Ahmed 1315	Lekeli hummadan sol kademe lisfrank-ı ameliyesini Betr-i fahz-ı eyemen	2
99	23. Fırka 68. Alay 3. Tabur 10. Bölük Efradından Mehmed oğlu Halil, Kaş 1314	Betr-i fahz-ı eyser (verem-i ebyazdan)	2
100	Şehirkişla Şubesinden Salih oğlu Yunus, Kalecik 1310	Betr-i fahz-ı eyser	2
101	61. Fırka 3. Hücüm Taburu Çaycuma Kazasının Uzunköprü Karyesinden Emin oğlu Ahmed 1303	Betr-i said-i eyemen	2
102	Gaziantep Kızılhisar Şubesinden Gelin zade Süleyman oğlu Mustafa 1305	Betr-i said-i eyemen	2
103	Gaziantep Kızılhisar Şubesinden Karaçakal Mahallesinden Mehmed oğlu Veysel Çavuş 1311	Betr-i said-i eyemen	2
104	Sevkiyat Trabzon'un Boztepe Mahallesinden Hasan oğlu Reşad 1314	İncimat neticesi her iki elin başparmaklarından maada diğer parmakları dahi mefkut	2

105	5. Fırka 3. Alay 2. Tabur 6. Bölük Efradından İsmail oğlu Ali, Boyabad 1311	Tesmim-i mafsâl-ı münkib-i eyem	2
106	Kafkas 3. Fırka Hücüm Taburu 9. Bölük Efradından Kadir oğlu Mehmed, Reşadiye 1307	Betr-i sak-ı eyem	2
107	Kafkas 5. Fırka 13. Alay 3. Tabur 2. Bölük Efradından Çiçekli oğullarından İbrahim oğlu Mahmud, Merzifon 1311	Betr-i fahz-ı eyser	2
108	9. Fırka 29. Alay 2. Tabur 5. Bölük Efradından Kâmil oğlu Mustafa, Narman 1314	Betr-i fahz-ı eyser	2
109	5. Fırka 18. Alay 5. Bölük Efradından İncir Kariyesinden Mustafa oğlu Mustafa, Ezine 1312	Betr-i adud-ı eyser	2
110	7. Fırka 41. Alay 2. Tabur 6. Bölük Efradından Karamürsel'in Sargın Kariyesinden Hüseyin oğlu Ahmed 1315	Betr-i said-i eyem	2

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
111	57. Fırka 39. Alay 2. Tabur 7. Bölük Efradından Hendek Nahiyesinin Bıçak Dere Kariyesinden Emrullah oğlu Kâmil 1301	Betr-i sak-ı eyem	2
112	Kafkas 3. Fırka Hücüm Taburundan Reşadiye Kazasından Kadir oğlu Mehmed 1307	Betr-i sak-ı eyem	2
113	11. Fırka Telefon Takımı Efradından Ahmed Usta oğullarından Mehmed oğlu Ahmed, Antalya 1309	Betr-i sak-ı eyem	2
114	4. Fırka 48. Alay 1. Tabur 3. Bölük Efradından Ahmed oğlu Emin, İskilib 1313	Betr-i fahz-ı eyem	2
115	4. Fırka 40. Alay 10. Bölük Efradından Kemer oğullarından Ali oğlu Mehmed Cide 1312	Betr-i said-i eyem	2
116	1. Fırka 3. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Dikmer oğullarından Ahmed oğlu Hüseyin, Yalvaç 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
117	33. Fırka Hücüm Taburunun Makine 4. Bölük Efradından Bekir Mustafa oğlu Necib, Taşköprü 1313	Betr-i said-i eyem	2
118	Oltu Müfrezesinden Telefoncu 29. Alay 3. Tabur Neferi Tirebolu Teköz Kariyesinden İbrahim oğlu Kasım 1311	Betr-i said-i eyem	2
119	15. Fırka 45. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Hatakor oğlu Hasan, Samsun 1315	Betr-i sak-ı eyser	2
120	15. Fırka 38. Alay 7. Bölük Neferi Ordu'nun Mühürlü Kariyesinden Abdoğlu Mehmed Onbaşı 1315	Tesmim-i mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyem	2
121	4. Fırka 58. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Ankara Kalecik Çiftlik Kariyesinden Ali oğlu Mehmed 1313	Betr-i said-i eyem	2
122	Yalova Kazasının Koca Dere Kariyesinden Malik Hoca oğlu Muhyiddin 1310	Betr-i sak-ı eyser	2
123	7. Fırka 41. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Mustafa oğlu Musa, İznik 1306	Tesmim-i mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyem	2
124	8. Fırka 135. Alay 1. Bölük Neferi hacı Osman oğlu Nebi, Silifke 1313	Betr-i said-i eyem	2
125	4. Fırka 58. Alay 5. Bölük Neferi Ali oğlu Veysel, Kütahya 1315	Betr-i adud-ı eyem	2

126	Adana Kuva-yi Tedibiyesinden Mehmed oğlu Mehmed, Adana 1311	Betr-i fahz-ı eyser	2
127	3. Fırka Kafkas 1. Tabur 1. Bölük Abdülmecid oğlu İsmail, Sürmene 1314	Betr-i sak-ı eyemen	2
128	57. Fırka 39. Alay 9. Bölük Neferi Mehmed oğlu Mustafa, Erkilet	Felc-i nısf-ı tulani ve âdem-i tekellüm	2
129	1. Fırka 4. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Mehmed oğlu Mustafa, Beyşehir 1302	Betr-i sak-ı eyser	2
130	17. Fırka 3. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Hasan, Adapazarı 1307	Betr-i fahz-ı eyser	2
131	7. Fırka 2. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Abdurrahman, Devrek 1306	Betr-i fahz-ı eyemen	2
132	15. Fırka 56. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Hasan oğlu Halil, Fatsa 1313	Betr-i fahz-ı eyemen	2
133	11. Fırka 7. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Mehmed oğlu Mustafa, Seydişehir 1314	Betr-i fahz-ı eyemen	2
134	57. Fırka 39. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Ömer oğlu Ahmed, Akşehir 1315	Betr-i sak-ı eyser	2
135	57. Fırka Alay Hücüm Taburu 3. Bölük Neferi Mükremin oğlu Ahmed, Niğde 1310	Betr-i fahz-ı eyser	2
136	5. Fırka Kafkas Sahra Topçudan Eyüb oğlu Hasan, Amasya 1314	Betr-i fahz-ı eyemen	2
137	4. Fırka 42. Alay 3. Bölük Neferi Şaban oğlu Vehbi, Giresun 1313	Betr-i adud-ı eyser	2
138	23. Fırka Hücüm Taburu Makinalı Neferi Mustafa oğlu Necib Çavuş, Taşköprü 1307	Betr-i said-i eyemen	2
139	4. Fırka 58. Alay 3. Tabur 10. Bölük Çavuşu Şahin oğlu Mehmed, Denizli 1308	Betr-i fahz-ı eyser	2
140	8. Fırka 189. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Mehmed, Garbi Karaağaç 1314	Betr-i sak-ı eyemen	2
141	7. Fırka Hücüm Taburu Çavuşu Hasan oğlu Mustafa, Cide 1309	Betr-i fahz-ı eyemen	2
142	24. Fırka 32. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Hüseyin oğlu Süleyman, Taşköprü 1305	Lekeli humma neticesi Betr-i sak-ı eyser	2
143	Emin oğlu Halil İbrahim, Görele 1315	Betr-i said-i eyemen	2
144	3. Fırka Kafkas 11. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Mehmed oğlu Behram, Of 1314	Betr-i fahz-ı eyemen	2
145	İsmail oğlu Abdülkadir, Adapazarı 1306	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	2
146	Corda Karyesinden Aşçı oğullarından Edhem oğlu Veli, Gümüşhane	Betr-i adud-ı eyemen	2
147	5. Fırka Kafkas 13. Alay 2. Tabur 1. Bölük Efradından Ali oğlu Hasan Amasya	Betr-i sak-ı eyser	2
148	4. Fırka 42. Alay Makinalı Tüfenk 1. Tabur 1. Bölük Neferi Ahmed oğlu Rahim, Konya 1310	Betr-i fahz-ı eyemen	2
149	1. Fırka 5. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Mahmud oğlu Ahmed, Diyarbakır 1310	Betr-i fahz-ı eyemen	2

150	Çifteler Çiftliği Efradından İsmet oğlu Davud, Seyidgazi 1310	Betr-i adud-ı eymen	2
151	59. Fırka 176 Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Çakal oğullarından Mustafa oğlu Süleyman, Antalya 1313	Cerha-i nariye-i sak-ı eyser neticesi rükbe-i eyserden tesmim ve badehu fahz-ı eyser	2

18 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

6 Şubat 1340 Tarihli Encümen Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat

[Mikdar-ı Maaşı]	[Unvan/İsim]	[Durumu]
203	Mülga Daire-i Sadaret Arz Odası İmamı Hafız Mustafa Efendi	Tekaüt
144	Hart Nahiyesi Müdürü Şaban Efendi Ailesi	Aile
733	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti Mümeyyizlerinden İsmail Hakkı Efendi	Tekaüt
266	İzmit Kadısı Süruri Efendi tashihan zam	Tekaüt
1153	Mülga Mahkeme-i Temyiz Hukuk Dairesi Mümeyyizi Ali Efendi	Tekaüt
121	İstanbul Şehremaneti Beyoğlu Daire-i Belediyesi Tahsildarı Hüseyin Mahmud Efendi	Tekaüt
637	Ankara Vergi Mümeyyizlerinden Mütekait Nazmi Efendi	Tekaüt
552	Konya Meclis-i İdare Başkatib-i sabıkı Mehmed Emin Bey	Tekaüt
458	Küçük Çekmece Düyun-ı Umumiye İdaresi Memuru Mahmud Bey	Tekaüt
350	Zonguldak Paskül Memurlarından Said Efendi	Tekaüt
74	Elaziz Lisesi İmamı Mehmed Ragıb Efendi	Tekaüt
2103	Mülga Meclis-i Emanet Riyasetinden Mazul Mehmed Reşad Paşa	Tekaüt
1691	Dersaadet İstinaf Mahkemesi Azasından hasan hamî Bey	Tekaüt
160	Mülga Maliye Nezareti Vergi Kalemî Ketebesinden Said Bey Ailesi	Aile
312	Bursa Çifteler Çiftliği Müdürü Mehmed Rıza Bey Ailesi	Aile
75	Kartes Nahiyesi Müdürü Yahya Bey Ailesi	Aile
575	Çapakçur Kaymakam-ı sabıkı Musa Kâzım Efendi Ailesi	Aile
50	Mülga Maliye Nezareti Varidat Ketebesinden Bahaeddin Efendi Ailesi	Aile
189	İnebolu Kazası Kadısı Hamid Şükrü Efendi Ailesi	Aile
42	Demirci Kazası Mahkeme Kâtibi Sezai Efendi Ailesi	Aile
289	Yozgat Polis Memurlarından Hamdi Efendi Ailesi	Aile
80	Mahkeme-i Evkaf Muhzırlarından Ali Efendi Ailesi	Aile
782	Trabzon Nafia Sermühendisi Ruhi Efendi Ailesi	Aile
240	Bandırma Rüsumat Muhafaza Memur-ı sabıkı İbrahim Efendi Ailesi	Aile
73	Foça Memlahası Müdüriyeti Kol Kayık Kolcusu Ali Ağa Ailesi	Aile

187	Geyve Sıhhiye Baytar-ı sabıkı Yako Behar Efendi Ailesi	Aile
141	İstanbul Galata Paket Gümrüğü Muayene Memuru Mehmed Zihni Efendi Ailesi	Aile
250	İzmir Vilâyeti Mektubî Muavini İzzet Efendi Ailesi	Aile
694	İzmit Muhasebeciliğinden Mütekait Mehmed Fuad Efendi Ailesi	Aile
92	İstanbul Polis Komiserlerinden Ahmed Hayri Efendi Ailesi	Aile
45	Dâhiliye Mektubî kalemi Ketebesinden Fuad Efendi Ailesi	Aile
45	Kirmastı Tahrirat Kâtibi Remzi Efendi Ailesi	Aile
219	Aydın Aşar Çarşı Memuru Mehmed Hilmi Efendi Ailesi	Aile
40	Karahisar-ı şarki Telgraf Memuru Fuad Efendi Ailesi	Aile
56	İstanbul Dördüncü Samatya Dairesi Kantar İdaresi Müfettişi Süleyman Sırrı Efendi Ailesi	Aile
117	Mülga Mekteb-i Mülkiye Mubassırlarından Osman Efendi Ailesi	Aile
40	Adana Bidayet Mahkemesi Zabıt Kâtibi İsa Nuri Efendi Ailesi	Aile
257	Urfa Muhasebeciliğinden Mütekait Ruşen Sabri Efendi Ailesi	Aile
72	Bayburt Muhasebecisi Halil Efendi Ailesi	Aile
450	Kilis Kaymakamı Ali Nesib Efendi Ailesi	Aile
121	Zağferanbolu Kaymakamı Hafzi Efendi Ailesi	Aile
40	Gönen Divan-i Umumiye Kâtip ve Sandık Emmini Mehmed Emin Efendi Ailesi	Aile
40	Galata Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Şimendifer Sevk Memuru Mehmed Said Efendi Ailesi	Aile
211	Mahkeme-i Evkaf Kadılığı Ketebesinden Mehmed Celaleddin Efendi Ailesi	Aile
44	Diyarbakır İcra Memuru Ömer Ali Efendi Ailesi	Aile
348	Defter-i Hakanî İstatistik Kalemi Müdürü Abdurrahman Zekai Efendi Ailesi	Aile
40	Preveze Bidayet Mahkemesi Aza Mülazımı Hasan Efendi Ailesi	Aile
27	İzmir Gümrüğü Muayene Memuru Hasan Şükrü Efendi Ailesi	Münakaleten zam
21	Beypazarı Telgraf Müdürü Ahmed Efendi Ailesi	Münakaleten zam
298	Maliye Müfettişlerinden Cemal Bey Ailesi	Münakaleten zam
88	Diyadin Kaymakamı Mustafa Hilmi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
22	Kale-i Sultaniye Rüsumat Muayene Memuru Muharrem Efendi Ailesi	Münakaleten zam
84	Drama Mutasarrıfı Halil Sıtkı Efendi Ailesi	Münakaleten zam
54	Kırkkilise Vergi Başkâtibi Kâmil Efendi Ailesi	Münakaleten zam
143	Midilli Aşar Başkâtibi Celal Efendi Ailesi	Münakaleten zam
78	Kuşadası Kâtibi Mehmed Sadeddin Efendi Ailesi	Münakaleten zam
10	Ordu Kadısı Telgraf Çavuşu Ahmed Zekeriya Efendi Ailesi	Münakaleten zam

106	İzmir Polis Müdür-i esbakı Abdurrahman Efendi Ailesi	Münakaleten zam
583	Elbistan Kadı-i esbakı İbrahim Hakkı Efendi	Mazuliyet
183	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Manifesto Kalemi Ketebesinden Mustafa Efendi	Mazuliyet
287	Mülga Maliye Muhasebe-i Maliye Merkez Masraf kalemi Mümeyyiz-i Evveli Necmeddin Bey	Mazuliyet
100	Zağferanbolu Karataş Orman Memur Vekili Ali Rıza Efendi	Mazuliyet
966	Mülga Maliye Tasfiye-i Hesabat Mümeyyiz-i Sanisi Mehmed Nuri Efendi	Mazuliyet
250	Rüşumat Hukuk Müşavirliği Ketebesinden Mehmed Murad Efendi	Mazuliyet
583	Mülga Hariciye Nezareti Sicil ve Hesap Memur-ı sabıkı Ahmed Hamdi Bey	Mazuliyet
750	Mülga Ziraat Bankası Levazım Mümeyyizi Mahmud Salahaddin Efendi	Mazuliyet
1166	Ziraat Bankası Müfettişi Mustafa Fazlı Efendi	Mazuliyet
625	Malatya Bidayet Mahkemesi Reisi Hasan Sıtkı Efendi	Mazuliyet
500	Manisa Ziraat Bankası Şube Müdürü Osman Nafiz Efendi	Mazuliyet
1166	Mamuratülaziz Sıhhiye Müdür-i sabıkı Safvet Efendi	Mazuliyet
133	Şile'nin Alaca Nahiyesi Müdür Vekili Halil Efendi	Mazuliyet
200	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Merkez Manifesto Kalemi Ketebesinden Hazim Efendi	Mazuliyet
200	Mülga Muhassasat-ı Zatiye Tediye Şubesi Ketebesinden Abdurrahim Efendi	
1666	Valide Bağı Darüleytam Müdürü Kâzım Nami Bey	Mazuliyet
200	İzmir Nüfus İdaresi Ketebe-i sabıkasından Ali Rıza Bey	Mazuliyet
300	Mülga Maliye Tasfiye-i Hesabat Birinci Kalem Ketebesinden Haşmet Bey	Mazuliyet
466	Mülga Maliye Tasfiye-i Hesabat Mümeyyizi Rüşdü Bey	Mazuliyet
833	Mülga Maliye Tasfiye-i Hesabat İkinci Kısım Mümeyyiz-i Evveli Ahmed Kâmil Bey	Mazuliyet
1333	Mülga Maliye Tasfiye-i Hesabat Birinci Kısım Mümeyyiz-i Evveli Mehmed Kâmil Bey	Mazuliyet
266	Dersaadet İhracat Gümrüğü Muayene Memurlarından Ahmed Midhat Bey	Mazuliyet
500	Mülga Maarif Evrak Kalemi Ketebesinden Mehmed Şevkullah Bey	Mazuliyet
375	Mülga Hariciye Umur-ı Siyasiye Ketebesinden Said Efendi	Mazuliyet
583	Şehremaneti Yeniköy Daire-i Belediyesi Başkâtib-i esbakı Mahmud Cemal Efendi	Mazuliyet
250	Altıncı Kolordu Sahra Posta Memur-ı Mesulü Osman Nuri Efendi	Mazuliyet
166	İstanbul Saray Bekçi Hademesinden Bekir Ağa	Mazuliyet
533	İstanbul Vilâyeti Galata Şubesi Tahakkuk Memuru Yusuf Agâh Efendi	Mazuliyet
133	Hakkari Livası Vukuat Katib-i sabıkı Hikmet Efendi	Mazuliyet
2324	Elaziz Merkezi Zehair-i Aliye Ambar Memur-ı esbakı Mehmed Midhat Efendi	Mükâfat-ı nakdiye

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

Perşembe

Abone Şeraiti

15 Receb 1342

Bir seneliği 390 kuruş

21 Şubat 1340

Altı aylığı 195 kuruş

Tesis Tarihi:

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur

7 Teşrinievvel 1336

Taşra için altı aylığı 235 kuruştur

Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 59 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 405

5 Kânunuevvel 1339 Tarihli Zabıta-i Sıhhiye-i Hayvaniye Kanun-ı Muvakkatinin İkinci Maddesini Muaddel Kanun

Para	Kuruş	Tarife		
	50	Beygir		Beher resinden
	25	Ester ve merkep		Beher resinden
	10	Tay ve merkep yavrusu		Beher resinden
	30	Öküz, inek, manda ineği, boğa, manda boğası		Beher resinden
	10	Dana, buzağı, malak		Beher resinden
	50	Deve		Beher resinden
	50	Hınzırlar		Beher resinden
	25	Hınzır yavrusu (bir yaşına kadar olanlar)		Beher resinden
	5	Koyun		Beher resinden
	3	Keçi		Beher resinden
	2	Kuzu ve oğlak		Beher resinden
	50	Kelb		Beher resinden
	3 2 1	Hindi ve kaz Tavuk ve ördek Her cins piliç	Mezbuh ve gayr-i mezbuh olması müsavidir.	Beher resinden Beher resinden Beher resinden
	1	Mezbuh mücterat-ı kebire ve sagire lühumunun		Beher kilosundan
	3	Alelumum hınzırların müstahzarat-ı lahmiye ve şahmiyesinin		Beher kilosundan

	1	Kuru et ve sucuk ve pastırmanın	Beher kilosundan
Gümrük resminin yüzde yirmisi		Her cins lühum konservesi [Kapalı kutularda]	
Gümrük resminin yüzde ellisi		Keza her cins balık [Kapalı kutularda]	
05		Hayvanat-ı müctere-i kebire yaş derilerinden	Beher kilosundan
10		Hayvanat-ı müctere-i sagire kuru derilerinden	Beher kilosundan
20		Beygir derilerinden	Beher kilosundan
05		Hayvanat-ı müctere-i sagire, kelb ve hınzırların yaş derilerinden	Beher kilosundan
10		Hayvanat-ı müctere-i sagire, kelb ve hınzırların kuru derilerinden	Beher kilosundan
Gümrükçe alınan rüsumun yüzde yirmisi		Av derilerinden	
	2	Boynuz, tırnak ve kemik	Beher yüz kilosundan
3		Yün ve kıl	Beher kilosundan
		Tiftik	Beher kilosundan
	5	Her nevi deri ve kırpıntısı ve kelb tersi	Beher yüz kilosundan
20		Alelimum tuzlu bağırsak	Beher kilosundan
	1	Alelimum kuru bağırsak	Beher kilosundan
20		İçyağı	Beher kilosundan
Gümrük resminin yüzde yirmisi		İşbu tarife dâhil olmayan diğer hayvanat ve mevadd-ı hayvaniye	

Birinci Madde- 5 Kânunuevvel 1329 tarihli Zabıta-i Sıhhiye-i Hayvaniye Kanun-ı Muvakkatinin ikinci maddesine tevfi kan hayvanattan ve mevadd-ı hayvaniyeden alınan muayene resmi merbut tarife mucibince alınır.

İkinci Madde- İşbu kanun 1340 senesi Martı iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat ve Maliye Vekâletleri memurdur.

26 Cemaziyelahir 1342 ve 2 Şubat 1340

Askerî Tekaiüt Kanununun Otuz Sekizinci Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Numarası: 403

Birinci Madde- Askerî Tekaiüt ve İstifa Kanununun bazı mevaddını muaddil 28 Nisan 1330 tarihli Kararnamenin dördüncü maddesi mülğadır.

İkinci Madde- İşbu kanunun neşrinden evvel vefat eden o kabil zâbitanın zevce ve evlâtları dahi birinci madde hükmünden müstefit olurlar.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

24 Cemaziyelahir 1342 ve 31 Kânunusani 1340

İstanbul'da Av Tezkerelerinin Tezyidi Hakkında Kanun

Numarası: 404

- Birinci Madde-** İstanbul'da av tezkerelerinden alınan 40 kuruş resim 400 kuruşa iblağ edilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanunla tezyit edilen resim, doğrudan doğruya hazineye aittir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

26 Cemaziyelahir 1343 ve 2 Şubat 1340

Telgraf ve Telefon Kanunu

Numarası: 406

Fasıl: 1

İnhisar

- Madde 1-** Kara sularıya beraber bütün Türkiye Cumhuriyeti havza-i Hükûmetindeki memalik dâhilinde telgraf ve telefon tesis ve işletmesi, Hükûmetin taht-ı inhisarında olup gerek mevcut, gerek âtiyen vücuda getirilecek bilumum telgraf ve telefon muhaberesi -tarz ve usulü için kullanılacak vesait ve şeklin mahiyeti ne olursa olsun- inhisara dâhil ve işbu inhisarın tatbikatı ve istimali suretlerini ve kavaidin-i idare izafeten Posta ve Telgraf Ve Telefon İdaresine mevdudur.

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

- Madde 2-** Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresinden usulen ruhsat istihsal edilmek şartıyla âtideki (A, B, P) fıkralarında tasrih edilen telgraf ve telefon tesisatı ve işletmesi muvakkaten inhisardan müstesnadır:
- A-** Gerek bir şahsın taht-ı tasarruf veya isticarındaki emlak, arazi ve müessesat beynindeki ve gerek işbu emlak ve arazi ve müessesatı Hükûmet şebekesine rapteden telgraf veya telefon tesisatı;
- B-** Şimendifer gibi işletmesi için telgraf veya telefona ihtiyaç-ı kati mevcut ve müspet olan müessesat-ı nafia ve hayriye tarafından yapılacak telgraf ve telefon tesisatı;
- P-** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinden telgraf veya telefon şirket ve kumpanyalarına imtiyaz veya ruhsat ile müsaade edilmiş olan telgraf ve telefon tesisatı, baladaki (A) ve (B) fıkralarında gösterilen tesisatın münhasıran sahib-i ruhsatın umur ve muamelât-ı zatiyesini tedvir için istimali meşrut olup tesisatın ne gibi şerait dâhilinde yapılacağı ve bilhassa müddet-i ruhsat ve tesis ve istimalden naşı Telgraf ve Telefon İdaresine tediyesi muktezi resim miktarı ve bunun suret-i istifası ve asayiş-i umumî ve emniyet ve müdafaa-i memlekete müteallik takyidat-ı ruhsatnamede tasrih edilecektir.
- Telsiz telgraf ve telsiz telefon müstesna olmak üzere (A) fıkrasında mevzubahis tesisatın umumî yollardan veya âhara ait arazi ve emlaktan mürur etmeyen aksamı için ruhsat istihsaline ve resim istimal tediyesine mahal yoktur.
- Madde 3-** Bâlâdaki ikinci maddenin (B) fıkrasına müsteniden verilecek imtiyaz veya ruhsat herhalde mevadd-ı esasiye-i âtiyeye tabi bulunur:

- A-** İmtiyaz veya ruhsatın mevzuu menafi-i umumiyyeye hadim olup talib-i imtiyaz veya ruhsatın şahsî menafine ve havadis ve ilanât neşir ve fûruhtuna münhasır olamaz. İmtiyazın veya ruhsatın müddeti otuz seneyi tecavüz edemez:
- Mamafih işbu müddetin ilk onuncu senesinin hitamında Hükûmet, sahib-i imtiyaz veya ruhsatın veya ona kaim şirketin tesisatını işтира eylemek hakkını muhafaza eder.
- B-** Posta ve Telgraf İdaresinin sahib-i imtiyaz veya ruhsata ait bilcümle tesisat ve bunun işletmesi üzerinde her an mutlak bir surette hakk-ı teftiş ve murakabesi olduğu gibi sahib-i imtiyaz bu teftiş ve murakabeyi temine hadim her türlü tedabir ve tertibatı ahz ve icraya mecburdur.
- C-** Sahib-i imtiyaz veya ruhsat veyahut yerine kaim şirket imtiyaznamesiyle şartnamelerinde münderiç taahhüdatı bitamamiha ifa eylemediği surette imtiyaz veya ruhsat birinci ihtardan üç ay sonra yapılacak ikinci ihtarı müteakip fiilen mefsuh addedilir.
- D-** Sahib-i imtiyaz veya ruhsat veyahut yerine kaim şirket kavanin ve nizamat-ı haliye ve âtiye-i Hükûmete ve beynelmilel muhaberatta Hükûmetçe kabul edilmiş olan mukavelât ve nizamat ahkâmına tebaiyete mecburdur.
- H-** Emniyet ve selâmet-i umumiye ve müdafaa-i memleket noktasıyla lüzum gördüğü takdirde Hükûmet tarafından sahib-i imtiyaz veya ruhsat veyahut yerine kaim şirketin bütün tesisatı veya bunun bir kısmı üzerinde işletme muamelâtını muayyen veya gayr-i mahdud bir zaman tatil veya muamelât-ı mezkûrenin doğrudan doğruya Hükûmetçe ifası hakkı mahfuz olup bundan dolayı sahib-i imtiyaz veya ruhsat veyahut yerine kaim şirket bir gûnâ zaman talep edemeyeceği gibi tesisatın Hükûmetçe işgal edildiği müddetçe imtiyaz veya ruhsatının temdidini talep eyleyemez.
- V-** Telgraf veya telefon inşaat ve tesisatının hitamından ve kabul-i muvakkatin icrasından itibaren sahib-i imtiyaz veya yerine kaim şirketin bilcümle memurin ve müstahdemini Türklerden intihap ve istihdam olunacaktır.
- Z-** Hükûmetin tasvibine iktiran ettirilmedikçe imtiyaz veya ruhsatname ve şartnamelerde münderiç ücurat herhangi bir suretle tadil olunamaz.
- H-** Şehirler dâhilinde telefon şebekesi tesisi hakkında o beldenin belediyesi heyetiyle diğer müntesipler tarafından imtiyaz talebi vukuunda şerait-i mütesaviyenin tahakkuku kayd u şartıyla belediyeler tercih kılınır.
- Madde 4-** Harp sefinelerinden maada Türk sancağını hâmil bilcümle sefain ve merakib-i bahriye üzerinde gemiden hariçle muhabere için telgraf ve telefon âlât ve edevatının ve echizesinin tesisi ve bunların işletilmesi Hükûmetten ruhsat istihsaline mütevakıftır. Ecnebi sancağını ve telgraf ve telefon tesisatını ve echizesini hâmil sefain Türk kara sularında bulundukları müddetçe işbu tesisatı ve echizeyi ancak Hükûmetin müsaadesiyle istimal edebilirler. İşletilmesine müsaade olunmayan tesisat ve echize, sefain Türk kara sularından çıkıncıya kadar Hükûmetçe mühür altına alınır.

Fasıl: 2

Salahiyet

- Madde 5-** Hükûmet lüzum görülecek mahallere hat ve tel inşa ve temdidine ve telgraf merakizi ihdas ile buralarda icra olunacak muamelâtın müddet ve nevini tayin ve tellerini âhara icara salâhiyettardır.
- Madde 6-** Hükûmet memalik-i ecnebiye ile olan telgraf ve telefon münasebatını tesis ve tanzime ve bu bapta beynelmilel veya hususî mukavelat akdine ve bunlara tevfikân teati olunacak muhaberât ve mükâlemat ücretlerini tayin ve tadil ve istifaya salâhiyettardır.
- Madde 7-** Telgraf muhaberât ve telgraf mükâlematı yedi kısım olup keşide ve ahz hususâtında ber-vech-i âti tertip veçhile birbirine takdim ve tercih olunur:

1. Selâmet-i hayat-ı beşere müteallik muhaberat ve mükâlemat;
2. Hükûmete ait müreccah muhaberat ve mükâlemat;
3. Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresine ait müstacel muhaberat ve mükâlemat;
4. Müstacel hususi muhaberat ve mükâlemat;
5. Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresine ait muhaberat ve mükâlemat;
6. Hükûmete ait muhaberat ve mükâlemat;
7. Eşhasa ait muhaberat ve mükâlemat.

Madde 8- Hükûmet, telgraf ve telefon muhaberat ve mükâlematından dolayı bir gûnâ mesuliyet kabul etmez.

Madde 9- Telgrafnamelerin asılları veya suretleri mürsil ve mürselünileyhten veyahut bunların vekâlet veya mezuniyetini haiz olanlardan ve mehakimden başka bir kimseye veya bir mahalle verilemez. Mehakim gerek doğrudan doğruya gerek ba-vasıta telgraf muhaberatı hakkında her gûnâ malûmat talep ve ahzedebilir.

Madde 10- Hususi telgraf ve telefon tesisatı ashabı, kanunen lâzım gelen şeraiti ifa etmek kaydıyla, bu tesisatı Hükûmet tesisatı şebekesine raptettirmek hakkını haizdir.

Madde 11- Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi, dun veya âli tevettürde kuvvetli cereyanı elektrikî nâkillerin veyahut herhangi bir tesisatın telgraf ve telefon muhaberesinin selâmetle teatisine zarar vermemesi için tedabir-i ihtiyatiye ittihazına ve lede'l-icap telgraf ve telefon muhaberesini tehlikeye ilka etmesi melhuz olan kudret-i elektrikiye nâkilleri ve mazarratı anlaşılan tesisatı tadil veya güzergâhını tebdil ettirmek hak ve salâhiyetini haizdir. Telgraf ve telefon hututunun tesis ve temdidinden akdem yapılan kudret-i elektrikiye nâkilleri ile diğer tesisatın tebdil ve tadil-i güzergâhları lâzım geldiği takdirde bu bapta yapılacak masraf, Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi tarafından deruhte ve tesviye edilir.

Madde 12- Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi kendi nâkil ve kablolarının tesis ve vazı için umuma ait arazi ve tarikleri işbu arazi ve turuk üzerinde mürur u ubura suret-i daimede hâlel gelmemek üzere istimal etmek hak ve salâhiyetini haizdir. Meydanlar, köprüler, sahilleri de dâhil olduğu halde umumî sular dahi tarik-i âmm ad ve itibar olunur. Yolların hüsn-i muhafazasına ait tesisat ile tramvay ve şimendifer ve diğer bilcümle elektrik tesisatı telgraf ve telefon nâkillerine hâlel vermeyecek bir surette icra ve sevk ve idare olunur.

Madde 13- Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi, telgraf ve telefon hututunun güzergâhına müsadif ve işbu hatların tesis ve inşasına mâni veyahut hutut-ı mevcude üzerinde arıza tevlidini bâis bulunan ağaçları budamak ve lede'l-icap zaruret miktarında katetmek hakkını haizdir.

Madde 14- Hükûmet, eşhasın taht-ı

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 3

tasarrufundaki arazinin dâhilinde ve emlâk ve müessesatın haricinde telgraf ve telefon tesisatı inşasına salâhiyettardır. Ancak yapılacak tesisat işbu arazi, emlâk ve müessesatın istimal ve istifadesini haleldar etmemesi lâzımdır.

Madde 15- Telgraf ve telefon idaresi müvezzileri vazife ifası halinde Hükûmet, belediye, şirketler ve eşhas tarafından istifa olunan herhangi bir müruriye ve seyahat ücretlerinden muaf oldukları gibi telgraf ve telefon hututunun inşa ve tamiriyle mükellef çavuşlar ve amele ve memurin-i fenniye dahi ifa-yı vazife halinde aynı muafiyetten müstefit olurlar.

Madde 16- Adap ve ahlâk-ı umumiyyeye mugayir ve asayışı muhil mahiyette olanlarla havaleye muhtevi telgrafname mürsillerinden telgraf idareleri ispat-ı hüviyet etmelerini talep edebilir. İspat-ı hüviyet etmeyen mürsilin telgrafnamesi kabul olunmaz.

Fasıl: 3

Ahkâm-ı Cezaiye

Madde 17- Tesisi kanunen ruhsat istihsaline mütevakıf olan mahallerden birisinde bilâ-ruhsat telgraf veya telefon tesisatı bulunduğu dair delâil ve emarat-ı kâfiye mevcut olduğu takdirde Telgraf ve Telefon İdaresi canibinden müddei-i umumiliğe müracaat ve ihbar-ı keyfiyet olunur. Müddei-i umumilikçe derhal istihsal olunacak taharri emri üzerine o mahalde alelusul taharriyat icra kılınır. Lede't-taharri mahall-i mezkûrda elde edilecek muhabere ve muhavere alât ve echizesi muvakkaten istimalden iskat veya zapt olunarak sahibi hakkında takibat-ı kanuniye yapılır.

Madde 18- İşbu kanundan evvel yapılmış olup ikinci madde mucibince ruhsat veya imtiyaz istihsaline tabi olan telgraf ve telefon tesisatı ashabı, ruhsat veya imtiyaz ahzı için kanunun tarih-i meriyetinden itibaren üç ay zarfında müracaata, müracaat-ı vakıa Hükûmetçe terviç edilmediği takdirde tahriren vuku bulacak tebliğ tarihinden bi'l-itibar iki ay zarfında tesisat-ı mezkûreyi ref'e mecburdurlar.

Tayin olunan müddetler zarfında ruhsat veya imtiyaz alınmamış ve kaldırılmamış olan veyahut bilâ-ruhsat yapılmış bulunan bilcümle telgraf ve telefon tesisat ve echizesi müsadere edilerek ashabından on liradan yüz liraya kadar ceza-yi nakdî alınır.

Madde 19- Ruhsatnameli telgraf ve telefon müesseseleri telgraf ve telefon idareleri tarafından icabında teftiş olunabilir. Kanun ahkâmına ve şerait-i mukarrereye muhalif harekât ve muamelâtta bulundukları sabit olan müesseseler ashabından bir liradan yirmi liraya kadar ceza-yi nakdî alınır.

Madde 20- Muhaberatın ihlâl-i mahremiyeti yani kanunen muayyen ve musarrah ahvalin gayrîsinden bir telgraf veya telefon muhabere veya mükâlemesinin şahs-ı âhara işaası yahut birisine ait muhaberatın mevcudiyetinden şahs-ı âharın haberdar edilmesi suret-i mutlakada memnudur. Muhalif harekette bulunan telgraf ve telefon memurları on beş günden altı aya kadar hapis ve beş liradan elli liraya kadar ceza-yi nakdî ile mücazat olunurlar.

Madde 21- Telgraf ve telefon muhaberat ve mükâlematını an-kasdin tağyir veya bir telgrafnameyi kasten imha veya sahte telgrafname tasni veya sahte bir telefon mükâlemesi icra eden veya ettiren telgraf ve telefon memurları bir seneden üç seneye kadar ve işbu efale muttali olup da mafevkine malûmat vermeyenler dahi on beş günden üç aya kadar hapsolunurlar.

Telgraf ve telefon muhaberat ve mükâlematını an-kasdin tehir eden ve ettiren telgraf ve telefon memurları üç aydan bir seneye kadar ve işbu tehhür cürmüne muttali olup da mafevkine malûmat vermeyenler yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapsolunurlar.

Madde 22- Vazifedar memurlar ile vazifeten bulunması muktezi olanlardan maada hiç kimsenin memurin-i aidesinin mezuniyetini almaksızın telgraf ve telefon muhabere ve mükâleme odalarına girmesi memnu olup hilâfında hareket edenlerden bir liradan beş liraya kadar ceza-yi nakdî alınır.

Madde 23- Gayr-i resmî muhaberat-ı resmî bir mahiyette geçiren ve geçirtenlerden bir kat ücret-i kanuniyeden maada bir liradan beş liraya kadar ceza-yi nakdî alınır. Kezalik hususi muhaberatı servis tarzında geçiren telgraf memurlarından bu telgrafname ücretiyle beraber bir liradan beş liraya kadar ceza-yi nakdî alınır.

Madde 24- Telgraf ve telefon hututunun güzergâhı imtidadınca hiç bir kimse tarafından işbu hututa temas edecek ağaç dikilmesi caiz olmadığı gibi telgraf direklerine hayvan bağlamak ve direkleri başka bir

maksat için kullanmak, kasıt veya müsamaha neticesi olarak direk ve mesnetlerle tellere, kablo ve izolatörlere veya hattın diğer aksamına zarar iras etmek suret-i katiyede memnudur.

Hiçbir kimse, merakib-i bahriyeden hiç biri telgraf kablosu yakınına ağ veya demir atamaz. Şu memnuiyet hilâfında hareket edenler bir liradan on liraya kadar ceza-yi nakdî veya bir günden bir aya kadar hapis ile mücazat olunur.

Madde 25- Bir telgraf veya telefon hattının yakınında ağaç kesmek veya kuyu kazmak veya inşaat yapmak veya bir hane ve sair mebaniyi yıkmak gibi hututun ârizadar olmasına sebebiyet verilebilecek herhangi bir ameliyatı icra etmek isteyen ashab-ı emlâk ve arazi veya bunları müstecirleri ameliyatın icrasından lâakal üç gün evvel Telgraf ve Telefon İdaresini tahriren haberdar etmesi lâzımdır ve Telgraf ve Telefon İdaresi de bu suretle haberdar edildiği ameliyatın telgraf ve telefon hututuna zarar iras eylememesini temin edecek tedabir ittihaz için nihayet üç gün zarfında bir memur tayin ve izamına mecburdur. Bu madde hilâfında hareket edenler bir liradan on liraya kadar ceza-yi nakdî ile mücazat olunurlar.

Madde 26- Kasten veya gayrimeşru bir surette menafi-i umumiyyeye ait telgraf veya telefon hattını bozan veya muhaberatı sektedar veya tatil eden veya telgraf ve telefon merkezleri binalarına ve alât veya makinelerine zarar veren ve herhangi bir vasıta ve tarik ile olursa olsun telgraf veya telefon memurlarını ifa-yi vazifeden ve hututun muhafaza ve inşasına veya tamiratına memur olanları da bu hizmetlerinin icrasından meneden kimseler yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ceza-yi nakdî veya bir aydan bir seneye kadar hapis ile mücazat olunur. Telgraf ve telefon muhaberatını isyan veya şekavet esnasında duçar-ı inkıta ve sekte edenlere bâlâda muayyen cezanın her ikisi birden tatbik olunur. İşbu efal ve harekâtın muharrik ve müşevvikleri hemfil addolunurlar.

Madde 27- Telgraf, telefon muamelât ve umurunu gayrimeşru bir surette tatil veya kasten ihlâl eden telgraf ve telefon memurları bir aydan bir seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilir. Bu bapta tertibatı yapanların cezaları tazif olup işbu tertibatın reis ve müşevvikleri de üç aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla tecziye olunur.

Madde 28- İşbu fasıldaki efal ve harekât-ı memnuadan mütevellit bilumum zarar ve ziyani fail ve müsebbipleri tazmin ile mükelleftir.

Fasıl: 4

Ücurat

Madde 29- Telgraf ücretleri dâhilde ber-vech-i âtidir.

Para	Kuruş	
	15	Aynı şehir dâhilindeki merakiz arasında teati olunacak telgrafnamelerden yirmi kelimeye kadar
[30]		Aynı şehir dâhilindeki merakiz arasında teati olunacak telgrafnamelerden yirmi kelimedenden fazlası beher kelimedede
	[2]	Şehir haricinde teati olunacak telgraf namelerden beher kelimedede
	[1]	Türkçe matbuata ait telgrafnamelerden beher kelimedede
	[1]	Bilûmum mekâtîp ve medaris talebesiyle jandarma ve efrad-ı askeriyeden başçavuşa kadar (Başçavuş dâhil) olanlara münhasıran harçlık olarak azami bin kuruşu muhtevi posta ve telgraf ve telefon idareleri vasıtasıyla verilen havale telgrafnamelerinden beher kelimedede

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Para	Kuruş	
	[10]	Suretli telgrafnamelerden, her suretin ihtiva edeceği yirmi kelimeye kadar
20		Suretli telgrafnamelerden, yirmi kelime fazlasından beher kelimeye (mürsil veya mürselünileyle tarafından suret ve aslı bilâhare istenilen telgrafnamelerden naşı dahi aynı ücret alınır.) Her nevi müstacel telgrafnamelerden âdi telgrafnamenin üç misli ücret
	5	Postrestant veya telgrafrestant telgrafnamelerden seyyanen mukabeleli telgrafnamelerden mukabele ücreti olarak asıl telgrafnamenin rubu ücretine müsavi bir ücret (şehir dâhilî telgrafnameler için mukabele ücreti beş kuruştan dun olamaz.)
	20	Teslim ihbarnameli telgrafnamelerden telgrafla teslim ihbarı için
	[5]	Teslim ihbarnameli telgrafnamelerden posta ile teslim ihbarı için
	10	Teslim ihbarnameli telgrafnamelerden taahhütlü teslim ihbarı için
	5	Keşideden evvel tevkîfî mürsil tarafından talep olunan telgrafnamelerden (mütebaki ücret mürsile iade olunur.)
	3	Estern Kumpanyasının dâhilî kablolarından mürur edecek telgrafnamelerden zamimeten kablo ücreti beher kelimeye
	25	Sai ücreti olarak telgraf merkezinden itibaren beher saatte
	[1000]	Muhtasar adresli telgrafnameler için ücreti kaydiye-i seneviye (nısf ücretle altı ve rub ücretle üç aylık ve yüz yirmi beş kuruş ücretle bir aylık kayıt dahi caridir.)

Madde 30- Telefon ücretleri dâhilde ber-vech-i âtidir:

Para	Kuruş	Aynı şehir dâhilinde:
	2500	Büyük şehirlerde; Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi santraline merbut telefonlardan senevi gayr-i mahdud mükâlemat için abonman ücreti
	1500	Küçük şehirlerde; Posta ve Telgraf ve Telefon İdaresi santraline merbut telefonlardan senevi gayr-i mahdud mükâlemat için abonman ücreti (Resmî ve gayr-i resmî yüz abonmanı mevcut olan yerler büyük ve bu miktardan dun abonmanı olan yerler küçük şehir itibar olunur.)
	500	Aynı aboneye ait iki yüz metre dâhilinde haricî munzam postaların beheri için
20	7	Umumi mükâleme hücrelerinde beher üç dakika mükâleme ücreti telefon makinesi ve teferruatı da dâhil olduğu halde haricî ve dâhilî tesisat masarifi aboneye aittir. Devair ve makamat-ı resmîyeden yalnız tesisat-ı dâhilîye masarifi ahz olunur.
	300	Balâdaki ikinci maddenin (1) fıkrasında mezkûr tesisat-ı hususiyenin beher kilometre ve kesrinden devre başına senevi resim istimal. (İnzibat ve asayişe müteallik veya itfaiye ve sıhhiye gibi menafi-i umumiye ait telefonlardan resm-i istimal alınmaz.)
	1000	Posta, Telgraf ve Telefon İdaresine ait olanlardan gayrî santrallere merbut hususi telefonlardan yukarıdaki fıkrada mezkûr resm-i istimalden maada beher telefon için ilâveten senevi ücret

Para	Kuruş	İki şehir arasında
	15	En kısa tarikten yirmi beş kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında
	25	En kısa tarikten elli kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında
	40	En kısa tarikten yüz kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında
	75	En kısa tarikten beş yüz kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında

	100	En kısa tarikten bin kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında
	150	En kısa tarikten bin kilometreden daha fazla kilometre mesafe dairesindeki iki şehir arasında
	15	Davetiye ücreti Yukarıdaki ücretler beher üç dakikalık mükâleme için muteberdir, iki mütevali mükâleme altı dakikayı tecavüz edemez, iki şehir arasında iki abone arasındaki mükâleme için davet ücreti alınmaz. Hem mebden hem müntehasında telgraf merkezi bulunan mevaki arasında telefon hutut-ı hususiyesi tesis edilemez.

Madde 31- Matbuat telgrafnameleri Türkçe intişar eden gazeteler ve resail-i mevkute ve ajansların idareleri ve muhabirleri tarafından münhasıran bu gazete ve resail-i mevkute ve ajanslarda neşredilmek üzere havadis ve istihbarat-ı siyasiye ve iktisadiyeye dair olmak ve gazete ve resail-i mevkute ve ajansların idareleri namına yazılmak lâzımdır.

Müteaddit adresli usulünden maada işaret-ı mahsusayı ve şahsi ve ücretli işaret ve ilânatı ihtiva edemeyecek olan işbu telgrafnamelerin kabulü ve keşide şerait ve saati Telgraf İdaresince tayin olunur.

Madde 32- İmtiyazlı telgraf ve telefon tesisatı şirketlerinin kendi şebekelerine ait muhaberat ve mükâlemata mahsus ücretler işbu şirketlerin imtiyaz mukavelenamelerinde tasrih olunur.

Madde 33- Yukarıdaki ikinci maddenin (A) fıkrasında mezkûr hutut-ı hususiyenin her devresi için beher kilometre veya kesri başına senevi 300 kuruş resm-i istimal istifa olunur. Hutut-ı hususiye bir santrale merbut bulunursa devrenin adedi santrale merbut bütün tellerin miktarına göre tahaddüs edecek terekkebât adedi kadar itibar ve resm-i istimal dahi bu suretle tahaddüs edecek muhtelif devreler arasındaki mesafata göre hesap ve istifa olunur. İşbu kanunun neşrinden evvel müesses hutut-ı hususiye dahi mezkûr-ı'l-miktar resme tabidir.

Madde 34- Devair ve makamat-ı resmiye ve ücretsiz muhaberatta bulunan sair bilcümle müessesat ve eşhas-ı hükmiyenin telgraf muhaberatı dahi 1340 sene-i maliyesi iptidasından itibaren ücrete tabidir.

Madde 35- İşbu kanuna mugayir olan ahkâm mülğadır.

Madde 36- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 37- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

28 Cemaziyelahir 1342 ve 4 Şubat 1340

Rize Vilâyetiyle Borçka Kazasında Fındık, Portakal, Limon, Mandalina ve Çay Yetiştirilmesi Hakkında Kanun

Numarası: 407

Birinci Madde- Rize vilâyetiyle Artvin vilâyetinin Borçka kazası dâhilinde mevcut arazideki çalılık ve kızılağaçların ziraat fen memurunun vereceği rapora nazaran kat u kaliyle yerlerine arazinin istidad-ı tabiiyesine göre fındık, portakal, limon, mandalina ve çay ve emsali nafı fidanların garsına eshabı mecburdur.

İkinci Madde- Hükûmet, vilâyetin en müsait bir mahallinde bir çay ve mandalina fidanlığı tesis ve idaresini ameli bir mütehassısa tevdi eder.

Üçüncü Madde- Gars olunacak fidanları Hükûmet meccanen ita eder.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren altı ay zarfında Hükûmet tarafından icap eden tetkikat-ı fenniye bi'l-icra garsiyat mıntikaları tespit ve ashabına tebliğ olunur. Bu ameliyenin ikmalini müteakip ashabı tarlalarını ihzar ve nihayet üç sene zarfında garsiyatı ikmale mecburdur.

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Beşinci Madde- Miadında garsiyat yapılan araziden on sene müddetle arazi vergisi istifa olunmaz.

Altıncı Madde- İşbu kanun tarih-i neşr ü ilânından itibaren meriyyü'l-icradır.

Yedinci Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye, Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

29 Cemaziyelahir 1342 ve 6 Şubat 1340

Tayinler

Dâhiliye Vekâleti

Çeşme Kaymakamı Nesimi Bey'in istifasının kabulüyle yerine İstanbul Tevkifhanesi Müdürü İsmail Hakkı ve Elbistan Kaymakamlığına Göksun Kaymakamı Eşref ve Göksun Kaymakamlığına Midyat Kaymakamı Zeki ve Kalecik Kaymakamlığına Köprü Kaymakamı Faik ve Köprü Kaymakamlığına müntehibinden Recep Hilmi Beylerin nakil ve tayinleri icra kılınmıştır.

Şeriye Vekâleti

Heyet-i İftaiye Riyaseti Vekâletinde bulunan azadan Tevfik Efendi'nin Riyaset-i mezkûreye asaleten, Tetkik ve Telifat-ı İslamiye Heyet-i İlmiyesi Reisi Mısırlı Eş-Şeyh Abdülaziz Çavuş Efendi'nin vuku-ı istifasına binaen yerine Heyet-i Mezkûre azasından İsmail Hakkı Bey, Medrese-i Süleymaniye "Tarih-i Fıkıh" Müderrisi Ali Vehbi Efendi'nin affolunmasına mebni inhilal eden Ders-i mezkûr Müderrisliğine Fatih Dersiamlarından Darülfünun Müderrislerinden Fatih Cami-i Şerifi Hatibi Manisalizade Şevket Efendi, Medaris Müfettişlerinden Zağferanbolulu Mehmed Fehmi Efendi İstanbul Kadılığına intihap olunmasına binaen inhilal eden mezkûr müfettişliğe iki bin beş yüz kuruş maaşla Dersiamdan ve Medrese-i Sahn müderrislerinden Dağistanlı Abdussamed Efendi, Medrese-i Süleymaniye Müdürü Hacı Tahir Efendi meşhut olan zaaf-ı idaresi dolayısıyla müdüriyetten affedilerek mumaileyhin yerine dört bin kuruş maaşla medrese-i mezkûre Medresetü'l-Kuzat Usul-i Fıkıh ve Dürer Müderrisi Dersiamlarından Bafralı Ahmed Hamdi Efendi, Medrese-i Süleymaniye "Fıkıh-ı Hanbeli" Müderrisi Malkaralı Emin Efendi'nin vuku-ı irtihaline mebni inhilal eden ders-i mezkûr müderrisliğine Dersiamdan ve Medresetü'l-Kuzat mezunlarından ve Mülga Fetvahane İlamat-ı Şeriye mümeyyizlerinden Elbistanlı Mehmed Said Efendilerin tayinleri icra kılınmıştır.

Dâhiliye Vekâletinden Tevarih-i Muhtelifede Vilâyata Yapılan Suret ve Kararların Tamim Suretleridir

15 Eylül 1339 Tarih ve 266 Numaralı Tahrirat-ı Umumiyyeye Zeyldir:

Harekât-ı Milliye'nin iptidasından beri Tekâlif-i Milliye ve Tedarik-i Vesait-i Nakliye komisyonlarınca vaz-i yed olunan Vesait-i Nakliye ile Tekâlif-i Milliye suretiyle veya kıtaatça vaz-i yed tarikiyle alınan eşya ve levazımata ait mazabitin verilip verilmediğine göre yapılacak muamele ber-vech-i âti tebliğ olunur.

Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununa Tevfikân Alınan Vesait-i Nakliye:

- A-** Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununa tevfikân alınan vesait-i nakliye mukabilinde mazbata verilmiş ise esmanî Müdafaa-i Milliye Vekâletinin taalluk eylediği sene bütçesinden celp ve istihsal edilecek havaleye müsteniden alulusul deyne mahsup veya nakden tediye olunur.

- B-** Bu suretle alınmış olan vesait-i nakliyyeye, fiyat takdir ve mazbata ita kılınmamış olduğu takdirde gerek fiyatının takdiri ve gerek mazbatanın tanzimi velhasıl bu işe müteferri nevakısın ikmalî Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununun tarif eylediği komisyonlarca ifa olunur. Bu noksanların ikmalini müteakip tanzim ve sahibine tevdi olunacak mazbata bedeli (A) fıkrası vecihle tediye ve mahsup olunur.

Tekâlif-i Milliye Komisyonlarınca Vaz-i Yed Olunan Vesait-i Nakliye:

- C-** On numaralı Tekâlif-i Milliye emrine müsteniden ve Tekâlif-i Milliye suretiyle kasaba ve karyelerden yüzde yirmi nispetinde alınan vesait-i nakliye mukabilinde verilmiş olan mazbatalar hakkında salifü’z-zıkr 15 Eylül 1339 tarih ve 266 numaralı tahrirat-ı yevmiyede gösterilen şekil dairesinde muamele yapılacaktır.
- D-** Henüz mazbata verilmemiş olduğu takdirde: Tekâlif-i Milliye komisyonları el-haletü haza lağvedilmiş ve tekrar teşkili mümkün bulunmamış olmasına mebni kasaba ve karyelerde belediye ve Heyet-i İhtiyariyeler marifetiyle alınmış olan bu vesait-i nakliyenin adedi ashabının esamisi Meclis-i idarelerce yine belediye Heyet-i İhtiyariyelerden tahkik ve tespit ve keyfiyet ahzları da ahz-ı asker şüabatınca tasdik ettirilerek Meclis-i Mezkûrca mazbataya rabtı ve işbu mazbatanın evrak-ı müsbite addiyle (C) fıkrasında gösterilen 15 Eylül 1339 tarihli tahrirat-ı umumiye dairesinde muamele ifası icap eder.

Tekâlif-i Milliye Komisyonlarınca Alınan Eşya, Erzak ve Sair Mevat:

- H-** Tekâlif-i Milliye Komisyonlarınca alınan eşya mukabilinde verilmiş olan mazbatalar hakkında mahsup kanunları ahkâmını muvazzıh 22 Mayıs 1339 ve 13 Teşrinievvel 1339 tarihli talimatnameler dairesinde muamele kılınır.
- V-** Tekâlif-i Milliye emirlerine müsteniden komisyonca tarh olup miktarı defter-i mahsusuna kayıt ve cihet-i askeriyyeye muvakkat makbuz mukabilinde ambarlardan tesellüm edilmiş veyahut yine bu suretle tarh edilmekle beraber miktarı defter-i mahsusuna kaydedilmeden cihet-i askeriyyeye ba-makbuz alınmış olduğu halde mazbatası verilmemiş bulunanların halen komisyon mazbatasına rabtı imkânı olmadığından işbu kısım-ı levazımın keyfiyet-i iradı şüabat-ı askeriyyeye malum ise mezkûr şubelerden, değil ise kıtanın halen mevcut olduğuna göre bu kıtanın mensup olduğu ordudan veya kolordu ve fırka erkân-ı harbiyesince tasdik olunacak ve eğer kıta mevcut değil ise yani lağvedilmiş ise evrak-ı hesabiyesi hangi tedkik ve tevhid-i hesabat komisyonuna tevdi edilmiş ise oraca tevsik edilecek, badehu Meclis-i İdarelerce kuruşlandırılarak mazbataya rabt ve (H) fıkrası mucibince muamele ifa olunacaktır.
- Z-** Tekâlif-i Milliye Komisyonlarınca ahzı takarrür eden ve fakat fiyat takdir ve komisyon defterine kaydedilmeden şüabata sevk ve tesellüm edildiği, ashabı tarafından iddia kılınmış olmakla beraber yedlerine suret-i tesellümü mübeyyin evrak-ı müsbite dahi verilmemiş olan levazımın keyfiyet-i ahzı şu suretle ashabının kavli-i mücerredinde kalmasına mebni alakadaranın mahkemeye müracaatla isbat-ı müddeaya eylemeleri lazım gelir.

Doğrudan Doğruya Kıtaat-ı Askeriyyeye Vaz-ı Yed Olunan Eşya ve Levazımat:

- H-** Tekâlif-i Milliye muamelesi cereyan ettiği sırada harbin gösterdiği lüzuma mebni doğrudan doğruya kıtaat tarafından vaz-ı yed edilen ve mukabilinde ashabına kıtaatça verilen ilmühaber ve muvakkat mazbataların taalluk eylediği eşya ve levazımın Tekâlif-i Milliye ile alakası olmadığından bu suretle verilmiş olan kuruşlu veya kuruşsuz ilmühaber ve muvakkat mazbatalar mündericatu 5 Temmuz 1339 tarihli tahrirat-ı umumiye mucibince eşyayı alan kıta elan mevcut ise mensup olduğu ordu veya kolordu veya fırka erkân-ı harbiyesince bade’t-tasdik düyun ilmühaberi tanzimi için muhasib-i mesullüğe tevdi ve muhasiplerce Müdafaa-i Milliyyeden celp ve istihsal edilecek havalesine müsteniden tesviye olunur.

Mazbatayı veren kıta muhasib-i mesul teşkilatı haricinde olduğu veya esasen muhasib-i mesule merbut iken lağvedilmiş bulunduğu takdirde keyfiyet-i iradı kıtaat-ı mezkûrenin evrak-ı hesabiyesi hangi tetkik ve tevhit-i hesabat komisyonuna tevdi edilmiş ise o komisyon tarafından tasdik kılındıktan sonra mahallî mal sandığına düyun defterine bi'l-ithal Müdafaa-i Milliyeden celp olunacak havale name dairesinde tediye kılınır. Ona göre ifa-yı muktezası tavsiye olunur.

Paris'te müteşekkil (Çeviş Kolonizeyişin Asosiyeşin) namındaki cemiyet tarafından Dersaadet'te bir şube küşadiyla Türk Musevileri için arazi mübayaa ve âlât-ı ziraiye celp ve tevziyle tatbikat-ı ziraiyeyi talim etmek ve zürra ve ehl-i sanata cüzi

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ve mahdud miktarda ikrazat icrası zımında ikraz sandıkları küşat eylemek ve Rusya'da mukim Musevi Cemaati'nin Amerika'ya sevki için İstanbul'dan transit suretle mürurlarında vesait-i nakliye tedarik edilinceye kadar iskânlarına müsaade ita eylemek gibi diğer bazı mütalebatın isafını havi şirket-i mezkûre vekâletnamesine istinaden sabık Hahambaşı Haim Nahum imzasıyla mutâ 10 Kânunuevvel 1339 tarihli istidaname İcra Vekilleri Heyetinin 16.12.1339 tarihli içtimasında tedkik olunarak istimar için ecnebi cemiyetlerinin faaliyetine müsaade itasına imkân görülemediği karargir olmuştur.

Zeyl 5 Kânunusani 1340 tarihli ve 428/87 numaralı tebligata: Şimdiye kadar yürüt eden vesait-i matlube muvafık olamadığından mübadeleye tabi olanlarla olmayanların Yunanistan'da kâin ve gayrimenkul mallar üzerindeki hukuk-ı tasarruflarının temini zımında takip etmeleri muktezi hatt-ı hareket hakkında Mübadele İmar ve İskân Vekâletince bir izahname ihzar edilmekte olduğundan ve Emlak-ı İslamiye Beyannamesinde gösterilen altı ay müddetin henüz başlamaması hasebiyle müracaatın tehhür vukuu da bir zarar tevhit etmeyeceğinden bu hususta yekdiğerine muhalif ve yanlış müracaatta bulunmamasını teminen alakadaranın vekâlet-i müşarünileyhadan icra edilecek tebligata intizar eylemesi lazım geleceği beyan olunur.

Rejnin feshine müteallik şaiyat ve neşriyat üzerine son zamanlarda mamul tütün satışının calib-i dikkat derecede tedenni etmekte olduğu ve kaçak tütün fûruhtunun revaç bulduğu vuku bulan işarattan bulunduğu bahis ile rejnin vaz-i katisi Hükûmet-i Cumhuriyeye takarrür edinceye kadar hazine-i maliye menafii ile alakadar olan İnhisar-ı Duhan Kanun ve Nizamının muhafaza-i meriyeti ile efal-i cürmiyeden bulunan kaçak tütün nakl ü fûruhtunun men-i revacı için muktezi tedabir-i mânianın temin-i ifası ve kaçakçılık vukuunun men'i esbabının istikmali Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tebliğ olunur.

5 Kânunusani 1340 tarihli ve 77 numaralı tebligat-ı umumiye zeyldir: Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununa tevfikân alınan vesait-i nakliye mukabilinde mazbata verilmiş ise Müdafaa-i Milliye Vekâletinin taalluk eylediği sene bütçesinden celp ve istihsal edilecek havaleye müsteniden alelusul deyne mahsup veya nakden tediye olunacağı ve bu suretle altmış olan vesait-i nakliye fiyat takdir ve mazbata ita kılınmamış olduğu takdirde ve gerek fiyatının

takdiri ve gerek mazbatanın tanzimi velhasıl bu işe müteferri nevakısın ikmal-i tedariki Vesait-i Nakliye Kanununun tarif ettiği komisyonlarca ifa ve bu noksanların ikmal-i müteakip tanzim ve sahibine tevdi olunacak mazbata bedeli tediye ve mahsup edileceği Maliye Vekâlet-i Celilesinde bilumum memurin Maliyeye tebliğ edilmiştir. Bu tedkikat ve muamelatın temin-i ifa ve tatbiki için Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununun 18, 19'uncu maddeleri mucibince her an ve zaman müteşekkil bulunması lazım gelen Tedarik-i Vesait-i Nakliye komisyonlarının hemen hal-i faaliyete irca edilerek muamelat-ı mebhusenin az bir zaman içinde ikmal ve intacıyla bu bapta mesai neticesinin inbası tebliğ olunur.

Herhangi bir devlet ve tebaa-i ecnebiyeye mensup ve ecnebi bandırasını hamil olup da bera-yı ticaret limanlarımıza gelecek olan yelkenli küçük kayıklar gibi ecnebi merakib ve sefain-i bahriye-i sagiresinin men'i, memleketin menafi-i iktisadiyesine münafi olacağından bahis ile bu bapta olunacak muamele bazı mahallerden istizan edilmesi üzerine bi'l-muhabere Hariciye Vekâlet-i Celilesinden alınan cevapta, Lozan'da akdolunan Ticaret Mukavelenamesinin dokuzuncu maddesinin ikinci fıkrasında; Türkiye, düvel-i akideden her birisi hakkında ve düvel-i mezkûreden her biri Türkiye hakkında sayd-ı mahiyi, kabotajı yani toprağın bir limandan alınan emtianın ve yolcuların aynı toprağın diğer bir limanına bahren naklini ve limanların hidematını yani cer ve kılavuzluk ve herhangi mahiyette olursa olsun bircümle hidemat-ı dâhiliyeyi kendi sancağına hasretmek hakkını muhafaza eder, diye musarrah olduğundan işbu madde ile tebaamıza hasrolunan cihet yalnız kendi limanlarımız arasında eşya ve yolcu nakliyatından ibaret olup yoksa bizim limanlarla ecnebi memleketler limanları arasında seyrüsefer ve nakliyat hususatı olmadığı ve binaberin adalardan limanlarımıza gelecek olan ecnebi bandırasını hamil yelkenli kayıklar münhasıran İtalya'nın zîr-i idaresinde bulunan adalar ile bizim sularımız arasında seyrüsefer ediyorlarsa onların bu seyrüseferleri kabotaj mefhumuna dâhil olmadığından menedileceği ve fakat adalardan geldikten sonra bizim sevahilimiz arasında seyrüsefer eylemeye ve yolcu ve eşya nakletmeye kalkışmaları menedilmek lazım geleceği izbar buyurulmakla bu devairde ifa-yı muamele olunması tebliğ olunur.

11 Nisan 1334 Tarihli Gümrük Kanununun elli sekizinci maddesinde gümrük idareleri üç kısma münkasımdır. Birinci sınıf gümrükler, bilâ-istisna her nevi eşyanın her türlü muamele-i rüsumiyesini ifaya mezundurlar. İkinci sınıf gümrükler, gümrük kimyahanelerinde tahlili istilzam edenler müstesna olmak üzere sair kâffe-i eşyanın her türlü muamele-i rüsumiyesini ifa eder. Üçüncü sınıf gümrükler, ithalattan yalnız yolcu beraberindeki eşya ile her nevi ticaret-i dâhiliye ve ihracat eşyası muamelesini ifa edebilir. Şu kadar ki bazı eşyanın ithali tensip edilecek gümrüklere bâ-irade hasrolunabilir “ve elli dokuzuncu maddesinde ikinci ve üçüncü sınıf gümrük idareleri bâlâda muharrer salahiyetleri haricinde muamele ifasından memnurdurlar. Ancak Hükûmetçe görülecek lüzum üzerine Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi tarafından salahiyetleri tevsi olunabilir.” suretinde muharrer bulunan ve harp ve bundan mütevellit ahval ve şerait yüzünden şimdiye kadar tatbiki tehir edilmiş olan bu bapta ahkâm-ı kanuniyenin ahiren akd-i sulh ile tatbiki taht-ı imkâna girmiş olmasıyla zikrolunan elli sekizinci maddeye tevfikân zîrde muharrer gümrüklerin tasnif ve salahiyetleri tayin ve takrir edilerek rüsumat idarelerine tamimen tebligat icra edildiği Maliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmakla tebliğ-i keyfiyet olunur.

Birinci sınıf: Trabzon, Samsun, İstanbul, İstanbul paket, Galata, Galata paket, Haydarpaşa, İzmir, İzmir paket, Mersin, Urfa, Gaziantep, Mardin, Edirne.

İkinci sınıf: Rize, Giresun, Ordu, İnebolu, Zonguldak, İzmit, Mudanya, Bandırma, Tekfurdağı, Gelibolu, Çanakkale, Ayvalık, Antalya, Dört Yol, Kilis, Akçakale, Birecik.

Damızlığa ve çift elverişli hayvanat-ı bakariye vesairenin suret-i muhafazası hakkındaki 11 Nisan 1334 tarihli Kanunun pekçok yerlerde hüsn-i tatbik edilememesi yüzünden ve ahval-i zaile-i fevkalade dolayısıyla dâhilde miktarı

tenakus etmiş olan hayvanat adedinin muhafaza ve teksiri memleketin hayat-ı iktisadiye ve ziraiyesi nokta-i nazarından pek ehem ve elzem bulunduğundan kanun ahkâmının tamami-i tatbikine hasr-ı itina edilmesi bilhassa tavsiye olunur.

Gerek mübadele suretiyle gelecek ahali-i İslamiye ve gerek memleket dâhilinde bulunan mülteci ve muhacirinin muamelat-ı iskâniyeleri hakkında taalluku itibarıyla doğrudan doğruya Mübadele, İmar ve İskân Vekâletiyile muhabere edilmesi muktezidir.

- 1- 23 Teşrinisani 1338 tarihli 1626 numaralı telgrafnamede bildirildiği vecih ile her ne suretle olursa olsun memleket dâhilinde şimdiye kadar yerleşmemiş olan Kıptiler birer ikişer hane olarak köylere tevzi ve iskân edilecektir.
- 2- Bunların iskânlarından maksat, memleketin asayiş ve inzibatını muhafaza ve kendilerini muaşeret-i medeniyeye sevk ile muhtelif şekil ve vesail ile halka ika eyledikleri zararlar muhazir-i ahlakiyeyi ref ve izale olmasına nazaran yerleştirildikten sonra mahall-i iskânlarını terk edenler hakkında serseri kanunu ahkâmına tatbiki lazımdır.
- 3- Bunlardan bir kısmının ellerinde bulunacak olan tabiiyet kâğıtları bir suretle tedarik edilmiş ihticaca gayr-i salih evraklardan ibaret olduğundan

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 7

buna müsteniden vuku bulacak tabiiyet iddiaları nazar-ı itibara alınmayacaktır.

- 4- Bunların mevkilerini terk etmemelerine zabıta ve muhtarân tarafından dikkat olunacak ve ara sıra teftiş ve yoklama eyleyecektir. Bu bapta kati ve ameli bir surette vaki olacak icraat ve teşebbüsattan malumat itası ve nerelerde ne kadar Kıpti yerleştirildiğinin inbası.

Maliye Vekâleti Muhasebe-i Umumiye Müdüriyetinden:

15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 23 Ağustos 1339 tarihine kadar müdafaa-i memleketin gösterdiği lüzum üzerine müteşekkil her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubini veya mumaileyhimin emriyle hareket etmiş bulunan âhar zevat tarafından vukubulan mehuzatın istiklâl-i milli ianesi ve rüsumu add ve ancak Tekâlif-i Milliye mahiyetinde ve vesika mukabilinde alınmış olan eşya ve emval bedellerinin kemakân hazinece tesviye olunacağı 19 Teşrinisani 1339 tarihli Kanunun üçüncü maddesi iktizasındandır.

Kuva-yi Milliye ve Seyyare kumandaları tarafından Tekâlif-i Milliye suretiyle alınan eşya mukabilinde verilmiş olan vesaik muhteviyatı ahval-i fevkalade dolayısıyla kısmen sebt-i defter edilmiş ve kısmen edilmemiş ve vesika olarak sahibine verilen varakalarda yalnız ahzı olan cemiyet veya heyetin veya kumandanlarının mühr-i resmi veya imzalarıyla verilmiş ve hatta bazılarında fiyat dahi vazolunmuş olmasına mebni mahzan hîn-i itadaki esbab-ı zarureye ve mücbire dolayısıyla merasim-i nizamiyesi tamamen yapılamamış olan bu evrakın kanunun kastettiği manada vesika telkisiyle bilâ-tedkikat olduğu gibi kabulü füzuli tediyata müsait olması ihtimal-i kavisine mebni hem ashabının ziya-ı hukukuna mahal kalmamak ve hem de hukuk-ı hazinenin teminini kâfil olabilecek bir suret-i tetkik bulunarak hükm-i kanun imal edilmiş olmak üzere muhassasat-ı âtiyenin mevki-i tatbiki vazı münasip görülmüştür.

Madde 1- Kuva-yi Milliye havali ve müfreze kumandanları asker ve sivil olmalarına göre iki kısımdır:

- (A) Halen hizmet-i askeriyede müstahdem olan veya müfrezelerin hîn-i faaliyetinde muvazzaf iken bugün mütekait veya müstafi bulunan sabık Kuva-yi Milliye kumandanları bir mevkide sabit olarak bulunduğu ve bunların askeri azadan müteşekkil mubayaa ve tesellüm heyetleri olduğuna nazaran evvelemirde bu komisyonlar almış oldukları mevadd-i iaşe vesairenin hesabatını bulundukları mevkilere en yakın olan Askerî Teftiş ve Tetkik-i Hesabat komisyonlarına rüyet ettirecek ve bilumum kuyudat ve muamelatını mezkûr komisyonlara devredeceklerdir.
- Tetkik ve Teftiş-i Hesap komisyonları rüyet ettikleri işbu hesabatı tetkik ve tashih eyledikten sonra şayan-ı kabul olanların zirini bade't-tasdik taalluk eylediği vilâyat veya kaza rüesa-yı mülkiyesine verilmek üzere mahallî amir-i askerisine irsal eyleyecektir.
- (B) Sivil veya aslen müstafi veya mütekait kumandanlar tarafından alınan mevadd-i iaşe ve levazım-ı saire esasen Müdafaa-i Hukuk cemiyetleriyle devair-i belediyenin malumatı tahtında olduğundan bunların hesabat ve kuyudatı mezkûr cemiyetlerde veya devair-i belediye nezdinde mahfuz olmak lazım geleceğine mebni kuyudat-ı mezkûrenin zirleri Müdafaa-i Hukuk veya devair-i belediye heyetlerince tasdik kılınarak derhal ikinci maddede gösterilen komisyon-ı mahsusalara devrolunacaktır.
- (C) Halen hizmet-i muvazzafede olup veya müfrezelerin hîn-i faaliyette muvazzaf iken bugün mütekait ve müstafi bulunan sabık Kuva-yi Seyyare kumandanları (A) fıkrasında beyan olduğu vecihle bir mevkide sabit olmayıp seyyar bir halde birçok liva ve kazalarda ifa-yı vazife eyledikleri esnada bunların müfrezeleri namına alınan mevadd-i iaşe ve levazım-ı saire (B) fıkrasında olduğu gibi Müdafaa-i Hukuk cemiyetleri, belediye heyetleri vasıtasıyla tedarik edilmiş olduğundan bunların tahakkuk muamelesi aynı sivil Kuva-yi Milliye müfreze kumandanları hakkında tatbik edilecek muameleye tabidir.

Madde 2- (B) Fıkrasında münderiç [hesabatı] devren almak üzere her vilâyette en büyük mülkiye memurunun taht-ı riyasetinde en büyük amir-i askerî ve mal memurlarıyla Meclis-i İdare-i Belediyeden müntehap birer azadan mürekkep bir komisyon teşkil olunacaktır.

İşbu komisyon aldığı defatir ve kuyudatın zirini derhal kapatıp temhir eyledikten sonra li-eclî't-tetkik tevdi kılınacak mazbata ve vesaiiki mezkûr defterler ve kuyudatı karşılaştırmak üzere hıfzedecektir.

Madde 3- Ahali tarafından mal sandıklarına ibraz oluna Kuva-yi Milliye ve Seyyare mazbata ilmühaberleri mal memurları tarafından encümene göre ya Askerî Tetkik-i Hesabat Komisyonuna veya ikinci maddede bahsolunan Komisyon-ı Mahsusa tevdi olunacaktır.

Bu komisyonlarca mazbata-i mevduanın kayıtları eldeki kuyudat ve defatir ile tatbik ve ziri komisyon heyeti tarafından tasdik olunarak ve şayet kaydına destres olunamamış ise bu cihet işaret ederek mal sandığına iade kılınacaktır.

Madde 4- Mal sandıkları ancak işbu üçüncü madde mucibince sıhhati musaddak vesaiik üzerine ve havalenamesine müsteniden tediyat icra veya deyne mahsup yapabilirler.

Madde 5- Vesaiik üzerinde yalnız cins-i eşya gösterilip esmanı muharrer değil ise işya-yı mezkûrenin defterde kıymeti muharrer olduğu surette onun vesikaya derci muharrer bulunmadığı takdirde sıhhati yine komisyonlarca tasdik edildikten sonra alındığı rayici üzerinden kuruslandırılacaktır.

Madde 6- Kuva-yi Milliye mazbata ve ilmühaberlerinin tesviye muamelesi de Tekâlif-i Milliye mazbataları misillü ancak taalluk eylediği mahalin mal sandığına aittir. Âhar sandıktan tediyat icrası caiz değildir.

Madde 7- Bâlâdaki fikarattan bahsolunan kumandan ve cemiyetler tarafından alındığı muharrer olduğu halde defatir-i müdevverede kaydına tesadüf edilemeyen veya esasen zat ve hüviyeti maruf olmayan kumandan veya âhar kimseler tarafından alınmış olması hasebiyle hiçbir kayd-ı defterle imkân-ı tatbiki bulunmayan vesaiik muhteviyatı kanunun üçüncü maddesinin birinci fıkrasındaki ianeden madut olup bunun üzerine hiçbir mal sandığından akçe ita veya deyne mahsup icra olunamaz.

Ona göre ifa-yı muktezası tavsiye olunur.

2 Şubat 1340

Maliye Vekili Namına

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Dördüncü İctima

[Geçen Nüşamızdan Mâbad]

Dedi. Şu halde Mekteb-i Tıbbiyeden çıkan efendileri hizmet-i mecbure ile mecbur tutarak uzak yerlere gönderiyoruz. Oralarda eczane ya var veya yok, yok ise eczaneyi belediye reislerinin ceplerinde mi arayacaklar, yoksa Sıhhiye Vekâleti orada eczane açmak çaresini mi düşünecek veya düşündürecek mi? Bunu sormak isterim.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendim! Bu maddedeki etibbanın hizmet edeceği yerler ile ikinci maddedeki yerler arasında bir fark vardır. Nazar-ı dikkat-i âlinizi celp ederim. Birinci, memlekette ne kadar münhallât varsa kura ile yapıp, hangisini çekerse o tarafa gidecektir. Hâlbuki ikinci madde ile o münhallâtın Heyet-i Umumiyesi değil, onların içerisinde en ziyade şerait-i sıhhiye nokta-i nazarından ağır olanlar nereleri ise orasını bir kararname ile vekâlet tespit edecek, tespit ettikten sonra tabipleri bilhassa oralara gönderecektir. Misal olarak meselâ münhallat İstanbul'da olabildiği gibi Van, Bitlis'te de olabilir. Mektepten çıktıktan sonra kurası İstanbul yahut Van veya Bitlis'e çıkacak, fakat ikinci madde ile gidilecek yerler vekâlet tarafından tayin kılınacaktır. Vekâlet Çapakçur vesaire gibi yerleri intihap edecek ve bilhassa o noktalara gönderecektir. Binaenaleyh Fikret Bey'in dediği gibi üç sene gerçi azdır.

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

fakat memleketin Heyet-i Umumiyesi nazar-ı dikkate alınacak olursa o zaman müddet-i hizmet az değildir, muvafıktır.

Sıhhiye Vekili Doktor Refik Bey (İstanbul) - Efendim! Bendeniz onu arz edeceğim. Üç seneden maksat, bu efendiler mektepten çıktıktan sonra kuraya dâhil olmayacaklardır. Vekâlet bunları arzu ettiği yerde istihdam edecektir. İkincisi de Süleyman Sırrı Bey kardeşimize cevap vermek istiyorum, bu müstakbel için netice verecek bir esastır. Bittabi o etibbayı oralara tayin ederken vekâlet, vereceğimiz bütçe dairesinde onların eczanelerini vesairesini de düşünmek mecburiyetindedir. Üçüncüsü; encümünde bunu üç sene yapmaktan maksadımız müracaatı tezyit etmektir. Beş sene çok görülecektir ve bize müracaat eden pek az olacaktır. Bu nokta-i nazardan müracaatı tezyit etmek için, müddeti üç sene yapmışızdır. Memlekette hizmet edecek bir tabip için birçok masraf yapmakla beraber, bunu yapmaya muhtacız ve mecburuz.

Süleyman Sırrı Bey (İstanbul) - Bu hususta emsal vardır. Mühendis mektebinde beher sene-i tahsiliye için ikişer sene hizmet mecburiyeti vardır. Şimdi çıkacakları hiçbir hak olmadan icbara ve hatta istibdat derecesinde bir mecburiyetle iki sene hizmet-i mecburiye konmasına mukabil Hükûmetin ibate ve iâşe ederek bir nevi mukavele ile kendilerini mektebe alacağı yeni talebeye pek müsamahakâr davranılıyor. Binaenaleyh Hükûmetin iâşe ve ibate edecekleri beher sene-i tahsiliye için ikişer sene mecburi hizmete icbar edilmelerini teklif ederim.

Rasih Efendi (Antalya) - Efendim! Bu madde bugün, telâfi ve tedavisi arzu edilen memleket dertlerinden en büyük derdin çaresi olarak buraya gelmiştir. Fakat teklif olunan şekilde eğer Sıhhiye Vekâleti amelî bir çare bulamazsa yine bu dert tedavi edilemeyecektir. Arkadaşlar bu meseleyi, Hükûmet tabibi olarak her kaza merkezinde bir doktor bulundurup onu gerek adli vezâifile muvazzaf kılmak ve gerekse merkezle kazalar arasındaki muhabereyi temin etmek, yani kırtasi vazâifile meşgul etmek noktasından düşünmemelidir. Bir kaza yahut bir nahiye halkının hususat-ı sıhhiyesini temin edecek şekli düşünmek lâzımdır. Onun için gerek iki sene ve gerek üç sene ve gerekse bir sene deyiniz; böyle mutlak olarak bırakacak olursanız yine birçok yerleriniz üç sene doktorsuz kalacaktır. Bendeniz bilhassa

Sıhhiye Vekil-i Muhteremi Beyefendi'den rica ederim amelî şekil aramalıdır. Onun için mektebe masarifini kabul ederek alacağımız talebeyi, her sene kaç talebe alabileceksek memleket üzerine taksim etmeliyiz. Kendisini doktor olarak göndereceğimiz mahal halkından ve orada yetişen efendilerden; mademki masrafını vermeyi kabul ediyor, Sıhhiye Vekâleti, oradan alıp ve o suretle yetiştirse o vakit o kazayı yahut o nahiyeyi veyahut o livayı doktorsuz bırakmamış oluruz. Madde bu suretle maksadı temin etmemiş olur. Çünkü o mecburiyeti kabul etmez, gitmezse nedir bunun kuvve-i teyidiyesi? (Aşağıda var sesleri) O temin etmez. Herhalde amelî olacak. Süleyman Sırrı Bey biraderimizin temas ettiği nokta da gayet mühimdir. Birçok kazalarımıza doktor gitmiştir ve orada vücudundan istifade edilememiştir. Yani hizmet edememiştir. Çünkü verdiği reçeteleri yapacak eczane yoktur. Eğer kendisi bavulu ile bir şey götürmüşse bir reçete yapmıştır. Bir hastayı tedavi etmiştir. Yoksa yirmi otuz saatlik yerden bir reçeteyi gönderip, ilâç getirtip onunla tedavi etmek müşkülâtı karşısında kalmıştır. Onun için yine Sıhhiye Vekâletinin üzerine bu hususta bir vazife düşüyor. Gerek belediyeler vasıtasıyla, gerekse idare-i hususiyeler vasıtasıyla herhalde doktorların tayininden evvel kaza merkezlerinde eczaneler açmak zaruretinin temin edilmesi lâzımdır. Belediyelerin varidatı; şimdiye kadar görülen tecrübelerle bu hususu temin edememiştir. Eğer varidatı müsait olan belediyeler bu işi temin edebilirse febiha, edemediği surette her vilâyet idare-i hususiyesinin gerek merkezde açacağı ve gerek mühim nahiyelerde birer şube açmak suretiyle bir ihtiyacı temin etmek zarureti karşındayız. Eczaneyi bir tüccar da açabilir ve herhangi bir eczacı da istediği yerde eczane açabilir, gerek belediyeler ve gerekse idare-i hususiyeler ve Sıhhiye Vekâleti bununla ne için alâkalansın, diye bir şey varid-i hatır olabilirse de efendiler daha vilâyet ve liva merkezlerimizde açılması icap eden eczaneleri idare edecek fazla eczacımız yoktur, bir saniyen kazalarda ve nahiyelerde bir kâr temin edeceğine kani bulunmayan sermaye sahipleri orada eczane açmayı hiçbir vakit bir iş edinip açmazlar. Bugün memlekette ihtiyacın en mühimi, en mübremi nüfusu muhafaza ve teksir etmektir. Memleketteki nüfusu tezyit ve teksir etmek onun sıhhatine bakmakla olur. Onun için Sıhhiye Vekâleti bu iş üzerinde yalnız doktorları hazırlayıp göndermekle vazifesinin bittiğine kail olsun. Herhalde amelî bir surette kaza ve nahije merkezlerimizde açılması lâbüt ve zaruri olan eczaneleri, arz ettiğim gibi, belediye veya idare-i hususiyelere açtırsın. Bu eczanelerden gerek belediye ve gerekse idare-i hususiyeler bu hususta ziyan edecek değillerdir, kendileri yalnız bu memlekete çok hayırlı olacak bu müesseseleri açacaklarından yine kendilerinin koydukları sermayeyi alacaklardır. Belki az bir kâr ile halkı daha ucuz tedavi etmeyi de temin edeceklerdir. Onun için Sıhhiye Vekili Beyefendi'nin bunun üzerinde bir fikir dermeyan buyurmaları ve mülhakat doktorları için daha amelî bir şekil bulmaları kendi muvaffakiyetleri için lâzımdır kanaatindeyim. Onun için arz ettiğim her halde kazalara ve mülhakata gönderilecek doktorlar o kazalardan alınacak talebelerden yetiştirilmek suretiyle olmalı ki yerli olarak bir doktoru memleketine yerleştirmiş olalım ve devlet her vakit için o kazaya gönderilecek doktor var veya yoktu veyahut gitmiyor gibi vaziyetler karşısında kalmassın.

Sıhhiye Vekili Doktor Refik Bey (İstanbul) - Efendim! Rasih Efendi arkadaşımız meseleyi gayet vasi bir surette teşrih ettiler. Onun için kendilerine ufak ve kısa bir cevap vermek mecburiyetindeyim. Memleketimizin birçok yerlerinde eczane bulunmaması keyfiyeti memleketin bugünkü değil pek eski bir derdidir. Vekâletin bu mesele ile iştigal etmesini tavsiye buyuruyorlar. Bendeniz bu hususu maalmemnuniye telâkki ederim. Fakat herhangi bir eczanenin, küşadı için lâzım gelen sermayeyi vekâlet veremeyecektir. Maatteessüf bu idare-i hususiye meselesidir ve ona aittir.

Hamdi Bey (Bozok) - İdare-i hususiyelerin eczaneler açması memnudur.

Sıhhiye Vekili Refik Bey - Hayır efendim! Eczaneler küşat edebilirler. Sıhhiye Vekâletinin bu hususta vazifesi kendilerinin muhtaç olduğu eczacıları tavsiye edip, bulup vermektir. Yani arada bir vasıta olmaktan ibarettir. Yalnız halen Rasih Efendi arkadaşımızın buyurdıkları mesele iki şeye taalluk eder; Sıhhiye Vekâletinin iki vazifesi vardır. Bir defa Hükûmet mefhumu nokta-i nazarından idari mesailde -adli mesail hariç olmak üzere- Hükûmet idari teşkilâtı dâhilinde tabipler, kaza ve vilâyetlerde Sıhhiye Vekâletinin birer mümessili olarak bulunuyor. İkinci mesele -ki en mühimi budur ve en ziyade çalışacağımız nokta bu olmalıdır- tedavilik ve hastanın sıhhati ile alâkadar olacak içtimai tabipler tayin etmek meselesidir. Hastaneler, dispanserler, diğer emraz-ı zühreviye, malarya ve saire için icra edilecek teşkilât asıl bunlardır ki bizi çok işgal ediyor. Benim söyleyeceğim bundan ibarettir.

Reis - Efendim! Ekseriyet kalmamıştır. Yarın saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Heyet-i Vekile Hakkındaki Cumhuriyet Riyaseti Tezkeresini Kabul Eden Aza-yı Kiramın Esamisi

Artvin: Hilmi Bey, Ardahan: Halid Bey, Adana: Kemal Bey, Aksaray: Besim Atalay Bey, Amasya: Esat Bey, Antalya: Ahmed Saki Bey, Hüseyin Bey, Rasih Efendi, Ankara: Ömer Mümtaz Bey, Aydın: Tahsin Bey, Doktor Mazhar Bey, Zekâi Bey, Edirne: Hüseyin Rıfki Bey, Ordu: Recai Bey, Hamdi Bey, İsmail Bey, Halil Bey, Faik Bey, Erzurum:

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Halet Bey, Hazim Efendi, Rüşdü Paşa, Münir Hüsrev Bey, Ertuğrul: Ahmed İffed Bey, Halil Bey, Doktor Fikret Bey, Rasim Bey, İzmir: Rahmi Bey, Şükrü Bey, Mahmud Celâl Bey, Osman zade Hamdi Bey, Isparta: Hafız İbrahim Efendi, Hüseyin Hüsnü Efendi, Bolu: Doktor Emin Cemal Bey, Şükrü Bey, Falih Rıfki Bey, Mehmed Efendi, Biga: Şükrü Bey, Mehmed Bey, Tokat: Hacı Kâmil Efendi, Emin Bey, Mustafa Vasfi Bey, Canik: Cavit Paşa, Süleyman Necmi Bey, Çorum: Doktor Mustafa Bey, İsmet Bey, Ferid Bey, Hakkari: Nazmi Bey, Dersim: Şükrü Bey, Feridun Fikri Bey, Denizli: Haydar Rüşdü Bey, Doktor Kâzım Bey, Diyarbakır: Zülfi Bey, Şeref Bey, Ziya Gökalp Bey, Feyzi Bey, Mehmed Bey, Zonguldak: Halil Bey, Tunalı Hilmi Bey, Yusuf Ziya Bey, Siirt: Mahmud Bey, Sinop: Yusuf Kemal Bey, Sivas: Rasim Bey, Siverek: Cudi Paşa, Kadri Ahmed Bey, Mahmud Bey, Saruhan: Hacı Etem Bey, Reşat Bey, Kemal Bey, Vasıf Bey, Trabzon: Abdullah Bey, Gaziantep: Ahmed Remzi Bey, Hafız Şahin Efendi, Ferid Bey, Karesi: Haydar Âdil Bey, Mehmed Vehbi Bey, Karahisar-ı Şarki: Ali Sururi Efendi, Mehmed Emin Bey, Karahisar-ı Sahib; Ruşen Eşref Bey, Sadık Bey, İzzet Ulvi Bey, Kâmil Efendi, Kastamonu: Ahmed Mahir Efendi, Hasan Fehmi Efendi, Halid Bey, Ali Rıza Bey, Veled Çelebi Efendi, Kozan: Ali Saib Bey, Konya: Eyüb Sabri Bey, Tevfik Fikret Bey, Refik Bey, Fuad Bey, Kâzım Hüsnü Bey, Mustafa Efendi, Mustafa Feyzi Efendi, Naim Hazim Efendi, Kırşehir: Ali Rıza Bey, Yahya Galib Bey, Kayseri: Ahmed Hilmi Bey, Doktor Halid Bey, Gelibolu: Celâl Nuri Bey, Gümüşhane: Veysel Rıza Bey, Kengiri: Rıfat Bey, Ziya Bey, Talât Bey, Mustafa Abdülhalik Bey, Kütahya: Cevdet Bey, Ragıp Bey, Şeyh Seyfi Efendi, Mehmed Receb Bey, Nuri Bey, Giresun: Kâzım Bey, Lâzistan: Ekrem Bey, Ali Bey, Fuad Bey, Mardin: Derviş Bey, Abdürrezzak Bey, Abdülgani Bey, Necib Bey, Mersin: Besim Bey, Maraş: Hacı Mehmed Efendi, Abdülkadir Bey, Malatya: Hacı Bedir Ağa, Mentеше: Esad Efendi, Şükrü Kaya Bey, Yunus Nadi Bey, Isparta: Mükerrerem Bey, İstanbul: Hamdullah Suphi Bey, Hamdi Bey, Süleyman Sırrı Bey, Abdurrahman Şeref Bey, Ali Rıza Bey, Ali Fethi Bey, Yusuf Bey, Eskişehir: Arif Bey, Abdullah Azmi Efendi, Elaziz: Hüseyin Bey, Muhiddin Bey, Mustafa Bey, Urfa: Şeyh Safvet Efendi, Ali Bey, İçel: Hafız Emin Efendi, İzmit: İbrahim Bey, İbrahim Süreyya Bey, Safvet Bey, Mustafa Bey, Beyazıt: Süleyman Sudi Bey, Şefik Bey, Bitlis: Resul Bey, Bursa: Refet Bey, Burdur: Hüseyin Baki Bey, Mustafa Şeref Bey, Bozok: Hamdi Bey, Süleyman Sırrı Bey, Salih Bey, Avni Bey, Bolu: Cevad Abbas Bey, Muş: Hacı İlyas Sami Efendi, Rıza Bey, Osman Kadri Bey, Niğde: Hazım Bey, Halid Bey, Ata Bey, Van: İbrahim Bey, Hakkı Bey, Münib Bey.

Kırk Beşinci İctima

31 Teşrinievvel 1339 Çarşamba

Birinci Celse

[Reis: Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi]

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Ragıp Bey (Zonguldak)

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum. Zabt-ı sabık hulâsası okunacak.

Kırk Dördüncü İctima

30 Teşrinievvel 1339 Salı

Birinci Celse

Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde saat dördü on geçte bi'l-inikat zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve kabul edildi.

Türkiye Reisicumhuru Paşa Hazretlerinin; Başvekâlete Malatya Mebusu İsmet Paşa Hazretlerini intihap buyurdıklarına ve müşarünileyhin de Şeriye Vekâletine Saruhan Mebusu Mustafa Fevzi Efendi Hazretlerini, Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletine İstanbul Mebusu Müşir Fevzi Paşa Hazretlerini, Dâhiliye Vekâletine Kütahya Mebusu Ferid ve Maliye Vekâletine Gümüşhane Mebusu Hasan Fehmi Beyefendileri ve Müdafaa-i Milliye Vekâletine Karesi Mebusu Kâzım Paşa Hazretlerini, İktisat Vekâletine Trabzon Mebusu Hasan, Adliye Vekâletine İzmir Mebusu Seyyid, Maarif Vekâletine Adana Mebusu Safa, Nafia Vekâletine Trabzon Mebusu Muhtar, Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine İstanbul Mebusu Doktor Refik, Mübadele İmar ve İskân Vekâletine İzmir Mebusu Necati Beyefendileri intihap ettiklerine dair tezkereleri bera-yı tasvip Meclis-i Âliye arz olunarak tayin-i esamiyle reye vaz edildi. Neticede reye iştirak eden azanın adedi 166 olduğu ve tezkerenin de 166 rey ile müttefikan tasvip edildiği alkışlar arasında tebliğ olundu. Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından irat olunan hitabe istima olunduktan sonra Divan-ı Riyasetin mezuniyet hakkındaki tezkereleri kıraat ve kabul edildi. Seferberliğin ilgasına dair olup ruznamenin 30'uncu maddesini teşkil eden lâyiha-i kanuniyenin her şeye takdimen müzakeresi hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in teklifi kabul ve aff-ı umumîye müteallik olup Adliye Encümeninde bulunan levayih ve tekâlif-i kanuniyenin müstacelen intaç ve Heyet-i Umumiye sevkine dair kırk altı imzalı tahrir mezkûr encümene havale edildi.

İzmir Mebusu Osman zade Hamdi Bey'in şubeden vürut eden mazbata-i intihabiyesi kıraat ve mumaileyhin azalığı kabul olundu. Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine ait olup ve ruznameye alınan lâyiha-i kanuniyenin müstacelen lüzum-ı müzakeresi hakkında Vekil Necati Bey'in teklifi dahi kabul edilerek etibbanın hizmet-i mecburesi hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin bakiye-i müzakeresine geçildi.

Lâyiha-i kanuniyenin ikinci maddesi bir müddet müzakere edildikten sonra Mecliste ekseriyet kalmadığından çarşamba günü toplanmak üzere içtimaa nihayet verildi.

Sualler

Çerçilik, [gezgincilik] ve ufak esnaflık hakkında Gelibolu Mebusu Celâl Nuri Bey'in şifahi sual tahriri Başvekâlet-i Celileye havale edilmiştir.

Reis - Efendim! Zabt-ı sabık hulâsası hakkında bir mütalaa dermeyan edecek var mı? (Hayır sesleri) Zabt-ı sabık aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

2- Evrak-ı Varide:

Reis - Evrak-ı varideye geçiyoruz efendim.

Layihalar

- 1- Rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleriyle müddei-i umumilere vazife-i asliyelerine ilâveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekâletinin mezuniyetine dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut lâyiha-i kanuniye var, Adliye Encümenine veriyoruz.

- 2- Bazı mahallerde Hâkim-i Müçtemi Teşkilâtının iadesine ve bazı mehakimin lağvına dair İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut lâyiha-i kanuniye var; keza Adliye Encümenine gönderiyoruz.

Mazbatalar

- 3- Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununun ikinci maddesine tezyil edilmek üzere İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in; 139 numaralı teklif-i kanuniyesi ve Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatasını var; ruznameye alıyoruz.

Tezkereler

- 4- Evvelce istirdat edilen Hukuk-ı Aile Kararnamesinin bu kere iadeten takdim olunduğu hakkında Adliye Vekâleti tezkeresi Adliye Encümenine.
- 5- Elli altı zabitin takdirname ile taltifleri hakkında İcra Vekilleri Riyasetinden mevrut tezkere var; okuyacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Son Afyon Karahisar ve Dumlupınar Muharebatı ile düşmanın takibi esnasındaki hidemat-ı fevkalâdelerine mebni kıtalarınca ismen takdirname ile taltifleri icra kılındığı halde teklif varakaları

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

gönderilmiş olduğundan inhaları tehir edilen ve bu kere Başkumandanlık Makam-ı Celilinin tasvibine iktiran ederek Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 23.10.1339 tarih ve Şube-i Kıdem 7303/44928 numaralı tezkeresiyle makam-ı aciziye irsal kılınan elli altı zabite ait defter ifa-yı muktezasına müsaade-i devletlerinin şayan buyurulması istirhamıyla arz ve takdim kılınmıştır efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi Vekili

Ali Fethi

Halid Bey (Kastamonu) - Reis Bey! Bu hususta söz isterim.

Reis - Buyurun!

Halid Bey (Kastamonu) - Muhterem arkadaşlar! Ara sıra Meclis-i Âliye, muharebede fedakârlık eden zabitan arkadaşlarımızın taltifi hakkında teklifler geliyor. Asker olmaklığım sıfatıyla tabii ben bunlara taraftar olurum. Yalnız, son taarruz icra edileli bir seneyi geçti. Bu gibi muharebe taltifleri muharebenin akabinde, nihayet iki üç ay zarfında icra edilir. Hâlbuki bir seneyi geçti, iki seneye varıyor.

Esad Efendi (Manisa) - Bunlar dili uzun olanlara aittir.

Halid Bey (Devamla) - Onun için Müdafaa-i Milliye Vekâletinden rica ederim, yapacağı taltifleri toptan ve nihayet iki ay zarfında göndersin. Böyle ikide bir bizi işgal edip durmasın. Herhalde bundan başka manalar çıkar.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - İsimler okunsun! Bir kere efendim, bakalım kıta zabiti midir?

Ali Saib Bey (Kozan) - Bir defa Müdafaa-i Milliye Encümenine gitsin.

Reis - Usulen gidiyor, Heyet-i Âliyyenize arz ediyorum. Mademki isimlerin okunmasını arzu buyuruyorsunuz; isimleri okuyalım.

Mustafa Bey (Tokat) - Encümene gitsin, ondan sonra zaten okunacak.

Hüseyin Hüsnü Efendi (Isparta) - Efendim! Encümene gitmesi zaten teamüldür.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Efendim! Bir kere Müdafaa-i Milliye Encümenine havale edilsin! (Gürültüler)

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! Bu teklif varakalarını kıtaat yapıyor. Ondan sonra mafevk makama gönderiyor. Mafevk makam, bunda noksanlık görüyor; iade ediyor. İşte bu muamelât bu suretle tehhür edip gidiyor. Yani teklif varakaları usulü dairesinde yapılamamış olduğundan dolayı birkaç defa iade ediliyor, sonra bazı zabitanın kayıtları bulunamamış oluyor; bu yüzden dolayı da bu muamelât uzayıp gidiyor. Esasen bunları kıtaları yapar ve mafevk âmirleri tarafından müteselsilen takip edilerek gönderilir. Kanun-ı mahsus mucibince, ondan sonra vekâlet bu teklif varakalarını muhafaza eder, cetvellerini başkumandanlığa tasdik ettirdikten sonra buraya takdim eder. Eğer tensip buyurursanız bundan evvelki şeylerde olduğu gibi bu esami cetveli de encümene tevdi olunur. Çünkü bunun icrasına Meclis memur olduğu için Meclis namına encümen teklif varakalarını tetkik eder. Usulüne muvafık olanlarını kabul, usulüne muvafık olmayanlarını ayırır ve maksat hâsıl olur. (Muvafık sesleri)

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Efendim! Kâzım Paşa Hazretleri, teklif varakalarını usulü dairesinde doldurmadıklarından dolayı böyle oluyor, buyurdular. Acaba teklif varakalarını usulü dairesinde doldurmayıp böyle yanlışlığa sebebiyet verenler hiçbir cezaya duçar oluyor mu? Muameleyi bu kadar uzatan, heyetimizi fuzuli olarak işgal ettiren bu gibiler hakkında ceza yapılıyor mu? Bunu anlamak istiyorum.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! Bir kere bunların hareket zamanında tanzimi güçtür. Tabur tanzim edecek, alaya gönderecek; alay tanzim edecek, daha büyük makama gönderecek. Olabilir ki, sicil numarası noksan yazılmış olur, kıtası yanlış yazılmış olur. Hani bunda bihakkın yanlış yaptınız, neye noksan yaptınız diye tekdir ediyoruz. Esasen kendi mafevkleri de tekdir ediyor. Sonra, daha müteselsil âmirleri de onları tecziye ederler. Fakat muamelenin tehhüründeki sebep bunlardır. Meselâ bunlar tetkik edilecek olursa kim bilir bu teklif ne vakit vuku bulmuştur? Bu anlaşılır.

Ali Saib Bey (Kozan) - Efendim! Bunlar esasen takdirname ile taltif edileceklerdir. İki takdirname alan bir zabıt terfi edecektir. Şimdi bu tevali ederse yine birçok yolsuz terfiler olacaktır. Binaenaleyh bu takdirname ile taltiflerin tevalisi doğru değildir.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Arz edeyim efendim! Bunlar yeni inha değildir. Mudanya Mütarekesine kadar inhalar tamamen toplanmıştır. Ondan sonra hiçbir inha kabul edilmemektedir. Bunlar Mudanya Mütarekesinden evvel yapılmış olan inhalar üzerine cereyan eden muamelâttır. Mudanya Mütarekesi tarihinden sonra hiçbir inha kabul edilmemiştir. Zaten bu yeni çıkarılmış bir şey değildir. Mudanya Mütarekesinden evvel yapılmış bir şeydir. Yoksa ondan sonraki tarihli teklifler muteber değildir.

Ali Saib Bey (Kozan) - Reis Bey! Halid Bey'in bir teklifi var, bir ay zarfında gelmeyenler zaten muteber değildir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Kanunda böyle bir şey yok.

Arif Bey (Eskişehir) - Reis Bey, bu encümene gidecek mi, gitmeyecek mi?

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa - Efendim! Müsaade buyurunuz! Burada bu evrakın muamelesinde şu şu noksandır diye bu adamların hakkı mı kaybolsun?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Bunun önüne geçmek güçtür. Harp devam etmiyor ki takdirnameler tevali etsin.

Reis - Efendim! Ali Rıza Bey'in teklifi var:

Riyaseti Celileye

1. Müzakere kâfidir,
2. Takdirname ile taltif hakkındaki işbu defterin Müdafaa-i Milliye Encümenince tetkikinden sonra Heyet-i Umumiye'nin tasvibine arz edilmesini teklif eylerim.

İstanbul

Ali Rıza

Reis - Efendim! Takrir, tezkerenin Müdafaa-i Milliye Encümenine havalesini teklif ediyor. Esasen Encümen de talep ediyor.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Biz bu usulü evvelce kabul etmişizdir. Zaten takrire hacet yoktur.

Reis - Müsaade buyurunuz! Bu takrir mucibince encümene havalesini rey-i âlinize vazediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

- 6-** Matbaa alât ve edevatıyla kitap ve gazete kâğıtlarının gümrük resminden istisnasına dair 9 Kânunuevvel 1336 tarihli Kanunun ikinci maddesinin tefsirine dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresini de Kavanin-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 7-** Mülkiye Harcırah Kararnamesinin mevadd-ı muvakkate faslını muaddil 10 Teşrinisani 1335 tarihli Kararnamenin birinci maddesinin tefsirine dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresini de Kavanin-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 8-** 11 Teşrinievvel 1338 tarihli Avans Kanununun sekizinci maddesinin tefsirine ait İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi var, Kavanin-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 9-** İzmit Bahriye Kumandanı Firkateyn Kaptanı Süleymaniyeli Celâl İbrahim Bey'in İstiklâl Madalyasıyla taltifi hakkında İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi var, okunacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

İzmit Bahriye Kumandanı Firkateyn Kaptanı Süleymaniyeli Celâl İbrahim (96) Bey'in cephe gerisinde maksad-ı ulvinin husulü için azami faaliyeti müşahede olunmasına ve İzmit Körfezi'nin torpillerle seddi ve düşman tarafından tahrip edilen Geyve Köprüsü'nün inşası emrinde fevkalâde fedakârlık ve hüsn-i hizmeti sebk etmesine mebni ol bapdaki kanunun

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

birinci maddesi mucibince mumaileyhe bir kıta İstiklâl Madalyasının itası Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 19.09.1339 tarih ve Bahriye Dairesi 3285/6471 numaralı tezkeresiyle teklif olunmuş ve teklif-i vaki İcra Vekilleri Heyetinin 11.10.1339 tarihli içtimanda kabul olunarak keyfiyetin Meclis-i Âliye arzı takarrür etmekle muktezasının ifasına müsaade-i Riyaset-penahilerini istirham eylerim efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi

Ali Fethi

(Muvafık, kabul sesleri)

Reis - Efendim! İcra Vekilleri Riyasetinin işbu tezkeresiyle mevzuubahis olan İzmit Bahriye Kumandanı Süleymaniyeli Celâl İbrahim Bey'in İstiklâl Madalyasıyla taltifini rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Encümene gitmesi lazımdır.

Reis - Efendim!

- 10-** Milis Zabit Vekili Mahmud Nedim Efendi'nin İstiklâl Madalyasıyla taltifi hakkında İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi var, okunacak:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

On Yedinci Fırka emrinde Geyve havalisinde Servetiye Milli Taburu Kumandanlığı ile Bahçecik ve Değirmendere mıntukasında düşmanla müteaddit muhaberatta bulunmuş ve bilhassa 24.06.1337 tarihinde Bahçecik Muharebesinde ibraz-ı fedakâri eylemiş olan İzmit'in Bahçecik Servetiye karyesi ahalisinden Milis Zabıt Vekili Mahmud Nedim Efendi bin Hacı Halil Efendi'nin (326) işbu hidemat-ı fedakârisine mebni İstiklâl Madalyası ile taltifi müteselsilen inha edilmiş olduğundan ol vecihle taltifi Müdafaa-i Milliye Vekâletinin Muamelât-ı Zatiye Dairesi Kıdem Şubesi 6276/36571 numaralı tezkeresiyle teklif edilmiş ve İcra Vekilleri Heyetinin 11.10.1339 tarihli içtimasında keyfiyetin Meclis-i Âliye arzı tensip kılınmış olmakla ifa-yı icabına müsaade buyurulması maruzdur efendim.

13.10.1339

İcra Vekilleri Heyeti Reisi

Ali Fethi

Reis - Efendim! İcra Vekilleri Riyasetinin işbu tezkeresinde mevzuubahis olan Milis Zabıt Vekili Mahmud Nedim Efendi'nin İstiklâl Madalyasıyla taltifini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Nasıl kurdeleli efendim?

Ali Saib Bey (Kozan) - Kurdeleyi tasrih etmek lazım gelir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Canım, kırmızı kurdele takacak.

- 11-** Divan-ı harblerce yalnız idam hakkındaki hükümler tasdike iktiran etmekte ise de mücazat-ı terhibiye ve tedibiye ile silk-i askeriden tart cezalarının dâhi tasdik-i âliye iktiranı lâzım gelip gelmeyeceği hakkında İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi, Kanun-ı Esasi ve Adliye encümenlerine havale ediyoruz.
- 12-** İdama mahkûm İsmail ve rüfekası haklarındaki hüküm tasdikine dair Adliye Vekâleti tezkeresini Adliye Encümenine gönderiyoruz.
- 13-** İmroz Adası'nın İdare-i Milliyeye iltihakından dolayı teşekküratı havi telgraf arızasının gönderildiğine dair Dâhiliye Vekâleti tezkeresi var; okunacak:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Adanın on bir senelik bir fâsıla-i infikâkından sonra idare-i âdile-i milliyeye intikalinden mütehassıl hissiyat-ı şükran ve tahmidatı havi İmroz Adası Kaymakam Vekili ve saire imzalarıyla vekâlete varit olan ariza-i telgrafi leffen takdim kıldım efendim.

25 Teşrinievvel 1339

Dâhiliye Vekili

Ali Fethi

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesine

4 Teşrinievvel 1339'da anavatana kavuşan adamızın tarih-i iltihakından bu ana değin Hükûmet-i âdilemizin intizam-perver jandarma ve polisi sayesinde nail olduğumuz sükûn ve asayiş, son on bir sene zarfında hiçbir zaman mazhar olamadığımız bir derece-i itinadedir. Biz ada ahalisinin bütün gayesi sükûn ve saadetten ibaret olduğundan Lehü'l-hamd şimdiye kadar gûnagûn propagandalara rağmen yalnız temin-i maişet, refaha hasr-ı vücut ettik. Binaenaleyh az zaman zarfında adamızda teşkilât-ı mülkiye esasının vakii ve idare mekanizmasının faaliyete gelmesi

gibi saadet-i âtiyemize beraat olan mukaddematı görmekle Cenab-ı Hakk'a secde-saz-ı şükran olarak Hükûmet-i metbuamıza ve onu temsil eden Büyük Millet Meclisine arz-ı sadakat ve ubudiyyete ictisar ile mübahiyiz ferman.

21.01.1339

İmroz Adası Kaymakam Vekili: Dimitri

Metropolit Vekili: Papa Anasti

Muhtarân ve Muteberân: Stodimo, Yorgi Bonce

Reis - Efendim! Divan-ı Riyasete alelusul tevdi ederiz, cevap verilir.

Takrirler

- 14-** İhtiyat zabitleri hakkında kabul olunan kanun mucibince itası lâzım gelen mebalîğin Maliye Vekâletince derhal ita ve tesviyesi temenniyatına dair Dersim Mebusu Feridun Fikri ve Bozok Mebusu Avni Beylerin takriri vardır. Başvekâlete havale ediyoruz.

Avni Bey (Bozok) - Takirrim hakkında söz istiyorum.

Sualler/Cevaplar

- 15-** Kastamonu Mebusu Hasan Fehmi Efendi'nin, bera-yı tahsil Avrupa'ya gidecek efendilerin askerliği hakkında sualine Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri cevap verecektir. (Hasan Fehmi Efendi yoktur sesleri) O halde efendim, suali sakıt olmuştur.

Vehbi Bey (Karesi) - Reis Bey, İhtiyat zabitleri hakkındaki takrir başvekâlete gitmesin, doğrudan doğruya maliyeye gitmeli.

Reis - Usulen.

Vehbi Bey (Karesi) - Evet usulen doğrudan doğruya Maliye Vekâletine gitmelidir.

Reis - O halde Maliye Vekâletine gönderiyoruz.

Mehmed Efendi (Bolu) - Reis Bey, 17 Teşrinievvel tarihinde bir takrir verdim. Hiç sem'-i itibara alınmadığını gördüm. 20 Teşrinievvel'de niçin sem'-i itibara alınmadığına dair bir sual takriri verdim. Niçin mevzuubahis olmuyor? Buna Maliye Vekâletinin cevap vermesini talep ediyorum.

3- Müzakere Edilen Mevat

1- Seferberliğin ilgasına dair 1/241 numaralı kanun layihası ve Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası:

Reis - Efendim! Efendim ruznameye geçiyoruz. Birinci ve ikinci maddesindeki kanunlar henüz Encümenden gelmemiştir. Binaenaleyh seferberliğin ilgasına dair 1/241 numaralı lâyiha-i kanuniyenin müzakeresine geçiyoruz. Kanun lâyihasını ve Müdafaa-i Milliye Encümeninin mazbatasını okuyoruz:

Müdafaa-i Milliye Encümeni Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Seferberliğin hitamı hakkında tanzim kılınıp İcra Vekillerinin 19.09.1339 tarihli içtimanda takarrür eden ve bera-yı tetkik encümenimize tevdi buyurulan lâyiha-i kanuniye, encümenimizce müzakere edildi. Ordu ve kıtaatı

kısm-ı küllisinin elyevm hazarî garnizonlarına yerleşmiş bulunmaları dolayısıyla artık seferberliğe hitam verilmesi encümenimizce de muvafık görülmüş olmakla Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile seferberliğin ilgası ilân edilmek üzere işbu lâyiha-i kanuniye Heyet-i Umumiyye arz olunur.

Hükûmetin Teklifi

Madde-i Münferide

Türkiye Büyük Millet Meclisi ilan edilmiş olan seferberlik hitam bulmuştur.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Adliye Vekili: Seyyid

Maliye Vekili: Hasan Fehmi

İktisat Vekili: Mahmud Esad

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Fevzi

Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Maarif Vekili: İsmail Safa

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili: Doktor Rıza Nur

Müdafaa-i Milliye Vekili: Kâzım

Hariciye Vekili bulunamadığı

Nafia Vekili: Feyzi

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Encümenin Teklifi

Seferberliğin İlgasına Dair Kanun

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile ilân edilmiş olan seferberlik, 1 Teşrinisani 1339 tarihinden itibaren hitam bulmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi: Karahisar-ı Sahib, Ali

Mazbata Muharriri: Eskişehir, Arif

Kâtip: Zonguldak, Yusuf Ziya

Aza: Ertuğrul, Rasim

Aza: İzmit, Mustafa

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim! Bu kanunda seferberliğin ilgasından bahsolunuyor. Hâlbuki Harb-i Umumi esnasında çıkan bir kanunla bazı mehakimin seferberliğe kadar vezaifi ile bir münasebet vücuda getirmiştir.

Demin Adliye Vekili Beyefendi, bu kanun çıkarsa mehakim bazı müşkülâta maruz kalacaktır buyuruyorlardı. Şimdi bakıyorum; Adliye Vekili burada bulunmuyor. İstirham ederim, muamelât-ı adliyemizi teşevvüşe uğratmamak için lütfen bu kanunun müzakeresini Adliye Vekili Beyefendinin huzuru ile yapalım.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Adliye Vekilini çağıralım.

Feridun Fikri Bey (Devamla) - Bendeniz meselenin tatbikatını bilmediğimi için tavzih edemiyorum. Yalnız Heyet-i Celilenizin nazar-ı dikkatlerini celp ediyorum. Binaenaleyh bu mesele halledilsin. Bunun muamelât-ı adliyemize taalluku vardır.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! Seferberlik devam ettikçe meri bazı kanunlar vardır ki, seferberliğin hitamı ile beraber bunlar da hitam bulur. (İşitmiyoruz sesleri) Efendim seferberliğin hitam bulması ile beraber meriyet ahkâmı da hitam bulması lâzım gelen bazı kanunlar vardır. Bu kanun daha epeyce zaman evvel Maliye Vekilinin teklifi üzerine Heyet-i Vekilde görüşülmüştü. O zaman seferberlik dolayısıyla mevcut olan bu gibi kanunların lağvedileceği ve bu suretle memleket ve halk için daha nafi olacağı düşünülmüş, mevzuubahis edilmiş ve bir an evvel bu kanunun neticelenmesi muvafık görülmüştü. Binaenaleyh bendeniz seferberliğin lağvı dolayısıyla bazı kanunların tatbikinde müşkülât değil suhulet olacağı zannındayım. (Doğru doğru sesleri) Onun için uzatmaya hacet yoktur, seferberlik lâğvedilir ve diğer kanunlar arz ettiğim gibi daha ziyade suhuletle tatbik edilir.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Efendim! Bugün Adliye Encümenine havale olunan lâyhalar meyanındaki rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyete ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleri ile müddei-i umumilere vazife-i asliyelerine ilâveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekâletinin mezuniyetine dair olan lâyiha-i kanuniye zannederim bu meselenin halli için Adliye Vekâletinden Meclis-i Âliye takdim edilmiştir. Öyle zannediyorum ki “İcra Vekilleri Riyasetinden mevрут lâyiha-i kanuniye” diyor Vekil Beyefendi, Feridun Fikri Beyefendi’nin söyledikleri şeyi, bu lâyiha-i kanuniye ile hallettirmek istiyorlar. Çünkü Adliye Vekâleti evvelce seferberlik dolayısıyla bazı hâkimlere, bazı mahkemelere, bazı müddei-i umumilere kendi vazifelerine ilâveten bazı vazifeler verilmişti. Bu bapta yapılan kanunlarla bu kanunların ahkâmı seferberliğin hitamına kadar muteber olacağı da mukayyetti. Şimdi seferberliğin ilgası hakkındaki bu kanun kabul edilecek olursa o kanunların hükümleri tabiidir ki mürtefi olacaktır. Binaenaleyh bu zatların görmekte oldukları işi bir müddetçik daha gördürmek istediği için Adliye Vekâleti böyle bir mezuniyet istiyor. Bugün bu kanun çıkarılırsa 1 Teşrinisani’den muteber olduğu için biz de o zamana kadar diğer lâyiha-i kanuniyeyi bitirir Meclis-i Âliye arz ederiz. Yok, eğer Adliye Encümeninde bugün bu bitmezse öteki kanun lâyihasını Adliye Vekili Beyefendinin huzuru ile müzakere ederiz. Bitirirsek onu da huzurlunuzda takdim ederiz.

Reis - Efendim! Encümen bu kanunun müzakeresi mi talep ediyor?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Hayır efendim! Yani Feridun Fikri Beyefendi’nin söylemek istedikleri mesele budur. Meclis-i Âli tensip ederse bunu şimdi Adliye Encümeninde müzakere eder ve Meclis-i Âliye arz ederiz. Mesele hallolunur efendim.

Mehmed Bey (Biga) - Bunun müstacelen müzakeresi kabul edilmişti. Zaten tehiri caiz değildir.

Halis Turgud Bey (Sivas) - Efendim! Adliye Vekili Bey’in de imzası vardır. Eğer böyle bir mani var ise altına yazması icap ederdi. Demek ki bir mani yoktur.

Reis - Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Yok, sesleri) O halde maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

[Seferberliğin İlgasına Dair Kanun]

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile ilân edilmiş olan seferberlik 1 Teşrinisani 1339 tarihinden itibaren hitam bulmuştur.

Reis - Efendim! Birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Birinci maddeyi rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Seferberliğin devamı müddetince meri olmak üzere vaz edilmiş birtakım kavanin vardır. Bu kavanin de seferberliğin ilgasıyla beraber hükümden sakıt olmak lâzım gelir. Bunun için bendeniz düşünüyorum ikinci madde olarak bu arz ettiğim maksadı temin edecek bir madde vaz edelim.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Hangi kavanin efendim?

Reşad Bey (Saruhan) - Vergilere ait bir takım kavanin.

Emin Bey (Tokat) - Onlar başkadır efendim.

Reşad Bey (Saruhan) - Vergilere ait kavanin seferberliğin devamı müddetince meri olacaktı.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) - Efendim! Zannederim ki böyle bir şeye hacet yoktur. Eğer bahis buyurdukları kanunda “Seferberliğin ahkâmı devam ettiği müddetçe meridir.” diye bir kayıt varsa bu kanun çıkınca tabiatıyla o kanun mülga olur ve meri olmaz. Binaenaleyh böyle bir maddeye hacet olmadığını arz ederim.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Lüzum-ı meriyetini istediği için.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa - O kanunların seferberliğin ilgasından sonra devamı arzu olunuyorsa yeniden teklif ederler.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Bu kanun müzakere edilirken, bunu vekilin düşünmesi lazım idi ve düşünülmüştür.

Reis - Efendim! Verilmiş takrir yoktur. Ve madde hakkında başka söz isteyen de yoktur. Binaenaleyh ikinci maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul olunmuştur efendim.

Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesini rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul olunmuştur efendim.

2- Mütareke bidayetinde vatanın emr-i müdafaası maksadıyla ika edilen ceraim hakkında kanun lâyihası:

Reis - Efendim! Ruznamenin dördüncü maddesinde mütareke bidayetinde vatanın emr-i müdafaası maksadıyla ika edilen ceraim hakkında layiha-i kanuniye var. Okunacak.

[Mabadi gelecek nüshada]

İlanlar

Kütahya Vilâyetinden:

Kütahya vilâyeti dâhilinde Simav kazasının Dağardı nahiyesinde Alabardı karyesinde krom madeni taharrisi için Mühendis Kastaki Anastasiyadı namına verilmiş olan 25 Eylül 1333 tarihli ve 1/16 numaralı ruhsatnamenin müddet-i nizamiyesi zarfında ne temdit-i müddetine ve ne de madenin ihalesine teşebbüs edilmemiş olmasından dolayı mezkûr ruhsatname iptal olduğundan o mahalde maden taharrisine talip olanların makam-ı vilâyete müracaatları.

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
152	Maraş Kuva-yı Milliye Efradından Amalkova (?) Mahallesi Kara Ömer Kurti Abdurrahman 1317	Betr-i fahz-ı eyem	2
153	61. Fırka 59. Alay 3. Tabur 8. Bölük Neferi Antalya'nın Elmalı Kazasından Mustafa oğlu Hakkı 1315	Betr-i adud-ı eyem	2

154	Sevkiyat Efradından Adana'nın Silifke Mut Karyesinden Hüseyin oğlu Ali 1312	İncimad neticesi Betr-i fahz-ı eyser	2
155	11. Fırka 12. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi İbrahim oğlu Osman Sivrihisar 1308	Betr-i fahz-ı eyser	2
156	5. Fırka Kafkas 13. Alay 2. Tabur 1. Bölük Neferi Bekir oğlu Osman Amasya 1313	Tesmim-i mafsâl-ı rûkbe-i eyemen	2
157	23. Fırka 31. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Bahçıvan oğullarından Osman oğlu Kâzım 1305	Bir taraf sülûs-i süflî-i sakdan itibaren madum	2
158	15. Fırka 156. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Berber oğullarından İsmail oğlu Ali Osman, Fatsa 1315	Betr-i fahz-ı eyemen	2
159	11. Fırka 34. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Sungurlu Kazası Emir Mahallesinden Salih oğlu Yusuf 1310	İncimad neticesi Betr-i sak-ı eyser	2
160	57. Fırka 39. Alay 1. Tabur 1. Bölük Hasan oğlu Numan Siverek 1311	Betr-i sak-ı eyemen	2
161	Aziziye Kazası Manasut Karyesinden Osman oğlu Osman 1313	Bir taraf betr-i fahzi	2
162	61. Fırka 57. Alay 3. Tabur 10. Bölük Kör oğullarından Ahmed oğlu Mahmud Zir-İstanoz 1302	Betr-i adud-ı eyemen	2
163	Kastamonu Sevkiyatından İmam oğullarından Hasan oğlu Mehmed, Küre 1302	Betr-i adud-ı eyemen	2
164	15. Fırka 45. Alay 1. Tabur 1. Bölük Makinalı Neferi Ahmed oğlu Rasim, Trabzon 1311	Betr-i adud-ı eyemen	2
165	1. Fırka 5. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Mahmud oğlu Osman, Tosya 1311	Betr-i adud-ı eyser	2
166	7. Fırka 23. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Abdullah oğlu Numan, Kastamonu 1310	Betr-i fahz-ı eyemen	2
167	8. Fırka 189. Alay 1. Tabur 6. Bölük Neferi Ankara Çubuk Şubesinden Süleyman oğlu Halil 1313	Betr-i adud-ı eyemen	2
168	8. Fırka 31. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Yozgat Sancağının Gök Karyesinden Mustafa oğlu Hüseyin 1312	Betr-i adud-ı eyemen	2
169	5. Fırka 13. Alay 1. Tabur 7. Bölük Neferi Aksaray Acem Karyesinden Mustafa oğlu Şaban 1316	Betr-i fahz-ı eyemen	2
170	8. Fırka Hücum Taburu 3. Bölük Efradından Eğridir Kale Mahallesinden Abdullah oğlu Mehmed 1314	Betr-i fahz-ı eyemen	2
171	3. Fırka 8. Alay 1. Tabur 1. Bölük Efradından Oltu'nun Prekis Karyesinden Ömer oğlu İzzet 1308	Betr-i adud-ı eyemen	2
172	Antep'in Kızılhisar Ekul Mahllesinden İkizli Mehmet oğlu Bekir 1310	Betr-i fahz-ı eyser	2

173	11. Fırka 19. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından Yakub oğlu İsmail, Çorum 1313	Betr-i sak-ı eymen	2
174	7. Fırka 33. Alay 3. Tabur 11. Bölük Efradından İsmail oğlu Ömer, Sinob 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
175	Süvari 19. Alay 1. Bölük Efradından İsmail oğlu Abdullah, Mucur 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
176	5. Fırka 15. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Mustafa oğlu Mehmed, Alaiye 1312	Betr-i adud-ı eyser	2
177	5. Fırka Kafkas 13. Alay 1. Tabur 1. Bölük Efradından Osman oğlu Mehmed, Yenihan 1314	Betr-i fahz-ı eymen	2
178	Anteb'in Kızılhisar Şubesinde Mahalli Mehmed oğlu Mustafa	Betr-i sak-ı eymen	2
179	Göksun Jandarma Bölüğü Piyade Serçavuşu Hüseyin oğlu Şerafeddin, Maraş 1309	Betr-i adud-ı eyser	2
180	Adana'nın Handan Mahallesinden Ahmed oğlu Cuma Ali 1316	Tesmim-i mafsâl-ı resğu'l-yed-i eyser	2
181	On Beşinci Nişancı Taburu 2. Bölük Neferi Abacı oğullarından Merkur oğlu Sason	Betr-i sak-ı eymen	2
182	57. Fırka 39. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Süleyman oğlu Yusuf, Fethiye 1313	Betr-i fahz-ı eymen	2
183	69. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi İsa oğlu İbrahim, Urfa 1312	Betr-i said-i eyser	2
184	15. Fırka 39. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Antalya'nın Kızıllar Karyesinden Durmuş oğlu Hasan 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
185	Şark Cephesi Karargâh Efradından Kadir oğlu Mustafa, Boyabad 1311	Betr-i said-i eyser	2
186	44. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Bektaş oğullarından Şükrü Rasim, Tokat 1312	Betr-i sak-ı eymen	2
187	4. Fırka Kafkas 13. Alay 3. Tabur 7. Bölük Neferi Amasya Vezirköprü'nün Safi Saray Karyesinden Kenger oğullarından Hasan oğlu Ali 1311	Mafsâl-ı unku'l-kadem-i eyserden itibaren kademi kâmilan harap ve ayaktan mahrum	2

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
188	57. Fırka 176. Alay 2. Tabur 7. Bölük Neferi Ankara Lodumi Karyesinden Dede oğullarından Hamid oğlu Receb 1308	Nihayet-i süffi-i izam-ı said ile resğu'l-yed-i izamını tahrip eylemiş ve cerha neticesi mafsâl-ı mısamü'l-yedde iltisak-ı tam	2
189	Konya Sahra Topçu Endaht Taburu 1. Bölük 3. Top Neferi Eskişehir	Adud-ı eyserin nihayet-i ulvisinden betr	2

190	Taşlıca'nın Muca Karyesi Muhacirlerinden Ankara'da İstasyonda mukim Murad oğlu Süleyman 1294	Sol said-i sülüs-i süflisinden betr	2
191	1. Fırka 36. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Şehir Kışla İybansun Karyesinden Aziz oğullarından Mehmed oğlu Seyid Ahmed 1314	Cerha-i nariye neticesi kangren gazidüzidden naşi Salisen: taraf-ı ulvi-i adud hizasından betr	2
192	15. Fırka 38. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Ordu Oyun Köken Karyesinden Murtaza oğullarından Osman oğlu Mustafa 1311	Sağ taraf-ı fahzının kısm-ı mutavassıtından mermi ile mecruh mahal-i cerhadan taraf-ı mezkûr betr edilmiş	2
193	Gaziantep'in Hoşkadem Mahallesinden Bilankar Han oğullarından Halil oğlu Mustafa 1288	Sak-ı eymenin sülüs-i süflisinden betr	2
194	1. Fırka 4. Alay 3. Tabur Neferi Mehmed oğlu Adil, Seyidgazi 1315	Betr-i adud-ı eymen	2
195	39. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Süleyman oğlu Raşid, Adapazarı 1300	Betr-i adud-ı eyser	2
196	5. Fırka 14. Alay 3. Tabur 1. Bölük Neferi Osman oğlu İbrahim, Burdur 1310	Betr-i adud-ı eyser	2
197	1. Fırka 5. Alay 2. Tabur 4. Bölük Neferi Ali oğlu Tahir, Geyve 1316	Tesmim-i mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyser	2
198	4. Fırka Depo Taburu 2. Bölük Neferi halil oğlu Mevlüd, Tavas 1301	İncimad neticesi betr-i sak-ı eyser	2
199	24. Fırka 143. Alay 1. Bölük Neferi Abdurrahman oğlu İbrahim, Çay 1315	Betr-i adud-ı eymen	2
200	1. Kolordu 14. Fırka Hücum Taburu 3. Bölük Neferi Hacı Ali oğlu Mustafa, Muğla 1310	Betr-i adud-ı eyser	2
201	Erbaa'nın Karayaka Karyesinden Kabasakal oğullarından Ömer oğlu Hüseyin 1316	Betr-i sak-ı eyser	2
302 [202]	4. Fırka 57. Alay 5. Bölük Neferi Fındık oğullarından Ali oğlu İdris, 1315	Betr-i adud-ı eymen	2
303 [203]	1. Fırka Hücum Taburu Neferi Osman oğlu Mehmed, Alaca 1316	Betr-i fahz-ı eyser	2
304 [204]	Süvari Livası Karargâh Efradından Tokat Tepedari Mahallesi Şimal oğlu Eyüb 1310	Betr-i sak-ı eyser	2
305 [205]	Kuva-yı Milliye Simav Gurubu Efradından Abdullah oğlu Ahmed, Van 1298	Betr-i fahz-ı eymen	2
206	Elcezire Cephesi Hayvan Hastanesi Neferi Seidun oğlu Mahmud 1309	Betr-i adud-ı eymen	2
207	6. Fırka 251. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Ali oğlu Osman, Akdağ Madeni 1305	Şupar-ı adud-ı kadem-i eymen	2
208	8. Fırka Hücum Taburunun 1. Bölük Neferi Mehmed oğlu Halid, Kandıra 1308	Betr-i adud-ı eyser	2
209	11. Fırka 18. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Salih oğlu Yusuf Onbaşı 1310	İncimadla Betr-i sak-ı eyser	2

210	62. Fırka 195. Alay 1. Tabur 3. Bölük Neferi Mustafa oğlu Mehmed, Şarki Karaağaç 1299	Betr-i adud-ı eymen	2
211	Erzurum 10. Tabur İnşaat 2. Bölük Neferi Samsun'un Rum Mahallesinden Haristo oğlu Ehilya	İncimad-ı yed-i eymen ve inicmad neticesi betr-i sak	2
212	15. Fırka 38. Alay Tüfekçisi Salih oğlu Hasan, Ordu 1315	Tesmim-i mafsâl-ı musamü'l-yed-i eyser	2
213	Gaziantep Gülşen Mahallesinden Mehmed Ali oğlu Mustafa 1313	Betr-i fahz-ı eyser	2
214	8. Fırka 189. Alay 2. Tabur 5. Bölük Neferi Süleyman oğlu Ali, Muğla 1302	Betr-i adud-ı eyser	2
215	7. Fırka 42. Alay 3. Tabur 5. Bölük Neferi Hacı Mehmed oğlu Bekir, Mardin 1308	Betr-i sak-ı eymen	2
216	Mülga Erzincan Hastaneleri Efradından Şükrü oğlu Ümmet, Ankara 1300	İltihab-ı mafsâl-ı eyser-i rüsu'l-kadem neticesi betr-i sak	2
217	12. Fırka Hücum Taburu 3. Bölük Neferi Halil oğlu Adil, Erzurum 1315	Betr-i said-i eymen	2
218	38. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Osman oğlu Hüseyin, Görele 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
219	3. Kolordu 1. Fırka 5. Alay Neferi Mehmed oğlu Ömer, Çal 1306	Betr-i adud-ı eymen	2
220	8. Fırka 135. Alay 3. Tabur 3. Bölük Neferi İbrahim oğlu Hüseyin, Bartın 1306	Betr-i adud-ı eyser	2
221	8. Fırka 135. Alay 1. Tabur 3. Bölük Onbaşı Mehmed oğlu Mustafa 1316	Bir tarafta betr-i fahz	2
222	17. Fırka 61. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Arif oğlu Osman, Gümüşhacıköy 1312	Betr-i sak-ı eyser	2
223	47. Alay 3. Tabur Neferi Emin oğlu Ahmed, Niğde 1311	Betr-i adud-ı eymen	2
224	8. Fırka 35. Alay 2. Tabur 2. Bölük Neferi Receb oğlu Ali, Sivas 1314	Betr-i sak-ı eymen	2
225	3. Fırka Kafkas 7. Alay 3. Tabur 1. Bölük Neferi Ahmed oğlu Muhacir Ali, Tarsus 1302	Fekk-i ulvi ve süfli lisan meüf, madğ müşkül	2
226	8. Fırka 137. Alay 2. Tabur 9. Bölük Neferi Devrin oğlu Yusuf, Çumra 1307	Betr-i said-i eymen	2
227	Seyidgazi Karcaviran Karyesi Mahmud oğlu Mevlüd 1318	Betr-i sak-ı eyser	2
228	61. Fırka 159. Alay 1. Tabur 1. Bölük Neferi Mustafa oğlu Süleyman, Zile 1310	Betr-i sak-ı eymen	2
229	69. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Mustafa oğlu Mehmed, Feke 1311	Betr-i fahz-ı eyser	2
230	15. Fırka 38. Alay 3. Tabur 12. Bölük Neferi Ali oğlu İsmail, Denizli 1307	Betr-i fahz-ı eymen	2
231	7. Fırka 8. Alay 1. Tabur 3. Bölük Onbaşı Mahmud Zeydi Karyesinden Mustafa oğlu Ali, Alaiye 1313	Betr-i fahz-ı eymen	2

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
232	Kudretli Cebel 15'likte Nefer Emir oğullarından İsmail oğlu Ahmed 1315	Betr-i fahz-ı eymen	2
233	Eskişehir Kuva-yı Milliye Süvari Efradından İzmir İki Çeşmelik Mahallesinden Ahmed oğlu Sabri 1306	Betr-i sak-ı eyser	3
234	24. Fırka 143. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Adana-Kars Çıyanlı Karyesi Ömer oğullarından İbrahim oğlu Mehmed. 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
235	61. Fırka İstihkâm Bölüğü Neferi Mehmed oğlu Kadir, Seyidgazi 1314	Betr-i sak-ı eyser	2
236	61. Fırka 174. Alay 3. Tabur 7. Bölük Yabanabad Yoğlan Karyesi Çakır oğullarından İsmail oğlu Arif 1311	Betr-i fahz-ı eyser	2
237	61. Fırka 190. Alay 3. Tabur 10. Bölük Neferi Alaca Mustafa Çelebi Karyesinden Alişar oğullarından Hasan oğlu Satılmış 1315	Betr-i adud-ı eyser	2
238	4. Fırka 163. Alay 3. Tabur 1. Bölük Kırşehir Mucur Yenice Kebir Mahallesi Ömer oğlu Hüseyin 1307	Betr-i fahz-ı eyser	2
239	6. Fırka 131. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Ali oğlu İbrahim Sinob 1313	Betr-i adud-ı eyser	2
240	4. Fırka 32. Alay 1. Tabur 2. Bölük Neferi Tosya'nın Çukur Karyesinden Osman oğlu Hasan 1314	Betr-i fahz-ı eyser	2
241	4. Fırka Hücum Taburu 3. Bölük Neferi Bolu-Çukurca Karyesi Gılacif oğullarından Halil oğlu Abdullah 1314	Betr-i adud-ı eyser	2
242	57. Fırka 37. Alay 3. Tabur 8. Bölük Neferi Isparta-Feyzullah Mahallesi Emin oğlu Mehmed 1310	Betr-i sak-ı eyser	2
243	Garp Cephesi Karargâh Süvari Neferi Bartın-Sancaktar Karyesi Karnıl oğullarından Ahmed oğlu Kemal 1314	Betr-i sak-ı eymen	2
244	8. Fırka 131. Alay 3. Tabur 11. Bölük Neferi Çaycuma Kazası Virancık Karyesi Ali Bekir oğullarından Ahmed oğlu Hasan 1314	Betr-i adud-ı eymen	2
245	15. Fırka 38. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Fatsa Epiç Sagir Karyesi Mimli Kadı oğullarından Şuayb oğlu Hamid 1316	Betr-i adud-ı eymen	2
246	18. Fırka 56. Alay 2. Tabur 6. Bölük Neferi Amasya Kışlacık Karyesi Hasan oğlu Mustafa 1315	Betr-i adud-ı eyser	2

247	1. Fırka Neferi Çerkeş Oran Karyesi İbrahim oğlu Mustafa 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
248	Gerede Kazası Mengen Nahiyesi Kuzgöl Karyesinden Selim oğlu Saim 1314	Betr-i fahz-ı eyser	2
249	8. Fırka 135. Alay 3. Tabur 9. Bölük Neferi Antalya Dükdan Karyesinden Hasan Hacı oğullarından Emin oğlu Hasan Ali 1309	Betr-i sak-ı eyser	2
250	Maraş Ahz-ı Asker Şubesinde Rüstarye Mahallesinden Zobu oğullarından Derviş oğlu Ahmed 1314	Cimcime-i izam afetzede olarak etraf-ı ulvide takallüsât	2
251	61. Fırka 16. Alay Topçu Seri Batarya Hasan oğlu Bilal Zonguldak 1315	Betr-i sak-ı eyser	2
252	5. Fırka 12. Alay 2. Tabur 2. Bölük Neferi Muğla Türk Oğlu Karyesinden Hasan oğlu İbrahim 1313	Betr-i adud-ı eyser	2
253	14. Fırka 13. Alay 3. Tabur 11. Bölük Serçavuş Antalya Elmalı Hanedanlar Karyesi Mehmed oğlu Abdurrahman 1309	Betr-i sak-ı eyem	2
254	4. Fırka Hücum Taburu 2. Bölük Araç Değirmen Karyesi Hasan oğlu Şükrü 1314	Tesmim-i mafsâl-ı rüşû'l-kadem-i eyser	2
255	Burdur'un Hacılar Karyesinden Tuzcu oğullarından Mehmed oğlu Mustafa 1313	İncimad neticesi tesmim-i mafsâl-ı unku'l-kadem-i eyser	2
256	Gaziantep Musullu Mahallesi Koca Mustafa oğullarından Mustafa oğlu Zekeriya 1308	Betr-i sak-ı eyem	2
257	15. Fırka 145. Alay 1. Tabur 3. Bölük Neferi Giresun Kolanecik Karyesi Fakı oğullarından Ahmed oğlu Niyazi 1315	Cerha-i nuha-i şevki dolayısıyla felç-i esfel-i gayr-i tam	2

Mabadi var

21 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

13 Şubat 1340 Tarihli Encümen Müdürânı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat

[Mikdar-ı Maaş]	[Unvan/İsim]	[Durumu]
705	Dersaadet Düyun-ı Umumiye Başmüdüriyeti Memurin Kısmı Ketebesinden Mehmed İhsan Efendi	Tekaüt
442	Beykoz Düyun-ı Umumiye Memur-ı sabıkı Mahmud Talat Efendi	Tekaüt
669	Düyun-ı Umumiye İdare-i Merkeziye Muhasebe Şubesi Muhasib-i Refiki Ahmed Hamdi Efendi	Tekaüt
233	Varto Posta ve Telgraf Merkezi Müdür-i sabıkı Mehmed Ali Efendi	Tekaüt
100	Vaskovan Nahiyesi Mekteb-i İptidai Muallimi Süleyman Hilmi Efendi	Tekaüt

421	Ordu Düyun-ı Umumiye Merkez Memuru Osman Remzi Efendi	Tekaüt
487	Midilli Müfettişi Salih Ataullah Efendi	Tekaüt
133	Orhaniye Kazası Nüfus Memurluğundan Mütেকait Mehmed Kemal Efendi iadeten tahsis	Tekaüt
207	Hüdavendigâr Merkez Bidayet Mahkemesi Mübaşir-i sabıkı Ömer Lütfi Efendi	Tekaüt
356	Karataş Nahiyesi Müdür-i sabıkı Cemal Efendi	Tekaüt
787	Konya Maden Mühendis-i sabıkı Mehmed Nuri Efendi	Tekaüt
675	Erzincan Umur-ı Tasarrufiye Memur-ı sabıkı Mehmed Ragıb Efendi	Tekaüt
242	Bünyan Kazası Emlak-ı Emiriye Kâtibi Ömer Efendi	Tekaüt
310	Aksedir Kazasına merbut Barla Nahiyesi Müdür-i sabıkı Mehmed Emin Efendi	Tekaüt
370	Maraş Nüfus Müdür-i sabıkı Hurşit Efendi	Tekaüt
201	Üsküdar Bidayet Mahkemesi İstintak Dairesi Ketebesinden Niyazi Efendi Ailesi	Aile
71	Çatalca Maliye Tahsildarlığından müstafi Ali Vasıf Efendi Ailesi	Aile
120	Malatya Telgraf Çavuşu Hamdullah Ağa Ailesi	Aile
80	Edirne Polis Memurlarından Mustafa Efendi Ailesi	Aile
134	Bozok Meclis-i İdare Başkâtib-i esbaki Mahmud Bey Ailesi	Aile
200	Boz Kazası Maliye Tahsildarı Muharrem Efendi Ailesi	Aile
62	Bolu Telgraf Çavuşu Durmuş Ağa Ailesi	Aile
120	Uzunköprü Rüsumat Muhafaza memurlarından Hasan Efendi Ailesi	Aile
160	Sivas Telgraf Müvezzi müteveffa Hüseyin Efendi Ailesi	Aile
55	Maraş Darülhilafe Medresesi Fıkıh ve Hadis-i Şerif Muallimi Mehmed Hayreddin Efendi Ailesi	Aile
167	Beykoz Sanayi-i Ziraiye Mektebi Muhasebe Memur ve Kâtibi Hasan Fehmi Efendi Ailesi	Aile
200	Elgü (?) Rüsumat İdaresi Muhafaza Memuru müteveffa Mahmud Efendi Ailesi	Aile
80	Uzunköprü Rüsumat Sandık Emni müteveffa Hüseyin Hilmi Efendi Ailesi	Aile
200	Herse ve Sagari Rüsumat Memuru İbrahim Edhem Efendi Ailesi	Aile
56	Uzunköprü Maliye Tahsildarı müteveffa Ömer Efendi Ailesi	Aile
160	Saruhan Ziraat Bankası Evrak Mukayyidi Abdurrahman Nafiz Efendi Ailesi	Aile
160	Müdafaa-i Milliye Muhasebat Müdüriyeti Ketebesinden Abdurrahman Nafiz Efendi Ailesi	Aile
322	Sabık Serkatibî Hasan Sabri Efendi Ailesi	Aile
120	Gemlik Rüsumat Sandık Emni Ahmed Sırrı Efendi Ailesi	Aile
209	Sultaniye Mal Müdürü Hurşid Efendi Ailesi	Aile
295	Bolu İcra Memurluğundan Mütেকait Hakkı Efendi Ailesi	Aile
83	Haleb İkinci Polis Komiserliğinden Mütেকait Hasan Fehmi Efendi Ailesi	Aile
120	İzmir'de Kâin Değirmen Dağı İptidai Muallimliğinden Mütেকait Yusuf Efendi Ailesi	Aile
421	Mülga Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi Umur-ı Hukukiye Mümeyyizi Hasan Şerif Efendi Ailesi	Aile

250	İstanbul Vefa Sultanisi Hendese Muallimi Mahmud Hilmi Efendi Ailesi	Aile
488	Mülga Divan-ı Muhasebat Ketebesinden Ahmed İzzet Efendi Ailesi	Aile
200	İstanbul Vilâyeti Meclis-i İdare Başkâtip Muavini Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
47	İstabl-ı Amire İmam-ı Evveli Hafız İbrahim Efendi Ailesi	Aile
98	İzmir Telgraf İstasyon Memuru İbrahim Edhem Efendi Ailesi	Aile
20	Van Evkaf Müdür-i esbakı Mehmed Emin Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
21	Gelibolu Rüsumat Muayene Memuru Mehmed Nuri Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
9	Eskişehir Temettu Memuru Osman Zeki Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
370	Mahkeme-i Temyiz İstida Dairesi Reisi İsmail Hakkı Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
9	Drama Tahsildarı Mehmed Şevki Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
87	Fatih Dersiamlarından Ali Alaeddin Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
70	Kalecik Kaymakamı Hazim Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
60	Fatih Dersiamlarından Hasan Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
13	İstanbul Polis memurlarından Tevfik Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
14	Sivas'ta Zile Kazası Vergi Kâtibi Münib Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
40	Antalya Kadısı Mehmed Rüşdü Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
40	Çapakçur Bidayet Mahkemesi Müstantik Muavini Mehmed Sabri Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
13	Mülga Mabeyn ibrikarlarından Hacı Ferhad Ağa Ailesi	Münakaleten Zam
49	Sığırcık Düyun-ı Umumiye Sandık Emmini Mahmud Fuad Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
412	Tarz Kaymakamı Mazhar Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
66	Karacasu Kazası Mal Müdürü Ahmed Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
101	Haleb Vergi Müdürü müteveffa Mustafa Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
4500	Ayvalık Bidayet Hâkimi Mehmed Şevket Bey Ailesi	İkramiye
1200	Çorlu Posta ve Telgraf Çavuşu Mehmed Ali Ağa Ailesi	İkramiye
2700	Edirne Sultani Fatih İnas Mektebi Muallimelerinden Hamdiye Hanım Validesi	İkramiye
162	Edirne Defter-i Hakanî Başkâtibi Ahmed Vefik Efendi	Mazuliyet
50	Mülga Hazine-i Hassa Muhasebe Kalemi Ketebesinden Bedreddin Efendi	Mazuliyet

400	Mülga Nafia Nezareti Kondüktör Mektebi Başkâtip ve Mutemedi Şecaeddin Efendi	Mazuliyet
333	Gelibolu Merkezi Koli Memuru Mehmed İhsan Efendi	Mazuliyet
500	Mülga Hazine-i Hassa müfettişlerinden Mahmud Nedim Efendi	Mazuliyet
466	Mülga Maliye Nezareti Emlak Müdüriyeti Evrak Kalemî Hulefasından Mehmed Galib Efendi	Mazuliyet
500	Nafia Heyet-i Tahririye Mümeyyizi Mehmed Namık Efendi	Mazuliyet
100	İstanbul İhracat Gümrüğü Kolcusu Abdülvehhab Efendi	Mazuliyet
200	Van Muhasebe Kalemî Mülga Aşar Kâtib-i sabıkı Ömer Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Maliye Nezareti Heyet-i Teftişîye Birinci Sınıf Ketebesinden Mustafa Vedad Efendi	Mazuliyet
200	Dersaadet Galata Telgraf Merkezi Muhasebe Memuru Mehmed Zekai Efendi	Mazuliyet

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>19 Receb 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>25 Şubat 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 60 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Dâhiliye Vekâletinden Tevarih-i Muhtelifede Vilâyata Gönderilen Karar ve Tamimlerin Sureti

01.07.1339 tarih ve 2573 numaralı karara zeyldir: İstihlastan sonra Kırk Kilise'ye gelen bir Bulgar papazının kendisine metropolit unvanını vererek bazı idari işlere karışmak istemekte ve Kırk Kilise Metropolithanesi namıyla bir mühür ve damga istimal eylemekte olduğundan bahisle Kırk Kilise vilâyetinin; papazın vaziyet-i derece-i salahiyeti hakkındaki istisfarı üzerine Adliye Vekâlet-i Celilesinden vuku bulan istilama cevaben varit olan tezkerede rüesa-yı ruhaniyenin Meclis-i İdarede bulunmalarına müsamaha edilmesi Heyet-i Vekile kararı iktizasından ise de âtiyen teessüs edecek şekle intizaren vazifeleri sarf ve ihtiyat-ı mezhebiye ve diniyelerini ifadan ibaret olan bu kabıl rüesa-yı ruhaniyenin takındıkları sıfatın lağvedilmiş olan imtiyazat-ı sabıkayı ihya maksadıyla Hükûmetle teessüs-i münasebat yolundaki müracaatlarının kabul edilmemesini muktezi olduğu işar kılınmış ise de rüesa-yı ruhaniyenin mecalis-i idareye devamlarına müsamaha eylemek fiilen bir vaz' ve mevki ihdasını temine medar ve müddeiyata sebep olacağı derkâr bulunmuş ve esasen ekser-i mahallerde gayr-i müslim anasırdan hemen birçoğu memleketimiz terk etmiş olduğundan âtiyen teessüs edecek şekle göre icabı icra kılınmak üzere rüesa-yı merkumenin mecalis-i idareye alınmamaları hakkında Dâhiliye Vekâletinin 5 Kânunuevvel 1339 tarih ve İdare-i Umumiye Müdüriyet-i Umumiyesi 4444/375 numaralı tezkeresi İcra Vekilleri Heyetinin 16.12.1339 tarihli içtimasında lede't-tezekkür vekâlet-i müşarünileyhanın teklifi muvafık görülmekle kabul edilmiştir.

Türk bayrağını hâmil sefainin Yunan limanlarına serbestçe uğrayabilmeleri zımında Yunan Hükûmetince tedabir-i lazıme ittihaz edildiği bi'l-beyan Türkiye Hükûmetinin de Yunan sefaininin Türk limanlarına serbestçe uğramaları hakkında memurin-i aidesine talimat verilip verilmediği Yunan sefaretinden mu'tâ takirde istisfar edilmiştir. Lozan'da imza edilen Ticaret Mukavelenamesinin dokuzuncu maddesinde "Türkiye, aynı hususta kendisine muamele-i mütekafilede bulunulmak şartıyla Türk sefainine tatbik etmekte olduğu muameleye müsavi bir muameleyi veya diğer herhangi bir devlete tatbik etmekte olduğu veya edebileceği daha müsait bir muameleyi diğer düvel-i âkide sefainine tatbik etmeyi taahhüt eyler." denilmekte olup her ne kadar Lozan Muahedenamesi henüz mevki-i meriyete

vazolunmamış ise de Yunan Hükûmeti ile tarafımızdan tasdik edilmiş olduğundan Hükûmet-i mezkûrenin marru'z-zikr kararına mukabeleten bizim dahi Yunan bandırasını hâmil vapurların kabotaj yapmak şartıyla limanlarımıza gelmelerine müsaade itası muvafık görüldüğü ve Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesince 1 Şubat 1340 tarihinden itibaren limanlarımıza serbestçe uğramalarına mümanaat olmaması hususunun bilumum liman rüesasına tebliğ kılındığı Hariciye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmuştur. Oraca da bu dairede muamele ifası tamamen tebliğ olunur. Sahil-i vilâyetlere ve malumat husulü zımnında diğer vilayâta tebligat icra edilmiştir.

Vürut eden muhacirleri menatık-ı iskâniyelerine sevk ve iskân ile terfiye-i halleri esbabını istikmal ve bu suretle hal-i muhaceretten mütevellit acılarını mümkün mertebe unutturarak kendilerinin memleket için bir an evvel müstahsil vaziyete isallerine matuf tedâbirin hüsn-i tatbiki elzemdir. Mübadele İmar ve İskân Kanununun madde-i hususiyesi mucibince bilumum memurin-i devlet, muhacirîn hususatının hüsn-i suretle tedviri ile mükellef olduğu gibi bir muhacirin vürudundan iskânına ve müstahsil bir hale getirilmesine kadar icrası lazım gelen muamelât bütün şüabat-ı devleti alakadar etmektedir. Alelhusus rüesa-yı memurin-i mülkiyenin işbu vezaifin hüsn-i temşiyet ve intacından mesul olmaları hasebiyle vali ve kaymakamların kendi vilâyet ve kazalarındaki muhacirlerin ahval-i umumiyeleriyle tamamen alakadar olarak bunların terfiye-i halleri için muktezi tedabirin ittihazı ve muhacirînin bulunduğu mahalleri sık sık teftiş ve onlarla yakından temas ederek temin-i iskân ve istirahatleri için bilumum vesaitten istifadeye müsaraatla netayic-i icraattan Mübadele, İmar ve İskân Vekâlet-i Celilesine peyderpey malumat itası tamamen tebliğ olunur.

Alelhum temdit ve tesis edilecek telefon hututu hakkında ber-vech-i âti nukat-ı fenniyyenin nazar-ı dikkatte tutulması icap eder:

- 1- Telefon hattı, telefon hututunun laakal on beş metre ilerisinden temdit edilecektir.
- 2- Telgraf hututunun daima muayyen bir cihetten temdit edilecek ve bir taraftan diğer tarafa geçilmeyecektir.
- 3- Esbab-ı mânia ve mücbire dolayısıyla bâlâdaki iki madde hilafına telgraf hututunu katiyen geçecek telefon hatları telgraf hututunun altından kablo teli ile geçirilecek ve telgraf muhaberatına iras-ı zarar etmesini temine ait tedabir ittihaz kılınacaktır.
- 4- Telefon hututu inde'l-icap telgraf muhaberatına amade bulunundurulacak ve teller kalın ve iyi direkler üzerine rezk olunacaktır.

Esna-yı tesiste bu hususatın temin muktezidir.

Memalik-i ecnebiyeden İran'a gidecek emtia üzerinde İran'ın arması olan şir u hurşidin bulunması icap ettiği ve Vezaret Umur-ı Hariciyeden Tahran Sefaretine gönderilen takrir-i şifahide beyan edildiği Hariciye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmuştur. Lazım gelenlere bu vecih ile tebligat icrası muktezidir.

Halk ile en ziyade temas eden ve bu itibarla vazifeleri suiistimale pek müsait olan nevahi ile karakolların hemen hiçbir teftişe tabi tutulmamakta oldukları icra edilen teftişattan anlaşılmaktadır. Binaenaleyh kaza kaymakamlarıyla jandarma kumandanlarının nevahi ve karakolların halka karşı vaziyetlerini ve mugayir-i kanun ahval vukua gelmediğini sık sık teftiş ve tetkik eylemeleri ve mülkiye müfettişlerinin esna-yı teftişte nevahi ve karakollarda bir yolsuzluğa tesadüf eyledikleri ve bu yolsuzluğun o ana kadar devamı ve duyularak haklarında takibat icra edilmemesi kaymakam ve jandarma kumandanlarının vezaif-i teftişiyelerini hakkıya ifa etmemelerinden mütevellit olduğuna müfettişlikçe kanaat husulü takdirinde kaymakam veya jandarma kumandanları haklarında takibat-ı kanuniye icrasına tevessül

edileceğinden teftiş ve tetkikin sık sık ve mükemmelen icrası ve halkın umur ve mesalihini temşiyet ve ifada azami teshilat ve muavenet ibrazının temini esbabının istikmalî tamimen tebliğ olunur.

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Hususat ve mesalih-i şahsiyelerine müteallik olarak efrat tarafından makamâta ita edilen istidanamelerin karakol kumandanları veya nahiye müdürlerine irsal ve buralardan makamât ve devair-i âidesine iadelerinde zimmet defterlerine kayıt ve işaret edilmesi dolayısıyla bazen ziyaa uğramakta bulunduğu ve zimmetle verilmemiş olmasına binaen keyfiyet-i zıyaandan mesul olacak daire veya memurun tayinine imkân bulunamayarak hukuk-ı ahalinin bu yüzden zayi olduğu Heyet-i Teftişîyece icra edilen teftişattan anlaşılmıştır. Badema makamâttan karakollara ve nahiyelere ve nahiye ve karakollardan makamâta irsal ve iade kılınacak evrakın herhalde zimmetle tevdi ve karakollarda bu evrakı kayda mahsus defterler tutulması tamimen tebliğ olunur.

İncesu kazası Ziraat Bankası Sandığı memurînin kaza-i mezkûra mülhak Karahisar nahiyesi dâhilinde vaki tevliyet arazinin ihya ve imarı için ashabına ikrazı takarrür eden mebalîğin itasını bir garaz ve maksat tahtında tavik ve aşikâr etmekte olduğu kendisine kanuna tevfiğ-i hareket etmesi lüzumu mükerreren tembih ve ihtar edildiği halde hareketini tadil eylemediği cihetle işten el çektirildiği Kayseri vilâyetinden işar edildiğinden ve hâlbuki Ziraat Bankası Nizamnamesi mucibince zürraa beş yüz liradan fazla akçe merkez Meclis-i İdaresi kararıyla bankanın murakabesi tahtında ihtiyacât-ı ziraiyeye tahsis ve sarf edilmesine mütevakkıf olup mezkûr tevliyet arazisi ashabının istikraz edecekleri mebalîği bilâ-murakabe tamamen ahz ü istifa etmek için idare-i merkeziye nezdinde vaki olan teşebbüsâtı nizama muhalefeti hasebiyle reddedilmiş ve bu takdire göre memur-ı mumaileyhin hareketi talimat ahkâmın harfiyen tatbik ve icradan ibaret kalmış olup şu hale ve banka memurlarının vezaif-i mevdualarına müteallik nevakısı görölse bile bankaca bi't-tahkik tebeyyün edecek neticeye nazaran banka idaresince muamele ifası ahkâm-ı nizamiye iktizasından bulunduğu bahisle memurun hemen işten menini mucip başkaca sebep-i idari mevcut olmadıkça bu yolda hareket edilmesi Ziraat Bankası Müdüriyet-i Umumiyesinden mu'tâ takdirde ifade edilmiştir. Oraca da bu gibi ahvalin vukuuna meydan verilmemesi tamimen tebliğ olunur.

Nahiyeler ve karakollar merakizinde icra edilen teftişatta havale edilmiş evraktan bir kısmının bilâ-kayd u muamele bırakıldığı ve bu suretle devair muamelâtının ve ashab-ı mesalih umurunun sürüncemede kaldığı ita olunan teftiş raporlarından anlaşılmaktadır. Badema vilâyetlerden kazalara ve kazalardan nevahi ve jandarma kumandanlığı vasıtasıyla karakollara irsal edilen evrak üzerine takip olunan muamele netayicinin on beş günde bir jandarma kumandanlığıyla nevahi müdürânından kaymakamlığa ve kaymakamlıktan vilâyete işarı ve her iki makamda tahrirat müdür ve kâtiplerinin açık kalan kayıtları mutarriden tetkik ve takip ve intaç eylemeleri lüzumu tamimen tebliğ olunur.

28.11.1338 tarih ve 6/2072 numaralı tezkereye zeyldir:

Türkiye Büyük Millet Meclisine vuku bulan müstediyyat meyanında doğrudan doğruya mahallî idareler ve nihayet vekâletlerce kâbil-i icra olan işlere ait pek çok müracaatlar bulunduğu için her sınıf ve tabakadan bilumum millet

için Meclisin bab-ı müracaatı küşade olmakla beraber muamelât-ı umumiyenin intizamı ve esasat-ı nizamiyenin muhafazası nokta-i nazarından herkesin istidanamesi evvela mensup olduğu veya meselenin ait bulunduğu merci ve makama tevdi eylemesi ve bu suretle intac-ı muameleye imkân bulunmadığı takdirde ancak o zaman doğruca Meclis-i Riyasete müracaat edilmesi lazım geldiği ve binaenaleyh Meclis-i Müşarünileyha Riyasetine gelecek istidallarda daha evvel makam-ı âidine ve ondan sonra da şikâyetine vekâlet-i aidesine müracaat edildiği halde hall-i mesele olunmadığı zikredildiği takdirde bu kabil istidanamelerin Meclisçe hiçbir muameleye tabi tutulmadan Makam-ı Riyasetten doğruca vekâlet-i âidesine gönderilmekle iktifa olunacağı ve Meclise gelecek müstediyyatta vekâletlere vuku bulan son müracaatların tarih ve numaralarının zikri icap eylediği ve hiçbir taleb-i şahsiyi tazammun etmeyen ve menafi-i umumiye-i memlekete taalluku bulunan ihbarnamelerle layihaların dahi aynı muameleye tabi tutulacağı, ancak menafi-i umumiye ve mesail-i vataniye müteallik ihbarnamelerin pek müstacel ahvalde vekâlet-i âidesine verilmekle beraber bir suretinin de Meclis Riyasetine takdimi ve bu takdirde suretinin hangi vekâlete verildiğinin de Meclise gönderilen nüshada işarı iktiza eylediği ve usul-i ânıfeye tevfikân suret-i nihayede Meclise gelecek ihbarname, istidaname ve layihalar ile merbutatına nizamname-i mahsusuna tevfikân tabi olacağı pulların âdem-i ilsakı takdirinde işbu muharreratın hıfz ve iptal ve keenlemyekûn addolunacağı ve vekâletlerden ve doğruca Meclise muhabereye salahiyyet olan makamât-ı saireden başka bilumum memurin ve mensubin-i Hükûmetin imzalarıyla Meclise vuku bulacak müracaatların mahiyetine göre şahsi istidaname, ihbarname veya layiha addedilerek o suretle muameleye tabi tutulacağı Meclis-i Müşarünileyha Riyaset-i Celilesinin işarına atfen 28.11.1338 tarih ve 6/2072 numaralı tezkere ile tamim edilmiş idi. Hususat ve esasat-ı mezkûrenin halkın sem'-i ittlâına temin-i isali zımında tamimen tebligat icrası ve keyfiyetin gazetelerde neşredilmesi son zamanlarda tebligat-ı mezkûre hilafına müracaat vuku bulmakta olduğu hakkındaki Meclis-i Müşarünileyha Riyaset-i Celilesinin işarı üzerine tekrar rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Beşinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Riyaset-i Celileye

Heyet-i Umumiyyeden Müdafaa-i Milliye ve Adliye encümenlerine müştereken havale buyurulup, mütareke bidayetinde vatanın emr-i müdafaası maksadıyla ika edilen ceraim hakkında Heyet-i Umumiyyeye buna müteferri olarak verilen tadil takrirıyla birlikte kanun-ı mezkûr müşterek encümende bi't-tetkik şekli-i âtide tespit edilmiş olmakla Heyet-i Umumiyyeye arz olunur.

Madde 1- Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 21 Teşrinievvel 1334 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 1 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubini taraflarından ika edilmiş olan ve memurin-i resmîye-i devlet taraflarından müdafaa-i memleket uğrunda ihtiyar olunmuş bulunan efal ve harekât cürüm addolunmaz. Bunlar hakkında takibat icra edilemeyeceği gibi evvelce mahkûm olarak mahpus bulunanlar varsa derhal tahliye olunurlar.

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından mücadele-i milliyenin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlas-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzattan dolayı herhangi bir şahıs tarafından ikame olunacak hukuk dâvalarını hükkâm istimadan memnudur.

Madde 3- İşbu kanun tarihi-neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

Adliye Encümeni Reisi: Mahir

Mazbata Muharriri: İkinci maddeye muhalifim, Abidin

Adliye Encümeni Kâtibi: Birinci maddenin iki noktasma ve ikinci maddeye tasrih edeceğim nokta-i nazardan muhalifim. Dersim, Feridun Fikri

Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi: Ali

Mazbata Muharriri: Mehmed Arif

Aza: Süreyya

Aza: Birinci maddenin bir hükmüne muhalifim. Yusuf Kemal

Aza: Refik

Aza: Birinci maddeye muvafık ikinci maddeye muhalifim. Mustafa Feyzi

Aza: Şefik

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Aza: Ali Rıza

Aza: Yusuf Ziyaeddin

Aza: İkinci maddeye muhalifim. Mustafa

Aza: Lazistan, Ahmed Fuad

Aza: Madde-i kanuniyenin bazı fıkralarına muhalifim. Antalya, Rasih

Reis - Efendim! Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Hukuk-ı şahsiye nasıl olur, efendim?

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! Mukaddema Meclis-i Âlinize Adliye Encümeniniz tarafından takdim edilmiş olan ve Mondros Mütarekesinden itibaren bazı telâkkiler ile affi mutazammın olan madde-i kanuniyenin Heyet-i Celilenize; Adliye Encümeni ile Müdafaa-i Milliye Encümeni tarafından müştereken tetkikini, birçok tadilâtla beraber tasvip etmişti. Müsterek encümeniniz mevadd-ı kanuniyeyi tetkik ve huzur-ı âlinizde kıraat olunan şekilde tespit etti. Ancak, tanzim edilmiş olan mazbatanın tetkikinden müsteban olacağı veçhile, kıraat olunan şekil; müşterek Encümenin ekseriyetini teşkil eden azanın tensip ettikleri şekildir. Biraz sonra ekalliyet tarafından da bahsedilecek bazı kuyudat bittabi Heyet-i Muhteremenize arz olunacaktır. Müsterek Encümeninizin tanzim etmiş olduğu şu mevadd-ı kanuniyenin her birisinde mevcut olan fıkraatı, müsaade buyurursanız birer birer izah edeyim: Fıkranın birincisi (Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 21 Teşrinievvel 1336 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 13 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında affi lâzım gelen veyahut fiil-i cürüm addedilmesi lâzım gelen ceraimin affedilmesi hakkında bir tarih tespit ediyor.) İkincisi: (Müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezeler kumandan ve mensubini tarafından ika edilmiş olan) diye affolunacak zevatın kimlerden tereküp ettiğini gösteriyor. Üçüncü fıkrası ise: “Memurin-i resmiye-i devlet tarafından müdafaa-i memleket uğrunda ihtiyar edilmiş bulunan bu gibi efal ve harekât cürüm addolunmaz.” diye memurin-i resmiye-i devlet dahi bu gibi cürümlerin mürtekibi ise onların hakkında da takibat-ı kanuniye yapılmayacağını bildiriyor ve bunlardan takibat-ı kanuniye neticesinde mahkûm veya mahpus olanlar varsa derhal tahliye-i sebil olunacaklarını tazammun ediyor.

İkinci madde ise doğrudan doğruya hukuk-ı şahsiyeye aittir. Encümeninizin ekseriyeti, işbu mevadd-ı kanuniyeyi tespit ederken “Bu efalin ikâma saik olan hal neden ibarettir?” diye tetkikat icra etti ve bunda gaye doğrudan doğruya memleketin istihlası olduğundan dolayı bu husustaki fiilin, cürm-i kanuni addedilmemesini nazar-ı itibara aldı ve madde-i kanuniyeyi Heyet-i Celilenize şu şekilde arz etti. Gayet büyük bir inkılâbın yani Türk Devleti'nin tesisi uğrunda yapılmış olan efalde af buyurunuz efendim hiçbir maksad-ı cürmî olmadığı yani tarifat-ı kanuniye dairesinde bu efal için bir mahiyet-i cürmiye olmadığını ekseriyetle kabul ettik. Bu vesile ile müsaade buyurursanız ekalliyetin

de nokta-i nazarını arz edeyim. Yani Muvazene-i Maliye Encümeni ekalliyetin zabitanı zammiyat hakkındaki fikrini Heyet-i Celileniz nasıl mazbatalarından dinlemişse bendeniz de o teamüle istinaden arz edeceğim. Şayet müsaade buyurmazsanız arz etmeyeyim. (Devam sesleri) Müşterek Encümen kanunun ikinci maddesini ise, madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen müddet zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehzattan dolayı herhangi bir şahıs tarafından ikame olunacak hukuk dâvalarını, hükkâm istimadan memnudur. Şeklinde tespit etmiştir.

Adliye Encümeni, mukaddema Af Kanununun Encümene takdim edildiği vakitte ve bilahare Müdafaa-i Milliye Encümeni ile müştereken akdetmiş olduğu içtimalarda bu hukuk-ı şahsiyeye dair olan bahsi iyice tespit edebilmek içindir ki, her iki celsesinde gerek Maliye ve gerek Müdafaa-i Milliye Vekilleri ile beraber müzakere yapmıştır. Müdafaa-i Milliye Vekâleti şimdiye kadar Kuva-yı Milliye mensubini hakkında muhtelif eşhas ve müessesat tarafından vuku bulan mutalebatını muayyen şekil ve muayyen takrirler dâhilinde bir suret-i tavsiyeye raptetmiştir. Bu da ellerinde mazbatalar bulunan zevat, bu mazbatalarının Kuva-yı Milliye mensubini tarafından ahz olunduğunu tespit ettikleri takdirde Müdafaa-i Milliye Vekâletinin ita emriyle Maliye Vekâletine gidiyor ve Maliye Vekâleti tarafından tesviye ediliyor. Şimdi bunların haricinde kalması mutasavver bulunan birtakım hukuk-ı şahsiye mesaili vardır ki, bu hukuk-ı şahsiye mesailini, hükkâmın istimadan memnu olduğuna iki encümen karar vermiş ve keyfiyeti bu madde-i kanuniye ile tespit etmiştir. Diğer iki madde ise şekle ve teamüle aittir. Meclis-i Âli hakemdir, istediği şekilde halleder.

Tevfik Fikret Bey (Konya) - Abidin Beyefendi! Hükkâmı, bu gibi dâvaları istimadan menediyorsunuz. Fakat herhangi bir fil-i memnuun, menafi-i âliye-i vataniyeye matuf olduğunu hangi makam takdir edecek? Herhalde bir makam lâzımdır ki, o fiilin icrasında menafi-i vataniye olduğunu takdir etsin. Onu kim takdir edecektir?

Abidin Bey (Saruhan) - Beyefendi! Evvelce arz ettiğim gibi Heyet-i Celile müsaade buyurmuş olsaydı ekalliyetin nokta-i nazarını da arz edecektim. (Dinliyoruz, sizi kim men etti sesleri)

Abidin Bey (Saruhan) - Şimdi efendim! Ekalliyetin, lâyiha-i kanuniyenin Heyet-i Umumiyesi ve maddelerin muhtelif fıkara hakkında bazı nokta-i nazarı vardır. Onları arz edeyim. Bir defa, birinci madde-i kanuniyedeki nokta-i nazar-ı firakında diyorlar ki “İşbu ceraim yahut efal, ika edilmiş olduğu zaman cari olan kanun, Hükûmet-i Milliye'nin devam etmiş olduğu zamanlar zarfında bir madde-i kanuniye ile ilga edilmemiş olduğu içindir ki; bu fil, bir cürümdür.” Hâlbuki biz bu fili, cürüm addedemeyiz. Bu fil-i cürmiyi kabul ettiğimiz zaman, onları affederiz. İşte, bu ekalliyetin nokta-i nazarıdır. Ekalliyetin ikinci nokta-i nazarı ise; müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan, efrat ve mensubini tarafından ika edilmiş diye tespit edilmiş olan fıkrayı “müdafaa-i memleket uğrunda ika edilmiş” şeklinde tedvinini istemiyorlar ve bununla diyorlar ki:

Ancak ve ancak müdafaa-i memleket gayesiyle yapılmış olan efal, cürüm addolunmaz. Ekalliyetin fikrinin üçüncüsü ise; mevad-ı kanuniyenin ikincisine taalluk ediyor ki, doğrudan doğruya bey arkadaşımızın sorduğu sualın aynıdır. Diyorlar ki, siz harfî kanun ve hak ile hükkâmı alehtlak hukuk-ı şahsiye dâvasını isitima etmekten menediyorsunuz. Çünkü hukuk-ı şahsiye dâvasını refetmek, ne Meclis-i Âlinin salâhiyeti dâhilindedir ne de hiçbir kimsenin. Hiçbir kimsenin bu hukuk-ı şahsiye dâvasını, ortada mevcut iken, refedemez. Efendim! Alehtlak birisi mahkemeye müracaat etse müdevvenat-ı kanuniye mucibince herhangi hâkim bu suretle vukua gelecek olan o dâvayı dinlemek mecburiyetindedir. Fakat arz etmiş olduğum gibi Encümenimizin ekseriyeti fevkalâde halat karşısında yüksek bir inkılâbı tevhit etmiş olan bu zevatın ika etmiş oldukları efal; kast-ı cürmileri meşru olan efaldır ki bundan mütevellit hukuk-ı şahsiyenin âdem-i istimaını kabul ediyor. Diğer bir nokta-i nazar daha vardır ki...

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Kesesini doldurmuş ise...

Abidin Bey (Devamla) - Sonra ekalliyetin bu bahiste hukuk-ı şahsiye bahsinde diğer bir nokta-i nazarı daha vardır ki bu da; efrat tarafından, Kuva-yı Milliye mensubini tarafından vuku bulan mehzatın bu fevkalâde inkılâp karşısında Hükûmet tarafından tesviye edilmesi münasip olacağı şeklindedir. Binaenaleyh buna bendenizden daha ziyade Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleriyle Maliye Vekili Beyefendi cevap vereceklerdir. Evvelce arz ettiğim nokta,

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 4

ekseriyetin nazarıdır ve şimdiki şekildedir. Binaenaleyh bu hususta hakem olacak ve ihtilâfatı halledecek Heyet-i Celiledir.

Ali Rıza Bey (Kırşehir) - Abidin Bey! Hukuk-ı şahsiyenin affi hususunda Meclisin, efrat üzerinde velayeti var mıdır?

Abidin Bey (Devamla) - Yoktur efendim. Bendeniz encümenin ekseriyetinin nokta-i nazarını arz ediyorum. Belki bendeniz de muhalif kalanlar arasındayım.

Ali Rıza Bey (Kırşehir) - Efrat üzerinde kabil-i tatbik olabilir mi? Kabul etsen de kabiliyet-i tatbikiyesi olmaz.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Ekseriyetin nokta-i nazarını dinlemek isteriz Reis Bey!

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendiler! Adliye Encümeninin (Gürültüler) zaten arkadaşlar! Madde ile Heyet-i Umumiyesi birdir. Heyet-i Umumiyesini hepimiz kabul ediyoruz. Bunda ihtilafımız yoktur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Hepimiz kabul etmiyoruz.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Mesela bendeniz kendi hesabıma bazı arkadaşlarımın fikrinden aldığım zübdeye göre söylüyorum. Bunun Heyet-i Umumiyesini tabii kabul edeceğiz. Çünkü vatanın selâmeti namına yapılmış olan birtakım harekâta taalluk ediyor. Böyle birtakım kahramanların hapishane köşelerinde inlemesine hiçbirimizin vicdanı razı olmaz. Bunlar; milletin, devletin selâmetini temin etmiş ve bugün bizi sayelerinde bu mazhariyete nail etmiş kimselerdir. Bunu nazar-ı dikkate almak onların hukukunu düşünmek, vazifemizdir. (Bravo sedaları) Şimdi, arkadaşlar; bizim düşündüğümüz başlıca üç noktadır. Bunu Muhterem Mazbata Muharririmiz Abidin Bey kısmen ifade buyurdular. Bendeniz de üç noktaya temas ederek maruzatımı ifade edeceğim. Evvelâ Adliye Encümeni ekseriyeti hemfikir olan arkadaşlarımız, üç noktaya işaret ediyorlar. Diyorlar ki alelîtlak Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine, Kuva-yı Milliye mensup olanların irtikâp etmiş oldukları ve cürm-i adi mahiyetinde bulunan fiillerini dahi affediyoruz. Hâlbuki bizim fikrimizce yalnız bu uğurda yani selâmet-i memleket namına yapılmış olan cürümleri affedilmelidir. Yoksa bu tarihten mukaddem Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine mensup olan lalettayin bir adam meselâ, musâlahayı Meclis-i Âlinin tasdikinden üç gün evvel gitmiş, bir adam öldürmüş... Bunu affedebilir miyiz? Tabii affedemeyiz. Efendiler bendeniz arkadaşlarımın, yani müşterek Encümenin ekseriyetinin kabul ettiği şekle göre Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine mensup olan bir fert Meclis-i Âlinizin musâlahayı kabulünden üç gün evvel gitmiş bir adamı vurmuş veyahut bir kızın ırzına geçmiş... Bu da affolunacak!

Mehmed Bey (Biga) - Müdafaa-i vatan için mi?

Feridun Fikri Bey (Dersim) - İşte buyurduğunuz nokta... Biz diyoruz ki Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ve saire tarafından memleketin selâmeti nokta-i nazarından yapılmış olan ceraimi affedelim. Nitekim hukuk-ı cezamızda ve tarih-i hukukumuzda bunun misali vardır. 8 Ağustos 1325 tarihinde yapılmış olan bir kanun ve o kanunun bir madde-i munzaması vardır: (İlân-ı Meşrutiyetten 31 Mart 1325 tarihine kadar) ki, tabir aynen budur ve kanun yanımdadır. (Teyid-i Meşrutiyet emrinde vuku bulan ceraim takibat-ı kanuniyeden muaftır.) diyor. İşte o kanun (Teyid-i Meşrutiyet emrinde) diyor, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, memurları, askeri falan demiyor, hiçbir şey karıştırmıyor. Diyor ki: (Teyid-i Meşrutiyet emrinde vuku bulan ceraim takibat-ı kanuniyeden muaftır.) Bizim Adliye Encümeninin ekseriyetinin de nokta-i nazarı bu noktayı ifade ediyor, yani affedelim diyor. Efendim! Af değil, zaten o adamların harekâtı ulvidir, ancak ifade-i kanuniyeye uydurmak lâzım gelir. Binaenaleyh birinci nokta-i nazarımız budur: Biz diyoruz ki, nasıl ki 8 Ağustos 1325 kanunu, teyid-i meşrutiyet emrinde vuku bulan ceraim diyorsa Meclis-i Âli'de (maksad-ı milliyi istihsal uğrunda irtikâp edilmiş olan ceraim erbabı muaftır) diyelim. İkinci nokta, Kuvayı Milliye mensuplarının yani kurtarmak istediğimiz zevat-ı muhteremenin ki, bu tabiri ruhumun bütün samimiyetiyle söylüyorum; menafiini sıyanetten düşündüğümüzdür. Birinci noktayı, devletin menafii noktasından, ikincisini de bu adamcağzı menafi-i hususiyesinin bir hataya düşmesi ihtimali üzerine düşündük. Çünkü eğer efal ve harekât diyecek olursak yarın mürur-ı eyyam ile Meclis-i Âlinizin şu anda izhar etmekte olduğu hissiyat-ı necibeyi bilmeyen ve zabıtları da takip etmemiş olan herhangi bir müddei-i umuminin meselâ Trabzon veya Kastamonu'nun bir kazasında hataya düşmesi ihtimali

vardır. Recep Beyefendi'nin geçen buyurdukları gibi, bunlara mücrim diyenler mücrimdir; biz onlara mücrim demek istemeyiz. İstemeyiz ama (Kuva-yı Milliye mensup olan kimselerin irtikâp etmiş oldukları efal muafıdır.) diye bir ifade karşısında yarın herhangi bir müddei-i umumi tereddüde düşebilir, der ki; evet, sizin efal ve harekâtınız cürüm değildir. Fakat sizin irtikâp etmiş olduğunuz -meselâ bir adamı vurmuş- bu hareket hakkında bir Af Kanunu yoktur der. Şimdi Adliye ve Müdafaa-i Milliye Encümeninin müştereken vermiş olduğu bu layiha-i kanuniye ile bu adamcağızları kurtaramazsınız. Yani ben, bir avukat buluyorum. Benim elime müşterek Encümenin bu metni geçse, ben bu adamın hukukunu müdafaadan âciz kalırım. Çünkü der ki; ceraim affedilmemiştir. Alelade Kuva-yı Milliyecilerin yaptığı efal ve harekât affedilmiştir. Efal ve harekât cürüm değildir der. (Çok doğru sesleri) Yani böyle bir vaziyet ve manzara karşısında kalabiliriz. Onun için gayet necip hissiyatla meşbu olan arkadaşlarımla nazar-ı dikkatini celp ederim. Sıyanet etmek istediğiniz kimselerin -sözüm zapta geçsin- neticede aleyhine geçecek hususât çıkar, binaenaleyh Heyet-i Celilenize bu husustaki efkârımı arz ediyorum. Tahazzür edilmesi lâzım gelir.

Vehbi Bey (Karesi) - Kanundaki, mevkuf olanların tabirinin manası kalmaz, işte onu düşünmeliyiz.

Feridun Fikri Bey (Devamla) - Üçüncü noktaya gelince; o da ikinci maddeye müteferridir. Biz diyoruz ki alehlîtlak hiçbir devlet Bolşevik olmamak şartı ile hukuk-ı şahsiyeyi affedemez.

Bendeniz; bazı zevatın hukuk-ı şahsiye hakkında yürüttüğü mütalaâtı, hiçbir eser-i hukukiyede görmedim ve yoktur. En mühim bazı zevat-ı kiram da böyle söylüyorlar. Yapsak, yapsak -ki hukuk-ı ceza kitapları bunu kabul etmiştir- bazı menafî namına yapıldığından dolayı devlet, hukuk-ı şahsiyeyi takabbül eder ve mutâ olur. Bu efal, memleketin selâmeti namına yapıldığından devlet onların tazminini takabbül edebilir ve sarahaten hukuk-ı ceza kitaplarında meselâ: “Graron”un Hukuk-ı Ceza kitabında bu sarahaten mevcuttur, muharrerdir. Selâmet-i devlet ve memleket namına bir cürüm vuku bulursa o cürümden mütevellit hukuk-ı şahsiyeyi devlet, selâmet-i âmme namına takabbül edebilir. Bizim üç esasımızı bendeniz Heyet-i Celilenize arz ettim. Bu bapta da takrir vereceğim; rey ve karar Heyet-i Celilenizindir.

Reis - Halid Bey Kastamonu! Buyurunuz.

Halid Bey (Kastamonu) - Sarfinazar ettim.

Süreyya Bey (Karesi) - Efendiler Heyet-i Celilenize takdim edilen ve yine Heyet-i Âliyyenin bundan evvelki bir müzakeresi esnasında verilen takrirlere ittibaan Adliye ve Müdafaa-i Milliye encümenlerinin iştirakleriyle ikinci defa hadde-i tetkikten geçirilmiş olan şu lâyiha-i kanuniye, haddizatında memleket ve milletin istiklâl ve istihlâsını temin için çalışan ve nasıl bir zamanda çalıştığı ve bu mesaisi neticesinde muntazam millî ordunun teessüsüne ne kadar müessir bir surette yegâne amil olduğu herkesin malûmu olan Kuva-yı Milliye mensubîni diye telhis edilebilecek zevatın birinci madde de muharrer iki tarih arasındaki zaman zarfında ihtiyar etmiş oldukları efal ve harekâtın felsefe-i ceza ve hikmet-i ceza nokta-i nazarından cürüm addedilip edilmeyeceğini tetkik ile neticelenmiştir. Yine Heyet-i Celilenizin bundan evvelki müzakerat esnasında tecelli eden tezahürat ve temayülâtından mülhem olan bu nokta-i nazar, tamamen Heyet-i Celilenizin kabulüne daha evvelce mazhar olmuş bir nokta-i nazardır. Adliye Encümeni, bu madde-i kanuniyeyi evvelce yalnız olarak; düşünmüş ve orada

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

memleket ve milletin istiklâl ve istihlâsını temin için çalışan Kuva-yı Milliye mensubininin muayyen iki tarih arasında kalan bir zaman zarfında ika etmiş oldukları efal ve harekâtın, tarih ve suret-i ikâi itibariyle ve o zamandan hükümler olan kanuni nokta-i nazara göre cürüm telâkki edilebilecekleri, cürüm addederek madde-i sabıkada af tabirini istimal etmişti. Bilâhare Meclis-i Âli; memleketin, vatanın her bucağında yapılan kanlı, vahşi baskınlar ve akınlar içerisinde devletin tamamen inhilâl ettiği ve ordunun bir anka gibi mahiyete munkalip olduğu bir zamanda yüreklerinden kaynakayan millet ve vatan aşkıyla meydan-ı mücadeleye atılan bu kahramanların, devletsiz ve hükûmetsiz

bir sahada ancak milleti, vatanı ve namus-ı milliyi kurtarmak için mesai-i mücahede-kâranelerinde ihtiyar etmiş oldukları maksad-ı harekâtın o zaman hakiki bir devletin muamelâtını tanzim eden ve taht-ı tekeffüle alan ahkâm-ı cezaiye bulunmadığından dolayı o zamana göre bir madde-i kanuniye ile tespiti lâzım geleceğini düşünmüş ve onların bir cürüm addedilemeyeceği kanaatini izhar etmişti. İşte o kanaatten ve o arzu-yı umumiyeden dolayıdır ki müşterek Encümen bu nokta-i nazardan dolayı bu defa maddede cürüm kelimesini kullanmamış ve o harekât-ı vakıayı cürüm teşkil edecek bir mahiyette bulmamıştır. Ve cidden istihlâs ve istiklâl mücadelâtı, İzmir istirdadı ile neticelendikten yani maddi bir surette tekemmül ettikten ve neticeye vasıl olduktan sonra teessüs eden millî Hükûmetin, millî Devletin yüksek mehakiminin kısm-ı azamından çıkan mukarrerat da bu birinci maddede mündemiç olan manayı ve nokta-i nazarı kabul ve teyit eder mahiyette birçok ilamat ile teyit etmiştir. Türk hükkâmı bu kabîl efali, cürüm addetmek doğru olmadığını ve cürüm addedilmemesi lâzım geldiğini ahkâm-ı müttehize ile kabul ve ispat etmiştir. İnde'l-hace Heyet-i Celilenize memleketin muhtelif cinayet mahkemelerinden sudur edip Mahkeme-i Temyizce de mazhar-ı tasvip olmuş böyle beş, on, on beş, yüz ilâm gösterebilirim. Bu maruzat-ı mütekaddemeden sonra müsaade buyurursanız birinci maddeyi bir defa daha sathice tahvil etmek isterim. Efendiler birinci madde ile diyoruz ki: 21 Teşrinievvel 1334 ve 13 Ağustos 1339 tarihleri arasında sıkışıp kalan müddet zarfındaki Mücahede ve Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği zamanda, maddede muharrer ve ancak (müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teessüs ve teşekkül etmiş olan her nevi cemiyat ve heyetlerle müfrezelerin kumandan, efrat ve mensubini tarafından ika edilmiş olan ve memurin-i resmiye-i devlet tarafından müdafaa-i memleket uğrunda ihtiyar edilmiş bulunan efal ve harekât cürüm addedilemez.) ibaresi vardır. Efendiler burada maksut eşhası ikiye taksim ediyoruz. Meclis zabıtlarının kanunu tatbik edecek olan memurlar nazarında mühim ve müessir olacağı mülâhazası serdedilmiş olduğu ve bu da mühim bulunduğu için şu tahlile mecbur oldum. Bunların birincisinde doğrudan doğruya istiklâl-i vatan ve istihlâs-ı memleket gayesiyle teşekkül etmiş olan cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan, efrat ve mensubini tarafından bilâkaydüşart, yani uğrunda ve zımnında gibi birtakım takayyüdatın kabulü bu mücahitleri afkâr bir nokta-i nazardan uzak bulundurur gibi bir mülâhaza ile ihtiyar edilmemiştir. İkincisi de yine aynı maksatla teşekkül etmiş cemiyetlerle birlikte veyahut onların harekâtını tesri ve teshil eder mahiyette (Memurin-i devlet tarafından müdafaa-i memleket uğrunda) kaydı ile takyit edilmiştir. İka edilmiş olan efal, harekâttan sonra gelen (uğrunda) kelimesi ancak memurin-i resmiyeye matuftur. Bundan evvel geçen zevata uğrunda, zımnında, maksadıyla gibi bir kayıt konulmamıştır ve konulmaması da maksad-ı asliye ve Heyet-i Celilenizin bundan evvelki celsede gösterdiği arzuya, tamamıyla izhar buyurduğu iradeye münafi olur. Burada encümenin nokta-i nazarı memurin-i resmiye-i devlet, silâh-bedest olarak bu mücadeleyle iştirak etmedikleri, sıkışık, mücbir ahval altında ale'l-fevr bazı harekâtın ihtiyarına mecbur olmayacakları mülâhazasını nazar-ı itibara alarak bunlar için herhalde istihlâs ve istiklâl-i vatan ve millet (uğrunda) kelimesi kaydı konmuştur. Efendiler bu kabîl efal ashabı hakkında (takibat icra olunamayacağı) cümlesinin konulması o kabîl efalın cürüm addedilmemesinden mütevellittir. Yoksa Kuva-yı Milliye mensubininin muayyen zaman zarfında ihtiyar etmiş oldukları efal ve harekât için takibat icra olunamayacağı cümlesini koymazsak veyahut uğrunda, zımnında maksadıyla gibi bir kayıt koysak bu muhterem mücahitlerin Heyet-i Umumiyesinin bir defa takibata duçar olmalarını, devair-i istintakiyeden ve mehakimden geçmelerine zaruret hâsıl olur ki o zaman Meclis-i Âlinin “af” kelimesiyle bu efalın cürüm addedilmemesi hususunda istihdaf ettiği maksat ve izhar buyurduğu arzu husul bulmazdı. Binaenaleyh birinci madde tamamen Heyet-i Celilenizin bundan evvelki müzakerede maddeten izhar buyurduğu irade-i âliyyeye ittibaan tespit edilen bir metindir. İkinci maddeye gelince; ikinci madde tamamen mukayyettir. Diyoruz ki, efal ve harekâtı cürüm addedilmeyen şu eşhas tarafından efal ve harekâlarından istihdaf ettikleri gaye-i mübecceleyle vusul için efrat yedinden almış oldukları eşya, nukut vesairenden dolayı hukuk-ı âdiye dâvası yapılırsa mehakim-i hukukiye işbu dâvayı istima etmeyecek, hükkâm istimadan memnudur. İkinci madde böyledir. Fakat efendiler istimadan memnuiyet kaydı aff-ı umuminin hukuk-ı şahsiyeye ait olamayacağı mülâhazasından mütevellittir. Ancak birinci maddedeki efal ve harekâtı, cürüm addedilmeyen zevat, bittabi mehuzatı, memleketin istiklâl ve istihlâsı maksad-ı mübeccele ile yapmış olacakları ve o zaman devlet ve Hükûmet müesseseleri ve teşkilât-ı resmiye mevcut olmadığı cihetle millî müfrezelerin, mücahidîn zümrelerinin iâşe, ilbas, levazım ve teşhizat-ı sairelerinin temini için kendilerine bir merci bulunmadığından dolayı bunlar bazı mehuzat yapmış olduğundan, bunlar hakkında ikame edilecek deaviden dolayı kendilerinin uzun müddet takibat görmemelerini temin için yapılmıştır. Şayet -varid-i hatır olacağı veçhile- bu mücahidîn denilen eşhas,

o zamanki sıfat-ı mübeccelelerini suiistimal ederek, mücahitlik unvanını suiistimal ederek şahsi menfaatlerini temin için bir şey almışlarsa bunlar efradın hukuk-ı mukaddese-i şahsiyesini teşkil edeceğinden bunlar hakkında bir af bir âdem-i istima-ı dâva gibi bir mesele hiçbir vakit hukuki olamayacağından dolayı bu maddeye bir kayıt konmuştur. Bu kayıt bu mülâhazayı korumuştur. Başka bir nokta kalmamıştır, madde şöyledir: “Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzat...” deniliyor. İşte efendiler bu maksattan gayrî bir sebep ve suretle vaki olan mehuzattan dolayı mutazarrır olanların bu kayda istinaden mahkemeye gitmelerine ve mehakimin dâhi bu kabîl deavi-i hukuk-ı şahsiyeyi istima etmesine mâni yoktur. Bu memnuiyet olmayınca hukuk-ı şahsiye için Meclis-i Âlinin nokta-i nazarına münafi bir kayıt konulmuş değildir. Maksad-ı asli-i mübeccelin hilâfında bir nokta-i nazar tespit edilmiş demek değildir. Mücahit Ali müfrezesi, için falan yerden beş koyun almış ve müfreze bunu yemiş, bu beş koyun kimin olursa olsun sahibi dâva edemez ve hükkâm bunu böyle bir dâvayı istima edemez, hükkâm istimadan memnudur. Fakat efendiler! Zeyt falan adamdan beş koyun almakla beraber, beş bin lira da falan adamdan sırf şahsı için almış ise; işte ondan dolayı, beş bin liradan dolayı bu şahıs dâva eder ve mehakim de istima eder. Bu madde ile mademki bu kapı açıktır. Menfaat-i şahsiye için olan mehuzattan naşı bu kanunla hukuk-ı şahsiye iptal olunmamıştır. Hukuk-ı şahsiyeden dolayı efradın hakkına taarruz ve tearuz eder bir mahiyette hüküm iltizam olunmamıştır. Binaenaleyh kanunun Heyet-i Umumiyesinin kifayet-i müzakeresiyle maddelere geçilmesini rica ediyorum. (Kâfi sesleri)

Mehmed Emin Bey (Karahisar) - Efendim! Bir şey arz edeceğim: Müsaade ederseniz maddeleri yazalım.

Reis - Efendim kifayeti müzakere takriri var okuyacağız:

Riyaseti Celileye

Müzakere kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif ederim.

31 Teşrinievvel 1339

Karesi Mebusu

Hulusi

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Riyaseti Celileye

Heyet-i Umumiyesinin müzâkeresi kâfidir. Maddelere geçilmesini teklif ederim.

Yozgat

Süleyman Sırrı

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Kabul, ret sesleri) Kifayet-i müzakere kabul edilmiştir! On dakika teneffüs etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

İkinci Celse

Reis: Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi

Kâtipler: Vasfı Bey (Saruhan), Ragıb Bey (Zonguldak)

Reis - Efendim! Celseyi açıyorum, maddeleri okuyacağız, rica ederim! Lütfen biraz sükûneti muhafaza ediniz!

Madde 1- Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 21 Teşrinievvel 1334 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 1 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubîni taraflarından ika edilmiş olan ve memurin-i resmiye-i devlet taraflarından memleket uğrunda ihtiyar olunmuş bulunan efal ve harekât, cürüm addolunmaz. Bunlar hakkında takibat icra edilemeyeceği gibi evvelce mahkûm olarak mahpus bulunanlar varsa derhal tahliye olunurlar.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - 1 Ağustos yanlıştır. 11 Ağustos olacaktır. Tashih etsinler! 1 Ağustos'ta Meclis münakit değildi.

Reis - Rica ederim efendim, bir kere kanunun aynen yazınız; bilahare müzakeresinde tashih edilir.

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzattan dolayı herhangi bir şahıs tarafından ikame olunacak hukuk dâvalarını hükkâm istimadan memnudur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

Reis - Efendim! Birinci maddenin müzakeresine geçiyoruz. (Birinci madde tekrar okundu) Söz Receb Bey'indir.

Ali Süruri Bey (Karahisar-ı Şarki) - Reis Bey! Tarih-i tasdikin tashihi lazımdır.

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Tarih-i tasdiki 12 Ağustos'tur.

Receb Bey (Kütahya) - Efendim! Takdir-i acizaneme nazaran müşterek Encümen tarafından yapılan bu madde, maksadı temin edebilecek bir şekilde tedvin edilmiştir. Yalnız çok mühim addettiğim bir noktası vardır; kanunun ilk müzakeresi esnasında bu nokta-i nazarımı arz etmiştim. Onu tekrar ederek bu madde hakkında bir takrir takdim edeceğim. Efendim! Birinci maddede gösterilen müddetin mebden ve müntehası biraz geniş tutulmuştur. Bunda mahzurdan ziyade fayda olduğuna kaniyim; bu nokta muvafıktır. Bu kanunun birinci maddesindeki harekâtı cürüm addetmemek faydasından müstefit olacakların kimler olacağı da zann-ı âcizaneme göre lâzım olduğu vuzuhla tarif edilmiştir. Sonra bu muhterem Mücadele-i Milliye fedakârlarının mahpustan kurtulmalarını temin edecek en kuvvetli hüküm ve en milli manasıyla -böyle ifade edeceğim- konmuştur. Yani mevcudiyet-i milliyeyi, bünyan-ı milliyi vücuda getirenlerin hareketlerinin cürüm addedilmemesi esası Encümende kabul edilmiştir; bu da muvafıktır. Yalnız çok mühim gördüğüm bir mesele vardır ki, işte bunun tadilini teklif ediyorum. Maddenin bilmem kaçınıcı cümlesindedir, orta taraflarında olacak; "kumandan, efrat, heyet, cemiyetler ve saire" denildikten sonra "kumandan, efrat ve mensubîni" taraflarından deniyor. Bendenizce kumandan mevkiinde, etraf mevkiinde, cemiyetin mensubîni mevkiinde bulunanlar olduğu gibi bu suretle mensup olduğunu bir kayıt, bir vesika ile tespit etmesi mümkün olmayan ve belki de bizim tasavvur ettiğimiz şekilde kesb-i mensubiyet etmemiş bulunan bazı zevat vardır ki, bu milli müfrezelerin kumandanlarının bir emir ve hareketiyle sevk edilmiş olabilir. O zaman malumuâliniz bütün kudret ve nüfuz-ı milli kumandanlarda ve hatta aşağı yukarı efradında idi. Bu kumandanların efradı tarafından bir köylü çağırılır, şimdi şu harekâtı yapacaksın, şimdi bu kâğıdı alacaksın, şimdi falan yerden şu davar sürüsünü getireceksin, diye emirlerle hareket edenler, bu kanunun şümulü içerisindeki kumandan, efrat ve mensubînden addedilmeyebilir. Fakat bir vazife dolayısıyla takibata duçar olabilirler. Bunu temin etmek için arz ettiğim cümlemin (kumandan, efrat ve mensubîni) tabirinden sonra (veya mumaileyhimin emirleriyle aynı maksatla hareket etmiş olan âhar zevat tarafından) cümlesinin ilâvesiyle maddenin tashihini teklif ediyorum. (Doğru sesleri)

Vasıf Bey (Saruhan) - Efendim! Bendeniz öyle zannediyorum ki Heyet-i Muhteremeniz bu maddenin istihdaf ettiği maksada tamamen kanidir ve bu maksadın husulünün zaruri olduğuna da kanidir. Onun için fazla söyleyecek değilim. Yalnız Heyet-i Umumiyesi müzakere edilirken bazı arkadaşlarımızın serdettikleri nokta-i nazar vardır. Maddelerin kabulü esnasında bu nokta-i nazarın hâkim olmaması için bunun tavzihi zaruretindeyim: Bugünkü muvaffakiyeti ve zaferi, bugünkü Millet Meclisini; bugünkü mesut neticeyi tevhit eden, temin eden ve büyük bir mücadelenin bütün safahatı tetkik edildiği zaman o safahattaki ahval nazar-ı dikkate alındıktan sonra emin olunuz; o efal ve harekâtı

hukukun çerçeveleri arasına almak imkânı yoktur. Evvelâ bu esası tespit etmek lâzımdır. Şu muhakkaktır ki arkadaşlar! Biz bu kanunu yaparken nazariyat-ı hukukiyenin sıyanetinden ziyade bir gün memlekete ihanet eden adamlar affedildiği halde bugünkü mesut neticeyi tevhit eden, istihsal için çarpışan ve çalışanlar arasında tezaadı kaldırmak için yapıyoruz ve böyle bir elim tezattır ki arkadaşlar! Dün Anzavur’la beraber çalışan, benim mukaddesatıma taarruz eden, memleketin hayatına kasteden ve dün Damat Ferid’le beraber yürüyen adamları affediyoruz ve etmişizdir. Bunları affederken yaptıkları cinayet ve fecaati düşünün arkadaşlar!.. Sonra, bunun karşısında bugünkü Büyük Millet Meclisini şümüllü manasıyla kurtarmak için çalışanların ihmaline hangi vicdan kâil olabilir? Onun için rica ediyorum; Heyet-i Celileniz ki; bu son mücadelenin tevhit ettiği muazzam bir eserdir; bu milletin bilhassa bu gibi saadet ve felâketlerini daha ziyade anlayan hassas bir heyettir. Bu maddeyi aynen kabul buyursun, bu suretle millî cidal karşısında duyduğumuz mefharet ve alâkayı tamamen ispat ve izhar edelim. (Çok doğru sesleri) Müzakeresi kâfidir, maddeyi aynen kabul edelim. Reye vaz edilmesini teklif ederim. (Alkışlar)

Reis - Müzakerenin kifayeti hakkında takrirler vardır. (Kâfi sesleri)

Mustafa Feyzi Efendi (Konya) - Reis Bey aleyhinde söyleyeceğim.

Besim Bey (Mersin) - Olmaz efendim. Çok mühim bir kanundur.

Reis - Efendim, aleyhinde söyleyecektir.

Mustafa Feyzi Efendi (Konya) - Efendiler! Bu madde-i kanuniye üzerinde biraz çokça tevakkuf etmek icap ediyor.

Reis - Efendim, müzakerenin âdem-i kifayesi hakkında söyleyecektiniz! (Âdem-i kifayetine dair söyle sesleri)

Mustafa Feyzi Efendi (Konya) (Devamla) - Esbabını izah edeceğim. Vâsıf Bey biraderimiz tarafından izah buyurulduğu veçhile hakikaten bu adamların afları muktezidir. Fakat alehtlak şu Af Kanununda bir nokta vardır ki, o nokta ile bunları tamamen affetmiş olmuyoruz. Dikkat buyurun! Müdafaa-i memleket maksadıyla...

Reis - İstirham ederim efendim. Müzakerenin âdem-i kifayesinden bahsedecektiniz.

Mustafa Feyzi Efendi (Devamla) - Efendim! Âdem-i kifayesinden bahsedeceğim. (İstihlas-ı vatan uğrunda)

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 7

tabiri ve (Müdafaa-i memleket maksadıyla) kelimeleri bu kanunun içine sokulduktan sonra bunların behemehal yine mahkemelere sevk edilmeleri icap edecektir. (Hayır hayır sesleri) Bir şahıs aleyhinde dâva ikame edildiği vakitlerde müddei-i umumi bu adamın aleyhinde behemehâl takibat-ı kanuniye yapacaktır, maksat budur.

Süreyya Bey (Karesi) - Yoktur, efendim! Yoktur.

Mustafa Feyzi Efendi (Devamla) - Bir mesele daha vardır. Bidayeten istihlâs-ı vatan maksadıyla çalışmış, gayret etmiş, fakat bilahare ihanet etmiş adamlar olduğu için bu kanunun içerisine şu fıkranın ilâvesini teklif ediyorum.

Reis - Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür.

Tadil teklifleri vardır. Heyet-i Muhteremenize arz edeceğim.

Riyaset-i Celileye

Birinci maddedeki “kumandan ve efrat ve mensubîni tarafından” kelimelerinden sonra “müdafaa-i vatan uğrunda” kelimelerinin ilâvesiyle ibarenin “kumandan ve efrat ve mensubîni tarafından müdafaa-i vatan uğrunda ika edilmiş olan ilh...” şeklinde konulmasını arz ve teklif ederim.

31.10.1339

Zonguldak, Halil

Niğde, Ebubekir Hazım

İzmit, İbrahim

Riyaset-i Celileye

Mondros Mütarekesi 30 Teşrinievvel 1334 tarihinde akdedilmiş ve Lozan Muahede-i Sulhiyesi de 23 Ağustos 1339 tarihinde Büyük Millet Meclisince tasdik edilmiştir.

Birinci maddedeki bu tarihler yanlış gösterilmiş olduğundan tashihiini teklif ederim.

İstanbul

Ali Rıza

Riyaset-i Celileye

Birinci maddenin âtideki esas nazar-ı itibara alınarak tadilini teklif ederim:

“Lozan Musalahanamesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdikine kadar geçen müddet zarfında Kuva-yı Milliye ve müdafaa-i vataniyenin teyit ve tahkimi zımında veya bir maksad-ı vatanperveri ile ika edilmiş ceraim erbabı hakkında aff-ı umumî ilân edilmiştir.

31.10.1339

Dersim Mebusu

Feridun Fikrî

(Ret, ret sedaları.)

Riyaset-i Celileye

Birinci maddedeki (ve mensubîni taraflarından) tabirinden sonra (veya muamaileyhimin emirleriyle hareket etmiş bulunan âhar zevat tarafından) fıkrasının ilâvesiyle maddenin o suretle tadilen kabulünü teklif eylerim.

31 Teşrinievvel 1339

Kütahya

Receb

(Kabul sedaları)

Riyaset-i Celileye

Birinci maddenin bidayetine (Kuva-yı Milliye'nin bidayet-i teşekkülünde hizmet-i vataniyede bulunup bilahare herhangi bir sebeple hıyanet-i vataniyede bulunan eşhas müstesna olmak üzere) fıkrasının ilâvesini arz ve teklif ederim.

Konya Mebusu

Mustafa Fevzi

Riyaset-i Celileye

Müdafaa cemiyet ve heyetleri mensübînin bilumum ceraimini takipten istisna etmek doğru olamaz. Bunların ancak müdafaa-i memleketin teyidi uğrunda vuku bulan efaline hasretmek lâzımdır. Binaenaleyh, (efrat ve mensubîni taraflarından) fıkrasından sonra (müdafaa-i memleketin teyidi emrinde ika edilmiş olan...) suretinde tadilini teklif ederim.

31 Teşrinievvel 1339

Karahisar-ı Şarki Mebusu

Ali Süruri

Reis - Efendim! Takrirlerden en mühimi Dersim Mebusu Feridun Fikri Bey'in takriridir. Binaenaleyh evvelâ Feridun Fikri Bey'in takririni reye vazedeceğim.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim! Tekrar okunsun. Ondan sonra reye koyunuz!

(Hayır hayır sesleri)

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - İzaha lüzum yok efendim.

Receb Bey (Kütahya) - Bir defa daha okunmasını istiyor.

Reis - Efendim! Feridun Fikri Bey'in takririni bir daha okuyorum. (Tekrar okundu.) (Hayır, ret sedaları)

Reis - Efendim! Okunan takririn nazar-ı itibara alınıp alınmayacağını rey-i âlinize vazedeceğim. Tabii nazar-ı itibara alınacak olursa Encümene tevdi ederiz. Bu takriri nazar-ı itibara alanlar lütfen el kaldırsın! (Nazar-ı itibara alınmamıştır.)

Diğer takrirler de bazı ilâveleri tazammun ediyor. Bunların en vazihı Receb Bey'in takriridir. İlâvenin kabulü hususunda rey-i âlinize vaz ediyorum.

Receb Bey (Kütahya) - Okunsun efendim.

Reis - O halde Recep Bey'in takririni bir daha okuyorum.

Vehbi Bey (Karesi) - Encümen kabul ediyorsa söz yok. Yani Encümene gitmeye lüzum kalmaz.

Receb Bey (Kütahya) - Encümen kabul etse bile reye konulmak lâzımdır.

Reis - İstirham ederim, müsaade buyurun! Kabul edilmesi hususunu reye vazedeceğim. Müzakereye mahal yoktur. (Recep Bey'in takriri tekrar okundu.)

Refik Bey (Konya) - Encümen zaten kabul ediyor.

Vehbi Bey (Karesi) - Sahib-i takiriden bir şey soracağız. Aynı maksatla deyince makabline de matuf olmak lâzım gelir. Binaenaleyh, evvelki düşündüğümüz mahzur varittir.

Vasıf Bey (Saruhan) - Aynı maksatla kelimeleri kalksın.

Reis - Receb Bey bu hususta ne dersiniz?

Receb Bey (Kütahya) - Anlamadım efendim. Bir daha tekrar ediniz.

Vehbi Bey (Karesi) - Aynı maksatla denildiği takdirde makabiline de şamil olması icap eder. Şu halde evvelki düşündüğümüz mahzur tekrar varittir.

Receb Bey (Kütahya) - Aynı maksatla tabirini kaldırmaktan ise, mevcut vuzuhu kâfi görmedikleri için ve su-i tefekkürü izale maksadıyla bunun başına "aynı tarihler arasında" cümlesini koyarak daha ziyade tavih etmek lâzımdır. Bu cihet daha müreccaktır. Bendeniz "tarafından ve aynı tarihler arasında aynı maksatla" diye teklif ediyorum. (Aynı maksatla kalksın sesleri) Peki efendim. O halde "aynı maksatla" tabirini kaldırarak diğer tabiri arz ediyorum.

Reis - O halde tekrar Receb Bey'in takririni okuyorum efendim.

Bunun ilavesini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Efendim Konya Mebusu Mustafa Feyzi Efendi'nin bir takriri vardır ki başka bir ilâve ve tabir teklif ediyorlar. Takririn esası şudur: Bidayeten harekât-ı milliyeye iştirak etmiş ve harekât-ı milliyenin mukteziyatına göre hareket etmiş; fakat muahharen tebdil-i hareket etmiş... (Gürültüler, maddeyi reye koyun sesleri) Efendim; istirham ederim! Evvelâ reye koyayım, sonra isterseniz reddediniz. Okuyorum efendim.

(Konya Mebusu Mustafa Feyzi Efendi'nin takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Reddedilmiştir efendim.

Efendim Karahisar-ı Şarki Mebusu Ali Süruri Efendi'nin takririnde bir kayıt vardır; takriri okuyorum:

(Karahisar-ı Şarki Mebusu Ali Süruri Efendi'nin takriri tekrar okundu.)

Vasıf Bey (Saruhan) - Mahkemeye gider. Sonra... (Mümkün değildir sesleri) O mümkün değildir.

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sayfa 8

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Kısa söyleyeceğim. Rûfekanın bir şeye nazar-ı dikkatlerini celp ederim. Bilfarz bidayeten Kuva-yı Milliye intisap etmiş bir adam bu tarihler arasında sırf şahsî bir katl ika, etmiş ise bunu da mı affediyorsunuz? (O başkadır sesleri) Başka değildir. Madde bunu ifham ediyor. Bu mefhumiyete o da giriyor. Binaenaleyh arz ettiğim takrirdeki teklifi kabul buyurursanız maksad-ı âli hâsıl olmuş ve tereddüt izale edilmiş olur. Bunları affetmeyiniz efendiler! Bir adam Kuva-yı Milliye intisap etmekle lâyüsel olmaz. (Gürültüler)

Reis - Müsaade ediniz efendim. Takriri okudum; sahib-i takririn izahat vermek hakkıdır. (Gürültüler) Müsaade buyurunuz efendim. Takriri okudum; sahib-i takrir Süruri Efendi de takrirlerini izah ettiler. Binaenaleyh nazar-ı itibara alınıp alınmamak üzere rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar ellerini kaldırsın... (Ret sedaları) Kabul olunmadı efendim.

Zonguldak Mebusu Halil ve İbrahim Süreyya Beylerin bir takriri vardır ki bu da bir kayıt ilâvesini teklif ediyor; okuyorum. (Zonguldak Mebusu Halil Bey ile rûfekasının takriri tekrar okundu.) (Aynı tekliftir) (Aynı şeydir, reddolundu sesleri)

Reis - Efendim! İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in bir takriri vardır ki bu da şimdi mevzuubahis olan tarih tashihine aittir, okuyorum.

(İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Efendim! Bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsınlar! Kabul edilmiştir. Şimdi birinci maddeyi tadil veçhile rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen...

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Birinci maddenin şekl-i muaddeli nasıl oldu? Okunsun da ondan sonra kabul edelim. Ya başka türlü yazıldı ise...

Muaddel Birinci Madde- Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 30 Teşrinievvel 1334 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 23 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubîni veya mumaileyhimin emirleriyle hareket etmiş bulunan âhar zevat taraflarından ika edilmiş olan ve memurin-i resmiye-i devlet taraflarından müdafaa-i memleket uğrunda ihtiyar olunmuş bulunan efal ve harekât, cürüm addolunmaz. Bunlar hakkında takibat icra edilemeyeceği gibi evvelce mahkûm olarak mahpus bulunanlar varsa derhal tahliye olunurlar.

Reis - Efendim! Maddeyi şekl-i muaddeliyle rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul olundu efendim. İkinci maddeye geçiyoruz.

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzattan dolayı her hangi bir şahıs tarafından ikame olunacak hukuk dâvalarını hükkâm istimadan memnudur.

Vasıf Bey (Saruhan) - Efendim! Meclis-i Âli maddeyi kabul etmekle böyle ulvi bir maksat için irtikâp edilen efali cürüm addetmemiştir; bu suretle ceza meselesi ortadan kalkmış oluyor.

Arkadaşlar! Şunu da itiraf etmek lâzımdır ki; bu mukaddes maksadı istihsal için bunların içinde belki kendi zevk ve şahsi menfaatleri için para veya mal alanlar da vardır. Fakat Kuva-yı Milliye zamanında ordunun iaşesi için koyunlar ve sığırlar alınmıştır ve bilhassa ilk Milis ordular için böyle mevaşi ve para alınmıştır. Bunların ekseriyet-i azmiyesi Kuva-yı Milliye mensup olan Heyet-i Merkeziye aza ve rüesası ve kumandanları tarafından alınmıştır. Bunu bilhassa tasrih ediyorum. Bir kısmı da arzusunun hilâfında olarak bu gibi şeyler olmuştur.

Arkadaşlar! Şimdi birinci maddede Meclis-i Âliniz bu gibi zevat için büyük bir ulüvv-i cenap gösteriyor. Fakat ikinci madde kabul edildiği takdirde herhangi bir hukuk-ı şahsiye dâvası üzerine o zat mahkemelerde sürünmek mecburiyetinde kalacaktır. Tasavvur edebilir misiniz ki, o zaman alınmış olan binlerce lirayı veyahut herhangi bir

malı bugünkü arkadaşımız veya bugünkü Kuva-yı Milliye'ye çalışmış olan zevat tediye kadir olabilsinler! Binaenaleyh bunların haklarında hukuk-ı şahsiye dâvası ikame edilecek, mahkemelere celp edilecek, birçok avukat paraları verilecek ve neticede de mahkemeden aleyhinde bir karar sâdır olacak. O zaman bunlar bu parayı veremeyecekler, velhâsıl sürünüp duracaklar. Hâlbuki Meclis-i Âli birinci maddeyi kabul etmekle istihdaf ettiği maksat, Allah saklasın ilerde yine böyle bir tehlike karşısında kalındığı zaman için memlekette mevcut olan fedakârlık hissini öldürmemektir.

Arkadaşlar, rica ederim; bu noktaya bilhassa nazar-ı dikkatinizi celp ederim. Memleketin buhranlı bir zamanında birçok fedakârlar çıkmışlar ve mesuliyeti düşünmemişlerdir. Hayatlarını feda ederek ortaya atılmışlardır. Eğer bunları süründürseniz; hiç şüphesiz bunu temenni etmem yalnız on sene, yirmi sene sonra, tarihte böyle şeyler münderiştir bir fedakârlık istenildiği vakit, o zaman birçok adamlar bunu düşünerek tereddüde maruz kalacaklardır. Bu, her şeyden evvel düşünülecek en mühim bir esastır.

İkincisi: Kanunun Heyet-i Umumiyesi mevzuubahis olduğu zaman bazı arkadaşlar ve bilhassa Adliye Encümeni aza-yı kiramından olan bir iki refikim, hükkâmın takyit edilemeyeceğini söylemişlerdi. Bendeniz hukuk-şinas ve bu hususta mütehasşis değilim ve hiç şüphesiz mekteb-i hukukun yetiştirdiği bir genç olmak itibariyle hukukî fikirlere muteriz olamam ve onun düşmanı olmadığımı tasrih etmek istiyorum. Fakat hukuk-şinas bir arkadaşımın bana hatırlattığı veçhile itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki; icabında bazı kanunlar, mahkemeleri takyit etmektedir. Arkadaşlar! Meselâ, müruruzaman bir takyit değil midir? Bugün mevzuat-ı hukukiyemizde müruruzaman olduğu halde hükkâm dâvayı istimadan menedilmiş midir edilmemiş midir?

Süreyya Bey (Karesi) - Sükna Kanununda da hükkâm dâvayı istimadan menedilmiştir.

Vasıf Bey (Saruhan) - Ben öyle zannediyorum ki: Bir zamanın, bir mekânın veyahut herhangi bir amilin tesirâtı ile mahkemeler dâvayı istimadan menedilmiştir.

Süreyya Bey (Karesi) - Sükna Kanununda olduğu gibi.

Vasıf Bey (Saruhan) - O halde müruruzaman da bu işte amil oluyor. İcabında mahkemeler bu dâvanın istimaından menediliyor ve memleketi, vatani kurtarmak için en mukaddes bir vazife peşinde koşan bu adamlar için bu mühim bir amil olamaz mı? (Olur sedaları)

Arkadaşlar! Bir noktayı daha arz edeceğim; kanunun maddesi dâvanın rüyetini menetmemektedir. Yani hukuk-ı şahsiyesi kaybedilmiş olduğuna kani olan bir adam, dâva ikamesinden memnu değildir. Daha açık bir tabir ile söyleyeyim; efrat, dâva ikamesinden menedilmemelidir. O ikame-i dâva eder. Fakat meselenin müessiriyeti nokta-i nazarından hükkâm takyit edilmiştir. Dâvayı istimadan menedilmiştir. Öyle zannediyorum ki, mahkemelerin takyidi mevzuubahis değildir. Çünkü zaruret nokta-i nazarından, selâmet-i umumiye nokta-i nazarından, mevzuat-ı hukukiye-i hazırâ nokta-i nazarından birçok zaman mahkemelerimiz takyit edilmektedir. Size müruruzaman takyidini bir misal ile arz ediyorum. Onun için arkadaşlar bunu aynen kabul etmezsek istihdaf ettiğimiz maksat hâsıl olmayacaktır. Birçok arkadaşlarımız, birçok fedakârlarımız yine mahkemelerde sürüneceklerdir. Çok rica ediyorum arkadaşlar! Bundan iki, üç sene evvel bu harekât yapılırken hukuk fikri feda edilmiştir. Arkadaşlar! Ben bir hukukçu olduğum halde üç sene evvel Balıkesir'de böyle bir şey yapmışımdır. Çünkü memleket gitmişti, vatan gitmişti, bütün mukaddesat gitmişti. Bunun karşısında hukuk düşünülemez. Buna imkân yoktur. Bu itibarla rica ediyorum ki arkadaşlarım bu maddeyi tespit ederlerken, buna rey verirlerken

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

bugünkü huzur ve sükûnda ve bugünkü devrin verdiği zihniyet ile değil dört sene evvelki feci zamanlarda imale-i fikr ederek o hisle mütehasşis olsunlar ve o suretle reylerini istimal etsinler!

Besim Bey (Mersin) - Reis Beyefendi! En evvel söz istedim, rica ederim.

Reis - Hayır efendim, kâtip beyler yazıyorlar.

Besim Bey (Mersin) - Şimdi müzakere kâfi buyuracaksınız, bu nasıl olur? Kanunun Heyet-i Umumiyesinde söyletmediniz; birinci maddede söyletmediniz.

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) - Efendim! Birinci madde ile tespit edilen ahkâm Meclisin velayet-i ammesi hasebiyle yapması lâzım gelen bir hareket idi ve onu yapmış ve tespit etmiştir, ikinci maddesinde ise mevzuubahis olan hukuk-ı şahsiyedir. Hukuk-ı şahsiyeyi Meclisin affetmek salâhiyeti yoktur efendiler. Hukuk nokta-i nazarından...

Emin Bey (Tokat) - Bu değildir Abdullah Azmi Efendi, takyid-i kazadır.

Abdullah Azmi Efendi (Devamla) - Hükkâmı bundan menetmek demek; hükkâmı adaletten menetmek demektir. Meclis hiçbir vakit hükkâmı adaletten menedecek bir kararı vermeyecektir. Efendiler! Evet, mahkemeler takyit olunabilir. Meclisin vâsi salâhiyeti vardır. Hatta esasât-ı hukukiye itibariyle de takyit olunabilir. Hüküm zamanla, mekânla bazı hususât ile takyit edilebilir. Fakat bu şey salâhiyeti dairesinde olmak lâzım gelir. Zeyd'in Amr'a olan borcunu bir Meclis yahut bir makam nasıl olur da affedebilir? Yalnız kendisi tesviye eder. O suretle affedilebilir. Binaenaleyh; bunda yapılacak şey, evet, Vâsıf Bey'in dedikleri nokta-i nazardan memleketin selâmeti için birçok şeyler yapılmış ve alınan para, memleketin selâmetine sarf edilmiştir. Bugün milletin Hazine-i Devleti mevcuttur. Efendiler! Bugün ona vazü'l-yed olan, yani o paralarla kazanılan hukuka vazü'l-yed olan millettir ve bu milletin mümessili sıfatıyla bu Meclistir. Neden bu hukuku, milleti Hazinesinden tesviyeye razı olmuyor? (Bravo sedaları) Meclisimizden her türlü kanun çıkabilir. Fakat çıkacak kanunlar hakka, adle mukarin olmalıdır. Efendiler! Cenab-ı Allah bile hukuk-ı ibâdî affetmeyi emretmediği halde yalnız Hukukullahın affını bazı esbap tahtında vadetmiştir. Meclis hukuk-ı ammeye böyle bir kanun çıkarabilir. Her şeyi nazar-ı dikkate alarak hiç kimseyi mağdur etmeksizin doğru bir karar çıkarabilir. Hukuk-ı şahsiye baki kalan maddelerde ashab-ı hakkın acaba yüzde kaç tanesi mahkemelere müracaat etmiş? İstatistik tutulsa yüzde on tanesinin mahkemeye müracaat etmediği anlaşılır. İktidarı varsa, sabit olursa kendisinden tahsil olunur. İktidarı yoksa Hazine-i Millet; bugün nasıl ki, vaz-ı yed ve tekâlif-i milliye ve harbiye suretleriyle alınan emvali, tesviye ediyorsa bunları da tesviye etmelidir.

Emin Bey (Tokat) - Yedlerinde senet varsa.

Abdullah Azmi Efendi (Devamla) - Onu zaten Avans Kanununun yedinci maddesi tasrih ediyor. Rica ederim bu zevatın paralarıyla kazanılan bugünkü vaziyete hâkim olan bu Meclistir. Ben hukuk müntesibiyim. Hiçbir vakit hukukun çizdiği bu yoldan dışarı çıkamam. Çünkü vicdanım razı olamaz. Herkes kendi vicdanının sahibidir. Efendiler! Ben size teklif ediyorum, maddeyi Encümene gönderiniz! (Hayır hayır sesleri) İsterseniz göndermeyiniz, ben teklifimi yapayım, ondan sonra ne isterseniz yapın!

Fuad Bey (Lazistan) - Burada halledeceğiz burada...

Abdullah Azmi Efendi (Devamla) - İktidarı olanlardan hukuk-ı şahsiye tazmin olunur. İktidarı olmayanların borcu da Hazine-i Milletten tesviye olunur. Hukuku bugün sabit olan, emin olunuz ki, yüzde onu bile tecavüz etmez. Elverir ki Meclisten böyle kararlar çıkmasın. Meclisi böyle haksız kararlardan tenzih etmek isterim. Ve bu maksatla fikrimi arz ediyorum. (Bravo sedaları, alkışlar)

Reis - Efendim müzakerenin kifayeti hakkında dört tahrir vardır.

Besim Bey (Mersin) - Aleyhinde söyleyeceğim Reis Beyefendi...

Halis Turgud Bey (Sivas) - Efendim hukuk-ı şahsiyeye taalluk eden ve deminden beri mevzuubahis olan bu mesele esasât-ı hukukiyeye nazaran Heyet-i Âliyenin salâhiyeti haricinde olan bir meseledir. Binaenaleyh böyle ale'l-imya ve ale'l-fevr bu gibi esasâtı ihlâl etmek doğru bir şey değildir. Burada serdedilen mütalaâta nazaran zannediliyor ki hapishaneler ağzına kadar dolmuş, mahkemeler hukuk-ı şahsiyeye müteallik deavi ile mütemadiyen meşguldür. Hâlbuki millet çok kadirşinastır, millet aiftir ve memleketin saadet ve selâmeti için çalışanları, ale'l-ifrad söyleyebilirim ki, adam öldürmüşler ve memleketin selâmeti için lede'l-icap bir kaza, bir liva halkını peşinden sürüklemişlerdir. Fakat hiç birinizin yakasından tutmamıştır. (Şahsımız için söylemiyoruz sesleri) Millet, esas itibariyle kendine ve kendinin saadetine çalışanları her vakit takdir etmiştir ve edecektir. Binaenaleyh ortalıkta ağraz neticesi olarak duçar-ı takibat olanlar varsa onları kurtarmak için şu kayda lüzum vardır, yoksa...

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayeti aleyhinde söyleyecektiniz.

Efendim müzakereyi kâfi görenler... (Gürültüler)

Efendim maddenin müzakeresinin kifayetini rey-i âlinize vazediyorum.

Halis Turgud Bey (Devamla) - Müsaade buyurunuz, müzakerenin kifayeti aleyhinde söylüyorum. Hukuk-ı şahsiyeye taalluk eden kısım için müzakere gayrikâfidir. Rica ederim meseleyi iyi tetkik buyurunuz!

Reis - Efendim! Efendim müzakerenin [kifayeti] aleyhinde Halis Turgud Bey mütalâalarını dermeyan ettiler. Şimdi takrirleri okuyacağız! (Müzakere kâfi değil sesleri)

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir, maddenin reye vazını teklif ederim.

Lazistan

Ahmed Fuad

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir, maddenin aynen, reye vazını teklif eylerim.

Saruhan

Vâsıf

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir, ikinci maddenin aynen vazı ve kabulünü teklif ederim.

Kozan

Ali Saib

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin müzakeresi kâfidir, reye konulmasını teklif ederim.

Karesi

Hulusi

Reis - Efendim! Müzakereyi kâfi görenler ellerini kaldırsın... Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir. (Gürültüler)
Müzakerenin kifayeti hakkında beş takrir okundu ve kabul edildi. Makam-ı Riyaset başka nasıl hareket edebilir?

Efendim! Bazı takrirler vardır; maddenin tadili hakkında. Onları da rey-i âlinize vazedeceğim. Dört takrir hemen aynı mealdedir.

Ragıb Bey (Kütahya) - Müzakere kâfi görüldü mü?

Reis - Görüldü efendim.

Riyaset-i Celileye

2'nci maddenin şu suretle tashihini teklif eylerim:

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzatın bu maksadın husulü için sarf edilmediğini ispat eder vesaik ibraz edilmeyen mehuzat için herhangi bir şahıs tarafından ikame edilecek hukuk dâvalarını hükkâm istmadan memnudur suretiyle kabulünü teklif eylerim.

Bolu Mebusu
Mehmed Vasfi

Riyaset-i Celileye

Vakia; Kanun-ı Medenimizce kaza, zaman ve mekânın ve bazı hususatin takyidiyle tekayyüt ederse de bu hususun bi'n-netice hukuk-ı şahsiyenin affına matuf

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

bir şekilde istimali muvafık-ı nefsülemr olmamakla beraber hukuk-ı şahsiyenin affı hakkında ne bir vekâlet ve ne de bir vesayeti haiz olmadığımızdan hem istihlâs-ı memleket için çalışanların harekâtından hesap sormamak ve hem de hukuk-ı şahsiyeyi heder etmemek üzere maddenin nihayetindeki cümlelerin tayyî ile zirdeki şekilde kabulünü teklif ve rica ederim.

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan mehuzattan herhangi bir şahıs tarafından ikame olunacak hukuk dâvaları bade's-sübut Hazine-i Maliye aleyhine hükmolunur.

Konya
Tevfik Fikret

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin ber-vech-i âti esas nazar-ı itibara alınarak Adliye Encümenince tadilini teklif ederim:

Vatanın selâmetini teminen irtikâp edilmiş ve haklarında birinci madde mucibince aff-ı umumi ilân edilmiş bulunan ceraim erbabının mütevellit hukuk-ı şahsiye dâvası Hazine-i Maliyeye müteveccihdir.

Dersim Mebusu
Feridun Fikri

İkinci maddenin şekl-i âtide tadilini teklif ederim.

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer zevat tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında vuku bulan mehuzat hükmen sabit olmak şartıyla, devletçe Hazine düyunu meyanına ithal olunur, işbu mehuzatın usul-i muhasebeye tevfikân tasfiyesi Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekâletlerine aittir.

Zonguldak
Halil

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin ber-vech-i âti tadilini teklif eylerim:

Birinci maddede muharrer efalin icrası esnasında eşhastan vuku bulan mehuzattan âhizi zimmetinde kaldığı vesaikle ispat edilemeyen kısmı hakkındaki hukuk dâvalarında husumet doğrudan doğruya Hazineye tevcih edilir.

Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediye heyetleri tarafından müfreze ve kıtaat idaresi için ilmühaber mukabilinde efrattan alınıp müfreze ve kıtaata verilmiş olan eşya ve levazım bedelleri bu hükümden müstesna olup bu kısım matlubat, ashabına Hükûmet tarafından tediye kılınır.

31 Teşrinievvel 1339

Bolu Mebusu

Şükrü

Şükrü Bey (Bolu) - Efendim! Takririmi izah edeceğim müsaade ediniz!

(Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey'in takriri)

Riyaset-i Celileye

Kuva-yı Milliye intisap ederek nisbet-i vakıasını menfaat-i şahsiye ve zatiyesini temine alet eden birtakım eşhasın istiklâl ve istihlâs-ı vatan namına ve fakat hakikatte kendi menfaatlerine olarak ahz u gasp ettikleri pek çok emval ve bu yüzden mutazarrır olmuş birtakım mağdur ve mazlumın eksik değildir. Binaenaleyh Kuva-yı Milliye mensubiyetini iddia ile hakikatte menfaat-i şahsiyesini halkın ızrarında aramış bulunan eşhasın ahz u gasp etmiş oldukları ve hiçbir veçhile maksad-ı millî uğrunda sarf edilmek üzere ait olduğu mahallere tevdi etmedikleri bir hakk-ı şahsiyetten müteberri addedilmeleri muvafık-ı adl u hakkaniyet olamayacağından maddenin vuku bulan kelimesinden sonra “ve fakat maksad-ı millî uğrunda sarf ve ihlâk edildiği resmen sabit olan” fıkrasının ilâvesiyle maddenin ber-vech-i âti tadilini teklif eylerim.

31 Teşrinievvel 1339

Bozok (Yozgat)

Süleyman Sırrı

Madde 2- Madde-i ânifede muharrer eşhas tarafından Mücadele-i Milliye'nin devam ettiği mezkûr tarihler arasında geçen zaman zarfında istiklâl ve istihlâs-ı vatan maksadıyla vuku bulan ve fakat maksad-ı millî uğrunda sarf ve ihlâk edildiği resmen sabit olan mehuzattan dolayı herhangi bir şahıs tarafından ikâme olunacak hukuk dâvalarını hükkâm istimadan memnudur.

Reis - Efendim! Takrirler başlıca iki kısmı ihtiva ediyor: Bir kısmı doğrudan doğruya maddenin mahiyetine, yani dâva neticesinde husule gelecek tazminin hazine-i devlete tevcihini mutazammındır. Bu takrirlerden birisi Zonguldak Mebusu Halil, ikincisi Dersim Mebusu Feridun Fikri, üçüncüsü Konya Mebusu Tevfik Fikret, diğeri Bolu Mebusu Şükrü Beylerin takrirleridir.

Şükrü Bey (Bolu) - Müsaade edin Reis Bey, takririmi izah edeceğim efendim. Mehuzattan âhizi zimmetinde kaldığı ispat edilemeyen hukuk dâvalarında husumet, Hazineye tevcih edilir diyor. Vesaike ispat edilemeyen dâvalar bittabi hiçbir veçhile ispat edilemeyecektir. Bu, ahzükabzı kâbil-i sübut olmayan bir meseledir. Hükkâmı, hukuk-ı şahsiye dâvasını rüyetten menetmektense bu tarzda yapmak daha muvafık olur kanaatindeyim. Bendenizin fikri budur. Çünkü Kuva-yı Milliye mensubîni veya efradı tarafından irtikâp olundu denilen ve cürüm addedilmeyen harekâtın hemen yüzde doksan beşi para almak, şu almak, bu almaktır. Yani birinci madde ile kabul edilen şey hiç olmuş değildir. Binaenaleyh âhizi zimmetinde kaldığı ispat edilemeyen aksam için dâva etmek salâhiyetini veriyoruz.

Emin Bey (Tokat) - Nasıl tayin ve tefrik edeceksiniz? Ne ile ispat edeceksiniz?

Şükrü Bey (Bolu) - Mesele o değildir. Hükkâmı hukuk-ı şahsiye dâvasından menetmek gibi bir şeyden kurtulmaktır. Mesele budur. Takririm gayet muvafıktır. Kabulünü rica ederim.

Ali Saib Bey (Kozan) - Bu Hükûmetin teşekkülünden evvel, yani Anadolu'da bu Hükûmet teşekkül etmezden evvel alınmış birçok şeyler vardır. [Bunları] tazmin etmeye Hükûmetin ne mecburiyeti vardır?

Şükrü Bey (Bolu) - Hazine ödesin demiyorum beyefendi!

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Reis Beyefendi! Bu madde tayin-i esamiyle reye konacaktır.

Reis - Söz vermiyorum efendim. Takrirler okundu. Hulâsa-i mealini arz ettim ve bu takrirlerin meali hakkında da takrir sahiplerinden biri izahat verdi.

Mehmed Efendi (Bolu) - Bendeniz de izahat vereceğim.

Reis - Aynı mealdeki takrir hakkında izahat verildi.

Şefik Bey (Bayezid) - Reis Bey! Bendenizin takririm okunmadı.

Reis - Takrir yok efendim. Olanları okuttum. Takrirlerin mealini söyledim. Takrirlerin hulâsa-i meali davaları hazine-i devlete tahmilden ibarettir. Nazar-ı mütalâaya alınıp alınmaması hususunu rey-i âlilerine arz ediyorum.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Tayin-i esami takririmiz vardır.

Reis - Rica ederim efendim, takrirlerin dördü de aynı mealde. Dinlemiyor musunuz?

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Tayin-i esami takririmiz var efendim.

Reis - Efendim! Takrirlerin nazar-ı dikkate alınıp alınmamasını reye koyuyorum. Rica ederim dikkat buyurunuz, beyhude vakit zayi oluyor, tekrar ediyorum, hulâsa-i meali bu dâvaları Hazine-i Devlete tahmilden ibaret olan bu takrirleri nazar-ı mütalâaya alıp encümene gönderilmesi hususunu rey-i âlilerine vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! (Ret, kabul sedaları) Kabul edilmiştir. (Kabul olunmadı sesleri) Efendim; müsaade buyurunuz. Ekseriyetle kabul edilmiştir. Maddenin tatbikatına dair iki takrir daha vardır. Tensip buyurursanız onları da Adliye Encümenine gönderelim. (Takrirlerin hepsi Encümene gitsin sesleri) Efendim müzakerenin hitamından sonra verilen takrirleri kabulde mazurum. Bu husus geçen gün istirham ettim. Rica ederim takrirleri ona göre hazırlayınız.

Vasıf Bey (Saruhan) - Efendim; müsaade buyurunuz, usul hakkında bir şey söyleyeceğim. Mademki Encümene gitti, bunun hakkında müstaceliyet kararı

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

vardır. Encümende beklemesin!

Reis - Pekiyi efendim! Müstacelen tetkiki diye tebliğ ederiz.

Vehbi Bey (Karesi) - Müşterek Encümenden gelmişti. Yine Müşterek Encümene havale edildi değil mi efendim?

Reis - Evet efendim.

Malûm-ı ihsanınız efendim! Ruznamede bulunan bir madde de Mübadele, İmar ve İskân kanun layihasıdır. Vekil Beyefendi müzakeresini talep ediyorlar, esasen kanun tabolunmuştur. Onun müzakeresine başlıyoruz.

3- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin Kanun Layihası ve Encümen Mazbatası:

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine ait olmak üzere Heyet-i Celilenize iki kanun teklif olunmuştur. Birisi: Mübadele İmar ve İskân Kanunu, diğeri Tahsisat Kanunudur. Malum-ı âlinizdir ki, mübadele başlamıştır ve birçok kardeşlerimiz Rumeli'den memleketimize gelmeye başlamışlardır. Onun için hiç olmazsa, Tahsisat Kanunu iki maddeliktir. Bugün onu çıkarmanızı rica ederim. Zaten İmar Encümeni ile Muvazene-i Maliye Encümeni müzakere etmiştir ve tadilât görmüştür. Malum-ı âlinizdir ki, 1339 senesine ait olan bütçe, müşterek Encümence tetkik edilmektedir ve bu maddeler kabul olunduğu takdirde teşkilât kendi kendine kabul edilmiş olacaktır. Bunu bugün müzakere ederseniz biran evvel tahsisatını vermiş olursunuz.

Reis - Mübadele, İskân ve İmar Vekili Necati Bey, İmar ve İskân Kanununun müstacelen müzakeresini teklif etmişlerdi ve şimdi de müstacelen müzakeresi kabul buyuruldu. Kanun encümenden gelmiştir. Lütfen okunurken dikkat buyurulsun!

Madde 1- 13 Teşrinievvel tarihli kanun ile teşkil olunan Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin 1339 senesi hidemat-ı umumiyesinin ifası için müfredatı merbut cetvelde gösterildiği veçhile (altı milyon doksan beş bin seksen üç lira) tahsisat ita olunmuştur.

Madde 2- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin ber-vech-i zîr Muhasebe Teşkilatı için 1339 senesi Maliye Bütçesinden A-56'ncı (Devair-i Muhasebe Müdürleri Aklamı) faslının (Devair-i Mülkiye ve Adliye Muhasebe Kalemleri) maddesine yedi yüz seksen yedi lira elli kuruş ve 99'uncu Tahsisat-ı Fevkalade-i Şehriye faslına 1390 lira tahsisat ilave olunmuştur.

	Adet	Beheri
Muhasebe Müdürü	1	50
Müdür Muavini	1	35
Mümeyyiz	1	30
Kâtip	4	15
	[Yekûn] 7	

(Bu okunan, elimizdeki matbuada yoktur sesleri)

Reis - Elinizdeki matbuun 16'ncı sayfasını açınız.

İmar, Mübadele ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Matbuun on altıncı sahifesindedir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye Vekilleri memurdur.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Muvazene-i Maliye Encümeninin mazbatasını okunsun.

Hamdi Bey (Bozok) - Efendim Maliye Vekili burada yok. Vekil Bey muhalif kalmış; Meclis bunun sebebini anlamak ister. Bunun için Maliye Vekilinin huzurunda müzakeresi lâzımdır.

İmar, İskân, Mübadele Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Maliye Vekili ile aramızda miktar üzerinde ihtilaf mevcuttu. Bilahare Maliye Vekili bendenizin teklif ettiğim altı milyonu kabul etmiştir. İhtilâf kalmamıştır. Muvazene-i Maliye Encümeni bu ihtilâf kalktıktan sonra maddeyi altı milyon yüz yirmi beş bin iki yüz yetmiş yedi lira olarak kabul etmiştir. Fakat bu miktar muhacirinin sevk ve iskânına aittir. Gelecek olan muhacirinin miktarı beş yüz bindir. Belki fazladır. Binaenaleyh bu altı milyon tahsisat doğrudan, doğruya muhacirinin sevk ve iâşesine aittir. Bu gelecek beş yüz bin muhacirin iskânı ancak geri teşkilatıyla idare olunabilir. Binaenaleyh bu yüz yirmi beş bin lira da geri teşkilâtında bulunan memurunin dört buçuk aylık maaşatına verilecektir. Binaenaleyh bu yüz yirmi beş bin lira imar işinin dört buçuk aylık işini yapmış olacak, bu teşkilât hakikaten pek güç bir teşkilâttır. Beş yüz bin kişilik bir ordu ancak iki yüz bin kişilik geri teşkilatıyla idare olunabilir. Hâlbuki kanunda ancak doksan beş bin lira memurin maaşatı konulmuştur ve bütçemizin darlığı hasebiyle memurin maaşatına fazla verilmemiştir. Ancak dört buçuk aylık memurin maaşatı sıkıştırılmıştır. Altı milyon lira da doğrudan doğruya iâşe fashıdır. Bunların iâşelerine tahsis olunacaktır. Tabii bu para fazla olursa gelecek seneye kalacaktır; onun için bu fazla bir şey değildir. Bilhassa kabulünüzü rica ederim. (Hay hay sesleri)

Reis - Bu bapta söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Kanunun Heyet-i Umumiyesinin müzakeresinin kifayetiyle maddelere geçilmesini rey-i âlilerine arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

(Birinci madde tekrar okundu.)

Reis - Efendim! Birinci madde hakkında söz isteyen var mı?

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Müsaade buyurunuz! Maliye Vekilinin mütalâasını almak lâzım değil mi?

İskân ve Mübadele, İmar Vekili Necati Bey - Efendim müsaade buyurun! Maliye Vekili doğrudan doğruya kabul etmiştir ve imza da etmiştir ve Muvazene-i Maliye Encümeni de bu altı milyon lirayı kabul etmişlerdir.

Vasıf Bey (Saruhan) - Mesele yoktur. İmzası vardır. (Hayır sesleri)

Hakkı Bey (Van) - Reis Beyefendi! Vekil Bey'den bir sual soracağım. Şimdi bu para mübadeleye tabi ahaliye tahsis olunuyor. Anadolu'nun muhtelif yerlerinde birçok vilâyat-ı şarkıye mültecileri vardır. Bunların iaşeleri de bunun içinde midir?

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey - Efendim İskân Müdüriyeti doğrudan doğruya Mübadele Vekâletine devrolunmuştur. Binaenaleyh memlekette mevcut olan muhacirinin idaresi doğrudan doğruya vekâlet-i âciziye aittir. Ve bu tahsisattan onlara da verilecektir.

Hakkı Bey (Van) - Mültecilere verilsin.

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey - Evet onlara vereceğiz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Müsaade buyurunuz, bu mazbatada Maliye Vekilini muhalif görüyoruz.

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey - Efendim şimdi Maliye Vekâletine Ferid Bey vekâlet etmektedir. O kabul etmiştir.

Reis - Feridun Fikri Bey, buyurunuz.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim bendeniz de bunu soracaktım. Zatiâlinizin ağzından işitiyoruz ki, Maliye Vekâleti Vekili Ferid Bey kabul etmiştir. Binaenaleyh diyecek yoktur.

İmar, İskân Mübadele Vekili Necati Bey - Efendim bu tahsisatı Muvazene-i Maliye Encümeni kabul etmiştir. Hükûmet namına söylüyorum.

Reis - Efendim ekseriyet kalmamıştır. (Gürültüler) (Yarın sesleri) Efendim! Yarın saat onda içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

[Mabadı gelecek nüshaya]

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
258	Mudurnu Cah Hüseyin Karyesinden Malak oğullarından Mehmed oğlu Eşref 1315	Betr-i sak-ı eyser	2
259	Fırka 9 Alay 17 Tabur 1 Bölük 1 Onbaşı Alioğlu Eyüb Çorum 1310	Betr-i sak-ı eymen	2
260	Maraş Kuva-yı Milliye efradından Maraş Tanarı Mahallesi Kara Ömer Torunu oğlu Abdurrahman 1317	Betr-i fahz-ı eymen	2
261	Fırka 18 Alay 31 Tabur 1 Bölük 4 Neferi Kabakulak oğullarından Hüseyinoğlu Said Zara 1315	Betr-i sak-ı eymen	2
262	Fırka 7 Alay 41 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Konya Karaağaç Kazası Dönerye Karyesi İskender oğullarından Musaoğlu İskender 1308	Betr-i fahz-ı eymen	2
263	Alay 25 Tabur 2 Bölük 2 Onbaşı Gaziantep Hoba Batmaz Mahallesinden Kara Mehmed oğlu Mehmed Ali 1308	Betr-i fahz-ı eyser	2

264	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 Bölük 12 Keskin Avşar Karyesinden Karaca oğullarından Ali oğlu Kâzım 1315	Betr-i said-i eymen	2
265	Sarıkamış Alay 34 Tb. 1 Bölük 1 Makinalı tüfek neferi Hacı Mahmud oğlu Mehmed, Karaman Akçaşehir 1313	Betr-i fahz-ı eymen	2
266	Tarsus - Kavaklıhan Sağ Cenah Müfrezesi Nehr-i Yordan Serçavuş Mazhar oğlu Tefik	Betr-i fahz	2
267	Kalecik Eski Çöte Karyesinden Şube 3 Pelasik oğullarından Velioğlu İbrahim	Adud-ı eyserden betr	2
268	Fırka 61 Alay 3 Tb. 19 Neferi Çal-Zive Karyesinden Ahmed oğlu Osman	Fahz-ı eyserden betr	2
269	Fırka 11 Alay 127 Tb. 1 Neferi Çorum Alacadan Mehmed oğlu Hüseyin	Betr-i sak-ı eymen	2
270	Şaban oğlu Ali, Ayaş	Sağ ayağının kangren olmasından betr	2
271	İsmail oğlu Mehmed, Paşacık	Said-i eymeden betr	2
272	Adana Kura-yı Tedibiyesinden Mehmed oğlu Halil	Cerha-i nariye neticesi fahz-ı eymeden betr	2
273	Adana Kuva-yı Tedibiyesinden Abdullah oğlu Mahmud	Betr-i fahz-ı eymen	2
274	Konya Muhafız Bölüğü Efradından Emin oğlu Halil, Reşadiye	Betr-i said-i eyser	2
275	Birinci Kuva-yı Seyyareden Yusuf oğlu Nuri, Salihli	Betr-i adud-ı eymen	2
276	Fırka 65 Alay 172 Makinalı Neferi İsmail oğlu Ahmed, İnegöl	Betr-i fahz-ı eyser	2
277	Kuva-yı Milliyeden Ahmed oğlu Ahmed, Karaisalı 1311	Taraf-ı ulvi-i eyserinde dumur mevcut ve madum hükmünde	2
278	Kuva-yı Milliyeden Ahmed oğlu Ahmed, Karaisalı 1300	Betr-i said-i eymen	2
279	Edhem Çetesinden Ali oğlu Hüseyin, Salihli	Bir taraf betr-i fahzi	2
280	Maraş Kuva-yı Milliye Efradından Süleyman oğlu Duran, Maraş 1317	Betr-i said-i eyser	2
281	Adana Kuva-yı Milliye Efradından Musa oğlu Abdülhamid	Sak-ı eyvende mütevellit intan sebebiyle fahz-ı eyserinden betr	2
282	Hacı Abdülkadir oğlu Ahmed, Antep	Mecruhiyet neticesi tesmim-i mafsâl-ı ketfi-i adudu	2
283	Fırka 54 Alay 156 Tb.2 Mehmed oğlu Abdullah, Konya	Betr-i said-i eyser	2
284	Fırka 4 Alay 4 Tabur 3 Bölük 9 Neferi Mehmed oğlu İsmail	Betr-i adud-ı eyser	2
285	Fırka 16 Alay 159 Tabur 2 Neferi Mustafa oğlu Mehmed Çavuş	Betr-i adud-ı eyser	2
286	Fırka 1 Alay 27 Tabur 3 Neferi Abdullah oğlu Şevki	Zahrü'l-kadem-i eymeden mecruhen Betr-i sak-ı eymen	2

287	Alay 4 Tabur 2 Neferi Osman oğlu İbrahim, Kocaeli	Mafsal-ı mısamü'l-kadem-i eyserde mecruhiyet ve betr-i said-i eyser	2
288	Hafız oğullarından Hasan oğlu Osman, Çorum	Betr-i adud	2
289	Fırka 3 Süvari Alay 28 Neferi Ali oğlu Ömer, Yozgat	Mafsal-ı rükbe-i eyemenden mecruhiyet neticesi Betr-i fahz-ı eyem	2
290	Fırka 41 Alay 19 Tabur 3 Neferi İsmail oğlu Mustafa, Tefenni	Mecruhiyet neticesi Betr-i adud-ı eyem	2
291	Fırka 1 Alay 7 Tabur 1 Neferi Mustafa oğlu Bilâl, Akşehir	Betr-i fahz-ı eyser	2
292	Fırka 4 Alay 4 Tabur 2 Neferi Ali oğlu İsmail, Daday	Betr-i adud-ı eyem	2
293	Fırka 4 Alay 35 Tabur 34 Neferi Ali oğlu Fikri, Araç	Betr-i fahz-ı eyser	2
294	Kuva-yı Milliye Efradından Tavukçu oğullarından Hasan oğlu Ali, Maraş	Betr-i adud-ı eyser	2
295	Maraş Zeytin Dere Karyesinden Mustafa oğlu Mahmed Çavuş	Mafsal-ı ketfi-i adudiden tesmim	2
296	Kocaeli Gurup Alay 2 Tabur 2 Neferi Mustafa oğlu Ahmed Sıdkı, Bilabad	Betr-i said-i eyser	2
297	Fırka 45 Alay 17 Tabur 2 Neferi Receb oğlu Hasan, Mesudiye	Betr-i said-i eyser	2
298	Fırka 4 Alay 132 Tabur 2 Neferi Konya Camudlu Karyeli İbiş oğlu Arif	Betr-i fahz-ı eyem	2
299	Fırka 1 Alay 3 Tabur 3 Neferi Mehmed oğlu Mustafa, Düzce	Tesmim-i mafsal-ı unku'l-kadem-i eyser	2
300	Fırka 61 Alay 159 Neferi Eyüb oğlu Tevfik, Sivrihisar	Mecruhiyet neticesi Betr-i adud-ı eyser	2

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
301	Fırka 4 Alay 58 Neferi Mehmed oğlu Satılmış, İnebolu	Betr-i sak-ı eyser	2
302	Fırka 1 Alay 3 Tabur 3 Neferi Mehmed oğlu Hüseyin, Yalvaç	Betr-i fahz-ı eyser	2
303	Fırka 24 Hücüm Taburundan Mustafa oğlu Mustafa, Devrik	Betr-i fahz-ı eyem	2
304	Anteb-Hazar Çavuş Mahallesinden Kebabcı Mehmed Said oğlu Mahmed Gazi	Betr-i sak-ı eyser	2
305	Adana Kuva-yı Tedibiyesinden Ahmed oğlu Cuma Ali	Betr-i sak-ı eyser	2

306	Söke'nin Konak Mahallesi'nde Mukim Akhisar Muhacirlerinden Elmas oğlu Ali	Betr-i fahz-ı eyser	2
307	Kadı oğullarından Ahmed oğlu Ali, Maraş	Betr-i adud-ı eymen	2
308	Adana Kuva-yı Milliyesinden Mehmed oğlu Mustafa, Karaisalı	Betr-i adud-ı eymen	2
309	Adana Handan Mahallesi'nden Malatyalı Çulha oğullarından Halil İbrahim oğlu Mustafa	Betr-i fahz-ı eymen	2
310	Kolordu 1 Fırka 22 Neferi İsa oğullarından Mehmed oğlu Ali, Samsun	Bir tarafında betr-i said	2
311	Kolordu 4 Alay 40 Neferi Ali oğlu İsmail, Daday	Betr-i adud-ı eymen	2
312	Fırka 24 Alay 43 Tabur 2 Neferi Veli oğlu İsa, Iğın	Tesmim-i mafsâl-ı adudi-i ketfi-i eymen	2
313	Fırka 11 Alay 172 Tabur 3 Neferi Mehmed oğlu Receb Onbaşı, Çorum	Betr-i sak-ı eymen	2
314	Fırka 1 Alay 4 Tabur 2 Neferi Arif oğlu Ahmed, İskilib	Mafsâl-ı ketfi-i adud-ı eyserde tesmim	2
315	Fırka 8 Alay 131 Tabur 3 Neferi Ahmed oğlu Hasan, Çaycuma Zonguldak	Mafsâl-ı ketfi-i adud-ı eyserde tesmim	2
316	Fırka 11 Alay 71 Tabur 1 Neferi Efe oğullarından Mehmed oğlu Emin	Mafsâl-ı ketfi-i adud-ı eyserde tesmim	2
317	Gaziantep'in İncesu Karyesinden Mustafa oğlu Mihak	Betr-i adud-ı eymen	2
318	Fırka 1 Alay 1 İstihkâm Neferi Mehmed oğlu Feyzullah, Gerede	Betr-i fahz-ı eyser	2
319	Fırka 4 Alay 40 Neferi Ahmed oğlu Abdulhalim, Seyidgazi	Betr-i sak-ı eymen	2
320	Fırka 1 Alay 4 Tabur 2 Sadık oğlu Osman Onbaşı, Kayseri	Betr-i adud-ı eymen	2
321	Fırka 4 Alay 58 Tabur 1 Receb oğlu Osman Çavuş, Göynük	Betr-i adud-ı eyser	2
322	Fırka 4 Alay 58 Neferi Receb oğlu Hamdi, Araç	Betr-i sak-ı eyser	2
323	Fırka 57 Hücum Taburu Efradından Emin oğlu Halil İbrahim, Göre	Betr-i said-i eymen	2
324	Anteb'in Şerife mahallesinden Mustafa oğlu Halil	Betr-i adud-ı eymen	2
325	12 Numaralı Nokta Efradından Halil oğlu Mehmed Ali	Mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyemenden tesmim	2
326	Fırka 11 Alay 127 Tabur 3 mahmud oğlu Receb, Çorum	Betr-i fahz-ı eymen	2
327	Fırka 24 Alay 32 Tabur 1 Salih oğlu Mehmed Onbaşı, Kayseri	Betr-i fahz-ı eymen	2
328	Fırka 15 Alay 45 Tabur 1 İbrahim oğlu Osman, Perşembe	Taraf-ı süfli-i eyserde betr	2
329	Alay 16 Süvari Şerif oğlu Aziz, Çıldır	Betr-i sak-ı eymen	2
330	Fırka 23 Alay 69 Tabur 1 Mustafa oğlu Ahmed, Haçın	Fekk-i esfel-i meksur ve istisal edilmiş	2
331	Süvari Livası 4 Alay 33 Hüseyin oğlu Hasan, Bilecik	Betr-i adud	2

332	Fırka 57 Alay 39 Tabur 1 Ramazan oğlu Yusuf, Karaağaç	Bir taraf sakından betr	2
333	Fırka 7 Alay 23 Tabur 2 Ali oğlu Mehmed, Tavas	Betr-i sak-ı eyem	2
334	Fırka 9 Hücüm Taburu İlyas oğlu Burhan, Elmalı	Betr-i sak-ı eyser	2
335	Fırka 1 Alay 5 Tabur 2 Bölük 1 Karagözlü oğullarından Mustafa oğlu Hüseyin, Kengir	Betr-i sak-ı eyem	2
336	Fırka 2 Depo Taburu Bölük 3 Mehmed oğlu İsmail, Gördes	Mafsal-ı ketfi-i adudide tesmim	2
337	Kolordu 9 Hücüm Taburu Kuyun oğullarından Ahmed oğlu Mehmed, Malatya	Betr-i adud-ı eyser	2
338	Fırka 11 Alay 127 Tabur 1 Musa oğullarından Mustafa oğlu Murad, Boyabad	Betr-i sak-ı eyser	2
339	Fırka 1 Alay 5 Tabur 3 Keçe oğullarından Süleyman oğlu Hüseyin Obaşı	Betr-i fahz	2
340	Fırka 12 Alay 178 Tabur 2 Kendir Halil oğullarından İbrahim oğlu Bekir, Zara	Betr-i said-i eyser	2
341	Fırka 4 Alay 2 Tabur 2 Ahmed oğlu Abdülhalim, Seyidgazi	Betr-i sak-ı eyem	2
342	Fırka 15 Alay 138 Tabur 3 Besim oğlu Hasan, Divrik	Betr-i fahz-ı eyser	2
343	Fırka 23 Alay 31 Tabur 1 Mustafa oğlu Mustafa, Kengir	Betr-i sak-ı eyser	2
344	Fırka 15 Alay 31 Tabur 3 Mehmed oğlu Ahmed, Sivas	Betr-i sak-ı eyser	2
345	Fırka 3 Alay 27 Süvari Efradından Kör Osman oğullarından Süleyman oğlu Osman	Betr-i fahz-ı eyem	2
346	Anteb Kuva-yı Milliye Efradından Karamemik oğullarından Ali oğlu İbrahim	Betr-i fahz-ı eyser	2
347	Antep Kuva-yı Milliye Ehl-i Safa Mahallesinden Deli Memik oğlu Mehmed	Betr-i fahz-ı eyem	2
348	Fırka 7 Alay 1 Tabur 1 Mehmed Emin oğlu Seyid Ahmed	Betr-i fahz-ı eyem	2
349	Fırka 4 Hücüm Taburu Hüseyin oğlu İsmail Onbaşı, Keskin Madeni	Betr-i said-i eyser	2
350	Üçüncü Kafkas Fırkası Alay 11 Abbas oğlu İbrahim Trabzon Of	Mafsal-ı ketfi-i adudi-i eyemde betr	2

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
351	Ankara İmalat-ı Harbiye Efradından Mustafa oğlu Mehmed, Boyabad	Esna-yı vazifede husule gelen iştalde mecruhiyet neticesi	2
352	Fırka 61 Alay 59 Tabur 31 Efradından Hüseyin oğlu Halil, Bolvadin	Betr-i adud-ı eyem	2

353	Fırka 1 Alay 3 Tabur 1 Efradından İmam oğullarından Osman oğlu Bilal, Ankara	Betr-i sak-ı eyser	2
354	Fırka 23 Alay 172 Tabur 2 İbrahim oğlu Hasan, Söke	Betr-i said-i eymen	2
355	Gaziantep Merkez Efradından Şerbetçi oğullarından Hacı Mehmed oğlu Mehmed	Betr-i fahz-ı eymen	2
356	Fırka 4 Alay 24 Tabur 1 İbrahim oğlu Hafız Ahmed Giresun	Betr-i fahz-ı eyser	2
357	Fırka 62 Alay 7 Tabur 2 Efradından Rıfat oğlu Veysel, Adapazarı	Betr-i sak-ı eyser	2
358	Alay 124 Tabur 1 Efradından Haşim oğlu Ömer, İskilib	Betr-i fahz-ı eyser	2
359	Bilecik Midilli Karyesinden Mehmed oğlu Mustafa	Betr-i said-i eyser	2
360	Fırka 32 Efradından Zile Müfrezesi Neferi Himmet oğullarından Osman oğlu Saadet, Yozgat	Betr-i adud-ı eyser	2
361	Karakeçili Aşiretinden Müfreze Efradı Hissiyet oğlu Veli	Her iki taraf-ı süfli madum	2
362	Fırka 7 Alay 27 Tabur 4 Abdullah oğlu Nama, Kastamonu	Betr-i fahz-ı eymen	2
363	Fırka 3 Kafkas Alay 7 Tabur 1 Efradından Abdülmecid oğlu İsmail, Sürmene	Betr-i sak-ı eyser	2
364	Fırka 8 Hücum Taburu Bölük 4 Efradından Abdullah oğlu Mehmed, Eğridir	Betr-i fahz-ı eyser	2
365	Fırka 57 Alay 176 Tabur 3 Efradından İmam oğullarından Mustafa oğlu Ahmed	Betr-i sak-ı eymen	2
366	Fırka 15 Alay 45 Tabur 3 Efradından Çarıkcı oğullarından Yusuf oğlu Mehmed, Perşembe	Betr-i fahz-ı eymen	2
367	Fırka 11 Alay 27 Tabur 1 Efradından Yozgat'ın Seydi Yar Karyesinden Ahmed oğlu Osman	Betr-i fahz-ı eymen	2
368	Muhafız Taburu Bölük 2 Efradından Kayış oğullarından Süleyman oğlu Durmuş, Bolu	Betr-i adud-ı eymen	2
369	Fırka 4 Alay 58 Tabur 1 Efradından Ayvaz oğullarından İsmail oğlu İbrahim, Mudurnu	Betr-i adud-ı eymen	2
370	Fırka 3 Alay 7 Tabur 3 Efradından Kara Musa oğullarından Hasan oğlu Mustafa, Polathane	Betr-i said-i eymen	2
371	Antep Kuva-yı Milliye Efradından Çer Musaddak oğullarından Hacı Memik oğlu Musdık	Adud-ı eymandan betr	2
372	Fırka 57 Alay 176 Tabur 2 Efradından Halil oğlu Halil Onbaşı, Çal	Betr-i fahz-ı eyser	2
373	Çivril'de ve Isparta Muzaheret Alayı Efradından Isparta Keçiborlu Akdoğmuş Karyesinden Mehmed oğlu Nuri	Tesmim-i mafsâl-ı harkefi-i eymen	2
374	Maraş'ın Hatuniye Mahallesinden Etli oğullarından Süleyman oğlu Havarat 1318	Betr-i sak-ı eyser	2
375	Yalova Yakacık Karyesinden Hüseyin oğlu Abdullah 1313	Tesmim-i mafsâl-ı musamü'l-yed-i eymen	2
376	Garp Cephesi Hayvan Deposu Efradından Mehmed oğlu Halil, Aziz 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2

377	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Mustafa oğlu Mehmed, Aydın 1315	Betr-i fahz-ı eyem	2
378	Kolordu 4 Fırka 17 Alay 70 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Mehmed oğlu Tahir, Zağferanbolu 1312	Betr-i fahz-ı eyem	2
379	Fırka 12 Alay 36 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Hüseyin oğlu Mahmud, Malatya 1311	Her iki hususiyenin istisali	2
380	Kolordu 4 Depo Taburu Bölük 3 Neferi Mustafa oğlu Hasan, Kütahya 1314	Her iki yed madum hükmünde	2
381	Fırka 23 Nakliye Kolları Kolordu 11 Efradından Ahmed oğlu Ali, Bilecik 1315	Betr-i fahz-ı eyser	2
382	Konya Sevk Efradından Ali oğlu Hasan Hüseyin, Konya 1313	Betr-i fahz-ı eyem	2
383	Fırka 15 İstihkâm Bölüğü Efradından Ömer oğlu Ahmed, Çarşamba 1315	Betr-i fahz-ı eyem	2
384	Fırka 23 Hücüm Taburu 2 Bölük 4 İbrahim oğlu Mehmed, Uluborlu 1300	Betr-i fahz-ı eyser	2
385	Fırka 18 Alay 15 Bölük 10 Hüseyin oğlu İbrahim, Samsun 1315	Yed-i eyem-i mefluc madum hükmünde	2
386	Fırka 16 Hücüm Taburu Bölük 1 Hüseyin oğlu Ömer, Ankara 1306	Betr-i fahz-ı eyem	2
387	Fırka 11 Nakliye Taburu 2 Bölük 4 Halil Kahya oğullarından Mehmed oğlu Emrullah 1311	Betr-i sak-ı eyem	2
388	Baş Kumandan Maiyet-i Süvari Bölüğünde Kasım oğlu Halil, Yanya	Betr-i sak-ı eyser	2
389	Alay 131 Tabur 1 Bölük 2 Mehmed oğlu İbrahim Tokat 1316	Tesmim-i mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyser	2
390	Giresun Ankara Muhafız Taburundan Mustafa oğlu Halil 1317	Betr-i sak-ı eyem	2
391	Fırka 5 Kafkas Alay 9 Tabur 2 Bölük 3 Onbaşı Mehmed oğlu Bekir, Darende 1295	İncimad neticesi ayağı madum	2
392	Maraş'ın Çavuşlu Mahallesinden Veli oğlu Mustafa 1284	Betr-i fahz-ı eyem	2
393	Ankara Ortaköy Karyesinden Uzun Hasan oğullarından Mustafa oğlu Ali 1312	İltihab-ı mafsâl-ı rükbe-i eyser neticesi mafsâlında iltisak-ı tam ve mafsâl-ı rükbede nim iltisak	2

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
394	Fırka 18 Alay 15 Tabur 3 Bölük 2 Neferi Daday Şubesinde Sikke-i Hicaz Kariyesinden Emir Ali oğullarından Osman Ali oğlu Mustafa 1314	Tahribat-ı izam-ı muştıye-i kadem-i eyser, mafsâl-ı rüsğü'l-kadem-i eyserde iltisak	2
395	Fırka 7'den Diyarbakır Kumandanlık Efradından Diyarbakır Hüsrev Paşa Mahallesi Maruf oğlu Mehmed 1315	Eşkiya takibinde yaralanmıştır.	2

1	Gaziantep Milis Efradından Gaziantep'in Bayrak Mahallesi'nden Abdullah oğullarından Yahya oğlu Abdullah 1309	Taraf-ı ulvi-i eyser kısmen madum hükmünde	3
2	Gaziantep Milis Efradından Gaziantep'in Köyüt Mahallesi'nden Hacı İbrahim oğullarından Mehmed oğlu Hurşid 1310	Taraf-ı ulvi-i eser kısmen madum hükmünde	3
3	Fırka 11 Alay 126 Tabur 2 Bölük 7 Efradından Antalya'nın Çandır Karyesi'nden Yusuf oğlu Mehmed 1313	Dumur-ı ayn-ı eyem	3
4	Fırka 23 Alay 68 Tb. 2 Bölük 7 Efradından Maraş Sancağının Seme Karyesi'nden Ali oğlu Hüseyin 1314	Taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
5	Fırka 3 Kafkas Alay 8 Tabur 1 Bölük 2 Efradından Asma Sıra Karyesi'nden Eyüp oğullarından Yusuf oğlu Muhlis 1314	Mafsal-ı menkibde iltisak-ı tam	3
6	Fırka 4 Alay 42 Tabur 1 Bölük 2 Efradından Trabzon'un Görele Şubesi'nden Ali oğlu Mustafa 1315	Zıya-ı ayn-ı eyem	3
7	Fırka 1 Alay 5 Tabur 1 Bölük 2 Efradından Halil oğlu Hasan Ankara Bâlâ 1308	Yed-i eyem harekâtı müteassir	3
8	Fırka 4 Alay 8 Tabur 1 Bölük 3 Efradından Mehmed oğlu Ali Onbaşı, Kastamonu 1310	Taraf-ı ulvi-i eyem kısmen madum hükmünde	3
9	Fırka 1 Alay 5 Tabur 3 Bölük 11 Efradından Musa oğlu Mehmed, Bozkır 1317	Taraf-ı ulvi-i eyser kısmen madum hükmünde	3
10	Fırka 5 Kafkas Alay 9 Tabur 3 Bölük 11 efradından Ayancık Çıtak Karyesi'nden Halil oğlu Sadık 1309	Betr-i adud-ı eyser	3
11	Devrek Süvari Bölük Onbaşı Hasan	Azm-ı fekk-i ulvi ve küre-i ayn-ı eyseri tahrip	3
12	Keskin Jandarma Efradından Hüseyin oğlu Fehmi 1315	Taraf-ı ulvi-i eyser kısmen madum hükmünde	3
13	Alay 34 Tabur 1 Bölük 2 Efradından Receb oğlu Hasan, Yusufeli 1314	Taraf-ı süfli-i eyser kısmen madum hükmünde	3
14	Fırka 8 Alay 13 Tabur 3 Sevkiyat ve Nakliyat Müdüriyet-i Umumiyesi Posta Neferi Ali oğlu Eyüp, Gerze 1314	Sol gözü dumur	3
15	Sevkiyat Efradından Terzi oğullarından Ali oğlu İbrahim, İzmit 1310	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
16	Müstakil Alay 61 Tabur 3 Bölük 9 Efradından Ömer oğlu Mehmed, Söğüt 1316	Sol göz mefkut	3
17	Hacı Ali oğullarından Ali oğlu Kâmil, Mudurnu 1310	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
18	Fırka 4 Alay 58 Tabur 1 Bölük 3 Çavuşu Himmet oğlu Battal 1313	Taraf-ı ulvi harekâtı madum ve iltisak	3
19	Bursa Kuva-yı Milliye Efradından Ali oğlu Mehmed Sezai 1315	Sol gözü rüyetten mahrum	3
20	Fırka 11 Alay 28 Tabur 3 Bölük 1 Efradından Kurucu oğullarından Hasan oğlu Mehmed Niğde 1312	Yed-i eyem madum hükmünde	3

21	Fırka 23 Alay 69 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Ali oğlu Kadir, Dinar 1313	Sağ göz rüyetten mahrum	3
22	Fırka 11 Alay 127 Tabur 2 Bölük 2 Neferi Rum Karyeli Himmet oğullarından Eyüb oğlu Tefvik 1308	Sol taraf-ı ulvi madum hükmündedir.	3
23	Fırka 16 Alay 27 Tabur 47 Bölük 2 Çavuşu Hasan Çavuş oğlu Süleyman 1300	Taraf-ı ulvi-i eyman harekâtı kısmen madum	3
24	Fırka 14 Alay 2 Tabur 2 Bölük 5 Neferi Mustafa oğlu Satılmış, Beyanabad 1311	Taraf-ı süfli- eyser harekâtı müteassir	3

Mabadı var

20 Şubat 1340 Tarihli Encümen-i Müdîranı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat

[Mikdar-ı Maaş]	[Unvan/İsim]	[Durumu]
119	Mihaliççık Maliye Tahsildarlarından Cemal Efendi	Tekaüt
584	Şehremaneti Adalar Daire-i Belediyesi Muhasebecisi Hacı Cemil Efendi	Tekaüt
191	Suşehri Kazası Tapu Memur-ı sabıkı Ömer Fevzi Efendi	Tekaüt
234	İstanbul Sirkeci Gümrüğü Kolcularından Emin Efendi	Tekaüt
173	İnegöl Bidayet Mahkemesi Aza-yı sabıkasından Hafız Ali Efendi	Tekaüt
302	Garbi Karaağaç Kadısı Mehmed Arif Efendi	Tekaüt
236	Yanya Merkez Kazası Süvari Tahsildar-ı sabıkı Mehmed Fuad Efendi	Tekaüt
481	Muş Nüfus Müdür-i sabıkı Mehmed Bedri Efendi	Tekaüt
266	İnebolu Rüsumat Anbar Memuru Ömer Fevzi Efendi	Tekaüt
116	Maltepe Posta ve Telgraf Merkezi Müvezzi-i sabıkı Mustafa Efendi	Tekaüt
116	Söğüt Düyun-ı Umumiye Piyade Kolcusu Hüseyin Efendi	Tekaüt

25 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

[Mikdar-ı Maaş]	[Unvan/İsim]	[Durumu]
100	Kiğı Maliye Tahsildar-ı sabıkı Rıdvan Efendi	Tekaüt
146	İzmir İstinaf Müddei-i Umumiliği İkinci Muavini Mehmed Şekib Efendi Ailesi	Aile
266	İstanbul Lisesi ve Ticaret Mekteb-i Âlisi Kimya Muallimi Mustafa Hakkı Efendi Ailesi	Aile
80	Galata Sulh Mahkemesi Mübaşiri Şevki Edhem Efendi Ailesi	Aile
144	İstanbul Eyüb Maliye Tahsildar Şubesi Tahakkuk Kâtibi İsmail Hakkı Efendi Ailesi	Aile
292	Mülga Dersaadet Evkaf Müdüriyeti Ketebe-i sabıkasından İbrahim Hakkı Efendi Ailesi	Aile

192	Bandırma Ziraat Bankası Memur-ı sabıkı Ömer Hilmi Efendi Ailesi	Aile
80	Kayseri Evkaf Tahsildarı Ahmed Efendi Ailesi	Aile
40	Mülga Adliye Nezareti İlamat-ı Şeriye İcra Dairesi muavinlerinden Tevfik Efendi Ailesi	Aile
427	İstanbul Lisesi Muhasebe Memur-ı sabıkı Mehmed Hayreddin Efendi Ailesi	Aile
80	Mülga Sadaret Mektubi Kalemî Hulefasından Hamdi Efendi Ailesi	Aile
601	Dâhiliye Vekâleti Nüfus Müdüriyet-i Umumiyesi Mümeyyizi Ağâh Efendi Ailesi	Aile
160	Uzunköprü Kazası Mahkeme-i Şeriye Başkâtibi Yusuf İzzeddin Efendi Ailesi	Aile
160	Erzurum Düyun-ı Umumiye Kolcusu Şükrü Ağa Ailesi	Aile
40	Bitlis Telgraf Merkezi Müdür-i sabıkı Mehmed Zülfekkar Efendi Ailesi	Aile
80	Elaziz Polis Memurluğundan Mazul Mehmed Efendi Ailesi	Aile
200	Diyarbakır Süvari mübaşirlerinden İbrahim Halil Efendi Ailesi	Aile
80	Ayancık Umur-ı Tasarrufiye Memur Vekili Müteveffa Ahmed Efendi Ailesi	Aile
250	Ömerkan Nahiyesi Müdürü Müteveffa Ali Şahin Efendi Ailesi	Aile
408	Ayvalık Düyun-ı Umumiye Müdürü Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
160	Tokat Orman Fen Memuru Mutasarrıfı Vehbi Efendi Ailesi	Aile
238	Gelibolu Bidayet Mahkemesi İcra Memuru Mehmed Muhtar Efendi Ailesi	Aile
76	Zağferanbolu Sekizinci Daire Tahsildarı Hafız İsmail Efendi Ailesi	Aile
68	Lüleburgaz Süvari Tahsildarı Ekrem Efendi Ailesi	Aile
85	Zağferanbulu Bidayet Mahkemesi Azasından Ali Galib Efendi Ailesi	Aile
200	Ukuzgan Nahiyesi Mahmud Şevket Paşa Mektebi İptidai Muallimi Osman Efendi Ailesi	Aile
125	Bâlâ Kazası Tahsil Memur-ı sabıkı İbrahim Hulusi Efendi Ailesi	Aile
138	Paşa Limanı Rüsumat Memuru Ahmed Şevki Efendi Ailesi	Aile
80	Burdur Posta ve Telgraf Müvezzii Mehmed Niyazi Efendi Ailesi	Aile
120	Sivas Bidayet Mahkemesi Mübaşiri İbrahim Efendi Ailesi	Aile
986	Süleymaniye Mutasarrıflığından Mütekait Ziya Paşa Ailesi	Aile
100	İstanbul Cerrahpaşa Hastanesi Kâtibi Halil Hakkı Efendi Ailesi	Aile
1127	Mülga Aşar Rüsumat İdaresi Müdürü Süleyman Şükrü Efendi Ailesi	Aile
160	Kohat Nahiyesi Müdürü Muharrem Efendi Ailesi	Aile
164	İstanbul Galat Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü Aştörü Faik Efendi Ailesi	Aile
120	İzmit Rüsumat Muhafaza Memuru Faik Efendi Ailesi	Aile
42	Canik Maa Tahrir Vergi Başkâtib-i sabıkı Akif Efendi Ailesi	Aile
40	Amasya Sandık Emîni İbrahim Efendi Ailesi	Aile
40	Uşak Düyun-ı Umumiye Kolcusu Hasan Ağa Ailesi	Aile
325	Bandırma Rüsumat Müdürü Ahmed Rüşdü Efendi Ailesi	Aile
40	Dersaadet İlamat-ı Şeriye İcra Mübaşirlerinden Rifat Efendi Ailesi	Aile
79	Dersaadet Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Kolcusu Kadri Efendi Ailesi	Aile
62	Galata Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü Kolcusu Mehmed Efendi Ailesi	Aile
215	Konya İstinaf Ceza Reisi Ahmed Salim Efendi Ailesi	Aile
183	İstanbul Nüfus Kalemî Ketebesinden Nafiz Efendi Ailesi	Aile

18	Aydın Tahrirat Müsevvidi Remzi Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
486	Harem-i Şerif-i Nebevi Müdürü Mehmed Hayrulah Efendi	Münakaleten Zam
78	İstanbul Rüşumat Başmüdüriyeti Muayene Müfettişi Mehmed Efendi	Münakaleten Zam
48	Galata Rıhtım Merkezi Muvacehe Kâtibi Musa Kâzım Efendi	Münakaleten Zam
29	Edirne Hapishane-i Umumi Kâtibi Rüstem Efendi	Münakaleten Zam
29	Sabık İbriktar Ahmed Efendi	Münakaleten Zam
26	Karesi Havale Memuru Mehmed Kâmil Efendi	Münakaleten Zam
37	İstanbul Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Ketebesinden Ömer Hulusi Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
33	Taşköprü Telgraf Memuru Mehmed Efendi	Münakaleten Zam
15	İstanbul Altıncı Daire Evrak Kâtibi Ahmed Efendi	Münakaleten Zam
10	Dersaadet Polis Komiserlerinden Salih Efendi	Münakaleten Zam
57	Diyarbakır Bidayet Mahkemesi Azasından Abdülhak Efendi	Münakaleten Zam
13	Kahta Tahsilat Müfettişi Hafız Mahmud Efendi	Münakaleten Zam
83	Sivrihisar Kaymakam Vekili Mustafa Efendi	Münakaleten Zam
20	Akdağ Nahiyesi Müdür Vekili Mustafa Efendi	Münakaleten Zam
39	Eyüb Naibi Abdullah Şevket Efendi	Münakaleten Zam
22	Sivrihisar Mal Müdür Refakatinden Mütেকait Ziver Efendi	Münakaleten Zam
625	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Kontrol-i Evvel Ketebesinden Fazıl Efendi	Mazuliyet
416	Çorum Tahrirat Müdür-i sabıkı Rıfat Efendi	Mazuliyet
500	İzmir Maarif Hesap ve Techizat Başkâtib-i sabıkı Hüseyin Hüsnü Efendi	Mazuliyet
350	Rüşumat Tahlilhane Kâtibi Hüsameddin Efendi	Mazuliyet
400	Ankara-Sivas Hattı Muhasebe Kâtibi Cemal Efendi	Mazuliyet
250	Kayseri Polis memurlarından Mehmed Vehbi Efendi	Mazuliyet
1000	Erzincan Darüleytam Müdürü İbrahim Şefik Efendi	Mazuliyet
175	Matbaa-i Amire Provacısı Aziz Efendi	Mazuliyet
1083	Mülga Maliye Nezareti Emlak-ı Emiriye Müdür-i sabıkı Mehmed Muhlis Efendi	Mazuliyet

250	Mülga Maliye Nezareti Varidat İkinci Sınıf Ketebesinden Nazmi Efendi	Mazuliyet
400	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Defter-i Kebir Kalemî Ketebesinden İsmail Şemseddin Efendi	Mazuliyet
250	Galatasaray Lisesi Kuran-ı Kerim Muallimi İsmail Hakkı Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi Hademesinden Ömer Efendi	Mazuliyet
266	Mülga Defter-i Hakanî Dosya Kalemî Ketebesinden Mehmed Kemaleddin Efendi	Mazuliyet
400	Mülga Maliye Nezareti Hesabat Şubesi Ketebesinden Hasan Efendi Ailesi	Mazuliyet
550	Rüşumat Veznedar Muavini Ali Efendi Ailesi	Mazuliyet
166	Rüşumat Hademesinden Mehmed Ağa Ailesi	Mazuliyet
150	Mülga Maliye Muamelat-ı Nakdiye Ketebesinden Mehmed Fehmi Efendi Ailesi	Mazuliyet
200	Mülga Defter-i Hakanî Evrak Kalemî Ketebesinden Ahmed Efendi Ailesi	Mazuliyet
216	Dersaadet Rüşumat Muhafaza Memur-ı sabık Mustafa Şevki Efendi Ailesi	Mazuliyet
416	Dalter Singer Antreposu Memuru Refiki İhsan Efendi Ailesi	Mazuliyet
233	İstanbul Beyoğlu Paket Şubesi Veznedar ve Muhasibi Ömer Nuri Efendi	Mazuliyet
225	(...) Hadide Posta Tatarı Bekir Sıdkı Efendi	Mazuliyet
912	Mülga Emniyet-i Umumiye Muhasebe Müdürü İsmail Hamid Efendi	Mazuliyet
333	Samsun Polis Memurlarından Mustafa Efendi	Mazuliyet
333	Şark-ı Karib Antreposu Markatörü Ahmed Cevdet Efendi	Mazuliyet
666	Dersaadet Mühendis Mektebi Muhasebe Memuru Mehmed Suret Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Defter-i Hakanî Emlak Kalemî Ketebesinden Hüseyin Sadeddin Efendi	Mazuliyet
3000	İstanbul 3068 Numaralı Polis Memuru Kâzım Efendi Ailesi	İkramiye
1200	Biga'nın Kemer Orman Cibayet memuru Mehmed Efendi Ailesi	İkramiye
3600	Elbistan Bidayet Mahkemesi Reisi Kâzım Efendi Ailesi	İkramiye
1500	Adapazarı Sultanisi Kıyem Mektebi Başmuallimi Bekir Efendi Ailesi	İkramiye
3000	Gerede Müstantiki İbrahim Efendi Ailesi	İkramiye

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
22 Receb 1342	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
28 Şubat 1340	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
7 Teşrinievvel 1336	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 61 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Mücahede-i Milliyyede Şehit Olan Gönüllü ve Kuva-yi Miliye Zabitan ve Efrat Ailelerine Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

Numarası: 408

- Birinci Madde-** Muharebâta nizam-ı harbe dâhil kıtaât ve müessesâta münferiden müracaatla ifa-yı hizmet eyleyenlere gönüllü; sahib-i nüfuz ve hamiyet bir zatın emr u kumandasında olarak milli müfrezelerde ifa-yı hizmet eyleyenlere de (erkek, kadın) milli efrat ıtlak olunur.
- İkinci Madde-** Laakal elli kişiye kumanda edenlere Kuva-yi Milliye Zabiti tesmiye olunur.
- Üçüncü Madde-** Elli kişinin amiri: Mülazım-ı Sani, yüz kişinin amiri: Mülazım-ı Evvel, yüz elli kişinin amiri: Yüzbaşı, altı yüz kişinin amiri Binbaşı itibar olunur.
- Müstakilen bir cephenin müdafaasına memur olup laakal bin kişiye kumanda etmiş olanlara Kuva-yı Milliye Kaymakamı ve bin kişiden fazlaya kumanda etmiş olanlara Kuva-yı Milliye Miralayı namı verilir.
- Dördüncü Madde-** Birinci ve üçüncü maddelerdeki sarahat vecihle fiilen istihdam kılındıkları alelusul musaddak bulunanlardan malul ve şehit olanların kendilerine, ailelerine Askeri Tekaüt Kanununun 35 ve 36'ncı maddelerine müzeyyel 14 Eylül 1330 tarihli kanun mucibince Tekaüt ve Aile Maaşı tahsis kılınır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanun 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Mudanya Mukavelenamesinin imzası tarihi olan 20 Teşrinievvel 1338 tarihine kadar ifa-yı vazife etmiş olanlara şamildir.
- Altıncı Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Müdafa-i Milliye Vekilleri memurdur.

1 Receb 1342 ve 7 Şubat 1340

Yeniden İnşa Edilecek Hapishaneler Masarifi İçin 1339 Senesi Bütçesine Üç Yüz Bin Lira Tahsisat Konulmasına Dair Kanun

Numarası: 409

Birinci Madde- Müceddeden inşa edilecek hapishaneler masarifi için bin üç yüz otuz dokuz senesi Dâhiliye Bütçesinin -yüz elli altı- fashına üç yüz bin lira tahsisat konulmuştur. İşbu tahsisatın sene-i mezkûre zarfında sarf edilemeyen miktarı üç yüz kırk senesi zarfında dahi sarf olunacaktır.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

5 Receb 1342 ve 11 Şubat 1340

Sayım Kanunu

Numarası: 410

Birinci Kısım

Madde 1- Sayım muamelesi koyun, keçi, tiftik ve deve için nisan ve canavar için eylül iptidasından itibaren on beş gün zarfında suret-i mahsusada tabb ve tevzi ve sahipleri tarafından imza, imam, muhtar ve Heyet-i İhtiyariyece tasdik olunan köy ve mahalle namına mürettep defterlere kaydedilmek suretiyle icra olunur. İşbu defterlere bir yaşından aşağı olan davar ve canavarlar ve iki yaşından aşağı olan develer dâhil edilmez.

Madde 2- Heyet-i İhtiyariye işbu defterleri nahiyede müdüre, kazada kaymakama, vilâyetlerde valilere birinci maddede tayin olunan müddet zarfında verirler. Bunlarda aldıkları sayım defterlerini beş gün zarfında cihet-i maliyeye tevdi mecburdurlar.

Madde 3- Mal memurları tefrik olunacak mıntukalar dâhilinde Mayıs'ın sekizinci gününe kadar memurin-i tahsiliye marifetiyle yoklama icra ederler. (Canavarların yoklama müddeti Teşrinievvel'in sekizinci gününe kadar)

Madde 4- Geçici hayvanat sahipleri bir beyanname tanzimine ve Nisan on beşine kadar beyannamelerini bulundukları yerlerin mal memurlarına vermeye mecburdurlar.

Madde 5- Sayım zamanında bir köyden diğer köye davar nakledecekler nakilden evvel davarlarının sayıldığına ve sayım defterine dâhil olduğuna dair köy Heyet-i İhtiyariyesinden vesika alırlar.

İkinci Kısım

Madde 6- Davar resmi şunlardır:

Beher koyun ve kıl keçi için - yirmi üç kuruş

Beher tiftik keçisi için - yirmi kuruş

Beher deve için - yüz kuruş

Beher canavar için - iki yüz kuruş.

Koyun, keçi ve canavarın bir yaşından ve devenin iki yaşından aşağı olanları müstesnadır.

İşbu resme göre tahsil olunacak paranın yüzde yedi buçuğu idare-i hususiyelere ait olup her vilâyette derhal dairelerine yatırılır. (İdare-i hususiyelerden ayrıca masraf alınmayacaktır.)

Madde 7- Mal memurları sayım defterlerinde mukayyet miktara göre davar resmini hesap ederek mayısın nihayetine kadar mükelleflere ayrı ayrı tezkerelerle tebliğ eder.

Madde 8- Davar resmi atide muharrer iki müsavi taksit ile tesviye olunur:

Davar ve Develer İçin:

Birinci taksit müddeti haziranın ilk haftası

İkinci taksit müddeti temmuzun ilk haftası

Canavarlar İçin:

Birinci taksit müddeti teşrinievvelin ilk haftası

İkinci taksit müddeti teşrinisaninin ilk haftası

Madde 9- İlk taksiti, müddet-i zarfında vermeyen davar ve deve sahiplerinden haziranın ve canavar sahiplerinden teşrinievvelin ikinci haftasında borçlarının tamamı defaten tahsil olunur.

Madde 10- Yoklama esnasında defter harici zuhur edip kaçak olduğu tahakkuk eden davar, deve ve canavar resmi cezaen beş misli olarak istifa olunur.

Madde 11- Taksit müddetlerini geçirerek borçlarını vermeyen hayvan sahiplerinden işbu rüsum, Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân istifa olunur.

Madde 12- Geçici hayvan sahipleri beyannameleriyle beraber resmini defaten vermeye mecburdurlar. Borcunu vermeyenlerin hayvanatından borcuna tekabül edecek miktarı mal memurları tarafından derhal haczettirilir ve müteakiben Tahsilat Komisyonundan alınacak karar üzerine satılır.

Madde 13- Taksit müddetlerinin hululünden evvel davar, deve ve canavarlarını bulunduğu yerden diğer bir mahalle geçirmek isteyenler, sayım resmini tamamen öderler. Hayvanlarından bir kısmını nakletmek isteyenlere

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 2

nakledilecek davarlara ait olmak üzere sahiplerine ifrazen tezkere verilir. Her ne suretle olursa olsun tezkeresiz nakliyatla bulunanların hayvanatı kaçak addedilir ve haklarında onuncu madde ahkâmı tatbik olunur.

Madde 14- Mali sene girdikten sonra davalarını Türkiye haricine çıkarmak isteyenler, hin-i ihraçta davar resmini defaten vermeye mecburdurlar.

Üçüncü Kısım

Ceza ve ikramiye

Madde 15- Mevadd-ı sabıkada tayin olunan vezaifi miadında ifa etmeyerek terahi ve tekâsülü görülenler veya vazifelerini suiistimal edenler hakkında müstacel kaydıyla takibat-ı kanuniye icra olunur.

Madde 16- Yoklama vazifesiyle mükellef olan tahsildarlara tahsisatla maaşları miktarını tecavüz etmemek şartıyla ve her köyün Heyet-i İhtiyariyesine de kendi sayım defterlerine nazaran tahakkuk edecek hasılatın yüzde ikisi nispetinde ikramiye verilir.

Ancak ikramiye yekûnu hasılatın yüzde beşini tecavüz edemez.

Madde 17- Alakadar memur ve Heyet-i İhtiyariyelerden başka her kim kaçak koyun, keçi, deve ve canavar haber verir ise kendisine iki misli resm-i ikramiye ita olunur.

Madde 18- Hadd-i faslın öbür tarafında ra'y hakkını haiz olan sayım zamanında hudut haricinde bulunan hayvanlarının miktarını birer beyanname ile bildirmeye mecburdurlar. Bunlardan alınacak sayım

resmi mezkûr beyannamelerde muharrer miktar üzerinden tahakkuk ettirilerek altıncı madde mucibince tahsil olunur. Hudut dâhiline avdetlerinde beyannamelerinden fazla zuhur edecek hayvanata ait resim defaten ve derhal istifa edilir. Kaçak resmine tabi tutulmaz. Buralarda ahashabının müracaat ve talebi üzerine şubattan itibaren sayım muamelesi icra edilir. Seyyar aşair efradından derhal resim ahz olunur. Meskûn olanlarının kayıtları icra ve tezkereleri ita edilir.

Madde 19- Tahakkuk eden resme ait ahashabına verilecek tezkerelerin tevdii tarihinden itibaren on gün zarfında mahallî idare Meclislerine itiraz olunabilir.

İdare Meclislerinin bu hususta verecekleri kararlar katidir.

Madde 20- Transit eşyasının naklinde istihdam edilen İran develerinden muamele-i müteakabileye tabi olmak şartıyla sayım resmi alınmaz. Ancak dâhilî nakliyatla işigal edenler bu müsaadeden istifade edemez.

Madde 21- İşbu kanun ahkâmının suver-i tatbikiyesi Maliye Vekâletince tanzim olunacak talimatname ile tayin olunur.

Madde 22- 23 Kânunusani 1303 ve 1 Kânunusani 1320 tarihli Ağnam Talimatnameleri mülğadır.

Madde 23- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 24- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye Maliye Vekilleri memurdur.

6 Recep 1342 ve 12 Şubat 1340

Meskûkât Darbı Hakkında Kanun

Numarası: 411

Madde 1- Ufaklık ihtiyacını temin için çıkarılmış olan beş on paralık pul ve ilmühaber ile kırk ve yüz paralık evrak-ı nakdiye büyük kıtadaki evrak-ı nakdiye veya ufaklık meskûkât-ı madeniye ile mübadele edilmek üzere tedavülden kaldırılacaktır.

Madde 2- Beş, yirmi ve yirmi beş kuruşluk kâğıt paralar üçüncü madde mucibince çıkarılacak ufaklık meskûkât-ı madeniye veya daha büyük evrak-ı nakdiye ile mübadele edilecektir.

Madde 3- Kıymet-i itibariyeleri mecmuu iki milyon lirayı tecavüz etmemek üzere yüz paralık, beş kuruşluk ve on kuruşluk bronzdan mamul ufaklık meskûkât darp ve ihracı için Maliye Vekâletine mezuniyet verilmiştir. İşbu ufaklık meskûkâtın envainın makadîrini ve madenin halitasını, şekil ve hacmini ve hadd-i kabulünü tayin vekâlet-i mezkûreye aittir.

Madde 4- 27 Teşrinisani 1336 senesi tarihli kanun ile 1337 senesi nihayetine kadar tedavülü temdit edilmiş olan meskûkât-ı mağşuşe, men-i tedavülü hakkında başkaca kanun neşredilinceye kadar beyne'l-ahali tedavül edeceği gibi devlete ve müessesât-ı resmiyeye ve hususiyeye ait bilumum veznelerce de kabul ve sarf olunacaktır.

Madde 5- Tevhid-i Meskûkât Kanununun işbu kanuna mugayir ahkâmı mülğadır.

Madde 6- İşbu ufaklık meskûkâtın darbı için 1339 senesi Maliye Bütçesinin yetmişinci faslının ikinci maddesine üç yüz bin lira tahsisat-ı munzama vaz edilmiştir.

Madde 7- İşbu tahsisatın 1339 senesinde sarf edilmeyen miktarı 1340 senesinde de sarf olunacaktır.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

6 Recep 1342 ve 12 Şubat 1340

***İstanbul İstiklâl Mahkemesince Muhtelif Cezalara Mahkûm Edilen
Lütfi Fikri Bey ile Hafız İbrahim Edhem Efendi ve Ali Osman
Kâhya'nın Aflarına Dair Kanun***

Numarası: 412

Madde 1- İstanbul İstiklâl Mahkemesince muhtelif cezalara mahkûm olan İstanbul Baro Reisi Lütfi Fikri Bey'le Hafız İbrahim Edhem ve Ali Osman Kâhya mahkûmiyetlerinin kâffe-i netayic-i hukukiyelerine âmm ve şamil olmak üzere affedilmişlerdir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

7 Recep 1342 ve 13 Şubat 1340

***Dâhiliye Vekâletinden Bilumum Vilayâta Tevarih-i Muhtelifede
Gönderilen Karar ve Tamim Suretleri***

18 Teşrinievvel 1912 tarihinden mukaddem Yunanistan'ı terk etmiş veya mennü'l-kadim Yunanistan haricinde mukim bulunmuş olan eşhas-ı Müslimenin mutalibine dair ibraz edecekleri vesikaların 27 Eylül 1339 tarihli tamim-i vekâlet-penahilerinde beyan edilmiş olduğu vecihle her mahalde ashabı tarafından vuku bulacak müracaat üzerine icra edilecek tahkikât-ı resmiyeye müsteniden tanzim ve ziri rüesa-yı memurin-i mülkiye tarafından tevsik edilmesi ve Hükümetimiz tarafından bu suretle verilen vesikaların Yunan umuruyla müştagil Hükûmet konsoloshanesi tarafından tasdik olması iktiza edip umur-ı mezkûre ile müştagil konsoloshaneler tasdik edecekleri mühr-i resmilerin numunelerini resmen tebliğ etmedikçe muamele-i tasdikiyeyi icra etmeyeceklerinden evvel emirde bu bapta bazı tedabire tevessüle lüzum görülmektedir. Şöyle ki: Yunan umuruyla müştagil Hükûmet konsoloshanesinin kâin olduğu mahalle en yakın bulunan vilâyet ve kaza rüesa-yı mülkiyesi ile umur-ı hukukiye müdürü olan yerlerde işbu müdürlük mühr-i resimleri numunesinin mezkûr konsoloshaneye göndermesi ve diğer taraftan vesaik-i mebhûs-ı anhanın tasdiki için ekseriyetle Dersaadet Murahhashıgına müracaat edildiğinden bilcümle vali ve kaymakamların mühr-i resimlerinden birer numunenin de müşarünileyh murahhashıgâ irsal edilmesi ve mahallerince tanzim ve tasdik edilerek mezkûr konsoloshanenin bulunduğu mahaldeki en büyük mülkiye memurunun kendisine gelen vesaiki kendi mühr-i resmiysiyle ve Dersaadet Murahhashıgının da Umur-ı Hukukiye-i Muhtelite Kalemi mührüyle bi't-tasdik mezkûr konsoloshaneye göndermesi ve nezdinde mezkûr büyük memurun veya Dersaadet Murahhashıgı Umur-ı Hukukiye Kaleminin mühr-i resmi bulunan konsoloshanece vesikanın tasdiki, keyfiyetin bu suretle temin olunması münasip mütalaa olunmaktadır. Bir de şurası şayan-ı tezkardır ki işin müstaceliyetine ve bu tedabire tevessülde ne kadar iltizam-ı sürat edilse salifü'z-zikr numunelerin vusulü hayli vakte tevakkuf edeceğine mebni gerek en büyük mülkiye memurunun ve gerek Dersaadet

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Murahhashıgının Yunan umuruyla müştagil konsoloshaneye sevk edilmek üzere mahallin mühr-i resmisini havi olarak kendilerine gelecek vesaiki marrü'l-beyan numunelerin vusulünü beklemeksizin tasdike başlamaları muvafık-ı maslahattır mesrudât-ı anifenin tasvib-i âlîlerine iktiranı halinde acilen tatbikine tevessül buyurulması ve bu baptaki mütalaa-i aliyelerinin taraf-ı acizaneme sürat-i inbası mercudur.

Ordularda mevcut fazla hayvanatın müzayedeten fûruhtu çift hayvanatı olmayan köylülerin zararına ve istihsalât-ı umumiyenin tezyidine matuf tedabire iktisât-ı milli gayelerine mugayir olmasından mevcut fazla hayvanatın istila görmüş ve Yunan tahribatına maruz kalmış müstahsil köylü halka bedel-i mukarreri mukassaten alınmak üzere, tevzii esas dâhilinde tanzim eylediğim layiha-i kanuniye ile esbab-ı mucibe mazbatasını rabitan takdim kılınır.

İstanbul Mebusu

Ali Rıza

Esbab-ı Mucibesi

Ahiren orduda mevcut fazla hayvanat, Emval-i Emiriye namına peyderpey müzayedede ve fûruht edilmekte ve Eskişehir ve civarı köylüleri namına orduca tefrik ve sevk edilen hayvanat da köylülere tevzi edilmeyerek aynı usul ve şerait dâhilinde satılmaktadır. Hâlbuki istiladan ve Yunan tahribatından müteessir olan köylü ve fakir çiftçiler müzayedeye iştirak edemediklerinden bu hayvanatta alelusul zenginlere intikal etmekte ve bi'n-netice bu ellerle alım ve satım ve ticarete alet olarak her suretle muhtaç olan müstahsil halk tabakası çift hayvanatından mahrum edilmektedir. İstihsalâtın tezyidi için müstahsil sınıfının her fırsattan bi'l-istifade maddi ve manevi takviyesi birinci derecede haiz-i ehemmiyet-i hususâtıdır. Alehusus istila görmüş, Yunan'ın gayr-i insani tahribatı neticesi olarak eli bögüründe kalmış ve saika-i kaderle yalnız hayatını kurtarabilmiş olan Garbi Anadolu'nun müstahsil halk tabakasına ordunun fazla hayvanatını tevzi etmek en mübrem bir vazife ve bi'l-vücut mahalline masruf en müşfikane bir eser-i muavenet olacaktır. Asırlardan beri gayrimeşru vesaitle köylüyü doğrudan doğruya menafi-i şahsiyesine hadim kılan zengin ve mütegalibelere karşı unsur-ı asliyi himaye için köylülerimizin maddi ve manevi teşhizi ve istihsalât-ı umumiye namına yapılacak muavenetlerin bila-vasıta müstahsil ve fakir halka tevcihi daha müessir bir tedbir-i milli olacağı gibi bu sayede tedricen müstahsil tabaka iktisaden temin-i istiklâl ederek memlekette hakiki refaha doğru esaslı bir adım atılmış olacaktır. Tevzi olunacak hayvanata mahalli hükûmetlerince bir kıymet takdir edilerek beş sene zarfında aşar takasiti veya tekâlif-i saire meyanında bedel-i mukarrerin de istifası mümkün olacağından işbu esbab-ı mucibe layihası bi't-tanzim takdim kılındı.

Ordulardaki Fazla Hayvanatın İstilâ Görmüş ve Yunan Tahribatına Maruz Kalmış Müstahsil Köylülere Bedel-i Mukarreri Üzerinden Mukassatan Tevzii Hakkında Lâyiha-i Kanuniye

- Madde 1-** Mülga Garp Cephesi'ni teşkil eden ordulara ve alelumum geri teşkilâtın ve depolardaki fazla hayvanat (öküz, manda, inek, at, kısarak, merkep) ile fazla arabalar mahallî hükûmetlerince takdir olunacak kıymet üzerinden doğrudan doğruya istila görmüş ve Yunan tahribatına maruz kalmış çift hayvanatından mahrum köylülere tevzi olunur.
- Madde 2-** Tevzi olunan hayvanat bedelâtı beş sene zarfında istifa olunur.
- Madde 3-** [Hayvanatın] suret-i tevzii ve kıymetlerinin tayin ve tespiti ve bedellerinin hangi tekâlif meyanında istifası hususâtı bir nizamname-i mahsus ile tayin olunur.
- Madde 4-** İşbu kanunun tarih-i neşrinden mukaddem, orduca doğrudan doğruya tevzi olunan hayvanat da bu ahkâma tabidir.
- Madde 5-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

03.09.1339

Riyaset-i Celileye

Mülga Garp Cephesi'ni teşkil eden ordulardaki fazla hayvanatın mahallî hükûmetlerince takdir olunacak kıymet üzerinden istila görmüş ve Yunan tahribatına maruz kalmış müstahsil köylülere bedel-i mukadderi üzerinden

mukassatan tevzii hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey tarafından verilen teklif-i kanuni encümenimizce mütalaa olundu. Ordu cephe gerisinde bulunan bilumum lagar hayvanat ile esbab-ı muhtelifeden dolayı istifade edilemeyecek ve âdem-i lüzumu Müdafaa-i Milliye Vekâletince tahakkuk eyleyecek hayvanatın bila-bedel tercihan düşman istilasından mutazarrır olan menatıktaki zürraa verileceğine dair 5 Kânunusani 1338 tarih ve 178 numaralı Kanun mevcut ise de mezkûr teklif-i kanuni kabiliyet-i ameliyeyi haiz ve tuvana fazla hayvanatın bedel-i mukabilinde o misillü müstahsillere verilmesini ifham etmesine ve binaenaleyh fevaidi mütezahir bulunmasına mebni şayan-ı müzakere görülmekle Heyet-i Umumiye arzına karar verildi.

Layihâ Encümeni Reisi: Tokat, Emin

Mazbata Muharriri: Antalya, Saki

Kâtip: Denizli, Necip Ali

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Numara: 19

29 Eylül 1339

Ordularda mevcut fazla hayvanat müzayede ile fûruht edilmeyerek muhtaç köylülere münasip tekasit ile tesviye edilmek üzere takdir olunacak bedel ile tevzii hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey tarafından takdim edilip Layihâ Encümenin şayan-ı müzakere görülen ve Heyet-i Celileden encümenimize havale buyurulan teklif-i kanuni ve merbutu esbab-ı mucibe ile Layihâ Encümeni mazbatası Maliye Vekili Bey'in huzuruyla mütalaa ve tetkik kılındı.

Ordudan iadeten teslim olunan hayvanatın suret-i fûruhtu hakkında Maliye Vekili Beyden izahat talep ve teklif-i kanuni hakkındaki mütalaası sual edildi. Maliye Vekili Bey izahat vererek orduda iade edilen hayvanatın muhtekirlerden ziyade köylünün eline geçmesine ve muhtaç bulunanlara verilmesine kendisinin de taraftar olduğunu ve bu bapta ciddi tedabir ittihaz eylediğini bi'l-beyan mezkûr hayvanatın suret-i fûruhtu hakkında cereyan eden muameleyi ber-vech-i zîr beyan eylemiştir.

Ordudan iade olunan hayvanat başlıca Aydın, İzmir, Eskişehir, Afyon Karahisar, Ankara, Balıkesir, Bursa, Bolu, Kastamonu, Konya ve Kütahya şehirlerine gönderilmiştir. İşbu hayvanatın, evvela salifü'l-arz livalarda, meccanen hayvanat ve vesait-i nakliye itası için 31 Teşrinievvel 1337 tarihli kanunla Maliye bütçesinin c/99 faslına vaz edilmiş olan 500 000 lira tahsisattan gayr-i ez-sarf kalmış olan mebalîğ varsa o miktarda hayvanat tefrik ve kıymetleri bi't-takdir tahsisatından mahsup olunarak muhtacin zürraa tevzii, saniyen bi'l-müzayede vesait-i nakliye ve tekâlif-i harbiye mazbatalarından matlubu olanlara takarrür edecek bedel mukabilinde ve mazbatalarda miktarı muharrer matluplarından mahsup suretiyle itası, salisen tekâlif-i milliye ve vesait-i nakliye bedellerinden matlubu bulunanların 12 Nisan 1339 tarihli Kanun mucibince bade'l-mahsup bakiye kalan matlubâtın dahi ilerde alınmak üzere teminat olarak kabulü; rabian hayvanata ihtiyacı olup da müzayedeye iştirak ederek üzerlerinde takarrür edenlere harman vaktine kadar veyahut 31-61 gün vade ile verilmesi, hamisen de bunlardan fazla kalırsa bi'l-müzayede taliplerine ihalesi suretiyle elden çıkarılması usul-i ittihaz edilmiştir. Evvelce orduya tedarik edilen hayvanatın, Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunu mucibince ahaliden alınmış ve mukabilinde yedlerine Vesait-i Nakliye Mazbataları verilmiş olmasına ve keza tekâlif-i milliye emirleri mucibince Mücadele-i Milliye'nin temin-i devamı için halkın emvalinin yüzde kırkı alınarak yedlerine mazbata ita edilmiş bulunmasına mebni işbu hayvanatın evvelce emval ve hayvanatı alınmış olanlara verilmesi mukteza-yı hak adalet olmadığı ve ittihaz edilen usulün hem zürraan, hem de ellerinden vesait-i nakliyesi alınmış olan halkın hukukunu temin etmekte bulunduğu cihetle bu bapta kanun-ı mahsus tanzimine ihtiyaç görmediğini ve mevzubahis Ali Rıza Bey'in teklif-i kanunisinin esasen temin edilmiş bulunduğunu beyan eylemiştir.

Keyfiyet lede't-tezekkür 1336, 1337, 1338 senelerinde ahaliden alınmış olan tekâlif-i milliye ve harbiye ve vesait-i nakliye mazbatalarının suret-i mahsubuna dair neşredilen salifü'l-arz 12 Nisan 1339 tarihli kanunla üç milyon lira tahsisat

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 4

verilmiş olduğu gibi encümenimizin 20 Eylül 1339 tarihli ve 15 numaralı mazbata[sı] ile Heyet-i Celileye takdim kılınan Avans Kanunu layihasında mevcut kuyût ve şurût kaldırılarak her nevi eşhasın her türlü düyunla mahsup esası kabul ve üç milyon lira daha tahsisat ita edilmiş olmasına nazaran evvelce emval ve hayvanatını Tekâlif-i Harbiye [ve] Milliye ve vesait-i nakliye olarak verenlerin bu kere ordudan iade edilen hayvanatı almak hususunda mazhar-ı suhulet olacağı tabii bulunduğundan ve Maliye Vekili Bey'in hayvanatın tevzii hususunda ittihaz eylediği usulde teklif-i kanuniden maksut, menafii temin ettiğinden ve fazla olarak halkımızın orduya vesait-i nakliyesini vesaire emval ve eşyasını vermek suretiyle ihtiyar ettiği fedakarlığa mukabil matluplarının sürat-i tesviyesine hadim gördüğünden Maliye Vekili Bey'in izahatı dairesinde hayvanatın tevzii encümenimizce de muvafık görülmüştür. Şu kadar ki kura ve mahallât ahalisinden müştereken tedarik olunan Vesait-i Nakliye ait mazbataların devair-i resmiyece kabul edilmediği yapılan tetkikâttan anlaşılmakla diğer Tekâlif-i Milliye mazbatalarıyla aynı vaziyette bulunan işbu mazbataların dahi nakit makamında kabulünün Hükûmete tebliği Heyet-i Celileye arz eyleriz.

Reis: Kütahya-Ferit

Mazbata Muharriri: Gaziantep, Ali Cenani

Kâtip: Konya, Fuad

Aza: Trabzon, Ahmed Muhtar

Aza: Isparta, Mükerrerem

Aza: Maraş, Tahsin

Aza: Kengiri, Mustafa Abdülhalik

Aza: Sivas, Rahmi

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Altıncı İçtima

1 Teşrinisani 1339 Cumartesi

Birinci Celse

Reis: Birinci Reis Vekili Sabri Bey Efendi.

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Falih Rıfkı Bey (Bolu)

Reis: Efendim! Celseyi açıyorum, zabt-ı sabık hulâsası okunacaktır:

1- Zabıt-ı Sabık Hulâsası:

Kırk Beşinci İçtima

31 Teşrinievvel 1339 Çarşamba

Birinci Celse

Birinci Reis Vekili Sabri Bey Efendi'nin taht-ı riyasetlerinde bi'l-inikat zabt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul ve evrak-ı varide ait oldukları encümenlere havale edildi.

Seferberliğin ilgasına dair teklif-i kanununin müzakeresine geçilerek neticede aynen kabul olundu. Müteakiben Mütareke Bidayetinde Vatanın Emr-i Müdafaası Maksadıyla İka Edilen Ceraimin Affi hakkındaki layiha-i kanuniyenin müzakeresine başlandı.

Heyet-i Umumiyesi hakkında müzakere kâfi görülüp maddelere geçildikten sonra teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci Celse

Sabri Bey Efendi'nin riyasetleriyle küşat edilip Mütareke Bidayetinde İka Edilen Ceraimin Affına Dair layiha-i kanuniyenin müzakeresine devam olunarak birinci maddesi tadilen kabul ve ikinci maddesi nazar-ı dikkate alınan takrirlerle Encümene iade edildi. Badehu Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Tahsisat Kanununun müzakeresine geçildi. Heyet-i Umumiyesi hakkında cereyan eden müzakerenin kifayeti kabul edildikten sonra perşembe günü öğleden evvel saat onda içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Reis - Efendim! Zabt-ı sabık hulâsası hakkında mütalaa dermeyan edecek var mı? (Kabul sesleri)

2- Evrak-ı Varide:

Reis - Efendim! Evrak-ı varideyi arz edeceğim:

- 1- Ziraat Bankalarının itibar-ı şahsi üzerine de ikrazâtta bulunmasına dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in 2/207 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğu hakkında Layiha Encümeni mazbatası var; İktisat Encümenine gönderiyoruz.
- 2- Ziraat Bankalarının mevadd-ı işe ve hayvaniye üzerine sigorta muamelesi icra etmelerine dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in 2/206 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var; keza İktisat Encümenine havale ediyoruz.
- 3- Belediyelerin, belediyeye taalluk eden mevadda hakk-ı kazaya malik olmaları hakkında Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in 2/208 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğu hakkında Layiha Encümeni mazbatası var; taalluku itibariyle Adliye ve Dâhiliye encümenlerine havale ediyoruz.
- 4- Nizamname-i Dâhilinin on birinci faslına bir madde tezyiline dair Isparta Mebusu Mükerrerrem Bey'in 2/205 numaralı teklif-i kanunisinin şayan-ı müzakere olduğu hakkındaki Layiha Encümeni mazbatasını Nizamname-i Dâhili Encümenine havale ediyoruz.
- 5- Türkiye Hükûmetinin, Türkiye Cumhuriyetine tebeddül ve tahavvül eylemesine binaen ruznamenin on yedinci maddesini teşkil eden Meskûkât Darbı Hakkındaki Kanun Layihasının tebdili icap ettiğinden iadesine ve ruznameden tayyına dair Kanun-ı Esasi Encümeni mazbatası vardır; okunacak:

31-10-1339

Riyaset-i Celileye

29 Teşrinievvel 1339 Pazartesi günü kırk üçüncü içtimada Heyet-i Umumiyece verilen karara nazaran Türkiye Hükûmetinin şekli Türkiye Cumhuriyetine tebeddül ve tahavvül eylemiş olmasına mebni mukaddema Hükûmetten vaki olan müracaat üzerine darp edilecek meskûkâtın Türkiye Devleti namına darbı 20 Eylül 1339 tarihinde tensip kılınarak bu bapta tanzim olunan mazbatamız Heyet-i Umumiyece arz edilmek üzere ruznameye alınmış ve hâlbuki bugünkü şekle göre mezkûr mazbatanın tebdili muktezi bulunmuş olduğundan meskûkâtın şekli-i hazırta tevfikân darbı hususâtı nisbiyet edilmek üzere salifü'l-arz mazbatanın ruznameden tayy u ihracıyla Encümenimize iade buyurulması rica olunur efendim.

Kanun-ı Esasi Encümeni Reisi Namına

Mazbata Muharriri

Celal Nuri

Reis - Efendim! Bu layihanın iadesini. (Tabii sesleri)

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! Yalnız Türkiye Hükûmeti tahavvül etmiyor. Türkiye Devleti de tahavvül ediyor. Mazbataya o suretle kaydetsinler.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevad:

Reis - Efendim! Ruznameye geçiyoruz. Fakat Adliye Vekili Bey Efendi bazı maruzatta bulunmak istiyor.

Adliye Vekili Seyid Bey (İzmir) - Efendim! Müstacel kanunumuz var. Dünkü gün Heyet-i Celilenizden çıkan Seferberliğin Hitamına Dair Olan Kanuna merbut idi. Tâ Harb-i Umumi ilan olunduğu günden beri, seferberliğin ilan edildiği günden beri bir madde-i kanuniye ile seferberlik hasebiyle birtakım devair-i adliyenin işleri diğer bir devair-i adliye havale edilmiş veyahut bir mahkemenin işi, bir hâkimin, kadının kendisine taalluk eden vazifesi seferberlik dolayısıyla memurinin askere alınması yüzünden diğer bir mahkemeye, diğer bir hâkime, diğer bir kadıya havale edilmişti. Bu muamelât bugüne kadar bu suretle cereyan edip gelmektedir ve bu gibi işler elan derdest-i rüyettir. Dünkü karar-ı âliniz veçhile seferberlik hitam bulur bulmaz bu muamelât-ı adliyenin kâffesinin durması lâzım gelir. Bu ise büyük bir teşevvüşü mucip olacak. İşler bütün bütün duracak, muattal olacak. Buna meydan vermemek için Adliye Vekâleti bir madde-i kanuniye teklif ediyor. Bu işler ilerde neticeye kadar bugünkü hal ve vazın muvakkaten devamını rica ediyoruz. Bu layiha müstacel ruznamede değildir. Fakat bugün kabul olunsun ve mündericatı ilân olunsun ve mesele hitam bulsun.

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Hayır efendim! Hayır! Bizim kanundan sonra. (Şimdi şimdi sesleri)

Adliye Encümeni Mazbata Muharriri Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! Encümeniniz, dün seferberliğin ilgası dolayısıyla bu kanunu teklif etti ve müstaceliyet talebiyle Heyet-i Celilenize arz etmişti. Bu, şimdi kabul edilmeyecek olursa şimdiye kadar üzerinde haiz olduğu hakk-ı kazayı, müdde-i umumiler, hâkimler istimal edemeyeceklerdir. Binaenaleyh mahakimden sadır olacak olan ahkâm ve mukarrerat tabiatıyla salahiyet meselesiyle olabilir. Sonra verilen hükümler şayan-ı ihtiyaç olmayacaktır. Onun için müstaceliyetle müzakeresini rica ediyoruz. Esasen bir maddeden ibarettir. Rica ederim bunu şimdi müzakere edelim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Tahsisat Kanununu müteakip müzakere ederiz.

Reis - Efendim! İmar, İskân Vekâletinin vazife ve salahiyetine dair olan kanunun müzakeresinden sonra onu hallederiz. Şimdi İmar Vekâleti Tahsisat Kanununa geçiyoruz:

1- Mübadele İmar ve İskân Vekâleti Tahsisat Kanunu Layihası:

Birinci Madde- 13 Teşrinievvel 1339 tarihli kanun ile teşkil olunan Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin 1339 senesi hidemat-ı umumiyesinin ifası için müfredatı merbut cetvelde gösterildiği vecihle altı milyon doksan beş bin seksen üç lira tahsisat ita olunmuştur.

Fasıl	Madde	Nev'-i Muhassasat	Senesi Tahsisatı	[1339] Senesi için Hükûmetçe Teklif Olunan	Encümente Teklif Olunan	Heyet-i Umumiyece Kabul Olunan
Birinci Kısım-İdare-i Merkeziye						
348		Maaşât				
	1	Vekil			450	
	2	Müsteşar			450	
	3	Memurin-i Merkeziye			7763	
	4	Müstahdemin-i Müteferrika			1125	
348. Fasılın yekûnu					9788	
349		Masarif				
	1	Kırtasiye ve evrak-ı matbua (merkez ve mülhakat)			7000	
	2	Mefruşat			1000	
	3	Tenvir ve teshin			500	
	4	Hademe melbusâtı			300	
	5	Masarif-i müteferrika			6000	
	6	Harcırah ve yevmiye (merkez ve mülhakat)			15000	
	7	İcare			800	
349. Fasılın yekûnu					30600	
Birinci kısmın yekûnu					40388	
İkinci Kısım-Mülhakat						
350		Maaşât				
	1	Memurin			13725	
	2	Müstahdemin-i müteferrika			2250	
350. Fasılın yekûnu					15975	
351		Masarif				
	1	Mefruşat			1000	
	2	Tenvir ve teshin			500	
	3	Müteferrika			500	
351. Fasılın yekûnu					2000	
İkinci kısmın yekûnu					17975	

Reis - Buyurun, Sırrı Bey!

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Müsaade buyurursanız buradan arz edeyim.

Reis - Kürsüye teşrif buyurunuz.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Bendeniz, zannediyorum ki, müzakereye evvel be evvel bütçeden başlamak lâzım gelir. Çünkü bu kanuna merbut bir de bütçe vardır. Alelhusus bu, yeni bir teşkilâttır. Bütçesindeki fasıllardan başlanarak mevadd üzerinde tadilât icra ettikten sonra netice-i tadilâta göre kanunun maddesinde munderiç ahkâm müzakere edilir. Hâlbuki biz, şimdi maddeden başlıyoruz. Altı milyon doksan beş bin seksen şu kadar küsur lira kabul etmiş olacağız. Onu kabul edip iş bittikten sonra fasıllarda tebeddülât olursa o vakit kabul ettiğimiz esasa mugayir, münafi hareket etmiş oluruz. Onun için evvel be evvel fasılların müzakeresine başlayarak fasıllar müzakere edildikten sonra kanunun müzakere edileceği doğru olur zannındayım.

Reis - Efendim! Dün Heyet-i Muhteremenize Vekil Beyefendi'nin bu husustaki temenniyâtını arz ettim. Vekil Beyefendi, işin müstaceliyetine binaen evvelâ tahsisat kısmının müzakeresini arzu buyurdular, rey-i âlinize vazettim, kabul buyuruldu ve Heyet-i Muhteremenizin kararı üzerine müzakeresine geçtik ve bu karar üzerine de söz söylendi. Şimdi efendim, birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Kabul sesleri) Birinci maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Madde 2- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin ber-vech-i zîr muhasebe teşkilâtı için 1339 senesi Maliye Bütçesinin (A) 56. "Devair-i Muhasebe Müdürleri ve Aklâmı" faslının birinci "Devair-i Milliye ve Adliye Muhasebe Kalemleri" maddesine yedi yüz seksen yedi lira elli kuruş ve 99'uncu Tashsisat-ı Fevkalade-i Şehriye faslına bin üç yüz doksan lira tahsisat ilave olunmuştur.

	Adet	Beheri
Muhasebe müdürü	1	50
Muhasebe muavini	1	35
Mümeyyiz	1	30
Kâtip	4	15
	7	

Reis - Efendim! İkinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) O halde ikinci maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Reis - Efendim! 3. maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Dördüncü maddeye geçiyoruz:

Madde 4- İşbu kanunların icra-yı ahkâmına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye vekilleri memurdur.

Reis - Efendim! Bu maddeyi kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Dördüncü madde kabul olunmuştur efendim.

Şimdi efendim, bu kanunu tayin-i esami ile rey-i âlinize vazedeceğim. Eğer tensip ederseniz hademeler rey almak üzere kutuları gezdirirken zaman kaybetmemek için Adliye Vekili Bey'in

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 6

müzakeresini teklif ettiği kanuna geçelim. Zamandan istifade etmiş oluruz.

Efendim! Adliye Vekili Bey'in talep ve istirham buyurdıkları kanunun müzakeresine başlıyoruz.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Bir kanun için rey toplanırken diğer kanunun müzakeresine geçilemez. Nizamnameye muhaliftir.

Reis - Efendim! Meclis bunu kabul etmiştir. Mükerreren de bu, vaki olmuştur. İşlerin fazlalığı ve tesri-i intacı noktasından bu tarz kabul edilmiştir.

- 2-** Rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm, müstantikler ve hâkim muavinleriyle, müddei-i umumiye vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekâletinin mezuniyetine dair Layiha-i Kanuniye ve Adliye Encümeni mazbatası:

Sebeb-i Mucibe Mazbatası

Harb-i Umumide bazı aksam-ı memalikin düşman tarafından işgali üzerine mahakimin insidadı ve taht-ı silaha alınan meyanında hükkâm ve memurin-i adliyenin de celp ve davetleri muamelât-ı mahakimi tatarruk-ı halelden sıyaneten bazı tedabir ittihazına lüzum hissettirmiş ve bu cümleden olmak üzere 21 Temmuz 1330 tarihinde ilân edilen seferberliğin devamı müddetine maksuren Adliye Nazırının rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantik ve hâkim muavinleriyle, müddei-i umumiye vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi kezalet muvakkaten ifa ettirmeye mezuniyetini natık 25 Temmuz 1332 tarihli Kanun-ı Muvakkat mevki-i meriyete vaz edilmiş idi. Ancak, tarih-i neşrinden beri tatbik edilegelmekte olan kanun-ı mezkûrun ikinci maddesinde hükmün seferberliğin müddet-i devamıyla temdit ve takip edilmesine mebnî zaferlerle tetevvüc eden İstiklâl Harbini müteakip münakit sulhten sonra seferberliğin hitamı tabii bulunmakla kanun-ı mezkûrun tatbik-i ahkâmına imkân kalmamış ve hâlbuki tâli ve âli tahsilleri ikmal etmiş olan hükkâm ve memurin-i adliyeden ihtiyat zabıtlığı ile orduya alınanların kısm-ı azamının ihraz-ı merteb-i şehadet ve zî-iktidar bir kısmının da harp senelerindeki ziyk-ı maişetin tevhit ettiği zaruret ilcasıyla nispeten daha müsait sahalarda esbab-ı refah ve maişetlerini temin ümniyesiyle terk-i meslek ve memuriyet eylemeleri ve memurin-i adliye maaşâtının vazife-i kazanın ehemmiyet ve külfetiyle gayr-i mütenasip ve pek cüzi bulunmasından haricen temin-i maaşa muktedir ehliyetli zevatın adliye memuriyetlerine meyil ve rağbet göstermemeleri gibi sebeplerle mahakim kadrolarında maalesef tahassül eden boşluklar yüzünden bazı mahallerde mahakimin teşkili imkânsızlığı bile vaki ve benaberin seferberliğin müddeti hitam bulmakla beraber 25 Temmuz 1332 tarihli kanun-ı maruzun vazını zaruri kılan esbap zail olmayıp el-yevm tamamen mevcut ve muamelât-ı mahakime müessir bulunmuş olduğundan bu cihet nazara alınarak kanun-ı mezkûrun bahşettiği salahiyet ve mezuniyetin kadrolardaki münhallâtın imlasına kadar muhafazası muktezi görülmüş ve merbut layiha-i kanuniye tahakkuk eden bu lüzuma binaen kaleme alınmıştır.

Layiha-i Kanuniye

- Madde 1-** Rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleri ile müddei-i umumiye vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi kezalet muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekili mezundur.
- Madde 2-** 25 Temmuz 1332 tarihli kanun mülğadır.
- Madde 3-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.
- Madde 4-** İşbu kanun icrasına Adliye Vekili memurdur.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi: Ali Fethi

Adliye Vekili: Seyid

Dâhiliye Vekili: Ali Fethi

Maliye Vekâleti Vekili: Ferid

Maarif Vekili: Safa

İktisat Vekili: Hasan
 Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: Fevzi
 Şeriye Vekili: Mustafa Fevzi
 Müdafaa-i Milliye Vekili: Kazım
 Hariciye Vekili bulunmadığı
 Nafia Vekili: Feyzi
 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti Vekili: Feyzi
 Mübadele, İmar ve İskân Vekili: Mustafa Necati

Riyaset-i Celileye

Heyet-i Umumiyyeden muhavvel ve rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve masalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleri ile müddei-i umumilere vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi kezalik muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekâletinin mezuniyetine mütedair İcra Vekilleri tarafından gönderilen mazbatada mevcut esbap encümenimizce icra kılınan tetkikat neticesinde kâfi ve müttefikan şayan-ı kabul görülmüş olmakla mevadd-ı kanuniyenin zirde tesbit edildiği, müstacelen müzakeresi teklifiyle arz olunur.

Madde 1- Rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme ve daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleri ile müddei-i umumilere vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi kezalik muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekili mezundur.

Madde 2- 8 Şevval 1334 ve 25 Temmuz 1332 tarihli kararname mülğadır.

Madde 3- İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meridir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

Adliye Encümeni Reisi: Sinop Mebusu Yusuf Kemal

Mazbata Muharriri: Ali

Kâtip: Dersim- Feridun Fikri

Aza: Ahmed Hamdi

Aza: Bayezid, Şefik

Aza: Abdullah Azmi

Aza: Refik

Aza: Konya, Mustafa Feyzi

Reis - Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Yok sesleri) Heyet-i Umumiyesini kabul edip maddelere geçilmesini rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Madde 1- Rüyeti bir mahal mahkeme veya daire-i adliyesine ait olan deavi ve mesalihi diğer mahal mahkeme veya daire-i adliyesinde muvakkaten rüyet ve hükkâm ve müstantikler ve hâkim muavinleri ile müddei-i umumilere vazife-i asliyelerine ilaveten vezaif-i saire-i adliyeyi dahi kezalik muvakkaten ifa ettirmeye Adliye Vekili mezundur.

Reis - Efendim! Birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Birinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Birinci madde kabul edilmiştir.

Madde 2- 8 Şevval 1334 ve 25 Temmuz 1332 tarihli kanun mülğadır.

Reis - Efendim! İkinci madde hakkında söz isteyen var mı?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Kanun değil, kararname olacak!

Reis - Buyurun, Yusuf Kemal Bey!

Adliye Encümeni Reisi Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Efendim! Bu, kararnamedir; kanun değildir. Kararnamenin Heyet-i Umumiyesi de böyle bir madde ile gelmiştir -ki zannederim diğer maddeye encümen bunu rabdetmişti- ikinci maddesinde deniyor ki: İşbu kanun 21 bilmem ne tarihinde ilan olunan seferberliğin nihayetine kadar muteberdir. Eski kararnamenin 2'nci, 3'üncü maddesinde ise: "Bilmem filan nezaret memurudur." şeklindedir. Bunun için de başka bir şey yoktur. Aynen şimdiki teklif olunan madde gibidir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Kararname diye tasrih etmek lazım gelir.

Yusuf Kemal Bey (Devamla) - Kararnamenin ikinci maddesi bu kararnamenin seferberliğin nihayetine kadar meriyetini gösterir. Başka bir şey yoktur.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Şu halde maksad-ı âliniz bu maddenin böyle kabul edilmesi midir?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Evet efendim böylece kabul edilmesi. Fakat kanunun değil, kararnamenin

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 7

kabul edilmesi ikinci maddede de yok, şimdi teklif edilen kanundur; yani kararnamenin falan maddesi mülğadır denilmelidir.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Bu ikinci maddeye -zannediyorum ki- hiç lüzum yoktur. Evvelki kararname seferberliğin nihayetine kadar muteber olacağı onun metninde zaten musarrahtır. Şimdi mademki o usul bu birinci madde ile resen ve yeniden vazediliyor. Şu halde ikinci maddede evvelki kararnameyle mefsub olduğunu söylemeye lüzum yoktur.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Bu nokta-i nazarda olabilir. Bir şey yoktur. Mamafih üzerinde ısrar edilecek bir madde değildir. İsterseniz ilga edersiniz. Doğrudan doğruya sarahat verirsiniz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Reis Bey! Bu maddenin tayyını teklif ediyorum.

Adliye Vekili Seyid Bey (İzmir) - Tayyını teklif edecek bir şey değildir. Kalmasında fayda vardır. Teşevvüşü, tereddüdü izale eder.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim! Birinci maddenin yerine ya falan tarihli kararname ahkâmı temdit edilmiştir denilmelidir. Yahut şu teklif mucibince mademki birinci madde yeniden vazolunuyor. Encümen maddeyi tayyetmelidir. Çünkü evvelki kararnamenin bugün hükmü zaten meri değildir. Eğer meri ise yeni bir kanunun vücuduna ihtiyaç yok binaenaleyh kararnamenin hem meri olmadığını kabul etmek, hem de yeni bir madde ile mülga olduğunu söylemekte tenakuz var, tearuz vardır.

Adliye Vekili Seyid Bey (İzmir) - Efendim! Beyefendinin mütalaa-i aliyyeleri varittir, esas itibariyle pek doğrudur. Lakin alelumum kavanin vardır, âdetdir. Malum-ı ihsanınız herhangi bir kanun tadil edilir veya iptal olunursa evvelki kanunun hükmü fesholunduğu, tadil edildiği, ref edildiği, iptal edildiği zikrolunur. Bu bir adettir. Çünkü teşevvüşü mucip olmasın için bu böyledir. Mütalaa-i aliyyeleri umum kanunlar hakkında varittir. Öyle olmakla beraber yine bu kanunla falan kanun fesholunmuş denebilir. Yahut onun makamına kaim bir madde-i muaddeledir deniyor. Sebebi ise: Esna-yı tatbikte, tatbik edecek olan memurlar müşkülata maruz kalmasın içindir. Mütalaa-i âliniz doğru olmakla beraber bunun tatbikatta faydası vardır. Onun için musiptir, hazfî lüzumsuzdur veya muzırdır veyahut hazfî müteassir diye telakki olunmamalıdır. Bir faydayı muciptir. Bendenize kalırsa daha faydalı olur zannındayım.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Efendim! Bir diğer mülâhaza daha vardır. O da malum-ı âliniz kararnamedir. Kararname Meclis-i Âlinizden bir karar verilinceye kadar kanun hüküm ve kuvvetindedir. Kararname hiç Meclise gelmeksizin kanun olsun ve kendi kendine ortadan kalsın der isek Meclisin en sarîh bir hakkına tecavüz ettirmiş oluruz, hakkını muhafaza etmemiş oluruz. Bilmem arz edebilir miyim? Yani bir kararname ilan olunuyor, kararname halinde devam ediyor, kararname halinde hükmü mürtefi oluyor. Meclis bunun hakkında hiçbir şey söylemesin.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Fakat hükmü refedildikten sonra söylemeye hacet kalır mı?

Yusuf Kemal Bey (Devamla) - Rica ederim, müsaade buyurunuz efendim! İkmal edeyim. O kararname esasen Meclis-i Âlide tetkik edilerek “Kararname ihtimal esas itibarıyla kabul edilmeyecek binaenaleyh o kararnameye tevfikân yapılan muamelâtın hepsi hukuken keenlemeyekun olacak bir takım netayic tevhit edecek, bu mülâhazaya mebnidir ki böyle bir kayıt lazımdır.”

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Yusuf Kemal Bey Efendi! İşte aynı nokta-i nazar, Encümen-i âlinizin zuhulünü gösteriyor. Siz o kararnamayı Adliye Vekâletinden talep edecektiniz. Bu kararnamayı Meclise gönder, diyecektiniz. Sonra Encümen-i âliniz o kararnama ahkâmını seferberliğin ilgasından sonra dahi meri olabilecek şekil ve mahiyette tadil ederek Meclise arz edecekti.

Yusuf Kemal Bey (Devamla) - Müsaade buyurunuz, rica ederim. Bu kararnama mülğadır demek Meclis-i Âli tarafından bu kararnama müzakere edilmiş, kabul edilmiş ve bugün ilga ediliyor demektir. Başka bir şey değildir. Yoksa Meclis-i Âlinizin nazar-ı tasvibine, nazar-ı tasdikine arz edilmeksizin bir kararnama ortadan kalkamaz. Sonra bir teklif daha reddolunabilir. Meclis-i Âli bu kararnamayı tetkik etsin, kabul etsin, reddetsin, hakkında karar versin; ondan sonra da bu kararnamayı ilga etmesin mi? Tazında teklif yapalım. Abesle mi iştilal edelim?

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim bendeniz de ikinci maddenin lüzumsuzluğuna kaniyim.

Bu kararnama seferberliğin devamı müddetince icra-yı ahkâm edecekti. Seferberlik bitince kararnama kalmamıştır. Eğer o müddet zarfında Meclis-i Âli vaz-ı yed etse idi tetkik ederdi, tadil ederdi vesaire yapardı. Fakat vaz-ı yed etmemiştir. Birçok kararnameler gibi bu da güme gitmiştir. Birçok kararnameler icra-yı hüküm etmiştir. Fakat şimdi hükmü kalmamıştır. Buradaki birinci madde eski kararnamenin aynı olduğuna nazaran ikinci maddenin konması bir haşivdir. Çünkü falan kararnama mülğadır diyoruz. Onun hükmünü burada hiç tadile uğratmaksızın aynen ipka ediyoruz. Binaenaleyh eski kararnamenin zaten hükmü kalmamıştır. İkinci maddeye hiç lüzum yoktur. Sonra Meclisten haşiv olarak bir madde çıkmış olur.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim! Vehbi Bey Efendi izah ettiler. Bendeniz tafsil edecek değilim. Buyurdıkları varit olduğu gibi bir mahzur daha vardır. Ancak seferberliğin hitamına kadar meri olması lazım gelen başka kanunlar da mevcut olduğuna göre yeniden kanunlar yaparak o kanunların ilga edildiğini tasrih etmek lazım gelir. Hâlbuki buna lüzum yoktur, mucib-i külfettir. Binaenaleyh mahzurludur. O kararnama ve emsali seferberliğin ilgası hakkındaki dünkü kanunla zaten mevki-i meriyetten, ortadan kalkmıştır. Yusuf Kemal Beyefendi kararnamenin Meclis-i Milliden bir karar sadır oluncaya kadar kanun hüküm ve kuvvetinde olduğunu söylediler. Bendeniz ona itiraz etmiyorum. Kanun hüküm ve kuvvetindedir. Fakat o kanun metnindeki sarahat icabı Seferberliğin İlga Kanunuyla ortadan kalkmıştır. Şu halde böyle melih olmayan haşivlerle uğraşmayalım. Zaten Adliye Vekili Beyefendi de tasvip buyuruyorlar.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Reis Beyefendi! Kanunun aslı buradadır, “İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.” 24 Temmuz 1330 tarihinde ilan edilen seferberlik müddetince caridir diyor o halde çoktan müddeti geçmiştir.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Efendim! Encümen ve bendenizi asıl düşündüren nokta, mühim bir noktadır. O nokta hakkında Meclis-i Âliniz buna bir karar versin. O kararnamelerden biri tabîi bundan sonra kararnama olmayacak ya Meclis münakid olduğu bir zamanda yapılmış olup da müddeti de mesela bir ay olarak tayin edilmiş olsaydı ve o bir ay geçmiş olsaydı o kararnama kanun kuvvetinde olacak ve hiç Meclise gelmeyecek miydi? Yani asıl bu noktayı nazar-ı dikkat-i âlilerine arz etmek isterim. Malum-ı âliniz eski Kanun-ı Esasinin bir maddesi Hükûmete kararnama hakkını veriyor. Fakat bir kayıt koyuyor. Her kararnama mutlaka Meclise arz edilecektir. Meclis o kararnama hakkında mütalaa dermeyer edecektir; ya kabul edecektir veya reddedecektir. Arkadaşlar! Tekrar ediyorum. Velev ki maziye ait olsun, orada da milletin bir hakkı vardır. Her kararnamayı mutlak Meclisin görmesi icap eder. Velev ki o kararnama bir müddet-i muvakkate için vaz edilmiş olsun. Meclis Hükûmetin harekâtını murakabe etmesi lazımdır. Nokta-i esasiye budur. Bu mülâhazaya binaen maruzatta bulunuyorum. Bu, Hukuk-ı Esasiyenin en muazzez bir noktasıdır. Vakia buyurduğunuz gibi madde haşivdir. Fakat Meclisin bir hakkı itibarıyla fena bir teamül yapmayalım.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim eski kararnameyi tetkik ediyoruz, yoksa yeni kanunu mu müzakere ediyoruz?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Müsaade ediniz efendim! Bu ikinci maddeyi tetkik etmekle

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

hem eski kararname Meclise arz edilip kabul edilmiş oluyor...

Vehbi Bey (Karesi) - Hayır o elde yoktur.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Demin de arz ettim ki bu zımnen çıkıyor dedim.

Vehbi Bey (Karesi) - O halde diğer kararnamelerle beraber tetkik edilmek lazım gelmez mi? Yani hükmü mülga olan bilumum kavanin bir kere Meclisten resm-i geçit yapacaktır.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Bu kararnamelerin hükmü gerek muvakkat olsun ve gerek olmasın Meclis-i Âli tetkik edecek ve bunun hakkında bir karar ittihaz edecektir.

Vehbi Bey (Karesi) - Bu kararı verdik efendim.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Müsaade buyurunuz! Bu kararname de o kararnameye dâhildir suretinde söylüyorsanız o zaman mesele tenevvür eder. Yoksa sükûn içerisinde bir kararname yapılmıştır. Hükmü seferberlik nihayetine kadar olmak üzere... Seferberliğin hitamıyla artık bundan bahse lüzum yoktur. Kararnamenin hükmü de kalmamıştır dersiniz bununla esaslı tetkik hakkını mahfuz tutmuş olur muyuz olmaz mıyız?

Vehbi Bey - Ali Cenani Bey zamanında bunu tetkik etmiş idik.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Onun için arkadaşlar buyuruyorlar ki kararname bilahare gelecektir. Tetkik edilecektir. Onların birisini bugün bu ikinci maddeyi kabul ile zımnen kabul etmiş olursanız ne olur? Tetkik ederek kabul ve lağvetmiş olursanız ne zarar hâsıl olur?

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Zait olur da onun için.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Neden zait olsun. Bunu anlamıyorum. O halde ben maruzatımı arz edemiyorum.

İsmet Bey (Çorum) - Efendim! Usul hakkında söz isterim. Müzakerenin mevzuu usule, intikal ettiği için hakikaten bunu usul halledecektir. Yusuf Kemal Beyefendi'nin mütalaâtı varit olabilir. Fakat sabık Meclisler ve sabık Heyet-i Vükelânın yapmış olduğu kararnameleri ilk Meclis kabul veya reddetmek mecburiyetinde idi. O Meclis bunları yapamamış, Meclisler dağılmış, feshedilmiş, nihayet 23 Nisan 1336'da teşekkül eden Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ne kadar ahkâmı meri kararname varsa kendi lâğvetmedikçe muteber addetmiştir. Binaenaleyh Hükûmet mevcut kanunları hatta kararnameleri dahi takabbül ederek bunları kendi kararıyla fesih ve ilga etmedikçe meriyet-i ahkâmına karar vermiştir. Demek oluyor ki, 23 Nisan'da teşekkül eden Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, ne kadar ahkâmı meri kararname varsa kendi lâğvetmedikçe muteber addetmiştir. Binaenaleyh onların meşruiyeti kabul edilmiştir. Bunlardan bazılarının bugün müddeti hitam bulmuş olan Seferberlik Kanunuyla müddeti hitam bulmuştur. Hükmü ortadan kalkmıştır. Fakat onların ahkâmını bugün yeniden vazetmek veya temdit etmek lazım geliyor. Temdit edilen kanun, Heyet-i Âliyyenize arz edilmiştir. Binaenaleyh kanunun aşağıdaki ikinci maddesinde "Kararname mülğadır." diye bir kayıt ilavesine lüzum olmadığı varit olduğu gibi Yusuf Kemal Beyefendi'nin mütalaası da varittir. Fakat evvelce Meclis bu kararnamenin meriyetini kabul etmiş ve diğer bir kanunla da ahkâm-ı muvakkateyi haiz olan bir kanunu Seferberlik Kanunuyla ortadan kaldırmıştır. Eğer öyle olmamış olsaydı birçok tekâlifimiz bu kararnamelere istinaden cibayet olunur ve bu kararnamelere istinat eden birçok ahkâm-ı hukukiyemiz mevcuttur. Büyük Millet Meclisi bunların hepsinin feshedilmedikçe meriyetine karar vermiştir, kabul etmiştir. Binaenaleyh artık bunun meriyetini kabul edelim de ondan sonra diye bir nazariye serdine ihtiyaç yoktur. Böyle olursa Meclisin hakkını da ıskat etmiş oluruz.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Bütün bu kararnamelerin Meclis tarafından kabul edildiği var mıdır? Rica ederim cehl ile gitmeyelim, ilim ile gidelim. Bu pek esaslı bir meseledir. Meclis bütün kararnameleri kanun tarzında kabul etmiş ise mesele başkadır.

İsmet Bey (Çorum) - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti 23 Nisan 1336'da teşekkül ettiği zaman bütün ihtiyacâtını yeni kanunlarla ifa etmek imkânını bulamazdı. Mevcut kavanin ve kararnameler ret ve ilga olunmadıkça meriyet, suret-i umumiyyede yani şu ve bu kararnameleri kabul ettim, şeklinde değildir. Mevcut kararname ve kararların meriyeti ahkâmı kendi tarafından fesih ve tadil edilmedikçe mesele yoktur, baki kalmıştır. Haziran 1336 tarihli bir kanunun mefhum-ı muhalifi bunu ifade etmektedir. Kavanin Mecmuasına bakınız!

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendiler! Böyle basit bir meselenin bu kadar uzadığına hayret ediyorum. Evvel be evvel sabık Kanun-ı Esasinin... (Hangi sabık yahu sesleri) Yani Kanun-ı Esasinin 118'inci maddesinde bir hukuk-ı amme prensibi vardır. Bu maddede nizamât ve teamül ve adât ileride vazolunacak kavanin ve nizamât ile tadil veya ilga olunmadıkça meriyyü'l-icra olacaktır deniyor. Bu bir usuldür, bu bir prensiptir. 118'inci madde hukuk-ı esasiye-i âmmemizin esasâtındandır; tagayyür etmez. Şimdi efendiler! Ortaya bir kararname meselesi çıkıyor ve doğrudan doğruya Meclisin hukuk-ı esasiyesine taalluk eden bir meseledir. Olabilir ki bir hükûmet bir kararnameyi bir müddet-i muayyene için çıkarabilir. Meclisin hal içtimasında bulunmadığı bir zamandan iki ay müddetle bu kararname ahkâmı meridir der ve birçok memleketlerin hukuk-ı esasiyesinde bu mesele vardır. Binaenaleyh kararnamenin müddeti ister mantkı olsun, ister olmasın, Meclis-i Âliniz bilumum kararnamelerin ahkâmını tetkik etmekle ve ahkâmını nazar-ı itibara almakla mükelleftir. Ama şimdi Kanun-ı Esasinin buna mütedair olan 36'ncı maddesi meri değildir. Fakat Kanun-ı Esasinin hukuk-ı âmmeye dair olan muaddel 118'inci maddesinin ihtiva ettiği esas mucibince kararnameler mevcut olduğundan hükmü ister mantkı olsun, ister mantkı olmasın, bilumum kararnameleri Meclis-i Âlinizin tetkik etmeye ve onlar hakkında bir karar ıstarına ve o kararnamelerin ahkâmını bir kanun ile ilgaya veya ispata salahiyeti derkârdır. Binaenaleyh herhangi bir mesele geldiğinde, herhangi bir madde üzerinde bizim karşımıza bir şey çıktığında onun hakkında hükmümüzü dermeyan etmemiz, şu ilga veya ispat suretinde nokta-i nazariyemizi tecelli ettirmemiz doğrudan doğruya Meclis-i Âlimizin hukuk-ı teşriyesinin en mühim esasâtına istinat ettiğinden ve bu maddeyi dolayısıyla bizim encümenimizin kabul ettiği nokta-i nazarını da kabul edecek olursak, tasvip edecek olursak hukuk-ı esasiyenin bu noktasına Meclis-i Âlinizin derece-i ihtimamını göstereceğinden bendeniz encümeninizin teklifinin kabul edilmesini istirham ederim.

Reis - Efendim! Başka söz alan yoktur. Bir takrir var. Okunacak:

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin tayyını teklif eylerim.

Karesi Mebusu

Mehmet Vehbi

Reis - Efendim! Bu takriri nazar-ı mütalaaya alınmak üzere rey-i âlinize vaz ediyorum. Nazar-ı mütalaaya alanlar lütfen el kaldırsın! Alınmadı efendim. O halde ikinci maddeyi aynen rey-i âlinize arz edeceğim: Yani 8 Şevval... 33 tarihli kararname mülğadır şeklinde ikinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edildi.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.

Reis - Efendim! Üçüncü maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

Reis - Dördüncü maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Efendim! Kanunun Heyet-i Umumiyesini rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

Efendim! Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Tahsisatı Hakkında rey vermeyenler var mı? (Yok sesleri) O halde ârânın istihsali muamelesi hitam bulmuştur.

Efendim! Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin tahsisatı hakkındaki neticeyi arz edeceğim: Reye iştirak

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

eden azanın adedi 146'dır. Muamele tamam 145 kabul, 1 ret, binaenaleyh kanun 145 rey ile kabul edilmiştir.

3- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Teşkilatına Dair Kanun Layihası:

Reis - Efendim! Mübadele, İmar ve İskân kanununun müzakeresine geçiyoruz.

Reis - Efendim! Heyet-i Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Arkadaşlar! Dün akşam Makam-ı Riyasetten içtimam cumartesiye talikine bağırarak arkadaşlara teşekkür ettikten sonra bu arkadaşımızın da burada bir sözünü tekrara maalesef mecburum. O tekrar ettiğim söz şudur. Muhacirlerin talihi olsaydı, muhacir olmazdı. Cenab-ı Hakk'a hamd ü şükür ederim ki, muhacirlik galiba yavaş yavaş zail oluyor. (İnşallah sesleri) Ben bunu fâl-i hayr addetmek isterim. Evvelki akşam Vasıf Bey arkadaşımız "tercihan ve şimdi" diye bağırırken cevval ve azimkâr yeni vekil maalesef "Vakit yoktur." demiştir.

Reis - Makam-ı Riyaset dedi.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Makam-ı Riyaset değil, yeni vekil demistir. Yeni vekilden isterdim ki arkadaşlar...

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Ben öyle bir şey söylemedim.

Reis - Efendim! Makam-ı Riyasetten söylenmiştir.

Tunalı Hilmi Bey (Devamla) - Rica ettik ki müzakere derhal başlasın. Hemen müzakerata ibtidar ettik.

Necati Bey (İzmir) - Hayır efendim! Ben öyle bir şey söylemedim.

Tunalı Hilmi Bey (Devamla) - Zabta bakabiliriz efendim. Dün akşama gelelim, neden sabaha kadar oturup biz bu kanunu müzakere edip çıkarmadık. Binaenaleyh o yüzden yarım asır feda oldu. Şu halde arkadaşlar, istirham ederim, Heyet-i Umumiye hakkında aleyhte söylemek isteyen varsa hemen söylesin. (Gürültüler) Yok, esaslı bir itirazda bulunacak yoksa hemen maddelere geçelim.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Bendeniz arkadaşlardan söz söylememek için rica edeceğim. Onun için söz aldım. Çünkü bu mevzu o kadar geniş ki saatlerce burada levhaları tasvire imkân vardır. Onun için maddelere bir an evvel geçelim. Yalnız şunu nazar-ı dikkat-i âlinize vazedeyim. Burada kanunun Heyet-i Umumiyesinin tanziminde hâkim olan ruh, yalnız mübadele meselesidir. Hâlbuki mesele bu değildir. Yalnız beş yüz bin kişinin iskânı değildir, açıkta milyonlarca kişi vardır. Binaenaleyh, bu kanunun mevaddı tespit edilirken bilhassa Polatlı'dan İzmir'e kadar açıkta kalan ahalinin tarz-ı iskânını düşünelim. Bilhassa bunların tarz-ı iskânını ve terfihini nazar-ı dikkate almanızı rica edeceğim.

Reis - Efendim! Maddelere geçilmesini reyinize vaz edeceğim. (Maddelere geçelim sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edildi.

[Mübadele İmar ve İskân Kanunu]

Madde 1- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, mübadeleye tabi ahalinin nakillerine ve bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda iâşe ve ibatelerine ve iskânlarından itibaren azami iki ay iâşelerini temine ve iskân mıntukaları tayinine ve memleketin harap olan mahallerinin imarı vesailini ihzara memurdur.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Madde tertip itibarıyla yanlış ve oldukça noksandır. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti buna yalnız imar deseydi çok iyi olurdu. Çünkü imar demek iskân demektir, iskân da imar demektir. Her ne ise mübadeleye tabi ahalinin nakillerine deniyor. Hâlbuki arkadaşlar! Türkiye'ye gelecek olan Müslüman Türkler yalnız mübadeleye tabi olanlar değildir. Onlar arasında kendi gelecek muhacirler de vardır. Binaenaleyh, İmar Vekâletinin bir ismi diyebilirim ki İmar ve Muhacirin Vekâletidir. Şu halde burada bir noksanımız vardır. Saniyen

“nakilleri” denilmiştir hâlbuki sevkleri denilmelidir. Zira aşağıda “bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin” kaydı vardır. Şu halde nakil deyince ihtiyacı olmayanlar da nakledileceklerdir. O vakit demek oluyor ki: Aşağıdaki kayda hacet kalmaz. Binaenaleyh, (nakil) yerine sevk kelimesi kullanılmak icap eder. Bir de; evvel söylenmesi icap eden bir nokta pek aşağıda söylenmiştir. Bir vekâlet bir vazifede evvela kendisinin programını tespit eder. Binaenaleyh, en aşağıya konulan (ışkân mıntukalarını tayin) kaydı en başa konulmak icap eder. (Tayin) yerine (tespit) demek daha muvafıktır.

En esaslı unutulmuş noktaya gelelim: Lozan Muahdesinde bir ve iki sene gibi gayetle kısa bir mühletle bizim birçok kan ve iman kardeşlerimiz Türkiye haricinde kalıyorlar. Bulundukları mahaller hükûmetlerinin tabiyetini iktisap edip etmemekte muhtar bulunuyorlar. Arkadaşlar! Bu büyük fırsatı biz eğer elden çıkarırsak zannederim ki, milyonlarca Türk’ü elden kaçırmış olacağız. Şu halde İmar Vekâletinin Hariciye Vekâletiyle el ele vererek Türkiye haricinde kalmış bu toplu ve dağınık kan ve iman kardeşlerimizi mümkün olabildiği kadar Türkiye tabiiyetinde bırakmak değil Türkiye’ye zavallı Türkiye’ye nakledebilmeye uğraşmak kâfidir. Anadolu’ya, zavallı boş Anadolu’ya bunları doldurmalıdır. Bu maddeleri okumuyorum arkadaşlar! Yalnız hatırlatabilmek için rakamlarını zikredeyim. Yirmi birinci, otuzuncu, otuz birinci, otuz ikinci, otuz üçüncü, otuz dördüncü, otuz altıncı maddelerdir. Binaenaleyh bu maddelerden bir an evvel istifade edebilmek için suret-i mahsusada bir komisyon teşkili bence zaruridir. Binaenaleyh, bu birinci maddeye böyle bir komisyonun teşkili için bir kayıt ilavesini teklif eyleyeceğim ve bu komisyona kendimce (Türk Komisyonu) diyorum.

Arkadaşlar! Bir noktaya dikkat-i gözünüzü celp etmek isterim. Gerek evvelce arkadaşların layihalarında okuduğum satırlara ve gerek bu layihada gözüme çarpan noktalara göre bir zihniyet hâkimdir ki: İmar Vekâleti güya yalnız şarkta ve garpta düşman ayağıyla tahrip edilmiş mıntukaların, memleketlerin mıntukaların imarı için teessüs ediyor. Hayır arkadaşlar! Zavallı memleket ta Meriç’ten Kafkas dağları eteklerine kadar devam eden bu zavallı memleket baştanbaşa haraptır. Binaenaleyh İmar Vekâleti, memleketi baştanbaşa imar ile muvazzaftır. Şu halde bu memleketi imar için ne yapabiliriz?

Ragıp Bey (Kütahya) - İki milyar Osmanlı altını veririz.

Tunah Hilmi Bey (Devamla) - Arkadaşlar! Bu memleketi imar etmek için bir hatıramı arz etmek isterim. Kafkasya’yı tetkik ile meşgul olduğum sıralarda gördüm ki: Ruslar Kafkasya tabiiyyâtı için öyle eserler vücuda getirmişlerdir ki; bu salonu doldururlar. Yalnız bir ansiklopedileri var, bu katiyen nihayete ermemekte idi. Bu birkaç senede koskoca bir cilt olarak meydana gelmiştir. Ve bu suretle vücuda gelen ciltler üst üste konursa bugün benim büyümek zannederim ki; üç dört misli bir irtifa hâsıl eder. Hatta hatırladığıma göre galiba Almanlar hiç alakaları olmadığı halde ilmi bir tetkikte alakadar bulunmak dolayısıyla Almancaya tercüme etmişlerdir. Arkadaşlar, bizim noksanımız, daima söyleriz ve deriz ki, memleketi tanımaktadır. Memleketi tanımak ne demektir? Memleketi dolaşmakla, şuradan, buradan sathi malumat almakla olmaz efendiler!..

Arkadaşlar, gönül isterdi ki: Maarif Vekâletinde bir Tetkik Encümeni bulunsun da memleketin tabiiyyâtına ait bize bir fikir versin ve ona göre tetkikatta bulunalım. Şu halde arkadaşlar; hiç olmazsa şu İmar Vekâleti münasebetiyle o vekâlette fenni, ilmi bir Tetkik Encümeni teşkil edelim. Bu encümen fen kafalarıyla, ilim kafalarıyla çalışarak memleketin imarı planını hazırlasınlar. Ankara tabiiyyâtı, Ankara’nın sıhhiyyâtı vesairesi tetkik edilince Ankara’nın imarı planı daha ilmi, daha fenni, daha sıhhi bir zemin üzerine kurulur. Şu halde bizim için lâzım olan bir şey kıyamete kadar devam edecek olan imar keyfiyetini ancak ve ancak plan dâhilinde takip etmekten ibarettir.

Şefik Bey (Bayazid) - Efendim Heyet-i Celileniz

müdüriyet-i umumiye teşkili teklifine rağmen işin ehemmiyet ve azametini takdir ederek bir vekâlet teşkil buyurdunuz ve bu vekâletin bu mevadd-ı kanuniye ile vazife ve salahiyetini tayin buyuruyorsunuz. Birinci madde de

manzur-ı âliniz oluyor ki, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tabi ahalinin nakillerine Ve ila ahir, yani bu maddeden istihraç edilen mana, iskân ve iaşenin sırf mübadeleye tabi olan ahaliye hasredilmiş olduğudur. Malum-ı âlinizdir ki, mübadele edilecek ve memleketimize gelecek kardeşlerimizin bir sene geçmeden muameleleri ikmal ve onlar kâmilan iskân ve iâşe edilecektir. Fakat memleketin gayet ağır ve büyük bir felaket karşısında olduğunu da unutmayalım ki memleketimizin her tarafı haraptır, bu vekâlet bugün için değildir. Birkaç sene ve belki ebediyen devam edeceği şüphesizdir. Binaenaleyh bugün vilâyet-i şarkiyemizin ahalisinden bir kısm-ı mühiminin bulundukları muhitlerde başını sokacak bir kulübe bile bulamadıklarından dolayı gidememişler ve bulundukları mahallerde kalmışlardır. Eğer bunlar için imar ve iskân hususu Mübadele Vekâletince nazar-ı dikkata alınmayacak olursa bunla ilebet gidemezler. Bundan başka memleketimizde birtakım göçebelerimiz vardır ki: O kadar hâli yerlerimiz dururken bunlar yersiz, yurtsuz gezip duruyorlar. Bu vekâlet bunlara da vazü'l-yed olmalıdır. Ve bunun ne şekilde olacağı maddede gösterilmelidir. Binaenaleyh bendeniz Heyet-i Celileye bir takrir takdim ediyorum. Maddenin beşinci setrine bir fıkra ilâvesini arz ediyorum. Takririm de budur: "...Temine ve dâhilde bulunan muhacir ve mültecilerin arzularıyla memleketlerine sevk ve terfihine ve göçebe halinde bulunanlara arazi-i hâliye verilerek bunların tavnine" diye arz ediyorum ve kabulünü Heyet-i Celileden istirham ediyorum.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Müsaade ederseniz vaki olan beyanatımdan bir iki noktasını arz edeyim, belki kabul edersiniz.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Birinci madde, vekâletin hikmet-i teşekkülünü gösteriyor. Yalnız burada sakit kalan bir nokta vardır: Mesela, Manisa on iki bin hanelidir. Burası kâmilan yanmıştır. Bura ahalişi Manisa'ya civar, İzmir'de, şuralarda buralarda hanelere yerleşmiştir. Bunların Yunanlılardan alacaklarını da mevzubahis etmedik. Vekâlet bunların yanan evlerini imar edecek mi? Yoksa bunlara bu evlerden çıkınız, nereye giderseniz gidiniz mi denilecektir? Yoksa vekâlet bunları da iskâna memur mudur? Eğer bu vekâlet bunları da iskâna memur değilse İmar ve İskân Vekâleti unvanını kaldıralım. Yalnız Mübadele Vekâleti olsun. Yok, bunları iskâna ve terfihe memur ise, - birinci madde hikmet-i teşekkül ve gayesini gösteriyor- oraya bir fıkra ilave etmek lazımdır. Binaenaleyh bendeniz, (tahrip edilmiş olan ahalinin meskenleri imar edilinceye kadar o ahalinin terfih vesairesini ihzara memur) fıkrasının ilavesini teklif ve rica ederim. Zannedersem, buna encümen de muvafakat eder.

Vasıf Bey (Saruhan) - Kabul ederiz.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Arkadaşlar! Vehbi Bey'in bu teklifini encümen kabul ediyor. (Hay hay sesleri) Zaten maddede bu maksat mündemiçtir. İskân tabiri burada mevcut oldukça encümen şuna kanidir ki devletin bütün iskân ve imar muamelatını kemakân idare edecektir. Yani mübadeleye tabi olmayan yerlerden gelecekler varsa onlar da Mübadele ve İskân Kanununa tabidirler. Memalik-i Şarkiyeden veya falan yerden gelmiş olanların sevkleri vesaireleri ve bunların iskânları kâmilan mevcuttur. Bu kanunu koymakla, ortada meri kanun mülğadır, diye bir şey yoktur. Onun için bu endişeleriniz, bu kanunun ve bu teşkilatın taht-ı teminindedir, zamanındadır. Herhalde memalik-i şarkiyeye ve garbiye ahalisinin iskânı... Ve sonra birinci maddede (harap olan) kelimesi vardır. Binaenaleyh bu kelime, vekâletin bütün memleketin harabisine karşı icap eden tedabiri almakla muvazzaf olduğunu gösteren bir kelimedir, mutlak olarak konmuştur. Düşman tarafından tahrip edilmiş olan şehirler için de (harap olan) kelimesi konmuştur. Bittabi bunlar, dâhildir. Vekâlet, yarın faaliyete girerken, birinin diğerine tercih edilmesini düşünecektir ve bittabi bunun için de elbette bir hak bahşedeceksiniz. Bunları ayrıca tasrihe lüzum görmedik. Mesela, herhangi bir sebeple içerisinden üç beş evi harap olmuş olan şehirler vardır. Geliniz, bu meskenleri imar ediniz! Demek vardır, fakat bir de tamamen harap olan ve hiç yeri, yurdu kalmayan, memleket namına yerlerindeki topraklardan başka bir şeyi kalmayan memleketlerin imarı vardır. Tabii bunları tercih etmekte vekâleti tağyir etmek lâzımdır. Bunlar, burada uzun uzadıya bahsedilmemiştir ve kanuna girecek şeyler değildir; herkesin akl-ı selim ve mantığına terk edilmiştir; binaenaleyh bu hususu da bu suretle kabul edildikten sonra biraz sakit gibi kalan Vehbi Bey'in dediği nokta vardır; bunu da sarahaten biz kabul ediyoruz.

Reis - Müzakerede ekseriyet kalmadı efendim.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Müzakereye devam edebiliriz.

Reis - Müsaade ederseniz öğleden sonra saat üç buçukta içtima edilmek üzere celseyi tadil ediyorum.

İkinci Celse

Reis - Birinci Reis Vekili Sabri Bey

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Falih Rıfkı Bey (Bolu)

Reis - Efendim! Celseyi açıyorum. Ruznameye başlamazdan evvel Heyet-i Muhteremenize Meclisimizin teşkilatı hakkında maruzatta bulunacağım: Malum-ı ihsanınız riyaset münhaldır ve yeni teşkilat mucibince eskisi gibi reis-i sani değil, doğrudan doğruya reis intihap edilmesi lazım geliyor. Bir an evvel reis intihabı şüphesiz ki, müzakeratın daha ziyade intizama girmesi, daha ziyade sürat iktisap etmesi için teşkilatın itmamı nokta-i nazarından lazımdır. Onun için Heyet-i Muhteremenizden istirham ederim, reis intihabını yapalım. (Hay hay sesleri) Kabul buyurulursa tayin-i esami ile ve yoklama suretiyle yapalım. (Münasip sesleri) O halde efendim! Lütfen reylerinizi istimal buyurunuz! (Yoklama suretiyle ârâ istimal ve reis intihabı icra edildi.)

Reis - Efendim! Reylerini istimal etmeyen var mı? Lütfen reylerinizi istimal buyurunuz! Efendim! Ârânın istihsali muamelesi hitam buldu. [İbrahim Bey (İzmit), Ahmet Remzi Bey (Gaziantep), Zülfü Bey (Diyarbakır) tasnif-i ârâya memur edilmişlerdir.]

Efendim! Ârâ tasnif olununcaya kadar tensip buyurursanız müzakereye devam edelim. (Muvafık sesleri) İmar Vekâleti Kanununa başlamazdan evvel Heyet-i Muhteremenize arkadaşlarımızdan Raif Efendi'nin mezuniyeti hakkında Divan-ı Riyasetin bir tezkeresini arz edeceğim. (İşitmiyoruz sedaları) Efendim! İmar Vekâleti Kanununun müzakeresine başlamazdan evvel arkadaşlarımızdan Erzurum Mebusu Raif Efendi'ye, ailece hâsıl olan zaruretime binaen, mezuniyet verilmesi Divan-ı Riyasetçe tensip edilmiştir, Divan-ı Riyasetin tezkeresini Heyet-i Umumiyyeye arz ediyoruz.

Heyet-i Umumiyyeye

Erzurum Mebusu Raif Efendi'ye bir buçuk ay mezuniyet itası Divan-ı Riyasetçe tensip edilmiş olmakla keyfiyet Heyet-i Umumiyyenin nazar-ı tasvibine arz olunur efendim.

1 Teşrinisani 1339

Birinci Reis Vekili

Mehmed Sabri

Reis - Efendim! Divan-ı Riyasetin tensibi vecihle Raif Efendi'nin bir buçuk ay mezuniyetini rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul olundu. Efendim! Söz Faik Bey'indir.

Faik Bey (Tekfurdağı) - Efendim, vekâletin vezaifini gösteren birinci maddeyi, bendeniz bazı nukattan noksan görüyorum. Burada yalnız mübadele suretiyle gelecek olan muhacirler hakkında yapılacak muameleler tatad olunuyor. Hâlbuki bizim memleketimizde henüz mübadele meselesi mevcut değilken şimdiye kadar birçok muhacirler

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

gelmiş ve henüz iskân edilmemiştir. Ondan sonra mübadele esnasında ve mübadeleden sonra mübadeleye tabi olmayan kısımlardan da memleketimize birçok muhacirler gelecektir. Bunların da mercii yine aynı vekâlet olmak lazım gelir. Maddede bunlardan da bahis mevcut değildir. Diğer taraftan bizde şimdiye kadar aşair muamelatı, İmar Vekâletinin gayri vekâletler tarafından ifa ediliyordu. Bu defa vazifenin de vekâlete tevdiî lazım gelir. Bundan başka muhacirinin tarih-i vurutlarından itibaren muhtaç olanlarının iki ay müddetle iaşesini taahhüt ediyoruz. Hâlbuki

mevsim kıştır. Şimdi gelecek olan muhacirler bizim memleketimizde iki ay zarfında iş bulamazlar. Buna imkân yoktur. Çünkü bu muhacirler teşrinisaninin evasıtında veya evahirinde gelecekler. Hâlbuki kânunuevvel, kânunusani, şubat, mart, bu dört ay iş ayı değildir. Binaenaleyh bu adamlar bu aylarda nasıl iş bulup da kendilerini iâşe edecekler ve ne suretle geçinecek ve hayatlarını idame edeceklerdir? Binaenaleyh bunlar kendilerini idare edebilecek bir iş buluncaya kadar iâşe müddetinin temdidini suretiyle maddenin tadilini teklif ediyorum ve bu arz ettiğim nukat nazar-ı dikkate alınarak maddenin tadili için bir takrir takdim ediyorum.

Hakkı Bey (Van) - Efendim! İmar Vekili Anadolu'nun her tarafında bulunan ve şimdiye kadar hiçbir tarafa gönderilemeyen ve bulundukları yerlerde iskân edilemeyerek pek perişan bir halde kalan vilayât-ı şarkıye ahalisinin de ihtiyacâtını nazar-ı dikkate alacaklarını geçen gün beyan buyurdular. Fakat maddede buna dair sarahat yoktur. Binaenaleyh maddeye bir kayıt ilavesine lüzum-ı kati vardır. Bunun için bir tadil takriri verdik. Bundan başka İran'dan ve Revan'dan birçok muhacirler gelmiştir ve geldikleri günün ferdasından itibaren kendilerinden bütün tekâlif tahsil olunmaya başlanıldığı halde kendilerine bir şey verilmemiştir. Ve kendilerine verilmek üzere tahsis edilen araziden, arazi-i mahluleden Hükûmet icar alıyor. Bunu İmar Vekili Bey tabii teferruata aittir nazar-ı dikkate alır. Yalnız tadil teklifimi nazar-ı dikkate alınız ki, Anadolu'nun muhtelif yerlerindeki vilayât-ı şarkıye mültecileri de bu sefaletten kurtulsun.

Ragıp Bey (Kütahya) - Efendim! Malum-ı âlileridir ki iskân meselesi pek mühim bir meseledir. Şerait-i lazıme-yi haiz olmayarak vuku bulan iskânların pek çok elim neticeleri memleketimizde görülmüştür. İmar Vekâleti bundan evvel ihtiyar edilen hataları yapmamaya ve iskânı şerait-i fenniye ve ilmiyesi dâhilinde icra etmeye şüphesiz çalışacaktır. Fakat bu arada şimdiye kadar hemen hiç mevzubahis olmayan ve fakat pek ziyade haiz-i ehemmiyet olan bir noktayı nazar-ı dikkat-i âlinize vaz edeceğim ve İskân Vekili Bey'den de bu nokta hakkında sarîh ve resmi vaat talebinde bulunacağım. O da şudur: Malum-ı âlileri Anadolu'da Hükûmet şimdiye kadar hiçbir köy siyaseti takip etmemiştir, takip etmemiş değil, hayalinden bile geçirmemiştir. Hâlbuki köy, Türkiye Devleti için esastır. Köylerin bugünkü şerait dâhilinde hiçbir vakit terakkiye doğru bir hatve atmalarına imkân yoktur. Çünkü iki evli bir köy burada, iki saat ilerde beş çadır, beş saat ötede yirmi haneli bir köy... İşte bu şerait altında bu köylerde ne maarifin, ne fûnun-ı cedide-i ziraatın tamimi katiyen kabil değildir.

Saniyen: Böyle serpilmiş bir halde olan ve ufak ufak kümeler halinde bulunan köyler aynı zamanda eşkıyanın barınmasına çok yardım ediyor. Şekavetin memleketimizde beledi bir şekilde olmasının başlıca sebebi bu köylerin dağınık ve ufak ufak olmasıdır. Şimdi şarktan, garptan memleketimize birçok muhacirler gelecektir. Şüphe yoktur ki bu en büyük bir fırsattır. Bu köylerin üçünü, beşini toplayıp, birleştirerek bir köy yapma her vakit elimizdedir, memleketimize gelecek bir milyona yakın muhacirlerin iskânı gibi elimizde en büyük bu fırsat mevcuttur. Ve öyle zannediyorum ki; gelecek muhacirlerin dörtte üçü köylerde iskân edilecek rençberlerdir. Şerait-i saire meyanında, bilhassa iskân mıntukasındaki köyler nazar-ı dikkate alınarak İmar Vekâleti bir nispet kabul etmelidir. Meselâ: Yüz haneden aşağı köy olmamalıdır. Binaenaleyh yüz haneyi barındıracak surette arazisi, korusu, ormanı ve sair şeyleri mevcut olan yerler tespit edildikten sonra gelecek olan muhacirler bu suretle yerleştirilmelidir ki; teşekkül edecek köyler veyahut evvelce ufak olup da sonradan büyüyecek köyler birer zümre-i içtimaiye olsunlar, hayat-ı hususiyeye sahip birer zümre olabilsinler. Bu takdirde o köylüler; hem mektebini yapabilir, hem de sair hidemât-ı hususiyesini görebilecek bir kabiliyeti iktisap eder. Fakat hiçbir vakit üç haneli, beş haneli, yirmi haneli, otuz haneli ufak köyler, ne bir mektep açabilirler, ne de bir korucu tutabilirler ve ne de kendi mıntukalarının asayiş ve inzibatiyle alakadar olabilirler. Bendeniz Vekil Bey'den çok rica ederim, bu nokta çok esastır. Memleketimiz için inşallah ileride köy siyaseti takip edecek bir program çizecektir ve o program dairesinde küçük köyleri büyüteceklerdir. Şu fırsatı kaçırmamak için Vekil Bey'den temenni ederim ki, resmen vaat buyursunlar, takip edecekleri programda, köylerin yüz haneden aşağı olmaması esas olsun.

Reis - Efendim! Müsaade buyurursanız icra edilen riyaset intihabını neticesini arz edeyim: Reye iştirak eden mebusânın adedi 158. muamele tamamdır. Rauf Bey iki rey almıştır. Beş müstenkif vardır. Yüz elli bir rey ile İstanbul Mebusu Ali Fethi Bey Meclis Reisi intihap edilmiştir. (Alkışlar)

Reis Ali Fethi Bey (İstanbul) - Muhterem arkadaşlar! Meclisin en yüksek mevkiine geçirmek için bendeniz gibi aciz bir arkadaşınızı... (Estağfurullah sesleri) İntihap ettiğinizden dolayı bilcümle arkadaşlara en samimi hissiyat ve teşekkürâtımı arz etmekle kesb-i iftihar ederim. İşbu vazifenin ehemmiyetini ve aciz omuzlarıma tahmil eylediği yükü takdir ederek vazifemin hüsn-i ifası için Heyet-i Âliyyenizden muavenet ve suhulete intizar eylerim. Çünkü bir taraftan bu kürsüden irat olunacak bilcümle mutalaât ve münakaşâtın hürriyet, serbestî ve intizam dairesinde cereyan eylemesini ve memleketin muhterem vekillerinin hakk-ı kelamını ve hürriyet-i münakaşasını hiçbir takyide, hiçbir tarafgirliğe meydan vermeksizin... (Bravo sesleri) muhafazasını temin etmek gibi gayet âli ve şeref-bahş bir vazifeyi tahammül ediyorum. Bu vazifeyi kemal-i bi-tarafî ile ve hürriyet-i kelamın, hürriyet-i münakaşanın istilzam eylediği bütün ciddiyet ve ehemmiyetle ifa edebilmek, bendenizce en mühim ve en mukaddes bir vecibe olacaktır. Aynı zamanda efendiler! Meclisimizin müsmir faaliyetini ve intizam-ı müzakeresini temin etmek için Heyet-i Âliyyenizin, Makam-ı Riyasete lazım gelen suhuleti ve lazım gelen muaveneti ifa buyuracağına hiç şüphem yoktur, bu fikre istinaden ve bu muavenete intizaren tekrar tekrar Heyet-i Âliyyenize kemal-i hürmetle arz-ı şükran eylerim. (Sürekli alkışlar) (Makam-ı Riyaseti Ali Fethi Bey işgal ettiler.)

Zekai Bey (Aydın)- Efendim! Bu birinci madde; İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti diye tesis ve teşkil ettiğimiz müessesenin vezaif-i esasiyesini ve maksat-ı teşekkülünü ifade etmekte, vezaifin, hutut-ı umumiyesini çizmektedir. Mübadeleden, iskândan, imardan bahsediyor ki vekâlet de bu üç unvandan mürekkeptir. Fakat bendenize kalırsa madde, bu maksatları tamamen ifade de nakıstır. Bir kere mübadele meselesi mevzuubahistir ve bittabi mübadele için Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin vezaifine esas olacak şey, elde bulunan Yunanlılarla akdettiğimiz Mübadele-i Ahali Mukavelenamesiyle ona merbut olan beyannamedir. Maddenin tarz-ı tertibine nazaran Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, mübadeleye tabi olan ahalinin nakillerini ihzara memurdur. Bendenize kalırsa -nitekim mukavelenin üçüncü maddesi sarahaten öyledir- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin vazifesi, mübadeleye tabi olan ahalinin nakil ve iskânlarından ibaret değildir. Mübadele Mukavelenamesi mucibince lazımü'l-iskân olduğu halde el-yevm Türkiye'de henüz iskân edilmemiş bir hayli insan vardır ki onların da iskânları mevzuubahistir. 1338 senesinden beri gelenler ve Türkiye'de bulunarak emlaklarını orada bırakanlar var ki bunlar mübadeleye tabi değildir ve bunların mübadelesi mevzuubahis değildir ama bizim içimizde bulunuyorlar. Onlar,

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

orada emvallerini terk ettikleri için buradaki emval-i metrukede iskân edileceklerdir. Binaenaleyh; bu maksadı burada ifade etmiyoruz. Zannederim ki esasen mevcut olan mukavelenameye göre hiç olmazsa bunun hutut-ı umumiyesini izah edecek bir şekilde ve o maksadı da ifadeten maddeye bir kaç kelime ilave etmek ve “Mevcut Mübadele-i Ahali Mukavelenamesi mucibince nakil ve iskânlarına” demek lazım gelir. Ondan sonra “bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda iâşe ve ibatelerine ve iskânlarından itibaren azami iki ay iâşe ve ibatelerini temine” deniyor. Demek ki, ihtiyacı tahakkuk etmeyenlerin ne iâşe ve ibateleri ve ne de iskânları mevzuubahis değildir. Hâlbuki ihtiyaçları tahakkuk edenlerin nakillerinin masraflarını itaya ve iâşe ve ibatelerinin teminine Hükûmet mecbur olduğu halde ihtiyacı tahakkuk etmeyenlerin bu masrafını, Hükûmetin deruhte etmemeye hakkı vardır. Fakat muhtaç olmadığı halde orada bıraktığı emvale mukabil burada iskân edilmeyecek mi? Hay, hay Mübadele Mukavelenamesi mucibince tabii orada bıraktıkları emvale mukabil emval vermek suretiyle iskân edilecekler ise de madde bu manayı ifade etmemektedir, o maksadı tavzih etmemektedir.

Mazhar Bey (Aydın) - İbate, iskân manasında değildir. O da ayrıca konmuştur.

Reis - Söz kesmeyiniz efendim.

Zekai Bey (Aydın) - İâşe ve ibate, iskele ve yollarda iâşe ve ibatedir. Yani muhtaç olanları iâşe ve ibate edeceğiz. Fakat muhtaç olmayanları iskân edeceğiz. Nerede bu ifade? “İskânlarından itibaren” tabiri eğer umuma aitse yukarıda

“bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin” ifadesi geçmiş olduğu için “yalnız ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskânlarından itibaren azami iki ay iâşe ve ibatelerini temine” dedikten sonra “ve mübadeleye tabi olan ahalinin suret-i umumiyyede iskânına” gibi bir kayıt ilave etmek bendenizce mümkün olur, zannederim. Ondan sonra “iskân mıntıkalarının tayini” geliyor. Zannederim ki gerek İmar Vekâletince ve gerek Encümenince bu, yalnız mübadeleye tabi olan ahalinin ale’l-ıtlak ve demin Mazbata Muharriri Mazhar Bey’in ifadeleri veçhile memlekette mevcut olan muhacirin ve mültecilerden henüz altı sene müddeti ikmal etmeyip de iki veya üç sene evvel gelerek henüz iskân edilmemiş olanların iskânlarına dair bir fıkradır. Bendenizce bunu biraz tavzih etmek lâzım gelir. Malum-ı âliniz şimdiye kadar iskân meselesi gerek muhacirler için gerek mülteciler için Devletin siyasetinde epeyce zaman mevzuubahis olan ve zaman zaman üzerinde birçok faaliyetler ibraz edilen bir mevzu olmuştur. Fakat buna dair sadra şifa verecek muntazam bir kanun da yapılmış değildir. Ortada bir Nizamname vardır. 1329 tarihli İskân Muhacirin Müdüriyet-i Umumiyesinin Teşkiline ve Vezaifinin Tarz-ı İfasına dair bir nizamname vardır. Sonra bu nizamnameyi tefsiren yapılmış bir iki talimatname vardır. Meclis-i Âli; İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti namıyla bir vekâlet ihdas ederken bu meseleye fazla ehemmiyet vermekle beraber zannederim ki bunda kastettiği mana; şimdiye kadar İskân Muhacirin Müdüriyeti halinde görülen vezaifi ifa etmek için değildi. Görülebilenlerle beraber görülemeyenleri de ifa ettirmek ve noksan kalanlarla beraber ihtiyacâtı nazar-ı dikkate alarak nizamen ve kanunen tedvin edilmemiş vaziyetler var ise onları da tedvin ettirerek bu ihtiyacâtı tamamen tatmin edebilecek bir şekilde iktiza eden mevadd-ı kanuniyeyi de tanzim etmek maksadını istihdaf etmiştir ve teşekkür olunur ki İmar Vekili Beyefendi, çarçabuk bir layiha ihzar edip bize gönderdiler. Binaenaleyh şimdiye kadar mevcut olan nizamnamelerle talimatnamelerde Hükûmetçe takip edilen maksat ve kabul edilen şekil, iskân edilenlere Hükûmet bütçesinden ikrazât -temlik suretiyle değil- taviz suretinde uzun vadeli ikrazât şeklinde yapılmıştır. Şimdiye kadar muhacir ve mültecilere yapılan muavenet budur. Yani bizim iskân siyasetimiz bu şekilde yapılmıştır ve böylece olmalıdır. Yoksa muhtacine hazine-i devletten doğrudan doğruya bahşedilecek, yani böyle mevadd-ı iskâniye, mevadd-ı ziraiye vesaire verilecek olursa o zaman yalnız muhacirlere değil, memleketin yerli ahali içinde muhtaç olanlara da verilmek lazımdır. Yerli ahali içinde bunlardan fazla muhtaç insanlar vardır. Bu şeklin, bu adamların kuvve-i teşebbüsîyelerini tenkis etmekten ve daima kendilerini Hükûmet kapılarına müracaat ettirmekten ve muavenet beklemekten başka bir faydası olmuyor. Onun için İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti, Hükûmet bütçesinde muvakkaten muavenet suretiyle ve fakat tekrar istirdat şeklinde ikraz muamelesi halinde yapılması doğrudur. Nitekim şimdiye kadar yapılan usul de bu idi. Ancak şimdi Mübadele Mukavelenamesi mucibince Hükûmetin kabul ettiği vaziyet bundan başka türlüdür. Orada mallarını terk eden ahali, terk ettikleri mallara mukabil muhtelif komisyonlar tarafından kendisine verilen vesikalar buradan gidecek olan Rum ahalinin terk ettikleri emvali alacaklar ve bunlar devletlerce takas ve mahsup edilecek yani bu defa mübadeleden gelecek ahalinin alacakları şey, orada bıraktıkları emvale mukabil kendilerine temlik edilmek suretiyle verilecek olan emvaldir. Binaenaleyh bizim mevcut muhacir ve mültecilere yapacağımız muavenetlerle, oradan gelecek muhacirîn hakkında yapacağımız muamele arasında fark vardır. Bunlar iskân mıntıkları tayin edilmek suretiyle iskân ediliyorlar ve haklarında bıraktıkları emvale karşı mal almak suretiyle muamele tatbik olunuyor. Berikiler ise kendilerine uzun vadeli ikrazât yapılmak suretiyle olacaktır. Meclis-i Âlinizce, vaktiyle yapılmış olan nizamnamelerde müdevven olduğu üzere iskân hakkında yapılacak muavenetlerin uzun vadeli ikrazât ve fakat tekrar Hükûmete iade şeklinde kabul edilecek olursa ki bendeniz bu fikirdeyim madde ona göre tadil edilmelidir.

Bu maddenin ayrı ayrı hükümleri ihtiva ve ifade edecek şekilde tasrih edilmesi lazımdır. Ondan sonra da (Memleketin harap olan mahallerinin imar vesailini ihzara memurdur.) deniyor ki doğrudur. Bu da işte İmar ve İskân Vekâletinin üçüncü ve bendenizce en mühim olan vazifesidir. Bazıları bunu memleketin harp sebebiyle tahrip edilmiş olan mahallerinin imarına da teşmil etmek suretiyle tefsir etmek istediler. Gerçi Harb-i Umumi dolayısıyla memleketin şark ve garbında tahrip edilmemiş yer kalmamış gibidir. Harp sebebiyle tahrip edilmemiş ve fakat bu münasebetle harap kalmış olan yerlerin de tamir edilmesi lazımdır. Çünkü harp sebebiyle tahrip edilen yerlerin imarı için o yerlere istikrazât yapabilmelerine delalet etmektedir. Yoksa takip edilen maksat, mesela Fransa’nın Almanlar tarafından tahrip edilmiş olan yerlerinde harp zararı diye kendi sinesine, devlet kendi sinesine çekerek, herkesin zararını tazmine mecbur edecek bir vaziyet olmadığı için, yani herkesin zarar ve ziyanını tazmin etmek mümkün olmadığı için yapılan şey; istikraz yapılmasından ibarettir. Bu harp mıntıklarında yapılacağı gibi harp mıntıkası

olmayan ve fakat harap olan memleketin aksam-ı sairesinde de bu imarât yapılacaktır. Bu mütalaâta göre bendeniz bir teklif yapacağım. Eğer Encümen de kabul ederse bu maddeyi Encümen de daha mükemmel bir surette, maksadı daha güzel temin eder bir şekilde tashih edelim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Malum-ı âliniz olduğu veçhile, bilhassa mübadele meselesinin ehemmiyeti ve şiddet-i lüzumu hasebiyle yeniden bir vekâlet ihdas edilmişti. Bendeniz vekâletin ifa edeceği hizmeti mübeyyin olmak üzere Heyet-i Vekileye takdim ettiğim kanun layihasının müstacelen müzakeresi hususunda gösterilen bu himmetten dolayı evvela bütün arkadaşlara teşekkürler ederim. Sonra malum-ı âlileri olduğu veçhile hakikaten çok mühim olan ve ayrı ayrı kanunlarla her hususâtı tanzim edilmesi lazım gelen bu vekâlet işlerinin hemen muntazam bir şekilde yürümesi esası da kabul olunamaz. Onun içindir ki bu kanun, ancak muayyen esasları vazeden bir kanundur. Tabiidir ki bunun mevadd-ı müteferrikası ayrı ayrı kanunlarla Heyet-i Celilenize takdim olunacaktır. Birinci maddesinde en ziyade nazar-ı dikkati celbeden cihet, mübadeleye tabi olan ahalinin bir an evvel vaziyetlerinin ve refah-ı hallerinin teminidir. Mübadeleye tabi olan ahali, bir taraftan memleketimize

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

gelmeye başladığı gibi diğer taraftan da bir an evvel anavatana kavuşmak için oradaki heyetimize müracaat etmektedirler. Şu halde vaziyetin müstaceliyeti hasebiyle evvela nazar-ı dikkate alınması icap eden cihet, bu mübadeleye tabi olan halkın tam manasıyla memleketimizde refahlarının teminidir. Onun için bu kanunun fıkra-i ûlâsında mübadeleye tabi olan halka fazla ehemmiyet verilmiştir. Mamafih yalnız mübadeleye tabi halkın refahını temin ile mükellef olan vekâlet, dördüncü maddede şimdiye kadar iskân ve aşair umuruyla mükellef olan dairenin de tekmi-i vezaifinin İmar ve İskân Vekâletine devrolunduğu kaydetmekle beraber doğrudan doğruya memleketimizde mevcut olan muhacirîn meselesiyle de alakadar olduğunu göstermektedir. Onun içindir ki kanunun birinci maddesindeki sarahat, mübadeleye tabi olan halka aittir. Dördüncü maddesi muhacirin işleriyle meşgul olan İskân-ı Muhacirin Müdüriyetinin vazifesinin doğrudan doğruya vekâlete devrolunduğunu göstermektedir. Onun için bilcümle muhacirînin terfih-i hayatı, iskânları doğrudan doğruya Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin vazifesi cümlesindendir. Onun için arkadaşlarımızın gösterdiği bu arzuya tamamıyla iştirak ediyorum. Yalnız, mübadeleye tabi olan ahaliyle birlikte diğer taraflardan da memleketimize muhacir gelmektedir ve gelmek arzusunu izhar etmişlerdir. Fakat vekâletin bütçesi, ancak mübadeleye tabi olan halkın nakillerini ve refahlarını temine kâfidir, akın akın diğer taraftan gelen muhacirlerin de tamamıyla refahlarını temin etmeye elimizdeki bütçe bugün için kâfi değildir. Bunun için buradaki emval-i metrukeye bakarak gelmek isteyenlerin bir müddet için mübadeleye tabi olanlardan sonra memlekete gelmeleri daha münasiptir. Fakat âğuş-ı vatana iltica edenler her kim olursa olsun tabii Hükûmetin taht-ı himaye ve kefaletindedir. Tabii, onların hayatlarını, iskânlarını temin etmek bizim için bir vazifedir. Onun içindir ki, gelecek olanların vaziyeti bugün için tam manasıyla temin edilmiş değildir. Yalnız mübadeleye tabi olarak gelecek olan halkın evvelemirde refahlarını, vaziyetlerini esash bir surette temin etmeye gayret olunacaktır. Burada bir şey daha vardır: İskânlarından itibaren azami iki ay müddetle bunların ibate ve iaşelerinin temini meselesi... İskân tabiri malum-ı âlileri bir tabir-i kanunidir. Binaenaleyh gayemiz; memleketimize mübadele suretiyle gelecek olan halkın derhal müstahsil bir hale getirilmesidir. Onun içindir ki gelir gelmez herkes, sanatına, iklimine göre muvafık mıntikalara yerleştirilmiş olacaktır. İskân ettiğimiz halkı memleketimizde müstahsil bir hale koymak en birinci gayemizdir. Binaenaleyh, iskânları, çift hayvanları temin olunduktan sonra iki ayda onları iaşe etmekle mükellefiz. Fakat memlekette ayrıca bir muhacirîn sınıfı yaparak onları iaşe etmek gayesini gütmüyoruz. Herkes için mütemadi bir say u gayret icap etmektedir. Bu itibarla memleketimize gelecek olan halkın derhal müstahsil bir hale getirilmesi için azami bir surette gayret edilmektedir. Faik Bey kardeşimiz, iş buluncaya kadar bunların iaşesini temin etmeyi teklif buyuruyor. Fakat efendiler! Mübadele suretiyle gelecek olan bütün ahalinin, iş buluncaya kadar iaşelerini temin etmek, tevdi olunan bütçe ile kabil olmadığını tasdik edersiniz. Aynı zamanda iş buluncaya kadar kaydı birçok adamları işsizliğe sevk etmek ihtimalini de derpiş ettirebilir. Bunun

için iki ay müddetin kifayetini zannederim. Anadolu'nun muhtelif yerlerindeki vilâyat-ı şarkiye mültecileri hakkında kanunda sarahat olmadığını Hakkı Bey biraderimiz beyan buyurdular. Eğer Heyet-i Celileniz Anadolu'nun muhtelif yerlerindeki mültecilerin derhal yerlerine gönderilmesini kabul edecek olursa tabiidir ki, vekâlet kendisine tevdi edilen vazifeyi ifaya amadedir. Onun için bir kayd-ı kanuni konması, Heyet-i Umumiyece [de] kabul edilecek olursa vekâlet kendisinin uhdesine tevdi edilen vazifeyi ifa eder. Ragıb Bey kardeşimiz iskânın şerait-i fenniye dairesinde olmasını temenni ettiler. Şunu arz edeyim ki: Bugün mübadele suretiyle memleketimize girecek halkı derhal ve istediğimiz şekilde şerait-i fenniye dairesinde yerleştirmeye imkân yoktur. Bunları her halde şerait-i fenniye dairesinde arzu edilecek bir şekilde yerleştirmek isteriz. Fakat önümüz kıştır. Evvela bunların hayatlarını kurtarmak lazımdır. Binaenaleyh; ilk vazifemiz, bu mübadeleye tabi halkın hayatlarını ve refahlarını temin etmektedir. Ondan sonra şerait-i fenniye dairesinde iskânlarına çalışacağız. Yegâne vazifemiz, evvela onların iskânları, hayatlarının temini, refahı, ondan sonra şerait-i fenniye dairesinde memleketin muhtelif yerlerine yerleştirmektir. Şimdilik bunları muvakkat bir surette iskân ederek hayatlarını kurtarmak lazımdır. Ragıb Bey biraderimiz bir de köy tesisatından bahis buyurdular. Her halde bu da vekâletin en birinci vazifesidir. Memleketimizi imar etmeye muvaffak olursak arzu edilen şekilde ve şerait-i fenniye dâhilinde köy tesisatına riayet edilecektir. Tabiidir ki Ragıb Bey'in bu arzusunu memleketin imarını temine muvaffak olduğum anda yerine getireceğim ve bunu bu kürsü-i muallâdan vadedirim. Zekâi Bey kardeşimiz bazı noktalara ilişmişlerdir. Hakikaten kanunun bu noktalarında Zekâi Bey kardeşimizin nokta-i nazarlarına bendeniz de iştirak ederim. (Mübadele Mukavelenamesi mucibince) kaydının ilâvesi lazımdır. Bu kaydın konmasını ben de kabul ederim. Eski İskân-ı Muhacirin Nizamnamesi muhacirinin bugün için arzu ettiğimiz refahı temin etmeyecektir. Herhalde muhacirinin suret-i iskân ve terfihleri hakkında ayrı bir kanun yapmak mecburiyeti vardır. Bunu Heyet-i Âliyenize on beş, yirmi gün zarfında tevdi edeceğimi vadedirim. Şimdiye kadar muhacirîn tam manasıyla istenilen şekilde yerleştirilememiştir. Sanatları, vaziyetleri düşünülmemiştir. Memleketimizde böyle ilelebet iâşe olunur bir muhacirin sınıfı ihdas olunmuştur. Vekâlet buna mâni olmak arzusundadır. On beş gün içerisinde muhacirinin iskân ve terfihi ve bunların müstahsil bir vaziyete gelmesi için ne gibi şeyler lazım ise bunları düşünerek bir kanun layihası halinde Heyet-i Celilenize arz etmeyi başlıca vazifemden addederim. Efendiler! Herhalde memleketimizin bilumum harap olmuş yerlerini imar etmek en mühim vazifemizdir. Ve ilk defa bendenize tevdi-i vazife buyurduğunuz zaman Meclis-i Âlinizin buna muvaffak olmasını temenni etmiştim. Herhalde bilumum memleketin harap olan yerlerinin imarı için azami mesai sarf edilecek ve lazım gelen teşebbüsâtta bulunulacaktır. Onun için Zekâi Bey arkadaşımızın imar hakkındaki nokta-i nazarlarına iştirak ederim ve bütün bu mütalaâta nazaran madde-i kanuniyenin bu maddesine "mukavelesi mucibince" kaydının ilavesini Heyet-i Celilenin de kabulünü teklif ve rica eylerim.

Faik Bey (Edirne) - Efendim! Vekil Beyefendi buyurdular ki, kanunun dördüncü maddesinde şimdiye kadar Sıhhiye Vekâletine merbut olan İskân Müdüriyeti, bütün teşkilatıyla yeni vekâlete nakledilmek itibarıyla vezaifi vekâlet tarafından kabul edilmiş oluyor. Hâlbuki bendenizin nokta-i nazarıma göre dördüncü maddenin bu kaydı yalnız bu işin bu vekâlete intikalini ifade eder. Fakat o müdüriyet ancak bu vekâletin tekabül ettiği vezaif ile iştigal eder. Bunun haricine çıkamaz. Binaenaleyh Vekil Beyefendi'nin esasen lüzumuna mani oldukları bu nokta-i nazarın kanunun metnine bir vesile teşkil etmesini tekrar rica ederim. Diğer taraftan...

Reis - Sual soracağım buyurmuştunuz Faik Bey!

İmar ve İskân, Mübadele Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Madde Muvazene-i Maliye Encümeninde tadil edilmiştir.

Faik Bey (Edirne) - Muaddelini görmedik ki efendim.

Vekil Necati Bey (İzmir) - Orada arzu ettiğiniz şekilde kayıtlar konulmuştur. Eğer onu da kabul etmezseniz vekâlet, bütün istediğiniz şekilleri kabul eder.

Faik Bey (Edirne) - O halde Reis Beyefendi'den çok istirham ederiz. Muaddel şeklini bize versinler ve ona göre tetkik edelim. Çünkü birinci maddenin dördüncü maddeye taalluku vardır.

Hakkı Bey (Van) - Mübadeleye tabi olan ahalinin iskânı için tahsis olunan mebalighden, bu ahaliden maadasına bütçemizin müsaadesizliğinden

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Malul Efrat Defteri

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
25	8. Fırka Hücüm Taburu efradından Hasan oğlu Satılmış, Çorum 1308	Cerha-i nariye sadr-i eyser, teneffüsü hafif	3
26	Urfa'nın Cami-i Kebir Mahallesinden Şeyh Müslim Oğlu İbrahim 1314	Taraf-ı ulvi-i eyemen, harekâtı müteassir	3
27	9. Fırka 35. Alay 3. Tabur 9. Bölük neferi Mehmed oğlu Abdurrahman, Konya 1312	Taraf-ı ulvi-i eyser, madum hükmünde	[3]
28	35. Fırka Hücüm Taburu efradından Hüseyin oğlu Emin, Ankara 1316	Ziya-ı ayn-ı eyser	3
29	4. Fırka 58. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi İsmail oğlu Mehmed Ali, Taşköprü 1312	Yed-i eyser madum hükmünde	3
30	41. Fırka Hücüm Taburu Ali oğlu Mehmed, Zir 1315	Yed-i eyser madum	3
31	Kozan Milis efradından Ahmed oğlu Mustafa, Adana 1302	Taraf-ı ulvi madum	3
32	5. Alay 3. Tabur 11. Bölük neferi Halil oğlu Muttalib, Bâlâ 1312	İltisak-ı mafsâl-ı misam'ül-yed-i eyemen ve yed madum hükmünde	3
33	1. Fırka 3. Alay 3. Tabur 10. Bölük efradından Osman oğlu Mehmed, Kengiri 1300	Neşr-i mafsâl-ı rükbe-i eyemen	3
34	Bolvadin Çoğu Karyesinden Uruc oğullarından Yusuf 1316	Felc-i teşennüci-i etraf-ı süfliye	3
35	6. Fırka 50. Alay 3. Tabur 9. Bölük efradından Mehmed oğlu İbrahim Çavuş, Dinar 1314	Sağ gözünde rüyet hissi zıya derecesinde	3
36	11. Fırka 44. Alay 1. Tabur 1. Bölük efradından Sivas Koçhisarından Hüseyin oğlu Hasan 1304	Sağ taraf-ı ulvisi madum hükmünde	[3]
37	Tokat Boyalı Karyesinden Yusuf oğlu Durmuş 1313	3 Kesr-i adla, indimal etmemiş	3
38	11. Fırka İstihkâm Bölüğü efradından Hüseyin oğlu Mehmed, Yozgat 1311	Sel-i ayn-ı eyemen	3
39	Bursa İnegöl Hamidiye Mahallesi Hasan oğlu Ahmed 1312	Taraf-ı ulvi-i eyser muattal bir halde	[3]
40	8. Fırka 135. Alay 3. Tabur 10. Bölük neferi Türk oğullarından Ali oğlu Hasan, Çivril 1315	Harabiyet-i kerre-i ayn-ı eyemen	3
41	8. Fırka 131. Alay 3. Tabur 11. Bölük neferi Demirci oğullarından Şaban oğlu Receb, Ayancık 1315	Taraf-ı süfli-i eyemen madum hükmünde	[3]

42	13. Alay 1. Tabur 3. Bölük Onbaşı Ahmed oğlu Halil, Boyabad 1308	Kesr neticesi altı santimetre tekassür, meşide güçlük	3
43	7. Fırka Hücum Taburu neferi Hüseyin oğlu Hasan, Bartın 1308	Yed-i eyser madum hükmünde	3
44	3. Fırka Kafkas İstihkâm Bölüğü efradından Mehmed oğlu Hüseyin, Konya	Sağ göz rüyetten mahrum	3
45	6. Fırka 51. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi Mehmed oğlu Mehmed, Manavgat	Tasmim-i mafsâl-ı hırkafî-i fahzî	3
46	Hamidli Karyesinden Mustafa oğlu Abdullah Ömer, Beyoğlu 1301	Münferice-i iltisak-ı tam (mirfak-ı eyemen)	3
47	Tirebolu Çırpıl Karyesinden Haza Oğullarından Mehmed oğlu Salim, 1316	Sağ ve sol yed-i ibhameyni ve müştleri zayı	3
48	15. Fırka Hücum Taburu 2. Bölük Borazan Çavuşu İmam Oğullarından Mehmed oğlu Mustafa, 1301	Sol taraf-ı ulvî madum hükmünde	[3]
49	11. Fırka 170. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi Hamdi oğlu Süleyman, Yabanabad 1309	Taraf-ı ulvî-i eyser madum hükmünde	3
50	8. Fırka 131. Alay 4. Tabur emrinde Ömer oğlu Mevlüd, Şarkî Karaağaç 1313	Sol göz rüyetten mahrum	3
51	1. Fırka 3. Alay 2. Tabur 5. Bölük neferi Abdullah oğlu İbrahim, Kütahya 1307	Sağ taraf-ı ulvî madum hükmünde	3
52	5. Fırka Kafkas 13. Alay 2. Tabur 7. Bölük neferi Eyüb oğlu Sabri, Kütahya 1313	Sağ taraf-ı süflî-i harekâtı müteassir	3
53	24. Alay 3. Tabur 1 Bölük neferi Ali oğlu Yusuf, Bursa 1312	İltisak-ı tam-ı mafsâl-ı rükbe	3
54	Sivas Şehirkişla Gümrük Karyesi Müezzîn oğullarından Hüseyin oğlu Bilal, 1302	Taraf-ı ulvî-i eyemen madum hükmünde	3
55	7. Fırka 41 Alay 3. Tabur 3. Tabur 10. Bölük neferi Konya Aksarayından Ömer oğlu Ali, 1303	Asab-ı mutavassıt ve zendinin kat'ı neticesi taraf-ı ulvî-i eyemen madum hükmünde	3
56	Aşağı Köy Karyesinden Kenan oğullarından İbrahim oğlu Hasan, 1303	Yed-i eyser madum hükmünde	3
57	5. Fırka 9. Alay 3. Tabur 3. Bölük neferi Mustafa oğlu Murtaza, Niksar 1310	Taraf-ı ulvî-i eyser kâmilên muattal	3
58	61. Fırka 190. Alay 2. Tabur 10. Bölük neferi İdris oğlu Ali, Bartın 1310	Kaime şeklinde iltisak-ı tam (mirfak madum hükmünde)	3
59	Elmalı'nın Sancakdar Mahallesinden Mehmed oğlu Hasan, 1313	Taraf-ı ulvî-i eyser suubetle ifa-yı vazife etmekte	3
60	Sungurlu Jandarma Bölüğü efradından İbrahim oğlu Halil, Sungurlu 1312	Sol gözünde hiss-i zıya, görececek derecede	3
61	Kadı oğullarından Mustafa oğlu Hasan, Zara 1315	Sağ azm-ı cıdarı (dimağ cildle) mestur	3
62	25. Alay 3. Tabur 9. Bölük efradından Ahmed Onbaşı bin Ali, Manisa 1302	Ümmî'd-dem-i şîryan-i sübatî-i aslî	3

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
63	Kayseri'nin Saraycık Karyesinden Arık oğullarından müteveffa Mehmed oğlu Ömer, 1303	Mafsal-ı rükbe-i eyserde iltisak-ı tam	3
64	10. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi İsmail oğlu Ahmed, Tefenni 1313	Taraf-ı süfli-i eyemen madum hükmünde	3
65	Akçaabad Guzari Karyesinden Mehmed oğlu İsmail, 1311	Taraf-ı ulvi-i eyserde müteassir harekât	3
66	6. Fırka Müzaheret Bölüğünden Hacı Mustafa oğlu Osman, Isparta 1300	Sağ yedi madum hükmünde	3
67	57. Fırka 176. Alay 9. Bölük neferi Ahmed oğlu Mehmed, Alaiye 1312	Sağ taraf-ı ulvi madum hükmünde	3
68	Süvari 6. Alay 2. Bölük neferi Darende Kazası Nadir Mahallesinden İsmail oğlu Ali, 1314	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	2
69	2. Fırka Hücum Taburu efradından İsmail oğlu Mehmed, Kandıra 1308	Taraf-ı süfli-i eyemen madum hükmünde	3
70	4. Fırka Hücum Taburu efradından Osman oğlu Abdullah, Yozgat 1301	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
71	7. Fırka Hücum Taburu 2. Bölük Ser Çavuş Muavini Hasan oğlu Osman, Alaca 1306	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
72	19. Alay 3. Tabur 11. Bölük neferi Mevlüd oğlu Süleyman, Bor 1314	Taraf-ı ulvi-i eyser-i harekâtı müteassir (iltisak-ı mirfak münferice şeklinde)	3
73	Bitlis Zindani Mahallesinden Salih oğlu Mehmed Selim, 1295	Taraf-ı süfli-i eyserde tekassür, madum hükmünde	3
74	5. Fırka 9. Alay 3. Tabur 9. Bölük efradından Abidin oğlu İsmail Çavuş, Yozgat 1306	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
75	26. Alay 11. Tabur 1. Bölük neferi Mehmed oğullarından Hasan oğlu Şeyhi, 1315	Tesnim-i mafsal-ı misami'l-yed-i eyser	3
76	Hüseyin oğlu Ali, Bursa 1309	Taraf-ı ulvi-i eyser madumiyet derecesinde malul	3
77	8. Fırka 131. Alay 1. Tabur 10. Bölük Niğde'nin Aydalos Karyesinden İsmail oğlu Hidayet, 1312	Taraf-ı ulvi-i eyemenin harekâtı müteassir	3
78	Manavgat'ın Düzağaç Karyesinden Öküz Ali oğlu Hasan, 1312	Sol kadem madum hükmünde	3
79	Mehmed oğlu Mehmed Ali, Gaziantep 1295	Bir göz madum diğer göz onda sekizini kaybetmiş.	3
80	İnebolu'nun Yukarı Tepe Karyesinden İbrahim oğlu Hasan, 1310	Yed-i eyser madum hükmünde	3
81	57. Fırka 37. Alay 1. Tabur 11 Bölük neferi Sirkeci oğullarından Hüseyin oğlu Mehmed, 1315	Taraf-ı eyser-i ulvi madum hükmünde	3

82	16. Fırka 47. Alay 1. Tabur 2. Bölük neferi Hasan Çavuş oğlu Süleyman, Konya 1300	Mafsal-ı mirfak-ı eyvende iltisak-ı gayr-i tam	3
83	Elcezire Cephesi 15. Alay 7. Bölük Zülfikar oğlu Cemal, Urfa 1313	Cerha-i nariye-i said-i eyser	3
84	23. Fırka 31. Alay 1. Tabur 1. Bölük efradından İsmail oğlu Ali Rıza, Antalya	Cerha neticesi felc-i teşennüci-i etraf-ı süfliye	3
85	Gaziantep efradından Ahmed oğlu Memik, Gaziantep 1314	Felc-i etraf-ı süfliye	3
86	14. Fırka 30. Alay 3. Tabur 10. Bölük 2. Takım 20. Manga efradından Mahmud oğlu Mehmed, Isparta 1305	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
87	3. Fırka 8. Alay 3. Tabur 2. Bölük efradından Süleyman oğlu Mustafa, Kırşehir 1309	Kat'-ı nısf-ı nüha-i zahri neticesi bir taraf madum hükmünde	3
88	61. Fırka 174. Alay 3. Tabur 8. Bölük efradından Mehmed oğlu Hüseyin, Alaca 1312	Taraf-ı süfli-i eyserde kadem-i zervei	3
89	32. Alay 1. Tabur 3. Bölük neferi Yusuf oğlu Mehmed, Keskin 1316	Kadem-i eyvende ziya-ı müşt	3
90	189. Alay 1. Tabur 2. Bölük neferi Mehmed oğlu Satılmış, Devrek 1303	Sû-i şekl ve iltisak-ı tam-ı mafsal-ı misam-ı yed-i eyser	3
91	Kuva-yi Seyyare efradından Mehmed Emin oğlu İbrahim, Bursa 1309	İltisak-ı mafsal-ı rükbe-i eyemen, beş santim noksan	3
92	23. Fırka 69. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi Dadaylı Mustafa oğlu Ahmed, 1303	Kesr-i fahz-ı eyemen neticesi tekassür	3
93	4. Fırka 132. Alay 1. Tabur 2. Bölük neferi Ali oğlu Mehmed, Bartın 1310	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
94	132. Alay 3. Tabur 11. Bölük neferi Selim oğlu Mehmed, 1315	Kadem-i eyser madum hükmünde	3
95	Vardar Müfrezesi efradından Hüseyin Bölükbaş oğullarından İbrahim oğlu Ali, 1300	İltisak-ı tam-ı rükbe ve rüsgü'l-kadem altı santimetre takassür ve cerha-i asab-ı verki, madum hükmünde	3
96	Gaziantep İmam Bölüğü Mahallesinden Yusuf oğlu Abdullah Çavuş, 1308	Harabiyet-i ayn-ı eyemen	3
97	Osmaniye'nin Derbi Karyesinden Dağlı Hüseyin oğlu İbrahim, 1307	Yed-i eyemen madum hükmünde	3
98	Kozan Taburu merkez müstakil efradından Abdullah oğlu Hacı Mehmed, 1308	Kesr-i fahzin mayub indimalinden takassür, madum hükmünde	3
99	7. Fırka 23. Alay 1. Tabur 3. Bölük neferi İstasyon sevkiyatında misafir Osman oğlu İsmail, Kırşehir 1312	Yed-i eyser madum hükmünde	3
100	1. Fırka 40. Alay 6. Bölük neferi Müftü oğullarından Ömer oğlu Raşid, Nallıhan 1315	Sol elinin madumiyeti	3
101	1. Fırka 7. Alay 7. Bölük Süvari neferi Mehmed oğlu Hüseyin, Konya 1313	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
102	Jandarma neferi Tarsus Debbaghane Mahallesi Abdulcebbar oğlu Ali, 1317	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3

28 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
103	6. Fırka 50. Alay 3. Tabur 10. Bölük neferi Karabekir oğullarından Hamid oğlu Mehmed, Milas 1316		3
104	Ağır Topçu 25. Alay 3. Tabur Karargâh efradından Mehmed oğlu Mustafa, Kayseri 1311	Ziya-ı tam-ı ayn-ı eyser	[3]
105	Çorbacı Karyesinden Kır Hasan oğullarından Ahmed oğlu Abdurrahman, Kastamonu 1315	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
106	19. Kocaeli Garbi Hücum Taburu 1. Bölük Onbaşı Ali oğlu Ahmed, Kengiri 1312	Ziya-ı ayn-ı eyser	3
107	7. Fırka 23. Alay 1. Bölük Süvari Çavuşu Harputlu oğullarından İsmail oğlu İhsan, Ankara 1319	Rabt-ı şıryan ve verid-i sebati	3
108	11. Fırka 123. Alay 1. Tabur 3. Bölük neferi Sadık oğlu Şerif, Düzce 1305	Sağ taraf-ı ulvi-i harekâtı müteassir	3
109	3. Fırka 11. Alay 2. Tabur 6. Bölük neferi Halid oğlu İbrahim, Niksar 1307	Taraf-ı ulvi-i eyserde madumiyet	3
110	5. Kolordu İstihkâm Bölüğü efradından Urfa Hakem Dede Mahallesinden Mehmed oğlu İbrahim, 1315	Vech-i kuddam-ı said-i eyemen sülüs-i süflisinden mermi duhul rüs'-i yed-i eyserde tahribat-ı azm ve sût-i indimal ve mafsâl-ı misamü'l-yed-i eyserde iltisak-ı tam ve yed-i eyserde dumur ile müterafik sût-i şekil sağda altı, adudda üç santimetre dumur	3
111	7. Fırka 11. Alay efradından Kastamonu Kurbağa Çakılı Karyeli Ağa Hüseyin oğullarından Mehmed oğlu Mustafa, 1315	Sak-ı eyemen-i kısm-ı süflî ve kâb-ı vahşiden duhul eden mermi neticesi mafsâl-ı misamü'l-kadem dâhilinden seyir ile kâb-ı ünsisinden üzerinden huruç ve tahribat-ı azmiye neticesi mafsâl-ı mezkûrda iltisak-ı tam	3
112	6. Fırka 51. Alay 3. Tabur 1. Bölük neferi Niğde Yamanlı Nahiyesinden Menarlı Mahallesinden Beyli oğullarından Molla Durmuş oğlu Hasan, 1308	Sağ yed ve mafsâl-ı misamü'l-yedin vech-i zahrisinden duhul eden mermi rahatü'l-yedinden huruç etmekle taraf-ı mezkûr madum hükmündedir	3
113	Tokad'ın Gani Mahallesinden Rıdvan oğullarından Bekir oğlu Dursun	Kesr ile müterafik cerha-i nariye neticesi adud-ı eyemen vasatında sekiz santimetre tûlünde bir nedbe-i mütelasika ile beraber sağda dört adudda iki santimetre dumur ve iki santimetre tekassür ile taraf-ı mezkûr meflûç	3
114	Ankara noktası emrinde Birinci ameale Bölüğünden Çubuk Mecid Karyesinden Hüseyin Sofu oğullarından Mustafa oğlu Mehmed, 1301	Mermi neticesi azm-i fahz-ı eyserin kısm-ı muvafıkında ve sak-ı eyserde iki santimetre dumur, taraf-ı mezkûrda altı santimetreyi mütecaviz tekassür	3

115	41. Fırka 66. Alay 2. Tabur 5. Bölük neferi İncesu'yun Hekim Mahallesinden Manda Bekir oğullarından Hüseyin oğlu Abdullah, 1306	Mermi hufre-i adudiyeyi afettede etmiş yed-i eyemen pençe şeklini iktisap ederek rahatü'l-yede müteveccih bi'l-cümle harkâtı madum	3
116	8. Fırka 189. Alay 1. Tabur 3. Bölük neferi İskilib Kavak Karyesinden Ali Çavuş oğullarından Satılmış oğlu Mahir, 1303	Mermiden mütevellit asab-ı verekinin felci ve bi'n-netice kadem-i eyemen vazife-i fizyolojyesini ehemmiyetli derecede kaybetmiştir.	3
117	Amasya Sancağının Avşar Karyesinden Kara Hasan oğullarından Ali oğlu Hasan, 1316	Sağ adudun sülüs-i süflisinin vech-i kuddami-i vahşisinden duhul eden mermi azm-i mezkûrda indimal-i mayup mevcut bulunduğu asab-ı küberi ve mütevassıt şuaabatının zedelenmesinden taraf-ı mezkûr madum	3
118	60. Fırka 174. Alay 3. Tabur 7. Bölük neferi Yahşi Han Karyesinden Viranköy oğullarından İsmail oğlu İbrahim, 1314	Cerha-i nariye neticesi fahz-ı eyserin vahşi ve kısm-ı mütevassıtından azm-ı fahzın kesrinden fazla miktarda zayıat-ı azime dolayısıyla sû-i indimal neticesi taraf-ı mezkûrda altı santimetre tekassür ve sekiz santimetre dumur	3
119	8. Fırka 135. Alay 3. Tabur 9. Bölük Boyabad Kayakoz Karyesinden Çatal oğullarından Mehmed oğlu Abdullah, 1310	Cerha-i nariye neticesi sol sülüs-i süfli-i sâkda kesr-i tasakkub-ı fahiz neticesi indimal-i mayup taraf-ı mezkûrda altı santimetre tekassür	3
120	15. Fırka 56. Alay 1. Tabur 1. Bölük neferi Çorum Ertuğrul Karyesinden Hatip oğullarından Yuhuş oğlu, 1302	Cerha-i nariye nafize-i batniye müptela olarak halihazırda nahiye-i hasıra-i yümnasının teşekkülât-ı adaliyenin harabiyet-i vasıası dolayısıyla adem-i serbesti-i harekât ve imkan ve emasının dahi cerhası dolayısıyla ihtilatat tehlikesine maruz	3
121	23. Fırka 69. Alay 3. Tabur 11. Bölük neferi Silifke'nin Ortaviran Karyesinden Hacı Yusuf oğullarından Halil oğlu Ali, 1316	Cerha-i nariye neticesi iltihab-ı azmisine ameliye-i mukteziye yapılmış ve bi'n-netice yedi santimetre tekassür	3
122	Kafkas 5. Fırka 13. Alay 3. Tabur 3. Bölük neferi Vezirköprü'nün Toprakkale Mahallesinden Yayla oğullarından Yunus oğlu Ali, 1311	Cerha-i nariye neticesi azm-i fahz-i eyserin kesri ve asab-ı verekinin tamamen felci taraf-ı mezkûrda üç santimetre tekassür ve kadem-i eyserde felc-i tam	3
123	Kafkas 5. Fırka 13. Alay 1. Tabur 4. Bölük efradından Halil oğlu Mustafa, Mecidözü 1315	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
124	15. Fırka 56. Alay 2. Tabur 7. Bölük efradından Ali oğlu Hüseyin, Muğla 1312	Mafsal-ı rükbe-i eyemende iltisak-ı tam	3
125	Abdullah oğlu Salih, Diyarbakır Piyade Onbaşı, Künye Numarası 2921188	Trahom neticesi her iki gözünde rüyetin onda altısı zayı	3
126	11. Fırka Sahra Topçu Taburu 1. Bölük Çavuşu Necip oğlu Mehmet, Daday	Cemcemede kesr-i mitfet-i kılıf neticesi felç, suubet-i tekellüm	3

RESMÎ CERİDE

Çarşamba	Abone Şeraiti
---	---
28 Receb 1342	Bir seneliği 390 kuruş
5 Mart 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Taşra için altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 62 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

İstimlak Kanun-ı Muvakkatenin İkinci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 413

Madde 1- 7 Rebiülevvel 1332 ve 21 Kânunusani 1329 tarihli İstimlak Kanun-ı Muvakkatenin ikinci maddesi ber-vech-i âti tadil edilmiştir:

Belediyeler namına icrası iktiza eden istimlakâta müteallik muamelâtın ifası İstanbul'da Şehremaneti Encümenine ve vilâyâtta belediye meclislerine aittir. İstanbul'da Emanet Heyet-i Fenniyesi ve vilâyâtta belediye mühendisleri ve belediye mühendisi olmayan mahallerde Nafia mühendisleri tarafından istimlakı iktiza eden mahallin cins ve neviyle miktar-ı mesahasını ve sahibinin ismiyle cihet-i tasarrufiyesini ve bu mahale belediyece müntahap muhamminler tarafından takdir edilmiş olan bedeli tayin ve irae eder mükemmel ve mufassal bir harita tanzim olunacak ve bu harita encümen ve belediye meclislerince bade't-tetkik tasdik olunduktan sonra lüzum-ı istimlakı mutazammın bir kıta müzekkere ile birlikte en büyük mülkiye memuruna takdim kılınacaktır. En büyük mülkiye memuru evrakın vusulünden itibaren nihayet on gün zarfında emr-i istimlakın menafi-i umumiye icabâtından olup olmadığına dair bir karar-ı katî ittihaz ederek keyfiyeti belediyeye tebliğ eyleyecektir. İşbu menfaat-i umumiye kararları kabil-i istinaf ve temyiz değildir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun ahkâmını icraya Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

8 Receb 1342 ve 14 Şubat 1340

Gümrük Kanununun On Dördüncü Maddesinin Tadili Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 414

Birinci Madde- Gümrük Kanununun on dördüncü maddesi ber-vech-i zîr tadil edilmiştir:

Gümrüklere ibraz olunacak manifesto suretleri ile barname ve ordino ve beyannameler münhasıran gümrük idareleri tarafından tabettirilir. Bunlardan beyannameler[le] manifesto ve barnameler beşer, ordinolar birer kuruşa satılır. Bunların gayri evrak üzerine yazılarak ibraz ve ita olunacak evrak gümrüklerce kabul olunmaz.

- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

8 Recep 1342 ve 14 Şubat 1340

Hizmet-i Fiiliye Erbabına Yeni Ziraat Usullerinin Öğretilmesi Hakkına Kanun

Kanun Numarası: 415

- Madde 1-** Vakt-i hizada hizmet-i fiiliye erbabına vezaif-i askeriyelerinin müsait bulunduğu zamanlarda mahallerinin ziraat müesseseleri tarafından faydalı yeni ziraat usullerinden mümkün ve müsait olanları amelî olarak öğretilir.
- Madde 2-** Kıtaat-ı askeriye'nin bulunduğu mıntikalarda ziraat müessese ve memurları, yoksa Müdafaa-i Milliye Vekâletinin talebi üzerine İktisat Vekâleti tarafından muvakkaten fen memurları izam ve vesait-i ziraiye ita edilir.
- Madde 3-** İşbu kanunun suver-i tatbikiyesi hakkında Heyet-i Vekile tarafından talimatname yapılır.
- Madde 4-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 5-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

8 Recep 1342 ve 14 Şubat 1340

1316-1317 Tevellütlü Olup İstiklâl-i Milli Harbi Esnasında Hasbellüzum Hizmet-i Fiiliyeleri Tehir Edilmiş Olan Mükellefin Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 416

- Madde 1-** 1316 ve 1317 tevellütlü hizmet-i fiiliye erbabına münhasır olmak ve hemsinlerinin celp ve sevkinden evvel intisap etmiş bulunmak üzere İstiklâl-i Millî Harbi müddetince hizmet-i fiiliyeleri tehir edilenlerden silahlâtına alınmış olanlarla halen hidemât-ı mesleklerinde müstahdem bulunanlar, dört mah talim ve terbiye gördükten sonra bilahare hemsinleriyle muameleye tabi kalmak üzere vazife ve memuriyetlerine iade edilirler.
- Madde 2-** Bunlardan hizmet-i maksure şeraitini haiz bulunanlar, ihtiyat zabiti olmak arzu ettikleri takdirde hizmet-i talimiyeleri dokuz maha iblâğ olunur. Hitam-ı müddetlerinde ehliyet ve liyakatleri tasdik edilenler ihtiyat zabiti ve ispat-ı ehliyet edemeyenler ihtiyat küçük zabiti olarak terhis edilirler.
- Madde 3-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 4-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

10 Recep 1342 ve 16 Şubat 1340

Ankara Şehremaneti Kanunu

Kanun Numarası: 417

- Madde 1-** Ankara şehri kendisine tabi olan bağ ve bahçe ve tarla ve otlakları içeride kalmak üzere tepelerden geçirilecek hududuyla bir Şehremaneti teşkil eder. Bu hudut Cemiyet-i Umumiye-i Belediye tarafından

tespit ve haritası tanzim ettirilir. Hududu gösteren işbu harita Dâhiliye Vekâletince tasdik olunduktan sonra kesb-i katiyet eder.

Madde 2- İstanbul Şehremanetince tatbik edilmekte olan nizamât ve talimat ve mukarrerattan Ankara şehri ihtiyacâtına uygun olanları Cemiyet-i Umumiye-i Belediyece tatbik olunur.

Madde 3- Ankara Şehremini Dâhiliye Vekâleti tarafından nasb olunur. İstanbul Şehremininin vazife ve salâhiyetini haizdir.

Madde 4- Ankara Şehremaneti bir daire-i belediyeden ibarettir. Ankara Cemiyet-i Umumiye-i Belediyesi yirmi dört azadan teşekkül eder. İntihabat kırk sekiz aza için Vilâyet Belediye Kanununa tevfikân icra edilir. Şehirde sakin ve müntehiplik evsafını haiz her fert rey verir. Her müntehip reyini bizzat ita eder. Şehremaneti için Belediye Kanununun intihabata müteallik maddelerindeki müddetler nısfına tenzil edilmiştir.

Madde 5- Ankara Cemiyet-i Umumiye-i Belediyesi, Şehremininin riyaseti altında toplanır ve İstanbul Cemiyet-i Umumiye-i Belediyesinin vazife ve salâhiyetini haizdir.

Madde 6- Cemiyet-i Umumiye-i Belediye, kanunen kendisine tevdi edilen vezaifi tecavüz veya Cemiyet-i Umumiye-i Belediye ile Şehremaneti arasında herhangi idari, fenni, sıhhi, iktisadi mesailden dolayı ihtilâf zuhur ederse keyfiyet Dâhiliye Vekâletinin

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

teklifi ile Büyük Millet Meclisinin Şura-yı Devlet vazifesini ifa eden Muhakemat Heyetinde bi't-tetkik muktezası beyan olunarak işbu muktezi mamulün-bih olur.

Madde 7- Ankara Şehremaneti bütçesi Cemiyet-i Umumiye-i Belediyece tanzim ve Dâhiliye Vekâletince on gün zarfında tetkik ve tasdik edildikten sonra tatbik olunur. On gün zarfında iade veya tasdik edilmezse bütçe meriyyü'l-icradır.

Madde 8- Ankara Şehremaneti Umur-ı Fenniye, Sıhhiye, Hesabiye, Tahririye, Hukukiye müdürleri Şehremanetinin inhası ile Dâhiliye Vekâleti tarafından ve diğer memurin ve müstahdemin şehremini tarafından nasıp ve azlolunur.

Madde 9- Şehremanetinde; Şehremininin Riyasetinde; Umuru-ı Fenniye, Sıhhiye, Hesabiye, Tahririye ve Hukukiye müdürlerinden mürekkep bir Emanet Encümeni teşkil olunur. Bu Encümen belediye meclisleri vazife ve salâhiyetini haizdir.

Madde 10- Ankara Şehremaneti memurlarının Devletçe mansup olanlarının maaşı Dâhiliye Vekâletince ve Şehremini tarafından tayin olunacakların da Cemiyet-i Umumiye-i Belediyece tayin ve tespit olunur. Bu kabil memurin hakkında Mülkiye Tekaüt Kanunu ahkâmı tatbik olunacaktır.

Madde 11- Ankara Şehremanetinin zabıta-i belediye vezaifi polis tarafından ifa olunur. Belediye müteallik vezaifte Polis Müdürü doğrudan doğruya Şehremini ile muhabere eder. Polislerin bu baptaki yolsuzluklarına dair yapılacak muamele Memurin Muhakemât Kararnamesine tabidir.

Madde 12- İşbu kanunun hükmü, Belediye Kanun Lâyihası katiyet kesb edinceye kadar caridir.

Madde 13- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 14- İşbu kanunun ahkâmını icraya Dâhiliye Vekili memurdur.

10 Recep 1342 ve 16 Şubat 1340

Türkler ve Türk Şirketleri Tarafından İştira Olunan Buharlı Sefainin Gümrük Resminden İstisnasına Dair Kanun

Numarası: 418

- Madde 1-** Türkler ve Türk şirketleri tarafından iştira olunan ve millî bayrak altına alınan buharlı sefain 1345 sene-i maliyesi nihayetine kadar gümrük resminden muaftır.
- Madde 2-** Kabotaj hakkından istifade maksadıyla muvazaalı olarak millî bayrak altına girmiş olduğu bi'l-muhakeme tahakkuk eden sefain, Hükûmet tarafından müsadere edilir.
- Madde 3-** Hükûmet vaziyetleri şüpheli görülen sefaini kabotaj hakkından mahrum eder.
- Madde 4-** İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.
- Madde 5-** İşbu kanunun ahkâmını icraya Heyet-i Vekile memurdur.

14 Recep 1342 ve 20 Şubat 1340

Beyiye Hakkının ve Gişe Memurluklarının Malûl Gazilere Tahsisi Hakkındaki 19 Teşrinisani 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Numarası: 419

- Madde 1-** 19 Teşrinisani 1337 tarihli Kanunun birinci ve ikinci maddelerinde tadat olunan malûl gazilere ve şüheda evlâtlarına ve malûl mütekaitle tahsis edilen bayiliklere bunlardan ale'd-derecat talip zuhur etmediği takdirde eşhas-ı saireye beyiye tezkeresi verilebilir. Bu takdirde muayyen olan beyiyenin yalnız sülüsü malûl gaziler menfaatine İnhisar idarelerince bi't-tevkif her ay gayesinde muntazaman Ziraat Bankalarına tevdi olunur.
- Madde 2-** Madde-i sabıkaya tevfikân tevdi olunacak mebalîğ, Ziraat Bankalarınca Malûl Gaziler Hesabı namıyla kuşat edilecek bir hesab-ı cariye bi'l-kayd ertesi günden itibaren faize tabi tutulur. İşbu faizin miktarı tevdiat-ı saireye verilen faizlerden dûn olamaz.
- Madde 3-** Ziraat Bankası şubelerinden bir sene zarfında İnhisar idareleri teslimatından teraküm edecek mebalîğ faizleriyle birlikte bayilik etmeyen malûlün menfaatine sarf edilmek üzere ertesi senenin birinci ayı zarfında Ziraat Bankası idare-i merkeziyesinde hesaben temerküz ettirilir.
- Madde 4-** Ziraat Bankasına işbu hizmetten dolayı masraf veya komisyon namıyla hiçbir şey verilmez.
- Madde 5-** İşbu kanun 1340 senesi Mart iptidasından muteberdir.
- Madde 6-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, İktisat ve Maliye Vekilleri memurdur.

15 Recep 1342 ve 21 Şubat 1340

Men-i Müskirat Kanunu Mucibince Türkiye Haricine Çıkarılmak Üzere İthal Edilmiş Olan Müskirat ve Şarapların Tehir-i İmhası Hakkında Kanun

Numarası: 420

- Madde 1-** 14 Eylül 1336 tarihli Men-i Müskirat Kanununun, ihtilastan sonra tatbik olunduğu mahallerde memalik-i ecnebiyeye ihraç kaydıyla mevcut ve müdahhar olup el-yevm harice çıkarılamamış olan

müskirat ve şarapların 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun iktisab-ı katiyet eylemesine kadar imhası tehir olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

15 Recep 1342 ve 21 Şubat 1340

Nisab-ı Müzakere Kanununun Altıncı ve Sekizinci Maddelerini Muaddil 8 Mart 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Numarası: 421

Madde 1- Nisab-ı Müzakere Kanununun altıncı ve sekizinci maddelerini muaddil 8 Mart 1339 tarihli Kanunun birinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Madde 2- Türkiye Büyük Millet Meclisi azasına senevi üç bin altı yüz lira tahsisat ita olunur.

Madde 3- İşbu kanun, Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

17 Recep 1342 ve 23 Şubat 1340

Muhtacin-i Zürraa Ziraat Bankalarından Yapılacak İkrazat Deyn Senetlerinin Kâtib-i Adlîliklerce Tasdik Edilmeyip Mahallî İhtiyaç Komisyonlarının Tasdikiyle İktifa Edilmesine Dair Kanun

Numarası: 422

Madde 1- 12 Mayıs 1333 tarihli Ziraat Bankası Nizamnamesinin birinci maddesine ber-vech-i âti fıkra ilâve edilmiştir:

Muhtacin-i zürraa tohumluk ve alât-ı ziraiye ve çift hayvanatı tedariki için Ziraat Bankalarından aynen veya bedelen yapılacak ikrazatın deyn senetleri Mahallî İhtiyaç Komisyonları tarafından tasdik edilir. Mezkûr komisyonlardan musaddak bu kabil deyn senetleri kâtib-i adillerden musaddak senedat hüküm ve kuvvetini haizdir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

18 Recep 1342 ve 24 Şubat 1340

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Altıncı İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Dolayı muavenet edilemeyeceğini beyan buyuruyorsunuz. Bunu biz de kabul edelim. Fakat hiç olmazsa bu muhacirlerin oturduğu yerlerin ve ektikleri tarlaların icarını almamak imkânı Hükûmetçe yok mudur? Hem muhacir gelsinler, hem de oturduğu yerlere, ektiği yerlere icar versinler, bu mümkün müdür? Bu Hükûmet için şayan-ı teessüftür.

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Vekil Necati Bey (İzmir) - Efendim! Memleketteki bilumum muhacirînin terfihini düşüneceğiz, mübadeleye tabi olarak gelecek muhacirlerin de iskânlarını düşüneceğiz. Fakat bundan maada olarak mübadeleye tabi olmayan yerlerden de muhacirîn gelmektedir. Elimizdeki mebalîğ ile bunları arzu ettiğimiz şekilde iskân etmenin imkânı yoktur. Binaenaleyh memleketimiz dâhilinde bulunan bilumum muhacirînin iskânlarını, terfihlerini düşüneceğiz ve bunu temin etmeye çalışacağız.

Reis - Ali Süruri Efendi buyurun!

Faik Bey (Edirne) - Reis Bey, sualim vardı müsaade buyurunuz!

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Bir nokta hakkında zatiâlinizden daha muvazzah beyanat rica ediyorum. Maddenin sonunda “Memleketin harap olan mahallerinin imarı ihzar edilecektir.” deniliyor. Maddede bu fıkranın mutlak olmasına göre herhalde bu ihzar yalnız düşmanın istilâsı dolayısıyla harap olan yerlere münhasır değil, li-sebebin mine’l-esbab harap olan yerlerin umumuna şamildir değil mi efendim?

Vekil Necati Bey (İzmir) - Evet efendi.

Ali Süruri Efendi (Devamla) - Misal olarak arz edeyim: Daire-i intihabiyem olan Karahisar-ı Şarki, Ermeni isyanında yanmış ve kısm-ı azami harap olmuş. Birinci maddeden bu ve emsali yerler de istifade edebilecek midir?

Vekil Necati Bey (İzmir) - Efendim! Demin de arz ettiğim veçhile vekâletin gayesi memleketin bilumum harap olan yerlerini imar etmektir. Binaenaleyh zannediyorum ki bu sözlerimle zatiâlinizin sualine cevap vermiş oluyorum.

Faik Bey (Edirne) - Efendim! Vekil Beyefendi bendenizin ikinci bir istirhamıma cevaben dediler ki: Muhacirîn gelince onlara iş bulacağız ve onları iş yapmaya muktedir kılacağız. Yoksa onlardan muhtacîn sınıfı teşkil edecek değiliz. Binaenaleyh bunların işlerinin iki aydan fazla devamına lüzum kalmayacaktır. Bendeniz Vekil Beyefendiye soruyorum: Bu verilen tahsisat ile gelecek muhacirlere hayvan ve vesait-i maişet vermenin imkânı var mıdır, yok mudur?

Vekil Necati Bey (İzmir) - Efendim! Mübadeleye tâbi olan halk bilumum emval-i menkuleleriyle memleketimize geleceklerdir, yapılan mukavele böyledir. Hükûmetiniz mukavele ahkâmını tatbik ettirmeye gayret edecektir ve tatbik ettirecektir. Bendeniz Mukaveleye riayeti temin etmek için çalışan bir vekil olacağım. Hükûmetin yegâne gayesi Avrupa ile yapılan mukavelenin ahkâmını tatbikten ibarettir. Onun için bunları müstahsil bir vaziyete sokmam mümkün olacaktır.

Faik Bey (Edirne) - Muvaffakiyetinizi temenni ederim.

Vehbi Bey (Karesi) - Eğer Zekâi Bey’in teklifi veçhile olmayıp da yalnız mübadeleye tâbi zevatın mübadele ve nakillerine delâletten ibaret kalırsa, meselâ Bulgaristan’dan, Sırbistan’dan gelen muhacirlerle vekâlet meşgul olmayacak mıdır?

Mübadele, İskân ve İmar Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Her kim gelirse gelsin onunla uğraşmaya mecburuz ve her ne suretle olursa olsun memleketimize gelmesini kabul edebiliriz. Ancak Mukavele icabı olarak bugün beş yüz bin kişinin memleketimize gelmekte olduğu bir zamanda mücavir mahallerden bu suretle muhacir gelecek olursa bunların arzu ettiğimiz veçhile iskân ve terfihlerini temin etmek imkânı yoktur.

Vehbi Bey (Karesi) - Böyle kanunen buraya gelecek muhacirîni tefrik edip diğer suretle gelen muhacirîni kanundan hariç diye hiçbir vekâletin malı etmemek doğru mudur? O zaman memleket kapılarını kapayıp huduttan hiç sokmasın veyahut herhangi bir surette gelenlere muavenet etsin bu mu doğrudur, bunları bu madde haricinde bırakmak mı daha muvafıktır?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Demin de arz ettiğim veçhile memleketimize gelecek olan muhacirînin terfihini arzu ederiz. Lâkin madde-i kanuniyeye bunun sarahaten konmasına taraftar değilim. Bu hususta Heyet-i Âlinize diğer bir gün arz-ı malûmat ederim.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Dördüncü maddede bu hususa dair sarahat vardır.

Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim, şifâhen de arz etmiş olduğum gibi takririmde de Vehbi Bey'in dokunmuş olduğu noktayı işaret etmiştim. Kendiliklerinden gelecek muhacirin kaydı da konulmuştur. Vekil Bey'in Vehbi Bey'e verdikleri cevap, İmar Vekâletinin âdeti esasını sarsıyor. İkincisi: Takririmde Türkiye'ye Tetkik Encümeni kaydını koydum. Böyle bir Encümenin teşkiline Vekil Bey taraftar mıdır, değil midir? Üçüncüsü: Türk Komisyonu ismini verdiğimiz ve Lozan Muahedesinde münderiç bulunan dokuz maddeye dair Vekil Bey ne düşünüyor? Elhâsıl iki ay pek azdır, hiç olmazsa iskândan itibaren üç ay iâse edilmelidirler. Bunu rica ediyorum.

Vekil Necati Bey (İzmir) - Efendim! Hilmi Bey kardeşimiz maddenin tadili hakkında Riyaset-i Celileye takrir verdiklerinden ve onda bir Encümen teşkilini teklif buyurmuş olduklarından bahsettiler. Bu, emrinize tabidir. Derhal encümeni yapar ve takrir mevzuubahis olduğu zaman vekâlet buna dair mütalâasını arz eder. Yalnız burada arz edeceğim bir cihet daha vardır. O da harikzedegânın vaziyeti: Bilumum harikzedeganın terfih-i hali tevdi olunan bütçe ile temin edilip tam manasıyla yapılamaz. Üç milyon halkın bu miktar ile terfihi mümkün değildir. Yanıgından dolayı mutazzarrır olan halkın iskânlarını temin etmek vazifemizdir. Yalnız iskânlarını teminen yer gösterebiliriz. Fakat temin-i refahları elimizdeki bütçe ile kabil-i temin olamaz. Yalnız, "iskânlarıyla muvazzaftır" kaydının ilâvesine taraftar olabilirim.

Tahsin Bey (Aydın) - Efendim! Bu madde-i kanuniye ve zatiâtilerinin ifadeleriyle de anlaşılıyor ki; mübadeleye tabi olan ahalinin buraya muvasalatlarında terfihi temin olunacaktır. Fakat aynı zamanda görüyoruz ki; Sırbistan'dan, Sırp kılıcının altından çıkıp kafil kafil gelmekte olan insanlar vardır. Tabî hayat imkânı olan bir yerde mümkün olduğu kadar tutunmaya çalışır. Bunlar, Yunanistan'dan gelen kardeşlerden daha elim bir vaziyette bulunuyorlar. Bunlar emval-i menkulelerini de bırakıp geliyorlar. Bunlar, yalnız canlarını kurtarabilmek için yayan yapıldak Türkiye hududuna can atıyorlar. Binaenaleyh onlar mübadeleye tabidir diye onların terfih ve iskânına vekâlet-i âliniz gayret etmek vazifesini kendisine mukaddem bildiği halde diğerlerini de aynı şerait tahtında iskân ve terfihe mecbur olması doğru değildir. Binaenaleyh onlar hakkında da aynı muamelenin tatbiki lâzım gelir. Çünkü beyanat-ı âliniz veçhile emval-i menkulelerini olsun beraber getirmek için muahedename ahkâmından istifade ediyorlar. Bizimkiler çırpıplak geliyorlar ve bıçak altından canları kurtararak geliyorlar. Niçin bundan istifade etmesinler ve niçin aynı şeraiti haiz olmasınlar? Buradan tagayyüb eden Hıristiyanların emlâk ve arazileri Yunanistan'dan gelecek olan muhacirlere karşılıktır. Hiç olmazsa Yunanistan'dan gelecek olan kardeşlerimize de tagayyüb etmiş olan Hıristiyanların emval ve emlâkının tevzii suretiyle bunların terfih-i ahvaline ve hayatlarının kurtarılmasına çalışmak lâzımdır. Bu maddenin o suretle tashihi lâzım gelir.

İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Aydın Mebusu Tahsin Beyefendi'nin nokta-i nazarına iştirak etmeyecek hiçbir fert tasavvur olunamaz. Fakat hepiniz de kanisinizdir ki, memleketin bütçesi bugün için nereden gelirse gelsin yüzlerce, on binlerce olan bu muhacirlerin tam manasıyla terfihlerine kâfi değildir. Rica ederim mübadeleye tabi olan halkın vürudundan sonra bunlar için de bir çare düşünmek kabildir. Çünkü bu halktan maada diğer muhacirinin de gelmelerini kabul edecek olursanız mübadeleye tabi halkın hayatını bile kurtarmak imkânı olamaz. Binaenaleyh bu hususta daha fazla malûmat arzu ederseniz veririm.

Tahsin Bey (Aydın) - Hayır efendim! Yunanistan'dan gelecek muhacirlerin iskânına kadar bunlar orada hayatlarını muhafaza edebilecekler mi ki sabrederim?

Reis - Müzakerenin kifayetine dair takrirler var.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Müsaade ederseniz encümen namına bir-iki söz söyleyeyim de

bu mesele hallolunsun efendim! Hakikaten Mübadele ve İskân Vekâletinin bugünün mübadelesine ait bir teşkilâtı olmadığı gibi gelecek muhacirleri vesaireyi de kabul etmemek için, onların men'i için teşekkül etmiş bir müessese

değildir. Tabii bunların hepsi bu teşkilât dâhilindedir. Ancak Yunanistan'daki Müslümanlar mübadeleye tabi ad ve kanunun maddelerinin muhtasar olması esasını kabul ederek böyle yapmıştık. Mamefih bu husustaki ifadelerinden kâfi derecede müstefit olduk. Bunların birçoklarının kanunun ve maddesinin ruhuna dâhil olmasına taraftar olduk. Bu meyanda Vekil Bey'in de buyurdukları veçhile ihtiyacı tahakkuk edenlerin tabirinin iskân edilecekler hakkında da şamil olacağı suretinde bu suretle ifadede bir şey varsa Encümen buna da taraftardır. Aynı zamanda ve bu maksatla zannederim ki, böyle birçok tadilatı ihtiva eden şekillerin bu şekilde tertip edilmesini Encümen hatalı zanneder. Bendenize kalırsa cumartesi günü bu takrirlerle hazırlanmış olarak bu maddeyi getirelim. (Hay hay sesleri)

Reis - Müzakerenin kifayetine dair takrirler vardır. Rey-i âlilerine arz ediyorum. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür.

Birçok takrirler vardır. Encümen bu takrirlerin cümlesinin birden Encümene havalesini teklif ediyor. Bir de takrirlerin ayrı ayrı reye vazı vardır. (Encümene gitsin sesleri) Takrirlerin cümlesinin encümene havalesini münasip gören arkadaşlar lütfen el kaldırsın! Encümene havalesi kabul edilmiştir.

Efendim! Bir takrir vardır. Yoklama yapıp, kıstelyevm yapılması teklif ediliyor.

Hulusi Bey (Karesi) - Muhacirîn iskelelerde beklerken biz burada ekseriyet yapamıyoruz.

Tunali Hilmi Bey (Zonguldak) - Muhacirlerin talihi olsaydı muhacir olmazdı.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Ekseriyet yoksa zaten veremezsiniz.

Reis - Efendim! Yoklama icrasıyla mevcut olmayan aza-yı kirama kıstelyevm yapılmasına dair on beş imzalı takrir var. Bu takriri rey-i âlilerine vaz ediyorum. Yoklama icrasıyla kıstelyevm yapılmasını kabul edenler lütfen tel kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim.

(Yoklama icra edildi.)

Tunali Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey, kıstelyevmden hâsıl olacak mebaliğın, mübadeleye tabi olan muhacirîne yardımını dokunan Hilal-i Ahmer'e gönderilmesini teklif ediyorum.

Mehmed Sabri Bey (Saruhan) - Reis Bey! Müsaade buyurulur mu? Bir şey arz edeyim. Efendim! Malûm-ı ihsanınız "Kararın ittihazi, ekseriyete iktiran ile olur." diye Nizamnamede muharrer olduğu veçhile, bunun Nizamname ahkâmına tevafuku ancak birinci yoklamada bulunmayıp aynı zamanda ikinci yoklamada da gayr-i mevcut bulunmuş olursa bunun ikinci veya üçüncü oluşuna göre Nizamname ahkâmı mucibince muamele yapmak icap eder zannederim. Şimdi esamisi okunanlar eğer Nizamname ahkâmına tevafuk etmezse kıstelyevm yapılamaz gibi geliyor bana!..

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Meclis, ittihaz olunan kararın ittihazında serbesttir. Bunun emsali sebk etmiştir. İki defadır böyle mühim bir kanun ekseriyet olmaması dolayısıyla tevhür etmiştir. Onun içindir ki, arkadaşlar tarafından kıstelyevm icrası teklif edilmiştir ve Meclis-i Âlinin karar-ı ittihazına salâhiyeti vardır. Bu, bir defa değil, yüz defa burada sebk etmiştir. Meclis-i Âli karar verir.

Reis - Efendim! Kıstelyevm icrasına dair olan on beş imzalı takriri rey-i âlinize vazettim. Takrir kabul edilmiştir. Binaenaleyh kıstelyevm icrasına karar verilmiştir.

Reis - Efendim cumartesi günü bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Tahsisat Kanununu Kabul Eden Aza-yı Kiramın Esamisi:

Artvin: Hilmi Bey, Ardahan: Halid Paşa, Adana: Kemal Bey, Amasya: Esad Bey, Antalya: Ahmed Saki Bey, Hasan Bey, Ankara: Şakir Bey, Ömer Mümtaz Bey, Aydın: Tahsin Bey, Doktor Mazhar Bey, Zekâi Bey, Edirne: Hüseyin Rıfki Bey, Faik Bey, Ordu: Recai Bey, İsmail Bey, Faik Bey, Erzincan: Sabit Bey, Erzurum: Halet Bey, Hazim Efendi, Refet Efendi, Rüşdü Paşa, Münir Hüsrev Bey, Ertuğrul: Ahmed İffet Bey, Doktor Fikret Bey, Rasim Bey, İzmir: Seyyid Bey, Mahmud Celâl Bey, Mustafa Necati Bey, Osmanzade Hamdi Bey, Isparta: Mükerrerem Bey, İstanbul: Doktor Refik Bey, Süleyman Sırrı Bey, Abdürrahman Şeref Bey, Ali Rıza Bey, Eskişehir: Arif Bey, Abdullah Azmi Efendi, Elaziz: Muhiddin Bey, Mustafa Bey, Urfa: Şeyh Safvet Efendi, Ali Bey, Yahya Kemal Bey, İçel: Hafız [Emin] Efendi, İzmit: İbrahim Bey, İbrahim Süreyya Bey, Mustafa Bey, Bayezid: Şefik Bey, Bitlis Resul Bey, Bursa: Refet Bey, Mustafa Fehmi Efendi, Bozok: Hamdi Bey, Süleyman Sırrı Bey, Salih Bey, Bolu: Cevad Abbas Bey, Doktor Emin Cemal Bey, Falih

Rıfki Bey, Mehmed Efendi, Biga: Sâmih Rifat Bey, Şükrü Bey, Tekfurdağı: Cemil Bey, Tokat: Emin Bey, Çatalca: Şakir Bey, Çorum: Doktor Mustafa Bey, İsmet Bey, Dersim: Şükrü Bey, Feridun Fikri Bey, Denizli: Haydar Rüştü Bey, Doktor Kâzım Bey, Diyarbakır: Zülfi Bey, Şeref Bey, Ziya Gökalp Bey, Feyzi Bey, Mehmed Bey, Zonguldak: Halil Bey, Ragıp Bey, Tunah Hilmi Bey, Yusuf Ziya Bey, Siirt: Mahmud Bey, Sinop: Yusuf Kemal Bey, Sivas: Halis Turgud Bey, Rasim Bey, Rahmi Bey, Ziyaeddin Bey, Muammer Bey, Siverek: Cudi Paşa, Kadri Ahmed Bey, Saruhan: Hacı Ethem Bey, Reşad Bey, Abidin Bey, Kemal Bey, Mehmed Sabri Bey, Vâsıf Bey, Trabzon: Şefik Bey, Gaziantep: Ahmed Remzi Bey, Hafız Şahin Efendi, Ferid Bey, Karesi: Ahmed Süreyya Bey, Haydar Âdil Bey, Hulusi Bey, Ali Şuuri Bey, Kâzım Paşa, Mehmed Vehbi Bey, Karahisar-ı Şarki: Ali Süruri Efendi, Mehmed Emin Bey, Karahisar-ı Sahib: Sadık Bey, İzzet Ulvi Bey, Ali Bey, Kâmil Efendi, Kastamonu: Hâlid Bey, Ali Rıza Bey, Kozan: Ali Saib Bey, Konya: Eyyüp Sabri Bey, Refik Bey, Fuad Bey, Kâzım Hüsnü Bey, Mustafa Bey, Kırşehir: Ali Rıza Bey, Kayseri: Ahmed Hilmi Bey, Doktor Halid Bey, Gelibolu: Celâl Nuri Bey, Kengiri: Rifat Bey, Ziya Bey, Talât Bey, Mustafa Abdülhalik Bey, Kütahya: Ragıp Bey, Şeyh Seyfi Efendi, Nuri Bey, Giresun: Kâzım Bey, Lâzistan: Ekrem Bey, Ali Bey, Fuad Bey, Mardin: Abdürrezzak Bey, Mersin: Besim Bey, Maraş: Hacı Mehmed Efendi, Malatya: Hacı Bedir Ağa, İsmet Paşa, Menteşe: Esad Efendi, Şükrü Kaya Bey, Yunus Nâdi Bey, Muş: Hacı İlyas Sami Efendi, Osman Kadri Bey, Niğde: Hazım Bey, Halid Bey, Atâ Bey, Van: Hakkı Bey, Münib Bey.

(Reddedenler) Konya: Tevfik Fikret Bey.

Kırk Yedinci İçtima

3 Teşrinisani 1339 Cumartesi

Birinci Celse

Reis: Reis-i Sani Fethi Beyefendi

Kâtipler: Mahmud Bey (Siird), Haydar Rüştü Bey (Menteşe)

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Efendim! Celseyi açıyorum; zabt-ı sabık hulâsası okunacak:

Kırk Altıncı İçtima

1 Teşrinisani 1339 Çarşamba

Birinci Reis Vekili Sabri Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde öğleden evvel saat on kırkta bi'l-inikat zapt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul edildi ve evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale olundu. Rüyeti bir mahal mahkemesine ait deavinin diğer mahal mahkemesinde muvakkaten rüyeti hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin Vekil Seyid Beyefendi'nin talebi üzerine Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Tahsisatı lâyiha-i kanuniyesini müteakip müzakeresi karar-gir oldu ve Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine ait tahsisat lâyiha-i kanuniyesinin

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

müzakeresine geçildi. Bütün mevadd-ı kanuniye aynen kabul ve kanunun Heyet-i Umumiyesi tayin-i esamiyle reye vaz edildi. Badehu Adliye Vekili Bey'in tacil-i müzakeresini talep ettiği salifü'z-zikr lâyiha-i kanuniyenin müzakeresine

başlandı ve Heyet-i Umumiyesi hakkındaki müzakere kâfi görülerek maddelere geçildi. Netice-i müzakeratta birinci madde aynen, ikinci madde tadilen, üçüncü ve dördüncü maddeler aynen ve kanunun Heyet-i Umumiyesi dahi ekseriyetle kabul olundu. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Tahsisat Kanununun 145 rey ile kabul edildiği tebliğ olunduktan sonra Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine ait teşkilât lâyiha-i kanuniyesinin müzakeresine başlandı. Lâyiha-i Kanuniyenin Heyet-i Umumiyesi hakkında cereyan eden müzakere kâfi görülerek maddelere geçildi. Birinci madde bir müddet müzakere edildikten sonra saat üçte ıçtima edilmek üzere celse tatil olundu.

İkinci Celse

Öğleden sonra saat üç ellide Sabri Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde inikat ederek Meclis Reisinin intihabı icra ve Divan-ı Riyasetin mezuniyet hakkındaki tezkeresi kabul olundu. Badehu Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Teşkilâtı Lâyiha-i Kanuniyesinin birinci maddesinin müzakeresine devam edildi, İstanbul Mebusu Ali Fethi Bey'in 151 rey ile Meclise Reis intihap edildiği Makam-ı Riyasetten alkışlar arasında tebliğ olunarak Müşarünileyh Makam-ı Riyaseti işgal eyledi. Madde-i mebhus-ı anhanın bir müddet daha müzakeresine devam ve müzakere kâfi görüldükten sonra madde, Encümenin talebi üzerine verilen takrirlerle birlikte Encümene tevdi edildi. Mecliste ekseriyet olup olmadığına şüphe edildiğinden yoklama yapılarak gayr-i mevcut olan aza hakkında kistelyevm icrasına dair verilen 15 imzalı takrir kabul ve yoklama icra olundu ve cumartesi günü saat bir buçukta toplanmak üzere ıçtimaa nihayet verildi.

Sualler

Musul meselesinin müzakeresine dair Diyarbakır Mebusu Zülfi Bey'in, Hariciye Vekâletinden sual takriri Vekâlet-i Müşarünileyhaya havale edilmiştir.

Reis - Zabt-ı sabık [hulâsası] hakkında mütalaa var mı?

Süleyman Sudi Efendi (Bayezid) - Efendim, dün akşama kadar burada idim. Fakat rahatsız olduğumdan gittim sonra yoklama yapılmış...

Reis - Efendim! Zabt-ı sabık [hulâsası] hakkında mütalaa soruyorum. Zabt-ı sabıkı kabul edenler ellerini kaldırsın! Zabt-ı sabık aynen kabul edilmiştir.

2- Evrak-ı Varide:

- 1- Darülfünunun diğer müterakki memleketlerde olduğu gibi şahsiyet-i hükmiye ihraz etmesine dair İcra Vekilleri Reis Vekillüğinden mevrut lâyiha-i kanuniye vardır. Maarif ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale ediyoruz.
- 2- Ruznamenin 29'uncu maddesini teşkil eden Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununun müstacel ruznameye alınması ve müstacelen müzakere edilmesi hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâletinin tezkeresi var, okunacak:

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Aliyyesine

Ankara

30.10.1339

Askerî İstifa ve Tekaüt Kanunnamesinin ellinci maddesine tezyil edilen ve ruznamenin otuz numarasında mukayyet bulunan lâyiha-i kanuniyenin seferberliğin ilgası dolayısıyla zâbitan-ı sıhhiyeden mektep masarifatını vererek istifa etmek isteyenlerin muamelelerinin intacı nokta-i nazarından mezkûr kanunun müstaceliyet ile müzakeresini icap

ettirmekte olduğundan mezkûr lâyiha-i kanuniyenin müstacel ruznameye ithalen müstaceliyet kararıyla müzakeresinin teminini arz ve istirham eylerim.

Müdafaa-i Milliye Vekili

Kâzım

Reis - Efendim! Bu lâyiha-i kanuniyenin müstacel ruznameye ithaline müsaade buyuruyor musunuz? (Kabul sesleri) O halde kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir. Müstacel ruznamenin altıncı maddesine bu lâyiha-i kanuniye derç olunacaktır.

- 3-** Cumhuriyet İlânı münasebetiyle Niğde Mebusu Galib, Maraş Mebusu Midhat, Gaziantep Mebusu Kılıç Ali, Hakkâri Mebusu Âsaf Beylerle Bursa Mebusu Ali Hikmet Paşa ve Antalya, Edremit, Edirne, İstanbul, İnebolu, Balıkesir, Sivas, Genç ve Gönen'den ve Darülfünun Talebe Birliğiyle Garbî Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinden ve Ermeni Patrikhanesinden mevrut tebrik telgrafları var; tensip buyurulursa Divan-ı Riyaset münasip cevaplar versin (Hay hay sesleri)

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Reis Bey! Ruznamenin beşinci, altıncı maddelerini okumadınız.

Reis - Nasıl efendim?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Evrak-ı varidenin beşinci ve altıncı maddelerini okumadınız.

Reis - O maddelerdeki mevât, Dâhiliye Vekili tarafından bera-yı tetkik talep olunduğu için onları okumadım.

- 4 -** Aşarın yüzde ona tenzili hakkındaki kanun lâyihasının encümenlerde müstacelen müzakeresine dair elli iki imzalı bir takrir vardır. Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale ediyoruz. Bu bapta Bozok Mebusu Ahmed Hamdi Bey'in de bir takriri vardır. Müsaade buyurursanız okuyalım:

Riyaset-i Celileye

Ruznamenin beşinci numarasında Aşarın Yüzde Ona Tenzili Hakkındaki Kanunun müstacelen müzakeresinin reye vazı sırasında aşara müteallik olan ve köylüyü en çok zulüm ve gadre duçar eden gükeri rüsümü hakkında vuku bulup encümenlerde bulunan iki kıta kanun lâyihasının aşar hakkındaki kanunla tevhidden müzakere olunmasının dahi reye vazını arz ve teklif eylerim.

Bozok Mebusu

Ahmed Hamdi

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Geçen devrede de bu yolda lâyihalar vardı. Kavanin-i Maliye Encümenindedir. Meclisi Âli de bunları evvelce şayan-ı müzakere görülen kısma ayırmış ve kabul etmiştir. Onların hepsi birden gelsin ki mesele halledilsin.

Reis - Efendim! Bu takriri de Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine havale edeceğiz. Mümkünse buna dair verilmiş olan layiha-i kanuniye ile tevhidden bir an evvel Meclise sevkini rica edeceğiz.

- 5-** Adliye Encümeninde bulunan Sükna Kanunu hakkındaki teklif ve layiha-i kanuniyenin sair hususata takdimen ve müstacelen intacıyla Heyet-i Umumiyyeye sevkine dair elli dört imzalı bir takrir vardır. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevât

1- İmar ve İskân Kanun Layihası:

Reis - Bugünkü ruznamemizde İmar ve İskân Kanun Lâyihası vardır. Malum-ı âliniz birinci maddesi tadil olunmak üzere bu bapta verilen takrirle beraber encümen-i aidine havale olunmuştu; encümenden muaddel madde gelmiştir. Müsaade buyurursanız lütfen muaddel şeklini yazınız!

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey! Müsaade buyurulur mu? Bendeniz dün Meclise bir takrir takdim etmiştim. O takrir okunmadı. Takrirden istirhamım gayetle müstacel olan bu İmar Vekâleti Kanununun müzakeresinin nihayetine vasil olunamaması, müteakip celselerde de buna devam olunmasını ve diğer ehemmiyetli mevzuun dahi bu kanuna karıştırılmamasını teklif etmiştim.

Reis - Tabii öyle oluyor efendim.

Mübadele, İmar ve İskân Encümeni bi'l-içtima ber-vech-i âti madde-i muaddeleyi tanzim etmiştir:

Madde 1- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti; Mübadele Ahkâmı Mukavelesine tevfikân ahalinin nakil, ibate ve iskânlarına ve bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda ve iskânlarından itibaren mahallerinde azami iki ay olmak üzere işlerine ve 1328 senesinden beri iskân muamelesi görmemiş olan muhacirler ve mültecilerle aşairin ve badema Hükûmetçe kabul edilecek muhacirinin ve tahrip edilmiş mahaller ahalisinin iskân ve terfihlerine ve iskân noktalarının tayinine ve memleketin harap olan

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 6

mahallerinin imarı ve sailini ihzar ve temine memurdur.

Reis - Madde hakkında söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri)

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Encümence tadil olunan maddenin yalnız bir noktasını nazar-ı dikkatinize arz etmek isterim. Malum-ı âliniz olduğu üzere tahrip olunmuş olan yerler ahalisinin miktarı pek fazladır. İmar ve İskân Vekâleti bütün bu ahali ve bu ahalinin iskân ve terfihleriyle meşgul olacak olursa bütçesi verdiğiniz bütçenin beş, altı misli olması lâzım gelir. Onun için bu maddenin daha tahditkârane yazılması lâzımdır. O da şudur: Tahrip edilmiş yerlerde veyahut yangın dolayısıyla harap edilmiş olan yerlerde yalnız meskenlerini düşünmek lâzım gelir. Fakat bilumum üç milyon insanın iskânını temin etmek, evi yanmadığı halde evinin tamirini düşünmek bu bütçe ile katıyen kabil değildir. Onun için bunu daha tahdit edici bir lisanla yazmak icap eder. Eğer bu kayıt konmayacak olursa üç milyon halkla meşgul olmaya mecburuz. Hâlbuki onun evi yanmamıştır. Tahrip olunan yerlerdeki meskenlere yanan halkın iskânlarını temin etmekle mükellef oluruz. Terfihini de temin edemeyiz. Çünkü bu bütçe ile terfih imkânı yoktur. Bunun bu suretle tadilini teklif ederim.

Vehbi Bey (Karesi) - Bunu nereden çıkarıyorsunuz Vekil Beyefendi?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (Devamlı) - “Tahrip Edilmiş Mahaller Ahalisi” fıkrasından.

Vehbi Bey (Karesi) - Tahrip edilmiş kısma aittir.

Vekil Necati Bey (Devamlı) - İşte tahrip edilmiş olan mahaller ahalisi efendim!

Vehbi Bey (Karesi) - Benim evim durup dururken sana niye müracaat edeyim?

Vekil Necati Bey (Devamlı) - Efendim! Kanun bu tarzda yazılmıştır. “Tahrip Edilmiş Mahaller Ahalisinin İskân ve Terfihleri” diye yazılmıştır. Tahrip edilmiş diye yazarsak daha iyi olur.

Vehbi Bey (Karesi) - Evi olanları da mı iskân edeceksiniz?

Vekil Necati Bey (Devamlı) - Efendim! Memlekette Hükûmetinizden birçok şeyler bekleyen insanlar vardır. Azıcık tabir-i kanuniyeden istifade etmek isterlerse binlerce kişi müracaat edeceklerdir. Binaenaleyh bunu daha müfit bir surette yazalım. Tahrip olunmuş yerlerde bizi terfih ediniz diyeceklerdir. Onun için rica ederim bunu daha ziyade kayıt altına alalım ve ayrıca bunlarla meşgul olmayalım. Memleketin herhangi tarafında yanan halka mesken bulmaya çalışacağız. Fakat rica ederim terfihlerini karıştırmayın, sonra bunun içinden çıkılmaz.

Faik Bey (Tekfurdağı) - Efendim madde bundan evvel müzakere edildiği zaman nokta-i nazarımı arz etmiştim. Maddenin tadiline dair verilen takrirden münderiç noktanın nazar-ı dikkate alınarak maddenin, onları tatmin edecek şekilde tanzim edilmiş olduğunu kemal-i şükran ile görüyorum. Yalnız noksan bir nokta görüyorum. O da işe meselesinin iki ay müddetle tahdididir. Bendeniz Heyet-i Celilenizden rica ediyorum ki, işe meselesinin iki ay

müddetle takyidi doğru değildir. Bendeniz Heyet-i Celilenizden tekrar rica ediyorum. Mevsim kıştır. Memleketimiz de öyle kolayca iş bulmaya müsait değildir. Bunların içlerinde iş bulamayacak ve atalet halinde kalacak insanlar olacaktır. Tarih-i iskândan itibaren iki ay sonra bunları bırakacak olursak korkarım bunlar iş zamanlarına kadar mahvolacaklardır. Onun için vekâlete salâhiyet verelim. O da iş buluncaya kadar onları iâşe etsin! (Ne vakte kadar sesleri) Mayıs'a kadar. Beyefendi! Hepsini besleyecek değiliz. Gelecek olanlardan birçoğu iş bulacaktır. Sizin dairelerinizin kapısında beklemesin. İş bulamayacak zuafa vardır, dul kadınlar vardır, küçük çocuklar vardır. Bunları nereye atacaksınız? Kânunusaninin ortasında "Sana ekmek veremeyeceğiz, senin müddetin bitmiştir." diye çocukları, dul kadınları, hasta insanları tutup atabilecek misiniz? Ve kim besleyecek? Rica ediyorum. Teklif ettiğim şey (iş buluncaya) kadar kaydının veyahut (Mayıs'a kadar) kaydının maddeye ithalidir. Bu suretle maddenin ikmal edilmesini rica ediyorum.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Heyet-i Celilenizden muhavvel takrirlerden tamamen veçhe alarak Encümen maddeyi tanzim etmiş olduğuna kanidir ve bu suretle zannederim ki, arzu-yı umuminin hemen ekseriyetini tatmin edecek şekilde tanzim ettiğine kanidir. Encümen, İmar ve İskân Vekili Beyefendinin iliştiği noktayı kuvvetli ve varit bir nokta-i nazar olarak telâkki etmemektedir. Malum-ı âliniz (tahrip edilmiş mahaller ahalisinin iskân ve terfihi) denilince esasen evi yanmamış olanların dahi iskân edileceği kastedilmiş olmasının ihtimali yoktur. Esasen evi yanmamış, meskeni harap olmamış olan bir ailenin tekrar iskânından bahsetmek hatıra gelmeyen bir şeydir. (Terfih) kelimesini dahi herhalde azminden çok şeyler beklediğimiz Vekil Beyi ürkütmeyecek mahiyette telâkki etmekteyiz. Hatta iskân meselesinin kanun nokta-i nazarından ihtiva ettiği bütün maâniyi aldığı bütçe ile tamamen ifa edeceğine ne kadar kailse diğerlerinin terfihi hakkındaki nokta-i nazarı da o nispette kabul etsin! Bahusus İmar ve İskân Vekâleti bu sene ve gelecek sene için teşkil edilmiş bir vekâlet olmadığına ve bu imar ve iskânın öyle bir, iki, üç sene zarfında tamamen yapılacağı zannedilmeyeceğine göre bu senenin bütçesi ile bunların mukayese edilmesi doğru değildir. İhtimaldir ki, Meclis-i Âliniz gelecek sene daha başka vesaitle vekil-i aidini kâfi derecede ikdar etmiş olacaksınız. Bütün istikbali istihdaf eden bu kanun hakkında bu suretle bir mütalâa yürütmek bilmem ne dereceye kadar doğrudur? Binaenaleyh bu nokta-i nazardan Encümen nokta-i nazarında musirdir. Faik Beyefendi'nin beyanatına gelince: Encümen iki şeyi düşünmektedir. Birisi iskân, şimdiye kadar mütearif olan manasınca birisi bir yere iskân edilir; iâşesi temin ve kâfi miktarda arazi ve saire itası tamamen yapıldıktan sonra iskân vaki olmuş olur. Binaenaleyh bunları verinceye kadar esasen birkaç ay Hükûmet onu beslemiş olacaktır. Onun evini verecek, arazisini verecek, mümkünse hayvanını verecek, falan yapacak ve esasen bunları yapıncaya kadar besleyecektir. Arazisini, çiftini veyahut bağını yahut iki ay sonra mahsul vermek üzere bulunan zeytinliğini vesairesini eline aldıktan sonra daha iki ay besleyecek ki, bu müddet zarfında kendisinin esbab-ı maişetini ihzar edecek kadar vesait temin etmiş olur. Binaenaleyh bu nokta-i nazardan kâfi derecede, kâfi müddet beslenmiş olduğuna kaniyiz. İkincisi: Şimdiye kadar memleketimizde takip ettiğimiz usullerle üç, beş kurşluk ekmek için pek çok insanlar zelil ve atl İskân-ı Muhacirîn daireleri kapılarında sürünmeye mecbur etmiş ve bu hakikat memleketimizin içtimai hayatında bir yara mahiyetinde devam etmekte bulunmuştur. Binaenaleyh muhacirinin gözlerini böyle ekmek veren kapılara bağlamak doğru değildir. Üçüncüsü: Nakil ve iskân muamelesini yapacak kadar vâsi ve kâfi bütçeye malik olmayan İmar ve İskân Vekâletini uzun müddet, bahusus buyurdukları gibi ahali iş buluncaya kadar gibi müddet-i malûm olmayan şekilde uzun müddet iâşe yükünün külfeti altında bırakmak daha büyük buhranlar tevlidine müsait olabilir. Biz bunu kâfi addediyoruz. Müddet geçeceğinden iki ay kâfidir. Onun için maddenin aynen kabulünü teklif ediyoruz.

Binaenaleyh zaten iskân edilinceye kadar epeyce müddet geçeceğinden iki ay kâfidir. Onun için bir maddenin aynen kabulünü tekif ediyoruz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - İskân ne suretle yapılacaktır ve ne verilecektir? Bunu anlamak istiyorum.

Mazhar Bey (Aydın) - İmar Vekili Bey, belki bu sualinize cevap verecektir.

Ali Rıza Bey (Devamlı) - Yani bu tespit edilmek lazım gelir.

Avni Bey (Bozok) - Terfih kelimesinden ne kastediyorsunuz?

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Terfih kelimesi, demin de arz ettiğim gibi hariçten gelip de muhacir, mülteci ve saire namı altında memleketimize aldığımız ırkdaşlarımıza evini ve arazisini verdikten

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

sonra mehmaemken kendisine tohumluk vermeye, hayvan vermeye çalışmaktır. Bu hususa ne kadar çalışıyor ve azmediyorsak memleketin içerisinde esasen bu büyük felâket yüzünden, bütün bu fevkalâde ahval yüzünden felâketzede olan insanlar hakkında da mehmaemken bu nokta-i nazardan yardım etmeye ve esbab-ı terfihi ihzar etmeye zannederim ki, İmar Vekâleti mecburdur. Memleketin içerisinde bu cidal dâvasını yaparken, bu istiklâl ve istihlası hazırlarken anasını, babasını ve bütün varını yoğunu, emlâkını kaybetmiş birçok insanlar vardır ki, bunlara yardım etmemek zannederim hiçbir vicdanın ve akhselimin işi değildir. Binaenaleyh bu daire kendisinde gördüğü kudret dairesinde lâzım olan muamelâtı yapsın! Terfih budur. Binaenaleyh memleketin, milletin ve Devletin bütçesinin müsait olduğu derecede terfihi yapar ve bu terfihi belki üç ve belki dört ve belki on senede ikmal eder. Binaenaleyh bu hususta ne müddet, ne zaman tayin etmek kabil değildir.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Evveleminde Makam-ı Riyasetten istirham ederim. Geçen gün takdim etmiş olduğum takririmin, kendi kanaatimi pek mühim bulduğumdan hiç olmazsa zapta geçmesini temin buyursunlar! Himmet etsinler! O takririmin esaslı noktalarından birine maa't-teessüf yine ehemmiyet verilmemiştir. Arkadaşlar! Bir iş sahibi; evvelâ programını tespit eder. Ondan sonra işe başlar. Hâlbuki şu maddenin okunuşuna göre evvelâ iş, ondan sonra program yapıldığı görülüyor. İskân mıntıklarının tayini en sonuna bırakılmış, yani en aşağıya konulmuş. İstirham ederim, kanunların metinlerinde bu gibi şeylere dikkat edelim. Binaenaleyh takririmi vermiyorum. Mazbata Muharririnden istirham ederim. Lütfen, tenezzülen sözlerimi iyi dinlesinler. Bu iskân mıntıklarının tayini kaydı en başa konulmalıdır. Bu bir.

İkincisi ise; Faik Bey'in dedikleri gibi gayrimuayyen bir müddette olamaz ise iki veya üç ay olmasını teklif ediyorum. Yani üç aya, iblâgını teklif ve rica ediyorum.

Üçüncü nokta efendiler! Ahalinin nakli kelimesi kullanılmıştır. Muhacir memurluklarında bulunmuş bir arkadaşınız sıfatıyla arz ediyorum. Burada "nakil" katiyen kullanılamaz. "Sevk" denmelidir. Zira arkadaşlar nakil dersek milyoner olan zengini de tamamıyla fukara gibi nakletmekliğimiz icap eder. Hâlbuki evvelki maddenin terkihi daha iyice idi. Herhalde sevk denilmelidir. Sevk dersek muhtaç nakil olmayanların sevkine mümanaat edecektir. Burada müşevveş bir mana çıkmıştır.

Gelelim iskele kelimesine. İskele kelimesine burada katiyen hacet yoktur. "Yollarda" denilince elbette iskele de dâhildir. Türkçem itibariyle söylemeden geçemeyeceğim. Muhacirler ve mülteciler denilmez muhacir ve mülteciler denilir. (Handeler, bravo sesleri)

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Faik Bey kardeşimiz müddete itiraz buyurmaktadırlar. Heyet-i Âliyye karar verirse bendeniz de bu adamları senelerce beslemeye taraftarım. Fakat memlekette bunları müstahsil vaziyete sokmak lâzımdır. Muhacir sınıfı diye bir sınıf ayırmak doğru değildir. Onun için bu kayd-ı kanunidir. Maksadımız kendilerini iskân edinceye kadar terfih etmektir. Yani zeytinlik vereceğiz, ev vereceğiz. Ondan sonra da iki ay besleyeceğiz. Bunların içinde malûller, hastalar vardır. Bunlar doğrudan doğruya İmar ve İskân Vekâletinin himayesine mevdu insanlardır. Dün de arz ettiğim veçhile bunlar hakkında bir kanun yapmak lâzım gelir. Bu kanunu on beş gün zarfında ihzar edip Heyet-i Âliyyenize takdim edeceğim. Hakikaten beslenmesi lâzım gelen kimlerdir? Bunu, elimizdeki nizamnameler tamamıyla temin etmemiştir. Onun için malûller vardır ve müstahsil sınıflar vardır. Evet, memlekette müstahsil sınıf çoğalacaktır, kaydını koymayacak olursak; lalettayin besleyecek olursak, emin olunuz ki, bunları senelerce nasıl besleyelim diyeceğiz. Onun için kaydın kalmasında bir fayda mevcuttur. Sonra Encümenin nokta-i nazarına göre "tahrip edilmiş mahaller ahalisinin iskânı" kaydı Heyet-i Âliyyenizce kabul olunursa ve buna ne kadar ehemmiyet verirsiniz bendeniz o kadar memnun olurum. Çünkü ben de yanmış bir yerin mebusuyum. Elimizdeki vesaite, bütçeye nazaran bütün bunları terfih etmek imkân dâhilinde değildir. Zatuâillerine bir mesele arz edeyim: Akaratı yanmış kimseler bile ev isitiyorlar. Üç, dört evi yanmış bulunanlar bile bugün müracaat ediyorlar ve diyorlar ki: "Bizim akaratımız yanmıştır, bize ev veriniz!" Böyle müracaat edenler de vardır. Çünkü mağdurdur.

(Hayır sesleri) Onun için “tahrip edilmiş mahaller ahalisinin” kaydını ipka etmek muvafık olur zannındayım. Gerçi Heyet-i Âliyyeniz buna taraftar olursa hepsini terfih edebiliriz. Binaenaleyh bu tahrip olunan kısmı da bu suretle tadil edecek olursak madde bu suretle daha esash olur. Bu şekilde tadilini teklif ederim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Necati Bey? Muhacirînin işleri meselesini izah buyurur musunuz?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Mesele hakikaten en canlı, en hayati meseledir. Elimizdeki nizamnamelere nazaran biz bunlara yarım okka eklemek verebileceğiz. Tabiidir ki; bu şerait tahtında, kış içinde bu adamları beslemiş olamayız. Bu itibarlardır ki; beş, on gün zarfında bunların suret-i işleri hakkında bir kanun yaparak Heyet-i Âliyyenize takdim edeceğim. O kanunu müzakere edeceğiz. O vakte kadar da bunlar hakkında biraz müsamahakâr davranarak bunları besleyeceğiz. Fakat elimizdeki nizamnamelerle bunları beslemek demek bunları öldürmek demektir. Onun için fazla lütufkâr olmanızı temenni edeceğim ve bunun için de birkaç güne kadar bir kanun-ı mahsus takdim edeceğim ve işlerini de muntazam bir şekle ifrağ edeceğim. Şimdilik elimizdeki nizamnamelerle bunları işe edeceğiz. İşleri ise ancak yarım okka eklemek vermekten ibarettir. Hâlbuki bu şekilde doğru değildir. Onun için muhacirînin sureti işlerine ait yapacağım kanun lâyihasını da beş, altı güne kadar takdim ederim.

Tunalı Hilmi Bey - Efendim! Bendeniz unuttum. İskâna muvaffak olalım, Cenab-ı Hakk’a bin teşekkür...

Reis - Sual mi soracaksınız?

Tunalı Hilmi Bey - Vekil Bey’den soruyorum; Vekil Bey, terfih kelimesinin ipkasında cidden musir midirler?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Hangi terfih kelimesi? Birkaç şekilde terfih vardır, hangisi?

Mazhar Bey (Aydın) - Efendim! Müsaade buyurursanız yalnız onlara ait değildir. Yukarıdan aşağıya doğru müselsel bir ibaredir. Terfih ve iskân 1328 senesinden beri iskân muamelesi görmemiş olanlara ilâ-ahir, muhacir ve mültecilere ve fima-ba’d tahrip edilmiş yerlere diye müselseldir. Zatiâliniz yalnız tahrip edilmiş mahaller ahalisini mi kasıt buyuruyorsunuz. Yoksa umumî mi?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Tabii umumuna. Encümen ona göre tadil etsin. Sonra efendim madde-i kanuniyede bir noktayı daha Heyet-i Âliyyeye arz etmek isterim. Fîmâ-ba’d kabul olunacak muhacirîn hakkında tefsir vardır. Evvelen mübadeleye tabi olan ahalinin nihyeti gelmeden memalik-i hariciyeden gelecek muhacirler hakkında tamamıyla temin-i refah mümkün değildir. Onun için mübadele hitam bulduğu tarihten itibaren hariçten gelecek kısım mevzuubahis olabilir. Onun için tam manasıyla ve arzu edildiği şekilde bunların terfihleri imkân dâhilinde değildir. “fîmâ-ba’d” tabiri mübadeleden sonra olanlara ait olması lâzım gelir. Bendeniz bunu böyle kabul ediyorum.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Hükûmetçe tabiri vardır efendim. Hükûmet nasıl lüzum görürse öyle yapar.

Doktor Mustafa Bey (Çorum) - Şerait-i içtimaiyemize nazaran iskân ettiğimiz muhacirînin iki ay zarfında müstahsil sırasına geçeceğini kabul ediyor musunuz? İkincisi; bahusus geleceklerin ekserisinin zürra olduğu söyleniliyor. Bir zürra; tarlasını bugünden ekmiş olsa, acaba o sayinden kaç ay sonra istifade edecektir? Encümen ve zatiâliniz düşünerek mi iki ay müddet koydunuz?

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Bendeniz bu müddeti çok az görüyorum.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Vekâlete bir hakk-ı takdir verilmiştir. İskân mıntıkalarını takdir demek doğrudan doğruya ev verilip oturtulacak değildir. Bu hakkı takdiri vekâlet istimal edecektir. Binaenaleyh “Ne vakte kadar iskân edilebilir? Ne vakit iskân edilmiştir?” Telâkkisi vekâletin hakk-ı takdirine bırakılmıştır, Onun için muhacirlerin vaziyetini düşünebiliriz.

Faik Bey (Tekfurdağı) - Efendim! Vekil Beyefendi buyurdular ki: Yakında Meclis-i Âliye bir kanun lâyihası teklif edeceğiz ve bundan, ne suretle iâşe edileceklerini göstereceğiz. Kendilerinden soruyorum, bu teklif ettikleri kanunda tespit edilecek iâşe şimdi müzakere ettiğimiz kanunla mukayyet midir, değil midir?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Tabii değildir efendim. Hasta olanları, malûl olanları beslemek lâzımdır. Fakat umumî bir tabir kullanacak olursanız emin olunuz ki kimse çalışmayacaktır. (Doğru sesleri) Ve kimse ben işimi bitireyim demeyecektir. Onun için tabii böyle düşündük. O nokta-i nazardan bir kayd-ı kanunî koyacağız.

Doktor Fuad Bey (Kırkkilise) - Umumi bir tabir koymanızı ve bilhassa çocukları düşünmenizi rica ederim.

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Efendim! İskân mıntukalarının tefrikinde nasıl bir esas ve siyaset takip edeceklerini anlamak istiyoruz.

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey - Mevadd-ı âtiyede bu mukayyettir. Mademki memleketimize sığınacak olanları müstahsil vaziyete sokmak mecburiyeti vardır. Binaenaleyh gelecek halkın sanatına ve kabiliyetine göre memleketimizin o kabiliyette bulunan mahallerine göre yerleştireceğiz. Meselâ: Drama ahalisi tütüncüdür. Memleketimizin tütün mıntukaları neresidir, bunu aramışızdır. Samsun vardır; Balıkesir'in bazı mıntukaları vardır, Bafra vardır. Bu suretle memleketimizde tütün ziraatı ile meşgul olan yerler neresi ise soruyoruz. Cevap alıyoruz. Bunlara göre tayin edeceğiz. Elimizde taksimatı müşir iskân mıntukaları vardır. Fakat bunları muvafık bulmadım. Noksan olmuştur. Bunu ikmal etmek lüzumu hâsıl olmuştur. Heyetimizden sorduk. (Ne kadar ahali gelecektir? Hangi kazalardan ve daha ne miktarda gelecektir, vaziyetleri nedir? Yakinen ve doğru bir tarzda tahmini bile olsa bize bildiriniz.) demiştik. Cevap alınmamıştır. Bütün vilâyetlere sormuştuk. “Ne kadar emval-i metruke vardır? Kaç hane bugün boştur? Ve ne kadar boşalabilir? Arazinin miktarı nedir?” Bunların cevapları gelmiştir. Cetvellerini hazırlamışızdır. Şimdi heyetten gelecek cevap üzerine gelecek olan halkı sanatlarına ve kabiliyetlerine göre tevzi edeceğiz. Takdir edersiniz ki daha yeni teşkilâta başlamışızdır. Bugün benden bunu isteyecek olursanız yine hayali bir iskân mıntukası yapmış oluruz. Onun için rica ederim, daha bir hafta müsaade ederek ve halkın vaziyetine göre iskân mıntukalarını tespit ederek Heyet-i Âliyenize arz ederim.

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! Muhacirîn Müdüriyetini de istihlâf ettiniz, Muhacirîn Müdüriyeti ki bilumum muhacirlerle iştigal ediyordu. Hâlbuki sizin yalnız mübadeleye tabi olan muhacirlerle iştigal edeceğiniz anlaşılıyor. Bunun hakkında nokta-i nazarınız nedir? Encümen-i âli bunu vekâletinize ilâve-i memuriyet olarak tevcih ediyor. Onlar hakkında ne yapacaksınız?

Mübadele Vekili Necati Bey - Efendim! Dün de arz ettiğim veçhile memleketimizde bulunan bilumum muhacirler, mülteciler doğrudan doğruya vekâletin meşgul olacağı sahadır. Onun için memleketimizdeki bilumum muhacir ve mültecilerle meşgul olacağız. Yalnız civar memalik haricinden gelecek olan birçok muhacir kardeşlerimiz vardır. Bunların iskânını ancak mübadeleye tabi olanları memleketimizde mükemmel bir surette terfih ettikten sonra yapabiliriz. Yoksa o vakte kadar bunları terfih etmek gayrimümkündür. Onun için mübadele bittikten sonra bunların terfihi en birinci vazifemizdir.

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! Kanunda onun için bir sarahat yoktur. Takdim, tehir meselesini arz ediyorum. Mademki muhacirîn işleriyle zatiâliniz iştigal edeceksiniz, Encümenin nokta-i nazarı da, teklif ettiği madde ile bu mesai ile de iştigaliniz mahiyetindedir. Yalnız yevm, saat tayin etmiyor.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Müsaade buyurur musunuz? Mübadeleye tabi olan halkın, ahalinin vaziyeti taayyün ettikten sonra hariçten gelecek olan muhacirlerin iskânını, terfihini temin ettikten sonra onlara daha müreffeh bir hayat temin edebiliriz, diyorum.

Şefik Bey (Bayezid) - Pekâlâ, iskân ve terfih sözleri vardır. Ona karşı itiraz yoktur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Maddenin ikinci satırında “Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, Mübadele-i Ahali Mukavelesine tevfiikan ahalinin nakil ve ibatesinde” deniyor. Keenne Mübadele Mukavelenamesi bilcümle ahalinin mübadeleye tabiymiş gibi, iskânını âmir gibi bir mana çıkıyor. Onun için, bu hatıra gelen mahzuru def için bendeniz “Mübadele-i Ahali Mukavelenamesine tevfiikan” kelimesinden sonra “mübadeleye tabi” kaydının ilâvesini teklif ediyorum. Sonra, aşağıda “1328 senesinden beri iskân muamelesi görmemiş” diyerek daha ziyade tasrih edilmiş olması için şu taktirimi takdim ediyorum.

Osman Kadri Bey (Muş) - Hüsnüniyetine, azm ü iradesine kani olduğum Necati Bey'e an-samimü'l-kalp muvaffakiyet temenni ederim. Bu vekâlet o kadar vâsi ve şumullüdür ki bunun hangi safhasını düşününce -muhihi intihabım itibariyle söylüyorum- bir yaramız tazeleniyor. Bir defa daha inliyorum. Necati Beyefendi Hazretleri, tasavvur buyurunuz ki, benim bizzat daire-i intihabiyem mıntika-i iskân olarak taayyün etmiş olsun. Buradan oraya geçebilecek olan muhacirler öyle zannediyorum ki son sefaletle belki nısfının telef olması suretiyle oraya vasıl olabilir. Rusların yapmış olduğu yollar yıkılmış, köprüler yok. Ne gibi vesaitle geçecek onu tayin edemez. Muş ovası üç milyon dönüm arazi, ziraata müsait bir ova ki tütün zer'ine de müsaittir. Orası öyle bir muhittir ki Harb-i Umumi esnasında ordunun erzak ambarı vazifesini görmüş. Bugün ise vesaitsizlikten başka malarya, göz ağrıları, çiçek, kızamık ve saire daha bilmediğim birçok emraz müstevli bir dert halindedir. Demek istiyorum ki bu vekâlet yekdiğerinden müteferri ve yekdiğerinin lâzım-ı gayr-i müfariki Sıhhiye ve Nafia Vekâletleriyle görüşmesi lâzımdır. Onlarla birlikte bu esasları tespit etmesi icap eder. Sıhhiye Vekil-i sabıkı Rıza Nur Beyefendi, bilmiyorum hangi bir hisle, muhit-i intihabımız mültecilerini, yevmiye beş kuruş ile mahallerine sevk etmek istiyordu. Beş kuruşla gidilememesi muhakkak olduğundan mültecilerin bir kısmı Konya'da bulunuyor, bir kısmı da Aydın, Denizli, Nazilli ve sair mıntikalarda bulunuyorlar. Arkadaşlarımızla mütevaliyen kendilerine müracaat ettik. Bunları yerlerine sevk ediniz, dedik. Bize verdiği cevapta "Beş kuruştan fazla sevkiyat iâşesi veremem. Bunlar kendi paralarıyla ve kendi iktidarları dâhilinde gidebilirlerse gitsinler, gidemezlerse benim yapacağım muavenet bundan ibarettir." diyordu. O mültecilerle hanümanı o mıntıkada harap olmuş, kendileri burada sefil ve perişan bir halde sürünüp duruyorlar ve mütemadiyen bize müracaat ediyorlar. Sıhhiye Vekâleti gerçi onları Aydın, Nazilli, İzmir taraflarında, Konya vilâyetinde iskân etmiş ve bazılarına arazi falan tefrik etmiş ise de bugüne kadar elan verilememiştir. Ve bu hususta emir de vermiş ise de bugüne kadar verilmemiştir. Biz arzu ederiz ki hanümanı sönmüş olanlar yerlerine iade edilsin ve onlara mümkün olduğu kadar masarif-i rahiye temin etsinler. Öyle beş kuruş iâşe bedeliyle "Kendi iktidarları varsa gitsinler, yoksa başka suretle gidemezler." denirse bunlar burada kalacaklardır. Binaenaleyh memleketin ayrıca tahammülü yoktur. Eğer burada bırakmak isteniliyorsa ve iskân edileceklerse kendilerine mesken ve münasip vesait-i iâşe verilsin. Bu cihetleri Vekil Bey'den istirham ederim.

Reis - Efendim! Kifayet-i müzakereye dair üç takrir vardır. Müsaade ederseniz okuyalım.

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Müsaade buyurur musunuz? Mazbata Muharriri Bey'in bir noktaya nazar-ı dikkatini celp edeceğim. Maddenin bir fıkrasında şöyle deniliyor: "İhtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda ve iskânlarından itibaren mahallerinde azami iki ay olmak üzere iâşelerine" deniyor. Hâlbuki zannediyorum ki Encümen-i Âlinin iki aydan maksadı yalnız iskân olduğu mahaldeki müddete aittir. Hâlbuki yazılıştaki azami iki ay olmasını iskele ve yollara dahi hasretmiş oluyor. Şu halde (mahallere) kelimesini biraz daha aşağıya alarak "İskele ve yollarda azami iki ay olmak üzere mahallerinde iâşe edilmesi" şeklinde olmalıdır. (Doğru sesleri)

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Efendim! Fark görmüyoruz. Mamafih biz kabul ederiz.

Reis - Efendim! Kifayet-i müzakere takrirlerini rey-i âlinize vaz ediyorum.

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Encümenince tespit edilen madde pek muvafık olduğundan aynen kabulünün reye vazını teklif ederim.

1 Teşrinisani 1339

Van

Hakkı

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddenin reye vazını teklif eylerim.

Kırkkilise Mebusu
Doktor Fuad

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddenin reye vazını teklif ederim.

Giresun
Musa Kâzım

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür. Tadil takrirleri vardır. Müsaade buyurursanız rey-i âlinize vaz edeyim.

Riyaset-i Celileye

(Tahrip edilmiş; mahaller ahalisinin iskân ve terfihlerine) tabirinin yerine “Tahrip edilmiş veya yanmış olan mahallerde emlâk ve akarâtı yananların iskânlarına” kaydının vazını teklif eylerim.

Gaziantep
Şahin

Riyaset-i Celileye

Birinci maddenin “tahrip edilmiş mahaller” kelimesinden sonra “ahalisinden meskenleri muhterik ve hedmedilmiş olanların” suretinde tasrihini teklif eylerim.

Karesi
Ali Şuuri

Riyaset-i Celileye

Maddenin nihayetindeki “iskân ve terfihlerine” kelimelerinin yerine “iskânlarına ve şerait-i hayatiyelerinin tehvin ve ıslahına” ibaresinin ikamesini arz ve teklif ederim.

Zonguldak
Halil

Riyaset-i Celileye

Maddede vuzuh yoktur. Binaenaleyh ber-vech-i âti tadilini teklif eylerim.

Bozok
Süleyman Sırrı

Madde 1- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, Mübadele-i Ahali Mukavelesine tevfikân (mübadeleye tabi) ahalinin nakil, ibate ve iskânlarına ve bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda ve iskânlarından itibaren mahallerinde azami iki ay olmak üzere işlerine ve 1328 senesinden beri iskân edilmemiş olan ilh.

Reis - Efendim! Karesi Mebusu Ali Şuuri Bey'in takririni rey-i âlinize vazedeceğim. Tekrar okuyorum.

(Takrir tekrar okundu.)

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Meskenlerinden sonra akarları da koymak lâzım gelir. Çünkü bir adamın bütün akarları yanmıştır, meskeni de yoktur. Binaenaleyh, onlara da vermek lâzımdır. Akarata baştanbaşa yanmıştır. (Doğru, sesleri) Onun için akarları kaydını koyarsak daha iyi olur. (Gürültüler)

Reis - Efendim! Ali Şuuri Bey (tahrip edilmiş mahaller) kelimesinden sonra (ahalisinden meskenleri muhterik ve hedmedilmiş olanların) suretinde maddenin tadilini teklif ediyor. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim. O halde Gaziantep Mebusu Şahin Efendi'nin takririni rey-i âlinize vazetmeye lüzum görmüyorum. Çünkü bu kabul olunan takrirle aynı mealdedir.

Riyasete

(Terfih) kelimesinin tayyını teklif ederim.

Zonguldak

Tunalı Hilmi

Reis - Efendim! Tunalı Hilmi Bey "terfih" kelimesinin tayyını teklif ediyor. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Efendim Karahisar-ı Şarki Mebusu Ali Süruri Efendi'nin takririni okuyorum.

Riyaset-i Celileye

Hüsn-i ifade ve vuzuh beyan için (mahallerinde) kelimesini biraz aşağıya alarak (iskele ve yollarda ve iskânlarından itibaren azami iki ay olmak üzere mahallerinde işlerine...) suretinde tashihini teklif ederim.

3 Teşrinisani 1339

Karahisar-ı Şarki Mebusu

Ali Süruri

Reis - Efendim! Maddenin bu suretle tashihini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Riyaset-i Celileye

Birinci maddedeki "iki ay iş müddeti" gayrikâfidir. Lâakal üç aya iblâğını teklif ederim.

Afyon Karahisar

İzzet Ulvi

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Efendim Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey'in tadil teklifini rey-i âlilerine vazedeceğim. Takririni tekrar okuyorum. (Takrir tekrar okundu.)

Reis - Bu takrimi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Efendim! Zonguldak Mebusu Halil Bey'in takririni tekrar okuyorum. (Tekrar okundu.)

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir. O halde bu tadilât veçhile maddeyi kabul eden arkadaşlar lütfen el kaldırsın! Madde tadilen kabul edilmiştir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Madde ne oldu, şekl-i muaddeli nedir? Tadili kabul edilen madde usulen Encümene gider, Encümende tadil edilir, gelir okunur, badehu reye konur.

Reis - Efendim! İkinci maddenin müzakeresine geçiyoruz.

Madde 2- Mübadele, imar ve iskân umuruna müteallik kâffe-i hususatta İmar Vekâleti inde'l-hace mülki ve askerî vesait ve teşkilât-ı umumiye-i devletten azami surette istifadeye salâhiyettardır. Mübadele, imar ve iskân hususatına müteallik İmar Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihan ifaya bilumum mülki [ve] askerî memurin-i devlet mecburdur. Bu bapta tekâsül veya taallül gösterenler İmar Vekâletinin vekâlet-i aidesinden talebi üzerine işten el çektilerik taht-ı muhakemeye alınır ve mütecasirleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza tatbik olunur.

Reis - Efendim! İkinci madde hakkında söz isteyen var mı?

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! Gayetle kısa söyleyeceğim. Birinci satır başına (vekâlet) kelimesinin ilâve edilmesi icap eder. “salâhiyettar” kelimesinden sonra mübadele, imar ve iskân hususatına müteallik İmar Vekâleti kelimeleri katiyen zaittir.

“Salâhiyettar ve tarafından vaki olacak.” denilmelidir. Hatta istikbal sigası daima kullanılmaz. Ekseriya ve daima muzari sigası kullanılır. İşten el çektilerik ilh. temas ettiği deniyor. Neye temas ettiği? (Taht-ı muhakemeye alınır ve mütecasirleri hakkında temas ettiği..) Neyin neye temas ettiği?.. Hiçbir şey anlaşılamıyor. Zannımca şöyle olmak gerektir. İmar Vekâletinin vekâlet-i aidesinden talebi üzerine işten el çektilerik taht-ı muhakemeye

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 10

alınır ve mütecasirleri hakkında cürümlerinin temas ettiği madde-i kanuniyedeki ağır ceza tatbik olunur; söyleyeceğim bu kadardır.

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! Bu maddenin son fıkrasında “İnde'l-muhakeme mütecasirlerin sabit olacak hareketlerinin temas edeceği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza hükmolunur.” diyor. Malum-ı âlinizdir ki, bir fail-i cürüm hakkında hükmolunacak ceza, fiilin nevi ve mahiyetine, derece-i şiddet ve ahafına göre tebeddül eder. Bunun içindir ki Ceza Kanununda ve kavanin-i hukukiye-i sairede mücazatın iptida ve intihası zikrolunmuştur. Bi'l-muhakeme cürmü sabit olan fail cürmün derece-i fiiline göre cezanın tayin-i miktarı hâkimlerin takdirine tevdi edilmiştir. Eğer bu madde bu şekilde kabul olunacak olursa ahaf cezaya müstahak olan mücrimînin eşedd ceza ile cezalandırılması lâzım gelen diğer bir şahıstan cezaca hiçbir farkları olmayacaktır. Çünkü hükkâm bu maddenin son fıkrasına tevfikân her iki fiilin faili hakkında, yani hafif ve şedit olanlar için cezanın en son fıkrasını tatbik etmek mecburiyeti karşısında kalıyoruz ki: Bu keyfiyet adalet mefhumu ile nâ-kâbil-i telifdir. Binaenaleyh tadilnamede de arz edeceğim veçhile (Mütecasirleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyede en ağır ceza tatbik olunur.) fıkrasının tayy ile yerine (Bi'l-muhakeme fil ve harekete göre tecziye olunur.) fıkrasının ilâvesini arz ve teklif ediyorum. (Doğru sesleri)

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Efendim! Bendenizin maruzatımın kısm-ı azamını Şefik Beyefendi beyan buyurdular. Malum-ı âlinizdir ki: Ceza Kanununun bu esasa mütedair olan maddesi, cezanın hadd-i asgari ve hadd-i azamisini gösteriyor. Eğer hükkâmı biz şu maddenin son fıkrasıyla, behemehal cezanın hadd-i azamisini tatbik etmeye mecbur kılsak o vakit doğrudan doğruya hakk-ı mücazatın mevdu olduğu kuvve-i adliyenin salâhiyetini tahdit ve belki

kesretmiş oluruz. Hâlbuki malum-ı âliniz hakk-ı kaza en mukaddes ve en muazzez bir haktır. Ve o hak doğrudan doğruya cemiyet-i beşeriye tarafından münhasıran ait olduğu kuvvete tevdi edilmiştir. Binaenaleyh hakk-ı mücazatın tahdidi beyefendi hazretlerinin buyurdıkları gibi adaletle gayrikabil-i telifdir. Binaenaleyh bazen olur ki, taallül eden bir memurun o fiili; hakikat-i halde o maddede muayyen olan cezanın hadd-i asgarisini istilzam eder. Onu kim takdir eder. Elbette ve elbette mahkeme... Binaenaleyh bu kayıtla (En ağır ceza tatbik olunur.) esasını vazedersek hakk-ı kazayı tahdit etmiş oluruz. Rica ederim efendiler! Bu fevkalâde mühim bir noktadır. Meclis-i Âliden çıkacak bu gibi mühim kavaninin nazariyat-ı hukukiye ile tevfiğ ve telifi lâzımdır. Binaenaleyh takdim edeceğim takrir veçhile (Taht-ı muhakemeye alınır.) kaydından sonra (Mütecassirlerinin bu harekâtı esbab-ı müşeddide-i kanuniye teşkil eder.) tarzında tadilini rica ederim. Bu suretle ne temin etmiş oluruz? Hâkim bilecek ki bu işte taallül etmiş olan memurun bu fiili, doğrudan doğruya esbab-ı müşeddide-i kanuniyeyi teşkil eder, Binaenaleyh o hâkim cezaıı tayin ettiğı zaman o maddenin istilzam ettiğı cezanın hadd-i azamisini değil, o fiilin esbab-ı müşeddide-i kanuniye teşkil ettiğini takdir edecek ve o cezaıı o nispet dairesinde tayin edecektir. Malum-ı âliniz cürüm ile cezada mutlaka adalet lâzımdır. Binaenaleyh teklifimin kabulünü istirham eylerim.

Reis - Vasıf Bey!

Vasıf Bey (Saruhan) - Söyleyeceklerimi Saki Beyefendi söylediler.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Bendeniz maddede üç noktaya temas edeceğim. Evvelâ işin hukukî cihetinde muhterem Şefik ve Saki Beylerin buyurdıklarına tamamen iştirak ediyorum. Yalnız bendenizin bilhassa işaret etmek istediğim birinci fıkradadır. Birinci fıkrada deniyor ki: “Mübadele İmar ve İskân umuruna müteallik kâffe-i hususatta İmar Vekâleti inde’l-hace mülki ve askerî vesait ve teşkilât-ı umumiye-i devletten azamî surette istifadeye salâhiyettardır.” deniliyor. Bendeniz bunu biraz müphem görüyor ve vazaipte teşevvüşü intaç edebilir zannında bulunuyorum. Yarın olabilir ki Müdafaa-i Milliye Vekili ile İmar Vekili arasında bu maddenin vuzuhsuzluğu yüzünden bir ihtilâf zuhur edebilir. Hâlbuki muntazam bir devlette bütün teşkilât evvel be evvel derpiş edilmeli ve mümkün olduğu kadar tasrih edilmelidir. Onun için bendeniz ilk fıkrada “İmar Vekâleti inde’l-hace mülki ve askerî vesait ve teşkilât-ı umumiye-i devletten azamî surette istifadeye salâhiyettardır.” suretinde yapılacak bir tadili intizam-ı umur ve muamelât nokta-i nazarından muvafık görmüyorum.

İkinci nokta: (Mübadele İmar ve İskân Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihan ifaya memurin-i devlet mecburdur.) Maddenin bu hali de bendenizde bir tereddüt tevlit ediyor. Yarın her işe tercihan diyerekten olabilir ki, Dâhiliye Vekili bir emir vermiş bulunur. Müdafaa-i Milliye Vekili de bir emir verir, herhangi bir vekil de bir emir verebilir. Mübadele ve İmar Vekili de o sırada bir emir vermiş olur. İki emir de mühim olur ve verilen emirde de (bu emrin âdem-i ifası, tevhürü müztelzim-i mücazattır şöyledir, böyledir) denilebilir. Binaenaleyh, şu suretle biçare memurlar şaşkınlık ve teşeddüt içinde kalabilirler. Sonra malum-ı âliniz bu madde bir hüküm-i cezaiyi teşkil etmektedir. Yani bir cürüm vücuda getiriliyor. Gerçi birinci fıkrada cürüm vücuda getirildiğini sarahaten ifade eder bir tabir yoktur. Fakat âdem-i ifası takdirinde onun bir hüküm ve zamanı vardır ki, şu suretle bu iki fıkra yekdiğerine murtabit ve yekdiğerini tavsif etmek mahiyetinde kalıyor. Binaenaleyh, yarın mahkeme-i aidesi huzuruna çıkacak herhangi bir memurun gayet büyük müşkülât içinde kalmasını ve birçok namuslu memurların elim vaziyetlere duçar olması ihtimali vardır ve bunun gayri hükkâmın da bu maddenin tatbikinde büyük büyük tereddütlere uğraması melhuzdur. Binaenaleyh, bu cihetleri derpiş buyurarak herhalde “Her işe tercihan” tabirine olanca dikkati tevcih ederek... Açık söyleyeyim ki; bendeniz bunun hakkında ne suretle tashihi kabil olacağını henüz düşünmedim. Bu suretle tashih edilmezse tatbikatta büyük müşkülâtı mucip olacaktır. Maruzatım bundan ibarettir.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Mübadeleye tabi halkın vaziyet-i elimesi mevzuubahis olmasaydı ve bunların bir an evvel temin-i refahları gayesi bulunmasaydı; o vakit kanunda böyle bir maddeye ihtiyaç hâsıl olmazdı. Fakat kışın şiddetleri içerisinde memleketimize gelecek olan halkın bir an evvel istirahatlerini, meskenlerini temin etmek ne kadar mühim bir vazife ise, kadın, erkek bu kafilenin bir an evvel işlerini temin etmek nasıl gayemiz ise, bunları temin ile muvazzaf olan memurin-i devletin de bu işle alâkadar olması o derece ehemdir. Binaenaleyh, maddenin son fıkrasında bulunan (Mütecassiri hakkında en ağır ceza tatbik olunur.) fıkrası gayet doğru ve hukukîdir.

Efendiler! Kanunda esbab-ı müşeddide vardır. Şu fıkrasına nazaran maddede sarahat vardır, farz ediniz ki; çoluk çocuk gelmiştir, memur bey aldırmamıştır, ehemmiyet vermemiştir, tekâsül göstermiştir, çoluk çocuk bir kaç kişi vefat etmiştir. Efendiler! Bu o kadar ehemmiyetsiz bir şey midir? Efendiler! Bu o kadar ehemmiyetlidir ki; bunda en büyük esbab-ı müşeddide vardır. Bu işte bir gün bile olsa gelenlerin hayatını tehlikeye koyarsa mesuldür. Hem öyle mesuldür ki, o maddenin kendi aleyhinde tatbik olunacak şeklinin en ağır kısmını koymak lâzımdır. Bu madde olmazsa o memur ihmal ve tekâsülden dolayı Ceza Kanununun ikinci maddesi mucibince üç lira ceza verecektir. Böyle olursa hiçbir memur bu işle alâkadar olmaz. Binaenaleyh, bu maddedeki (en ağır ceza tatbik olunur) demek esbab-ı müşeddide addedilmiştir. Vazıkanun bunun en ağır şeklini vermiştir. Binaenaleyh, madde doğrudur ve kanunidir. Feridun Fikri Bey kardeşimizin nokta-i nazarlarına gelince: Kanun, Heyet-i Vekile'de vekiller arasında uzun uzadıya düşünülmüş ve hiçbir zaman tevhür edilmeyeceği anlaşılmıştır. Vekâletin, bilumum memurin-i devlete emir vermesi ne kadar doğru ise bütün vesait-i memleketten de istifade etmesi o kadar elzemdir. Şimdi tasavvur buyurunuz! Beş bin kişilik bir muhacirîn kafilesi,

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 11

sahillerimizden birisine gelmiştir. Orada vesait-i askeriye vardır. Binaenaleyh İmar Vekâleti, o vesaitten istifade edecektir. Şu halde bundan istifade etmek için vekâlet, Müdafaa-i Milliye Vekâletine; Müdafaa-i Milliye Vekâleti oradaki kumandana yazacak ve bu suretle kafele iki gün orada kalacaktır. Oradaki kolordu kumandanına, vesait-i nakliyenizi muntika müdürüne veriniz, diyeceğiz; o da verecektir. Eğer Devletin bütün şubatını bu işle alâkadar ederek bu işi temin etmeye çalışacak olursak, tamamıyla bu işin altından kalkılamaz. O vakit mesuliyet-i vicdaniye ve maneviye de bizim üzerimize teveccüh eder. Onun için bu, bilhassa mahdut bir zamana aittir. Memurin-i devlet bu işle muvazzaftır. Ve doğrudan doğruya vekâlet, memleketin mübadele işiyle muvazzaftır demek doğru olamaz. Bendenizin bu maddedeki gayem, doğrudan doğruya muhacirinin esbab-ı refah ve istirahatlerini bir an evvel temin etmektir. Yoksa başka bir maksadım yoktur. Binaenaleyh memurin-i devletin de vazifesini, vaziyetini düşünüp hakkında lâzım gelen muameleyi yapmak uhdemize terettüp eden bir vazifedir. Şunu kemâl-i itminan ile arz ederim ki, Heyet-i Celilenizin bendenize tevdi ettiği vezaifi ifa ederken hiçbir surette doğrudan doğruya “Bir memur vazifesini ihmal etmiştir.” tarzında ben vicdanımı dinlemeden, o memurun tekâsül ve ihmali son derece vazih görmeden tecziye etmem. Ancak o memur, o kafilenin herhalde vaziyetini müşkülleştirmiş olursa o suretle onun tecziyesi cihetine gidebiliriz. Aksi takdirde o memurun da ne müşkülâtla o derecedeki vazifeyi ifa ettiğini ve hakikaten mevkiini isad için ne kadar çalıştığını da bendeniz takdir edenlerdenim. Herhalde İmar Vekâletine böyle bir salâhiyet verecek olursanız daha mükemmel bir şekilde, gelecek kafelelerin de esbab-ı istirahat ve refahları temin edilmiş olur. Aksi takdirde bu gelecek kafelelere yazık olur. Vazifesinde ihmal ve tekâsül edecek memurlar üzerinde doğrudan doğruya nafız olamayız. Artık bu hususun takdiri, Heyet-i Âliyyenin doğrudan doğruya vicdanına mevdudur. Bunu ne şekilde kabul ederseniz bendenizde o suretle kabul ederim. Fakat madde çok kuvvetlidir. Gelecek muhacirinin vaziyetleri de çok mühimdir. O itibarladır ki vazıkanun bu esbabı, esbab-ı müşeddide addediyor. Binaenaleyh madde-i kanuniyedeki bu kaydı kabul etmekle, daha suhuletle vazifemizi yapmaya bizi sevk etmiş olursunuz. Maddenin aynen kabulünü istirham ederim.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Teşkilat ve vesait-i umumiye-i devletten istifade eder deniliyor. Şimdi acaba vesait ve teşkilât-ı devlette husule gelecek teşettutatı derpiş ettiniz mi? Vesait ve teşkilât-ı devlet bu madde ile öyle bir vaziyete geliyor ki; mübadele, imar ve iskân umuruna müteallik olan bilumum işlerde, devletin bütün teşkilât-ı mülkiye ve askeriyesi, Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin emri altına verilmiş oluyor. Bu öyle bir şey oluyor ki, bütün öbür vekillerin salâhiyeti sıfıra münce oluyor. Yarın bir vekil kendi memurlarından birisine emir verdiği zaman, ben, İmar Vekâletinden bu hususta emir aldım diyerekten vekil-i aidinden almış olduğu emri infaz etmeyecektir. Bu ciheti de derpiş ettiniz mi? Onun için buna öyle bir şekil vermelisiniz ki, bu suretle arz ettiğim mahzur zail olsun.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Efendim! Heyet-i Vekileyi teşkil eden arkadaşlarımızın her birisi, ayrı ayrı bir vazife ile muvazzaftır. Heyet-i Vekile, bu mesele mevzuubahis olduğu zaman tabiidir ki, kendilerine ait olan bu nokta-i nazarı ve bu şekli takrir etmiştir. Tasavvur buyuruluyor mu ki bir adliye memuru, imar işleriyle meşgul olabilsin? Bir adliye memuru, mübadele işleriyle alâkadar olabilir mi? Tasavvur buyurulur mu ki İmar Vekili, bir müddei-i umumiye emir versin! Bundaki gayemiz şudur: Vesait-i Devletten istifade demek, doğrudan doğruya ordunun, Hükûmetin elinde bulunan vesaitten istifade etmek demektir. Binaenaleyh bunlar, öyle tabirlerle ifade olunacak şekiller değildir. Maddeyi bu şekilde tanzim etmekteki maksadımız budur ve bunlar muvakkat zamana ait işlerdir. Rica ederim, madde-i kanuniyedeki bu şiddeti ifa etmezseniz bu işler, demin arz ettiğim veçhile, sizin arzu ettiğiniz şekilde yürümeyecektir. Gayem, doğrudan doğruya mübadeleye tabi olan halkın esbab-ı istirahatini temin etmektir. Bu hususta başka, bir şekil bulunursa onu da kabul ederim. Fakat bulduğum bu şekil, en muvafık bir şekildir.

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Demin buyurdunuz ki bu tekâsül ve terahiye gösteren memurların hareketi, esbab-ı müşeddide-i kanuniye teşkil eder. Bendeniz de takririmde maddenin o suretle tespitini talep etmiştim. Zatâliniz esbab-ı müşeddide-i kanuniyenin vücudundan dolayı cezanın hadd-i azamisinin tayinine kani misiniz efendim? Yoksa esbab-ı müşeddide-i kanuniyenin takrirı hakkını, bendenizin arz ettiğim veçhile, mahkemeye mi bırakmak fikrindesiniz?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Efendim! Vazıkanunun şu maddedeki gayesini, maddede mübadeleye ait olan işlerdeki memurînin tekâsül ve ihmallerini doğrudan doğruya esbab-ı müşeddiden addetmektedir. Binaenaleyh vazıkanun, bu husustaki terahi, en ağır cürüm aksamından ve esbab-ı müşeddideden addolunarak faillerine o suretle tatbik-i ceza edilir, diyor. Buna da sebep bu esbabın esbab-ı müşeddide addidir. Yani buna ağır ceza verilecektir.

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Yani mahkemeye hakk-ı takdir verilmiyor. Bu kanaatte misiniz?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Hakkı takdiri bırakmıyor. Fakat hakk-ı takdiri bırakmamakla doğrudan doğruya mahkemenin hakk-ı takdiri bozulmuş olmaz. Vazıkanun öyle diyor ki bu esbab-ı müşeddidedir. Bunda tekâsül gösterenlere madde-i kanuniye mucibince en ağır ceza tatbik olunur, diyor. Bunu vazıkanun yapabilir.

Ahmed Saki Bey (Antalya) - Bendeniz, zannediyorum ki madde bu suretle yapılırsa vazıkanunun kanaati tahdit edilmiş olur.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Hayır, bendeniz o kanaatte değilim.

Sadık Bey (Karahisar) - Bunu esbab-ı müşeddide-i kanuniye olarak kabul ediyorsunuz. Buradaki nokta-i nazarınız nedir? Yani bendeniz, buna dair bir nokta-i nazar bulamıyorum. Yalnız esbab-ı müşeddide-i kanuniyeyi kabul ettiğiniz takdirde bir şey arz edeceğim: “En ağır” kelimesindeki “en”i kaldıralım da yalnız “ağır” kelimesini koyalım. Cürmün derecesiyle mütenasip olmak için maddeyi bu şekilde tespit edelim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - “En” i kaldırabiliriz.

Sadık Bey (Karahisar-ı Sahib) - Orada da esbab-ı müşeddide-i kanuniyenin derecesiyle kabil-i telifir.

Mehmed Efendi (Bolu) - Demin Necati Bey, beyanatlarında buyurdular ki, beş bin kişilik bir kafil bir yere çıktığı vakit, oradaki memura verilecek emri ait olduğu memur infaz etmeyecek olursa hâsıl olacak şekli düşünebilirsiniz. Pek doğrudur. Siz yapacağınız projede hangi yerlere, hangi kafilelerin çıkacağını tayin ve tespit etmeyecek misiniz ki, ona göre hareket etsinler? Böyle ahaliden bir kafil, Trabzon veyahut Samsun gibi iskelelerden birisine çıktığı takdirde, bunun hakkında ne gibi ani bir tedbir ittihaz edilebilir? Bu şekil düşünülmüş müdür?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Efendim! Tabiidir ki gelecek olan kafilelerin miktarları, vaziyetleri tespit edilecektir. Aksi takdirde bu işler için bir vekâlet yapmaya lüzum yoktur. Herkes bildiği gibi gelecek olduktan sonra böyle bir vekâlete lüzum yoktur. Vekâlet yapmaktan maksat, doğrudan doğruya bu işlerin bir şekli muntazamda teminidir. Sonra oradan buraya gelecek olan kafilelerin nereye geleceği takdir edilecektir. Fakat tasavvur buyurunuz. İnebolu iskelesine üç yüz kişi çıkmıştır. Eldeki vesait-i nakliyenin onları bir günde kaldırması mümkün değildir. Fakat oraya yakın bir yerde, vesait-i askeriye vardır. İşte biz, o vesaitten istifade edeceğiz. Bundaki gayemiz budur.

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Bendeniz uzun söylemekten sarfınazar ettim. Necati Bey'in mütalâaları pek doğrudur. Ahmed Saki Bey'in, Refik Bey'in mütalâalarına ki en ağır cezanın tatbiki, adaletle kabil-i telif değildir, diyorlar bendeniz bu fikirlerine asla iştirak etmiyorum. Vazıkanun, bu şekil ile memleketimize gelecek olan zavallı muhacirlerin umur ve hususâtı hakkında tekâsül gösterecek olan memurlara en ağır cezanın tatbikini arzu ediyor. Yalnız "en ağır" tabiri yerine "madde-i kanuniyedeki cezanın hadd-i azamisi tatbik olunur." demek lâzım gelir. Evet, Makam-ı Riyasetten bir şey rica ediyorum. Herhangi bir vekilin, her hatibe cevap vermesi için, kürsüye çıkmasına müsaade buyurulmasın... Vekiller bütün hatipleri dinlerler. Ondan sonra lâzım gelen cevabı verirler. Vekil her hatibe ayrı ayrı cevap verirse hatiplere sıra gelmez.

Reis - Efendim! Vekiller istedikleri zaman söz almak salahiyetini haizdirler.

Ahmed Mahir Efendi (Kastamonu) - Efendim! İkinci maddede; "İmar Vekâleti inde'l-hace mülkî, askerî vesait ve teşkilat-ı umumiye-i devletten azami surette istifadeye salahiyettardır." deniyor. Üçüncü madde de "Mübadele ve iskân hususâtına müteallik İmar Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihan ifaya bilumum memurin-i devlet mecburdur." deniliyor. Malum-ı âliniz ümera ve zabitan-ı askeriye örfte memurin-i devlet ıtlak olunmaz. Hâlbuki Mübadele Vekâleti, zamanına göre cihet-i askeriye istifade etmek zarureti hisseder. O halde asker, verilecek emri hiçbir vakit infaz etmez. Zira bu üçüncü maddede askerin böyle bir mecburiyeti olduğu dermeyan olunmuyor.

Vasıf Bey (Saruhan) - Var, var!

Mazhar Bey (Aydın) - Zatââliniz Hükûmet tarafından teklif edilmiş olan şekli okuyorsunuz. Hâlbuki Encümenin şekli başkadır.

Reis - Efendim! Gerek Şefik Beyefendi'nin mütalaatından ve gerekse Ahmed Mahir Efendi'nin tekliflerinden anlıyorum ki; bazı rûfeka, Hükûmetin teklifini mütalaatlarına zemin ittihaz ediyorlar. Hâlbuki Encümenden tadilen gelmiş olan şekli nazar-ı dikkate almış olsalar ve ona göre mütalâalarını dermeyan etseler daha muvafık olur. Eğer sekizinci sayfaya bakacak olursanız orada İmar Encümeni tarafından tadilen gelmiş şekli vardır.

Besim Bey (Mersin) - Efendim! Bendenizin söyleyeceklerimi arkadaşlarım kısmen söyledikleri için tekrar etmeyeceğim. Yalnız bir fıkrayı işaret edeceğim. Maddenin ikinci fıkrasında deniyor ki: Mübadele, İmar ve İskân hususâtına müteallik İmar Vekâleti tarafından vaki olacak tebligatı her işe tercihan ifaya bilumum mülkî ve askerî memurin-i devlet mecburdur. Evet, malum-ı âlinizdir ki, bu çok mühimdir. Mühim olduğu için tabii ehemmiyeti dairesinde bütün memurîn her işe tercihan bu işi yapmak ve vezaif-i mecburelerinden addetmek elzemdir. Buna hiç diyecek yok. Yalnız İmar Vekâletinden gelecek mühim tebligatı tebellüğ ile yahut bunu beklemekle vakit geçiriyorlar. Onların birçok işleri vardır. Ve bu kanunun verdiği mecburiyet dolayısıyla onlar o işleri bırakacaklardır. O işleri bırakmalarından dolayı tahaddüs edecek vaziyet ki, tabii mesuliyetlerini icap eder. Bundan dolayı onların mesul olmamaları icap eder. Yani bu tebligatı ifa ettiklerinden dolayı diğer vazife-i asliyelerinden mesul olmamaları lâzım gelir. Buna dair kanunda bir sarahat yoktur. Onun için bir fıkra teklif ediyorum: İkinci maddenin "Taht-ı muhakemeye alınır." fıkrasından sonra (ve mütecasirleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza tatbik olunur) fıkrasının tayyıyla yerine (Ve bi'l-muhakeme fiil ve hareketine göre tecziye olunur.) şeklinde olursa daha muvafık olur.

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! Ali Süruri Efendi maddeyi tasvip buyurdular. Fakat evvelce de arz ettiğim veçhile maddenin bu şekline nazaran cürümde hiffet ve şiddet olursa her ikisi hakkında da hâkim sıyanen ceza vermeye mecburdur. Meselâ: Memurlardan birisi üç muhaciri yirmi dört saat zarfında yerleştirmemiş fakat diğer memur beş bin muhaciri haftalarca yerleştirmemiş, kendilerine muktezi erzakı ihmal etmiş, ifa etmemiş olursa her iki memur hakkında tatbik edilecek ceza bittabi aynı olamaz. Hâlbuki maddenin son fıkrası mucibince üç muhaciri yirmi dört saat bekleten memura vereceğimiz ceza ile haftalarca beş bin kişiyi iskân etmemiş olanlara da yine aynı ceza verilecek. Binaenaleyh bu hiçbir vakit muvafık değildir. Takririmde de bu ciheti arz ettiğim veçhile bunun tadilini rica ederim. Hükâmı muhtar bırakmak lâzımdır.

Reis - Efendim! Kifayet-i müzakereye dair bir takrir vardır. Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Efendim! Takrirleri okuyoruz:

Riyaset-i Celileye

İkinci madde fıkra-i ulâsının “inde’l-hace” kelimesinden sonra “Vekil-i aidi vesatatiyle” demek icap eder. İkinci fıkrada da “her işe tercihan” tabiri yerine “derhal” tabiri vazolunmalıdır. Bu suretle tadilini teklif ederim.

3 Teşrinisani 1339

Dersim Mebusu

Feridun Fikri

Riyaset-i Celileye

2’nci maddenin (Taht-ı muhakemeye alınır.) fıkrasından sonra (Mütecassirleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza tatbik olunur.) fıkrasının tayyıyla yerine (ve bi’l-muhakeme fiil ve hareketine göre tecziye olunur.) fıkrasının ilave ve ikamesini teklif ederim.

3 Teşrinisani 1339

Bayezid Mebusu

Şefik

[Mabadi gelecek nüshada]

Bir Tavzih:

60 numara nüshamızda Dâhiliye Vekâletinin tebligat-ı umumiyesi meyanındaki 29 Kânunusani 1340 tarihli ve 121 numaralı tahriratın: “Yunan bandırasını hâmil vapurların kabotaj yapmamak şartıyla limanlarımıza gelmelerine müsaade itası muvafık görüldüğü” suretindeki “kabotaj yapmamak” ibaresi sehvi-i tertip olarak yapmak suretinde yazılmış olmakla tashih olunur.

İlanlar

Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

Eczacı mektebinden üç yüz otuz beş senesinde istihsal etmiş olduğu Eczacılık Diplomasını Karacabey kazasının Yunanlılar tarafından esna-yı ricatte eczanesi ile birlikte yandığına dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden Nuri Efendi’ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadiyla Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye rabtı ile isminin inbası ilan olunur.

Tıp Fakültesinden üç yüz yirmi senesinde istihsal ettiği Eczacı Şehadetnamesinin Yunanlıların ricati esnasında ikamet ettiği hanesi ve eczanesindeki eşyalarla birlikte ihrak ettiğine dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden Eczacı Ömer Lütfi bin Yahya Efendi’ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin

yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye rabtı ile isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Ankara Küçük Sıhhiye Memurları Mektebinden istihsal ettiği şehadetnameyi Çorum Ahz-ı Asker Şubesi evrakı meyanında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden Süleyman oğlu Hazım Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye rabtı ile isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 13

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
127	Alay 61 Tabur 1 Bölük 3 efradından Halil oğlu Musa Eskişehir 1316	Mafsal-ı ketfi-i adudi-i eyserde iltisak-ı tam	3
128	Amasya'nın Gani Mahallesinden Mehmed oğlu Mustafa 1302	Mafsal-ı misamü'l-yed-i eyemende iltisak	3
129	Alay 25 Tabur 1 Bölük 1 efradından Ahmed oğlu Arap 1315	Sol taraf-ı ulvi madum hükmünde	3
130	Kafkas Fırka 3 Hücum Taburu efradından Uruç Nazif oğlu Niyazi 1308	Zıya-ı ayn-ı eyem	3
131	Fırka 41 Alay 19 Tabur 1 Bölük 1 efradından Raşid oğlu Mustafa 1315	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
132	Fırka 15 Alay 45 Tabur 1 Bölük 1 efradından (...) Tirebolu 1315	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
133	Fırka 57 Alay 39 Tabur 3 Bölük 11 efradından (...) Kayseri 1303	Sol taraf-ı süfli harekâtı müteassir	
134	Gaziantep Akyol Mahallesinden Hacı Mustafa oğlu Hüseyin 1296	Dumur-ı ayn-ı eyser sağ gözü rüyetinin nısfını gaib	3
135	Fırka 57 Alay 39 Tabur 3 efradından Mustafa oğlu Abdurrahman Aksaray 1307	Yed-i eyser madum hükmünde	3
136	Fırka 11 Alay 18 Tabur 3 Bölük 11 efradından Ali oğlu Mehmed 1316	Sol elin esabii incimad neticesi sükût ve sağ elin dahi hınsır ve binsarları sükût	3
137	Çubuk-Meki Karyesinden Bâlâ oğullarından Bayram oğlu Ömer 1298	Yed-i eyser madum hükmünde	3
138	Fırka 23 Alay 69 Tabur 1 Bölük 1 Hüseyin oğlu Mehmed Antalya 1310	Taraf-ı süfli-i eyser harekâtında suubet	3
139	Fırka 3 Hücum Taburu Bölük 2 efradından Halil oğlu Mehmed İzmit 1310	Taraf-ı ulvi-i eyem madum hükmünde	3
140	Gaziantep Kızılhisar Ahz-ı Asker Şubesinden Mehmed oğlu Ataş 1305	Taraf-ı ulvi-i eyem madum hükmünde	3

141	Gaziantep Kızılhisar Şubesiinden Şükür Karyesinden tekaüt Mustafa oğlu Şehyili 1300	Taraf-ı ulvi-i eyemen-i said, yedin harekâtı müteassir	3
142	Elcezire Cephesi Mardin Ester Süvar Müfrezesinden Hindistan Baban oğlu Mehmed	İncimad neticesi sağ kademi ile sülamları mefkut, kadem-i eyser keza	3
143	Fırka 1 Alay 5 Tabur 2 Bölük 7 efradından Bartın Hisar Karyesinden Hasan oğlu Hüseyin 1315	Dumur-ı asab-i basari-i ayn-ı eyemen	3
144	Fırka 57 Alay 37 Tabur 2 Bölük 7 Kadınhanı Hüseyin Karyesinden Hüseyinoğlu Said 1315	Mafsal-i ketfi-i adudi-i eyemende iltisak-ı tam	3
145	Alay 15 Tabur 3 Bölük 11 Gök oğullarından İsmail oğlu Hüseyin Bartın 1301	Cerha-i nariye icani-i asase ve cerha-i asab-ı vereki	3
146	Fıkra 9 Alay 26 Tabur 1 Bölük 1 neferi Eğridir Kasımlar Karyesinden Bekir oğlu Mehmed 1305	Asab-i zendi-i eyserde felç-i tam ve yed-i asabii bu sebeple mütekallis olmakla	3
147	Fırka 3 Alay 11 Tabur 2 Bölük 4 neferi Osman oğlu Hüseyin Tavas 1316	Ümmü'd-dem-i şiryani-i fahzi-i eyseri rabt ve o taraf-ı süflide dumur	3
148	Gaziantep Kanalcı Karyesinden Said oğlu Hanefi 1313	Betr-i adud-ı eyemen	3
149	Fırka 3 Alay 8 Tabur 3 Bölük 10 Durak oğullarından Niyazi oğlu Hakkı Oltu 1311	Mafsal-ı mirfak-ı eyserde iltisak	3
150	Çıldır Alayı efradından Aziz oğullarından Hüseyin oğlu Asker 1315	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
151	Alay 41 Tabur 3 Kâzım Bey Müfrezesinden Gavk oğlu Şevket Sapanca 1308	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
152	Fırka 1 Alay 5 Tabur 3 Bölük 9 neferi Mustafa oğlu Cafer Ankara 1314	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
153	Fırka 11 Alay 127 Tabur 3 Bölük 11 neferi Abdurrahman oğlu Mehmed, Araç 1315	Sol mafsal-ı misamü'l-yed harekâtta tasir	3
154	Fırka 61 Alay 190 Bölük 9 Ali oğlu Hüseyin Çavuş Yenişehir 1311	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
155	Ada Taburu Bölük 2 Seyid Ahmed oğlu İbrahim Adapazarı 1306	Sol taraf-ı süfli madum hükmünde	3
156	Fırka 1 Alay 5 Tabur 2 Bölük 6 neferi Kadir oğlu Mehmed Daday 1312	Yed-i eyemen madum hükmünde	3
157	Mehmed oğlu İbrahim Beypazarı 1316	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
158	Vardar Müfrezesinden Muharrem oğlu Ali Rıza İzmir 1315	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
159	Topçu Endeht Alayı Bölük 1 Ali oğlu Mehmed Onbaşı, Araç 1307	Taraf-ı süfli-i eyemen harekâtı müteassir	3
160	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 Bölük 7 neferi Hüseyin oğlu Seyid Kadınhanı 1315	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
161	Fırka 24 Alay 32 Tabur 3 Bölük 11 neferi Emin oğlu Mahmud Bartın 1315	İltisak-ı mafsal-ı ketfi-i adudi-i eyser	3
162	Fırka 11 Alay 11 Tabur 2 Cebel neferi Osman oğlu Burhaneddin Geyve 1312	Taraf-ı süfli-i eyemen madum	3

163	Fırka 1 Alay 4 Tabur 1 Bölük 1 Mustafa oğlu Hüseyin Onbaşı Ankara 1317	Taraf-ı ulvi-i eyemen-i mafsâl-ı ketfî-i adudide iltisak	3
164	Fırka 5 Kafkas Alay 9 Tabur 3 neferi Ahmed oğlu Hasan Tokat 1315	Yed-i eyser madum hükmünde	3
165	Fırka 6 Alay 2 Tabur 3 Bölük 10 neferi Hüseyin oğlu Veli Kuşada 1309	Sağ gözü mecruhiyetinden naşi istisal edilmiş	3
166	Fırka 4 Hücüm Taburu Bölük 1 Mehmed oğlu Ahmed Onbaşı Kangal 1312	Yed-i eyser madum hükmünde	3
167	Fırka 21 Alay 3 Tabur 3 Bölük 2 neferi Ali oğlu Osman Sivrihisar 1307	Taraf-ı ulvi-i eyemen harekâtı müteassir	3
168	İzmit Şubesinde Orhangazi Camiikebir Mahallesinden İsmail oğlu Mehmed 1312	İltisak-ı tamm-ı mafsâl-ı rükbe-i eyemen	3
169	Alay 68 Tabur 1 Bölük 3 neferi Burdur Şubesinde Bıçak Osman oğullarından [Abdurrahman 1314]	Taraf-ı süfli-i eyemen madum hükmünde	3

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
170	İzmit Jandarma Alayı Geyve Bölüğü Süvari neferi Halim oğlu İbrahim Taraklı 1315	Sol taraf-ı sak ve kademinin dumur-ı gayr-i tammı	3
171	Fırka 3 Alay 80 Tabur 2 Bölük 6 neferi Koyulhisar Kale-yi Bâlâdan Mehmed oğlu Mustafa	İltihak-ı mafsâl-ı harkafî-i fahzi bast halinde	3
172	Garp Cephesi Tahkimat Taburu Bölük 2'den Ahmed oğlu Ali Tosya 1315	İncimad neticesi her iki kademinin parmakları sükût etmiş	3
173	Alay 29 Tabur 2 Bölük 5 neferi Yusufeli Okur Karyesinden Hasan Çavuş oğullarından Mahmud oğlu Hüseyin 1311	İncimad neticesi yed-i eyemen madum	3
174	Fırka 57 Alay 39 Tabur 2 Bölük 5 neferi Osman oğlu Emin Karaman 1309	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	[3]
175	Fırka 7 Alay 2 Tabur 2 Bölük 6 neferi Bekir oğlu Ali Söğüt-İnönü 1307	Taraf-ı süfli-i eyser harekâtı müteassir	3
176	Tebdil-hava efradından Beypazarı Kabalar Karyesinden İbrahim oğlu Mehmed 1307	Sol taraf-ı ulvi madum hükmünde	3
177	Palu Kazası Çarşıbaşı Mahallesinden Ahmed Ağa oğlu Mehmed Zâti 1316	Mafsâl-i ketfî-i adudi-i eyserde nim iltisak	3
178	Mersin Çavuşlu Karyesinden Mehmed oğlu Musa 1300	Taraf-ı ulvi-i eyemen madum hükmünde	3
179	Fırka 5 Kafkas Alay 10 Tabur 3 Bölük 1 Osman oğlu Hasan Niğde	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
180	Konya Jandarma Alayı Bozkır Piyade Bölüğü Efradından İbrahim oğlu Mustafa Garbi Karaağaç 1309	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3

181	Fırka 1 Alay 5 Tabur 2 Bölük 5 neferi Âşık Garip oğullarından Ali oğlu Mehmed Kütahya 1314	İltisak-ı tam-ı mafsâl-ı rükbe-i eyem	3
182	Elâziz-Baki Dereden Kar oğullarından Hasan oğlu Bekir 1305	İncimad neticesi asabiü'l-kadem sükût etmiş	3
183	Piyade Çavuş Kılı oğullarından Emin oğlu Mehmed 1293	İncimad neticesi sağ kademın baş ve sair asabii sükût	3
184	Mustafa oğlu İsmail Konya 1297	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
185	Elcezire Cephesi Urfa Fırka 5 Alay 24 Tabur 2 Bölük 6 Efradından Hasan oğlu Abdurrahman 1312	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
186	Erzurum Jandarma Alayının Hasankale Jandarma Bölüğü Efradından Şevki oğlu Hayri 1315	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
187	Fırka 11 İstihkâm Bölüğünden Murad oğlu Ferhad Eskişehir 1314	Taraf-ı ulvi-i eyem madum hükmünde	3
188	Fırka 61 Alay 190 Tabur 2 Bölük 1 Efradından Topal oğullarından İsmail oğlu Mustafa Onbaşı 1310	Sağ taraf-ı ulvi madum hükmünde	3
189	Tarsus'un İbrişim Karyesinden Kır Ali oğullarından Ali oğlu Ali 1315	Taraf-ı ulvi-i eyem madum hükmünde	3
190	Fırka 17 Alay 61 Tabur 1 Bölük 1 neferi Ali oğlu Abdullah Zonguldak 1313	Bir taraf-ı ulvi madum hükmünde	3
191	Geyve Ahz-ı Asker Şubesinden Odabaşı oğullarından Emin oğlu Osman Geyve 1310	Yed-i eyem madum hükmünde	3
192	Fırka 8 Hücüm Taburu Bölük 2 Efradından Mehmed oğlu Salih Isparta 1309	Sağ taraf-ı süfli harekâtı müteassir	3
193	Fırka 23 Alay 68 Tabur 1 Bölük 2 Neferi Molla Ömer oğlu Müslim Urfa 1309	Sol taraf-ı süfli harekâtı müteassir	3
194	Fırka 3 Kafkas Alay 11 Tabur 1 Neferi Mustafa oğlu Musa Karasu Bilamucuk Karyesinden 1316	Mafsâl-ı rükbe-i eyser mecruhiyeti neticesi harekâtı müteassir	3
195	Fırka 61 Alay 190 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Mustafa oğlu İbrahim Seydişehir 1315	Betr-i fahz-ı eyem	3
196	Kuva-yı Milliye Efradından Abdullah oğullarından Ahmed oğlu Mustafa Mersin- Tarsus 1315	Taraf-ı süfli-i eyserde harekât hemen hemen madum	3
197	Fırka 4 Alay 42 Tabur 2 Bölük 2 Neferi Meleme Bıçak oğullarından Mustafa oğlu Salih 1311	Yed-i eyem madum hükmünde	3
198	Fırka 6 Alay 3 Tabur 2 Bölük 6 Neferi Bekir oğlu Ali Söğüd-İnegöl 1307	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
199	Fırka 12 Alay 34 Tabur 1 Bölük 2 Neferi İsmail oğlu Eşref, Bitlis-Çapakçur 1312	Taraf-ı süfli-i eyem harekâtı müteassir	3
200	Alay 55 Tabur 1 Bölük 3 Efradından Harput'un Sare Hatun Mahallesinden Şeyh oğlu Abdülkerim 1307	Felc-i nısf-ı tulani-i eyser	[3]

201	Fırka 15 Alay 43 Tabur 2 Bölük 5 Osmancık'ın Evsac Karyesinden Himmet oğullarından İbrahim oğlu Sabri 1305	Mafsal-ı harkafi-i fahzi-i eyserde iltisak-ı tam	3
202	Fırka 11 [Alay 127 Tabur 1 Bölük 2 Neferi Hısn-ı Mansur Parangoz Karyesinden] Halil oğlu Mahmud 1314	Taraf-ı mufek hareketten muattal kalması sebebiyle misamü'l-yedde iltisak-ı tam	3
203	Fırka 7 Alay [41] Tabur 2 Bölük 3 Neferi Kastamonu Akkaya Hacı Musa Muhasebecisi Tütüncü oğullarından Emin oğlu Mehmed 1304	Sağ elin mafsal-ı misamü'l-yeddi üzerinde zıya-ı azm neticesi iltisak-ı tam	3

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
204	Köprüler Amelyat Efradından Kastamonu Devrekâni Kadirbey Karyesinden Ahmed oğlu Kâmil 1303	Fahz-ı eyser vasatından duçar-ı kesr ve taraf-ı mezkûr âdem-i hareketinden mafsal-ı rükbe-i eyserinde iltisak-ı tam	3
205	Fırka 8 İstihkâm Bölüğünden Gerede Haynevîr Karyesinden Cerid oğullarından Hasan oğlu Mehmed 1316	Tel kesmekle meşgul iken şarapnel parçası hacib-i eyserin vasatından girmekle sol göz rüyetten mahrum	3
206	Bafra'nın Camiikebir Mahallesinden Hoca oğullarından Hakkı oğlu Edhem 1310	Mafsal-ı misamü'l-yed-i eyserde iltisak-ı tam	3
207	Çorum Emir Ahmed Mahallesinden Keçeli oğullarından Abbas oğlu Rıza 1313	İsabet eden mermi neticesi sol göz rüyetten mahrum	3
208	Söğüd'ün Koyunlu Karyesinden Antika oğullarından Mehmed oğlu Halil İbrahim 1307	Nihayet-i ulviye-i adud resü'l-adud tamamıyla mefkut ve adale-i daliyede büyük zıya-i adeli	3
209	Gaziantep'in Harbet Firar Karyesinden Mehmed oğullarından Şeyh Mehmed oğlu Halil 1314	Cerha-i nariye neticesi mafsal-ı misamü'l-yed felce duçar olmuş ve said-i eyemende bir buçuk santimetre dumur	3
210	İnebolu Kiramdar Karyesinden Çırgın oğullarından İsmail oğlu Mehmed 1314	Mafsal-ı mirfak-ı eyemende iltisak-ı tam	3
211	Fırka 61 Alay 190 Bölük 7 Neferi Eskişehir Şelice Karyesinden Mustafa oğullarından Beytullah oğlu Ramazan 1315	Sol saidin kısm-ı muvassıt ve haşyesinde kesr-i muhtelit neticesi indimal etmiş ise de akab-ı küberinin kati dolayısıyla altı santimetre dumur mevcut	3
212	Fırka 5 Alay 6 Tabur 2 Bölük 3 Neferi Erbaa'nın Seravi Karyesinden Kara Salih oğullarından Ali oğlu Ziya	Mermi, zaviye-i kadamiye-i ibdiye-i yüsradan girip ketf-i eyserin kısm-ı mutavassıtından çıkarak eviye-i kebiresinden mahrum ve hafirede nim felç	3
213	Kafkas Fırka 3 Alay 8 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Ereğli Gülünç Karyesinden Kemal oğullarından Ahmed oğlu İbrahim 1316	Sol elin sebbabe mutavassıt binsar parmaklarının birinci sülâmlerine isabet eden mermi neticesi hınsır ve ibham parmaklarından maadası bulunmadığı	3

	Ankara Etlik Bağlarında Sürüm Darü'l-istihzarı Efradından Sivrihisar Yenice Mahallesinden Türkmen oğullarından Mehmed oğlu Mustafa 1306	Top mermisinin infilakı neticesi sol gözünü zayı	3
215	Fırka 8 Alay 189 Tabur 3 Bölük 10 Boyabad Camiikebir Mahallesinden İsmail oğlu Hüseyin Onbaşı 1313	Sol sakın müselles şeklindeki kesri neticesi taraf-ı mezkûrda üç santimetre takassur ve mafsâl-ı unku'l-kademde nim iltisak ve taraf-ı mezkûr madum derecesinde	3
216	Siverek Camiikebir Mahallesinden Karagülle oğullarından Ahmed oğlu Yusuf 1302	Cerha-i nariye neticesi said-i eyser vasatında zıya-i azm neticesi yed-i mezkûr meflûc ve muattal	3
217	Fırka 61 Alay 190 Neferi İbrahim oğlu Mehmed, Zonguldak 1301	Yed-i eyser harekâtı kısmen mefkut	3
218	Fırka 15 Alay 56 Tabur 3 Bölük 10 Neferi İbrahim oğlu Bayram, Bafra 1315	Zıya-i ayn-ı eyemen	3
219	Fırka 11 Alay 126 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Osman oğlu Osman, Simav 1309	Yed-i eyemen kısmen madum hükmündedir	3
220	Gaziantep'ten Ali Osman oğlu Mustafa 1313	Taraf-ı ulvi-i eyemen kısmen madum hükmünde	3
221	Fırka 8 Alay 189 Tabur 2 Bölük 5 Neferi Ali Osman oğlu İsmail, Taşköprü	Yed-i eyemen harekâtı müteassir	3
222	Fırka 14 Alay 26 Tabur 2 Bölük 6 Yusuf oğlu Rasim, Malatya 1311	Sol gözü rüyetten mahrum	3
223	Fırka 15 Alay 45 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Halil oğlu Fethi, Samsun 1315	Sol gözü rüyetten mahrum	3
224	Fırka 9 Alay 25 Tabur 1 Bölük 3 Neferi Hasan oğlu Mehmed Vezirköprü 1315	Sol taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
225	Fırka 57 Alay 176 Tabur 2 Karargâh Neferi Bedirhan oğlu Mahmud, Isparta 1335	Zıya-i azm-i cimcime	3
226	Çorum Nakliye Taburu Efradından İsmail oğlu Mustafa, Reşadiye 1308	Taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
227	Fırka 5 Kafkas Alay Tabur 93 Bölük 1 Neferi Mehmed oğlu İbrahim, Bor 1307	Taraf-ı süffi-i eyemenin harekâtı mahdud	3
228	Zağferanbolu Jandarma Bölüğü Piyade Neferi Hasan oğlu İbrahim, Ayancık 1314	Mafsâl-ı rükbe-i eyserde iltisak-ı tam, taraf-ı süfla onda sekiz vazifesini kaybetmiştir	3
229	Hısn-ı Mansurun Eski Saray Mahallesinden Hasan oğlu İzzet 1309	Taraf-ı süfli-i eyser kısmen madum	3
230	Fırka 23 Alay 69 Tabur 1 Bölük 3 Neferi Veli oğlu Ali, Malaz 1308	Betr-i fahz-ı eyemen	3
231	Gerede'nin Ahmedce Karyesinden Ali oğlu Emin 1310	Bir taraf-ı süfli harekâtı müteassir	3
232	Alay 66 Bölük 3'ten Mehmed oğlu Hüseyin, Büyük Liman 1307	Taraf-ı süfli-i eyemenin harekâtı suubetli	3
233	Genç Hacı oğlu Mehmed 1291	Taraf-ı ulvi-i eyser kısmen madum hükmünde	3
234	Fırka 4 Musika Bölüğü Üçüncü Ustası Tahir oğlu Mehmed 1309	Sol kademini usretle hareketi	3

235	Ankara-Yabanabad'dan Mehmed oğlu Hasan Hüseyin 1312	Sol gözü cerihadar olarak dumur	3
236	Fırka 1 Hücum Taburu Bölük 3 Neferi Mehmed oğlu Receb Sinop 1302	Sağ taraf harekâtı kısmen madum	3
237	Ömer oğlu Hurşit, İskilib 1307	İltisak-ı tam-ı mafsâl-ı misamü'l-yed-i eyser	3
238	Fırka 7 Hücum Taburu Bölük 2'den Mustafa oğlu Şaban, Cide	Taraf-ı süfli-i eyser kısmen madum	3
239	Fırka 24 Hücum Taburu Efradından Aziz oğlu Musa, Keskin 1315	Mucruhiyet-i fekk-i esfel	3

Mabadı var

5 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 16

27 Şubat 1340 Tarihli Encümen-i Müdîranı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat

Mikdar-ı Maaşı	[Unvan/İsim]	[Durumu]
450	Burhaniye Ziraat Bankası Sandık Memuru Emrullah Hilmi Efendi	Tekaüt
738	İstanbul Düyun-ı Umumiye Muhasebe Şubesi Mübeyyizi Mehmed Cemal Efendi	Tekaüt
517	İstanbul Telgraf Merkezi Muhabere Memur-ı sabıkı Hüseyin Hüsnü Efendi	Tekaüt
200	Karacadağ Nahiyesi Müdür-i sabıkı Zülfikar Efendi	Tekaüt
584	Erzurum Ziraat Bankası Şubesi Müdürü İbrahim Behcet Efendi	Tekaüt
310	Sille Nahiyesi Posta ve Telgraf Müdürü Şevki Efendi	Tekaüt
770	Bandırma Posta ve Telgraf Merkezi Müdürü Ali İrfan Efendi	Tekaüt
377	Fener Maliye Tahsil Şubesi Tarik ve Tedrisat Kâtibi Mustafa Şükrü Efendi	Tekaüt
288	Bahçe Kazası Tahrirat Kâtib-i sabıkı Mehmed Zekeriya Efendi	Tekaüt
854	Hazine-i Hassa Deposu Ayniyat Kâtibi Hasan Efendi	Tekaüt
500	Ertuğrul İkinci Sınıf Polis Komiseri Halid Efendi	Tekaüt
169	Bandırma Rüsumat Muhafaza Memuru Beşir Ağa	Tekaüt
240	Sülles Nahiyesi Müdürü Müteveffa Mehmed Hayri Efendi Ailesi	Aile
91	İstanbul Postanesi Bursa Hattı Seyyar Memuru Hasan Hıfzı Efendi Ailesi	Aile
177	Düyun-ı Umumiye İdaresi Balıkhane Sandık Emmini Muavini Mehmed Rakim Efendi Ailesi	Aile
881	Düyun-ı Umumiye İdaresi Damga Müdürü kâtiplerinden Mehmed Salih Efendi Ailesi	Aile
583	Üsküdar Erkek Lisesi Fransızca Muallimi Ahmed Saib Efendi Ailesi	Aile
144	Kilis Kazasının Garbe Nahiyesi Müdür-i sabıkı Abidin Efendi Ailesi	Aile

151	Mülga Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi Memurin Muamelat Şubesi Ketebesinden Osman Cemal Efendi Ailesi	Aile
481	Hariciye Vekâleti İstanbul Murahhaslığı Levazım Kâtibi Mazhar Efendi Ailesi	Aile
621	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti Sanayi İdaresi Müdür Muavin-i sabıkı Cemal Efendi Ailesi	Aile
58	Şarköy Kazası Vergi Kâtibi Rıfkı Kâmil Efendi Ailesi	Aile
160	Elmalı Kazası İptidai Muallimi Hacı Naim Efendi Ailesi	Aile
200	Şile Kazası Tapu Memuru Salim Efendi Ailesi	Aile
240	Pazarcık Kazası Kızlar Maarif Mektebi Muallimi Mustafa Efendi Ailesi	Aile
146	İstanbul 3458 Numaralı Polis Memuru Ahmed Sami Efendi Ailesi	Aile
104	Bolu Altıncı Daire Süvari Tahsildarı Müteveffa Hamdi Efendi Ailesi	Aile
240	Arabgir Mal Müdür Refiki Müteveffa Mustafa Rasim Efendi Ailesi	Aile
177	Saray Kazası Telgraf Merkezi Müdürlüğünden Mütekait Abdullah Sırrı Efendi Ailesi	Aile
152	Mülga Evkaf Muhasebe Kalemî Kitabetinden Mütekait Ali Rıza Naib Efendi Ailesi	Aile
477	Sivas Mutasarrıfı Mustafa Remzi Bey Ailesi	Aile
279	Şehremaneti Muhasebe Kalemî Hulefasından Müteveffa Hüsrev Efendi Ailesi	Aile
172	İzmir Düyun-ı Umumiye Başmüdüriyeti Üzüm Aşar Tetkik Memuru Davud Efendi Ailesi	Aile
58	İstanbul Fener Telgraf Müvezzii Eyüb Sabri Efendi Ailesi	Aile
120	Sirki Mekteb-i İptidai Muallimliğinden Mütekait Mehmed Efendi Ailesi	Aile
172	Bursa Musevi Mektebi Lisan ve Mekteb-i Sultani Farisi Muallimi Musa Kâzım Efendi Ailesi	Aile
120	Ankara Darüleytamı muallimlerinden Receb Nuri Efendi Ailesi	Aile
80	Ayvalık Rüsumat Müdüriyeti Kolcusu Süleyman Ağa Ailesi	Aile
199	Karacabey Çiftlikat İdaresi Ağnam Kâtibi Mehmed Rıfat Efendi Ailesi	Aile
40	İstanbul Yedinci Daire Sermühendisi Müteveffa İhsan Bey Ailesi	Aile
197	Mülga Dâhiliye Nezareti Mektubi Kalemî Müdür Muavini Hakkı Bey Ailesi	Aile
40	Köyceğiz Evkaf Memuru Edhem Efendi Ailesi	Aile
40	Dersaadet Polis memurlarından Tahsin Efendi Ailesi	Aile
81	Sivrihisar Kazası Tapu Kâtibi Hacı Bekir Efendi Ailesi	Aile
40	Afşar Nahiyesi Kâtibi Müteveffa Abdullah Efendi Ailesi	Aile
40	Silifke Telgraf Çavuşu Süleyman Ağa Ailesi	Aile
182	İstanbul Bayezid Mecizi dersiamlarından İsmail Necati Efendi Ailesi	Aile
546	Kuşadası Kaymakamı Tahir Bey Ailesi	Aile
49	Dersaadet Emlak Muhammini Eşref Efendi Ailesi	Aile
116	İzmir Rüsumat Muhafaza Müfettişi Mehmed Celaleddin Efendi Ailesi	Aile
54	Alasonya Telgraf Müdürü Cemal Efendi Ailesi	Münakaleten zam
94	Üsküdar Polis Merkez Memuru Ali Rıza Efendi Ailesi	Münakaleten zam

17	Aliağa Çiftliği Rüşumat Muhafaza Memuru Hasan Arslan Efendi Ailesi	Münakaleten zam
146	Ab Kazası Kaymakamı Mehmed Emin Efendi Ailesi	Münakaleten zam
78	Mülkiye Baytar Mektebi Muhasebecisi Said Efendi Ailesi	Münakaleten zam
223	Van Defterdarı Esad Efendi Ailesi	Münakaleten zam
56	Anteb Muhasebecisi Mehmed Hamid Efendi Ailesi	Münakaleten zam
10	Rüşumat Veznedarı Süleyman Subhi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
27	Ayaş Ziraat Bankası Muhasebe Kâtibi Şevket Efendi Ailesi	Münakaleten zam
17	Erzurum Vilâyeti Bidayet Mahkemesi mübaşirlerinden Ahmed Efendi Ailesi	Münakaleten zam
47	Konya Vilâyeti Vergi Kalemi Muamelat Kâtibi Ali Efendi Ailesi	Münakaleten zam
22	Trabzon Telgraf Müvezzii Hüseyin Şevki Efendi Ailesi	Münakaleten zam
29	Debre Tahsil Memuru Mustafa Nuri Efendi Ailesi	Münakaleten zam
38	İstanbul Evkaf-ı İslamiye Matbaası Ketebesinden İsmail Niyazi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
10	Temre Kazası Cıbayet Memuru İbrahim Fevzi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
12	Aydın Posta ve Telgraf Başmüdüriyeti Makinisti Abdi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
45	Musa Telgraf Müdürü Mustafa Muzaffer Efendi Ailesi	Münakaleten zam
500	Pınarhisar Kazasına mülhak Osmancık Karyesi Muallimi Şerif Efendi Ailesi	İkramiye
900	Filyos Düyun-ı Umumiye Kantarcısı Süleyman Sadık Efendi Ailesi	İkramiye
560	Urfa Düyun-ı Umumiye İdaresi Süvari Tahsildarı Mehmed Ali Efendi Ailesi	İkramiye
3000	Tokat Polis Komiser Muavini Talat Efendi Ailesi	İkramiye
2000	Kütahya Polis Memuru Hasan Tahsin Ailesi	İkramiye
1333	Mülga Posta ve Telgraf Heyet-i Teftişye Müdürü İsmail Hakkı Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Maliye Nezareti Varidat Ketebesinden Celal Efendi	Mazuliyet
1166	Mülga Heyet-i Fenniye Reisi İrfan Efendi	Mazuliyet
156	Dersaadet Galata Paket Gümrüğü Muayene Memuru Hasan Tahsin Efendi	Mazuliyet
233	Gülbahçe Nahiyesi Müdür-i sabıkı Hasan Remzi Efendi	Mazuliyet
280	Edirne Düyun-ı Umumiye Tahsildar-ı sabıkı Ahmed Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Maliye Nezareti Düyun-ı Umumiye Kalemi Ketebesinden Salim Efendi	Mazuliyet
266	Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi Evrak Kalemi Müvezzii Hasan Basri Efendi	Mazuliyet
333	Hüdavendigâr Muhacirîn Müdüriyeti Ziraat Memur-ı sabıkı Alaaddin Efendi	Mazuliyet

200	Mülga Maliye Nezareti Tasfiye-i Hesabat Ketebesinden Ahmed Kemaleddin Efendi	Mazuliyet
266	Mülga Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Ketebesinden Nazif Efendi	Mazuliyet
233	Çorum Polis Memuru Hüseyin Efendi	Mazuliyet
150	Direk Zabıt Kâtib-i sabıkı Mustafa Mazhar Efendi	Mazuliyet
100	Erzurum Matbaa-i Vilâyet Litografya Muharriri Akif Efendi	Mazuliyet
833	Üsküdar Lıvası Baytar Müfettişi Mustafa Cemaleddin Efendi	Mazuliyet
333	Ahırkapı'da Papaspar Antreposu Mukayyidi Mehmed Raif Efendi	Mazuliyet
250	Mersin ve Tarsus Bidayet Mahkemesi Azasından Ali Hilmi Efendi	Mazuliyet

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
29 Receb 1342	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
6 Mart 1340	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
7 Teşrinievvel 1336	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 63 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu

Numarası: 423

- Madde 1-** Müsakkafat vergisinin belediye hududu dâhilinde tahsil olunan kısmının rubu o belediyeye aittir; işbu vergi hazine tahsildarları marifetiyle tahsil olunur.
- Madde 2-** Temettü vergisinin yüzde yirmi beşini tecavüz etmemek üzere belediyeler işbu vergiye hisse-i munzamma ilâve edebilirler. Vuku bulacak zamaim Hazine tahsildarları marifetiyle tahsil olunur.
- Madde 3-** Bu suretle tahsil olunan belediye hisseleri Devlet varidatına karıştırılmayarak maliye veznesinde emaneten hıfz olunur ve her ay nihayetinde makbuz mukabilinde belediye veznesine teslim olunur. Belediye muhasib-i mesulü ve muhasib-i mesul bulunmayan yerlerde sandık eminleri her ayın ikinci günü maliye veznesine müracaat edip tahsil edilmiş olan belediye hissesini almaya ve mal memurları da mezkûr hisseyi vermeye mecburdur.
- Madde 4-** (3)'üncü madde ahkâmına riayet etmeyenler ve buna muhalif emir verenler derhal işten el çektilirip bir sene müddetle Devlet, vilâyet ve belediye hizmetlerinde istihdam edilmemek üzere hükmen tecziye olunur.
- Madde 5-** Belediye hududu dâhilindeki evlerden hadd-i azami olarak alınacak tanzifat vergisi ber-vech-i âtidir:

Muharrer kıymeti	1	Kuruştan	5000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	2,5	Kuruş
Muharrer kıymeti	5001	Kuruştan	10000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	5	Kuruş
Muharrer kıymeti	10001	Kuruştan	20000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	7,5	Kuruş
Muharrer kıymeti	20001	Kuruştan	30000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	10	Kuruş

Muharrer kıymeti	30001	Kuruştan	40000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	12,5	Kuruş
Muharrer kıymeti	40001	Kuruştan	50000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	15	Kuruş
Muharrer kıymeti	50001	Kuruştan	100000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	17,5	Kuruş
Muharrer kıymeti	100001	Kuruştan	200000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	20	Kuruş
Muharrer kıymeti	200001	Kuruştan	300000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	22,5	Kuruş
Muharrer kıymeti	300001	Kuruştan	500000	Kuruşa kadar olan evlerden ayda	25	Kuruş
Muharrer kıymeti	500000 Kuruştan yukarısı için yirmi beş kuruşa ilaveten beher on bin kuruştaki yirmi para istifa olunur.					

Vergi, evin mutasarrıfından alınır. Boş kaldığı müddetçe evlerden tanzifat vergisi alınmaz.

Madde 6- Dükkân, mağaza, otel, han, kahve, kıraathane, apartman, hamam, salhanelerden ve umuma açık sair mahallerden alınacak tanzifat vergisi beşinci madde mucibince takarrür ettirilecek verginin lâakal rubu miktarı zammedilmek üzere iki misli kadar tezyit olunabilir. Bu vergi sahiplerinden alınır. Boş kaldıkları müddetçe tanzifat vergisi alınmaz.

Madde 7- Tenvir edilmiş mahallerde mevcut meskenlerden beşinci maddeye göre alınacak tanzifat resminin nisfını tecavüz etmemek üzere tenvirat resmi alınır. Akarlarda işbu tenvirat resmi altıncı maddeye göre akarlardan alınacak resim miktarı alınabilir. Bu vergiler akarat-ı resmiye ve vakfiyeye dahi şamildir.

Madde 8- İnşaat ruhsatiye resmi, ebniye ve rıhtımların inşa edileceği arsa ve mahallin metre murabbainın vergide muharrer bulunan kıymetinin yüzde biri nispetinde alınır. Katlar taaddüt ettikçe resim de her kattan o nispette alınır. Zeminden itibaren irtifai iki metreye kadar olan bodrumlar kat addolunmaz. İrtifai iki metre veya ondan ziyade olan tavan arası odaları için asıl resmin nisfi ilâve olunur. İşbu resim her nevi akarat-ı resmiye ve vakfiyeden dahi istifa olunur. Her nevi ilave-i inşaattan bir misil resim alınır. Kafes tamirâtı (esashı tamirat) asıl inşaat resminin rubu ve âdi tamirat sekizde bir nispetinde resme tabidir.

Madde 9- Karagöz, hokkabaz, at cambazı gibi oyun mahalleri; tiyatro, sinema, panorama gibi temaşa yerleri bar, kafeşantan, incesaz, musika, patinaj, balo, konser, dansig gibi eğlence mahalleri, kulüp ve kulüp şeklinde gazino ve bunların idaresinde bulunan otelleri ve pehlivan müsabakası ve alelumum yarışlar ve bunlara müteallik baht ve talih oyunlarına mahsus yerler tesis ve kuşat etmek için belediyeden ruhsat almak mecburidir. Bu gibi mahallerden bir defaya mahsus olmak üzere ruhsat harcı alınır. Gerek tesis ve kuşad-ı ruhsatiye resminin miktarı, gerek mezkûr mahallerin işletildiği müddetçe alınacak belediye resmi, belediye meclisince günlük veya haftalık veya aylık olarak tayin veyahut bu gibi mahaller varidat-ı gayr-i sâfiyesinin yüzde onunu tecavüz etmemek üzere nispet takdir edilerek tahsil olunur. Balo ve dans mahalleriyle bar ve kafeşantanların gece yarısından sonra açık bırakılması beher saat için meclis-i beledice takdir olunacak mütezayit ayrı bir resme tabidir.

Madde 10- Ev, mağaza, dükkân, gazino, han ve hamam gibi bilumum emakin ve akaratla beraber hamal ve kayak ve saire gibi vesait-i nakliyyeye belediyelerce birer numara tahrir ve tevzi olunur. Bunun mukabilinde alınacak resmin tayin-i miktarı belediye meclisine aittir.

Madde 11- Vuku bulacak talep üzerine belediyelerce fennen yapılacak tephirat ve tathirattan belediye meclisince tanzim olunacak tarife dairesinde bir resim alınır.

Madde 12- Meskenlerden maada bilumum binaların önlerine güneş ve yağmurdan muhafaza için çekilen tente ve yapılan siperlerden ve bunların saçaklarından mevkiinin şerefine göre beher metre murabbai için

azami yirmi beş kuruşu tecavüz etmemek üzere senevi bir resim alınır. İşbu tente ve siperler her türlü vesait-i nakliyenin müruruna mâni olmamak üzere belediyenin tayin edeceği şekilde yapılır ve irtifai sokak zemininden üç metreden aşağı olmaz.

İşbu resmin miktarını belediye meclisleri tayin eder.

Madde 13- Her mahallin pazar kurulan günlerinde ve panayırarda ve meydan ve mezat ve iskele mahallerinde satıcılar tarafından işgal olunan yerlerin şerefine göre beher metre murabbai için azami on kuruşu tecavüz etmemek üzere mahalleri mecalis-i belediyesince tanzim

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

olunacak tarife göre yevmiye bir resim istifa olunur. Yaya kaldırımlarını veya sokakları her mahallin ve mevkiin muayyen pazar günlerinden maada günlerde hiç bir vesile ile işgale müsaade olunmaz.

Madde 14- Bilumum dükkânlarla ticari ve sınai müessesâtın kapılarına, sahiplerinin isimlerini ve müessesenin işgalâtını gösterir Türkçe bir levha asmak mecburidir. Bu levhalarda şayet Türkçe'nin gayri lisan ve yazılar ile dahi yazılmak istenilirse yazılacak yazıların gerek hacmi, gerek punctu Türkçe'nin nısfı derecesini tecavüz edemez ve Türkçe'nin altına yazılır. Bu suretle talik edilen levhalardan belediye meclislerince tanzim olunacak tarife göre senevi bir resim alınır. Levhalarda Türkçe'den gayri lisan ve yazı ile olan kısımların beherinden ayrıca ikişer kat resim alınır. El ve duvar ilanlarıyla diğer her nevi ilanâtın belediye meclislerince tanzim olunacak tarife göre resim alınır.

Madde 15- Müvelidü'l-buhar kazanlarla alelumum motorlardan ve imalâthanelerde kullanılan inbiklerden bir defaya mahsus olmak ve on liradan eksik, elli liradan fazla olmamak üzere belediye meclislerince tanzim olunacak tarife göre ruhsatiye resmi alınır. Kavanin-i hususiye ile muafiyat ve müsaadata mazhar olanlar ve ziraatta kullanılanlar müstesnadır.

Madde 16- Belediye hududu dâhilinde millî ve beynelmilel sergiler hasılatından belediye hissesi namıyla bir resim alınır. İşbu resmin tayin-i miktarı mahallî belediye meclislerine aittir.

Madde 17- Bilumum ölçü, tartı ve ölçeklerin belediyeye damgalattırılması mecburidir. Damga vazı mukabilinde bir defaya mahsus olarak ber-vech-i âti resim alınır:

- A) Dirhemliklerin beher parçasından yüz para
- B) Elli okkaya kadar beher kantardan yirmi beş kuruş
- P) Elli okkadan yukarı kantarlardan elli okkadan fazlası için beher elli okka ve küsuru için on kuruş
- T) Terazilerin oturaklarından yirmi beş ve el terazilerinden on kuruş
- S) Alelumum basküllerden ve çekilerden yüz kuruş
- C) Mâyat ölçülerinin beher parçasından bir kuruş
- Ç) Hububat ölçeklerinin beher parçasından beş kuruş
- H) Uzunluk ölçülerinin beher parçasından beş kuruş;

İşbu ölçü ve ölçekler her sene muayene ve bâlâda gösterilen resimlerin nısfı istifa olunur.

Madde 18- Kasaba ve şehir kadastro sunun yeniden tanzimi veya tarla, bağ, bahçe ve bostanların mahallelere tefriki için muktezi haritanın masarîf-i keşfiyesi arsa ve ebniye sahiplerinden tahsil olunur.

Madde 19- Nizamname-i mahsusuna tevfikân tanzim olunacak icar ve isticar mukavelenamelerinden belediyeler namına yüzde iki resim alınır.

Madde 20- Belediye hududu dâhilinde toptan satılan bilumum tartılacak ve ölçülecek eşya belediye baskül, kantar ve kile ve terazisi ile tartılıp ölçülmesi mecburidir. Buna mukabil eşyanın satışındaki kıymetinin yüzde yarımını tecavüz etmemek üzere belediye meclislerince tanzim edilecek tarifeye göre resim alınır.

Madde 21- Deve, manda, beygir, merkep ve ester ile hayvanat-ı bakariyenin geçit ve içtima ve pazar mahallerindeki alım ve satımından satana ait olmak üzere azamî yüzde iki buçuk resim alınır. Bu resmin miktarını belediye meclisi tayin eder. Belediye hududu dâhilinde her nerede olursa olsun pazarlık ve simsarlık suretiyle vuku bulan alım satım muamelâtı da bu resme tâbidir.

Domuzlardan alınacak resim bâlâdaki resmin üç mislidir.

Belediye hududu dâhilindeki pazar yerlerinde ve çarşı ve sair mahallerde satılan koyun ve keçilerin beherinden bir kuruş resim alınır.

Madde 22- Belediye hududu dâhilinde her nerede olursa olsun aleni müzayede ve münakasa ile satılan her nevi eşya ve emval-i menkule ve gayrimenkule esmanından azami yüzde iki buçuk dellâliye resmi alınır. Miktarı belediye meclisince tayin olunacak işbu resim belediyece istifa olunur. Belediyeye malûmat verilmeksizin hususi mahallerde müzayede icrası memnudur. Bilumum devair ve mehakim ve icra dairelerince vuku bulacak müzayedeler dahi işbu resme ve Aşar Müzayedesi Kanun-ı mahsusuna tabidir. Devairce vuku bulan münakasalarından binde iki buçuk alınır ve bu resmi ihalenin vuku bulunduğu mahal belediyesi alır. Bu maddede zikrolunan dellâliye resminden maada hiç bir fert ve makam tarafından dellâliye namıyla başka resim alınamaz. İstanbul balıkthane müzayedeleri, düyun-ı umumiye meselesi halloluncaya kadar, müstesnadır. Perakende suretiyle ve ashabı tarafından satılan eşya-yı hasise dahi işbu resimden müstesnadır.

Dellâllar belediyece tayin olunur.

Madde 23- Belediye hududu dâhilinde mukayyet çift hayvanlı kira binek arabalarından şehri azamî yüz ve tek hayvanlı kira binek arabalarından şehri elli, manda ve öküz nakliye arabalarından şehri yirmi beş ve çift hayvanlı yük arabalarından şehri yetmiş beş ve tek hayvanlı yük arabalarından şehri yirmi beş ve yük ve binek kira hayvanlarından şehri on kuruş ve merkepten şehri yüz para istifa olunur. Arabalardan resim ahzinde arabaların adedine bakılmayıp hayvanların adedi nazar-ı dikkate alınır. Hükûmete ait araba ve hayvanlarla erkân, ümera ve zâbitan ve jandarma efradının, zabıta memurlarının, maliye süvari tahsildarlarının ve küçük sıhhiye memurlarının ve emsali memurunin kanunen beslemek mecburiyetinde bulundukları adette binek hayvanatı işbu resimden mafudur. Motoru on iki beygire kadar olan kira otomobillerinden şehri iki yüz ve 12-20'ye kadar şehri üç yüz ve fazlasından ve alelumum kamyonlardan şehri beş yüz kuruş resim alınır. Zata mahsus otomobil ve çift ve tek hayvanlı binek arabalarıyla binek hayvanları işbu resmin nısfına tabidir.

İşbu resim azami olup her mahalde miktarı belediye meclislerince tayin olunur. Hükûmete ait olanlar müstesnadır. Çiftçilerin doğrudan doğruya umur-ı ziraatta veya dolayısıyla buna mütteferri hususatta kullandıkları araba ve hayvanat ve kamyonlar velev bazen kiracılıkta kullanılsa bile işbu resimden muaftır. Döl almak üzere beslenen aygır ve kısraklar dahi keza bu resimden muaftırlar.

Motosikletlerden şehri elli ve velespitlerden şehri yirmi beş kuruş alınır ve bu resim ashabının arzusuna talikan belediyelerce üç ve altı aylık veya senelik olarak tahsil olunur. Polisin kullanacağı motosiklet ve bisikletler müstesnadır.

Madde 24- Belediye hududu dâhilindeki limanlarda ve göl ve nehirlerde icra-yı seyrüsefer eden istimbot, motorbot ve her nevi kayık, mavna, salapurya ve duba gibi merakib-i bahriye ile hususi sandal ve kayıklardan balık saydına mahsus balıkçı sandal ve kayıkları müstesnadır mecalis-i belediyece tanzim edilecek tarife dairesinde resim alınır. Daire-i belediye dâhilindeki limanlarda daimî veya muvakkat surette hamulesiyle beraber tevakkuf ve denizi veyahut göl ve nehirleri işgal eden veyahut tamirhane veya depo ve sair surette istimal olunan mavna ve sair merakibden meclis-i belediye kararıyla tanzim

olunacak tarife dairesinde resim alınır. Hükûmetin merakib-i bahriyesiyle fırtına ve tamir ve kumanya tedariki sebebiyle limanlara iltica eden merakib müstesnadır. İşbu resim liman idaresince tahsil ve mahallî belediyelerine teslim edilir.

Madde 25- Süs köpeklerinden senevi on ve av köpeklerinden beş lira azami resim alınır. Çoban ve bekçi köpekleri müstesnadır.

Madde 26- Belediyelerce tesis ve inşa ettirilen iskele, sal vesairenden mecalis-i belediyece tanzim edilecek tarife mucibince baş (müruriye) alınır.

Madde 27- Piyango ve ikramiye kazançlarının yüzde onu ashabından belediye hissesi olarak istifa olunur. Bu hisseleri ikramiyeden bi't-tefrik belediyelere teslim, kazançları tediye eden müessesât mecburdurlar. Aksi halde işbu hisseler bir misli ceza ile beraber Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân salifü'z-zıkr müessesâttan tahsil olunur.

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Madde 28- Belediye hududu dâhilinde istihlâk olunacak petrolün beher kilosundan yirmi para, benzin vesairenin kilosundan bir, bakuranın ve mazotun beher kilosundan iki, sanayi ve tababette kullanılan ispirtonun beher kilosundan yirmi kuruşu tecavüz etmemek üzere rüsum-ı istihlâkiye ve belediye depolarında bulunduğu müddetçe petrolün beher sandığından ve diğer mevadd-ı müştailenin beher yirmi beş kilosundan şehri beş kuruşu geçmemek üzere ardiye alınır.

İşbu resmin tayin-i miktarı belediye meclisine aittir. Ziraat bankaları vasıtasıyla ziraat için celp edilecek işbu mevaddan belediye rüsumu alınmaz. Depolarda kaldığı müddetçe ardiye resmi alınır. Göllerde ve nehirlerde işleyen küçük merakib ve vesaitte kullanılan bakûra bu resimden müstesnadır. (İşbu resim duhuliye resminin tatbikine kadar istifa olunur.)

Madde 29- Belediyeler tarafından umumî ve fennî mezbahalar tesis edilinceye kadar zebih olunacak koyun ve keçiden on beş, kuzu ve oğlaktan yedi buçuk, danadan otuz, sığır ve canavardan kırk beş, deve ve mandadan yetmiş beş kuruş resim alınacak ve vilâyetlerle belediyeler tarafından müştereken ve kavaid-i mahsusa dairesinde emaneten veya ihaleten idare ve cibayet edilerek hasılatının nısfı belediyelere ve nısf-ı diğeri vilâyetlere ait olacaktır. Mecalis-i Umumiye bu resmin bir sülüsü derecesinde tenzilât icra edebilir. Fennî mezbahaların teessüsünde yalnız mezbaha ücreti alınıp ayrıca zebhiye resmi alınmayacaktır. Mezbaha ücretlerinin miktarı belediye meclisince takdir olunur.

Madde 30- Hususi kaplarla nakil ve fûruht olunan memba suları belediyelerce teftiş edilerek hangi membalara ait olduklarını mübeyyin kaplar üzerine alâmet-i mahsusa vazolunur. Buna mukabil belediye meclisince tayin olunacak tarife dairesinde resim alınır.

Madde 31- Kasaba ve şehirlerde istihlâkât-ı mahalliye mahsus eşya üzerine, mahalleri belediyesinin kararıyla duhuliye resmi vaz ve istifa olunabilir. Duhuliye resmine tabi tutulabilecek mevad ve eşyanın nevi ile istifa olunacak resmin hadd-i azamını mübeyyin umumî tarife işbu kanuna zeyledilmiştir. Belediyeler umumî tarifede mezkûr olmayan mevad ve eşyaya resim koymak istediği takdirde Meclis-i Umuminin kararı alınmak şarttır.

Madde 32- Duhuliye resmi vazı teklif olunan bir şehir veya kasabada müzeyyel umumi tarifede muharrer eşyadan mahallinin icaplarına göre hangilerinin resme tabi tutulacağına ve bunlardan ne miktar resim alınacağına ve sair teferruatına dair mahalli belediyesince hususi bir tarife ve bir talimatname tanzim ve Meclis-i Umumi veya Encümenin tasdiki ile tatbik olunur.

- Madde 33-** Hususi tarifelerde resme tabi tutulan mevad ve eşyadan bir kısmının resimden istisnası veya istisna edilmiş olan eşyanın tekrar resme tabi tutulması veya resim miktarının tenzili veya tezyidi belediye meclislerinin kararı ve belediye reislerinin tasdiki ile icra olunur.
- Madde 34-** Resme tabi tutulan mevad ve eşyanın duhuliye hududu dâhilinde imal ve istihsal olunan mümasilleri dahi tarifede münderiç müstesnalardan maada ahvalde hariçten ithal edilenlerden istifa kılınan resme tabidir.
- Ancak bu suretle imal ve istihsal edilen eşyanın mevadd-ı iptidaiyesi tarifeye dâhil ve resme tabi ise mevadd-ı mezkûre için ifa olunup müstahsil ve amiller tarafından vesaike müstenit olarak verilecek beyanname ile tahsil edildiği sabit olacak rüsum miktarı bu kabîl mamulât ve müstahsilâtan alınacak resimden tenzil edilir. İşbu maddede muharrer resmin senelik abonman usulüyle tahsili caizdir.
- Madde 35-** Duhuliye alınan bir şehirden bilâ-tevakkuf imrar veya müddet-i muayyene zarfında harice nakledilmek üzere ithal edilen eşyadan resim alınmaz. Duhuliye resmine tabi bir şehirde imal ve istihsal olunup harice nakledilen eşya o şehirde resme tabi değildir.
- Madde 36-** Duhuliye resmi belediye tahsildarları vasıtasıyla tahsil olunur. Emaneten veyahut tamamen veya kısmen, ihaleten de idare ve cibayet olunabilir.
- Madde 37-** Duhuliyeye tabi bir şehirde devlet gümrükleri mevcut ise gümrüklerden imrar edilen eşyaya ait belediye duhuliye rüsumu, Maliye Vekâletinin muvafakatiyle gümrük memurları tarafından cibayet olunur. Bu yolda tahsil olunan resimler işbu kanunun üçüncü ve dördüncü maddeleri ahkâmına tevfikân ay nihayetinde belediyelere ita olunur.
- Madde 38-** Duhuliye resmi verilmeyerek kaçırılan eşyadan resm-i mezkûr iki kat istifa edilir.
- Madde 39-** İstimlâktan dolayı sokağın yüzüne çıkmakla veya her ne suretle olursa olsun sokağın yüzü artmakla veya üzerinde bulunduğu yollar kesb-i vüsat etmekle şerefi artan ebniyeli ebniyesiz arsalara eski ve yeni hallerine göre ayrı ayrı kıymet takdir olunur. Takdir edilen iki kıymetin aralarındaki farkın yüzde yirmisi şerefiye namıyla belediyeye aittir. Bu fark beş sene zarfında mukassatan rüsum-ı belediye gibi ashabından tahsil olunur.
- Madde 40-** Şerefiye resmine tabi arsa ve emlakın şerefiye bedeli tesviye edilmedikçe ferağına müsaade edilmez.
- Madde 41-** Belediyece bir sokakta müceddeden inşa edilecek kaldırım veya lâğım masarif-i inşaiyesinin nısfı inşaatın hitamından sonra o sokakta bulunan ebniyenin cephelerine nispetle daire-i belediyece ashabına bi't-tevzi taksite rabtolunarak rüsum-ı belediye gibi tahsil olunur. Kaldırım ve lâğım tamirleri için ebniye ashabından hiç bir şey alınmaz. Sokağın arzı kasabalarda dokuz, şehirlerde on iki metreyi tecavüz eylediği halde fazlasının kaldırım masarifi tamamen belediyeye aittir. Emakin-i emiriye ve akarat-ı vakfiye de işbu resme tabidir Kırılarda, sayfiyelerde yapılan tek, tük evler mahalle haline gelmedikçe kaldırım masarif-i inşaiyesi namıyla bir şey alınmaz.
- Madde 42-** Şehir ve kasabalar dâhilinde hidemat-ı umumiye ifası için müteşekkîl her nevi imtiyazlı şirketlerden Hükûmetçe istifa edilen hisse-i menfaat belediyelere aittir.
- Madde 43-** İşbu kanunda musarrah olmayıp fakat belediyelerce Şubat 1330 tarihli Rüsum-ı Belediye Kanununun neşrinden mukaddem taamülen alınmakta olan rüsumun kemakân istifasına belediye meclisinin karar ve Meclis-i umuminin tetkik ve tasdikiyle devam olunabilir.
- Madde 44-** Birinci ve ikinci maddelerden gayri maddelere tayin edilmiş olan resim ve vergiler miktar-ı azami olup belediye meclislerince tenzilât icra olunabilir.
- Madde 45-** İşbu kanunda muharrer belediye vergi ve resimleri Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân tahsil olunur. Bu hususta belediye meclisleri tahsilat komisyonları makamına kaimdir.
- Madde 46-** Belediye rüsum ve tekâlifi işbu kanunda muharrer ve belediyelerce yapılan tarifelerden fazla tahsil eden mültezim veya memur üç aydan üç seneye kadar hapis ve fazla tahsil ettiği para sahibine iade olunur.
- Madde 47-** İşbu kanuna muhalif bilcümle ahkâm mülğadır.
- Madde 48-** İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 49- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

20 Recep 1342 ve 26 Şubat 1340

Duhuliye Resminin Hadd-i Âzamını Mübeyyin Tarife-i Umumiye

Birinci Fasl

Mekûlat

-1-

Mezbuh olarak ithal olunan hayvanat etleri: Sığır, deve ve manda etleri	Kilosu iki kuruş	Bunların dondurulmuş (frigorifik) olarak gelenleri iki misle tabidir.
Dana, canavar, koyun, keçi ve av hayvanları etleri	Kilosu iki kuruş	
Kuzu ve oğlak etleriyle kaz, hindi, tavuk, ördek ve av kuşları etleri	Kilosu iki kuruş	

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 4

-2-

Taze pisi, barbunya, kaya, mercan, kırlangıç, lüfer ve levrek balıkları	İki kuruş	Palamut ve hamsi müstesnadır.
Kalkan, uskumru, kefal vesair balıklar	Yirmi para	
Midye, istiridye, salyangoz ve emsali bahrî hayvanat “yüz adedi”	İki kuruş	
Istakoz “yüz adedi”	Dört kuruş	

-3-

Berrî ve bahrî her nevi hayvanatın pastırması, çiriği, sucukları, kavurması, tuzlanmış, kurumuşu, lakerdası ve emsali	Bir kuruş
Berrî ve bahrî her nevi hayvanatın jambonu, ezmesi, tütsülenmiş, suyunun dondurulmuşu, sardalyesi, sosisi, sosyonu, budeni ve emsali	Beş kuruş
Siyah havyar	Kilosu kırk kuruş
Balık yumurtası	Kilosu yirmi kuruş
Kırmızı havyar	Kilosu on kuruş
Yerli beyaz havyar	Kilosu iki kuruş
Kaşar	Kilosu iki kuruş
Gravyer ve emsalinden	Kilosu beş kuruş
İçyağı, kuyruk yağı, çerviş yağı	Kilosu yirmi para

Kâbil-i ekl bilcümle hayvani yağlar	Kilosu yirmi para
Yağ mumu ve bal mumu	Kilosu yirmi para
Dâhilde istihsal olunan yağ, peynir, kaymak ve bal gibi mevad müstesnadır.	

-4-

Her nevi kuru yemiş	Bir kuruş

-5-

Kuru fasulye, kuru bakla, börülce, nohut, mercimek, bezelye ve zeytin	On para
Patates, soğan, sarımsak	Beş para
Kuru bamya	İki kuruş
İrmik, nişasta, makarna ve her nevi şehriye, erişte, tapyoka, sagorana, ararot, salep ve emsali	Yirmi para

-6-

Bisküvi ve ekmek mayası	İki kuruş

-7-

Hardal, baharat ve biber ve safran ve anason ve tarçın	Dört kuruş
Sebze ve yemiş konserveleri (kutu veya fiçi derununda)	Yirmi para
Şişe turşuları	Beş kuruş
Fiçıda her nevi turşular	Bir kuruş
Teneke veya mukavva kutu içinde toz halinde her nevi hububat ve sebzeler	Dört kuruş
Çiçek tohumları	Dört kuruş
Şeker	Yirmi para
Meyve şekerlemeleri, hamur tatlıları, pastalar, pestiller, ceviz ve fındık sucukları, reçeller, badem ve fıstık ezmeleri, hulviyat, kurabiyeler ve saireler	Bir kuruş
Çikolat, kakao ve çikolata şekerlemeler	On kuruş
Tane kahve	Beş kuruş
Çay	On kuruş
Ömer otu, kuşkonmaz ve kahve kabuğu	Dört kuruş

İkinci Fasl**Meşrubat****-8-**

Her nevi meşrubatlar (Tıbbi olanlar müstesna)	Bir kuruş
Zeytinyağı	Bir kuruş

Gazozlar (her şişesinden)	Bir kuruş
Maden suları (her şişesinden)	Bir kuruş
Şişe ile gelmiş müstahzar müshiller (her şişesinden)	Dört kuruş
Kolonya ve mayi halinde ıtriyat	Kilosu on iki kuruş
Pomada, krem, kozmetik	Kilosu yirmi kuruş
Tuvalet sabunları	On kuruş
Adi sabun ve sabun tozu	Yirmi para
Balık yağı	Bir kuruş
Susam, bezir yağları	Bir kuruş
Pamuk ve kolza vesair nebati yağlar	Beş kuruş
İspirto	Yirmi kuruş

Üçüncü Fasl

Mahrakat

-9-

Petrol	Yirmi para	
Bakura ve mazot	İki kuruş	
Benzin ve saire	Bir kuruş	
Terementi, naftalin ve teulin	Bir kuruş	
Katran, katran hulâsası ve madeni yağlar	On para	
Odun (iki yüz elli kilosu)	Dört kuruş	Köylüler tarafından getirilmiştir.
Odun kömürü (kilosu)	Bir para	
Kibrit, kav	Dört kuruş	
İspermeçet, idare fitili	Bir kuruş	

Dördüncü Fasl

Mevadd-ı Müteferrika

-10-

Lastik mamulâtı ve litoleum ve muşammalar	Yüz kilosu yirmi kuruş
Çimento	Yüz kilosu iki kuruş
Lüle çamuru	Yüz kilosu iki kuruş
Çini, mermer, somaki	Yüz kilosu iki kuruş
Cam ayna	Yüz kilosu iki kuruş
Teneke, çinko, bakır, kurşun ve mamulâtı	Yüz kilosu iki kuruş
Tuğla, kiremit (yüz adedinden)	İki kuruş

Manifatura denk veya sandıklarının darası dâhil (Beher kilosundan)	İki kuruş
İp veya iplik	Yüz kilosu yirmi para
Zücaciye	Yüz kilosu beş para
Tuhafiye	Yüz kilosu on kuruş
Haffafiye	Yüz kilosu iki kuruş
Mevadd-ı hadidiye ve emsali	Yüz kilosu beş para
(Alât ve edevat-ı ziraiye müstesnadır)	

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Bazı Mahallerde Hâkim-i Müçtemi Teşkilatının İadesine ve Bazı Mehakimin Lağvına Dair Kanun

Numarası: 424

Madde 1- Lüzum görülen mahallerde Teşkilât-ı Mehakim-i Nizamiye Kanununa tevfikân Hâkim-i Müçtemi Teşkilâtı ikamesine ve mevadd-ı varide itibariyle mehakim-i istinafiyeden icap edenlerini lâğva ve lâğvedilen mahkemelerin yerine kaim olmak üzere mahallî kadısıyla bidayet hâkim ve hâkim muavinlerinden mürekkep bir İstinaf Mahkemesi teşkiline ve işbu teşkilâtın lede'l-iktiza kazalarda dahi vücuda getirilmesine Adliye Vekâleti mezundur. Bu suretle teşkil olunan mahkemelerin refakatinde bir veya müteaddit hâkim muavini dahi bulundurulur. İşbu mahkemelerde vazife-i riyaset Adliye Vekâletince heyetten münasibine tevdi olunur. Mahkemenin başkâtibi dahi azalık sıfatını haizdir. Şu kadar ki başkâtibin aza sıfatıyla heyetin noksanını ikmal edebilmesi mahkemenin diğer hâkim veya hâkim muavinlerinden teşkiline imkân olmadığı zamana münhasırdır. Buraların müstantikleri Tahkikat Kararnamesini tanzim etmemiş oldukları mesailde hâkim muavini sıfatıyla heyete dâhil olabilirler. İşbu mahkemeler mevadd-ı cinaiyeyi rüyet edecekleri esnada kemakân beş zattan terekkep eder.

Madde 2- İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

Numarası: 425

Madde 1- 1340 senesi Mart ayında ifa olunacak hidemat-ı Devlete karşılık olmak üzere devairin sene-i merkûme hidemat-ı umumiyesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit olunan muhassasat-ı umumiye mahsuben (11.429.454) lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.

Madde 2- 1340 senesi muvazene-i umumiyesi mucibince devair kadrolarında yapılan tenzilât ve maaşatta icra kılınan tenkihat mart iptidasından nihayetine kadar muteberdir.

Madde 3- 30 Teşrinisani 1330 tarihli kanun-ı muvakkatin altıncı ve 25 Şubat 1330 tarihli zeylinin yedinci maddeleri ber-vech-i zîr tevhit ve tadil edilmiştir:

- A-** Gerek müessesat ve şirketler, gerek cemiyetler ve eşhas-ı ferdiye nezdinde maktu maaş ve ücret ve aidatla istihdam olunan her nevi müstahdeminin suret-i âdiye ve fevkalâdede aldıkları maaşat ve ücurat ve ikramiyelerin miktar-ı senevîsi üzerinden ve tevdi olunan nevi akçenin borsa idaresinden veya ticaret odasından alınacak piyasa fiyatına göre yüzde üç nispetinde temettü vergisi istifa olunur.
- B-** 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Vergisi Kanun-ı Muvakkatinin dokuzuncu maddesinin beşinci fıkrası ber-vech-i zîr tadil olunmuştur:
- 1302 Tarihli Emlâk Nizamnamesi cari olan mahallerde varidat-ı gayr-i safiye, kezalik 14 Haziran 1326 tarihli Müsakkafat Kanununun on ikinci maddesinin matufu olan Tahrir-i Umumî Nizamnamesinin elli altıncı maddesine tevfikân memurin-i Maliye tarafından ahval-i âdiyeye göre tahmin olunur.
- C-** Mezkûr Kanunun on sekizinci maddesinin on dört numaralı fıkrası ber-vech-i zîr tadil olunmuştur:
- Sinni on ikiden dun ve altmış beşten efzun veya iki gözden ve el ve ayağının birinden veya ikisinden mahrum ve meflûç olan amele ve müstahdemîn ve seyyar satıcılar.
- D-** 30 Teşrinisani 1330 tarihli Kanunun yedinci maddesi ber-vech-i zîr tadil olunmuştur:
- Bir hanı, kâmilen isticar ve muahharen ayrı ayrı icar etmeyi sanat ittihaz edenler taht-ı işgalde bulundurdıkları müsakkafatın irad-ı gayr-i safisinin yüzde beşi nispetinde vergiye tabidir.
- H-** Sanayi-i beytiyeden maada müessesat-ı sınaîye ile değirmen ve fabrikalar her nerede bulunursa bulunsun temettü vergisine tabidir. 21 Eylül 1336 tarihli Kanunun beşinci maddesine tevfikân tahakkuk ettirilip henüz tahsil edilemeyen temettü vergilerinden 1337, 1338, 1339 senelerine ait olanlar istifa edilmeyecektir.
- V-** 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkatinin işbu kanun ile muaddel şekli dairesinde tahakkuk ettirilecek temettü vergisi ve küsurat-ı munzamma kanun-ı mezkûra merbut (B) cetvelinin ikinci kısmında muharrer mükellefinden dahi sair mükellefin misillü beş ve 25 Şubat 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkati zeylinin beşinci maddesinde muharrer maktu vergiye tabi mükelleflerden dört misle iblâğen tahsil olunur. Ancak işbu kanunun birinci maddesiyle tevhit ve tadil olunan altıncı ve zeylinin yedinci maddelerinde musarrah mükellefin vergileriyle zeyl-i mezkûrun 1, 2, 3, 4'üncü maddelerine tevfikân tahakkuk edecek vergi ve kesr-i munzamları zamma tabi olmaksızın tahakkuk-ı aslileri üzerinden istifa olunur.
- Z-** 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkatinin altıncı ve yedinci maddeleriyle dokuzuncu maddesinin beşinci fıkrası ve 18'inci maddesinin on dört numaralı fıkrası ve 25 Şubat 1330 tarihli zeylinin yedinci maddesi mülğadır.
- H-** İşbu madde-i kanuniyenin (H) fıkrasının hükmü, yalnız 1340 senesine ve fıkaret-ı sairesi 1340 senesinden itibaren tarh olunacak vergilere şamildir.
- Madde 4-** 1340 senesi bütçesinde muvazene-i umumiyyede dâhil bulunan mazulîn maaşatı sabıkı misillü her vekâlet memurîn-i mazulesine o vekâlet bütçesinde mevcut fasl-ı mahsustan; Şehremaneti, Ayan, Hazine-i Hassa, Şûra-yı Devlet gibi teşkilât-ı Devlete gayr-i dâhil devairi ve müessesat mazul memurlarına Düyun-ı Umumiye Muhassasat-ı Zatiye kısmı bütçesindeki Mazulîn Maaşatı faslından maaş verilir.
- Madde 5-** Kavanin ve nizamât ve usul-i mevduasına tevfikân cibayet edilmekte olan rûsum ve tekâlifin Mart 1340 ayı zarfında dahi istifasına devam olunacaktır.
- Madde 6-** Birinci madde mucibince istihsal olunacak tahsisat-ı muvakkatenin 1340 senesi bütçesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tayin ve tespit olunan fusul ve mevadda göre tevziine Heyet-i Vekile mezundur.
- Madde 7-** Bilumum tekâlif ve rûsumun kavanin ve nizamât-ı mukarreresi mucibince tahakkukuna ve düyun-ı Hazinesinin sübutuna esas olan mekadir ve nispetler tebeddül etmemek şartıyla Hazinesinin kabz ve tediye muamelâtında ve kuvud-ı hesabiye-i Devlette, lira esas ittihaz edilerek kuruluş onun kesri itibar

edilip tahakkuk ve tahsilinde yirmi paradan dun küsurat tayy ve yirmi paradan fazla küsurat kuruşa iblâğ edilecektir.

Madde 8- İşbu kanun, Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

22 Recep 1342 ve 28 Şubat 1340

Esamî-i Devair	1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Tahsisat
Büyük Millet Meclisi	647.205
Riyaset-i Cumhur	17 397
Divan-ı Muhasebat	6.400
Hilafet ve Hanedan	27.641
Başvekâlet	3.336
Maliye	741.383
Muhassasat-ı Zatiye	882.736
Düyun-ı Umumiye	631.058
Rüsumat	254.869
Tapu	56.067
Dâhiliye	399.384
Posta ve Telgraf	408.448
Emniyet-i Umumiye 260.247	
Umum Jandarma	858.231
Hariciye	107.171
Matbuat ve İstihbarat	4.945
Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye	247.320
Şeriye	103.670
Adliye	428.527
Maarif	438.837
Nafia	1.347.999
İktisat	265.528

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Esamî-i Devair	1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Tahsisat
Müdafaa-i Milliye	2.390.450
Bahriye	383.004
Mübadele, İmar ve İskân	517.146
Yekûn	11.429.454

***İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye
Kararnamesinin Tadiline Dair 8 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Bazı
Mevaddını Muaddil Kanun***

Numarası: 426

Madde 1- 8 Nisan 1339 tarihli kanunun birinci maddesi ber-vech-i âti tadil edilmiştir:

Mecmuu iki bin nüfusa kadar olan mahallerde mevcut iptidai mektepleri maaşat ve masarifinin yüzde 35'i, iki bin birden beş bin nüfusa kadar olan mahallerde yüzde 50'si ve beş bin birden yukarı olan mahallerde yüzde 65'i mezkûr mahaller halkı servet ve iktidarları itibariyle on ve daha ziyade derecelere tefrik olunarak o nispette tevziat icrasıyla temin ve tesviye olunur.

Madde 2- 8 Nisan 1339 tarihli kanunun üçüncü maddesi tayyedilmiştir.

Madde 3- İşbu kanun, tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun ahkâmını icraya Dâhiliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

22 Recep 1342 ve 28 Şubat 1340

***Trabzon, Rize ve Giresun Vilâyetlerine İthal Olunacak Mısırın
Gümrük Resmi Hakkında Kanun***

Numarası: 427

Madde 1- 1340 senesi Eylül nihayetine kadar Trabzon, Rize ve Giresun vilâyetlerine ithal olunacak mısırdan tarife-i asliyede muharrer resm-i aslı derecesinde gümrük resmi istifa olunur.

Madde 2- İşbu kanunun neşri tarihinden itibaren vilâyat-ı mezkûre hududu haricine bir sene müddetle mısır ihracı memnudur.

Madde 3- İşbu kanun neşri tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

22 Recep 1342 ve 28 Şubat 1340

***Hudut ve Sevahil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 Mart Ayına Ait
Muvakkat Bütçesine Dair Kanun***

Numarası: 428

Madde 1- Hudut ve Sevahil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 senesi Martı zarfındaki hidemat-ı umumiyesi için Muvazene-i Maliye Encümenince 1340 senesine mahsus olarak tespit olunan muhassasat-ı umumiyeye mahsuben (27.279) lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.

Madde 2- Müdüriyet-i mezkûre, bu müddet zarfında kavanin ve nizam-ı mevdua dairesinde rüsum-ı sıhhiyenin tahsiline devam edecektir.

Madde 3- İşbu tahsisatın Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan fusul ve mevada tevziine Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili mezundur.

Madde 4- İşbu kanun, 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

Şeriye ve Evkaf ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletlerinin İlgasına Dair Kanun

Numarası: 429

- Madde 1-** Türkiye Cumhuriyeti'nde muamelât-ı nasa dair olan ahkâmın teşri ve infazı Türkiye Büyük Millet Meclisi ile onun teşkil ettiği Hükûmete ait olup; Din-i Mübin-i İslâmın bundan maada itikadat ve ibadeta dair bütün ahkâm ve mesalihin tedviri ve müessesat-ı diniyenin idaresi için cumhuriyetin makarrında bir (Diyanet İşleri Reisliği) makamı tesis edilmiştir.
- Madde 2-** Şeriye ve Evkaf Vekâleti mülğadır.
- Madde 3-** Diyanet İşleri Reisi, Başvekilin inhası üzerine Reisicumhur tarafından nasbolunur.
- Madde 4-** Diyanet İşleri Reisliği, Başvekâlete merbuttur. Diyanet İşleri Reisliğinin bütçesi Başvekâlet bütçesine mülhaktır. Diyanet İşleri Reisliği teşkilâtı hakkında bir nizamname tanzim edilecektir.
- Madde 5-** Türkiye Cumhuriyeti memaliki dâhilinde bilcümle cevami ve mesacid-i şerifenin ve tekaya ve zevayanın idaresine; imam, hatip, vaiz, şeyh, müezzin ve kayyımların ve sair müstahdeminin tayin ve azillerine Diyanet İşleri Reisi memurdur.
- Madde 6-** Müftülerin mercii, Diyanet İşleri Reisliğidir.
- Madde 7-** Evkaf umuru, milletin hakikî menafine muvafık bir şekilde halledilmek üzere bir müdüriyet-i umumiye halinde şimdilik Başvekâlete tevdi edilmiştir.
- Madde 8-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti mülğadır.
- Madde 9-** Reisicumhura niyabeten ordunun hazarda emr ü kumandasına memur en yüksek makam-ı askerî olmak üzere Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti tesis olunmuştur. Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi vezâifinde müstakildir.
- Madde 10-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi, Başvekilin inhası ve Reisicumhurun tasdiki ile tayin olunur.
- Madde 11-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi vezâifine müteallik hususatta her vekâletle muhabere eder.
- Madde 12-** Türkiye Büyük Millet Meclisi muvacehesinde umum askerî bütçenin mesuliyeti Müdafaa-i Milliye Vekiline aittir.
- Madde 13-** İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 14-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 Receb 1342 ve 3 Mart 1340

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Numarası: 430

- Madde 1-** Türkiye dâhilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekâletine merbuttur.
- Madde 2-** Şeriye ve Evkaf Vekâleti veyahut hususi vakıflar tarafından idare olunan bilcümle medrese ve mektepler Maarif Vekâletine devir ve raptedilmiştir.
- Madde 3-** Şeriye ve Evkaf Vekâleti bütçesinde mekâtîp ve medarise tahsis olunan mebalîğ Maarif Bütçesine nakledilecektir.

Madde 4- Maarif Vekâleti yüksek diniyat mütehasşısı yetiştirmek üzere Darülfünunda bir İlahiyat Fakültesi tesis ve imamet ve hitabet gibi hidemat-ı diniyenin ifası vazifesiyle mükellef memurların yetişmesi için de ayrı mektepler küşat edecektir.

Madde 5- Bu kanunun neşri tarihinden itibaren terbiye ve tedrisat-ı umumiye ile müştegil olup şimdiye kadar Müdafaa-i Milliyeye merbut olan askerî rüşdî ve idadilerle Sıhhiye Vekâletine merbut olan darüleytamlar, bütçeleri ve Heyet-i Talimiyeleri ile beraber Maarif Vekâletine raptolunmuştur. Mezkûr rüşdî ve idadilerde bulunan Heyet-i Talimiyelerin cihet-i irtibatları âtiyen ait olduğu vekâletler arasında tahvil ve tanzim edilecek ve o zamana kadar orduya mensup olan muallimler orduya nispetlerini muhafaza edecektir.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 Recep 1342 ve 3 Mart 1340

Hilafetin İlga ve Hanedan-ı Osmaninin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun

Numarası: 431

Madde 1- Halife hal edilmiştir. Hilâfet; Hükûmet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olduğundan hilâfet makamı mülğadır.

Madde 2- Mahlû Halife ve Osmanlı saltanat-ı munderisesi hanedanının erkek, kadın bilcümle azası ve damatlar, Türkiye Cumhuriyeti Memaliki dâhilinde ikamet hakkından ebediyen memnurdurlar. Bu hanedana mensup kadınlardan mütevellit kimseler de bu madde hükmüne tabidirler.

6 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Madde 3- İkinci maddede mezkûr kimseler işbu kanunun ilânı tarihinden itibaren azami on gün zarfında Türkiye Cumhuriyeti arazisini terke mecburdurlar.

Madde 4- İkinci maddede mezkûr kimselerin Türk vatandaşlık sıfatı ve hukuku merfudur.

Madde 5- Bundan böyle ikinci maddede mezkûr kimseler, Türkiye Cumhuriyeti dâhilinde emval-i gayr-i menkuleye tasarruf edemezler. İlişiklerinin kati için bir sene müddetle bi'l-vekâle mehakim-i devlete müracaat edebilirler.

Bu müddetin mürurundan sonra hiçbir mahkemeye hakk-ı müracaatları yoktur.

Madde 6- İkinci maddede mezkûr kimselere masarif-i seferiyelerine mukabil bir defaya mahsus ve derece-i servetlerine göre mütefavit olmak üzere Hükûmetçe tensip edilecek mebalîğ ita olunacaktır.

Madde 7- İkinci maddede mezkûr kimseler Türkiye Cumhuriyeti arazisi dâhilindeki bilcümle emval-i gayr-i menkulelerini bir sene zarfında Hükûmetin malûmat ve muvafakatiyle tasfiyeye mecburdurlar. Mezkûr emval-i gayr-i menkuleyi tasfiye etmedikleri halde bunlar Hükûmet marifetiyle tasfiye olunarak bedelleri kendilerine verilecektir.

Madde 8- Osmanlı İmparatorluğunda padişahlık etmiş kimselerin Türkiye Cumhuriyeti arazisi dâhilindeki tapuya merbut emval-i gayr-i menkuleleri millete intikal etmiştir.

Madde 9- Mülga padişahlık sarayları, kasırları ve emakin-i sairesi dâhilindeki mefruşat, takımlar, tablolar, asar-ı nefise ve sair bilumum emval-i menkule millete intikal etmiştir.

Madde 10- Emlâk-i hakaniye namı altında olup evvelce millete devredilen emlâk ile beraber mülga padişahlığa ait bilcümle emlâk ve sabık hazine-i hümayun, muhteviyatlarıyla birlikte saray ve kasırlar ve mebani ve arazi millete intikal etmiştir.

Madde 11- Millete intikal eden emval-i menkule ve gayr-i menkulenin tespit ve muhafazası için bir nizamname tanzim edilecektir.

Madde 12- İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 13- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 Recep 1342 ve 3 Mart 1340

Kararlar

Hariciye Vekâleti:

Atina Mümessilliği Üçüncü Kitabetine Moskova Büyükelçiliği Üçüncü Kâtibi Hakkı, onun yerine İstanbul Murahhaslığı kâtiplerinden Nuri Sabit ve Varna Kançılarlığına Macaristan'da ikmal-i tahsil eden Mahmud ve Paris Mümessilliği Evrak Memurluğuna Vekâlet Evrak Memuru Senai Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu Kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

29 Şubat 1340

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

Türkiye Reisicumhuru Gazi M. Kemal

Marsilya Başşehbenderliği Kançılarlığına İstanbul Murahhaslığı memurlarından İlhami Bey tayin olunmuştur.

İşbu Kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

27 Şubat 1340

Başvekâlet Vekili Mustafa Fevzi

Hariciye Vekâleti Vekili Doktor Refik

Türkiye Reisicumhuru Gazi M. Kemal

Tayinler

Sıhhiye Vekâleti:

Ordu Sıhhiye Müdürü Cevdet Şakir Bey üç bin beş yüz kuruş maaşla Sıhhiye Vekâleti İstatistik ve Neşriyat Şubesi Müdürlüğüne, Bolvadin Hükûmet Tabibi Sadık Hulusi Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Eşme Hükûmet Tababetine, Doktor Tevfik Halil Efendi Akşehir Belediye Tababetine, Doktor Şehabeddin Bey iki bin beş yüz kuruş maaşla Mersin Hükûmet Tababetine, Mürfete Hükûmet Tabibi Halil Fahri Efendi tekâsül ve lakaydisine mebni azıl, Sultaniye Hükûmet Tabibi İsmail Ferhad Efendi vuku bulan istifası kabul edilmiştir, Kastamonu Hükûmet Tabibi Salih Rahmi Efendi üç bin kuruş maaşla Zonguldak Karantina Tababetine, Ulukışla Hükûmet Tabibi Ahmed Niyazi Efendi bila-mezuniyet terk-i vazife ettiğinden müstafi addı, Sabık Bahçe Hükûmet Tabibi Ali Rıza Efendi bin beş yüz kuruş maaşla Ulukışla Hükûmet Tababetine, Bozok Hükûmet Tabibi Eyüb Hikmet Efendi maaş-ı haliyle ve bila-harcırah Gemlik Hükûmet Tababetine, Kudüs Hükûmet Tabibi Vehbi Efendi vuku bulan istifası kabul edilmiştir, Doktor Hasan Rıza Efendi tayin edildiği Divriği Hükûmet Tababetini kabul etmediğinden müstafi, Trabzon Hükûmet

Hastanesi Sertabibi Abdullah Edib Bey üç bin kuruş maaşla Trabzon Karantina Tababetine, Doktor Osman Kadri Efendi dört bin kuruş ücret-i şehriye ile Karabiga Belediye Tababetine, Kastamonu Hükûmet Hastanesi Sertabibi Bahaeddin Şevki Bey iki bin beş yüz kuruş maaşla Zonguldak Hastanesi Sertababetine, Doktor İsmail Abdi Efendi dört bin kuruş ücret-i maktua ile Biga Belediye Tababetine, Afyon Karahisar Gureba Hastanesi Sertabibi Nedim Bey vuku bulan istifası kabul edilmiştir.

Tamimler

Yeni İsimler:

Hamidabad vilâyeti dâhilindeki Eğridir Gölü'nde kâin (Nis) Adası (Yeşil Ada) namıyla tevsim edilmiştir.

Aziziye, namıyla biri Karahisar-ı Sahib ve biri (Sivas)'ta iki kaza mevcut olduğundan muhaberat ve müraselat ile muamelat-ı saire-i resmîyede teşevvüşü mucip olmakta bulunduğu işaret-i vakıadan anlaşılmaktadır. İltibas-ı vakın refi için muharreratın (Karahisar Aziziyesi) ve (Sivas Aziziye) suretinde yazılması tensip edilmiştir.

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Yedinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin son fıkrası nazariyat-ı cezaiyyeye tevfiğ edilmek üzere fıkranın ber-vech-i âti tadilini ve “Mütecasisleri hakkında temas ettiği madde-i kanuniyedeki en ağır ceza tatbik olunur.” cümlesinin yerine fıkra-i âtiyenin ikamesini teklif ederiz:

“... Taht-ı muhakemeye alınır, mütecasislerinin bu harekâtı esbab-ı müşeddide-i kanuniye teşkil eder.”

Antalya, Ahmed Saki

Saruhan, Kemal

Riyaset-i Celileye

Maddenin baş tarafındaki “Her işe tercihan” kelimelerinin ve nihayetindeki “inde'l-muhakeme mütecasislerin sabit olacak.” diye başlayan ibarenin tamamen tayyıyla maddenin o suretle kabulünü arz ve teklif ederim.

Zonguldak

Halil

Riyaset-i Celileye

Cezalar için azami ve asgari hadler kabulü hükkâma hakk-ı takdirlerini istimal imkân vermek içindir. İkinci madde ile hükkâmın en ağır cezaı itaya mecbur edilmesi bu imkânı selp ettiğinden ve zaten şikâyet edilen memurlara işten el çektilerilerek zararın önü alınacağına nazaran böyle hükkâmın hakk-ı takdirini selp edecek şiddete lüzum kalmadığından ikinci maddeden “Taht-ı muhakemeye alınır.” cümlesinden sonraki ibarenin tayyını teklif ederim.

Tekfurdağı

Faik

Riyaset-i Celileye

İşbu maddenin ikinci fıkrası İmar Vekâletinden

6 Mart**(Resmî Ceride)****Sahife 8**

vuku bulacak tebligatı bilumum memurinin her işe tercihan ifa edeceklerini mecburi tutmasına göre memurin-i mumaileyhimin bu sebeple tehhür eden vazife-i asliyelerinden mesul olmamaları lâzım gelir. Binaenaleyh (mecburdur) kelimesinden sonra ber-vech-i âti fıkranın ilâvesini teklif eyliyorum:

(Ve işbu tercih sebebiyle vazife-i asliyelerinde vukua gelen tehhürden dolayı memurini mumaileyhim mesul olmazlar.)

Mersin

Besim

Riyaset-i Celileye

İkinci maddenin ikinci fıkrasında muharrer (İmar Vekâleti tarafından) cümlesinden sonra (doğrudan doğruya) kaydının ilâvesiyle (doğrudan doğruya vaki olacak tebligatı ilh.) tarzında tadilini teklif eylerim.

Eskişehir Mebusu

Mehmed Arif

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Bu, gayet doğrudur.

Riyaset-i Celileye

Tebliğatından sonra ehemmiyetine göre ve inde'l-hace ibaresinin vazını teklif eylerim.

Afyon Karahisar

Musa Kasım

Reis - Efendim! Afyon Karahisar Mebusu Musa Kazım Efendi'nin tahririni nazar-ı dikkatinize arz ediyorum, bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Eskişehir Mebusu Mehmed Arif Bey'in tahriri tekrar okundu.)

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Vazıhtır.

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Mersin Mebusu Besim Bey'in tahriri tekrar okundu.)

Reis - Bu tahriri rey-i âlinize arz edeceğim. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Tekirfurdağı Mebusu Faik Bey'in tahriri tekrar okundu.)

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Zonguldak Mebusu Halil Bey'in bir teklifi vardır. Fakat zannederim ki; bu teklif Hükûmet tarafından sevk edilmiş olan kanun lâyihasına göre yapılmış ve Encümen tarafından yapılan tadilât nazar-ı dikkate alınmamıştır. Teklifte bahsolunan şeyler zaten Encümenin teklif ettiği lâyihada yoktur. Binaenaleyh bunu rey-i âlinize vazetmeyeceğim.

(Antalya Mebusu Ahmed Saki Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir efendim.

(Bayezid Mebusu Şefik Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Şefik Bey'in takririni rey-i âlinize vazedeceğim. Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Dersim Mebusu Feridun Fikri Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu takririni kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir. O halde maddeyi aynen rey-i âlinize vazedeceğim. Esasen Vekil Bey maddenin aynen kabulü taraftarıdır.

Sadık Bey (Karahisar-ı Sahib) - Kabul etmiyor.

Reis - Binaenaleyh maddeyi aynen kabul eden arkadaşlar lütfen el kaldırsın. Madde aynen kabul edilmiştir efendim. Müsaade ederseniz -birinci madde hakkında tadilâtı Heyet-i Âliyyeniz kabul etmiştir- bu maddenin tadilât üzerine aldığı şekli Heyet-i Âliyyenize tekrar arz edeceğim:

Madde 1- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, Mübadele-i Ahali Mukavelesine tevfikân ahalinin nakil, ibate ve iskânlarına ve bunlardan ihtiyacı tahakkuk edenlerin iskele ve yollarda ve iskânlarından itibaren azami iki ay olmak üzere mahallerinde işlerine ve 1338 senesinden beri iskân muamelesi görmemiş olan muhacirler ve mültecilerle âşairin ve badema Hükûmetçe kabul edilecek muhacirinin ve tahrip edilmiş mahaller ahalisinden meskenleri ihrak ve hedmedilmiş olanların iskân ve terfihlerine ve iskân mıntukalarının tayinine ve memleketin harap olan mahallerinin imarı vesailini ihzar ve temine memurdur.

Reis - Madde bu şekli almıştır. Tadilât veçhile maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın! Madde bu suretle kabul edilmiştir.

Üçüncü maddenin müzakeresine geçiyoruz:

Madde 3- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezaifinin ifası hususunda icap eden mahallerde memurin-i mahalliye ile keza mahalleri idare ve belediye azalarından veya sair icap edenlerden mürekkep olmak üzere lüzumu kadar tâli heyetler intihap ve teşkiline salâhiyettardır.

Reis - Bu hususta söz isteyen var mı?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Üçüncü maddede (mahaller) kelimesi tekerrür etmiş. (Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezaifinin ifası hususunda icap eden mahallerde memurin-i mahalliye ile keza mahalleri idare...) diye muharrerdir ki, burada "mahaller" kelimesi tekerrür ediyor. Binaenaleyh bendeniz bunun şu şekle konulmasını teklif edeceğim: "Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezaifinin ifası hususunda icap eden" fıkrasından sonraki birinci "mahaller" kelimesini kaldırarak "yerlerde" kelimesini koyuyorum. Sonra "memurin-i mahalliye" deki "mahalliye" kelimesi kalıyor. "Keza mahalleri" kelimesini kaldırıyorum, "İcap eden yerlerde memurin-i mahalliye ile idare ve belediye azalarından... ilh." tadilini teklif ediyorum.

Reis - Başka söz isteyen yok mu efendim? Müzakerenin kifayetini rey-i âlinize vazediyorum. Kifayeti kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür.

Maddenin tadili hakkında Süleyman Sırrı Bey'in teklifi vardır. Okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

Üçüncü maddede mahalleri ve mahal tabirâtı tekerrür ediyor. Daha ziyade selâset ve vuzuhu teminen tabirât-ı mezkûreden ikisinin tayyî ile (icap eden) kelimesinden sonra gelen "mahallerde" kelimesinin yerine "yerlerde" kelimesinin yazılmasını ve "keza mahalleri" kelimelerinin tayyîni teklif ve maddenin âtideki şekilde tadilini teklif eylerim.

Yozgat

Süleyman Sırrı

Madde 3- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezaifinin ifası hususunda icap eden yerlerde memurin-i mahalliye ile idare ve belediye azalarından... ilh.

Reis - Encümenin bir mütalâası var mı efendim? (Kabul sesleri) Encümen de kabul ediyor. Binaenaleyh maddenin bu suretle tadilini kabul eden arkadaşlar lütfen el kaldırsın! Madde bu suretle kabul edilmiştir. Dördüncü maddenin müzakeresine geçiyoruz:

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Bu lâyiha-i kanuniyenin Muvazene-i Maliye Encümenine taalluk eden maddeleri vardır. Gerçi Heyet-i Celileniz bunu nazar-ı dikkate alarak Muvazene Encümenine tevdi etmemiştir. Fakat işin müstaceliyeti hasebiyle Encümen bunu nazar-ı dikkate alarak Maliyeye taalluk eden maddeler için müzakerede bulunmuş ve bazı maddelerde tadilât icra etmiştir. Onları arz edeceğim. Birincisi, dördüncü maddedir. Muvazene-i Maliye Encümeninin tadil ettiği şekli arz edeyim...

Reis - Efendim! Muvazene-i Maliye Encümeninden tadilen çıkmış olan şekli lütfen yazar mısınız? (Dördüncü madde olarak mı sesleri) Dördüncü madde olarak efendim. Muvazene-i Maliye Encümenince muaddil dördüncü madde:

Madde 4- Şimdiye kadar Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyeti ilga edilmiştir. Bu müdüriyetin ve Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut İskân-ı Âşair ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin bütün vezaif ve vesaiki ile levazımı Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine devredilmiştir. Muavenet-i İçtimaiye bütçesinin işbu teşkilâta karşılık olarak kanunun tarih-i neşrinde mevcut bulunan bakiye-i muhassasatı mevkuf tutulacaktır. Bu tarihe kadar iskân umuruna ait olarak ifa edilmiş olan hidematın mukabili mezkûr mevkufattan tediye olunur.

[Mabadi gelecek nüshada]

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>4 Şaban 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>10 Mart 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 64 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Tevarih-i Muhtelifede Vilâyâta Yapılan Tamim Suretleri

Rus Konsoloshaneleri Hakkında

Tarafeyn konsoloshaneleri hakkında muvakkat bir itilaf akdedilerek 7 Şubat 1340 tarihinde Rus sefaretiyle bu husus hakkında müttehidü'l-meal nota teati olunmuştur. Şöyle ki:

- 1- Rus Hükûmeti derhal İstanbul'da ve İzmir'de bir konsoloshane açacaktır.
- 2- Türk Hükûmeti Tiflis, Bakü, Erivan mümessilliklerini konsolosluğa tahvil edecektir.
- 3- Moskova Başşehbenderliği tatil-i meşgale edecek, şehbenderlik vezâifi Moskova sefaretimiz tarafından rüyet edilecektir.
- 4- Ruslar Mersin ve Samsun'daki konsoloshanelerini kaldıracaklar ve kapatacaklardır.
- 5- Batum ve Nevrosiski ve Gümrü şehbenderliklerimiz ifa-yı vazifeye devam edecektir.
- 6- Rusya'nın Kars, Artvin, Erzurum ve Trabzon konsoloslukları dahi kemakân vazifelerine devam eyleyecektir.
- 7- Ankara Rus Sefareti sabıkı vecihle şehbenderlik muamelesiyle iştigal edecektir. Müzakeresi hitam bulmak üzere bulunan Konsolosluk Mukavelenamesinin intacına kadar devam edecek olan ânîfü'l-zikr akdedilen muvakkat itilafta muharrer şehbenderî memurlar Hukuk-ı Umumiye-i Düvel esasatına tevfiқан muamele göreceklendir. Hariciye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tebliğ keyfiyet olunur.

Türkiye Orman Cemiyetleri İttifakının Menafi-i Umumiyyeye Hadim Müessesat Meyanına İthalî Hakkında

Türk gençlerinin beden ve ahlaken tealisine çalışmayı gaye ittihaz eden cemiyetlerinin cem-i ianeyi teshil ve rüsum ve tekaliften iktisab-ı istisnaiyet etmesi ve esna-yı faaliyette makamat-ı resmîyeden daha ziyade muavenet

görebilmesi için menafi-i umumiye hadim müessesat meyanına ithali istirhamını havi Türkiye Orman Cemiyetleri İttifakı namına Reis Sami imzasıyla mu'tâ istidaname ile cemiyet-i mezkûrenin gayesi Türk gençliğinin terakki ve tealisine hadim ve kayd-ı menfaatten tamamen ârada olduğu ve her memlekette İdman Cemiyetlerinin bu suretle telakki edilerek her türlü himayeye mazhar bulundukları cihete, bugüne kadar izhar ettikleri faaliyet itibarıyla gayesi esasatıyla mütevakıf bir şekilde ibraz-ı mesai eden mezkûr cemiyetin de menafi-i umumiye hadim bir müessese addolunması muvafık olacağı hakkındaki Maarif Vekâlet-i Celilesinin mütalaatı İcra Vekilleri Heyetinin 16.01.1340 tarihli içtimasında lede'l-kırae: Cemiyet-i mezkûrenin Menafi-i Umumiye Hadim Müessesât meyanına ithali kabul olunmuştur.

Memurîn-i Devletin Eşhas, Müessesat-ı Hususiye, Tedrisiye, Hayriye, Mezhebiye Nam ve Menfaatine Toplanacak İanâtı Zîr-i Himayesine Almaları Memnu Olduğuna Dair

Cem'-i İanât Nizamnamesinin yedinci maddesi mucibince memurîn-i devletin eşhas-ı hukukiye ve müessesat-ı hususiye-i tedrisiye ve hayriye ve mezhebiye vesaire nam ve menfaatine toplanacak ianâtı zîr-i himayelerine almaları memnu olduğu halde bazı taraflarca bu muamelatın temadi etmekte olduğu anlaşılmış olmakla hilaf-ı nizam olan bu kabîl ahvalin âdem-i tekriri tavsiye olunur.

Seferberliğin İhzarâtı İçin Takip Edilecek Şekl-i Mesai Hakkında

Seferberliğin ihzaratı hakkında ahz-ı asker kalemleriyle şubatinın şimdiden takip edecekleri şekl-i mesai hakkındaki emrin tamimi tebliğ kılınmakta olduğu ve buna nazaran birinci ve ikinci sınıf ihtiyat zabitan ve sair mensubîn-i askeriye'nin kayıt ve tespitinde ve ihzarat-ı saire de bilumum hükûmet-i mahalliye'nin azami muavenet ve delaleti iktiza edeceği ve bu hususta Ahz-ı Asker kalem ve şubatinın usul ve nizamına tevfikân vaki müracaatlarının sürat-i isafî lazım geleceği Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinin işarına atfen Başvekâlet Celile-i Canib-i Samisine izbar ve tebliğ buyurulmuş olmakla bu bapta müracaatın sürat-i ifası muktezidir.

İsimleri Tebdil Edilmek Lazım Gelen Mahaller Hakkında Tahakkuk Edilecek Tetkikata Dair

Ananât-ı Milliye ve Türk lisaniyle münasebeti olmayan mahalle ve kariye isimlerinin kadimen başka bir ünvanları varsa onunla, olmayanların telaffuzu kolay ve bir mefhum-ı milli ifade edecek bir isimle tevsimleri hakkında gerek sebkeden tabligat üzerine gelen cevaplar ve gerek şimdiye kadar resen vuku bulan işarât tetkik olundu. İsim tebdili hususâtı için böyle vakit vakit ve münferit şekillerde vaki olan işarât hem bu bapta tetkikatı işkâl ve hem de zait-i işgalâtı intaç etmekte olduğundan bilahare münferit işarlara mahal kalmamak üzere:

- 1- Vilâyet dâhilinde isimleri tebdil edilmek lazım gelen mahalle ve karyeler suret-i umumiye de tetkik edilerek Heyet-i Mecmuası hakkında Meclis-i Umumi-i Vilâyetçe bir karar ittihazı icap eder.
- 2- İsim tebdili keyfiyeti esasen idare-i merkeziyenin salahiyeti dâhilinde bulunduğu kable'l-istizan mahallî kararlarla isimler tashih ve tebdil edilmeyecektir.
- 3- Her kazaya ait olanı muntazam bir cetvel halinde ve üç kıta olarak ayrı ayrı tanzim edilecektir.
- 4- İsim tebdili hususunda en ziyade hakiki bir ihtiyaç ve zaruretin vücudu aranacaktır.
- 5- Ancak Türklükle alakadar olmayan isimler suret-i mutlakada tebdil edilecektir.
- 6- Yeniden vazolunacak ismin en ziyade coğrafi ve tarihi hatırat ve vakayiden birine delalet ve taalluku lazımdır.

- 7- Esasen Türkçe olan isimler tebdil edilmeyecektir.
- 8- Bu umumi tetkikat ve karardan sonra münferit işarların tervici cihetine gidilmeyeceğinden bu esas dairesinde muamele ifa ve netice-i tetkikatın inbası muktezidir.

Her maddenin ait bulunduğu vekâlete işarı hakkında icrası doğrudan doğruya diğer vekâletlerin daire-i salahiyetinde bulunan hususât için vilâyetlerden vekâlete işarı vuku bulmaktadır. Bi'd-defeat tebliğ edildiği vecih ile her maddenin ait bulunduğu vekâlete

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

işarı 21 Mayıs 1331 tarihli tebligat-ı umumiye vecihle diğer vekâletlerle cereyan eden ve derdest-i muhabere kılan muamelat-ı umumiye-i vilâyeti havi her iki ay nihayetinde muntazam bir cetvel gönderilmesi muktezidir.

Mecburi Mübadeleye Tabi Ortodoks Mezhebindeki Rumlardan Elyevm Silah Altında Bulunanların Suret-i Terhisleri Hakkında

Lozan Sulh Muahedenamesine Merbut Rum ve Türk Ahalinin Mübadelesine Dair Mukavelenamenin birinci ve ikinci maddeleri mucibince mecburi mübadeleye tabi Ortodoks Mezhebine mensup Rumlardan elyevm silahaltında bulunanlar derhal terhis edilecek ve hükûmet-i mahalliye emrine tevdi kılınacaklardır. Ancak İstanbul Şehremaneti havzasında 30 Teşrinisani 1918 tarihinden mukaddem sakin bulunanlar mübadeleye tabi olmadıklarından bunlardan tevellütleri itibariyle silahaltında bulunalar olduğu takdirde terhis edilmeyeceklerdir. Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinin işbu tebligatı dairesinde ifa-yı muamele olunması tamimen tebliğ olunur.

Hayvan Hırsızlığının Men'î Hakkında

Tevali eden şikayât ve müracaattan hayvan hırsızlığı vakayininin devam ettiği anlaşılmaktadır. Hayvan Sirkatinin Men'î Hakkındaki 6 Nisan 1329 tarihli Kanun bu cürmün vukuunu menedecek ahkâm ve mevzuatı havi bulunduğundan mündericatına tevfiğ-i muamele edilerek bu gibi vakayinin katiyen men-i tekerrürü esbabının istikmalı muktezidir.

(Yalve) Kazası İsminin (Yalova) Şeklinde Yazılmasına Dair

Yalve-Palu kazaları isimlerinin imlaca birbirine yakın ve müşabih olmasından dolayı bazı muharrerat ve posta ve mürasalatında yanlışlık vukua geldiği anlaşılmakta olduğundan iltibas-ı mahzurini ref için Kocaeli vilâyetine merbut Yalve kazası isminin telaffuzu vecihle iki ova ile (Yalova) suretinde yazılarak yanlışlığa meydan verilmemesi tamimen tebliğ olur.

Mevkuf veya Taht-ı Muhakemede Olan Rum ve Yunanlıların Muhakemelerinin Tehirine Dair

Muahedenameye melfuf Aff-ı Umumi Beyannamesine dâhil ceraimden dolayı mevkuf veya taht-ı muhakemede olan Rum veya Yunanlıların muhakemelerinin muvakkaten tehiri ve müteakiben Müslüman mevkufalarının tahliyesi temin edilmek üzere bade't-tahliye Yunan tabiiyetine nakledilerek Yunanistan'a izamları suretiyle bir suret-i tesviye

ittihazı İcra Vekilleri Heyetinin 3 Şubat 1340 tarihli içtimasında takarrür ve tasvib-i âliye iktiran eylediği Başvekâlet-i Celileden varit olan 5 Şubat 1340 tarihli ve 2/710 numaralı tebliğname-i samide izbar buyurulmakla tamimen tebliğ olunur.

Hem Mebde ve Hem Müntehasında Telgraf Merakizi Bulunan Mevaki Arasında Telefon Hutut-ı Hususiyesinin Tesis Memnu Olduğuna Dair

Ahiren Meclis-i Âlice kabul olunan Telgraf ve Telefon Kanununun on sekizinci ve otuzuncu maddeleri mucibince hem mebde ve hem müntehasında telgraf merakizi bulunan mevaki arasında telefon hutut-ı hususiyesinin tesis memnu ve kanunun mevki-i tatbika vazı tarihi olan 21 Şubat 1340 tarihinden itibaren ruhsatnamesi istihsal edilmemiş olan telefon hututu için üç ay zarfında ruhsat istihsal edilmediği takdirde telefon techizat ve techizesi müsadere ve ashabından on liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdi ahzı muktezi bulunduğu ondan göre ifa-yı muamele olunması tebliğ olunur.

Anasır-ı Gayr-i Müslime Emvali Hakkında

Anasır-ı gayr-i müslimeye ait emval-ı gayrimenkulenin bey ü furuhtu muamelatının muvakkaten tehiri hakkındaki kararın anasır-ı merkumenin talep edecekleri terhin veya vifaen ferağ muamelatına da şamil olduğu İcra Vekilleri Heyetinin 10 Şubat 1340 tarihli içtimasında takarrür ve tasvib-i âliye iktiran eylemiştir.

Ahval-i Aşâir Hakkında

- 1- Vilâyet dâhilinde gerek tamamen seyyar ve gerek kısmen mukim ve meskûn bulunan aşâirin kabiliyet-i iktisadiye ve temayülât-ı medeniye ve siyasiyeleriyle iskân ve istikrarları esbabının temini ve bu suretle aşiret hayat ve ananatından müfit ve müstahsil bir unsur içtimai haline ırcaları için ittihaz ve tatbiki icap eden tedabire ait tetkikat dolayısıyla istihsaline lüzum görülen malumatı havi tanzim olunan cetvel leffen gönderildi.
- 2- İşbu cetvellere derç edilecek malumatın menabi ve müstendat-ı sıhhiyeye ibtina ettirilmesi ve mevzua göre her bir sual için sahifeler bırakılarak gönderilen numune kıtasında kâğıtlara derç ve tertip edilerek irsali lazımdır.
- 3- İşbu cetvellerin birer sureti vilâyetlerde devr ü teslim suretiyle teati edilecek ve aşiretlerin nüfus ve ahvalinde tahavvülât vuku buldukça malumat verilecektir.
- 4- Verilecek malumatın gayet vazih-ı mevsuk ve mücmel olması lazımdır.
- 5- Hududumuzun öbür tarafındaki aşâir hakkında da aynı surette bir cetvel daha tanzim edilecektir. Bu cetvellerin nihayet bir ay zarfında ikmal ve intaç edilerek yetiştirilmesi.

Memuriyet-i Muvakkate ile İzam Edilenlere Aile Harcırahı İtasına Civar Kanunu Görülmediğine Dair

Memuriyet-i muvakkate ile bir tarafa izam edilenlere 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesine tevfi kan Aile Harcırahı itası lazım gelip gelmeyeceğine dair karar tefsiri ittihazı zımında Dâhiliye Vekâletinden Riyaset-i Celileye takdim olup Heyet-i Umumiyyeden Kavanin-i Maliye Encümenine havale buyurulan 16 Temmuz 1338 tarihli tezkere Encümen-i mezkûrca tanzim olunan mazbata ile beraber Muvazene-i Maliye Encümenine havale buyurulmakla tetkik olundu.

Kararname-i mezbûrun onuncu maddesinin bir numaralı fıkrasında aile masrafının daimi memuriyetle bir tarafa gönderilenlerden yahut merkez memuriyetini tebdil edenlerden mahall-i memuriyet-i cedidelerine nakledilecek ailesi bulunanlara verileceği zikredilerek lafz-ı memuriyet daimi vasfıyla takyit edilmiş olması 23'üncü maddesinin ikinci fıkrasında dahi memuriyet-i muvakkate ile bir tarafta bulunduğu esnada memuriyet-i daimi ile diğer bir mahale tayin edilenlerin yol masrafı ve yevmiyeleri memurîn-i muvakkate mevkiinde ve aile masrafları memuriyet-i sabika-ı asliye mevkiinden memuriyet-i cedide mevkiine kadar olan mesafeye göre hesap edileceğinin muharrer bulunması vâzı-ı kanunca memuriyet-i muvakkate ile bir mahale gönderilen memurîn aileleri için harcırah itasına cevaz-ı kanunî görülemediğinin arzı tezekkür kılınmış olmakla Heyet-i Celileye takdim olundu.

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Yedinci İctima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Arzu buyurursanız maddenin bu yoldaki tadilinin sebebini arz edeyim. Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine merbut olarak bugüne kadar ifa-yı hizmet eden İskân Müdüriyetinde ne kadar kadro varsa, İmar Vekâletine ait olarak dünkü gün kabul buyurmuş olduğunuz kadro ve bütçede dâhildir. Binaenaleyh o kanunun kabulü gününden itibaren İskân Müdüriyetinde bulunan memurunin vazifelerine nihayet verilmiş oluyor ve zaten müstahdem olan memurlar da İmar ve İskân Vekâletinin kadrosuna geçmiş oluyor. Bu itibarla Hükûmetten teklif edildiği veçhile İskân Müdüriyeti kadrosunda mevcut olan bakiye-i muhassesatın da istimaline mahal kalmıyor. Binaenaleyh, Sıhhiye Vekâletinin bütçesinin İskân Müdüriyetine ait bulunan fasıl ve maddelerdeki bakiye-i muhassesatı mevkuf tutuyoruz.

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Bugüne kadar olan kısmı...

Reşad Bey Saruhan (Devamla) - Evet! Yalnız mevkuf tutuyoruz, istimal olunamaz diyemiyoruz. Sebebi de: Kanunun tarih-i neşrine kadar vilâyatta İskân Müdüriyetine merbut olarak bazı memurunin, ifayı hizmet etmiş olması ihtimali vardır ve ediyorlar. Onların kanunun tarih-i tasdikine kadar geçen hizmetlerinin mukabilini, Sıhhiye Bütçesinden verebilmiş olmak için son bir fıkra ilâve ediyoruz ve "Bu tarihe kadar iskân umuruna ait olarak ifa edilmiş olan hidematın mukabili mezkûr mevkufattan tediye olunur." diyoruz.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Müsaade buyurulur mu efendim? Bu madde-i kanuniyede deniliyor ki: "Şimdiye kadar Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyeti ilga edilmiştir. Bu Müdüriyetin ve Mülga Dâhiliye Nezaretinin, İskân-ı Âşair ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin bütün vezaif ve vesaiiki ile levazımı; Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine devredilmiştir." Şimdi burada Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine merbut olan İskân Müdüriyeti vezaif ve kadrosu ile İskân-ı Âşair ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin kadro ve vazifeleri arasında bir fark var mıdır? Yani bunun kadrosu daha geniş midir?

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! İskân Müdüriyetine ait olarak en vâsi ve en vazih bir surette tespit edilmiş olan kadro ve program, İskân-ı Muhacirîn Müdüriyeti Umumiyesinin teşkilât-ı sabıkasında gösterilmiştir. İşe vuzuh vermek için gerek İskân Müdüriyetinin ve gerekse Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut olan İskân-ı Âşair ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin bütün vezaifini kayıt ve tasrih ederek İmar Vekâletine devrediyor ve bu meyanda gerek mülga müdüriyet-i umumiyenin ve gerekse bugüne kadar Sıhhiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyetinin vezaifi, vesaiiki, ne varsa bugünden itibaren İmar Vekâletine devrediyoruz. Yani İmar Vekâletine devredilmiş oluyor.

Mahir Efendi (Kastamonu) - Efendim! Birinci satırda “merbut kılınan” yazılmış, “merbut kılınan” demek, raptedilmiş, olmuş demektir. Ya merbut demeli veya raptedilen demelidir.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Şimdiye kadar kaydı vardır. Şimdiye kadar Sıhhiye Vekâletine merbut bulunan İskân Müdüriyeti... ilh...

Mahir Efendi (Kastamonu) - Böyle demeli, kılınan yanlıştır.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut İskân-ı Aşâir ve Muhacirîn Müdüriyeti deniyor. Dâhiliye Nezareti mülgadır. Ona merbut olan İskân-ı Aşâir ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesi şimdiye kadar mevcut muydu?

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut bulunduğu zaman, yani vaktiyle teşekkül etmiş olan İskân-ı Aşâir ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin diyoruz. Yoksa Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut olan İskân-ı Aşâir ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesi Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin İskân Şubesine devredilmişti.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Binaenaleyh mülga bir nezaretin mefsub veya mülga bir müdüriyetinden burada bahsetmeye lüzum var mı?

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Vesaik ve lüzumu vardır.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Tabii o ait olduğu devaire devredilir. Kanuna girmeye hacet var mı?

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! İskân-ı Aşâir ve Muhacirîn Müdüriyet-i Umumiyesinin ifasıyla mükellef olduğu Hidamat-ı Sıhhiye Vekâletine bugüne kadar merbut bulunan İskân Müdüriyetine tamamıyla gördürülmemiştir. Birtakım nevakis vardır ve oradan alınacak, muktezalari ifa olunacak birtakım vesaik de vardır.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Bendeniz arkadaşlardan bir sual soracaktım. Hacet kalmadı. Yalnız bir seneden beri Sıhhiye Vekâletine merbut bulunan İstanbul İskân-ı Muhacirîn ve Aşâir Müdüriyeti, İskân Müdüriyetine merbut bulunması lâzım geldiği halde nasıl oluyor da bunlar edilmemiş olur? Binaenaleyh, istirham ederim, bu kanuna girmesin. Tabiatıyla bu olur.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Bendeniz bu maddede Mazbata Muharriri sıfatı ile değil, bir mebus sıfatıyla söyleyeceğim; çünkü bendeniz bu lâyiha'nın müzakeresinde Encümen'de bulunamamıştım. Esasen bunun için Müsterek Encümen teşekkül etmişti. Bendeniz orada bulunmadım. Bendeniz zannediyorum ki bu tadil, birinci maddenin ber-vech-i mâruz tadilinden evvel yapılmış olacaktır ki, Encümen burada vekâlete ait olan vazifelerin neden ibaret olduğunu göstermiş, müdüriyet-i umumiyenin vezaifinin tamamen devredildiğini zikretmek mecburiyeti görmüştür. Hâlbuki birinci madde tafsilen izah edildikten sonra artık burada olmuş olan müdüriyetin vezaifinin devredileceğini yazmaya lüzum kalmamış olduğuna kaniyim. Bahusus ki, bu ifade şu şekilde oldukça tabii mülga olan müdüriyetin vezaifi devredilemez zannındayım. Belki o ifa-yı vazife ettiği zaman vazifesini gösteren talimatnameler ve kanunlar dâhilindeki işler ve hidamat devredilmiş denilirse belki bendenizce biraz muvafık olur.

Mamafih birinci madde böyle tavih edildikten sonra ve Vekil Beyefendi tarz-ı iâşenin nasıl olacağını kanunla tespit ettikten sonra artık burada İstanbul Müdüriyet-i Umumiyesinin vesairesinin vesaikin devredileceğine dair kayıt koymaya lüzum yoktur. Fazladır, tayyî lâzımdır. Ancak şimdiye kadar İstanbul Müdüriyet-i Umumiyesinde kalmış olan evrak, dosyalar ve eşya-yı sabitesi henüz buradaki İskân Müdüriyetine ve İskân Vekâletine devredilmemiş ise ve burada sarahaten zikredilmemiş ise ve bunda sarahaten zikredilmedikçe bunun devri müşkül olacağı kanaati hâsıl oluyorsa hakikaten onları koymak lâzımdır. Evrak, dosyaları ve demirbaş eşyaları... Mesela müdüriyet-i umumiyenin muayyen eşyaları vardır. Dosyaları vardır, haritaları vardır, kitapları vardır, muhacirîn için tanzim edilmiş birçok şeyleri vardır. Bunların hakikaten yeni teşekkül edecek Vekâlete devri lâzımdır. Vekâlet bina bulmakta bile müşkülât çekerken hiç şüphesiz eşyalarını bulmakta dahi müşkülât çeker. Değil ki harita ve saire bulmak. Binaenaleyh onların tasrihine taraftarım. Şu halde mülga nezarete merbut İskân Müdüriyeti ilga edilmiştir kaydı kanunda lâzım ise kalsın. Fakat mülga nezarete merbut olan müdüriyetin vezaifine ait kısmını tamamen kaldıralım, mülga müdüriyete ait eşya ve levazım İmar ve İskân Vekâletine devredilmiştir diyelim. Vezaife ait kısmını kaldıralım. Bendenizce o kısmın kaldırılması lâzımdır.

Hilmi Bey (Zonguldak) - Mazbata Muharriri Bey arkadaşımızın ricatine cidden mütehayyir kaldım arkadaşlar? Geçen Meclisin istihlaf ettiği Meclis-i Mebusanın eşyasını almak için kanun çıkarıyor musunuz? Rica ederim. Eğer biz bu kaydı koyarsak bilhassa biraz kaynaşmak isteyen mürteci kafalara fırsat vereceğiz. Vermeyiz diye İstanbul'da sırf umur-ı Devleti işkâl için birtakım gürültüler patırtılar başlayacak. Ondan sonra işar, istişar ve saire ve saire... Sonra bu işler nasıl yürüyecek? Tekrar ediyorum, biz bu kaydı koyduğumuz andan itibaren diğer vekâletlerin hatta Meclisinizin eşya ve levazım-ı sairesi birçok ellerde kalacak ve sizden hususi olarak kanunlar isteyeceklerdir.

Reis - Efendim! Bu madde hakkında başka söz isteyen yoktur.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Bugüne kadar Sıhhiye Vekâletindeki İşkân Müdüriyetine ait olarak, İşkân Müdürünce yapılacak olan işler ve bu işleri ifa edecek olan memurin, İmar Vekâleti için kabul buyurduğunuz kadroya ve tahsisata dâhil olmuştur. Binaenaleyh Sıhhiye Vekâletindeki İşkân Müdüriyetinin ilga edildiğini ve bunun bugüne kadar gayr-i ez-hak bakiye-i muhassasat hakkında yapılacak muamelenin tasrihini burada zikretmek lâzımdır. Yalnız Mazhar Beyefendi'nin burada buyurdukları gibi Muvazene-i Maliye Encümeni bu tadilâtı İmar Encümeninde bu madde hakkında sarahat verilmediği için yazmıştır. Bu itibarla bazı zait kelimeler, cümleler görülüyorsa onları tayya muvafakat ederiz. Yalnız Mülga Dâhiliye Nezaretine merbut olan İşkân ve Aşair Müdüriyet-i Umumiyesi kaydını sarih bir surette vazetmekten maksadımız o zamanki

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 4

müdüriyetin vezaifi, hidematı daha vâsi bir surette muhtelif kanun, nizamnameler ve talimatnamelerle tespit edilmiş, elyevm Sıhhiye Vekâletinde ifa-yı vazife etmekte bulunan İşkân Müdüriyetinin vezaifi; ifasıyla mükellef olduğu hidemat ise bu kadar tavzih edilmemiştir. Bu itibarla lüzum gördük.

Hilmi Bey (Zonguldak) - Tayyedilmesine Kanunun aleyhine rey veririm.

Reis - Efendim! Maddenin müzakeresini kâfi görenler lütfen ellerini kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür.

Riyaset-i Celileye

Dördüncü maddenin ikinci fıkrasındaki (vezaif) kelimesi yerine (hidemat) kelimesinin kabulünü teklif eylerim.

İstanbul

Ali Rıza

Mükerrem Bey (Isparta) - Encümen de kabul ediyor.

Reis - Efendim! Rey-i âlinize vazedeceğim şekil, Muvazene-i Maliye Encümeninden gelip tadilen kıraat edilmiş olan şeklidir. Ali Rıza Bey bu maddenin yani Muvazene-i Maliye Encümeninden getirilmiş olan dördüncü maddenin ikinci fıkrasındaki (vezaif) kelimesi yerine (hidemat) kelimesinin kabulünü teklif ediyor. Bu teklifi kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir efendim. O halde maddeyi bu tadil veçhile kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Madde tadilen kabul edilmiştir. Efendim on dakika istirahat için celseyi tatil ediyorum.

İkinci Celse

Reis - Fethi Beyefendi

Kâtipler: Mahmud Bey (Siirt), Vasıf Bey (Saruhan)

Reis - Celse açılmıştır efendim. Mübadele, İmar ve İşkân Kanununun beşinci maddesini müzakere ediyoruz.

Madde 5- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti tarafından Bütçesine mahsuben talep olunacak mebalîğ Hazine-i Maliyece nakden ve defaten vekâlet-i mezkûre emrine olarak avans suretiyle tevdi olunur. Bu maksatla Maliye Vekâleti üç milyon liraya kadar icap ettikçe Müessesat-ı Maliyede avanslar akdine mezundur.

Reis - Bu madde hakkında söz isteyen rüfeka varsa isimlerini yazdırsın!

Tunahî Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! İkinci satırda (olunacak) denmiş, (olunan) kelimesinin konması icap eder. Üçüncü satırda da “Vekâlet-i mezkûre emrine olarak avans suretiyle” deniliyor ki, orada da “olarak” kelimesi tamamen fazladır.

Ruşen Eşref Bey (Karahisar-ı Sahib) - Muvazene-i Maliye Encümeninin bu madde hakkındaki fikrini öğrenmek istiyorduk.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Reşad Bey (Saruhan) - Aynen kabul ediyoruz.

Reis - Muvazene-i Maliye Encümeni bu maddeyi aynen kabul ediyor.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Üç milyon lira avans itası hakkında lütfen izahat versinler!

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti için icap ettikçe, lüzum görüldükçe bütçedeki muhassasatına mahsuben lüzumu kadar parayı, İmar Vekili, Maliye Vekâletinden isteyecektir. Bu para için havale vesaireye ihtiyaç yoktur. Hazine, İmar Vekilinin istediği parayı nakden ve defaten vermeye mecburdur. Yalnız bunda bir hususiyet vardır. İmar Vekâletinin avans olarak istediği parayı eline verecektir. Havale vermek meselesi ve havale muamelesi yoktur. İşin ehemmiyetine ve müstaceliyetine binaen şayet Maliyenin hazinesinde kâfi miktarda para yoksa icap ettikçe Müessesat-ı Maliyeden üç milyon liraya kadar avans akdetmeye bu madde-i kanuniye ile salahiyet verilmiştir. Bu Hükûmetin teklifidir. Encümen de muvafık görmüş ve aynen kabul etmiştir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Divan hiç vize etmeyecek midir?

Reşad Bey (Saruhan) (Devamla) - Aşağıda gelecektir.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Reis Beyefendi! Biz hiç işitmiyoruz. Söz, yalnız sail ile mesul arasında kalıyor.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Mübadele Mukavelesi mucibince: “Muhtelit Komisyonun lüzum göstereceği tahsisatı, alâkadar devletler avans olarak verecektir.” deniliyor. Muhtelit Komisyonunda, malum-ı âlileri mübadeleten gelecek ahalinin nakilleri için ve esna-yı nakilde işçileri için lâzım gelen tertibatı ittihazı memurdur. Alâkadar devletler, Türkiye ile Yunanistan’dır. Müştereken avans olarak Muhtelit Komisyonun lüzum göstereceği paranın verilmesi Mübadele Mukavelesinde münderiç olduğuna nazaran böyle bir maddenin buraya dercine, tabii İmar ve İskân Vekâleti için lüzum-ı katî vardır. Yalnız bendenizin sormak istediğim şudur: Bu maksatla Maliye Vekâleti, icap ettikçe üç milyon liraya kadar müessesattan avanslar akdine mezundur. Acaba her avans üç milyon lira olmak üzere mi, yoksa bütün bir senelik avansın mecmuu olarak üç milyon lira mı?

Reşad Bey (Saruhan) - Mecmuu...

Zekai Bey (Devamla) - Bari azami üç milyon liraya kadar desek, daha iyi olur. “Azami üç milyon lira” gibi bir kayıt kullanmak lâzımdır. Fakat mübadeleye tâbi olan ahalinin miktarı beş yüz bin olduğuna ve bunların işe ve masarifi-i nakliye vesairesi için Muhtelit Komisyonun göstereceği lüzumu nazar-ı itibara alarak ona göre derhal para vermek lâzım geleceğine nazaran yalnız üç milyon lira kifayet etmez gibi geliyor.

Reis - Bir tadil takririniz var mıdır Zekai Bey?

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Bendeniz (azami) kelimesi için takrir verecektim, yetiştiremedim.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Maddedeki kadar kelimesi, azami manayı ifade eder.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Bu maddede iki nevi avans vardır. Maddenin birinci fıkrasındaki avans kelimesinden maksat şudur: Herhangi bir iş için İmar Vekili para sarfına lüzum gördüğü zaman havale yerine para olarak Hazineden avans namı altında para alacaktır. Yani havale almayacaktır. Maddenin ikinci fıkrasındaki avans, İmar Vekâletine taallûk etmez. Bu Hazineye aittir. Şayet Hazinesinin mevcudu kâfi değil ise ve bilhassa mevsim-i tahsilat olmadığı zamanlara tesadüf ederse İmar Vekilinin istediği para, Müessesat-ı Maliyeden ayrıca istikraz mahiyetinde olarak bir avans alınacaktır. Buradaki (avans) tabirinden maksat budur.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - İstikraz mahiyetinde mi?

Reşad Bey (Saruhan) - Evet! İstikraz mahiyetinde.

Reis - Efendim! Maddenin müzakeresi kâfi görülmüştür. Madde hakkında tadilat yoktur.

Halil Bey (Zonguldak) - Vardır efendim.

Reis (Devamla) - Maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Efendim madde aynen kabul edilmiştir.

Altıncı maddenin müzakeresine geçiyoruz, söz isteyen var mı, efendim? (Hayır yoktur okunsun sesleri)

Altıncı maddeyi okuyoruz efendim.

Altıncı maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. (Okunsun sesleri)

Madde 6- Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin tahsisatından vuku bulacak taahhüdat ile verilecek avanslar bilâhare usulü dairesinde hesabı Divan-ı Muhasebata verilmek üzere Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13, 32 ve 34'üncü maddeleri ahkâmından müstesnadır.

Reis - Maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum efendim.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim! Encümen bizi biraz tenvir etmelidir; Bu maddeler neye dairdir ve niçindir?

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Burada Muhasebe-i Umumiye Kanununun üç maddesinden bahsolunuyor. Bu üç maddeden birisi Muhasebe-i Umumiye

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Kanununun on üçüncü maddesidir. O da şudur: Elli bin lira ve daha ziyade sarfiyata muhtaç olan her türlü inşaat ve tamirat ve taahhüdatın icrası bir kanun-ı mahsusa veya bütçede sarahaten bulunmasına mütevakıftır. Hâlbuki İmar Vekâleti bütçesine, mübadele, iskân ve imar umuru namıyla bir kalem olarak altı milyon lira tahsisat konulmuştur. Bu yeni bir iş olduğu için henüz tatbikata başlanmamıştır. Meselâ nakliyata ne kadar, iskâna ne kadar para sarf edilecektir? İaşe ve sair icap eden masarif için mübadele ve iskâna müteallik olarak ne sarf edileceği henüz malûm olmadığı için Encümen, bunu, birden olmak üzere bütçesiz tanzim ederken bu altı milyon lirayı Hükûmetin teklifi mucibince kabul etmek mecburiyetinde kaldı. Şayet bu altı milyon liradan elli bin liraya kadar bir taahhüt altına girmeye mecbur kalırsa İmar Vekâleti, bunu bütçede sarahaten zikrettirmeye mecburdur. Hâlbuki bugün bunu sarahaten zikre imkân göremiyoruz. Bütçede sarahaten zikredilmesi için ayrı bir kanunla Meclis-i Âliden mezuniyet alınacaktır. Bunu da vaziyetin fevkalâdeliğine ve işlerin müstaceliyetine mebni istisnai olarak Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13'üncü maddesine takyit etmiyoruz. On üçüncü maddeden maksat budur. Sonra, efendim! Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32, 33, 34'üncü maddelerinden bahsolunuyor. Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32'nci maddesi, vekâletler için icabı halinde avans suretiyle, yani mühim ve müteferrik ve müstacel hususat için para sarfına lüzum gördüğü takdirde 32'nci madde ile ancak bin liraya kadar avans verilebilir. Hâlbuki İmar Vekâletinin işleri gayet mühim, vâsi ve müstaceldir. Bin lira ile bu iş görülemez. Bu mahzuru bertaraf etmek için 32'nci maddeden istisna ediyoruz. 34'üncü madde de böyledir. Fevkalâde mühim ve müstacel işler için Muhasebe-i Umumiye Kanununun 34'üncü maddesi mucibince ancak beş bin liraya kadar avans verilebilir. Maksadı temin edemeyeceği için bunun da istisnaen beş bin liradan fazla icabı halinde para sarf edebilecektir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Yalnız zat ve zaman itibarıyla bu kâfi midir efendim?

Reşad Bey (Saruhan) (Devamla) - Hesabı vilâyetlerde mal memurlarına verilmeyecek, merkeze gelecektir. Merkezden de Divan-ı Muhasebata verilecektir. O suretle maksat temin ve takyit edilmiş olacaktır. (Pekâlâ sesleri)

Reis - Efendim! Maddeyi aynen rey-i âlinize arz ediyorum. Altıncı maddeyi kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın! Madde kabul edilmiştir, efendim.

Mustafa Abdülhak Bey (Kengiri) - Reis Beyefendi, Encümeninde maddesi değil, maddeleri diye kabul edilmiştir.

Reis - Efendim! Yedinci madde Muvazene-i Maliye Encümeninde tadil olunmuştur. Tadil olunan şekli lütfen yazınız.

Ruşen Eşref Bey (Afyon Karahisar) - Tekrar mı tadil edilecek, bu matbudan başka mı?

Reis - Maddeyi okuyoruz efendim:

Madde 7- Maaş ve masrafları Mübadele, İmar ve İskân Masarifi-i Umumiyesi faslından verilmek üzere Mübadele, İmar ve İskân umuru için lüzumu kadar mütehassıslar celp ve istihdamına ve inde'l-hace bu bapta tetkikat icrası için icap edenlere memurin-i mahsusa izamına ve hidemat-ı muvakkate için lüzum gördükçe ücretli memur istihdamına Mübadele, İmar ve İskân Vekili salâhiyettardır.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Yukarıdaki maddelerde (vekâlet) dendi, burada da (İmar ve İskân Vekili) yerine, (İmar Vekâleti) denmelidir. Hatta vekâlet denilmezse, taşradaki memurlar katiyen bu madde ahkâmına muvafık bir surette hareket edemezler.

Reşad Bey (Saruhan) - Vilâyetlere şümulü yoktur. Merkezde bizzat vekil tarafından görülecek bir iş içindir.

Tunah Hilmi Bey (Devamla) - Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi arkadaşımız vilâyetlere şümulü yoktur buyuruyorlar. İcraat itibarıyla bu madde, kanunun en ruhlu ve en can alacak noktasıdır. Hatta merkezdeki memurlar, belki masa başında iş görecekler, fakat dışardaki memurlar -bahusus dediğim gibi vicdanlı çıkarsa- kan ter içerisinde kalacaklar ve onlar oraya buraya koşacaklar ve koşturulacaklardır. Binaenaleyh evveleminde Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi arkadaşımızdan sorarım: Yukardaki maddelerde vekâlet deniliyor da neden burada denilmiyor? Bahusus burada dediğim gibi (vekil) denmenin mahzuru vardır. Ben taşradaki reisi, maiyetimde bulunan memurları katiyen bir yere sevk edemeyeceğim, ben taşradaki reisi, dairemdeki memurları başka yerlere gönderemeyeceğim, falan yere gönderemeyeceğim.

İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Rica ederim. Vekil idi, vekâlet idi diye bu kadar uzamasın.

Tunah Hilmi Bey - Elhamdülillah... (Reye sesleri)

Reis - Müzakerenin kifayetini reyinize vaz ediyorum, müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - (Vekil) yerine (Vekâleti) kelimesini teklif ediyor, bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın? Kabul edilmiştir. Bu tadil ile maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın! Madde bu suretle kabul edilmiştir.

Madde 8- İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul emval-i metruke Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti emrine verilir. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tâbi eşhasa ait olup da tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın işgal edilmiş bulunan emval-i metrukeyi idareten tahliye ettirmek salâhiyetini haizdir. Bu gibi emval-i metrukede Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan mahallerden mukavelenamede Maliye Vekâletinin hakk-ı feshi mevcut bulunanlarını dahi Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mukavele-i mezkûreyi fesih ile mecuru idareten tahliye salâhiyettardır. Mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olmadığı halde akd-i icarda gabn-i fahiş bulunduğu tahakkuk ederse Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti derhal akd-i icareyi fesih ile mecuru idareten tahliye salâhiyettardır. Gabn-i fahişin takdiri mahallî en büyük idare memurunun riyaseti altında vekâlet-i müşarünileyha tarafından tayin olunacak iki ve belediyece tayin edilecek diğer iki ehlihıbreden mürekkep komisyona aittir.

Ahmed Hamdi Bey (Bozok) - İmar ve İskân Vekâletinin vezaifinin pek mühim ve pek hayatî olduğunu müdrikim. (Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan mahallerden mukavelenamede Maliye Vekâletinin hakk-ı feshi mevcut bulunanlarını) fıkrasında mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olmadığı halde, akd-i icarda gabn-i fahiş bulunduğu takdirde vekâletin mukaveleyi feshedeceğine dair bir kayıt vardır. Bir akdin

muteber olup olmadığını tayin için bir takyit lâzımdır. Gabn-i fahiş o akitlerin feshini icap etmez. Binaenaleyh bu kazai bir meseledir. Bu ahkâm-ı fıkhiye, ahkâm-ı esasiye ile gayrikabil-i telifir. Dört ehlihibrenin bu meseleyi tetkik ederek mukavelenin feshine karar vermesi doğru değildir ve ahkâm-ı esasiyeye de muhaliftir. Binaenaleyh dördüncü maddenin tayyını teklif ediyorum.

Tunahî Hilmi Bey (Zonguldak) - Vatan aşkıyla, ateşiyle işe sarılacağını ümit ettiğim Vekil arkadaşımın dikkat-i gözüne şu meseleyi çarpıyorum: Arkadaşlar, eğer Vekil Bey iş görmek istiyorsa burada bir kayıt var ki emin olunuz onun ayaklarına pranga, ellerine kelepçe ve belki diline bir mengene vuracaktır. O da (İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum menkul ve gayrimenkul emval-i metruke...) cümlesinin başındaki (İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine) kayıdır. Kırtasiyecilikte işar falan gibi taallül ve tereddütle ne kadar malûl olduğumuzu biliyoruz. Maliye Vekâletine yazacak Maliye Vekâleti düşünecek, taşınacak, bir şeyler uyduracak, bir kulp takacak. Muhacirler daha bâlâ orada sürüne sürüne inleyecek. Ondan sonra bizim vekil arkadaş aman, zaman diyecek. Bunun sonu gelmeyecek ve hiçbir şey olmayacak. Velev ki bunlar olmasın;

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 6

İmar Vekâleti, şu yeni doğan gürbüz evlât bu Devletin malı değil de yalnız Maliye Vekâleti malı mıdır? Şu halde arkadaşlar! Bu yeni vekâlet doğrudan doğruya bütün emval-i gayrimenkuleye, mümkünse menkuleye bile vaz-ı yed etmelidir, kullanmalıdır. Bir kere bunun tayyını teklif ediyorum. İkincisi (Tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın... ilh) bazı rivayetlere göre resmî olan kayıtlarda bile bazı tahrirî mukavele görüyoruz ki, hile ile yapılmış. Şu halde tahrirî mukavelenin yerine âdl kâtipliğince tasdik edilmiş kaydı konmak lâzım gelir.

Hamdi Bey (Bozok) - Her yerde kâtib-i adl yok ki!

Fikret Bey (Ertuğrul) - Adl kâtibi olmaz.

Hilmi Bey (Devamla) - Ha, sizin dediğiniz kâtib-i adlilikçe... Aşağıda ifade zaafı, tekerrür vardır. İskân Vekâleti mukavele-i mezkûreyi fesih ile mecuru idareten tahliyeyle salâhiyettardır. Rica ederim arkadaşlar metinleri yazarken biraz dikkat etmek lâzımdır. Sonra aşağıda da daha başka şeyler vardır. Birincisinin talebiyle ikincisinin ipkasını teklif ediyorum. Yine istikbal sigası kullanılmış (olunacak) yerine (olur), (edilecek) yerine (edilir) demek iktiza eder.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Bu doğru işte.

Abidin Bey (Saruhan) - Arkadaşlar! Bu madde-i kanuniyenin Encümen tarafından İmar Vekâletine tahsis edilmesindeki en mühim kayıt, bilhassa memalik-i meşgulede istihlası müteakip memalik-i garbiyede, vilâyat-i garbiyede bir emval-i metruke derdi çıkmıştır. Bunun o kadar acıklı bir safhası vardır ki şimdi arz etmek istemem. Yalnız bütün bu emval-i metruke ahden mübadeleye tabi olunarak gelecek olanların hakk-ı sarih ve mülk-i sarihidir. Bazı hususu nüfuzlarla makasıd-ı mahsusa tahtında ötekine berikine bilâ-bedel denilecek derecede verildiği gibi bazı taraflarda da zavallı harikzede ahaliye son derece gali bir fiyatla verilmiştir. Maddenin Heyet-i Umumiyesi mütalâa olunacak olursa birinci fıkra ile sonuncu fıkra İmar Encümen ve Vekâletinin istihdaf ettiği gaye bilhassa memalik-i müstahlasada emval-i metruke muamelâtından mütehaddis bu gibi fenalıkları refetmektir. Yalnız şuraya bir kaydın ilâvesini teklif edeceğim, o da: (Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti, mübadeleye tabi eşhasa ait olup da tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın işgal edilen emval-i metrukeyi idareten tahliye ettirmek salâhiyetini haizdir.) fıkrasında gayet sarahat vardır. Bunda harikzede olan mahaller ahalisinden emval-i metrukeyi işgal etmiş olanların istisna olunmasını teklif ediyorum. (O da İmar, İskân Vekâletinin mübadeleye tabi eşhasa ait olup da harikzedegândan maadasına ait olanları...) kaydını ilâve buyurunuz. Bendeniz bunu teklif ediyorum.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Maddede ihtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum emval-i metruke kaydı üzerine Ankara'nın vaziyet-i mahsusasını ve buradaki mesken ihtiyacını nazar-ı dikkatinize arz ederim. Hatta bugün altmış imzalı bir takrirle Mesken İcar Kanununun müzakereye konulması talep edilmişti. Bir kısım

zabitan ve memurin burada bağlarda ve evlerde icar ve isticarla iskân etmiş bulunuyorlar. Şu halde bilumum kaydıyla Ankara'da buna dâhil edilmiş oluyor. Bendeniz (talep üzerine) kelimesinden sonra (vilâyatta bulunan) kaydının ilâvesiyle merkezin istisnasını teklif ediyorum. (Sebepler sesleri) Sebepler, demin elli imzalı verdiğiniz takrirle bu mesken buhranını nazar-ı dikkata almıştınız.

Besim Bey (Mersin) - Efendim! Bendeniz bu maddenin esasını muvafık buluyorum. Yalnız son fıkralarını biraz kanaatime muhalif gördüm. Mübadele Vekâleti bu gibi emval-i metrukede Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan mahallerden mukavelenamede Maliye Vekâletinin hakk-ı feshi mevcut bulunanlarını dahi Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mukavele-i mezkûreyi fesih ile mecuru idareten tahliyeyle salâhiyettar, deniyor. Malum-ı âlileri bir mukavelename teati ve imza edildiği vakit o mukavelename bir kanun kuvvetini haizdir. Bunda birtakım nevakıs-ı kanuniye ve usuliye varsa ondan ancak âkid olanlar, alâkadar olanlar istifade edebilirler. Binaenaleyh hukuk-ı akdin âkidine şamil olacağına göre bu kabîl mukavelâtta mucib-i fesih bir şey varsa bunu ancak âkid olan Maliye Vekâleti yapabilir. Bu hakkı ahar bir yere vermek yani bir kanunla diğer bir vekâlete vermek salâhiyeti elimizde değildir. Ancak Maliye Vekâleti bunu bir vekâletname-i mahsus ile İmar ve İskân Vekâletine devredebilir. Âkid olanlar mukavele ile bu hakkı istihsal edebilirler. Birinci nokta-i nazarım budur.

İkincisi: Eğer kabiliyet-i feshiye yoksa yani kâbil-i fesih bir şey olmayıp fakat gabn-i fahiş olduğu anlaşılırsa o vakit yine vekâlet o mukaveleyi fesheder ve idareten tahliye eder, deniliyor. Malum-ı âlileri olduğu üzere bu gabn meselesi burada varit değildir. Yalnız gabn kâfi değildir. Kanunen takrir de şarttır. Hâlbuki bu kabîl mukaveleler müzayedelerle ve birtakım ilânat ile vücuda geliyor ve bi'n-netice tarafeyn arasında kanun hükmünü haiz olan bir vesika halinde teşekkül ve tereküp ediyor. Binaenaleyh bir vekâletin takdiri ve gabn iddiasıyla bu fesih icra edilemez. Bu da doğru değildir.

Üçüncüsü: Gabn-i fahiş meselesi, mesail-i takdirdedendir. Yani mehakimce de müşkül olan mesail-i mudiledendir. Çoğu memurin-i devletten mağdut olan memurlar tarafından yapılması doğrudan doğruya vekâletin lehine olarak herhangi bir vekâlet feshine memur demektir.

Haydar Rüşdü Bey (Denizli) - Kimler tarafından yapılsa muvafıktır?

Besim Bey (Mersin) - Binaenaleyh bu da doğru değildir. Bendeniz onun için bu aşağı fıkraların kâmilten tayyını teklif ediyorum.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Malum-ı âlileri bilumum emval-i devletin gerek emvali hususiye-i devlet olsun merci-i muhafızı Maliye Vekâletidir. Aslolan budur. Emval-i umumiye ve hususiye-i devlet hakkında olduğu gibi bihasbe'l-velâye idaresi devlete ait olan emval-i metrukenin de...

Vehbi Bey (Karesi) - İşitemiyoruz.

Zekai Bey (Aydın) - Devletin vekâlet ve velayeti hasebiyle idaresini deruhte ettiği emval-i metrukenin de muhafazası Maliye Vekâletine ait olması tabiidir. Binaenaleyh; bu madde ona nazaran tanzim edilmiştir. İhtiyaç oldukça vaki olacak talep üzerine Maliye Vekâletinden İmar ve İskân Vekâleti lâzım olan miktarını alacak ve mübadeleten gelmiş olan ahaliyi veyahut mevcut ve lâzımü'l-iskân olan muhacirini iskân edecek. Yani demek istiyoruz ki, Maliye Vekâletinden bu emval-i metrukenin muhafazasını alıp doğrudan doğruya İmar Vekâletine tahmil etmek doğru olmaz. Esasen merci Maliye Vekâletidir. Mübadele Mukavelesi mucibince yapılacak muamelâtta ve birçok mesailde Maliye Vekâleti dâhil olacaktır. Maliye Vekâleti de meseleye temas edecektir. Çünkü muhtelit komisyonlara tarafeyn memleketlerinin ahali mübadele edildikten sonra o ahalinin mütakabilen iki taraftan bırakmış oldukları emlakları takas suretiyle mahsup edeceklerdir ve bir devlet diğer devletten alacaklı olursa, o alacak mukavelenin tahdit ettiği şerait dairesinde üç senede ve sinin-i müteaddide içerisinde tediye edilmesi gibi birtakım muamelât-ı maliye vardır ve bu işler Devlet namına Maliye Vekâleti tarafından yapılacaktır. Bu mülâhazaya nazaran madde-i kanuniyeyi vazeden, teklif eden İmar ve İskân Vekâletiyle Encümen doğru düşünmüşlerdir. Esası Maliye Vekâletinde kalacak ve ihtiyaç görüldükçe İmar Vekâleti, Maliye Vekâletinden iktiza eden emval-i metrukeyi alıp mübadeleten gelecek ahali emrine verilmek üzere taviz edecek maddenin diğer fıkaratı şimdiye kadar emval-i metrukenin idare ve muhafazası için mevcut olan madde-i kanuniyeyi tadil mahiyetindedir. Yani mevcut olan Tasfiye Kanununun ahkâmını tadil mahiyetindedir. Filhakika buna

mecburuz. Çünkü Mübadele-i Ahali Mukavelenamesinin 18'inci maddesinde tarafeyn iş bu mukavelenin icrasına mâni olacak ahkâm-ı kanuniyenin tadilini taahhüt ederler deniyor. Binaenaleyh emval-i metrukenin şimdiye kadar muhafazası, satılması, müzayedesini hakkında mevcut

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

olan Tasfiye Kanununu elbette tadil etmek yani gelecek olan ahalinin iskânına salih bir şekilde İmar ve İskân Vekâleti emrine verdirebilecek vaziyetler ihdas etmek lâzım gelir. Bunun için denilmiştir ki, eğer şayet yapılmış olan mukavelede hakk-ı fesih varsa İmar ve İskân Vekâleti bu hakk-ı feshi istimal ederek ve bu emakini tahliye ettirerek gelecek muhacirine tahsis edeceği gibi eğer tahliye meselesi kabil değilse o zaman da gabn-i fahiş meselesini tahkik edecek ve eğer gabn-i fahişi tahakkuk ettirirse o suretle dahi feshettirecek. Hülâsa bu emval-i metrukeyi mübadeleden gelecek olan ahaliye tahsis edecek en seri ve en kolay bir şekl-i idareyi tatbik edecektir. Bendeniz şunu Heyet-i Âliyyenize arz etmek isterim ki, belki; gabn-i fahiş demekle veya gabn-i fahiş vaki olabileceğini takdiren kabul etmiş olmakla Heyet-i Âliyyeleri bu Kanunla; vaktiyle emlâk-i metruke Maliye Vekâletinin taht-ı idaresinde iken noksan bedellerle icar edilmiş olabileceğini kabul etmiş oluyor. Bunu yapmış olmakla karşımızdaki hasmımız için belki aleyhimize nakz-ı ahd için bir vesile teşkil ederiz, diye korkuyorum. Muahedenin sarahatine rağmen zaten gelmekte olan muhacirinin ellerindeki malları ve bilhassa emval-i menkulelerini boyuna zapt etmekte ve kendilerinin çırılçıplak gönderilmekte olduğunu her gün evrak-ı havadiste görüyoruz. Hâlbuki mukavelenin metn-i sarihince muhacirinin azimetlerinden evvel ellerinden hiçbir malları alınmayacağına dair katî sarahat vardır. Öyle olduğunu ve bizim de orada muhtelit komisyonlarda azalarımız olduğu halde Yunanistan bunu yapmaktadır. Hükûmetimiz, İmar ve İskân Vekâleti bu vezaifini elbette ifa edecek ve takip edecek ve ahalinin mukavele mucibince Devletçe temin edilmiş olan hukukunu fiilen temin ettirmeye çalışacaktır. Ancak biz buna çalışırken, ahden haiz olduğumuz hukuku temin edecek şekilde çalışırken bu iddiamızı nakzetmiş olacak surette bazı ifadeleri kanunlarımıza derç etmemeliyiz, diyorum. Binaenaleyh gabn-i fahiş olduğunu kabul eder şekilde maddeye bir şey derç etmekten ise hal-i hazır rayicine göre noksan olduğunu...

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Resmî müzayedede gabn-i fahiş nasıl kabul olunuyor? Anlamam.

Zekai Bey (Devamla) - Böyle demektense icarenin noksan olduğunu söylemek gibi bir kayıt konsa, aynı maksat daha doğru ve karşı tarafın itirazını mucip olmayacak şekilde ifade edilmiş olabilir. Çünkü vaktiyle emval-i metrukeye talip bulunmamasından veya herhangi bir sebepten dolayı bir şey yüz kuruşa verilmiş olabilirdi ve bu zamana göre hiçbir gabn-i fahiş ifade etmediği halde bugünkü rayice göre o noksan bedeli öyle görürüz. İskân Vekâleti o nokta-i nazardan mukaveleyi fesheder. Yani maksadına vasil olmakla beraber karşı taraf için de bir vesile-i itiraz bırakmamış oluruz. Madde bu şekilde tadil edilecek olursa ve bir fıkra olarak da mütebaki emvalin İmar ve İskân Vekâletince lüzum görüldükçe alınması kabul olunacak olursa, o vakit emvalin kema-fi's-sabık Maliye Vekâletince muhafaza edilmesi için maddeye bir fıkra ilâve etmek lâzım gelir. Çünkü o bir sual-i mukadderdir. Burada cevapsız kalır. Üst tarafı alınır, alt tarafı kalır ki; şu fıkara ile ihtiyaç olan bazı maddeleri tadil ederek bunu ifade etmek lâzım geliyor. Maruzatımı takrir şeklinde olarak da Makam-ı Riyasete takdim ediyorum.

İsmet Bey (Çorum) - Bir sual soracağım. Encümen namına söylediler zannederim.

Reis - Hayır! Şahsı namına söylediler zannederim. Buyurunuz Ragıb Bey!

Ragıb Bey (Kütahya) - Efendim maksadımı daha evvel söz söyleyen arkadaşlar izah ettiği için sarfinazar ettim.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Bendeniz maddenin aynen taraftarıyım. Yalnız bu maddede bir nokta var ki, meselâ: Ayvalık'ın yanı başındaki Kerem Köy tamamen yanmıştır. Şimdi bu köylüler yanmamış yerlere gelip sığınmışlar. Şimdi muhacirler gelince bunları kış ortasında nereye atacacağız? Hükûmet onlara kefalet edip binaları yapıncaya kadar bu adamları da sokak ortalarına atmak doğru değildir. Manisa da böyledir. Birçok halk vardır ki, kış ortasında bunları sokağa atmak doğru değildir. Memalik-i müstahlasada emval-i metrukeden olup harikzedegân tarafından

işgal edilen mesakin, iskânlarına kadar bu madde ahkâmından müstesnadır demeliyiz. Yani temlikini istemiyoruz. Hiç olmazsa iskânlarına kadar sokaklarda sürünmesin.

Abidin Bey (Saruhan) - Encümen kabul ediyor efendim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey - Efendim! Madde-i kanuniye emval-i gayrimenkule-i metrukesi lüzum ve ihtiyaç görüldükçe doğrudan doğruya Mübadele ve İmar Vekâletinin emrine verilir diyor. Yani bugün mübadeleye tabi olan halkın emval-i metrukesini biz istediğimiz zaman Maliye Vekâletinden alabileceğiz. İhtiyaç gördükçe tabirine Hilmi Bey kardeşimiz itiraz etmiştir. Bu tabir lâzımdır. Çünkü biz doğrudan doğruya bu emval-i metrukeye vaz-ı yed edecek olursak bu emval-i metrukenin ayrıca muhafazasını da deruhte etmeye bugünden itibaren mecburuz. Bu emval-i metruke ebniyesini muhafaza edemezsek kapısı, kanadı, şusu, busu koparılacaktır ve elimize gelecek olan emval-i metruke eski vaziyetlerini kaybedeceklerdir. Onun içindir ki biz ihtiyaç gördüğümüz zaman Maliye Vekâleti bu emvali bize tevdi etmeye mecbur olacaktır. Yalnız, biz ihtiyaç gördüğümüz zaman bize versinler diyoruz. Onun için ihtiyaç görüldüğü tabirine lüzum vardır. Sonra bu emval-i metruke bugün üç suretle düşünülebilir. Birisi hiçbir kimsenin icara salâhiyetten olmadığı zamanda işgal olunan mebani vardır. İkinci kısmı, Maliye Vekâleti tarafından istenildiği zaman feshedilmek şartıyla icara verilmiş emval-i metruke vardır. Bir kısmı da doğrudan doğruya mukavele yapılmış, hakk-ı feshi Maliye Vekâletine aittir. Bu emval-i metruke bugün üç kısım üzerine müstenittir. Birinci kısmı doğrudan doğruya almak tabii Maliye Vekâletine aittir. Maliye Vekâleti bu hakkı İmar Vekâletine devretmiştir. Binaenaleyh o emval-i metruke hakkında hakk-ı feshi istimal etmek lüzumu hâsıl olduğu zaman İmar Vekâleti hakk-ı feshi istimal ederek derhal idareten boşaltacaktır. Üçüncü kısım kalıyor. Asıl mukaveleye merbut olan ve hakk-ı feshi mevcut olmayan emval-i metruke vardır. Bunların da gabn-i fahişi tahakkuk edenlerin İmar Vekâleti tarafından idareten tahliyesine bu kanun cevaz vermektedir. Besim Beyefendi buna itiraz etmişlerdir. Bu emval beytülmalindir. Emval-i eytam da emval-i beytülmal gibidir. Binaenaleyh bunlarda gabn-i fahiş aranmadığı gibi takdir-i tahrirde lüzum yoktur. Çünkü emval-i metrukedir, doğrudan doğruya Hükûmetin elindedir. Şu halde bu gibi emval-i metruke hakkında mukaveleleri doğrudan doğruya feshetmek salâhiyeti vardır. Fakat daha esaslı ve kanuni olsun diye bir heyetin hakk-ı takdirine bırakmıştır. Mahallî Heyet-i Belediyesi tarafından veya mahallî hükûmetin reisi tarafından veya bir heyet tarafından tahmin yapılacaktır. Meselâ on bin lira icar getirecek olan bir mal belki bin liraya, iki bin liraya icar edilmiştir. Ve bu da müşterinin zuhur etmemesinden veyahut memalik-i müstahlasa ahâlisinin tam manasıyla böyle toplu bir halde bulunmamasından dolayı ucuz bir tarzda verilmiştir. Bu böyle verildi diye mütemadiyen [bunu] böyle bırakmak doğru değildir. Şunu sarahaten söyleyebilirim ki, elimizde yüz binden fazla emval-i metruke bulunması lâzım gelirken bunun ancak yirmi veya yirmi beş bin tanesi elimizdedir. Diğerleri de icarda, şunun bunun taht-ı işgalindedir. Memleketimize gelecek yüzbinlerce muhacirini sığdırmak kabil değildir. Onun için şunun bunun işgalleri altında kalan ve hiçbir hakları olmadığı halde işgal edilen mebaniiyi almak ve muhacirine vermek bir emr-i tabiidir. Onun içindir ki madde-i kanuniyenin aynen kabulünü istirham ederim.

Şükrü Bey (İzmir) - Çok pahalı verilmiş olanları feshetmeli.

Vekil Necati Bey (İzmir) - Harikzedegâna gelince; tabiidir ki; bunları da, harap olan yerler ahâlisini de açıkta bırakmayacağız. Zaten bu birinci maddede sarahaten zikrolunmuştur.

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 8

zedegânın da, harap olan yerler ahâlisinin de doğrudan doğruya iskân ve terfihini düşünmeyi deruhte etmiştir. Binaenaleyh harikzedegâni tabiidir ki, yerlerinde bırakacağız. Buraya bir ilâveye lüzum vardır. Harikzedegânın muhtaç-ı muavenet olanlarını iskân edelim, olmayanlarının iskânıyla muvazzaf olmayalım. Bunu bu şekilde yapalım.

Ahmed Mahir Efendi (Kastamonu) - Gabini kabul ediyorsunuz. Fakat fahşe ihtiyaç var mı? Gabin kâfidir. Fahiş olmaya mahal yoktur.

İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Ben kabul ediyorum.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Fahiş tabiri lazımdır.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Vekil Bey vazifesinin maddî muhafazası olan emval ve emlâkin devri takdirinde muhafazasına muktedir olamayacağını söylüyorlar. Bu sizin için ilk aczi itiraf değil midir? (Handeler) Sorarım Vekil Bey'e! Kendilerine maliyece verilen bir defterde falan köyde beş yüz hane mevcut denilirken o köyde evler yanmış bulunursa Maliye Vekâletini vaziyetten derhal haberdar etmeye kendini vazifedar addedecek mi? Katiyen etmeyecek. Siz acaba sevk edeceğiniz muhacirini haberiniz olmaksızın oraya sevk ettiğiniz zaman onları zayiata uğratmayacak mısınız? Tahriri yerine Adliye kâtiplerine tasdik olunmuş kaydının konmasını teklif ettim. Bu cihete ne buyuruyorsunuz?

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Eğer doğruyu söylemek, izhar-ı acz ise bendeniz böyle bir izhar-ı aczi kabul ederim. Bu meselede ihtiyaç görüldüğü takdirde emval-i metrukeyi almak demek, onun muhafazasını temin edeceğim demektir. Bana verdiğiniz altı milyon lirayı heba mı edeyim? Binaenaleyh, mebus arkadaşlardan rica ederim. Sözlerini biraz insafkârane olarak söylesinler. Bendeniz hakikati söylüyorum. Ve ihtiyaç görüldükçe emval-i metrukeyi alalım diyorum. Hepsini alırsak mahvolur. Bu beytûlmaldır, muhafazası lâzımdır. Ve bundan vebal-i manevi vardır, diyerek deruhte etmemişimdir. İhtiyaç gördüğüm zamanlarda alacağım.

İsmet Bey (Çorum) - Efendim! Biliyorsunuz ki...

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Beyefendi! Tahrirî kelimesine cevap isterim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Takrir verirsiniz Heyet-i Umumiye kabul ederse ben de kabul ederim. Her sualin ayrıca müzakeresi mevzuubahis olursa kanun günlerce çıkmaz.

İsmet Bey (Çorum) - Efendim! Birçok arkadaşlar malûmattardırlar. Emval-i gayrimenkule-i metrukeden müstegallât kısmını icar eden halk bugünkü şerait-i iktisadiyeye göre zarar eder. Şu halde vekâlet gabn-i fahişi âkidinden hangisinin aleyhine telâkki ediyor? (Hazine aleyhine sesleri) Demek oluyor ki müstegallâttan akd-i icarî zamanındaki şeraitle bugünkü şerait arasında çok ziyan eden vardır. Bunlarda gabn-i fahiş aramaya lüzum yoktur. Derhal feshi arzu ederler. Sonra müzayedeli akd-i icare neden gabn-i fahiş addolunuyor? Burada gabn-i fahiş müzayede ile akd-i icare de şamil midir? (Olamaz sesleri)

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Gabn-i fahiş umumidir burada...

İsmet Bey (Devamla) - Müsaade buyurunuz efendim! Müzayede de gabn-i fahiş zannetmek doğru değildir. Yalnız bu gibi müstegallât müstecirleri bugün bu zararları kabul ederlerken eğer Hazine ben icarı feshederim diyecekse çoktan razı olacaklardır. Buraya gabn-i fahişi koymak suretiyle bu meseleyi iğlâk etmeye lüzum yoktur. Bu meselenin tetkikini istirham ederim. Çünkü zarar edenler tabiatıyla feshi arzu ederler. Hâlbuki bu gabn-i fahiş tabiri ile onlar feshedilmeyecektir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Maliye Vekâleti emval-i metrukeyi muayyen bir müddet zarfında müzayedede bulunduruyor ve sonra bedel-i müzayedeye iştirak ediyor, diyor ki Maliye Vekâletine şu mal şu kadar bedele çıkmıştır. Bunun ihalesini icra edelim mi? Diyor. Ediniz diyor. İhale-i evveliyeye zamanında yine müzayede devam ediyor, ihale-i katiye zamanında tekrar soruyor ve ona intizar ediyor. Müzayededen sonra gabn aramak bilmem doğru mudur? Sonra buyuruyorsunuz ki, emval-i metrukeyi lüzum görüldükçe alacağız. Bendeniz bugün bir mülk isticar ettim. Yarın buna lüzum gördünüz, bendenizden aldınız. Şu halde Maliye Vekâletinden bundan sonra icar ve isticar işine hitam vermesi için maddenin sonuna, "İşbu kanunun neşrinden sonra Maliye Vekâleti emval-i metruke üzerine icar ve isticar mukavelenamesi akdetmeyecektir." demek lâzımdır.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Arz ettiğim veçhile emval-i metrukenin elimizde bulunan kısmı yirmi beş bin adettir. Bunun yüz binden fazla olduğunu kabul etmek lâzımdır. Muhacirin gelirse ve vaziyet bunun hepsinin birden bu sene zarfında alınmasını icap ettirirse; artık bu kanunun, muhacirinin vaziyetini düşünmek noktasından kabul edilmesi mecburiyeti vardır. Beş yüz bin kişiyi yirmi beş bin hane içerisine sıkıştırmak biraz güçtür. Yüz binden fazla emval-i metruke şunun bunun taht-ı istifadesindedir. İhtiyac-ı kati hâsıl olursa Maliye Vekâletinin hakk-ı feshini istimal etmeyeceği mebani hakkındaki mukavelâtta gabn-i fahiş iddia edeceğiz. Mesele

budur. Yani bütün emval-i metruke hakkında gabn-i fahiş vardır gibi bir muamele yoktur. Lüzum görüldükçe ve ihtiyaç-ı kati hâsıl olduğukça gabn-i fahiş arayacağız.

İsmet Bey (Çorum) - Zatuâlinizin buyurduğu gibi müstecirlerin lehine yapılmış hiçbir mukavele yoktur. Mademki lüzum ve ihtiyaç görüldükçe feshetmek zarureti vardır. Gabn-i fahiş kelimesini koyarak kitaba uydurmanın manası yoktur. Böyle müştegalât müstecirleri zarar görmek yüzünden dolayıcıdır ki bunların zarar gördükleri muhakkaktır, arkadaşların bu hususta aldığı telgraflarla sabittir eğer Maliye Vekâleti kabul ediyorsa hiç gabn-i fahiş meselesini mevzu bahis etmeksizin bu olabilir. Zaruret ve ihtiyaç eğer bunların tahliyesini icap ettiriyorsa gabn-i fahiş kelimesini koyup da müzayedeye ile icar edilen şeylere gabn-i fahiş iddiasıyla kitaba uydurmak doğru değildir. Bu kanun zarar gören müstecirler için daha iyidir. Feshetmek için Mübadele Vekâletinin rızası doğrudur.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Hakk-ı feshi mutlak olarak verirseniz bizi böyle uzun işlerden kurtarmış olursunuz.

Hakkı Bey (Van) - Vekil Beyefendi! Bendenizin soracağım suale kısmen cevap verdiniz. Daire-i intihabiyemde ne derecede tahribat icra edildiğini bendeniz erkama müstenit olarak şimdi arz edebilirim. Bu emval-i metrukeden icar edilenler tahliye edilecek olursa Van'da istirdattan sonra Hükûmet tarafından gali bir fiyatla icar edilen haneler olacaktır? Ve Van'da mübadeleye tâbi olan ahalinin ikamesine tahsis edilmiş yer var mıdır? Bunu anlamak istiyorum.

İmar, İskân ve Mübadele Vekili Necati Bey (İzmir) - Böyle harap ve uzak mıntukalara bu gelen muhacirini göndermek tabiidir ki muvafık olamaz. Biz muhacirini iskân edeceğiz. Müstahsil bir vaziyete sokacağız. Esasen Van'da binaa bulunmazken biz oraya muhacir gönderip iskân edemeyiz.

Hakkı Bey (Van) - Ahali-i asliyenin hiçbir şeyi yoktur.

Abidin Bey (Saruhan) - Muhterem arkadaşlar! Görüyorum ki meselede şayan-ı tavazzuh cihetler vardır. Binaenaleyh müsaade buyurursanız Encümen namına bu hususta biraz izahat vereyim. Ahitname mucibince emval-i metruke iki suretle tasfiyeye tâbidir. Şimdi bizim kendi kanunlarımıza nazaran tasfiye yapılıyor, bir de Muhtelit Komisyon tarafından mübadeleye tâbi ahali için yapılacak tasfiye muamelesi var. Bu muameleyi şimdiye kadar yapan Mübadele Vekâletidir. Dâhilen yapılmakta olan tasfiye muamelesi, kendi tebaamızdan olup da mukaddema buradan gitmiş olan Rum ve Ermenilerin matlubatını tasfiye etmek, ikincisi de Muhtelit Komisyonlar tarafından ahitname mucibince altın mukabilinde alınacak mazabıt ile yapılacak

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 9

tasfiye meselesidir. Emval-i gayrimenkuleye Maliye Vekâleti vaz-ı yed etmiş olduğu için emval-i metruke yine bu itibarla iki suretle nakil muamelesi yapacaktır. Şimdi İmar Vekâleti, Heyet-i Celilenizden mübadeleye tâbi olan ahali den payderpey memleketimize gelenler oldukça bunlar oradaki Muhtelit Komisyon tarafından verilecek mazabıta nazaran kendilerine bazı mesakin, bazı emval-i gayrimenkule, arazi ve saire vermek mecburiyetindedir. Şimdi İmar Vekâleti alelittlak emval-i metrukeyi kendisi almak istemiyor. Meselâ Ahmed Efendi'ye oradaki Tekâlif Komisyonundan eline almış olduğu mazbata mukabilinde, burada kendisine arazi ve emlak vermek lâzım gelecektir. İşte burada İmar Vekâletine bir ihtiyaç görülecektir. İmar Vekâleti o zaman Maliye Vekâletine diyecektir ve diyebilmek için o salâhiyeti istiyor ve berikine falan taraftaki emval-i metrukeyi ben Abdullah Efendi'ye veya Ahmed Efendi'ye vereceğim demektir. Binaenaleyh İmar Vekâletine ihtiyaç bu suretledir. Vaki olacak ihtiyaç budur. Vekâlete burada bu salâhiyeti verecek olursak bilahare Maliye Vekâletiyle İmar Vekâleti arasındaki nokta-i nazar ihtilâfı kalkacaktır. İkincisi de; gabn-i fahiş... Gabn yeni suretledir. Bir defa memalik-i müstahlasa ahali, nakdi haiz olmadıkları içindir ki, vuku bulan müzayedelerde bedelât-ı sabıkasından 1, 2, 3, 4 ve 5 sene evvelkilerinden dun olmak üzere iştirak etmişlerdir. Çünkü öyle bir zamanda ihale edilmiştir ki bunlara yüksek bedel-i icar ile talip olmak imkân ve ihtimali yoktur. Müzayedeye ile yapılmasına rağmen bir gabn-i fahiş vardır. Evvelki senelere nispet ederek bunun haiz olduğu kıymet yüz lira iken bu defa on liraya inmiştir. Burada Hazine aleyhine bir gabn-i fahiş vardır. Bu ihtiyaç tahakkuk ettiği vakitte İmar Vekâleti bunu Abdullah Efendi'ye tahsis ettiği zaman makbul olan orta yerde sıfatı ancak tavasuttan

ibaret olan Maliye Vekâleti değil, mübadeleye tâbi ahitname ile mübadeleye tâbi olan Abdullah Efendi'dir. Bu ihtimali refetmek gabn-i fahiş suretiyle önüne geçebilmek için Heyet-i Celilenizden salâhiyet istiyor. Binaenaleyh Encümen namına arzımız Vehbi Bey arkadaşımızın vuku bulan teklifatını nazar-ı itibara alarak maddenin aynen kabulünü istirhamdır.

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayetine dair tahrir vardır. Müzakereyi kâfi görenler lütfen ellerini kaldırsın, müzakerenin kıyafeti kabul edilmiştir.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Bir fecia vardır. Onu Heyet-i Celileye arz edeceğim.

Reis - Rica ederim efendim! Müzakerenin kifayetini Heyet-i Celileniz kabul etti. Tahrirler okunacak:

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir.

2'nci fıkranın "Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tâbi eşhasa ait olup da tahrirî bir mukaveleye müstenit olmaksızın işgal edilmiş bulunan emval-i metrukenin harikzedegânın taht-ı işgallerinde bulunanlardan maadasını idareten tahliye ettirmek salâhiyetini haizdir." şeklinde tadilini teklif eylerim.

Saruhan Mebusu

Abidin

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin birinci satırındaki (talep üzerine) cümlesinden sonra (Ankara şehri müstesna olmak üzere) ve onuncu satırdaki (salâhiyettardır) kelimesinden sonra da (ancak haneleri düşman tarafından yakılanlara icar edilmekte olan hanelerden badema icare alınmaz) kaydının ilâvesini teklif ederim.

3 Teşrinisani 1339

Van

Hakkı

Riyaset-i Celileye

Van'daki bütün İslâm haneleri düşman tarafından tahrip edildiğinden sekizinci maddenin nihayetine zirdeki ibarenin ilâvesini teklif ederim:

Van şehrindeki emval-i metrukeye ait haneler Van mültecilerine bilâ-bedel ita edilmiştir.

Van Mebusu

İbrahim

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin dördüncü fıkrasındaki (gabn-i fahiş) tabiri yerine (hal-i hazır rayicine göre bedel-i icarının noksan olduğu) cümlesinin ikamesini ve yine dokuzuncu fıkrasındaki (gabn-i fahişin) tabiri yerine (noksan bedelin) tabirinin vazını ve maddenin sonuna (emval-i metruke Mübadele ve İskân Vekâletine devredilinceye kadar Maliyece muhafaza olunur) cümlesinin ilâvesini teklif ederim.

2 Teşrinisani 1339

Aydın

Zekâi

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey! Takririmi ben geri aldım. Vakit zayi olmasın.

Riyaset-i Celileye

İşbu sekizinci madde bilumum gayrimenkul emval-i metrukeyi Mübadele ve İmar Vekâletinin emrine veriyor. Bu sebeple Ankara'da bulunan emval-i gayrimenkule-i metrukenin Tasfiye Komisyonunca satılmasından sarfinazar edildiği haber alınmıştır. Hâlbuki Ankara'da meskene olan ihtiyaç vareste-i arzıdır. Şu halde bu maddenin ahkâmı taşraya şamil olsa dahi Ankara'nın istisnası zaruridir. Binaenaleyh talep üzerine kelimesinden sonra "vilâyatta bulunan" terkinin ilâvesiyle maddenin ber-veçh-i âti tadilini teklif eylerim.

3 Teşrinisani 1339

Yozgat "Bozok"

Süleyman Sırrı

Madde 8- İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep ürerine, "vilâyatta bulunan" bilumum gayrimenkul emval-i metruke... İlh.

(Hayır hayır sesleri)

Mahir Efendi (Kastamonu) - O vakit kanun olmaz.

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin (mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olmadığı halde) diye başlayan dördüncü fıkrası ahkâm-ı esasiye ile kabil-i telif olmadığından tayyını arz ve teklif eylerim.

03.11.1339

Bozok

Ahmed Hamdi

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Rica ederim Reis Beyefendi! Biraz hemzeyi göstererek okuyunuz. Bozuk gibi oluyor. (Handeler)

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin birinci fıkrasının veçh-i âtide tadilini teklif ederim:

"İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul emval-i metruke ile mebanî ve arazi-i emîriye Mübadele ve İmar ve İskân Vekâleti emrine verilir."

Çatalca Mebusu

Şakir

Şakir Bey (Çatalca) - Reis Bey! Takririm hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Efendim! Bendeniz son takririmde ufak bir fıkranın ilâvesini teklif ediyorum. Teklif edilen kanunda denmiştir ki gayrimenkul emval-i metruke İmar Vekâleti tarafından istenildikçe verilecektir. Gerçi mübadeleten gelecek muhacirin için bu, kâfidir. Fakat birinci maddenin tadilen kabul olunan şekline göre yalnız mübadeleten gelecek muhacirin değil alelittak gelecek olan diğer muhacirler de mademki İmar Vekâletince iskân edilmesi muktezidir; bunları teminen bir kaydın ilâvesini elzem addederim. Bu kayıt Devlete ait olan mebanî ve arazi hakkındadır. Muhacirlere karşı pek çok yardım etmek arzusuyla Heyet-i Celilenin müteharrik olduğunda şüphe yoktur. Fakat bu derece zarureti karşısında üç milyon gibi zaruretin belki de otuzda biri denecek kadar hiç olmazsa Devlete ait bulunan mebanî ve araziye İmar Vekâletinin emrine

vermek suretiyle bundan İmar Vekâletinin istifadesini temin etmek en muvafık bir şekil olacağını tabîi takdir edersiniz. Takririmde bunu teklif ediyorum.

Riyaset-i Celileye

“Ancak memalik-i müstahlasadaki emval-i metrukeden harikzedegân tarafından işgal edilmiş olan mesakin, harikzedelerin iskânlarına kadar bu madde ahkâmından müstesnadır.

Fıkra-i ânifenin maddeye ilâvesini teklif eylerim.

4 Teşrinisani 1339

Karesi

Mehmed Vehbi

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Riyaset-i Celileye

Evvelen:

Tarafeyn arasında münakit herhangi bir mukavelenin bahşettiği hakk-ı fesih, ancak tarafeyn-i âkideyn tarafından istimal edilebilir. Çünkü hukuk-ı akd, âkide racidir. Bunun bilâ-vekâle diğer bir zat veya makama verilmesi kanuna mugayirdir.

Saniyen:

Gabn-i fahiş meselesinde yalnız (gabn) kâfi olmayıp takdir de şarttır. Hâlbuki bu kabîl yani Hükûmet tarafından vuku bulan icarat alenen ve bi'l-müzayede icra kılındığı cihetle takdir mevzuubahis olamayacağından gabn-i fahiş iddiası da varit olamaz.

Salisen:

Gabn-i fahiş ve sair suretle fesih keyfiyetinin tetkik ve takdiri mesail-i müşküleden olmakla beraber bunun vekâlet-i aidesine ait iki memur ile bir reis-i idarenin (ki o da vekâletin bir memuru demektir) ekseriyet teşkil ettiği bir heyetin tetkik ve takdirine bırakılması kaide-i madelet ve bi-tarafeye muhalif olduğundan işbu maddenin (Bu gibi emval-i metrukede Maliye Vekâletince) diye başlayan fıkaranın kâmilten tayyını teklif ederim.

Mersin

Besim

Riyaset-i Celileye

- 1- Sekizinci maddenin ahkâmı ancak iskân mntıkalarında cari olmak tabîi bulunduğundan maddenin başına (İskân mntıkalarında) kelimelerinin ilâvesini,
- 2- Altıncı satırda, “haizdir” kelimesinden sonraki fıkra müşevveş olduğundan ber-veçh-i âti (Maliye Vekâletince tanzim ve teati edilmiş mukaveleye müsteniden işgal olunan bu kabîl emval-i metrukeden mukavelenamede... ilh.) suretinde tashih ve tadilini,
- 3- Maddenin iki yerinde mezkûr (idareten tahliyeye) tabirinin (idareten tahliye ettirmeye) suretinde ki yani tahliyenin bilumum idari tahliyeler gibi Hükûmet marifetiyle yapılacağını tazammun için tadilini arz ve teklif ederim.

Karahisar-ı Şarki

Ali Süruri

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin âtideki şekilde kabulünü teklif ederim.

Denizli

Haydar Rüşdü

Sekizinci Madde- İhtiyaç görüldükçe vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul emval-i metruke, Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti emrine verilir.

Riyaset-i Celileye

Mukavelenamede hakk-ı fesih mevcut olduğu halde akd-i icarda gabn-i fahiş bulunduğu tahakkuk ederse Mübadele ve İmar ve İskân Vekâleti derhal akd-i icareyi fesih ile mecuru idareten tahliyeve salâhiyettardır. Cümlesinin yerine derhal akd-i icareyi fesih ile mecuru tarih-i feshinden itibaren on beş gün sonra idareten tahliyeve salâhiyettardır, cümlesinin ilâveten tadilini teklif eylerim.

3 Teşrinisani 1339

Giresun

Ali Şevket

Reis - Efendim! Takrirleri bir bir rey-i âlinize vazedeceğim.

Haydar Rüşdü Bey (Denizli) - Müsaade buyurur musunuz? Reis Bey! Encümen namına arz edeceğim; bu maddeyi tekrar bu tekliflerle beraber Encümene iade buyurursanız daha iyi olur.

Reis - Fakat nazar-ı dikkata alınacak takrirler vardır, alınmayacak takrirler vardır.

Efendim! Çatalca Mebusu Şakir Bey'in takririni rey-i âlinize vazedyorum. (Çatalca Mebusu Şakir Bey'in takriri tekrar okundu.) Bunu nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın! Efendim! Takriri kabul eden arkadaşlar lütfen ayağa kalksın. Efendim! Aksini rey-i âlinize vazedeceğim. Takriri kabul etmeyen arkadaşlar lütfen ayağa kalksın! Takrir kabul edilmiştir.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey! Miri tabiri var. O, kullanılamaz. Artık buna iyi dikkat edin ha...

Reis - Bozok Mebusu Ahmed Hamdi Bey'in takririni rey-i âlinize vazedeceğim. (Ahmed Hamdi Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar ellerini kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmamıştır.

Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey'in takririni rey-i âlinize arz edeceğim. (Süleyman Sırrı Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu teklifi nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmamıştır efendim.

(Van Mebusu İbrahim Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu takriri kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmemiştir efendim. Hakkı Bey'in de Süleyman Sırrı Bey'in teklifi tarzında bir takriri vardır. (Ret sesleri)

Hakkı Bey (Van) - Takririmin ikinci fıkrası vardır.

(Hakkı Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Hakkı Bey'in takririni nazar-ı dikkate alanlar ellerini kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmamıştır.

Giresun Mebusu Ali Şevket Efendi'nin takririni rey-i âlilerine vazedeceğim. (Takrir tekrar okundu.) Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar ellerini kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Denizli Mebusu Haydar Rüşdü Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Saruhan Mebusu Abidin Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu teklifi nazar-ı dikkate alanlar ellerini kaldırsın. Nazar-ı dikkate alınmıştır efendim.

Karahisar-ı Şarki Mebusu Ali Süruri Efendi'nin takririni rey-i âlinize vaz ediyorum. (Ali Süruri Efendi'nin takriri tekrar okundu.) Bu teklifi nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın. Nazar-ı mütalaaya alınmıştır efendim.

Mersin Mebusu Besim Bey'in takririni rey-i âlinize vaz edeceğim. (Besim Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu takriri nazar-ı dikkate alanlar lütfen el kaldırsın! Nazar-ı mütalâaya alınmadı.

Karesi Mebusu Vehbi Bey'in takririni rey-i âlinize vaz edeceğim. (Vehbi Bey'in takriri tekrar okundu.) Nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmıştır.

Aydın Mebusu Zekai Bey'in takririni rey-i âlinize vaz edeceğim. (Zekai Bey'in takriri tekrar okundu.) Bu takriri nazar-ı dikkate alan rüfeka lütfen ellerini kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmamıştır. Maddeyi nazar-ı itibara alınan takrirlerle birlikte Encümene gönderiyoruz. Encümenden gelecek olan şekilde müzakere etmek üzere dokuzuncu maddeye geçiyoruz. (Yarın sesleri) (Yarın öğleden sonra sesleri) Vakit geç olduğundan yarın öğleden sonra saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kırk Sekizinci İçtima

4 Teşrinisani 1339 Pazar

Reis - Fethi Beyefendi

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Ragıb Bey (Zonguldak)

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Celseyi açıyorum, zabt-ı sabık hulâsası okunacaktır.

Kırk Yedinci İçtima

3 Teşrinisani 1339 Cumartesi

Birinci Celse

Fethi Beyefendi'nin Taht-ı Riyasetlerinde bi'l-inikat zabt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul edildi. Evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale edildikten sonra Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti kanun lâyihasının müzakeresine geçildi. Birinci, üçüncü ve Muvazene-i Maliye Encümenince tanzim edilen dördüncü maddeler tadilen, ikinci madde aynen kabul edilerek teneffüs etmek üzere celse tatil edildi.

İkinci Celse

Fethi Beyefendi'nin riyasetleriyle küşat edilerek Mübadele, İmar ve İskân lâyiha-i kanuniyesinin müzakeresine devam olunarak beşinci ve altıncı maddeler aynen, yedinci madde tadilen kabul ve sekizinci madde

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 11

nazar-ı itibar alınan takrirlerle Encümene iade edilip pazar günü öğleden sonra içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Reis - Efendim! Zapt-ı sabık hakkında bir mütalâa var mı? (Hayır sesleri) Zapt-ı sabık hulâsasını kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Zapt-ı sabık aynen kabul edilmiştir. Evrak-ı varideye geçiyoruz:

2- Evrak-ı Varide:

Teklifler

- 1- Malûlîn-i guzatın devair ve şubat-ı askeriyede ve ordunun hidemat-ı sabitesinde istihdamlarına dair Eskişehir Mebusu Mehmed Arif Bey'in teklif-i kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.
- 2- 22 Teşrinievvel 1339 tarihli Maaş ve Tahsisat-ı Fevkalâde Kanununun ikinci maddesine zeylolmak üzere Eskişehir Mebusu Mehmed Arif Bey'in teklif-i kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.
- 3- İhtiyat zabitlerinin terfihi hakkında Dersim Mebusu Feridun Fikri Bey ve rüfekasının teklif-i kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.
- 4- 8 Nisan 1339 tarihli Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin tadiline dair Kanunun üçüncü maddesini muaddil Zonguldak Mebusu Yusuf Ziya Bey'in teklif-i kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

Tezkereler

- 5- Harekât-ı Milliye sırasında İstiklâl mahkemelerince dâva-yı millînin neticesine kadar bazı muayyen manatıkta ikamete memur olanların serbest bırakılmaları hakkında bir karar ittihazına dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresini Dâhiliye Vekâletine havale ediyoruz.
- 6- İdama mahkûm Aksaraylı Hüseyin hakkındaki hükmün tasdikine dair Adliye Vekâleti tezkeresini Adliye Encümenine havale ediyoruz.

Mazbatalar

- 7- Mübadele, İmar ve İskân Kanunundan sonra Mersin Limanı İmtiyaz Mukavelenamesinin müstacelen müzakeresine dair Nafia Encümeni mazbatası Muvazene-i Maliye Encümenine havale edildi.

[Takrirler]

- 8- Dersim yol ve köprülerinin inşası hakkında Dersim mebuslarının takririni Başvekâlete havale ediyoruz.
- 9- Dersim vilâyeti ihtiyacat ve ahvaline dair Dersim mebuslarının takririni Başvekâlete havale ediyoruz.
- 10- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Kanunu müzakere edilinceye kadar her gün içtima edilmesi hakkında Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Bey'in takriri:

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Ankara, 2 Sonteshrin 1339

Bugün memleketin elim derdi, Hükûmetin en mühim, hele en müstacel vazifesi, nice yüz bin muhacirin iskânıyla ölüm tehlikesinden kurtarılmasıdır.

Büyük Millet Meclisinin de ruhça, duyguca pek alâkalı olduğu bu nazik vazifenin Hükûmetçe ifası eldeki (İmar Vekâleti Kanunu) lâyihasının süratle müzakeresinin itmamına mütevakıftır. Şu maruzata binaen bu lâyihanın müzakeresi müddetince celselerin sabah, akşam ve müteakip günlerde akdi ve araya başka hiçbir mevzuun

müzakeresinin karıştırılmamasını Âli Meclisin yüce ruhundaki necabetten beklediğimi arz ile bu esasça bir karar verilmesini teklif ederim.

Zonguldak Mebusu

Tunalı Hilmi

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Meclisin muayyen günde içtimaina dair bir kayıt yoktur zaten.

Reis - Efendim! Mübadele, İmar ve İskân Kanununun her gün müzakeresi hakkındaki bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

- 11- Şair-i Azam Abdülhak Hâmid Bey'e şan-ı milletle mütenasip tahsisat itası temenniyatına dair Niğde Mebusu Ebubekir Hazım Bey'in takririni Başvekâlete havale ediyoruz.

Hazım Bey (Niğde) - Efendim! Bu müstacel ve fevkalâde bir meseledir. Rica ederim bir defa okunsun.

Riyaseti Celileye

Yalnız biz Türklerden değil, bütün âlem-i İslam'ın şair-i azami olan ve yarım asrı mütecaviz bir müddetten beri bütün asar-ı muhalledesiyle efkâr-ı milleti terbiye ve tenvire çalışan Abdülhak Hâmid'in şahsı, namı ancak ifa-yı hizmet ettiği mahallerce malûm herhangi bir memurun da müddet-i muayyene-i ikmal etmiş olmak suretiyle alabildiği kadar yani bütün âleme karşı miktarının tasrihinden utanılacak bir Mazuliyet Maaşıyla muzayaka-i elîme içinde yaşatılması cümlemiz için her türlü itap ve muahezeye lâayk bir ihmal-i müessiftir.

Millet, vatan, hürriyet kelimeleri kitaplardan çıkarıldıkları zamanlarda hiss-i millîmizi ikaz ve takviye, hubb-ı vatan, aşk-ı hürriyeti tamim eden ve istiklâlsiz hayatın zilletini bize pek iyi anlatan birkaç fitrat-ı mümtaze erbabından biri ve en büyüğü şüphesiz Abdülhak Hâmid'dir. Binaenaleyh istiklâl ve hürriyetimize tamamıyla sahip olduğumuz şu mesut günlerde bi-avnillâhi teâlâ bu muazzaz nimetleri istihsal eden azm-i kavi ve hiss-i fedakârinin maye-i mübarekesini kalplerimizde, ruhlarımızda tekvin ve tenmiye etmiş olan ekâbir-i milleti hissiyat-ı minnettarane ile tahattur ve tevkir etmek en büyük bir lazıme-i hamiyet ve insaniyet olduğundan milletimizin kıymet-şinashğı derecesine mikyas olacak müşarünileyhe lâayk olduğu refahiyeti temin edecek miktarda bir maaş tahsisi için Hidemat-ı Vataniyeyi takdir yolunda pek âlicenabane ibraz-ı semahat buyuran Büyük Millet Meclisine arz-ı hal ve bu meselenin fevkalâdeliğine nazaran encümenlere havalesiyle imrar-ı zaman edilmeksizin Meclis-i Âlinin şan-ı ref'ine şayan bir karar-ı acil ittihaz buyurulmasını istirham ederim efendim.

3 Teşrinisani 1339

Niğde Mebusu

Ebubekir Hazım

Reis - Efendim! Hidemat-ı Vataniye Tertibinden maaş tahsisi hakkında esasen bir kanun vardır. Bu kanun bir Encümene sevk olunabilir veyahut aza-yı kiram tarafından doğrudan doğruya teklif olunur. Ebubekir Hazım Bey'in bu takriri temenniyatı ihtiva etmektedir. Bu itibarla bu bapdaki kanunu tespit ve Meclise sevk için münasip görürseniz bu takriri Başvekâlete havale edelim. Muvafık görenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

- 12- Kuva-yı Milliye hakkında ittihaz edilen mukarrerat ahkâmının Urfa halkına da teşmili hakkında Urfa Mebusu Şeyh Safvet Efendi'nin takriri vardır. Dâhiliye Encümenine havale ediyoruz.

Evrak-ı Saire

- 13- Cumhuriyet ilânı münasebetiyle Gümüşhane Mebusu Hasan Fehmi Bey'le İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Orman Mekteb-i Âlisi Talebe Birliği, İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından ve Ordu,

İznik, Alucra, Tekfurdağı, Çorlu, Sinop, Salihli, Tarsus, Keşan, Gemlik, Mersin, Maraş, Malkara'dan mevrut tebrik telgrafları vardır. Münasip görürseniz Divan-ı Riyasetçe münasip cevap yazalım. (Münasip sesleri)

3- Bugün Müzakere Edilen Mevad:

1- Mübadele İmar ve İskân Kanun Lâyihası:

Reis - Efendim! Bir günkü ruznamemizde Mübadele, İmar ve İskân kanun lâyihası vardır. Malum-ı âlileri olduğu veçhile sekizinci maddeyi bera-yı tadil Encümene havale etmiştik. Şimdi dokuzuncu maddeyi müzakere edeceğiz.

Madde 9- Emval-i metruke müstecirleri tarafından ber-veçh-i peşin verilmiş bedelât-ı icareden tarih-i tahliyyeye kadar işlememiş bulunan miktar, bi'l-hesap Maliye Vekâleti tarafından müstecirlere iade olunur. Müstecirler tarafından mecra ilâve edilmiş ziyade-i muttasıla varsa madde-i sabıkada muharrer Komisyon marifetiyle bedeli takdir edilerek kezaik Maliye Vekâletince tesviye olunur.

Reis - Efendim! Madde hakkında söz isteyen var mı?

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Bu maddenin bir defa herhalde Adliye Encümenince tetkiki lâzımdır. Sonra esna-yı müzakeresinde Maliye Vekili Bey'in bulunması lâzımdır. Bu iki nokta-i nazardan diğer maddeye geçilerek bunun Encümene havalesini teklif eylerim.

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Reis - Efendim! Bu Hükûmetten gelmiştir. Maliye Vekilinin de imzası vardır. Bunun için Maliye Vekilinin müzakeresinde bulunmaya ne dereceye kadar lüzum vardır? Bilmiyorum. Mübadele İmar ve İskân Vekili bunu imza etmiştir, zannederim.

Ali Süruri Efendi - O gelecek teklifte bu var mı bakalım? O, Encümenin yaptığı şeydir.

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) - Efendim bir kelime söyleyeceğim. Maddenin nihayetine, bedel-i tesviye edilinceye kadar hakk-ı hapsi olduğu kaydını koymalıdır. Çünkü para sarf edilmiş. Para çıkarıldıktan sonra ele gelmelidir. Yani bedeli tesviye edilinceye kadar hakk-ı hapsi vardır denilirse tamamıyla adalete muvafıktır.

Reis - Bir takrir lütfederseniz rey vazedirim.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! Burada (ziyade-i muttasıla) tabiri vardır. Bu (artık) demek ise tasrih edilsin de zavallı ahali anlasın.

Abidin Bey (Saruhan) - Müsaade buyurursanız evvelâ Abdullah Azmi Beyefendi Hazretlerine cevap vereceğim. Bedeli tediye olununcaya kadar müstecirlere hakk-ı hapsi verilmesini rica ediyor. Hâlbuki Heyet-i Celilenizde uzun uzadıya münakaşayı mucip olan sekizinci maddenin ikinci fıkrasında defaten tesviye olunmuş kaydı vardır. Eğer buna bedeli tesviye olununcaya kadar hakk-ı hapsi vardır diyecek olursak sekizinci madde ile tehalüf edecektir. Hâlbuki sekizinci maddenin esasâtı Heyet-i Celilenizden bir kayıt ve kabul mahiyetinde olarak kabul edilmiştir. Bendeniz bunun için Encümen namına kabulüne taraftar değilim. Ziyade-i muttasıla kelimesine gelince: O da mevcuda ilâveten yapılmış birtakım şeyler vardır. Kapı, pencere ve saire gibi hulâsa zait olan şeylerdir.

Kemal Bey (Saruhan) - Ziyade-i muttasılaya lüzum var mıdır?

Abidin Bey (Saruhan) - Mecburiyet vardır. Çünkü ziyade-i muttasıla aynı zamanda kime tefviz edilecek? Onun hesabını vereceğiz. Burada Hükûmetin, Maliye Vekâletinin vazifesi bir dereceye kadar vasıta olmaktan ibarettir.

Reis - Başka bir mütalaa var mı efendim?

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim bendeniz maddenin Encümene havalesini teklif ediyorum. Çünkü ziyade-i muttasıla meseleyi değiştirmiş oluyor. Onun için bunu ancak alâkadâr olan Adliye Encümeni tetkik edecektir. (Hacet yok sesleri)

Reis - Efendim! Muhterem refikimiz Ali Süruri Efendi maddenin bera-yı tetkik Adliye Encümenine havalesini teklif ediyorlar. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmemiştir efendim. Maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Maddeyi aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 10- 1335 senesi iptidasından sonra yerleştirilmiş olan muhacirîni iki sene zarfında hal ve sanatlarına göre icap eden manatka nakil ve iskâna Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti salâhiyettardır.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Maddeye ilişilecek olursa tashih edilecek çok yerler vardır. Burada da çok şeyler tekerrür etmiş oluyor. (İskân edilir) denilmiş olsaydı dahi iyi olurdu, zannederim.

Arkadaşlar! (1335 senesi iptidasından sonra yerleştirilmiş olan) denilince senenin birinci günü dâhil olmaz. Binaenaleyh (1335 senesi iptidasından itibaren yerleşmiş olan) demek icap eder. Fakat en mühim bir cihet var: 1335 senesinde yerleşmiş olan bu kadar muhacir (Acaba, ben de kaldırılacak mıyım, falan yere gidecek miyim? Şöyle bir ticaretçe işim vardır.) gibi endişe ve tereddütlere boğulacaktır. Şu halde iki sene zarfında binlerce muhacir âdeta hiçbir iş tutamaz bir hale gelecektir. Bundan maada her ne ise o hikmetin neticeleri bir an evvel tecelli etmelidir bazı yerlere yanlış iskân yapılmış da onlar tashih edilerek oraların iklimine, sanayi ve ziraatına daha muvafık olan ahali gönderilecek ise o yerler, bir an evvel tahliye edilmelidir ki gelecek olan zavallılar yerlerine vakit geçirmeksizin gidebilmelidirler. O halde arkadaşlar! Teklif ediyorum: İki sene yerine, altı ay müddet kabul edilsin. Eğer vekâlet bunu kabul edemem derse, dün akşamki aczi gibi ikinci bir acz daha itiraf etmiş olur ki en esaslı bir acz veya en en esaslı bir kudret demektir.

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Acz, kudret olmaz canım!

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim! Bendenizin maruzatını Hilmi Bey kısmen söylediler. Bendeniz de mademki, 1335 senesinde iskân edilmiş ve aradan bu kadar zaman geçtikten sonra zürra ise ziraatını; erbab-ı sanat ise sanatını icraya başlamış olan bir adamı, vekâletin diğer bir mahalle nakle salâhiyet istemesinin esbabını anlamak isterim.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Bendenize kalırsa bu maddenin artık lüzumu yoktur. 1335 senesinden sonra yerleştirilmiş olan muhacirinden dahi bahs olunur. Hâlbuki tadilen kabul ettiğimiz birinci maddede, mübadeleden gelecek muhacirlerden başka 1328 senesinden beri gelmiş olanların iskân olunacakları zaten vardır. O madde, muaddel şekilde kabul edildiğine nazaran bu maddeye hiç lüzum kalmamıştır. Binaenaleyh tayyını teklif ederim.

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Bendeniz maddenin ipkası taraftarıyım. Bir defa Devletin iskân siyasetine müdahale etmeyi o kadar muvafık bulmuyorum. Arkadaşlar bazı manatka, muayyen bir sistem içerisinde akınlar var. Bu akınlar, bize örneklerini çok gösterdiler ki, memleketin bir yerine bir ananeye, bir dile malik ahaliyi toplamanın belâsını, felâketini tattık arkadaşlar. Orası tehlikeye maruz olduğu vakit oranın ahalişi her şeyini toplayarak Sivas'a kadar kaçtı. Bugün oraları Türk'ün kanıyla kurtulduktan sonra tekrar oraya akın ediyor ve yerleşiyor.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Eğer gaye bu ise hepimiz taraftarız.

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Binaenaleyh bu madde ipka edilmelidir.

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! Encümenimiz bu madde-i kanuniyeyi kabul ederken bu ve buna mümasil esbab-ı hususiyeyi de nazar-ı dikkate almıştır. Bunun burada, umum muvacehesinde tasrihini istemezdik. Mademki, Besim Atalay Bey en hassas noktaya basmıştır...

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Daha ağır koymalı, Beyefendi! Bu memleket Türk'ün kanıyla kurtuldu.

Abidin Bey (Saruhan) (Devamla) - 1328 senesinden sonra yerleştirilmiş olanlar mevzu olduğuna göre (tayyı lâzım gelir) diyen Zekâi Bey arkadaşımız ise -dikkat buyrulursa- 1328 senesindendir. Bu 1335 senesinden sonra iskân edilecek ahaliye aittir diye bir kaydı ihtiva ediyor. Onun için Encümenimiz madde-i kanuniyenin aynen kabulünü rica ediyor, (Kâfi kâfi, sesleri)

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Efendim! İlan-ı meşrutiyetten itibaren vakit vakit memleketimize muhacir getirmek suretiyle bir hareket olmuştu. Fakat maalesef muhacir getirmekte lâzım olduğu veçhile hareket edilmediği için gelen muhacirler, lâzım olduğu derecede rahat ve huzur göremiyorlar. Bundan dolayı bunların yerleştiği yerlerin de sekene-i asliyesi mutazarır olmuş ve birçok âdem-i memnuniyetlere sebebiyet verilmiştir. Malum-ı âliniz, muhacir iskânında mizaç ve tabiat, iklim ve işgalât-ı mütadelelerinin nazar-ı dikkate alınması lâzımdır. Hâlbuki buna o kadar riayet

edilmeyerek lalettayın şuraya, buraya muhacir getirilmiştir ve onlar lâıyk olduğu derecede bir huzur göremedikleri gibi tekrar ediyorum bunlarla sekene-i asliye imtizaç etmemişlerdir. İskân noktalarının tayin ve tespitiinde İmar Vekâletinin bilhassa bu hususu nazar-ı dikkate almasını çok rica ederim. Yani gelecek muhacirlerin yerlilerle imtizaç edebilecek ve biri diğeriini izaç etmeyecek surette iskân edilmelerini vekâletin nazar-ı dikkate alması lâzımdır. Hatta şurasını da nazar-ı dikkat-i âlilerine arz ederim ki 93 Muharebesinde ve daha evvel gelmiş olan muhacirler münasip yerlerde yerleştirilmediği için memleket dâhilinde vakit vakit asayişsizlik ve rahatsızlık olmuştur ve inkılâbat devresinde vaki olan haller, bunun netice-i feciasıdır. Onun için bilhassa bu mühim bir noktadır. Bendeniz şuna taraftarım ki 1335 senesinden değil, 1328 senesinden itibaren gelmiş olan muhacirlerin münasip surette yerleştirilmiş olmasını ve bilhassa sekene-i asliyenin vaziyet ve hukukuna dikkat edilmesini teklif ederim.

[Mabadi gelecek nüshada]

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 13

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
240	Alay 55 Tabur 3 Bölük 9 neferi Hasanoğlu Hüseyin Giresun 1319	Tederrün-i rie	3
241	Bekiroğlu Mustafa Kilis 1310	Ümmü'd-dem-i şıryan-ı fahz-ı eyem	3
242	İkinci Ordu Hayvan Hastanesi neferi İsmailoğlu Ali Adapazarı 1315	Taraf-ı süfli-i eyserde felç	3
243	Gaziantep Milis Efradından Körtaban Mahallesinden Kara Ahmed oğlu Mahmud Çavuş 1296	Taraf-ı süfli-i eyser kısmen madum	3
244	Fırka 3 Alay 8 Tabur 3 Bölük 1 Neferi Niyazi oğlu Hakkı 1311	Taraf-ı ulvi-i eyem harekâtı müteassir	3
245	Gaziantep Kebapçı oğullarından Emin oğlu Mehmed 1317	Taraf-ı ulvi-i eyem kısmen madum hükmünde	3
246	Kafkas Fırka 5 Alay 10 Tabur 2 Bölük 5 Mehmed oğlu Şükrü Koçhisar 1300	Harabiyet-i ayn-ı eyser	3
247	Gaziantep Kürkciyan Mahallesinden Müteveffa İbo oğlu Nevi 1309	Taraf-ı ulvi-i eyser kısmen madum	3
248	Fırka 15 Alay 56 Bölük 6 Neferi Said oğlu Sıddık Kırşehir 1314	Taraf-ı ulvi-i eyem kısmen madum hükmünde	3
249	Fırka 14 Alay 25 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Mehmed oğlu Ali Muğla 1311	Harabiyet-i ayn-ı eyem	3
250	Fırka 14 Alay 26 Tabur 1 Bölük 3 Kıdemli Serçavuş Hacı Ali oğlu İbrahim Efendi 1308	Ayn-ı eyser rüyetten mahrum	3
251	Fırka 11 Alay 126 Tabur 2 Bölük 1 Neferi Mehmed oğlu Ömer Bolu 1305	Harabiyet-i ayn-ı eyem	3
252	Vize Sağ Su Karyesinden Durmuş oğlu Ahmed 1312	İltisak-ı tam-ı mafsâl-ı mirfak-i eyem	3
253	Fırka 61 Hücum Taburu Efradından Durmuş Ali Dinar 1311	Taraf-ı ulvi-i eyem kısmen madum	3

254	Fırka 4 Kafkas Hücum Taburu Receb oğlu Mehmed Çorum 1314	Taraf-ı ulvi-i eyemen kısmen madum	3
255	Ankara Jandarma Alayının Tabur 2 Neferi Hacı Ahmed oğlu Nuri Aziziye 1313	Sağ taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
256	Fırka 5 Kafkas Alay 13 Tabur 1 Bölük 4 Makinalıdan Ali oğlu Hasan Amasya 1315	Taraf-ı ulvi-i eyemen harekâtı müteassir	3
257	Fırka 4 Alay 41 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Ömer oğlu Mehmed İskilib 1304	Yedd-i eyemen kısmen madum hükmünde	3
258	Müstakil 61 Tabur 2 Bölük 5 Neferi Hüseyin oğlu Arif Sungurlu 1313	Sağ gözde rüyet yok	3
259	Fırka 1 Alay 3 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Ahmed oğlu Hüseyin Marmaris 1304	Sağ ayn-ı eyser	3
260	Kafkas Fırka 5 Alay 9 Tabur 2 Bölük 5 Mustafa oğlu Mustafa Daday 1316	Sağ taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
261	Erzurum Tabur 10 İnşaat Bölük 1 Muhafız Efradından Mehmed oğlu Halil İnebolu 1315	Her iki asabi-i kadem tarh	3
262	Fırka 47 Hücum Taburu Bölük 3 Neferi İsmail oğlu İsmail 1315	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
263	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 Bölük 1 Neferi Osman oğlu Selim Haymana 1310	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
264	Alay 32 Bölük 1 Neferi Hacı Musa oğullarından Musa oğlu Mehmed 1312	Sol gözü rüyetten mahrum	3
265	Zile'nin Ali Kadı Mahallesinden Arif oğlu Mustafa 1311	Yedd-i eyser harekâtı müteassir	3
266	Kolordu 3 Nakliyat Katarından Mehmed oğlu Ali Ayancık 1314	İltisak-ı mafsâl-ı harkafî-i fahzî	3
267	Fırka 8 Alay 131 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Mustafa oğlu Ali Osman Kastamonu 1306	Sol gözde hüsn-i ziya madum derecesinde	3
268	Fırka 8 Alay 131 Tabur 2 Bölük 6 Ahmed oğlu Emin Kastamonu 1315	Yedd-i eyser kısmen madum hükmünde	3
269	Fırka 5 Alay 9 Bölük 2 Neferi Abdullah oğlu Hüseyin Vezirköprü 1306	Yedd-i eyser kısmen madum hükmünde	3
270	Fırka 57 Alay 30 Tabur 2 Bölük 2 Neferi Osman oğlu Süleyman Gerede 1312	Zıya-i ayn-ı eyemen	3
271	Fırka 11 Alay 127 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Mehmed oğlu Yusuf Afyon Karahisar 1298	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
272	Alay 47 Tabur 3 Neferi Mustafa oğlu Emin Bulancak Nahiyesi 1317	Taraf-ı ulvi-i eyser harekâtı müteassir	3
273	Fırka 6 Alay 50 Tabur 3 Bölük 9 Onbaşı Hasan oğlu Emin	Kubbe'l-hanek-i fekk-i ulvi ve süflî meuf	3
274	Fırka 4 Alay 8 Bölük 3 Neferi Mustafa oğlu Mustafa 1312	Yed-i eyser madum hükmünde	3
275	Fırka 57 Alay 176 Tabur 1 Bölük 1 Neferi Yozgat Ercii-i Bâlâ Karyesinden İsmail oğlu Yakub 1315	Noksaniyet-i asabi-i yeddü'l-eymen	3
276	Yozgat Müretteb Jandarma Alayı Efradından Atık-i Çubuk Çavdar-ı Bâlâ Karyesi Süleyman oğullarından Osman oğlu Halid 1308	Zıya-ı rüyet-i ayn-ı eyser	3

277	Fırka 41 Alay 19 Makinalı Tüfenk Karaman'ın Sadrovası Karyesi İbrahim oğlu Eyüb Çavuş 1305	Ayn-ı eyman rüyetten mahrum	3
278	Fırka 75 Alay 39 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Çorum Burangâh Mahallesi Hüseyin oğlu Salim 1305	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
279	Kafkas Fırka 5 Alay 15 Tabur 1 Bölük 2 Neferi Antalya'nın İstanos Kazası Odam Karyesinden İbrahim Memeoğlu Mehmed 1315	Sağ gözü rüyetten mahrum	3

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
280	Fırka 11 Alay 127 Tabur 1 Bölük 1 Onbaşı Yozgat Alçı Karyesinden Arab Kadri oğullarından Emin oğlu Muharrem 1311	Sol gözü rüyetten mahrum	3
281	Fırka 5 Hücum Taburu Bölük 3 Neferi Şarkışla, Kalecik Abuseyf oğullarından Mehmed oğlu Ziya 1314	Harabiyet-i ayn-ı eyman	3
282	Fırka 7 Alay 23 Tabur 3 Bölük 12 Neferi Bozkır Duhanlar Karyesi Ali oğlu Hasan 1313	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
283	Fırka 4 Alay 40 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Daday-Azdivay Nahiyesi Dereli Tekke Karyesi İsmail oğullarından Ömer 1312	Taraf-ı ulvi-i eyman kısmen madum hükmünde	3
284	Fırka 23 Alay 68 Tabur 2 Bölük 6 Neferi Afyon-Aziziye Sığircık Karyesi Battal oğlu İbrahim 1308	Yed-i eyser kısmen madum hükmünde	3
285	Fırka 11 İstihkâm Bölüğünde Keskin Madeni Kavurgalı Karyesinden Torun oğullarından Ali oğlu Ömer 1315	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
286	Bolu Jandarma Efradından Bolu Debbağlar Mahallesinden Hacı Osman zade Rasim oğlu Mehmed 1316	Taraf-ı süfli-i eyser harekâtı müteassir	3
287	Rize Kazasının Yeni Köy Karyesinden Musa oğullarından Yusuf oğlu Hazar 1292	Taraf-ı ulvi-i eyman harekâtı kısmen madum hükmünde	3
288	Gerede Jandarma Efradından Mehmed oğlu Mustafa 1315	Yed-i eyman kısmen madum hükmünde	3
289	Fırka 7 Alay 23 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Ankara Zir Seyyid Ali Karyesi Dülger oğullarından Haşim oğlu Hasan 1304	Yed-i eyman kısmen madum hükmünde	3
290	Rauf Bey Çetesi Rizenin Kara Dere Nahiyesinde Nünve Karyesinden Ali oğlu Ramazan	Yed-i eyser-i asabii madum hükmünde	3

291	Adana Kuva-yı Tedibiyesinden Manastırlı Kasım oğlu Mustafa	Taraf-ı ulvi-i eyserde zıya-i azm ve mafsâl-ı kazib teşekkül etmekle	3
292	Yozgat Atlı Piyade Alayı Efradından Salih oğlu Ahmed	Kesr neticesi indimal-i mayub ile adud ve sairede dumur	3
293	Hacı İsmail oğullarından Demir oğlu Şevket	Yed-i eymen madum hükmünde	3
294	Ali oğlu Musa Seyidgazi 1300	Sak-ı eyvende kesr-i muhtelit neticesi taraf-ı mezkûrda tekassür	3
295	Kuva-yı Milliyeden Hacı Ömer oğlu Mehmed Onbaşı	Cerha-i nariye neticesi neşr-i kilye-i eymen	3
296	Kuva-yı Seyyareden Ali oğlu Mustafa İzmir	Dumur ve tekassür-i fahz-i eymen ve iltisak-ı mafsâl-ı rûkbe-i eymen nim	3
297	Fırka 24 Alay 23 Tabur 1 Neferi Ali oğlu Ömer Koçhisar	Sağ gözü rüyetten kâmilan mahrum	3
298	Esasen Muşlu olup Pozantı'da ikamet eden Hasan oğlu Mehmed	Mafsâl-ı misamü'l-yedde iltisak-ı tam ve taraf-ı mezkûr madum hükmünde	3
299	Kuva-yı Milliye Efradından Hasan oğlu Mahmud Harput 1317	Fahzında üç sakda dört santimetre dumur mevcut ve taraf-ı mezkûr kuvvetinin nısfından fazlasını zayi etmiş olmakla	3
300	Hacı oğlu Mehmed Ali Düzce	Mafsâl-ı mirfakda zaviye-i kaime şeklinde iltisak-ı tam ve dumur mevcut	3
301	Fırka 10 Alay 4 Tabur 2 Neferi İsmail oğlu Hüseyin Boyabad	Yed-i eyser madum hükmünde	3
302	Safer Bey Müfrezesinden Rüstem oğlu Arslan	Cerha neticesi mafsâl-ı ketfi-i adudi-i eyvende iltisak-ı tam ve taraf-ı mezkûr vazifesinden sakıt	3
303	Kocaeli Gurubu Alay 2 Tabur 2 İsmail oğlu Mehmed Çavuş	Yed-i eyserde mecruhiyet	3
304	Fırka 4 Alay 40 Tabur 2 Neferi Cide İdris oğlu Hüseyin	Kesr-i azm-ı fahzdan naşi dumur ve sakda keza dumur	3
305	Halil oğlu Said Çavuş Kalecik	Nütü-i hilmi-i eymandan giren mermi tesiriyle sağ gözü rüyetten mahrum	3
306	Alay 40 Tabur 2 Bölük 7 Neferi Mehmed oğlu Receb İnebolu	Sol göz mecruh ve harab olmakla	3
307	Fırka 11 Alay 127 Tabur 2 Neferi Hamt oğullarından Eyüb oğlu Tevfik	Said-i eyserinden mecruhiyeti neticesi maluliyetine mebni	3
308	Fırka 4 Alay 31 Tabur 3 Neferi Ali oğlu Mustafa	Fekk-i süflisinin vasatından mecruh	3
309	Fırka 4 Alay 131 Neferi Mehmed oğlu Necib	Fekk-i ulviden mecruh	3
310	Fırka 4 Hücum Müfrezesinden İbrahim oğlu Mehmed Karacasu	Misamü'l-yed-i eymandan mecruh	3
311	Alay 14 Süvari Bölük 3 Neferi Şemseddin oğlu Ömer Ilgın	Said-i eymandan mecruhiyet neticesi taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3

312	Fırka 9 Alay 9 Tabur 3 Bölük Neferi Kara Ahmed oğullarından Abdülkadir oğlu Mustafa	Sağ gözü harap rüyetten mahrum	3
313	Fırka 7 Alay 2 Tabur 3 Neferi Emin oğlu İsmail Mudurnu	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
314	Fırka 8 Alay 135 Tabur 2 Neferi Hacı Mehmed oğlu Mehmed Karamürsel	Sağ göz harap rüyetten mahrum	3
315	Aydın Koçarlı Nahiyesinden Isparta oğullarından Osman oğlu Mustafa	Mecruhiyet neticesi taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
316	Pazarcık Çavuş oğullarından Kavas oğlu Yusuf	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
317	Maraş Zeytin Dere Karyesinden Durdu oğlu Süleyman	Mafsal-ı rükbede nim iltisak taraf-ı mezkûr sakında beş santimetre dumur yedi santimetre	3
318	Kürd Ahmed oğlu Yasin Karaisalı	Mafsal-ı rükbe-i eyserde iltisak, harekâtı madum	3

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
319	Fırka 61 Alay 174 Melek oğullarından Ali oğlu İbrahim Çavuş	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
320	Fırka 1 Süvari 10 Makinalı Tüfek Neferi Ali oğlu Receb	Sol gözü rüyetten mahrum	3
321	Fırka 61 Alay 159 Neferi Ahmed oğlu Şaban Seydişehir	Sol gözü rüyetten mahrum	3
322	Arslan Bey Müfrezesinden Halil İbrahim oğlu Hüseyin Çavuş Gebze	Taraf-ı süfli-i eyser madum hükmünde	3
323	Alay 3 Tabur 2 Neferi Kolcu Hasan oğullarından Mustafa oğlu Hamdi, Daday	Taraf-ı ulvi-i eyser madum	3
324	Kuva-yı Seyyareden Ali oğlu Mustafa İzmir İki Çeşmelik	Fahz-ı eyemde 2 santimetre dumuru nim iltisak	3
325	Fırka 7 Alay 2 Tabur 2 Neferi Yürür oğullarından İbrahim [oğlu] Mehmed Çavuş Çal	Sol gözü rüyetten mahrum	3
326	Maraş'ın Şekerli Mahallesinden Ahmed oğlu Mahmud	Mafsal-ı murafik-ı eyserde iltisak-ı tam ve taraf-ı mezkûr madum hükmünde	3
327	Fırka 15 Alay 3 Süvari Hüseyin oğlu Halil Tokat	Sağ gözü harab ve rüyetten mahrum	3
328	Fırka 10 Tabur 2 Bekir oğlu Mehmed Elaziz	Sol gözü harab ve rüyetten mahrum	3
329	Fırka 9 Alay 27 Tabur 3 İbrahim oğlu Abdullah Maraş	Sağ gözü harab ve rüyetten mahrum	3
330	Fırka 18 Alay 189 Halil oğlu İbrahim Antalya	Sol gözü rüyetten mahrum	3

331	Fırka 8 Alay 189 Rıza oğlu Ahmed Bartın	Sağ gözü harab ve rüyetten mahrum	3
332	Fırka 17 Alay 63 Tabur 1 Yusuf oğlu Ali Kırşehir	Sol gözü harab ve rüyetten mahrum	3
333	Fırka 4 Alay 40 Tabur 1 Mehmed oğlu Hüseyin Ilgın	Sol gözü rüyetten mahrum	3
334	Fırka 57 Alay 39 Tabur 3 Ali oğlu Mehmed Kozan	Sol gözü rüyetten mahrum	3
335	Fırka 23 Alay 32 Tabur 1 Mehmed oğlu Ahmed Ayaş	Sol gözü rüyetten mahrum	3
336	Fırka 17 Hücüm Taburu Hüseyin oğlu Mehmed Bartın	Sağ gözü harab ve rüyetten mahrum	3
337	Fırka 45 Alay 58 Tabur 1 İbrahim oğlu Ali Anamur	Taraf-ı ulvi-i eyser kâmilten madum	3
338	Fırka 8 Alay 135 Tabur 1 Ali oğlu Hasan Taşköprü	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
339	Fırka 4 Alay 58 Tabur 1 Ahmed oğlu Hasan Çaycuma	Taraf-ı süfli-i eyser madum	3
340	Fırka 8 Alay 198 Tabur 2 Ahmed oğlu Ahmed Yabanabad	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
341	Fırka 57 Alay 39 Halil oğlu Hacı Niğde	Sol gözü rüyetten mahrum	3
342	Nokta Erzak Ambarı Efradından Mustafa oğlu İsmail Taşköprü	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
343	Fırka 11 Alay 127 Tabur 2 Osman oğlu Mustafa Antalya	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
344	Fırka 4 Alay 58 Tabur 2 Ali oğlu Mehmed Akseki	Sol gözü rüyetten mahrum	3
345	Ordu Konya Alay 2 Tabur 3 Mehmed oğlu Süleyman Kütahya	Betr-i adud-ı eyser	3
346	Mudurnu'nun Sarıot Oba Karyesinden Abbas oğullarından Emin oğlu Hakkı	Mafsal-ı mirfak-ı eyserde iltisak ve taraf-ı ulvi-i eyserde madumiyet	3
347	Kastamonu Sevkiyatı Efradından Ali oğlu Eşref Taşköprü	Taraf-ı süfli-i eyserde nısf tekassür ve dumur, adud-ı eyserinde altı santimetre saidinde beş santimetre ve dumur-ı mafsal-ı ketfi-i adudide nim iltisak	3
348	Fırka 65 Alay 23 Tabur 1 Türkmen oğullarından Mustafa Bin Mehmed Sivrihisar	Sol gözü rüyetten mahrum	3
349	Fırka 8 Alay 131 Tabur 1 Kara Ali oğullarından Mehmed oğlu İbrahim Anamur	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
350	Fırka 3 Alay 8 Tabur 2 Mehmed oğlu Durmuş Milas	Azm-ı enf, hicab-ı enf ve fekk-i ulvi cihet-i yemnâsı ve esnanı kâmilten kat' ve tahrip etmiş ve tekemmüşü nedyavi ve fetha-i femiye mayub bir şekilde ve hufreteyn-i enfeyn hufre-i hulfiye ile müşterek (harekât-ı matgıye ve tekellemler saubetle)	3

351	Fırka 15 Alay 38 Tabur 1 Mustafa oğlu Hasan Gerze	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
352	Fırka 24 Alay 30 Tabur 1 Topal oğullarından Selim oğlu Mehmed Taşköprü	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
353	Fırka 61 Alay 56 Tabur 1 Sarı Bekir oğullarından Mustafa oğlu Mehmed Nallıhan	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
354	Fırka 61 Alay 126 Tabur 1 Mehmed oğullarından Emin oğlu Ömer	Sol gözü rüyetten mahrum	3
355	Fırka 32 Alay 24 Tabur 3 Feyzi oğlu Hüseyin Çavuş Şile	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
356	Fırka 4 Alay 40 Tabur 1 Ali oğlu Mehmed Şarki Karaağaç	Yed-i eyemen madum hükmünde	3
357	Fırka 8 Alay 131 Tabur 1 Efradından Ali oğlu Veli Dinar Fırka 1 Alay 4 Tabur 1 Efradından Haymana'nın Karakilise Karyesinden İsa oğullarından Hasan	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
		Sol gözü rüyetten mahrum	3
358	Fırka 3 Alay 7 Tabur 2 Efradından İsmail oğlu Süleyman Onbaşı Fatsa	Sol gözü rüyetten mahrum	3
359	Fırka 11 Alay 127 Tabur 3 Efradından Abbas oğullarından Emin oğlu Hakkı Mudurnu	Taraf-ı ulvi-i eyser madum hükmünde	3
360	Fırka 15 Alay 38 Tabur 2 İbrahim oğlu İbrahim Görele	Sağ gözü rüyetten mahrum	3
361	Fırka 24 Alay 30 Tabur 3 Çakır oğullarından Hasan oğlu Halil Boyabad	Sol gözü rüyetten mahrum	3
362	Fırka 5 Kafkas Hücum Taburu Efradından Haydar oğlu Arif Zile	Sol gözü rüyetten mahrum	3
363	Fırka 23 Hücum Taburu Efradından Değirmenci oğullarından Mustafa oğlu İsmail Kengiri	Sol gözü rüyetten mahrum	3

[Mabadi var]

10 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 16

5 Mart 1340 Tarihli Encümen-i Müdirânı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytam ve Eramile Tahsis Kılınan Maaşat

Mikdar-ı Maaşı		
516	İstanbul Balıkhane Müzayed ve Tezkere Kâtibi Ahmed Muhtar Efendi	Tekaüt
133	İlgaz Kazasının Gazili Karyesi Mektep Muallimi Mustafa Efendi	Tekaüt

216	Genç Bidayet Mahkemesi Süvari Mübaşiri Ferhad Efendi	Tekaüt
754	Mülga Adliye Nezareti Mezahib Kalemi Ketebesinden İsmail Hakkı Efendi	Tekaüt
174	Bolu Merkez Piyade Tahsildarı Hüseyin Sami Efendi	Tekaüt
428	Dinar Mal Müdür-i sabıkı Nazım Efendi	Tekaüt
257	Mülga Meclis-i Ayan Hademesinden Emin Efendi	Tekaüt
400	Müdaris Müfettiş muavinlerinden Hafız Ahmed Nazif Efendi	Tekaüt
224	Kilis Kazası Muayyensiz Efrat Aile Kâtibi Hacı Salih Efendi	Tekaüt
420	Bornova Aşar Kol Memuru Mehmed Tevfik Efendi	Tekaüt
416	İzmir Mahkeme-i Şeriyesi Başkâtib-i sabıkı Mehmed Ali Efendi	Tekaüt
814	Kayseri İstinaf Reisi Ahmed Faik Efendi	Tekaüt
668	Sabık Serkahveci Kâmil Efendi	Tekaüt
435	Yıldız Sarayı Matbahı Kâtibi Mustafa Bedreddin Efendi	Tekaüt
1162	Ankara Ziraat Mektebi Muhasebe Memuru Osman Hidayet Efendi	Tekaüt
333	İstanbul Medrese-i Süleymaniye Dâhiliye Müdürü Hacı Mehmed Efendi	Tekaüt
229	Dolmabahçe Sarayı bekçilerinden Mustafa Ağa	Tekaüt
659	Hazine-i Hassa Mefruşat Kalemi Ketebesinden Mehmed Seyid Efendi	Tekaüt
184	Pütürge Kazası Müfti-i sabıkı Hacı Yunus Efendi	Tekaüt
533	Edirne Erkek Lisesi Fransızca Muallimi Buhur Kemal Efendi	Tekaüt
281	İstanbul Miyah Vakfiye Müfettişi Hacı Adil Efendi	Tekaüt
40	Bevvaban Onbaşı Hacı Abdullah Efendi	Tekaüt
254	Beşiktaş Sarayı Bekçi Hademesinden İbrahim Ağa	Tekaüt
228	Çanakkale Lisesi Müdür Muavini Şahin Efendi Ailesi	Aile
25	Amasya Düyun-ı Umumiye Memuru Ali Sami Efendi Ailesi tashihan zam	Aile
200	Of Rüsumat İdaresi Muhafaza Memuru Muhiddin Efendi Ailesi	Aile
232	İstanbul ve Mülhakatı Sulh Hâkim Muavini Mehmed İhsan Efendi Ailesi	Aile
200	Erciş Posta ve Telgraf Çavuşu İbrahim Hakkı Efendi Ailesi	Aile
280	Bergama'nın Terhanay Nahiyesi Müdür-i sabıkı Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
71	İstanbul Taharri komiserlerinden Mevlüd Efendi Ailesi	Aile
120	İstanbul Arnavudköy Maliye Tahsil Şubesi kâtiplerinden Muzaffer Efendi	Aile
80	Ertuğrul Ziraat Bank Şubesi Veznedarı Osman Nuri Efendi	Aile
80	Sandıklı Mahkeme Mübaşiri Müteveffa Derviş Abdil Efendi Ailesi	Aile
160	Aksaray Orman Muamelat ve Cibayet Memuru Mustafa Efendi Ailesi	Aile
83	İstanbul Ticaret-i Bahriye Mahkemesi Ketebesinden Tahir Hayreddin Efendi Ailesi	Aile
701	Makam-ı Hilafet İkinci Mabeyncisi Fuad Safvet Efendi Ailesi	Aile
80	İstanbul 2031 Numarada Mukayyet Polis Memuru Faik Efendi Ailesi	Aile
144	Kastamonu İstinaf Mahkemesi Azasından Hacı Mümin Efendi Ailesi	Aile
120	Fethiye Rüsumat memurlarından Müteveffa Arif Efendi Ailesi	Aile
224	Genç Nüfus Memuru Hasan Fehmi Efendi Ailesi	Aile
120	Kızıl Koca Vergi Kâtibi Şükrü Efendi Ailesi	Aile
265	Darülhikmet'ül-İslamiyye Birinci Sınıf Kâtibi Ahmed Şakir Efendi Ailesi	Aile
137	Kulb Kazası Maa Tahrir Vergi Kâtibi İbrahim Edhem Efendi Ailesi	Aile

233	Evkaf Cihat İdaresi Ketebesinden İsmail İsmet Efendi Ailesi	Aile
100	Şile Kazası esbak Mal Müdürü Raşid Efendi Ailesi	Aile
470	Hayfa Kazası Kaymakamı Yusuf Kemal Efendi Ailesi	Aile
261	Yenbeülbahr Kazası Mal Müdürü Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
533	Arapkir Kaymakamı Mustafa Rıfat Efendi Ailesi	Aile
295	Araç Kazası Naib-i esbakı Mehmed Abdussamed Efendi Ailesi	Aile
61	Taşöz Polis Komiseri Mahmud Derviş Efendi Ailesi	Aile
80	Amasya Tarık Kondüktörü Mahmud Sabri Efendi Ailesi	Aile
154	Rüsumat Mektubi Kalemi Mümeyyiz-i Sanisi Refik Efendi Ailesi	Aile
256	Gemlik Rüsumat Müdürü Mehmed Efendi Ailesi	Aile
123	İstanbul Sirkeci Rüsumat Müdüriyeti Kolcusu Mahmud Efendi Ailesi	Aile
99	Denizli Müddei-i Umumisi Ali Abidin Efendi Ailesi	Aile
165	Üsküdar Polis komiserlerinden Mehmed İhsan Efendi Ailesi	Aile
45	İstanbul Beyoğlu Polis komiserlerinden Emin Efendi Ailesi	Aile
95	Erdek Evkaf Memuru Müteveffa Mehmed Sezai Efendi	Aile
80	Petriç Maarif Kâtibi Rıfat Efendi	Aile
160	Galata İthalat Gümrüğü Muayene Memuru İbrahim Cevdet Efendi	Aile
190	Mülga Hariciye Nezareti Serhalifelighinden Mütেকait Muhiddin Efendi Ailesi	Aile
65	Kesab Nahiyesi Müdürü Müteveffa Hacı Mahmud Efendi Ailesi	Aile
99	Ziraat Bankası Evrak Mukayyidi Hacı Murad Efendi Ailesi	Aile
40	İstanbul Altıncı Daire-i Belediye Çavuşlarından Osman Ağa Ailesi	Aile
3	Kilerci Süleyman Efendi Ailesi	Münakaleten
25	Edirne İstinaf Mahkemesi Süvari Mübaşiri Eşref Efendi Ailesi	Münakaleten
81	Mülga Dâhiliye Nezareti Ketebesinden Ali Efendi Ailesi	Münakaleten zam
7	İcadiye Posta Şubesi Memuru Ahmed Necib Efendi Ailesi	Münakaleten zam
26	Sivas İnas Darüleytam İdare Memuru Mehmed Sezai Efendi Ailesi	Münakaleten zam
48	Beyoğlu Bidayet Mahkemesi İkinci Hukuk Reisi Hacı Rıfat Efendi Ailesi	Münakaleten zam
24	Lazistan Vergi Memuru Ahmed Remzi Efendi Ailesi	Münakaleten zam
21	Lala Paşa Bidayet Mahkemesi Piyade Mübaşiri Hüseyin Efendi Ailesi	Münakaleten zam
12	Malatya Nüfus Memuru Battal Efendi Ailesi	Münakaleten zam
15	Malatya Muhasebe Başkâtibi Hacı Mahmud Efendi Ailesi	Münakaleten zam
350	Mülga Maliye Nezareti Muhasebe-i Umumiye Teftiş Kalemi Tetkik Memuru Mehmed Hayri Efendi	Mazuliyet
5000	Mülga Adliye Nazırı Mustafa Nuri Bey	Mazuliyet
333	Mülga Adliye Umur-ı Zatiye Müdürü Şevket Bey	Mazuliyet

200	Maliye Muhasebe-i Umumiye Ketebesinden Abdülkadir Efendi	Mazuliyet
566	Mülga Sadaret Muhasebe-i Umumiye Ketebesinden Mehmed Selahaddin Efendi	Mazuliyet
400	Gümüşhane Hapishane Müdürü İbrahim Ruşen Efendi	Mazuliyet
1500	Diyarbakır Posta ve Telgraf Başmüdür-i sabıkı İbrahim Rüşdü Efendi	Mazuliyet
200	Mülga Maliye Nezareti Muhassasat-ı Zatiye Kontrol Kalemi Ketebesinden Hafız İhsan Efendi	Mazuliyet
266	Dersaadet Merkezî Muhabere memurlarından Mehmed Nuri Efendi	Mazuliyet
3000	İstanbul Galata Lisesi Müdürü Mehmed Faik Bey	Mazuliyet
333	Edrine Saray Merkezi Posta ve Telgraf Müdür-i sabıkı Mehmed Faik Bey	Mazuliyet
1120	Düyun-ı Umumiye Muhasebe Şubesi Muhasibi Mehmed Fuad Efendi	Mazuliyet
100	Yozgat, Bozok Mahkemesi Aza Mülazım-ı sabıkı Ahmed Nuri Efendi	Mazuliyet
100	Çanakkale Vergi Mübaşiri Mahmud Efendi	Mazuliyet
833	Dersaadet Polis Komiseri Mehmed Hilmi Efendi	Mazuliyet
250	Antalya Polis memurlarından Ahmed Tevfik Efendi	Mazuliyet
750	Ortaköy'de Merika Antreposu Memur-ı sabıkı Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
2000	Mülga Defter-i Hakanî Emaneti Senedat Müdür-i sabıkı Selahaddin Bey	Mazuliyet
550	Dersaadet Merkezi Tahsilat Terkih Memuru Yusuf Ziya Efendi	Mazuliyet
250	Mülga Ticaret Nezareti Nafia Dairesi Ressamı Ahmed Süreyya Efendi	Mazuliyet
466	Darülmuallimat Malumat-ı Hususiye ve Ahlakiye ve Adile Sultan Lisesi İktisadiyeti Muallimesi Samiye Hanım	Mazuliyet

Ankara Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>7 Şaban 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>13 Mart 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 65 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilayâta Tevarih-i Muhtelifede Gönderilen Tamim Suretleri

Muzır Hayvanatın İtlaflı Hakkındaki 29 Kânunuevvel 1339 Tarih ve 293 Numaralı Kanunun Sureti Tatbikini Mübeyyin Talimatname

- Madde 1-** Mezruât ve hayvanata zarar veren hayvanlar: Yaban domuzu, ayı, kaplan, sırtlan, tilki, kurt, çakal, yabani kedi, köpek, gelincik, sansar, porsuk, kokarca, zerdeva, kakum, pars, su samuru, tarla ve su fareleri, kirpi, karga ve saksâğan, şahin, atmaca, kartal ile mahallince mazarratları tahakkuk edecek olan diğer hayvanlardır.
- Köstebek ile serçe kuşları haşerat-ı muzırıyı yedikleri için faydalı hayvanattan madut iseler de köstebek yer altında haşerat aramak için kazdığı yollarla mezruâtı tahribe, serçeler süt halindeki ekin başakları ile kemale gelen meyvelerde fazla zarar yapmaya başlayınca muzır ve itlaf edileceklerdir.
- Madde 2-** Bu hayvanlardan zarar gören şehir, kasaba ve köy ile köy mahiyetinde olan yayla ve çiftliklerinden biri veya birkaçı birer mücadele mıntıkası addolunur.
- Madde 3-** Her mıntıkada belediye reisinin taht-ı riyasetinde ziraat memuru ve bunun bulunmadığı yerlerde ziraat odasından bir zat ve mahallin en maruf ve nafız iki çiftçisinden mürekkep bir Mücadele Heyeti teşkil ve mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından tasdik edilir.
- Madde 4-** Mücadele Heyetinin vezaifi şunlardır:
- A-** Mıntuka dâhilindeki mezruât ve hayvanata zarar veren hayvanların nevini ve yerlerini tayin ve mükellefin tarafından itlaflı muktezi ve muvafık olan hayvan miktarını tespit,
- B-** Mücadele mıntıkasına ait mahale ve köy Heyet-i İhtiyariyeleriyle yayla ve çiftlik sahipleri veya kâhyaları veyahut bekçilerini celp ederek öldürmeye mecbur oldukları muzır havanların nev' ü miktarını kendilerine tefhim,

- P-** Muzır hayvanların itlafında müstamel silah, cephanе, zehirli ve mikroplu mevadd ve âlât-ı fenniyyenin hangilerinden ne miktar lazım olduğunu tespit ile bunların bizzat yahut İktisat Vekâleti vasıtasıyla mubayaa ve celp ve depoya vaz ve muhafaza ve mücadele mevsiminde halle ve kura Heyet-i İhtiyariyelerine ve yayla ve çiftlik sahip veya kâhyalarına makbuz senetleri mukabilinde ita ve mücadele hitamında esliha ve âlât-ı itlafıyeyi ve cephanе ile zehirli ve mikroplu mevaddın fazlasını aynen istirdat ve deposuna vaz ve muhafaza etmek,
- T-** Her sene mücadele mevsiminden birkaç ay evvel İktisat Vekâletine bi'l-muhabere mücadele için muktezi levazımın mubayaası ve nakli ve depo icarı ve muvakkat kâtip ve muakkip ve depo bekçi ücreti ve mükâfat-ı nakdiye ve tazminat karşılığı tahsisatı celp ve temin eylemek,
- S-** Mücadele muamelat ve hesabatını muntazaman kayıt ettirmek,
- C-** Muzır hayvanları tarifname-i mahsusunda ber-tafsil-i izah eylediği vecihle ber-vech-i âti usullerden biri veya birkaçı ile itlaf için mücadele tertibatı yapmak:
- 1-** Sürek avları tertibi
 - 2-** Münferit avcıları teşvik ve mükâfat-ı nakdiye itası suretiyle
 - 3-** Zehirli ve mikroplu maddeler istimaliyle
 - 4-** Kapan ve tuzak istimali suretiyle
- Madde 5-** Mücadele Heyeti kendi mıntkasında sürek avı tertibatı tensip eylediği takdirde Heyet-i İhtiyariyeleri veyahut çiftlik sahip ve kâhya ve bekçilerini celp edip bi'l-müşavere mücadele mahallerini ve mücadelenin şeklini tespit ve bizzat mücadeleyi tertip ve idare etmek üzere her köyün nafizü'l-kelim ve avcılıkta mahir bir veya birkaç adamını bir ücret-i münasibe ile muakkip namıyla tayin ve istihdam eder.
- Heyet-i İhtiyariye veyahut yayla ve çift sahip ve kâhya ve bekçileri işbu muakkip ile teşrik-i mesai ederek mükellefini icap eden yerlere sevk ve hayvanat-ı muzırrayı itlaf ettirecektir.
- Gitmeyenler Kanunun ikinci maddesi mucibince Jandarma marifetiyle sevk ettirilir.
- Madde 6-** Sürek avlarına gitmediği yahut muhalefet ibraz eylediği muakkip tarafından Mücadele Heyetine ihbar edilenlerden Kanunun 8 ve 9'uncu maddeleri mucibince alınacak olan cezalar İdare-i Umumiye-i Vilayât Kanununun 74'üncü maddesinin fıkra-i ahiresi mucibince tahsil olunur.
- Madde 7-** Her Mücadele Heyeti kendi mıntkası dâhilindeki muzır hayvanatı ürkütüp başka mıntkalara firarına meydan vermeden bi't-takip itlafa mecburdur. İşbu takip esnasında civar mıntkaların da muavenetine ihtiyaç hâsıl olur ve bu cihet ba-muhabere temin edilemezse keyfiyet derhal İktisat Vekâletine bildirilecektir.
- Madde 8-** Mücadele Heyeti itlaf edilen hayvanatın kuyruk ve kulak vesaire gibi kanaat-bahş birer uzvunu muakkip vasıtasıyla celp ve öldürülen hayvanatın miktar, nev' ve cins ve cesametleri hakkında malumat ahzı ve defterine kaydettirdikten sonra bu uzuvları heyetin bütün azaları huzurunda imha eyleyecektir.
- Madde 9-** Mükellef olduğu miktardan fazla hayvan öldürenlere heyetçe Kanunun 6'ncı maddesi mucibince beher yaban domuzu için ikişer lira ve diğer hayvanlar için heyetin münasip göreceği miktarda mükâfat-ı nakdiye verilir ve mukabilinde alınacak senetler bera-yı mahsup Maliyeye tevdi olunur.
- Madde 10-** Mücadeleye civarda bulunan kıtaat-ı askeriyyenin de iştirakine lüzum hâsıl olursa keyfiyet vilâyete veyahut kaymakamlık vasıtasıyla İktisat Vekâletine bildirilecektir.
- Madde 11-** Mücadele Heyeti her ay öldürülen hayvanların nev' ve cins-i miktarını ve verilen tahsisatın suret-i sarfını vilâyet veyahut kaymakamlık vasıtasıyla [İktisat] Vekâletine bildireceği gibi mücadele hitamında kalan esliha ve âlât-ı itlafıye ile cephanе ve zehirli ve mikroplu mevaddın miktar ve halini mübeyyin musaddak bir demirbaş defterini ve sene nihayetinde sarf edilemeyen tahsisatın tenkisi ilmühaberini İktisat Vekâletine gönderecektir.

Mevkuf veya Taht-ı Muhakemede Olan Rum ve Yunanlıların Tehir-i Muhakeme ve Tahliyelerine Dair

19 Şubat 1340 tarihli 6069/145 numaralı telgrafnameye zeyldir:

Nev hususa mütedair Hariciye Vekâlet-i Celilesinden

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

alınan tezkerede, Aff-ı Umumi Beyannamesinde tahliyeleri müteakiben taahhüt edilen mücrimlerin Türk veya Yunan tabiiyetine nakledilerek Türkiye veya Yunanistan'a izamları hakkında bir kayıt olmayıp mevkıfların tahliyesi ve 1 Ağustos 1914 tarihinden 20 Teşrinisani 1922 tarihine kadar güzerân olan müddet zarfındaki hal ve hareketlerinden dolayı Türkiye'de veya Yunanistan'da mukim olan veya evvelce ikamet etmiş bulunan kimselerin müteakiben takibattan masuniyeti mutak surette musarrah bulunduğu ve bundan maada aff-ı umumi meselesinin Lozan'da hîn-i müzakeresinde "İngiltere, Fransa ve İtalya Hükûmetlerinin aff-ı umumiye mütedair beyannamenin muahede-i sulhiye imza edilir edilmez mevki-i meriyete vazı lazım geleceği fikrinde oldukları ve beyannameyi bu vecih ile tatbik etmeye karar verdikleri Sör Horace Rumbold tarafından ifade edilerek müttefikeyn Heyet-i Murahhasası namına Türkiye Hükûmetinin de aynı esasattan mülhem olmasını Türkiye Heyet-i Murahhasasından talep etmesi üzerine Türkiye Hükûmetince de düvel-i müttefikanın hatt-ı hareketine göre ifa-yı muamele olunacağı tarafımızdan cevaben beyan olunmuş olduğundan beyannamenin ihtiva eylediği ahkâma tevfiğ-i hareket olunmak zaruri görüldüğü ve Yunan Hükûmetinin aff-ı umumiye ait taahhüdünü geçen eylülde bir kararname [ile] neşrederek ifa eylediği Yunan maslahatgüzarlığından resmen tebliğ edildiğine ve binaenaleyh beyanname muhteviyatına nazaran aff-ı umumiden istifade etmeleri lazım gelip mevkuf veya taht-ı muhakemede bulunan maznunların tahliyeleri ve işgal-i ecnebi zamanına ait siyasi ceraimle siyasi ceraimle merbut adi ceraimden dolayı İstanbul'da hâlâ devam ettiği aynı maslahatgüzarlığın müracaatından anlaşılan yeni yeni tevkifata nihayet verilmesi icap edeceği ve Heyet-i Vekile kararının tatbikatına hemen ibtidar edilmesi ve buna intizaren Yunanistan hapishanelerinde devam-ı mevkufiyetleri muhtemel bulunan birçok Müslümanların da eza ve cefadan temin-i halası gibi bir netice-i hüsne husule getireceğinden kararnamede zikredilen Rum ve Yunanlıların ihla-yı sebilleri ile beraber masebk hallerinden dolayı tevfiğat ve takibatta bulunulmaması icap edeceği işar edilmiştir. Ona göre ifa-yı muamele olunması tebliğ olunur.

(Süleymanlı) Kazasının (Andırın) Kazasına Tahviline Dair

Madde 1- (Süleymanlı) kazası teşkilatı (Andırın)'a nakil ile namı (Andırın) kazasına tahvil edilmiştir.

Andırın nahiyesi teşkilatı (Süleymanlı)'ya nakil ve ihtiva eylediği karyeler ile nahiye halinde Göksun kazasına ve (Süleymanlı) kazası teşkilatının (Andırın)'a nakli dolayısıyla Süleymanlı ile irtibatı kalmayan (Fernas) nahiyesi de (Maraş) Merkez kazasına raptedilmiştir.

Madde 2- İşbu kararname tarih-i tebliğinden itibaren meridir.

Madde 3- İşbu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekâleti memurdur.

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri **Kırk Sekizinci İctima**

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Reis - Efendim kifayet-i müzakere hakkında takrir vardır. Okuyacağız.

Efendim maddenin müzakeresini kâfi gören arkadaşlar lütfen el kaldırsın. Efendim! Maddenin müzakeresi kâfi görülmüştür. Efendim! Bir tadil takriri vardır. Onu okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

1. Birinci satırdaki (sonra) kelimesi yerine (itibaren) denilmesini;
2. (İki sene) yerine (altı ay) müddetinin kabul edilmesini teklif ederim.

Zonguldak
Tunalı Hilmi

Reis - Efendim! Bu tadilâtı kabul eden arkadaşlar lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir efendim.

İkinci bir tadil takriri vardır, okuyacağız: Riyaset-i Celileye

1335 tarihinin 1328 senesi suretinde tadilini teklif ederim.

Karahisar
Mebusu Ali

(Kabul sesleri)

Reis - Bu tadili kabul edenler lütfen el kaldırsın, efendim. Madde tadilen kabul edilmiştir.

On birinci maddeyi okuyoruz efendim:

Madde 11- Tahrip edilen yerlerin ve iskân noktalarının imarı için ahaliye uzun vadeli ikrazatta bulunmak üzere Devletçe irae olunacak teminat mukabilinde bir İmar Bankası tesisi için teşebbüsatta bulunmaya Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.

Reis - Efendim! Madde hakkında söz isteyen var mı? Buyurun Abdullah Azmi Efendi!

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) - Efendim! Mevadd-ı kanuniye ahkâmı daima katiyeti ifade etmelidir. Teşebbüsat için madde-i kanuniye yapmaya lüzum yoktur. Yani (İmar Vekâleti banka tesis etmeye mezundur.) demek lâzımdır. (Teşebbüsatta bulunmaya mezundur.) demek olamaz. Bu bir temennidir. Temenniyatta bulunmak madde-i kanuniye olamaz. Binaenaleyh katiyeti ifade etmelidir. Yani (İmar Vekâleti banka tesisine mezundur.) demeli.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Bu maddenin ruhu, bir banka tesisi için teşebbüste bulunabilmek için Devletçe bir teminat irae edebildiğini, şimdiden temin etmektir. Yoksa hakikaten buyurduğunuz gibi teşebbüse mezun değil, İmar Vekili bu imarâtı temin için banka küşadına mecburdur. Yalnız lâzım gelen teşebbüste bulunabilmek için Devletçe teminat iraesine şimdiden lüzum görülmüştür. Encümen maddeyi bu suretle tespit etmiştir. Ve bu suretle nazar-ı tetkikinize arz etmiştir. Maksat Devletçe teminat irae edilebileceğini kanuni ve sarih olarak zikretmektir. Yalnız burada bir kayıt vardır. Muvazene-i Maliye Encümeniniz bunu bu suretle nazar-ı tetkikine arz ediyor. Tesis edilecek banka ahaliye uzun vadeli ikrazat vaadinde bulunmamalı, mukayyet olmamak için lede'l-icap böyle bir işler de yapabilmeli. Bu itibarla ikinci satırdaki (imar için) cümlesi yerine Encümen (imarını temin için) demiştir ve ahaliye uzun vadeli ikrazatta bulunmak üzere cümlesinin tayıy edilmesini teklif ediyorum.

Abidin Bey (Saruhan) - Encümeniniz “Tahrip edilen yerlerin ve iskân mıntıklarının imarını temin için Devletçe irae olunacak teminat mukabilinde bir İmar Bankası tesisine Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.” şeklinde

maddenin tadiline taraftardır. (Müzakere kâfi sesleri)

Reis - Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Abdullah Azmi Efendi'nin tadil teklifi vardır. "Banka tesisi için teşebbüsatta bulunmaya" yerine "Banka tesisine İmar ve İskân Vekâleti mezundur." şeklinde teklifatta bulunuyor. Öyle değil midir efendim? (Evet sesleri) Bu suretle banka tesisi için teşebbüsatta bulunmaya cümlesi yerine "Banka tesisine" ifadesinin ikamesini teklif ediyorlar. Bu şekildeki tadili kabul eden arkadaşlar lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir. Bundan sonra Muvazene-i Maliye Encümeni tarafından verilen bir tadil teklifi vardır. "Tahrip edilen yerlerin ve iskân mıntıkalarının imarı için, ahaliye uzun vadeli ikrazatta bulunmak üzere" cümlesinin tayyını teklif ediyorlar. Yalnız "İskân mıntıkalarının imarını temin için" kelimelerini ilâve ediyorlar. Bu tadilâtı kabul eden arkadaşlar lütfen ellerini kaldırsın.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Devletçe imarını temin için dedikten sonra...

Reis - "Temin için" yerine "Devletçe irae olunacak teminat" şeklinde tespit ediyorlar. Efendim madde şu şekli alıyor.

İskân mıntıkalarının imarını temin için Devletçe irae olunacak teminat mukabilinde bir İmar Bankası tesisine Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur.

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 3

(Muvafık sesleri)

Bu suretle maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Diğer bir tadil takriri daha vardır.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Madde kabul edildi... Geçti.

Ruşen Eşref Bey (Karahisar-ı Sahib) - Maddenin şekl-i muaddeli reye vaz edildi.

Riyaset-i Celileye

Birinci maddedeki tabir ile tetabuk etmek ve efrat ve envaını şamil olabilmek için (tahrip edilen) tabiri yerine (harap olan) diye tadilini teklif ederim.

4 Teşrinisani 1339

Karahisar-ı Şarki Mebusu

Ali Süruri

Reis - Efendim! (Tahrip edilen) yerine (harap olan) kelimesinin ikamesini birinci madde ile tetabuk hâsıl olması için teklif ediyorlar. Ali Süruri Bey'in tadil takririni nazar-ı itibara alanlar lütfen ellerini kaldırsın! Nazar-ı itibara alınmamıştır. O halde madde şu şekli almıştır. "Tahrip edilen yerlerin ve iskân mıntıkalarının imarını temin için, Devletçe irae olunacak teminat mukabilinde İmar Bankası tesisine Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mezundur." (Kabul sesleri) Maddeyi bu suretle rey-i âlinize vazettim ve o suretle kabul edildi.

Madde 12- Türkiye'de yeniden inşa edilecek mebanî on sene müddetle vergiden muaftır.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Reis Beyefendi bu maddeyi Muvazene-i Maliye Encümeni değiştirdi. O şekil okunsun.

Madde 12- 1339 senesinden itibaren yeniden inşa edilecek akarat 1343 ve mesakin 1348 sene-i maliyeleri nihayetine

kadar emlâk vergisiyle bilumum küsurat-ı munzammadan muafır.

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Efendim! Zannediyorum ki Encümenin bu maddeyi vazdan maksadı, memlekette imarata teşviktir. Hâlbuki istirdattan bu ana kadar işgal olunan yerlerde birçok evler yapılmıştır. Sade ben kendi daire-i intihabiyemdekileri biliyorum ki sekiz on bin ev yapılmıştır. Bunlara teşvik ve yardım lazımsa maddenin şu şekilde olmasını teklif ediyorum: Türkiye’de 9 Eylül 1339 tarihinden sonra ki; yani bu tarihi istirdat tarihi olarak alıyorum inşa edilen ve edilecek olan mebani on sene müddetle vergiden muafır. Bunun bu şekilde tadilini teklif ediyorum. (Doğru sesleri)

Vasıf Bey (Saruhan) - Muhterem Arkadaşlar! Encümen bu maddeyi buraya koymakla memleketin imarını teshil etmek arzusunu göstermiştir. Tabii bu arzuda Encümen azasından olmaklığım dolayısıyla müşterekim. Fakat Heyet-i Âliyyenize bu maddenin tevhit edeceği bir tehlikeyi ve hiç arzu etmediğimiz bir şekilde husule getireceği bir neticeyi arz edeceğim. Kabul edip etmemek doğrudan doğruya Heyet-i Âliyyenize aittir. Bu madde kabul edildiği takdirde bugün bu paraya malik olan insanlar bundan istifade edebilir. Maalesef itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, bu halde bulunan insanlar, bizim varlığımıza taarruz eden canilerdir. Bir kere İstanbul’u tasavvur buyurunuz, İzmir’i tasavvur buyurunuz, oralarda daha evvel tavsif ettiğim şekilde, bizim varlığımıza suikast eden caniler vardır. Çünkü maalesef Mübadele-i Ahali Mukavelenamesi, İstanbul’daki Rumları tebit edememiştir. Bir de İzmir’de bugün Türk iktisadiyatı için bir tehlike teşkil eden Museviler vardır. Arkadaşlar, hukuk-ı siyasiye, tebaa hukuku beynelânasır vifak ve müsavat gibi bütün bu düsturları, kitap dâhilinde kabul ediyorum. Fakat bu düsturların ne kadar muğfil olduğunu ve mensup olduğum milletim için ne kadar tahripkâr bir tesir yaptığını da son devrin feci manzaralarından anlamışımdır. Binaenaleyh devlet idarelerinde, Hükûmet idarelerinde bu gibi kayıtlar konmaz diyecek olursanız bu maddeyi kabul etmekte mazurum. Hatta icap ederse diğer devletlerden misal gösterebilirim. Bugün garbın birçok medeni devletleri halen bugün böyle kuyudatla kanun yapmaktadırlar, unsur-ı asliyi muhafaza etmektedirler. Unsur-ı aslinin iktisadiyatını, tealisini muhafaza etmektedirler. Mademki, Teşkilât-ı Esasiye Kanunumuz bu Hükûmetimizi Türkiye Hükûmeti olarak göstermiştir ve mademki bizim hepimizin kabul ettiği, tedvin ettiği kanun bu mensup olduğumuz fırkanın esasından mühlhem olarak yapılmıştır; o halde şu kürsi-i millette iddia edebilirim ki, bu maddeden Rumlar ve Museviler istifade edememelidirler. Burada bir nokta-i nazar varit olabilir. Hiç şüphesiz bizim camia-i siyasiyemiz içerisinde, Türkler vefakârlık yapmış ve bu memlekete merbutiyet göstermiş, kanını dökmüş, birçok fedakârlık göstermiş, Müslim unsurlar vardır. Hiç şüphesiz bu kardeşlerimiz bu maddeden azami istifade etmek salâhiyetine maliktir. Lozan’da kabul ettiğimiz bir tabir-i siyasi vardır. Hariciye Vekili İsmet Paşa Hazretlerinin de ısrarları üzerine (Türkler) tabiri... Şu halde Türkler tabirini kullandığımız zamanki kastı şurada tasrih ediyorum ki, bu memleketin içerisinde ruhiyle, canıyla bu memleket için, bu memleketin ilâsı için bütün varlığıyla çalışan bütün unsurları kastediyorum. Fakat itiraf etmek lâzım gelirse Rum unsuru, dün memleketime bütün ihaneti yapan Rum Milleti bu camia-i siyasiye içerisinde aynı hukuk ve salâhiyetle yaşamak hakkına malik değildir. Çünkü hıyanet etmiştir. Aynı zamanda mensup olduğum unsur nokta-i nazarından Musevilerin iktisadiyatı da bence bir tehlikedir. Bir mebus sıfatıyla bunu söylemekte kendimde hiçbir tereddüt görmem. Onun için benim teklifim, benim ricam bundan sonra, “Türkiye’de Türkler tarafından inşa olunacak mebani on sene müddetle vergiden muafır.” şeklinde maddenin tespit ve tasrihini kabul buyurmaktır ve bunun için de bir takrir veriyorum. Muvazene-i Maliye Encümeninin şekl-i ahirinden haberdar değilim. Fakat o şekl-i ahirede muteriz değilim. O şekl-i ahir kabul edilirse teklifime göre Türkiye’de Türkler tarafından kaydının ilâvesi lâzımdır.

Feyzi Bey - Muahede var, muahede!..

Abidin Bey (Saruhan) - Pek muhterem arkadaşımız Vâsıf Beyefendi’nin kendisine mahsus kanaatlerine hürmet ederim. Fakat Encümen azasından bulunmak itibariyle nokta-i nazarları ekalliyette kalmıştır. Encümenimiz bunu saha-i tetkike vazettiği vakitte karşısında gördüğü bir ahitname ile ki Lozan Konferansında taahhüt edilmiş olan bu ahitnamenin hutut-ı asliyesi bizi tedvin edeceğimiz kanunlarda o kadar bağlamıştır ki, bunların haricine çıkmak imkân ve ihtimali yoktur ve fakat birinci nokta-i nazarlarına göre erbab-ı servetten veyahut hariç unsurlardan fazla istifade ettirmek için yapacakları binalardan istifade etmelerine belki müsaade edebiliriz.

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Vâsıf Bey arkadaşımıza çok teşekkür ederim. Yalnız iki esash noktayı unuttular. Madde kabul edildiği takdirde yalnız dâhilde el çabukluğu yapan marifetçilerin değil, o dışarıdaki milyarlar taşıyan

yabancıların bizim yine kendi iyiliğimizden çıkaracakları sermayedarca birtakım teşebbüsleri neticesinde acaba biz ne hal göstereceğiz? Buraları da teemmül etmek lâzım gelir. Sonra esas ikinci nokta; zavallı biz Türklerin gayet saf ve temiz kalpli olmamızla beraber bazı hileleri, meşru hile diye tevîl ederek benim hayatıma, imanıma kastetmiş olanlara maa'l-teessüf el uzatmaktan geri durmayışımızdır. İstanbul'da, büyük şehirlerde çok Artinlerin, Yorgilerin levhaları altından Mehmedler, falanlar çıktılar ama yine o çorbacılar içeride işlediler ve bunun içindir ki bu mesele, bu madde kabul edildiği takdirde yarın Ali oğlu Mehmed'in yaptırmakta olduğu binanın sahibinin arkasında elinde on bin, yirmi bin, elli bin, yüz bin liralık birtakım şirket imtiyazatı, taşıyan ecnebi yahut yerli olarak ecnebi unsurlar göreceksiniz. Buna katiyen emin olunuz. Arkadaşlar, yapılacak olan yüz binadan yine doksan dokuzunu Rumlar, yine Ermeniler, yine Yahudiler yaptıracaklardır. Yaptırılacak olan bu yüz binanın yüzde ellisini hiç olmazsa Garplılar yaptıracaklardır. Biz zannedeceğiz ki, zavallı Türklerimiz bina sahibi oldular. Ben bu maddenin altından çıkacak acı acı manaları araştırmakta iken Muvazene-i Maliye Encümeni ne gariptir ki daha sarîh ve daha acı mana ile karşımıza bir madde çıkarıyor, diyor ki akarlar... Şurada yapılmakta

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 4

olan hoş dünyada dikili ağacım yok ama...

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Çok bahtiyarsınız.

Tunalı Hilmi Bey (Devamla) - Şurada Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyenin yaptırmakta olduğu o beş yüz odalı otelin sahibi bu Tunalı Hilmi olmuş farz ediniz!

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Levle'l-hülya leheleke'l-fukara!..

Tunalı Hilmi Bey (Devamla) - Ben bu binayı yaptıracam, milyonlar keseceğim, sonra bu devlete on sene vergi vermeyeceğim. Nerede görülmüş bu arkadaşlar? Öbür tarafta zavallı Memiş Çavuş'un torununun torunu Tunalı Hilmi, köyünde bir bina yaptıracak da oturacak ve on sene vergi vermekten muaf tutulacak. Kime söylüyorsunuz? Onun sahibi nerede, zavallı mandıranın yanı başındaki kulübeciğin sahibi nerede? Bu madde arkadaşlar, bir kere zenginler için yapılmıştır, saniyen Ermeniler, Rumlar, Yahudiler için yapılmıştır. Salisen Garpli kapitalistler yani sermayedarlar için yapılmıştır. Bu madde tayyedilmek lâzımdır.

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Biz sermaye aleyhinde değiliz.

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim! Hükûmet tarafından gelen teklife nazar-ı dikkatinizi celp ederim. (Türkiye'de yeniden inşa edilecek mebanî on sene müddetle vergiden muaftır.) deniliyor. Burada mebanî tabiri vardır. Muvazene Encümeniniz mebanî, akarat olmak üzere tefrik etmiştir. Mesakini on sene için kabul etmiştir ve akaratı beş sene için tefrik etmiştir. Zannettikleri gibi değildir. Fikirlerini tashih etmelerini rica ederim.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! Müsaade buyurur musunuz? Akar için beş sene müddet veriyorsunuz değil mi efendim?

Reşad Bey (Saruhan) - Evet!

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Âlâ! İşte o beş sene içinde o saydığımız unsurlar bu memleketin iyiliğinden mükemmel surette istifade edeceklerdir.

Besim Bey (Mersin) - Bendeniz akara itiraz edecektim, söylediler. Binaenaleyh sarf-ı nazar ediyorum.

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! Heyet-i Celilenizin müzakere buyurmakta olduğu bu Kanun serlevhasından da anlaşıldığı veçhile sırf evleri yanmış ve muhaceret görmüş ve hariçten içimize gelecek kardeşlerimiz içindir. Buraya başka bir madde ithaline kanun müsait değildir. Serapa muhacir ve mülteciler için müsaadekârane olarak Heyet-i Celilenizin kabulüne iktiran edecek bir kanundur. Evet. On ikinci maddede Türkiye'de yeniden inşa edilecek mebanî on sene müddetle vergiden muaftır deniliyor. "Yeniden" denince tabîdîr ki muhacir ve mültecilerin nail olacakları muafiyete bütün efrad-ı millet nail olacaktır. Fakat bendenize kalırsa apartmanlar, oteller yapan ağıniyaya

bu maddenin teşmili Hazine-i Devleti mutazarrır etmektir. Bendeniz onun için on birinci maddeyi takiben (İşkân Vekâleti mezundur.) lâfzından sonra on ikinci maddenin tayyını şu suretle teklif ediyorum: “İşkân Vekâleti mezundur ve bu suretle inşa edilecek mebanî on sene müddetle muafıtır.” Denilecek olursa sırf yanmış, harap olmuş yerlere maksur kalır ve maslahata da hizmet etmiş olursunuz. Takririmi takdim ediyorum.

Vasıf Bey (Saruhan) - Efendim! Muhterem arkadaşım Abidin Bey benim nokta-i nazarıma cevap verirken diplomasi, Lozan Muahedesi bana bahsetmiştir. Lozan Muahedesi muteberdir ve Meclis-i Âliniz tarafından tasdik edilmiştir ve hiç şüphesiz sonuna kadar bize bir taarruz olmadığı müddetçe biz de kabul edeceğiz. Fakat arkadaşlar! O muahede memleketimizin içinde unsur-ı aslimizi imha etmek teşebbüslerini takviye etmek salâhiyetini haiz değildir. Hiçbir zaman bizim Devletin kendi hudud-ı millisi dâhilinde, hakiki bir surette iktisadiyatı takviye için yapmaya mecbur olduğu teşebbüsata mâni değildir. Bendeniz Lozan Muahedenamesini çok iyi tetkik etmişimdir. Tabii ekalliyetlere ait olan hukuku da bilirim. Bu hukuk tamamen bizce muteberdir. Ona da itiraz etmem. Fakat bundan sonra Türk Hükûmeti kanunlarını vazederken, Türk Hükûmeti iktisadî teşebbüsatta bulunurken, Türk Hükûmeti kendi milletini müreffeh ve mesut etmek için çalışırken hiç şüphesiz dün kendisine suikast etmiş olan unsurların tekrar iktisab-ı kuvvet etmelerine mâni olmaya çalışacaktır ve bu emr-i zaruridir. Çünkü bu, bugün istinat ettiğimiz millî umdenin en katî ve en sarîh manasıdır ve ben bunu buradan kemâl-i sarahatle ilân etmekten de zevk alırım. Arkadaşlar! Bu maddeyi kabul ettikten sonra bendeniz manzarayı şu şekilde görüyorum: Şu uzun senelerin azabını çektikten sonra milletimizin azim ve kudreti sayesinde, ordumuzun kahramanlığı sayesinde kurtardığımız meselâ: İzmir şehri az bir zaman zarfında emlak ve akar itibariyle gayr-i Türk bir şekilde görülecektir. Arkadaşlar! Bunu kurtardık; fakat büyük bir hâdisenin icazkâr zaferi sayesinde kurtardık; elli sene sonra acaba böyle kurtarabilecek miyiz?

Şimdiye kadar İzmir'in bütün büyük binaları, apartmanları, otelleri Rumlara aitti. Ve bütün fecaatiyle itiraf ederim ki: İzmir'in bir Türk mahallesi vardı; fakirdi, haraptı, bivaye idi... Bir de muazzam muhteşem bir Rum mahallesi, bir Musevi mahallesi vardı. İstanbul'da Rum, Musevi mahalleleri aynı vaziyettedir. Bu kuvvet yetişmiyormuş gibi, azmış gibi biz de bunları takviye edeceğiz ve neticede emin olunuz. Arkadaşlar! Bu maddeden onlar istifade edecektir. Bugün İzmir'de, Manisa'da, Aydın'da, Van'da, Bitlis'te bin türlü fecaat içerisinde kendi hayatını kurtaramayan muhacir'in içerisinde kaç tane adamda kaç para vardır ki, otel ve ev yapabilecektir. Rica ederim, bunu soruyorum size!.. Bunun için kendimizi aldatmayalım. Ben bugün İzmir'in bütün hayatını tanıyan bir adam sıfatıyla iddia ediyorum, bakınız arkadaşlar! Van'dan Bitlis'ten bahsetmiyorum, memleketin en mamur ve zengin olan İzmir'inden bahsedeceğim. Sizi çok temin ederim ki, bu maddeden istifade edecek Türkler azdır ve bu maddeden istifade edecek Yahudiler pek çoktur. İstanbul'da Rumlar ve Ermeniler pek çoktur. O halde biz bu maddeyi tetkik ederken mensup olduğumuz unsur-ı aslinin kuvveti ve istikbalinin emniyeti nokta-i nazarından bu kaydı koymakta hiç tereddüt göstermemeliyiz. Sonra arkadaşlar! Mademki, Abidin Bey bana Lozan Muahedesi bana bahsetmiştir. Ben o zaman bir tevil-i siyasi yapabilirim. Acaba Lozan Muahedesi, Türkiye Hükûmetine Türkiye dedik diye kızıyor mu? Biz Türkiye Hükûmetidir dedik ve bunu resmen ilân ettik. Binaenaleyh Türkiye Hükûmetinin tebaası da Türklerdir ve fırkamızda da bunu kabul ettik. Ve Türkler dediğimiz zaman bu camiaya; canıyla, canıyla, ruhuyla merbut ve mensup olan bütün unsurları kastettik. Fakat dün bana ihanet eden ve ihaneti sabit olan bir unsuru da kendimle beraber hemhak telâkki edersem kendi hayatıma kastetmiş olurum. Arkadaşlar! Onun için bugünkü mefkûremizin timsali olan Meclis-i Âlinizden kemal-i katiyetle istirham ederim, bu maddeyi bu suretle kabul buyursun ve bundan sonra da millî bir veçhenin dâhilinde hareket edeceğimizi cihana ilân etmiş olalım.

Vehbi Bey (Karesi) - Şefik Bey biraderimiz bu maddenin burada yeri olmadığını söylediler ve yalnız muhacirlere aittir dediler. Vekâletin unvanını kabul ederken İmar Vekâleti diye kabul ettik. Binaenaleyh bu maddenin burada tam yeridir. Sonra Vâsıf Bey biraderimizin tekliflerinin kabulüne imkân-ı ahdî varsa buna taraftarız. Yoksa meseleyi mücerret olarak düşünemeyiz. Memleketimiz mamur diyecek olursak buna kimse evet diyemez. Binaenaleyh imara ihtiyacı vardır. Ve imara ihtiyacı olunca yapılacak işe nazaran Hükûmetin teklifi daha muvafıktır. Yapılacak her bina on sene vergiden muaf tutulmalıdır. Bunun varidatı olarak bütçeye geçmiş bir şey yoktur ki, tenzil edilsin. Zıyan edilsin. Memlekette servet tespit edilecektir ve memleket içerisinde kalacaktır. Bunu sırtına alıp da kimsenin memleket haricine götürmesi ihtimali yoktur. Memleket içindeki mütedavil servet memleket içinde tespit edilecek ve memleket mamur olacaktır. Bunu zengin yapsın. Evet, temenni ederiz ki, zenginler yapsın ve fazla

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

fazla zengin olsunlar memlekette servet çoğaltan adamlara göz dikmek doğru bir şey değildir. Servet fazlalaşsın. Diğerleri de az sermayesiyle -kendi meskeni yoktur- kendisine bir mesken ittihaz etsin. Bu memleketin sekene-i asliyesinden bilhassa memurin kısmı derbeder bir vaziyettedir. Babasından kalmış bir evi varsa onu dahi satmış yemiştir. Hiç olmazsa bu muafiyetten istifade edecek ev yaptıracak adamlar bulunur, meşhur darb-ı meseledir: “Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.” derler. Onun için ufak bir muafiyet çok kimselere vesile teşkil edecektir. Bina yaptırınsınlar, akarar yaptırınsınlar, memleketi imar edelim. Memleketi imar edelim ve iktisadiyatını düzeltelim deyince hep beraber oluyoruz. Buna mekân ahdi varsa yapalım. Yoksa memleketteki serveti dışarıya kaçırmayalım. Memlekette mütedavil serveti harice çıkarmayalım.

Vasıf Bey (Saruhan) - İnşallah kaçırmayız.

Vehbi Bey (Devamla) - Binaenaleyh mebaniyi Zeyd, Amr ve her kim yaptırsa yaptırınsın, memleketin iktisadiyatını yükseltelim diyen Meclis-i Âliye lââyık bir madde çıkaralım.

Abidin Bey (Saruhan) - Eğer bundan sonra gelecek olan madde-i kanuniyeyi tetkik edecek olursanız o zaman Vâsıf Bey ve rüfeka-yı muhteremesi tarafından gösterilen halet-i ruhiyenin taht-ı tesirinde kalırsanız memleketi imar ve ihya etmenin ihtimalini ortadan kaldırmış oluruz. Biz kendi tebaamızın aleyhine olarak mehakime tabi olmadan ecanibin bu memleketin içerisinde yapacakları emakin bedelinden dolayı efrat uhdesindeki alacaklarını Tahsil-i Emval Kanununa tevfiқан tahsil etmek hakkını vekâlete veriyoruz.

Vasıf Bey (Saruhan) - Ecanibden bahsetmedim. Katiyen ecanib mevzuubahis değildir.

Abidin Bey (Saruhan) - Müsaade buyurunuz efendim! Arz edeyim: Şimdiye kadar Hükûmetimiz tarafından Heyet-i Celilenize arz edilen programlarda ecnebi sermayesinin memleketimizin içerisine celp ve ithali mesaili birer birer teşrih edilmişti ve denilmişti ki, asayişî temin etmek, ecnebi şirketlerine imtiyaz vermek, hukuk vermek ve vermiş olduğumuz bu hukukun kapitülasyonlar şeklinde olmamak üzere bunları memleketimize sokmak için her şeyi yapacağız. Bu ecnebiler zannetmeyiniz ki mutlaka Fransız, Rus, İngiliz tâbiyyetini haiz olacaktır.

Arkadaşlar ekalliyetlerin hukukuna ve ecnebilerin ikamet mesailine dair Lozan Muahede-i Sulhiyesinin ahkâmı tetkik edilince görülecektir ki bir tasnif yapılarak, “Rum Ortodoks, Yunan Ortodoks” denilmiştir. Bunların memlekette imtiyazatı vardır.

Vasıf Bey (Saruhan) - İmtiyazat yoktur, hukuk vardır.

Abidin Bey (Saruhan) (Devamla) - Evet hukuk vardır. Yunanlı gelip İzmir’de oturabilecektir. Çünkü tâbiyyeti itibariyle Yunanlıdır, bu adam ev yapacaktır. Fakat hepimiz biliyoruz ki bunun gibi yine bu memlekette fiilen hıyanette bulunmuş bize karşı silâh istimal etmiş, bizim adamlarımızı öldürmüş adamlar vardır. Aff-ı Umumi Protokolünü tetkik edecek olursanız göreceksiniz ki bunları affetmek hakkını orada vermişizdir. Binaenaleyh “İkamet” bahsindeki şekilde bunlar memleketimize gelip oturacaklardır. Bunları memleketimize ithal ederek ekalliyetlere verilen hukuk ile serbest serbest iş yapmalarından korkmuyoruz da niçin kendi anasırımızdan korkuyoruz? Efendiler asıl kendi iktisadiyatsızlığımızdan korkmalıyız. Biz ne zamanki kendi iktisadiyatımız için bir vechê alır ve bu vechêde sessiz sedasız fiilen yürürsek; karşımıza hangi kuvvet çıkarsa çıksın onun bize rekabet etmesinin imkân ve ihtimali yoktur ve olamaz.

Vasıf Bey - Şimdiye kadar hep bu nazariyeye kurban olduk.

Abidin Bey (Devamla) - Bu ihtimal iledir ki yapılacak üç yüz bin liralık bir şeyden bin lira gibi bir şeyi sakınmamalıyız. Çünkü yapılacak şey Vehbi Bey arkadaşımızın söylediği gibi memlekette kalacaktır. Bunun için Muvazene-i Maliye Encümeni tarafından teklif edilen maddenin kabulünü rica ederim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Arkadaşlar! Bu madde-i kanuniye, “Türkiye’de yeniden inşa edilcek mebanî on sene vergiden muaftır.” şeklindedir. Ve bu Heyet-i Vekilede takarrür etmiş bir maddedir. Bendeniz;

Heyet-i Vekileye takdim ettiğim lâyhada memleketin harap olan kısmının imarı hususunda yapılacak mebaninin, vergiden istisnasını teklif etmişim. Fakat memleketin şarkından garbına kadar, garbından şarkına kadar devam eden bir harabe mevcuttur. Bu harabenin imarı için yalnız falan ve filân mıntıkanın imarını tahsisan kabul etmek doğru olmadığına kani olan Heyet-i Vekile; bütün Türkiye’de yapılacak mebaninin on sene müddetle vergiden muafiyetini kabul etmiştir.

Memleketimizin her tarafında dumanı tüten ocaklara ihtiyaç vardır. Binaenaleyh İmar Vekâleti teşkil ettikten sonra memlekette işbasına geçerek bütün memleketin evlerini, fabrikalarını kurması lâzımdır. Onun içindir ki memlekette yapılacak olan mebaniden bir an evvel memlekette inşaat başlasın, bir an evvel memleket imar edilsin diye teşvik ve tergip için Hükûmet kendi hakkından dahi vazgeçmektedir. Zannetmem ki bugün harap olan yerlerde yapılmaması lâzım gelen bir yer bulunmuş olsun... Onun içindir ki ihtiyaç messedilen yerler, yapılması lâzım gelen yerler, bilhassa memalik-i müstahlasa ile vilâyat-ı şarkiyedir. Bu sebepten falan mıntıkada şunlar istifade edecektir, bunlar istifade edecektir diye şüpheye mahal yoktur. Diğer yerlerin istifadeleri için böyle ihtiyacın tahakkuk etmesi lazımdır.

Hâlbuki bugün bu ihtiyaç, bilhassa vilâyat-ı şarkiyede ve memalik-i müstahlasadadır. Binaenaleyh ihtiyacı olmayan mıntıkada boydan boya imaratta bulunmak doğru değildir ve o yerlerde inşaatın başlaması ihtimali yoktur. Halka biraz ümit vererek halktan vergi alınmayacak şekilde inşaat yapılmasını temin etmek gayesiyle bu madde buraya konmuştur. Bu imtiyazat her halde bu inşaatın biran evvel yapılmasını intaç edecektir. Maddenin Muvazene-i Maliye Encümeninin teklif ettiği tarzda kabulünü istirham ederim efendim.

Reis - Kifayet-i müzakere hakkında takrir vardır.

Riyaset-i Celileye

On ikinci maddenin kifayetini teklif ederim.

Ertuğrul
Doktor Fikret

Vasıf Bey (Saruhan) - Reis Bey söz istiyorum.

Reis - Neye dair? Müzakerenin âdem-i kifayesine dair mi?

Vasıf Bey (Saruhan) - Hayır efendim! Şahsım namına söz söylenmiştir. Onun hakkında istiyorum.

Reis - Takriri rey-i âlinize vazediyorum.

Müzakerenin kifayetini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Müzakere kâfi görülmüştür. Tadil takrirleri okunacaktır.

Riyasete

12’nci maddenin tayyını teklif ederim.

Zonguldak
Tunalı Hilmi

Reis - Hilmi Bey’in takririni kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

Riyaset-i Celileye

Maddenin baş tarafına (tahrip edilen mıntikalarda) fıkrasının ilâvesini teklif ederim.

Eskişehir Mebusu
Mehmed Arif

Riyaset-i Celileye

On ikinci madde vatanımızda şimdiye kadar varlığımıza ve milletimize ihanet eden unsurların fazla miktarda sahib-i emlâk olmasına sebep olacaktır. Binaenaleyh bu mahzuru izale için maddenin başına (Türkiye’de Türkler tarafından) kaydının ilâvesini arz ve teklif eylerim.

Saruhan

Vâsıf

Vasıf Bey (Saruhan) - Takririmi izah edeceğim efendim.

Reis - Buyurunuz!

13 Mart**(Resmî Ceride)****Sahife 6**

Vâsıf Bey (Saruhan) - Efendim! Takririmdeki maksadım (Türkler) kaydının ilavesidir. Bu metinde musır değilim. Bendeniz ilk defa encümenin matbu olarak bize verdiği lâyiha üzerine bu takriri yazmıştım. Eğer Muvazene-i Maliye Encümeninin tadil ettiği maddeyi, Heyet-i Âliyyeniz kabul ederse bendeniz de kabul ederim. Bendeniz maddeye yalnız (Türkler) kelimesinin ilâvesini teklif ediyorum. Bunun hakkında tekrar burada söz söylemek istemem. Çünkü madde sarihtir. İstihdaf ettiğim unsur, Rumlar, Ermenilerdir. Yoksa hiçbir zaman Âbidin Beyefendi’nin işaret buyurdıkları gibi ecnebi şirketlerinden bahsetmedim. Ben, ecnebi şirketlerinin ve sermayelerinin memlekete pek nâfi olduğuna kaniyim. Memlekete bu ecnebi sermayelerinin girmesini fevkalâde arzu ettiğime emin olmanızı rica edeceğim. Memlekette siyasi ve isti’mari bir maksat takip etmeyen ecnebilere ve ecnebi sermayelerine Devletimizin siyaset-i umumiyesinde bir yer verdik ve kabul ettik. Ben de, kendi şahsi kanaatim olarak söylüyorum ki bu hususa tamamen mutabıkım ve tamamen talibim. Hedefim doğrudan doğruya Rum, Musevi ve Ermenilerdir.

Riyaset-i Celileye

12. maddenin zirdeki şekilde tadilini teklif ederim.

4 Teşrinisani 1339

Van

Hakkı

Madde 12 - Haneleri düşman tarafından ihrak ve tahrip edilenlerin yapacakları evler 1338’den itibaren on sene müddetle vergiden muafır.

Riyaset-i Celileye

12. maddenin berveci-i âti tadilini teklif ederim.

Madde 12 - Türkiye’de 9 Eylül 1338 tarihinden sonra inşa edilecek mebani on sene müddetle vergiden muafır.

Ertuğrul

Dr. Fikret

Riyaset-i Celileye

Düşman tarafından tahrip ve ihrak edilen mahallerde henüz ikmal edilememiş ve fakat esası kurulduğu cihetle vergiye tabi tutulmuş nâtamam müsakkafatın bu muafiyetten istifade edememesi muvafık-ı madelet olmadığından 12. maddenin bervec-i âti tadilini teklif ederim:

İstîlâ sebebiyle harap olan mebaniden şimdiye kadar yapılmış olanlarına da şâmil olmak üzere 1340 senesinden itibaren yeniden inşa edilecek akarat 1344 ve mesken 1349 sene-i maliyesi nihayetine kadar müsakkafat vergisiyle bilumum küsurat-ı munzamadan muaftır.

Saruhan

Edhem

Riyaset-i Celileye

On ikinci maddenin bidayetinde zirdeki cümlelerin ilâvesini teklif ederim: Muhacir ve mülteci tarafından 1339 senesinden itibaren yeniden inşa edilecek akarat... ilâ-ahir.

Van

İbrahim

Riyaset-i Celileye

Lozan Muahedenamesinde kabul edilen ekalliyetlerin hukuku bizzarur işbu maddeye ahkâm-ı istisnaiye vaz'ına gayrimüsait olduğundan maddenin bervec-i âti tadilini teklif eylerim.

Bozok

Süleyman Sırrı

Madde 12 - İskân mıntıklarında mübadeleten gelen ahali veyahut Hükûmetçe iskân edilecek muhacirin taraflarından inşa edilecek akarat 1334 ve mesakin dahi 1348 senesi nihayetine kadar emlâk vergisiyle bilumum küsurat-ı munzamadan muaftır.

Riyaset-i Celileye

On ikinci maddenin bervec-i âti tadilini teklif ederiz:

Madde 12 - 1338 senesi Eylülünden itibaren harap olan yerlerde yeniden inşa edilecek mesakin 1348 sene-i maliyesi nihayetine kadar emlâk vergisiyle küsurat-ı munzamadan muaftır.

Erzurum Halid

Erzurum Münir Hüsrev

Riyaset-i Celileye

On ikinci maddenin tayyî (Bu suretle inşa edilecek mebani on sene müddetle vergiden muaftır.) fıkrasının on birinci maddeye son fıkra olarak ilâvesini teklif ederim.

Bayezid Mebusu

Şefik

Şefik Bey (Bayezid) - Reis Bey! Takririm hakkında iki söz söyleyeceğim.

Reis - Buyurun!

Şefik Bey (Bayezid) - Efendim! On ikinci maddenin yeri olmadığını Vehbi Beyefendi yanlış telâkki ettiler. Bendeniz maddenin ibkasını istirham ediyorum ve fakat harap olan yerlere münhasır kalsın diyorum. İstilâ gören yerlere hasredilsin diyorum.

Avni Bey (Bozok) - İstilâ gören yerlerden başka harap olan yer yok mu?

Şefik Bey (Bayezid) - Ankara harap olmuş mudur? İstanbul harap olmuş mudur?

Riyaset-i Celileye

12. maddenin berveci-i zir tadilini teklif eylerim.

İstanbul

Ali Rıza

(Düşman istilâsına mâruz kalıp meskenleri tahrip edilmiş olanların inşa ettirecekleri mesakin 1348 sene-i maliyesi nihayetine kadar emlâk vergisiyle bilûmum küsurat-ı munzamadan muaftır.)

Riyaset-i Celileye

Türkiye’de Eylül 1338’den itibaren inşa olunan mebanî beş ve mesakin on sene müddetle emlâk vergisiyle küsurat-ı munzamadan muaftır.

On ikinci maddenin berveci-i sabık kabulünü teklif eylerim.

Karesi

Vehbi

Riyaset-i Celileye

12. maddenin berveci-i âti tadilini teklif eylerim:

Türkiye’de istirdattan sonra inşa edilecek mebanî vergileri on sene müddetle şûralarına aittir.

1 Teşrinisani 1339

Bolu

Şükrü

(Saruhan Mebusu Vâsıf Bey’in takrirî tekrar okundu.)

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Tekliflerin en güzelidir.

Riyaset-i Celileye

On ikinci maddenin berveci-i zir tadilini teklif eylerim:

Madde 12 - Türkiye’de yeniden inşa edilecek akarât ve mebaninin kıymet-i muhammeneleri seksen bin kuruştan dîn olanlar on sene müddetle vergiden muaftır.

Isparta

Hüseyin Hüsnü

Reis - Efendim tadil takrirleri manzur-ı âliniz oldu. Tadil teklifleri birkaç kısma ayrılabilir. Birincisi tayya ait olan takrirdir ki, Hilmi Bey'in takriridir. Rey-i âlinize vaz'ettim, kabul edilmedi. İkincisi Bolu Mebusu Şükrü Bey'in takriridir. (Tekrar okundu.) (Gürültüler) Efendim! Şûralar henüz teşekkül etmemiştir.

Şükrü Bey (Bolu) - Efendim! Takririmi izah edeyim. Nevahi için varidat aradığımız sırada Maliye Vekil-i sâbıkı Hasan Bey, alelûmum müsakkafat vergilerinin affi için bir kanun getirmişti. Burada müzakere edildiği zaman büsbütün affa taraftar olmayan Meclis-i Âli, mahallerinde teşkil edilecek nevahi teşkilâtı için varidat olmak üzere bunu oraya terk etmişti. Şimdi de demek istiyorum ki, büsbütün affetmektense mahalli menafiine hizmet edeceği için bu takririn kabulü münasip olur.

Reis - Efendim! Takrirlerini izah ettiler.

Fikret Bey (Ertuğrul) - Efendim! Tayy demektir.

Reis - Efendim! Bolu Mebusu Şükrü Bey'in takririni tekrar okuyoruz. (Tekrar okundu.) Şükrü Bey'in takririni kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir. Sonra muafiyetten istifade edecek olan mebaninin kıymetlerine göre tefrikına dair bir

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

takrir vardır. (İsparta Mebusu Hüseyin Hüsnü Efendi'nin takriri tekrar okundu.)

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim, müsaade buyurunuz! Seksen bin kuruştan aşağı olan evler zaten on seneden yukarı yaşayamaz. Onun için hiç koymaya lüzum yoktur. Rica ederim, böyle tadil etmeyiniz.

Reis - Hüseyin Hüsnü Efendi'nin teklifini nazar-ı dikkate alanlar lütfen el kaldırsın!

Nazar-ı dikkate alınmamıştır. (Karesi Mebusu Vehbi Bey'in takriri tekrar okundu.)

Vehbi Bey (Karesi) - Müsaade buyurur musunuz Reis Bey? İki kelime arz edeceğim. Meselâ Bilecik yanmıştır. Ahali civarda oturacak yer bulamamıştır, ödünç almıştır, borç almıştır. İkişer odacık yaptırmıştır. Bunlar vergi verecek de başka yerdekiler vergi vermeyecek midir? Bunun için 1338 tarihi ki kurtuluş tarihidir dolayısıyla oradan itibar edilsin! Takrir bunun için verilmiştir.

Reşad Bey (Saruhan) - 1338 senesi kaydını encümen de kabul ediyor.

Reis - O halde bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

Avni Bey (Bozok) - Yalnız tarih kaydıyla Reis Beyefendi!

(İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in takriri tekrar okundu.)

Ali Rıza Bey (İstanbul) - Yalnız istilâya mâruz kalan mahaller içindir.

(Hayır hayır sesleri)

Reis - Bu teklifi kabul eden rüfeka lütfen el kaldırsın! Nazar-ı dikkate alınmamıştır.

(Bayezid Mebusu Şefik Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Zaten Vehbi Beyefendi'nin teklifiyle bu teklif arasında zıddiyet vardır. Mamafih Rey-i âlinize vaz'edeceğim. Encümene gitmek üzere Bayezid Mebusu Şefik Bey'in takririni kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmemiştir.

(Erzurum Mebusu Münir Hüsrev ve Halet Beylerin takriri tekrar okundu.)

Reis - Esasen tarih meselesi kabul edilmiştir. Harap olan yerler meselesi de reddolunmuştur. Binaenaleyh reye vaz'etmeyeceğim.

(Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey'in takriri tekrar okundu.)

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Vazgeçtim.

Reis Bey! Takririmi istirdad ediyorum.

(Van Mebusu İbrahim Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Heyet-i Celile 1338 senesini kabul etmiş olduğundan reye vaz'etmeye lüzum yok. Binaenaleyh reye vaz'etmeyeceğim.

(Saruhan Mebusu Edhem Bey'in takriri tekrar okundu.)

Şükrü Bey (Bolu) - Esas kabul edildi efendim!

Reis - İstilâ sebebiyle harap olan mahaller için veriyor.

Edhem Bey (Saruhan) - 1337 senesinde de yapılmış olan mebanî vardır, Reis Bey!

Reis - Heyet-i Celile 1338 senesinde yapılan mebanî hakkında kabul etmiştir.

Edhem Bey (Saruhan) - 1337 mevzubahis olmamıştır.

Besim Atalay Bey (Aksaray) - 1336 da da vardır.

Reis - Ertuğrul Mebusu Fikret Bey'in takriri var.

Fikret Bey (Ertuğrul) - Aynı meal dedir. Geri alıyorum.

Reis - Geri aldı efendim.

(Van Mebusu Hakkı Bey'in takriri tekrar okundu.) (Reddolundu sesleri)

(Eskişehir Mebusu Mehmed Arif Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu takrir de diğer takrirler dolayısıyla reddolunmuştur. Reye koymaya lüzum yoktur.

Madde 13 -Türkiye'de mebanî inşasını taahhüt eden şirketlerin inşaat bedelinden dolayı efrad uhdesindeki alacaklarını Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsile ve ledel-iktiza Hükûmet tarafından tahtı zımâna alınması hususunda alâkadarın ile müzakere icrasına İmar, İskân ve Mübadele Vekâleti mezundur.

Reis - 13. madde hakkında söz isteyen var mı?

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) - Efendim! Bu maddeden maksat, şirketleri teşvik ve şirketlerin Hükûmet tarafından muavenet gördüklerini göstermekten ibarettir. Fakat görüyorum ki bu maddede katiyet yoktur. (Müzakereye mezun) kelimesiyle on birinci maddede olduğu gibi teşebbüsât kabilinden bir şey oluyor. Binaenaleyh bunu iyice tespit etmek lâzım geliyor. Bir kere Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsil ettirmek şirketlerin menafine midir? Çünkü şirketler, eşhas ile veyahut belediye ve saire ile akdettikleri mukavelede birtakım şerait koşmuşlardır. Bu şerait haricinde olarak bu madde-i kanuniye mucibince hareket edilmek lâzım gelirse ihtimal ki, onların takasiti uzamak icap eder. Çünkü Tahsil-i Emval Kanunu birtakım mevasime taksim olunmuştur. Meselâ altı ayda bir tahsil olunur falan diye... Hâlbuki elimizde mevcut bulunan Usul-i Muhakeme Kanunu mucibince tarafeyn arasında münakit mukaveleler muteberdir. Hâlbuki mukavele ile akdettikleri şerait daha nafidir. Binaenaleyh bunun önüne geçmiş oluyoruz. Bir, ikinci fıkrası, (Hükûmetin taht-ı zımana alınması hususunda alâkadarın ile müzakereye mezundur.) diyoruz. Zaten bu bir hükmü ifade etmiyor. Binaenaleyh iktiza ettiği zaman Maliye Vekâleti tarafından tekeffül edilir demek lâzımdır. Çünkü tekeffül edecek olan, yani zımanı temin edecek olan Maliye Vekâletidir. Binaenaleyh bu madde, asıl sebeb-i sevki olan meseleyi tamamıyla temin etmiyor. Sebeb-i sevki şirketleri temin içindir. Binaenaleyh bununla şirketler temin edilmiş olmuyor. Burada (Tahsil-i Emval Kanunu mucibince mukayyet değildir. Binaenaleyh şirketlerin akdettikleri mukaveleleri Hükûmet tamamıyla icra ettirmeye mütekeffildir.) dedikten sonra iktiza ederse (Hükûmet namına da tekeffüle Maliye Vekâleti memurdur.) kaydını koymak lâzım gelir. Alelacele bir iş yapmayalım. Onun için bu maddeyi lâzım geldiği şekilde yazılmak üzere encümene gönderelim. Encümende mânâyı ifade edecek şekilde yazılsın öyle gelsin!

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Bu madde malûm-ı âlileri bilhassa memleketin harap olan aksamına ecnebi şirketlerini celbetmek için tanzim olunmuş bir madde-i kanuniyedir. Ecnebi sermayesini harap olan yerlere tahsis ettirmeye medar olmak üzere konulmuş bir maddedir. Bunun için mesele bu nokta-i nazardan düşünülürken, evvelâ bu sermayenin yani inşaatı temin için gelecek olan bu sermayenin işleme için teminat meselesi nazar-ı itibara alındı. Bunun için Hükûmet burada, Meclis-i Âlide okuduğu programda başlıca iki esas kabul ederek bunu kâinata ilân etmiş oluyor. Bu iki esasın yani gerek mebanî ve gerek arsalarının vukubulacak müstakrazata rehin olarak teminat makamında

iraesi; birincisi bu, ikincisi; bu nevi mustakrazatın taksitlerle ve uzun vâdelerle ödeneceğine göre şayet taksitler tahsil edilmez kalırsa, tahsilinin de Hükûmet tarafından deruhde edileceği, bu iki esas temin edilirse gelecek olan kumpanyaların bu işe tahsis edecekleri paranın ve yapacakları mebaninin mukabilinde teminatları emniyette duracağı için bir kere sermaye-i asli temin edilmiş olacağı gibi taksitlerin tahsili hususu da şayet bakaya kalırsa Hükûmet kendi bütçesinden ödeyerek bilâhare Tahsil-i Emval Kanunu mucibince sahibinden tahsil edecektir, demekle o kumpanya hem sermayelerinin resûlmal-i aslisini, hem de faizleriyle beraber muayyen taksitlerle alacakları miktarı Hükûmete temin ettirmiş oluyorlar. Bu iki esas kabul edilmiştir. Zannederim bu esasları kabul eden Hükûmet-i sabıka çok doğru hareket etmişti. Şimdiki İmar ve İskân Vekili Necati Bey'in de bu fikirde bulunduğu kaniyim. Ancak madde bu hususta noksandır. Yani teminat olarak bir şey irae etmek meselesi mevzuubahis değildir. Yalnız o prensipten bir tanesi burada kabul

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 8

edilmiştir. O da vukubulacak ikrazatın senelik tekasitinin nâtahtıl kalan aksamı için de icap ettiği zamanda tahsili için Hükûmetçe taht-ı zımana alınacağı, yani Hükûmet bütçesinden verileceği gibi bir mâna ifade ediyor. Bu birinci şıkkın, yani arsalara yapılacak mebaninin teminatı olarak Hükûmetçe ittihaz edilen şıkkın kabul edilmemesi buraya derç edilmemesi, iki sebepten mütevellit olabilir. Bir kere gelecek olan sermayeler Türk şirketleri namında yani Türk tâbiyetini kabul ederek gelecek olurlarsa ve bu işi yapmaya kalkışılırsa zaten Türk şirketlerinin emvali gayrimenkuleyi teminat olarak alabilmeye salâhiyetleri vardır.

Vehbi Bey (Karesi) - Zekâi Bey! Encümen namına mı söylüyorsunuz. Bu mesele encümende dermeyan edildiği vakit ekaliyette mi idiniz?

Zekai Bey (Aydın) - Niçin soruyorsunuz. Yani söyleyemez miyim?

Vehbi Bey (Karesi) - Usuldendir. Encümen namına mazbata muharririnden başkası söyleyemez. Usul-i müzakere mucibince encümende bulunan arkadaşlardan birisi Mazbata Muharrirliği yapar ve ekseriyetin kabul ettiği şekli müdafaa eder. Şayet encümende muhalif kalmış olan arkadaşlar varsa onlar muhalif kaldıkları noktayı söyleyebilirler. Binaenaleyh encümen namına ancak bir zat söyleyebilir.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Bendeniz Heyet-i Celileyi tenvir için söylüyorum. Encümen namına söylemiyorum. Eğer izahatım zaitse sözümü keserim. Teminat meselesi mevzuubahis edilmemiştir. Eğer şirketler Türk şirketleri halinde gelecek olurlarsa ve iş yaparlarsa o zaman filhakika bu sermayelere lüzum yoktur. Çünkü Türk şirketlerinin zaten emval-i gayrimenkuleyi teminat olarak tekabbüle salâhiyeti vardır. Bu hususta kanun vardır. Ve o kanunun ikinci maddesi bunu temin etmiştir. Yok. Ecnebi şirketler halinde gelirlerse onlara da teminat olarak bu gibi emval-i gayrimenkuleyi zapta salâhiyetten olduğunu temin etmek istiyorsak bunu madde-i kanuniyede zikretmek lâzımdır. Fakat bu, Hükûmetçe kabil-i is'af mıdır, değil midir? Binaenaleyh Heyet-i Celilenizce düşünülecek bu meseledir. Söyleyeceğim bundan ibarettir.

Mahmud Celal Bey (İzmir) - Efendim! Bu müzakere ettiğimiz madde diğer maddelerden daha çok haiz-i ehemmiyettir. Bu hususta parasız olarak Hükûmet bu madde ile çok büyük iş görecektir. Bendeniz biliyorum ki, bazı yanlış kasabalara bu gibi şirketler gelmişler, halkla temas etmişler ve kendilerinden teminat istemişlerdir. Belediyelerin ve köylülerin göstermiş oldukları teminatı da nâ-kâfi görmüşlerdir. Şu halde, ev yaptırmak isteyen halkı şirketlerle münasebatta bulundurabilmek için Hükûmetin teminatı lâzımdır. Bu itibarla bu madde çok yerinde ve çok lâzımdır. Ancak maksadı sarahaten temin etmiyor. Bendenizce maddenin “Türkiye’de mebanî inşasını taahhüt eden şirketlerin inşaat bedelinden dolayı efrat uhdesindeki alacaklarını lüzumunda Tahsil-i Emval Kanunu mucibince” yani buraya bir (lüzumunda) kelimesinin ilâvesi “Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsile ve ledeliktiza Hükûmet tarafından tahtı zımana alınması hususunda alâkadarın ile müzakere icrasına İmar ve İskân Vekâleti mezundur.”

burada “alâkadaran ile müzakere icrasına” kelimesinin tayyını rica ederim. Çünkü mesele, müzakere icrası meselesi değildir, doğrudan doğruya şirketlere teminat verilmesi meselesidir. Eğer, madde, arz ettiğim şekilde kabul edilecek olursa maksadı ifade eder. Bu hususta bir tadil teklifi arz ediyorum.

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim İmar Encümeni Abdullah Azmi Efendi ile Celâl Beyefendi’nin nokta-i nazarları gibi, daha katî bir surette taahhüt mahiyetinde olmasına taraftardır, şimdi bir de rehinler meselesi mevzubahistir. Efendiler, bize gelecek şirketler iki türlü olarak gelecektir. Biri Türk şirketleri, diğeri ecnebi şirketleridir. Devletin siyaset-i iktisadiyesine taallûk ettiği için ecnebi şirketlerin buraya gelmesine razı olmadık. Çünkü ecnebi şirketleri halinde gelip de bu rehinlere sahip olurlarsa müddetin hitamında şirketlerin birçok emval-i gayrimenkuleye sahip olmaları lâzım gelecektir. Bunu reddedebilmek için ayrıca bir madde-i kanuniye konması lâzımdır. Bu ise, ahkâm-ı umumiye ile tearuz teşkil edecektir. Onun için rehin meselesi tayyedilmiştir.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim! “Ledel-iktiza Hükûmet tarafından taht-ı zımana alınması hususunda alâkadaran ile müzakere icrasına...” fıkrası sarîh ve vazîh değildir. Bunda bir hükm-i kanuni yoktur. Yani bir kanunun hükmünün mefhumunu izah eder bir mâna yoktur. Nedir bu?

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! (Hükûmet taht-ı karara alacaktır.) diye tadilât yaparsanız buna taraftarız.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim! “Hükûmet şirketlerin efrattan alacaklarını tahsile, Tahsil-i Emval Kanunu mucibince mezundur.” deniyor. Yani hususi tahsildarlar mı kullanılacaktır? Bunun tahsili nasıl olacaktır? İmar Vekâleti her şirketin alacağını ayrı ayrı Maliye Vekâletine veyahut ait olduğu daire-i maliyeye yazacak mıdır? Falanın filânın alacağı vardır, bunu Tahsil-i Emval Kanunu mucibince alınız mı diyecek?

Abidin Bey (Saruhan) - Efendim! Müsaade buyurursanız arz edeyim: Yukarıda bir madde-i kanuniye kabul etmiştik ve zannederim ki, İmar Vekâleti her daireden istifade edecektir. Binaenaleyh Maliye Vekâletine bir tezkere yazar, o tezkere mucibince bu iş yapılır. Bunun kanuna girmesine lüzum yoktur. Bu, bir talimatname ile hallolunur.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Efendim! Bu madde-i kanuniyeden sarahaten anlaşılıyor ki, bir şirket ile bir fert arasında mucib-i niza bir mesele olursa onu İmar ve İskân Vekâleti halledecek. Efendiler! Tarafeyn-i âkideynden olmayan bir müessese, bir vekâlet, esasen akitleri ne suretle vukubulmuş? Beynlerinde mukavele ve şerait nedir? Taahhüt ifa edilmemiş midir? Bunlar malûm olmadan bir tezkere üzerine doğrudan doğruya Tahsil-i Emval Kanunu mucibince o şahsın malını haczedecek efendiler! Bunda adalet yoktur... Herhalde bunun maksadı kanuna temas eden bir noktadan tadili için encümene havale edilmesi lâzımdır.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim, bendeniz arkadaşların söylediğine nazaran maksadı temin ve katiyet-i ifade için “Taht-ı zımana alınmasına İmar ve İskân Vekâleti mezundur.” denildi mi mesele biter zannediyorum. Yalnız zapta geçmek için, ileride tefsire medar olmak üzere arz ediyorum. Bu madde hüsn-i idare edildiği halde vekâletin muvaffakiyeti için yegâne bir maddedir ve bu madde netice itibarıyla hüsn-i idare edilemezse memleketin felâketi için de yegâne maddedir. Çünkü teessüs ve teşekkül edecek olan şirketler eğer mukavelenamelerinde dikkat edilip de teferruğa da salâhiyyet olurlarsa yani parayı ödemeyenlerin emval-i gayri menkulelerini teferruğa salâhiyyet olurlarsa memleketin yarısı şirketlerin eline geçmiş olur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Tahsil-i Emval Kanunu tatbik olunursa menkulünü bulamazsa emval-i gayrimenkulesine geçecektir.

Vehbi Bey (Devamla) - Binaenaleyh bendeniz vekâlet-i aidesinin nazar-ı dikkatini celbediyorum. Akdedeceği mukavelâtta katiyen teferruğa meydan ve müsaade vermesin. Fakat borcunu deruhde etsin, Hükûmet derhal ödesin! O mülkü ve malı başkasına satmaya salâhiyet versin, fakat şirketlere bu yolda hakk-ı teferruğ vermesin. Bu gayet mühimdir ve mukavelâtta bilhassa nazar-ı dikkate vaz’ediyorum. Gayet tehlikeli bir yoldur.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Bendeniz, müzakerenin son kısımlarına yetiştim. Fakat maddenin kâfi derecede anlaşılmadığı zehabı hâsıl oldu. Malûm-ı âliniz umumiyetle kabul ettiğimiz bir şey vardır. Vâsi surette harap olmuş memleketin imarı için hariçten getirilecek sermayelere ihtiyaç vardır. Ve bunların dâhi doğrudan doğruya ikraz mahiyetinde olmasına da imkân yoktur. Sermayedarların, sermayelerinden emin olmaları ve onun resmen temin edilmesi lâzımdır. Herhangi bir şirket gelip de falan memleketi yapacağı zaman, üç sene,

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 9

beş sene, yirmi sene müddetle taksitle ahalinin ödeyeceği bir para tediye edilmezse arkadaşların zannettiği gibi ümid edilmez ki; falan filân yerden, Avrupa'dan, Amerika'dan gelmiş olan şirketler, sermayedarlar; şurada, burada beş-on tane evin ellerinde kalmasından memnun olsunlar, hiçbir zaman bu vârid-ı hatır olmaz. Belki İstanbul falan gibi büyücek merkezde bu bir dereceye kadar vârit olabilir. Fakat şurada burada; kaza ve kasabalarda böyle şeylere para vermek, sermayelerini bağlamak istemezler ve yalnız taksitlerini vaktiyle tahsil etmeye, çok hahişgerdirler. En ziyade bunu temin etmek icap eder ve bunu temin etmek için de Hükûmetin o taksitleri tediye etmesinden başka çare yoktur. Yoksa şimdiye kadar olduğu gibi istikraz mahiyetinde gelecek olursa Hükûmetten teminat isterler, biz ise Hükûmeti teminat altına sokmamak ve Hükûmetin teminat vererek kendi mevkiini düşürmemek, bir noktada sarsıntıya mâruz bırakmamak için halkın arsası üzerine bina olunacak malı şirketlere rehin olmak üzere bırakmak ve bu suretle şirketlerin taksitlerini temin etmek için yalnız Hükûmetin; tekasitinin zamanında tediyesini temin etmesi lâzımdır ve şirketlerin de bu noktada muvafık kalacakları zannındayız. Binaenaleyh, Hükûmetin yapacağı şey; takasiti vaktinde tediye temin etmesi lâzımdır. Taksit vaktinde tediye edilmezse; o zaman belediye vesaire ile kontrato gibi "Falan efendi taksitini tediye etmemiştir." dediği zaman Hükûmet; Tahsil-i Emval Kanunu mucibince o taksiti tahsil edecek ve eğer Hükûmet dâhi bu taksitin tediyesi için bina sahibinin başka menkul bir şeyini bulamazsa o vakit Hükûmet o binayı doğrudan doğruya elinden çıkarmak vaziyetine düşer ve bir zarar ve ziyana da girmiş addolunmaz. Çünkü tediye ettiği bir taksiti ya tediye evvel tahsil etmiş olacak veyahut buna lüzum görmeksizin tahsil etmiş bulunacaktır. Hükûmet için hiçbir zararı mucip olacak bir şey yoktur. Yapılan istikrazlar gibi, şu veya bu şeye bağlamak gibi ağır şeylerden doğrudan doğruya muarradır. Onun için madde mutlaktır "ve Hükûmet taksitleri Tahsil-i Emval Kanununa tebaan tahsil eder" deniyor. Ve bu da taahhütten ibarettir. Bu, ne Hükûmet ve ne de halkı tehlikeye koymayan en salim bir usuldür. Bu olmadıkça ne harap olan memleketlerin yapılması imkânı vardır ve ne de bir şirketin gelmesinin ihtimali vardır. Maddenin aynen kabulünü rica ederim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim! Maddede zaten tam manasıyla bir hükmü hâvi olan bir şey yoktur, sırf mezuniyetten ibarettir, esasen taahhüd-i malîyi mutazammın olan mukavelât, Meclis-i Âlinin tasdikine iktiran etmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh Hükûmet bunu kefaleti altına almak isterse ki kefalet-i malîyi mutazammındır, Hükûmet meseleyi bütün şümuliyle nazar-ı dikkate alır. Memleketimize zarar vermemek memleketimizin servetine doğrudan doğruya tesir etmemek şartıyla bütün ecnebi sermayelerine kapımız açıktır ve bunların memlekette bırakacakları borçları taht-ı kefalettedir diyoruz. İcab ederse onların paralarını biz vereceğiz diyoruz ve bunda herhalde fazla bir şey yoktur. Taahhüd-ı malîyi tazammun edecek olursa Meclis-i Âliye gelecektir tetkik edeceksiniz.

Reis - Efendim! Müzakerenin kifayetine dair taksir vardır, bu maddenin müzakeresini kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür. Yalnız bir tadil taksiri vardır. Okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

Maddenin bervech-i âti şekilde tadilini teklif eylerim: Türkiye'de mebanî inşasını taahhüt eden şirketlerin inşaat bedelinden dolayı efra uhdesindeki alacaklarını lüzumundan Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsile ve ledelicap Hükûmet tarafından tahtı zımana alınmasına İmar ve İskân ve Mübadele Vekâleti mezundur.

İzmir

Mahmud Celâl

Mahmud Celal Bey (İzmir) - (Efrat aleyhinde) denildi zannederim. (Efrat uhdesinde) olacak.

Reis - Evet efendim! Ali Süruri Efendi'nin taksiri vardır, maddenin tayyını teklif ediyor.

Riyaset-i Celileye

İmar Vekâletinin harap olan mahallerin imar vesailini ihzara memur olduğu zaten birinci maddede tasrih edilmiştir. 13. madde ise bir vazife-i ihzariyeden başka bir şey tazammun etmiyor. Çünkü vekâlet-i müşarünileyha ile herhangi bir şirketle böyle imar hususlarına müteallik yapılacak mukavelenin Meclis-i Âliye arzı lüzumu tabii bulunduğundan bu maddenin tayyını teklif ederim.

Karahisar-ı Şarki

Ali Süruri

Reis - Vehbi Beyefendi'nin verdiği şifahi izahat da buna aittir. Binaenaleyh evvelâ maddenin tayyına dair olanlarını reyinize vaz'edeceğim.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Vekil Necati Bey bu gibi mukavelâtın Meclis-i Âliye arzı lüzumundan bahsettiler. Binaenaleyh bu madde yalnız ihzar olunacak mukaveleye aittir, bunun için ayrıca maddeye hacet yoktur. Bu, ancak bir vazife-i ihzariyeden ibarettir. Binaenaleyh kat'i bir mânâyı mutazammın olmayan bu maddeyi koymakta mana yoktur; bunu tayyetmelidir. Zaten vekâlet bu muameleyi yapmaya mezdur.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Ecnebler okursa çok heves ederler.

Reis - Efendim! Müzakere kâfi görülmüştür, Ali Süruri Efendi maddenin tayyını teklif etmiş ve takrirlerini izah etmişlerdir.

Vekil Necati Bey - Efendim bazı hususatta taahhüd-ı maliyi mutazammın olmayabilir. Vekâlet delalet eder. Bu, kanunen olmazsa yapamayız.

Reis - Ali Süruri Efendi'nin takririni ve maddenin tayyını kabul edenler lütfen el kaldırsın! Kabul edilmiştir.

(İzmir Mebusu Mahmud Celal Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Celal Bey'in takriri vecihle maddenin tadilini kabul edenler lütfen el kaldırsın! Madde bu suretle kabul edilmiştir.

On beş dakika istirahat için, celseyi tatil ediyorum.

İkinci Celse

Reis: Fethi Beyefendi

Kâtipler: Vasıf Bey (Saruhan), Ragıb Bey (Zonguldak)

Reis - Efendim! Celse küşat edilmiştir. Sekizinci madde bera-yı tadil Encümene gitmişti. Tadil olunan şekil gelmiştir, okuyoruz efendim:

Madde 8 - İhtiyaç görüldükçe Mübadele, İskân ve İmar Vekâletince vaki olacak talep üzerine bilûmum gayrimenkul emval-i metruke vekâlet-i müşarünileyha emrine verilir. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bilûmum gayrimenkul emval-i metrukenin ve maddenin muhacirin ile düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne tahsis ve tevziine ve bu emvalden elyevm isticar ve suver-i saire ile eşhas-ı salise tarafından meşgul olanlarını idareten tahliyeve salâhiyettardır. İşbu tahliyeden icar suretiyle mutazarrır olanlar bulunduğu surette Maliye Vekâleti takdir olunacak zarar-ı vâkı, mehakime müracaata hacet kalmaksızın emval-i mezkûrenin emaneten idaresi hesabından tesviye edecektir. Zarar-ı mezkûrun takdiri mahallî en büyük idare memurunun riyaseti altında vekâleti müşarünileyha tarafından tâyin olunacak iki ve belediyece tayin edilecek diğer iki ehl-i hibreden mürekkep komisyona aittir. Bu komisyonun kararları kâbil-i itiraz, istinaf ve temyiz değildir.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Reis Bey! Kısa bir şey söyleyeceğim. Gıyaben verilmiş bir karar olabilir. Meselâ benim hakkımda gıyaben verilmiş bir karar olabilir. Şimdi ben ona itiraz edemeyecek miyim? Binaenaleyh kabil-i itiraz olmalıdır. Yalnız kabil-i istinaf ve temyiz değildir denmelidir. Bu doğru bir istikamet değildir. Mâruzâtım bundan ibarettir.

Reis - Encümenin buna bir cevabı var mıdır? (Hayır sesleri)

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim! Evveleminde söz hakkım baki kalmak üzere Vekil Bey'den soruyorum, zavallı muhacirlere

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 10

ve meskenleri tahrip ve ihrak edilen zavallı muhtacine verilmek esası şu madde ile kabul ediliyor. Acaba elimizde ne kadar mesken var, ne kadar muhacir gelecek ve ne kadar muhtacın vardır? Vekil Bey, bu esası kabul edince acaba bu zavallıları tatmine muktedir olabilecek midir? Evveleminde Vekil Bey bu ciheti izah etsin!

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Efendim Meclis-i Âliye bu husus hakkında maruzatta bulunmuştum.

Eğer Heyet-i Celile bunu kâfi görmezse tekrar izahat veririm. Fakat vakt-i âlinizi israf etmemek için bu ciheti rey-i âlinize bırakıyorum. (Kâfi kâfi sesleri)

Şakir Bey (Çatalca) - Efendim! Dün akşamki müzakeremiz esnasında takdim ettiğim takrirle beraber mâruzâtım arasında ufak bir ilâveyi teklif etmiştim. Bu ilâve Devlete ait bulunan mebanî ve arazinin de gayrimenkul emval-i metruke gibi Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin emrine terk edilmesi hakkında idi. Görüyorum ki encümen, bize getirmiş olduğu şekl-i tadilde bu ciheti maalesef nazar-ı dikkate almamıştır. Takrir Heyet-i Umumiye'nin mazhar-ı tasvibi olduktan sonra encümenin bu ciheti nazar-ı dikkate almamasını pek musip bulmadım. Şimdiye kadar cari olan muhacirin muamelâtının esasını teşkil eden, İskân-ı Muhacirin Nizamnamesinde doğrudan doğruya Hükûmete ait arazi ve mebaniden muhacirinin istifadesi esas olarak kabul edilmiştir. Mademki bütün muhacirin işlerinin idaresini yeni teşkil ettiğimiz vekâlete tevdi ediyoruz. Evvelki müsaadeyi bu defa diriğ etmekle bilmiyorum ne dereceye kadar, icabat-ı şefkate riayet etmiş oluyoruz. İhtimal ki, düşünölmüştür. Mübadeleten gelecek olanlara mübadele mucibince buradan gitmiş olanların terk ettikleri emvali tahsis etmek kâfidir. Hâlbuki yine Heyet-i Celilenin daha birinci maddenin müzakeresinde kabul etmiş olduğu esasa nazaran biz yalnız mübadeleten gelecek olan Yunanistan idaresi altındaki Makedonya muhacirlerini değil, hududumuz haricinde kalan muhacirlerin kâffesini dahi nazar-ı dikkate aldık ve vekâletimize bunların hepsinin kabul ve iskânı hususunda salâhiyet ve vazife verdik. Zannederim ki, mübadele suretiyle memleketimizde terk edilmiş olan gayrimenkul emval mübadeleten gelecek olan muhacirinin geldikleri yerde terk edecekleri emvale nazaran daha azdır. Bunlardan fazla bir şey aranmasına imkân yoktur. Hariçten muhacirin kabul etmek bizim için ne kadar mühim bir mesele-i hayatiye olduğunu tabîi Heyet-i Celile pekâlâ takdir eder. Bizim memleketimizde bir nüfus teksifi siyasetini takip ediyoruz. Henüz burada ancak pek az bir miktarını işleyebildiğimiz bu vâsi ve münbit memleketin her tarafından âzami derecede istifade etmeyi kendimize gaye ittihaz ettik. Hariçten gelecek ve bizim amalimize hizmet edecek olan böyle nâfi anasıra karşı takip ettiğimiz ve edeceğimiz siyasetle taban tabana zıt teşkil edecek bir kararı tabîi Heyet-i Celile tasvip buyurmayacaktır. Muhacirler hakkında vekâlete verdiğimiz tahsisatın cüzîyeti şüphesiz ki muhtaç-ı münakaşa değildir. Eğer imkân olsaydı da fazla tahsisat verebilseydik belki de bu madde üzerinde fazla ısrara mahal olmazdı. Fakat bir taraftan bütçe zarureti bizi az tahsisat vermeye sevk ederken diğer taraftan da bugün devletin elinde hiçbir faideye masruf olmayan bu kadar boş arazi ve saire dururken bunlardan olsun gelecek muhacirlerin istifadelerini kabul etmezsek zannedersem pek musip bir yolda yürümemiş olacağız. Heyet-i Celileden istirhamım budur. Devlet bugün hiç istifade etmediği kendi elinde boş kalan mebanî ve araziye memleketimize gelecek ve her biri birer müstahsil ve nâfi uzuv olarak çalışacak muhacirlere tahsis etmek hususunda Encümenin diriğ ettiği şefkati lütfen bezl ü ihsan buyurunuz.

Faik Bey (Tekfurdağı) - Efendim! Bu maddede “Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bilumum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirin ile düşman tarafından meskenleri ihrak edilen muhtacine tahsis ve tevziine...” diye bir ibare vardır. Malûm-ı âlinizdir ki emval-i metruke, mübadele suretiyle memleketimize gelecek olan muhtacine ahden

muhassastır. Binaenaleyh bu emval-i metrukeyi ondan gayrı hiçbir yere tahsis edemeyiz. Maddenin encümünde tadilinde zannediyorum bir zühul olmuştur. Bunun tashihini ve bu ibarenin tayyını teklif ediyorum. Ondan sonra arkadaşımız Şakir Beyefendi'nin emval-i emîriyenin de ledel-icap mübadelenin haricinde olarak gelecek olan muhacirine tahsisine dair olan teklifine tamamen iştirak ediyorum. Bize lâzım olan, menfaat getirmeyen veya ufak tefek menfaat getiren emlâk değildir. Bize lâzım olan memlekette bütün kuvvetiyle çalışıp maişetini temin eden ve memlekette hadim olacak insanlardır. Memleketin ihtiyacı, boş araziye veya ufak tefek faide getiren emlâke değildir. Zihayat ve memleket hesabına çalışacak, böyle birçok emlâk temin edebilecek olan insanlardır. Bu cihetin nazar-ı dikkate alınmasını rica ediyorum.

Zekai Bey (Aydın) - Bendeniz encümen namına arz edeceğim. Bu sabah encümünde Heyet-i Celileden havale edilen takrirleri tetkik ettik. Teklifler iki şıkkı ihtiva ediyordu. Birisi: Devlet idaresinde bulunan mebaninin, diğeri de alêlûmum emval-i devlet meyanında bulunan mebaninin arsaların; meselâ mültezimlerin vaktiyle olan borçlarına karşılık olan tarlaların ve sairenin velhasıl bugün idaresi devlete ait olan bilumum emval-i hususiye-i devletin tefvizine dairdir. Bunlardan birinci kısmı, devlet idaresinde bulunan çiftlikât meselesi 1326 senesi Bütçe Kanunu ile halledilmiştir. Malûm-ı âlileri bu kanun; evvelâ içerisinde bulunan mezaride yerli ahaliye uzun vâdelerle itfa edilmek üzere bedel-i misle raptedilerek verilecektir.

Saniyen; muhacirine, salisen eğer onlar da yoksa civar köyler ahalisine, rabian talip olan kimselere şöyle verilecektir, böyle verilecektir diyor. Binaenaleyh devlet elinde bulunan bu çiftlikler kısmen tasfiye edilmiş ve kısmen de yine el-yevm mer'i olan kanuna göre tasfiye edilmekte bulunmuştur. Bilûmum mebanî-yi devlete gelince bunların muhacirine tahsisi keyfiyetini encümeniniz doğrudan doğruya tetkik etmeden evvel bilhassa maliyeyi ve Heyet-i Hükûmeti alâkadar eden bu kadar mühim bir mesele hakkında Hükûmeti istima etmek lüzum ve zaruretinin hissetti. Fakat vaktin darlığı buna müsait olmadığı için encümen Heyet-i Celilenize arz etmeye karar verdi. Bu mesele mühim bir mesele olduğu için evvelâ Hükûmetin, yani Maliyenin veya Heyet-i Umumiye-i Hükûmetin nokta-i nazarını anlamak lâzımdır. Heyet-i Umumiye, çiftlikâta ait olan şu arz ettiğim esasatın ki el-yevm berdevamdır tebdiline mahal görmediği takdirde Hükûmete ait bilumum mebanî, arazinin dahi bu maksada tahsisi için göstereceği arzuyu Hükûmetin bu cihetten olan nokta-i nazarını anladıktan, takrir ettirdikten sonra bera-yı tetkik encümenine tevdi ederse encümen o zaman vazifesini ifaya gayret edecektir. İkinci mesele ki yani, Faik Bey'in dermeyan buyurdıkları meseleye gelince: Bilûmum emval-i metruke malûm-ı âlileri yalnız mübadeleden gelecek muhacirlere ait değildir. Bunların içerisinde Ermenilere ait emval-i metruke de vardır. Mübadeleye tabi olmayan Rumlara ait emval-i metruke de vardır. Bu emval mübadeleden gelecek muhacirine değil, bizim burada harp sebebiyle mutazarrır olmuş, gerek memalik-i müstahlasada gerek başka yerlerde mutazarrır olmuş, evleri yıkılmış, yurtları yıkılmış halkın hakkıdır. Ondan sonra memleketin içerisinde bulunan ve işte yukarıdan beri derpiş ettiğimiz ve henüz iskân edemediğimiz muhacirlere de kezaik tefviz olunabilir. Onun için suret-i umumiyyede "Bilûmum emval-i gayrimenkule, muhacirin ile düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacine tahsis edilecektir." diyor. Encümeniniz, muhtacın kelimesiyle takyide lüzum gördü. Eğer Heyet-i Celileniz alehtlak muhtaç olsun olmasın derse onu o suretle tashihe encümen muvafakat eder. (Hayır hayır sesleri) Ondan sonra şimdi okunan metinde "Ve emval-i metrukenin idaresi hesabından tesviye edilecektir." kaydı vardı. Bundan encümenin kastettiği mâna, bu emval-i metruke şimdiye kadar emval-i metrukece idare edilirken ashabı hesabına idare edilmekte ve icar edilirken tahsil olunan bedelât-ı icarede yine ashabı hesabına emaneten kaydedilmektedir. Binaenaleyh

bu ukud-ı icarenin feshinden dolayı şahs-ı salis mutazarrır olur da bir zarar tesviye etmek lâzım gelirse Hazine-i Maliye tesviye etmeyecektir. O zarar o hesaba terettüb edecektir. Yani o hesaptan tesviye edilecektir. Şahsın hesabından

tesviye edilecektir. Bu kayıt bu maksadı ifade etmek için yazılmıştır. Muvazene-i Maliye Encümeni emval-i metruke hesab-ı carisinden tesviye edilecektir diyor. Bu; daha doğrudur. Hesab-ı cari demekle bu maksat hâsıl olmuş oluyor.

Süreyya Bey (Karesi) - Efendim! Muaddel sekizinci maddede iki kelime var; tahsis ve tevzi kelimeleri. Bilûmum emval-i gayrimenkule düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacine tahsis ve tevzi mi edilecektir. Yoksa yalnız muvakkat bir zaman için; sükna için midir?

Zekai Bey (Mersin) - Hayır hayır, tefviz, tefviz...

Süreyya Bey (Karesi) - Öyle ise tevzi ve tahsis kelimeleri yerine tefviz demelidir. Çünkü gelecek muhacirin içinde mübadeleye tabi olanlar vardır, olmayanlar vardır. Tevzi yerine tefviz demelidir, Encümen buna iştirak eder mi etmez mi?

Zekai Bey (Mersin) - Eder efendim, muvafık.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Bendeniz bu maddenin tatbikinde bâzı gûna adaletsizlik olacağını görüyorum. Burada deniyor ki; bu emvalden el-yevm icar ve suver-i saire ile eşhas-ı salise tarafından meşgul olanları idareten tahliyeyle salâhiyettar... Meselâ Anadolu'nun iç taraflarında bir kısım yerler vardır ki buralar işgale mâruz kalmamış, muhacir olmamış, fakat kanını dökmüş, babasını kaybetmiş, kardeşlerini kaybetmiş, çok elîm vaziyetlere mâruz kalmış hattâ bir takım sebeplerle Hükûmet bedel-i istimlâkini vermeksizin hanesini yıkmış, meydanlar açmış, caddeler yapmış. Bunların ekserisinin harb dolayısıyla evleri kalmamıştır. Fakat ufak bir icar mukabilinde isticar etmiş oturuyorlar. Biz bugün onları muhacirin geldi diyerek kollarından tutup sokağa atacağız, sonra da güya tazmin edeceğiz. Bu o kadar müşkül, o kadar adaletle gayrikabil-i telifir ki bendeniz bunun, encümenin herhangi nokta-i nazara göre kabul etmiş olduğunu kabul etmiyorum. Biz daima hariçten geleceklere karşı mihman-nevazlık gösteriyoruz. Fakat asıl memleketin sahiplerini ihmal ediyoruz. Hattâ onlara emval-i emîriyeyi de bahşetmek salâhiyetini veriyoruz. Bu bendenizce gayrikabil-i kabuldür. Binaenaleyh, bunu herhalde tadil etmek lâzımdır.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Burada encümenin takip ettiği maksat şudur: Malûm-ı âlileri geçen defa gabn-ı fahiş meselesini mevzubahis ederek, gabn-ı fahiş varsa İskân Vekâleti o akdi fesheder, gabn-ı fahiş yoksa fesh edemez. Eğer hakk-ı feshe malikse fesheder. Hakk-ı feshe sahip değilse gabn-ı fahiş arar ve şu yolda teşekkül eden komisyonlara takdir ettirir deniliyordu. Bu gabn-ı fahiş meselesinde İsmet Beyefendi bazı muhik itirazlar dermeyan ettiler ve dediler ki: Gabn-ı fahiş yalnız Hükûmet aleyhine olursa mı feshedilecektir? Bilâkis bugün birçok müstecirler vardır ki, bu akd-i icar feshedilirse memnun olacaklardır. Çünkü onlar mutazarrır olmuştur. Vaktiyle gayet yüksek fiyatlarla bu emval-i metrukeyi tutmuşlardır. Gabn-ı fahiş onlar hakkında da mevcuttur. Onları feshetmeyeceksiniz, Hükûmetin aldattıklarını feshedeceksiniz. Meselâ; İzmir vilâyetinde birçok bağlar ve saire vardır ki ahali mahsul çok iyi olacak diye çok galî fiyatlarla tutmuşlardır ve bugün hepsi baştan aşağı zarar ediyorlar. Bunlar da feshedilmesin mi? Dediler. Filhakika bu doğrudur. Bunu nazar-ı itibara alarak encümen bu gabn-ı fahiş meselesini tayyetti ve onun yerine İmar ve İskân Vekâletine manatık-ı iskâniyede malûm-ı âlileri birtakım menatık-ı iskâniye vardır - lüzum görülecek emval-i gayrimenkule-i metrukenin icab ettikçe mukavelesini feshederek; fakat feshetmek mukabilinde işgal eden adamın zararı varsa o zararı tazmin ederek feshetmeye salâhiyet verdi. İcap ve zaruret görürse mukaveleyi feshedecek. Bittabi aynı zamanda harap olan memleketin yerli ahalisini de nazar-ı dikkate almak mevkiinde bulunan ve vazifesi iskân ile beraber imar dahi olmak itibariyle yalnız muhacirine değil, memleketin her tarafında hepsine karşı bugünkü zaruretlerin hâsıl ettiği en tabîi, âdil şerait dâhilinde mümkün olan suhulet ve muaveneti yapmaya mecbur olan İmar ve İskân Vekâleti icap ederse, zaruret görürse o mukaveleyi feshetmek mukabilinde mukavelelinin feshi hasebiyle o malı işgal eden adamın tahakkuk edecek zararını da derpiş ederek tazmin etmek kaydını da koydu. O tazminat da Devlet tarafından verilecektir. Bu emval-i metrukenin hasılatını zaten emanet hesabına alıyoruz. Maliye Vekâleti bu adamları icar ettikleri emakinden çıkaracağından dolayı eğer bu eşhasa tazminat verirse kendi kesesinden vermiş olmayacak, emanet kesesinden vermiş olacaktır. Bu suretle hem çıkarılacak adamların zarar ve ziyanları nazar-ı dikkate alınmış ve hem de İmar ve İskân Vekâleti göreceği vezaifin içerisinde, mümkün olanı yapabilmek salâhiyetini almış oluyor. Bununla beraber İmar ve İskân Vekâleti bunu ancak zaruret gördüğü zaman tatbik edecektir.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Bunlar hep nazardır. Tatbikatta birçok müşkülât ve suiistimalleri vardır.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Bendeniz öyle zannediyorum ki emlâk-i metruke yeni sınıf zavallı kardeşlere tatbik olunmak lâzım geliyordu. Birisi Rumeli'de ve Adalarda mal ve menallerini terk eden muhacir kardeşlere, ikinci de Yunan mezalimi altında ezilerek kül ve kemik yığınları üzerinde ağlayan, inleyen, hasta olan biçare zulüm-didelere. Hâlbuki bu, bazı yerlerde böyle olmadı. Birtakım serseriler, harisler avdet etmeyecek olan eşhasın aleyhinde dâvalar tasni eylediler. Gıyabi hükümler istihsal ettiler. Bu emval-i metrukeye arazi-yi metrukeye bu suretle tasarruf eylediler. Alâşehir'de taş taş üzerinde kalmadığı halde ulu çınarların içerisinde, enkaz üzerinde ağlayan kardeşlerimiz bulunduğu halde birçok fabrikalar, konaklar, köşkler şunun bunun eline geçti. Encümen bu hususta ne düşünmüştür? Bu kardeşlerimizin ıstıraplarına, sefaletlerine büyük bir çare bulmak lâzım gelirken, bu emval bu gâsıpların ellerinde kalacak mıdır? Bunu sual ediyorum.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Kardeşleriniz yalnız bu iki kısım mıdır? Kardeşleriniz yalnız bunlar mı?

Şefik Bey (Beyazid) - Ermeni mezalimini unutmayın...

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Biraz da daire-i intihabiyenizin şarkına doğru nazar ediniz!

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Vatanımdan bahsediyorum. Vatanımın üzerinde nerede böyle yer varsa onu arz ediyorum.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Bu madde emval-i metrukece icar edilmiş olan emval-i gayrimenkule hakkında yapılacak muameleye dairdir. Zat-ı âlileri doğrudan doğruya tasarruftan bahsediyorsunuz. Binaenaleyh bu madde münasebetiyle teklifinizi takrir halinde veriniz, Heyet-i Umumiye nazar-ı itibara alır da encümene havale edilirse bu hususu müzakere ederiz. Teklifinizi takrir halinde veriniz! Teklifiniz müstakil bir şeydir.

Tahsin Bey (Aydın) - Efendim! Bu maddede; Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bilumum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirin ile düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne tahsis ve tevziine deniliyor. Malûm-ı âliniz biz bu harp nihayetinde tahrip edilen vilâyat ahalisine ait olan zarar ve ziyânı hâttâ düşmanlarımız olan Yunanlılara bile kabul ettirmiştik. Bunu, Lozan Muahedesini müzakere eden heyet de kabul etmişti. Fakat Hükûmet memleketin menafi-i âliyesi icabı olarak bu tazminatı feda etmişti. Vatanın menfaat-i âliyesi bunu icap ettirdiği için buna hiç kimsenin bir diyeceği yoktur. Lâkin buna mukabil bu zarar ve ziyana duçar olan halkın emvalini tazmin etmek için, milletin Heyet-i Mecmuası herhalde bir taahhüd-i zımnî altına girmiş oluyor. Şu maddedeki kayda nazaran bu emval-i metrukeden meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacînin istifade etmesi lâzım geliyor. Hâlbuki birçok yerlerde birçok insanlar vardır ki, yalnız elli lira kıymetinde bir evi yanmış

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 12

olduğu halde onu iskân etmek için belki ondan daha fazla bir masraf ihtiyariyle vekâletin onu iskân etmesi lâzım geldiği halde, binlerce lira mutazarrır olan insanların bundan istifade etmemesi zannedirim adaletle kabil-i telif değildir ve Hükûmet de onların hakkını memleketin menafi-i âliyesi mukabilinde feda ettiğinden dolayı haiz olduğu ve deruhde ettiği mecburiyet ve mesuliyeti kabul etmesini intaç eder. Binaenaleyh bunun için de bir şey yapmak icabeder. Bunlar için encümen-i âliniz ne düşünmüştür? Bunu izah ediniz.

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Bunu demin vuku bulan sual üzerine arz ettim. Eğer Heyet-i Celilece lâğvetmek lâzım gelirse encümen dahi evvelce bunu derpiş etmiştir. Demin arz ettim. Burada iki mesele vardır, ya doğrudan doğruya malı ve meskenleri tahrip ve ihrak edilen ahalimiz diyerek muhtacîni, gayr-ı muhtacînden tefrik etmeyerek doğrudan doğruya onlara da bu emval-i metrukenin tahsis ve tevzi olunabileceğini kabul etmek vardır veya yalnız muhtacîne tahsis ve tevziine yetiştirmek için onu kabul etmek vardır. Mevcut olan emval-i metrukenin bunlara tahsis edilecek kısmının ancak muhtacînden olanlarına tahsis edilebileceğini nazar-ı dikkate alan encümen muhtacîn kaydını koydu. Eğer Heyet-i Celile alelumum hepsine de kâfi gelir kanaatiyle muhtacîn kaydını kaldırarak “meskenleri yanan veya tahrip edilen ahaliye” elemek şikkini kabul ederlerse encümen de o suretle kabul eder. Yani encümenin muhtacîn

kaydı ile takyit etmesi emval-i metruke-i mevcudenin ancak meskenleri harap olan muhtacîne kâfi gelebileceğini tahmin etmesindendir. Yoksa buyurduğunuz gibi düşman istilâsı veya bombardımanlar sebebiyle meskenleri harap olan insanların eline o emval-i metrukeden malları mukabilleri bir mal almaya istihkakları elbette kabul edilmiştir ve edilmeye lâyıktır. Encümen mevcudun yalnız ve ancak muhtacine kifayet edebileceğini nazar-ı itibara alarak bunu böyle koymuştur.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Dün Heyet-i Celilece nazar-ı dikkate alınan teklifimin birinci maddesinde (İşkân mıntakalarından tâbirinin derci lâzımdır.) denilmiş ve Heyet-i Umumiye de nazar-ı dikkate alarak encümene göndermiştir. Encümen bunu niçin nazar-ı dikkate almamıştır? Bu, birinci sualım.

İkinci sualım: (El-yevm isticar ve suver-i saire) diyor, (suver-i saireden) maksat nedir?

Tasfiye komisyonlarınca alelûsul satılan emval-i metruke-i gayrimenkule de buna dâhil midir? (Dâhil değil sesleri) Zapta geçsin efendim.

Zekai Bey (Aydın) - Fuzuli işgal olunmuş emval-i metruke dahi bulunabileceğini nazar-ı dikkate alan encümen isticar veya suver-i saire demekle bu maksadı ifade etmiştir. Burada satılmış veyahut tefviz suretiyle taht-ı tasarrufa geçirilmiş olanlar mevzu ve maksut değildir.

Şükrü Bey (Bolu) - Değil ama suver-i sairenin içerisine hepsi de girer.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Üçüncü sualım: Maddede fesh-i icar ve idareten tahliye için gabn-ı fahişin vücudu şart ittihaz edilmekle maddeye bir mahiyet-i hukukiye verilmişti. Bu defa encümen bu mahiyet-i hukukiye ref'ederek alelîtlak idareten tahliyeyle lüzum göstermiştir. Bundaki hikmet nedir?

Zekai Bey (Aydın) - Efendim! Dünkü müzakere esnasında malûm-ı âliniz gabn-ı fahiş meselesi, mevzubahis olduğu zaman, gabn-ı fahiş diğer müstecir olanlar aleyhine de kabil-i tasavvurdur, onların da mağdur olmaları mümkündür. O takdirde gabn-ı fahiş mevcuttur, akd-i icarın feshedilmesi lâzımdır, denildi ve bu cihet Heyet-i Celilenin de mazhar-ı tasvibi oldu. Binaenaleyh her iki taraftan yani gerek mucir ve gerek müstecir tarafından gabn-ı fahiş olduğu takdirde akd-i icar feshedilecek olursa netice yine birdir. Demek ki lüzum görüldüğü takdirde feshedilecektir. Biz de bunu dedik. Yani bu maksadı netice itibariyle ifade ettik.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Reis Beyefendi! Sualimin birisi cevapsız kaldı.

Zekai Bey (Devamla) - İşkân mıntakalarına gelince: Encümen bunu suret-i umumiye de bütün memleket için daha umumi bir şekilde tanzim etti. Zannedirim bu daha münasiptir.

Şükrü Bey (Bolu) - Meclisin kabulü nerede kaldı o halde?

Şükrü Kaya Bey (İzmir) - Menafide gabn-ı fahiş yoktur.

Şükrü Bey (Bolu) - İcarda, isticarda gabn-ı fahiş dâvası olmaz.

Vehbi Bey (Karesi) - Tahsin Bey muhtacîn kelimesinin tefsirini istedi. Bendeniz bir misal ile tavzihini istiyorum. Meselâ Manisalı olan bir zat, emlâk, akar ve saire sahibi, iki dükkânı da İzmir'de var. Fakat meskeni ve emlâk ve akarı kâmilan yandı. İzmir'e gitti bir eve yerleştirdiler. Bu adamın yalnız İzmir'de iki dükkânı olduğundan muhtacîn sınıfından çıkarılacak mıdır ve İzmir'deki meskeninden çıkarılıp kışın ortasında sokakta bırakılacak mıdır?

Zekai Bey (Aydın) - O takdir meselesidir.

Vehbi Bey (Karesi) - Yani hakk-ı takdiri kime vereceğiz?

Zekai Bey (Aydın) - Vekâlete, itimat ettiğiniz vekâlete.

Vehbi Bey (Karesi) - Vekâlet yapsa çok iyi, bunu İzmir'deki memuru yapar.

Zekai Bey (Aydın) - O halde muhtacîn tâbirini kaldıralım. Biz bunu zaten söyledik.

Faik Bey (Tekfurdağı) - Efendim! Encümen namına söz söyleyen Zekâi Beyefendi buyuruyorlar ki: 1326 Muvazene-i Umumiye Kanununda emval-i devletten olan arazi ve emlâkin orada bulunanlara veyahut muhacirine tahsisi esası zaten kabul edilmiştir. Binaenaleyh ayrıca bu kanuna girmesine lüzum yoktur. Hâlbuki bu kanun münhasıran bu vezâifile mükellef olan vekâletin vezâifini tâyin eden bir kanun olduğu için, böyle mühim bir vazifenin tâyini için kanunda münderiç olmasına lüzum vardır. Sonra diğer bir kanunda mevcut olan bir şeyin asıl alâkadarı bulunan kanunda da tasrih edilmesinden hiçbir zarar çıkmaz. Binenaleyh encümene rica ederiz, bunu kabul buyursunlar.

Diğer taraftan Zekâî Beyefendi buyurdular ki: “Emval-i metruke yalnız mübadeleye tabi olan insanların emvalinden ibaret değildir. Mübadeleye tabi olmayarak gaybubet etmiş olan Rum ve Ermenilerin emvali de vardır ki, bunları mübadele haricinde gelecek olan muhacirine tahsis etmek salâhiyeti Hükûmette mevcuttur.” Bendeniz encümenin bu nokta-i nazarına iştirak ederim. Filhakika mübadeleye tabi olmayan insanlardan kalan emval-i metrukeyi Hükûmetçe lüzum görülecek yere ve bu meyanda mübadele haricinde olarak gelecek muhacirine tahsis etmek çok muvafık bir şeydir. Ancak tatbikatta teşevvüşe ve yanlışlığa mahal kalmamak için bunun kanunda tasrih edilmesine lüzum vardır. Bu itibarla maddede buna ait olan fıkra şu suretle tadil edilirse maksadın temin edilebileceğini zannediyorum. Teklif ettiğim suret şudur: “Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tâbi kimselerden kalan bilûmum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirîne ve mübedeleyle tâbi olmayanlardan kalan bilûmum emval-i metrukenin düşman ve usat tarafından veyahut harekât-ı askeriye dolayısıyla meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne tahsis ve tefvizine...” bu suretle tadil edilsin. Bu tadilde iki şeyi daha teklif etmiş oluyorum. Bunlardan birisi isyanlar esnasında usat tarafından tahrip edilen emvalin ve meskenlerin sahiplerinin de müstefid edilmesini, bir taraftan da memleketin bâzı taraflarında hasbel-icap yapılan harekât-ı askeriye dolayısıyla ve bizzarure tahrip edilen mesakin ashabının da bundan istifadesini temin etmek istiyorum. Ve zannediyorum ki diğerleri gibi kendi ellerinde olmayan sebep dolayısıyla bir musibet neticesinde meskenlerinden mahrum olan bu vatandaşlarımıza da bu kardeşlerimiz de düşman eliyle meskenleri tahrip edilmiş olanlar kadar şayan-ı nazar ve şayan-ı muavenettir. Teklifimde diğer küçük bir tadil daha münderiştir. O da demin Süreyya Bey arkadaşımızın bihakkin ortaya attıkları noktadır. Bu emlâkin kendilerine tahsis ve tefvizini teklif ediyorum. Ve zaten meselenin mahiyet-i hukukiyesi de

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 13

tefvizdir, ita ve tahsis değildir, tefvizdir. Arz ettiğim bu noktaların da kabulünü Heyet-i Celilenizden rica ederim. Reis - Müzakerenin kifayetine dair takrirler vardır, okuyoruz:

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Encümen tarafından tanzim edilen maddenin reye vaz'ını teklif ederim.

Denizli

Haydar Rüşdü

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddenin reye vaz'ını teklif ederim.

Konya

Refik

Riyaset-i Celileye

Müzakere kâfidir. Maddenin reye vaz'ını teklif ederim.

4. 11. 1339

Siverek

Kadri

Riyaset-i Celileye

Müzâkere kâfidir. Maddenin reye vaz'ını teklif ederim.

Kengırı Mebusu
Talât

Reis - Müzakerenin kifayetini rey-i âlilerine vaz'ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Müzakere kâfi görülmüştür. Tadil takrirlerini okuyacağız:

Riyaset-i Celileye

Maddenin “ve bu emvalden el-yevm isticar ve suver-i saire ile eşhas-ı salise tarafından meşgul olanlarını idareten tahliye salâhiyettardır” fıkrasının “ve bu emvalden isticar edilenlerini müddet-i icarın hitamında ve fuzuli olarak eşhas-ı salise tarafından meşgul olanlarını idareten tahliye salâhiyettardır” şeklinde tadilini teklif eylerim.

Kayseri
Ahmed Hilmi

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin son fıkrasında bahsedilen komisyon kararının kati olması muvafık-ı adalet değildir. Bu fıkra mezkûr komisyonun kararıyla pek bariz gadre uğramaları melhuz olan eşhasa karşı turuk-ı kanuniyeyi, ebvab-ı adaleti seddetmekte olduğundan son fıkra fıkradaki (Bu komisyonun kararları kabil-i itiraz ve temyiz ve istinaf değildir.) ibaresinin yerine (Bu komisyonun kararını kabul etmeyen mutazarrırlar ait olduğu mahkemeye müracaatta muhtardır.) cümlesinin kabulünü arz ve teklif eylerim.

4.11.1339
Bozok
Ahmed Hamdi

Riyaset-i Celileye

Maddedeki “muhtacîne” kelimesinden sonra (muhtacinden olmayanların da yalnız muhterik meskenlerinin inşasına nispet-i münasibede muavenete) cümlesinin ilâvesini teklif ederim.

4 Teşrinisani 1339
Aydın
Tahsin

Riyaset-i Celileye

Maddeden “muhtacin” kelimesinin tayyını teklif eylerim.

Karesi
Vehbi

Riyaset-i Celileye

Mübadeleye tâbi ve iskân mıntakası bulunan mahallerde avdetleri muhal eşhas aleyhine ikame olunan dâvalar üzerine müddeialeyhlerin yeminlerinden nükûllerine talikan istihsal edilmiş hükm-i gıyabilerle temellük olunan emlak ve arazi-yi metruke Mübadele, İmar ve İskân Vekâletince muhacirin ve mağdurüne tahsis edilir.

Bervech-i mâruz bir maddenin kanuna ilâvesini teklif ederim.

Karahisar-ı Şarki

Mehmed Emin

Riyaset-i Celileye

Maddenin sonunda komisyon-ı mahsusun ittihaz ettiği kararlar “Kabil-i itiraz ve istinaf ve temyiz değildir.” denilmiştir. Hâlbuki mukarrerat-ı idariye derecat-ı mehakime tâbi olamayacağından bunun yerine (Bu komisyonun kararı katidir.) şeklinde tadilini teklif ediyorum.

Saruhan

Kemal

Riyaset-i Celileye

Kanuna tâzimekâr ve teşrifat-âmiz tâbiratın girmesi muvafık olmasa gerektir. Binaenaleyh vekâlet-i müşarünileyha terkinin yerine vekâlet-i mezkûre yazılmasını teklif eylerim.

4 Teşrinisani 1339

Bozok Mebusu

Süleyman Sırrı

Tunah Hilmi Bey (Zonguldak) - Tebrik ederim Sırrı Bey! (Handeler)

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Teşekkür ederim.

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin birinci ve ikinci fıkralarının bervech-i âti tadilini teklif ederim:

“İhtiyaç görüldükçe Mübadele, İskân ve İmar Vekâletince vâki olacak talep üzerine bilûmum gayrimenkul emval-i metruke ile mebani ve arazi-yi emîriye vekâlet-i müşarünileyha emrine verilir. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bilûmum emval-i gayrimenkule-i metruke ile Devlete ait mebani ve arazinin muhacirin ile...”

Çatalca

Şakir

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin ikinci fıkrasındaki “tahsis” kelimesinden sonra gelen tevzi kelimesinin yerine “tefviz” kelimesinin vaz’ını teklif ederim. Bu takdirde fıkra-i mezkûre şöyle olacaktır:

«Fıkra»

Mübadele, İmar, İskân Vekâleti bilumum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirin ve düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne tahsis ve (tefvize)... ilâ-ahir.

Karesi
Ahmed Süreyya

Riyaset-i Celileye

(Düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne) kaydının tayyını teklif ederim.

Zonguldak
Tunalı Hilmi

Riyaset-i Celileye

Maddedeki (itiraz) kelimesinin tayyını teklif ederim.

Dersim
Feridun Fikri

Riyaset-i Celileye

Muaddel sekizinci maddenin ikinci fıkrasının suret-i âtiyede tadilini teklif ederim:

“Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti mübadeleye tâbi kimselerden kalan bilûmum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirine ve mübadeleye tâbi olmayanlardan kalan bilumum gayrimenkul emval-i metrukenin düşman ve usat tarafından veya harekât-ı askeriye dolayısıyla meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacîne tahsis ve tefvizine ve bu emvalden...”

4 Teşrinisani 1339
Tekfurdağı
Faik

Riyaset-i Celileye

Sekizinci maddenin son fıkrasında vekâlet-i müşarünileyha yerine “Mübadele, İmar ve İskân Vekâletince”nin ikamesini teklif eylerim.

Beyazid
Şefik

Reis - Efendim! Bayezid Mebusu Şefik Bey ile Bozok Mebusu Sırrı Beylerin takrirleri şekle ait tadilâttır.

(Şefik Bey ile Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey’in takriri tekrar okundu.)

Şefik Bey (Beyazid) - Müsaade buyurursanız kısaca izah edeyim.

Mübadele, İmar ve İskân Vekili Necati Bey (İzmir) - Lüzumu yok kabul ettik, efendim.

Reis - Efendim! Bu suretle şekle ait olan tadilâtı kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

(Maba’dı gelecek nüshada)

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 14

[Malul Efrat Defteri]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
364	Fırka 3 Kafkas Alay 7 Tabur 1 efradından Mustafaoglu Mehmed Vakfikebir	Sağ göz rüyetten mahrum	3
365	Fırka 15 Alay 56 Tabur 2 efradından Cundarogullarından Mehmedoglu Yaşar Vezirköprü	Sağ göz rüyetten mahrum	3
366	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 efradından Süleymanoğlu Hasan Hüseyin Ürgüp	Sağ göz rüyetten mahrum	3
367	Fırka 11 Alay 70 Tabur 1 efradından Mehmedoglu Halil Onbaşı Biga	Yed-i eyemen ma'dûm hükmünde	3
368	Fırka 9 Karargâhı Mekkâreci neferi Cebecioğullarından Hasanoğlu Rıza Çorum	Re'sindeki maluliyet dolayısıyla	3
369	Fırka 57 Topçu Bölük 2 efradından Kabadayıoğullarından Ahmedoglu Süleyman Muğla	Yed-i eyemen ma'dûm	3
370	Fırka 1 Hücüm Taburu efradından Arapoğullarından Musaoğlu Musa Eğirdir	Taraf-ı ulvi-yi eyser madum hükmünde	3
371	Fırka 1 Alay 176 Tabur 1 efradından Mehmedoglu Hasan Ulukışla	Yed-i eyemen madum hükmünde	3
372	Fırka 5 Alay 63 Tabur 1 efradından Himmetoğlu Haşim Kengiri	Sağ göz rüyetten mahrum	3
373	Fırka 5 Alay 13 Tabur 2 efradından Türkmen oğullarından Abdullahoğlu Hasan Gümüshacıköy	Yed-i eyemen madum hükmünde	3
374	Fırka 7 İstihkâm Bölüğü efradından Ömeroğlu İsmail Karahisar	Sol göz harap ve rüyetten mahrum	3
375	Fırka 7 Alay 41 Tabur 2 efradından Hacıömeroğullarından Süleymanoğlu Mehmed Sungurlu	Sol göz rüyetten mahrum	3
376	Fırka 1 Alay 5 Tabur 2 efradından Hocaogullarından Alioğlu Kahraman Konya Ereğlisi	Sol göz rüyetten mahrum	3
377	Haliloğullarından Ömeroğlu Mehmed Sungurlu Ortakışla	Taraf-ı ulvi-yi eyemen madum hükmünde	3
378	Hücüm Taburu Alay 3 efradından Ömeroğlu Ziya Şarkışla	Sol göz rüyetten mahrum	3
379	Fırka 15 Alay 5 Tabur 3 efradından Hasanoğlu Hüseyin Çavuş Elmalı 778	Sağ göz rüyetten mahrum	3
380	Gaziantep Garb-ı Kozanlı Mahallesinden Araphasanoğullarından Arap Ali	Taraf-ı süfli-yi eyser istimalden sâkıt	3

381	Kocaeli Grubu 18. Hücüm Taburu Bölük 3 Takım 1 Neferi Ertuğrul Kazasının Behram Karyesinden Hasanoğlu Hasan 304	Yed-i eyemen esabii münkemiş ve yed-i meflûç	3
382	İzmir Milis efradından Ahmedoğlu İzzet Manastır 211	Sağ taraf-ı süfli kısmen madum	3
383	Gaziantep Ahz-ı Asker Şubesinde Kurb-ı Bostancı Mahallesinden Hamzaoğlu Abdulkadir 96	Sol göz rüyetinin 9/10'unu kaybetmiş taraf-ı eyser meflûç	3
384	Boyabad Kerancik Karyesinden Hatipoğullarından Mehmedoğlu Ahmed 315	Taraf-ı süfli-yi eyser meşi ve hareketi koltuk değneğiyle	3
385	Fırka 17 Alay 63 Tabur 1 Karargâh efradından İzmit: Büyük Derbent Şirinhoca Karyesinden Hasanoğlu Süleyman Çavuş 310	İltisak-ı mafsâl rakebe-i eyemen cerha-yi tam	3
386	Fırka 57 Alay 37 Tabur 1 Bölük 3 efradından Zile'nin Zincirli Ulya Mahallesinden Porsukoğullarından Mehmedoğlu Osman 307	Taraf-ı ulvi-yi eyemen madum	3
387	Denizli'nin Saltak Mahallesinden Ekmekçi Osmanoğullarından Osmanoğlu Halil İbrahim 310	Mafsâl mi'samü'l-yed eyserde iltisak-ı tam	3
388	Fırka 11 Alay 70 Tabur 3 Bölük 11 efradından Ayaş-Yakunbelid Karyesinden Haliloğlu Ali 313	Taraf-ı ulvi-yi eyserde vazife onda dört zayı olmuş	3
389	Fırka 7 Alay 131 Tabur 2 efradından Ulukışla Gümüş Karyesi Osmanoğlu Mehmed 306	Mafsâl-ı mi'samü'l-yed-i eyemde madumiyet, harekât başta ve kabza felç halinde	3
390	Konya İdadi-yi Askeri İnzibat efradından Seydi Yenişehir Yeniköy Karyesinden Kerimoğlu Hasan 306	Mafsâl-i münkesir-i eyser madum derecesinde, vazifesini ifa edememekte	3
391	Fırka 23 Hücüm Taburu Bölük 3 efradından Denizli'nin Yukarı İlyadi Mahallesinden Sunukoğullarından Haliloğlu Kazım 313	Taraf-ı ulvi-yi eyser ma'dûm	3
392	Fırka 40 Süvari Muhabereden İzmir Sevkîyatından Çal Kazasının Dive Karyesinden Kocaustaoğullarından İbrahimioğlu Mehmed 315	Yedd-i eyser kısmen madum	3
393	Fırka 14 Alay 134 Tabur 3 Bölük 3 Cavuş Erbaa-Emiri Karyesi Nurioğlu Hamid 312	İncimat, kademin esabii sukut etmiştir.	3
394	Fırka 5 Kafkas Alay 7 Tabur 1 Bölük 2 Neferi Alioğullarından Osmanoğlu Şakir Sungurlu 313	Taraf-ı ulvi-yi eyemen ma'dûm hükmünde	3
395	Fırka 17 Karargâh Efradından Eyüpoğlu Hüseyin Kastamonu 304	Sol göz rüyetten mahrum	3

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
396	Fırka 5 Alay 14 Tabur 1 Bölük 2 Neferi Ahmedoğlu Battal Keskin 314	Sol taraf ulvi-yi kısmen madum hükmünde	3
397	Ankara Efrad Misafirhanesi efradından Hasanoğlu Kamil Düzce 97	Taraf-ı ulvi-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
398	Fırka 18 Alay 15 Tabur 3 Bölük 3 Neferi Mehmedoğlu Raşid Daday 311	Taraf-ı ulvi-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
399	Fırka 131 Alay 116 Tabur 1 Bölük 10 Neferi Abdullahoğlu İsmail Haymana 304	Taraf-ı süfli-yi eyemen kısmen madum hükmünde	3
400	Fırka 8 Alay 189 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Mehmedoğlu Rıza Kalecik 309	Taraf-ı süfli-yi eyemen kısmen madum hükmünde	3
401	Kozan Nahiyesinin Terzi Halil Karyesinden Molla Süleyman Molla Mustafa 94	Taraf-ı süfli-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
402	Fırka 57 Alay 37 Tabur 3 Bölük 9 Neferi İbrahimioğlu Ali Muğla 307	Taraf-ı süfli-yi eyser herakatı muteassır	3
403	Fırka 61 Alay 59 Tabur 2 Bölük 6 Neferi İbrahimioğlu Ali Sungurlu 301	Taraf-ı ulvi-yi eyser kısmen madum	3
404	Ankara'nın Hacıyusuf Mahallesinden Kırşehirli Sadıkoğlu Yusuf Ziya 312	İltihab-ı mafsâl-ı deruni	3
405	Fırka 11 Hücum Taburu Bölük 2 Neferi Durmuşoğlu İbrahim Devrek 310	Taraf-ı süfli-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
406	Çivril'in Höyük Mahallesinden İbrahimioğlu Mevlüd 314	Sağ göz rüyetten mahrum	3
407	Süleymaniye Ahz-ı Asker Şubesinde Tahirioğlu Mustafa Kastamonu 308	Harabiyet-i fekk-i süfli, tetabuk-ı esnan mefkud	3
408	Fırka 11 Alay 126 Tabur 3 Bölük 11 Neferi Hasanoğlu Mustafa Konya 307	Taraf-ı süfli-yi eyemen kısmen madum hükmünde	3
409	Urfa'da Bademli Said Bey çetesinden Muhyiddinoğlu Abdalbaki Erzurum 307	Huzu-ı şıryan şezeni-i daimi	3
410	K. 10 Topçu Alay 30 Tabur 2 Neferi Mustafaoglu Ahmed Yenice 309	İncimad neticesi her iki kadem esabii mefkud	3
411	İdadi-yi Askeri Mektebi Muhafız Efradından Hacı Arapoğlu Halil Çavuş 406	Sol taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
412	Fırka 61 Alay 174 Tabur 4 Bölük 9 Mehmedoğlu Mustafa Bolu 302	Taraf-ı süfli-yi eyemen kısmen madum hükmünde	3
413	Fırka 17 Alay 61 Tabur 2 Bölük 8 Neferi Makineli Tüfenk Süleymanoğlu Rasim Düzce 311	Sol eli kısmen madum hükmünde	3
414	Fırka 1 Alay 3 Tabur 1 Mehmedoğlu Ali Yabanabad 311	Sol taraf-ı süfli kısmen madum hükmünde	3
415	Fırka 53 Alay 68 Tabur 3 Bölük 10 Neferi Mustafaoglu Hüseyin Hüsnü Muğla 308	Taraf-ı süfli-yi eyemen kısmen madum hükmünde	3
416	İzmir-Manisa Çakmaklı Karyesi Bekiroğlu Nazif Bozöyük 298	Taraf-ı ulvi-yi eyser kısmen madum	3

417	Kars Sele sevkiyatından Hamdioğlu Süleyman Haymana 311	Mafsal-ı rashül-kadem-i eyvende iltisak	3
418	Hasanoğlu Mustafa Bolu 314	Sol göz rüyetten mahrum	3
419	Süvari Fırka 14 Alay 54 Serçavuş Hacıbeyoğlu Emir 311	Sağ taraf-ı süfli kısmen madum hükmünde	3
420	Bekiroğullarından Mehmedoğlu Emin Cide 307	Said-i eyser harekâtı muteassır	3
421	Karaman Pınarbaşı Karyesinden Hamzaoglu Mehmed 315	Taraf-ı süfli-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
422	Fırka 57 Alay 39 Bölük 1 İbrahimioğlu Halil Aksaray 305	Taraf-ı süfli-yi eymen kısmen madum hükmünde	3
423	Askeri Fabrikaları İnşaat Taburu Bölük 3 Alioğlu Hasan Ali Yalvaç 310	Taraf-ı süfli-yi eyserde suubet-ı harekât	3
424	İnönü Çukurhisar Karyesinden Mehmedoğlu Mehmed 306	Sol taraf-ı ulvi kısmen madum hükmünde	3
425	Riyaset Muhafız Taburundan Hasanoğlu Mehmed Kengiri 313	Hufeyre-i adudiye-i eyserin kısmen harabiyeti	3
426	Fırka 3 Kafkas Alay 7 Tabur 2 Bölük 7 Mehmedoğlu Ali Trabzon 313	Ümmüddem-i şiryani-yi fahzi-yi eyser	3
427	Gerze'nin Babalı Karyesinden Çavuş Mahallesinden Şakiroğlu Sadık 312	Yed-i eymen kısmen madum	3
428	Menzil Müfettişliğine Mensup Mahrukat Taburundan Yusufoglu Mahmud Adana 295	Taraf-ı süfli-yi eymen kısmen madum	3
429	Fırka 12 Alay 36 Tabur 2 Bölük 6 Ekmekçioğullarından Ahmedoğlu İsmail Sivas	Taraf-ı süfli-yi eyser kısmen madum hükmünde	3
430	Fırka 15 Alay 45 Kocamehmedoğlu Mustafa Konya 305	Yed-i eymen kısmen madum hükmünde	3
431	Fırka 5 Kafkas Alay 9 Tabur 1 Bölük 1 Osmanoglu Yahya Erbaa 315	Taraf-ı süfli-yi eymen madum hükmünde	3
432	Fırka 57 Alay 176 Bölük 2 Musaoğlu Rıfat 314	Ümüddem-i şiryani fahzi-yi eymen	3
433	Mevki-i Müstahkem İnşaat İstihkâm Taburu Bölük 1 Hüseyinoğlu Mehmed 308	Üzn-i eyser ve ebher arasında mermi	3
434	Fırka 12 Hücüm Taburu Bölük 3 Haliloğlu Şakir Karadeniz Ereğlisi 309	Mafsalı hartafı-yi fahzi-yi eyserde iltisak-ı tam	3
435	Bilecik Ahz-ı Askerinden Hasan Şerifoğlu Hüseyin 311	Cereyan-ı elektrikiden kendisini kayb ve düşerek	3
436	Sarayköy Sevkiyatından Mustafaoğlu Halil Buldan 315	Mafsal-ı ketfi-yi adudi-yi eyserde iltisak-ı tam	3
437	Süvari Alay 161 Bölük 3 Neferi Kalecik ve Bahçe Karyesinden Afşaroğullarından Osmanoglu Hasan 304	Kesrii azm kaziye-i yumma neticesi Taraf-ı mezkûr sakında karha-i âtıla ve taraf-ı salime nisbetle fahz-ı eyvende %5 sakda %6 dumur tabakası	3

13 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Malul Efrad Defteri**Defter 2**

Birinci derece, neferen aded 4

İkinci derece, neferen aded 39

Üçüncü derece, neferen aded 153

Yekûn: 196

Umumi HulâsaBirinci derece $33+4=37$ İkinci derece $392+39=431$ Bilahare kayd edilen $4 = 435 + 1 = 436$ Üçüncü derece $441+153=594$

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
1	Fırka 14 Alay 25 Tabur 2 Haliloğlu Ali Adana 311	Ziya-ı küre-i ayn-ı eyser (Bomba infilâkiyle) sağ gözünden dahi sad-i cerha-yi muhtelit olup her iki göz rüyetten mahrum	1
2	Fırka 61 Sıhhiye Bölüğünden Mehmedoğlu Hasan Marmaris	Lekeli hummadan mütevellit kangren hasebiyle etraf-ı süfliyesinden sağ sakına vasatından betr ve sol kademine pirogof ameliyesi icra edilmiş her iki ayak ma'dûm hükmünde	1
3	Hasanoğlu Şükrü Kastamonu 314	Cerha-yi nariye-i sâk-ı eyserinden bir zarar gelmeyerek gözlerinde sağda maa infisal iltihab-ı tabaka-i şebeke-i müzmine mevcut olduğundan rüyeti sağda ma'dûm ve solda bir metre mesafeden parmakları seçebilmektedir	1
4	İzmir Meyki-i Müstahkem Projektörü Ahmedoğlu İsmail Kastamonu 316	Dinamit infilâkiyle her iki çeşm duhul ile iltihab kuzhai-yi hediye-i tevlit ile tedavi edilmiş ve fakat her iki göz rüyetten tamamen mahrum	1
1	Mehmedoğlu İbrahim Yozgat 308	Taraf-ı süfli-i eyser sakında cerha-i nariye neticesi betr	2
2	Fırka 16 Musika Takımından Hüseyinoğlu Lütfü Uluborlu 316	Cerha-i nariye-i sâk-ı eyser neticesi sülüs-ı ulvi-yi fahz-i eyserden betr	2
3	Mehmedoğlu Ali Manisa 294	Taraf-ı eyser-i fahdinin sülüs ulvisinden betr	2
4	Fırka 15. Alay 38 Tabur 2 Bölük 5 İsmailoğlu Mehmed Söğüt 1316	İncimad neticesi betr-i sak-ı eyser	2

5	İzmit Bahriye Kolordu efradından Ahmedoğlu Mehmed Çavuş Zonguldak	Sak-ı eyserin sülüs-i süflisinden betr	2
6	Fırka 1 İstihkâm Bölüğü Abdullahoğlu Rasim Ilgaz 1314	Dinamit infilâkiyle harabiyet-i yed-i eyemen hasebiyle tesmim-i mafsâl mi'samü'l-yed ve mezkûr infilâk aynı zamanda sağ gözü rüyetten kamilen mahrum ettiği	2
7	Yalova Müstakil Bölüğü efradından Feyzullahoğlu Kâzım 1305	Betr-i fahz-i eyemen	2
8	Fırka 23 Alay 31 Tabur Bölük 10 Osman-ınoğlu Yusuf Kengir 1305	Bomba ile cerha-yi nariye neticesi sülüs süfli-yi fahz-i eyemenden betr	2
9	Fırka 8 Alay 135 Tabur 3 Bölük 9 Mustafa-oğlu Mehmed Silifke 1305	Betr-i fahz-i eyser	2
10	Kafkas Fırka 5 İstihkâm Bölüğünden Onbaşı Yusuf oğlu Mustafa Tokat 1314	Sağ gözü-infilâk neticesi-ihraç edildiği sol gözün bil-âmeliye fiil-i rüyeti bir buçuk metreten parmakları tadad etmektedir. Aynı sebepten sol elinin dört parmağı kabze harekâtını tamamıyla yapamamakta avuç içine mün'atf (bir müddet sonra parmaklarında arıza zail olacaktır.)	2
11	Cafer Bey Müfrezesinden Dursunoğlu Hakkı Bayburt 1314	Cerha-yi nariye-i rükbe-i eyser ve ihtilâti olarak betr-i fahz-i eyser	2
12	Fırka 61 Tabur 2 Mustafaoglu Hasan Söğüt 1306	Cerha-yi nariye-i adud-ı eyemen neticesi kesr-i azm binnetice betr	22
13	İbrahimoglu Halil Yenişehir 1315	Sağ adudun kısm-ı mutavassıtından betr	22

Ceride-i Resmiye Abonelerine

10 Eylül 1339 tarihinde intişara başlayan Ceride-i Resmiye'nin altı aylık abone müddeti hitam bulmuş olduğundan abonelerini tecdid etmek isteyen zevatın ücretlerini göndermeleri rica olunur.

Ankara: Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>11 Şaban 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>17 Mart 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 66 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Tamimler

Hükûmet-i Milliye'nin Bidayet-i Teşekkülünde İcra-yı Faaliyet Eden Kuva-yı Milliye Müfrezeleri Tarafından Ahaliden Alınan Eşya ve Mevadd-ı Sairenin Bedelatının Suret-i Tediyeğine Dair Dâhiliye Vekâletinin Tamimi

15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 23 Ağustos 1339 tarihine kadar müdafaa-i memleketin gösterdiği lüzum üzerine müteşekkil her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubını veya mumaileyhimin emirleriyle hareket etmiş bulunan ahar zevat tarafından vuku bulan mehzatın istiklâl-i milli ianesi ve rûsumu add ve ancak teklif-i milliye mahiyetinde vesika mukabilinde alınmış olan eşya ve emval bedellerinin kemakân hazinece tesviye olunacağı 19 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun üçüncü maddesi iktizasındandır.

Kuva-yı milliye ve seyyare kumandanları tarafından tekâlif-i milliye suretiyle alınan eşya mukabilinde verilmiş olan vesaik muhteviyatı ahvâl-i fevkalade dolayısıyla kısmen sebt-i defter edilmiş ve kısmen edilmemiş ve vesika olarak sahibine verilen varakalarda yalnız ahzi olan cemiyet veya heyetin veya kumandanlarının mühr-i resmi veya imzalarıyla verilmiş ve hatta bazılarında fiyat dahi vaz olunmuş olmasına mebnî mahza hin-i itadaki esbab-ı zaruriye ve mücbire dolayısıyla merasim-i nizamiyesi tamamen yapılamamış olan bu evrakın kanunun kastettiği manada vesika telakkisiyle bilâ-tetkikat olduğu gibi kabulü fuzuli tediye müsaîit olması ihtimal-i kavisine mebnî hem ashabının ziya-ı hukukuna mahal kalmamak ve hem de hukuk-ı hazinenin teminini kâfil olabilecek bir suret-i tetkik bulunarak hükûm-i kanun imal edilmiş olmak üzere hususât-ı atiyenin mevki-i tatbîke vazî münasip görülmüştür:

Madde 1- Kuva-yı milliye havali ve müfreze kumandanları asker ve sivil olmalarına göre iki kısımdır.

A- Halen hizmet-i askeriyede müstahdem olan veya müfrezelerin hin-i faaliyetinde muvazzaf iken bugün mütekaît veya müstafî bulunan sabık kuva-yı milliye kumandanları bir mevkide sabit olarak bulunduğu ve bunların asker azadan müteşekkil mubayaa ve tesellüm heyetleri olduğuna nazaran evvelemirde bu komisyonlar almış oldukları mevadd-ı iâşe ve sairenin hesabâtını bulundukları

mevkilere en yakın olan askerî teftiş ve tetkik hesabat komisyonlarına rüyet ettirecek ve bilumum kuyudat ve muamelatını mezkûr komisyonlara devredeceklerdir.

Tetkik ve teftiş hesap komisyonları rüyet ettikleri işbu hesabatı tetkik ve tashih eyledikten sonra şayan-ı kabul olanlarının zirini bade't-tasdik taalluk eylediği vilâyat veya kaza rüesa-yı mülkiyesine verilmek üzere mahalli amir-i askerisine irsal eyleyecektir.

B- Sivil veya aslen müstafi veya mütekait kumandanlar tarafından alınan mevadd-ı iaşe ve levazım-ı saire esasen müdafaa-i hukuk cemiyetleriyle devair-i belediyenin malumatı tahtında alındığından bunların hesabat ve kuyudatı, mezkûr cemiyetlerde veya devair-i belediye nezdinde mahfuz olmak lazım geleceğine mebni kuyudat-ı mezkûrenin zirleri müdafaa-i hukuk veya devair-i belediye heyetlerince tasdik kılınarak derhal ikinci maddede gösterilen komisyon-ı mahsusalara devrolunacaktır.

C- Halen hizmet-i muvazzafada olup veya müfrezelerin hin-i faaliyette muvazzaf iken bugün mütekait ve müstafi bulunan sabık kuva-yı seyyare kumandanları (A) fıkrasında beyan olduğu vecihle bir mevkide sabit olmayıp seyyar bir halde birçok liva ve kazalarda ifa-yı vazife eyledikleri esnada bunların müfrezeleri namına alınan mevadd-ı iaşe ve levazım-ı saire (B) fıkrasında olduğu gibi müdafaa-i hukuk cemiyetleriyle belediye heyetleri vasıtasıyla tedarik edilmiş olduğundan bunların tahakkuk muamelesi aynı sivil kuva-yı milliye müfreze kumandanları hakkında tatbik edilecek muameleye tabidir.

Madde 2- (B) fıkrasında münderiç hesabatı devralmak üzere her vilâyette en büyük mülkiye memurunun taht-ı riyasetinde ve en büyük amir-i askeri ve mal memurlarıyla Meclis-i İdare ve belediyeden müntahap birer azadan mürekkep bir komisyon teşkil olunacaktır.

İşbu komisyon aldığı defatir-i kuyudatın zirini derhal kapatıp temhir eyledikten sonra li-ecli't-tetkik tevdi kılınacak mazbata ve vesaiiki mezkûr defterler ve kuyudatı karşılaştırmak üzere hıfzedecektir.

Madde 3- Ahali tarafından mal sandıklarına ibraz olunan kuva-yı milliye ve seyyare mazbata ve ilmühaberleri mal memurları tarafından icabına göre ya askeri tetkik hesabat komisyonuna veya ikinci maddede bahsolunan komisyon-ı mahsusa tevdi olunacaktır.

Bu komisyonlarca mezabıt-ı mevduanın kayıtları eldeki kuyudat ve defatir ile tatbik ve ziri komisyon heyeti tarafından tasdik olunarak ve şayet kaydına destres olunamamış ise bu cihet işaret edilerek mal sandığına iade kılınacaktır.

Madde 4- Malsandıkları ancak işbu üçüncü madde mucibince sıhhati musaddak vesaiik üzerine ve havalenamesine müsteniden tediyat icra veya deyne mahsup yapabilir.

Madde 5- Vesaiik üzerinde yalnız cins-i eşya gösterilip esmanı muharrer değilse eşya-yı mezkûrenin defterde kıymeti muharrer olduğu surette onun vesikaya derci ve muharrer bulunmadığı takdirde sıhhati yine komisyonlarca tasdik edildikten sonra alındığı sene rayici üzerinden kuruşlandırılacaktır.

Madde 6- Kuva-yı Milliye mazbata ve ilmühaberlerinin tesviye muamelesi de tekâlif-i milliye mazbataları misillü ancak taalluk eylediği mühlik mal sandığına aittir. Ahar sandıktan tediyat icrası caiz değildir.

Madde 7- Bâlâdaki fikarâtan bahsolunan kumandan ve cemiyetler tarafından alındığı muharrer olduğu halde defatir-i müdevverede kaydına tesadüf edilemeyen veya esasen zat ve hüviyeti maruf olmayan kumandan veya ahar kimseler tarafından alınmış olması hasebiyle hiçbir kayıt ve defterle imkân-ı tatbiki bulunmayan vesaiik muhteviyatı kanunun üçüncü maddesinin birinci fıkrasındaki ianeden madûd olup bunun üzerine hiçbir mal sandığından akçe ita veya deyne mahsup icra olunamaz.

Ona göre ifa-yı muktezası tavsiye olunur.

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Sekizinci İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Fakat Riyaseti Celileye diye yazmışlar..

Reis - Karahisar-ı Şarki Mebusu Mehmed Emin Bey'in ayrıca madde ilâvesi suretinde teklifi vardır. Bu madde ile alâkası yoktur zannederim. (Takrir tekrar okundu.)

Ahmed Süreyya Bey (Karesi) - Efendim bunun hakkında kanun-ı mahsus vardır. Gıyaben ve yemine talikan verilen hükümler kanun-ı mahsus mucibince keenlemyekündür. Binaenaleyh böyle birtakım mülâhazalara lüzum yoktur. Kanun buradadır.

Reis - Ahiren Heyet-i Celilenizce kabul edilmiş olan bir kanun-ı mahsus mucibince buna lüzum yoktur, deniyor.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - O kanun bununla teyyüt etmiş olur.

Ahmed Süreyya Bey (Karesi) - Kanun kanunla teyit edilmez. Kanunlar muhtaç-ı teyit değildir. Kanunlar bütün kuvvetlerin fevkinde hükümrandır. Muhtac-ı teyit olan kanuna kanun denmez. Bu suretle ruh-ı kanun tağyir olunur. İşte madde-i kanuniye: Madde uzundur. Onun için yalnız o fıkrasını okuyorum. "...Müddei-i aleyhin inde'l-ıtiraz yeminden nükûlüne talikan hüküm itasından hükkâm memnudur. İşbu kanunun tarih-i meriyetine değin hasren inde'l-ıtiraz yeminden nükûlüne talikan istihsal edilip henüz tamamen icra edilmemiş olan ilâmat-ı gıyabiye keenlemyekün olup... ilh."

Reis - Efendim Mehmed Emin Bey'in teklifini rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Ret sadaları) Müsaade buyurunuz efendim. Ekseriyet yoktur. Kabul edilmemiştir.

Efendim, Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Bey'in takririni reye vaz edeceğim. Bu takrir aynı zamanda Karesi Mebusu Vehbi Bey'in takriiriyle aynı meal dedir.

Vehbi Bey (Karesi) - Hayır, ayırır efendim.

Hilmi Bey (Zonguldak) - Müsaade buyurulur mu efendim?

Reis - Buyurun, izahat verin!

Hilmi Bey (Zonguldak) - Arkadaşlar! Gayet kısa söyleyeceğim. Kim arzu etmez ki, şu milletimizin en çok muhtaç olanına değil, en az muhtaç bulunanına bile bu Meclis yardım etmesin. Fakat önümüze on kişilik sofrta konuyor. Muhtacin yüz kişidir. Yani şark ve garp vilâyetlerimizde beşer yüz bin kişiyi muhtaç-ı muavenet olarak kabul edebilir miyiz? Ben katiyen eminim ki, bu miktardan az değildir. Sonra beş yüz bin kişi de dışardan gelecek. Eder üç tane beş yüz bin. Şimdi bu bir buçuk milyon zavallıya şark vilâyetlerinde bir ev verebilecek misiniz? Hayır. Belki garp vilâyetlerinde verebilirsiniz. Çünkü oralarda biraz ev vardır. Hatta şurasını da arz edeyim. Garp vilâyetlerinde öyle kimseler vardır ki üç, dört kere muhacirlik görmüş. Ve bugün beşinci defa muhacirlik görüyor. Bunlara acımamak kabil mi? Tabii kabil değil; lâkin hepsine ev verilemez. Hatta arkadaşlarımızdan Faik Bey'in bir teklifi vardır. Bendeniz de onu düşünmüştüm. Meselâ evveleminde mübadeleye tabi olan ahaliye verildikten sonra geri kalacak evler de diğer tahrip görmüş yerler ahalisine verilir, dedim. Fakat arkadaşlar, benim muhacirin idaresinde senelerce devam eden tetkikatımdan acı bir netice çıkmıştır. O da zavallıya üç ayda verilen doksan kuruş için muhacirin idaresine doksan kere gelmiş adamlar vardır. Hâlbuki o doksan kerenin dokuz keresinde gidip biraz çalışsaydı; kendisini mükemmel surette doyurabilirdi. İnsan bir kere düştükten sonra garip bir hal alıyor. Beş paraya beş yüz kuruş nazarıyla bakıyor. Şimdi arkadaşlar, eğer bu kaydı kabul ederseniz şark vilâyetlerinde ve bilhassa garp vilâyetlerinde bulunan zavallı muhacirin mümkün olduğu kadar kendi eliyle çalışarak bir kulübe yapacak ise Faik Bey'in teklifinin kabulünde o kalacak diye kulübeyi de yapmayacaktır ve sonra onlara bir şey de vermeyeceksiniz. Çünkü buradan Rumlardan ve

Ermenilerden kalacak olan evler, gelecek olanlara bile katiyen kâfi değildir. Gayet azdır. Rica ederim arkadaşlar bu kaydın tayyını kabul ediniz.

Reis - Efendim, Hilmi Beyefendi maddedeki “Düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen” kaydının tayyını teklif ediyorlar. Bu teklifi kabul eden rüfeka lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim. Karesi Mebusu Vehbi Bey maddedeki “muhtacin” kelimesinin tayyını teklif ediyor. Bu “muhtacin” kelimesinin tayyını kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim. Aydın Mebusu Tahsin Bey’in teklifini rey-i âlilerine vaz ediyorum. (Takrir tekrar okundu.)

Bu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim.

Efendim, Tekirdağ Mebusu Faik Bey’in takririni tekrar okuyoruz. (Takrir tekrar okundu.)

Reis - Bu takriri kabul eden lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir.

(Kayseri Mebusu Ahmed Hilmi Bey’in takriri tekrar okundu.)

Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim.

(Çatalca Mebusu Şakir Bey’in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu teklifi kabul eden rüfeka lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim.

(Karesi Mebusu Ahmed Süreyya Bey’in teklifi tekrar okundu.)

Karesi Mebusu Ahmed Süreyya Bey’in teklifini kabul edenler lütfen el kaldırsın.

Şükrü Bey (Bolu) - Hakkı tefviz verilemez. (Ekseriyet yoktur, vardır sesleri)

Reis - Müsaade buyurunuz efendim, tereddüt hâsıl olmuştur. Kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar. Kabul edilmedi efendim.

(Dersim Mebusu Feridun Fikri Bey’in takriri tekrar okundu.)

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Efendim bu teklifi encümen de kabul ediyor. Gıyaben bir adam hakkında hüküm veriyorsunuz. Binaenaleyh o adamı, o hüküm tebliğ olunduğunda itiraz hakkından, yani söz söylemek hakkından nasıl men edersiniz. Bu hakkı bahşediniz bu, insanın en basit bir hakkıdır.

Reis - Efendim kararınızı bu hususta vermezden evvel Saruhan Mebusu Kemal Bey’in esas itibariyle bir takriri vardır ki evvelâ onu arz edeyim:

(Saruhan Mebusu Kemal Bey’in takriri tekrar okundu.)

Reis - Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim. O halde Feridun Fikri Bey ile Bozok Mebusu Ahmed Hamdi Bey’in takrirleri aynı tadilâtı teklif ediyor.

Feridun Fikri Bey itiraz kelimesinin tayyını ve Bozok Mebusu Hamdi Bey de “Komisyon kararını kabul etmeyen mutazarrırlar ait olduğu mahkemeye müracaatta muhtardır.” cümlesinin ilâvesini teklif ediyorlar. Evveleminde Hamdi Bey’in takriri daha kati olduğu için bunu rey-i âlinize vaz edeceğim. Bu “Komisyonun kararları kabil-i itiraz ve istinaf ve temyiz değildir.” yerine “Komisyonun kararlarını kabul etmeyen mutazarrırlar ait olduğu mahkemeye müracaatta muhtardırlar.” kaydının ilâvesini teklif ediyor. Bu teklifi kabul eden rüfeka lütfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir.

Şimdi Feridun Fikri Bey’in teklifini rey-i âlinize vaz ediyorum. Yani maddede “Kabil-i itiraz ve istinaf ve temyiz değildir.” yerine, itiraz kelimesinin tayyıyla yalnız “Kabil-i istinaf ve temyiz değildir.” diyorlar. Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın.

Kabul edilmiştir. O halde maddeyi bu şekilde okuyoruz:

Madde 8- İhtiyaç görüldükçe Mübadele, İskân ve İmar Vekâletince vaki olacak talep üzerine bilumum gayrimenkul emval-i metruke vekâlet-i mezkûre emrine verilir. Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti bilumum gayrimenkul emval-i metrukenin muhacirin ile düşman tarafından meskenleri tahrip ve ihrak edilen muhtacine tahsis ve tevziine ve bu emvalden ely-evm isticar ve suver-i saire ile eşhas-ı salise tarafından meşgul olanlarını idareten tahliyeve salâhiyettardır. İşbu tahliyeden icar suretiyle mutazarrır olanlar bulunduğu surette Maliye Vekâleti takdir olunacak zarar-ı vakiyi mahakime müracaata hacet kalmaksızın emval-i mezkûrenin hesab-ı carisinden tesviye edecektir. Zarar-ı mezkûrun takdiri mahallî en büyük idare memurunun riyaleti altında Mübadele, İmar ve İskân Vekâletince tayin olunacak iki ve belediyece tayin edilecek diğer iki ehl-i hibreden mürekkep komisyona aittir. Bu komisyonun kararları kabil-i istinaf ve temyiz değildir.

Reis - Maddeyi bu suretle rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Efendim, on ikinci maddenin muaddel şekli encümenden gelmiştir efendim. Karesi Mebusu Vehbi Bey'in teklifi üzerine on ikinci madde şu şekli almıştır:

Madde 12- 1338 senesinden itibaren yeniden inşa edilmiş ve edilecek akarat 1340 senesinden itibaren 1344 ve mesakin keza 1340 senesinden itibaren 1349 sene-i maliyeleri nihayetine kadar emlak, müsakkafat vergisiyle bilumum küsurat-ı munzammadan muafur.

Vehbi Bey (Karesi) - Reis Bey bir şey soracağım. Bilumum küsurat-ı munzamma denilince belediyenin alacağı rüsumat bunda dâhil midir, değil midir?

Mübadele, İmar İskân Vekili Mustafa Necati Bey (İzmir) - Hayır hayır.

Vehbi Bey (Karesi) - Küsurat-ı munzamma Hükûmetin, idare-i maliyelerin alacağı küsurat-ı munzammadır. Bu zapta geçsin.

Şükrü Kaya Bey (İzmir) - İnşaat rüsumu da müstesnadır.

Vehbi Bey (Karesi) - Yani belediyeye ait rüsum dâhil değildir.

Sabit Bey (Erzurum) - Efendiler kabul ettiğimiz bu maddede bir noksan vardır. Bunda 1338 Eylül tarihini kabul ediyoruz. Bu, yeni kurtulmuş olan vilâyetlerimiz için doğrudur. Fakat şark vilâyetlerimizde, Ruslar ve Ermeniler tarafından tahrip ve ihrak edilmiş birçok mebanî vardır. 1335, 1336, 1337 senelerinde birçok muhacirler avdet etmişlerdir. Bu harap olan yerleri arkalarında taş ve kereste taşıyarak binlerce mahrumiyetler içerisinde mehmâmeken yapmışlardır. Şimdi bu 1338 Eylül tarihini mebdede ittihaz edecek olursak bunlar hariç kalıyor. Bu bapta bir de takrir takdim ediyorum. Kabulünü rica ederim.

Riyaset-i Celileye

On ikinci madde iptidasına şu fıkranın ilâvesini teklif eylerim: “Şarki Anadolu’nun suver-i saire ile tahrip edilip de bilahare inşa edilmiş mebanî ile bin üç yüz otuz sekiz senesi Eylülünden ilâ âhir...”

Erzincan Mebusu Sabit

Riyaseti Celileye

Maddenin sonuna “İdare-i hususiyelerle belediyelere ait rüsum müstesnadır.” kaydının ilâvesini teklif ederim.

Menteşe, Şükrü Kaya

Faik Bey (Tekfurdağı) - İmar Kanununun on ikinci maddesiyle beş sene ve on sene affedilen emlak ve arazi vergisinde belediye daire-i hususiye hisseleri tabii dâhildir.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Reis Bey, bu maddeler mühimdir. Maliye Vekili'nin de bulunması lâzımdır.

Faik Bey (Tekfurdağı) (Devamla) - Çünkü geçen sene kabul edilen bir kanunla emlâk vergisi tahsilatından üç sülüs-i idare-i hususiye ve bir rubu da muhasebe-i hususiyelerce belediyelere tediye edilecekti. Binaenaleyh kendi varidatını cibayet etmedikten sonra bittabi belediyeler de, idare-i hususiyeler de bu ukuda dâhildir.

Vehbi Bey (Karesi) - Önümüzde harap olmuş birçok memleketler var. Bunlar yeniden yapılacak. Farz ediniz ki bir sene sonra inşa edilmiş, meydana gelmiştir. Kabul ettiğiniz kanun mucibince Hükûmet vergi almayacak. Meclis-i İdare de mahallî rüsumunu almayacak. Fakat belediye ne yapacak? İdare-i umumiye arasında Hükûmet, oranın masarifi idaresini, mahallî bütçesini temin edecek, fakat belediye ne yapacak ve kimden alıp da o memleketin tenvirat, tanzifat ve sairesini temin edecektir? Binaenaleyh belediye hukuku dâhil değildir, denilince mesele tamam olur. (Dâhil değildir, olamaz sesleri)

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Teklif ettiğiniz maddeye “hazineye ait” kelimesi koydunuz mu mesele biter.

Vehbi Bey (Karesi) (Devamla) - Efendim, Maliye bunları yazacak ve tahakkuk ettirecektir. Yalnız vergi almayacaktır, Mesele budur. Yani Devletin emlâk defterlerinde yapılan memleketin defteri bulunması lâzım gelmez. Bunlar hep tahakkuk edecek ve fakat tahsil edilmeyecektir. Tahsil edilecek kısım yalnız belediyelerin hissesidir. Belediyelerin hukukunu tahsil etmek zaruridir.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey, Encümenden bir سوالım var.

Reis - Müsaade buyurun efendim.

Şükrü Kaya Bey (Menteşe) - Efendim mebaniden alınan belediye rüsumu iki kısımdır. Birisi ruhsat tezkereleri, bir binayı inşa ederken alınacak ruhsat tezkereleridir. Bunları almakta devam edeceklerdir. Fakat diğeri, tenviriyeye rüsumu, evvelâ maliyece tahakkuk ettirilir ve onlar tarafından tahsil edilir, belediyelere verilir. Mamafih o, 1334 senesi kanunudur. Esasen o kanundan sonra belediyelerin beş para aldığı yoktur. Binaenaleyh bunu vermek istiyorsanız maddede tasrihi lâzımdır. Tasrih etmezseniz bir mana çıkmaz; tahakkuku da maliyelere aittir.

Şükrü Bey (Bolu) - Tasrih edilsin.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Efendim, Encümenden bir سوالım var: Şimdiye kadar bu gibi binalar için verilmiş olan vergiler ne olacaktır, istirdat edilecek mi, yoksa edilmeyecek mi?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Efendim, Belediyeye ait olan rüsumun, idare-i hususiyeye ait olanlarını istisna edebilmek için zapta geçsin demek bence kâfi değildir. Ele bir madde, bir kanun verilecektir. Bunu tatbik edecek zevatın zabıt ceridelerini karıştırarak “belediye acaba dâhil midir” diye aramaya mecburiyeti yoktur. Onun için şuraya (emlâk ve müsakkafat) kelimesi yerine (hazineye ait) kelimesini koyduktan sonra zammı da, vergisi de hazineye ait imiş. Binaenaleyh istisna edilecek denir. Ondan sonra idare-i hususiyelerin dâhil olmadığı meydana çıkar. Onun için bendeniz, buraya (hazineye ait) kelimesinin ilâvesini rica ederim. (Çok doğru sesleri)

Reis - Efendim! Başka söz isteyen arkadaş yoktur. Bu maddenin müzakeresinin kifayetini rey-i âlinize vaz ediyorum. Kâfi görenler el kaldırsın. Kâfi görülmüştür efendim.

Reis - Efendim, Bir takrir var okuyacağız:

Riyaseti Celileye

On ikinci maddenin iptidasına şu fıkranın ilavesini teklif ederim:

Şarki Anadolu'da Ruslar ve Ermeniler tarafından veya suver-i saire ile tahrip edilip de bilahare inşa edilen mebanî ile 1338 senesi Eylülünden... ilâ ahire...

Erzincan Mebusu Sabit

Riyaset-i Celileye

“Hazineye ve idare-i hususiyeye ait” maddenin bu suretle takyidini teklif eylerim.

Karesi Mehmed Vehbi

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Riyaseti Celileye

Maddeye “Hazineye ait” ibaresinin ilâvesini teklif eylerim.

Bozok, Süleyman

Riyaseti Celileye

Maddenin sonuna:

(İdare-i hususiyelerle belediyelere ait rüsum müstesnadır.) tabirinin ilâvesini teklif ederim.

Menteşe, Şükrü Kaya

Reis - Efendim! Sabit Bey takrirlerinde (Şarki Anadolu) tabirini şu fıkranın baş tarafına ilâvesini teklif ediyorlar. Rey-i âlinize vazediyorum. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Şimdi, Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey ile Karesi Mebusu Mehmed Vehbi Bey takrirlerinde maddeye (Hazine-i Maliye) ibaresini teklif ediyorlar. Teklif eden zat Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Bey'dir. Karesi Mebusu Vehbi Bey de “Hazine ve idare-i hususiyeye ait” şeklinde teklif ediyor. Mentese Mebusu Kaya Bey de idare-i hususiyelerle belediyelere ait rüsum müstesnadır, kaydının ilâvesini teklif ediyor.

Vehbi Bey (Karesi) - O vakit muafiyetin manası kalmaz.

Faik Bey (Giresun) - Bu takririn kabiliyet-i tatbikiyesi yoktur. Çünkü emlak vergisi doğrudan doğruya maliyede tahakkuk ediyor. İdare-i hususiyeler ve belediyelerin emlak vergisini tahakkuk ettirmeleri için bir kanun yoktur. Hangi kanun bu salahiyyeti verdi? Binaenaleyh kabiliyet-i tatbikiyesi yoktur.

Tahsin Bey (Aydın) - Esasen bu meselenin kanuna taalluku yoktur.

Reis - Maddenin sonuna (Belediyelere ait rüsum müstesnadır.) kaydının ilâvesini teklif ediyorlar. Bu teklifi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Ekseriyet vardır. Kabul edilmiştir. O halde Maliyeye ait ibaresiyle, Hazine ve idare-i hususiyeye ait tarzındaki teklifleri reye vazetmeye ihtiyaç kalmadı. Efendim! Madde şu şekli aldı:

Madde 12.-Şarki Anadolu'da Ruslar ve Ermeniler tarafından veya suver-i saire ile tahrip edilip de bilahare inşa edilen mebanî ile 1338 senesinden itibaren yeniden inşa edilmiş ve edilecek akarât 1340 senesinden itibaren 1344 ve mesakin keza 1340 senesinden itibaren 1349 sene-i maliyeleri nihayetine kadar emlak ve müsakkafat vergisiyle bilumum küsurat-ı munzammadan muafıdır.

Şükrü Bey (Bolu) - İbarede bir yanlışlık var. Mana değişiyor. Sırf Şarki Anadolu'ya ait gibi anlaşılıyor. Onun için (ile)den sonra Türkiye tabiri lazımdır. Çünkü bütün ahaliye lâzımdır.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Reis Bey! Bombardıman yüzünden Samsun değil, Ünye değil; Karadeniz'in hemen sahillerinde Şile'de birçok tahrip edilmiş yerler vardır. Binaenaleyh (Karadeniz sahili) tabiri kullanılmalıdır.

Faik Bey (Giresun) - Efendim çok yanlış bir şey yapıyoruz. O halde küsurat-ı munzammayı kaldıralım. Çünkü küsurat-ı munzammanın manası yoktur. Bari onu kaldıralım.

Reis - Efendim! Sabit Bey'in kabul edilen tadil teklifi üzerine maddenin muaddel şekli okunmuştur. Maddede Şarki Anadolu tabirinde iltibas hâsıl oluyor. Bilahare maddenin aslında yani 1338 senesinden itibaren bilcümle ahkâm yalnız Şarki Anadolu'ya münhasır olduğu anlaşılmaması için bir kelime ilâvesi teklif ediliyor. O da Türkiye kelimesidir.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Efendim! Maddeler nazar-ı dikkate alındıktan sonra encümene gönderilsin.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Reis Beyefendi! Böyle muğlak bir şekil alan maddelerin tespit ve tanzimi için usulen encümene göndermek lâzımdır. Madde burada tashih olunmaz.

Reis - Efendim maddenin sebk ve raptı tanzim edilmek üzere encümene havale ediyoruz. On dördüncü maddenin müzakeresine geçiyoruz.

Madde 14- Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti müfettişlerinin harcırahı 10 Teşrinisani 1335 tarihli Kararnamenin birinci maddesinde tadat olunan müfettişler gibi hesap edilir.

Reis - Efendim on dördüncü madde yerine kaim olmak üzere Karesi Mebusu Vehbi Bey'le Menteşe Mebusu Şükrü Kaya Bey bir takrir veriyorlar.

Vehbi Bey (Karesi) - Hayır, efendim. On dördüncü maddenin yerine değil.

Reis - Yani efendim on dördüncü madde on beşinci madde olacaktır. Müsaade buyurulursa, eğer Heyet-i Celile nazar-ı dikkate alacaksa encümene havale edelim. Onun için okutuyorum.

Riyaset-i Celileye

Fıkarât-ı âtiyenin on dördüncü madde olarak kabulünü teklif ederiz.

İnşaat şirketleri tarafından inşa edilecek mebani, şirketlerin matlubatına karşı teminat gösterilebilir. Ancak inşaat şirketleri matlupları mukabilinde teminat olan mebaniyi şirketleri namına teferruğ edemeyip icabında bi'l-müzayede eşhasa sattırabilirler.

4 Teşrinisani 1339

Karesi, Mehmed Vehbi

Menteşe, Şükrü Kaya

Bolu, Şükrü

Şükrü Kaya Bey (Menteşe) - Müsaade ederseniz takrir hakkında biraz izahat vereyim. Efendim! Memleketimizin ecnebi sermayesine ihtiyacını inkâr etmeyiz. Fakat maatteessüf sermayeler her vakit fert peşinde koşmazlar. Sermayelerin altında bazı defalar gayet hasis ve bizim için mühlik menafi-i siyasiye emelleri vardır. Memleketimizin bazı aksamı bu gibi hasis menfaatlara mevzu olacak mahiyettedir. Yakın maziye unutmayalım ve bu yakın mazide Devletin başından geçmiş tehlikeleri göz önünde bulunduralım. Binaenaleyh ben zannediyorum ki bu sermayelere fevkalâde müsaade bahşetmekle beraber bazı kuyudat koymak mecburiyetindeyiz. Arz ettiğimiz maddeyi bunun üzerine teklif ediyoruz. Biz istemiyoruz ki bir şirket gelsin, vazettiği sermayeye sahip olsun. Kâfi derecede nakdî, malî teminat verelim. Fakat o şirket başka bir menfaatin taht-ı tesirinde gelsin ve bizim emlâkimizi, akarımızı alsın; arazimizi işgal etsin. Yani kolonize etsin. Onun için diyoruz ki: Bu şirket eşhas-ı maneviyedendir. Eskiden bu eşhas-ı maneviyenin hakkı temlikleri yoktu. Fakat bir kanun-ı mahsusla bunu verdik. Bu şirket memleketimizde mebani ve mesken sahibi olmasın. Eğer “merhun” satılmak icap ederse şirket bunu kendi namına teferruğ edemesin ve ahara satsın, sattırsın! Ben zannediyorum ki Meclis-i Âli bunu nazar-ı dikkate alacaktır ve bu maddeyi kabul edecektir. Hulâsa memleketimizi kolonize ettirmek istemiyoruz. Hatta kanaatim şudur ki: Çamurlu kulübelerde oturalım fakat başkalarının olacak saraylarında oturmayalım. (Bravo sesleri, alkışlar)

Reis - Efendim Karesi Mebusu Vehbi Bey ile Menteşe Mebusu Şükrü Kaya Bey'in on dördüncü madde olmak üzere teklif ettikleri takriri nazar-ı dikkate alınmak üzere rey-i âlinize vazediyorum.

Şükrü Bey (Bolu) - Reis Beyefendi! Ona bir ilâve de olmak üzere bir fıkra teklif ettim. O da okunsun.

Reis - Hep birden reye konmaz. Sıra ile koyacağım. (Şükrü Kaya Bey'in on dördüncü madde yerine kaim olmak üzere teklif ettiği takriri tekrar okundu.)

(Hangi eşhasa sesleri)

Reis - Efendim zaten bunu encümene tevdi edeceğiz. Nazar-ı dikkate alınmak üzere rey-i âlinize vazedeceğim. Nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Nazar-ı dikkate alınmıştır efendim.

Reis - Bolu Mebusu Şükrü Bey'in takriri vardır. Okunacaktır efendim.

Riyaseti Celileye

On dördüncü olarak kabul edilen maddeye fıkra-i âtiyenin ilâvesini teklif ederim. Teminat iraeşi muamelesinde kanun-ı mahsus ile muayyen olan merasimin ifasına hacet olmayıp şirketlerle ashabı arasında kâtib-i adillikçe seneden tevsik ve temin edilir.

Bolu, Şükrü

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Reis - Şükrü Bey'in teklifini rey-i âlinize vaz ediyorum.

Şükrü Bey (Bolu) - Bu mebaniyi yaptırmak için şirketlere toptan verilecek. Hâlbuki teminat mukabili irae edeceğine dair bir kanun-ı mahsus vardır ve onun tabi olduğu merasim vardır. Bu ise gayet külfetlidir. Defter-i Hakanîye, -şimdiki tabiriyle- umur-ı tasarrufiyeye gidecek, o da şahsen hudutlarını gösterecek, hulâsa bir sürü külfet ihtiyar edilecektir. Şimdi umumi şirket yoktur. Bir şirket müşkül olan bir işi kabul edip de işin içine girmeyecektir. Binaenaleyh bu teminatı sadeleştirmek için kâtib-i adillikçe seneden tevsik ve temin edilmesini teklif ediyorum. Binaenaleyh bu madde ile alâkası çoktur. Eğer şirketlere iş yaptırılacak ise bunun kabulünü rica ederim.

Reis - Efendim! Şükrü Bey'in teklifi şudur: "Şükrü Bey'in takriri tekrar okundu." (Encümene, encümene gitsin sesleri)

Reis - Efendim! Bu teklifi nazar-ı dikkate alan rüfeka lütfen ellerini kaldırsın. "Nazar-ı dikkate alınmıştır." Encümene gönderiyoruz efendim.

Efendim on beşinci madde olmak üzere Karesi Mebusu Süreyya Bey ile rüfekası fıkarat-ı âtiyeyi teklif ediyorlar:

Riyaseti Celileye

On beşinci madde olmak üzere fıkarat-ı âtiyenin kabulünü teklif eyeriz:

Harp sebebiyle harap olan mahallerdeki fabrika ve destgâhların ihyası zımında getirilecek makina, alât ve edevatı gümrük resminden muaftır.

Karesi, Ahmed Süreyya

Karesi, Mehmed Vehbi

Karesi, Hulusi

Karesi, Haydar Âdil

Karesi, Ali Şuuri

Doktor Fikret Bey (Ertuğrul) - Bunun için esasen Teşviki Sanayi Kanunu vardır.

Reis - Rey-i âlizine arz edeceğim.

Süreyya Bey (Karesi) - Teşvik-i Sanayi Kanunu vardır demekle Heyet-i Celile şu teklifin şayan-ı kabul olduğunu izhar ediyor. Arz-ı şükran olunur. Ancak mevcut olan kanun, Teşvik-i Sanayi Kanunudur. Bendenizin bildiğim budur. Teşvik-i Sanayi Kanunu yeni yapılacak müessesat-ı snaiye için getirilecek alât ve edevatı gümrük resminden muaf kılmıştır. Biz diyoruz ki öteden beri memlekette mevcut iken Mücadelât-ı Milliye esnasında düşman tarafından tahrip edilmiş birçok müessesat-ı snaiye fabrikaları vardır. Ve bunlar birçok mühim alât ve edevat-ı fenniye ile işler ve

kurulur. Esasen bunların sahipleri birçok zarara uğramışlardır. Yeniden birçok paralar sarfiyla bu edevat-ı fenniye getirmekten âciz iken bir de gümrük resmi alınacak olursa bütün bu müessesat-ı sanayiye akim kalacaktır. Müessesat vücuda getiremeyeceklerdir. Onun için şuraya yeniden bir madde koyalım. Tecdiden, ihyaen getirilecek olan bütün alât ve edevat dahi gümrük resminden muaf olsun diyoruz. Bu bir. İkincisi: Başka bir kanunla maksat temin edilmiş olsa bile bu kanunun temin edeceği gaye kolaydır, merasimsizdir. O kanun mucibince Hükûmetle birçok merasim yapılmak külfeti vardır. Ve bu külfet yaşadıkça birçok müessesat-ı sanayiye eshabı mazhar-ı suhulet olmuş olmaz. Onun için kabulünü istirham ederim. (Kabul sesleri)

Reşad Bey (Saruhan) - Efendim, Arkadaşlar çok mühim meseleden bahsettiler. Maliye Vekili bulunmadıkça müzakeresi kabul değildir. (Encümene verilsin sesleri)

Reis - Efendim! Süreyya Bey'in teklifini tekrar okuyoruz. (Karesi Mebusu Süreyya Bey'in takriri tekrar okundu.)

Reis - Encümene tevdi olunmak üzere bu takriri rey-i âlinize vaz ediyorum. Nazar-ı dikkate alan rüfeka lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir. Bunlar madde halinde encümence tespit olunduktan sonra müzakere olunacaktır. Binaenaleyh on dördüncü maddeye geçiyoruz. (14. madde tekrar okundu.)

Reis - Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim.

Madde 15 -Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti memurluklarına tayin edileceklerin mesleklerine ve mensup oldukları vekâletlere olan; merbutiyetleri baki ve hakk-ı kıdem ve terfileri mahfuzdur.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Arkadaşlar! Bu madde son derece mühimdir. Eğer bu maddeyi kabul edersek zannederim esaslar pek derin bir surette yıkılır. Zaten Encümene iade edilmiş takrirler vardır. Nasıl olsa o takrirler için yarın içtima edeceğiz. Hakk-ı kelamım baki kalmak üzere teklif ediyorum, bu maddenin müzakeresini yarın yapalım. (Red sesleri) Eğer beni dinleyebilirsiniz bu madde gayet mühimdir. Belki sizi biraz çokça yoracağım.

Esad Efendi (Menteşe) - Sabaha kadar çalışırız.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Pekâlâ! Arkadaşlar! İki zihniyet karşısında bulunuyoruz. Biri ihtimal ki tek başına bu arkadaşlarınızın zihniyeti; diğeri de encümen arkadaşlarının zihniyeti. Allah ben kulunu kıyamete kadar çalışmak için yaratmış... İmar demek kıyamete kadar çalışmak, imar etmek, zenginleştirmek demektir. Bu benim zihniyetim... Arkadaşların zihniyetine gelince: Güya İmar Vekâleti iki üç sene devam edecekmiş?..

Reis - Lütfen maddeye dair söyleyiniz.

Hilmi Bey (Devamla) - Tamamıyla maddeye dair... Kanunun esbab-ı mucibe kısmını açınız. Göreceksiniz ki maddenin mukabili olan satırların başında İmar Vekâleti bir iki sene devam edeceği için, kaydı vardır. Hayır Arkadaşlar! Belki Allah'ın inayetiyle Adliye Vekâleti kapanabilir çünkü insanlar melek kesilir. (Gürültüler) Lâkin arkadaşlar İmar Vekâleti kıyamete kadar devam edecek bir vekâlettir. Binaenaleyh mümkün ise biz İmar Vekâletine öyle memur alalım ki kayd-ı hayat şartıyla değil tamamıyla kıyamete kadar nesilleri o vekâlette memuriyet edeceklermiş gibi bir istidad-ı irsi edinecek şekilde memur alalım. (Kâfi sesleri) (Gürültüler) (Ayak patırtıları) Ya, bu kadar şeye ayak tepmek İmar Vekâletini esasından tepmek demektir... Rica ederim arkadaşlar bir misal söyleyeceğim. Avrupa'da Blonkar Köprüsü en büyük köprüdür. Soruyorum neden bir saat bir çeyrek zaman kazanacağız diye Simplon tüneli açılmıştır? Sonradan bu bir imar değil midir? (O Nafianın vazifesi sesleri) Yarın zaten Nafia Vekâleti emelim veçhiyle İmar Vekâletiyle birleşecektir ve bunu Allah bana gösterecektir. Ve ben bu dakikada İmar Vekâletini tesis etmekle müftehirim. Binaenaleyh, bu madde tadil edilmezse pişman olacaksınız arkadaşlar. Zira gelecek memurlar katiyen bu dairenin, bu vekâletin ebedi memuru olmayacaktır. Binaenaleyh maddenin tayyını talep ediyorum. (Bravo sesleri) (Alkışlar) (Handeler)

Mehmed Arif Bey (Eskişehir) - Efendiler, imar, iskân gibi hayırlı bir işe ümera ve zabitanımızın da iştirakini şayan-ı şükran buluyorum. Ancak burada bir kayıt vardır: Kıdem ve terfileri mahfuzdur diyecek tarzında. Eğer bunu kabul edecek olursak bu, ordunun zararına olur. Onu arz etmek istiyorum. Bir zabıt böyle senelerce kıtasından ayrılır, tatbikat ve terakkiyat-ı askeriye den uzak bulunursa, bu zabitanın İmar Vekâletinin emrinde iken terfi edilmesi doğru bir karar olamaz. Bunu takyit etmek lâzımdır. Bendeniz hiç olmazsa (iki sene) kaydının ilâvesini teklif ediyorum.

Bunun için de bir takrir veriyorum. (Encümene, encümene sesleri)

Reis - Efendim! Başka söz isteyen arkadaş yoktur. Müzakerenin kifayetini rey-i âlinize arz ediyorum. Kabul edenler, lütfen ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür. Riyaset-i Celileye 15. maddenin tayyını teklif ederim.

Zonguldak, Tunalı Hilmi

Riyaseti Celileye

15. maddenin nihayetine ber-vech-i ati fıkranın

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ilâvesini teklif ederim:

“İmar Vekâleti emrinde istihdam edilecek ümera zabitan müddet-i istihdamları iki seneyi tecavüz etmemek şartıyla kıdem ve terfi haklarını muhafaza ederler.”

Eskişehir, Mehmed Arif

Reis - Efendim! Tunalı Hilmi Bey'in teklifini rey-i âlinize vazedeceğim. (Ret, kabul sesleri) Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmemiştir, efendim. Eskişehir Mebusu Arif Bey'in teklifini reye vazedeceğim.

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) - Var ol İmar Vekâleti!.. (Handeler)

Reis - Ümera ve zabitanın müddet-i istihdamları iki seneyi tecavüz etmemek şartıyla... Tarzında Eskişehir Mebusu Arif Bey'in takririni nazar-ı dikkate alanlar lütfen ellerini kaldırsın. Nazar-ı dikkate al[ın]mamıştır. Şu halde maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum.

Rüşdü Paşa (Erzurum) - Encümene iade edilsin!

Reis - Efendim! Encümenden gelen şekil bundan ibarettir. Başka bir tadil teklifi gelmemiştir. Maddeyi aynen rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Nizamname-i Dâhilî mucibince encümen isteyebilir.

Kâzım Hüsnü Bey (Konya) - Encümen istemedi.

Madde 16 - İşbu kanunun suver-i tatbikiyesi ayrıca tanzim olunacak talimatnamelerle tayin olunur.

Reis - Maddeyi rey-i âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

O halde efendim! Encümenden gelecek maddelerin vüruduna talikan salı günü öğleden sonra saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kırk Dokuzuncu İçtima

6 Teşrinisani 1339 Salı

Birinci Celse

Reis: İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi

Kâtipler: Haydar Rüşdü Bey (Denizli), Mehmed Bey (Siirt)

1- Zabt-ı Sabık Hulâsası:

Reis - Efendim! Celseyi küşat ediyorum. Zabt-ı sabık hulâsası okunacak:

Kırk Sekizinci İçtima**4 Teşrinisani 1339 Pazar****Birinci Celse**

Fethi Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde inikat ederek zabt-ı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul ve evrak-ı varide ait oldukları mahallere havale olundu. Badehu Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Teşkilâtı lâyiha-i kanuniyesinin bakiye-i müzakeresine geçilerek dokuzuncu madde aynen, onuncu ve on birinci maddeler tadilen kabul edildi. On ikinci maddenin Muvazene-i Maliye Encümeninden mevrut şekl-i muaddeli Karesi Mebusu Vehbi Bey'in nazar-ı itibara alınan takririyle birlikte encümene iade ve on üçüncü madde dahi tadilen kabul olunarak teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci Celse

Fethi Beyefendi'nin taht-ı riyasetlerinde küşat edilerek Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Teşkilâtı lâyiha-i kanuniyesinin encümenden gelen sekizinci maddesinin şekl-i muaddeli müzakere ve tadilen kabul edildi. Encümenden tadilen gelen on ikinci madde dahi münakaşa ve nazar-ı itibara alınan takrirlerle birlikte tekrar encümene iade olundu. Menteşe Mebusu Şükrü Kaya, Bolu Mebusu Şükrü, Karesi Mebusu Süreyya Beylerin lâyiha-i kanuniyenin on üçüncü maddesiyle, on dördüncü maddesi arasına ilâvesini teklif ettikleri maddeye dair takrirleri bera-yı tetkik encümene havale ve lâyiha-i kanuniyenin on dört, on beş ve on altıncı maddeleri aynen kabul ve encümene verilen maddelerin vürudunda müzakeresi icra olunmak ve salı günü içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Sualler

Birtakım şirketlerle akdedilen itilâfnamelerin Meclise sevk edilmediğine dair İzmir Mebusu Şükrü Bey'in ve mahsulât ve ihracatımızın himayesi için ne gibi tedabir ittihaz edildiğine dair Menteşe Mebusu Şükrü Kaya Bey'in Maliye ve İktisat Vekâletlerinden şifahi sual takrirleri mezkûr vekâletlere havale edilmiştir.

Reis - Zabt-ı sabık hulâsası hakkında mütalaa var mı?

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! On ikinci madde ile on üçüncü madde arasına ilâvesi teklif edilen iki madde vardır. Birisi bendenizle Şükrü Kaya Bey ve Bolu Mebusu Şükrü Bey'indir. İkincisi yine bendenizle Süreyya Bey'in ve arkadaşlarıdır. Hâlbuki burada yalnız bir madde olarak gösteriliyor. Süreyya Bey ile Şükrü Kaya Bey'in teklifleri karıştırılmış. Onun için tashihini teklif ediyorum.

Reis - Başka mütalâa var mı? (Yok sesleri) Vehbi Beyefendi'nin teklifleri veçhile zabt-ı sabık hulâsasını tashiha kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

2- Evrak-ı Varide:

Reis - Evrakı varideyi arz ediyorum.

Lâyhalar

- 1- Muhtacîn-i zürraa tohumluk olarak iki milyon lira ikraz olunması hakkında Başvekâletten mevrut layiha-i kanuniyeyi Muvazene-i Maliye Encümenine havale ediyoruz.
- 2- Hiyanet-i Vatanîye Kanununun birinci maddesinin tadiline dair Karahisar-ı Sahib Mebusu İzzet Ulvi Bey'in teklif-i kanunisi var. Layiha encümenine havale ediyoruz.

Hasan Bey (Trabzon) - Müstaceliyet kararıyla sevkini bendeniz istirham ediyorum.

Reis - Ruznameye alınıp müzakere edileceği zaman müstaceliyet teklif edilir.

Mazbatalar

- 3- Türkiye Büyük Millet Meclisine aza intihap edilen ve edilecek olan bilumum mensubin-i askeriye tabi olacakları şerait hakkında 3/43 numaralı Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbatası ve teklif-i kanunisi var; ruznamedeki sırasına alıyoruz.
- 4- İpeği havi mensucatın gümrük resmi 2/62 numaralı teklif-i kanuni ile İstihlâk Resmi Kanununun tefsirine ait 3/109 numaralı tezkereye dair İktisat Encümeni Mazbatası var. Bunu da ruznamedeki sırasına alıyoruz

Tezkereler

- 5- İmalât-ı Harbiye Müdüriyet-i Umumiyesi teşkilâtı hakkındaki lâyiha-i kanuniye Meclise takdim edilmiş bulunduğundan fabrikalar ameleli namına Fazlî Baba imzalı istida, ifa-yı muktezası zımında gönderildiğine dair Başvekâletten mevut tezkere var. Müdafaa-i Milliye Encümenine havale ediyoruz.
- 6- Hudud-ı millî haricinde kalan erkân, ümera ve zabitan ve memurin-i askeriye hakkındaki kanunun dördüncü maddesinin tefsiri hakkında Başvekâletten mevut tezkere var. Müdafaa-i Milliye Encümenine havale ediyoruz.
- 7- Mahkeme-i Temyizin Sivas'tan kaldırılmaması hakkında mevut telgrafnamenin rapten gönderildiğine dair Başvekâletten mevut tezkereyi Adliye Encümenine tevdi ediyoruz.

[Takrirler]

- 8- İstanbul'da metruk bir halde bulunan Hükûmet matbaa makinalarının vilâyetlere tefrik ve tevziine dair Muş Mebusu Osman Kadri Bey'in temenni takriri var. Başvekâlete havale ediyoruz.
- 9- Men-i Müskirat Kanununun şiddetle tatbiki hakkında Erzurum Mebusu Ziyaeddin Efendi'nin takriri ve merbutatını Muvazene-i Maliye Encümenine tevdi ediyoruz. Çünkü aslı Muvazene-i Maliye Encümenindedir.

[E]vrak-ı Saire

- 10- Cumhuriyet ilânı münasebetiyle İzmir, Şavşat Belediyelerinden ve Giresun Valiliği ile Galata Rum Cemaatinden mevut telgraflar vardır. Divanca münasip cevaplar yazılır efendim.

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

İntihabat

- 11- Muhakemat Heyeti azasından İzmir Mebusu Necati Bey, Mübadele, İmar ve İskân Vekâletine intihap edildiğinden yerine diğer birinin intihabına dair memurin Muhakemat Heyet-i Riyasetinden mevut tezkere vardır. Okunacak:

Riyaset-i Celileye

Muhakemat Heyeti azasından İzmir Mebusu Necati Bey, ahiren İmar ve İskân Vekâletine intihap buyurulduğundan yerine diğer birinin intihap buyurulmasını arz ve rica ederim efendim.

Reis, Niğde Mebusu Ebubekir Hazım

Reis - Efendim! Heyet-i Âliyyenin usul ittihaz ettiği vecihle, Muhakemat Heyeti için evvelce intihap icra edilmiş olduğundan azadan haiz-i ekseriyet olan zat inhilâl vuku buldukça tensib-i âlilerine arz edilmektedir. Erzurum Mebusu Hazım Efendi haiz-i ekseriyettir. İntihabını rey-i âlilerine arz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Reis Beyefendi müsaade buyurulur mu? Adliye Encümeninde de azalığı vardı. Şimdi o da inhilâl etti. Onun için de şey ediniz de Adliye Encümenine bir âza daha gelsin.

Reis - Efendim ait olduğu şubeden rica ederiz. İntihap ederler.

3- Bugün Müzakere Edilen Mevat:

Reis - Ruznameye geçiyoruz. Efendim! Ruznamede mevcut olduğu vecihle Mübadele, İmar ve İskân kanun lâyihasının encümene giden maddeleri vardı. Encümen henüz maddelerin şeklini tespit ederek Riyasete vermemiştir.

Vekil Necati Bey - Şimdi vereceğiz efendim.

Reis - Verdiğiniz zaman müzakere ederiz. Mensucatın gümrük resmi hakkındaki teklif-i kanuniyle istihlâk resminin tefsirine dair lâyiha-i kanuniye ve buna ait İktisat Encümeni mazbatası var. Bu lâyiha evvelce ruznamemizin müstacel kısmında idi. İktisat Vekâleti tekrar tespit etmek üzere talep etmiş bulunuyordu. Şimdi İktisat Vekâletinden gelmiştir. İmar Vekâleti kanun lâyihasından daha mukaddem olarak ruzname sırasında bulunduğu için bunun müzakeresine başlıyoruz.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Bundan mukaddem bir şey daha var. Fransızlar zamanında Adana'da müsadere edilen nukut hakkında bir lâyiha-i kanuniye vardır ki bunun müzakeresi geçmiş ve tekrar Muvazene-i Maliye Encümenine havale edilmişti. Ruznamemizde bundan mukaddem olarak mevcuttur.

Reis - Efendim! Bugünkü ruznameye alınmamıştır.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - O, Muvazene-i Maliyede.

Reis - Efendim, Bugünkü ruznameye alınmamış ise de evvelce müzakere buyurulmuş olduğundan eğer Heyet-i Celileniz tensip buyursanız onun müzakeresine geçebiliriz. Evvelce müstacel ruznamede idi.

Efendim, Ahmed Bey'in teklifi veçhiyle ruznamede bulunan, Fransızların Adana'yı işgali zamanında sahipsiz kalan arazi, metrukât ve mahsulât bedellerinden zapt edilen mebalîğ hakkındaki Kavanin-i Maliye Encümeni mazbatasının müzakeresine geçelim. (Muvafık sesleri)

1- Fransızlar Zamanında Müsadere Edilen Mebalîğ Hakkındaki Tezkere ve Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası:

Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası

31.10.1339

Fransızların Adana'yı işgalinde sahipsiz kalan mahsulât ve bedel-i icardan dolayı zabıt ve müsadere ettikleri emval ve eşyanın bedeli olan ve sarf ve istihlâk edilen kısımdan mütebaki kalan dört milyon dokuz yüz doksan iki bin beş yüz seksen kuruş meblâğın ashabına iadesi veya ziraat mektebinin ikmal ve ıslahına sarf edilmek üzere İktisat Vekâleti bütçesine vaz'ı tekrar Kavanin-i Maliye Encümeninde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan tetkikata nazaran mağsûb mebalîğden kısım-ı mühimminin ashabı malûm olduğundan ve her bar müracaat ederek paralarını talep etmekte bulunduklarından istihkakları ahar mahalle ve herhangi şekil ve surette devir ve temlik

hukuk-ı şahsiyeye nevama tecavüz teşkil edeceğinden mebalîğ-i mevcudenin toptan ziraat mektebine tahsisi muvafık-ı hak görülmemiştir. Alacaklıların mahkemeye müracaatla istifa-yı hak cihetine gitmeleri aradan geçen zaman ve şekli-müsadere hasebiyle birçok müşkülâtı mucip olacağından bu cihet muvafık bulunamamıştır. Evvelce de mazbatamızda arz ve izah olunduğu üzere mahalli mecalis idareleri fevkalâde zamanda ve fevkalâde şekilde müsadere edilmiş olan mâr'ül-arz mebalîğın ashabına garameten tevzi ve iadesinde en münasip merci olacağı teemmül edilmiş olduğundan encümence müntahap ve Hükûmetçe matlup usulün tasvibi Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasvibine arz olunur.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi, Trabzon Mebusu: Abdullah

Mazbata Muharriri, Kayseri Mebusu: Ahmed Hilmi

Kâtip, Konya Mebusu: Tevfik Fikret

Âza, Karesi: Hulusi

Âza, Elâziz: Mustafa

Âza, Mardin: Necib

Reis - Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası hakkında mütalâa var mı? (Muvafık sesleri) (İşitemedik sesleri) Efendim! Ahmed Bey izah edecektir.

Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Efendim! Malum-ı âliniz evvelce bu mesele Meclis-i Âlinizde müzakere edilmiştir. Kütahya Mebusu Ferid Beyefendi'nin bir takriri ile paranın toptan Adana Ziraat Mektebine tahsisini Heyet-i Umumiye tasvip etmişti. Fakat bir kere daha tetkiki için Kavanin-i Maliye Encümenine geldi. Bu paralar büsbütün sahipsiz değildir. Fransızlar gelmişler, işgalin ilk devresinde ahaliden birçokları mahsulâtını terk etmiş, çekilmişler ve memleketi terk etmişlerdir. Fransızlar ortada kalan mahsulâtı satmışlardır. Parasını haciz ve müsadere-i harbiye namıyla bir defter açarak onun sağ sayfasına kaydetmişlerdir. Sol sayfasına da bir hesap açarak bu paranın bir kısmıyla güya yol, köprü ve saire inşa ettirmek için sarf etmişler ve fakat yol köprü inşa olunmamış ve bu para heder olmuş. Fakat kısm-ı mühimmi mevcuttur ki kırk bin kûsur liraya balîğ oluyor. El-yevm ashabı mevcut ve malûm. (Neden sesleri) Çünkü müracaat ediyorlar ve paralarını istiyorlar. Ve bunun en iyi şekli mahkemeye müracaat ederek ve mahkeme vasıtasıyla paralarını istirdat etmeleridir. En doğru hareket bu ise de ahvalin fevkalâdeliğine nazaran ashab-ı hukukun mahkemeye müracaat etmesi, şahit bulması, vesâik ibraz etmesi uzun bir meseledir. Bir defa Fransızlar gelmiş, zavallıların canı yanmış, malı müsadere olunmuş. Şimdi ikinci defa da memlekete, yurduna geliyor. Parasını bulamıyor. Bunlara tekrar mahkemeye gidiniz, mahkeme sizin hakkınızı verecektir, o suretle paranızı vereceğiz demek hiç doğru değildir ve beyhude bir külfettir. Bunun en iyi şekli Hükûmetin teklifi veçhiyle Meclis-i İdarelerin meseleye vâzıu'l-yed olması hususudur. Bunlar vasıtasıyla ufak bir tetkik neticesinde paralarını alacaklar. Malûm olanlar kim ise onlara verilir. Şayet sahibi olmayan cüzi bir para kalacak olursa o da Meclis-i Âlinin takdiri veçhi üzere ziraat mektebinin ıslahına veya herhangi bir vecihle sarf edilir. Şunu da nazar-ı ıttıla-ı âlilerine arz ederim ki, Meclis-i Âli her şeyi yapabilir. Fakat hukuk-ı şahsiyeye tecavüz edemez. Mademki sahibi vardır, mademki sahibi alacağını istiyor, encümeniniz sahib-i matlubun bu matlubunu isterken bunu tutup da başka bir kararla başka bir yere tahsis etmeyi, hukuk-ı şahsiyeye taallûku itibarıyla pek doğru bulamadı. Kavanin-i Maliye Encümeniniz buna kanaat getirdi. Eski nokta-i nazarında ısrar ederek tekrar Heyet-i Celileye arz ediyor.

Hasan Bey (Trabzon) - Efendim! Adana'nın istirdadından sonra oradaki kayıtlar mucibince böyle bir para görülmüştür. Bu iş bendenizin daha Maliye Vekâletim zamanında idi. Eğer bunun, Ahmed Efendi'nin mütalâa buyurduğu vecihle, her birinin hisseleri malûm, ashabı mukayyet olsa idi bu para

şimdiye kadar orada durmaz, sahiplerine tevzi edilir giderdi. Zannettikleri gibi bu paranın sahibi kimdir ve kimlerdir? Bu malûm değildir. Bu ne mukayyettir, ne de sahibiyim diyen adamların malı olduğu sabittir. Toplanmış bir

mahsul vardır. Orta yerde bırakılmış gidilmiş, bunlar mahalli masarifle meydana gelmiştir. Tarlalardaki mahsul bâd-ı heva toplanmamıştır. Birtakım unvansız masarif ihtiyar edilmiştir ve unvansız olarak kaydedilmiştir. Binaenaleyh bu para için bazı adamlar, “[B]u bizim malımızdır, bizim mahsulümüzdür.” deyip duruyorlar. İhtimal ki bunların içinde hakkı olanlar da vardır. Fakat bunları seçip çıkarmak hakkı ne miktardadır ve hakikaten hakkı var mıdır? Yok mudur? Diye tefrik etmek imkânı yoktur. Eğer bu tefrik imkânı olsaydı Heyet-i Celilenize böyle bir şey zaten gelmezdi. Hakkı sabit olan adamların hakkı o zaman tevzi edilir giderdi. Tetkik ve tevzie imkân olmadığı içindir ki bu para öyle kaldı. Sonra masarif-i mahalliye ile mahsulden toplatılmış paradır. Bendeniz zannediyorum ki idari bir kararla tevzi etmeye imkân yoktur. Ya mahkemeden geçecek herkes buna bihakkın hükmen sahip olacaktır veyahut emval-i umumiye meyanında sahipsiz kalmış mahsulât bedelidir. Şunun bunun olmaksızın Hükûmetin elindedir. Meclis-i İdarenin kararı olmaksızın idari bir tedbirle şunun malıdır, bunun malıdır diye hüküm vererek bu para tevzi edilemez efendim. Bu daha fena ve daha kanunsuz bir yoldur.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Emanet hesabına mı alınmıştır.

Hasan Bey (Devamla) - Öyledir efendim.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) - Efendim Hasan Beyefendi'nin İktisat Vekâleti zamanında mevzubahis olmuş ve kendilerinin nokta-i nazarlarının bu şekilde olduğu o zaman da imzasıyla sabittir. Makul şekli zaten budur. Şu halde şimdi kanaatlerini değiştiriyorlar, demek.

Şükrü Bey (Bolu) - Kendisinin imzası vardır.

Avni Bey (Bozok) - Efendim! Meclis-i Âliniz bu mesele hakkında temayülâtını tamamen izhar etmiştir. Mazbata muharriri Bey'in de taht-ı tasdikindedir. Eşhas malûm değil. Dört beş bin kişinin müracaat ettiği anlaşılıyor. Beş bin kişiye kırk bin lirayı taksim ederseniz üç buçuk lira düşer. Sonra bu mesele zi-nüfuz insanların taht-ı tesirinde cereyan edecektir. Paranın ashâbı malûm değildir. Evvelce umumi bir şeye tahsis buyurduğunuz bir parayı üçer lira, dörder lira gibi cüzi miktarda tevzi ederseniz maruz kalınan zararı telâfi etmez. Bu para ile katiyen Adana ihya edilmiş olmaz. Yalnız Adana'nın eski şekli muhafaza edilirse ihya-yı iktisadisi için hayırlı bir iş olacaktır. Rica ederim Meclis-i Âliniz eski temayülâtından sarfınazar etmesin. Heyet-i Âliyye esasen ona karar vermiştir.

Şahin Efendi (Gaziantep) - Kısım-ı küllisinin sahibi malûmdur.

Avni Bey (Bozok) - Evet, malûm değil.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Efendiler bu para bir defa alınmış. Alındıktan sonra bu parayı istirdat eden kuvvet hangi kuvvettir? Bittabi Heyet-i İctimaiyenin kuvvetidir. O halde ashâbı malûm olmayınca bu paranın Hazineye mal olması tabiidir. Fakat alelittlak Hazineye verilmeyerek o muhitten hâsıl olmuş bir para olmak itibarıyla evvelce Meclis-i Âlinizden verilmiş olan karar mucibince bu mahallin Ziraat Mektebine verilmesi her cihetle evlâdır. (Doğru sesleri)

İsmail Safa Bey (Adana) - Efendim! Bu meselede Meclis-i Âlinin tamamıyla tenevvür etmediğini zannediyorum. Bu paranın sahipleri iddia edildiği gibi veyahut zannedildiği gibi meçhul değildir. Çiftlik sahiplerinden bir kısmı Harekât-ı Milliyeye iştirak ettiğinden dolayı Fransızlar tarafından ceza-yı nakdi mahkûm edilmişlerdi. Çiftliği ihraktan kurtulmak için orada kalan insanlar ceza-yı nakdî vermişlerdir. Üç bin lira, iki bin lira, beş bin lira... Bu paranın bir kısmı bu kabil insanlardan alınan paradır. Diğer kısmı da karışıklıklar içerisinde köylerini bırakıp kaçan köylülerin tarlalarına Fransızlar makinalar götürmüş ve bunların mahsulâtını tamamen kaldırmışlar ve bunun bir kısmını masraf diye göstermişler. Diğer bir kısmını da köy namına irat kaydetmişler. Aldıklarının belki onda birini kaydetmişlerdir. Bu para kısmen eşhasındır ve eşhasın ellerinde senetleri vardır, vesikaları vardır. Fransızlar ceza-yı nakdî olarak para almışlar ve şu kadar para aldık diye vesika vermişlerdir. Ve kısmen kendi namına Fransızlar bunu irat kaydetmişlerdir. Bunun hepsinin içerisinde biraz daha masraf yaptıktan sonra kırk bin lira para kalmıştır. Esasen Fransızların defterine kaydettiği para iki yüz bin liradan fazla paradır. Fakat bunun büyük bir kısmını da şuraya buraya masraf göstermişlerdir. Mütebaki kalan kırk bin liradır. Şimdi bu paranın hangi köyden, hangi adamdan alındığı malûmdur. O köylerden, o adamlardan alınan paranın miktarı iki yüz bin liradır. Hâlbuki kalan kırk bin liradır. Binaenaleyh her köyden ve her şahıstan alınan paraya nazaran ne düşüyorsa garameten bu kırk bin liranın o eşhasa tevzii lâzım gelir.

Avni Bey (Bozok) - Suiistimalâta yol açar.

Safa Bey (Devamla) - Hisselerine düşen nispette tediye etmek lâzımdır ve erbab-ı istihkak bunun arkasını takip etmektedir ve kısmen eşhas-ı istihkak malûmdur ve kısmen de köy namına mukayyettir. Böyle Adana vilâyetinden kırk bin lira alınmıştır diye mukayyet değildir. Falan köyden şu kadar, filân köyden bu kadar bunun hepsi 200, 300 bin lira kadar tutuyor. Fakat bu kaydedilen parayı sarf etmişler, mütebaki kırk bin lira kalmış.

Avni Bey (Bozok) - Öyle ise şimdiye kadar ashab-ı istihkaka niçin taksim etmemişler ve bunu buraya kadar sevk etmişler?

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Efendim! Meselenin şekli Safa Bey biraderimizin izah ettiği gibi ise bunu behemehâl eşhasa vermek lâzım gelir. Bunu, yani onun bunun hakkını tutup da başka bir tarafa vermek doğru bir mesele değildir. Acaba bu emanet hesabına mı girmiştir, yoksa irat mı kaydedilmiştir? Eğer emanet hesabına girmiş ve sahipleri de malûm ise mevcut olan para garameten sahiplerine verilebilir. Yok, eğer emval-i umumiye meyanına ithal edilmiş ise Muvazene-i Umumiye'den sarfı lâzım gelir. Şu halde esasını pek bilmediğim bu mazbata eğer Muvazene-i Maliye Encümenine gitmedi ise bir defa da Muvazene Encümenine gitmeli ve orada müzakere edilmelidir. Bilmiyorum Maliye Vekâleti Vekili olan zat bu hususta bize izahat verebilir mi?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Efendim! Arz ettim ki, bu para, Fransızların tuttuğu kuyûd mucibince mevcut olan bir paradır. Bizim denildiği vakitte bir hesab-ı malî ile mukayyet olması lâzımdır. Bunun bizim maliye hesaplarına taallûku yoktur. Şu kadar para alınmıştır diye bir hesap kaydedilmiştir. Fransızlar mahsulâtı toplamışlar ve bedeli olan bu parayı da şuraya buraya sarf etmişler. Sağ sayfada varidat ve sol sayfada masraf mukayyettir.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Bakiyesi de mevcut mu?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Bakiyesi de sandıkta nakden mevcuttur.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Mademki ashabı mevcuttur. Ashabına tevzi etmek lâzım gelir.

Reis - Efendim! Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri buyuruyor ki: Hükûmetin teklifi garameten tevzii yolunda idi. Hasan Bey İktisat Vekâletinde bulunduğu zaman buna muvafakat etmişti. Şimdi nokta-i nazarını değiştiriyor mu diyorlar.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Efendim! Bu bir haktır, tevzi edilmelidir. Ahalinin müracaatta bulunması doğru değildir. Bunun garameten tevziinden başka bir çare yoktur. Fakat son zamanda Heyet-i Âliyeniz musip bir karar ittihaz etmiş, yine Adana'nın ziraat mektebinin ihtiyacına veya pamuk ziraatının ıslahına sarf edilmesini tensip buyurmuş. Bendeniz bu ikinci şıkkın müreccah olduğu kanaatindeyim. Tensip buyurursanız garameten tevzi ederiz, zannedilmesin ki, bu para tamamıyla sahibinin eline geçecektir.

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Hayır, hayır geçmeyecektir katiyen ashabına verilmeyecektir. Sahib-i nüfuz olanlar bu parayı alacaklar; ashab-ı istihkak açıkta kalacaktır. (Doğru sesleri)

Ali Saib Bey (Kozan) - Meclisin kararı ziraat mektebine tahsis yolunda idi.

Mazhar Müfid Bey (Denizli) - Efendim! Hatırimda kaldığına göre, Adana Defterdarının Maliye Vekâletine yazdığı tahriratta bu para ashabının makbuzla müracaat ettiğinden bahsediliyor. Şu halde Hasan Bey'in buyurduğu gibi ister fukaranın olsun ister müteneffizanın olsun, kimin olursa olsun bu bir haktır. Bu, müteneffiz meselesi değildir. Müteneffiz olsun. Herifin hakkı ise, yedinde makbuzu varsa, rica ederim efendiler benim paramı ne hakla başkasına veriyorsunuz? Kimin kesesinden kime hibe ediyorsunuz? Ashabı mevcuttur. Safa Bey'in buyurduğu gibi ashabı mevcut iken ve makbuz ile müracaat oluna gelirken benim hakkımı vermeyip de ziraat mektebine veyahut başka bir mahalle nasıl hibe ediyorsunuz? (Olamaz böyle şey, doğru sesleri) İşte Safa Beyefendi -ki oranın mebusudur ve alâkadardır-dedikleri gibi ashabı muayyendir. Defterdarın tahriratını bulunuz ve okuyunuz. Makbuz ile müracaat ediyorlar, diyor.

Avni Bey (Bozok) - Değil...

Mazhar Müfid Bey (Denizli) (Devamla) - Müracaat edenler varmış. Şu halde makbuz ile müracaat edenler varken ben zannederim ki bu para ya emanata veyahut emval-i umumiyyeye geçirilecektir. Yine emanettendir bu... Şu halde bendenizin maruzatım budur. Mademki Safa Beyefendi “Bu paranın ashabı var.” diyor. Defterdar da tahriratında makbuz ile müracaat edenler vardır, diyor. Ashabı mevcut iken bir parayı, ne biz ve ne de kimse, başka bir yere hibe edemeyiz, efendim. Aksi takdirde biz bu paranın ziraat mektebine tahsisine karar verirsek ve ashab-ı matlubat da makbuz ile mahkemeye müracaat edecek olurlarsa vaziyet ne olacaktır? Nasıl olur? Safa Beyefendi söyledi: Beyefendi Fransızlar bu parayı halktan cezaen almışlar ve ashabı muayyen ve malûmdur. Fransızlar bu parayı şu köyden almışlar, bu köyden almışlar, senden almışlar, benden almışlar. Müteneffiz olayım kim olursam olayım; bu, benim hakkımdır. Ve biz nasıl olur da eşhasın matlubu, hakkı olan bir parayı falanca yere tahsis ettik diye bir karar verebiliriz? Allah aşkına!.. Bendenizce bu caiz olamaz. Ama Meclis-i İdarenin mazbatasıyla bunun taksiminde suiistimal olmuştur. Ashabının hakkını ihkak için hiç olmazsa mahkemeye müracaat edilmek suretiyle matluplarını istihsal edebilmelerine karar vermemiz lâzım gelir. Eğer bu işin Meclis-i İdareye tevdiinde bir suiistimal olacağı kabul ediliyorsa ashabı mahkemeye müracaatla hakkını istifa edebilir diyelim. Fakat ashabı mahkemede hakkını ihkak ettirmez, ispat edemez ve para kalırsa o başka. O zaman emanete kaydediniz ve nereye verirsiniz veriniz. Fakat efendiler! Ashabı mevcut iken biz bu parayı hiçbir yere veremeyiz. Nasıl ki Meclis-i İdareler bu parayı şuna buna tevzi ederse haksızlık olur diyor isek biz de ashabı varken, bu parayı falanca yere tahsis ettik, dersek bu mesuliyeti kendimiz tekabül etmiş oluruz. Binaenaleyh ashabı varken bu parayı başka bir yere tahsis etmeye hakkımız yoktur. Çünkü ashabı vardır.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Efendim Mazhar Beyefendi'nin ifadelerinden anlıyorum ki mesele tamamen tavazzuh etmemiştir. Zannediyorum ki şundan bundan ceza-yı nakdî diyerek Fransızların tarh ettiği parayı sandık tahsil etmiş, mukabilinde makbuz vermiş. Efendiler bu para, hasılatı ve saireden toplanmış bir paradır. Bu para ile Fransız idaresi “Lâzım gelen hidematı yaptım yol yaptım.” demiş, hesap etmiş, bakiye kırk beş bin lira kalmış. Şimdi Fransız işgali zamanında Fransız memurlarının halka tahmil ettikleri cezalar var. Fransız idaresi o adamların ellerine makbuz vermiştir. O makbuz sahipleri diyorlar ki, bu bakiye kırk beş bin lira yok mu? O kırk beş bin lirayı bizden mademki gayrikanuni olarak tahsil ettiler, bizden bu makbuz mukabili alınan parayı teslim edin. Fakat hiç kimse ispat edemez ki bakiye kalan bu kırk beş bin lira bu adamlardan ceza-yı nakdî olarak tahsil olunan paralardır. Bunlardan bakiye olduğunu kimse iddia edemez. Mesele budur. İşgal zamanında böyle ceza, su-i muamele, ızzar kastıyla halka tarh edilmiş daha birçok şeyler vardır. O vakit icap eder ki bu paraları Hükûmet her yerde versin. Eğer bu para işgal kuvvetlerinin bunların ellerinden aldıkları para olduğu tahakkuk etmiş olsaydı tabii bunlara tevzi ederdik ve işin içinden çıkardık. Fakat bu sabit olmadığı için vech-i taksimi veyahut vech-i istimali ne olacağı Heyeti Celileden sorulmuştur.

Mazhar Müfid Bey (Denizli) - Defterdarlığın tahriratı vardır. Lütfen o tahriratı okuyunuz.

Hamdi Bey (Bozok) - Efendim bu Fransızlara verilen kırk bin lira ahalinin verdiği para mıdır?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Yalnız ahaliden alınmış nakit para değildir. Köylerin mahsulâtı vardır. Mahsulât kimin malı olduğu malûm değildir. (Ahalinin malı sesleri) Bittabi ahalinin. Fakat Ahmed'in, Mehmed'in değil. Muhakkak olan bir şey varsa Adana ahalisinin olduğudur. Fakat Adana ahalisinden Ahmed Efendi'nin mi, Mehmed Efendi'nin mi, Mustafa Ağa'nın mı? Hangisinin olduğu malûm değildir.

Şükrü Bey (Bolu) - Onu tayin etmenin de imkânı vardır. Defterin sol sayfasında kimlerin olduğu mukayyettir

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Cezaen para veren adamların cezasını tahsil eden Fransız idaresinden ellerine verilen makbuzlar vardır. Eğer Meclisiniz Fransız idaresinin cezaen tarh edilen paralara mukabil verdiği makbuzları karşılık tutuyorsa anlayalım. O bahs-i diğerdur. Fakat diyemezsiniz ki bakiye kalan para falanıdır. Buna imkân-ı hukukî yoktur.

Vehbi Bey (Karesi) - Hasan Bey, Meselâ Adanalı Mehmed Efendi Fransızların zulmünden kaçmış, çiftliğine de Fransızlar vaz-ı yed etmiş ve onun mahsulâtını almışlardır. Bunlar bu meyanda dâhil midir, değil midir?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Dâhil efendim.

Vehbi Bey (Karesi) - Fakat bu adama veremeyecek miyiz şimdi?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Vermeyeceğiz demiyoruz. Fakat diyemezsiniz ki bu bakiye falan para, bu adamındır.

Vehbi Bey - Garameten verilemez mi, hissesine düşeni alamaz mı?

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Muayyen esamiye mi garameten? Kimlere vereceğiz? Defterde esamisi bulunan adamlara mı vereceğiz? Muayyen esamisi olmadığı halde bu parada hakkı olan daha binlerce adam vardır.

Vehbi Bey - Alınan paralar, meselâ falan köyden on bin lira, falan yerden üç bin lira, yekûnundan bakiye kalan şudur. Bu nispette garameten beş kuruş da olsa onlara tevzi edilmek lâzımdır.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Garameten tevzi edebilmek için, muayyen eşhas, muayyen efrat hakkında olması lâzım gelir. Hâlbuki bu paranın vech-i tahsili itibariyle anlaşılıyor ki, isimleri mevzubahis olmadığı ve elinde bir makbuz bulunmadığı halde bu parada hissesi olan adam vardır. Onlar isteyecek olursa ne yapacağız. (Yok sadaları) Rica ederim, var efendim. Köy namına garameten ne demektir? Falan köyün mahsulünün bedeli diye bu parayı çıkarıp da taksim et diye köyün eline mi vereceğiz?

Şükrü Bey (Bolu) - Pek tabii.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Pek tabii ise öyle olur. Fakat pek tabii bir şey değil.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Aranızda olan tefrikaya nazaran nasıl böyle bir karar verdiniz? Bunların böyle olduğuna nasıl kanaat edersiniz? Bendeniz bunu öğrenmek istiyorum.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) -

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Efendim, Encümen bu meseleyi müzakere ederken bendenizi çağırıp dinlememiştir. Kendi kendine tetkik etmiş ve karar vermiştir. Mesele bundan ibarettir. Encümenden (Bu mesele hakkında eski ve yeni malûmatın nedir?) diye bir teklif karşısında bulunmadım. Encümen vesaik üzerine hukuk-ı şahsiyeyi sıyaneten o ciheti tetkik etmiş. Tetkik edilirken encümende bulunmadım ve dinlemedim. Yalnız Heyet-i Celileye bir mazbata sevk ettim.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendim! Burada encümen mazbatasında deniliyor ki: "Ahali-i İslâmiyeden bi-gayr-i hakkın gasp edilen paranın bir kısmı Hükûmetçe kaydedilmiş ve yine bunun mühim bir kısmı köprü ve saireye sarf edilmiş." Mademki ahalinin namına kaydedilmiş bir para vardır o halde ahali, ellerinde bulunan makbuzuyla müracaat edip de niçin hakkını istemiyor, almıyor da encümen Heyet-i Umumiyyeye getiriyor? Birinin hukuk-ı şahsiyesi diğerine, bir başkasına verilemez.

Hasan Bey (Trabzon) - Arz ettim ki ahalinin elindeki makbuzla onun arasında tekabül yok. İhtimal ki elinde makbuz olan adamlar vardır. Fakat paranın içinde santimi yok.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendim! Burada gösteriliyor. Köy namına da hesap edilmiş.

Avni Bey (Bozok) - Encümen hata etmiş.

Reis - Efendim, Müsaade buyurunuz. Bu hususu Heyet-i Celileniz geçen celsede müzakere ettiği zaman müzakereye hitam verilmiş yalnız bir takrir kalmıştı. O da, Kütahya Mebusu Ferid Bey'in takriri. Bu paranın Adana Ziraat Mektebine sarf edilmek üzere İktisat Vekâleti bütçesine vazedilmesini istiyordu. Bu, nazar-ı itibara alınmış ve encümene gitmişti. Kavanin-i Maliye Encümeni nokta-i nazarında ısrar etmiştir. Müzakere, bu paranın Ziraat Mektebine tahsisi hakkındadır ve encümenin nokta-i nazarındaki ısrarına taallük edecektir. Başka suretle takrir falan vererek müzakere açmaya lüzum yoktur. Ya nazar-ı dikkate alınan takriri encümene havale edeceksiniz veyahut encümenin mazbatasını kabul edeceksiniz. Şu halde encümen mazbatasını bir defa daha okutuyorum. Eğer müzakereye lüzum görürseniz söz alan birçok arkadaş vardır; müzakereye devam edelim.

Mükerrem Bey (Isparta) - Encümen nokta-i nazarında ısrar ediyor mu? Geçen celsede Ferid Beyefendi'nin takriri nazar-ı itibara alınmıştır ve o takrir dairesinde mazbata yapılmıştır.

Ali Saib Bey (Kozan) - O takririn nazar-ı itibara alınması lâzımdır.

Reis - O takriri nazar-ı itibara almaktan maksat ipkasıdır. Yoksa Heyet-i Celileniz kararı verir, meseleyi bitirir. Mazbata okunacaktır, efendim. (Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası tekrar okundu.)

Refik Bey (Konya) - En muvafık mektebe verilmektir.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) - Reye koyunuz. (Ret, ret, kabul sesleri, gürültüler) (Ziraat mektebine verilsin sesleri)

Refik Bey (Konya) - Takririn okunması lâzımdır. Çünkü Heyet-i Umumiye, nazar-ı itibara almıştır, göndermiştir ve bu kanaati izhar etmiştir.

Riyaset-i Celileye

Mebhus mebalığın Adana Ziraat Mektebinin ikmal ve ıslahına sarf edilmek üzere İktisat Vekâleti bütçesine vaz buyurulmasını arz ve teklif eylerim.

Kütahya, Ferid

(Ret sesleri, muvafık sesleri)

Besim Atalay Bey (Aksaray) - Rica ederim, bir şey soracağım. Yunanlılar ceza-yı nakdî aldılar. Ganaimden ve zapt edilen şeylerden oralardaki ahaliye ne kadar para veriliyor?

Reis - Rica ederim, riyaset vazifesini yapması için beş dakika müsaade buyurunuz. Encümen bu paranın ashabının malûm olduğu noktasına istinaden ashabına tevziini teklif ediyor. (Doğru sesleri) Encümen mazbatasını şimdi okudum. Encümen bu mebalığın ashabı malûm olduğundan ashabına iade ve tevziinde ısrar ediyor. Heyet-i Celilenizin nazar-ı mütalâaya aldığı bu takrir ise ashabının meçhul olmasından dolayı paranın mektebe tahsisinden ibarettir. Binaenaleyh bu iki noktanın tespiti için müzakerenin devamını tensip buyurursanız... (Kâfi sesleri) O halde müzakerenin kifayetini rey-i âlilerine vazediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim. (Mektebe sesleri) (Ashabına sesleri) (Kimsenin hukuk-ı şahsiyesi âhara verilemez sesleri)

Süreyya Bey (Karesi) - Efendim bir şeyler mevzubahis oldu. Herhangi bir meselenin lehinde ve aleyhinde takrirler verilebilir. Verilen takrirlerin nazar-ı itibara alınıp alınmamak kararını da Meclis ittihaz edebilir. Fakat bu kararın o takrir ile birlikte encümene tekrar gidip tetkik edilerek eski nokta-i nazarda ısrar edip etmeyeceklerini anlamak istiyoruz. Yoksa nazar-ı dikkate alınacak menfi bir takrir kabul etmek demek, Heyet-i Celilenin zat-ı mesele hakkında reyini izhar ve ihsas etmesi değildir. Demin bu mesele mevzubahis oldu. Çünkü zat-ı mesele ile alâkadardır. Onun için tavzih ediyorum. Bundan maada Hükûmet bu teklifte para ashabının mevcut olduğunu ve yedlerinde makbuz bulunduğunu itiraf ediyor. (Gürültüler, reye sesleri, açık söyle sesleri)

Şükrü Bey (Bolu) - Açık söylüyorum efendim.

Feridun Fikri Bey - Reye Reis Bey!

Reis - Efendim! Bu bapta bir takrir var. On beş aza bu mazbatanın tayin-i esami ile reye vazını teklif ediyorlar. Bursa Mebusu Refet Bey ve rüfekaı tarafından teklif ediliyor. Binaenaleyh reye vazedilecek tadil teklifidir. Hükûmetin teklifi encümenin nokta-i nazarı değildir. Binaenaleyh Kütahya Mebusu Ferid Beyefendi'nin paranın Adana Ziraat Mektebine terki hakkındaki takririni Heyet-i Celile nazarı itibara almıştı. Takririni, tayin-i esami ile reye vazediyorum. Kabul etmediğiniz takdirde mazbatayı rey-i âlinize vazedeceğim. Takrir kabul edenler beyaz, kabul etmeyenler kırmızı rey vereceklerdir.

Feridun Fikri Bey (Dersim) - Ferid Bey'in takririni kabul edenler beyaz pusula mı verecekler?

Reis - Yani Ziraat Mektebine verilmesini kabul edenler beyaz, etmeyenler kırmızı rey pusulası vereceklerdir.

Reylerini istimal buyurmayan rüfeka lütfen istimal buyursunlar. İstihsal-i ârâ hitam bulmuştur. Neticeyi arz ediyorum. Reye iştirak eden aza-yı kiramın adedi 148'dir. 94 kabul, 48 ret, 6 müstenkif vardır. Binaenaleyh muamele tamamdır. Kütahya Mebusu Ferid Beyefendi'nin takriri 94 reyle kabul edilmiştir. (Alkışlar) Müsaade buyurunuz, sonraki kararı arz edeceğim. 4.992.580 kuruş 1339 senesi varidat müteferrikasına varidat ve Adana Ziraat Mektebinin ikmal ve ıslahına sarf edilmek üzere İktisat Vekâleti bütçesinin fasl-ı mahsusuna tahsisat olarak ilâve olunacaktır. Kabul buyurduğunuz karar bundan ibarettir.

2- İstihlâk Resmi Kanununun tefsiri ve ipeği havi mensucatın gümrük resimleri hakkındaki teklif-i kanuni ve İktisat Encümeni Mazbatası

Reis - İstihlâk Resmi Kanununun tefsiri ve ipeği havi mensucatın Gümrük Resmi Kanununun tefsirine ait İktisat Encümeni Mazbatası vardır. Onu okuyacağız:

Riyaseti Celileye

04.11.1339

Yüzde on beşe kadar ipeği havi çakarlı tabir olunan mensucattan istifa olunan tarife-i asliyenin on iki misli resmin beş misline tenzili hakkındaki teklif-i kanuni encümenimizce müzakere olundu.

İcra edilen tetkikata nazaran mezkûr kumaşlar gümrük idarelerince mukaddema ithali men edilen mevaddın daire-i şümulüne alınmadığı gibi bilahare tarife-i asliyenin on iki misline iblâğı suretiyle ithaline müsaade edilen 7 Mayıs 1337 tarihli kanuna merbut (D) cetvelinde muharrer mensucat meyanında dahi rüsuma tâbi tutulmamıştır. Mârû'l-arz kumaşların Gümrük Rüsumu Hakkında Kanunun bidayet-i tatbikinden 17 Kânunusani 1339 tarihine kadar tarifenin 270. maddesi tatbik edilmiştir.

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Mezkûr tarihte rüsumat idaresi bu kumaşlar hakkında tatbik edilen maddenin yanlış olduğunu görmüş ve imhalsiz bir emir ile bu nevi kumaşlar hakkında tarifenin 305. ve 308. maddelerini tatbik etmeye başlamıştır. Hâlbuki tezyid-i rüsuma ait neşredilen kavanin ve nizamın tarih-i neşir ve tebliği ile icrası arasında bir zaman bırakmak müteamil olduğundan kilosu 28 kuruş rüsuma tâbi bir malın resminin ani olarak 420 kuruşa iblâğı haddizatında hasis olan mezkûr kumaşların gümrük ardiyelerinde toplanıp kalmasını mucip olmuştur. Maruzat-ı ânifeden anlaşılacağı vecihle bir kumaş hakkında senelerce (velev ki yanlış olsa dahi) tatbik edilen bir tarife maddesinin ani bir emir ile yüzde bin beş yüz derece tezyidi tüccarı haklı olarak şikâyet etmeye sevk edecek bir meseledir. Tüccar gümrüklerde toplanan işbu malların bedellerini fabrikalara tediye etmiş olduklarından iadeleri de gayrimümkündür. Bu suretle işbu kumaşlar bir seneden beri gümrük ardiyelerini işgal ile devlete bir menfaat temin etmemekte olduğu gibi memleketimize ait büyük bir sermayenin dahi muattal kalmasını icap etmektedir. Memlekette sanayi-i maliyenin inkişafı nokta-i nazarından bu nevi kumaşlardan alınan rüsümün daimi olarak beş misle tenziline encümenimiz taraftar olmamakla beraber rüsuma ait mukarrerattan alâkadarâmı tatbikinden bir müddet evvel haberdar etmek esas-ı kanunisine tevfikân Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi tarafından tashih-i madde zımında verilen emrin tarihi olan 17 Kânunusani 1339 tarihinden mukaddem fabrikalara sipariş edilen bu nevi kumaşlardan bir defaya mahsus olarak tarife-i asliyenin beş misli resim ahzi hakkında Muvazene-i Maliye Encümeni tarafından tanzim edilen madde-i kanuniyenin aynen kabul edildiğini arz ederiz.

Un mamulâtı hakkında Muvazene-i Maliye Encümeni tarafından tanzim kılınan ikinci maddeyi encümenimiz aynen kabul etmiştir. Margarin yağlarına gelince: Encümenimizce icra edilen tetkikata nazaran mezkûr yağlardan rüsüm-ı istihlâkiye ahzi hakkında verilen emrin tarihi 10 Şubat 1339 olduğu anlaşılmış olduğundan üçüncü maddenin

başındaki tarihin 10 Şubat 1339 olarak tashihine ekseriyetle karar verilmiş ve berâ-yı tasvip Heyet-i Umumiyyeye arz olunmuştur efendim.

İktisat Encümeni Reisi, İzmir Mebusu: Mahmud Celâl

Mazbata Muharriri namına Karahisar-ı Şarki: İsmail

Âza, Ertuğrul: Dr. Fikret

Âza, Karesi: Hulusi

Âza, Bolu: Şükrü

Âza, Edirne: Faik

Âza, Maraş: Abdülkadir

Reis - Efendim bu kanunun Heyet-i Umumiyesinin müzakeresi esnasında İktisat Encümeni istemişti. İktisat Encümeni, okunan mazbata münderecatına nazaran Muvazene-i Maliye Encümeninin nokta-i nazarını muvafık görmüş, yalnız tarihi tashih etmiştir.

Rasih Efendi (Antalya) - Vekil Beyefendi izahat versin. Bizi tenvir etsin.

Reis - Buyurun, Zeki Bey.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Encümen nokta-i nazarını izah etsin de ondan sonra söyleyeceğim.

İsmail Hakkı Bey (Karahisar-ı Şarki) - Efendim bu kanun üç maddelik bir kanundur. Birinci maddede olan çakarlılardır. Üzerindeki çiçekler haddizatında ipek değildir. İpek olmadığı gibi suni ipek de değildir. Bunlar birtakım nebati maddelerden yapılmış, parlatılmış fakat haddizatında kumaşın metanetine hâlel getirecek bir şekilde değildir. Gümrük Kanununun tarihi tatbiki 1332'dir. Gümrük idarelerince bu kumaş hakkında 1332 tarihinden 1339 tarihine kadar tarifenin 27. maddesi tatbik olunmuştur. Yekûnda 284 kuruş gümrük alınmıştır. Hâlbuki geçen sene rüsumat idaresi bir emir veriyor. Bu emirle diyor ki bu çakarlar 1332 maddelerine tabidir. Binaenaleyh bu maddeler ahkâmına göre bunlardan gümrük alın diyor. Aradaki fark o kadar fahiştir ki malın haddizatında hasis olması bu yükü kaldıracak derecede değildir. 28 kuruşu 420 kuruşa iblâğ ediyor. Bir kere verilen emrin mahiyeti, esası şudur. Eğer bu bir tefsir mahiyetinde ise rüsumat idaresinin böyle bir tefsiri başlı başına yapması bilmem muvafık ve salâhiyeti dâhilinde midir? Yalnız burada Muvazene Encümeninin istinat ettiği bir nokta var. Muvazene Encümeni diyor ki: Bu gibi sanayiye ait tezgâhlar memleketimizde beleğân mâ-belağ vardır. Binaenaleyh bunlar daimi surette tarifenin böyle kilosundan 28 kuruş alınan maddesine tevfikân bir defaya mahsus olmak üzere beş misli gümrükle atisi için yine on iki misli olarak kalsın diyor. Yalnız burada Encümen memlekette tarife hususunda himaye usulünü gözetmek istiyor. Tarife usulünde aranması lâzım gelen himaye usulüdür ki himaye usulü tarife usulünde en ziyade aranması lâzım gelen şeydir. En ziyade gözetilen nokta budur. Yalnız şu mal üzerinde himaye usulü vaz'ı doğru mudur, değil midir? Bu bir meseledir. Himaye, malûm-ı âliniz memlekette emsali bulunan sanayiîm himayesi için hariçten eşya gelmesin diye ağır resim vazolunur. Hâlbuki elimizde bulunan tezgâhlar bunu yapmadığı gibi âtiyen de bu vaziyetin devamı müddetince bunu temin edemeyecektir. Sebebi malûm-ı âliniz bütün memleketler, bilhassa sanayi-i nesciyye ile işigal eden bütün memleketlerde sanayi birdenbire terakki etmemiştir. Sanayi-i nesciyyenin terakkisi iptidai bir şekilde başlar. Bu kumaşın boyası ve ipeği Avrupa'dan geliyor ve aynı zamanda onlar makina ile çalışırlar. Böyle makina devrinde ve makina ile çalışan bir asırda el tezgâhlarıyla memleketin ihtiyacını temin ederiz dersek kabil değil edemeyiz. Bugün İtalya ve Fransa'da sanayi-i nesciyye evvelen beyaz mallar üzerinde başlamıştır. Pamuğu bir ameliye neticesinde nesc eden makinaların tekâmülünden sonra bu tezgâhlar başlamıştır. Size gayet garip bir şey arz edeceğim. Bu çakarların üzerindeki suni madde ipek midir, değil midir? Şüphesiz memleketimizde bunu halledecek ve icap eden makamlara rapor verecek kimyagerler yoktur. (Elimizde vardır, sesleri) Ben bizzat temas ettim. Rüsumat idaresi, İstanbul'da kimyagerlerin suni ipektir veya değildir diye verdiği raporlara itimat etmiyor. Sonra bu kimyagerlerin memleketimizde mevcut olmamasını da bendeniz çok görmüyorum. Çünkü memleketimizde bu sanat yok ki, kimyagerler olsun. Fabrika halinde teessüs etmiş bir sanat yok ki kimyageri olsun. Eğer yalnız nazariyat görmekle, kitaplarda okumakla hallederim derse bendeniz buna katiyen inanmam. Bu aynı zamanda amelî bir meseledir. Üzerinde işlemedikten

sonra kabil değil yapamaz. Bugün adi bir tahlili bile yalnız nazarı olarak gören bir kimyager katiyen doğru ve sağlam rapor veremez, verdiği rapor şayan-ı itimat değildir.

Emin Bey (Bolu) - Kimyahanesi vardır birkaç tane. Bu takribi bir ilim değil, sabit bir ilimdir.

İsmail Hakkı Bey (Devamla) - Sonra gümrükten bulunan mallar içinde senesi gelmiş mallar vardır ki tüccar bu malları çekemiyor. Evvelce arz ettim. Metresi haddizatında 20-30 kuruş iken 80-100 kuruş gümrük biniyor ki tüccar bunu bittabi çekemez. Çünkü malûm-ı âlliniz iktisaden bir İkame Kanunu vardır. Eğer bu malın üzerinde 80-100 kuruş gümrük verecek olursa, sermaye-i asliyesini de hesap edersek bu kumaş 100-110 mâl olur. Bugün piyasada bu kumaş 100-110 kuruşa hâlbuki aşağı yukarı 120 kuruşa yünlü kumaşlar verilirken bu pamuk malı katiyen bu fiyatta satamaz. Fakat ne yapsın, fabrikaya bedeli de ödenmiştir. Esasen harbin başladığı zamandan beri yani 1330 senesinden beri âlem-i ticarete ve bilhassa Avrupa ile yapılan muamelede kredi tamamıyla durmuştur. Hattâ bu mallar için sipariş olarak avans da verilmiştir. Şimdi, bu avanstan vaz mı geçilecektir? Ama bunlar getirilsin dersek katiyen getirilemez zira vaziyet malumdur. Bu vaziyet dâhilinde getirilmek imkânı yoktur.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Memnu olan şeyi sipariş etmeye idi...

İsmail Hakkı Bey (Devamla) - Efendim! Şimdi size cevap vereyim. Bir madde ki; yedi sene, dokuz sene gümrüklerce tatbik edilir, kilosundan

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 12

yirmi sekiz kuruş gümrük alınır; sonra ani bir emirle o malın üzerindeki resim 28 kuruştan 420 kuruşa çıkarılırsa siz bu kabahati tüccara mı bulursunuz?

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) - Vaktiyle beyannamesini ne için vermemiştir? (Doğru sesleri)

İsmail Hakkı Bey (Devamla) - Sonra malûm-ı âliniz, bu gibi rüsumun vaz'ı hakkında yapılan kanunlarda bir müddet olur. Efendiler! Yirmi paralık pul resmine on para zam yapılırsa her halde iki ay evvel haber verilir. Nerede kaldı ki binlerce lira sarf edecek bir resmi, ani bir emirle tebdil etmek muvafık-ı adalet olsun. Sonra ortada bir kanun vardır. Sen bunu sipariş etmeyeceksin denemez zira ortada bir kanun vardır. Efendiler! Bundan sonra eğer bu vaziyet temadi ederse itimadın ne derece temin edileceği cay-ı teemmüldür.

Orta yerde mevzubahis bir kanun varken ve tatbik edilirken ani surette bunu kaldırıp ötekini tatbik etmek bilmem doğru mudur?

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Senelerce nasihat ettik de tutmadılarsa? (Gürültüler)

Reis - Rica ederim, hatibin sözünü kesmeyiniz.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Hatibin sözü kesilmez. Encümen izahat verir, ondan sonra rüfeka-yı kiram mütalâasını dermeyan eder.

İsmail Hakkı Bey (Devamla) - Sonra tabii tüccar bu malı çekemeyince sermaye de muattal kalır. Malûm-ı âliniz encümenlerin mazbatasını kabul edilse bile emin olunuz, bunun bir misli olarak ardiye de verecektir. Çünkü ardiye de on misli artırılmıştır. Bundan evvelki celsede kanunun ikinci maddesinde un muamelâtı hakkında Ferid Beyefendi kâfi derecede izahat vermiştir. Sonra margarin yağlarına gelince; bu yağlar hakkında da çakarlar hakkındaki mütalâa varittir. Bu da tezyit edildiği zaman yine haber verilmemiştir. Mademki haber verilmemiştir o emrin verildiği tarihe kadar gelen malların, verilen siparişlerin istisna edilmesi herhalde âdilânedir.

İktisat Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Efendim! İsmail Hakkı Beyefendi'nin mütalâatına yarıda iştirak ettim. Nereden başladığını bilmiyorum. Gümrük muamelâtında bugün iki mesele vardır: Birisi ısırgan otu, diğeri halfa otu namıyla yâd edilen otlardan parlatılmış ve ipekli namıyla öteden beri manifaturacıların sürdükleri bir şeydir. Bu fabrikalarla münasebeti olan herkesin bildiği bir şey var ki bu, ipek namıyla sürülür. Fakat haddizatında arz ettiğim iki nevi (ot)

tandır. Birisi ısırgan otu diğeri halfa namı verdikleri Afrika'nın şimalinde yetişen bir ottur. Bunlar suret-i fenniyede parlatılıyor. Çakar denilen kumaşların başları, ortaları işlenmiş ve mensûc olarak memlekete gelir. Rûsumat dairesi bir müddet yanlış tetkikat yapmış, pamuğun bunlarda bulunmasına nazaran bunları pamuklu kumaş addetmiş ve o tarife üzerinden resmini almış -ki bu ipeklerin memnuiyeti zamanında hâdis olmuş bir meseledir- bilahare bunların ipek değilse bile suni ipek olduğu ve ipekli diye satıldığı için ipekli diye tarife almış. Aradaki fark gayet mühimdir. O derecede ki bu çakarların bu tarife ile memleketimize girmesi adîmü'l-inkân olmuştur. Zaten gümrük tarifelerinin bu vecihle tatbikinden maksad-ı asli de halkımıza, memleketimize ısırgan otunu, halfa otunu ipekli diye sürdürmenin önüne geçilmektir. Zaten bunların men-i duhulü istihdaf ettiğimiz gayeyi teşkil etmiyor. Bizim memleketimizde çakar yapan, suni ipek yapan fabrikalar yok ki... Sanayimizi himaye maksadıyla, dâhildekilerin revacını temin etmek maksadıyla, gümrük tarifesi yüksek miktara çıkarılmış olsun. Bütün gaye, ısırgan ve halfa otundan olan kumaşlar memleketimize girmesin... İşte bu gaye istihdaf edilmiş ve bu tatbik edilen tarife ile elde edilmişti. Bu muamele evvelce haber verilerek yapıldı. Binaenaleyh evvelce fabrikalara sipariş yapan tüccarlar vardır. Mallarını çeksinler, mutazarrır olmasınlar. Hiçbir kimsenin, hiçbir tüccarın mutazarrır edilmemesi devletin takip ettiği hatt-ı hareket cümlesindendir. Fakat şunu arz edeyim ki, biz muamelât-ı ticariyede maalesef bu kanunu bilmiyorduk. Evvelce sipariş ettim idi. İşte makbuz diyerek bu iki madde hakkında menafi-i ticariyesini aşırarak isteyen adamlar da az değildir. Bu iki madde hakkında, gerek margarin yağları gerek çakarlar gibi el-yevm gümrüklerde mevzu bulunan malların kısm-ı azamı bu mahiyettedir. Bendeniz zannetmem ki Heyet-i Celile muayyen eşhasın menafine hizmet edecek olan bir kararın taraftarı olsun. Eğer menafi-i umumiye maksadıyla, şu iki madde hakkındaki gümrük tarifelerini bir müddet durdurmak lâzım gelirse suret-i umumiyede bir karar itihaz edersiniz. Ve bir müddet tayin buyurursunuz. Bu da herkesin istifade edeceği işlerden olur. (Öyle, öyle sesleri) Ondan sonra memnuiyet ve tarifelerin tatbikatı memleket dâhilinde o zamandan itibaren seyyanen başlar. Yoksa şu tüccar, bu tüccar çok defa muvazaa ile (faktör orijinal) denilen faturaların her vecihle her saat ve her zaman tedarik edilmesi mümkün olan birtakım vesaik-i ticariye ile şu veya bu adamın memlekete mal sokarak menafi-i gayrimeşruaya sebebiyet vermesine Heyet-i Celilenizin müsaade etmeyeceği kanaatindeyim. Telaş şundandır: Bu malların kısm-ı azamının gümrüklere gelişi hemen bir seneye balığ oluyor. Malum-ı âlinizdir ki Gümrük Kanununun bir maddesi mucibince bir sene sahipsiz olarak gümrük depolarında kalan mallar bir sene sonra gümrük eşyası gibi bil-müzayede satılıp bedeli irat kaydedilir. Şimdi, bu muamelenin yavaş yavaş yaklaştığını görmekte olan alâkadarlar her gün ait olduğu makamların devairin ve Heyet-i Celilenizin birçok istidalarla bu mesele üzerine nazar-ı dikkatinizi celp etmektedirler. Margarin yağları buyurdular. Bu yağlar hakkındaki gümrük memnuiyeti takriben iki senelik bir meseledir. Bunların istihlâk resmini tezyit eden bu kanunu bundan iki sene evvel bendeniz evvelce Maliye Vekâletinde iken tanzim ettim. Heyet-i Vekileden geçirdim. Memleketimiz mahsulât-ı ziraiyesinin istihsal ve inkişafına hizmet etmek maksadıyla hariçten gelen margarin ve saireyi sokmamak aynı zamanda millî mahsulât-ı ziraiyemizin revacını temin etmek ve Hazineye de varidat olmak üzere gümrük resmini tezyit ettim. Hükûmet margarin yağlarının kilosuna otuz kuruş teklif etmişti. Heyet-i Celile kâfi görmedi, seksen kuruşa iblâğ etti. (Doğru sesleri) Rica ederim; kanun iki senelik kanundur. Hatta tebliğ edilmiş ve ilân olunmuştur. Ne suretle bizim gümrüklerimize beş altı ay evvel gelmiş yağlar bulunabiliyor? Tasavvur ediyor musunuz ki, bu yağlar Hükûmetin bu işe teşebbüsünden evvel fabrikalara sipariş edilmiş yani bu resmin tezyidinden daha evvel fabrikalara, menşelere sipariş verilmiş yağlardır? Ve bu vaziyette bilmem ne fabrikasından, bilmem hangi tüccardan getirilip, gösterilecek kâğıtların hakiki bir vesika olarak kabul edilmesine imkân-ı maddi var mıdır? (Yok, yok sesleri) Binaenaleyh Heyet-i Celideden rica ederim, bu hususta gayet kati hareket edilmek lâzımdır. Ve şayet şu veya bu mülâhaza ile buna bir müsaade yapılmak tercih buyurulursa -ki ben bunu katiyen zannetmiyorum- o halde falanın namına olan şu mal, filanın namına olarak mukayyet olan şu mal eski tarife üzerinden gümrükten çıksın diye karar verilmek bilmem nasıl telâkki edilir? Yapılacak olan yegâne şekil; muayyen bir zaman için yeni bir madde-i kanuniye yaparız. Herkes seyyanen müstefit olur. Bunun başka çaresi yoktur efendiler. (Doğru sesleri)

Ragıp Bey (Kütahya) - Efendim, memleketimize giren çakarlı kumaşlar iki nevidir: Birisi münhasıran pamuktur ki Mazbata Muharriri Bey'in buyurduğu gibi metresi 28-30 kuruştur. Onda ne ısırgan ne halfa otu ve ne de ipek vardır, sırf pamuktur. Yalnız çizgilerinin yan gelmesi suretiyle Avrupa'da verilen bir terbiye icabınca ipek gibi parlar. Bir defa yıkandıktan sonra bu parlaklık gider, adi bir bez haline geçer. Fakat bu mallar ucuz olduğu için bilhassa köylüler

tarafından ekseriyetle kullanılmaktadır. Çünkü evvelâ; renkleri nazar-rubadır. Al kırmızı ve sair renktedir ve sonra üzerinde büyük bir dalga, bir çiçek görüldüğü için köylüler bunu çok kullanırlar. Ancak bu mallar yıkanıp da boyası gittikten sonra dahi yine kullanılabilir.

[Mabadı gelecek nüshaya]

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 13

[Malul Efrat Tablosu]

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
14	Oltu Seyyar Jandarma Neferi Hasan oğlu Ali Oltu 1316	Cerha-i nariye-i mafsâl-ı mirfak-ı eyser neticesi kısm-ı süflî-i adud ile saidin mafsâlî teşkil eden kısımlarını kâmilan harap ve intan-ı dem dolayısıyla adud sülüs-i ulvisinden betr edilmiş (betr-i adud)	2
15	Garp Cephesi Hayvan Hastanesi efradından Halil İbrahim oğlu İsmail İzmir 1310	Kesr-i muhtelit ve münfeit-i sak-ı eyser hasebiyle sülüs-i ulvisinden betr	2
16	Erzurum sevkiyatından Hüseyin oğlu İsmail Polathane 1317	Yed ve kadem esabî bil-incimad kangren olarak tesmim-i mafsâl ve betr	2
17	Mehmed Ali oğlu Osman Bergama 1294	Sağ elin küçük parmağı kat'ı ve taraf-ı süflî-i eyser sakının kısm-ı mutavassıtından bil-ameliye kat'ı koltuk değnekleriyle yürümekte	2
18	F. 57 Y. 37 T. 1 K. 2 Halil oğlu Ömer Keskin 1314	Cerha-i nariye-i adud-ı eyser neticesi Sülüs-i ulviden betr	2
19	F. 41 Y. 41 Kudretli Cebeltopu Bataryası Hasan oğlu Mahmud Boyabat 1314	Cerha-i nariye-i saik-ı eymen neticesi kesr-i mütefettit ve bi'n-netice intan-ı dem hasebiyle sülüs-i mutavassıt ile sülüs-i süflâ-i fahz-i eyemenden betr (Betr-i fahz-i eymen)	2
20	F. 41 Y. 26 T. 2 K. 1 Mehmet oğlu Hasan Adana 1312	Cerha-i nariye-i fahz-i eymen neticesi betr-i fahz (Betr-i fahz)	2
21	Sinanpasa çetesinden Ahmed oğlu Halil İbrahim Yörük 1304	Cerha-i nariye-i azm-ı kasaba-i eymen neticesi kısm-ı mutavassıttan betr	2
22	F. 15 Y. 46 T. 3 K. 9 Hüseyin oğlu Hasan Bolu 1302	Cerha-i nariye-i sülüs-i ulvi-i adud-ı eyser neticesi ziya-ı azm ü aksam-ı rahve ile (11) S. tulünde uzama mültesik ve mafsâl-ı menkib-i eysere nim iltisak taraf-ı müefte S/7 adudda ve saidde S/5 dumur mevcut taraf-ı mezkûr vazifesinin dörtte üçünü zayi eylediği	2

23	F. 1 Hücüm T. Tevfik oğlu Asım Söğüt 1315	Cerha-i nariye-i niha‘-ı rakabiden mütevellit felç nısf-ı tulâni-i eyser	2
24	F. 57 Y. 39 T. 72 İsmail oğlu İbrahim Devrek 1309	Cerha-i nariye-i sâk-ı eymen neticesi (Yunan etibbasınca) sülüs-i ulvi-i sak-ı eymeden (Betr)	2
25	Ali Osman oğlu Mehmed 1312	Adud-ı eyserin nısf noktasından betr	2
26	F. 16 T. 43 K. 6 Ali oğlu Mehmed Milas	Cerha-i nariye neticesi tarafı ulvi-i mafsali ketf-i adudiden tesmim	2
27	F. 23 Y. 127 T. 3 K. 9 Mehmed oğlu Osman Burdur 1313	Cerha-i yedd-i eyser neticesi (Yunan etibbasınca) said-i eyser nihayet-i süfliyesinden (Betr) edilmiş	2
28	F. 23 Y. 69 K. 1 Kerim Efendi oğlu Mehmed Emin Denizli 1307	Cerha-i nariye neticesi sülüs-i süfli-i sak-ı eymeden betr	2
29	F. 43 Y. 3 K. 10 İbrahim oğlu Ahmed Sivrihisar 1300	Cerha-i nariye-i sülüs-i süfli-i fahz-i eyser neticesi kesr-i maktaat ve intan-ı umumi-i dem ve nihayet-i sülüs-i mutavassıt ile sülüs-i ulvi-i fahz-i mezkûrdan betr (Betr-i fahz-i eyser)	2
30	F. 15 Y. 45 T. 1 K. 1 Mahmud oğlu Mehmed Bafra 1316	Cerha-i nariye fahz-i eymen neticesi vasat-ı fahzdan betr (Betr-i fahz-i eymen)	2
31	F. 1 Karargâhından birinci grup karargâh süvari kıtasından İbrahim oğlu Mehmed İzmir 1312	Cerha-i nariye neticesi husyeteyn istisal edilmiş kadib-i dumura duçar nahiye-i icanda âneye kadar mümted azme mültesık vâsi nedbe-i azme-i cildiye	2
32	Y. 69 T. 3 K. 11 Süleyman oğlu Ahmed Ankara 1304	Betr-i fahz-i kısm-ı mutavassıt-ı eymen	2
33	F. 61 Y. 48 T. 2 Mitralyöz Bölüğü İbrahim oğlu Mustafa Ödemiş 1299	Kesr-i mütefettit fahz-i eyser neticesi betr	2
34	F. 4 Y. 40 T. 1 Koca Ali oğlu Halil Bilecik 1307	Sağ fahzından mecruh olarak (Yunan etibbasınca) sülüs-i süfli-i fahz-i eymeden (Betr) yapılmıştır. (...)	2
35	F. 3 Y. 7 T. 1 K. 3 Osman oğlu Mustafa Trabzon 1313	Cerha-i nariye-i fahz-i eymen neticesi sülüs-i süfliden betr	2
36	F. 5 Kafkas Y. 10 ‘T. 3 K. 1 Süleymanoğlu Dursun Sivas 1315	Cerha-i nariye-i fahz-i eymen neticesi sülüs-i mutavassıtından kesr-i mütefettit ve sülüs-i ulvi-i fahzden (Betr)	2
37	F. 57 Y. 176 T. 3 K. 9 Kadir oğlu Hasan Sivas 1315	Betr-i fahz-i eymen	2
38	K. 1 Karargâh efradından Ömer oğlu İbrahim Antalya 1314	İncimad-ı etraf-ı süfliye neticesi sağ ayağına (...) sol ayağına lisfrank ameliyesi yapılmıştır	2
39	F. 18 Y. 15 K. 3 Hacı Mehmed oğlu Osman Geyve 1300	Cerha-i nariye-i fahz-i eymen neticesi vasat-ı fahz-i mezkûrdan betr	2
40	Mehmed oğlu Mustafa Bergama 1300	Taraf-ı süfli-i eymen fahzin vasatından betr	2

41	Konya Sarayönü hayvan deposu neferi Kayseri Develi kazası Karahisar Günü Mahallesinden Turan Hocaogullarından İbrahim oğlu Mehmed 1311	Sülüs-i süflî-i sak-ı eyserden betr	2
42	F. 7 Y. 62 T. 2 K. 8 neferi Gerede: Dört Düven Nahiyesinin Doğancılar Karyesinden (...) oğullarından Abdullah oğlu Mustafa 1316	Sağ ayağı sakının kısm-ı mutavassıtından betr	2
43	K. 3 Topçu Y. 3 T. 2 K. 2. Ankara Kalecik Kazası (...) Kebir Karyesi Bâdiloğullarından Seyid Ali oğlu Mehmed 1308	Said-i eymente tarzid ve kesr-i müteffetit ve bilahare fahzden betr	2
44	Diyarbakır Merkez Kumandanlığı efradından Diyarbakır Hüsrevpaşa Mahallesi Mâruf oğlu Mehmed 1315	Ayağından mecruh olup betr ameliyesi icra kılınmış	2

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
45	Y. 37 T. 3 K. 10 Garbi Karaağaç: Acıbadem Alâeddin Mahallesinden Abdioğullarından Osman oğlu Mustafa 1315	Taraf-ı ulvî-i eyser madûm hükmün dedir.	2

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
1	F. 1 Y. 4 T. 1 K. 1 Osman oğlu Şeyho Ankara 1313	Cerha-i nariye-i fahz-i eymen vâsi haraiyet-i azm neticesi taraf-ı mezkûrda S/7 takassur ve taraf-ı müfte S/7 dumur ile müterafık mafsâl-ı rûkbe ve mafsâl-ı unku'l-kadem-i yemânın iltisakatından bu taraf madûm	3
2	F. 14 Y. 30 T. 3 K. 2 Mehmed oğlu Hüseyin Ulukışla 1308	Cerha-i nariye-i mafsâlî mirfak-ı eymen neticesi iltisak-ı tam	3
3	F. 8 Hücüm Taburundan Hüseyin oğlu Satılmış 1308	Cerha-i nariye-i sadr-ı eymen ve rie neticesi rie-i yümnanın fuss-ı mutavassıtına ait istidma-i fiilin mütentak ve sadrın cihet-i yümnasında husule gelen sû-i şekil hasebiyle rie-i yümna vazife-i fizyolojisini nakıs bir surette ifa etmektedir	3
4	Mesudiye Bölüğü Jandarına neferi İshakoğullarından Hamid oğlu İsmail Suşehri 1287	Cerha-i nariye-i sak-ı eymen neticesi kesr-i muhtelit ve sû-i indimal ve mafsâl-ı rûkbesinde iltisak-ı tam ve meşî ve harekete gayr-i muktedir	3
5	Adana Menzil Müfettişliği Karargâhı efradından Hüseyin oğlu Hamza Kalecik 1314	Sol eline isabet eden mermi, mutavassıt parmakla binsırını mafsâl-ı muştî-i selâmilerinden harap etmiş ve bi'n-netice haraiyet-i ortadan dolayı hınsır tamamen ve sebbabe kısmen rahatü'l-yede münatıf ve bast harekâtını icra edememekte olduğundan (yed madûm halinde)	3

6	İzmir sevkiyatından Ali oğlu İbrahim Yenipazar 1314	Cerha-i nariye neticesi kesr-i ka'b-ı ünsi ve akab dolayısıyla iltisak-ı tamm-ı mafsâl ve 10 santimetre tulünde azme mültesik nedbe ve mecruhiyeti esnasında sukuttan mütevellit kesr-i fahz-i mutavassıt dolayısıyla beş santimetre takassur meşî ve hareketi suubetli	3
7	F. 1 İzmir F. 57 Y. 176 K. 1 efradından Salih oğlu Ali Elmalı 1315	Her iki kasaba-i sülüs-i süflisinden cerha-i nariye neticesi kesr-i muhtelit husule gelerek mahall-i mecruhiyette mültesik neddiyat hasebiyle deveranı tazyik ve izamda fart-ı numune ve hareketi istinatsız mümkün olmadığı	3
8	F. 7 İstihkâm Bölüğü Ahmed oğlu Mehmed Çavuş Elaziz 1306	Sak-ı eyserin nahiye-i hulf vasatisinden giren mermi neticesi bil-ihlât mafsâl-ı rükbe ve rusgu'l-kademde iltisak-ı tam sakta S/6 fahzda S/7. dumur bil-istinât meşî yapmakta.	3
9	F. 14 Hücüm Taburu K. 1 Çavuş Ahmed oğlu Ali Malatya Behisni	Top mermisiyle sağ kudümünden mecruh ve tahribat dolayısıyla ızam -ı muştıye-i kademde sülüs-i kuddamından kat' ile teneddüb-i sani ile iltiyam	3
10	Y. 41 Mülga Gökbayrak Taburunun K. 1. Takım 3 Hüseyin oğlu Rıza Mudurnu 1310	Mafsâl-ı rükbenin ve sülüs-i süffi-i fahzin kesri ile mafsâl-ı mezkûrda iltisak-ı tam ve taraf-ı mezkûrda S/7 takassur ve S/2 dumur	3
11	F. 1 Y. 5 T. 3 K. 3 İsmail oğlu Hasan Gerze 1315	Şarapnel ile nahiye-i fahziye-i hulfiyesinden mecruhiyeti neticesi dumur ile müterafik felç taraf-ı süffi-i eyser	3
12	F. 71 Y. 191 T. 3 K. 12 Ahmed oğlu Haşim Nallıhan 1315	Şarapnel ile cerha-i mafsâl ketfi adud-ı eyser neticesi mafsâlında nim iltisak ve harekât-ı rafia madum	3
13	Y. 159 T. 2 K. 7 Halil oğlu Halil Karadeniz Ereğlisi 1298	Top mermisiyle sağ ayağından mecruh olarak 1, 2. Muş[t]larla beraber parmakları tesmim olmuş ve meşî ve hareketi suubetle icra etmekte	3
14	Y. 189 T. 3 K. 12 Ahmed Remzi Devrek 1314	Mafsâl-ı mirfaka-i adudi-i eyserini mermi tahrip ve mafsâl-ı mezkûrda tama karîb iltisak ve taraf-ı mukabile nazaran 3 santimetre dumur	3
15	F. 11 Y. 127 T. 1 K. 2 Mustafa oğlu Said Yozgat 1305	Cerha-i nariye neticesi kısm-ı mutavassıt fahz-i eyserden kesr ve mahall-i kesirde mafsâl-ı kâzip husule gelmekle beraber mafsâl-ı rükbe-i eyserde kısmen iltisak	3

16	Ankara Efrat Misafirhanesine Şube 2 muhturası ile gelen Davud oğlu İsmail 1304	Said-i eymen sülüs-i ulvisinden aldığı şarapnel cerhası sebebiyle azm-i ku'bere vâki rahvede vâsi harabiyet ile müterafık asb-ı mutavassıt ve ku'beri felç-i tamma duçar saidde 4 santimetre dumur ve mafsâl-ı mirfak-ı eyvende hafif inme taraf-ı mezkûr ma'dûm halinde	3
17	F. 5 Y. 10 T. 5 K. 2 Bartın Elliyaş Karyesinden Saisoğullarından Hüseyin oğlu Osman 1315	Misket esna-yı seyrinde hufeyre-i terkuye-i sathiye şubatını ve hufeyre-i adudiye şubat cenbesinin kısm-ı azamı afetzede olmakla taraf-ı müef vazifeden muattal	3

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
18	Konya Şubesi sevk efradından iken F. 1 Y. 3'de mecruh olmuş Bozkır Bademli Karyesinden Ali oğlu Bayram 1312	Cerha-i nariye-i yed-i eyser neticesi ipham ve sebbabeye tevafuk eden izam-ı muştun harabiyet-i utarıyla müterafık kesre duçar ve indimâl-i ma'yûb ile yed-i mezkûr muattal	3
19	F. 61 Hücüm Taburu K. 6'dan Ali oğlu Süleyman Afyon 1313	Cerha-i nariye neticesi felç-i asabı ku'beri	3
20	F. 1 Y. 5 T. 2 K. 6 Çavuş Hüseyin oğlu Halid Kastamonu 1314	Cerha-i nariye-i fahz-i eyser neticesi kesr-i izam ve nasur	3
21	F. 18 Hücüm Taburu Mahmud oğlu Halil Çavuş Sivas 1303	Cerha-i nariye-i sak-ı eymen neticesi ziya-ı azm-i yedi santimetre takassur ve mafsâl-ı rükbe-i eyvende iltisak-ı tam	3
22	F. 6 Kafkas Y. 9 T. 1 K. 2 Takım 3 Mehmed oğlu İsmail Tokat 1315	Cerha-i nariye neticesi mefkudiyet-i şefe-i süflî	3
23	F. 15 Y. 3 K. 2 Süvari Hüseyin oğlu Halil Tokat 1314	Harabiyet-i ayn-ı eymen ve ayn-ı eyserde bil-alaka ve iltihab-ı asab-ı basarî-i halemîden rüyetin onda dördü ziyaa uğramış	3
24	Süvari F. 1 Y. 11 K. 2 Serçavuş Hacı Osman oğlu İbrahim Konya İlgin	Cerha-i nariye-i sak-ı eymen neticesi kesr-i muhtelit ve mütefettit ve ziya-i maddi nedeabat-ı vâsîa-i evtar ve adalat-ı bâsta-i yümnanın kısmen harabiyeti kadem-i zirvevi meşîyyet-i bil-istinat	3
25	Konya Merkez Hastanesi Sıhhiye efradından Timur oğlu Şükrü Konya Koçhisar 1314	Adud-ı eymenin sülüs-i mutavassıtının vech-i kuddâmisinden çıkan mermi asab-ı mutavassıt-ı eymeni felce duçar, yed ve saidde üç santimetre dumur	3

26	Burdur Jandarma Taburu Tefenni Takımı Piyade efradından Mustafa oğlu Şükrü Muğla 1311	Cerha-i nariye-i yed-i eyser neticesi mafsal-ı mi'samü'l-yedde iltisak-ı tâm, yed-i harekâtı hemen ma'dûm	3
27	Gaziantep Ahz-i Asker Şubesinde Kasım oğlu Derviş Antep	Sak-ı eyمندeki cerha-i nariye iyi olmuş cerha-i nariye-i nafize neticesi aynı eyser nimetinden mahrum	3
28	Garp Cephesi Mühimmat Deposu efradından Raşid oğlu Ahmed Koçhisar 1297	İnfilâk neticesi yed-i eymen ibham-ı sebbabe ve mutavassıt parmakları kâmilten mefkud, mafsal-ı mi'samü'l- yed salim ve ancak hınsırın 3. mafsal-ı selâmisi iltisak-ı tam halinde, diğerleri tekemmüş ortadan kabıza ve bâsita harekâtını yapmamakta, yed-i mezkûr heman ma'dûm hükmünde	3
29	Hacı Mehmed oğlu Hasan Biga Yenimahalle 1307	Cerha-i nariye-i vâsia neticesi re'si adudun kısm-ı kuddamisi zayı olmuş ve bu yüzden mafsal-ı menkib-i eyserin harekât-ı tabiiyesini ifa edememek şartıyla ufki bir vaziyette hareketten muattal bir halde ve adudda beş, saidde dört santimetre dumur taraf-ı mezkûr ma'dûm hükmünde	3
30	Müstakil Y. 61 T. 2 Mahmud oğlu Mehmed Eskişehir 1316	Cerha-i nariye-i ayn-ı eymen neticesi ayn-ı mezkûr dumura duçar-ı rüyetten mahrum, sol salim	3
31	Hasan oğlu Şeyh Müslim Urfa 1311	Cerha-i nariye-i fahz-ı eymen neticesi kesr-i azm, dört santimetre takassur taraf ve iltisak-ı mafsal ve nasûr, fahzde dört santimetre sakda 2 santimetre dumur	3
32	Molla Hacı Ahmed oğlu Sadeddin Antep	Cerha-i nariye-i adud-ı eyser neticesi kesr-i muhtelit azm-i şezzaya ihraç ve nasur mevcut ve asab-ı ku'beri afetzede olmasından mafsal-ı mi'samü'l-yed said üzerine müteveccih bir surette duçar-ı felç olarak harekât-ı mefasıldan mahrum ve yed-i muattal kaldığı	3
33	F. 12 Y. 39 T. 1 K. 1 Takım 2 Mehmed oğlu Ali Ayancık 1316	Cerha-i nariye-i yed-i eyser neticesi izam-ı muştıye ve kabziyenin kısmen harabiyetinden kabz-ı harekâtı iki sülüsünden fazlası zayı olmuş ve yed-i eyser ma'dûm halinde	3
34	Y. 41 Receb oğlu İdris Adana 1315	Cerha-i nariye-i sülüs-i süfli-i said-i eyserden duhul ve mafsal-ı mi'samü'l- yeden huruç eden mermi asab ve azm-ı mefasilde husule getirdiği zayıattan mafsalda iltisak-ı tam ve yedinde beş santimetre dumur, yed-i mezkûr heman istimalden sakıt	3
35	Kafkas F. 5 Y. 20 T. 1 K. 1 Hasan oğlu Ömer Bartın 1311	Sak-ı eymen sülüs-i süflisinden betr	3

36	F. 57 Y. 176 K. 9 İsmail oğlu Hüseyin Bolvadin 1311	Cerha-i nariye-i adudı eyser hasebiyle asab-ı mutavassıt maktuan meflûc ve bu sebeple yed muattal hükmünde	3
37	F 4 Y. 132 Makinalı Tüfek Bölüğünden Arif oğlu Ahmed Bolu 1310	Cerha-i nariye-i zahrû'l-kadem neticesi zıya-i maddi-i azami hâsıl olarak meşî ve hareketi müsteniden ifa etmekte	3
38	Konya Sevkiyat efradından Ali oğlu Mehmed Akşehir 1312	Cerha-i nariye-i said-i eyser neticesi asab-ı zindi maktuan meflûc olarak yed-i pençe şekline girdiği taraf-ı mezkûrun vezaif-i fizyolojyesi muattal hükmünde	3
39	53. Süvari Alayı Numan oğlu Esad Aziziye 1315	Cerha-i nariye-i adud-ı eymen neticesi tahrib-i asab-ı ku'beri hasebiyle adudda (S/3) saidde (S/4) dumurla müterafık yed-i muvafık felc-i kû'beri halinde olup taraf-ı ulvi-i mezkûr ma'dûm hükmünde	3
Mabadi var			

17 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 16

12 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdirânı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Tahsis Kılınan Maaşat

Mikdar-ı Maaşı		(...)
125	Bolu Bidayet Mahkemesi İkinci Sınıf Ketebesinden Halis Efendi	“
200	Zonguldak Nüfus Müdür-i Sabıkı Ali Ulvi	“
1120	Duyun-ı Umumiye İdare-i Merkeziye Muhasebe Şubesi Muhasibi Hasan Adil Efendi	“
216	Mülga Hariciye Nezareti Kavasbaşı Ali Ağa	“
8500	Mülkiye Müfettişi İbrahim Süreyya Efendi Ailesi	“
2550	Heybeliada Duyun-ı Umumiye İdaresi Kolcusu Halil Hıfzı Efendi Ailesi	İkramiye
1000	Tokat Dokuzuncu Daire Süvari Tahsildarı Bekir Efendi Ailesi	İkramiye
1050	Kırkağaç Zükûr Mekteb-i İbtidai Muallim-i Evveli İsmail Hakkı Efendi Ailesi	İkramiye
1200	Ereğli İnas Mektebi Muallimeliğinden Müstafi Müteveffiye Fatma Hanım Mahdumu	İkramiye
1000	İstanbul Emraz-ı Zühreviyye Şubesi Kavvaslarından Timur Ağa Ailesi	İkramiye
333	Trabzon Turuk-ı Umumiye Kondüktörü Ali Osman Efendi	Tekaüt
333	İstanbul Mürettebatından 443 Numarada Mukayyet Polis Memuru Hasan Kâmil	Tekaüt

166	Galata Rûsumat Başmüdüriyeti Kömür Depo Memuru Feyzi Kâmil	Tekaüt
166	Kale-i Sultaniye Merkezi Telgraf Çavuşu Melek Ağa	[Tekaüt]
333	İstanbul 771 Numarada Mukayyet Polis Memuru Hacı Tahsin Efendi	Tekaüt
1014	Adana Tahrirat Müdür-i Sabıkı Süleyman Faik Efendi	Tekaüt
1845	Bursa Bidayet Hukuk Hâkim-i Sabıkı Mehmed Celaleddin Efendi	Tekaüt
229	İzmir Rûsumat Muhafaza Memur-ı Sabıkı İbrahim İbiş Efendi	Tekaüt
345	Gelibolu Ziraat Bank Şubesi Muavini Mehmed Arif Efendi	Tekaüt
1031	Tavşanlı Kazası Kaymakam-ı Sabıkı Mehmed Said Efendi	Tekaüt
210	Saray Bekçi Hademesinden Mehmed Tevfik Ağa	Tekaüt
100	Hırka-i Saadet Avadan Hademesinden Mahmud Ağa	Tekaüt
56	(...) Merkezi Telgraf Muvazzalığından Mütেকait İsmet Efendi	Tekaüt
515	Kastamonu Muhasebeciliğinden Mütেকait Hasan Halid Efendi Tashihen Zam	Tekaüt
107	Urfa Duyun-ı Umumiye Memurluğundan Mütেকait Abdülğafur Efendi	Tekaüt
49	Mülga Hicaz ve Askeri Demiryolları Fen Şubesi Ketebesinden Hasan Şemsi Efendi Tashihen Zam	Tekaüt
17	Kastamonu Vergi Muamelat Kâtibi Mehmed Şerif Efendi Tashihen Zam	Tekaüt
200	Avrathisarı Rüştîye Mektebi Muallimi Hasan Saib Efendi Ailesi	Aile
496	Alaşehir İstinaf Mahkemesi Reisi Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
104	Adana Posta ve Telgraf İhtiyat Memuru Ömer Lütfi Efendi Ailesi	Aile
177	Köyceğiz Kazası Müftüsü Ali Rıza Efendi Ailesi	Aile
263	Beyoğlu Mahkemesi Mübaşiri Süleyman Efendi Ailesi	Aile
215	Mülga Meclis-i Mebusan Kavanin Kalemi Ketebesinden Halid Efendi Ailesi	Aile
240	Kartal Kazası Maliye Tahsildarı Hüseyin Efendi Ailesi	Aile
85	Bolu Vergi Başkâtibi Ahmed Nuri Efendi Ailesi	Aile
80	Kozan Mektebi-i İbtidaisi Muallimi Mütteveffa Abdülvahab Efendi Ailesi	Aile
455	Duyun-ı Umumiye İdare-i Merkeziye İaşe Şubesi Muhasibi Hasan Basri Efendi Ailesi	Aile
160	Biga Kazasının Çanpazarı Nahiyesi Tapu Memuru Salim Efendi Ailesi	Aile
90	Gönen Kazası Bidayet Mahkemesi Azasından Emin Efendi Ailesi	Aile
240	Göynük Tapu Memuru Mustafa Muhlis Efendi Ailesi	Aile
576	Musul Dâhilinde Zaho Kömür Madenleri İşletme Nazırı Mehmed Emin Efendi Ailesi	Aile
80	Gelibolu Lisesi Mubassırlarından Ahmed Efendi Ailesi	Aile
50	İzmir Muhafaza İdaresi Sahil Memurluğundan Mütেকait Selim Sabit Efendi Ailesi	Aile
64	Lüleburgaz Nüfus Memurluğundan Mütেকait Mehmed Efendi Ailesi	Aile
258	Mülga Muhassasat-ı Zatiye Mutemetlerinden İsmail İsmet Efendi Ailesi	Aile
14	[Tashihen Zam] Tekkeköy Mühimmesi Müdürü Ahmed Cevdet Efendi Ailesi	Aile
262	Mülga Divan-ı Hümayun Ketebesinden Mehmed Nazım Efendi Ailesi	Aile
62	Mülga Adliye Nezareti Birinci Hukuk Ticare[t] Mahkemesi Ketebesinden Eşref Efendi Ailesi	[Aile]

120	Haydarpaşa Rüsumat Müdüriyeti Ketebesinden Hacı Hüseyin Efendi Ailesi	Aile
40	Üsküdar Daire-i Vakfiye Kâtibi Mustafa Fahir Efendi Ailesi	Aile
90	İskilip Tapu Memur-ı Sabıkı Abdülkadir Efendi Ailesi	Aile
22	Mülga Hariciye Hademesinden Mustafa Ağa	Münakaleten zam
108	Pirlepe Kaymakamı Mehmed Bahaddin Efendi	Münakaleten zam
26	İzmir Duyun-ı Umumiye Üzüm Âşar Kâtibi Abdullah Efendi	Münakaleten zam
77	Beypazarı Kaymakamı Mehmed Said Efendi	Münakaleten zam
16	Gönen Tapu Refikalğından Mütেকait Hasan Efendi	Münakaleten zam
91	Adana Meclis-i İdare Başkâtibi İsmail Fuad Efendi	Münakaleten zam
146	Suriye Muhasebe-i Hususiye Müdürü Mehmed Fehmi Efendi	Münakaleten zam
1000	Trabzon Posta Memuru Ali Servet Efendi	Münakaleten zam
1596	İstanbul Şehremaneti Müsakkafat Komisyonu Azasından Mahmud Efendi'ye Mükâfat-ı Nakdiye Verilmiştir.	
1000	Başvekâlete Merbut Mülga Hilafet Dördüncü Kâtibi Nureddin Bey	Mazuliyet
630	Duyun-ı Umumiye Sayd ü Şikâr Şubesi Mübeyyizi Ahmed Tevfik Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Hazine-i Maliye Muhasebe-i Umumiye Müdüriyet-i Umumiyesi Defter-i Kebir Ketebesinden Mehmed Ziya Efendi	[Mazuliyet]
100	Mülga Hilafet Teberdârân Hademesinden Hayrullah Ağa	Mazuliyet
100	Mülga Hilafet Zülüflü Teberdârân Hademesinden Hafız Mustafa Efendi	Mazuliyet
116	İstanbul Telgraf Merkezi Müvezzi Hafız Ali Haydar Efendi	Mazuliyet
2000	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti Sanayi Müdür-i Umumisi Fuad Bey	Mazuliyet
100	Mülga Hazine-i Hassa Teberdârân Hademesinden Ömer Ağa	Mazuliyet
233	Harem Ağaları Kâtibi İbrahim Feyzi Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Hazine-i Hilafet Beşiktaş Matbahı Vekilharç Muavini Ahmed Efendi	Mazuliyet
100	Teberdârân Hademesinden İbrahim Ağa	Mazuliyet
100	Saray Bekçi Hademesinden Receb Ağa	Mazuliyet
166	Mülga Hazine-i Hassa Kavaslarından Hasan Ağa	Mazuliyet
500	Aksaray Tahrirat Müdürü İbrahim Nail Efendi	Mazuliyet
250	Dersaadet Makriköy İdaresi Tahrirat Kalemi Ketebesinden Mehmed Talat Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Hazine-i Hilafet Istabl-ı Amire İdare Kalemi Ketebesinden Mehmed Halid Efendi	Mazuliyet
250	Istabl-ı Amire Evrak Kalemi Ketebesinden Mehmed Sadeddin Efendi	Mazuliyet
466	İzmir Başmüdüriyeti Tahrirat Başkâtib-i Sabıkı Yusuf Kenan Efendi	Mazuliyet
100	Üsküdar Mahkeme-i Şeriye Muhzırı Ali Efendi	Mazuliyet
500	Diyadin Kaymakamı ve Bayezid Mebus-ı Sabıkı Mehmed Atıf Bey	Mazuliyet

133	Niğde Yedinci Daire Süvari Tahsildar-ı Sabıkı Mustafa Ziver Bey	Mazuliyet
750	Kasımpaşa Amerikan Antreposu Memuru Mehmed Nuri Efendi	Mazuliyet
125	Mülga Maliye Nezareti Tevhid-i Mübayaat Komisyonu Hademelerinden Ahmed Ağa	Mazuliyet
266	Mülga Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesi İstatistik Kalemi Ketebesinden Mehmed Ali Efendi	Mazuliyet
166	Dersaadet Rüşumat Hasılat Muhafaza Memuru Ahmed Hilmi Efendi	Mazuliyet

- - -

Ankara Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>18 Şaban 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>24 Mart 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Taşra için altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 67 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. **Sene: 2**

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilâyata Gönderilen Tamim Suretleri [Nisbet-i Askeriyeleri Kat‘ Olunan Eşhas Listeleri]

25 Eylül 1339 tarihli kanunnamenin birinci maddesi mucibince bir daha hizmet-i devlette istihdam edilmemek üzere nisbet-i askeriyesi kat‘ olunan eşhasın listesidir:

Sahra Matrut Topçu Binbaşı Hasan Tefik Bin Esad	309 Mükerrer 4
Mütekait Topçu Mülazım-ı Evvel Adil Efendi Bin Bahaddin	328 B 66
Mütekait Sahra Topçu Mülazım-ı Evvel Rıfkı Efendi Bin Zeki Paşa	328 B 16
Sahra Topçu Mülazım-ı Evvel Tarık Efendi Bin Mümtaz Göztepe	330 C 123
Sahra Topçu Mülazım-ı Sani Mahmud Hayri Efendi Bin Şükrü Kosova	326-11
Ağır Topçu Yüzbaşı Ziya Efendi Bin Bekir Vize	325-1
Ağır Topçu Mütekait Kaymakam Osman Hadi Bey Bin Ali Asitane	391-1
Süvari Yüzbaşı Nuri Efendi Bin Mehmed Asitane	323-28
Süvari Matrut Yüzbaşı Tahsin Efendi Bin Aziz Filibe	328-28
Süvari Müstafi Yüzbaşı Tarık Efendi Bin Hasan Mudan	324
Süvari Mülazım-ı Evvel Aziz Efendi Bin Mustafa Nişantaşı	325-47
Süvari Mütekait Binbaşı Mustafa Kadir Efendi Bin Mehmed Asitane	309-29
Süvari Mütekait Yüzbaşı Halil Şerafeddin Efendi Bin İbrahim Kabataş	310-64

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunun İkinci Maddesine Tefikan Nisbet-i Askeriyesi Kat‘ Olunan:

Erkân-ı Harp Kaymakam Rıfat Bey Bin Aziz Sofular	319-10

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesince Nisbet-i Askeriyesi Kat' Olunan Eşhas:

Piyade Binbaşı Abdülhamid Efendi Bin Ahmed Tevfik Bağdat	316-19
Piyade Binbaşı İshak Efendi Bin Hacı Emin Kafkas	311-259
Piyade Binbaşı Mehmed Kamil Efendi Bin Mustafa Halep	311-91
Piyade Binbaşı Ali Rıza Efendi Bin Ali Halep	306-8
Piyade Mülazım-ı Sani Gönüllü Mustafa Efendi Bin Hacı Ali	315-615
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Rauf Efendi Bin Mehmed Kerkük	315-618
Piyade Mülazım-ı Sani Hattab Efendi Bin Numan (...)	315-321
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Ali Efendi Bin İsmail Bağdat	315-623
Piyade Mülazım-ı Sani Abdülmecid Efendi Bin Kadir Süleymaniye	315-609
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Nuri Efendi Bin Hüseyin Kerkük	315-611
Piyade Mülazım-ı Sani Şahab Efendi Bin Ahmed Bağdat	315-647
Piyade Mülazım-ı Sani Tayfur Efendi Bin Rıza Kerkük	315-624
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Salih Efendi Bin Kadir Süleymaniye	315-560
Piyade Yüzbaşı Tevfik Efendi Bin Şencan Süleymaniye	323-445
Piyade Yüzbaşı Hüseyin Cemil Efendi Bin Selim Fehmi Isparta	322-321
Piyade Yüzbaşı Hüseyin Nureddin Efendi Bin Hacı Osman Halep	322-322
Piyade Yüzbaşı Tevfik Fikret Efendi Bin Abdurrahman Musul	322-361
Piyade Yüzbaşı Mustafa Efendi Bin Hasan Şam	322-385
Piyade Yüzbaşı Şakir Efendi Bin Ali Süleymaniye	323-112
Piyade Yüzbaşı Abdülmecid Efendi Bin Resul Süleymaniye	322-399
Piyade Yüzbaşı Enis Efendi Bin Mehmed Beyrut	323-135
Piyade Yüzbaşı Mustafa Efendi Bin Mehmed Halep	323-169
Piyade Yüzbaşı Abdülvahab Efendi Bin Abdurrahman Sayda	323-109
Piyade Yüzbaşı Sabit Efendi Bin Mehmed Trablusgarp	323-326
Piyade Yüzbaşı Abdülkadir Efendi Bin Selim Bağdat	323-244
Piyade Yüzbaşı Cemal Efendi Bin Nuri Şam	323-276
Piyade Yüzbaşı Said Efendi [Bin] Mehmed Şam	323-283
Piyade Yüzbaşı Mehmed Arif Efendi Bin İsmail Şam	323-336
Piyade Yüzbaşı Ahmed Cemal Efendi Bin Mustafa Bağdat	323-315
Piyade Yüzbaşı Yahya Efendi Bin Mahmud Cezayir	323-351
Piyade Yüzbaşı Mehmed Nebi Efendi Bin Aziz Şam	323-412
Piyade Yüzbaşı Mehmed Rıza Efendi Bin Süleyman Halep	323-458
Piyade Yüzbaşı Mehmed Tevfik Efendi Bin Salih Yafa	324-25
Piyade Yüzbaşı Ahmed Kemal Efendi Bin Abdullah Süleymaniye	324-50
Piyade Yüzbaşı Mehmed Remzi Efendi Bin Fettah Süleymaniye	324-118
Piyade Yüzbaşı Mehmed Nuri Efendi Bin Ahmed Halep	324-147
Piyade Yüzbaşı Abbas Ali Efendi Bin Abdülmecid Beyrut	324-165
Piyade Yüzbaşı Ahmed Midhat Efendi Bin Halid Süleymaniye	324-182
Piyade Yüzbaşı Ahmed Şükrü Efendi Bin Cemil Kerkük	324-242
Piyade Yüzbaşı Mehmed Hatib Efendi Bin Mehmed Akka	324-375

Piyade Yüzbaşı Mehmed Arif Efendi Bin Said Nablus	322-149
Piyade Yüzbaşı Abdürrezzak Efendi Bin Mehmed Halep	326-52
Piyade Yüzbaşı Muhyiddin Efendi Bin Hacı Ömer Halep	326-278
Piyade Yüzbaşı Esad Efendi Bin Yayha Şam	321-185
Piyade Yüzbaşı Mehmed Zühdü Efendi Bin Rüstem Süleymaniye	321-169
Piyade Yüzbaşı Bedreddin Efendi Bin Haydar Şam	321-201
Piyade Yüzbaşı Hasan Hayri Efendi Bin Ramazan Bağdat	321-210
Piyade Yüzbaşı Enis Efendi Bin Kâmil Beyrut	321-215
Piyade Yüzbaşı Kadri Efendi Bin Mehmed Şam	321-223
Piyade Yüzbaşı Mahmud Sami Efendi Bin Hakkı Bağdat	321-265
Piyade Yüzbaşı Sıdkı Efendi Bin Ahmed Beyrut	321-327
Piyade Yüzbaşı Naci Efendi Bin Hüseyin Bağdat	321-345
Piyade Yüzbaşı Mahmud Efendi Bin Mehmed Bağdat	321-349
Piyade Yüzbaşı Abdülmecid Efendi Bin Hasan Bağdat	321-374
Piyade Yüzbaşı İbrahim Edhem Efendi Bin Ahmed Süleymaniye	321-461
Piyade Yüzbaşı Şükrü Efendi Bin Salih Şam	321-474
Piyade Yüzbaşı Abdullah Arif Efendi Bin Mehmed Trablusgarp	321-498
Piyade Yüzbaşı Nuri Efendi Bin Ali Humus	321-537
Piyade Yüzbaşı Abdullah Avni Efendi Bin Geylan Süleymaniye	321-544
Piyade Yüzbaşı Ömer Nesim Efendi Bin Hayri Halep	322-16
Piyade Yüzbaşı Mehmed Said Efendi Bin Ekrem Şam	322-51
Piyade Yüzbaşı Ali Yaver Efendi Bin Said Süleymaniye	322-72
Piyade Yüzbaşı Mehmed Said Efendi Bin Şerif Akka	322-76

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Piyade Yüzbaşı Mahmud Şükrü Efendi Bin Abdürrezzak Bağdat	322-93
Piyade Yüzbaşı Mehmed Hüsnü Efendi Bin Hasan Şam	322-109
Piyade Yüzbaşı Arif Efendi Bin Mustafa Şam	322-111
Piyade Yüzbaşı Mehmed Arif Efendi Bin Ahmed Arif Şam	322-117
Piyade Yüzbaşı Mustafa Hayri Efendi Bin Reşid Şam	322-124
Piyade Yüzbaşı Osman Zeki Efendi Bin Hacı Nazif Şam	323-340
Piyade Yüzbaşı Behcet Efendi Bin Arslan Şam	322-151
Piyade Yüzbaşı Abdullah Latif Efendi Bin Mehmed Halep	322-201
Piyade Yüzbaşı Ahmed Tevfik Efendi Bin Mehmed Halep	322-229
Piyade Yüzbaşı Ahmed Fahri Efendi Bin Emin Süleymaniye	322-271
Piyade Yüzbaşı Abdülkadir Efendi Bin Mehmed Beyrut	322-374
Piyade Yüzbaşı Necmeddin Efendi Bin İbrahim Halep	327-112
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Sabri Efendi Bin Hüseyin Dersaadet	393-575

Piyade Mülazım-1 Sani Mahmud Efendi Bin Mustafa Bolu	325-412
Piyade Mülazım-1 Sani Ahmed Efendi Bin Şahbaz Hakkı El-Ekrâd	320-661
Piyade Mülazım-1 Sani Hüseyin Efendi Bin Ahmed Şam	321-783
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Siret Efendi Bin Zülfikar Halep	316-505
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Said Efendi Bin Salih Azamiye	319-706
Piyade Mülazım-1 Sani Abbas Efendi Bin Hüseyin Bağdat	316-564
Piyade Mülazım-1 Sani Cemal Efendi Bin Hacı Nesin Basralı	316-509
Piyade Mülazım-1 Sani Mustafa Efendi Bin Talip Şam	323-515
Piyade Mülazım-1 Sani Mahmud Efendi Bin Hacı Bağdat	314-723
Piyade Mülazım-1 Sani Yusuf Kenan Efendi Bin Abdullah Paşa Vire	323-566
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Efendi Bin Arslan Şam	320-507
Piyade Mülazım-1 Sani Mahmud Efendi Bin Salih Hacı Fere	314-612
Piyade Mülazım-1 Sani Abdullah Efendi Bin Kasım Bağdat	316-563
Piyade Mülazım-1 Sani Ahmet Hamdi Efendi Bin Mustafa Kudüs	309-228
Piyade Mülazım-1 Sani Mahmud Efendi Bin Ziber İpek	323-516
Piyade Zabit Vekili Mehmed Sadık Efendi Bin Halid Şam	
Piyade Zabit Mustafa Efendi Bin Mehmed Cezayir	
Piyade Zabit Mehmed Efendi Bin Abdülaziz Türkistan	
Piyade Zabit Mehmed Ata Efendi Bin Mahmud Bağdat	
Piyade Zabit Macid Efendi Bin Abbas Fehmi Bağdat	
Piyade Zabit Behcet Efendi Bin Tayyar Mehmed Beyrut	
Piyade Zabit Hüseyin Kâzım Efendi Bin Mehmed Trablusgarp	
Piyade Mülazım-1 Sani Hüseyin Efendi Bin Ahmed Ata	321-830
Piyade Mülazım-1 Sani Rıfat Efendi Bin Hüseyin Kerkük	316-591
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Efendi Bin Yaşar Priştine	322-522
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Şefik Efendi Bin Ahmed Halep	322-645
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Necati Efendi Bin Abidin Şam	333-10
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Ali Efendi Bin Mehmed Bağdat	335-12
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Ali Efendi Bin Ahmed Şam	334-162
Piyade Mülazım-1 Sani Mecdüddin Efendi Bin Mahmud Hamdi Debre-i Bâlâ	334-232
Piyade Mülazım-1 Sani Halid Efendi Bin Ahmed Fehmi Halep	334-205
Piyade Mülazım-1 Sani Resmi Efendi Bin Ahmed Haşım Şam	333-488
Piyade Mülazım-1 Sani Beşir Efendi Bin Mehmed Beyrut	333-390
Piyade Mülazım-1 Sani Sabri Efendi Bin Mehmed Şam	333-312
Piyade Mülazım-1 Sani Abdullah Efendi Bin Hallarrahim Bağdat	324-481
Piyade Mülazım-1 Sani Yasin Efendi Bin Hasan Şam	333-236
Piyade Mülazım-1 Sani Mehmed Behcet Efendi Bin Abdullah Halep	329-96
Piyade Mülazım-1 Sani Abdülkadir Efendi Bin Mehmed Mekke-i Mükerreme	323-502
Piyade Mülazım-1 Sani Salih Efendi Bin Sadık Halep	333-226
Piyade Mülazım-1 Sani Abdullah Efendi Bin İsmail Sıdkı Şam	320-659
Piyade Mülazım-1 Sani Ahmed Efendi Bin Ahmed Nablus	323-561
Piyade Mülazım-1 Sani Abdür-rauf Efendi Bin Hacı Mehmed Halep	333-214

Piyade Mülazım-ı Sani Abdullah Ağa Bin Abdülhak Hama	323-559
Piyade Mülazım-ı Sani Eltyalom Efendi Bin Musa Yafa	333-56
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Emin Ağa Bin Hacı Hafız Şam	323-558
Piyade Mülazım-ı Sani Hafız Efendi Bin Abdullah Humus	320-667
Piyade Mülazım-ı Sani Abdülmecid Efendi Bin Tefvik Şam	333-36
Piyade Mülazım-ı Sani Rıza Efendi Bin Abdülmecid Şam	311-437
Piyade Mülazım-ı Sani Abdullah Efendi Bin Nafi İpek	321-768
Piyade Mülazım-ı Sani Mahmud Efendi Bin Ahmed Hamdi Nablus	309-290
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Efendi Bin Said Süleymaniye	316-629
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed İzzet Efendi Bin Abdülkadir Şam	333-206
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Hamid Efendi Bin İbrahim Halep	332-382
Piyade Mülazım-ı Sani Basın Efendi Bin Yasef Bağdat	332-330
Piyade Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı Efendi Bin İbrahim Ammare Halep	333-244
Piyade Mülazım-ı Sani Ahmed Fevzi Efendi Bin Abdülkadir Şam	332-203
Piyade Mülazım-ı Sani Simaf Efendi Bin Şalom Süleymaniye	332-266
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Şefik Efendi Bin Mahmud Şam	332-170
Piyade Mülazım-ı Sani Halil Efendi Bin Ahmed Sabit Şam	332-231
Piyade Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı Efendi Bin Necib Halep	332-132
Piyade Mülazım-ı Sani Nesib Efendi Bin Mehmed Şam	332-12
Kolağası Nuri Efendi Bin Hacı Mehmed Bingazi	313-486
Telsiz Telgraf Mülazım-ı Evvel Halef Hacı Efendi Bin Musa	328 B 26
Piyade Mülazım-ı Evvel Bilal İsmet Efendi Bin Osman Trablusgarp	303-583

- - -

Kararnameler

Hariciye Vekâleti:

Atina Vire Şehbenderliği Kançılarlığına İstanbul Murahhaslığı memurlarından Lütfi Bey tayin kılınmıştır. İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

11 Mart 1340

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemal

- - -

Büyük Millet Meclisi Müzakereleri

Kırk Dokuzuncu İçtima

[Geçen Nüshadan Mâbad]

Çünkü oldukça metaneti vardır, sırf pamuktur. Fakat bunlar Mazbata Muharriri Bey'in buyurduğu gibi metresi 28-30 kuruşluk değildir. Bu, suni ipekten veya doğrudan doğruya ipek karıştırılmak suretiyle çakardan atkılar yapılmıştır. Çiçekler yapılmıştır. Bunlara bazı memleketlerde “buzlu” derler, “istoka” derler. Birçok isimleri vardır. Her memleket

kendine mahsus bir isim vermiştir ve bunların o kadar çok isimleri vardır ki her hafta fabrika yeni bir “desen” meydana çıkarır ve ona yeni bir isim verir. Mal aynıdır, çiçek aynıdır, fakat buna yeni bir şekil vermiştir. Çiçeği başkadır, rengi başkadır. Fabrika onların sürümünü temin için yeni bir isim verir. Bu suretle piyasada bu malların envai pek kesirdir fakat keyfiyet itibarıyla birdir. Bunlar münhasıran müzeyyenatta kullanılır. Fakat bir kere yıkandıktan

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 3

sonra bir daha giyilmez. Paçavra haline gelir ve atılır. Bununla beraber fiyatı da yüksektir. Yani metresi 80, 100, 120 kuruştur.

Bir Mebus - 27 kuruş diyorlar beyefendi.

Ragıb Bey (Devamla) - Hayır efendim, hayır, yoktur. Sırf pamuktan, “istoka” denilen pamuktan yapılmış bir kumaş vardır ki onda suni ipek, falan yoktur. Üzerinde çakarın verdiği çiçekler zayi olduğu halde bile kesilir, dayanıklıdır. Fakat berikiler öyle değildir. Bir kere yahut iki kere yıkandıktan sonra ele alınmayacak hale gelir. Bu kumaşların memlekete girmesi çok muzırdır. Zira memleketteki serveti ehemmiyetli mikyasta Avrupa’ya çekip götürür ve müzeyyenatımızda dahi bu gibi şeylere ihtiyaç yoktur. Şimdi bendenize kalırsa sırf pamuklu ve fakat çakarlı olan kumaşların beş misli tarife ile memlekete girmesi muvafıktır. (Bir defaya mahsus olmak üzere sesleri) Çünkü ucuzdur ve çok dayanıklıdır. İpekli veya suni ipekli kumaşların girmesi çok muzırdır. Şimdi kalıyor ki tarifenin tatbikinden evvel Avrupa’ya verilmiş olan siparişler gelmiş ve gümrüktedir. Bunu ne yapsın diyorlar. Efendiler! Hepimiz ticaretle işigal etmedik ise de ticaretin basit kavaidini biliriz. Piyasada beş bin, on bin top basma mevcuttur. Aynı basmalardan beş top da benim elimde vardır. Fakat piyasadaki basmanın veya herhangi bir malın metresi yüz kuruştur. Bana metresi on kuruşa mal olmuştur. Ben elimdeki o malı, beş topu, on bir, on iki kuruş ticaretle mi satarım? Yoksa mademki piyasadaki beş bin top kumaş yüz kuruştur. Yüz kuruş üzerinden mi satarım? Muhakkak yapacağım şey, yüz kuruş üzerinden satmaktır. Malum-ı âliniz, ticarete rekabet meselesi vardır ve bu hemen ticaretin mihveri mahiyetindedir. Şimdi gümrükten beş misli tarife ile gelmiş olan birkaç balya mal; İstanbul piyasasına veyahut sahillere çıktığı vakit tüccarlar on iki misli tarife üzerinden resim vermek suretiyle mağazalarına birkaç yüz balyaya mukabil birkaç bin balya mal girmiş ve stok yapmışlardır. Birisi beş misli veriyor, birisi on iki misli veriyor. Binaenaleyh yüzde bir fiyattan tenzil etse -kendisi çok fazla para kazanacağı için- diğer tüccarların harabisini müstelzimdir ve piyasanın bir zaman için altüst olmasını mucip olur. Ticarete; buhranlar tevhit eden bu gibi hususatin -bir defaya mahsus olsa bile-gümrükten geçmesi rekabet ve muvazenet-i ticariyeyi tehdit eceği cihetle muzırdır, tehliktedir. Vakıa birkaç kişinin menfaatini gözetmek için şekle aldanarak, hissiyata aldanarak zahiren kabul edilecek gibi görülür ama neticesi vahimdir. Çok muzır netayiş tevhit edebilir. Binaenaleyh bendenize kalırsa tarife-i asliyenin on iki mislini vermek suretiyle emsaline tevfikan bundan evvel geçmiş olanları ve bundan sonra geçecek olanlara dahi teşmil ederek encümenin nokta-i nazarını kabul etmemek lâzımdır. Ben bu noktayı arz ediyorum.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendiler! Meselede henüz beş misli, on misli teklif ve rüsumu tespit etmezden evvel “çakar” nedir? Onu Heyet-i Muhteremenize arz edeyim. Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey’in buyurdukları gibi bunlar adi basma üzerine “halfa” otundan veyahut adi “ısırgan” otundan yapılmış bir şeydir. Bunun numunesini Heyet-i Muhteremenize getiririm. Sonra buyurdu ki bunlarda yüzde on beş nispetinde ipek vardır. Herhangi bir kimyager bu eşya-yı hasise içinde on beş nispetinde değil bir tel ipek bulup çıkarırsa Meclis-i Âlinizin tensip edeceği mükâfatı vermeye amadeyim.

Efendiler! Bir defa çakar dediğimiz kumaşın metresi, 27 kuruş ilâ 31 kuruş arasında tehalüf eder. Hâlbuki zavallı köylü, fakir halkımız, hatta mutavassıt halkımız bugün bunu satın almak için yirmi yedi kuruşu bulamadığından gidiyor. Yağlı basmayı, çürük basmayı arşını otuz beş kuruştan alıyor. Bunun tüccar hesabı yardası, 27’den 30 kuruşa kadardır. Bundan az kaba olursa 31 kuruştur.

Rasih Efendi (Antalya) - Bu numuneler nedir? Nazar-ı dikkatinizi celp ederim.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Efendim! Burası milletin hayat-ı iktisadiyesine taallük eden bir kürsüdür. Hoca efendi! Bu, hocalık değildir. Herkes bilmediği, mütehasısı olmadığı şeye karışmasın. Herkes bildiğini ve istediğini söyler, hürdür.

Rasih Efendi (Antalya) - O kadar uzun değil...

Zeki Bey (Gümüşhane) - Çok uzun kaçır... Öteden beri fukaradan, fukaranın zaruretinden, servetsizliğinden bahsettiğimiz halde bu gibi hasis bir şey üzerinden 12 misil gümrük almaya kalkışır isek bunun beher metresi 100 kuruştan 110 kuruşa kadar tehalüf eder. Hâlbuki beri tarafta fukaranın çürük basmaya verdiği para bol bol Avrupa'ya gidiyor. Esas itibarıyla İktisat Encümeni ile ki bendeniz de encümene dâhilim, fakat bu mazbatanın hîn-i müzakeresinde bulunamadım Muvazene-i Maliye Encümeninin teklifi arasında bir fark vardır. Gümrüklere gelmiş olan ve hazır bulunan malların yüzde on iki misli gümrük resmini affederek bir defaya mahsus olmak üzere yüzde beş misli gümrük resmine tâbi olarak çıkmasına müsaade ederseniz, bendeniz bunun katiyen aleyhindeyim. Gümrükteki mevcut olan ve falanca, filânca tüccara gelen malı böyle bir defaya mahsus olmak üzere beş misli gümrük vererek çıkarttıktan sonra acaba o tüccar bize o kumaşı kemâ-fi's-sabık otuz bir kuruşa mı, yüz on kuruşa mı satacaktır? Şüphesiz yüz on kuruşa satacaktır. Çünkü geriden gelecek olan mal daima yüz on kuruş üzerinden ve pahalı satılacaktır. Şimdi biz ne yapıyoruz efendiler? "Alınız sizin cebinize yüz binlerce lira koyalım. Siz de fukaranın sırtından derisini yüzünüz, para çıkarınız." diyoruz. Bunu böyle yapmaktan ise Heyet-i Umumiyesi ile açık bırakırız. İnşallah ne vakit bizim memleketimizde de bu gibi tezgâhlar çoğalsın, bu gibi müesseseler vücut bulur ve bunları biz yapmaya başlarız; o zaman ister ipekli olsun, ister olmasın yüzde yüz, yüzde beş yüz gümrük koymak için hiçbir mâni yoktur. Serbestiz. Buradaki "bir defaya mahsus olmak üzere" kaydını kaldıralım ve beş misli gümrük alalım. Zaten ticaret serbesttir. En birinci mesele rekabettir. Bunun gümrüğünü beş misli olmak üzere aldığımız takdirde Ahmed de ısmarlar Mehmed de ısmarlar ve ticarete bir santim diğerinden fark etmez. Yok, şayet bu şekilde bırakacak olursanız hem hayat-ı iktisadiyemiz müteessir olacak ve hem de köylümüz ve ahalimiz soyulacaktır. Sonra bunların dayanıp dayanmaması bahsinde Ragıb Bey biraderimize arz edeyim ki bazen bunların çok fantezi aksamı vardır. Bunların içinde pamuk mensucatı bile bulunmayarak halfa otu denilen ottan mürekkep aksamı vardır. Köylü, bunları eline bile almaz. Herhalde bir basmadan daha ziyade mukavemet eder. Fukaranın da bundan istifadesi vardır. Hükûmet, yüzde yüz rüsüm vazettiği halde biz yine evlerimize götürüyoruz. Hâlbuki zavallı köylü iki otun içinde bulunursa yazık değil mi rica ederim. Bunu giymesini çok mu göreceğiz? Parasını verir ama sen bırakırsan giyer. Böyle gümrük resmini fazla artırırsak giyemez. Bendenizin nokta-i nazarım budur. Heyet-i Umumiyesinde seyyanen tatbikini şey etmeyeceğim.

Margarin yağlarına gelince gerek İktisat Encümeninin ve gerekse diğer encümenin nokta-i nazarı pek doğrudur. Hatta mümkünse daha fazla gümrük resmi alınması lâzımdır. Ve bundan fazla gümrük alınmasına taraftarım.

İktisat Encümeni Mazbata Muharriri İsmail Bey (Karahisar-ı Şarki) - Efendim Hasan Bey'in en ziyade istinat ettiği nokta-i nazar şudur: Buyuruyorlar ki: "Bunların ithalinin müddeti zaten iki sene evvel haber verilmişti." Hâlbuki mugalâta yapıyorlar.

Maliye Vekâleti Vekili ve İktisat Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Kanunun tarihini söylüyorum. Kanun iki sene evvel neşredilmişti.

Reis - Söz kesmeyiniz!

İsmail Bey (Karahisar-ı Şarki) (Devamla) - Rica ederim efendim! İpekler hakkındaki tarife-i asliyenin 12 misline iblâğı suretiyle tahsili için neşredilen kanunun tarihi 7 Mayıs 1337'dir. Şimdi

tarifenin bu kanun mucibince 1337'de tatbikine başlanmış ipekli kumaşların ithali menedildiği zaman yapılan kanunun içerisine bu ithal edilmediği gibi ipeklerin ithaline müsaade edilen 1337 tarihli kanunun tatbikinde de

bunlar, ipekliler meyanına, yani şimdi tatbik edilmek istenilen maddenin daire-i şümulüne ithal edilmiştir. Hâlbuki aradaki farka bakınız. Aradaki farkın büyüklüğüne nazar-ı dikkat-i âlinizi celp ederim. 17 Kânunusani 1339 tarihinde rûsumat idaresi, ani bir emirle diyor ki: “Bunlardan 28 değil 420 kuruş resim alınız, şu maddeyi tatbik ediniz, bu maddeyi tatbik ediniz.” Bu ve emsali gibi Avrupa’dan gelen mallara nazaran çürük bir mesele değildir. Haddizatında esaslı bir meseledir. Burada “Tüccar, bilerek getirdi.” demekte en büyük kabahat, Hükûmettedir. Bilhassa aradan iki buçuk sene geçiyor. İthal menedilen ipeklerin ithaline müsaade edildikten sonra aradan iki buçuk sene geçiyor. Sonra kaidenin bir makabli vardır denilecek. İstanbul’da bir müddet kilo üzerinden gümrük resmi alındı. Fakat Anadolu gümrükleri, bu kumaş hakkında 1332’den beri tatbik edilen madde-i kanuniyeyi tatbik etmiştir. Binaenaleyh 7-8 seneden beri bu kumaş hakkında tatbik edilen bir madde ani bir emirle tebdil ediliyor ve 420 kuruşa çıkarılıyor. Sonra burada tüccarı tahkir etmek doğru değildir. Hiçbir tüccar tasavvur olunur mu ki keyfi olarak yüzlerce, binlerce lirasını bağlasın, işletmeden bıraksın? Rica ederim emin olunuz! Sizi namusumla temin ederim ve bendenizin ihtisasım olduğu için söylüyorum. Hiçbir tüccar böyle bir kanun çıkacak diye malını senelerce gümrükte yatırmaz ve o istifadeyi aramaz ve onu müsadereye maruz bırakmaz. Eğer burada hakikaten tüccar haksız ise Meclis-i Âlinizi hakem kabul ederim. Tüccar haksız ise alsın, on iki misli alsın. Yalnız yedi sene bir madde tatbik edildikten sonra tezyid-i rûsuma ait bir kanun neşredildiği vakit bir müddet verilir. Meselâ, Düyun-ı Umumiye on paralık bir pul neşredek olsaydı bir ay, iki ay, en aşağı altmış gün müsaade eder. Burada vâzı’-ı kanun vazifesini gören arkadaşlar pekâlâ bilirler ki böyle bir meselede evvelden haber verilir. Yarın da kalkılacak ve ani bir emirle denecek ki “Bu maddeyi tatbik etmeyiniz, öteki maddeyi tatbik ediniz.” Burada tüccar sızlanırsa ve şikâyet ederse haksızlık tüccarda mıdır yoksa Hükûmette midir? Rica ederim bir madde yedi sene tatbik ediliyor. Yedi sene sonra falan maddeyi alacaksınız, filân maddeye sokacaksınız demek nasıl olur? Buna gelinceye kadar birçok çürük mallar geliyor. Eğer bunları men ediyorsak lavanta ve kolonyaları men edelim. Memleketimizde yapıyor. İpeklileri men edelim, giymeyelim. Fakat maalesef Meclis-i Âli geçen defa dayanamadı, ithaline müsaade etti. Sonra jarseler var. Jarseler de tamamıyla bunun üzerindeki çiçeklerden, halfa otundan yapılmıştır. Bir yağmur yedikten sonra tamamen açılırlar. Halk bunun metresine yedi, sekiz lira verip alıyor. Halfa otundan yapılan bu çizgiler, parlaklıklar bunun metanetine zarar getirmiyor. Arzu eden rûfeka görebilir. Çamaşır numuneleri meydandadır. Bendeniz tüccarı müdafaa zımında söylemiyorum fakat bir esas kanunu vardır. Mademki rûsum tezyit ediliyor evvelâ haber vermek şarttır. Bütün dünyada böyle kabul edilmiştir. 7 Mayıs 1337’de neşredilen kanunla ipeklilerin ithali men edilmiştir. Bari şimdi yapmayalım. Sonra bir emirle deniyor ki: “270. maddeden al, 308. maddeye at.” Bunu tüccar bilerek mi yaptı ve bilerek mi getirdi diyeceğiz? Eğer bu emir, tefsir mahiyetinde ise Meclis-i Âliden geçmeli idi.

Şükrü Bey (Çanakkale) - Bendenizin söyleyeceğim sözleri, zaten İktisat Encümeni Mazbata Muharriri Bey pekâlâ izah buyurdular. Malûm-ı âlileridir ki gümrükler, evvelâ varidat-ı devlete tesiri olması için; saniyen himaye için yani himaye usulünü kabul eden hükûmetlerde şayan-ı himaye olan bazı sanayiî himaye için vazolunmuştur. Gerek sanayiî himaye için ve gerek servet-i memleketin harice gitmemesini temin için bazı hükûmetler birtakım mevaddı ağır rûsumat tâbi tutmuşlardır. Nitekim bazı hükûmetler de bazı eşyanın ithalini büsbütün men etmişlerdir. Tabii bu, Hükûmetin yapmış olduğu tetkikata ve milletin varidatını harice akıtmamak için ittihazına lüzum gördüğü tedabire müteallik bir meseledir. Yalnız burada mevzubahis olan mesele şudur: Şimdiye kadar kavaid-i mevduamıza muhalif olarak birçok kanunlarda yaptığımız gibi “İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.” diyoruz. Onun avakıbını, onun vaki olacak tesirini katiyen nazar-ı itibara almadığımızdan bir mesele-i iktisadiye tahaddüs etmiştir ve bu mesele-i iktisadiye Meclise kadar aks eylemiştir. Malûm-ı âlileridir ki: Bir tacir sipariş edeceği malı bugünkü piyasaya göre kaç kuruşa satabileceğini, ne suretle ve ne kadar kâr temin edebileceğini hesap ederek o suretle sipariş verir. Eğer o malı sipariş edeceği esnada gümrük resmini 28 veya 30 olarak görmüş ve ona göre sipariş yapmış ise ve herhangi bir kanunu “Tarih-i neşrinden itibaren meridir.” diyerek mevki-i tatbiki koyarsanız o tacirin işi alt üst olur. Belki ondan sonra sipariş verebilir ve gelecek malı o tarife tabi olur. Fakat o tüccar o zaman için o kârdan mahrum edilmiş oluyor. Bu kârdan mahrum bırakmaya ne suretle hakkımız olur? Öyle bir kanunla ki bütün mevzuat-ı kanuniyemize muvafık değildir. Sonra, efendiler! Belki vaki olan siparişin gümrüklere vürudunda bu tarifenin tatbikiyle beraber vaki olan tereffu-ı fiyattan o mal artık piyasada sürülemez olur. Hâlbuki tacir, avans olarak para vermiş, bağlanmıştır. Binaenaleyh o malı almaya mecburdur. İade edemez. İade etmediği takdirde tacirin mühim bir zararını mucip

olur. Yalnız İktisat Vekil-i Muhteremi Hasan Bey'in dediği gibi namussuzcasına hareket eden tacirler de bulunabilir. Fakat beraat-i zimmet asıldır. Bundan, namuslu adamları tefrik etmek Hükûmetin vazifesidir. Hükûmet istediği gibi gümrüklerde falan maddeyi, filân maddeden falan maddeye nakledebilir veyahut bir maddeyi vaz veya ilga edebilir. Meselâ “margarin” yağları gibi şeylerin ithalini suret-i katiyede men eder. Bu, tamamen Meclis-i Âli namına icra-yı hükûmet eden hükûmetin bir vazifesi olabilir ve yapacağı tetkikat neticesinde bunu takdir edebileceği bir iştir. Buna bir şey denmez. Ancak bir resmin veya bir memnuiyetin bir maddeden diğer maddeye, bir tarifieden diğer tarife nakli, her halükârda bir müddet tahdit edilmesi icap eder. Ve kanunun, o evamir-i umumiye den tefrik edilmesi ve daha evvel vaki olan siparişlere teşmil edilmemesi icap eder. Bu, gayet basit bir kaidedir. Öyle zannederim. Esasen -haber aldığımıza göre- gümrüklerde bu gibi teamül varmış.

Mehmed Emin Bey (Karahisar-ı Şarki) - Kavaid-i külliye dendir.

İsmail Bey (Karahisar-ı Şarki) - Tarifenin herhangi bir tebdilinde, gümrükler tebdil olunan tarifeyi vaktiyle vaki olan siparişlere teşmil etmiyorlarmış. Binaenaleyh maruzatımız bu gibi siparişlerde bu kanun ve evamirden evvel vaki olmuş ise bir defaya mahsus olmak üzere evvelki tarife tâbi tutulması, ondan sonra da Hükûmetin yapacağı tarife üzerinden alınmasıdır.

Ahmed Hamdi Bey (Bozok) - Mesele tenevvür etmiştir. Müzakere kâfidir.

Rasih Efendi (Antalya) - Arkadaşlar! İktisadiyatta, Hükûmetin takip edeceği siyasette müsavat olmazsa, memleket o vakit düsturun çalkantısı ile çalkalanır. “Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar.” diye -bilirsiniz ya- bir darbimesel vardır. Beş altı gündür buradaki gazeteleri, bilhassa İstanbul matbuatını işgal eden bir mesele var. İstanbul'daki tüccarların buraya yağdırdıkları telgraflar, mektuplar vardır. “Kohen”e ait iki sene evvel Rusya'dan mubayaa edilen zahirenin ithaline müsaade verilmiş; bunu Süreyya Bey isminde birisi getirmiş. Bundan İstanbul tüccarânı mutazarrır olmuş; (Biz neden bundan müstefit olamadık, bu müstefit oldu.) diye bağırıyolar.

Arkadaşlar! Elinizi vicdanınıza koyarak düşünecek olursanız Hükûmet, Meclis-i Âlinizde tecelli ediyor ve devleti siz temsil ediyorsunuz.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Devletiniz namına iştilen böyle bir söz her ne kadar bir şaibeyi muhtevi olmasa, bile yine düşünmek ve esasını tetkik etmek mecburiyetindedir. Onun için arkadaşlar bugün mevzubahis olan lâyiha-i kanuniyede İktisat Vekili ve Maliye Vekâleti Vekili olan arkadaşımız diyor ki (Mademki bu işlerin tedvinine bizi tevkil ve memur ettiniz; bunun hem idareten hem de iktisaden zararı vardır.) Binaenaleyh bunda “İki, üç tüccar zarar görecektir.” diye memleketin bütün iktisadiyatını alt üst etmek nasıl olur? Efendiler bütün rüsumat varidatını tehlikeye mi koyalım? Onun için hassaten hepinizin vicdan-ı âlinize müracaat ediyor, teklif olunan maddelerin reddini teklif ediyorum. (Doğru sesleri) (Müzakere kâfidir sesleri)

Reis - Efendim! Mazbata Muharriri Bey söz istiyor. (Müzakere kâfidir sesleri) Fakat efendim! Mazbata Muharriri, her vakit söz istemek hakkını haizdir.

İsmail Hakkı Bey (Karahisar-ı Şarki) - Efendim! Mesele karışık bir şekil alıyor, işin içine “hissiyat” giriyor. Burada “biri yer, biri bakar” meselesi yok. Mesele, verilen emrin esasını çürütüyor. Yoksa müsaade alınması falan değil. Sonra (un) meselesi de bununla kabil-i kıyas değildir. Yedi sene tatbik edilen bir madde, yedinci sene nihayetinde rüsumat dairesinin bir emriyle birdenbire değiştirilemez. Çünkü Tefsir Kanunu olarak Turuk-ı Kanuniyeden çıkmış değildir. Tüccarla Hükûmet arasında bir mukavele vardır. O mukavele dahi rüsumatın neşretmiş olduğu tarifiedir. Tüccar neşredilen bu tarife göre o malı getirmiştir. Onu getirdikten sonra onu bir maddeden kaldırıp öbür maddeye geçirmek, bilmem, doğru mudur? Orta yerde neşredilmiş bir kanun vardır. Eğer kanunu çiğneyecek isek o başka mesele. Binaenaleyh (bilerek getirmiştir. O istifade edecek, diğeri istifade edemeyecek) diye tüccarı tahtie

etmeyelim. Bendenizin ifademe Meclis-i Âliniz itimat buyurursa ki hakikatten bahsediyorum diyorum ki bunların ithali menedildiği zaman 305. ve 308. maddeye ithaline müsaade edildiği gibi 7 Mayıs 1337 tarihinde neşredilen kanunun dahi daire-i şümulüne ithal edilmemiştir. Aradan iki buçuk sene geçtikten sonra rüsumat idaresi ani olarak bir maddeden diğer bir maddeye geçilmesini emrediyor.

Refik Bey (Konya) - Maliye Vekili Beyefendi, en ziyade bu noktayı tenvir etsinler.

Abidin Bey (Saruhan) - Reis Beyefendi! Encümenden bir sual sormama müsaade buyurunuz. Bu tarifeyi yaptığınız vakit gümrük bahsine ait muahede-i sulhiyedeki listeyi nazar-ı dikkate aldınız mı?

İsmail Hakkı Bey (Karahisar-ı Şarki) - Bu, ona dokunmaz; muahede-i sulhiye ile alâkadar değildir.

İktisat Vekili ve Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Efendim! Beş misli tarifede iken on iki misli tarifeye idari bir emirle ithal etmişlerdir. Fakat arz ediyorum ki beş misli tarifede kalması yanlış idi. Bu sehven kalmış idi. Tashih-i muamele ettiği için rüsumat idaresi fena mı yapmış? (Bravo, çok iyi yapmış sesleri)

Sonra şu madde-i kanuniye ve şu mülâhaza-i iktisadiye ile bir müsaade, mevzubahis ise yalnız üç, beş kişinin malı mevzuubahis olamaz. Umumi bir müddet tayin edersiniz. Bu doğrudur. Yoksa -arz ettiğim gibi- mevzubahis olamaz. Bu karar hatalıdır.

Refik Bey (Konya) - Daire-i aidesi kanuna ithal edilmesi lâzım gelen bir fıkranın, kanuna ithal edilemediğini görmüş ve kendi kendine tashih etmiş, böyle mi efendim? Buna salâhiyeti var mıdır?

İktisat Vekili Hasan Bey - Evet, böyledir. Tefsir değildir. Kanunda sarahat vardır.

Refik Bey (Konya) - Hasan Beyefendi'nin izahatından anlaşılıyor ki, tarifelerin beş misline iblâğı 1336 senesinde yapılmış olan bir kanunladır. Tashihe kadar geçen müddet zarfında hata olmuştur. Böyle gümrük muamelâtı gibi şeyler üzerinde idarenin bu tashihatını kabul ediyoruz. Yalnız o idare, beş seneden beri hatalı bir surette ucuz gümrük aldığından cezasını çekmeyecek mi?

Hasan Bey (Trabzon) - Beş seneden beri devam etmiyor. Bazı usul ve teferruatta hata olabilir ve zaruridir. Eşya birçok kaleme ayrılır.

Reis - Efendim niçin muhavere ediyorsunuz?

Hasan Bey (Trabzon) - Böyle gümrük usulü gibi muamelâtta 2000 kadar kalem eşya ihtiva eden bir dairede tatbikat hususunda fer'î bazı hatalar olabilir.

Şükrü Bey (İzmir) - On iki misli gümrük resmi almak lazım gelirken, bunun yerine beş misli alınmış, badehu tashih-i muamele olunarak on iki misli olarak alınmış. Bundan dolayı kendilerine teşekkür ederiz.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Trabzon) - Bendeniz bunu yapmadım. Teşekküre hacet yok.

Şükrü Bey (İzmir) (Devamla) - Ancak bidayeten on misli alınmak icap ederken, beş misil alındığından dolayı ceza olarak ne yapılmıştır? Onu soruyorum.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Bendenizce Şükrü Bey kardeşim; herhangi bir muamele-i kanuniyenin teferruatında, tatbikatında içtihat hatası olarak vuku bulan şeylerin cezası vardır.

Şükrü Bey (Bolu) - Bu içtihat değildir, hatadır.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey (Devamla) - Kim iddia edebilir ki teferruat-ı muamelede ve bahusus gümrük hakkında yeni tarifeyi tatbik ederken gümrük memurunun bir eseri zühul olarak hatası tüccar aleyhine değil, lehine bir müddet devam etmiş olsun. Ben hata olarak telâkki ediyorum. Yaptıkları bir zühuldür. Eğer yaptıkları mucib-i ceza ise onun cezasını veririz.

Abidin Bey (Saruhan) - Reis Bey! Müsaade ediyor musunuz? Yüz ikinci madde-i kanuniye kalıyor demektir.

Celâl Bey (İzmir) - Reis Bey! Müsaade buyurunuz. Encümen namına bir sual vardır. Cevap vereceğim. Arkadaşlardan bazıları tüccarlar hakkında mütalâatta bulundular. Zannederim o nokta müphem kalmıştır.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Hasan Beyefendi'den bir sualim var: Kendileri bu meseleye muhalif olduklarını söylediler. Hâlbuki birinci devrede Hükûmet ve İcra Vekilleri bunun bir hata olduğunu anlamış ve meclislere

bir lâyiha-i kanuniye vermişlerdir. Hasan Beyefendi'nin de imzaları vardır. Hasan Bey'in bundan malûmatları var mıdır? Şimdi nasıl olmuş da Hükûmet tebdil-i fikir etmiştir, bunun tamamen hilâfına beyan-ı mütalâa ediyorlar. Ben zannediyorum ki Hasan Beyefendi onu tetkik etmiş değildirler. Onun üzerine beyan-ı mütalâa ediyorlar.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Lâyihadan haberdar değilim.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Demek ki haksız olduğuna İcra Vekilleri kanaat getirmiş ve Meclis-i Âliye bir lâyiha-i kanuniye sevk etmiştir. (Bravo sesleri)

Reis - Efendim! Şu ciheti izaha mecburum. Önümüzde müzakere edeceğimiz kanun, teklif-i kanunidir. Hükûmetin lâyihası değildir. Eğer evvelce Hükûmetin vermiş olduğu bir lâyiha varsa... (Var sesleri)

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Var idi. Birinci devrede müzakeresine zaman bulunamadı. Aranırsa bulunur. Meclis-i Âlide mevcuttur.

Reis - Tarihini hatırlıyor musunuz?

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Şubat, mart.

Maliye Vekâleti Vekili Hasan Bey - Öyle bir lâyihaya iştirak etmedim ve o Hükûmetin kanaati hilâfına beyan-ı mütalâa edebilirim. O Hükûmete dâhil değilim. O Hükûmetin kanaatine yine dâhil değilim.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - O zaman kanaatiniz şahsi olur.

Celâl Bey (İzmir) - Efendim! Mesele, zannederim, tenevvür etmiştir. Çakar denilen mallar hakkında 1333 senesinden beri ve 270 numaralı

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 6

tarife tatbik olunurken yani kilosundan 28 kuruş resm-i gümrük alınırken birdenbire Kânunusani 1339 tarihinde hata edildiği anlaşılarak 305 ve 308 numaralı tarifelerin tatbiki için gümrüklere emir verilmiştir.

Şükrü Bey (Bolu) - Gümrüklere değil, Rüşumat Müdüriyet-i Umumiyesine emir verilmiştir.

Celâl Bey (İzmir) (Devamla) - Evet, efendim. Şu halde alınan resim ile o emrin verildiği tarihten sonra alınacak resim arasında çok ehemmiyetli fark vardır. Bunu gören tüccarlardan bazıları nazar-ı dikkati celp etmişlerdir. Yani bundan alınacak gümrük resminin beş misline tenzili için Meclis-i Âlinize teklifte bulunulmuştur. Kavanin-i Maliye ve Muvazene-i Maliye Encümeni bunu tetkik ederek 305 ve 308 numaralı tarifelerin tatbikiyle on iki misli zamma tabi tutulmasının memleketin ve Devletin menafine daha muvafık olduğuna karar vermiştir. Binaenaleyh bu beş misil zam yerine bundan sonra on iki misil zammın kabulünü bu iki encümen kabul etmiştir ve İktisat Encümeni de bi'l-müzakere bu iki encümenin nokta-i nazarına iştirak etmiştir.

Vehbi Bey (Karesi) - On iki misil alınmasına mı?

Celâl Bey (İzmir) - Evet, efendim. Badema on iki misil alınmasına arkadaşlarımızdan bazıları dediler ki gümrüğe gelip de bir defaya mahsus olmak şartıyla beş misli resim alınarak piyasaya çıkarılacak mallar, çıkaran tüccarın lehine olarak piyasayı altüst edeceklerdir. Çünkü bundan sonraki getirecekler on iki misil vereceklerdir. Ve bu, onların zararına olacaktır. Bu cihet doğrudur. Fakat emrin tebliğinden bir iki gün evvelisi mallarını gümrükten çıkarmış olan bahtiyar tüccarlar da bu vaziyettedirler. Lâkin emrin bir iki gün evvel tebliğinden mutazarrır olmasında tüccarların ne sun' ü taksiri vardır? Encümen sırf bunu nazar-ı dikkate alarak bir defaya mahsus olmak üzere emrin tebliği tarihinden itibaren gümrüğe gelen malların beş misli ve badema geleceklerin on iki misli zamma tâbi tutulmasını esas olarak diğer encümenlerin nokta-i nazarına iştirak ederek kabul etti. Mesele bundan ibarettir.

Süreyya Bey (Karesi) - Celâl Beyefendi! Müsaade buyurulursa bir şey sormak istiyorum. Bu kanun-ı mahsus mucibince on iki misil gümrük almak doğru mudur? Ve haddizatında kanuni midir? Binaenaleyh evvelce yüzde beş gümrük alınması gayrikanuni midir? Bu ciheti tetkik ettiniz mi?

Celâl Bey (Devamla) - Efendim! Hasan Bey'in izahı veçhiyle bu, nokta-i nazar ihtilâfidir.

Süreyya Bey (Karesi) - On iki misil alınmak lâzımdır. Evet veya hayır, bunu anlamak istiyorum.

Celâl Bey (Devamla) - Arz ettim efendim. Üç encümen on iki misil alınmasına karar vermiştir ve bittabi encümenlerin nokta-i nazarı bendenizce muvafıktır. Yalnız gümrük tarifesinin 270 numarasına tebaiyet edilmek üzere bir hata vaki olmuştur. Mesele bundan ibarettir.

Reis - Efendim! Meseleyi hulasaten arz edeceğim. İktisat Vekili Hasan Beyefendi; 7 Mayıs tarihli kanunda ithal edilmeyen ve sarahaten 7 Mayıs tarihli kanunda mevzu olan eşyanın memnuiyeti refedildikten sonra Rüsumat Müdüriyetinin teklifiyle on iki misil resme tâbi tutulması hakkındaki gayesini bi'l-izah kanunun Heyet-i Umumiyesinin reddedilmesini teklif ediyor. İktisat Encümeniyle Muvazene-i Maliye Encümeni de 7 Mayıs tarihli kanunun mevki-i meriyetten refine kadar beş misli resme tâbi tutulan bu gibi eşyaların, kanunun mevki-i meriyetten refinden sonra ipekli kumaşlar i'dâdına ithal edilerek on iki misil resme tâbi tutulması için verilen emrin tefsir-i kanuni olmadığına kanaat ederek, emrin hatasını tashih mahiyetinde, bu teklif-i kanuniyi kabul etmiştir. Binaenaleyh müzakere hitam bulmuştur. Kifayet-i müzakereyi rey-i âlilerine vazedeceğim. Heyet-i Umumiyesinin müzakeresini rey-i âlilerine kâfi görüp maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Maddelere geçilmiştir.

Abidin Bey (Saruhan) - Müsaade buyurunuz Reis Bey! Heyet-i Umumiyesinin tayin-i esami ile reye vaz'ı hakkında takririmiz vardır.

Reis - Efendim! Nizamname-i dâhilimiz sarihtir. Heyet-i Umumiye müzakeresinin kifayeti hakkında reye vaz' şekli muayyendir. Evvelâ müzakerenin kifayetiyle maddelere geçilmesi reye vazedilir. Binaenaleyh müzakerenin kâfi görülerek maddelere geçilmesini reye vazettim. Maddelere geçilmesi kabul edilerek tebliğ edilmiştir. Binaenaleyh maddeleri baştan aşağı kabul edip etmemek Heyet-i Celilenizin salâhiyeti dâhilindedir.

Abidin Bey (Saruhan) - Bizim tayin-i esami takririmiz ne oldu?

Reis - Tayin-i esami takririni kanunun Heyet-i Umumiyesinin reye vaz'ı zamanında nazar-ı itibara alınız.

Abidin Bey - Madde kabul edildikten sonra mı?

Reis - Kifayet-i müzakerenin tayin-i esami ile reye vaz'ı dermeyan edilmedi efendim. Kifayet-i müzakereyi reye vazettiğim zaman bu takrir verilmişti.

Abidin Bey (Saruhan) - Verilmiştir efendim.

Reis - Ben kararı tebliğ ettikten sonra Kâtip Bey takriri verdi.

Abidin Bey (Saruhan) - Fakat hep kararlar böyle oluyor da garip oluyor.

Madde 1- Gümrük tarifesinin 308. numarasının saniyen fıkrasının (A) kısmı daire-i şümulüne dâhil olan ve 17 Kânunusani 1339 tarihinden mukaddem fabrikalara sipariş verilerek gümrük ardiyelerine vücut ettiği vesaik ile sabit olan ipekli çakar kumaşlarından bir defaya mahsus olarak tarifiedeki resm-i aslinin beş misli resim istifa edilir.

Reis - Efendim! Madde hakkında söz isteyen var mı?

Süreyya Bey (Karesi) - Efendim! Burada usule ait bir mesele daha vardır. Hangi madde tadil ediliyorsa o madde-i asliyenin takrirden yazılması ve bize verilmesi evvelce söylenmiş idi. Burada falan kanunun filân fıkrası deniliyor. O kanunun o fıkrasını arkadaşlardan kaç kişi biliyor? Heyet-i Umumiye bu hususta karar ittihaz etmişti. Bu karar mucibince bu madde buraya gelmelidir. Ve bunu biz görmeliyiz. Yoksa nasıl beyan-ı mütalâa edeceğiz? Karanlığa kubur mu sıkacağız?

Reis - Efendim! Usul-i müzakere hakkında bir teklif vardır. Eğer tadil edilecek maddelerin tabedilerek buraya gelmesi hakkında Heyet-i Celilenizin bir kararı varsa...

Süreyya Bey (Karesi) - Karar vardır. Zaptı gösteririm. Ali Süruri Bey'in takriri üzerine Heyet-i Celile karar vermiştir.

Reis - Efendim! Bu hususa ait müzakereyi tehir ederiz, bu maddeyi tab' ve tevzi ederiz. Süreyya Bey'in teklifini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. On dakika teneffüs için celseyi tatil ediyorum.

Adana Ziraat Mektebine Verilecek Paraya Dair Olan Kanunu Kabul Edenler

Artvin: Hilmi Bey, Aksaray: Besim Atalay Bey, Antalya: Ahmed Saki Bey, Hasan Bey, Edirne: Hüseyin Refik Bey, Ordu: Recai Bey, Faik Bey, Erzurum: Hüsrev Bey, Ertuğrul: Halil Bey, Doktor Fikret Bey, Ergani: İhsan Hamid Bey, Isparta: Hafız İbrahim Efendi, Hüseyin Hüsnü Efendi, Mükerrerem Bey, İstanbul: Hamdullah Subhi Bey, Hamdi Bey, Süleyman Sırrı Bey, Abdurrahman Şeref Bey, Yusuf Bey, Eskişehir: Arif Bey, Elaziz: Hüseyin Bey, Urfa: Ali Bey, Yahya Kemâl Bey, İçel: Doktor Tefvîk Bey, İzmit: İbrahim Bey, Mustafa Bey, Bayezid: Süleyman Sudi Bey, Bitlis: Resul Bey, Burdur: Mustafa Şeref Bey, Bozok: Salih Bey, Avni Bey, Bolu: Doktor Emin Cemal Bey, Falih Rıfkı Bey, Mehmed Efendi, Biga: Şükrü Bey, Tekfurdağı: Cemil Bey, Tokat: Hacı Kâmil Efendi, Canik: Süleyman Necmi Bey, Cebel-i Bereket:

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 7

İhsan Bey, Çorum: İsmet Bey, Dersim: Şükrü Bey, Feridun Fikri Bey, Denizli: Haydar Rüşdü Bey, Doktor Kâzım Bey, Mazhar Müfid Bey, Diyarbakır: Ziya Gökâlp Bey, Feyzi Bey, Zonguldak: Ragıp Bey, Yusuf Ziya Bey, Siirt: Mahmud Bey, Sivas: Muammer Bey, Siverek: Kadri Ahmed Bey, Saruhan: Hacı Edhem Efendi, Reşad Bey Kemâl Bey, Vasıf Bey, Trabzon: Hasan Bey, Ahmed Muhtar Bey, Süleyman Sırrı Efendi, Gaziantep: Ferid Bey, Kılınç Ali Bey, Karahisar-ı Şarki: İsmail Bey, Mehmed Emin Bey, Karahisar-ı Sahib: Ruşen Eşref Bey, Ali Bey, Kâmil Efendi, Musa Kâzım Efendi, Kastamonu: Veled Çelebi Efendi, Kozan: Ali Saib Bey, Konya: Refik Bey, Fuad Bey, Mustafa Efendi, Naim Hâzım Efendi, Kırşehir: Ali Rıza Bey, Gelibolu Celal Nuri Bey, Kengir: Rıfat Bey, Ziya Bey, Talat Bey, Kütahya: Ahmed Ferid Bey, Nuri Bey, Giresun: Şevket Efendi, Kâzım Bey, Lazistan: Ekrem Bey, Fuad Bey, Mardin: Abdürrezzak Bey, Yakub Kadri Bey, Menteşe: Şükrü Kaya Bey, Muş: Hacı İlyas Sami Efendi, Rıza Bey, Osman Kadri Bey, Niğde: Ata Bey, Galib Bey, Van: Hakkı Bey.

Reddedenler:

Adana: İsmail Safa Bey, Kemâl Bey, Amasya: Esad Efendi, Antalya: Rasih Efendi, Murad Bey, Ankara: Şakir Bey, Hilmi Bey, Erzurum: Halet Bey, Hâzım Bey, Ziya Bey, Ergani: Kâzım Bey, İzmir: Mahmud Celal Bey, İstanbul: İsmail Canbolat Bey, Elaziz: Muhyiddin Bey, Mustafa Bey, İçel: Hafız Emin Efendi, Bursa: Refet Bey, Mustafa Fehmi Efendi, Bozok: Hamdi Bey, Bolu: Şükrü Bey, Biga: Mehmed Bey, Çorum: Münir Bey, Hakkari: Nazmi Bey, Diyarbakır Zülfü Bey, Zonguldak: Halil Bey, Gaziantep: Hafız Şahin Efendi, Karesi: Ahmed Süreyya Bey, Haydar Adil Bey, Mehmed Bey, Mehmed Vehbi Bey, Karahisar-ı Sahib: Sadık Bey, Kastamonu: Ahmed Mahir Efendi, Kırşehir: Mahbub Efendi, Yahya Galib Bey, Kayseri: Ahmed Hilmi Bey, Doktor Halid Bey, Gümüşhane: Zeki Bey, Kütahya: Cevdet Bey, Mardin: Abdülgani Bey, Maraş: Hacı Mehmed Efendi, Niğde: Hâzım Bey, Halid Bey, Van: İbrahim Bey.

Müstenkifler

Ordu: İsmail Bey, İstanbul: Ali Rıza Bey, Trabzon: Şefik Bey, Karesi: Hulusi Bey, Karahisar-ı Şarki: Ali Süruri Efendi, Kütahya: Ragıp Bey.

İkinci Celse

Reis: İkinci Reis Vekili İsmet Beyefendi.

Kâtipler: Mahmud Bey (Siirt), Falih Rıfkı Bey (Bolu).

3- Mütareke Bidayetinde Vatanın Emr-i Müdafaası Maksadıyla İka Edilen Ceraim Erbabının Affı Hakkında Mazbata:

Reis - Celse açılmıştır efendim. Mütareke bidayetinde vatanı müdafaası maksadıyla ika edilen ceraim erbabı hakkındaki kanun lâyihasının ikinci maddesi encümene havale edilmişti. Encümen mazbatasını tevdi etmiştir, okuyoruz:

Riyaseti Celileye

Heyet-i Umumiye'den Müdafaai Milliye ve Adliye encümenlerine müştereken havale buyurulup mütareke bidayetinde vatanın emr-i müdafaası maksadıyla ika edilen ceraim hakkında Heyet-i Umumiye'de ikinci maddeye müteferri olarak verilen takrirlerle birlikte kanun-ı mezkûrun madde-i mezkûresi Müşterek Encümen'de bi't-tetkik müdafaai memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubini taraflarından maksad-ı mukaddes uğrunda sarf ve istihlâk edildiği tahakkuk eyleyen mehuzat, Müdafaai Milliye Vekâleti tarafından verilen ita emriyle Maliye Vekâletince temin edilmekte olduğu gibi bu suretle sarf olması tahakkuk ve taayyün edeceklerin hukuk-ı şahsiyesi kemakân Hazine-i Devletçe tediye kılınacağı emri tabii olmasına ve bunların haricinde vuku bulmuş olup maksad-ı mukaddes uğrunda sarf ve istihlâk edilip birer suretle ahzedilmiş bulunanların ise Hazine-i Maliyece tesviyesine ne bir imkân-ı hukukî ve ne de bir mecburiyet bulunmamasına, bu gibi erbab-ı matlubun diledikleri aleyhinde ikame-i dâvada ahkâm-ı umumiyece serbest olacakları aşikâr bulunmasına nazaran Müşterek Encümenimiz mezkûr ikinci maddenin tayyini ekseriyetle tensip etmiş olmakla Heyet-i Umumiye'ye arz olunur.

Madde 1- Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 30 Teşrinievvel 1334 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 23 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaai memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrad ve mensubini veya mumailayhin emirleriyle hareket etmiş bulunan ahar zevat taraflarından ika edilmiş olan ve memurin-i resmiye-i devlet taraflarından müdafaai memleket uğrunda ihtiyar olunmuş bulunan efâl ve harekât, cürüm addolunmaz. Bunların hakkında takibat icra edilemeyeceği gibi evvelce mahkûm olarak mahpus bulunanlar varsa derhal tahliye olunurlar.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

Adliye Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Kâtip: Dersim, Feridun Fikri

Aza: Bozok, Ahmed Hamdi

Müşterek Encümen Reisi Müdafaai Milliye Encümeni Reisi Ali

Müşterek Encümen Mazbata Muharriri Mehmed Arif

Kâtip

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Bunu Müşterek Encümen kabul etmiş. Bir şey diyeceğimiz yok. Hukuk nokta-i nazarından da gayet güzel. Fakat Meclis-i Âlinin bundan bir saat evvel verdiği bir kararı da sizlere hatırlatırım. (O başka sesleri)

Reis - Maksadınızı izah ediniz Vehbi Bey. Anlaşılmamıştır.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Bir saat evvel Meclis-i Âli bir esas kabul etti. Tabii ekseriyet kabul ettiği için kimsenin bir [şey] demeye hakkı yoktur. Meclis-i Âli bu hususta düşünerek Adana'da Zeyd ve Amr'ın malı olan bir meblâğı başka bir tarafa tahsis etti.

Mustafa Fevzi Efendi (Konya) - Ashabı malûm olmadığından... (Olduğu halde sadaları)

Vehbi Bey (Karesi) (Devamla) - Ashabı malûm olmadığından... (Kim imiş sadaları) Buna kıyasen ve bu suretle bir madde-i kanuniye tanzimi mümkündür. Fakat iki encümen kabul etmiş, biz de ısrar etmeyelim.

Reis - Efendim! Heyet-i Celilece kabul edilmiş bir kanun hakkındaki mütalaa varit değildir. Efendim! Encümen kanunun ikinci maddesinin tayyını teklif ediyor.

Şükrü Bey (Bolu) - Reis Bey! Söz istiyorum. Başka bir şey hatırlatacağım.

Reis - Neye dair, hangi maddeye dair?

Şükrü Bey (Bolu) - Mazbataya dair... Kanunun maddesi yok...

Reis - Mazbatada madde tayyedilmiştir.

Ali Saib Bey (Kozan) - Bu maddenin yerine kaim olmak üzere bir madde teklif ediyoruz.

Şükrü Bey (Bolu) - Efendim, bu mazbatada bu kabil eşhastan alınan veyahut şundan bundan alınan şeylerin Müdafaa-i Milliye emriyle Maliye Vekâletince temin ve tediye olunmakta olduğundan bahsediliyor. Hâlbuki evvelisi gün Müdafaa-i Milliye bu bapta müracaatım üzerine yine Müdafaa-i Milliyeden aldığım malûmata göre bu, Heyet-i Vekileye sevk edilmiş. Gerek belediyelerin bu kabil matlubatını ve gerek eşhasın matlubatını henüz tesviye edebilmek neticesine vâsıl olunmamış. Onun için rica ediyorum Meclis-i Âliden, bu madde-i kanuniye müzakere edilirken bir esas konulsun ve tediye edilsin. Mademki bunu esas olarak encümen kabul etmiştir. Bir madde halinde tedvin edilsin,

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 8

tebliğ olunsun diyorum. Mesele hâlâ muhtelifün-fihtir.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Efendim! Müsterek encümenin ikinci defa olarak bize verdiği ve birinci verdiği kararı tamamen nakzeden, birinci verdiği kararın maksadını tamamen öldüren bu ikinci şekle nazaran Müdafaa-i Milliye Vekâleti ita emri verecek. Kuva-yı Milliye namına sarf ve tahsis edildiği takdirde Müdafaa-i Milliyece tesviye edilecek ortada bir mesele mevzuubahis değildir. Hukuk-ı şahsiye hakkındaki maddenin tayyını teklif ediliyor. Rica ederim arkadaşlar 23 Nisan'dan evvel, yani Müdafaa-i Milliye Vekâleti teşekkül etmezden evvel teşekkül etmiş müdafaa-i hukuk cemiyetleri vardır. Ve o müdafaa-i hukuk cemiyetlerinin rüesas ve azası bir maksad-ı vatani uğrunda bu gibi malları almışlardır. Bu aldıkları malları maksad-ı vatani uğrunda sarf ve istihlâk ettikleri takdirde o zaman mevcut olmayan Müdafaa-i Milliye Vekâleti bu sarfiyatı tabii bir şekilde deruhte edemeyecektir. O halde şekil ne olacaktır? O adamların vaziyeti ne olacaktır? Müsterek encümeninden soruyorum. Rica ederim muhterem arkadaşlar, zaten Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin manası çok kalmamıştır. Yalnız Gaziantep cephesinde bir kısım milis kuvvetler vardır ki onlar da Hükûmetin resmî şekilde kabul ettiği kuvvetlerdir. Bunu kabul ediyorum. 23 Nisan'dan evvel bu davayı yürüten ve bu dava için fedakârlık yapan ve bu dava içerisinde bu milleti bu Hükûmeti doğuran teşkilât vardı. Bunlar hakkında ne yapıyorsunuz? Eğer Meclis-i Âliniz hukuk-ı şahsiye dâvasında böyle ısrar edemiyorsa ve hukuk-ı şahsiye dâvasından vazgeçilemez diyorsa bunlar hakkında ne yapılacak? Demin arz ettiğim için tekrar tasdi etmek istemiyorum. Fakat şu nokta-i nazarı dikkatinize arz etmek istiyorum ki Meclis-i Âli birçok canileri, birçok hainleri bile gördüğü lüzum ve zaruret üzerine affetmiştir. Binaenaleyh, hainler, memlekete fenalık yapanlar affedildiği bir zamanda memlekete fedakârlık yapanları süründürmek muvafık-ı madelet değildir. Arkadaşlar hiç olmazsa geçen defa Meclis-i Âlide bazı arkadaşların izhar ettiği bir temayül vardı. O temayüle nazaran hiç olmazsa Hazine-i Maliyece tesviye edilsin deniyordu. Oraya gelince Maliye kabul etmez Hazine mutazarrır olur, bu parayı veremez diyorlar. Peki, efendiler! Hazine veremez, hukuk-ı şahsiye dâvası ilga edilemez. Bu memleket uğrunda fedakârlık yapanları Meclis-i Âli süründürecek midir? Ben bunu size soruyorum arkadaşlar. Buna bir çare bulmak lâzımdır. Bu maddeyi tayyetmek

doğru değildir. Eğer ilk madde doğru değilse, muvafık değilse hukuk nokta-i nazarından kabil-i telif değilse müşterek encümen maddeyi ceffalkalem tayyedeceğine -kendilerinin hüsnü zanlarından, vicdanlarından, vatanperverliklerinden bekleriz ve rica ederiz- daha makul bir madde getirsinler. Yoksa maddenin tayyî katiyen doğru değildir. Bunun neticesi ne olacak arkadaşlar? Ben zatîâlinize yalnız Hükûmet teşekkül etmezden evvel Heyet-i Merkeziyenin vaziyetinden malûmat vereyim. Balıkesir’de teşekkül eden İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Merkeziyesi bir buçuk milyon lira bütçe dâhilinde yürümüştür. Efendiler! Bu parayı oradaki hamiyetkâr halk vermiştir. O zaman ne Hükûmet vardı ne Büyük Millet Meclisi vardı ne de bir teşkilât vardı. Bu parayı ahali vermiştir. Hiç şüphesiz bir kısm-ı mühimmi rıza dâhilinde verilmişti. Fakat itiraf buyurursunuz ki o zamanki teşekkülü yürütebilmek için Heyet-i Merkeziye istihdaf ettiği maksadın ulviyeti altında bazı tedabir ittihaz etmiştir. Hatta size açık söyleyeyim arkadaşlar, ben Heyet-i Merkeziyenin azasından idim. Heyet-i Merkeziye kongre kararlarıyla ithalâtta ve ihracattan rüsum almıştır. Çünkü başka çare yok idi. Çünkü başka bir memba-ı varidat bulmak imkânı yoktu. Sonra arkadaşlar birçok mevaşi müsadere edilmiştir. Çünkü Yunanlılara, Fransızların suiistimali altında -açık söylüyorum- İzmir’e sevk olunuyordu, Yunanlılara satılıyordu. Bu tarzda sevk edilen mevaşi zabıt ve müsadere edilmiştir, orduya verilmiştir, cephede askerlerimiz bunu yemiştir. Şimdi rica ediyorum yarın bu mevaşinin bu sığırların sahipleri olan adamlar veyahut parası alınan adamlar o zamanki Heyet-i Merkeziye azası aleyhine ikame-i dâva ederse bu arkadaşları süründürecek miyiz? Tasavvur buyurabiliyor musunuz ki bu arkadaş mahkemeye gittiği zaman kurtulabilsin? Oraya gidecektir. Ben bunu maksad-ı vatan için yaptım diyecektir. Bu kadar. Kanun mucibince hukuk-ı şahsiye ipka edilmiştir. Binaenaleyh ver bakalım kırk beş bin lira. Nereden verecek bu kırk beş bin lirayı? Kendi cebinden mi?

Bugün bu adamlara kırk beş bin lirayı tazmin ettirmek istiyorsunuz. Onun için rica ederim arkadaşlar, bu maddeyi böyle ceffalkalem bir cümlede tayyetmek doğru değildir. Tekrar ediyorum. Biz eski zamanın tasfiyesini yaparken vatan hainlerini affetmişizdir. Bunun karşısında memleketin fedakârlık hislerini söndürmeyelim. On sene sonra bu memleket tehlikeye düştüğü zaman herkesin teşebbüsünü, iradesini yıkmış olacaksınız. Herkes budala değildir ki on sene sonra fedakârlık yapılmak lâzım olduğu zaman kendini ortaya atsın, tekrar sürünsün. Binaenaleyh ilk madde çok ağır ise müşterek encümen düşünsün, daha nazik, daha kibar, daha mantuki bir madde getirsin. Onu tekrar tetkik edelim. Onun için tekrar maddenin encümene gitmesini arz ve teklif ediyorum

Ali Bey (Karahisar-ı Sahib) - Efendim! Müsaade buyurun. Bir noktayı tenvir etmek istiyorum. Cidal-i millîye iştirak etmeyen zabitan meselesinde cidal-i malinin iptidası 15 Mayıs 1335 olarak kanunen tespit edilmiştir.

Adliye Encümeni Mazbata Muharriri Abidin Bey (Saruhan) - Arkadaşlar! Heyet-i Celilenize mukaddema dört madde olarak tanzim edilip verilen mevadd-ı kanuniyenin ikinci maddesinde bu gibi hukuk-ı şahsiye dâvalarının hükkâmın istimadan memnu olduğuna dair bir kaydı ihtiva ediyor. Fakat malûm-ı ihsanınızdır ki affetmek ancak ve ancak hukuk-ı âmmenin taallûk etmiş olduğu aksamda caridir. Yoksa Zeyd’in, Amr’ın, ötekinin berikinin hukuk-ı şahsiyesini icra salâhiyetini haiz olan Meclisin affedebilmek hakkı hiçbir kanunda musarrah ve muayyen değildir.

Şükrü Bey (İzmir) - Affetmiyoruz. Hukuk-ı şahsiye bakidir. Yalnız takib-i dâva ettirmeyeceğiz.

Abidin Bey (Saruhan) (Devamla) - Herhangi bir şahsın dâvasından dolayı bir mahkemeye âdiyen vuku bulan müracaatı üzerine hâkim “Ben bu dâvayı istimadan kendimi memnu görüyorum.” diye reddedemez. Binaenaleyh o dâvayı rüyet ve intaç ettirmek mecburiyet-i kanuniyesi karşısında bulunurken burada Heyet-i Celilenizde Hazine-i Maliyeye taallûk eder şeklinde muhtelif takrirler verilmiştir. Vâsıf Bey arkadaşımızın nokta-i nazarları encümenimizde mevzuubahis edilmiştir. Bu memleketin müdafaası uğrunda ötekinden berikinden toplanmış olan birçok şeyleri hakikaten maksad-ı meşru için sarf ve istihlâk etmiş olan arkadaşların haklarında takibat-ı kanuniye için hukuk mahkemelerine müracaat edilemeyeceği gibi bunun bir de açık tarafı vardır ki üç yüz kişilik bir müfreze-i askeriye veyahut beş yüz kişilik bir kuvve-i müselleha ile bir köye gidilip iaşelerinden maada fazla olarak almış bulunan ve hatta gâsıplık derecesini bulmuş olanları da istisna etmek zarureti vardır. Binaenaleyh encümen iki tane nokta-i nazar karşısında kalmıştır. Birincisi, maksad-ı meşru uğrunda hakikaten sarf ve istihlâk edilen şeylerdir. İkincisi de doğrudan doğruya kendi menfaati için toplanmış olan şeylerdir. Bu iki şey karşısında encümen ne vaziyet alacaktır? Müdafaa-i Millîye Vekâleti, Hükûmet-i Muntazama-i Milliye’nin teşekkülünden itibaren vuku bulan kuyudata nazaran kendisine mensup veyahut Kuva-yı Millîye namı altında teessüs etmiş olan muhtelif müfrezeler hesabının

tasfiyesine doğru gidiyor ve gitmektedir. Şimdi bunun haricinde sırf indî itirazattan ibaret bulunan birtakım şeyler kalır ki Müdafaa-i Milliye Vekâleti veyahut Müdafaa-i Milliye Vekâletiyle Maliye Vekâleti müştereken bunu tesviye ederlerse... (Etmezlerse, etmiyorlar sesleri) Ederlerse o zaman.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Vâsıf Bey (Saruhan) - Şarta muallâk olamaz.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Etmezlerse o zaman ettiririz.

Abidin Bey (Saruhan) (Devamla) - Esbab-ı sübutiyesi yedinde bulunan ve defatir-i mahsusasına kaydedilmiş olan Kuva-yı Milliye mensubininin imza veyahut sair esbab-ı sübutiye ile bu gibi matlubatı tahakkuk edenlerin parasını verecektir. Bunun haricinde kalacak olanlar ise âtiyen her fert bunlar hakkında ikame-i dâva etmek nokta-i nazarından hiçbir zaman için üzerlerinden bu hak ref edilemez. Bu gibi mülâhazat onları bu hususta serbest bırakmak için encümeniniz hukuk-ı şahsiye huhusatını meskûtun-anh geçmiştir. Esasen böyle bir talimat veyahut kavanin şeklinde esbab-ı sübutiyesi ihzar edilecek olan bu gibi şeyler bir müddet-i muayyene zarfında Hükûmet tarafından tediye edileceği bizim Heyet-i Celilemize takdim etmiş olduğumuz şu kuyudattan istinbat edilecek olursa bugün bu imkân da indifa etmiş olacak ve bütün bunlar haricinde olanlar esasen mehakim-i nizamiye ile şayan-ı mukayese olmayacak şekillerdir. Bu itibarla encümen namına ahkâm-ı umumiyemize tevafuk eden bu şeklin Heyet-i Umumiyyeden kabulünü rica ederim.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Mazbata Muharriri Bey'den bir sual soracağım. Rica ederim şu noktayı izah buyurunuz. Hükûmetin teşekkülünden evvel Kuva-yı Milliye rüesa ve azası tarafından vatanî bir maksat uğrunda alınıp sarf ve istihlâk edilen paraları Müdafaa-i Milliye Vekâleti bugünkü delâil ve ihticaca salih vesaik üzerinden tediye edebilecektir ve hangi Müdafaa-i Milliye Vekâleti bunu kabul edecektir?

bidin Bey (Saruhan) - Kuva-yı Milliye'nin, hükûmetin teşekkül etmediği zamana ait hesabâtı zannederim şimdi Vehbi Bey arkadaşımızın izahatına göre ezcümle Balıkesir tarafında kongrede yapılmış olan sarfiyatının birer sureti kuva-yı muntazama teşekkül ettiği vakitte ordu kumandanlarına verilmiştir.

Vehbi Bey (Karesi) - Efendim! Millî Hükûmetimiz henüz meşime-i kaderde iken yani Meclis burada toplanmamış iken ve İstanbul Hükûmetine karşı da isyan bayrağı kaldırılmış olduğu bir sırada muhtelif yerlerde bu kongreler cidal-i milliye devam etmek için muntazam ve esaslı bazı varidat temin etti. Meselâ kuzudan üç kuruş, oğlaktan şu kadar, bilmem falan şeyden şu kadar, şundan şu kadar, şundan şu alınacak diye âdeta bir duhuliye resmi tarzında para almıştır ki Hükûmet-i Milliye teşekkül ettikten sonra o tarifeyi bir kanunla tespit etti ve kabul etti. Bu tarife ile alınmış olan meselâ Zeyd'den beş yüz lira, bin beş yüz lira alınmış ve yerine makbuz verilmiş; o para da cepheye bulunan efrada sarf edilmiş; hesabâtı da Garp Cephesine verilmiş. Şimdi bu paraları o adamlar dâva edip alacak mı? Ne suretle alacaklar ve bu memleketin o zamanki mümessilleri tarafından verilen ve bi't-takdir sen şunu vereceksin diye alınan ianeler iade edilecekse Hükûmetin bütün ianâtı iade etmesi lâzım gelir. Buna karşı ne düşündünüz?

Abidin Bey (Saruhan) - Müsaade ederseniz Vehbi Bey'in dermeyeran ettiği suale bir sualle mukabele edeceğim! Acaba Ahmed Efendi bir köylünün aleyhinde mahkemeye gitmiştir de o köylü gelip hukuk mahkemesinden bir dâva ettiğinde Ahmed Efendi evet ben bundan elli bin lira aldım derse ve bunu mahkemede ikrar ederse o zaman için Hazine-i Maliye ceffelkalem otuz, kırk bin lira vermiş olmaz mı?

Vehbi Bey (Karesi) - Bendenizin sualim bu değil. Kongre kararıyla alınan ve yedine makbuz verilen adamlara gerek eşhas olsun gerek Hükûmetin Maliye Sandığı olsun bu parayı iade edecek midir?

Abidin Bey (Saruhan) - Etmeyecektir, diyoruz. Yapılacak ve bundan sonra da bu suretle muvazaaten dâvalar üzerine mesuliyet-i maddiye teveccüh etmeyecektir. Bütün bu ihtimalâtı gerek sizin bahsetmiş olduğunuz ve gerek

bizim bahsetmiş olduğumuz şekilde orta yerden ref etmek için büsbütün hukuk-ı şahsiye bahsini meskûnun-anh geçiriyoruz.

Ragıp Bey (Kütahya) - Efendim! Encümen maddenin lağvını teklif ediyor. Filhakika maddenin lağvı halinde yani hukuk-ı şahsiyenin ipkası takdirinde pek çok dâvaların yeniden yeniye tahaddüs etmesi ihtimali mevcuttur. Vakıa milletimizin en ufak ferdinin hamiyetinden şüphe etmek doğru değildir. Şimdiye kadar hiçbir şahıs “Ben Kuva-yı Milliye veyahut Müdafaa-i Milliye cemiyetlerine şu kadar para verdim veyahut onlar bizden şu kadar para almışlardır.” diye hatırlardan bile geçirmiş değildir. Bilhassa bu mesele en çok istirdat olunan yerlerde caridir. İstirdat olunan yerlerde henüz şevk-i halâs ile böyle bir şey hatırlanmadığı gibi Hükûmet uğrunda kendi mevcudunu feda etmek gibi kendilerinde bir aşk, bir zevk vardır. Fakat efendiler! Olabilir ki üç beş kişi tarafından ikame olunacak dâva neticesinde mahkemece verilecek hüküm kesb-i umumiyet eder. Müdafaa-i hukuk cemiyetlerine veya Kuvayı Milliye birkaç kuruş para veren herkes soluğu mahkeme kapılarında alır. Yani böyle bir tehlike zuhur etmesi dahi melhuzdur. Filhakika Meclis-i Âli hukuk-ı şahsiyeyi affedemez. Hazine-i Maliye ise muvazaalardan korkarak böyle bir tazminatı tekeffül edemez ki Mazbata Muharriri Bey pek güzel söylediler, iki kişi arasında muvazaa-i dâva yapılır. Kuva-yı Milliye kırk bin lira aldık ve bu kırk bin lirayı sarf ettik demekle Hazine-i Milliyeden fuzulî olarak bu paranın alınması ve bu suretle bütçemizin hemen bütün varidat faslını yutacak derecede suiistimal kapısı açılması gibi tehlikeleri vardır. Fakat efendiler şayet bunun affı veyahut böyle bir dâvanın âdem-i istima gibi bir şekil bulmazsak yani mümkün mertebe, hukuka, kanuna temas edecek bir şekil bulmazsak her halde arz ettiğim gibi tehlike melhuzdur. Çünkü Müdafaa-i Milliye'nin kabul edebileceği, ita emri verebileceği şeyler Kuva-yı Milliye kıtaları tarafından verilen vesikalara müstenit bulunacaktır. Hatta bugün cebimde iki tane evrak vardır ki bunlar üzerine dahi Maliye para veremiyor ve muamele yapmıyor. Fakat bu faslı bırakınız! Müdafaa-i Milliye'nin kabul ettiği birtakım usul ve kavaif var imiş. Kıtasına gidecekmiş gelecekmiş gibi birtakım müşkülâtın sarf-ı nazar, belki neticeten bu verilir. Ancak Kuva-yı Milliye'nin kabul edemeyeceği fakat hukuk-ı şahsiye olarak bugün meydanda mevcut binlerce dâva kapısı açmaya müsait şekil vardır, mesele vardır, hâdiseler var. Bu hâdiseyi meskûnun-anh geçmek çok tehlikelidir, çok muzırdır. Hiç değilse 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Kuva-yı Milliye'nin doğrudan doğruya kuva-yı muntazamaya inkılâbı olan zaman zarfında ahaliden alınan ister muayyen ve nispet dâhilinde olsun, isterse gayrimuayyen olsun alınan paralar ianedir ve bu ianelerin dâvası istima edilmez şeklinde olsun! Yani bunun önüne geçmezsek hem hukuk-ı hazineyi sıyanet etmiş oluruz ve hem de hukuk-ı şahsiyeyi sıyanet etmiş oluruz. Filhakika efendiler: Veleh ki yüzde birisi ve yüzde ikisi kerhen olsun yine bunlar iane olarak sarf edilmiştir. Ama ianelerin de usulü vardır. Cemiyetler Kanunu olacakmış, bilmem ne imiş. Fakat efendiler! Bu öyle bir zamanda olmuştur ki Devletin hiçbir kanunu olmadığı bir zamanda yapılmıştır. Ne hukuk mevcuttu ne mahkeme mevcuttu ne bir şey mevcut idi. Bu paralar böyle bir zamanda alınmıştır ve bütün bu alınan paralar da iane diye alınmıştır. Binaenaleyh bu müddet zarfında alınan ianelerden mütevellit dâva istima olunmaz. Bunda hukuk-ı şahsiye mevzuubahis değildir. Bu gibi dâvalar istima olunmaz dersek bunun önüne geçmiş oluruz. Ve maslahatı da kurtarmış oluruz. Efendiler! Bendeniz maddenin böyle bir şekilde tespiti için tekrar encümene gitmesini teklif ediyorum.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Arkadaşlar! Mazbata Muharriri arkadaşımız Abidin Beyefendi bendenize cevap verirken öyle zannediyorum ki kendi arzusunu ifade etmek şeklinde madde ve kanun olmadan bu işi çabucak halletti ve bitirdi. Yani Abidin Beyefendi bu sözü burada söylemekle Müdafaa-i Milliye Vekâleti hiç ihticaca salih bir senede merbut olmayan ve bunun tahsisine imkân bulunmayan paraları tediye edeceğini zannediyor, mesele yoktur diyor. Bir kere Müdafaa-i Milliye Vekâletinin bunu tediye edeceğine dair

kanunumuz yoktur. Abidin Bey böyle bir kanun teklif buyursalardı belki câ-yı münakaşa olurdu. Müdafaa-i Milliye Vekâletini de bu hususta mecbur eden bir kanun yoktur. Binaenaleyh yalnız Adliye Encümeni Mazbata Muharriri

Bey'in buradaki ifadatını Müdafaa-i Milliye Vekâleti, nazar-ı itibara alarak bu zararları ahaliye tazmin edecek. Buna imkân yoktur. Efendiler! Müdafaa-i Milliye bu paraları veremez. Niçin veremez? Başınızı ağrıtmazsam küçük bir cetvel yapacağım. İzmir Cephesi etrafında Ermenilere, Fransızlara karşı teşekkül eden Kuva-yı Milliye'nin faaliyeti 23 Nisan'dan çok evveldir, bir sene evveldir. O zaman Milli Hükûmet yoktu, İstanbul Hükûmetinin gayrimeşru olduğu ilân edilmişti. Eğer bu esası kabul edersek gayrimeşru ilân edilen bir hükûmet namına acaba mahkemeler hakk-ı kazayı nasıl ifa etmişlerdir. Bunu Adliye Encümeninden yine sorarım. Efendiler! Hukuk iddiasına girecek olursak ben o zaman iddia edeceğim ve diyeceğim ki o mahkemelerin kararları acaba nasıl meşru olur? Bendeniz bunu karıştırmıyorum ve karıştırmadım ve Meclis-i Âli şimdiye kadar bu mecraya girmemiştir. Fakat karşı karşıya bu kadar hukuk nokta-i nazarından görüşür isek Hükûmeti hain diye ilân ettik, gayrimeşru diye ilân ettik. Vatana ihaneti sabit oldu. Hatta açık söyleyeyim arkadaşlar biz Balıkesir mutasarrıfını kolundan tuttuk kovduk. O vakit mutasarrıf yoktu. O halde o zamanki mahkemeler hangi hakkı kazaya mâlik idi? Nam-ı namî-i hazret-i şehriyariye mi yoksa İstanbul Hükûmeti namına mı icra-yı hüküm ediyorlardı? Hâdisat-ı fevkalâde esnasında bu kadar hukukî suallere girmeyelim. Çünkü telif etmeye imkân yoktur. Öyle işler öyle muameleler yapmışızdır ki çok mukaddes işlerdir. Fakat hukukla gayrikabil-i telifdir. Bunlardır ki bugünkü Hükûmetimizi ve zaferimizi doğurmuştur. Bunu itiraf etmek lâzımdır. O halde arkadaşlar, Müdafaa-i Milliye Vekâleti bunu veremez. Buna imkân yoktur. Ben buna kaniyim. Yarın ikame-i dâva edilecektir. "Hükûmet-i Milliye teşekkül etmezden evvel falan yerde sen benim (350) öküzümü aldın. O vakit Heyet-i Merkeziye Reisi idin veyahut Kuva-yı Milliye Kumandanı idin. Ver bakalım (350) öküzü." diyecek. Mahkeme bunu dinleyecek. Hakikaten bu adam inkâr edemeyecektir. Çünkü almıştır. Aldığına dair de beş yüz şahit gösterebilecektir. Evet, almıştır ama kendi cebine koymak için almamıştır. Vatanî bir maksat için almıştır. O halde o fedakâr arkadaş, 350 sığırın tazminine mahkûm olacak, ondan sonra sürünecektir. Rica ederim böyle hayal peşinde koşmayalım. Eğer ikinci madde mademki Meclis-i Âliniz tarafından şekli kabul edilmemiştir, o şekilde musır değilim Meclis-i Âliyi tatmin etmiyorsa tekrar encümene havale edelim. Meclis-i Âlinin bir temayülü vardır. Ona kaniyim. Encümen Meclis-i Âliye bu temayülü ifade edecek bir kanun getirsin onun üzerinde tekrar görüşelim, münakaşa edelim.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Mesele anlaşılmıştır. İane iade edilemez.

Şükrü Bey (İzmir) - Efendiler! Bağışlayamayız dediğimiz bu hukuk-ı şahsiyenin mahiyetini bir kere tetkik edelim. Burada hukuk-ı şahsiye alelade hukuk-ı şahsiye değildir. Hükûmet vazifesini yapamayacak bir mevkie girdi. Hatta Hükûmet tamamıyla ortadan kalktı. Memleket her taraftan istilâ ordularıyla çevrildi. Millet vergi veriyordu, asker veriyordu. Hükûmet bütün teklifini günü gününe yapıyordu. Fakat kendisinden bir hizmet bekliyordu. Millet gördü ki orta yerde bu kadar iş bizzat kendisine kalmıştır. O vakit millet hakk-ı ihtilâlini istimal etti, ayaklandı, silahlandı. Ben kendi varlığımı kendi param, kendi silâhım, kendi çocuklarımla müdafaa edeceğim dedi. (Bravo sesleri, alkışlar) Ve her hükûmet gibi bu İhtilâl Hükûmeti de kendi varlığını, kendi mevcudiyetini, kendi gayesini istihsal için ahaliden vergi aldı. Fakat bu Hükûmet yeni doğmuş bir Hükûmet idi. Bu Hükûmetin aldığı vergilerde bugünkü vergilerin mahiyetini aramak, bugünkü Hükûmetin adaletini, müsavatını aramak doğru bir şey değildir. Nitekim ihtilâl hükûmetleri doğdukları gün hiçbir yerde adalet ve müsavat kaidelerini kitapların yazdığı gibi tatbik edebilmek kudretini haiz değillerdir. Binaenaleyh memlekette düşmanı kovmak için Hükûmetin yıkıldığı günde dâhilde, şurada burada kurulan ihtilâl hükûmetleri ahaliden bazen oktrua, bazen hayvan başına veyahut insan başına muayyen bir vergi almak suretiyle herhangi hükûmetin vergisine benzer bir vergi aldılar. Fakat bazen de vaktiyle alınan vergiler gibi şu veya burada gördükleri büyük servetlere hücum ederek o vergileri aldılar. Kim? Ahmed, Mehmed, siz ve ben. Fakat bunun hukuk-ı şahsiye olabilmesi için bu paranın kendim için alınması lâzımdır. Fakat hiç kimse bu paranın bizzat alana ait olduğunu iddia edemez. Bu para, büyük maksat için alınmıştır. Memleketi kurtarmak için alınmıştır. Binaenaleyh ahalinin vermeye mecbur bulunduğu verginin aynısıdır ve bu mahiyettedir. Eğer herhangi bir hükûmetin aldığı vergiler, hukuk-ı şahsiye diye o paraları ahali, Hükûmetten alabilirse bunu verenler de alanlardan almak hakkını haizdirler. Bunda haksızlık olmamıştır demiyorum. Binaenaleyh bunu da bir vergi mahiyetinde telâkki etmek, İhtilâl Hükûmeti tarafından doğrudan doğruya alınmış bir vergi telâkki etmek lâzımdır. Bunu hukuk-ı şahsiye mahiyetinde telâkki edersek böyle kirli bir etek gibi arkamızdan sürünüp gelmesine razı olmamız lâzım gelir. Onun için bunlar, hukuk-ı şahsiye değildir. Bu bir vergidir. Vergiler de istirdat olunmaz.

Abidin Bey (Saruhan) - Arkadaşlar! İki muhterem hatibin iki muhtelif nokta-i nazarı karşısında encümen şimdiye kadar düşünmüş olduklarını bir daha tekrar etmek mecburiyetinde kalmıştır. Çok Muhterem Vâsıf Bey bize, Müdafaa-i Milliye Vekâleti nasıl para veriyormuş diyor. Bendeniz bunu cebimden çıkarmış değilim. Bize bu ilk defa olarak Kuva-yı Milliye'nin Aff-ı Umumi Kanunu mevzu bahis olduğu ve ikinci defa da Müdafaa-i Milliye Encümeni ile müşterek surette inikat ettiğimiz zaman Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa Hazretleri tarafından verilmiş olan izahat ve kezalet buna inzıam etmiş olan Maliye Vekâletinin mülâhazatıyla, ifadatıyla beyan edilmiştir. Binaenaleyh bugün hayalde değil hakikatte ita emirleri verilmiş birçok mezâbıt vardır. Bu ne bizim encümenimizin ve ne de şahsımda hâsıl olmuş bir kanaat değildir. Esbab-ı sübutiye iktiran etmiş bu gibi hukuk-ı şahsiye matlubatı peyderpey verilmektedir.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Onda kabul edilmiş olan Kuva-yı Milliye müferezeleridir. Ben de encümenideyim. Yoksa mutlak olarak Kuva-yı Milliye denmemiştir. (Devam sesleri)

Mazbata Muharriri Abidin Bey (Saruhan) - İkinci de İstanbul mehakiminden sâdır olmuş ilâmat nasıl infaz olunur? İşgal altında bulunan yerlerde icra kılınan muhakemat ve verilen hükümler nasıl kabul olunuyor. Değil İstanbul mahakiminden İstanbul'un işgal edildiği zamanda şirketlerin matlubatı İktisat Vekâletiyle cereyan eden müzakerat neticesinde bir suret-i tesviye raptedilmedi mi? Yunan işgali altında bulunan İzmir Mahkeme-i Şeriyesinde ita edilmiş olan nafakaya dair hükümler ifa olunmuyor mu?

Vâsıf Bey (Saruhan) - Mahkeme-i Şeriye meselesi başka. Bu, mahkeme-i şeriyede nafaka meselesi değildir.

Abidin Bey (Saruhan) - Nasıl ki İstanbul mehakiminden sâdır olan mukarrerat tenfiz edilirse Kuva-yı Milliye tarafından muntazam esbab-ı sübutiye iktiran eylemiş olan şeyler tahkikat ve tetkikat neticesinde bir suret-i resmiyeye raptolunursa, bundan sonra da peyderpey verilecek olan bu gibi şeyleri gerek Hazine-i Maliye ve gerek Müdafaa-i Milliye Vekâleti tediyede hiçbir zaman şüphe ve tereddüt etmeyecektir. Ettiği takdirde Meclis-i Âli karşısında kalır.

Şükrü Bey (Bolu) - Ne hacet, bir madde ile tespit edelim.

Abidin Bey (Saruhan) - Bunun içindir ki müşterek encümen hükûmetçe bir düstur-ı amel olmak üzere bunun mazbataya derç edilmesini reisimiz Yusuf Kemal Beyefendi tarafından vuku bulan ihtar üzerine kabul etmiştir.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Mahkemeler mazbatayı ve Yusuf Kemal Bey'in ihtarını dinler mi?

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Abidin Bey (Saruhan) - Onu dinlemediği gibi affınızı da hiçbir zaman dinlemez.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Kanunu dinlemeye mecburdur.

Abidin Bey (Saruhan) - Şükrü Bey arkadaşımız burada gayet esaslı bir nokta-i nazarı müdafaa buyurdular. Bendeniz de burada bu noktayı izah edeceğim. Arkadaşlar iki tane hukuk-ı şahsiye mevzu bahisdir. Birisi devlete ait hukuk, ikincisi de efrada ait olan hukuktur. Bunların her ikisi de hukuk-ı şahsiye meyanına dâhil oluyor. Nasıl ki vergi idareleri tarafından eşhastan ceffelkalem veya suret-i istisnaiyede kavanin dairesinde bir vergi tahsil edilir veya suret-i cebriyede tahsile tâbi tutulursa bu suiistimalâtın affı mı lâzım gelir? Ve bir de efradın ferdin ferda gasp mahiyetinde olan şeyleri vardır ki bu hukuk-ı şahsiyeyi de Hazine-i Maliyeye mi tevcih edelim? Bu muhtelif telâkkiler arasında daha iyi ve kabil-i müdafaa vaziyetinde zerre kadar bulunmayan ve Hükûmetimizin bütçesi müsait olmayan Hazine-i Maliyeye tevcih etmiş olursak kendi elimizle Hazine-i Maliyeyi iflâsa doğru sevk etmiş bulunacağız. Encümen, bu mülâhazaya mebnidir ki müdafaaten bu kaydı koymuştur. Mamafih hayatına, mevcudiyetine velhasıl her şeyine vâkıf olan Heyet-i Celileniz isterse bunu maliyeye tahmil edebilirsiniz ve biz de ekalliyette kalırız.

Doktor Mazhar Bey (Aydın) - Mesele iki nokta-i nazardan münakaşa ediliyor. Birisi, memleketin içerisinde hâdis olmuş gayet mühim bir mesele ve fakat gayrikanuni nukatı ihtiva ediyor. Deniliyor ki bunun artık kanuni, gayrikanuni

cihazları aranmaz, o zaman zaten ne Hükûmet vardı ne hiçbir şey, Hükûmet olmayınca cereyan eden kanunları da yoktur. Binaenaleyh vatanın kurtarılması lâzımdır ve vatanın kurtarılması için lâzım gelen şeyler yapıldı. Artık bunun aranılmaması lâzım gelir. Bu, bir nokta-i nazardır ve mantıktır. Fakat kuvvetli bir mantıktır ve aynı zamanda diğer bir mantık yürütülür ki Kuva-yı Milliye müfrezelerinden birtakım cürüm ve cinayet işlemiş olanları affederken memleketin selâmeti nokta-i nazarından düşündük ve hareket ettik ise bunun da aynı nokta-i nazardan düşünülmesi lâzım bir keyfiyettir. Dün elinden hâlâ silâhını terk etmemiş adamlar varken, itfasına çok gayret ettiğimiz şekavetin daha az olacağına ve mülkün asayiş ve huzuru bununla daha ziyade temin edilebileceğine binaen aff-ı umumi yapılmıştır. Fakat bugün elinde silâhı olmayan, elinde silâhtan ziyade namus şiarlarını, hamiyet şiarlarını ve kanun şiarlarını taşıyan bu Mücadele-i Milliye'nin üssü'l-esası olan insanları ki eşkıya olmak ihtimali olmayan insanlardır bunları hukuk-ı şahsiye dâvaları karşısında istediğimiz kadar mahkemelerde süründüreceğiz. Çünkü onların eşkıya olmak ve bize tehlikeli olmak ihtimali yok. Harb-i Umumide bilirsiniz, böyle bir Af Kanunu çıkmıştı. Asker kaçağı olup da şaki olanlar varsa affediyor. Fakat asker kaçağı olup da şaki olmamışlar varsa affa dâhil değildir. Şimdi efendiler şaki olmak istidadını haiz olanları affettik. Memleket için muzır idi. Fakat şaki olmak istidadını haiz değil. Bunları affetmeyeceğiz. Harb-i Umumide çok tenkit ettiğimiz bu kanunun bir başka şeklini burada yapmak istiyoruz. Bilmiyorum ne dereceye kadar isabet etmiş olacaksınız? Binlerce insanlar kâh hakikaten kendisini haklı gördüğünden ve kâh herhangi bir sebepten dolayı kendi hesabına mağlup olduğundan ve kâh bazı entrikalara alet olduğundan şu veya bu Kuva-yı Milliye'ye hizmet etmiş olan yüzlerce, binlerce insanlar hakkında on binlerce hukuk-ı şahsiye dâvaları duruyor. Bilmiyorum, bugünün hukuk-ı şahsiye dâvalarını günü gününe değil, senesi senesine dahi yetiştirmeyen teşkilât-ı adliemiz bu dâvalar huzurunda ne vaziyet alacaktır ve böyle cinayet derecesine kadar gelebilecek, yani mevkufen cereyan etmesi lâzım gelen meseleler varsa bu faziletkâr, bu cüretkâr ve bu vatanperver insanların daha ne kadar zaman hapisanelerde cürümesine müsaade edeceğiz? Meselenin ruhî kısmını adliyecilerin nokta-i nazarına terk ettikten sonra bir nokta-i nazarı anlamak istiyorum. İddia etmiyorum ki bir nokta-i nazardır, beylerden anlamak istiyorum. Meselâ geçen gün çok lâzımlı ve mühimdir diye müstacelen müzakere ettiğimiz Mübadele ve İmar Vekâleti Kanununda dedik ki emval-i metrukeyi gerek icare ve mukavele suretiyle ve gerek suver-i saire ile işgal etmiş olanlar derhal falan komisyon tarafından tahliye edilir. Bunun ne istinafi var ne de temyizi vardır. Şimdi kanunun tarif ettiği şekilde bi'l-müzayede satılan, icar edilen mülke bir sene müddetle tasarruf etmek salâhiyetini haiz olan bir adamı hodbehote çıkaracağız ve onu mehakimi nizamiyede takib-i dâvadan menedeceğiz. Acaba-hukuk-ı şahsiyeyi takyit var mıdır? Bu dahi hukuk-ı şahsiyeyi değil ve buradaki hukuk-ı şahsiyeyi az çok mülayim bir şekilde veya bilmem ne şekilde takyit edebilirsek buna nispetle çok büyük ve ahlaki işlere de bu kadar vâsi cereyan vermek, bilmiyorum mantuki midir? Ve bilmiyorum bütün Türkiye'nin selâmeti nokta-i nazarından olan adliyecilikte ne kadar isabet etmiş olacağız. Binaenaleyh bendeniz bütün bu şeylerin neticesinde şuna vâsıl oluyorum. Herhalde Mecliste Adliye Encümeni dâhildir ve o zevat da burada idiler.

Hamdi Bey (Bozok) - Ekalliyette kalmışlardır.

Doktor Mazhar Bey (Devamla) - Bu nokta-i nazarı iddia edip etmediklerini bilmiyorum. Fakat nihayet şu vardır. Böyle mutlak olarak hukuk-ı şahsiye kapısını açar iseniz böyle söylenildiği gibi Vehbi Bey'in, Karesi'de gayet muntazam hesabı varmış ve bunu orduya devretmiş, bunu Türkiye'nin her tarafına hasr ve tahsis etmek ve hepsi de böyle cereyan etmiş diyerek kabul etmek doğru değildir, mantuki değildir. Bir merkezden idare edilen Kuva-yı Milliye değildir, merkez-i umumiler degillerdir. Her taraf kendisine göre hareket etmiştir. Her tarafın merkez-i umumi başka suretle hareket etmiştir. Karesi'nin hareketi doğru görülebilir. Aydın'ın böyle değildir. Aydın'ın bütün halkı vesaik ile ispat edemeyen binlerce insanlar, yüzlerce insanlar mahkeme kapılarında vesaik ibraz edememek yüzünden mahkûm olmak ihtimaline her dem mahkûmdurlar. Ve belki benim şahsım ve belki içinde bulunanların yüzlercesinin şahsı bunda dâhildir. Böyle şeyin içerisinde, bütün bu Mücadele-i Milliye'nin içinde bulunmamış insanlar bunun bütün teferruatını kavramakta müşkülâta tesadüf edebilirler ve bugün mücadele-i milliye sahnesine uzak kalmış ve bigâne kalmış muhitlerde cereyan edegelmiş şeyleri matbuat sütununda tetkik ederseniz görürsünüz ki hakikaten Müdafaa-i Milliye zamanındaki ruhlardan çok uzaktırlar. Hâlâ onları kavramak ve anlamaktan uzaktırlar. Binaenaleyh böyle yalnız kanun yapmak nokta-i nazarından düşünürken onları, cereyan etmiş hâdisatı bildirmek lâzımdır ve bunu yalnız

kanun nokta-i nazarından düşünmek doğru değildir. Geçen hâdisatın icabı nokta-i nazarından düşünmek lâzımdır. Hatırıma gelmişken Mazbata Muharriri Bey'in söylemiş olduğu bir sözü tekrar etmek istiyorum. Zannediyorum ki Vâsıf Bey'in sualine karşı söylemişlerdi. Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri Adliye Encümeninde bize, mazbatalarını gösterenlerin vesikalarını vize ediyor ve veriyoruz ve verilmektedir, dediler. Bu kanun ilk defa Adliye Encümeninde mevzu-ı müzakere olurken tesadüfen bendeniz de orada bulundum. Hatırımda kaldığına göre şöyle dediler: Müdafaa-i Milliye Vekâletine merbut addedilen millî müfrezeler vardır. Bunların yaptığı mazbataları ve saireyi kabul ederek ita emrini veriyoruz. Meselâ Sarı Efe'nin müfrezesi veyahut da bugün encümenimizde arkadaşımız bulunan İbrahim Bey'in müfrezesi gibi bugün bunların vermiş oldukları mazbataları imza edip veriyoruz dediler. Yoksa bütün Kuva-yı Milliye'nin gösterdikleri mazbataları vermiyoruz, tetkik ediyoruz da veriyoruz dediler. Nokta-i nazar encümünde böyle idi, umumi değildi; mukayyetti. Binaenaleyh Vâsıf Bey'in nokta-i nazarlarına Mazbata Muharrirliği tarafından tamamıyla cevap verilmiş değildir. Mazbata Muharriri Bey'in ifadesinde bu endişe tamamen mevcuttur. Bi'n-netice arz ediyorum ki bu madde buradan bu şekilde çıkacak olursa herhalde nakıs olarak çıkmış olacaktır. Çok rica ederim, bunu daha etraflı düşünmek için encümene veriniz. Bu, encümünde konuşulsun. Bendeniz encümene iadesini teklif ediyorum.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Celâl Bey (İzmir) - Ve elan hapishanelerde memlekete hizmet etmiş insanlar vardır. Meclisin insafına müracaat ederim.

Adliye Encümeni Reisi Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Arkadaşlar! Bu meseleyi hukukî bir mesele olmaktan ziyade amelî bir mesele olarak tetkik etmek icap ediyor. Onun için adliyecî, hukukçu gibi kelimeleri sarf etmeyelim. Adliye Encümeni de bu meseleyi düşünürken bu mesele hakkında bir mesele-i hukukiye vardır, bundan ayrılmayalım diye bunda taassup göstermemiştir. Buna katiyen eminim. Meselenin iptidasında Hükûmetten kanun lâyihası geldiği vakitte şimdiki gibi hukuk-ı şahsiye ciheti hiç zikredilmeksizin gelmiştir. Mesele ilk mevzuubahis olduğu vakitte hakikaten Mazhar Beyefendi'nin buyurduğu vecihle kendileri de zannederim orada idi. Gerek Maliye Vekili gerekse Müdafaa-i Milliye Vekili hukuk-ı şahsiyeden hiç bahsolumaması taraftarı idi. Bilahare malûm-ı âliniz olduğu üzere şekilden şekle girdi. En nihayet hukuk-ı şahsiye dâvalarının âdem-i istimai hakkındaki madde Heyet-i Celilenize geldi. Heyet-i Celilenizde bu madde kabul olunmayarak Adliye Encümenine sevk edildi. İnsaf ediniz, Adliye Encümeninin maruz bulunduğu ahvali bir kere nazar-ı itibara alınız. Evvelâ, Hükûmetten hukuk-ı şahsiye mahfuz kalsın suretinde geliyor. Encümen Maliye Vekilini, Müdafaa-i Milliye Vekilini dinliyor, ona taarruz yoktur, hukuk-ı şahsiyeden bahis yoktur deniliyor. Meclis-i Âliniz bunu son defa encümene sevk etmekle zımnîen âdetâ bunu ifade etti. Adliye Encümeninde mesele düşünüldü. Hukuk-ı şahsiye bu gibi şeylerde mahfuz kalır. Arkadaşlar birinci maddenin kabulüyle siz zaten hukuk-ı şahsiye namını âdetâ kaldırdınız. Çünkü Kuva-yı Milliye efradı tarafından yapılan bu gibi fiiller bakınız, irtikâp edilen bu nevi cürümleri demiyorum yapılan bu nevi fiiller cürüm değildir, dediniz. (Cürüm müdür ya sesleri) Müsaade buyurun, burada Heyet-i Celileniz vazıkanun değil, âdetâ jüri halinde kaldı. Dedi ki bu fiillerin sayesindedir ki, bu devlet teşekkül etmiştir. Bunları biz cürüm diye mevzuubahis bile etmeyiz, buyurdunuz. Hakikat böyle olunca ortada cürüm yoktur ki cürümden mütevellit hukuk-ı şahsiye mevzuubahis olsun. (Doğru sesleri) Binaenaleyh ortada hukuk-ı şahsiye yoktur ve mevzuubahis olan hukuk-ı şahsiye dâvası değildir. Arkadaşlar mevzuubahis olan şekil alelade hukuk-ı âdiye dâvasını almıştır. Bu hukuk-ı âdiyenin şekline girilince: Arz ettiğim gibi en amelî nokta burasıdır. Bazı arkadaşlardan aldığımız malûmat; bazı yerlere gidildi, mazbatalarla alındı, bazı yerlere gidildi, umumiyetle alındı, mazbataları verilmedi. Bazı yerlerde de doğrudan doğruya fertler kendi keyfine göre hareket ettiler. Giderken altındaki atı fena gördü, falanın atı daha iyidir dedi; o atı aldı. Bize böyle verildi. Şimdi mesele nereye intikal ediyor. Kuva-yı Milliye efradının; efrad-ı ahaliden almış oldukları emvali vermek, yerine getirmek... Bu Hükûmetin namusu icabındandır. (Bravo sesleri) Ve bizim namus borcumuzdur, vazife borcumuzdur. Çünkü o paralar sayesinde

bu millet ve bu Hükûmet vücut bulmuştur. Bunu takyit etmek ve bu mazbataları aramak ve bu mutazarrır olan eşhasın hukukunu yerine getirmeyi, kanuni bir sarahatle değil, Hükûmetimizin doğrudan doğruya bir vazifesi telâkki ediyoruz. (Bravo sesleri) Binaenaleyh mesele neye intikal etmiş oluyor? Böyle bir fert, diğer bir fertten sırf hukuk-ı âdiye şeklinde at almak gibi, daha bilmem ne almak gibi bir şeyler vuku bulmuşsa daha doğrusu bugün Ahmed'in atı Mehmed'in altında geziyorsa Ahmed o atını alabilsin. Mesele buraya intikal ediyor, başka yere intikal etmez. Yok, Heyet-i Celile bu yolda Ahmed, Mehmed'den, Hasan da Hüseyin'den her ne almış ise bunların bütün bedellerini Hükûmet versin dersiniz yine mesele doğrudur, olabilir. Yine mesele hukuk-ı şahsiye, hukuk-ı âdiye dâvası şekline girer. Onlar gider, Maliye Vekâleti memurlarına müracaat ederler, vesaikini gösterirler, ispat ederler; paralarını alırlar. Yani Adliye Encümeni bunda da muarız değildir arkadaşlar ve Adliye Encümeninde hukuk-ı şahsiye taassubu katıyen hükümferma olmamıştır. Arkadaşlar ve encümen hukuk-ı şahsiye mukaddestir, buna dokunulamaz, buna karşı kanun konulamaz, nazariyesiyle yürümemiştir. Bundan emin olunuz. Çünkü Meclis-i Âli neden bu maddeyi bize sevk etti. Tabii bir şekil vermek için. Ne şekil verildi? Müsterek encümende bu müzakere olunduğu zaman arkadaşlardan hiçbirisi bir şekil teklif edemedi. Çünkü hal bu idi. Eğer o paraların kâffesinin Hükûmet tarafından verilmesini kanuna koymak istiyorsanız zannedirim Meclis-i Âli bunu kabul etmez çünkü bi'n-nefs bu devletin namus borcu ve vazifesi icabı olarak onlar kanunsuz verilmeli. En mukaddes kanunlar onların verilmesini icap ediyor. Mesele bundan ibarettir. Onun için Adliye Encümeninin yaptığı şey ancak imkân dairesinde hareket etmekten başka bir şey değildir. Tekrar tekrar rica ediyorum. Bu bapta Adliye Encümenine bir taassup isnat etmeyin.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Efendim, demin izahatınızda buyuruyordunuz ki Meclis-i Âli birinci maddeyi kabul etmekle zaten hukuk-ı şahsiyeyi kaldırmış oldu. Yani hukuk-ı şahsiye namıyla bir şey kabul etmemiş oldu. Çünkü maddede cürüm tabirini kullanmadı; fiil tabirini kullandı. Mademki ortada bir cürüm yoktur. Hukuk-ı şahsiye de yok gibidir. Böyle mi? Yoksa bendeniz yanlış mı anlamışım?

Adliye Encümeni Reisi Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Müsaade buyurun efendim! Okuduğumuz hukuk kitaplarında, hukuk-ı ceza nazariyatında bu gibi mevaddı görürüz. Fakat Büyük Millet Meclisi kürsüsünde söz söyleyen hatip, benim söylediğim sözleri söylemeye mecburdur. Ben de söylüyorum. Çünkü hakikat budur. Ben kitapla, Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye nazariyatıyla vukuatı tefsir edecek değilim. Bugün Heyet-i Celileniz cürüm telâkki etmiyorum diyor ve şayet böyle bir zehap olursa o zehabı refetmek için ben bunu böyle söylüyorum. Yoksa müsaade ediniz bu; falan zamanda bir cürüm irtikâp edilmiş, Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununa nazaran hüküm verilmiş ve sonra bir zaruret-i siyasiye ve bilmem ne neticesi olarak veya bir aff-ı umumi ile affedilmiş gibi değildir. Ben bunu böyle telâkki etmiyorum. Ben diyorum ki Meclis-i Âli bu efali, muhterem ve mübarek bir gaye için ihtiyar edildiğinden, cürüm şeklinde kabul etmediğini bu madde ile ifade ediyoruz. Bu ciheti bendeniz de itiraf ediyorum.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Fakat o ciheti kabul etmekle beraber Meclis-i Âli hukuk-ı şahsiyeyi de birinci maddenin zımnında kaldırmış oluyor mu? (Oluyor sesleri) Öyle ise dâhil etmesinler!

Reis - Efendim! Encümen Reisine sualinizi tevcih buyurunuz.

Yusuf Kemal Bey (Devamla) - Hukuk-ı şahsiyeyi kaldırmış olur. Fakat hukuk-ı şahsiye halinde Kuva-yı Milliye mensup bir fert Ahmed'e bir zarar ıka etmiş ise artık bizim nazarımızda onun adı cürümden mütevellit hukuk-ı şahsiye değildir. Bunu ifade etmek istedim ve zannedirim ki Meclis-i Âlinizin nokta-i nazarı da budur. (Hay hay, öyledir sesleri) Yoksa buna adı cürümden mütevellit hukuk-ı şahsiye dâvası mı diyeceksiniz? Katıyen değildir.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) - Sualim anlaşılmadı. Hususi anlaşıyoruz.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Adliye Encümeni Reisi sıfatıyla zatiâliniz buyurdunuz ki, Meclis-i Âli, ihtiyar olunan efali cürüm addetmemiştir. Bunun tahtında hiç şüphesiz hukuk-ı âdiye değil, hukuk-ı şahsiye dâvası mevzuubahis değildir, dediniz. O halde Adliye Encümeninden soruyorum. Birinci maddenin sonuna, zatiâlinizin Encümen Reisi sıfatıyla ifade buyurduğu bu esas ilâve olunarak bunlar cürüm addolunmaz ve bu gibi efalden mütevellit hukuk-ı şahsiye dâvaları sakıttır kaydının ilâvesini kabul ediyorlar mı?

Yusuf Kemal Bey (Devamla) - Peki, efendim. Cürüm addolunmaz. Bütün ruhumla buna taraftarım. Tekrar ediyorum. Hatta (add) kelimesi fazladır. Sonra bundan mütevellit hukuk-ı şahsiye

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 13

dâvası yoktur. Her ne zaman hukuk-ı şahsiye dâvası dersiniz -malûm-ı âliniz bu bir ıstılahtır- bu hukuk-ı şahsiye dâvaları cürümden mütevellittir. Hâlbuki o efal cürüm değildir. Yalnız hukuk-ı şahsiye dâvaları yoktur, denince bî-mâna olur. Onların yine cürüm olduğu farz olunur. Eğer zatiâliniz, bunu söylemekle hukuk-ı âdiye dâvası yoktur demek istiyorsanız, Ahmed'in Mehmed'den gasp ettiği şeyler hakkında dâva edilemez. Ahmed'in Mehmed'e ika ettiği zararlardan iddia-yı hak edilemez tarzında söylüyorsanız ona bir diyeceğim yoktur.

Vâsıf Bey (Saruhan) - O halde müsaade buyurunuz! Mademki Adliye Encümeni namına bu izahatı veriyorsunuz; o halde hukuk-ı âdiye mevzuubahis değildir. Bu efalden mütevellit hukuk-ı şahsiye dâvaları yoktur, buyuruyorsunuz. Yalnız burada bendenizin bir şüphem vardır. Lütfen bunu tenvir buyurunuz. Zatiâlinizin bu tarzdaki ifadelerinizle mahkemeler mukayyet olacak mıdır? Bu gibi hukuk dâvalarından mütevellit hukuk-ı şahsiye dâvası ikame edildiği zaman mahkeme bu beyanat-ı âlinizi nazar-ı itibara alarak bu dâvayı reddedecek mi? (Hayır sesleri) Zatiâlinizin mütalâası bu şekildedir.

Adliye Encümeni Reisi Yusuf Kemal Bey (Sinop) (Devamla) - Hayır, efendim! Bendenizin mütalâam bu şekilde değildir. Böyle bir dâva ikame edildiği zaman müddei, evvelâ cürmü mü ispat edecek?

Vâsıf Bey (Saruhan) - Cürüm yoktur.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) (Devamla) - Evet, cürüm yoktur, böyle bir şey yoktur. Binaenaleyh mahkemeler, bu suretle hareket eder demeyiniz. Burada Meclis-i Âliniz müzakerat esnasında, bunların cürüm olmadığını ve binaenaleyh bu nevi efal tahtında ika edilen zararların, âdi cürümden mütevellit hukuk-ı şahsiyenin gerek usul davasına gerek usul-i muhakematına tabi bulunmadığı Meclis-i Âliniz tarafından izhar olunur; kabul olunursa her hâkim buna tebaiyet etmeye mecburdur.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Zatiâliniz bu Meclis-i Âliden bahsediyorsunuz. Bu Meclis-i Âlinin kürsüsünden Adliye Encümeni Reisi sıfatıyla söylenen sözlerin veyahut mebusların izhar ettikleri temayüllerin kıymeti olduğuna bendeniz de kaniyim. Fakat Adliye Encümeni Reis-i Muhtereminin beş sene sonra aynı şekilde bir meclisin teşekkül edeceğine ve aynı meclisin aynı temayülü göstereceğine kanaati var mı ki bu şekilde olsun diyor? (Hayır sesleri) Biraz istikbali de görmek lâzımdır.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) (Devamla) - Malûm-ı âliniz mevadd-ı kanuniyenin tefsirinde, mevadd-ı kanuniyeden mana istihracında -daha doğrusunu izah edeyim- daha evvelinden hareket edilir. Hâkim mevadd-ı kanuniyeyi tatbik eder, tasrih mukabilinde delâlete itibar yoktur. Mevrid-i nasta içtihadı mesağ yoktur. Binaenaleyh hâkim, nass-ı kanunla harekete mecburdur. Nazariyat-ı hukuk, ceza nazariyatıyla değil.

Vâsıf Bey (Saruhan) - O halde?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) (Devamla) - Müsaade buyurun, arz edeyim. Hâkim mütereddît olursa, nass-ı kanundan mana çıkarmak icap ederse, dünyanın her yerinde olduğu gibi bizim memlekette de evvelimirden hâkimin bakacağı şey, meclis zabıtlarıdır. Arz edebildim mi? Bundan beş sene sonra başka meclis gelirmiş, başka fikirde bulunmuş. Onun bununla alâkası yoktur.

Vâsıf Bey (Saruhan) - Çok vardır.

Yusuf Kemal Bey (Sinop) (Devamla) - Onun için bendeniz zannediyorum ki adliyeciler arkadaşlarımız da ve belki bütün hukukla işgal eden arkadaşlarımız da bendenizin bu fikrime iştirak ederler ve bu hususta kemal-i serbestî ile söyleyebilirim ki hiçbir endişeye mahal yoktur.

Ebubekir Hâzım Bey (Niğde) - Yapılan kanun, mütarekeden bu sene Ağustosunun 26'sına kadar ika edilen zararlar, dermeyeran edilen mütalâata göre, cürüm addedilip edilmemesine aittir. Hâlbuki o zamanlar da Hükûmet yok idi. İhtilâlâtın devam ettiği fevkalâde zamanlardı. Yani bu, esbab-ı mucibeden birisidir. Hâlbuki 23 Nisan tarihinde, Hükûmet-i Milliye resmen teşekkül etti ve her tarafa evamirini verdi ve halktan hiçbir suretle iane alınmayacaktır.

dedi. Binaenaleyh Meclisin ve Hükûmet-i Milliye'nin teşekkülünden altı ay sonra bazı müdafaa-i hukuk cemiyetleri, iane dercine devam ettiler. Âdeta bir vergi şeklinde 11-12-15 ay zarfında, vergi şeklinde yirmi milyon kuruş kadar para aldılar ve geçen sene Meclis bunları mahkemeye sevk etmeye karar verdi. Bu paraların ahzinde müdafaa-i vatan maksadıyla telif edilecek hiçbir yeri yoktur, bunlar mahkemeye sevk edilmiştir. Şu yaptığımız kanun, bunlar hakkında ne gibi tesir edecektir?

Yusuf Kemal Bey (Sinop) - Arz ettim efendim. Birinci maddede maksadın ne olduğu aşikârdır. Bu söylediğiniz para meselesi değil, bu doğrudan doğruya o zamanki Hükûmetin o zamanki ahval-i nazarı itibara alarak o zamanki Maliye Vekâletinin tedbirini ifade eder.

Zeki Bey (Gümüşhane) - Memleketin müdafaası için halk seve seve malını verdi.

Reis - Efendim! Üç tane kifayet-i müzakere takriri var:

Riyaseti Celileye

Müzakerenin kifayetini teklif eylerim.

Gümüşhane Zeki

Reis - Müzakereyi kâfi görenler lütfen ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görüldü. Efendim! Dört kıta takrir vardır; bir de encümenin ikinci madde hakkındaki mazbatası var. Takririn birisi...

Mehmed Vehbi Bey (Karesi) - Okunsun.

Reis - Müsaade buyurun, sıra ile okutacağız. Birisi doğrudan doğruya münasip bir şekil bulunmak için, layihanın Müşterek Encümene havalesine dairdir. Diğer üç takrir de ikinci maddeye verilecek şekiller hakkındaki mütalâayı ihtiva ediyor. Şimdi lâihanın encümene iadesi hakkında takrirle encümen mazbatasının reye vazını tehir edeceğim. Eğer ikinci madde hakkında takrirler nazar-ı mütalâaya alınırsa tabiatıyla encümene gidecektir.

Doktor Mustafa Bey Çorum - İnşallah nazar-ı mütalâaya alınır.

Reis - Onun için şimdi bu takrirleri okutuyorum.

Riyaseti Celileye

1- Müzakere kâfidir. İkinci maddenin şekl-i atide tadilini teklif eylerim:

2- Vatani müdafaa maksadıyla teşekkül eden heyetlerin rüesa ve azası ile Kuva-yı Milliye kumandan ve maiyeti tarafından millî gayeyi istihsal için alınan mebalîğ ve ayniyat vergi mahiyetinde olduğundan bu gibi mesailde hukuk-ı şahsiye dâvalarını istima'dan hükkâm memnudur.

İzmir Mebusu Mehmed Şükrü

Riyaseti Celileye

İkinci madde makamına ber-vech-i ati maddenin kabulünü teklif ederim:

Madde 2- 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren kuva-yı muntazamanın teşekkülüne kadar müdafaa-i hukuk cemiyetlerince gerek muayyen nispet dâhilinde ve gerek toptan alınan ayniyat ve nakdiyat ianatından dolayı vuku bulacak deavi istima olunmaz.

Kütahya, Ragıb

Riyaset-i Celileye

Müşterek Encümençe (tayy) olunan ikinci madde yerine ber-vech-i ati maddenin konulmasını teklif ederim:

Madde 2- Birinci maddede sıfat ve hüviyetleri tasrih olunan eşhas tarafından madde-i mezkûrede muharrer iki tarih arasında kalan istiklâlini temin arzusuyla vukubulan mehuzat istiklâl-i millî iane ve rûsumu addolunur.

Karesi, Ahmed Süreyya

(İzmir Mebusu Mehmed Şükrü Bey'in takrirî tekrar okundu.)

-Mabadı var-

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
40	F. 22 Y. 59 K. 3 Onbaşı Osman oğlu Şerif Samsun 1304	Cerha-i nariye-i kadem-i eyser neticesi birinci muşt nihayet-i hülfıyesi hizasından duhul ve azm-i rusgiye-i kademiyyeyi tahrip ve müstarızan seyreyleyen mermi ka'b-i vahşiden huruç ile kadem-i mezkûr suişekil ve ayak hâfe-i vahşıyeye müsteniden hareket edebilmekte	3
41	3.Kafkas Fırkası Y. 8 T. 1 K. 2 Ahmed oğlu Mehmed Avanos 1312	Cerha-i nariye-i fahz-i eyser neticesi husule gelen indimal-i mâyub ile neticelenmiş ve bi'n-netice (S/8) takassur mevcut olduğundan	3
42	El-Cezire Cephesi Mardin Ester Süvar Müfrezesi Yayan oğlu Mehmed Han Hindistan 1308	Her iki ayağının parmakları incimâd etmiştir. Bi'l-ameliye sağ ayağının beşinci parmağı ve dört evvelki parmaklarının da son selâmileri ve sol kademde son iki parmaklarının son selâmileri kâmilten mefkud ve tekemmüşat-ı (...) meşi ve hareketi bi'l-müşkülât ifa etmekte	3
43	Konya Noktası sevk efradından Mehmed oğlu Halil İbrahim Kütahya 1311	Cerha-i nariye-i adud-ı eyser neticesi kesr-i muhtelit ve vâsi zıya-ı maddî-i azmi ve bi'n-netice mafsâl-ı kâzib teşekkül etmekle	3
44	Hafız Ahmed oğlu Hüseyin Akseki 1313	Cerha-i nariye-i saidi eymen dolayısıyla asab-ı mutavassıtı hasarzedede ve bi'n-netice yedd-i eymeni dumura duçar olduğu gibi tekmiil parmakların hareketsizlik neticesi dumur-ı iltisakat-ı mafsaliye, şu halde yed tamamıyla amelden sakıt	3
45	F. 61 Y. 64 K. 5 Hasan oğlu Süleyman Diyarbakır 1309	Cerha-i nariye-i fahz-ı eyser ve kesr neticesi indimâl ve cerhası vâsi-i nedbe hâsıl ile iltiyam bulmuş taraf-ı mezkûr rûkbesinde bast halinde iltisak-ı tam ve fazla harabiyetten naşi S-10 takassur ve meşi ve hareketi bilâ-isitinat gayr-i mümkün	3
46	F. 5 Y. 14 K. 2 İbrahim oğlu Ali Kırşehir 1308	Said-i eyserin sülüsü süfli ve hulfünden giren mermi azm-i ku'bereyi kırarak çıkmıştır. Kabza-i müştereke ve amıkada nedebat-ı amika neticesi sol elin parmakları kabz vaziyetinde ve pençe halinde avuç içine kıvrık bir halde ma'dûm hükmünde	3

47	F. 15 Y. 38 T. 2 K. 6 Salihogullarından Aziz Tirebolu	Son mafsali rükbesinin cerhası neticesi mafsali mezkûrun iltisak-ı tammiyle fahzda bir sakında dört dumur ve bir santimetre taraf-ı mezkûrda takassur.	3
48	F. 15 Y. 56 K. 9 Hüseyin oğlu Ali Osman Konya 1315	Cerha-i nariye-i mafsali mirfak-ı eyman neticesi said ve adudda zaviye-i kaime şeklinde iltisak-ı tam halinde	3
49	12. Grup F. 57 Y. 39 T. 3 Makinalı Tüfek Hacı Mehmed oğlu Mehmed Tavas 1315	Cerha-i nariye-i elye-i eyser neticesi asab ve rükbin kat'ı dolayısıyla sakta S-6 fahzda S-5 dumur felç, hareketi his ile kangren ile kadem-i eyser ziyaa uğramıştır (mekudiyet-i kadem)	3
50	F. 15 Y. 45 T. 2 K. 5 Ahmed oğlu Mehmed Ünye 1316	Cerha-i nariye-i şefe-i mülteka-yı eyman ve harabiyeti şefetân kısm-ı yümna, esnan açık kalmış neticeten husule gelen nedbe-i mâyube-i mültesika dolayısıyla fil-i madîğ mümtenî' bir hale gelmekle	3
51	F. 61 Hücüm Taburu K. 1 Mehmed oğlu Mehmed Konya 1309	Cerha-i nariye-i asab vereki-i kebir eyser neticesi taraf-ı süflide felç ve dumur ve iğtidâen teşevvüşat, ayak parmaklarında kabz halinde kıl'ât mevcut ve müdahaleden şimdilik kati bir fikir dermeyeranına imkân-ı fenni olmadığı ve halen tatil halinde	3
52	Süvari Y. 33 Ahmed oğlu Mahmud Düzce 1309	Cerha-i nariye-i mafsali rüşğü'l-kadem neticesi mafsali zedelediği gibi azm-i muştîdede kesr husule gelerek mafsalda iltisak-ı tam husule geldiği fahzda bir, sakda S-5 dumur hareketi, bir mesnede ittikâen.	3
53	F. 8 Hücüm Taburu K. 3 Hasan oğlu Mehmed Dinar 1312	Cerha-i nariye-i fahz-ı eyman neticesi fahzda 6-S dumuru ozima ile müterafık takarrü'ât-ı esabiü'l-kadem mevcut olduğundan meşî ve hareketi esâbi'ü'l-kadem üzerine istinat ve deynikle icra-yı hareket etmektedir	3
54	F. 3 Y. 8 T. 2 K. 5 Ali oğlu Esat Erzurum 1316	Cerha-i nariye-i adud-ı eyser ve mafsali mirfak-ı eyser ve nihayet-i süfliyesinde kesr-i mütefettit neticesi mafsalda iltisak-ı tam	3
55	K. 1 F. 15 Y. 56 T. 1 Ömer oğlu Hasan Ankara 1309	Cerha-i nariye-i fahz-ı eyman neticesi kesr-i azm-i mütefettit ve taraf-ı mezkûre S-7 takassur ve müterakki dumur-ı adeli ve mafsali rükbede enbat halinde iltisak-ı tam	3
56	2. Menzil Balıkesir Nokta Tahmil ve Tahliye Bölüğünden Emin oğlu Yusuf Bolu 1316	Cerha-i nariye-i said-i eyser neticesi asab-ı ku'beri ve mutavassıtı tahrip ettiğinden yedd-i eyser dumura duçar, harekât-ı bâsita ve kâbızasını zayi ettiğinden yedd-i mezkûr madûm halinde	3
57	F. 11 Y. 127 Karargâh Ahmed oğlu Ahmed Develi 1315	Cerha-i nariye-i said-i eyser neticesi kesr-i adud-ı muhtelit husule gelerek asab-ı zendi ve mutavassıtı tahrip ettiğinden adud ve said makûs bir surette su-i indimale duçar olduğu asabın harabiyetinden sol el dumur-ı tammeye duçar olmakla madûm hükmünde	3

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Sıra Numarası	Künyesi	Maluliyeti	Derecesi
58	F. 15 Hücüm Taburu Şaban oğlu Kâzım Kastamonu 1305	Cerha-i nariye-i sak-ı eyser neticesi ziya-ı azm ve kesr hasebiyle taraf-ı mezkûr S-6 takassur ve su-i indimal mevcut	3
59	F. 11. Y 127 K. 5 Nuh oğlu Mustafa Niğde 1314	Cerha-i nariye-i taraf ulvi-i eymen ve münkeb-i eymen hasebiyle kesr ile beraber adalât ve evtârı tahrip ve rabita-i mafsaliyenin me'ûf ve istirhâ kesp etmesinden taraf-ı mezkûr mukabiline nazaran S-2 tatavvül ve me'ûf, adudda S-2 dumur ve iltisakat-ı dumur-ı azmiye neticesi tarafı mezkûrun harekât-ı tebaüdiyesi için S-9 olduğundan taraf-ı mezkûr fiil-i amelden sakıt	3
60	57 Hücüm Taburu 2 Hüseyin oğlu Süleyman Niğde 1308	Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı mirfak ve adud-ı eyvende kesr-i muhtelit husul bularak adudda 5 dumur ve mafsalda iltisak-ı tâm taraf-ı mezkûr külliye fiilden sakıt	3
61	F. 1 Y. 5 T. 2 K. 6 Ali oğlu Hasan Boyabat	Cerha-i nariye-i nihayet-i süfliye-i adud ve mafsâl-ı mirfak-ı eymen neticesi mafsalda iltisak-ı tam, adudda S-2 saidde dumur mafsâl hareketten sakıt	3
62	K. 1 F. 15 Y. 38 T. 1 Receb oğlu Şerif Samsun 1311	Cerha-i nariye neticesi sol göz dumur ve rüyetten mahrum	3
63	Y. 61 T. 1 K. 1 Hüseyin oğlu Mehmed Haymana 1312	Cerha-i nariye-i yedd-i eyser neticesi evtâr-ı adele-i basita-i müşterekkeyi kat' ile 2-3. İzam-ı muştıyeyi tahrip ve iltisak-ı mafsâlî mi'samü'l-yedden esâbi' ve mafsâlî mi'samın madumiyet-i harekâtı	3
64	F. 61 Y. 159 T. 3 K. 5 Hasan oğlu Asım Ilgaz 1310	Cerha-i nariye-i mafsâl-ı mirfak neticesi mafsâl ve izam-ı mafasılı bi't-tahrip mafsalda iltisak-ı tam	3
65	F. 5 Y. 9 T. 1 K. 3 Ömer oğlu Ali Reşadiye 1312	Ma'a-kesr-i muhtelit cerha-i nariye-i sak-ı eymen neticesi adalât ve izamda tahribat yapmış ve kademinin de bâsita kâbiza harekâtını münadem ve esabii de hareket etmemekte sak-ı eyvende S-6 dumur ve S-6 takassur olduğundan sak-ı eymeni madûm derecesinde	3
66	F. 11 Y. 127 T. 1 K. 1 Durmuş oğlu Haydar Boğazlıyan 1312	Cerha-i nariye-i mafsâl-ı kasabî-i ka'bı ve nihayet-i kasaba ve şaziyei kesr ve harap eylediğinden mafsâlinda iltisak-ı tâm (5) takassur ve fahzda S-3 dumur ve mafsâl-ı kasabi-i ka'bîde ve nihayat-ı kasabiye ve şaziye de dahâme-i azîm mevcut olmakla meşiyeti bi'l-istinat	3
67	F. 4 Y. 58 T. 2 K. 3 Ömer oğlu Mehmed Kayseri 1315	Cerha-i nariye-i mafsâl-ı mirfak-ı eymen neticesi mafsalda iltisak-ı tam saidde bir buçuk adudda keza bir buçuk S dumur (iltisak-ı mafsâl tam)	3

68	F. 2 Hücüm Taburu K. 1 Ali oğlu Sadık Mecitözü 1315	Cerha-i nariye hasebiyle zeneb-i fersin âfeti neticesi selselü'l-bevl ve gaitî ve fahzının sülüs-i ulvileriyle nahıye-i (...)de hissini mefkutiyeti ile beraber selselü'l-bevl ve gaitî	3
69	F. 15 Y. 38 T. 1 K. 2 Mehmed Oğlu Ramazan Ordu 1315	Cerha-i nariye-i yedd-i eyemen sebebiyle 2-3. muştı kesr-i muhtelite duçar-ı indimal ve nedbe-i mayûb dolayısıyla yed-i mezkûr ibham ve esbaba mutavassıt parmakları tamamen vazifeden muattal ve madûm hükmünde	3
70	Ağır Topçu Y. 25 T. 2 Karargâhından Mehmed oğlu Mustafa Kayseri 1311	Cerha-i radiye neticesi ziya-ı ayn-ı eyser	3
71	Mehmed oğlu Mehmed Ali Çerkes 1311	Cerha-i nariye-i adud-ı eyser neticesi adudun nısfından fazla harabiyet ve adudda S-7 dumur ve bu meyanda eviye ve asab dahi harap olmuş bulunmakla taraf-ı mezkûr yeddiyle said ve adud vazifeden muattal kalmış olmakla	3
72	F. 1 Y. 5 T. 1 K. 2 Ali oğlu Osman Çorum 1315	Tardîd neticesi sol gözü rüyetten mahrumdur; sağ salimdir	3
73	K. 4 F. 25 Y. 56 T.3 K. 7 Mehmed oğlu Satılmış Araç 1312	Cerha-i nariye-i fahz-i eyser neticesi sak ve adalâtında vâsi harabiyet ve terastilin takassuru ve kadem zervevi şeklini almış adalat-ı bâsita ve kâbıza-i esâbî'ü'l-kadem-i eyserde felç mafsâl-ı muşt ve mi'samü'l-kadem-i eyserde iltisak ve terastinin takassurundan kadem-i zervevi sakda 6 fahzda 4 dumur taraf-ı süfli-i eyser vazifesinde onda dokuzu zayi olmuş.	3
74	[F].11 Y. 70 T.2 Ahmed oğlu Halil Saideli	Cerha-i nariye-i adud-ı mabizi-i vahşi-i eyser şüabâtı adalât-ı şaziyelerde felç ve sak-ı eyserde S-3 dumur ve felcin mevcudundan kadem-i eyser (varuz-eked) şeklinde kadem-i zervevînin teessüsünü mucip olmakla taraf-ı süfli-i eyser vazife-i fizyolojisini bilâvasıta ifa edemez	3

Mabadı var

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 16

19 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdirânı Kararıyla Mütekaidîn ve Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Tahsis Kılınan Maaşat

Mikdar-ı Maaşı		
200	Adana Telgraf Çavuşu Hasan Ağa	Tekaüt
697	Mülga Posta ve Telgraf Fabrikası Mümeyyizi Mustafa Nail Efendi	Tekaüt

378	Mülga Hazine-i Hassa Mefruşat Ambarı Memuru Halil Efendi	Tekaüt
94	Adapazarı Duyun-ı Umumiye Kolcusu ve Kantarcısı Yakub Ağa	Tekaüt
375	Eskişehir Posta ve Telgraf Merkezi Memuru Mehmed Emin Efendi	Tekaüt
1857	Artvin Vilâyeti Muhasebecisi Mehmed Veliyüddin Efendi	Tekaüt
635	Kütahya Muhasebe-i Hususiye Müdür-i Sabıkı Neşet Efendi	Tekaüt
125	Erzurum Maliye Müfredat Kâtib-i Sabıkı Tayfur Efendi	Tekaüt
125	Usturumca Tahsilat Müfettişliğinden Mütেকait Hayri Efendi	Tekaüt
188	Bayezid Saray Bekçisi Hademesinden Yusuf Ağa	Tekaüt
200	İstanbul Şehremaneti Umur-ı Hukukiye Müdüriyeti Muakkibi Osman Bahri Efendi Ailesi	Tekaüt
162	Karesi Ziraat Bankası Şubesi Müdür Muavini Hüseyin Hüsnü Efendi Ailesi	Tekaüt
200	Milas Maliye Tahsildarı Müteveffa Nuri Efendi Ailesi	Tekaüt
401	İzmir Ziraat Bankası Muhasebecisi Hasan Hulki Efendi Ailesi	Tekaüt
102	Eğirdir Kazasının Dördüncü Maliye Tahsildarı Hacı Ali Efendi Ailesi	Tekaüt
240	Edirne Piyade Tahsildarı Hakkı Efendi Ailesi	Tekaüt
240	Konya'nın Başarakavak Karyesi Mektebi Muallimi Hacı Raşid Efendi Ailesi	Tekaüt
200	Sivas Ziraat Bankası Mutemedi Mehmed Bahaeddin Efendi Ailesi	Tekaüt
120	Ertuğrul Bidayet Mahkemesi Zabıt Ketebesinden Mehmed Sıdkı Efendi Ailesi	Tekaüt
183	Mardin Mebus-ı Sabıkı ve Hazar Nahiyesi Müdür-i Esbakı Midhat Efendi Ailesi	Tekaüt
120	Bilecik Tedrisat-ı İptidaiye Müfettişi Mehmed Emin Efendi Ailesi	Tekaüt
454	Mülga Ziraat Nezareti Memurin Müdür Muavini Mehmed Halid Efendi Ailesi	Tekaüt
160	Orman Bekçisi Hasan Ağa Ailesi	Tekaüt
160	Haydar Paşa Rüsumat Başmüdüriyeti Tahrirat Başkâtib-i Sabıkı İbrahim Hakkı Efendi Ailesi	Tekaüt
190	İstanbul Bandrol Memur-ı Sabıkı Ahmed Kemâl Efendi Ailesi	Tekaüt
198	Çayırdere Danamandıra Mevkii Hudut Baytarı Müteveffa Vasfi Bey Ailesi	Aile
686	Kastamonu Mahkeme-i Şeriye Başkâtibi Hüseyin Rüşdü Efendi Ailesi	Aile
575	Fatih Cami-i Şerifi Dersiamlarından Müteveffa Sadullah Efendi Ailesi	Aile
191	Aydın Ma'a-Tahrir Vergi Muamelat Kâtibi Fuad Efendi Ailesi	Aile
74	Lazistan Ma'a-Tahrir Vergi Muamelat Kâtibi Abdülhamid Hilmi Efendi Ailesi	Aile
62	Eğirdir Kazası Nüfus Memurluğundan Mütেকait Mehmed Fevzi Efendi Ailesi	Aile
141	Konya ve Sivas Tatarlığından Mütেকait Cemal Efendi Ailesi	Aile
80	Polis Memurluğundan Mütেকait Halil Efendi Ailesi	Aile
129	Siverek Evrak Memurluğundan Mütেকait Sabri Efendi Ailesi	Aile
41	Rize Duyun-ı Umumiye Müdüriyeti Kolcusu ve Kantarcılığından Mütেকait Sadık Efendi Ailesi	Aile

93	Fethiye Kazası Bidayet Mahkemesi Mübaşirliğinden Mütেকait Mehmed Şükrü Efendi Ailesi	Aile
66	Edirne Mahkeme-i Şeriye Mukayyitliğinden Mütেকait Hafız Mustafa Efendi Ailesi	Aile
129	Eşkiine Nahiyesi Müdürlüğünden Mütেকait Hurşid Efendi Ailesi	Aile
70	Adilcevaz Telgraf Müdürü Resul Sıdkı Efendi	Münakaleten Zam
29	Osmaniye Kazası Bidayet Mahkemesi Azası Sabıkasından Mustafa Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
143	Kerbela Mutasarrıflığından Mütেকait Süleyman Zihni Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
110	Kosova Ma'a-Tahrir Vergi Müdürü Fehmi Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
58	Kareş Kazası Müfti-i Esbakı Ahmed Tevfik Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
68	Drama Muhasebecisi Osman Nuri Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
138	Darülmuallimîn Müdürü Mehmed Vehbi Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
103	Posta ve Telgraf Mümeyyizlerinden Haşim Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
43	Şehremaneti Tahsilat Başkâtibi Rıza Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
50	Mülga Maarif Nezareti Mimarı Hüseyin Kemâl Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
30	Giresun Kadısı Mustafa Asım Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
43	Ankara İstinaf Mahkemesi Azasından Dikran Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
55	Gelibolu Sultanisi Arabî Muallimi Sadreddin Efendi	Münakaleten Zam
50	Van Evkaf Kâtibi Nuh Efendi	Münakaleten Zam
61	Mekteb-i Sultani Muallimlerinden Osman Hilmi Efendi	Münakaleten Zam
40	Ankara Evrak Kalemi Mukayyitlerinden Mehmed Cemal Efendi	İadeten Tahsis
40	Denizli Nüfus Başkâtibi Mustafa Efendi	İadeten Tahsis
1000	Adana Valisi Bahri Paşa Kerimesi	İadeten Tahsis
83	Sevku's-Şubûh Kaymakamı Yakub	İadeten Tahsis
51	Saray İkinci Hademesinden Tahir Ağa Ailesi	İadeten Tahsis
334	Bitlis Vilâyeti Defterdarı Mehmed Asım Efendi Ailesi	İadeten Tahsis
485	Menteşe Mutasarrıfı Mehmed Şefik Efendi Ailesi	İadeten Tahsis
60	Limni Rüsumat Memurluğundan Mütেকait Hasan Nuri Efendi Ailesi	İadeten Tahsis
40	Üsküdar Polis Taharri Memurlarından Nasuhi Efendi Ailesi	İadeten Tahsis
700	Aşkale Memlehası Kâtibi Celâl Efendi Ailesi	İkramiye
3000	Ankara Polis Memurlarından İdris Efendi Ailesi	İkramiye
1000	Edremit Evkaf Tahsildarı Ahmed Arif Efendi Ailesi	Mazuliyet
1500	Mülga Ticaret ve Ziraat Nezareti İdare Müessesatı Şubesi Mehmed Lebib Efendi	Mazuliyet
500	Van Vilâyeti İstinaf Aza Mülazımı ve Hakkâri Mebus-ı Sabıkı Mehmed Tufan Efendi	Mazuliyet
333	Dersaadet Tevkifhane Hastanesi İdare Memuru Mahmud Rıfat Efendi	Mazuliyet
112	Bozok Tahsildarı Mahmud Efendi	Mazuliyet
3750	Adliye Vekâleti Heyet-i Teftişîye Reisi Ahmed Mazhar Bey	Mazuliyet
1666	Mülga Şura-yı Devlet Maliye ve Nafia Dairesi Azasından Timoleon Efendi	Mazuliyet

1350	Maarif Nezareti Heyet-i Teftiş-iye Dairesi Müfettiş-i Sabıkı Hamazasp Hakiyan Efendi	Mazuliyet
630	Duyun-ı Umumiye Tuz Şubesi Mübeyyizi Hafız İsmail Hakkı Efendi	Mazuliyet
315	Kadıköy Duyun-ı Umumiye Tezkere Muharriri Selahaddin Efendi	Mazuliyet
266	Mülga Defter-i Hakani Kuyud-ı Hakaniye Kaleminden Hasan Efendi	Mazuliyet
500	Mülga Defter-i Hakani Kuyud-ı Hakaniye Kaleminden İbrahim Hakkı Efendi	Mazuliyet
266	Mülga Rüsumat Merkez Ambar Memuru Osman Nuri Efendi	Mazuliyet
500	Ekteflo Kontantal Antreposu Memur-ı Sabıkı Mehmed Sadık Efendi	Mazuliyet
200	İstanbul Yedinci Daire-i Belediye Tahrirat Başkâtib-i Esbakı Mehmed Sadık Bey	Mazuliyet
1333	Ulukışla Kaymakam-ı Esbakı İbrahim Edhem Efendi	Mazuliyet
550	Mülga Defter-i Hakani Tahrirat Kalemi Mümeyyizlerinden Ahmed Cemil Bey	Mazuliyet
500	Mülga Defter-i Hakani Hukuk Müşaviri Yusuf Şakir Bey	Mazuliyet
420	Dersaadet Duyun-ı Umumiye Muhasebe Şubesi Muhasib Refiki Mustafa Niyazi Bey	Mazuliyet
315	Duyun-ı Umumiye Tuz Şubesi Mübeyyiz-i Sabıkı Mehmed Asaf Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Defter-i Hakani İstatistik Kaleminden Hafız Mehmed Akif Efendi	Mazuliyet
300	Mülga Defter-i Hakani Emaneti Taşra Senedat Kaleminden Hafız Hüseyin Efendi	Mazuliyet
100	Gemlik Rüsumat Muhafaza Memuru Ahmed Efendi	Mazuliyet
166	Çerçit Rüsumat Muhafaza Memur-ı Sabıkı Ahmed Rüşdü Efendi	Mazuliyet
150	Kartal Merkezî Muhabere Memur-ı Sabıkı Süleyman Hayri Efendi	Mazuliyet
100	Mülga Hazine-i Hassa Zülüflü Teberdaran Hademesinden Süleyman Ağa	Mazuliyet
550	İstanbul Sultanisi Sermubassırı Matyos Efendi	Mazuliyet
437	Mülga Maliye Nezareti Varidat Müdüriyet-i Umumiyesi Mümeyyizi İsmail Hakkı Efendi	Mazuliyet
300	Nusaybin Merkez Tahsildarı Rıfat Efendi	Mazuliyet
2387	İstanbul Duyun-ı Umumiye Türkçe Umur-ı Tahririye Müdür-i Sabıkı Bedreddin Bey	Mazuliyet
500	Lengar Kaymakam-ı Sabıkı Yunus Bahri Efendi	Mazuliyet
333	Mülga Muhassessat-ı Zatiye Muayene-i Tıbbiye Heyeti Kâtibi Şükrü Efendi	Mazuliyet
266	Dersaadet Sıhhi Müze Telkikhane Bakteriyolojihane Muhasebe Kâtibi Şükrü Efendi	Mazuliyet

Ankara Matbuat ve İstihbarat Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>4 Ramazan 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>7 Nisan 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 68 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 424

Bazı Mahallerde Hâkim-i Müçtemi Teşkilatının İadesine ve Bazı Mehakimin Lağvına Dair Kanun

Madde 1- Lüzum görülen mahallerde Teşkilât-ı Mehakim-i Nizamiye Kanununa tevfikân hâkim-i müçtemi teşkilâtı ikamesine ve mevadd-ı varide itibariyle mehakim-i istinafiyeden icap edenlerini lağva ve lâğvedilen mahkemelerin yerine kaim olmak üzere mahallî kadısıyla bidayet hâkim ve hâkim muavinlerinden mürekkep bir istinaf mahkemesi teşkiline ve işbu teşkilâtın lede'l-iktiza kazalarda dahi vücuda getirilmesine Adliye Vekâleti mezundur. Bu suretle teşkil olunan mahkemelerin refakatinde bir veya müteaddit hâkim muavini dahi bulundurulur. İşbu mahkemelerde vazife-i riyaset, Adliye Vekâletince heyetten münasibine tevdi olunur. Mahkemenin başkâtibi dahi azalık sıfatını haizdir. Şu kadar ki başkâtibin aza sıfatıyla heyetin noksanını ikmal edebilmesi mahkemenin diğer hâkim veya hâkim muavinlerinden teşkiline imkân olmadığı zamana münhasırdır. Buraların müstantikleri tahkikat kararnamesini tanzim etmemiş oldukları mesailde hâkim muavini sıfatıyla heyete dâhil olabilirler. İşbu mahkemeler mevadd-ı cinaiyeyi rüyet edecekleri esnada kemakân beş zattan terekkep eder.

Madde 2- İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

Numarası: 425

1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

Madde 1- 1340 senesi Mart ayında ifa olunacak hidemat-ı devlete karşılık olmak üzere devairin senei merkume hidematı umumiyesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit olunan muhassasat-ı umumiyeye mahsuben (11.429.454) lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.

[Madde 2-] 1340 senesi muvazene-i umumiyesi mucibince devair kadrolarında yapılan tenzilât ve maaşatta icra kılınan tenkihat mart iptidasından nihayetine kadar muteberdir.

Madde 3- 30 Teşrinisani 1330 tarihli kanun-ı muvakkatin altıncı ve 25 Şubat 1330 tarihli zeylinin yedinci maddeleri ber-vech-i zir tevhit ve tadil edilmiştir:

A- Gerek müessesat ve şirketler gerek cemiyetler ve eşhas-ı ferdiye nezdinde maktu maaş ve ücret ve aidatla istihdam olunan her nevi müstahdeminin suret-i âdiye ve fevkalâdede aldıkları maaşat ve ücurat-ı ikramiyelerin miktar-ı senevisi üzerinden ve tediye olunan nev-i akçenin borsa idaresinden veya ticaret odasından alınacak piyasa fiyatına göre yüzde üç nispetinde temettü vergisi istifa olunur.

B- 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Vergisi Kanun-ı Muvakkatinin dokuzuncu maddesinin beşinci fıkrası ber-vech-i zir tadil olunmuştur:

1302 tarihli Emlâk Nizamnamesi cari olan mahallerde varidat-ı gayr-i safiye, kezalik 14 Haziran 1326 tarihli Müsakkafat Kanununun on ikinci maddesinin matufu olan tahrir-i umumî nizamnamesinin elli altıncı maddesine tevfikân memurin-i maliye tarafından ahval-i âdiyeye göre tahmin olunur.

C- Mezkûr kanunun on sekizinci maddesinin on dört numaralı fıkrası ber-vech-i zir tadil olunmuştur: Sinni on ikiden dun ve altmış beşten efzun veya iki gözden ve el ve ayağının birinden veya ikisinden mahrum ve meflûç olan amele ve müstahdemîn ve seyyar satıcılar.

D- 30 Teşrinisani 1330 tarihli kanunun yedinci maddesi ber-vech-i zir tadil olunmuştur:

Bir hamı kâmilan isticar ve muahharen ayrı ayrı icar etmeği sanat ittihaz edenler taht-ı işgalde bulundurdıkları müsakkafatın irad-ı gayr-i safisinin yüzde beşi nispetinde vergiye tabidir.

H- Sanayi-i beytiyeden maada müessesat-ı sınaie ile değirmen ve fabrikalar her nerede bulunursa bulunsun temettü vergisine tabidir. 21 Eylül 1336 tarihli kanunun beşinci maddesine tevfikân tahakkuk ettirilip henüz tahsil edilemeyen temettü vergilerinden 1337, 1338, 1339 senelerine ait olanlar istifa edilmeyecektir.

V- 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkatinin işbu kanun ile muaddel şekli dairesinde tahakkuk ettirilecek temettü vergisi ve küsurat-ı munzama kanun-ı mezkûra merbut (B) cetvelinin ikinci kısmında muharrer mükellefinden dahi sair mükellefin misillü beş ve 25 Şubat 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkati Zeylinin beşinci maddesinde muharrer maktu vergiye tabi mükelleflerden dört misle iblâğen tahsil olunur. Ancak işbu kanunun birinci maddesiyle tevhit ve tadil olunan altıncı ve zeylinin yedinci maddelerinde musarrah mükellefin vergileriyle zeyl-i mezkûrun 1, 2, 3, 4. maddelerine tevfikân tahakkuk edecek vergi ve kesr-i munzamları zamma tabi olmaksızın tahakkuk-ı aslileri üzerinden istifa olunur.

Z- 30 Teşrinisani 1330 tarihli Temettü Kanun-ı Muvakkatinin altıncı ve yedinci maddeleriyle dokuzuncu maddesinin beşinci fıkrası ve 18. maddesinin on dört numaralı fıkrası ve 25 Şubat 1330 tarihli zeylinin yedinci maddesi mülğadır.

Hı) İşbu madde-i kanuniyenin (H) fıkrasının hükmü yalnız 1340 senesine ve fıkaret-ı sairesi 1340 senesinden itibaren tarh olunanacak vergilere şamildir.

Madde 4- 1340 senesi bütçesinde muvazene-i umumiyede dâhil bulunan mazulîn maaşatı, sabıkı misillü her vekâlet memurin-i mazulesine o vekâlet bütçesinde mevcut fasl-ı mahsustan; şehremaneti, Ayan,

Hazine-i Hassa, Şûra-yı Devlet gibi teşkilât-ı devlete gayr-i dâhil devair ve müessesat, mazul memurlarına Düyun-ı Umumiye Muhassasat-ı Zatiye kısmı bütçesindeki mazulün maaşatı faslından maaş verilir.

Madde 5- Kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfiikan cibayet edilmekte olan rüsum ve tekâlifin Mart 1340 ayı zarfında dahi istifasına devam olunacaktır.

Madde 6- Birinci madde mucibince istihsal olunacak tahsisat-ı muvakkatenin 1340 senesi bütçesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tayin ve tespit olunan fusûl ve mevadda göre tevziine Heyet-i Vekile mezundur.

Madde 7- Bilumum tekâlif ve rüsumun kavanin ve nizamat-ı mukarreresi mucibince tahakkukuna ve düyun-ı hazinenin sübutuna esas olan mekadir ve nispetler tebeddül etmemek

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 2

şartıyla Hazinenin kabz ve tediye muamelâtında ve kuyud-ı hesabiye-i devlette lira esas ittilhaz edilerek kuruş onun kesri itibar edilip tahakkuk ve tahsilinde yirmi paradan dun küsurat tayy ve yirmi paradan fazla küsurat kuruşa iblâğ edilecektir.

Madde 8- İşbu kanun Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Tahsisat

Esami-i Devair	Lira
Büyük Millet Meclisi	647205
Riyaset-i Cumhur	17397
Divan-ı Muhasebat	6455
Hilafet ve Hanedan	27641
Başvekâlet	3336
Maliye	741383
Muhassasat-ı Zatiye	882736
Duyun-ı Umumiye	631058
Rüsumat	254869
Tapu	56067
Dâhiliye	399384
Posta ve Telgraf	408448
Emniyet-i Umumiye	260647
Umum Jandarma	858231
Hariciye	107171
Matbuat ve İstihbarat	4945
Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye	247320
Şeriye	103670
Adliye	428527

Maarif	438837
Nafia	1347999
İktisat	265528
Müdafaa-i Milliye	2390450
Bahriye	383004
Mübadele, İmar ve İskân	517146
Yekûn	11429454

Numarası: 426

***İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye
Kararnamesinin Tadiline Dair 8 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Bazı
Mevaddını Muaddil Kanun***

Madde 1- 8 Nisan 1339 tarihli kanunun birinci maddesi ber-vech-i ati tadil edilmiştir:

Mecmuu iki bin nüfusa kadar olan mahallerde mevcut iptidai mektepleri maaşat ve masarifinin yüzde (35)'i, iki bin birden beş bin nüfusa kadar olan mahallerde yüzde (50)'si ve beş bin birden yukarı olan mahallerde yüzde (65)'i mezkûr mahaller halkı servet ve iktidarları itibariyle on ve daha ziyade derecelere tefrik olunarak o nispette tevziat icrasıyla temin ve tesviye olunur.

Madde 2- 8 Nisan 1339 tarihli kanunun üçüncü maddesi tayyedilmiştir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun ahkâmını icraya Dâhiliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

Numarası: 427

***Trabzon, Rize ve Giresun Vilâyetlerine İthal Olunacak Mısırın
Gümrük Resmi Hakkında Kanun***

Madde 1- 1340 senesi Eylül nihayetine kadar Trabzon, Rize ve Giresun vilâyetlerine ithal olunacak mısırdan tarife-i asliyede muharrer resm-i aslı derecesinde gümrük resmi istifa olunur.

Madde 2- İşbu kanunun neşri tarihinden itibaren vilâyat-ı mezkûre hududu haricine bir sene müddetle mısır ihracı memnudur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

Numarası: 428

***Hudud ve Sevahil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 Mart Ayına Ait
Muvakkat Bütçesine Dair Kanun***

Birinci Madde- Hudut ve Sevahil-i Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 senesi Martı zarfındaki hidemat-ı umumiyesi için Muvazene-i Maliye Encümenince 1340 senesine mahsus olarak tespit olunan muhassasat-ı umumiyye mahsuben (27.279) lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.

- İkinci Madde-** Müdüriyet-i mezkûre bu müddet zarfında kavanin ve nizamat-ı mevzua dairesinde rüsum-ı sıhhiyenin tahsiline devam edecektir.
- Üçüncü Madde-** İşbu tahsisatın Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan fusûl ve mevadda tevziine Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili mezundur.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili memurdur.

22 Receb 1342 ve 28 Şubat 1340

Numarası: 429

Şeriye ve Evkaf ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletlerinin İlgasına Dair Kanun

- Madde 1-** Türkiye Cumhuriyeti'nde muamelât-ı nâsa dair olan ahkâmın teşri ve infazı Türkiye Büyük Millet Meclisi ile onun teşkil ettiği Hükûmete ait olup din-i mübin-i İslâm'ın bundan maada itikadat ve ibadeta dair bütün ahkâm ve masalihinin tedviri ve müessesat-ı diniyenin idaresi için Cumhuriyetin makarrında bir (Diyanet İşleri Reisliği) makamı tesis edilmiştir.
- Madde 2-** Şeriye ve Evkaf Vekâleti mülğadır.
- Madde 3-** Diyanet İşleri Reisi Başvekilin inhası üzerine Reisicumhur tarafından nasbolunur.
- Madde 4-** Diyanet İşleri Reisliği Başvekâlete merbuttur. Diyanet İşleri Reisliğinin bütçesi Başvekâlet bütçesine mülhaktır. Diyanet İşleri Reisliği Teşkilâtı hakkında bir nizamname tanzim edilecektir.
- Madde 5-** Türkiye Cumhuriyeti memaliki dâhilinde bilcümle cevâmi ve mesâcid-i şerifenin ve tekâyâ ve zevâyanın idaresine imam, hatip, vaiz, şeyh, müezzin ve kayyımların ve sair müstahdeminin tayin ve azillerine Diyanet İşleri Reisi memurdur.
- Madde 6-** Müftülerin mercii, Diyanet İşleri Reisliğidir.
- Madde 7-** Evkaf umuru milletin hakikî menafine muvafık bir şekilde halledilmek üzere bir müdüriyet-i umumiye halinde şimdilik Başvekâlete tevdi edilmiştir.
- Madde 8-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti mülğadır.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 3

- Madde 9-** Reisicumhura niyabeten ordunun hazırda emr-i kumandasına memur en yüksek makam-ı askerî olmak üzere Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti tesis olunmuştur. Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi vezâifinde müstakildir.
- Madde 10-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi, Başvekilin inhası ve Reisicumhurun tasdiki ile tayin olunur.
- Madde 11-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi vezâifine müteallik hususatta her vekâletle muhabere eder.
- Madde 12-** Türkiye Büyük Millet Meclisi muvacesinde umum askerî bütçenin mesuliyeti Müdafaa-i Milliye Vekiline aittir.
- Madde 13-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 14-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 Receb 1342 ve 3 Mart 1340

Numarası: 430

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

- Madde 1-** Türkiye dâhilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekâletine merbuttur.
- Madde 2-** Şeriye ve Evkaf Vekâleti veyahut hususi vakıflar tarafından idare olunan bilcümle medrese ve mektepler Maarif Vekâletine devir ve raptedilmiştir.
- Madde 3-** Şeriye ve Evkaf vekâleti bütçesinde mekâtıp ve medârise tahsis olunan mebalîğ, Maarif bütçesine nakledilecektir.
- Madde 4-** Maarif Vekâleti yüksek diniyat mütehassısları yetiştirmek üzere Darülfünunda bir ilahiyat fakültesi tesis ve imamet ve hitabet gibi hidemat-ı diniyenin ifası vazifesiyle mükellef memurların yetişmesi için de ayrı mektepler küşat edecektir.
- Madde 5-** Bu kanunun neşri tarihinden itibaren terbiye ve tedrisat-ı umumiye ile müşteğil olup şimdiye kadar Müdafaa-i Milliyeye merbut olan askerî rüşdî ve idadilerle Sıhhiye Vekâletine merbut olan darüleytamlar, bütçeleri ve Heyet-i Talimiyeleri ile beraber Maarif Vekâletine raptolunmuştur. Mezkûr rüşdî ve idadilerde bulunan Heyet-i Talimiyelerin cihet-i irtibatları âtiyen ait olduğu vekâletler arasında tahvil ve tanzim edilecek ve o zamana kadar orduya mensup olan muallimler orduya nispetlerini muhafaza edecektir.
- Madde 6-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 7-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur,

26 Receb 1342 ve 3 Mart 1340

Numarası: 431

Hilafetin İlgasına ve Hanedan-ı Osmanînin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun

- Madde 1-** Halife hal edilmiştir. Hilâfet, Hükûmet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olduğundan hilâfet makamı mülğadır.
- Madde 2-** Mahlu' halife ve Osmanlı saltanat-ı münderisesi hanedanının erkek, kadın bilcümle azası ve damatlar, Türkiye Cumhuriyeti memaliki dâhilinde ikamet etmek hakkından ebediyen memnurdurlar. Bu hanedana mensup kadınlardan mütevellit kimseler de bu madde hükmüne tabidirler.
- Madde 3-** İkinci maddede mezkûr kimseler işbu kanunun ilanı tarihinden itibaren azami on gün zarfında Türkiye Cumhuriyeti arazisini terke mecburdurlar.
- Madde 4-** İkinci maddede mezkûr kimselerin Türk vatandaşlık sıfatı ve hukuku merfudur.
- Madde 5-** Bundan böyle ikinci maddede mezkûr kimseler Türkiye Cumhuriyeti dâhilinde emval-i gayrimenkuleye tasarruf edemezler. İlişkilerinin kat'ı için bir sene müddetle bi'l-vekâle mehakim-i devlete müracaat edebilirler.
- Bu müddetin mürurundan sonra hiçbir mahkemeye hakk-ı müracaatları yoktur.
- Madde 6-** İkinci maddede mezkûr kimselere masarif-i seferiyelerine mukabil bir defaya mahsus ve derece-i servetlerine göre mütefâvit olmak üzere Hükûmetçe tensip edilecek mebalîğ ita olunacaktır.
- Madde 7-** İkinci maddede mezkûr kimseler Türkiye Cumhuriyeti arazisi dâhilindeki bilcümle emval-i gayrimenkulelerini bir sene zarfında Hükûmetin malûmat ve muvafakatiyle tasfiyeye mecburdurlar. Mezkûr emval-i gayrimenkuleyi tasfiye etmedikleri halde bunlar Hükûmet marifetiyle tasfiye olunarak bedelleri kendilerine verilecektir.

- Madde 8-** Osmanlı İmparatorluğunda padişahlık etmiş kimselerin Türkiye Cumhuriyeti arazisi dâhilindeki tapuya merbut emval-i gayrimenkuleleri millete intikal etmiştir.
- Madde 9-** Mülga padişahlık sarayları, kasırları ve emâkin-i sairesi dâhilindeki mefruşat, takımlar, tablolar, asar-ı nefise ve sair bilumum emval-i menkule millete intikal etmiştir.
- Madde 10-** Emlâk-i Hakaniye namı altında olup evvelce millete devredilen emlâk ile beraber mülga padişahlığa ait bilcümle emlâk ve sabık Hazine i Hümayun, muhteviyatlarıyla birlikte saray ve kasırlar ve mebâni ve arazi millete intikal etmiştir.
- Madde 11-** Millete intikal eden emval-i menkule ve gayrimenkulenin tespit ve muhafazası için bir nizamname tanzim edilecektir.
- Madde 12-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 13-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 Receb 1342 ve 3 Mart 1340

Numarası: 432

Ziraat ve Ticaret Vekâletleri Teşkili Hakkında Kanun

- Madde 1** İktisat Vekâletine merbut Ziraat, Orman, Baytar Müdüriyet-i Umumiyeleleri tefrik edilerek bir Ziraat Vekâleti teşkil edilmiştir. Şimdiye kadar İktisat Vekâletinde mevcut olan vezaif-i saireyi ifa etmek üzere bir Ticaret Vekâleti tesis kılınmıştır.
- Madde 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 3-** İşbu kanunun tatbik-i ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

28 Receb 1342 ve 5 Mart 1340

Numarası: 433

Suni İpekten Mensucat İmalinin Men'i Hakkında Kanun

- Madde 1-** Halı müstesna olmak üzere kast-ı ticaretle kısmen veya tamamen suni ipekten mensucat imali memnudur.
- Madde 2-** Kanunun mevki-i meriyete vazedildiği tarihte yedlerinde suni ipekten mamul krep, krepdöşin, süre, bürümcük, sarık, kefiye, poşu, krepon, ponje, sadakor, ibrişim, havlu başı, peştamal, çarşaf, tahril, çevre, şerit, uçkur, kaytan, mendil bulunduranlar bir ay nihayetine kadar ve kanunun neşrinden sonra bu nevi mamulâtı hariçten ithal edenler yirmi dört saat zarfında mahalli ticaret odasına veya ticaret odası bulunmayan mahallerde belediye meclisine müracaatla mevcut eşyanın beyannamesini ita ve üzerlerine Ticaret Vekâletince tanzim edilen talimatname dairesinde şekli tayin olunan alâmet-i farikayı vaz ettirmeğe mecburdur.
- Müddet-i muayyenesi hitamında beyanname vermeyen ve alâmet-i farika vaz ettirmeyerek satılığa çıkaranlar hakkında dördüncü madde ahkâmı tatbik olunur.
- Madde 3-** Damga vazolunan mensucattan eşyanın esas faturasındaki kıymete göre yüzde bire kadar damga ücreti istifa olunur.
- Madde 4-** Birinci maddede muharrer memnuiyet hilâfında hareket edenlerin imal eyledikleri eşya tamamen suni ipekten mamul ise sahibinden yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınmakla beraber

mamulât-ı vakıaları kâmilen zabt ve müsadere olunur. Hilaf-ı memnuiyet olarak eşya-yı mezkûre kısmen suni ipekten nesc ve imal edilmiş olduğu takdirde sahibinden kezalik yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ahz ve fakat bu kabil mamulât ikinci maddede muharrer suret dairesinde alâmet-i farika vazına tabi tutularak bir defa için sahibi yedinde ipka olunur. Şu kadar ki tekerrürü halinde sâlifü’z-zikr

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 4

ceza-yı nakdî ile birlikte mensucat-ı mezkûrenin her halde zabt ve müsaderesine hükmedilir.

İşbu kanunun üçüncü maddesinde muharrer muamelâtı ifa ile elinde bulunan suni ipekten mamul mensucata alâmet-i farika vaz ettirmeyenler haklarında birinci defada yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî hüküm ile eşya-yı mevcudelerine iktiza eden alâmet-i farika vaz ettirilir. Tekerrürü halinde ceza-yı nakdî ile beraber alâmet-i farika vazedilmeyen kısmen veya tamamen suni ipekten mamul bîlcümle eşya zabt ve müsadere olunur. Her ne suretle olursa olsun suni ipekten mamul olan eşyayı alâmet-i farika vaz ettirmeyerek satan eşhas haklarında da Kanun-ı Cezanın 240. maddesi hükmü tatbik olunur.

Taht-ı hükme alınan ceza-yı nakdilerle müsadere edilen eşyanın bedeli ticaret odaları bulunan mahallerde ticaret odalarına, olmayan mahallerde de belediye dairelerine aittir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü’l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına Adliye, Dâhiliye, Maliye, Ticaret vekilleri memurdur.

29 Receb 1342 ve 6 Mart 1340

Numarası: 434

Şehit Miralay Nâzım Bey’in Validesi Libas Hanım’a Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Dört Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun

Madde 1- Dördüncü Fırka Kumandanı Şehit Miralay Nâzım Bey’in validesi Libas Hanım’a ayrıca eramil maaşı ita olunmamak üzere hidemat-ı vataniye tertibinden dört bin kuruş maaş tahsis olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü’l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

3 Şaban 1342 ve 9 Mart 1340

Numarası: 435

Miralay Süleyman Fethi Bey Zevcesi Fatma Latife Hanım’a Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Dört Bin Kuruş Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

Madde 1- İzmir Ahz-i Asker Heyeti Reisi Miralay Süleyman Fethi Bey’in zevcesi Fatma Lâtife Hanım’a ayrıca eramil maaşı ita olunmamak üzere hidemat-ı vataniye tertibinden dört bin kuruş maaş tahsis olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü’l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

3 Şaban 1342 ve 9 Mart 1340

Numarası: 436

Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Mart ve Nisan Aylarına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

Madde 1- Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 senesi Mart ve Nisan ayları hidemat-ı umumiyesi için Muvazene-i Maliye Encümenince 1340 senesine mahsus olarak tespit olunan muhassasat-ı umumiyesine mahsuben (600.000) lira tahsisat-ı muvakkate verilmiştir.

Madde 2- Müdüriyet-i mezkûre bu müddet zarfında kavanin ve nizamat-ı mevzua dairesinde kâffe-i varidat-ı vakfiyenin tahsiline devam edecektir.

Madde 3- İşbu tahsisatın Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan fusûl ve mevadda tevziine Başvekâlet memurdur.

Madde 4- İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Başvekâlet memurdur.

5 Şaban 1342 ve 11 Mart 1340

Numarası: 437

Darüleytamlar Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

Madde 1- Darüleytamlar Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 senesi Mart ayı zarfındaki hidematının ifasına mahsus olmak üzere müdüriyet-i mezkûrenin sene-i merkume hidematı için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit olunan muhassasat-ı umumiyesine mahsuben yüz sekiz bin dokuz yüz lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.

Madde 2- 1340 senesi bütçesindeki zamâim ve tenzilât mart ayı maaşat ve ücuratına şamil değildir.

Madde 3- Kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân cibayet edilmekte olan enva-ı varidatın 1340 senesi Mart ayı zarfında dahi istifasına devam olunacaktır.

Madde 4- Birinci madde mucibince istihsal olunacak tahsisat-ı muvakkatenin Darüleytamların bin üç yüz kırk senesi bütçesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tayin ve tespit olunan fusûl ve mevadda göre tevziine Maarif Vekili mezundur.

Madde 5- İşbu kanun Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icrayı ahkâmına Maarif Vekili memurdur.

5 Şaban 1342 ve 11 Mart 1340

Numarası: 438

Etibbanın Hizmet-i Mecburiyesi Hakkındaki 8 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Birinci Madde- Tıp fakültesinde ikmal-i tahsil eden sivil talebe son bir senelik stajlarını Gülhane seririyyatında veya İstanbul'da mümāsili olan ve Müdafaa-i Milliye Vekâletince tensip edilen diğer müessesat-ı sıhhiyede ifaya mecburdurlar.

- İkinci Madde-** Birinci madde mucibince bir sene staj gören sivil etibba tekrar hizmet-i maksureye tabi tutulmaz.
- Üçüncü Madde-** Staj esnasında işbu talebe İhtiyat Mülazım-ı Sani rütbesi muhassasat ve hukukuna mazhar olurlar.
- Dördüncü Madde-** Talebenin işbu staj müddeti esnasında vezaif-i sıhhiye-i askeriye ait malûmat-ı ameliye ve nazariyeyi iktisap edebilmeleri için icap eden program Müdafaa-i Milliye Vekâletince tertip olunur.
- Beşinci Madde-** Memalik-i ecnebiyede ikmal-i tahsil eden Türk etibba dahi işbu kanun ahkâmına tabidir.
- Altıncı Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Yedinci Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Maliye, Maarif ve Sıhhiye Vekilleri memurdur.

7 Şaban 1342 ve 13 Mart 1340

Numarası: 439

Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu

Madde 1- Muallimlik devletin umumî hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslektir.

Madde 2- Muallimler menşelerine ve bulundukları mektebin derecesine göre üç kısma ayrılır:

- 1) Yüksek tedrisat muallimleri
- 2) Orta tedrisat muallimleri
- 3) İlk tedrisat muallimleri.

Bu sınıfların fevkinde olan darülfünun müderrisleriyle yüksek ve ilk tedrisat muallimlerinin evsaf ve şeraiti diğer kanunlara tabidir.

Madde 3- Orta tedrisat mektepleri ile darülmualimin ve darülmuallimat muallimleri, darülfünun, yüksek ve orta darülmualimin ve darülmuallimat ve yüksek ihtisas mektepleri mezunlarından intihap olunur.

Madde 4- Yüksek ve orta darülmualimin ve darülmuallimat mezunları vekâletçe tensip edilecek mekteplerde bir sene muallim muavini unvanıyla (staj) yapacaklardır. Bu müddetin hitamında muallim unvanını alırlar.

Madde 5- Muallim olabilmek için yirmi yaşını ikmal etmiş ve kırk beş yaşını geçirmemiş olmak lâzımdır.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Madde 6- Darülfünun ve yüksek ihtisas mektepleri mezunlarının orta tedrisat mekteplerinde kendi ihtisaslarına ait bir ders zümresinin talimini deruhte edebilmeleri için evvelemirde dördüncü maddede beyan olduğu vecihle bir mektepte lâakal bir sene staj görmeleri lâzımdır. Bunların muallim unvanını alabilmeleri, staj gördükleri mektep meclis-i muallimini tarafından muallimliğe kabiliyet ve ehliyetlerinin tasdik edilmesine ve Türkçe, fenn-i terbiye ve felsefeden verecekleri imtihanlarda muvaffak olmalarına mütevakkıftır.

Madde 7- Darülfünun şüabatından veyahut diğer yüksek ihtisas mekteplerinden mezun olmayıp da orta tedrisat muallimliği mesleğine dâhil olmak isteyenlerin behemehâl orta tedrisat şahadetnamesini haiz olması

şarttır. Bunlar evvelâ mütehasşısı oldukları ilim şubesinden bir imtihan geçirerek muallim muavini sıfatını iktisap ettikten sonra altıncı maddede muharrer namzetlerin hukukunu haiz olacaklardır.

Madde 8- Resim, elişleri, musiki gibi sanat dersleri muallimleriyle terbiye-i bedeniye muallimleri malûmat-ı meslekiye veren âlî müessesat-ı mahsusa mezunlarından ve ehliyetnamelilerden intihap olunur.

Madde 9- Yukarıki maddelerde mevzuubahis olan imtihanların şerait ve suret-i icrasıyla ehliyetname istihsaline ait şerait ayrıca bir talimatname ile tayin edilecektir.

Madde 10- Muallimler vazife itibariyle sabit ve mevkut olarak iki kısma ayrılmıştır. Mürettep sınıf derslerini deruhte eden muallimler sabit kısımdandır. Bir mektepte haftada yedi saatten fazla ders okutmak vazifesiyle mükellef olmayanlar mevkut muallimler sınıfını teşkil ederler.

Madde 11- Sabit muallimler Maarif Vekâletinin müsaadesiyle deruhte edebilecekleri resmi ve hususi bir hizmet-i ilmiye ve talimiyeden başka hiçbir vazife ile iştigal edemezler. Mevkut muallimler bu kayıttan müstesnadır. Sabit muallimler mekteplerin talimatnamelerinde tasrih edilen idarî ve ilmî vazifeleri de ifa etmekle mükelleftirler.

Madde 12- Sabit muallimler staj müddetinde bin beş yüz kuruş maaş alırlar. Muallimlik unvanını ihraz ettikleri tarihten itibaren maaşları bin yedi yüz kuruşa iblâğ edilir.

Madde 13- Sabit muallimlerin aylıkları aşağıda gösterildiği üzere derece derece beş bin kuruşa kadar yükselir.

	Kuruş
Dördüncü sene iptidasında	2000
Yedinci sene iptidasında	2300
Onuncu sene iptidasında	2600
On üçüncü sene iptidasında	2900
On altıncı sene iptidasında	3200
On sekizinci sene iptidasında	3500
Yirminci sene iptidasında	3800
Yirmi ikinci sene iptidasında	4100
Yirmi dördüncü sene iptidasında	4400
Yirmi altıncı sene iptidasında	4700
Yirmi sekizinci sene iptidasında	5000

Madde 14- Mevkut muallimlerin aylıkları bin kuruştan başlayarak mülazemet (staj) müddetinin sonunda bin iki yüz kuruşa çıkarılır ve sonra aşağıda gösterildiği üzere derece derece iki bin üç yüz kuruşa kadar yükselir.

	Kuruş
Dördüncü sene iptidasında	1300
Yedinci sene iptidasında	1400
Onuncu sene iptidasında	1500
On üçüncü sene iptidasında	1600
On altıncı sene iptidasında	1700
Yirminci sene iptidasında	1900
Yirmi birinci sene iptidasında	2000

Yirmi ikinci sene iptidasında	2100
Yirmi altıncı sene iptidasında	2200
Yirmi sekizinci sene iptidasında	2300

On üçüncü madde ile bu maddede zikrolunan daimi mevkut muallimler (Artvin Ardahan, Erzurum, Ergani, Bayezid, Bitlis, Hakkari, Siirt, Süleymaniye, Kars Kerkük, Genç, Musul, Van, Dersim ve Erzincan) vilâyetlerindeki orta tedrisat mekteplerine gönderildikleri ve o vilâyetlerin sakinlerinden olmadıkları takdirde maaş ve fevkalâde tahsisatları mecmuunun yarısı kadar zam alırlar.

Madde 15- Muallimlerin maaşlarının terfi kademleriyle, vazifelerinin inkıtaâ uğramamasıyla kaimdir. Sıhhi sebeplerden başka herhangi bir sebep ve mazerete müstenit olursa olsun kendi ihtiyariyle üç aydan ziyade açıkta kalan veya mezuniyet alan muallimin bu suretle geçirdiği müddet kademinden tenzil edilir.

Madde 16- Orta tedrisat muallimlerine verilecek cezalar şunlardır:

1: İhtar, 2: Gündeliğini kesmek, 3: Ceza olarak yerinden kaldırmak, 4: Sınıfını indirmek, 5: İstifa etmiş sayılmak, 6: Azil, 7: Meslekten çıkarılmak.

İhtar cezası aşağıki sebeplerden ileri gelir:

A- Kabule değer bir özü olmadığı halde derse ve muallimler içtimasına gelmemek.

B- Mektep talimatıyla verilen herhangi bir vazifeyi yapmamak ve talimat hükümlerine riayet etmemek.

C- Mektepte dirliksizlik çıkarmak.

(A) ve (B) fıkralarından dolayı yapılacak ihtarlar mektep müdürleri tarafından icra edilir.

(C) fıkrasındaki ihtar cezasının tatbiki mektep müdürünün bildirmesiyle Maarif Müdürlüğü tarafından icra edilir.

Gündeliğini Kesmek- Bir ders senesi içinde vazifesine devamsızlığından dolayı ihtar cezasına uğradığı halde yine devamsızlık edenlerin mektep müdürleri tarafından saat hesabıyla gündeliği kesilir.

Ceza Olarak Yerinden Kaldırılmak- 1: Dirliksizlikten dolayı bir senede iki kere ihtar cezasına uğradığı halde uslanmayanlar, 2: Mektebin düzenini bozanlar, 3: Arkadaşlarına karşı haysiyet kırarak muamelelerde bulunanlar, 4: Dersinde inzibatı koruyamayanlar ceza olarak yerinden kaldırılır.

Sınıfını İndirmek- Ders vermekte acizliği ve iktidarsızlığı ve orta tedrisat mekteplerinde hiçbir ders veremeyeceği teftiş ile anlaşılan muallimin sınıfı indirilir. Bu gibiler ilk tedrisat mekteplerinde yapabilecekleri vazifelere nakil olunurlar.

İstifa Etmiş Sayılmak- Bir senede üç kere gündeliği kesildiği halde yine vazifesini yapmayan muallim, Maarif Vekâletince istifa etmiş sayılır.

Azil- Ceza olarak üç kere yerinden kaldırılmış olduğu halde uslanmadığı anlaşılan, (2) devamsızlığından dolayı iki kere istifa etmiş sayıldığı halde yine bu vazifesini yapmakta tembellik gösteren, (3) Vekâlet tarafından kanuna uygun olarak verilen emirlere karşı gelen muallimler azlolunur.

Meslekten Çıkarılmak- (1) Cinayetle veyahut mesleğin haysiyetine dokunan cünha ile mahkûm olan, (2) Mektep idarelerinin haklı olarak şikâyetini icap ettirmiş ahlâkî cürümleri sabit olan, (3) Beş sene içinde üç kere azli mucip harekette bulunan, (4) Tahsilin hiçbir derecesinde ders veremeyeceği tahakkuk eden muallim meslekten çıkarılır.

Ceza olarak yerinden kaldırılmak, sınıfı indirilmek, istifa etmiş sayılmak, azil ve meslekten çıkarılmak cezaları yoluyla tahkikat yapıldıktan ve muallimin yazı ve sözle müdafaası okunup dinlendikten sonra salâhiyet sahibi heyetin kararı üzerine Maarif Vekili tarafından verilir. Bu kanunda açıkça gösterilmiş

olan hususlardan başka hiçbir bahane ile bir muallim ceza göremez. Verilen her türlü cezalar Maarif Vekâletince sicile geçirilir.

Madde 17- Sun' ve taksiri olmaksızın açıkta kalan muallimler nihayet üç ay zarfında tanzif olunur. Bu müddet zarfında maaşları ma'a-tahsisat tam olarak verilir.

Madde 18- Orta tedrisat muallimlerinden mesleğinde temeyyüz edenlerle ilmî ve edebî kıymetli eserler telif veya tercüme eyleyenler veya mektep programlarına muvafık kitap vücuda getirenler temeyyüzlerinin derecesine ve eserlerinin ehemmiyet ve taaddüdüne göre takdirname, Maarif Madalyası ve nakdî mükâfat ile taltif olunurlar.

Madde 19- Muallimler merasim ve teşrifatta devair müdürlerinin hukukunu haizdirler ve Maarif Müdürüyle beraber teşrifata dâhil olurlar. Kıdemleri

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 6

fazla olan muallimler diğerlerine takaddüm eder.

Madde 20- Bilfiil hizmet-i talimiyede bulunan muallimler ile mütekaatlerinin çocuklarından ve yetimlerinden vekâlete merbut ücretli mekteplerde neharî ücreti alınmaz. On seneden ziyade hizmet eden muallimlerin çocukları ve yetimleri mekteplerin talimatnameleri ahkâmı dâhilinde leylî ve meccanî kabul edilir.

Madde 21- Eyyam-ı tatiliyede tettebbuat-ı ilmiyede bulunmak üzere ecnebi memleketlere gitmek isteyen muallimlere beş senede bir kere Maarif Vekâletince mezuniyet ve tahsisat verilir.

Madde 22- Maluliyetlerine binaen tekaüde sevk edilen muallimlerin tekaüt hakları üç sene sonra alacakları maaşa göre hesap olunur.

Madde 23- İfa-yı vazife halinde vefat eden muallimlerin ailelerine maaş tahsisinde kıdemlerine üç sene zammedilir.

Madde 24- Maarif mesleğinden başka bir vazife kabul eden sabit bir muallim mesleğinin terfi ve terakkiye ait olan hukukunu kaybeder.

Madde 25- Hâlihazırda müstahdem bulunan orta tedrisat muallimlerinden bu kanunun neşri tarihinde kıdemlerine nazaran fazla maaş alanlar, maaş-ı hâzıralarını muhafaza ederler. Kıdem müddetlerini ikmal edinceye kadar zamm-ı maaşa nail olamazlar.

Madde 26- Bu kanunun neşri tarihinde kıdemlerine nazaran dün maaş alanlardan kıdem müddetini altı sene tecavüz edenler defaten bir derece, on sene tecavüz edenler defaten iki derece terfi edilir. Kıdem müddetini beş sene tecavüz etmiş olanlar bir sene sonra, dört sene tecavüz etmiş olanlar iki sene sonra zamm-ı maaşa nail olurlar.

Madde 27- Kıdemlerin mukabili olan maaşlara nazaran mütefavit maaş alan muallimlerin maaşları, terfileri zamanında kanunun gösterdiği miktara iblâğ olunur.

Madde 28- Bu kıdem zamları her senenin martı bidayetinde yapılır.

Madde 29- Bu kanunun ahkâmı, orta tedrisat mektepleriyle darülmuallimin ve darülmuallimat muallimlerine şamildir.

Madde 30- Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 31- Bu kanunun icra-yı ahkâmına Maarif ve Maliye Vekâletleri memurdur.

7 Şaban 1342 ve 13 Mart 1340

Kanun Numarası: 440

***Türkiye Cumhuriyeti ile Macaristan Kraliyeti Arasında İstanbul'da
Münakit 18 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Muhadenet
Muahedenamesi Hakkında Kanun***

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Macaristan Hükûmetinin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1339-1923 senesi Kânunuevvelinin on sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

7 Şaban 1342 ve 13 Mart 1340

Numarası: 441

***Hükûmet Yedinde Sahipsiz Olarak Mevcut Bulunan Emlâkin Emval ve
Emlâk-i Düşman, Usât ve Hasbe'l-lüzum Hükûmet Tarafından Tahrip
Edilmiş Olanlara Nispet Dâhilinde Tevzii Hakkında Kanun***

Birinci Madde- Mübadeleye gayr-i tabi eşhasa ait olup Hükûmet yedinde bulunan metruk emlâk ve arsa, düşman, usât ve hasbe'l-lüzum Hükûmet tarafından hedm ve tahrip veya harp dolayısıyla ihrak edilmiş olan emlâk sahiplerine, muhtaç olanlar tercih edilmek şartıyla, zayıatlarının derecesi nispetinde tevzi ve temlik olunur.

İkinci Madde- Bu suretle tevzi ve temlik edilecek emval-i gayrimenkulenin bedelâtı bilâhare Maliye bütçesinden istihsal olunacak tahsisattan mahsup olunur.

Üçüncü Madde- Hasar görenlerin ve muhtaç olanların tetkik ve tahkik-i ahvali ile zayıatları derecesinin tespiti ve bu kanunun suver-i tatbikiyesi Hükûmetçe tanzim olunacak talimatname ile tayin olunur.

Dördüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

7 Şaban 1342 ve 13 Mart 1340

Numarası: 442

Köy Kanunu

Birinci Fasl

Madde 1- Nüfusu iki binden aşağı yurlara “köy” ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara “kasaba” ve yirmi binden çok nüfusu olanlara “şehir” denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilâtı mevcut olan nahiye, kaza ve vilâyet merkezleri kasaba itibar olunur ve belediye kanununa tabidir.

Madde 2- Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.

Madde 3- Bu kanunun hükmü başlar başlamaz her köyün sınırı ihtiyar meclisi tarafından bir kâğıda yazılır, sınır için komşu köyler ile aralarında uzlaşamadıkları yerler varsa bu da gösterilir ve yazılan sınır kâğıdı ihtiyar meclisince mühürlenerek nahiye müdürüne gönderilir. Nahiye müdürü de bu sınır kâğıdını

kaza veya vilâyete gönderir. Oralarda idare meclisince sınır kâğıdı tetkik ve tasdik olunduktan sonra tasdikli bir örneği tekrar köy ihtiyar meclisine verilmek üzere nahiye müdürüne yollandığı gibi asıl sınır kâğıdı da tasdikli olarak tapu dairesine verilir. İki köy arasında uzlaşamayan sınırlar için idare meclisleri, tahkikat ve tetkikat yaparak sınırı beşinci maddeye göre çizip her iki köye de tasdikli birer örneğini gönderir ve bu katidir. Kazadaki bütün köylerin tasdikli sınır kâğıtları tapuca bir deftere yazılıp defterin altı, idare meclisine tasdik ettirilir. Ayrıca bu tasdikli defterin bir sureti de tapuca çıkarılıp idare meclisinde saklanmak üzere verilir. Köy sınırlarına ait işlerde devlet daireleri ve mahkemelerce bu tasdikli defterler esastır.

Madde 4- Bir köyün sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir:

- 1- Eskiden beri bir köyün sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, zeytinlik, palamutluk, baltalık ve otlaklar sınır içinde kalmalı.
- 2- Dağlık ve ormanlık havalide, ötede beride dağınık olan evler, tarlalar, meralar parça parça en yakın köye bağlı sayılmakla beraber bunlar sınır haricinde bırakılmalı yalnız her birinin adı sınır kâğıdının altında yazılmalı.
- 3- Sınır mümkün olduğu kadar kolay anlaşılacak surette dere, tepeler, yollar veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçmeli ve bu dere, tepe ve yolların ve işaretli yerlerin köylüce adları ne ise behemehâl sınırda sırasıyla yazılmalı.
- 4- Eğer bir köyün sınırını derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçirmek kabil olmazsa o halde sınır mümkün olduğu kadar düz yapılmalı ve büyük taşlar dikilerek sınır gösterilmeli.
- 5- Bir köy ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy arazisi içinde kalan dağınık tarla, bağ, bahçe gibi yerleri sahibinin bulunduğu köyün sınırında değil öteki köyün sınırında gösterilmeli.
- 6- Bir köyün sınırı mutlaka diğer köyün sınırıyla birleşmek lâzım gelmez. İki köyün sınırları arasında eskiden beri hiçbir köyün malı sayılmayan boş arazi, dağlar ormanlar, yaylaklar varsa bunlar yine sınırın dışında bırakılmalı.
- 7- Bir köyün malı olan yaylaların o köy ihtiyar meclisi tarafından ayrıca sınırı çizilmekle beraber bu sınır kâğıdı asıl köyün sınır kâğıdıyla birleştirilmeli.

Madde 5- İki köy arasında nizalı sınırların çizilmesi için Hükûmetin emriyle iki köy Heyet-i İhtiyariyesi bir araya toplanarak işin kendi aralarında düzeltilmesi için çalışılır.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 7

yine uzlaşamadıkları halde idare meclisi tetkikat ve tahkikat yaparak altı ay içinde doğrudan doğruya sınırı çizer ve bu kati olur. Beş sene müddetle değiştirilmez.

Bir köy sınırı, bu kanun mucibince çizildikten beş sene sonra hâsıl olacak lüzum ve ihtiyaç üzerine ihtiyar meclisi sınırın büyültülüp küçültülmesi için müracaatta bulunabilir. Şayet bu sınırın büyültülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunmuyorsa vilâyet ve kaza idare meclisleri kararıyla sınır tashih olunur ve tasdikli deftere yazılır.

Sınırın büyültülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunuyorsa bu maddenin birinci fıkrasına göre mesele halledilir.

Madde 6- Bir kaç köy arasında müşterek olan sıvat, sulak ve pınar, mera, baltalık, yaylak gibi yerler eğer köy sınırı içinde kalıyorsa o köyün malı olmakla beraber diğer köyler de eskisi gibi istifade ederler.

Bu gibi müşterek yerler hiçbir köy sınırı içinde kalmıyorsa buralardan istifade eden köylerin müştereken malı olup her köyün sınır kâğıdında bu hakları yazılır ve müştereken koruyup eskisi gibi istifade ederler.

Madde 7- Köy bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olan ve işbu kanun ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır. Buna (şahs-ı manevî) denir.

Madde 8- Köyün orta malı kanun karşısında devlet malı gibi korunur. Bu türlü mallara el uzatanlar devlet malına el uzatanlar gibi ceza görürler.

Madde 9- İşbu kanun ile köye verilen işleri görmek (köy muhtarının) ve (ihtiyar meclisinin) vazifesidir.

Madde 10- Muhtar, köyün başıdır. İşbu kanuna göre köy işlerinde söz söylemek, emir vermek ve emrini yaptırmak muhtarın hakkıdır.

Muhtar, devletin memurudur. Devlet işlerinde vazifesini (36)'ncı maddeye göre yapar.

Madde 11- Köy muhtarının ve yapacağı işte köy muhtarıyla birlik olanların köy işlerinde fenalıkları anlaşılırsa devlet memuru gibi muhakeme edilirler ve ceza görürler.

İkinci Fasl

Köy İşleri

Madde 12- Köye ait işler ikiye ayrılır:

- 1- Mecburi olan işler.
- 2- Köylünün isteğine bağlı olan işler.

Köylü mecburi olan işleri görmezse ceza görür. İsteğe bağlı olan işlerde ceza yoktur. Ancak köylünün isteğine bağlı bu gibi işlerde köy derneğinin yarısından çoğu hükmederler ve vilâyete bağlı olan yerlerde vali ve kazaya bağlı olan köylerde kaymakamın rızasını alırlarsa o iş bütün köylü için mecburi olur ve yapmayan ceza görür.

Madde 13- Köylünün mecburi işleri şunlardır:

- 1- Sıtma, sivrisinek tarafından aşılandığı ve sivrisinek de su birikintilerinde barındığı ve ürettiği için her şeyden evvel köy sınırı dâhilindeki su birikintilerini kurutmak.
- 2- Köye kapalı yoldan içilecek su getirmek ve çeşme yapmak, köyün içtiği su kapalı geliyorsa yolunda delik deşik bırakmamak ve mezarlıktan veya süprüntülük ve gübrelikten geçiyorsa yolunu değiştirmek.
- 3- Köylerdeki kuyu ağızlarına bir arşın yüksekliğinde bilezik yapmak ve etrafını iki metre eninde harçlı döşeme ile çevirmek.
- 4- Evlerde odalarla ahırları bir duvarla birbirinden ayırmak.
- 5- Köyün her evinde üstü kapalı ve kuyulu veya lağımlı bir hela yapmak ve köyün münasip bir yerinde de herkes için kuyusu kapalı veya lağımlı bir (helâ) yapmak.
- 6- Evlerden dökülecek pis suların kuyu, çeşme, pınar sularına karışmayarak ayrıca akıp gitmesi için üstü kapalı akıntı yapmak.
- 7- Köyde evlerin etrafını ve köyün sokaklarını temiz tutmak, her ev kendi önünü süpürmek.
- 8- Çeşme, kuyu ve pınar başlarında gübre, süprüntü bulundurmamak daima temiz tutmak ve fazla sular etrafına yayılarak bataklık yapmaması için akıntı yapmak.
- 9- Köyün süprüntü ve gübreliğini köyden uzakça yol üstü olmayan sapa ve rüzgâr altı yerlerde yapmak ve herkese o gübrelikten ayrı yerler gösterilmek.
- 10- Her köyün bir başından öbür başına kadar çaprazlama iki yol yapmak. (Bu yollar köy meydanından geçecektir.)

- 11- Köyün büyüklüğüne göre orta yerinde ve mümkün olamazsa kenarında bir meydan açmak.
- 12- Köy meydanının bir tarafında ihtiyar meclisinin toplanıp köyün işlerini görüşmeleri için bir köy odası yapmak.
- 13- Köy, yol üzerinde uğrak ve konuk ise köy odası yanında ocaklı ve ahırlı bir konuk odası yapmak.
- 14- Köyde bir mescit yapmak. (Yeniden yapılacak ise köy meydanının bir tarafına yapılacaktır.)
- 15- Köyde maarif idarelerinin vereceği örneğe göre bir mektep yapmak. (Yeniden yapılacak ise köyün en havadar bir tarafına yapılacak ve mektebin herhalde bir bahçesi bulunacaktır.)
- 16- Köy yollarının ve meydanının etrafına ve köyün içinde ve etrafındaki su kenarlarına ve mezarlıklara ve mezarlık ile köy arasına ağaç dikmek. (Köylü her sene adam başına en az bir ağaç dikecek ve bu ağaç tamamen tutup yeşilleninceye kadar ağaca bakacak ve yeni dikilmişlere hayvanların sürünerek ve kemirerek zarar vermesinin önünü almak için etrafına çalı çırpı sarıp muhkemce bağlayacaktır.)
- 17- Köy korusunu muhafaza etmek.
- 18- Köyden Hükûmet merkezine veya komşu köylere giden yolların kendi sınırı içindeki kısmını yapmak ve onarmak ve yollar üzerindeki küçük hendek ve derelerin üstlerine köprü yapmak ve yol üzerinden gelip gitmeye zorluk verecek şeyleri kırmak, kaldırmak. (Bir yol üzerindeki işlerin köyden köy sınırının bittiği yere kadar olanı o köyündür.)
- 19- Köy halkından askerde bulunanların ve bakacağı olmayan öksüzlerin tarlalarını, bağ ve bahçelerini (imece) yoluyla sürüp ekmek, harmanlarını kaldırmak.
- 20- Köy namına nalbant, bakkal, arabacı dükkânları yaptırmak.
- 21- Köye ortaklama korucu, sığırtmaç, danacı ve çoban tutmak.
- 22- Köyde insanlarda salgın ve bulaşık bir hastalık çıkarsa veya frengili adam görülürse o gün bir adam yollayarak Hükûmete haber vermek. (Bu haber üzerine kazadan memur gelinceye kadar hastanın yanına bakacaklardan başkalarını sokmamak lâzımdır.)
- 23- Köy hayvanlarında salgın ve bulaşık bir hastalık görülürse o gün bir adam yollayarak Hükûmete haber vermek, bu haber üzerine kazadan bir memur gelinceye kadar hasta olan hayvanı diğerlerinden ayırmak ve hasta hayvan ile beraber bulunmuş olan hayvanları köyün hasta olmayan hayvanları ile karıştırmamak.
- 24- Köyde su basması olursa birleşerek selin yolunu değiştirmek.
- 25- Ekine, mahsule, yemişli, yemişsiz ağaçlara, bağlara, bahçelere zarar veren kuşları, böcekleri, tırtılları öldürmek. (Bunun için hangi türlü kuşların ve böceklerin hangi zamanlarda ve nasıl öldürülmesi lâzım geldiği Hükûmetten sorulacak ve nasıl öğretilirse öyle yapılacaktır.)
- 26- Köy halkının ekilmiş ve dikilmiş mahsullerini ağaçlarını her türlü zarar ve ziyandan muhafaza etmek.
- 27- Mecbur olmadıkça yol üzerine halkın kolaylıkla gelip geçmesine dokunacak şeyler koymamak.
- 28- Birdenbire yıkılarak altında adam ve hayvanat kalacak derecede çürümüş veya eğilmiş duvar veya damları bir sakatlık çıkarmaması için yıktırmak veya tamir ettirmek.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 8

- 29- Köy ortasında halkın kalabalık zamanında at koşturmamak.
- 30- Muhafazasına mecbur oldukları yırtıcı ve azgın hayvanları başıboş salıvermemek.

- 31- Devlet parasını kıymetinden aşağı aldırtmamak.
- 32- Bir adamın suda veya başka suretle boğulmak gibi başına bir felâket gelip de onu kurtarmak elinde iken yardım etmek.
- 33- Köyde çürümüş ve kokmuş meyve ve sair sıhhate muzır şeyler köyden dışarıya götürülür ve gömülür.
- 34- Bir hayvana götüremeyecek kadar yük yüklettirmemek.
- 35- Yaylımlara başlı başına hayvan salmamak ve ortaklama çayırıları biçmemek.
- 36- Bir yeri kazarak başkalarının hayvan ve davalarının düşüp ölmesine ve sakatlanmasına sebep olmasına meydan vermemek.
- 37- İhtiyar meclisleri tarafından şahitlik için çağırılınca herhalde gelmek ve eğer gelemeyecek kadar mazereti varsa bildirmek.

Madde 14- Yapılması köylünün isteğine bağlı olan işler şunlardır:

- 1- Köyün evlerinde ahırları odalardan ayrı bir yere yapmak.
- 2- Ev, ahır, hela duvarlarının iç ve dışları senede bir defa badanalanmak.
- 3- Her köyün bir başından öbür başına kadar olan yolları taş kaldırım ile döşemek.
- 4- Köy mezarlığının köyden ve caddeden uzak bir yerde, suların geldiği tarafta değil, akıp gittiği tarafta olmasına çalışmak ve etrafını duvarlarla çevirerek içerisine hayvan girmesinin önünü almak ve mezarlığa gübre ve süprüntü dökmek, herkes mezarlarına iyi bakmak.
- 5- Köyde bir çamaşırlık yapmak.
- 6- Köyde bir hamam yapmak.
- 7- Pazar ve çarşı yerleri yapmak.
- 8- Köyün sınırı içinde munasip yerlerde ve tepelerde orman yetiştirmek.
- 9- Köyü, kasaba ve komşu köylere bitişiren yolların iki kenarına ağaç dikmek ve köy sınırı içindeki yabani ağaçları aşlamak.
- 10- Köyde ekilip biçilen ve toplanan mahsulatın ve yapılan eşyanın değeriyle satılabilmesi için köy namına alıcı adam aramak.
- 11- Köy tarla ve bahçelerini sulamak için bütün köy ortaklama ark yapmak.
- 12- Köye ortaklama her türlü ziraat, pulluk, orak, harman makineleri almak.
- 13- Köyde peynir, yağ yapmak için makine almak.
- 14- Köye ortaklama değirmen yapmak veya getirtmek.
- 15- Köylülerin giydiği esvapları köyde dokutmaya çalışmak.
- 16- Köylüden berber yetiştirmek.
- 17- Köylüden ayakkabıcı yetiştirmek.
- 18- Köylüden nalbant, demirci, arabacı, kalaycı yetiştirmek.
- 19- Ekinden çok gelir almak için yapma gübre getirtmek.
- 20- Köylünün bilgisini artıracak kitap getirtmek.
- 21- Yemeklik ve para ile köy fukarasına ve öksüzlere yardım etmek, kimsesiz çocukları sünnet ettirmek ve kızları evlendirmek için yardım etmek ve fukara cenazelerinin kefen ve sairesinin tedarikine çalışmak.
- 22- Kazaen yanan veya yıkılan fukara evlerini bütün köy yardımı ile yapmak.
- 23- Bütün köy için bankadan para kaldırmak ve tarla, bahçe, çift ve tohum almak isteyenlere vermek ve bu paranın her sene borçlarını toplayarak bankaya yatırmak.
- 24- Köyde güreş, cirit, nişan talimleri gibi köy oyunları yaptırmak.

- 25- Kağnıları dört veya iki tekerlekli arabaya çevirmek ve köy parasıyla araba yapacak ve onaracak bir tezgâh açtırıp köy namına idare etmek.
- 26- Her köyde köy sandığından bir ambar yaptırıp bunun bir bölmesine harman zamanında herkesten köy namına mahsullerine göre birer miktar zahire ödünç alınarak konulmak ve bu zahireyi muhtaç köylülere yine köy namına yemeklik veya tohumluk olarak ödünç vermek ve her sene ambarda artan zahireyi yeni mahsul ile değiştirmek.
- 27- Her sene köy namına bir veya daha ziyade tarla ektirerek mahsulünü imece yoluyla biçip elde ettikten ve gelecek sene için tohumu ayırdıktan sonra artanını satarak parasını köy sandığına yatırmak.
- 28- Köy namına iyi cinsten boğa, aygır, teke, koç satın almak.
- 29- Köy korusu olmayan yerlerde koru yetiştirmek.
- 30- Köyde sağlık işlerine bakmak üzere bir sağlık korucusu bulundurmak; yok ise vilâyet veya kaza merkezinde açılacak sağlık derslerine adam göndererek yetiştirmek suretiyle köyde istihdam etmek.
- 31- Hükûmet tarafından sağlık işlerinde kullanılmak üzere verilecek ilâçları korumak.

Üçüncü Fası

İmece ve Köy Parası

Madde 15- Köy işlerinin birçoğu bütün köylü birleşerek imece ile yapılır.

Madde 16- Köy sınırı içinde yapılacak işler için para toplanması lâzım gelirse işbu kanunun buyruğu üzere ihtiyar meclisinin hükmü ile köye (salma) salınır. Toplanan paraya (köy parası) denir.

Madde 17- Köy parası şunlardır:

- 1- İhtiyar meclisi tarafından köylüye salınacak para.
- 2- İşbu kanuna göre alınacak ceza paraları.
- 3- Köy namına yazılı emlâk ve arazi geliri.
- 4- Yoluyla vakfedilen arazi ve emlâk geliri.
- 5- Avarız gelirleri. (Ağaç, arazi, emlâk, para)
- 6- Hediye ve bağışlanmış paralar ve mallar. (İanat ve teberrüat)
- 7- Köy namına ekilen tarla geliri.
- 8- Köy tezgâh ve ambar ve dükkânları geliri.
- 9- Mühürlenecek ilmühaberlerden alınacak para. (Bu para ihtiyar meclisince yapıp kaymakam veya vali tarafından tasdik olunan cetvele göre alınır.)
- 10- Köy sınırı içindeki taş, kireç, tuğla, kiremit, çorak, kil gibi ocaklardan alınacak para. (Nısf-ı kutru elliden yüz metreye kadar olanlardan.)
- 11- Çay ve nehirler üzerindeki kayık ve sallardan alınacak para. (Senenin altı ayı işleyenlere mahsustur. Bundan fazla işleyenler vilâyet idarelerindedir.)
- 12- Köy sınırı içindeki otlaklardan ve meralardan fazlasının kira paraları.
- 13- Köyde satılmak için kesilen hayvanlardan alınacak para. (Zebhiye resmi)
- 14- Köy sınırı içinde satılan hayvanlardan alınacak ihtisap resmi.
- 15- Köy sınırı içindeki sahihsiz ağaçların ve yemişlerin geliri.
- 16- Köy sınırı içindeki kaplıcalar, maden suları. (Şimdiye kadar belediye, idare-i hususiye, maliye, evkaf ve eşhas tarafından yoluyla elde edilenler hariç)
- 17- Geliri yetişmeyen köylerde muhtar, imam, kâtip, korucu, sığırtmaç, danacı gibi köy adamlarının aylıkları veya senelikleri için salınacak para veya mahsuller.

Madde 18- Köy namına harcanacak para iki türlüdür: Biri köylünün isteğine bağlı olmayan; diğeri köylünün isteğine bağlı olandır.

Madde 19- Köylünün isteğine bağlı olmayarak harcanacak paralar şunlardır:

- 1- Köy muhtarının köy derneğince kesilen aylık veya seneliği.
- 2- (Varsa) Kâtip aylığı.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 9

- 3- Köy namına yazılı veya vakıf emlak ve arazinin vergi ve başka masrafı.
- 4- Köyün mecburi işlerine lâzım olacak paralar.
- 5- İhtiyar meclisinin hükmü ile isteğe bağlı iken mecburi yapılan işlere lâzım olacak paralar.
- 6- Köy işine bakacak adamların aylığı.

Dördüncü Fasl

Köy Muhtarının ve İhtiyar Meclisi Azalarının Seçilme Yolu

Madde 20- Her köyde bir köy derneği, bir köy muhtarı, bir de ihtiyar meclisi vardır. Köyde yirmi beşinci maddeye göre köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azalarını seçmeye hakkı olan köylülerin toplanmasına köy derneği denir. Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları doğrudan doğruya köy derneği tarafından ve köylü arasından seçilir. Köy muhtarı ihtiyar meclisinin başıdır.

Madde 21- Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azalarının seçilmesi her iki senede bir kere yapılır. Seçilmek mutlaka şubat ayı içinde olur ve mart ayında yeni seçilen köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azası (29)'uncu maddeye göre işlerine başlarlar. Günü biten köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları yeniden seçilebilirler.

Madde 22- İhtiyar meclisine nüfusu bin kişiden aşağı olan köylerde sekiz ve binden iki bine kadar olan köylerde on iki kişi (ihtiyar meclisi azaları) seçilir. Bunlardan en çok sayı kazananları ihtiyar meclisine aza ve geri kalan öbür yarısı da yedek aza olur. Azalıktan biri açıldıkta yedek azalardan en çok sayı kazanmış olan onun yerine geçirilir.

Madde 23- Köyün imamı ile muallimi veya başmuallimi ihtiyar meclisinin her zaman azasıdır.

Madde 24- Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azası seçecek olanlarda şu şartlar bulunmalıdır:

- 1- Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olmak.
- 2- Köy halkından olmak veyahut altı aydan beri köyde yerleşmiş olmak ve köyün nüfus kütüğünde yazılı bulunmak.
- 3- On sekiz yaşını bitirmiş olmak.
- 4- Cinayetle mahkûm olmamak.
- 5- Delilik, bunaklık, sefihlik gibi bir hal sebebiyle hâkim tarafından üzerine vasi konulmuş olmamak.

Madde 25- Köy muhtarlığına ve ihtiyar meclisi azalığına seçilmek için yukarıdakilerden başka şu şartlar da bulunmalıdır:

- 1- Yüz kızartacak cünha ile cezalandırılmış olmamak.
- 2- Hükûmet ve vilâyet ve köyün ve imtiyazlı şirketlerin aylıklı memuru olmamak.
- 3- Köy işlerinin ve aşarının mültezim veya müteahhidi ve bunların ortağı olmamak

- 4-** Mebusluk ve Vilâyet Meclis-i Umumisi ve Vilâyet ve Kaza İdare Meclisi ve Nahiye Heyeti azalıklarında bulunmamak.
- Madde 26-** İhtiyar meclisi ikinci senenin şubat ayı içinde aralarında kararlaştıracakları bir günde yeni yapılacak seçilme için (24)'üncü maddeye göre seçecek olan köylüyü yani köy derneğini toplar.
- Madde 27-** Köy muhtarının ve ihtiyar meclisi azalarının günleri bittiği zaman (29)'uncu maddeye göre yeniden lâzım gelen seçilmeyi vakit ve zamanında yapmak muhtarın vazifesidir. Muhtar bu vazifesini yapmadığı ve seçilmenin geri kalmasına sebep olduğu halde kendisinden beş liradan yirmi beş liraya kadar ceza parası alınır. İşbu ceza, kaza idare meclisince karar altına alınır. İdare meclisinin kararına karşı söz yoktur.
- Madde 28-** Köy derneği birinci olarak köy muhtarını ve ondan sonra ihtiyar meclisi azalarını seçer.
- Madde 29-** Seçilmek yapıp bittikten sonra günü bitmek üzere olan muhtar ve ihtiyar meclisi azasını, yeniden seçilenlerin adlarını ve her birinin ne kadar sayı kazandığını ve yedek aza adlarıyla bunların her birinin kazandıkları sayıları bir mazbata ile Hükûmete bildirir ve martın birinci günü yeni muhtar ve ihtiyar meclisi işe başlar.
- Madde 30-** Baba, oğul, güvey ve kardeşlerin ihtiyar meclisinde aza olarak bir arada bulunmaları yasaktır. Bunların seçilmiş olduğu görülürse içlerinden en çok sayı kazanmış olan azalıkta bırakılır. Sayıları beraber olursa bunlardan yaşça büyük olan alınır.
- Madde 31-** Köy derneğinde seçim sırasında işi bozacak veya geri bırakacak olanlardan ve fenalık yapanlardan ilkinde yüz kuruştan beş yüz kuruşa kadar ceza parası alınır. İkincide ceza parası iki kat alınır. Köy derneğinde aralarında anlaşamazlarsa ertesi günü yine dernek olacak ve bu dernekte sözü keseceklerdir. İkinci dernekte de söz kesilemezse muhtarın vereceği haberle köyün bağlı olduğu Hükûmet reisi veya memur edeceği kimse üç gün içinde köye gelir ve onun gözü önünde seçim yapılır.
- Madde 32-** Köylülerin malı olmayıp çiftlik olarak bir mal sahibine ait köylerde muhtarın ve ihtiyar meclisi azasının halk tarafından serbestçe seçilmesine kaymakam ve nahiye müdürü yakından bakmaya memurdur. Böyle köylerde köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azasını seçerken çiftlik sahibinin karışması sebebiyle halkın ezildiği görülürse kaymakamın teklifi üzerine köy muhtarını vilâyetin valisi seçer ve köye bildirir. Bu yolda seçilmiş köy muhtarı tıpkı köylü tarafından seçilen köy muhtarına benzer. Ve onun bütün işlerini görür.
- Madde 33-** Köy muhtarlığına ve ihtiyar meclisi azalığına seçildikten sonra:
- 1-** Yüz kızartacak fenalıktan dolayı cünha ile mahkûm olanlar,
 - 2-** Delilik, bunaklık ve sefihlik gibi bir hal sebebiyle hâkim tarafından üzerine vasi konulanlar,
 - 3-** Hükûmet ve vilâyet ve köyün imtiyazlı şirketlerinin maaşlı bir memurluğuna girenler,
 - 4-** Kendi köyünün mültezimi ve müteahhidi ve bunların ortağı veya kefil olanlar,
 - 5-** Mebusluğa, Meclis-i Umumi ve İdare Meclisi ve Nahiye Heyeti azalıklarından birine seçilenler Muhtar ve İhtiyar Meclisi azalığından çıkarılırlar.

Beşinci Fası

Muhtarın Göreceği İşler

- Madde 34-** Köyün sınırı içinde köylüye ait işleri yapmak ve yaptırmak muhtarla onun başında bulunduğu İhtiyar Meclisinin vazifesidir.
- Madde 35-** Muhtarın göreceği işler ikiye ayrılır:

- 1- Devlet işleri,
2. Köy işleri.

Madde 36- Muhtarın göreceği devlet işleri şunlardır:

- 1- Hükûmet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları köy içinde ilân etmek ve halka anlatmak ve kanunlar, nizamlar, talimatlar emirler ile kendisine verilecek işleri görmek.
- 2- Köyün sınırı içinde dirlik ve düzenliği kurmak. (Asayîşi kurmak)
- 3- Salgın ve bulaşık hastalıkları günü gününe Hükûmete haber vermek.
- 4- Hekim olmayanların ve üfürükçülerin hastalara ilâç yapmasını menetmek ve Hükûmete haber vermek.
- 5- Köylünün çiçek ve bulaşık hastalıklar aşısı ile aşılanıp hastalıktan kurtulmasına çalışmak.
- 6- Köye gelip gidenlerin niçin gelip gitmekte olduklarını anlamak ve bunlar içinde şüpheli adamlar veyahut ecnebler görülürse hemen yakın karakola haber vermek.
- 7- Her ay içinde köyde doğan, ölen, nikâhlanan ve boşananların defterini yapıp ertesi ayın onuncu gününden evvel nüfus memuruna vermek ve köyün nüfus defterini birlikte götürerek vukuatı yürüttürmek.
- 8- Vergi toplamak için gelen tahsildarlara yol göstermek, yardım etmek ve tahsilatta tahsildarların yolsuzluğunu görürse Hükûmete haber vermek.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 10

- 9- Asker toplamak ve bakaya ve kaçakları Hükûmete haber vermek.
- 10- Köy civarında eşkiya görürse Hükûmete haber vermek ve elinden gelirse tutturmak.
- 11- Köylünün ırzına ve canına ve malına el uzatan ve Hükûmet kanununu dinlemeyen kimseleri köy korucuları ve gönüllü korucularla yakalattırarak Hükûmete göndermek.
- 12- Köy sınırı içinde yangın ve sel olursa köylüleri toplayıp söndürmeye ve çevirmeye çalışmak. (Orman yangınlarında sınırdan dışarı olsa dahi yardıma mecburdurlar.)
- 13- Mahkemelerden gönderilen celpname ve her türlü tezkere ve hükümleri lâzım gelenlere bildirmek istenilen işleri yapmak ve mahkeme mübaşirine ve jandarmaya vazifesinde kolaylık göstermek.
- 14- İhzar ve tevkif müzekkereleri (Bazı adamların kanun namına tutulmasını emreden mahkeme kâğıdı) gösterildikte aranılan kimseleri kâğıdı getirenlere tutturmak.
- 15- Zarar görenlerin şikâyeti ve bilip işitenlerin haber vermesi üzerine sorup araştırmak.
- 16- Bu kanunda ismi geçen davaları ihtiyar meclisine söyleyip hükmünü almak.

Madde 37- Muhtarın göreceği köy işleri şunlardır:

- 1- 13. maddede sayılan işleri ihtiyar meclisi ile görüşerek yapmak ve yaptırmak.
- 2- 14. maddede sayılan işlerin yapılabilmesi için köylülere öğüt vermek.
- 3- İhtiyar meclisiyle görüştükten sonra köylüyü işe çağırarak.
- 4- İhtiyar meclisi kararıyla köy işlerine harcanacak parayı toplamak.
- 5- Köy işlerine harcanacak parayı topladıktan sonra harcamak için emir vermek.
- 6- Bir ay içinde nerelere ve ne kadar para harcamış ise gelecek aybaşında hesabatını ihtiyar meclisine vermek.

- 7- Köy işlerinde hem davacı, hem hasım olarak mahkemede bulunmak ve isterse mahkemeye diğer birini yerine (vekil) göndermektir.

Madde 38- Köy muhtarına köy işlerini gördükleri zaman karşı gelen ve kötü söyleyenler devlet memuruna karşı koyanlar gibi ceza görürler.

Madde 39- Muhtar yazılarını köy kâtibine yazdırır. Köyde kâtip bulunmazsa bu işi köyün muallimine ve yoksa imamına yaptırır.

Madde 40- Köy muhtarının köylü faydasına olmayan kararlarını kaymakam bozabilir. Fakat onun yerine kaymakam kendiliğinden karar veremez. Karar, yine köylü tarafından verilir.

Madde 41- Kaymakam köy muhtarının köy işlerini yapamadığını görürse köy muhtarına bir ihtar gönderir. Bundan sonra da iş görmediğini anlarsa köy derneğini toplar, başka bir köy muhtarı seçtirir. Çıkarılan köy muhtarı gelecek seçmelerde yine seçilebilir.

İhtiyar Meclisinin Göreceği İşler

Madde 42- İhtiyar meclisi en az haftada bir defa toplanıp konuşur. İhtiyar meclisini muhtar toplanmaya çağırır. İhtiyar meclisi köy muhtarının çağırmadığı ve derneğin toplanma günü olmadığı vakitlerde dahi köy muhtarına haber vererek kendi isteğiyle toplanabilir.

Madde 43- İhtiyar meclisi köy işlerini en ziyade lâzım olandan başlayarak bir sıraya koyar ve biri yapıp bittikten sonra sırasıyla hepsini köylüye gördürmeye çalışır. Evvel yapılması lâzım gelen sağlık, yol, mektep işlerinin geri bırakıldığı haber alınır veya şikâyet edilirse köyün bağlı olduğu kaymakam veya vali tarafından gösterilen yolda yapılır.

Madde 44- İhtiyar meclisinin göreceği işler şunlardır:

- 1- İhtiyar meclisi köylüye ait işleri konuşur ve hangi işleri köylü tarafından kendileri çalışarak doğrudan doğruya ve hangi işlerin para ile veya ırgat ile görülebileceğine karar verir. “Köy işlerinden köy ahalisinin imece ile çalışarak yapacakları işi, köylünün çift ve çubuğuyla uğraşmadıkları boş zamanlara bırakır.”
- 2- İhtiyar meclisi mektep, cami, hamam gibi köylüye faydalı olan işleri yapmak için istediği yeri değer parası ile satın alır. Mal sahibi razı olmazsa kaza idare meclisi işi gözden geçirir. Kaza idare meclisinin kararına söz yoktur.
- 3- Tarlası olmayan veya yetişmeyen köylüye köyün sınırı içinde boz hâliden bir parça ayırıp vermek ve tasarrufu mal sandığına veya sair dairelere geçmiş olan araziye köy namına satın alıp arazisi olmayanlara vermek ve bedelini taksitle köy sandığına ödetmek mecburidir.
- 4- İhtiyar meclisi köylünün kaçar gün çalışacağını kestirir.
- 5- Köy işi için beher köylüye haline göre salınacak paranın ne olacağını keser.

Madde 45- Paranın harcanmasında hiçbir fenalık olmamasına ve faydasız yere para verilmemesine köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları göz kulak olurlar ve paranın harcanmasında fenalık ve yolsuzluk olduğu Hükûmetçe anlaşılırsa kaza idare meclisinin hükmü ile Tahsil-i Emval Kanununa göre köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azasının malları satılarak köylünün parası ödenir.

Madde 46- Mecburi işleri gördürmeyen ve toplanması isteğe bağlı olmayan paraları toplamayan ve toplattırmayan köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları hakkında (27)'nci maddedeki ceza, İdare Meclisi kararıyla Hükûmet tarafından tahsil ve köy sandığına teslim olunur.

İki ve Daha Ziyade Köylere Düşen İşler

Madde 47- İki ve daha ziyade köyler arasındaki işler için o köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri kendi aralarında kararlaştıracakları bir köyde toplanarak konuşurlar ve ne türlü yapılacağını ve her köyün o işte ne

türlü yardım edeceğini kararlaştırırlar ve ondan sonra Hükûmete haber vererek alacakları izne göre işe başlarlar.

Madde 48- İki veya daha ziyade köylere düşen işler için köylerin ihtiyar meclisleri kendi aralarında anlaşamazlarsa bunlardan bir tarafın dilemesi üzerine köyün bağlı olduğu Hükûmet reisi işe karışır ve o köylerin ihtiyar meclislerini toplayarak işi bitirir.

Altıncı Fesıl

İhtiyar Meclislerinin Göreceği Davalar

Madde 49- İhtiyar meclisi aşağıdaki davalara kati surette bakar ve kararları derhal yapılır. İstinaf ve temyizi yoktur.

- 1- On liraya kadar ödünç para davaları,
- 2- On liraya kadar alım satım ve icar ve ücret-i saireden alacak davaları.

Madde 50- Aşağıdaki davalara köy ihtiyar meclisi iki tarafı uzlaştırmaya [sulh etmeye] çalışırlar. Uzlaştıkları surette bir kâğıda yazıp altını uzlaşanlarla kendileri mühürler. Mühürleri yoksa adlarını yazarlar ve parmak basarlar. Uzlaşamadıkları halde ihtiyar meclisi işi bitirmeyi üzerine almak için iki tarafa sorar. [Tahkim] Razi olurlarsa ihtiyar meclisi kendi örf ve adetlerine ve maslahata göre bir karar verirler ve bu kararlar da yine yukarıda söylendiği üzere yazılır ve mühürlenir veya imza edilir veyahut parmak basılır. Bu kararlar dahi kati olup istinaf ve temyizi yoktur.

- 1- On liradan yukarı elli liraya kadar ödünç para davaları,
- 2- On liradan yukarı alım, satım, icra, ücret-i saireden alacak davaları.

Madde 51- 49 ve 50. maddelerde gösterilen ve elli liraya kadar olan davalarda [elli lira dâhildir] evvela ihtiyar meclisine müracaat edilmedikçe hiçbir mahkemeye gidilemez.

Madde 52- Elli liradan fazla davalarda aralarını bulmak üzere köylünün istekleriyle ona soracakları işlere iki tarafın rızasıyla ve hüküm suretiyle bakarlar. [Tahkim]

Madde 53- İhtiyar meclisleri köylünün iki

tarafın uzlaşmasıyla bitirilebilen her türlü işlerini görürler. [Sulh]

Madde 54- Her kim başkasının çift âlât ve edevatını ve hayvan ve davar ağlarını ve bekçi kulübelerini kırar, bozar ve binek ve araba atını ve başka bir hayvanını ve her nevi davarını kasten öldürür veya boğazlar veya sakatlar veya başkasının emlak ve arazisinin hudut işareti olan hendekleri doldurur ve taşları ve toprak yığınlarını kaldırır veyahut yaş ve kuru ağaçtan veya sair şeyden yapılmış ve çevrilmiş olan ağıl, çit ve avluları bozar, yıkar, yakar veya su değirmeni ve su ile idare olunan tezgâh ve havuz ve sinai göl sahipleri ve icarcıları su yollarını başka türlü yaptırarak veya kendi harkını ayıklamayarak başkalarının tarla veya bağ veya bostanını suya bastırırsa veya henüz biçilmiş ve biçilmemiş olan mahsulatını veya korusunu veya dikilmiş olan ağaç, sebze ve sairesini kırar, bozar, telef ederse veya içine hayvan salıverirse bundan dolayı zarar gören, mahkemeye dava etmez de yalnız zarar ve ziyasını ödetmek üzere ihtiyar meclisine dava ederse ihtiyar meclisi 49, 50, 51, 52. maddelere göre davayı halleder.

Bu suretle ihtiyar meclisinin neticelendirdiği işlerden dolayı hukuk-ı umumiye davasının istimaından mahkeme memnudur.

Madde 55- 54. maddeye göre zarar gören bir adam mahkemeye veyahut ihtiyar meclisine dava etmeyip de kendisini zararlandıran adamla hariçte uyuşur ve sulh olur da bunu senet veya şahitlerle kararlaştırır ve ihtiyar meclisi huzurunda deftere geçirterek altını mühürler veya imzalar ve parmak basarlarsa bundan sonra mahkemeye veya ihtiyar meclisine dava etmek hakkından vazgeçmiş sayılırlar.

Madde 56- 13. maddede yazılan mecburi işleri yapmayan köylüden ihtiyar meclisinin kararıyla haline göre bir kuruştan yüz kuruşa kadar ceza alınır. Ceza parasını vermeyenler hakkında (66)'ncı maddeye göre muamele yapılır. Cezaya mahkûm olan adam o işten yine kaçarsa evvelki ceza iki kat olarak alınır. İhtiyar meclisince salınan parayı ödemeyenlerden iki katı, (66)'ncı maddeye göre tahsil olunur.

Yedinci Fasl

Davaların Nasıl Görüleceği

Madde 57- Davacı, köy muhtarına giderek kimden davası varsa ve ne istiyorsa anlatır. Bunun üzerine köy muhtarı işe göre ihtiyar meclisini hemen veya bir hafta içinde toplar ve davacı ile kendisinden dava olunanlar orada bulunurlar.

Madde 58- Kâtip veya muallim veyahut imam tarafından davacının ne istediği ve diğerinin ne dediği ve işin sonu neye vardığı, tutulacak bir deftere yazılarak sonuna davacılar ve ihtiyar meclisi azası adlarını yazarlar ve altını mühürlerler. Mühürleri yoksa yazı bilmeyenler parmak basarlar.

Madde 59- Kendisinden dava olunan kimse, davacının istediğini kabul ve ikrar ederse ihtiyar meclisi hükmünü verir. İnkâr ederse davacıdan senedi veya şahidi olup olmadığı sorulur. Senedi olduğu ve gösterdiği ve diğer taraf da bu senedi kabul eylediği takdirde bu senet üzerine hükmedilir. Senedi olmayıp da şahidi varsa "61"inci maddeye göre ihtiyar meclisi, şahitleri dinler. Şahitler davacının davasına göre söylerlerse yine hükmolunur. Davacının senet veya şahidi olmadığı veyahut şahidi olup da şahitlerin ifadeleri davaya muvafık çıkmadığı takdirde (61)'inci maddeye göre yemin verilir.

Madde 60- İki taraf sulh olurlarsa veya iki taraf ihtiyar meclisinin hükmüne razı olurlarsa "tahkim" ne üzerine uzlaştıkları veya ne üzerine karar verildiği (58)'inci maddeye göre deftere yazılarak uzlaşanlar veya ihtiyar meclisinin kararına razı olanlarla ihtiyar meclisi altına adlarını yazarlar ve parmaklarını basarlar.

Madde 61- İhtiyar meclisince şahit şu yolda dinlenir. İki taraftan biri veya ihtiyar meclisi isterse şahide kitaba el bastırarak yemin verilir. Meclis şahitlerin namuslu, özü sözü doğru adamlar olduğuna ve davada hakkın o tarafta bulunduğuna kalbiyle inanırsa ona göre hükmü verir.

Madde 62- Kendisinden dava olunan kimse köyde hazır bulunduğu halde ihtiyar meclisinin çağırması üzerine gelmeye mecburdur. Özünden dolayı gelemediği takdirde muhakeme bir defa için münasip bir güne bırakılır. O gün de gelmezse davacının senet ve şahidi olmayıp da ant içirmek isterse ant içip içmeyeceği sorulmak üzere tekrar çağırılır. Yine gelmezse davacının istemesi üzerine muhakeme edilerek hüküm verilir.

Bu hüküm aleyhinde çağırıldığı halde gelmeyen kimsenin itiraz hakkı yoktur. Hakkında dava olunan kimsenin kendisinin çağırılmadığına dair olan itirazı dinlenir ve itirazı kabul edilirse dava yeniden görülür.

Kendisinden dava olunan kimse köyde yoksa dava onun gelmesine kadar bırakılır. Bırakılmasına razı olmayan davacı mahkemeye gitmekte serbesttir.

Madde 63- Dava, ayrı ayrı iki köy arasında olursa davacı kendisinden dava ettiği şahsın bulunduğu köy ihtiyar meclisine veya mahkemeye gider.

Madde 64- Dava, köy ihtiyar meclisi azaları arasında olur veyahut kendisinden dava olunan veya dava eden şahıs köy ihtiyar meclisi azasından bulunursa ihtiyar meclisinin geri kalan azaları adedi kanunen lâzım olan kadar değilse yedek azadan o kadar alınır.

Madde 65- İşbu maddelerdeki hükümler bir köyün veya birkaç köyün ahalisi arasındaki davalar ve ihtilâflar içindir. Şehirlilerin köylülerden ve köylülerin şehirlilerden olan davaları eskisi gibi mahkemede görülür.

Madde 66- Köyce salınan parayı ve ihtiyar meclisince hükmedilen paraları vermeyenlere yirmi bir gün zarfında borcunu vermesi için köy muhtarı tarafından haber gönderilir. Yirmi bir günün sonunda borçlu yine borcunu vermezse ihtiyar meclisinin mazbatasına Hükûmete gönderilir. Vali veya kaymakam veya nahiye müdürü aşağıdaki usule göre parayı tahsil ve köy sandığına veya ihtiyar meclisi vasıtasıyla alacaklılara teslim eder. Şöyle ki:

- 1- Borçlu veya cezalıya lâzım olandan gayri ev eşyası satılmak suretiyle alınır. Fazla eşyası bulunamazsa veyahut alınan eşya borcu ödeyemezse bir yerden diğer bir yere götürülebilen diğer malları, bu da yoksa tarla ve bahçe gibi bir yerden diğer bir yere götürülemeyen malları satılır. Çift ve çubuğu ve çift hayvanatı satılamaz.
- 2- Ev eşyasıyla bir yerden diğer bir yere naklolunabilen her nevi eşya haczi gününden başlayarak üç gün içinde ihtiyar meclisinin gözü önünde veya kasabada belediye vasıtasıyla sattırılır. Borca yetecek kadarı köy sandığına veya alacaklıya ve üst tarafı mal sahibine verilir. Üç gün içinde borcunu verenlerin malı geri verilir.
- 3- Oturduğu ev ile geçimi için lâzım olan tarla, bağ ve bahçenin ve dört senelik mahsulü veya kirası borca yetişen ve bir yerden diğer yere götürülemeyen malların satılması yasaktır.
- 4- Haczolunan ve bir yerden diğer yere götürülemeyen mallar yirmi gün müddetle müzayedeye çıkarılır. Bu müddet bittikte sürülen peyler kâfi görülürse on gün müddetle askıya alınır ve on gün bitince her kaç kuruşa çıkmış ise Hükûmetçe talibine ihale olunur.
- 5- Satılan şeylere köy ihtiyar meclisi azaları doğrudan doğruya kendileri veya başkaları vasıtasıyla pey süremezler ve satın alamazlar.

Madde 67- Köy ihtiyar meclislerince görülecek davalardan verilecek örneklerden ve kayıtlardan pul, harç ve saire namıyla hiç bir para alınmaz.

Sekizinci Fası

Köy Korucuları ve Göreceği İşler

Madde 68- Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulundurulur.

Madde 69- Her köyde en aşağı bir

korucu bulunur. Nüfusu binden yukarı köylerde her beş yüz kişiye bir korucu daha tutulur.

Madde 70- Korucular ihtiyar meclisi tarafından tutulur ve köy muhtarının vereceği haber üzerine kaymakamın buyuruldusuyla işe başlar.

Madde 71- Korucuların yirmi iki yaşından küçük, elli yaşından büyük olmaması ve cinayetle veyahut yüz kızartacak cünha ile cezalandırılmamış ve namuslu, tanınmış bulunması ve herkesle kavga çıkarmak, sarhoşluk gibi huysuzlukları olmaması şarttır.

Madde 72- Korucular köy muhtarının emri altındadır. Resmî işlerde onun her emrini tutmaya mecburdur.

Madde 73- Korucular silahlıdır. Kendilerine karşı gelenler jandarmaya karşı gelmiş gibi ceza görürler.

Madde 74- Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi mahsul zamanlarında çapulcular ve eşkiya türemiş ise yağmadan köy halkını korumak için köylünün eli silah tutanlarından lüzumu kadarını gönüllü korucu ayırarak bunların isimlerini bir kâğıda yazıp kaymakama götürür. Kaymakamın müsaadesi olursa bu gönüllü korucular asıl korucularla beraber yağmacılara ve eşkiyaya karşı köy ve köylüyü korurlar.

Madde 75- Koruculara verilecek silahlar ve cephaneler Hükûmet tarafından ihtiyar meclisine mazbata mukabilinde demirbaş olarak verilir.

Madde 76- Korucular kendilerine verilen resmi silah ve cephaneleri ancak kendileri kullanırlar. Başkalarına emanet veremezler.

Madde 77- Korucular aşağıki hallerde silah kullanabilirler:

- 1- Vazifesini yaparken kendisine saldıran ve hayatını tehlikeye koyan kimselere karşı hayatını korumak için mecbur olursa,
- 2- Vazifesini yaparken ahaliden bir kimsenin can veya ırz tehlikesi altında kaldığını görür ve onu kurtarmak için başka bir çare bulamaz da bunalırsa,
- 3- Cürmümeşhutta yani yapılırken veyahut yapıldıktan sonra henüz izi meydanda iken, bir cinayetin failini veyahut maznun bir şahsı yakalamak istediği halde o kimse silahla karşı korsa,
- 4- Tutulan bir canı kaçar ve “dur” emrini dinlemez ve onu tekrar yakalamak için silah kullanmaktan başka çare bulunmazsa,
- 5- Eşkiya takibi sırasında yatak olan yerlerden şüpheli bir adam çıkar ve korucunun “dur” emrine itaat etmeyip kaçarsa.

Yukarıda sayılan ahvalden maada korucu silahını kullandığından dolayı ceza görür. Korucu silah kullanmaya mecbur olduğu zaman bile mümkün mertebe öldürmeksizin yaralayarak tutmaya dikkat eder.

Madde 78- Korucuların kıyafetleriyle silahlarının şekil ve cinsi aşağıda yazıldığı gibi olur:

- 1- Korucuların elbisesi boz renkli salta külot biçiminde boz renkli potur ve çizme veya meşin tozluktur. Dâhiliye Vekâletince gösterilecek numunesi gibi diktirilir. Parası köy gelirinden senede bir defa verilir. İki senede bir de gocuk veya kepenek verilir.
- 2- Korucular ellerine verilen koruculuk cüzdanını daima üzerinde bulundurur ve korucusu olduğu köyün adı kalın yazı ve vilâyet ve kaza adları ince yazı ile yazılmış olmak üzere gösterilen örneğe göre pirinçten bir levhayı göğüslerinin sol tarafına daima asmaya mecburdurlar.
- 3- Korucuların taşıyacakları silahların cinsi harp silahlarından.

Madde 79- Ölen veya koruculuğu bırakan veyahut çıkarılan korucuların silah, fişek, tezkere ve levhaları ve gocuk veya kepenegi, yerlerine geleceklere verilmek üzere köy muhtarı tarafından alınıp saklanılır.

Madde 80- Vazifesinde kayıtsızlığı ve tembelliği görülen ve aşağıda sayılan yasak işleri yapan korucular, ihtiyar meclisi tarafından ilk defasında tekdir ve ikincisinde tevbih olunur ve her iki ceza da tezkerelerine işaret edilir. Üçüncü defasında işten çıkarılır.

Madde 81- Koruculara yasak olan işler şunlardır:

- 1- Koruculuktan başka iş yapmak. Meselâ dükkân, kahvehane, han açıp işletmek veya bunlara ortaklık etmek.
- 2- Köylüden herhangi birinin veya kendi hizmetinde bulunmak için izinsiz vazifesini terk etmek.
- 3- Koruduğu bağ ve bahçe ve ekinlerden füzuli faydalanmak.
- 4- Kendi hayvanlarını otlatmak ve köye çobanlık etmek.

5- Levha, elbise ve silah ve cüzdanını üzerinde taşımamak veya değiştirmek.

Madde 82- Silâhını ve cephanesini kayıtsızlığı yüzünden kaybeden veya isteğiyle aharın eline geçmesine sebep olan korucu hemen çıkarılarak hakkında ayrıca ceza yapılmak üzere Hükûmete haber verilir ve silah ve cephane parası ödettilir.

Dokuzuncu Fası

Köy İmamları

Madde 83- Köy imamları köy derneğinin intihabı ve müftünün buyuruldusuyla tayin olunurlar. Bu kanunun neşri tarihinde mevcut olan imamlar yeniden buyuruldu almaya mecburdurlar.

Madde 84- İmam olacaklar, yirmi dördüncü maddeye göre (ikinci fıkrasından başka) lâzım gelen sıfatları haiz olmakla beraber ilmihal, a'mâl-i erba'a ve kâfi derecede Türkiye coğrafyası ve Türk ve İslâm tarihini ve sağık işlerini bilmek ve okunaklı yazı yazmak lâzımdır.

Madde 85- Köy imamlarına köyce şimdiye kadar ne veriliyorsa yine o verilecektir. Ancak verilen şeyler, ihtiyar meclisi vasıtasıyla toplanır ve verilir.

Madde 86- Bir köyde birden fazla imam bulunursa ihtiyar meclisinde aza olarak bulunacak imamı kaymakam seçer.

Onuncu Fası

Müteferrik Madde

Madde 87- Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunmayan gerek şahıslar gerek şahıs hükmünde olan cemiyet ve şirketlerin (eşhas-ı hususiye ve hükmiye) köylerde arazi ve emlak almaları memnudur.

Madde 88- Ecnebi tebaası köylerde ikamet etmek için Dâhiliye Vekâletinden resmî tezkere alacaklardır. Bu tezkerelerin verilip verilmemesi ve ikamet müddetlerinin azaltılıp çoğaltılması Dâhiliye Vekâletine aittir.

Madde 89- İşbu Köy Kanunu kadın ve erkek nüfusu yüz elliden yukarı olan köyler içindir. Nüfusu yüz elliden aşağı olan köyler bu kanuna göre köy ahalisinden seçim hakkı olanların yarısından çoğunun istemesiyle etrafındaki bir saat ve andan aşağı olan köylerden birine bağlanırlar veyahut vali veya kaymakam bu kanunun hangi maddeleri yapılacağını ayrıca emreder. Bu kabil köyler hiçbir köye bağlanmaz ve vali veya kaymakam da hiç bir emir vermezse eski göreneklerine göre işlerini yaparlar.

Madde 90- Yüz elli nüfustan aşağı birkaç köy bir arada bulunursa her köydeki seçim hakkı olanların yarısından çoğunun isteğiyle birleşerek bu kanuna göre bir köy olurlar.

Madde 91- İşbu kanunun bir tanesini köy odasında diğeri bir tanesini de köyün cami veyahut mektebinde bulundurmayan köy muhtarı, kaymakamın emriyle köy sandığına beş lira ceza parası verir.

Madde 92- İşbu kanundaki ceza-yı nakdiler köy sandığının varidatıdır.

Madde 93- Köy mühürleri bu kanuna merbut numune veçhiyle bir çeşitte vilâyetlerce yaptırılıp gönderilir. Köy mührü bir kutu içinde bulundurulur ve üzeri ihtiyar meclisinin en az iki azası tarafından mühürlenir ve ihtiyar meclisi önünde açılır.

Madde 94- İşbu köy kanunu köy mekteplerinde çocuklara belletilir.

Madde 95- İşbu kanuna muhalif ve köylere

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 13

ait bütün kanunlar, nizamlar ve maddeler kaldırılmıştır.

Madde 96- İşbu kanunun hükümleri neşir ve ilanı tarihinden başlar.

Madde 97- İşbu kanunun hükümlerini yaptırmaya Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdurlar.

12 Şaban 1342 ve 18 Mart 1340

Numarası: 443

Türk Şairi Abdülhak Hamid Bey'e Kayd-ı Hayat Şartıyla Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisine Dair Kanun

Birinci Madde- Büyük Türk şairi Abdülhak Hamid Bey'e kayd-ı hayat şartıyla hidemat-ı vataniye tertibinden on bin kuruş maaş tahsis edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

13 Şaban 1342 ve 19 Mart 1340

Numarası: 444

Ziraat Bankası 1340 Senesi Bütçe Kanunu

Madde 1- 1 Mart 1340 tarihinden 28 Şubat 1341 tarihine kadar imtidâd eden bin üç yüz kırk sene-i maliyesi zarfında Ziraat Bankasınca cibayet olunacak varidat, merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere (2.160.000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Ziraat Bankasının 1340 sene-i maliyesi maaşat ve masarifi için işbu kanuna merbut (B) cetvelinde irae edildiği vecihle (1.318.244) lira tayin olunmuştur.

Madde 3- Aynı faslın mevaddı beyninde münakale icrasına banka meclisi idaresi mezundur.

Madde 4- 24 Ağustos 1338 tarihli kanunla Ziraat Bankasına devredilmiş olan Ankara Mıntıka Ziraat Mektebi ile Numune Çiftliği ve Ankara ve Adana makinist sınıfları Ziraat Vekâletine iade ve bankaya tarih-i devrinden şimdiye kadar bankaca ihtiyar edilmiş olan masarifi, Ziraat Vekâleti bütçesinden bankaya tesviye edilecektir.

Madde 5- Ziraat Bankası, zürraın ihtiyacını tehvin, ziraatın ve iktisadi zirainin inkişaf ve terakkisini temin maksadıyla müesses ve sermayesi eshama münkasem bir anonim şirkettir.

Madde 6- Ziraat Bankası, Heyet-i Umumiyesinin murakabesi altında bir meclis-i idare ve meclis-i idareye karşı mesul bir müdür-i umumî tarafından idare olunur.

Madde 7- Ziraat Bankası erbab-ı ziraata ayrı ayrı veyahut kefalet-i müteselsile veya sair taahhüdât-ı hukukiye ile birbirine merbut bulunan zürraa müctemian akçe ikraz eder. İşbu ikrazat teminatlı veya teminatsız olabileceği gibi hesab-ı cari suretiyle vadeli veya vadesiz dahi olabilir. Banka kendi veya ahar hesabına zürraın mahsulâtını ziraata müteallik mevaddı işтира ve fûruht ve yine aynı suretle arazi icar ve imar ve ferağ eyler. Banka sanayi-i ziraiye ile müştâgil olan veya sair maksad-ı zirai ile teşekkül eden şirketlere

Meclisçe vazolunacak usul dairesinde müşareket edebileceği gibi işbu şirketlere yine Meclis kararıyla lüzumu kadar akçe ikraz veya suver-i saire ile muavenet eder.

Madde 8- Banka işbu vezaif-i esasiyesinden maada Meclis-i İdarenin kararıyla menafine ve maksad-ı teşekkülüne muvafık herhangi bir banka muamelesini de ifa edebilir.

Madde 9- Banka sermayesi otuz milyon liraya baliğ oluncaya kadar hisse-i menafin istifasına devam eder. 1339 senesi gayesinde mevcut sermaye ile 1340 senesinden itibaren âşar-ı müteferrika ve ihracında alınıp ashabını tespiti imkân olmayan âşar hisse-i ianesinden mütehassıl sermaye her mahallin hisse-i menfaii nisbetinde ora zürrainın gayrikabil-i bey' ve ferağ mal-i müştereki olmak merkez veya mahalleri sandıklarında hıfzedilmek üzere eshama taksim edilir.

1340 senesinden itibaren ikinci fıkrada zikrolunan hisse-i ianeden başka şehir, kasaba, köy zürraindan alınacak iane hissesinden mütehassıl sermaye efradın ve eşhas-ı hükmiyenin teslimatı nispetinde nama muharrer ve kendilerine mevdu eshama ayrılır. İşbu eshamın usul-i tertip ve tevzii Ziraat Bankası Meclis-i İdaresince tanzim ve Hükûmetçe tasdik edilecek bir nizamname ile tayin olunur.

Madde 10- Eshama sahip olan hükmü şahıslar mümessilleriyle eshamı efradına mevdu şehir, kasaba, köy zürrainın intihap edeceği mümessiller kaza merkezlerinde toplanarak vilâyetin haiz-i salâhiyet murahhaslarını intihap ve bu murahhaslar banka Heyet-i Umumiyesini teşkil ederler. Her vilâyet dairesinin malik olduğu esham nispetinde intihap olunacak mümessil ve haiz-i salâhiyet murahhasların adedi ve usul-i intihabı banka Meclis-i İdaresince tanzim ve Hükûmetçe tasdik olunacak bir nizamname ile tayin edilir.

Madde 11- Banka on beş milyon liraya kadar tahvilât ihracına mezundur. Bunun beş milyonunu resen, mütebakisini Hükûmetin muvafakatiyle ihraç eder.

Madde 12- Banka Heyet-i Umumiyesinin içtimasına kadar İdare Meclisi bankanın müdür-i umumisiyle müdür-i umumi muavininden ve Hükûmetçe mebus ve memur olmayan erbab-ı vukuf ve ihtisastan tayin olunacak iki ve Büyük Millet Meclisince umur-ı maliye ve iktisadiyeye vâkıf azası arasında veyahut hariçten intihap olunacak üç zattan ve bu suretle teşekkül edecek heyet tarafından gösterilecek mütehassıs altı namzet meyanında mezkûr heyetçe rey-i hafi ile intihap edilecek üç zattan ki ceman on azadan teşekkül eder. İşbu Meclise her sene iptidasında azası arasında rey-i hafi ile bir reis ve bir reis vekili intihap olunur. Memur ve mebus olmayan ve banka merkezinde mütemekkin bulunmayan azaya şehri üç yüz liraya kadar tahsisat verilir.

Madde 13- Bütçenin tespit ve tatbiki, mizan-ı umumî ve masarifatın tetkiki ve bankanın ifa edeceği muamelâtın nevi ve suret-i ifası ve müdür-i umumî muavini dâhil olduğu halde bilumum memurinin tayin ve azli Meclis-i İdarenin salâhiyeti cümlesindendir. Muamelât-ı umumiye ve mukarrerat-ı müttehizenin tatbik ve icrasıyla müdüriyet-i umumiye mükelleftir. Bankanın usulü dairesinde tespit edeceği bütçeyi Heyet-i Umumiye teşekkül edinceye kadar Büyük Millet Meclisi Muvazene-i Maliye ve Ziraat Encümenlerinden mürekkep bir heyet tasdik eder.

Madde 14- 13. maddenin son fıkrası mucibince banka Heyet-i Umumiyesi makamına muvakkaten kaim olan heyet, bankanın muamelâtını tetkik etmek üzere her sene iptidasında iki müfettiş intihap eder. Bankanın varidat ve masarifat-ı umumiyesiyle banka mizan-ı umumisinin kuyut ve vesaike istinaden tetkiki ve bilanço münderecatı sıhhatinin tasdiki zikrolunan heyete aittir. İşbu tasdik muamelâtı bankanın bilançoğu heyete arzı tarihinden itibaren bir ay zarfında ikmal edilir.

Madde 15- Hükûmet muamelât-ı cariyeye hâlel gelmemek üzere banka umur-ı idaresiyle Meclis-i İdare mukarreratını tetkik etmek hakkını haizdir.

Madde 16- Bankanın bilumum muhaberât ve müraselâtı telgraf ve posta ve telefon ücretinden muafır.

Madde 17- Ziraat Bankası şimdiye kadar kanunen ve teamülen haiz olduğu hukuk ve imtiyazatından müstefit olacağı gibi Banka Kanununun kabul ve tasdikine kadar memurini hakkında dahi devlet memurini hakkındaki ahkâm ve müsaadat caridir.

Madde 18- 1340 senesi için meri olan işbu bütçenin murakabe ve sair hususâtı, 13. madde mucibince banka Meclis-i İdaresine aittir.

Madde 19- Ziraat Bankasının 12 Mart 1332 tarihli kanunun işbu kanuna mugayir olan ahkâmı ile 12 Mayıs 1333 tarihli nizamnamesi mülğadır.

Madde 20- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 21- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 Şaban 1342 ve 19 Mart 1340

Numarası: 445

26 Kânunuevvel 1339 Tarihli Aff-ı Umumi Kanununun Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun

Madde 1- 26 Kânunuevvel 1339 tarihli Aff-ı Umumi Kanununun birinci maddesine fıkra-i âtiye ilâve edilmiştir: Esasen muvakkat kürek veya kalebentlik cezalarına

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 14

mahkûm edilmiş veya edilecek cerain faillerinin Kanun-ı Cezanın sekizinci maddesine tevfikân yirmi seneyi mütevaciz bulunan müddet-i mahkûmiyetleri on seneye tenzil olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

14 Şaban 1342 ve 20 Mart 1340

Numarası: 446

1340 Senesi Türkiye Cumhuriyeti Seyr-i Sefain İdaresi Bütçe Kanunu

Madde 1- Seyr-i Sefain İdaresinin 1340 senesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde muharrer olduğu vecihle 4.839.000 lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- İdare-i mezkûrenin 1340 sene-i maliyesi masarifat-ı umumiyesi merbut (B) cetvelinde yazıldığı vecihle 4.839.000 lira olarak tahsis edilmiştir.

Madde 3- Fasıldan fasla nakl-i tahsisat, kanun-ı mahsusla yapılır. Aynı fasıl dâhilindeki mevad beynindeki münakalât Meclis-i İdare kararıyla icra edilir.

Madde 4- Sinin-i sabıkadan müdevver düyun senetleri bütçelerinin fusûl ve mevadd-ı aidesinde bakiye-i muhassasat olup olmadığı aranılmaksızın ikinci faslın on beşinci maddesinden sarf ve tesviye olunacaktır.

Madde 5- Bir sene zarfında bir şahsa azami olarak yüz liraya kadar verilecek ikramiyenin takdir ve itası salâhiyeti müdür-i umumiye ve ondan yukarısı Meclis-i İdareye aittir.

Madde 6- Seyr-i Sefain Müdüriyet-i Umumiyesi, Ticaret Vekâletine merbuttur.

Madde 7- Faiz ve hisse-i itfaiyesi seyr-i sefain hasılatından tesviye edilmek üzere sefain mubayaası için beş milyon liraya kadar istikraz akdine Hükûmet mezundur.

Madde 8- İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.

14 Şaban 1342 ve 20 Mart 1340

Numarası: 447

Emniyet Sandığı 1340 Senesi Bütçe Kanunu

Madde 1- 1 Mart 1340 tarihinden gaye-i Şubat 1341 tarihine kadar imtidâd eden 1340 sene-i maliyesi zarfında Emniyet Sandığınca hâsıl olacak varidat merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle (183002) lira tahmin olunmuştur.

Madde 2- Emniyet Sandığının 1340 sene-i maliyesi maaşat ve masarifi için işbu kanuna merbut (B) cetvelinde irae olduğu vecihle (62571) lira tayin edilmiştir.

Madde 3- Emniyet sandığınca kavanin ve nizamât ve mukarrerat-ı mahsusasına tevfikân ahiz ve istifa edilmekte olan faiz ve komisyon ile varidat-ı saire kemakân istifa olunacaktır.

Madde 4- Sandık bütçesinin tespit ve tatbiki, mizan-ı umumî ve masarifatın tetkiki ve sandığın ifa edeceği muamelâtın nevi ve suret-i ifası ve müdür ve muavini dâhil olduğu halde bilumum memurinin tayin ve azli ve 1340 senesi için meri olacak işbu bütçenin murakabe ve münakale muamelesiyle hususat-ı sairesi sandığın merbut bulunduğu Ziraat Bankası Meclis-i İdaresine aittir.

Madde 5- İşbu kanun Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

16 Şaban 1342 ve 22 Mart 1340

Numarası: 448

Arade-Diyarbakır-Ergani Arasında Demiryolu İnşasına Dair Kanun

Birinci Madde- Arade-Diyarbakır-Ergani arasında iki sene zarfında inşa edilmek ve her sene sarfi icap eden miktar bütçeye konulmak üzere yetmiş beş santimetre genişliğinde demiryol inşası için (2.738.000) lira sarfına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- 1340 senesi Nafia bütçesine fasl-ı mahsus olarak bu husus için (1.000.000) lira tahsisat vazedilmiştir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

16 Şaban 1342 ve 22 Mart 1340

Numarası: 449

Samsun-Sivas, Ankara-Musaköy Demiryollarının İnşası Hakkında Kanun

Madde 1- Samsun-Sivas-Ankara-Musaköy demiryollarının inşası için azami beş senede sarf edilmek ve her sene sarfi icap eden miktar bütçeye konulmak üzere altmış beş milyon liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Senesi bütçesinde sarf edilemeyen miktar müteakip senede sarf edilecektir.

Madde 3- İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Nafia Vekilleri memurdur.

17 Şaban 1342 ve 23 Mart 1340

Numarası: 450

Ankara-Sivas ve Samsun-Musaköy Demiryollarının İnşa ve İşletme İdaresinin 1340 Senesi Mülhak Bütçe Kanunu

Madde 1- Ankara-Sivas ve Samsun-Musaköy demiryolları inşaat ve işletme idaresinin 1340 senesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (9.850.000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Mezkûr idarenin masarî-i umumiyesi (B) işaretli cetvelde irae kılındığı üzere (9.850.000) lira olarak tayin edilmiştir.

Madde 3- Bu bütçeye ait tahsisat kable't-tediye Divan-ı Muhasebatın vizesine tabi değildir. Bir seneye ait sarfiyatın evrak-ı müsbitesi ertesi senenin ağustos nihayetinde hesab-ı katiyle beraber divan-ı mezkûre verilecektir.

Madde 4- İşbu bütçenin maddeleri beyinde nakl-i muhassasata Nafia Vekâleti mezundur.

Madde 5- Hatt-ı asliye ait olarak aksam-ı muvakkatesi üzerinde inşaat umuruna ait olarak icra kılınacak nakliyat ücurata tabi değildir.

Madde 6- İşbu kanunun suver-i tatbikiyesini irae eder talimatname tanzimine ve müessesenin 1340 senesi kadrosunun teşbihine İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Madde 7- İşbu kanunun icrasına Nafia Vekili memurdur.

17 Şaban 1342 ve 23 Mart 1340

(A) Cetveli

Samsun-Sivas ve Ankara-Musaköy Demiryolları İdaresinin 1340 Senesi Varidat Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Tahmin Olunan Lira-Adet
1		Varidat-ı umumiye	
	1	İşletme hasılatı	180.000
	2	Hasılat-ı mütenevvia	20.000
		Birinci faslın yekûnu	200.000
2		Müvazene-i umumiyyeden muhassas meblağ	9.650.000
		Yekûn-ı umumi	9.850.000

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 15

(B) Cetveli

Samsun-Sivas ve Ankara-Musaköy Demiryolları İnşaat ve İşletme İdaresinin Masraf Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Tahmin Olunan Lira-Adet
1	1	Maaşat, ücret, tahsita-ı fevkalade	400.000
	2	Masarif-i idare	20.000
	3	İnşaat ve işletme masarifi-ı umumiyesi	9.430.000
		Yekûn	9.850.000

Numarası: 451

Ziraat ve Ticaret Vekâletleri 1340 Senesi Mart Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

- Madde 1-** 5 Mart 1340 tarihli Kanun mucibince ihdas edilmiş olan Ziraat ve Ticaret vekâletleri hidematına karşılık olmak üzere 1340 senesi için Muvazene-i Maliye Encümenince mezkûr vekâletler için tespit olunan muhassasat-ı umumiyelere mahsuben Ziraat Vekâleti için (445.313), Ticaret Vekâleti için (78.775) lira tahsisat-ı muvakkate küşat edilmiştir.
- Madde 2-** Birinci madde mucibince verilen tahsisat-ı muvakkatenin 1340 senesi bütçesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tayin ve tespit olunan fusûl ve mevadda göre tevziine Heyet-i Vekile mezundur.
- Madde 3-** İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden muteberdir.
- Madde 4-** İşbu kanunun icrasına Maliye, Ziraat ve Ticaret Vekilleri memurdur.

18 Şaban 1342 ve 24 Mart 1340

Numarası: 452

Anadolu Demiryollar İdaresine Dört Yüz Bin Liranın İkrazına Dair Kanun

- Madde 1-** Anadolu Demiryollar İdaresine senevi yüzde altı faizle Hazine-i Maliyeden dört yüz bin liranın ikrazına mezuniyet verilmiştir.
- Madde 2-** İşbu meblağ 1340 senesi nihayetine kadar ya nakden iade veyahut bedel-i mubayaadan mahsup edilecektir.
- Madde 3-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 4-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

19 Şaban 1342 ve 25 Mart 1340

Numarası: 453

Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyeti 1340 Senesi Bütçe Kanunu

- Madde 1-** Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyetinin 1340 sene-i maliyesi varidatı merbut “A” cetvelinde irac olunduğu vecihle “376339” lira “92” kuruştur.
- Madde 2-** Müdüriyet-i mezkûrenin 1340 sene-i maliyesi masrafı merbut “B” cetvelinde gösterildiği vecihle “376339” lira olarak kabul olunmuştur.
- Madde 3-** 1339 sene-i maliyesi nihayetine kadar Anadolu Limanları Sıhhiye İdaresi tarafından tahsil edilen ve muvazene-i umumiye dâhilinde gösterilen rüsum-ı sıhhiyenin kavanin ve nizamat-ı mahsusasına tevfikân badema tahsil, cibayet ve sarfına Sıhhiye Vekâleti mezundur.

- Madde 4-** İşbu müdüriyetin “B” cetvelinde muharrer mevaddı beyinde ahval ve şerait-i sıhhiyeye nazaran münakale ve tebeddülât icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâleti mezundur.
- Madde 5-** Hudut ve sevhilde emraz-ı sâriye zuhurunda fazla-i varidattan ve ihtiyat akçesinden kırk bin liraya kadar sarfiyat icrasına Sıhhiye Vekâleti mezundur.
- Madde 6-** Varidat bankada hıfzedilecek, masarîf tenzil edildikten sonra kalan miktardan ve ihtiyat akçesinden yeni tahaffuzhaneler inşaat ve tesisâtı için 1340 senesi zarfında “200000” liraya kadar sarfa Sıhhiye Vekâleti mezundur.
- Madde 7-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 8-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili memurdur.

20 Şaban 1342 ve 26 Mart 1340

Numarası: 454

Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Bütçe Kanunu

- Madde 1-** Öksüz Yurtlarının 1340 sene-i maliyesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde irae olunduğu vecihle bir milyon yüz on bin lira olarak tahmin edilmiştir.
- Madde 2-** Bu yurtların 1340 sene-i maliyesi hidematının ifası için merbut (B) cetvelinde irae olunduğu vecihle bir milyon üç yüz on iki bin doksan üç lira tayin ve tahsis edilmiştir.
- Madde 3-** Öksüz Yurtları bütçesinin açığı Hükûmetçe yeni bir memba-ı varidatla temin edilinceye kadar hazineden avans tediye edilecektir.
- Madde 4-** Aynı faslın mevaddı beyinde münakale icrasına İcra Vekilleri Heyeti mezundur.
- Madde 5-** Mevcut öksüz yurtlarının herhangi birini lede'l-iktiza teşkilât-ı hâzırasıyla bir mahalden diğer mahalle nakle Maarif Vekâleti salâhiyettardır.
- Madde 6-** İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 7-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maarif Vekili memurdur.

20 Şaban 1342 ve 26 Mart 1340

Numarası: 455

10 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanunun İkinci Maddesini Muaddil Kanun

- Madde 1-** 10 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun ikinci maddesinin son fıkrasında çift hayvanatıyla alât-ı ziraiyeye tahsis olunan dört yüz bin liradan iki yüz bin lirasının dahi tohumluğa sarfına Ziraat Vekili mezundur.
- Madde 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

23 Şaban 1342 ve 29 Mart 1340

Numarası: 456

Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Mülhak Bütçe Kanunu

- Madde 1-** Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 senesi varidat-ı umumiyesi merbut “A” cetvelinde gösterildiği üzere “7401207” lira talimin olunmuştur.

- Madde 2-** Mezkûr Müdüriyet-i Umumiye'nin 1340 senesi masarîf-i umumiyesi merbut "B" cetvelinde muharrer olduğu üzere "6387652" lira tayin olunmuştur.
- Madde 3-** Müstahzar ve ya gayr-i müstahzar her nevi av fişekleriyle saçma ve kapsüllerinin imal ve fûruhtu veya memalik-i ecnebiyeden celbi ve fûruhtu umur-ı Hükûmetin taht-ı inhisarında olup "Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi"nin cümle-i vezâifindedir.
- Madde 4-** Üçüncü madde hilâfına hareket edenler hakkında Cedit Barut Nizamnamesi ile Kanun-ı Cezanın "166." maddesinin 11 Ağustos 1326 tarihli zeyli ahkâmı tatbik olunacaktır.
- Madde 5-** İşbu kanunun neşrinden itibaren on beş gün zarfında memalik-i ecnebiyeden tüccarân marifetiyle celp olunan müstahzar veya gayr-i müstahzar her nevi av fişekleri ile kapsül ve saçma mevzuatı üzerine Müdüriyet-i Umumiyece bilâ-ücret bandrol yapıştırılacak ve on beş gün sonra ithalâta meydan verilmeyecektir. Mukaddema ithal kılınmış olan bu kabil eşyanın yine on beş gün zarfında miktarını nâtik beyanname ita olunacak ve işbu beyannamede

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 16

muharrer müstahzar fişekler ile saçma ve kapsüller için bilâ-bedel bandrol ilsak olunacaktır. Üç ay sonra bandrolsüz mevcut görülen eşya kaçak itibariyle müsadere edilecektir.

- Madde 6-** Efrat, jandarma, polis ve devair odacıları ile mekâtîp talebesinin elbiselik kumaş ve kunduralarını askerî ve millî fabrikalarda mevcut ve imali mümkün bulunduğu surette hariçteki fiyattan yüzde on raddesinde pahalı bile olsa tercihen fabrikalardan mubayaa ve imal ettirmeye devair-i devlet mecburdur.
- Madde 7-** Sinin-i sabıka hidematından mütevellit ve sinin-i mezkûrede müktesep hukuk karşılığı seneleri muhassasatından bakiye olarak müdevver makadirden Muvazene-i Umumiye'nin sinin-i sabıka düyunu faslından doğruca Hazine-i Maliyece tesviye olunacaktır.
- Madde 8-** Tıpa fişek fabrikaları ve teferruatı karşılığı olarak 1339 senesinde Muvazene-i Umumiye'ye ithal edilmiş olan yirmi beş milyon kuruş hakkındaki ahkâm-ı kanuniye kemakân baki olduğundan Hazine-i Maliye işbu meblağı usulen tahakkukunda tesviye edecektir.
- Madde 9-** Sivil amele yerine sanatkâr asker istihdam olunduğu takdirde iaşe ve ilbâs masrafları bade't-tenzil yetmiş beş kuruşun bakiyesi yevmiye olarak kendilerine verilir.
- Madde 10-** Aynı faslın mevaddı beyinde nakl-i tahsisat, Müdafaa-i Milliye Vekilinin emriyle icra olunur.
- Madde 11-** İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 12-** İşbu kanunun icrasına Maliye, Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

Numarası: 457

1340 Senesi Nisan Ayına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunu

- Birinci Madde-** Mart ayında ifa olunacak hidemat-ı devlete karşılık olmak üzere 28 Şubat 1340 tarihli Muvakkat Bütçe Kanununun birinci maddesiyle verilen tahsisat bakiyesinin nisan hidematına mukabil sarfına mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** Kavanin ve nizamât ve usul-i mevzuasına tevfikân cibayet edilmekte olan rûsum ve tekâlifin Nisan 1340 ayı zarfında dahi istifasına devam olunacaktır.

Üçüncü Madde- Leyli mektepler talebesi ile efrat iâşesi masrafı, umur-ı nafia, inşaat ve tamirat ve mübadele, imar ve iskân masarifi gibi masarîf-i mühimme ve müstacele için mart muvakkat bütçesiyle verilen tahsisat bakiyesi kâfi gelmediği surette Muvazene-i Umumiye kanunuyla verilecek tahsisattan mahsubu icra kılınmak ve Muvazene-i Maliye Encümenince masarîf-i mezbûre için tespit olunan senelik tahsisatın bir aylığını tecavüz etmemek üzere sarfiyat icrasına Heyet-i Vekile mezundur.

Dördüncü Madde- İşbu kanun Nisan 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25 Şaban 1342 ve 31 Mart 1340

Talimatlar

Kanunname Suretidir:

Birinci Madde- 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren cidal-i milliye iştirak edip muhtelif milli cephelerde veya dâhili isyanların itfasında bilfiil hizmet ederek fevkalade yararlık gösterdikleri o zamanki milli cephe veya mıntika veya fırka kumandanından veyahut o zamanki Heyet-i Milliye ve hükûmet-i mahalliyelerden yapılacak tahkikat ile sabit olacak olan berrî ve bahrî, jandarma, muvazzaf, mütekait, ihtiyat ümera ve zabitanın cidal-i milli nihayetine kadar fevkaladeden terfi etmemiş olanlar bir defaya mahsus olmak üzere hizmetlerinin derecesine göre takdirname ile veya bir derece terfi suretiyle taltif edilirler ve bu şeraiti haiz milli kumandan ve rüesa ile mücahit ve mücahidelere ve bunları idare eden Müdafaa-i Hukuk reis ve azalarına hizmet-i vataniyelerine mukabil bir kıta istiklâl madalyası verilir.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Erkân-ı Harbiye-i Umumiye, Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye Vekili Vekilleri memurdur.

17 Cemaziyelahir 1342, 24 Kânunusani 1340

400 Numaralı Kanunun Suret-i Tatbiki Hakkında Talimat

- 1- İşbu kanun 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren mücadele-i milliyeye iştirak ile Birinci İnönü Muharebesine kadar -İnönü Muharebesi dâhil değil- olan müddet zarfında bilfiil bir yararlık ibraz etmiş olup da zafer-i millinin istihsaline kadar fevkalade terfi etmemiş olanlara aittir. Adana ve Gaziantep mıntıkları için bu müddet Fransızların havali-i mezkûru tahliyesi zamanına kadar muteberdir. (Koçgiri ve Pontus gibi büyük isyanlar dâhildir)
- 2- Kanuna nazaran hidematı mesbuk olanlar terfileri veya takdirname ile taltifleri hususu mezkûr müddet zarfında cereyan eden muhaberat ve dâhili isyanlarda sebkeden hidematı derecesiyle mahal ve tarih-i vaka zikredilerek hidemat bütün vuzuhu ile tafsil edilmek suretiyle inha olunacaktır.
- 3- O zamanki milli cephe, mıntika, fırka kumandanlarıyla o zamanki Müdafaa-i Hukuk ve Redd-i İlhak gibi milli heyet-i idareler ve o zamanda âmâl-i milliyeye hadim olan hükûmet-i mahalliyeler kendi maiyyetlerinde hizmet etmiş olanlardan birinci madde mucibince şayan-ı taltif görülenleri ikinci maddedeki tarzda olmak şartıyla resen Müdafaa-i Milliye Vekâletine inha edilebilirler. Mamafih kendilerini birinci maddenin daire-i şümulünde taltife müstahak addedenler dahi doğrudan doğruya ve ikinci maddedeki sarahat dairesinde vekâlete müracaata mezundurlar. Bu yolda müracaat edecek olanların verecekleri istidalar var ise vesaikin suret-i musaddakaları dahi raptedilmeli ve halen

bulundukları kıta amirleri tarafından silsile-i meratibe riayeten vekâlete gönderilmelidir. Hususi mektuplar ile vuku bulacak müracaatlar muteber değildir.

- 4- Gerek gelecek olan inhalar ve gerek resen vuku bulacak bâ-istida müracaatlar vekâletçe tetkik ve kanundaki sarahate göre icap eden tahkikat yapıldıktan sonra istihkakı tebeyyün edenler derece-i hizmetlerine göre taltifleri muamelesi takip ve ifa olunur.
- 5- Gerek inha ve gerek resen vuku bulacak müracaatlar, mayıs nihayetine kadar vekâlete vasil olmalıdır. Bu tarihten sonrakiler mevki-i muameleye konulamayacaktır.
- 6- Kanunun fıkra-i ahiresine nazaran milli kumandan ve rüesa ve mücahit ve mücahideler müdafaa-i hukuk reis ve azalarından İstiklâl Madalyasıyla taltif-i şayan görülenler dahi dördüncü maddedeki izahat veçhiyle inha olunur veya müracaat ederler.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım

Kararname Suretleri:

Batum Başşehbenderliğine Birinci Sınıf Başşehbenderlik muhassasatıyla sabık Batavya Başşehbenderi Refet Bey, Gümrü Şehbenderliği Kañçılarlığına Adana Vilâyeti İlk Tedrisat Müfettişi Ahmed Fethi Bey, Selanik Şehbenderliğine Batum Şehbenderi Şerif Bey ve Tiflis ve Bakü mümessillikleri lağvedilerek mezkûr mümessillikler kadrosunda müstahdem memurinin vazifelerine nihayet verilmiş ve Tiflis'te bir Başşehbenderlik ihdasıyla mezkûr Başşehbenderliğe İkinci Sınıf Başşehbenderlik muhassasatıyla İstanbul Murahhaslığı memurlarından Osman Nuri ve kañçılarlığına mezkûr murahhaslık memurlarından Subhi ve Bakü'de bir Şehbenderlik ihdasıyla mezkûr Şehbenderliğe Bakü Mümessillliği Başkâtibi Ferid ve kañçılarlığına Matbuat Müdüriyeti memurlarından Fuad ve münhal bulunan Erivan Şehbenderliğine Barselon Şehbenderi Ali Kemâl ve kañçılarlığına Behçet Kâmi Beyler tayin kılınmışlardır.

İşbu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

1 Nisan 1340

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemâl

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 17

[Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunan Eşhas Listeleri]

25 Eylül 1339 tarihli kanunun birinci maddesine tevfikan nisbet-i askeriyeleri kat' olunan:

Tüfekçi Ustası Timur Ali Efendi Kerim Kosova	327-77
İhtiyat Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı Efendi Mehmed Tevfik Dersaadet	13283
Mütekait Kaymakam Fettah Bey Mehmed Deraliye	309-107
Mütekait Süvari Yüzbaşı İsmail İrfan Efendi Ahmed Hilmi	316-26
Mütekait Erkân-ı Harp Kaymakam Kemal Bey Ohri	317-17
Piyade Zabıt Vekili Tevfik Efendi Hüseyin Hüsnü Köprülü	337-2
Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Efendi İbrahim Edhem Dersaadet	337-177
Piyade Kaymakam Zeki Bey	

Piyade Mülazım-ı Evvel Elmalılı Ahmed Cemal Efendi Ahmed	338 B 164
Mütekait Ağır Topçu Miralay Tayfur Bey Bekir Sivas	97-1
Tabur İmamı Mehmed Faik Efendi Bekir Gümüşhane	307-12
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Ali Rıza Efendi Mustafa Elbistan	328 B 16
İhtiyat Mülazım-ı Sani Hüseyin Avni Efendi Adil Dersaadet	19201
Yalnız on üç şahıstır.	

[25] Eylül 1339 tarihli kanunnamenin ikinci maddesine tevfikân nisbet-i askeriyeleri kat' olunan

Baytar Yüzbaşı Haydar Efendi İbrahim Hakkı Kasım Paşa	325-18
Baytar Mülazım-ı Evvel Mehmed Selim Efendi Seyid Ahmed Üsküdar	337-9
Tabur Hesap Memuru Mehmed Naci Efendi Ahmed Sezai Akka	320-33
Piyade Mülazım-ı Sani Ahmed Cemil Efendi Halid Lazkiye	333-334
Piyade Mülazım-ı Sani Kemaleddin Efendi İbrahim Edhem Isparta	333-419
Müşavir-i Adli Mehmed Besim Efendi Ali Lazkiye	00
Piyade Mülazım-ı Evvel Osman Cahid Efendi Hacı Mustafa Selanik	327-253
Piyade Mülazım-ı Evvel Halid Efendi İbrahim Dersaadet	331-255
Piyade Mülazım-ı Evvel Halid Efendi Ahmed Hamdi Erzincan	328-333
Piyade Mülazım-ı Evvel Ömer Vehbi Efendi Necib Çengelköy	328 B 160
Piyade Mülazım-ı Evvel Arif Efendi Ahmed Eyüb	331-214
Levazım-ı Mülazım-ı Evvel Süleyman Efendi Mehmed Emin Etyemez	325-129
Levazım Mülazım-ı Evvel Namık Kemal Efendi Mehmed Emin Ahmediye	328-241
Yalnız on üç şahıstır.	

25 Eylül 1339 tarihli kanunnamenin beşinci maddesi mucibince nisbet-i askeriyeleri kat' olunan

Alay İmamı Mehmed Nuri Efendi Hacı Yusuf Yozgat	97-1
Tabur İmamı Hakkı Efendi Abbas Bağdat	326-47
Topçu Mülazım-ı Evvel Vahan Efendi Karabet İzmit	330 B 8
Topçu Mülazım-ı Evvel Mühtedi Refik Efendi Nuri Bahçecik	330 B 42
Topçu Mülazım-ı Evvel Şefik Efendi Hamdi Trablüşşam	330 C 111
Topçu Mülazım-ı Sani Baruer Efendi Artin Trabzon	330 C 118
Topçu Mülazım-ı Sani Ahmed Efendi Ebulhayr Şam	334 B 13
Topçu Yüzbaşı Mehmed Ali Efendi Aziz Süleymaniye	319-19
Topçu Yüzbaşı Muhyiddin Efendi Fettah Süleymaniye	319-35
Topçu Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi Salih Halep	320-29
Topçu Yüzbaşı Muhyiddin Efendi Niyazi Şam	320-40
Topçu Yüzbaşı Mahmud Nedim Efendi Abdülgani Bağdat	323-34
Topçu Yüzbaşı Abdülvahab Efendi Abdürrezzak Bağdat	321-29
Topçu Yüzbaşı Taha Efendi Mehmed Trablüşşam	325-22

Topçu Yüzbaşı Abdurrahman Efendi Abdüllatif Bağdat	324-26
Topçu Yüzbaşı Mehmed Veli Efendi Mustafa Musul	322-11
Topçu Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi Rıfat Bağdat	322-32
Topçu Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi Ahmed Musul	325-9
Topçu Yüzbaşı Fethi Efendi Mehmed Ali Bağdat	326-32
Topçu Yüzbaşı Halil Efendi İbrahim Bağdat	326-35
Topçu Yüzbaşı Mehdi Efendi Salih Bağdat	324-25
Topçu Yüzbaşı Cemil Efendi Mehmed Musul	327-45
Topçu Yüzbaşı İzzet Efendi Tefik Bağdat	326-16
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Rasim Efendi Reşid Şam	328 C 13
Topçu Mülazım-ı Evvel Abdülvahab Efendi Mehmed Naci Halep	330 C 65
Topçu Mülazım-ı Evvel Reşid Efendi Ali Şam	328 B 26
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Zeki Efendi Emin Kerkük	326-23
Topçu Mülazım-ı Evvel Sabri Efendi Selim Şam	328 B 1
Topçu Mülazım-ı Evvel Celaleddin Efendi Rüstem Lâmi Bağdat	328 B 9
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Reşid Efendi Ahmed Şam	328 B 22
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Cemil Efendi Hamid Bağdat	328 B 24
Topçu Mülazım-ı Evvel Said Efendi Hacı Mehmed Halep	327-20
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Halid Efendi Said Şam	328 C 42
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Remzi Efendi Seyyid İsa Bağdat	328-56
Topçu Mülazım-ı Evvel Serkis Efendi Oseb İzmir	330 B 2
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Zeki Efendi Veli Halep	330-4
Topçu Mülazım-ı Evvel Mahmud Sabri Efendi Ali Rıza Şam	330 B 20
Topçu Mülazım-ı Evvel Şefik Efendi İsmail Hakkı Halep	330 B 37
Topçu Mülazım-ı Evvel Davud Efendi Süleyman Musul	330 B 77
Topçu Mülazım-ı Evvel Yusuf Efendi Abdürrezzak Tebriz	330 C 13
Topçu Mülazım-ı Evvel Mehmed Sami Efendi Rauf Bağdat	330 C 127
Topçu Mülazım-ı Evvel Mahmud Efendi Hüseyin Musul	330 B 10
Topçu Mülazım-ı Evvel Kâzım Efendi Rıza Tahran	330 C 75
Topçu Mülazım-ı Evvel Davud Efendi Hacı Süleyman Bağdat	330 C 58
Topçu Mülazım-ı Evvel Ahmed Fehmi Efendi Ali Dursun Halep	330 N 129
Topçu Mülazım-ı Evvel Vilhelm Efendi Dersaadet	330 N 33
Topçu Mülazım-ı Evvel Hasan Fevzi Efendi Nuri Bağdat	325-11
Topçu Mülazım-ı Evvel İstavri Efendi Darıca	328 B 31
Topçu Mülazım-ı Sani Sıdkı Efendi Mustafa Köprülü	330 C 36
Topçu Mülazım-ı Sani Abdürrezzak Efendi Maruf Süleymaniye	332 N 64
Topçu Mülazım-ı Sani Mehmed Efendi Aşır Trablusgarp	332 N 22
Topçu Mülazım-ı Sani Fuad Efendi Taha Bağdat	330 N 28
Topçu Mülazım-ı Sani Ahmed Nâsır Efendi Nâsır Sana	330 N 9
Topçu Mülazım-ı Sani Subhi Efendi Mehmed Hama	330 C 124
Topçu Mülazım-ı Sani Abdülkadir Efendi Said Süleymaniye	330 C90
Topçu Mülazım-ı Sani İbrahim Efendi Seyid Hamdi Süleymaniye	330 C92

Topçu Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı Efendi Hacı Ömer Dersaadet	330 C100
Topçu Mülazım-ı Sani Mehmed Emin Efendi Mehmed Süleymaniye	330 B 66
Topçu Mülazım-ı Sani Said Efendi Abbas Mehmed Bağdat	330 N 26
Topçu Mülazım-ı Sani Abdüllatif Efendi Sıdkı Bağdat	330 N 52
Topçu Mülazım-ı Sani Manuk Efendi Asador Adana	331 N 86
Topçu Mülazım-ı Sani Hasan Fehmi Efendi Ali Kerkük	330 N 43
Topçu Mülazım-ı Sani Hilmi Efendi Seyid Mahmud Bağdat	330 B 16
Topçu Mülazım-ı Sani Abbas Hilmi Efendi Bağdat	330 N 130
Topçu Mülazım-ı Sani Mahmud Nedim Efendi Mehmed Musul	330 N 114
Topçu Mülazım-ı Sani Mehmed Münir Efendi Ömer Şam	330 N 85
Topçu Mülazım-ı Sani Abdülhamid Efendi Yusuf Akka	330 N 78
Topçu Zabıt Vekili Kirkor Efendi Bağus Van	330 N 135
İstihkâm Binbaşı Mehmed Hayri Efendi Ahmed Beyrut	312-9
İstihkâm Binbaşı İzzet Efendi Esad Şam	311 C 11
İstihkâm Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi Mehmed Vasfi Halep	318-5
İstihkâm Yüzbaşı Mehmed Efendi Salih Halep	321-13

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 18

İstihkâm Yüzbaşı Halid Efendi Abdülmecid Humus	313-2
İstihkâm Yüzbaşı Mehmed Efendi Arif Evci Şam	324-6
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Ahmed Hamdi Efendi Şam	330 B 25
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Mehmed Vehbi Efendi İşkodra	330 C 106
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Hamdi Efendi Selim Şam	331-52
Muhabere Mülazım-ı Evvel Salih Efendi Halil Onbaşı	323-101
Muhabere Mülazım-ı Evvel Abdurrahman Efendi Abdülvahab	328 B 28
Muhabere Mülazım-ı Evvel Cafer Efendi Şakir Manastır	330 B 46
Muhabere Mülazım-ı Evvel Hasan Fevzi Efendi Abdullah Şam	328 L 12
Şimendifer Mülazım-ı Evvel İbrahim Adli Efendi Abdurrahman Nablus	328-18
Şimendifer Mülazım-ı Evvel Mahmud Efendi Mehmed Trablusgarp	328-30
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Mehmed Necib Efendi Lütfullah Akka	328 B 6
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Reşid Efendi Hacı Ali Bağdat	330 C 98
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Mehmed Ata Efendi Yusuf Ziya Şam	330 B
İstihkâm Mülazım-ı Evvel Refik Efendi Arif Şam	327-25
Muhabere Mülazım-ı Evvel Yusuf Efendi Necmeddin Bağdat	327-29
Muhabere Mülazım-ı Evvel Mehmed Raci Efendi Musa Halep	330 N 68
Muhabere Mülazım-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi İbrahim Bağdat	330-76
Muhabere Mülazım-ı Evvel Abdülaziz Efendi Abdülkadir Süleymaniye	330 B 80
Muhabere Mülazım-ı Evvel İbrahim Efendi Abdülvahab Bağdat	330 B 20
Muhabere Mülazım-ı Evvel İzzet Efendi İsmail Kerkük	330 C 55

Muhabere Mülazım-ı Evvel Behcet Efendi Mehmed Salih Salahiye	326-18
İstihkâm Mülazım-ı Sani Abdülmecid Efendi Reşid Bağdat	330 C 35
İstihkâm Mülazım-ı Sani Selim Sırrı Efendi Şemî Taşlıca	331 C 4
İstihkâm Mülazım-ı Sani Cemil Efendi Selim Beyrut	330 B 23
İstihkâm Mülazım-ı Sani Faik Efendi Şakir İşkodra	332-13
İstihkâm Mülazım-ı Sani Abdürrezzak Efendi Ahmed Şam	332-9
İstihkâm Mülazım-ı Sani Abdullah Efendi Necib Halep	332-13
Muhabere Mülazım-ı Sani Nazmi Efendi Emin Şam	330 B 53
Muhabere Mülazım-ı Sani Naci Efendi Abdurrahman Bağdat	330 B 82
Muhabere Mülazım-ı Sani Yahya Efendi Zekeriya Şam	331 C 18
Muhabere Mülazım-ı Sani Arif Efendi İhsan Şam	331-51
Muhabere Mülazım-ı Sani Münir Efendi Mehmed Şam	331 C 12
Şimendifer Mülazım-ı Sani Mehmed Zeki Efendi Abdullah Şam	331 C 26
İstihkâm Mülazım-ı Sani Cemil Sıdkı Efendi Bağdat	330 C 69
İstihkâm Mülazım-ı Sani Ahmed Behcet Efendi Süleyman Bağdat	330 C 96
İstihkâm Mülazım-ı Sani Gabril Efendi Türkiye Azerbaycan	331-40
İstihkâm Mülazım-ı Sani Yasin Hulusi Efendi Mehmed Ali Şam	331-47
İstihkâm Mülazım-ı Sani Mehmed Seyid Efendi Mehmed Rauf Bağdat	331-62
İstihkâm Mülazım-ı Sani Osman Efendi Ahmed Mısır	332-6
Muhabere Abdülhakim Efendi Abdülkerim Kerkük	330 C 91
Şimendifer Mülazım-ı Sani Halid Efendi Mehmed Şam	331 C 32
Mütekaît Hesap Memuru Hasan Efendi Halil Şam	331-63
Mütekaît Hesap Memuru Arif Efendi Mustafa Bağdat	312-94
Mütekaît Hesap Memuru Abdülvahab Efendi Veli Kerkük	312-16
Mütekaît Hesap Memuru Abdüssettar Efendi Abdülvahab Bağdat	315-30
Mütekaît Hesap Memuru Lütü Efendi Abd Şam	314-16
Mütekaît Hesap Memuru Muhsin Efendi Aluş Bağdat	315-6
Mütekaît Hesap Memuru Mehmed Naci Efendi Abdülkadir Arifiye	314-34
Mütekaît Hesap Memuru Mehmed Kemâl Efendi Abdülkadir Şam	315-19
Mütekaît Hesap Memuru Mehmed Tefvik Efendi İbrahim Trablüşşam	312-17
Mütekaît Hesap Memuru Mehmed Tahir Efendi Ahmed Şam	319-22
Mütekaît Hesap Memuru Mehmed Emin Efendi Mehmed Bağdat	314-31
Tabur Hesap Memuru İbrahim Efendi Mahmud Nusaybin	314-74
Hesap Memuru İbrahim Sabri Efendi İsmail Halep	317-3
Hesap Memuru Ahmed Efendi Tahir Bağdat	316-58
Hesap Memuru Ahmed Avni Efendi Mehmed Bağdat	315-46
Hesap Memuru Behcet Efendi Emin Salahiye	312-3
Mütekaît Hesap Memuru Hacı Yunus Efendi Halil Lazkiye	311-69
Hesap Memuru Hasan Haşim Efendi Salih Şam	313-58
Hesap Memuru Hacı Hasan Efendi Hasan Şam	314-20
Hesap Memuru Hasan Efendi Mahmud Yafa	316-61
Hesap Memuru Hüseyin Hüsnü Efendi Mehmed Halep	312-12
Hesap Memuru Hüseyin Efendi Ali Bağdat	320-13

Hesap Memuru Reşid Efendi Mehmed Said Şam	314-6
Hesap Memuru Ziver Efendi Abdullah Halep	314-93
Hesap Memuru Süleyman Efendi Mustafa Bağdat	315-61
Mütekit Hesap Memuru Salih Efendi Abdülkadir Süleymaniye	312-35
Hesap Memuru Âşık Efendi Hacı Musa Deyr	317-31
Hesap Memuru Abdürrezzak Efendi Hasan Bağdat	313-30
Hesap Memuru Abdülfettah Efendi Ahmed Kerkük	314-95
Hesap Memuru Abdülvahab Efendi Hasan Bağdat	314-98
Hesap Memuru Abdülkadir Efendi Abdüllatif Bağdat	316-17
Hesap Memuru Abdurrahman Efendi Abdürrezzak Şam	324-34
Hesap Memuru Ali Rıza Efendi Abdülkadir Bağdat	314-96
Mütekit Hesap Memuru İdâd Efendi Salih Bağdat	311-76
Hesap Memuru Mehmed Said Efendi Ömer Şam	313-12
Hesap Memuru Mehmed Arif Efendi Şeyh Davud Urfa	311-63
Hesap Memuru Mehmed Emin Efendi Ahmed Bağdat	313-19
Hesap Memuru Mehmed Refik Efendi Ahmed Süleymaniye	314-4
Hesap Memuru Mehmed Efendi Hacı Mahmud Urfa	314-8
Hesap Memuru Mehmed Tevfik Efendi Reşid Bağdat	315-8
Hesap Memuru Mehmed Said Efendi Cercis Musul	315-22
Hesap Memuru Mehmed Emin Efendi Süleymaniye Bağdat	315-29
Hesap Memuru Mehmed Efendi Ahmed Kerkük	320-50
Hesap Memuru Mehmed Zeki Efendi Şeyh Suad Yafa	324-18
Hesap Memuru Mehmed Behcet Efendi Mahmud Şam	325-7
Hesap Memuru Mahmud Efendi Hakkı Hille	315-16
Hesap Memuru Mahmud Efendi Mehmed Kerkük	319-1
Hesap Memuru Hâdi Efendi Mustafa Kerkük	322-30
Hesap Memuru Agâh Efendi Ahmed Kayseri	330-6
Hesap Memuru Salih Efendi Hasan Yakub	316-93
Hesap Memuru Hasan Basri Efendi Mustafa Yanya	324-33
Hesap Memuru Muavini Ahmed Şevket Efendi Mahmud Musul	319-23
Hesap Memuru İbrahim Efendi Mahmud Kerkük	322-26
Hesap Memuru Seyid Şakir Efendi Mehmed Kerkük	322-43
Hesap Memuru Abdülcebbar Efendi Habib Bağdat	322-31
Hesap Memuru Mehmed Rıfat Efendi Nuri Şam	330-5
Hesap Memuru Mehmed Efendi Abdülmecid Şam	325-29
Alay İmamı Hafız Ömer Lütfi Efendi Edhem İşkodra	327-34
Alay İmamı Mustafa Efendi Ahmed Trablüşşam	308-35
Tabur İmamı Şahabeddin Efendi Ahmed	325-30
Tabur İmamı Ahmed Efendi Hacı Mehmed Halep	321-19
Tabur İmamı Mehmed Ziya Efendi Mehmed Nuri Halep	320-18
Tabur İmamı Abdürrezzak Efendi Mehmed Musul	315-3
Tabur İmamı Mehmed Emin Efendi Mahmud Musul	302-1

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 19

**26 Mart 1340 Tarihli Encümen Müdürân Kararıyla Mütekaidîn ve
Mazulîn ve Eytâm ve Erâmile Zam ve Münakaleten Zam ve
Tashih Kılınan Maaşattır**

Mikdar-ı Maaşı		
5000	Mülga Meclis-i Ayan Azasından Rauf Paşa	Tekaüt
200	Sinop Darülmuallimin Muallimlerinden Ahmed Hamdi Efendi	Tekaüt
232	İzmir Vilâyeti Evrak Mukayyid-i Sabıkı Ömer Vafir Efendi	Tekaüt
748	Suriye Tahakkuk Memur-ı Sabıkı Ali Rıza Efendi	Tekaüt
469	İzmir Paket Postahanesi Başmemuru Besim Remzi Efendi	Tekaüt
40	Görelle Nüfus Kâtib-i Sabıkı Hacı Hasan Efendi	Tashihan Zam
190	İzmir Duyun-ı Umumiye Muhafaza Memuru Muavin Ahmed Ağa	Tekaüt
40	Bursa İstinaf Mahkemesi Mübaşiri Hasan Kadri Efendi Ailesi	Aile
40	Hemşin Nahiyesi Tapu Memuru Osman Şevki Efendi Mahdumu	Aile
120	İzmir Duyun-ı Umumiye Müdüriyeti Kolcusu Edhem Efendi Ailesi	Aile
120	Rüsumat Müdüriyet-i Umumiyesi Evrak Kalemi Ketebesinden Müteveffa İbrahim Efendi Ailesi	Aile
494	Erzurum İstinaf Ceza Reisi Âtuf Efendi Ailesi	Aile
40	Sakız Rüsumat Kolcusu Seyid Ahmed Ağanın Ailesi	Aile
120	Karacabey Merkez Hüdavendigâr Mektebi Muallimlerinden Bekir Lütü Efendi Ailesi	Aile
496	Sabık Meclis-i Umumi Dairesi Muhafızı Mustafa Cemil Bey Ailesi	Aile
147	Bab-ı Meşihat Telgraf Merkezi Memuru Said Bey Ailesi	Aile
209	Mütekaidîn Nüvvâbdan Sinop Naibi Ürgüplü Musa Rıza Efendi Ailesi	Aile
200	Karahisar-ı Şarki Polis Memurlarından Abdülaziz Efendi Ailesi	Aile
160	Bayezid Evrak Memuru Mehmed Efendi Ailesi	Aile
490	Hakkari Tahrirat Müdürü İbrahim Efendi Ailesi	Aile
194	Gemlik Duyun-ı Umumiye Balıkhane Memuru Ahmed Şevki Efendi Ailesi	Aile
337	Mülga Posta ve Telgraf Kontrol Kalemi Ketebesinden Agop Kapamacıyan Efendi Ailesi	Aile
130	Siroz Tahrirat Müdür Muavini Said Efendi Ailesi	Aile
817	Mülga Nafia Nezareti Müdür Muavini Lamiridis Efendi Ailesi	Aile
121	Cezayir Bahr-i Sefid Polis Komiseri Mehmed Hilmi Efendi Ailesi	Aile
271	Adana Komiser Muavin-i Sabıkı Hüseyin Avni Efendi Ailesi	Aile
100	Aynoroz Rüsumat Kâtibi Mustafa Halil Efendi Ailesi	Aile
551	Konya Valisi Ali Kemâl Paşa	Münakaleten Zam
251	Karahisar-ı Sahib Sıhhiye Müdür-i Sabıkı Mustafa Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
66	Mülga Muhassasat-ı Zatiye Ketebesinden Canib Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
96	Sivas Orman Müdürü Oskan Efendi Ailesi	Münakaleten Zam

66	Şemdinan Kaymakamı Mehmed Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
43	Dimetoka Başkâtıp ve Sandık Emını İsmail Hakkı Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
75	Mülga Telgraf Nezareti Muhasebe Kalemi Ketebesinden Kemâl Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
45	Sabık Şamdancılardan Tahir Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
25	Urfa Bidayet Mahkemesi Azasından Ohannis Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
29	Makriköy Müstantiki Mehmed Arif Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
38	Yemen Vilâyetine Tabi Kalem Nahiyesi Müdürü Lami Efendi Ailesi	Münakaleten Zam
250	Maraş Süvari Tahsildarı Mehmed Bey	Mazuliyet
333	Maraş Süvari Tahsildarı Mehmed Ragıb Bey	Mazuliyet
333	Pozantı Posta ve Telgraf Müdür-i Sabıkı Hasan Tahsin Efendi	Mazuliyet
250	Ertuğrul Maliye Tahsildarı Şaban Efendi	Mazuliyet
1500	İstanbul Şehremaneti Sıhhiye Müdür Muavini Petro Papadopoulos Efendi	Mazuliyet
750	Saruhan İkinci Sınıf Polis Komiserlerinden İslam Muhlis Efendi	Mazuliyet
583	Dersaadet Beyoğlu Daire-i Belediyesi Tabibi Stepan Terziyan Efendi	Mazuliyet
400	Mülga Meclis-i Ayan Encümen Kalemi Ketebesinden Hüseyin Kemâleddin Efendi	Mazuliyet
600	Balya Kazası Bidayet Mahkemesi Reis-i Esbakı Said Efendi	Mazuliyet
1333	Mülga Defter-i Hakani Kuyud-ı Tasarrufiye Müdür-i Sabıkı Mehmed Esad Efendi	Mazuliyet
2716	Dersaadet Duyun-ı Umumiye İdare-i Merkeziye Umur-ı Hukukiye Müdür-i Sabıkı Ahmed Ragıb Efendi	Mazuliyet
133	Ulukışla Vergi Kâtib-i Esbakı Mustafa Avni Efendi	Mazuliyet
112	Darende Kazası Varidat Memuru Mustafa Nesib Efendi	Mazuliyet
562	Mülga Adliye Nezareti Muamelat-ı Kanuniye Mümeyyizi Abdürrahim Ulvi Efendi	Mazuliyet
266	Beyoğlu Daire-i Belediyesi Kondüktörü Agop Holas Efendi	Mazuliyet
250	İstanbul Beyoğlu Merkezi Muhabere Memuru Mehmed Emin Efendi	Mazuliyet
525	Mülga Rüşumat İstatistik Kalemi Ketebesinden Ali Galib Efendi	Mazuliyet
1166	Dersaadet İstinaf Aza-yı Sabıkasından Mustafa Asım Efendi	Mazuliyet
100	Yıldızeli Piyade Tahsildarlarından Hasan Fahri Efendi	Mazuliyet
833	Elmalı Kazası Kaymakam-ı Sabıkı Kozma Efendi	Mazuliyet
333	Rüşumat Kereste Gümrüğü Kâtibi Ahmed Refik Efendi	Mazuliyet
400	Kastamonu Darülmuallimatı Muallimelerinden Huriye Hanım	Mazuliyet
84	Mülga Adliye Nezareti Tetkik ve Tescil Şubesi Mümeyyizi Ahmed Kemâl Efendi	Zam

İlanlar

Akşehir Çiftçi Türk Anonim Şirketi Nizamname-i Dâhilisi Hulasa-i Musaddakasıdır:

Akşehir Çiftçi Türk Anonim Şirketi unvanıyla teşkil ve tesis edilen şirketin maksadı çiftçilik ve buna müteferri muamelatla işigal olup sermayesi on Türk lirası kıymetinde nama muharrer ve Türk tebaasına münhasır yirmi

bin hisseye münkasım iki yüz bin liradan ibarettir. Şirket, bazı esbaptan dolayı kat' veya temdit edilmedikçe elli sene müddetle ifa-yı muamele edecek ve şirketin umur ve mesalihi Heyet-i Umumiye tarafından mansup beşten yediye kadar azadan mürekkep bir Meclis-i İdare tarafından tedvir olunacak ve bu azalar ilk üç sene için müessisler tarafından tayin olunacaktır. Her sene suret-i muntazamada akd-i içtima edecek, Heyet-i Umumiye laakal yirmi hisseye malik hissedarândan mürekkep olacak ve hazır bulunan hissedarânın her yirmi hisse için bir reyi olacaktır. Şirketin temettüat-ı safiye-i senevisinden evvelen hisselerin cümlesine faiz olarak bedeli tesviye edilmiş sermayeye yüzde dokuz itasına kifayet edecek meblağ; saniyen ihtiyat akçesi teşkil etmek üzere temettüat-ı mezburenin yüzde onu ifraz olunduktan sonra baki kalan kısımdan yüzde sekiz müessislere, yüzde on beş Meclis-i İdare azasına, yüzde on iki şirket müdür ve müstahdeminine ve yüzde altmış beş umum hissedarâna tevzi edilecektir. İhtiyat akçesi şirket sermayesinin yüzde yirmi beşine baliğ oldukta temettüat-ı safiye-i seneviyeden yüzde dokuz ifraz olunacaktır. Ber-vech-i bâlâ muharrer mevad, şirket nizamname-i dâhilîsinin ahkâm-ı mahsusasından olmakla beray-ı neşr ü ilan tasdik olunur.

7 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 20

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Cumartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>

<i>23 Ramazan 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>26 Nisan 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 69 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 458

Ergani Bakır Madeninin İşletilmesi Hakkında Kanun

Birinci Madde- Ergani Bakır Madeninin vesait-i fenniye ile işletilmesini temin için Ticaret bütçesinin fasl-ı mahsusuna (1.000.000) lira vazedilmiştir. Senesi içinde sarf edilemeyen mebalîğ ertesi seneye devrolunur.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Ticaret vekilleri memurdur.

26 Şaban 1342 ve [1] Nisan 1340

Numarası: 459

1324 Temmuzundan İtibaren 1339 Senesi Gayesine Kadar Bilcümle Matlubat ve Düyun-ı Hazinenin Suret-i Mahsubuna Dair Kanun

Madde 1- Hudud-ı millî dâhilinde kalan mahallerde Hazinenin 1324 senesi Temmuz iptidasından 1339 senesi hitamına kadar sabit ve mütahakkık her nevi düyunu 1339 sene-i maliyesi hitamına kadar güzêrân olan müddetler zarfında emval-i metruke ve milliye satış muamelâtından başka Muvazene-i Umumiye dâhil rûsum ve tekâlif ile ücuratının ve alelumum ukûddan eşhas-ı ferdiye ve hükmiye zimmetinde tahakkuk etmiş olan matlubat-ı Hazinenin kâffesi ile takas ve mahsup olunur. 1336 senesi iptidasından 1339 senesi nihayetine kadar Hükûmet-i Milliye bütçeleri dâhilinde tahakkuk eden düyun ile iş bu müddete ait eşhas zimemi ve avanslar hakkında bu madde ahkâmı cari olmaz.

- Madde 2-** Türkiye’den ayrılan mahaller ahalisinden Türk tebaası olmayanlarla ecza-yı vatanın bir kısmını tefrike sâ’î olmuş olan siyasi zümre ve teşkilâtlara mensup eşhasın Hazine’deki matlupları işbu kanundan müstefit olamaz.
- Madde 3-** Taksime dâhil Duyûn-ı Osmaniye ile istikraz-ı dâhilî ve 1324 senesinden itibaren ve muhtelif tarihlerde Ziraat Bankası ve Eytam Sandıkları gibi resmî müesseselerin Hazine-i Maliyede sabit olan matlubat ve idare-i sakıta zamanında Hazine zimmetinde kalmış olan depozito ve emanat-ı âdiye işbu kanun ahkâmına tabi değildir.
- Madde 4-** Bu kanun mucibince yapılacak mahsup muamelesinde deyn ile matlubun aynı şahsa aidiyeti aranmaz. Yalnız Hazineye karşı dâyin ve medyun vaziyetinde bulunanların hudud-ı millî dâhilinde mütemekkin olmaları şarttır.
- Madde 5-** İmtiyazlı veya ruhsat-ı resmîyeli şirketlerin takas ve mahsup muamelesi yalnız kendi alacak ve vereceklerine münhasırdır.
- Madde 6-** Muamele-i mahsubiyenin icrası alâkadarânın Hazine zimmetinde sabit ve mütahakkık matlubatını müşir mezabıt veya vesaiki 1341 sene-i maliyesi hitamına kadar bulundukları mahallin en büyük mal memuruna bâ-istida ibraz etmeleriyle meşruttur. İşbu istidanamelerin alındığını mübeyyin ashabına vesika-i müracaat verilir.
- Madde 7-** Vezne-i Umumi ile vilâyat ve kaza mal sandıklarında mahfuz ve ziri komisyonlarca musaddak olan defatir-i mahsusasında mukayyet bulunan tekâlif-i harbiye ve vesait-i nakliye ve tekâlif-i millîye ve işe mazbatalarını zayi eylediklerini iddia edenlere Harb-i Umumi ile İstiklâl Muharebesinde hicret ve ikamet ettikleri mahaller mal sandıklarından tamamen veya alelhesap suretiyle nakden veyahut emr-i mahsus mucibince gümrük idarelerinden mahsuben tediyat vuku bulmadığı veya orduca tevzi edilen hayvanata mukabil mazbatalarının istirdat edilmediği inde’t-tetkik anlaşıldıktan sonra Hazineden verilecek emir üzerine zayıinden nüsha-i saniye ita kılınır. Bir mazbataya mukabil mükerrer mehuzatta bulunanlar hakkında emniyeti suistimal dâvası ikame olunur.
- Madde 8-** Mahsup edilecek mebalîğ seneleri bütçesine kaydedilmeksizin ve fakat mezkûr senelere ait kayıtları kapatılmak şartıyla 1340-1341 seneleri varidat-ı umumiye bütçelerinde açılacak fasl-ı mahsusa irat ve mezkûr seneler bütçelerinin Düyun-ı Umumiye kısmında açılacak fasl-ı mahsusa masraf kaydedilir.
- Madde 9-** Mahsup muamelesine 1342 sene-i maliyesi iptidasına kadar devam olunup tarih-i mezkûrda bakaya kalacak Düyun-ı Hazine atide on birinci maddede muharrer tasfiye-i düyun tahvilatıyla tesviye edilir.
- Madde 10-** 1341 senesi hitamında mahsup edilmeyip kalmış olan bakiye-i matlupları için ashab-ı matlup 1342 senesinden itibaren bir sene zarfında tasfiye-i düyun tahvili ahzi için bulundukları mahallin en büyük mal memuruna müracaat-ı resmîyede bulunmakla mükellefîrler. Bu müddetin inkızasından sonraki müracaatlar nazar-ı itibara alınmayıp ashabının mütahakkık matlupları Hazine lehine müruruzamana tabi olur ve artık bu gibi matlubat iddiaları mehakimce mesmû olamaz. Ancak müddet-i muayyene zarfında müracaatla irae edilen mezabıt veya vesaik li-sebebin mine’l-esbâb memurin-i mütaallikasınca nazar-ı itibara alınmadığı ve keyfiyet mafevk makamâtın veya mehakim veya meclis-i aidesinin tetkikine arz edildiği takdirde bir netice-i katiyeye iktiranına değin geçen müddet müruruzaman için işbu kanun ile muayyen müddete zammolunur. Mahcur, gaip, sığâr ve esirler matlubu müruruzamana tabi değildir.
- Madde 11-** İşbu kanun mucibince yapılacak mahsup muamelesinden sonra bakiye kalacak Düyun-ı Hazinenin temin-i tesviyesi zımında miktarı işbu düyun mütebakiyeye muadil olmak ve %2 faiz ita edilmek ve beher sene için bir kuponu muhtevi bulunmak ve 1342 senesinde bed’ ile azami yirmi sene hitamında kâmilten itfa edilmiş olmak şartıyla tasfiye-i düyun tahvili namı altında senedat ihracına Maliye Vekili mezundur.
- Madde 12-** Madde-i sabıkada beyan olunan tasfiye-i düyun tahvilâtının suret-i itfası, şekli, kuponlarının suret ve zaman-ı tediyesi, tediyede edilmiş kuponların suret-i iptali Maliye Vekâletince tanzim edilecek bir talimatname ile tayin ve tespiti olunur.

Madde 13- Tasfiye-i düyun tahvilâtının faiz kuponlarıyla resülmalinden vadeleri hululünden itibaren beş sene zarfında talep ve tahsil olunmayanlar Hazine lehine müruruzamana tabi olur.

Madde 14- Tasfiye-i düyun tahvilâtı Türkiye esham ve tahvilât borsalarına kayıt ve kabul ettirileceği gibi devair-i resmiye-i devletin müzayede ve münakasa muamelâtında sair tahvilât-ı devlet misillü teminat olarak ahz ve kabul edilir.

Madde 15- Tasfiye-i düyun tahvilâtı halen

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 2

mevcut olan her türlü rüsum ve tekâliften muaftır.

Madde 16- İşbu kanuna muhalif bilcümle ahkâm mülğadır.

Madde 17- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 18- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

28 Şaban 1342 ve 3 Nisan 1340

Numarası: 460

Muhâmât Kanunu

Birinci Madde- Bilumum mesail-i hukukiyede ashab-ı müracaata şifahi veya tahriri ita-yı rey ve müstediyyat ve levayih ve her nevi evrak tanzim ve mahkemeler ve hakemler ve bilcümle daire ve meclisler huzurunda eşhas-ı hukukiye ve hükmiyeye ait hukuku bi'l-vekâle takip ve dâva ve müdafaa etmeyi meslek itihaz edenlere muhâmî denir.

İkinci Madde- Muhâmî olabilmek için:

- 1- Türkiyeli olmak.
- 2- Cinayet veya muhill-i namus ve haysiyet bir cünha ile mahkûm veya su-i şöhretle maruf ve müştehir olmamış bulunmak.
- 3- Türkiye Darülfünunu Hukuk Medresesinden mezun olmak veyahut ecnebi bir hukuk medresesinden mezun olmak veyahut ecnebi bir hukuk medresesinden mezuniyet rüusunu haiz olup da hukuk medresesi programlarına nazaran noksan kalan derslerden bi'l-imtihan ehliyetini müsbit tasdiknameyi hâmil bulunmak.
- 4- İflas etmiş ise iade-i itibar etmiş olmak.
- 5- Evvelce memuriyetinden azledilmiş ise cevaz-ı istihdam kararı almış bulunmak.
- 6- Müddet-i mülâzemeti ikmal etmiş olmak lâzımdır. Mülâzemet müddeti tarih-i müracaattan itibaren üç senedir. Bu müddet zarfında mülâzemet-i mahsusu cinayet mahkemesi bulunan şehir ve kasabalarda bir memuriyet-i adliyede istihdam suretiyle ifa ettirilir. İşbu kanunun tarih-i neşrinden mukaddem bilfiil üç sene müddetle hidemat-ı adliye veya dâva vekâletinde bulunmuş olanlar, kayd-ı mülâzemetten varestedirler. Müddet-i hizmet ve vekâletleri üç seneye balığ olmayanlar fıkra-i sabıkaya tevfikân bakiye-i müddet-i mülâzemeti ikmale mecburdurlar.

Üçüncü Madde- Bir mahalde icra-yı muhâmât edenlerin adedi ona balığ olduğu takdirde aralarında bir heyet teşkil etmeleri mecburi olup bu heyete “Baro” ıtlak olunur. Baro teşekkül eden yerlerde herhangi baroya dâhil olmayanlar ifa-yı muhâmâtattan ve mehakim de onları kabulden memnudur.

- Dördüncü Madde-** Mecalis-i resmiye müntahip azalıklarıyla bilumum müessesat-ı hayriye ve maliye, ticariye, Heyet-i İdare ve mecalis-i ilmiye azalıklarından ve devair-i resmiye dava vekâleti ile dava vekâletinden ve darülfünun ve mekâtib-i âliye müderris ve muallimliği ile mekâtib-i saire hukuk ve iktisat ve içtimaiyat muallimliklerinden maada hiçbir hizmet ve sanat muhâmîlikle içtima edemez. Muhâmîler bizzat her nevi muamele-i ticariye icrasından dahi memnurdurlar.
- Beşinci Madde-** Her baronun Heyet-i Umumiye canibinden müntehap bir reisi ve bir reis-i sani ve üçten ona kadar azadan mürekkep bir meclis-i inzibatı olacaktır. Meclis-i inzibat muhâmîlerin umur ve haysiyet-i meslekiyelerine müteallik inzibatı tağyir ve işbu kanun ile nizamname-i dâhilî ahkâmına ve adab-ı meslekiyeye âdem-i riayetlerinden dolayı haklarında “tahriren ihtar, huzur-ı mecliste tevbih, bir aydan bir seneye kadar muvakkaten icra-yı muhâmâtтан men ve terkin-i kayıt”tan ibaret olan mücazat-ı intibahiyeyi tertip eder. Meclis-i inzibat nısfından bir ziyadesiyle içtima edebilirler. Tesâvî-i ârâ vukuunda reisin bulunduğu tarafın reyî tercih olunur.
- Altıncı Madde-** Meclis-i inzibatın mukarreratından tahriren ihtara müteallik kararı katidir. Huzur-ı mecliste tevbih ve muvakkaten icra-yı muhâmâtтан men ve terkin-i kayda mütedair olanlar aleyhine muhâmî-i mahkûm ve tayin-i muameleye mahal olmadığına müteallik bulunanlar aleyhine de mahalli müddeiumumîleri kararın tarih-i tebliğinden itibaren bir hafta zarfında itiraz edebilirler. Tetkikat-ı itiraziye mahkeme reisinin ve mahkeme devair-i mütaaddideye münkasım ise reis-i evvelin riyasetinde dört azadan müteşekkîl heyet huzurunda icra ve meclis-i inzibat tarafından gönderilecek bir azanın izahatı ve muhâmî-i mahkûmun müdafaatı ve muteriz müddeiumumî olduğu takdirde mütalâatı istima olunarak karara raptedilir. İşbu tetkikat gayr-i aleni ve mukarrerat katidir. İtiraz vukuundan itibaren mahkemenin bir hafta zarfında karar itası mecburidir.
- Yedinci Madde-** İcra-yı muhâmâtтан muvakkaten men edilenler müddet-i memnua zarfında ve kayıtları terkin olunanlar müebbeden Türkiye dâhilinde ifa-yı muhâmât ve dâva vekâleti edemezler ve keyfiyet alakadarınca malûm olmak üzere ilan olunur.
- Sekizinci Madde-** Evsaf ve şerait-i kanuniyeyi haiz ve baro teşkil edilen mahallerde icra-yı muhâmât etmeye talip olanlar evveleminde baroya tahriren müracaat ederler. Baro bu müracaat üzerine bir ay zarfında kabul veya âdem-i kabul hakkındaki müdellel mütalaanamesini Adliye Vekâletine göndermekle mükelleftir. Baro bir ay zarfında mütalaanamesini vekâlete göndermediği veya mütalaanamesi âdem-i kabulü mutazammın olduğu takdirde vuku bulacak istida üzerine müstedinin ikinci maddede münderiç şerait ve evsafi haiz olduğu Adliye Vekâletince tahakkuk ederse ruhsatname ita kılınır. Bu suretle ruhsatname istihsal eden muhâmînin de baroya kaydı mecburidir.
- Dokuzuncu Madde-** Evvelce ücret veya maaşla memur iken meslek-i muhâmâta salık olanlar ile devair-i resmîyede hukuk müşaviri veya vekil sıfatıyla ifa-yı vazife eden muhâmîler her ne suretle olursa olsun esna-yı memuriyetlerinde vaz-ı yed etmiş oldukları veya ita-yı rey eyledikleri mevadda müteallik deaviyi kabulden memnudur. Kezalik muhâmîler hakem ve muslih sıfatlarıyla vaz-ı yed etmiş oldukları hususatta vekâlet deruhte edemeyecekleri gibi bir tarafın vekili oldukları işte azil ve istifadan sonra dahi taraf-ı diğerin vekâletini kabul ve ifa edemezler. İşbu maddede mevzuubahis olan memnuiyetler salifü’z-zikir muhâmîlerin şeriklerine de şamildir.
- Onuncu Madde-** Muhâmî ve dâva vekili ile müvekkil arasında akdedilecek mukavelenamelerde ücret vekâletinin maktu olarak tesmiyesi lâzımdır. Müddeâ-bihin miktarı üzerine yüzde itibariyle ücret tahsisi veya hâsıl-ı dâvada iştirak manasını tazammun edecek şartlar vaz-ı veyahut dâvayı kısmen veya tamamen satın almak gibi ahkâm derci suretleriyle akdolunan mukavellât keenlemyekündür. Esas-ı dâvaya müteallik karar ile birlikte mahkemece takdir ve mahkûmun-aleyhe tahmil olunacak ücret-i vekâlet, mesai-i masrufeye nazaran mevadd-ı hukukîyede mahkûmun-bih

bin lirayı tecavüz etmediği takdirde yüzde onunu; tecavüz ettiği takdirde bin liradan fazlası için yüzde beşini geçemez. Ancak men-i muarızaya karar verildiği takdirde ücret-i vekâletin takdirinde müddeâ-bih esas itihaz olunur. Kıymeti gayr-i muayyen deavi-i hukukiye ile mevadd-ı cezaiyede dâvanın ehemmiyeti ve mesainin kıymeti nispetinde takdir ve tayin olunur.

On Birinci Madde- Medresetü'l-kuzattan mezun olanlar ve mekteb-i mülkiyeden mezun olup da işbu kanunun neşrinden mukaddem ruhsatname istihsal eylemiş bulunan ve mehakim-i riyaset ve azalıklarıyla müddei-i umumiliklerinde veya adliye müfettişliğinde ceman on sene müddetle ifa-yı hizmet edenler ve ruhsatnameyi haiz olarak meslek-i vekâletle yukarıda beyan olunan memuriyetlerde geçirdikleri müddetin mecmuu on seneye balığ olanlar veya ruhsatnameli oldukları halde laakal on seneden beri müstemirren dâva vekâleti mesleğinde bulunup baro teşekkül eden yerlerde bu kanunun neşrinden ve etmeyen yerlerde baronun tarih-i teşekkülünden itibaren üç ay zarfında beray-ı kayd baroya müracaat eyleyenler ikinci maddede münderiç şerait-i saireyi haiz oldukları takdirde meslek-i muhâmâta dâhil olabilirler.

On İkinci Madde - İkinci ve on birinci maddelerde münderiç mezuniyet veya istihdam şeraitini haiz olmayıp ancak beş sene müddetle hizmet-i Adliyede veya ruhsatnameli olarak aynı müddetle dâva vekâletinde bulunanlar baro teşkili mümkün olmayan mahaller mehakimi nezdinde baro teşekkül edinceye kadar dâva vekâleti edebilirler. Ruhsatnameyi haiz olmayarak on seneden beri müstemirren dâva vekâleti mesleğinde bulunanlar Adliye Vekâletince tayin edilecek usul ve şerait veçhiyle icra kılınacak imtihanlarda ihraz-ı muvaffakiyet eyledikleri takdirde fıkra-i ânifedeki kuyûd ve şerait dairesinde dâva vekâleti edebilirler.

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Bir mahalde fıkra-i ânifede zikrolunan şeraiti haiz dâva vekillerinin adedi üçten dîn olduğu takdirde talip olanların Adliye Vekâletince tespit edilecek usul ve şerait dâhilinde mahalli encümen-i adliyesince imtihanları icra ve yalnız o mahalde icra-yı vekâlet eylemelerine kabil-i istirdat olmak üzere Adliye Vekâletince muvakkaten mezuniyet ita edilebilir. Bu kabil yerlerde inzibat-ı mesleğinin temini ve inde'l-hâce beşinci maddede mezkûr mücazat-ı intibahiye tertibi mahalli müddei-i umumilerinin sebk edecek talepleriyle mahkeme-i asliyeye ve kabil-i itiraz olan mukarrerat hakkında tetkikat-ı itiraziye icrası o mahallin mevadd-ı cinaiyesini rüyete memur mahkemelere mevdudur.

On Üçüncü Madde- Hükkâmın kisve-i resmîyelerine ait olan kanunun tatbik olunduğu mahallerde muhâmîler, Adliye Vekâletince tayin kılınacak kıyafet-i mahsusa ile esna-yı muraafaada isbat-ı vücut etmeye mecburdurlar. Bilcümle mahkemelerde muhâmîler için bir mahall-i mahsus tayin edileceği gibi baro için dahi bir daire tefriki mecburidir.

On Dördüncü Madde- İşbu kanunda muayyen esasât dairesinde Heyet-i Umumiye ve meclis-i inzibatın vezaif-i idariyelerini mübeyyin olmak üzere baro Heyet-i Umumiyesinde tarih-i teşekkülünden itibaren bir ay zarfında tanzim kılınacak nizamname-i dâhilî Adliye Vekâletinin tasvibine arz olunur. İşbu kanunun süver-i tatbikiyesini mübeyyin olmak üzere Adliye Vekâletince tanzim-i talimatname edilecektir.

On Beşinci Madde- Dâva vekillerine müteallik şimdiye kadar neşredilen bilumum kavanin ve nizamın işbu kanuna mugayir olan aksamı mefshuttur.

Madde-i Muvakkate-1292 tarihli dâva vekilleri nizamnamesi ahkâmına tevfikân dâva vekilleri cemiyeti teşekkül etmiş olan mahallerde işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren iki

ay zarfında Adliye Vekilinin rüesa-yı memurin-i adliyeden nasbedeceği bir zatın riyasetinde olmak ve dördü hükkâm ve memurin-i Adliyeden, dördü ikinci maddede münderiç evsaf ve şeraiti cami muhâmîler meyanında Adliye Vekilince intihap olunacak zevattan tereküp etmek üzere içtima edecek Meclis tefrik, cemiyet levhasında mukayyet dâva vekillerinin evsaf ve şerait-i kanuniyeyi haiz olup olmadıklarını tetkik ve haiz olmayanların kayıtlarını levhadan terkin edecektir. Levhada ipka edilenler hemen içtima ile meclis-i inzibat intihabını icra eyler. Kayıtlarının terkinine karar verilenler terkin-i kayıt tarihinden itibaren on beş gün zarfında Adliye Vekâletine müracaatta bulunabilirler. İtiraz üzerine Adliye Vekâletince ittihaz olunacak karar katidir.

On Altıncı Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinin ferdasından itibaren meridir.

On Yedinci Madde- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

28 Şaban 1342 ve 3 Nisan 1340

Numarası: 461

Hükkâm ve Mensubin-i Adliyenin Resmi Kisveleri Hakkında Kanun

Birinci Madde- Hâkimler, müddei-i umumiler ve zabıt kâtipleri esna-yı muhakemede Adliye Vekâletince gösterilecek kisve-i mahsusa ile ifa-yı vazifeye mecburdurlar. Ancak işbu mecburiyetin hangi mahkemelerde ve ne zamandan itibaren ifası lâzım geleceğini takdir ve tayine Adliye Vekâleti salâhiyettardır.

İkinci Madde- Madde-i sabıka hükmüne muhalif hareket eden hükkâm ve memurin-i adliyenin ilk defasında maaşının nısfı ve tekerrürü halinde tamamı kat' olunur.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

28 Şaban 1342 ve 3 Nisan 1340

Numarası: 462

4 Şubat 1321 Tarihli Damga Kanununun Yetmiş Birinci Maddesini Muaddil Kanun

Madde 1- Damga resmine tabi evrak ve senedatta zikrolunan ve işbu maddede tadat edilen meskûkât-ı ecnebiye, Maliye Vekâletince her altı ayda bir tayin ve ilân edilecek fiyatlar üzerinden Türk parasına tahvil edilerek ona göre damga resmi istifa olunacaktır. İşbu fiyatlar ilân olundukları tarihten evvelki altı ayın hadd-i vasatı üzerinden tayin edilecektir. Zikrolunan meskûkât-ı ecnebiye şunlardır:

İngiliz Lirası

Cemâhir-i Müttehede-i Amerika Doları

Kanada Doları

Fransız Frangı

Belçika Frangı

İsviçre Frangı

Lireta

Nirena

Alman Markı

Finlandiya Markı

Felemenk Florini

Avusturya Kuru

Çekoslovakya Kuru

Drahmi

Dinar

Leva

Ley

Ruble

Pen

Mısır Lirası

Rupye

Bâlâda muharrer olmayan meskûkât-ı ecnebiye-i saire pulun ilsak olacağı günün kambiyo fiyatı üzerinden hesap olunacaktır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

2 Ramazan 1342 ve 5 Nisan 1340

Numarası: 463

Zonguldak Şimendifer ve Liman Rüsumunun Tenzili Hakkında Kanun

Birinci Madde- Havza-i fahmiyede gerek Hükûmet ve gerek Ereğli Şirketi tarafından işletilen şimendiferlerle Zonguldak Limanı'nda ton başına alınmakta olan rüsum, nısfına tenzil edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret ve Maliye Vekilleri memurdur.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

2 Ramazan 1342 ve 6 Nisan 1340

Numarası: 464

Erzurum-Sarıkamuş-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresinin 1340 Senesi Bütçe Kanunu

Madde 1- Havali-i Şarkiye Demiryolları İdaresinin 1340 senesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle (708515) lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Mezkûr Demiryolları İdaresinin 1340 senesi maaş ve masarifat-ı umumiyesi için merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (708515) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 3- İkinci maddede muharrer (B) cetvelinde münderiç fusûlün maddeleri beyinde inde'l-icap münakale icrasına Nafia Vekâleti mezundur.

Madde 4- Merbut (C) işaretli tarife azami tarife olup Nafia Vekâleti bazı eşya için tenzilli tarife tatbik edebilir.

Madde 5- İşbu kanun Mart 1340 iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia Vekili memurdur.

2 Ramazan 1342 ve 6 Nisan 1340

Erzurum-Sarikamış-Kars ve Şuabatı Demiryollarının Tarifesi

Birinci Tarife

Kilometre ve yolcu başına alınacak ücret:

	Kuruş	Para
Birinci mevki için	3	20
İkinci mevki için	2	00

Üç yaşına kadar olan çocuklar refakatindeki adamın kucağında götürülmek üzere meccanen naklolunurlar. Üç yaşından yedi yaşına kadar olan çocuklardan nısf-ı ücret alınır. Beherine bir kişilik mahal tahsis olunur. Şu kadar ki, bir arada iki

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 4

çocuk bulunduğu halde ikisi bir yolcuya mahsus mahalden ziyade yer tutmayacaktır. Biletlerin pul parası yolcuya aittir. Biletsiz veya bileti gayr-ı muteber olan katar rükûbu esnasında katar memuruna bileti olmadığını ihbar etmeyen kaçak yolculardan ücret-i rükûbdan başka ücret-i rükûbun bir misli daha ceza alınır.

İkinci Tarife

Seyr-i seri eşyaya dair

Beher kilometre için ton başına

Kuruş	Para
8	00

Yolcunun beraberinde götüreceği eşyadan ikinci tarife üzerine ücret alınır. Sıkleti beş kiloyu tecavüz etmemek üzere yolcunun yanında götüreceği yiyecek veya zati eşyasından ücret alınmaz. Kiloların küsuratı ona iblağ edilir.

Masarif-i Müteferria- Tarife ücretinden maada kaydiye resmi olarak irsalâtın her defası için iki buçuk kuruş istifa olunur. Eşyanın muvasalat mevkifine vürudu tarihinden itibaren yirmi dört saat zarfında mürselün-ileyh tarafından kaldırılmazsa bu müddetin hitamından sonra güzeran edecek beher yirmi dört saat ve beher yüz kilogram için üç kuruş ardiye ücreti istifa olunur. Kiloların küsuratı yüze iblağ olunduğu gibi günün küsuratı da yirmi dört saat itibar olunur. Tatil-i edevat ücret ve müddeti de ardiye ücretinin aynıdır.

Üçüncü Tarife

Seyr-i hafif eşyaya dair

Beher kilometre için ton başına

Kuruş	Para
6	00

Seyr-i hafif nakledilecek eşyanın kilogram küsuratı ona iblâğ edilir. Masarif-i müteferria ikinci tarifenin aynıdır.

Dördüncü Tarife

Havaleli eşya tarifesı

Beher ton kilometre başına

Kuruş	Para
15	00

Otuz desimetre mikâbı hacminde bulunduğu halde vezni yedi kilodan aşağı olan pamuk, saman, sünger taşı, kanepeler, sandalye, masa, ot gibi havaleli eşya ile sökülmiş adi yük arabası, tekne ve tekerlekleri ve ilh. havale eşyadan addolunur. Masarif-i müteferria ikinci tarifenin aynıdır.

Beşinci Tarife

Kanatlı hayvanat tarifesı

Para	
1	Beher kilometre başına tavuk ve emsali hayvanatın beher adedinden
3	Beher kilometre başına kaz ve hindi ve emsali hayvanatın beherinden

Sahipleri veya adamları beraber olmak üzere nakledilecek kanatlı hayvanat tarifede muayyen olan ücürattan maada beher irsaliye için iki buçuk kuruş kaydiye resmi alınır.

Altıncı Tarife

Dört ayaklı hayvanata dair

Beher re's ve kilometre başına

Para	Kuruş	
00	5	Öküz, inek, boğa, manda, deve, beygir ve koşum hayvanatından
20	2	Dana, merkep ve domuzdan
20	0	Koyun, keçi, ceylan, köpek ve emsali hayvanattan

Sahipleri veya adamları beraberinde olmak üzere nakledilecek ber-vech-i bâlâ hayvanattan tarife ücretinden maada beher irsaliye için iki buçuk kuruş kaydiye ücreti alınır.

Yedinci Tarife

Araba ve edevat-ı müteharrikeye dair

Beher adet kilometre başına

Para	Kuruş	
00	20	Yük ve binek otomobili
00	10	İki dingilli araba
00	5	Tek dingilli araba

Sahipleri veya adamları beraberinde nakledilecek binek ve yük arabalarıyla otomobillerinden tarifede muayyen olan ücürattan maada beher irsaliye için iki buçuk kuruş kaydiye resmi alınır.

Muvasalat mevkifine vusul tarihinden itibaren bi'l-itibar yirmi dört saat zarfında alınıp istasyondan kaldırılmayan araba ve otomobillerden işbu müddetin hitamından sonra beher adedi için beher yirmi dört saatte otuz kuruş ardiye ücreti istifa olunur.

Sekizinci Tarife

Hususi katarlara aittir.

Beher kilometre başına

Dar Hatta	Geniş Hatta	
Kuruş	Kuruş	
50	150	Makine ve emniyet vagonundan
35	100	Yolcu arabalarından
20	50	Eşya vagonlarından
1500	Katar cetvel-i mahsusunda muayyen olan müddetten ziyade beklettirilen her yarım saat için	
5000	Hususi katarın asgarî ücreti	

Eğer hususi trenle giden yolcu ve hayvanat ve eşyadan alınacak ücurat adi trenler tarifelerinde gösterilen ücuratın miktarından ziyadeye balığ olmazsa adi katarlara mahsus tarife mucibince ücret istifa olunur.

Dokuzuncu Tarife

Hususi Araba ve Vagon Tarifesi:

Dar hatta hususi vagonla seyahat etmek isteyen yolculardan birinci mevki vagonlar için on; ikinci mevki arabalar ile kapalı vagonlardan on altı kişilik ücret-i nakliye alınır. Beher yolcu için beş kilo eşya meccanen nakledilecek ve mütebaki eşyadan ayrıca ücret-i nakliye alınacaktır.

Ahkâmı Umumiye:

- 1- Kaçak Eşyadan Alınacak Ceza-yı Nakdi: Her nevi kaçak eşya ve hayvanattan hareket mevkifinden muvasalat mevkifine kadar iki kat ücret-i nakliye alınır.
- 2- Vezn-i Mükerrer: Mürsil ve mürsilün-ileyhin talebi üzerine tekrar veznettirilip miktar-ı vezn irsaliyede muharrer sıklıkla mutabık veya fazla zuhur eylediği takdirde beher yüz kilogram için üç kuruş istifa olunur.
- 3- Alelumum nakliye ücuratının ekal derecesi: Alelumum nakliye ücuratının ekal derecesi sekiz kilometre üzerine bi'l-hesap alınır.
- 4- Askerî Nakliyat: İşbu tarife askerî nakliyatına da aynen tatbik olunur.
- 5- Talebe ve Devair-i Hükûmete Ait Nakliyat: İşbu tarife aynen tatbik olunur. Yalnız posta nakliyatı meccanen ifa olunur.

Numarası: 465

İstanbul ve Tevabii Balıkhanesine Müteallik Nizamnamenin Birinci ve Üçüncü Maddelerinde Muharrer Rüsümün Tezyidine Dair Kanun

- Birinci Madde-** Türkiye Cumhuriyeti hududu dâhilindeki deniz, göl, nehir ve derelerde Türk tabiiyetini haiz her ferde et ve yağlarından istifade olunan balıklar ile mukaşşerât-ı bahriyenin saydı için, talebi vukuunda, hükmü bir seneye şamil olmak üzere sayd-ı bahri ruhsatiye tezkereleri verilir. Bu tezkerelerin harcı seyyanen üç kuruştur.
- İkinci Madde-** Dersaadet ve Tevabii Balıkthane İdaresine dair 12 Cemaziyelahir 1299 tarihli nizamnamenin üçüncü maddesi zirinde muharrer saydiye resmi tarifesindeki yüzde yirmi resim ile 18 Safer 1299 tarihli Zabıta-i Saydiye Nizamnamesinin dördüncü maddesinin fıkra-i ahresi mucibince tatlı su balıklarından ahzolunan yüzde on resme yüzde bir zammedilmiştir.
- Üçüncü Madde-** İstanbul ve Tevabii Balıkthane İdaresine dair olan 12 Cemaziyelahir [1299] tarihli nizamnamenin birinci maddesinin zirinde muharrer tarifiedeki gedikli ve gediksiz madrabazlar ile midye, istiridye misillü mahsulât-ı bahriye satan muvakkat sergicilerden ahzolunan tezkere harçları on misline

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 5

ve üçüncü maddesinin zeyli mucibince istifa olunan saydiye resmi iki misline iblâğ olunmuştur.

- Dördüncü Madde-** İkinci madde mucibince resme zammolunan yüzde birin onda dokuzu ile üçüncü madde mucibince tezyit edilen rüsümün fazlası doğrudan doğruya Hazineye ve yüzde birin onda biri Düyun- Umumiyyeye aittir.
- Beşinci Madde-** Dersaadet ve Tevabii Balıkthane İdaresinde bi'l-müzayede fûruht olunan her nevi mahsulât-ı saydiye esmanından muayyen resim, tahsildariye, kalemiye ve ambarcılık namıyla ceman yüzde yirmi dört resim ahz ve cibayetinden sonra baki kalan sahib-i mal hissesi, müzayede muamelesinin hitamını müteakip kaşarcılık, çuvaliyecilik gibi başka bir gûnâ harca tabi olmaksızın Balıkthane İdaresince bayie teslim olunur.
- Altıncı Madde-** Balıkçı kayıklarından liman idareleri ve şehremaneti ve belediyelerce her ne nam ile olursa olsun hiç bir resim alınmaz.
- Yedinci Madde-** 12 Cemaziyelahir 1299 tarihli İstanbul ve Tevabii Balıkthane İdaresi Nizamnamesi ile 18 Safer 1299 tarihli Zâbıta-i Saydiye Nizamnamesinin ve 16 Nisan 1338 tarihli Zâbıta-i Saydiye Nizamnamesini Muaddil Kanunun işbu kanun ahkâmına mugayir olan mevad ve fikarâtı mülğadır.
- Sekizinci Madde-** İşbu kanun 1340 senesi Martı iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

2 Ramazan 1342 ve 6 Nisan [1340]

Numarası: 466

Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rüsum Hakkında 15 Nisan 1338 Tarihli Kanuna Merbut Tarifeye Bir Zeyil İlavesine Dair Kanun

- Birinci Madde-** Merakib-i bahriyeden alınacak rüsum hakkındaki 15 Nisan 1338 tarihli kanuna merbut tarifeye zeyil olarak merbut cetvelde muharrer ücret ve harçlar ilâve edilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

2 Ramazan 1342 ve 6 Nisan 1340

15 Nisan 1338 tarihli rüsum-ı bahriye tarifesine zeyildir:

- A-** İstanbul Bahriye Kumandanlığı Dairesinde müteşekkil Seyr-i Sefain Şubesinde sefain-i ticariyeye ait kronometrelerin bi'l-mukayese hatalarının tayini ve pusulalarının tashihi mukabilinde alınacak ücretler:

Kuruş	
50	Hata-yı umumî ile tehalüf-i yevmi tayini zımında bir müddet için muvakkaten bırakılan kronometrelerin yevmiye ücreti
50	Bedeli yatırılmak suretiyle iade edilen kronometreler için yevmiye ücreti
50	Harita tashihi ücreti (beher harita için)
5000	Pusula tashihi ücreti
1000	Pusulanın vazı ücreti

- B-** Sefain-i ticariyeye kaptanlarıyla çarkçılarına verilen şahadetnamelerden alınacak harçlar:

Kuruş	
500	Esfâr-ı baide süvari ve ser-çarkçılarından
400	Esfâr-ı karîbe süvari ve ser-çarkçılarından
300	Esfâr-ı baide ikinci kaptan ve ikinci çarkçılarından
200	Esfâr-ı baide üçüncü kaptan ve çarkçılarından
200	Esfâr-ı karîbe ikinci kaptan ve ikinci çarkçılarından
200	Liman kaptan ve çarkçılarından

Zayıinden verilecek şahadetnameler için sınıfına göre işbu harçların nısfı alınır.

- C-** Sunûf-ı muhtelif kılavuzluk şahadetnamelerinden alınacak harçlar:

Kuruş	
500	Birinci sınıf boğazlar kılavuzluk şahadetnamesi
300	İkinci sınıf boğazlar kılavuzluk şahadetnamesi
400	Birinci sınıf liman kılavuzluk şahadetnamesi
200	İkinci sınıf liman kılavuzluk şahadetnamesi

Numarası: 467

Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rüsum Hakkında 15 Nisan 1338 Tarihli Kanuna Merbut Tarifeye Zeyil

- Madde 1-** 15 Nisan 1338 tarih ve 216 numaralı merakib-i bahriyeden alınacak rüsum hakkındaki kanuna merbut tarifenin üçüncü maddesinin her tondaki balıkçı kayıklarından şehri maktuan yüz kuruş alınacağını tayin eden (C) fıkrası ilga edilmiştir.
- Madde 2-** Tarih-i neşrinden muteber olan işbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

2 Ramazan 1342 ve 6 Nisan 1340

Numarası: 468

Kanun Sureti [Tuz Resmi Hakkında Kanun]

- Birinci Madde-** Türkiye memleahalarında tuzun beher kilosunun fi-i resmi dörd kuruşa iblâğ edilmiştir.
- İkinci Madde-** 24 Kânunuevvel 1333 tarihli kanun ile işbu kanun arasındaki fark-ı fiyat Hazineye aittir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun mevki-i meriyete vazedildiği günden itibaren bir hafta zarfında tuz tüccarı yedlerinde bulunan tuzların miktarını beyanname ile Düyun-ı Umumiye İdaresine haber vermek ve işbu kanun mucibince alınması lâzım gelen miktar ile 23 Eylül 1336 tarihli ve 26 numaralı kanun mucibince verdikleri üç kuruş resim arasındaki farkı tesviye etmekle mükelleftir.
- Dördüncü Madde-** Madde-i sabıkada muharrer müddet zarfında beyanname verilmediği veya verilen beyannamede gösterilen miktardan fazla zuhur ettiği halde miktar-ı mektûm kaçak addedilerek işbu kanun mucibince alınması muktezi resim cezaen iki kat olarak istifa edilir.
- Beşinci Madde-** Mektûmattan alınacak bir kat resim fazlası ihbar edenler var ise onlara tevzi olunur.
- Altıncı Madde-** Memalik-i ecnebiyeye ihraç edilecek tuzlar fi-i resmiye tabi olmayıp bunların takdir-i fiyatı Maliye Vekâletine aittir.
- Yedinci Madde-** 23 Eylül 1336 tarih ve 26 numaralı Tuz Resmi Kanunu mülğadır.
- Sekizinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinin ferdasından itibaren meriyyü'l-icradır.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanunun icrasına Dâhiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

4 Ramazan 1342 ve 8 Nisan 1340

Numarası: 469

Mehakim-i Şeriyenin İlgasına ve Mehakimin Teşkilatına Ait Ahkâmı Muaddil Kanun

- Madde 1-** Türkiye Cumhuriyeti'nde, evvelen suret-i teşekkül ve derece-i salâhiyeti kanun-ı mahsusa tabi mehakim-i sulhiye; saniyen bulundukları kazanın namıyla tevsim ve bir reis ile iki azadan terkip kılınan mehakim-i asliye; salisen mevadd-ı cinaiyeyi rüyetle mükellef ve bir reis ile dört azadan mürekkep mehakim-i cinaiye vardır. Bunların fevkinde yalnız mahkeme-i temyiz bulunur.

- Madde 2-** İcap eden yerlerde mehakim-i asliye mütaaddit devaire taksim olunur. Bu takdirde devair rüesassının biri reis-i evvel, diğeri reis-i sani unvanını haiz olur. Mütaaddit devaire münkasım olan mahkemelerde enva-i mesalihe göre vezaifin devair beyninde tevzii Adliye Vekâletine aittir.
- Madde 3-** Mehakim-i asliye sulh mahkemelerinin salâhiyet-i kazaiyeleri haricinde bulunan ve kavanin ve nizamât-ı mevzua ile kabil-i hüküm olan bilcümle deavi-i hukukiye ve ticariye ve cezaiyye rüyet, kezalik tevliyye ve rakabe ve şurut-ı vakfa ve velayet ve vasiyet ve verasete ve hacr ve fekk-i hacre ve ispat-ı rüşd ve vasi azil ve nasbına ve mefkuda ve münakahat ve müfarakat ve mihir ve nafaka ve nesep ve hıdâneye müteallik deavi ile mütevellî ve veli ve vasilere izin ita ve vakfiye tanzim ve tesciline, mucib-i tahrir terekâtın tahrir ve beyne'l-verese taksimine ve veresenin hisas-ı irsiyesinin tayinine mütedair hususâtı ol baptaki kavanin-i mahsusa tedvin edilinceye kadar esasat-ı cariyeye tevfikân rüyet ve halleyler.
- Madde 4-** Mehakim-i cinaiye teşkil olunmayan yerlerde cinayet dâvaları istisnaen mehakim-i asliyede

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 6

görülür. Ancak bu takdirde Heyet-i Mevcudeye iki aza mülazımı daha ilâve olunur. Mevadd-ı cinaiyye rüyetle mükellef olan mehakimin daire-i kazaiyeleri Adliye Vekâletince tayin edilir.

- Madde 5-** Mehakim-i asliye nezdinde bir müddei-i umumi ve müstantik bulunacağı gibi bir de aza mülazımı bulundurulabilir. İktizasına göre müstantik ve aza mülazımlarının taaddüdü ve müddei-i umumilere bir veya müteaddit muavin terfiki caizdir. Mevadd-ı cinaiyye rüyet ile mükellef kılınan her mahkeme nezdinde de ayrıca cinayet müddei-i umumi unvanıyla bir müddei-i umumi ve lede'l-hâce bir veya müteaddit muavini bulunacağı gibi bir veya müteaddit aza mülazımı da bulundurulabilir. Cinayet müddei-i umumileri mensup oldukları mahkemenin daire-i kazaiyesi dâhilindeki müddei-i umumiler üzerinde hakk-ı nezareti haizdirler.
- Madde 6-** İktiza eden yerlerde bir veya müteaddit sulh hâkimi bulunur. Bulunmayan yerlerde mehakim-i asliyenin reis ve reisinin tensibiyle aza ve aza mülazımları sulh dâvalarını kanun-ı mahsusuna tevfikân rüyet ederler. Gerek sulh hâkimleri ve gerek sulh hâkimleri vazifesini ifa ile mükellef kılınan sâlifü'z-zikir zevat nikâh izinnameleri itası ve nafaka takdiri ve vasiyetname tanzim ve tasdiki ve veli ve vasilere ait muhasebelerin rüyet ve tetkiki salâhiyetlerini haizdir.
- Madde 7-** Lüzum görülen yerlerde icra riyaseti ile icra memuruna ait hukuk ve salâhiyeti ve sıfat-ı hâkimi haiz olmak ve münhasıran icra muamelatıyla işgal etmek üzere bir icra reisi ile bir başmuavini bulunur.
- Madde 8-** Mahkeme-i temyizde bir ikinci istida dairesi teşkil kılınmış, mahkeme-i temyiz şeriye dairesi lâğvolunarak yerine de bir ikinci hukuk dairesi ikame ve başmüddei-i umumiliğe iki muavin daha ilâve olunmuştur.
- Madde 9-** İstinaf mehakimi ve vezaifi mülğadır.

Madde-i Muvakkate

Adliye Vekâletince mesalihi itibariyle mahkeme teşkiline lüzum görülmeyen ve bu'd-ı mesafe sebebiyle muamelât-ı kazaiyesinin başka mahalle raptı da mümkün olmayan kazalarda mehakim-i asliye ve sulhiyye mevdu vezaif bir hâkime ifa ettirilir.

Bu takdirde hâkim nezdinde bir müddei-i umumi ve bir müstantik bulunur ve lede'l-icap bir de hâkim muavini bulundurulabilir. Bu kabil kazalarda maslahatın icabına göre zabıta-i adliye vazifesini ifa ile mükellef bir sulh hâkimi ikamesiyle de iktifa olunabilir.

Madde 10- Teşkil-i mehakime müteallik işbu kanuna muhalif bilcümle ahkâm mefsuhtur.

Madde 11- İşbu kanun 1340 senesi Mayısı iptidasından itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 12- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

4 Ramazan 1342 ve 8 Nisan 1340

Numarası: 470

Müskirat Resminin Tadiline Dair Olan 8 Kânunusani 1336 Tarihli Kararnamede Münderiç Rüsümün Tezyidine ve Men-i Müskirat Kanununun Tadiline Dair Kanun

- Birinci Madde-** 1 Nisan 1334 tarihli müskirat rüsümü kanununun bazı ahkâmını muaddil olan 8 Kânunusani 1336 tarihli kararnamede münderiç ispiro ve meşrubat-ı küüliyenin resmi dört misil tezyit olunmuştur. 8 Kânunusani 1336 tarihli kararnamede ile işbu kanun mucibince alınması lâzım gelen fark-ı resim Hazineye aittir.
- İkinci Madde-** İşbu kanunun mevki-i meriyete vazedildiği günden itibaren nihayet bir ay zarfında ispiro ve meşrubat âmil ve tacirleri yedlerinde bulunan bu nevi mâyiâtın miktarını beyanname ile Hazine-i Maliyeye veya ona izafeten Düyun-ı Umumiye İdaresine haber vermek ve bunların hîn-i imalinde veya celbinde meri olan kanununa tevfikân tediye edilmiş olan rüsümü ile işbu kanunda muayyen resim farkını ifa eylemekle mükelleftir.
- Üçüncü Madde-** Madde-i sabıkada muharrer müddet zarfında beyanname verilmediği veya verilen beyannamede gösterilen miktardan fazla ispiro ve meşrubat-ı küüliye zuhur eylediği halde miktar-ı mektum kaçak addedilerek işbu kanun mucibince alınması muktezi resmi cezaen iki kat olarak istifa edilir.
- Dördüncü Madde-** Mektumattan alınacak cezanın nısıfı derdest eden memurlar ile muhbirlere münasafaten verilir.
- Beşinci Madde-** Memalik-i ecnebiyeden ithal olunacak müskiratın envaı 11 Kânunusani 1339 tarihli ve 295 numaralı kanunun altıncı maddesinde bahsolunan 7 Mayıs 1337 tarihli ve 122 numaralı kanuna merbut (B) cetveline ithalen gümrük tarife-i asliyesinin on iki misli nispetinde resim ahiz ve kemakân dâhilde imal olunan ispiro ve meşrubatı küüliyenin aynı nispet ve derecesinde istihlâk resmi istifa olunur.
- Altıncı Madde-** Türkiye dâhilinde ruhsatsız müskirat imali ve meyhaneler küşadı ve alenen müskirat istimali ve alenen sarhoşluk memnudur. Ruhsatsız müskirat imal edenlerden yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır ve imal vesaiti müsadere olunur. Hilaf-ı memnuiyet küşat olunan meyhaneler set ve sahipleri on liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî veyahut bir haftadan bir seneye kadar hapis cezasıyla ve alenen müskirat istimal edenler on liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ile ve aleni sarhoş görülenler beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî veyahut üç günden bir aya kadar hapis ile tecziye olunur. Ancak Hükûmetçe tayin edilen ve ayrıca Hazineye ait bey'îye resmi vererek mezuniyet vesikası alan lokanta ve emsali mahallerde terkinde gayet cüzi miktarda ispiro bulunup gayr-i müskir olan bira ve likör gibi mevaddın istimali caizdir.
- Yedinci Madde-** 14 Eylül 1336 tarih ve 22 numaralı kanunun üçüncü maddesi tadil ve mevadd-ı sairesi ilga edilmiştir. Maliye Vekâleti işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren üç ay zarfında ispiroya inhisar vaz eyleyecektir. Müskirat imal ve fûruht ve ithali için inhisar vaz ve tesisine Hükûmet mezundur. İşbu inhisarın şeraiti ve suret-i idaresi kanun-ı mahsus ile tayin olunacaktır.

Sekizinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Dokuzuncu Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

5 Ramazan 1342 ve 9 Nisan 1340

Numarası: 471

***Mahsulât ve Mamulâtı Dâhiliye İçin İstimaline Zaruret ve Lüzum
Görülen Mevadd-ı İptidaiyenin Kabul-i Muvakkat Usulüne
Tevfikân Bilâ-Resim İthaline Dair Kanun***

Birinci Madde- Üzüm ve incir ihracı için istimali zaruri olan ve miktarları her sene Maliye ve Ticaret vekâletlerince tespit ve ilân edilen kutular ve kutuluk tahtalar ve yumurta talaşları ile halı nesiç ve imalinde müstamel çözgü ve kaskam iplikleri, tezgâh sahiplerinin Teşvik-i Sanayi Kanunundaki hukuku mahfuz kalmak şartıyla teminata rapten kabul-i muvakkat usulüne tevfikân bilâ-resim ithal olunur. İşbu mevaddan kutu ve kutuluk tahtalar azami bir sene; çözgü ve kaskamlar iki sene zarfında ihraç olunmadığı takdirde dâhilde istihlâk edilmiş addolunur.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

5 Ramazan 1342 ve 9 Nisan 1340

Numarası:472

***Muayyen Tarife Vesait-i Nakliye ile Seyahat Eden Yolculardan Alınacak
Nakliyat Resmi Hakkında Kanun***

Birinci Madde- Gerek devletçe ve gerek şirketler ve eşhas tarafından muayyen tarifeye veya mütebeddil ücrete tebaan seyrüsefer ettirilen şimendifer, vapur, tramvay, tünel ile seyahat eden yolcular miktar ve nispetleri mevadd-ı âtiyede irae olunan nakliyat resmini ifa ile mükelleftir.

İkinci Madde- Her nevi demiryollarıyla ve devlet veya şirket ve eşhas uhdelelerinde bulunan umuma mahsus vapurlarla seyahat eden yolcular ücretat-ı nakliyeye zamimeten ve mezkûr ücretlerle beraber birinci

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 7

mevkide %10, ikinci mevkide %7,5 ve üçüncü mevkilerde %5 nispetinde resim itasına mecburdurlar. Güverte dahi üçüncü mevki itibar olunur.

Üçüncü Madde- Tramvay, tünel ve büyük şehirlerle köyleri arasındaki rabıtayı muhafaza eden ve üzerlerinde yevmî mütaaddit trenler tahrik olunan demiryollar ve aynı mahiyette vapur yolcularından tediyeye eyledikleri nakliye ücretlerine zamimeten ve bu ücretlerle beraber birinci mevkide %5, ikinci ve üçüncü mevkilerde %2,5 nispetinde resim ahz olunur.

Tramvay, tünel ve büyük şehirleri köylerine vasleden demiryollar ve vapur yolcularından ahzolunacak resim yalnız azimet için on ve azimet avdet için yirmi paradan her halde noksan olmaz.

Dördüncü Madde- Yolcu biletleri azimet ve avdete şamil olduğu takdirde nakliyat resmi defaten istifa olunacağı gibi bir, üç, altı, on iki aylık abone bilet ve kartlarının nakliyat resmi de abone ücretleriyle beraber tahsil olunur.

Beşinci Madde- Bilumum mekâtib ve medâris talebesi ile vesait-i nakliyenin seyrüseferinde teftişe memur edilen cibayet ve fen memur ve müfettişleri ve elbise-i resmiyeyi lâbis memurun-i inzibatiye ve müfettişleri ve elbise-i resmiyeyi lâbis memurun-i inzibatiye ve müfettişleri ve meccanen seyrüsefer edenler nakliyat resminden müstesnadır.

Altıncı Madde- Nakliyat resmi doğrudan doğruya ve şerait-i mezkûre ücretini istifa edenler tarafından tahsil ve buna mukabil aidatın yüzde beşi idarelere terk olunur.

Yedinci Madde- Nakliyat resminin tamamı-i cibayetini teminen işbu kanun mucibince resim tahsiline memur olan müessesat ve idarelerin ücret-ı nakliye hesabı memurun-i maliye tarafından tetkik ve murakabe edilir.

Sekizinci Madde- İşbu kanunun suver-i tatbikiyesi Maliye ve Nafia Vekâletlerince talimatname ile tayin olunur.

Dokuzuncu Madde- İkinci ve üçüncü maddeler mucibince istifa olunacak rüsum-ı nakliye hesabında küsurat-ı asgari kabil-i tediye sikke beş para olmasına binaen Hazine lehine beş paraya ciro ve iblâğ olunur.

Onuncu Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

On Birinci Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

6 Ramazan 1342 ve 10 Nisan 1340

Numarası: 473

Konya Ovası İskası Hakkında Kanun

Birinci Madde- Konya Ovası sulama tesisatının hüsn-i muhafazası ve işletilmesi masarifine karşılık olmak üzere sulama sahası dâhilinde bulunan ve gelen suların toprağa nüfuzundan istifade etmesi mümkün olan arazinin öşrüne ve suğlalar mezruatının hums-ı hasılatına zamimeten 1340 sene-i maliyesinden itibaren hasılatın yüzde dördü zammolunmuştur.

İkinci Madde- Birinci madde mucibince alınacak sulama ücreti mezkûr arazinin öşrü ve suğlalar hums-ı hasılatıyla birlikte ihaleten veya emaneten idare olunacaktır. Her sulama hissesi sened-i resmî mukabilinde doğrudan doğruya sulama idaresine tevdi olunacaktır.

Üçüncü Madde- Birinci madde mucibince sulama ücretine tabi arazinin sahipleri Arazi Kanununda muayyen özörlere mebni olmayarak üç sene müddetle işbu araziye bizzat veya icar suretiyle ekmediği takdirde Sulama Müdüriyetinin müzekkeresi ve mahallî idare meclisinin kararıyla mezkûr arazi bi'l-müzayede ahara ferağ veya münasip suretle icar edilir.

Dördüncü Madde- 1339 senesi sonuna kadar tahakkuk edip nâ-tahsil kalan sulama ücretleri Tahsil-i Emval Kanununa tevfiakan Hazinece 1340, 1341, 1342 senelerinde ve harman zamanlarında mukassatan tahsil olunur.

Beşinci Madde- İşbu kanun 1340 sene-i maliyesi bidayetinden itibaren muteberdir.

Altıncı Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

Numarası: 474

Artvin, Ardahan, Kars Vilâyetleriyle Iğdır ve Kulp Kazaları ve Hopa Kazasının Kemalpaşa Nahiyesindeki Arazide Hakk-ı Tasarrufa Ait Kanun

- Birinci Madde-** Kars, Ardahan ve Artvin vilâyetleriyle Iğdır ve Kulp kazaları ve Hopa'nın Kemalpaşa nahiyesi ahalisinden olup öteden beri karye ve kasabalarda mütemekkin ve ziraatla müteveğil bulunanların el-yevm ziraat etmekte oldukları araziye bin üç yüz otuz senesi iptidasında dahi vâzıu'l-yed bulundukları veyahut tarih-i mezkûrdaki vâzıu'l-yedlerden intikal ve teferruğ gibi esbab-ı kanuniyeye binaen el-yevm makamına kaim oldukları tahakkuk eylediği halde namlarına kayd-ı icra ve yedlerine usulen tapu senedi ita kılınacaktır. Yalnız Rus Hükûmeti tarafından bi'l-müzayede icarla verilip o suretle vaz-ı yed edilen arazi bu hükümden müstesnadır.
- İkinci Madde-** Birinci maddede beyan olunanlar haricinde kalan arazi dahi istirdadı müteakip gelmiş ve bundan böyle gelerek usulü dairesinde iskân edilecek olan muhacirine Mübadele, İmar ve İskân Kanunu ahkâmına tevfikân tevzi edilir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun evkaf-ı sahihadan olan arazi hakkında cari değildir. Karye ve kasabâta ait olan meralarla yaylak ve kışlak, pazar, panayır, namazgah, koru, mesire, meydan gibi menafi-i umumiyyeye mahsus ve metruk mahaller tahdit ve mesaha ile bade't-tesbit ait oldukları karye ve kasabât namlarına kaydedilecektir.
- Dördüncü Madde-** Birinci maddede muharrer mahaller ahalisinden olanların veya tedavül-i eyâdi ile bunların makamına kaim bulunanların gerek Rus Hükûmeti cari olduğu zamanda ve gerek ondan evvel veya sonra tasarruf olunup ve el-yevm bu suretle tasarruf edilmekte bulunmuş olan arazi hakkında mülkiyet hükmü kemakân icra olunur. Şu kadar ki 1293 tarihinden sonra Rus idaresi zamanında hudud-ı asliyesi tağyir edilerek yaylak ve mera ve çayır ve arazideki hakk-ı intifai nez' ve ahar köye verilmiş ve bu suretle ihtiyaçları tazyik olunmuş olan köyler için müsait olduğu takdirde civar köylerden yaylak, mera, çayır ve arazi tefrik edilerek ol vecihle hududu tespit edilir.
- Beşinci Madde-** Birinci ve üçüncü maddelerin daire-i şümülü haricinde olarak el-yevm Hükûmet yedinde kalmış olan araziye mütedair olup 1330 tarihinden evvel hicret etmiş olanların 1293 tarihinden evvele ait yedlerinde tapu senetleri olup da herhangi bir suretle satmadıkları tahakkuk ederse arazi ve emlâki kendilerine iade olunur. Devlete ait ormanlar işbu kayıttan müstesnadır.
- Altıncı Madde-** Birinci, ikinci ve dördüncü maddelerde muharrer mahallerde kâin bilcümle arazi ve emval-i gayrimenkule bir Heyet-i Mahsusa marifetiyle tahrir ve iratlarıyla kıymetleri usulen tahmin ve tayin kılınacaktır. Tahrir heyeti, Maliye ve Umur-ı Tasarrufiye memurlarıyla hükme mezun bir hâkimden mürekkep olacak ve bu heyetlerin yanlarında birer mühendisle lüzumu kadar messah ve kâtip bulunacaktır. Bu heyete her karyenin ihtiyar meclisi istişarî mahiyette iştirak ettirilecektir.
- Yedinci Madde-** Arazi ve emval-i gayrimenkule tahriri ile irat ve kıymetlerinin tahmini hususâtında veya hudut münazaatıyla bir mahalle iddia-yı tasarruf edilmesi gibi bir sebep veya ahval-i saireden dolayı ihtilâf zuhuru halinde (emval-i gayrimenkulenin tahrir ve tahdidi hakkındaki 5 Şubat 1328 tarihli Kanun-ı Muvakkatin) mevadd-ı mütâallıkası ahkâmı esas ittihaz ve tatbik edilecektir.
- Sekizinci Madde-** Gerek müceddeden ve gerek vesika-i tasarrufiyyeye mukabil tebdilen verilecek tapu senetleri için harç varakası pahası namıyla hiçbir şey alınmayıp yalnız emval-i gayrimenkulenin taayyün edecek kıymetlerinden bir defaya mahsus olmak üzere yüzde beş kuruş resm-i tahrir ahzolunacaktır.

Dokuzuncu Madde- Memleketlerinde mukim olanlarla Harb-i Umumî esnasında hicret edip bu kere avdet etmiş ve edeceklerden yere ihtiyacı bulunanlara devlet malı araziden miktar-ı kâfisi bi't-tefrik meccanen kendilerine tefviz edilecektir.

Onuncu Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 8

On Birinci Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Maliye ve Adliye Vekâletleri memurdur.

6 Ramazan 1342 ve 10 Nisan 1340

Numarası: 475

Mülkiye Harcırah Kararnamesine Tevfikan Verilmekte Olan Umum Harcırahlardan Yüzde Kırk Tenzilat İcrası Hakkındaki 2 Ağustos 1336 Tarihli Kanunun İlgasına Dair Kanun Sureti

Birinci Madde- Mülkiye Harcırah Kararnamesine tevfiikan verilmekte olan harcırahlardan yüzde kırk tenzilat icrası hakkındaki 2 Ağustos 1336 tarihli kanun ile miktar-ı nüfusu ne olursa olsun bilumum aile harcırahı memura verilen miktarın nısfını tecavüz edemeyeceğine dair bulunan 11 Teşrinievvel 1338 tarihli Altıncı Avans Kanununun yedinci maddesi mülğadır.

İkinci Madde- 11 Teşrinievvel 1338 tarihli Altıncı Avans Kanununun sekizinci maddesinin idare-i hususiye bütçelerine dâhil tedrisat-ı iptidaiye müfettişleriyle muallim ve muallimelerine ve fen memurlarına ait harcırahlara şümulü yoktur.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

6 Ramazan 1342 ve 10 Nisan 1340

Numarası: 476

Trabzon-Erzurum Demiryoluyla Trabzon Limanı Keşfiyatı ve İhzaratının 1340 Senesi Zarfında İcrası Hakkında Kanun

Birinci Madde- Hükûmetçe 1341 senesinde inşaata mübaşeret edilmek üzere 1340 senesinde Trabzon'dan Erzurum'a bir demiryol ile bu demiryolun Erzincan'a suret-i iltisakını tayin ve maadin sahasından geçmek şartıyla güzergâhın istikamet-i umumiyesiyle nuka-tı mücbiresini tespit edecek istikşafat icra edilir.

İkinci Madde- Hükûmetçe 1341 senesinde inşaatına mübaşeret edilmek üzere 1340 senesi zarfında Trabzon Limanı için lâzım gelen keşfiyat ve ihzarat icra edilir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia Vekili memurdur.

6 Ramazan 1342 ve 10 Nisan 1340

Numarası: 477

Memleketlerinde Türk Tebaasından Kavanin ve Tedabir-i İstisnaiye-i Harbiyeyi Refetmiş Olan Devletlerin Türkiye'deki Tebaasına Mevzu Tedabirinde Refine Dair Kanun

- Birinci Madde-** Memleketlerinde Türkiye tebaası hakkında mevzu istisna-i harp kavanin ve tedabirini refettiği tahakkuk eden veya edecek olan devletler tebaasının hal-i harp dolayısıyla Türkiye'de tabi tutulmuş oldukları istisnai harp kavanin ve tedabirinin bilmukabele refine Heyet-i Vekile mezundur.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

8 Ramazan 1342 ve 12 Nisan 1340

Numarası: 478

On Üç Zata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

- Birinci Madde-** İsimleri merbut cetvelde gösterilen on üç zata hizalarında muharrer miktar ve şüruta tevfikan hidemat-ı vataniye tertibinden şehri (140) lira tahsis edilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

9 Ramazan 1342 ve 13 Nisan 1340

Numarası: 479

Şehit Tevfik Sükûti Bey'in Validesi Fatma Zehra ve Hemşiresi Seniye Hanımlara Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

- Birinci Madde-** Şehit Tevfik Sükûti Bey'in validesi Fatma Zehra ve hemşiresi Seniye Hanımlara hidemat-ı vataniye tertibinden biner kuruş maaş tahsis edilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

9 Ramazan 1342 ve 13 Nisan 1340

Numarası: 480

Damat Ferit Tarafından İdam Edilmiş Olan Çarkçı Yüzbaşı Halil İbrahim Efendi Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

- Birinci Madde-** Damat Ferit tarafından idam edilmiş olan şehit Çarkçı Yüzbaşı Halil İbrahim Efendi'nin zevcesi Fatma Belkıs Hanım'a hidemat-ı vataniye tertibinden bin kuruş ve kerimleri İclâl ve Necile ve mahdumu Celâlettin'e beşer yüz kuruş maaş tahsis edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun ahkâmı tarih-i neşrinden itibaren muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

9 Ramazan 1342 ve 13 Nisan 1340

Numarası: 481

Müteaddit Zevata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

Birinci Madde- İsimleri merbut cetvelde gösterilen seksen bir zata hizalarında muharrer miktar ve şüruta tevfikân hidemat-ı vataniye tertibinden şehri ceman 5790 lira tahsis edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

9 Ramazan 1342 ve 13 Nisan 1340

Numarası: 482

Kızılca Nahiyesi Müdürü Adil Efendi'nin Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

Birinci Madde- Usat ile vuku bulan müsademedde şehiden vefat eden Kızılca nahiyesi müdürü Adil Efendi'nin validesi Selime ve zevcesi Havva İsmet ve kerimesi İffet Hanımlara hidemat-ı vataniye tertibinden ikişer yüz kuruş maaş tahsis olunmuştur.

İkinci Madde- Tarih-i neşrinden muteber olan işbu kanunun icrasına Maliye Vekâleti memurdur.

Numarası: 483

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Cumhuriyeti Arasında Münakit 3 Mart 1340-1924 Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun

Birinci Madde- Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Hükûmetinin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Martının üçüncü günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

9 Ramazan 1342 ve 13 Nisan 1340

Kararnameler

Budapeşte Orta Elçiliğine icra-yı memuriyeti Büyük Millet Meclisinin 11 Mart 1340 tarihli içtimasında tensip olunan Urfa Mebusu Hüsrev Bey'in mezkûr elçiliğe tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 25 Mart 1340 tarihli ve Sicill-i Ahvâl Müdüriyeti 7624/61 numaralı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetince takarrür etmiştir.

Köstence'de ihdas olunan şehbenderliğe Haydar Mehmed Bey tayin kılınmıştır.
İşbu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Talimatlar

[Riyaset-i Cumhur Dairesi (...) Memurininin Vezaifini Mübeyyin Talimatname]

- Madde 1-** Riyaset-i Cumhur Dairesi umuru ber-vech-i ati memurin marifetiyle idare olunur.
- Madde 2-** Başkâtîp, bilumum aklâm ve memurinin amir-i mesulüdür. Bundan maada reisicumhurun Büyük Millet Meclisi, Heyet-i Vekile, devair-i resmiye ve sefaretlerle olan münasebat ve muhaberatında irtibat vazifesini ifa, resmîkabullerde teşrifatçılık ve inde'l-iktiza tercümanlık eder. Kezalik reis-i müşarünileyhin bulunmadığı bazı merasim-i fevkaladede müşarünileyhi temsilen hazır bulunur. Başkâtîp, reisicumhurun doğrudan doğruya emri altında olup kâffe-i evamir ve talimatı müşarünileyhten ahz ve [telakkî] eyler. Büyük Millet Meclisi Reisiyle vekâletlerden maada gerek makamat-ı resmiyenin ve gerek eşhasın reisicumhura müracaatları başkitâbet vasıtasıyla vuku bulur. Reisicumhur Hazretleriyle mülakat arzusunda bulunan zevat, sarîh isim ve hüviyet ve maksad-ı ziyaretlerini tahriren başkitâbete bildirerek müsaade talep edecektir. Reis Hazretlerinin cevabı kendilerine aynı vasıta ile tebliğ olunur.
- Madde 3-** Başkâtîbin mazereti vukuunda [kâtib-i] askeri kendisine vekâlet eder.
- Madde 4-** Başkâtîbin refakatinde bir ikinci kâtîp bulunur. İkinci kâtîp idari ve tahriri işlerde başkâtibe muavinliğe mükelleftir.
- Madde 5-** Kalem-i mahsus bir müdür, iki tahrirat kâtibi, iki mütercim, iki şifre kâtibi, bir dosya memuru ve bir evrak mukayyidinden mürekkeptir. Bu kalem, reisicumhurun resmi ve hususi ve mahrem muhaberatını temin ve alelîtlak muamelat-ı tahrirîyeyi ifa eyler. Kalem-i mahsus müdürü bu muamelata ikinci derecede nezaret etmekle beraber hususi mahiyeti haiz evamir ve tebligatı [telakki ve ifa] ile reisicumhurun şahsi münasebatında irtibat vazifesini görür. Şifrenin, mahrem dosyaların hüsn-i muhafazasından muntazam bir surette tutulmasından başkâtîp ile müştereken mesuldür.
- Madde 6-** Kâtiplerin vazifesi Türkçe tesvîd ve tebyiz; mütercimlerin vazifesi tercüme ve elsine-i ecnebiye ile yazılması iktiza eden evrakı tahrir; şifre memurlarının vazifesi şifrelerin açılıp kapatılması; evrak memurlarının vazifesi de evrak-ı varidenin muntazaman kayıt, hıfz ve sevkinden ibarettir.
- Madde 7-** Kâtib-i askeri, mirliva rütbesinde başkitâbete merbut olup, reisicumhurun makamat-ı askeriye ile [cümle] münasebatında irtibat vazifesiyle mükelleftir. Reisicumhurun bizzat bulunmadığı askeri merasimlerde reis hazretlerini temsil ve ateşemiliterleri kabul eder. Kâtib-i askerî, reisicumhurun seyahatlerinde başkâtiple birlikte maiyette bulunur. Suret-i resmîyede reisicumhuru ziyarete gelen zevat aile-i askeriyei istikbal ederek reis-i müşarünileyh namına beyan-ı hoş-âmedî etmek kâtib-i askerînin cümle-i vezaifindendir.
- Madde 8-** Reisicumhurun maiyetlerinde kâtib-i askeriye merbut miralay rütbesinde bir seryaver maiyetinde bir yaverle iki refakat zabiti bulunur. Bunlar reisicumhurun daimi surette yanında bulunurlar. Vezaif-i umumiyeleri hakkında kâtib-i askeriden emir almakla beraber doğrudan doğruya dahi ahiz ve telakki edecekleri emir dairesinde ifa-yı vazife ederler.

Madde 9- Riyaset-i Cumhur tabibi, daire-i riyasette ikametle mükellef olup reisicumhurun seyahatlerinde müşarünileyhin maiyetinde bulunur. Müsaade-i mahsusa istihsal etmedikçe hariçte icra-yı tababet edemez.

Madde 10- Daire müdürü, reisicumhurun ikametgâhı umur-ı idaresine nezaret eder. Hademe, aşçı, bahçıvan ve sair bu makule müstahdemînin hüsn-i ahlâk, adap, etvâr ve hizmetlerinden mesuldür. Bunların arasında ahenk ve vifak-ı tam teminiyle mükelleftir. Eşyanın hüsn-i muhafazası, kiler ve mutfak sarfiyatının murakabesi, resmî ve hususi ziyafetlerin hüsn-i cereyanı daire müdürüne ait umur ve hususat cümlesindendir.

(...)

Riyaset-i Cumhur Dairesi erkân ve memurininin vezaifini mübeyyin olmak üzere ber-vech-i bâlâ bir talimatname İcra Vekilleri Heyetinin 09.04.1340 tarihli içtimasında kabul edilmiştir.

09.04.1340

Mazbatalar

(...)

Memurin-i zabitanın (...) adliye vezaifinden dolayı haklarında takibat icrası Memurin Muhakematı Kanununa tevfiik edilip edilmeyeceği hakkında Dâhiliye ve Adliye vekâletleri arasında tahaddüs eden ihtilafın Meclis-i Âlice tefsiren bir karara raptına dair olup encümenimize havale buyurulan Dâhiliye Vekâletinin 25 Ağustos 1339 tarih ve 22503/2138 numaralı tezkiresi ile merbutiyeti kanun mucibince bilumum memurin-i inzibatiyenin vazife-i memuriyetlerinden münbais veya vazife-i memuriyetlerinin ifası sırasında hâdis olan kâffe-i cürümlerinden dolayı merci-i mehakimleri mehakim-i umumiye olup yalnız tahkikat-ı iptidaiyeleri mafevklerine icra ve lüzum veya men-i muhakeme kararı ait oldukları encümenlerce ita edilmekte olmasına ve bu hüküm memurin-i mumaileyhim gibi zabita-i adliye vazifesiyle mükellef bilcümle memurin-i mülkiye ve idariyeye de şamil olup tatbikat da bu suretle cereyan etmekte bulunduğu gibi zaten Memurin Muhakematı Kanunu kavanin-i hususiyeden olmak itibarıyla ahkâm-ı umumiye takayyüd eylemekte olmasına mebni Dâhiliye Vekâletinin nokta-i nazarı encümenimizce müttefikan tasvip edilerek ber-mucebi havale Adliye Encümenine tevdi kılınır.

Dâhiliye Encümeni Reisi, Niğde: Hâzım

Mazbata Muharriri Namına Tekfurdağı: Faik

Kâtip, Karesi: Ali Şuuri

Aza, Karahisar-ı Sahib: İzzet Ulvi

Aza, Karesi: Mehmed Vehbi

Aza, Çatalca: Şakir

Adliye Encümeni Mazbatası

Memurin-i zabitanın zabita-i asliye vezaifinden dolayı haklarında takibat icrasının Memurin Muhakemat Kanununa tevfiik edilip edilmeyeceği hakkında Adliye ve Dâhiliye Vekâletleri arasında tahaddüs eden ihtilafın Meclis-i Âlice tefsiren bir karara raptına dair olan evrak ve ol bapta Dâhiliye Encümeninin mazbatası kıraat edildi ve tetkikat-ı lazime icra kılındı. Memurin Muhakemat Kanunu tetkik edilerek ahkâmının mensubin-i adliyeye şamil olduğuna dair hiçbir fıkra veya kayda tesadüf olunamadı. Mezkûr kanun münhasıran idare memurlarının muhakematına mütealliktir. Mensubin-i adliyenin bu bapta tabi olacakları muamelat-ı kanuniye Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun mehakim memurlarının icra-yı memuriyet etmedikleri zamanda veyahut memuriyet esnasında vuku bulacak ceraimi hakkındaki fasl-ı saliste ber-tafsil-i muharrerdir. Memurin-i zabitanın zabita-i adliye vezaifinden dolayı tamamen mensubin-i adliyeye mümâsil oldukları Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun zabita-i adliye ve onun memurin-i icraiyesine dair olan kitab-ı evvelinin bilhassa dokuzuncu maddesi hükm-i sarihinden müstebandır. Mezkûr dokuzuncu madde ber-vech-i atidir:

“Cinayet davalarını rüyet eden mahkemelerin nezaretleri altında olmak ve atide tayin olunacak ahkâm-ı mahsusaya tabi bulunmak üzere zabıta-i adliye vezaifi kaymakam veya müdür ve teftiş memurları ve müddei-i umumiler ve müstantikler ve zaptiye zabitanı ve köy muhtarları ve ihtiyar meclisleri azası ve köy ve orman bekçileri marifetiyle icra olunur.” Madde-i kanunideki mahkemelerin nezaretleri altında olmak ve (...) mahsusaya (...)

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 10

istinaf mahkemelerine ve onların müddei-i umumilerine tabi bulunur. Şu halde dokuzuncu maddede zikri geçen memurin-i zabıta Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun bu maddesine ve zabıta-i adliye hakkındaki ahkâmına tabidir. Kanunun maksadı zabıta-i adliye vezaifinin hüsn-i ifası için vücutlarından istifade mecburiyetinde bulunduğu idare memurlarının bu kabil vazifelerinde kendi başlarına hareketlerine mani olmak ve bu suretle vahdet-i vezaifi adliyeyi temin eylemektir. Bu itibarlardır ki memurin-i idarenin mehakim-i idariyeye tabi oldukları zamanlarda dahi memurin-i zabıta vazife-i adliyelerinden mütevellit hususatta mehakim-i adliyeye tabidi[r]. Mahkeme-i temyiz de bu bapta müteaddit kararları vardır. Bittabi şehri'l-hal mehakim-i idare kâmilten mülga bulunmakla mevzuubahis olan nokta münhasıran memurin-i zabitanın bâlâda vaz olunduğu vecih üzere lüzum veya men-i muhakemeleri mercüinin tespiti noktasından ibaret ise de işbu izahata nazaran kendilerinin bu hususta Memurin Muhakemat Kanunu ahkâmına değil Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun dokuzuncu maddesi sarahatiyle yine işbu kanunun 385'inci Maddesi ahkâmına tabi oldukları aşikârdır. Bi'n-netice mesele Usul-i Muhakemat-ı Cezaiyenin 385'inci maddesindeki müddei-i umumi tabiri şümulüne bilumum zabıta-i adliye memurlarının dâhil olup olmadığı noktasında hulasa olunabilir. 385'inci madde ber-vech-i atidir:

“Madde 385- Mehakim-i nizamiye aza ve rüesasından veya müstantiklerden bir cünha nevinden bir fiili mürtekip olmakla maznun bulunursa mafevki bulunan mahkemenin müddei-i umumisi marifetiyle celp olunarak o mahkemede muhakemeleri bi'l-icra hüküm olunur.” Encümenimiz bilumum zabıta-i adliye memurlarının 385'inci maddenin ahkâmına tabi olduğunu ve binaenaleyh memurin-i zabitanın vazife-i adliyelerinden mütevellit ceraiminden dolayı doğrudan doğruya müddei-i umumice tarifat-ı kanuniye dairesinde mahkemeye sevk olunabileceklerini derkâr görmekte Heyet-i Umumiye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi Namına, Kastamonu: Mahir

Mazbata Muharriri, Dersim: Feridun Fikri

Kâtip, Bozok: Ahmed Hamdi

Aza, Konya: Mustafa Feyzi

Aza, Ankara: İhsan

Aza, Bayezid: Şefik

Ceza-yı Nakdilerin Beş Misline İbلاغına Dair 17 Nisan 1338 Tarihli Kanun Mucibince Gümrük Kanununda Miktarı Taayyün Edilen Mücazat-ı Nakdiyenin de Beş Misline İbلاغ Edilip Edilmeyeceğinin Tefsiri Hakkındaki Adliye Encümeni Mazbatası

Ceza-yı nakdilerin beş misline ibلاغına dair olan kanun mucibince Gümrük Kanununda miktarı taayyün edilen mücazat-ı nakdiyenin de beş misline ibلاغ edilip edilmeyeceği hakkında Başvekâletten mevrit tezkere ile ol bapta Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası mütalaa ve tetkik olundu.

Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatasında tasrih edildiği vecih üzere 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununa ve ceza-yı nakdilerin beş misline iblağına dair kanuna nazaran muayyen ceza-yı nakdilerin ber-muceb-i kanun beş misli tezyidi muktezi ve tarifeye tabi olanların beş misle iblağı maksad-ı kanuna muhalif bulunduğu Heyet-i Umumiye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi Namına, Konya: Musa Kâzım

Mazbata Muharriri, Dersim: Feridun Fikri

Kâtip, Saruhan: Kemâl

Aza,

Gümrük Kanununun da Büyük Millet Meclisi tarafından iade-i meriyeti suretiyle vaz edilmiş olmasına nazaran muayyen ve maktu ceza-yı nakdilerin de beş misline iblağı lazım gelmediği rüyetindeyim.

Konya: Eyüp Sabri

Aza, Antalya: Ahmed Sâkî

Aza, Ankara: İhsan

Aza, Konya: Mustafa Feyzi

Müdafaa-i Memleket Uğrunda İfa Edilmiş Olan Efal ve Harekâtın Cürüm Addolunamayacağı Hakkındaki Kanun Ahkâmının Rüsum-ı İstihlâkiye Kanununa Muhalif Hareket Edenlere de Şümülû Olup Olamayacağının Tayin ve Tefsirine Dair Heyet-i Umumiyece Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası

Müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetler ile müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubini veya mumaileyhimin emirleriyle hareket etmiş bulunan ahar zevat taraflarından ika edilmiş olan efal ve harekâtın cürüm addolunamayacağı 19 Teşrinisani 1339 tarihli Kanun iktizasından olmasına ve Rüsum-ı İstihlâkiye Kanununa muhalif hareketlerinden dolayı haklarında takibat-ı kanuniye icra edilmekte bulunan bu kabil eşhasa isnat olunan efalin mücazat-ı nakdiye müstelzim bulunmasına ve her ne kadar mücazat-ı nakdiye mez-kûrenin hukuk-ı şahsiye-i devletten madut olduğu bu bapta kanunlarda musarrah ise de esasen mücazat-ı nakdiye bir cürm-i kanuni mürtekbine tertip edilmesine nazaran Heyet-i Mezkûreye mensup olan efal-i maruza mürtekiplerinin de aff-ı umumiden müstefit olmaları nazariyat-ı hukukiye itibarıyla iktiza eylemekte ve bilhassa Urfa Mahkemesince o suretle ittihaz-ı karar edilmekte ise de mücazat-ı mez-kûrenin hukuk-ı şahsiye-i devletten madut olacağının Rüsum-ı İstihlâkiye Kavanininde sarahaten mezkûr olmasına ve Hukuk-ı Şahsiye Af Kanunundan hariç bulunmasına mebni efal-i mez-kûre mürtekiplerinin de dâhil-i affolup olmadığının tayini zımında bu bapta madde-i kanuniyenin tefsirine dair Maliye Vekâletinin işaretine atfen Başvekâlet-i celileden mevru 07.01.1340 tarih ve 6/78 numaralı tezkere encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

Cereyan eden müzakerat neticesinde: Kuva-yı Milliye mensubininin affı hakkındaki kanunda münderiç olan iki tarih arasında vuku bulan efalin cürüm addolunmayacağı musarrah bulunmasına binaen rüsüm-ı istihlâkiye ait efalin dahi cürümden madut olamayacağı hasebiyle ceza-yı nakdi sakıt olacağından rüsüm-ı istihlâkiye ait ve ceza-yı nakdiye müteallik hükümlerin de dâhil-i af olduğu takarrür etmiş olmakla Heyet-i Umumiye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi, Kastamonu: Necmeddin

Mazbata Muharriri, Dersim: Feridun Fikri

Kâtip, Bozok: Ahmed Hamdi

Aza, Ankara: İhsan

Aza, Mersin: Besim
Aza, Bayezid: Şefik
Aza, Kastamonu: Mahir

Harp Kazançları Vergisi Kararnamesinin 16. Maddesinin Tefsirine Dair Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası

Harp kazançları vergisiyle Hilal-i Ahmer Cemiyetinin dahi mükellef olup olamayacağına ait bu bapta kanunun tefsirine dair Başvekâletin 6/132 numaralı 1 Kânunusani 1340 tarihli tezkeresi encümenimizce 22 Kânunusani 1340 tarihli içtimada tetkik edildi.

Harp Kazançları Kanununun on ikinci maddesinde “Umur ve müessesat-ı hayriyeye vuku bulan teberrüat ve ianat masraf kaydedilmiş ise makbuldür.” diye muharrer olmasına ve bu gibi masarifat mevadd-ı saire ahkâmına tevfikân efrat ve şirketlerin temettüatından tenzil edilmekte bulunmasına nazaran Hilal-i Ahmer bu gibi ianâtı sermaye ittihaz etmek suretiyle bir kâr temin etse bile bütün masrafı madde-i mezkûredeki teberrüat kabilinden bulunmasına binaen Hilal-i Ahmerin vergi ile mükellef tutulması mevzuat-ı kanuniyenin ruh ve maksadıyla kabil-i telif olmayacağı ekseriyetle karar-gir olmakla Heyet-i Umumiyye takdim olunur.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi, Trabzon: Abdullah

Mazbata Muharriri Vekili, Konya: İcra-yı ticaret ve ihraz-ı temettü eyleyen bütün müessesatın harp kazançları vergisine tabi bulunduğu nizamname ahkâmından olduğu gibi mazbatada münderiç maddesinden şekl-i tefsiri dahi muvafık-ı nefsü'l-emr olmadığından muhalifim.

Tevfik Fikret

Kâtip Vekili, Giresun:

Muhalifim. Arkadaşım Konya Mebusu Tevfik Fikret Bey'in nokta-i nazarına iştirak ediyorum.

Aza, Elaziz: Mustafa

Aza, Malatya: Reşid

Aza, Karesi: Osman Niyazi

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Osmanlı İmparatorluğu Zamanında Hidemat-ı Vataniyeden Muhassas Maaşları Kat' Olunanlardan El-Yevm Hükûmet ve Encümence Yeniden Maaş Tahsisi Kabul Edilenler

İsimleri	Şehrî Miktar-ı Maaş Kuruş	
Abdülezel Paşa hafidesi Naciye Hanım	400	
Adliye Nazırı merhum Refik Bey'in ikinci haremî Müveddet Hanım	1500	

Bahriye yüzbaşlarından merhum Fethi Bey'in pederi Abdurrahman Efendi	1000	
Tayyareci Nuri Bey'in Validesi Seher Hanım	1000	
Abdülezel Paşa hafidesi Fatma Hanım	400	
Şehiden vefat eden Binbaşı Muhtar Bey hemşiresi Binnaz Hanım	1500	
Midhat Paşa kerimesi Fatma Memduhe Hanım	900	
Gazi Osman Paşa haremi Fatma Hanım	2500	
Babıali vakasında şehit edilen Harbiye Nazır-ı esbaki Nazım Paşa kerimesi Atiye Hanım	1800	
Midhat Paşa kerimesi Mesrure Hanım	900	
Merhum Niyazi Bey zevcesi Feride Hanım	1000	
Merhum Niyazi Bey hemşiresi Latife Hanım	1000	
Merhum Niyazi Bey mahdumu Midhat Bey	1000	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Merhum Niyazi Bey mahdumu Süleyman Asım Bey	1000	
Sadr-ı esbak merhum Mahmud Şevket Paşa zevcesi Dilşad Hanım	6250	Eramil maaşı almamak şartıyla
Üçüncü Kolordu Kumandanı İsmail Hakkı Paşa validesi Habibe Hanım	4000	Eramil maaşı almamak şartıyla
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey merhumun haremi Mazlume Hanım	2000	
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey mahdumu Şinasi Efendi	600	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey mahdumu Cehrî Efendi	600	
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey mahdumu Cezmi Efendi	600	
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey kerimesi Fikret Hanım	600	Teehhüllerine kadar
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey kerimesi İsmet Hanım	600	
Şeyhulislam Hayri Efendi merhumun zevcesi Munise Hanım	2000	
Şeyhulislam Hayri Efendi malul mahdumu Hakkı Bey	1000	
Şeyhulislam Hayri Efendi mahdumu Suad Bey	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Şeyhulislam Hayri Efendi mahdumu Nesib Bey	500	
Şehit Yörük Süleyman Bey'in zevcesi Hikmet Hanım	1000	
Şehit Yörük Süleyman Bey'in kerimesi Melahat Hanım	500	Teehhüllerine kadar
Şehit Yörük Süleyman Bey'in kerimesi Zafer Hanım	500	
Ömer Naci Bey merhumun zevcesi Emine Adeviye Hanım	1000	
Ömer Naci Bey merhumun kerimesi Müzeyyen Hanım	500	Teehhüllerine kadar
Ömer Naci Bey merhumun mahdumu Arif Bey	500	Tahsilini ikmal edinceye kadar
Irak Şeyhulmeşayih Acmi Paşa	5000	
Merhum Mehmed Ali Bey kerimesi Fatma Mihriban Hanım	400	Teehhülüne kadar
Merhum Mehmed Ali Bey zevcesi Belkis Hanım	400	
Merhum Mehmed Ali Bey mahdumu Bahaddin Efendi	400	Tahsilini ikmal edinceye kadar
Sabık Meclis-i Mebusan Reisi Reşad Hikmet Bey mahdumu Ahmed Reşad Hikmet Bey	1000	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Sabık Meclis-i Mebusan Reisi Reşad Hikmet Bey mahdumu Ömer Fuad Hikmet	1000	
Gümüşhane Mebusu Şehit Ziya Bey'in zevcesi	500	

Gümüşhane Mebusu Şehit Ziya Bey'in mahdumu Enver Bey	500	Yirmi yaşlarını ikmal edinceye kadar
Gümüşhane Mebusu Şehit Ziya Bey'in mahdumu Remzi Bey	500	
Gümüşhane Mebusu Şehit Ziya Bey'in mahdumu Muammer Bey	500	
Gümüşhane Mebusu Şehit Ziya Bey'in kerimesi Yadigâr Hanım	500	Teehhülüne kadar
Maraş ulum-ı riyaziye muallim-i sabıkı Hayrullah Efendi zevcesi Ayşe Hanım	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Maraş ulum-ı riyaziye muallim-i sabıkı Hayrullah Efendi mahdumu Celaleddin Efendi	500	
Maraş ulum-ı riyaziye muallim-i sabıkı Hayrullah Efendi mahdumu Kemaleddin Efendi	500	
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi zevcesi Fatma Hanım	500	Teehhüllerine kadar
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi kerimesi Fatma İffet Hanım	500	
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi kerimesi Ayşe Ferihan Hanım	500	
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi mahdumu Alaeddin Efendi	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi mahdumu Ahmed Ertuğrul Efendi	500	
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi mahdumu Yeni Gündüz Efendi	500	
Denizli Mebus-ı sabıkı Hakkı Behic Bey	2500	
Denizli Komiseri Hamdi Bey zevcesi Fevziye Hanım	500	
Denizli Komiseri Hamdi Bey kerimesi Perihan Hanım	500	Teehhülüne kadar
Denizli Komiseri Hamdi Bey mahdumu Cengiz Bey	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Denizli Komiseri Hamdi Bey kerimesi Firdevs Hanım	500	
Mustafa Necib Bey validesi	500	
Mustafa Necib Bey hemşiresi	500	
Suşehri'nde idam edilen Yüzbaşı Nuri Bey'in zevcesi	500	
Suşehri'nde idam edilen Yüzbaşı Nuri Bey'in çocuğu	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Suşehri'nde idam edilen Yüzbaşı Nuri Bey'in çocuğu	500	Teehhülüne kadar
Muş Mutasarrıfı merhum Servet Bey'in zevcesi	1000	
Muş Mutasarrıfı merhum Servet Bey'in mahdumu Kamuran Efendi	500	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Muş Mutasarrıfı merhum Servet Bey'in mahdumu Orhan Efendi	500	
Muş Mutasarrıfı merhum Servet Bey'in kerimesi Neriman Hanım	500	Teehhülüne kadar
Akdağ Kaymakamı şehit Tahir Bey zevcesi Memnune Hanım	200	Teehhüllerine kadar
Akdağ Kaymakamı şehit Tahir Bey kerimesi Mihrünnisa Hanım	200	
Akdağ Kaymakamı şehit Tahir Bey kerimesi Nilüfer Hanım	200	
Akdağ Kaymakamı şehit Tahir Bey kerimesi Tahire Hanım	200	
Akdağ Kaymakamı şehit Tahir Bey mahdumu Ertuğrul Efendi	200	Tahsilini ikmal edinceye kadar
Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey zevcesi Hafize Hanım	500	

Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey kerimesi Didar Hanım	400	Teehhüllerine kadar
Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey kerimesi Ayşe Hanım	400	
Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey mahdumu Hakkı Efendi	400	Tahsillerini ikmal edinceye kadar
Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey mahdumu Nadir Efendi	400	
Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey Mahdumu İrfan Efendi	400	
Urfa Mutasarrıfı Merhum Nusret Bey zevcesi	500	
Urfa Mutasarrıfı Merhum Nusret Bey mahdumu Sadık Efendi	500	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Urfa Mutasarrıfı Merhum Nusret Bey mahdumu Mazlum Efendi	500	
Urfa Mutasarrıfı Merhum Nusret Bey mahdumu Efendi	500	

Esami	Miktar-ı Maaş Lira	
Bahriye Nazır-ı esbakı Birinci Ferik merhum Ahmed Cemal Paşa zevcesi Seniha Hanım	15	
Bahriye Nazır-ı esbakı Birinci Ferik merhum Ahmed Cemal Paşa kerimesi Kamuran Hanım	5	Teehhülüne kadar

26 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Bahriye Nazır-ı esbakı Birinci Ferik merhum Ahmed Cemal Paşa mahdumu Necdet Bey	5	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Bahriye Nazır-ı esbakı Birinci Ferik merhum Ahmed Cemal Paşa mahdumu Behcet Bey	5	
Sadr-ı esbak merhum Talat Paşa zevcesi Hayriye Hanım	25	
Sadr-ı esbak merhum Talat Paşa büyük hemşiresi Hayriye Hanım	15	
Doktor Bahaddin Şakir Bey zevcesi Cenani Hanım	15	
Doktor Bahaddin Şakir Bey mahdumu Alp Bey	5	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Doktor Bahaddin Şakir Bey mahdumu Celasin Bey	5	
Trabzon Mebusu şehit İzzet Bey'in zevcesi Afet Hanım	10	
Trabzon Mebusu şehit İzzet Bey'in mahdumu Abdullah Bey	5	Mektep tahsillerini ikmal edinceye kadar
Trabzon Mebusu şehit İzzet Bey'in mahdumu Abdurrahman Bey	5	
Kütahya Mebus-ı sabıkı Haydar Bey	25	
	140	Yekûn

[İlanât]

Maliye Vekâletinden:

Yüzde beş faizli 1334 senesi istikraz-ı dâhilîsi

Yüzde beş faizli 1334 senesi istikraz-ı dâhilîsi tahvilatının vadesi Mayıs 1335'te inkıza eden 3 numaralı ve vadesi Mayıs 1340'ta inkıza eyleyen 13 numaralı kuponların Osmanlı Bankasının Galata İdare-i Merkeziyesi ile vilâyet merkezlerinde bulunan şubelerinde 1 Mayıs 1340 tarihinden itibaren tediye edileceği tahvilat-ı mezkûre hamillerine ilan olunur.

Yirmi Türk Lirası kıymet-i itibariyesindeki birlik tahvilat kuponlarının beheri için evrak-ı nakdiye olarak elli kuruş tesviye edilecektir.

Numaralarını mübeyyin bordrolara rapten tevdi edilecek olan kuponların hin-i ibrazında Osmanlı Bankası mezkûr kuponlara mukabil hamillerine birer makbuz verecek ve işbu makbuzlar tarih-i italarından beş gün sonra nâuk oldukları mebalîğ tesviye edilmek üzere bankaya ibraz edilecektir.

Ankara: Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Cumartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>14 Şevval 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>17 Mayıs 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Haftada üç defa neşrolunur.

Numarası: 70 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 484

Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunu Suretidir

Birinci Madde-

Kadimen kuru ve baltalığı olmayan köy ve köy mahiyetinde kasaba ahalisi, mektep ve mescit ve köprü ve süknalarıyla ambar, ağıl, ahır ve samanlık misillü muhtaç oldukları mebaniyi müceddeden inşa ve tamir etmek ve araba ve edevat-ı ziraiye imal eylemek ve ihtiyacat-ı beytiyeleri mertebesinde ve mensup oldukları pazar yerleri ile kasabalara kendi vasıtalarıyla nakil ve fûruht etmek üzere odun ve kömür yapmak için devlet ormanlarının tahammül-i fennisi olan kıtaatından ruhsat-ı resmîyeye müsteniden meccanen eşcar kesebilecektir. Alât ve edevat-ı ziraiye imal ve fûruhtuyla meşgul köy sanatkârları dahi sanatlarına muktezi eşcarı keza ruhsat-ı resmîyeye müsteniden meccanen kesebileceklerdir.

Ancak kadimden beri köye mahsus koru ve baltalık bulunduğu halde köy ahalisinin ihtiyacatına kâfi kereste, odun ve kömürün bu baltalık ve korudan istihsali kabil olmadığı takdirde bu gibi köyler ahalisi dahi yukarıki müsaadattan müstefit olurlar.

İkinci Madde-

Köylüler her sene kendilerine lâzım olan kereste ve mahrukat miktarını mensup oldukları köyün muhtarına o senenin martı nihayetine kadar bildirecek ve muhtarlar marifetiyle bu bapta ale'l-esami tanzim olunacak defterler orman memurları tarafından bi't-tetkik talep olunan kereste ve odun ve kömür miktarının ahalinin ihtiyacat-ı hakikiyelerinden fazla olmadığı tahakkuk ettiği takdirde usul ve kavaid-i mevzua-i fenniye ve ormanların muhafazası hakkındaki kuyut ve şuruta tevfikân nihayet mayıs gayesine kadar bir makta' tayin ve kat' olunacak kerestelik eşcara damga darp edildikten sonra ve odun kesilecek ve kömür yapılacak mahaller irae olunduktan sonra kat'iyât yapılır. Şu kadar ki ihtiyacatın takdiri hususunda Orman İdaresi ile ahali arasında

ihtilâf zuhurunda mahalli Meclis-i İdarelerince hallolunur. Köylülerin mensup oldukları pazar yerlerine ve kasabalara kendi araba ve hayvanlarıyla nakil ve ihtiyacat-ı mahalliye için fûruht edecekleri odun ve kömürün gösterilen maktadan imal edildiğini mübeyyin ve bir sene hükmü cari olmak üzere ihtiyar meclisinden alacakları ilmühaberi ibraz etmeleri mecburidir.

Üçüncü Madde- Ormanlar dâhil ve civarındaki köylüler ahalisinden ticaret için kereste imal edeceklerin her birine müzayedesiz ve tarife bedeliyle en yakın devlet ormanlarının fennen tahammülü olanlarından işleyebileceği miktarda ve müddeti bir seneye mahsus olmak üzere ruhsatname ita olunur. Ancak müzayededen maada hususatta tüccarların tabi oldukları ahkâm ve şerait-i fenniye tabi olurlar. İşbu kerestelerin her yere ihracı serbest olup bedelleri mukassatan istifa olunur. Kerestecilikle meşgul olan köylere civar ormanların müzayede ile tüccara satıldığında köylülerin ihtiyacı miktarı tefrik edilmek meşruttur.

Dördüncü Madde- Kadimden beri kuru ve baltalıkları bulunan köylerin bu kuru ve baltalıklarından icra edecekleri kat'ıyât hakkında dahi madde-i sabıka hükmüne tevfikan muamele icra ve ruhsat ita kılınır.

Beşinci Madde - Mevadd-ı sabıka ahkâmının emr-i tatbikinde terâhi gösteren memurin ve muhafızların ilk defasında bir haftalık, ikinci defasında on beş günlük maaşları kat' üçüncü defasında memuriyetten azlolanurlar.

Altıncı Madde- Hudâyinâbit zeytin ile sığla, ahlat, elma, harnup ve palamut ağaçlarından ihtitap ve kömür imali ve keresteye salih eşcarın mahrukata için kat'ı ve mahrukata elverişli ağaçların köklerinden sökölmesi memnudur.

Yedinci Madde- Şimendiferlerde ve şimendifer güzergâhı ile sahillerde bulunan fabrikalarda odun ihracı memnudur.

Sekizinci Madde- Gerek kereste ve gerek mahrukata için irae olunan eşcar ve maktalardan gayrı mahallerden katiyat icra edenlere Orman Nizamnamesinin otuz altıncı ve otuz dokuzuncu maddeleri ahkâmı tatbik olunur.

Dokuzuncu Madde- 1286 tarihli Orman Nizamnamesinin beşinci maddesiyle kurâ ahalisine baltalık tefrik ve itasına dair olan 11 Teşrinievvel 1336 tarihli kanun ahkâmı mülğadır.

Onuncu Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

On Birinci Madde- İşbu kanunun icrasına Ziraat ve Maliye Vekilleri memurdur.

11 Ramazan 1342 ve 15 Nisan 1340

Numarası: 485

Mehakim-i Nizamiye ve Devairde Alınması Lâzım Gelen Harçlara Ait Tarifenin Otuz Sekizinci Maddesine Müzeyyel Kanun Sureti

Birinci Madde- Mehakim-i nizamiye ve devairde alınması lâzım gelen harçlara ait tarifenin otuz sekizinci maddesine ber-vech-i ati fıkra ilâve edilmiştir:

“Mahkeme-i temyizde alınacak harç ve rûsum-ı saire, ilâmın irsal olunacağı mahal mahkemesinde talep ve ahz ile muamelâtının ikmali caizdir.”

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

11 Ramazan 1342 ve 15 Nisan 340

Numarası: 486

Umur-ı Belediyeye Müteallik Ahkâm-ı Cezaiye Hakkında Kanun Sureti

- Birinci Madde-** 24 Teşrinievvel 1298 tarihli Ebniye Kanununun memnuiyeti mutazammın ahkâmı hilâfına vuku bulan inşaat ve tamirat ile umuma mahsus mahallerde ve yangın yerlerinde bilâ-ruhsat yapılan barakalar ve her nevi inşaat belediyece derhal hedm olunur. Hedmiyattan husule gelen enkaz satılarak masarif-i hedmiye istifa olunur. Hedm masrafı kâfi gelmediği takdirde üst tarafı rüsum-ı belediye gibi tahsil olunur.
- İkinci Madde-** Umumî ana lağımlarıyla su yollarını hasbe'z-zarure açtıranlar belediyece tayin edilen müddet zarfında hal-i sabıkına ircaaa mecburdur. Müddet-i mezkûre zarfında yapılmadığı takdirde belediyece bi'l-keşif yaptırılır. Belediyece sarf olunan para alındıktan başka masarif-i vakıanın yüzde onu da ayrıca istifa olunur.
- Üçüncü Madde-** Umumî ana lağımlarıyla su yollarını kasten tahrip edenlerden masarif-i tamiriye tahsil ve bunun bir misli de cezaen başkaca istifa olunur.
- Dördüncü Madde-** Belediyece sıhhat ve selâmet-i umumiye için mahzuru görülen hususi mecra ve lâğım, kuyu ve çukurların nihayet bir hafta zarfında

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 2

izale-i mahzuru sahibine tebliğ olunur. Tebligat-ı vakıa alâkadarân tarafından nazar-ı itibara alınmadığı takdirde belediyece keşfi mucibince yaptırılarak mahzur izale ve sarfiyat tahsil olunduktan başka masarif-i vakıanın yüzde onu da cezaen istifa olunur. Cezanın miktarı elli lirayı tecavüz etmez. Fakr-ı halleri belediye meclisince sabit olanlardan dört taksitte bir sene müddetle rüsum-ı belediye gibi tahsil olunur.

- Beşinci Madde-** Kavanin ve nizamât ve talimat ve mukarrerat-ı belediyeye muhalif hareket edenlerden yüz kuruştan iki bin kuruşa kadar ceza-yı nakdî alınır. Mükerrer olan kimsenin müstahak olduğu ceza iki kat olarak hükmolunduktan başka ahab-ı sanat ve ticaretten olanlar üç günden on beş güne kadar icra-yı sanat ve ticaretten men edilir.
- Altıncı Madde-** Beşinci maddede beyan olunan cezalar zabıta-i belediye memurlarının tanzim ve ita edecekleri zabıt varakaları veya müzekkeresi üzerine Ankara ve İstanbul'da encümen-i emanet ve diğer mahallerde mecalis-i belediyece hükmolunur.
- Yedinci Madde-** Altıncı madde mucibince verilecek kararlar katidir ve lâzımü'l-icradır. Bu kararlar zabıta-i belediye ve inde'l-icap polis memurları tarafından infaz olunur. Mahkûmün-aleyh ceza-yı nakdiyi vermezse encümen-i emanet ve mecalis-i belediye kararıyla beher lira ve küsuru için bir gün (yirmi dört saat) hapsedilir. İşbu hapis kararının verilecek müzekkere üzerine müddei-i umumilikçe derhal icrası mecburidir. Ceza-yı nakdiyi tediye etmemesinden dolayı hapsine karar verilmiş olan kimse mahkûmün-bih ceza-yı nakdiyi ve hapsedildikten sonra da hal-i mahbusiyette kaldığı beher gün için bir lira tenziliyle bakiyesini tamamıyla verirse hapsinden sarfinazar ve mahpus ise sebili tahliye olunur.
- Sekizinci Madde-** Mevadd-ı sabıka mucibince tahsil edilen ceza-yı nakdiler belediyece irat kaydolunur.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meri olup Ankara ve İstanbul şehremanetlerine de şamildir.
- Onuncu Madde-** İşbu kanunun tatbikine Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

12 Ramazan 1342 ve 16 Nisan 1340

Numarası: 487

Aff-ı Umumi Kanunu Sureti

- Madde 1-** 1 Ağustos 1914 tarihinden 20 Teşrinisani 1922 tarihine kadar geçen müddet zarfında askeri veya siyasi mahiyeti haiz ceraimden ve Lozan Sulh Muahedenamesine vâzî'ül-imza ecnebi bir devlete veya tebaasına her hangi bir muavenet filinden veyahut bu kabil ceraimden bedihi bir surette mürtebit bilcümle cinayet ve cünha efalinden maznun ve mahkûm olup da Türkiye'de ikamet eden veya ikamet etmiş olan veyahut Lozan Muahedesi mucibince Türkiye'den ayrılan arazi ahalisinden bulunan kâffe-i eşhas ile mezkûr 20 Teşrinisani 1922 tarihinden mukaddem Türkiye'de ika edilen aynı mahiyeti haiz cürümlerden maznun ve mahkûm bulunan düvel-i mezkûre tebaası haklarında aff-ı umumi ilân edilmiştir.
- Madde 2-** Mudanya Mukavelenamesi mucibince Düvel-i İtlafiye ordularının mevcudiyeti tanınmış olan menatıkta 20 Teşrinisani 1922 tarihinden sonra düvel-i mezkûre ordularına hidemat-ı gayr-i müselleha ifa etmiş olan kesân, aff-ı umumiden müstefit olacaklardır.
- Madde 3-** Lozan Muahedenamesine merbut aff-ı umumi beyanname protokolünde istihdaf edilen yüz elli şahıs işbu aftan müstesnadır.
- Madde 4-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir. Ancak 24 Temmuz 1923 tarihli Aff-ı Umumi Beyannamesi mucibince Türkiye'ye karşı taahhüdatını ifa etmeyen devletler tebaası hakkında işbu kanunun hükmü düvel-i mezkûrenin taahhütlerini ifa etmelerini müteakip tatbik olunacaktır.
- Madde 5-** Mevadd-ı sabıkanın daire-i şumulünden hariç olup istiklâl mehakimi tarafından mahkûm edilen bilcümle ceraim-i âdiye ashabı ile bunların sebep-i mahkûmiyetleri olan fiilde aslen ve fer'an methaldar olarak el-yevm maznun veya mehakim-i umumiye ve divan-ı harplerce mahkûm bulunalar dahi işbu aff-ı umumiden istifade ederler.
- Madde 6-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

12 Ramazan 1342 ve 16 Nisan 1340

Numarası: 488

Mübadeleye Tabi Ahaliye Verilecek Emval-i Gayr-i Menkule Hakkında Kanun Sureti

- Birinci Madde-** Mübadele suretiyle Yunanistan'dan gelen veya evvelce gelmiş olup mübadeleye tabi bulunan muhacirinden Yunanistan'da emval-i gayrimenkule terk eylemiş olanlara mevadd-ı âtiyede münderiç şartlar ve nispetler dâhilinde ve suret-i katiyede emval-i gayrimenkule tefviz olunur.
- İkinci Madde-** Tasarruf senetlerinde veya tasarrufu müsbit vesaik-i resmîyelerinde elli bin liraya kadar emlâk ve arazileri mukayyet bulunanlara kıyem-i mukayyedenin yüzde yirmisi nispetinde emval-i gayrimenkule tefviz edilir ve verilecek emval-i gayrimenkule için kuyud-ı tasarrufiyedeki kıymet esas itihaz olunur. Elli bin liradan fazla emlâk sahibi olanlara bu miktardan fazlası için mübadele muamelesinin tasfiye-i katiyesine kadar bir şey verilemez.
- Üçüncü Madde-** Kendilerine emval-i gayrimenkule verilmesi talebinde bulunanlara tasarruf senetlerini veya vesaik-i resmîyelerini daire-i aidesine ibraz ve tevdie ve senedat-ı tasarrufiye ve vesaik-i resmîye münderecatının tamamen veya kısmen makrun-ı sıhhat ve hakikat olmadığı tebeyyün eylediği takdirde bir gûnâ mutalebat ve itirazatta bulunmaksızın haklarında dördüncü madde ahkâmının tatbikine muvafakati mutazammın olarak bir taahhütname itasına mecburdurlar.

Dördüncü Madde- Kendilerine emval-i gayrimenkule tefviz olunan kimselerin terk ettikleri memleketlerde uhdelerinde bulunduğunu beyan eyledikleri miktarda veya aslen emval-i gayrimenkule mukayyet olmadığı bilâhare tahakkuk edenler veya namlarına mukayyet emval-i gayrimenkule olup da tespiti için muhtelit mübadele komisyonuna müracaat eylememiş oldukları takdirde kendilerine tefviz olunan emval kısmen veya kâmilten istirdat ve eğer aradaki fark-ı kıymet yüzde on ve ondan dun ise bu fark nakden ve mukassatan istirdat olunur. Kısmen veya kâmilten istirdat halinde bunların işgal ve intifa zamanlarına ait olup mecalis-i idarece tahmin ve takdir ettirilecek ecr-i misilleri dahi ahz ve tahsil edilir.

Beşinci Madde- İşbu kanun ile muayyen nispet dairesinde tefviz ve tevzi olunacak emval-i metrukeden hariç kalıp bağ ve zeytinlik gibi devam-ı mamuriyetleri işletmeye ve tımara mütevakkıf olan emval ve emlâk bunları işletmeye ehliyet ve kabiliyeti olan muhacirlere tercihen icar olunacağı gibi geldikleri mahallerde terk etmiş oldukları mallarının yüzde yirmisine mukabil olarak müstakıl ve müfrez bir parça ita ve tefvizi mümkün olamayıp kendilerine kabil-i taksim olamayan emval-i metrukeden bir kısım şayi tefvizi zarureti hâsıl olmuş olan mütefevvizlere dahi işbu malın tefviz haricinde kalan cüz-i şayileri kezalik tercihan icar edilir. Bu icarlarda bedelât-ı icare mecalis-i idarece tahmin ettirilerek tayin olunur.

İşbu müstecirlerin evvelce tefevvüz eyledikleri miktardan ziyadesine istihkakları olduğu muhtelit mübadele heyetlerinin kati beyannamelerine binaen bilâhare tahakkuk etmekle beraber yüzde yirmi nispetinden fazlası için tekrar bir umumî tefviz yapılır ve bu halde miktar-ı istihkak ile me'cûrun kıymeti de mütenasip olur ise emval-i me'cûre müstecirlerine tefviz edilir.

Altıncı Madde- Tefviz edilecek emval-i gayrimenkule her memleket ahalisi için ancak tayin olunan iskân mıntukaları dâhilindeki emval-i metrukeden verilir ve hin-i ita ve tefvizde terk ettikleri emval-i gayrimenkulenin nevi ve şeref ve mevkii nazar-ı dikkate alınır. Bu suretle arazi veya çiftlik, dükkân veya her nevi akar, değirmen veya fabrika terk etmiş olanlara yine aynı neviden ve kâin oldukları mahallere göre köy, kasaba veya şehirlerde olmak üzere emval-i gayrimenkule ita olunur. Fakat muayyen iskân mıntukaları dâhilinde aynı neviden emval-i gayrimenkule bulunmadığı takdirde yalnız terkedilen emval-i gayrimenkulenin mevkileri gözetilerek diğer nevi emval verilebilir. Bir iskân mıntukası dâhilinde fabrika

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 3

bulunmadığı ve diğer mıntukada mevcut olup fakat o mıntukada da Yunanistan'da fabrika terk etmiş kimse olmadığı takdirde yalnız fabrika terk edenlere münhasır olmak üzere iskân mıntukaları haricindeki fabrikanın itası caiz olduğu gibi talep vukuunda iskân mıntukası ittihaz edilmemiş olan mahallerde vaki gayrimenkul emval dahi verilebilir.

Yedinci Madde- Tefviz olunan emval-i gayrimenkule mübadele muamelesinin hitam-ı katisine kadar hiçbir suretle bey' ve ferağ olunamaz. Bunların hibe ve terhinleri veya teminat iraes-i de caiz değildir. Şekl-i hazırlarının tebdil ve tağyiri ve hedm ve tahriri dahi memnudur. Şekl-i hazırlarının tebdiline veya esaslı tamire zaruret ve ihtiyaç hâsıl olursa evveleminde Mübadele ve iskân vekâletince tayin olunacak usul dairesinde müsaade istihsal eylemek muktezi olup yalnız tamirat-ı cüziye istihsali müsaade kaydından müstesnadır. İşbu emval-i gayrimenkuleyi hedm ve tahrip veya ihrak edenler başkalarının emval-i gayrimenkulesini hedm ve tahrip veya ihrak eylemişçesine mücazat olunurlar.

Sekizinci Madde- 8 Eylül 1332 tarihli Muvakkat Mütamevvilân Kanunu mülğadır. Mezkûr kanun ile mukaddema mütamevvilân muhacirîne muvakkaten tevzi ve ita edilip el-yevm taht-ı idarelerinde bulunan emval-i gayrimenkule işbu kanun ile muayyen şurût ve nispet dairesinde kendilerine tefviz olunacaktır.

İşbu emvale vâzıu'l-yed olanlar mübadeleye tâbi memleket ahalisinden oldukları takdirde emval-i mebhusenin ikinci maddede zikredilen nispetten fazla kalacak kısmı ve mübadeleye gayr-i tabi memleket ahalisinden olanların ise tamamı istirdat veya bedelleri mukassatan istifa kılınmak üzere ipka edilebilir. İşbu hususun suver-i tatbikiyesi bir talimatname ile tayin ve tespit kılınacaktır.

Dokuzuncu Madde- İşbu kanun neşri tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Onuncu Madde- İşbu kanunun icrasına Mübadele, İmar ve İskân ve Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

12 Ramazan [1342] ve 16 Nisan 1340

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilâyata Yapılan Tebligat-ı Umumiye'dir:

Kararnameler

Transit Suretiyle Halep ve Suriye Arazisine Naklolunacak Müskirat Hakkında İcra Vekilleri Heyetince Müttehaz Kararname Sureti

Demiryolu vasıtasıyla ve transit tarikiyle Halep ve Suriye arazisine nakledilmek istenilen ve memleketimizde eşya-yı memnuadan madut bulunan meşrubat-ı küûliye, tömbeki ve sairenin transit suretiyle demiryolu üzerinde Dört Yol hududundan duhulüyle Meydan-ı Ekbez hududundan Suriye'ye ihracı demiryol işletmesi nokta-i nazarından fevaidi müstelzim bulunduğu bahisle mezkûr eşyanın transidine müsaade olunması Nafia Vekâlet-i celilesinden işar kılınması üzerine lede't-tevdi Rûsumat Müdüriyet-i Umumiyesinden alınan mütalaanamede 14 Eylül 1336 tarihli Men-i Müskirat Kanununun birinci maddesinde (Türkiye'de her nevi müskirat imal, ithal, fûruht ve istimali memnudur) ve ikinci maddesinde (Müskirat imal, ithal ve nakil ve fûruht edenlerden müskiratın beher kıyyesi için elli lira ceza-yı nakdi ahz ve elde edilen müskirat imha olunur) ve 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun on yedinci maddesinde (kavanin ve nizam-ı mahsusa ile ithali memnu olan eşyanın transit veya aktarması da memnudur. Şu kadar ki bu memnuiyet inde'l-icap Meclis-i Vükelaca ittihaz olunacak karar üzerine bâ-irade kısmen veya tamamen refolunur.) suretinde muharrer bulunmasına mebni transit suretiyle Halep'e sevk edilmek üzere Dört Yol Gümrüğüne getirilen işbu müskiratın transit ve aktarma suretiyle imrarı hakkındaki memnuiyetin refi bildirilmiş ve eşya-yı mezburenin transit veya aktarma suretiyle memlekettten imrarı fevaid-i azimeyi mucip olacağı Hazinece de mütalaa kılınmış olduğundan bu bapta bir karar ittihazı talebini havi Maliye Vekâlet-i Celilesinden 12 Mart 1340 tarih ve Varidat Müdüriyet-i Umumiyesi 2902/44 numaralı tezkiresi icra vekilleri heyetinin 13.03.1340 tarihli içtimasında lede't-tezekkür mezkûr eşyanın muvakkaten transit suretiyle imrarı karar-gir olmuştur.

Ahali-i Gayrimüslimeden Kâtib-i Adiller Vasıtasıyla Teferruğ Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Umur-ı Tasarrufiye İdarelerince de Muamele-i Ferağiyelerinin İcrası Hakkında Heyet-i Vekilece Müttehaz Karar Suretidir

Ahali-i gayrimüslimenin Hükûmetten mezuniyet istihsal ederek bir ay zarfında memleket haricine azimet ve emval-i menkule ve gayrimenkulelerini keyfe mâ-yeşâ tasarruf edebilecekleri hakkında müttehaz 12 Teşrinisani 1338

tarikh ve 1992 numaralı karardan sonra ve daha evvel ahali-i müslimeden bazıları eşhas-ı merkume-i gayrimüslimeden birtakımlarının emval-i gayrimenkulelerini gayr-i resmi bir surette teferruğ ve keyfiyeti fariğlerden aldıkları kâtib-i adilce musaddak vekâlet-i devriyeler ile tespit eyledikleri ve bunlardan tapu senedi istihsali için umur-ı tasarrufiye devairine müracaat edenlerin ahali-i gayrimüslimenin emval-i gayrimenkulelerinin ferağ muamelatının tehirine mütedair 14 Kânunuevvel 1338 tarih ve 2081 numaralı kararnamenin tebliğinden sonra dahi bu gibi muamelatta evvelce hakk-ı gayr-ı taalluk ettiği cihetle müracaatlarının isafi cihetine gidilmekte iken 13 Kânunuevvel 1334'te 1 Nisan 1339 tarihli kanunlardan istinbat olunan ahkâma tevfiқан bu gibilerin mahkemeye sevki ciheti ihbar edilmekte olduğu ve her ne kadar muamelat-ı vakıa 12 Eylül 1334 tarihli kanunun beşinci maddesinde emval-i metrukeye istihkak iddiasında bulunanların mahkemeye sevk olunacakları muharrer olmasına müsteniden icra olunmakta bulunmuş ise de alehtlak ashab-ı mesalihin metalib-i muhikkasının Hazinece bilâ-hüküm tervicinde mugayeret-i kanuniye bulunmamakla beraber Hükûmetin metalib-i muhikka-i mezkûreyi derhâl terviç etmeye hukuken de mecbur olduğundan ve metalib-i vakıa kâtib-i adilce musaddak ve binaenaleyh muvazaadan ari vesaike müstenit bulunduğundan ve bu gibi eşhasın mehakime sevk olduğu takdirde vesaike-i mezkûrenin muteber olacağı salifü'z-zıkr kanunun birinci maddesinde muharrer bulunduğu cihetle Hazine aleyhine hüküm istihsal edecekleri tabii ve bu da birçok emsaliyle müspet idiğinden eşhas-ı mütegayyibenin bu bapta kanun mucibince şüpheli müddet addolunan tarih-i infikâklarından maziye doğru bir mahtan daha evvel gayrimenkuleleri hakkında kâtib-i adil huzurunda vaki alım satım muamelatını mutazammın vekâlet-i devriyeler ile umur-ı tasarrufiye memurlarını usul-i mevzuası dairesinde muamele-i ferağiyenin eşhasa müsaade olduğu takdirde hem Hazine bî-sûd birtakım davalarla işgal edilmemiş hem de ahali-i İslamiye mukteza-yı adl ü hak tatbik edilmiş olacağından keyfiyetin tetkikiyle bu bapta bir karar ittihazı talebini havi Maliye Vekâlet-i Celilesinin 27.02.1340 tarih ve Hukuk Müşavirliği 305/543 numaralı tezkeresiyle vuku bulan teklifi İcra Vekilleri Heyetinin 13.03.1340 tarihli içtimanda lede't-tezekkür vekâlet-i müşarünileyhânın mütalaası muvafık görülmüş ve o vecihle muamele icrası karar-gir olmuştur.

Ecnebi Tebaasından Harp Kazançlarının Âdem-i İstifası Hakkında Heyet-i Vekilece Müttehad Kararname Sureti

Lozan Muahede-i Sulhiyesi 69'uncu Maddesi tebaa-i ecnebiyeden harp kazançları vergisinin istifasına mani bulunmakta ise de lede'l-istifsar Hariciye Vekâlet-i Celilesinden alınan tezkere-i cevabide şube-i mezkûrede harp kazançları vergisinin cibayetine ahden pek de imkân görülememekte olduğu beyan ve talep olunmaması lüzumunun dahi icap edenlere tebliği ityan kılınmakta olduğundan keyfiyetin Heyet-i Vekilece tetkikiyle bu bapta bir karar ittihazını mutazammın Maliye, 5 Kânunusani 1339 tarih ve Varidat Müdüriyet-i Umumiyesi 1423/17 numaralı tezkeresiyle merbutâtı İcra Vekilleri Heyetinin 20 Kânunusani 1340 tarihli içtimanda lede'l-kırâ'e bu hususta Hariciye Hukuk Müşavirliğinin mütalaası kati mahiyette görülemediğinden meselenin tekrar tetkiki takarrür etmiş ve keyfiyet Hariciye Vekâlet-i Celilesine tebliğ kılınmıştı.

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 4

11 Şubat 1340 tarih ve Şehbenderî ve Ticaret Umuru Müdüriyet-i Umumisi 2221/21 numaralı vekâlet-i müşarünileyhânın tezkeresiyle vürut eden hukuk müşavirliği mütalaatı Heyet-i Vekilenin 17.02.1340 tarihli içtimanda kiraat olunarak Maliye Vekâlet-i Celilesi mutalebatının Lozan Muahedesine tetabuk ettirilmesi müteazzir bulunduğu ve bilhassa kapitülasyon usulü cari olduğu sırada imtiyazat-ı atikadan müstefit olan ecnebilere temettü vergisi alınmamakta idiğine nazaran temettü vergisinin büsbütün istisnai ve fevkalade bir şekli olan harp kazançları vergisinin cibayeti muvafık görülemediği ve binaenaleyh Hariciye Vekâlet-i Celilesinin Hukuk Müşavirliğinden mütalaası vecihle tebaa-i ecnebiyeden harp kazançları vergisinin âdem-i istifası karar-gir olmuştur.

Tefsirler

Müdafaa-i Memleket ve Uğrunda İka Edilmiş Olan Efal ve Harekâtın Cürüm Addolunmayacağına Dair Kanunun Suver-i Tatbikiyesi Hakkında Meclis-i Âlice Kabul Buyurulan Tefsir-i Kanuni Suretidir

Müdafaa-i memleket uğrunda ika edilmiş olan efal ve harekâtın cürüm addolunamayacağı hakkındaki 19 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun birinci maddesi Mondros Mütarekesinin tarih-i akdi olan 30 Teşrinievvel 1334 tarihinden bi'l-itibar sulhun Büyük Millet Meclisi tarafından tarih-i tasdiki olan 24 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle teşekkül etmiş olan her nevi cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubini veya mumaileyhimin emirleriyle hareket etmiş olan ahar zevat taraflarından ika edilmiş bulunan efal ve harekâtın cürüm addolunamayacağından bâhis bulunmasına nazaran müdafaa-i memleket maksat ve gayesiyle müteşekkil cemiyet ve heyetlerle müfrezelerin kumandan ve efrat ve mensubininin veya mumaileyhimin emirleriyle hareket etmiş bulunan ahar zevattan oldukları halde ahiren birer suretle bu cemiyet ve heyetlerden infikâk eden eşhasın mezkûr cemiyet ve heyetlerden nispet ve alaka ve irtibatları katiyen münkâtı olduktan sonra vukua getirdikleri ceraimin mahza birinci maddede muayyen müddet zarfında ika edilmiş olması mülabesesiyle mütecasirlerinin kanun-ı mezkûrdan istifadeleri icap etmeyeceğini ve çünkü müddet-i muayyene ile takayyüt olunmaksızın bir kısım kesânın kable'l-iltihak sebeb-i maznuniyetleri olan efalin affedildiğini irae eden kanun-ı mezkûrun dördüncü maddesinde olduğu gibi birinci maddede hizmetten bahsedilmeyerek ve efrat ve mensubini, tabiri mevcut olmasından ve binaenaleyh siyak-ı ibareden kanunun birinci maddesinin Kuva-yı Milliye mensup oldukları halde 30 Teşrinievvel 1334 ve 23 Ağustos 1339 tarihleri arasında cürüm ika edenlere maksur bulunduğu münfehim olmakta idiği ve mesela birkaç gün hizmet ettikten sonra Kuva-yı Milliye Heyetinden ihraç edilen veya herhangi bir suretle nispeti kat' edilmiş bulunan eşhasın muahharan işleri ve güçleri ile meşgul oldukları zamanda ika ettikleri ceraimin dahi mücerret mebhûsün-anh iki tarih arasında ika edildiği için madde-i mezkûrenin daire-i şümulüne dâhil olduğunu kabul eylemek vâzı'-ı kanunun maksadına münafi olacağı ve bilhassa Urfa, Maraş, Gaziantep gibi ecza-yı vatandan bir kısmının düşman tarafından hin-i muhasarasında oralarda bütün ahali, çoluk, çocuk, kadın, erkek herkes cidaline iştirak ve birer suretle mezkûr cemiyet ve heyet ve müfrezelere iltihak ve intisap eylemiş olup müddet-i iştirak velev cüzi bir müddetten ibaret olsun mücerret sebk-i hizmet veya nispetin kanun-ı mezkûrdan istifadeyi icap ettireceği farz ve kabul edilse bütün nispet ve iştirakleri eyyam-ı muhasaraya münhasır kılan o havali halkının kâffesinin ahiren mezkûr tarihler arasında vukua getirdikleri ceraimden dolayı da bu kanundan istifadelerini kabul eylemek iktiza edeceği cihetle diğer tarzda telakkiye ibare-i kanuniyenin tahammülü olmadığı mütalaa kılınmakta ise de mezkûr maddenin mutlak olan ahkâmının müddet-i muayyene zarfında vuku bulan ceraim ister nispet ve irtibatlarının devamı esnasında ve ister nispet ve alakalarının inkıtaından sonra ika edilmiş olsun müdafaa-i memleket uğrunda az çok hizmetleri veya madde-i mezkûrede muharrer heyet ve cemiyet ve zevata mücerret nispetleri sebk etmiş olanlara da şamil olacağı yolunda tefsire müsait görüldüğü cihetle mezkûr cemiyet ve heyetlere nispet ve alakaları kat' olunan eşhasın nispet ve alakalarının inkıtaından sonra 30 Teşrinievvel 1334 ve 23 Ağustos 1339 tarihleri arasında ika etmiş oldukları ceraimden dolayı birinci madde ahkâmından istifade edip etmeyeceklerinin tefsiren tasrihi hakkında Adliye Vekâletinin işarına atfen Başvekâletten mevut ve encümenimize muhavvel tezkere tetkik edildi. Cereyan eden müzakerat neticesinde mevzuubahis olan iki tarih arasında teşekkül eden müdafaa-i milliye cemiyetlerine dâhil olan bilcümle kumandan ve efrat ve mensubinin ve bunların emriyle hariçteki eşhasın ika ettikleri efalin cürüm addolunmayacağı mutlak surette sarahaten muharrer olmasına ve gerçi nispetleri resmen ve hakikaten kat' ve bu kabil müdafaa heyet ve cemiyetlerinden ihraç edilen kesân ile fiilen hizmet ve muavenetleri hitam bulmuş olan eşhasın ve memleketlerinde ikametleri esnasında bu müddetler zarfında alelade ika ettikleri efalin kanunun şümulüne dâhil olmaması lazım geleceği mütalaa kılınmış ise de mevzuubahis olan madde-i kanuniyenin mana-yı hakikisini tayin için Heyet-i Umumiyece o bapta cereyan eden müzakerat zabıtnamelerinin tetkikinden anlaşılan maksat ve bariz temayülata göre, salifü'z-zikr müddetler arasında eşhas-ı mebhuseye kabil-i isnat

olan her nevi efaalin tahkik mahiyetiyle hangisinin sebep-i adiyeden mütevellit ve hangisinin muhafaza-i vatan kasıt ve gayesinden münbais bulunduğu tetkiki bile alakadar olan eşhasın teessür ve ıstırabını ve rencide edilmesini tevhit edebileceği mülahazasıyla bu noktalara müteallik olan takrirler ekseriyetle reddedilerek hükm-i kanunun bütün efale işmali noktasında ekseriyet-i ârâ taayyün etmiş bulunmasına ve işbu temayülât ve beyanat-ı umumiyeden mülhem olarak nispetin kat'ı veya hizmet-i fiiliyenin itmamı gibi keyfiyetlerin vuku ve âdem-i vukuunu tetkik ve tayin dahi o baptaki vesaiğin mevcudiyet ve âdem-i mevcudiyeti ve el-yevm vesait-i tahkikiye ve istitlaiyenin mefkudiyeti cidden şayan-ı mülahaza olmakla beraber bu noktadan beyan-ı reyeye sahip olan zevatın da bulunabilmesi müstahil olmasına binaen hadisede Heyet-i Umumiyenin mülahaza ettiği mahzurlar tamamıyla varit görülerek madde-i mezkûre hükmünün ıtlakı üzere imali zarureti encümenimizce takarrür etmiş olmakla Heyet-i Umumiyyeye arz ve müstacelen müzakeresi rica olunur.

Talimatnameler

İstiklâl Madalyası İtası İçin Takip ve İcra Edilecek Şekl-i Telattuf Hakkında Müdafaa-i Milliye Vekâletince Tanzim Olunan Talimatname Sureti

- Birinci Madde-** 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren cidal-i milliye iştirak edip muhtelif milli cepheelerde veya dâhili isyanların itfasında bilfiil hizmet ederek fevkalade yararlık gösterdikleri o zamanki milli cephe veya mıntuka veya fırka kumandanlarından veyahut o zamanki Heyet-i Milliye ve hükûmet-i mahalliyelerden yapılacak tahkikat ile sabit olacak olan berri, bahrî jandarma, muvazzaf, mütekait ihtiyat ümera ve zabitanın cidal-i milli nihayetine kadar fevkaladeden terfi etmemiş olanlar bir defaya mahsus olmak üzere hizmetlerinin derecesine göre takdirname ile veya bir derece terfi suretiyle taltif edilirler. Ve bu şeraiti haiz milli kumandan ve rüesa ile mücahit ve mücahidelere ve bunları idare eden müdafaa-i hukuk reis ve azalarına hizmet-i vataniyelerine mukabil bir kıta istiklâl madalyası verilir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Erkân-ı Harbiye-i Umumiye, Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

17 Cemaziyelahir 1342 ve 24 Kânunusani 1340

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 5

İşbu Kanunun Suret-i Tatbiki Hakkında Talimat

- 1- İşbu kanun 15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren mücadele-i milliyeye iştirak ile birinci İnönü Muharebesine kadar -İnönü Muharebesi dâhil değil- olan müddet zarfında bilfiil yararlık ibraz etmiş olup da zafer-i millinin istihsaline kadar fevkalade terfi etmemiş olanlara aittir. Adana ve Gaziantep mıntukaları için bu müddet Fransızların havalı-i mezkûreyi tahliyesi zamanına kadar muteberdir. Koçgiri ve Pontus gibi büyük isyanlar dâhildir.
- 2- Kanuna nazaran hidematı mesbuk olanların terfileri veya takdirname ile taltifleri hususi mezkûr müddet zarfında cereyan eden muharebat ve dâhili isyanlarda sebk eden hidematı derecesiyle mahal ve tarih-i vaka zikredilerek hidemat bütün vuzuhu ile tafsil edilmek suretiyle inha olunacaktır.

- 3- O zamanki milli cephe mıntika fırka kumandanlarıyla o zamanki Müdafaa-i Hukuk ve Redd-i İlhak gibi milli heyet-i idareler ve o zamanda âmâl-i milliyeye hadim olan hükûmet-i mahalliyeler kendi maiyetlerinde hizmet etmiş olanlardan yedinci madde mucibince şayan-ı taltif görülenleri ikinci maddedeki tarzda olmak şartıyla resen Müdafaa-i Milliye Vekâletine inha edebilirler. Mamafih kendilerini birinci maddenin daire-i şümulünde taltife müstahak addedenler dahi doğrudan doğruya ve ikinci maddedeki sarahat dairesinde vekâlete müracaata mezundurlar. Bu yolda müracaat edecek olanların verecekleri istidallara var ise vesaikin suret-i musaddakaları dahi raptedilmeli ve halen bulundukları kıta amirleri tarafından silsile-i meratibe riayeten vekâlete gönderilmelidir. Hususi mektuplar ile vuku bulacak müracaatlar muteber değildir.
- 4- Gerek gelecek olan inhalar ve gerek resen vuku bulacak bâ-istida müracaatlar vekâletçe tetkik ve kanundaki sarahate göre icap eden tahkikat yapıldıktan sonra istihkakı tebeyyün edenler derece-i hizmetlerine göre taltifleri muamelesi takip ve ifa olunur.
- 5- Gerek inha ve gerek resen vuku bulacak müracaatlar mayıs nihayetine kadar vekâlete vâsıl olmalıdır. Bu tarihten sonrakiler mevki-i muameleye konulamayacaktır.
- 6- Kanunun fıkra-i ahiresine nazaran milli kumandan ve rüesa, mücahit ve mücahideler ve Müdafaa-i Hukuk reis ve azalarından istiklâl madalyasıyla taltife şayan görülenler dahi dördüncü maddedeki izahat veçhiyle inha olunur veya müracaat ederler.

Tamimler

Bazı Mahallerde Mevcut Cemaat-i İslamiye Teşkilatının Hidemat ve İfa Ettiği Vezaif ve Saire Hakkında

Bazı mahallerde cemaat-i İslamiye teşkilatı namıyla kadimen müesses bazı teşkilat olduğu ve bu cemaatlere İslam mektepleriyle kabristanlara ve vücuh-ı hayra sarf olunmak üzere ashab-ı hayr tarafından birçok emlak ve arazi ve avarız akçeleri tahsis edildiği ve hatta işgal sahalarında bulunan bazı yerlerde idare-i hususiye ve evkafa ait bazı akaratin muvazaa tarikiyle bunlara devredilerek tapu kuyudunun o vecihle tashih edildiği ve öteden beri oralarda umur-ı İslamiye ve vakfiyeyi rüyet etmekte bulunan bu teşkilatın son zamanlarda tatil-i faaliyet eyledikleri muhaberat ve işaret-ı vakiadan anlaşılmaktadır. Badehu icabı tetkik edilmek üzere evvelemirde Cemaat-i İslamiye Teşkilatı var mıdır ve el-yevm hal-i faaliyette midir? Ne gibi hidemat ile iştilal eylemektedir? Maksat ve vezaif-i esasiyeleri hakkında bir nizamname var mıdır? Vücuh-ı hayra sarf edilmek üzere bu cemaatler teberru ve tahsis olunan akçe veya sair menafi ve avaid-i muhassasadan nerelerde ne kadar ve ne gibi mevduat ve mevkufat vardır? Bu cemaatlerin kayden uhdelerinde veya suret-i gayriresmiyede taht-ı idarelerinde emlak ve arazi var mıdır? Varsa ne suretle ve kimler tarafından idare edilmektedir? İcap eden menabi-i resmiye ve lazımeden tahkikat ve tetkikat icra edilerek neticesinin sürat-i inbası muktezidir.

Tebliğat ve Muharrerat-ı Umumiye'nin Ceride-i Nizamata Kayıt ve Tespiti Hakkında

Bazı nevahide tebligat-ı umumiye'nin şapirografla istinsah ve teksir edilmesinden dolayı bir müddet sonra yazılarının uçarak okunmaz bir hale geldiği ve bunların ekseri mühim mevaddı cami ve her vakit müracaat ve tettebbu edilecek tebligatı muhtevi bulunmasına nazaran bir müddet sonra okunmaz bir hale gelmesi maksadı ifade etmekte olduğu mülkiye müfettişliğinden bildirilmiştir. 8 Temmuz 1339 tarihli 22149/1474 numaralı tahriratla da tebliğ edildiği vecih ile ahkâm-ı umumiye'yi muhtevi mukarrerat ve muharrerat kısmen müstensih vasıtasıyla tab ve teksir ve irsal edilmekte ve bunlardaki yazıların müruruzaman ile zail olarak ve bilahare okunamaz bir hale gelmekte olduğundan eskiden beri usul ittihaz edildiği vecih ile Meclis-i İdare kalemlerinde kavanin ve nizam-ı umumiye ile mukarrerat ve talimat-ı merkeziyeyi kayda mahsus bir ceride-i nizamata bulundurulurak badema bu gibi tebligat ve muharrerat-ı umumiye'nin vürudunu müteakip mezkûr cerideye kayıt ve tespit edilmek suretiyle bahsolunan mahzura imkân bırakılmamasının icap edenlere ve nahiyelere tebliğ ve temini muktezidir.

Emval-i Metruke Hanelerinde İkamet Eden Bilumum Memurinin 1 Nisan'dan İtibaren Başka Hane Tedarik Ederek Nakledilmeleri Hakkında

Kasabalardaki emval-i metrukeye ait hanelerin meşgul bulunmasından dolayı mübadele suretiyle gelmekte olan muhacirlerden birçoğu iskân edilemeyerek cami köşelerinde intizarda kalmakta ve başta rüesa-yı memurin-i mülkiye olduğu halde memurin ve zabitan ile polis ve jandarmaların emval-i metruke hanelerinde ikametleri, fuzuli işgallere karşı katiyetle hareketlerine icra-yı tesir etmekte ve mübadeleye tabi ahaliden önümüzdeki nisan nihayetine kadar yüz yirmi bin nüfusun celp ve nakli takarrür etmesi hasebiyle vürutlarında açıkta kalmamaları için memurin işgallerinde bulunan mebâninin bir nisandan itibaren tahliyeleri elzem bulunduğundan bahisle emlak-i metrukede ikamet eden memurların şimdiden başka mahalle nakil eylemeleri lüzumunun suret-i katiyede iblağı Başvekâlet-i Celileden alınan emir iktizasındandır.

Aden'deki Menafîmizin İsveç Konsolosu Tarafından Deruhte Edildiğine Dair

Hükûmetimize vaki olan iltimas üzerine Aden'deki İsveç Konsolosuna oradaki menafîmizin himayesini deruhte etmesi zımında talimat ita kılındığı İsveç Sefaretinden alınan cevabi takrir-i şifahide beyan olunduğundan bahis ile badema mezkûr konsüllükçe tanzim edilecek evrak ve vesai kin tanınması lazım geleceği Hariciye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tebliğ olunur.

Tebaa-i Ecnebiyeye Ait Metrukâtın Muhafazasına Dair

Tasfiye kanunları ahkâmı yalnız Türkiye tebaasından olan firari ve mütegayyiplerin emval-i metrukesi hakkında cari olup tebaa-i ecnebiyeye ait emvale şümulü olmadığı ve memurin-i maliye yalnız emval-i umumiye-i milliye ve yine bu mahiyette olan emval-i metruke muamelatıyla meşgul olup bunlar haricindeki emlak idareye salahiyyet olamayacakları cihetle tebaa-i merkumeye ait ve kendi veya vekilleri taraflarından idare edilmemekte bulunan metrukâtın hükûmet-i mahalliyece o bapta ki hukuk-ı düvel kavaidine tevfikân muhafaza ve idareleri hakiki olmadığından o suretle muamele ifasının icap eden mahaller memurin-i maliyesine tebliğ edildiği Maliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmuştur. Ber-muceb-i tebliğ muamele ifası ve bu yolda ecanibe ait emlak ve akar senelerden ibaret olduğu ve ne suretle idare edilmekte bulunduğu inbası tavsiye olunur.

Mülazım-ı Evvelikten Mütekait Karahisarlı Mustafa Şevket Efendi'nin Nisbet-i Askeriyesinin Kat' Edildiğine Dair

Dersaadette âmâl-i milliye aleyhine teşekkül eden kuva-yı inzibatiyeye dâhil ve istihdam edilmiş olan mülazım-ı evvelikten mütekait Karahisarlı Mustafa Şevket Efendi'nin 25 Eylül 1339 tarihli kanunun birinci maddesine tevfikân bir daha hizmet-i devlette istihdam kılınmamak üzere nisbet-i askeriyesinin kat'ı hakkında Heyet-i Mahsusaca verilen kararın tasdik-i âliye

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 6

iktiran ettiği Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmakla tamimen tebliğ olunur.

Muharrerat ve Müraselat-ı Resmîyenin (Karahisar Aziziyesi) ve (Sivas Aziziyesi) Suretinde Tahrir ve Teatisine Dair

(Aziziye) namıyla biri Karahisar-ı Sahib ve biri (Sivas)'ta iki kaza mevcut olduğundan muhaberat ve müraselat ile muamelat-ı saire-i resmîyede teşevvüşü mucip olmakta bulunduğu işaret-ı vakiadan anlaşılmaktadır. İltibas-ı vakianın refi için muharreratın Karahisar Aziziyesi ve Sivas Aziziyesi suretinde yazılması tensip edilmiştir.

Umur-ı Hukukiye Müdüriyetleri ile Umur-ı Hukukiye Müdürleri Bulunmayan Yerlerde Rüesa-yı Memurin İstimal Etmekte Oldukları Resmî Mühürlerden Onar Nüsha Kopyasının İrsaline Dair

Memalik-i ecnebiyede ihticac edilecek vekâletnameler ile emsali evrakın ve bilhassa mübadeleye gayr-i tabi kesânın Yunanistan'daki hukuk-ı tasarrufiyelerinden istifade edebilmeleri zımında yedlerine verilecek vesikalara mevzu vilâyat umur-ı hukukiye müdüriyetleri ve mezkûr müdüriyetlerin bulunmadığı mahallerde rüesa-yı memurin-i mülkiye mühürlerinin merkezde Hariciye Vekâlet-i Celilesi tabiiyet ve Umur-ı Hukukiye-i Muhtelite Müdüriyeti veya İstanbul Murahhaslığı Umur-ı Hukukiye-i Muhtelite Şubesinde tasdikinden sonra Ankara Yunan Mümessilliği veya İstanbul General Konsolosluğu tarafından tasdik edilmesi icap ettiğinden bu bapta muamelatın sürat ve suhuletini temin için mezkûr umur-ı hukukiye müdüriyetleri ile umur-ı hukukiye müdürleri bulunmayan yerlerdeki rüesa-yı memurin-i mülkiyenin istimal eylemekte oldukları resmî mühürlerden onar nüsha kopyasının sürat-i mümkün ile irsali Hariciye Vekâletinin işarı üzerine tebliğ olunur.

İtalya ile Arnavutluk Hükûmetleri Arasında Akdolunan Muahedeler Hakkında

Sene-i haliye kânunusanisinin birinci günü İtalya ile Arnavutluk Hükûmetleri arasında tanzim olunan ticaret muahedenamesinin imza edildiği Roma Mümessilliğinden bildirildiği ve Hükûmetin mezkûrteyn arasında konsolosluk ve muhadenet mukavelenamelerinin derdest-i tanzim olduğunun cümle-i işaretinden bulunduğu Hariciye Vekâlet-i Celilesine izbar buyurulmakla bera-yı malumat tebliğ olunur.

Kavanin ve Nizamatin Vilâyetler Vasıtasıyla Tebliği Hakkındaki Usulün Tamami-i Tatbiki ve Kavanin-i Mübellağadan Vekâlete de Malumat İtasına Dair

Devair-i merkeziyeden şubât-ı idareye vuku bulan tebligat-ı resmîye vilâyetlerin tavsit edilmesinden dolayı mukarrerat-ı merkeziyeden bigâne kalan vilâyetlerin müşkilata maruz kaldıkları ve bu yüzden ekseri kavanin ve nizamatin neşir ve ilanı usul-i mevzuasına dahi tevfiik edilmemekte olduğu ve bundan Hükûmet ve ahalinin müteakabilen müteessir oldukları işaret-ı vakiadan anlaşılmaktadır. Bu halin devamı umur ve muamelatın temin-i selameti ve hukuk-ı Hükûmet ve efradın mazbutiyet ve masuniyeti nokta-i nazarından gayr-ı caiz ve esasen İdare-i Umumiye-i Vilâyet Kanununun yirmi birinci maddesi kavanin ve nizamât ile bunlara müteferri mukarrerat ve evamir ve talimatın valiler vasıtasıyla şubât-ı idareye tebliği lüzumunu mübeyyin bulunduğu madde-i mezkûre hükmünün tamami-i tatbiki esbabının istikmalî elzemdir.

Yunanistan ile Münakit Mübadele-i Ahali Mukavelenamesinin Ahkâm-ı Ahdiye Dairesinde Hareket Edilmesine Dair

Yunanistan ile Münakit Mübadele-i Ahali Mukavelenamesinin on altıncı maddesi mucibince mübadeleden müstesna mahaller sekenesinin tarafeyn memalikinde bulunan emvaline ait hukuk-ı tasarrufiyeleri mahfuz bulunduğu oraca da ahkâm-ı ahdiye dairesinde hareket edilmesi Hariciye Vekâletinin işarı üzerine tebliğ olunur.

Mülkiye Müfettişlerinin Memur Bulundukları Menatıkta İcra Ettikleri Teftişata Dair

Mülkiye müfettişlerinin memur bulundukları menatıkta icra ettikleri teftişatta gördükleri nevakıs ve hatîâtın lüzum-ı ıslahını memurun-i aidesine ihtar ve tebliğ ettikleri halde bazı mahallerde müfettişin takayyüdat ve mütalaatı nazar-ı itibara alınmayarak mevadd-ı mezkûreden hiçbirisinin ıslah ve ikmâli cihetine gidilmediği muhaberat-ı cariyeden anlaşılmaktadır. Levayih-ı teftişîye takibatı vekâlet-i celileden vilâyata başkaca tebliği edilmekte olup hususat-ı mezkûrenin vilâyetlerce takip edilmemesi teftişten matlup olan fevaid ve netayic-i amelîyenin yalnız sû-i istimalâtı harice çıkarmaktan ibaret bir daire-i mahdudeye maksur ve münhasır kalacağı cihetle badema müfettişler tarafından muamelata ait olarak infaz edilmesi lâbüd hatîât ve nevakıs ber-sabık levayih-i teftişîyeye kayıt ve işaret olunmakla beraber işin ehemmiyet ve derecesine göre bu nevakısın tashih ve ikmal kaç günde kabil ise bunun da tayini ile layihaya tasrihan derç edilmesi ve nevakıs-ı mezkûre müddet-i muayyene zarfında ikmal edilip edilmediğinin ve edilmemiş ise esbabının teftiş edilen daire reisi tarafından muntaka müfettişine müddet-i muayyene zarfında malumat itasına mecbur tutulması ve ikmal-i nevakısa vazifeten mecbur bulunan daire-i aidesi reisinin bu bapta lakaydi ve terahisi tebeyyün ettiği surette hakkında muamele-i kanuniye icrasının usul ittihazı münasip görülerek vilâyata tamimen tebligat ifa kılınmıştır. Oraca da ber-minval-i muharrer muamelenin ifası hususuna bezl-i itina ve dikkat olunması tebliğ olunur.

Ahvâl-i Umumiye Raporları Hakkında

- 1- Kaza kaymakamları her ay nihayetinde mensup oldukları vilâyetlere inzibatî, ilmî, sıhhî, iktisadî, içtimaî, umranî, teşebbüsât ve icraatına müteallik bir rapor göndereceklerdir.
- 2- Bu raporlar valiler tarafından muntazaman tetkik olunarak münderecatına nazaran muktezası ifa ve takip edilecektir.
- 3- Valiler her üç ayda bir toplanan raporlara merkezin icraatını da derç ve ilave-i mütalaa ederek vekâlete irsal edeceklerdir.
- 4- Merkez ile kazaların ahvâl-i tabiiye inzibatiye ve mesail-i sıhhiye ve iktisadiyesiyle içtimaî ve umranî teşebbüsât ve icraat ve mütalaatını icmalen ihtiva edecek olan bu raporlar tetkikatın inhisar edeceği mevzua göre her kısma ait olanı ayrı ayrı ve ikişer nüsha olarak tanzim ve tesyir edilecektir.

Beyoğlu ve Üsküdar Livalarından Maada Mülhak Vilâyetlerin Müstakilen İdareleri Takarrür Eylediğine Dair

Beyoğlu ve Üsküdar vilâyetlerinden maada bilcümle mülhak vilâyetlerin müstakilen idaresi esası takarrür ettiği ve Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin işarına atfen Başvekâlet-i celileden tebliğ buyurulmuştur.

Efrad-ı Ahalinin Fuzulen Yed-i İşgallerinde Bulunan Mebaninin Derhal Tahliye Ettirilmesine ve Saireye Dair

Mübadele İmar ve İskân Vekâlet-i Celilesinden varit olan tezkerede başta rüesa-yı memurun-i mülkiye olduğu halde memurin ve zabitan ile polis ve jandarmanın emval-i metruke hanelerinde ikametleri fuzuli işgallere karşı katiyetle hareketlerine icra-yı tesir etmekte olduğundan işgalleri altındaki haneler derhal tahliye ve ref-i işgal hakkındaki müracaatları isaf etmeyenlerle daire-i memuriyetlerinde fuzuli meşgul bulunduğu halde o hanelere getirilebilecek muhacirleri açıkta bırakan ve akrabalarının işgaline müsamaha gösteren memurin hakkında tertib-i mesuliyet lüzumu işar buyurulmaktadır. Memurin ve zabitanın işgal ettikleri haneleri derhal tahliyeye mecbur tutulmaları memurini

ıztırara düşüreceğine binaen bu kabil hanelerin icar müddetlerinin hitamında icarı tecdit edilmemek ve tedrici bir surette tahliye tabi tutulmak suretiyle işgallerin peyderpey refi cevaben vekâlet-i müşarünileyhaya bildirilmiş olmakla efrad-ı ahali tarafından fuzuli bir surette meşgul bulunan hanelerin iskân mıntika müdüriyetlerinden lüzum gösterildikçe bilâ-ifâte-i zaman derhal tahliye edilmesi lüzumu suret-i katiyede tebliğ olunur.

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Harb-i Umumiden Dolayı Türkiye Tebaasının Amerika'daki Metalibi Hakkında

Harb-i Umumiden dolayı tebaamızın Amerika Hükûmetinden ne gibi metalibi bulunduğu anlaşılmak ve işbu metalib tespit edilerek ileride teşekkül edecek komisyona tevdi ve icabı tezekkür edilmek üzere Türkiye tebaasının bu bapta vaki olmuş veya olacak müracaatlarının tayin ve tespiti zımında alakadarânın celb-i nazar-ı dikkati tavsiye olunur.

Muayene-i Efrat İçin Ahz-i Asker Meclislerinin Teşkil ve Muamelat-ı Saire-i Kanuniyenin İfası Hakkında

Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun yirmi birinci ve müteakibi maddeleri ahkâmına tevfikân sene-i haliye mayısında muayene-i intihaiyelerinin icra ve numaralarının keşidesi icap eden 1319 tevellütlülerle sene-i sabık ahz-i asker meclislerince haklarında karar-ı kati verilemeyerek muamele ve muayeneleri sene-i atiyeye terk edilmiş olanların muayenelerinin icrası için muktezi ahz-i asker şubasına icra kılınan 17 Mart 1340 tarihli ve 4468 numaralı tebligat dairesinde ifa-yı muamele olunması.

Son Kararın Ortodoks Rumlara Ait Emval-i Gayrimenkule Muamelatına Münhasır Olduğuna Dair

Zeyl 25 Şubat 1340 653/156

Anasır-ı gayrimüslimeye ait emval-i gayrimenkulenin bey' ve ferağ muamelatının muvakkaten tehiri hakkındaki kararın anasır-ı merkumenin icrasını talep edecekleri terhin veya vefaen ferağ muamelatına da şamil olduğuna dair 10 Şubat 1340 tarihli (364) numaralı karar esasen ferağ muamelelerinin icrasına müsaade edilmemiş olan Ortodoks Rumlara ait emval-i gayrimenkule muamelatına münhasır olup mübadeleye ve emval-i gayrimenkulesi tasfiyeye tabi olmayan gayrimüslimlere ait muamelat-ı tasarrufiyenin kavanin-i mevzua ve mukarrerat-ı müttehaze ahkâmı dairesinde ifası lazım geleceği Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarı cümlesindendir.

İstilam Cevaplarının Vakıt ve Zamanyıla İtasına Dair

İstilamı mutazammın muharrerat ve telgraf cevapları tebligat-ı müekkedeye mugayir olarak pek ziyade teehhür etmektedir.

- 1- Evvelce bildirildiği vecih ile muhabere ve muameleye mütevakkıf olmayan mevad için nihayet bir hafta ve mülhakattan istilamı icap eden mevad en nihayet bir ay zarfında intaç edilecektir.

- 2- Umumi mahiyetteki istilamların cevabı mülhakattan tamamen istihsal edildikten sonra bildirilecek ve müteferrik surette işaratta bulunulmayacaktır.
- 3- Cevabi muharreratta mürselün-ileyh daire behemehâl işaret edilecektir.
Muamelatın badema bu dairede takibi ve hilafı hareket edenler hakkında tertib-i mesuliyet mukarrer olduğu beyan olunur.

Bulgaristan'dan Memleketimize İhraç Olunan Peynir, Fasulye ve Kümes Hayvanatının Men-i İthaline Dair

Kuru üzümümüzü ithalden men eden Bulgaristan'ı iktisadiyatımızı rahnedar edecek tedabirin ittihaz ve icrasında serbest bırakmamak ve hukukumuzla hürmete icbar eylemiş olmak üzere memleketimize külliyyetle giren ve bu husustaki ihtiyacımızın mahsulat-ı dâhiliye-i mümasilemizle tatmini mümkün olan peynir, kaşkaval, salamura, kaşar, tulum ve emsali ve kuru fasulye ile buğday unu ve kümes hayvanatı ve tavuk ve horoz ve piliç ve beçtavuğu ve ördek ve hindi ve kazın men-i ithali 13 Mart 1340 tarihinde İcra Vekilleri Heyetince takarrür etmiştir.

Bazı Gazetelere Abone Kaydı Hususunun Yalnız İrşat ve Teşvike Hasrı Hakkında

Bazı gazetelere vilâyatın tebligatı üzerine kaza ve nevahice ve bazı yerlerde jandarmalarda istihdam edilmek suretiyle abone kaydedilmekte olduğu teftişat-ı vakıadan anlaşılmaktadır. Bu hususta Hükûmetin halkı irşat ve teşviki ve bu suretle abone kaydedilmelerinin temini ne kadar müfit ise bunun doğrudan doğruya nevahi müdürânı ve jandarma vasıtasıyla yapılması ve abone bedelatının mumaileyhim tarafından tahsili gayr-i caizdir. Bu cihetle bu kabil ahvalin badema tekerrür etmemesi esbabının istikmalî tavsiye olunur.

Cidal-i Millîye İştirak Ederek Fevkalade Yararlık Gösterenlerin Suret-i Taltifine Dair Kanun ve Talimatnameye Ait Tavzihat Hakkında

9 Şubat 1340 tarihli ve 135 numaralı tebligat-ı umumiyyeye zeyildir.

Cidal-i millîye iştirak edip fevkalade yararlık gösterenlerin taltifine dair olan dört yüz numaralı kanunun suret-i tatbiki hakkındaki talimatnamenin birinci maddesinin nihayetine ilave edilen “Koçgiri ve Pontus gibi büyük isyanlar da dâhildir.” cümlesi misilli Adana ve Gaziantep kelimelerinden sonra “Urfa ve Maraş” isimlerinin ilavesi suretiyle (Adana ve Gaziantep ve Urfa ve Maraş mıntukaları bu müddet Fransızların havali-i mezkûreyi tahliyesi zamanına kadar muteberdir.) suretinde tavzihi lüzumu Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tebliğ olunur.

Nahiyelerin Mahrukat ve Kırtasiye ve İhtiyacatı İçin Mikdar-ı Kâfi Havalelerin Doğruca Nevahi Namına İrsali Hakkında

Nahiyelerin teftişinde vilâyetlerden kazalara tefrik olunan mahrukat ve kırtasiyeden nahiyelere ya hiç verilmemekte veya ihtiyacın onda birini bile temine gayr-i kâfi miktarın tefrik ve ita edilmekte olduğu mülkiye müfettişliğinden mu'tâ raporda bildirilmiştir. Nahiyelere mahrukat ve kırtasiye tahsisatından ihtiyaçlarına kâfi miktarın tefrik edilmemesi bu ihtiyacın herhangi bir şekilde birer suretle halktan tedarik ve temin edilmesine vesile teşkil edeceğine mebni gayr-i kabil-i tecvidir. Binaenaleyh gerek mahrukat ihtiyacı ve gerek nahiyeye ait kuyut ve muamelat-ı resmiyenin temin ve idame-i intizamı için kazalara tefrik edilecek tahsisatın kâfi miktarda tefrik ve ifrazı ve nevahi havalalarının doğrudan doğruya nevahi namına itası esbabının istikmalî tavsiye olunur.

Eyyam-ı Resmiye ve Mübarekede İstimâl Edilecek Topların İmal ve İhzarında Malumat İta Edileceğine Dair

Eyyam-ı resmiye ve mübarekede istimal edilmek üzere Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesince imal ettirilecek olan tunç topların henüz ihzar edilmediği anlaşılmıştır. İmal ve ihzarında malumat ita edileceği cihetle vuku bulacak tebliğe intizar edilmesi lazımdır.

Mazbatalar

Haklarında Tekaiütlük ve Tard Cezası Tatbik Olunan Ceraim Mürtekipleri Hakkında Heyet-i Umumiyyede Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası

4 Kânunuevvel 1339 tarih ve 320 numaralı Aff-ı Umumi Kanununun ve silk-i askeriyeden tard ile tekaütlük hakkında sarahat olmamasından dolayı bu gibi mücazâtı müstelzim ceraim mürtekipleri hakkında ne yolda tahfif-i ceza olunacağını tatbiki için mezkûr kanunun tefsiri hakkında Başvekâletten mevrit tezkere tetkik edildi.

Af Kanununun istihdaf ettiği gaye hapis, kalebentlik, nefiy, mücazat-ı cismaniye ve nakdiyeye matuf ve münhasır olmasına ve Askerî Ceza Kanunnamesi mucibince gerek asli ve gerek ferî olup silk-i askeriden tard gibi ceza işbu kanunun ahkâm-ı mevcudesinden hariç olmakla beraber mevadd-ı muhteviyesine nazaran tefsiren de bu noktaların tetkik ve mevki-i meriyete vazına imkân-ı hukuki olmadığından keyfiyet Heyet-i Umumiyyeye arz olunur.

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Men-i Müskirat Kanununun Dördüncü Maddesinde Muharrer İmha Tabirinin Tefsiri Hakkında Heyet-i Umumiyyede Kabul Edilen Adliye Encümeni Mazbatası

Men-i müskirat kanununun dördüncü maddesinde muharrer (imha) tabirinin tefsiri hakkında Başvekâletten mevrit tezkere encümenimizce de kıraat ve tetkik olundu. (İmha) kelimesinin manası mutlak olmasına ve öteden beri Hükûmet tarafından icra kılınan tatbikatla mefhumunun tamamıyla takarrür etmiş bulunmasına nazaran halen tefsir-i kanuniye mahal olmadığı Heyet-i Umumiyyeye arz olunur.

Yeniden Darp Edilecek Meskûkât Hakkında Kanun-ı Esasi Encümeninin Büyük Millet Meclisince Kabul Edilen Mazbatası Sureti

Darp edilecek meskûkât hakkında 20 Ağustos 1339 tarihli İcra Vekillerinin bir kararı icrai istihsaline dair Heyet-i Umumiyyeden muhavvel tezkeresi bu defa dahi mütalâa olundu ve hattâ Cumhuriyet armasının tesbiti uzun zamana, tarihî ve bedîî tetkikata sanatkârlar arasında müsabaka icrasına vabeste bulunduğundan bu defa darbedilecek altın meskûkâtın armasız olması zaruri görüldü. Birçok memalikte sık sık meskûkâtın şekli değiştirildiğinden ve üzerlerinde türlü türlü remizler ve işaretler bulunduğundan armanın tesbitinden sonra armal[ı] paralar darbu düşünülecektir. Şimdilik darbolunacak meskûkâtın şekli âtide olmasına encümenimizce karar verilmiştir.

Sikkenin veçhi şöyle olacaktır:

Meşe dallarından yapılmış iki kavis, bir başak ile bağlanacak ve ortasına “Türkiye Cumhuriyeti” ve sene-i darp konacaktır. Yani bu sene için 1340

Sikkenin zahri şöyle olacaktır:

Hendesî ve içi gölgeli bir hilâl, fevkinde beş şualı bir yıldız, ay ile yıldızın arasındaki boşluğa (Ankara) ve (23 Nisan 1336) kelime ve tarihi bir Hâtrai Mübeccele olmak üzere vazedilecektir.

15 Kânunusani 1340

***Ashab-ı Mesalih Tarafından Vuku Bulacak Müracaatlar Üzerine
Cereyan Edecek Muamele Neticesinin Tahriren Kendilerine
Bildirilmesine Dair Heyet-i Umumiyece Kabul Edilen
İstida Encümeni Mazbatası***

İstanbul'da Nuruosmaniye'de Hüseyin Cahid imzalı merbut istida encümenimizce mütalaa ve tetkik olunarak münderecatı tasvip edildi ve efrad-ı milletin ziyâ'-ı hukukundan beyhude vakit kaybetmelerine meydan kalmamak üzere Hükûmete vuku bulan müracaatları neticesinin kendilerine herhalde tahriren bildirilmesi lüzumunun bilumum devaire tamimi zımnında keyfiyetin Başvekâlet-i Celileye tebliği muvafık olacağı encümenince karargir olarak icra-yı icabı hususunda Makam-ı Celil-i Riyasete takdim kılındı.

Tebliğler

***Emraz-ı Sâriye-i Hayvaniye Vakayinin On Beş Günde Bir Heyet-i
İhbarı Hakkında Ziraat Vekâletinin Tebliği***

Emraz-ı sâriye-i hayvaniyenin çok zamanlar mektûm kalmasından naşı ekseriya bir mahalde zuhur eden maraz-ı sârî daire-i sirayetini tevsi ettikten sonra haber alınmakta olduğundan hastalık tevessü ettikten sonra izalesi kesb-i müşkilat etmekte olduğu gibi birçok hayvanatın mahvını ve bu yüzden Hazine-i Millet'in de ızrarını bâdî olduğundan gayrikabil-i tecvizdir. Zabıta-i Sıhhiye-i Hayvaniye Kanununun altıncı maddesi mucibince hastalık zuhurunda hayvan sahibi ve hayvanata bakanlar kurâda karyenin muhtarına ve çiftliklerde çiftlik kâhyasına ve nahiyelede müdüre ve şehir ve kasabalarda belediye reisleriyle zabıtaya ve merâkib-i bahriyede rüsumat idarelerine ve şimendiferlerde istasyon memur ve zabıtasına ve hudutlarda gümrük ve zabıta ve baytar memurlarına resmen ihbar ve onlar tarafından dahi mahalli hükûmetinin en büyük memuruna ve baytara malumat itasına mecbur olduğu ve yedinci maddesi mucibince dahi bir mahalde birden ziyade hayvanat defâten mütevaliyen musâb veya telef olduğu halde vukuatın ihbarı mecburi ve sâri bir hastalıkla musâb olan mevaki civar kurâ ve kasabâta yalnız bir hayvanın hastalanması veya telef olması dahi behemehâl ihbarı icap ettiği beyan edildiği halde ahkâm-ı kanuniyeye riayet edilmemektedir. Emraz-ı sâriye-i hayvaniyenin ihbarında ber-muceb-i kanun ahaliye tahmil edilen mecburiyet kadar memurin-i hükûmetin de alakadar bulunması hikmet-i hükûmet muktezasından bulunduğu ecilden keyfiyet Meclis-i Âli-i Baytarîde dûr ü dirâz müzakere edilerek her on beş günde bir bilcümle kurâ Heyet-i İhtiyariyesi taraflarından nahiye müdürlerine ve nahiye müdürleri taraflarından kaza merkezlerine ve kaza merkezlerinden de âlâ-merâtibihim vilâyata hastalık zuhur etsin etmesin ihbar mecburiyeti halinden bilumum memurin-i mülkiyenin daha bidayette hastalığa vukuf peyda ederek süratle ve aynı zamanda memurin-i baytariyeye ihbar vukuu halinde esbab-ı izalesine tevessül edilmiş bulunacağı cihetle memurin-i mülkiyenin ve jandarma zabıta memurlarının hususat-ı maruzada mafevk memurlarına ve en yakın baytar memurlarına her on beş günde bir ita-yı malumatla ve hastalığın izalesi emrinde takibatta bulunulmasına mecbur tutulması taht-ı karara alınmış olduğundan bilumum memurin-i mülkiyeye suret-i katiye ve müessirede tebligat icrasıyla inbasını tavsiye hassaten rica ve istirham eylerim efendim.

Fek ve İlhak ve Tahvil-i İrtibat Mesailinin Hakiki Bir İhtiyaç ve Zaruret-i İdare ve İktisadiyeye İstinat Ettirilmek Lazım Geleceğine Dair Dâhiliye Vekâletinin Tebliği

Fek ve ilhak ve tahvil-i irtibat mesaili hakkında her sene mecalis-i umumiyece birtakım kararlar ittihaz edilmekte ve neticede teşkilat-ı idare ale't-tevali vuku bulan bu silsile-i tadilat ve tebeddülât ile adeta bir cezr ü med takallübâtı geçirmektedir. Hâlbuki fek ve tahvil-i irtibat hususâtı müspet bir idare-i memleket ihtiyacından mütevellit ise bu ihtiyaç her sene başkaca bir şekl-i tahavvül irae edemeyeceği cihetle bu lüzumun bir senenin Meclis-i Umumisinde kati bir esas üzerinde tespit ve takriri lazım gelir. Hâlbuki bu daimi tahavvülât ve takallübattan istidlal ediliyor ki tahvil-i irtibat mesaili, inzibat ve idare veya ihtiyacat-ı sahiha-i iktisadiye ve saire gibi esbab ve icabat-ı esasiyeden ziyade bazı mahallî avamil ve müessiratın zâde-i ilcâ'âtıdır. Hakikatte ise mütemadiyen vuku bulacak bu silsile-i tahavvülât manzume-i idarede matlup istikrar ve müvazeneti ihlal edebilecek bir mahiyettedir. Binaenaleyh hakiki bir ihtiyaç ve zaruretin istilzam ettiği muamelat-ı ilhakiye bittabi lâzımü'l-ifa ise de bunun sırf Meclis-i Umuminin karar ve ichtihad-ı mutlakına terk ve taliki her sene bir silsile-i metalip ve tekâlifin tevalisiyle teşkilat-ı müessesenin bir hercümerci-i daimisini intaç edeceği cihetle hikmet-i idare ile bittabi gayrikabil-i telifdir. Bu itibar ile vilâyetçe bu kabil mukarrerat-ı müttehizenin icabat-ı idare ve iktisadiye ve saire noktasından tetkikiyle fek ve ilhak muamelatının hakiki bir ihtiyac-ı idarinin netice-i zarureti olduğuna kanaat hâsıl edildiği takdirde kabulü ve icabat-ı idareye âdem-i tetabuku takdirde makama mevdu salahiyet-i kanuniyenin istimali suretiyle bu kabil metalib ve tekâlifin tadil ve taklili icap eder.

Yüzde Yirmi Vesait-i Nakliye Mukabilinde Verilmiş Olan Mazbataların Suret-i Mahsub ve Tediyesine Dair Maliye Vekâletinin Tebliği

12 Nisan 1339 tarihli Mahsup Kanununun suver-i tatbikiyesini mübeyyin talimatnameye zeyildir.

Başkumandanlık makamının on numaralı tekâlif-i millîye emriyle esmanı mahallât ve kurâ ahalisi arasında tevzi ve ashabına ita edilmek suretiyle vaz-ı yed edilen yüzde yirmi vesait-i nakliye mukabilinde verilmiş olan mazbataların suret-i mahsub ve tediyesinde sarahat-i kâfiye olmadığı beyanıyla bazı mahallerce tereddüt edildiğinden mevadd-ı atiyenin tavzihan tebliğine lüzum görülmüştür:

- 1- Yüzde yirmisine vaz-ı yed edilen vesait-i nakliye komisyonlarca takdir edilen fiyat mucibince şehirlerde belediye ve kurâda Heyet-i İhtiyariye tarafından halk üzerine tarh ve tevzi edilerek

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 9

ahaliden tamamen tahsil edilen para vesaiti alınanlara verilmişti. Şehirlerde mahalle kurâda Heyet-i İhtiyariye veya eşhas namına verilen fiyat mazbatasından ashabının borçları var ise Mahsup Kanunu mucibince ba'de'l-mahsûb bakiye kalan meblağdan nisbet-i kanuniye dairesinde nakden tediyesi lazım gelen mikdar vaktiyle her kimden para alınmış ise onlar tarafından tahtim kılınacak musaddak bordro üzerine tediye edilecektir.

- 2- Bu suretle ahaliye tarh ve tevzi edilmiş ise de henüz tahsil kılınmamış olan paranın artık tahsiline mahal kalmadığından komisyonlarca verilen takdir-i fiyat mazbatası muhteviyatı tevziattan hissesine isabet eden miktarı verenlerle yedinden alınan vesait-i nakliyesi bedelini istifa etmemiş olanların borçları var ise talimatname ahkâmına tevfiқан mahsubu icra ve borçları yok ise nisbet-i kanuniye dairesinde alelusul tediye edilecektir. Mazbatalardan mütebaki kalacak kısım için verilecek mahsup

makbuzları kendi köyleri âşarını kefalet-i müteselsile ile almak isteyen kurâ halkının âşarına teminat olarak kabul edilecektir. Ona göre ifa-yı muktezası tamimen tebliğ olunur.

Fek ve İlhak Muamelatı Hakkında Dâhiliye Vekâletinin Tebliği

Mecalis-i umumiyece hemen her sene birçok karyelerin fek ve ilhak veya tahvil-i irtibatı için ittihaz-ı karar edilmektedir. Ancak bu suretle irtibatı tağyir olunan karyelerin hemen ertesi sene inikat eden mecalis-i umumiyede evvelce cereyan eden muamele-i ilhâkiyenin âdem-i isabetinden bahis ile şekl-i sabıkına ırcı talep edilmekte ve bazı karyeler ahalise de mahall-i irtibatlarının tağyiri hakkındaki kararın dâî-i mehazir ve müşkilat olacağından bahis ile vaziyet-i asliyelerinin muhafazası lehinde izhar-ı şikayet eylemektedirler. Aradan birçok seneler geçerek memleketin hayat-ı umumiye-i iktisadiye ve içtimaiyesinde esaslı bir tahavvül ve icap hâsıl olmamış iken bir sene evvel ittihaz olunan kararın ertesi sene nakz ve talili gibi yekdiğeriyle gayrikabil-i telif bir mahiyet-i mütezâdde arz eden bu mukarrerat ve işarattan bu kabil fek ve ilhak hususâtının idari iktisadi icabat ve ihtiyacat-ı hayatiyeye istinat ettirilmekten ziyade mahalli bazı sevâik ve avâmil-i şahsiyenin netice-i tesirâtı olarak vukua gelmekte olduğu istidlal edilmektedir. Hâlbuki efrad-ı ahali kendi hayati menafî ve ihtiyacatını bittabi kendi daha ziyade müdrik ve nev metalib ve temayülatı her şekl-i kanunide izhara hak ve salahiyetleri derkâr bulunmuş olduğundan tahvil-i irtibat mesailinde keyfe-mâ-yeşâ vuku bulacak tekâlifin derhal kabul edilmeyerek en evvel alakadar kurâ ahalisinin temayülatı tetkik olunmak ve bu temayülat ve metalibin icabat ve ihtiyacat-ı sahiha-i idareye derece-i tevaful ve tetabuku tespit edildikten sonra Meclis-i Umumice müzakeresi lazımeden görülmektedir. Esasen Meclis-i Umumice müzakere edilecek mevad, vali tarafından Meclise tevdi edileceği ve vilâyete ait vezaif cümlesinden bulunan mevadda dair aza tarafına vaki olacak tekâlif Meclisçe ekseriyet-i mutlaka ile kabul edilirse o zaman ruznameye ithal edileceğine göre tahvil-i irtibata ait mesail ve hususâtın bu esas dairesinde tetkik ve takirri ve memleketin ihtiyacat-ı idariye ve içtimaiyesiyle kabil-i telif olmayan mukarrerat hakkında vakit ve zamanıyla itiraz edilmesi lazım geleceği beyan olunur.

Yunanlılar Tarafından Gemisi Zaptolunan Türk Tebaası Hakkında

30 Teşrinievvel 1918 tarihinden sonra Yunanlılar tarafından gemisi zaptolunan Türk tebaasının Hükûmete müracaatla sefinelerinin ne tarihte ve nerede ve hangi sefine-i harbiye tarafından zaptolunduğu ve kıymeti ve hacm-i istiabisini ve Ganaim-i Bahriye Mahkemesinden karar sadır olmuş ise tarihini ve el-yevm nerede bulunduğunu bildirmeleri lüzumunun alakadarâna ihbar olunması Hariciye Vekâletinin işarıyla tebliğ olunur.

Anasır-ı Gayrimüslimeye Ait Emval-i Gayrimenkulenin Bey' ve Ferağı Muamelatı Hakkında

Anasır-ı gayrimüslimeye ait emval-i gayrimenkulenin bey' ve ferağı muamelatının muvakkaten tehiri hakkında müttehaz 14 Kânunuevvel 1338 tarihli karar 6 Eylül 1339 tarihinde işbu muamelenin Rum Ortodoks milletine hasrı suretinde tadil edilmiş olduğuna göre 10 Şubat 1340 tarihli kararın da bittabi ferağ muamelelerinin icrasına müsaade edilmemiş olan Rum Ortodokslara ait emval-i gayrimenkulenin rehin ve vefaen ferağ muamelatına münhasır bulunduğu Başvekâlet-i Celileden tavzih ve tebliğ buyurulmuştur.

Lozan'da 24 Temmuz'da Aff-ı Umumiye Dair Beyanname ile Protokolün Meriyetini Mutazammın Yunanistan Tarafından Neşrolunan Kanunun Tebliğine Dair Suret

Yunan Hükûmeti Ceride-i Resmiyesinin birinci cildinin 17 Eylül sene 1923 tarih ve 261 numaralı nüshasıyla neşredilmiştir:

Lozan'da imza ve 25 Ağustos sene 1923 tarihli kanun ile tasdik kılınan aff-ı umumiye dair beyanname ile protokolün meriyetine dair kanundur:

İhtilal komisyonunun 15 Eylül sene 1922 tarihli kararının birinci fıkrasına tevfikan Heyet-i Vükelânın teklifi üzerine ittihaz-ı karar ve irade eyleriz.

Madde-i Münferide

Lozan'da sene-i haliye Temmuzunun yirmi dördünde imza edilen ve 25 Ağustos sene 1923 tarihli kanunla tasdik kılınan aff-ı umumiye dair beyanname ile protokol işbu kanunun Ceride-i Resmiye ile neşrinden itibaren meridir.

İşbu kanun Ceride-i Resmiye'de neşredilecek ve kesb-i kanuniyet eyleyecektir.

İkinci Jevrej
Heyet-i Vükelâ
Başvekil Gonatas
Azaları Alexandris
Misyos
Papandreou ilh.

Tamimler

Diyanet İşleri Teşkilat-ı Merkeziyesi:

Heyet-i Müşavere azalıklarına Tevfik, Abdülhalim, Mehmed Şükrü, Harun, Ali Himmet, Mehmed Bahaeddin, Seyit Taha ve Ahmed Hamdi ve Mümeyyizliğine Hasib, kâtipliğine Necib ve Tahrirat ve Evrak Müdüriyetine Eyüb Necati, Başkâtipliğine Ahmed Ferid, Kâtipliklerine Ömer Lütfi ve Ahmed Hamdi, Evrak Memurluğuna Rıfat ve mukayyitliklerine Mustafa Hilmi ve Süheyl ve Memurin ve Sicil Mümeyyizliğine Ahmed Fevzi, Menşur Kâtipliği ile Mütercimliğine Mustafa ve Kâtipliğine Muhyiddin, Levazım Memur ve Mutemetliğine Yusuf Ziya, Memurin Müdüriyeti Mümeyyizliğine Tevfik, kâtipliklerine Ömer, Nuri, Yusuf, Zühdü, Abdülkerim ve Tahrirat Müdüriyeti Kâtipliğine Hafız Ömer, Evrak Mukayyitliğine Ali Rıza Efendiler tayin kılınmışlardır.

Bir Daha Hizmet-i Devlette İstihdam Edilmemek Üzere Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Edilen Zabitan

Mütekait Tüfekçi Ustası Hasan Ağa Süleyman Kalkandelen, Hesap Memuru Vekili Ahmed Nazif Efendi Salih Tekfurdağı 986, Hesap Memuru Vekili Osman Sıdkı Efendi Hasan Kapan-ı Dakik 72, Piyade Mülazım-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi Halil Bolu 325-357, Mütekait Topçu Binbaşı Ali Efendi İsmail Dersaadet 314-5, Piyade Mülazım-ı Sani Sadık Efendi Said Eştib 334-62, Piyade Yüzbaşı Ömer Ayni Efendi Abdullah Vodina 322-59 Piyade Yüzbaşı Galip Efendi Mehmed Kızanlık 224-253, Piyade Yüzbaşı Ekrem Efendi Raşid Dersaadet 320-367, Mütekait Piyade Binbaşı Osman Niyazi Efendi Derviş Mehmed Dersaadet 314-1778, Mütekait Miralay Emin Bey Ahmed Kadıköy, 319-1778 Binbaşı Mehmed Tahir Efendi Bekir Halep 313-47, Mütekait Mülazım-ı Evvel Mehmed Efendi Hasan Şam 319-74, Mütekait Mülazım-ı Evvel Seyid Nuri Efendi Mehmed Tevfik Yozgat 325-41, Mütekait Mülazım-ı Evvel Nuri Efendi Emin Yozgat 325-358, Mütekait Mülazım-ı Evvel Kemâl Efendi Ahmed Kâzım Beşiktaş 328-1068, Piyade Mülazım-ı Evvel Muzaffer Efendi 331-327, Topçu Yüzbaşı Fethi Efendi Maruf Bağdat 323-24, Topçu Zabıt Vekili

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Kemâl Efendi Ahmed Eşteb 335-27, Sınıf 3 Kâtip Nuri Efendi 314-32, Mütেকait Süvari Miralay Ferhad Bey Osman Hasköy 97-7, Süvari Mülazım-ı Sani Zeki Efendi Bedreddin Karakil 335-4, Tabur Hesap Memuru İskender Efendi Mehmed Avrathisar 318-25, Erkânıharp Binbaşı Hakkı Muhlis Bey 321-21, Piyade Mülazım-ı Sani Ali Naci Efendi Abdülkerim Selanik 33-501, Matrut Süvari Mülazım-ı Evvel İzzet Efendi Feyzi Bey Söğüt 328-2, Sınıf 2 Tüfekçi Ustası Yakup Usta İbrahim İzmit 328-93, Piyade Binbaşı Hüseyin Hüsnü Efendi Kastamonu 317-26, Piyade Binbaşı Ahmed Mustafa Efendi Şerif Tırnova 312-33, Mütেকait Miralay İbrahim Edhem Bey 312-333.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Piyade Yüzbaşı Tophaneli Nihad Efendi İbrahim Şevket 321-463, Piyade Yüzbaşı Mehmed Faik Efendi Abdürrezzak Erzurum 318-63, Piyade Yüzbaşı Hasan Efendi Mehmed Sivas 322-246, Piyade Yüzbaşı Naci Efendi Osman Edirne 321-123, Piyade Mülazım-ı Sani Osman Efendi Osman Kayseri 323-582, Mütেকait Piyade Mülazım-ı Sani Mustafa Efendi Ali Rıza Asir 326-462, Mütেকait Süvari Mülazım-ı Evvel İsmail Efendi İsmail Yanıbahçe 321-25, Sınıf 2 Nalbant Ustası Abdülaziz Usta Halil Mitroviça 325 N 2, Piyade Mülazım-ı Evvel Şevket Efendi Tahir İşkodra 328-306, Sınıf 3 Tüfekçi Ustası Mehmed Rüşdü Efendi Hasan Kosova 312-51, Piyade Yüzbaşı Tevfik Efendi Ali Bandırma 319-132, İstihkâm Mülazım-ı Sani İsmail Lütfi Efendi Zeki Paşa 328-36, İstihkâm Mülazım-ı Sani Hıfzı Efendi Çemişkezek 330 C 28, Topçu Mülazım-ı Sani Asaf Efendi İhsan Dersaadet 332 N 26, Topçu Mülazım-ı Sani Muammer Efendi Hüsnü Paşa Dersaadet 231 N 90, Mütেকait Alay İmamı Mehmed Şükrü Efendi Mustafa Anamur 316-10, Piyade Mülazım-ı Sani Hasan Tahsin Efendi Hayri Trabzon 334-246, Piyade Mülazım-ı Evvel Mehmed Hayreddin Efendi Abdurrahman Şerif 331-224, Piyade Mülazım-ı Evvel Ömer Feridun Efendi Münir Paşa Galata 318-83, Hesap Memuru Muavini Hafız Ali Efendi Mustafa 330-40, Piyade Mülazım-ı Evvel Salih Efendi Ali Van 331-58, Piyade Mülazım-ı Evvel Ahmed Fehmi Efendi Hüseyin Hüsnü Yozgat 328 N 203, Piyade Mülazım-ı Evvel Ahmed Hamdi Efendi Mehmed Şükrü Efendi Kumkapı 371-436, Piyade Mülazım-ı Evvel Cevdet Efendi Hüsnü Rumelihisarı 442-208, Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Sâmîd Efendi Yahya Kerkük 333-524, Piyade Mülazım-ı Evvel İsmet Efendi İsmail Darende 335-356.

15 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Erkânıharp Yüzbaşı Ahmed Efendi Hasan Şemni 324-1, Piyade Mülazım-ı Sani Hüseyin Efendi Abdi Üsküdar 333-398, Piyade Yüzbaşı Ahmed Kemal Efendi Zühdü Erzurum 326-185, Piyade Yüzbaşı Hasan Fehmi Efendi Ömer Tortum 322-382, Piyade Yüzbaşı Abdullah Efendi Mustafa Gelibolu 322-90, Piyade Yüzbaşı Mehmed Faik Efendi Ömer Urfa 423-255, Piyade Yüzbaşı Abdülhamid Hikmet Efendi Süleyman Süleymaniye 319-217, Süvari Mülazım-ı Evvel Şerafeddin Efendi İbrahim Lüleburgaz 324-43, Baytar Kıdemli Yüzbaşı Nuri Efendi Mehmed Ali Cide 326-9, Piyade Kaymakam Abdülkerim Bey Said Maraş 314-30, Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed Salih Efendi Asım 232-421, Piyade Zabıt Vekili Necmeddin Efendi Osman Kars 336-72, Piyade Mülazım-ı Evvel Mucip Efendi Zekeriya Cibali 321-110, Piyade Mülazım-ı Evvel Nizameddin Efendi Selahaddin Horhor 328-7, Piyade Mülazım-ı Evvel Necdet Efendi Şeyh Halıcılar 331-143, Mütেকait İstihkâm Mülazım-ı Sani Behcet Efendi Ahmed 331-70, Piyade Yüzbaşı Ahmed Ragıp Efendi Şerif Trablusgarp 325-46, Piyade Mülazım-ı Sani Ali Galip Efendi İsmail 334-214, Piyade Mülazım-ı Sani Şevki Efendi Ahmed Priştine 333-359, Piyade Mülazım-ı Sani Niyazi Efendi İsmail Pazarcık 333-375, Piyade Mülazım-ı Evvel Ahmed Hamdi Efendi İshak Sivas 331-180, Piyade Mülazım-ı Evvel Ahmed Vefa

Efendi Emin Zühdü Uzunköprü 327-47, Piyade Mülazım-ı Sani Halil İbrahim Efendi Edhem Beykoz 329-135, Erkânıharbiye Mektebi Müdavimlerinden Piyade Yüzbaşı Halil Nasuhi Efendi Bursa 322-30, Erkânıharbiye Mektebi Müdavimlerinden Piyade Yüzbaşı Tahsin Efendi Yenibahçe 324-5, Piyade Yüzbaşı Ahmed Hamdi Efendi Ali Rıza Bursa 320-282, Piyade Mülazım-ı Evvel Şerif Efendi Receb Kalkandelen 328 C 307, Piyade Yüzbaşı Kâzım Efendi Arif Vodina 318-119, Piyade Yüzbaşı Yakub Rahmi Efendi Hüseyin İstanbul 327-108, Piyade Yüzbaşı Mustafa Sabri Efendi Mehmed Erzincan 322-315, Piyade Yüzbaşı Mehmed Şevki Efendi Hafız Vehbi Kızıtaşı 328 C 378, Piyade Yüzbaşı Mehmed Kadri Efendi Tahsin İstanbul 327-73, Piyade Yüzbaşı Mehmed Cevad Efendi Mehmed Arif İskeçe 326-4.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Piyade Mülazım-ı Evvel Selahaddin Efendi Mustafa Nişantaşı 331-469, Piyade Yüzbaşı Hüseyin Zeki Efendi Ali Safa 318-695, Piyade Yüzbaşı Mehmed Efendi Ali 311-504, Piyade Yüzbaşı Sıdkı Efendi Said 316-508, Piyade Yüzbaşı Ahmed Hamdi Efendi Ali Mekke-i Mükerrreme 317-580, Tabur İmamı Abdülgani Efendi Kasımpaşa 303-1, Telgraf Yüzbaşı Abdurrahman Efendi Hasan Bağdat 322-148.

Piyade Mülazım-ı Evveler: Remzi Efendi Arif Şam 329-179, Ahmed Sabit Efendi Hafız Niyazi Kaşgar 330 B 99, Mehmed Sıddık Efendi Resul Süleymaniye 330 C 26, Rıfat Efendi Abdullah Kerkük 330 C 92, Sadık Efendi Abdüsselam Dağıstan 330 C 93, Abdülhamid Efendi Mehmed Reşid Bağdat 330 C 94, Ali Rıza Efendi Mehmed Ali Bağdat 331-154, Sabri Efendi Mahmud Şam 331-197, Behcet Efendi Beyrut 331-199, Ferid Efendi Hasan Tahsin Şam 331-205, Muhyiddin Efendi Mehmed Şam 331-212, Ahmed Hakkı Efendi Mehmed Beyrut 331-213, Hüseyin Hüsnü Efendi Kasım Manastır 331-229, Mustafa Behcet Efendi Ahmed Süleymaniye 331-244, Mahmud Efendi Mehmed Trablusşam 331-308, Sadık Efendi Mahmud Bağdat 331-466, Mehmed Said Efendi Süleyman Bağdat 331-468, Reşid Efendi Ahmed Cevdet Süleymaniye 331-547, Mehmed Nuri Efendi Mehmed Süleymaniye 331-562, Safvet Efendi Hikmet Halep 331-592, Mehmed Kâmil Efendi Osman Halep 332-31, Şevki Efendi İsmail Debre 332-97, Salih Efendi Hasûn Bağdat 302-131, Zülfikar Efendi Hamid Eznem 332-603, Ahmed Efendi Salih Kerkük 325-332.

Piyade Mülazım-ı Evvel Mehmed Nureddin Efendi Lütfi Beni Saab 328 B 300, Piyade Mülazım-ı Evvel Yahya Remzi Efendi Hacı Ömer Kilis 331-189, Birinci Sınıf Kâtip Hüseyin Efendi Hacı Ali Rıza Sana 309-24, Birinci Sınıf Kâtip Seyid Kasım Efendi Seyid Hasan Falih 314-12, İkinci Sınıf Kâtip Hüseyin Efendi Abdullah Sana 309-23, Üçüncü Sınıf Kâtip Mehmed Ali Efendi Mehmed Sana 316-16, İkinci Sınıf Kâtip Mehmed Eşref Efendi Halil Hilmi Abha 316-18, Üçüncü Sınıf Kâtip Abdullah Keylûs Efendi Ali Sana 322-1, Üçüncü Sınıf Kâtip Seyid İbrahim Efendi Hüseyin Sana 321-23, Dördüncü Sınıf Kâtip Salih Raci Efendi Salih Sana 319-22, Dördüncü Sınıf Kâtip Hüseyin Ünsi Efendi Ahmed Sana 323-8, Dördüncü Sınıf Kâtip Mehmed Salih Efendi Salih Sana 323-21, Kısım-ı Sani Mümeyyizi Kâtip Yahya Bey Abdullah Şam Sana 99-9, Kısım-ı Salis Mümeyyizi Mahmud Fehmi Bey Halil Şam Sana 96-4, Kısım-ı Salis Mümeyyizi Şükrü Bey Hasan Tevfik Şam 304-7, Kısım-ı Salis Mümeyyizi Abdürrezzak Bey Kasım Bağdat 304-16, Kısım-ı Salis Mümeyyizi Abdullah Bey Salih Bağdat 304-19, Kısım-ı Salis Mümeyyizi Mehmed Emin Bey Aziz Süleymaniye 306-22.

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 11

Birinci Sınıf Kâtipler: Tevfik Efendi Mehmed Şam 300-3, Hasan Ata Efendi Şeyh Selim Şam 308-2, Mehmed Vasfi Efendi Hacı Hüseyin 311-24, Ziver Efendi Osman Şam 312-3, Şükrü Efendi Mahmud Bağdat 307-12, Mehmed

Emin Efendi Hacı Hüseyin Bağdat 308-12, Hüseyin Hüsnü Efendi Salih Bağdat 309-32, Şerif Efendi Mehdi Bağdat 311-32, Abdülvahab Efendi Halep Sıdkı Bağdat 314-21, Mustafa Faik Efendi Hacı Süleyman Trablusgarp 318-27, Vehbi Efendi Abdürrezzak Bağdat 301-5.

İkinci Sınıf Kâtipler: Ahmed Hamdi Efendi Abdülkerim Şam 308-1, Selim Efendi Mehmed Şam 308-4, Ali Afif Efendi Mehmed Şam 308-6, Mehmed Hasan Efendi İbrahim Şam 308-11, Behcet Efendi Mehmed Ali Şam 311-15, Hasan Vasfi Efendi Esad Şam 311-16, Ferid Efendi Yahya Şam 315-11, Lütfi Efendi Osman Şam 318-20, Ahmed İzzet Efendi Mehmed Said Şam 318-33, Halid Efendi Abdullah Şam 322-5, Salih Efendi Dilaver Şam 324-13, İbrahim Efendi Kasım Bağdat 311-29, Abdurrahman Efendi Taha Bağdat 323-20, Abdülvahid Efendi Mehmed Bağdat 323-25, Hüseyin Efendi Hasan Bağdat 324-24, İsmail Hakkı Efendi Hacı Mustafa Süleymaniye 92-2, Ahmed Şevki Efendi Hafız Mehmed Halep 301-16, Hacı Mehmed Sadık Efendi Hacı Muhsin Hilla 311-30, Rıfat Efendi Muhsin Hayri Şam 311-10.

Üçüncü Sınıf Kâtipler: Ali Efendi Hacı Ahmed Şam 300-1, Mahmud Hamdi Efendi Hüseyin Şam 308-3, Mehmed Samih Efendi Ahmed Rasim Şam 308-5, Mehmed Edib Efendi Mahmud Şam 311-17, Yusuf Efendi Esad Şam 313-8, Lütfi Efendi Feyzullah Şam 315-6, Muhyiddin Efendi Süleyman Şam 319-28, Ali Efendi Emin Şam 321-3, Hüseyin Hüsnü Efendi Mahmud Şam 321-28, Hamdi Efendi Tahir Şam 323-32, Halid Efendi Osman Şam 328-37, Hasan Efendi Ali Bağdat 311-18, Davud Efendi Süleyman Bağdat 311-25, Nuri Efendi Zûnev (?) Bağdat 311-27, Bekir Efendi Neşet Bağdat 319-33, Cemil Efendi Abdülgani Bağdat 323-22, Mehmed Efendi Süheyl Bağdat 323-29, Hamdi Efendi Salih Bağdat 325-43, Abdullah Efendi Said Kerkük, Hamdi Efendi Abdülbaki Bağdat 319-17, Halid Efendi Faris Şam 322-47, Osman Efendi Yasin Şam 328-55.

Dördüncü Sınıf Kâtipler: Ömer Lütfi Efendi Mehmed Şam 316-10, Hasan Efendi Said Şam 316-22, Müslim Efendi Arif Şam 317-22, Kâmil Efendi Abdülkadir Şam 318-18, Mehmed Şefik Efendi İsmail Şam 319-27, Ömer Efendi Said Şam 319-29, Ahmed Subhi Efendi Ebulhayr Şam 321-1, Münir Efendi Halil Şam 323-4, Said Efendi Hafız Mehmed Şam 324-11, Hüsameddin Efendi Hamza Şam 324-12, Sadık Efendi Mehmed Şam 328-36, Faris Efendi Halid Şam 324-16, Nusret Nâsır Efendi Mâlullah Bağdat 311-26, Mehmed Salih Efendi Abdülkerim Bağdat 314-20, Şakir Efendi Mahmud Bağdat 319-34, Mahmud Efendi Selim Bağdat 323-28, Abdülaziz Efendi Mahmud Bağdat 325-38, Ali Galip Efendi Bayram Bağdat 328-28, Seyid Hasan Efendi Seyid Mehmed Bağdat 328-51, Hasan Efendi Ali Rıza Bağdat 328-57, İsmail Efendi Mehmed Reşid Bağdat 328-58, Ahmed Tevfik Efendi İsmail Bağdat 328-67, Mahmud Efendi Süleyman Musul 328-56, Arif Efendi Hüseyin Süleymaniye 328-27, Tevfik Efendi Ahmed Şam 324-10.

Piyade Binbaşı: Mehmed Efendi Mehmed Ali Şam 311-208, Piyade Binbaşı Mehmed Rüşdü Efendi Mehmed Emin Şam 325-55, Sanayi Mülazım-ı Sani Remzi Efendi Süleyman Astana 322-63, Tabur İmamı Abdurrahman Efendi Mehmed Bağdat 299-8, Alay İmamı Mehmed Kazıbü'l-Beyan Efendi Mehmed Halep 320-12, Tabur İmamı Ali Efendi Mevlûd Erbil 301-7, Tabur İmamı Mehmed Selim Efendi Mehmed Emin Musul 320-5, Tabur İmamı Ahmed Hâzî Efendi Yemen 327-43, Tabur İmamı Seyid Hitab Efendi Ömer Bağdat 329-6, Tabur İmamı Mehmed Efendi Abdullah 300-6, Dördüncü Sınıf Kâtip Kerküklü Abdülkadir Efendi 330-16, İstihkâm Yüzbaşı Ahmed Tevfik Efendi Osman Şam 324-8, Muhabere Yüzbaşı Sabri Efendi Lütfullah Akka 322-1, İstihkâm Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi Mehmed Halep 318-5, İstihkâm Mülazım-ı Evvel Cemal Efendi Ali Razlık 331 C 11, İstihkâm Mülazım-ı Sani Mehmed Ali Efendi Mustafa Bağdat 331-61, İstihkâm Mülazım-ı Sani Hanna Efendi Agop Diyarbakır 331-65, İstihkâm Mülazım-ı Sani Mağridiç Efendi Haçık Bursa 331-73, Muhabere Yüzbaşı Mehmed Efendi Mahmud Şam 331-18, Piyade Yüzbaşı Ali Efendi Şaban Bursa 325-18, Piyade Yüzbaşı Salih Zeki Efendi Süleyman Süleymaniye 322-149, Piyade Yüzbaşı Selim Efendi İbrahim Safa 319-438.

Piyade Mülazım-ı Evveller: Rasim Efendi Ahmed Kosova 322-473, Faik Hüsnü Efendi İsmail Süleymaniye 325-326, Reşid Efendi Ali Bağdat 424-326, Ahmed Feyzi Efendi Hacı Ferhat Manastır 326-1, Şevket Efendi Mehmed Dağıstan 326-140, Hüseyin Efendi Hasan Tahsin Bingazi 316-249, Şahin Efendi Yusuf Tiran 328 C 387, Şakir Şükrü Efendi Hafız Ali Podgorice 328 C 232, Mahmud Hilmi Efendi Salih Yakubiye 328- C 277, Kasım Efendi Hikmet Bağdat 328 B 348, Salih Efendi Hüsnü Ohri 327-35, Şaban Efendi Bektaş İşkodra 331-68, Rauf Efendi Abdullah

Bağdat 332-272, İsmail Hakkı Efendi İbrahim Rusçuk 308-217, Halil Efendi Mehmed Nablus 310-266, Mehmed Faik Efendi Mustafa Urfa 306-208, İhsan Efendi Hüseyin Sana 371-790, Mustafa Efendi Hasan Kandiye 313-637, Mehmed Efendi Mustafa Sana 317-612, Süleyman Rıfat Efendi Daver Mardin 320-644, Mahmud Celaleddin Efendi Abdurrahman Halep 327-278.

Alay İmamı Halil Efendi Hacı Mehmed Darende 322-12, Piyade Binbaşı Ali Hulki Efendi Hasan Şam 313-308, Piyade Yüzbaşı Fethullah Efendi Mehmed Süleymaniye 321-378, Şevket Efendi Şevki Üsküdar 317-387, İbrahim Nazmi Efendi Hasan Kapan-ı Dakik 317-398.

Mülazım-ı Evvel Panos Efendi Bilecik 331-419, Dikran Efendi Van 330 B 34, Erdaş Efendi Van 330 B 43, Topçu Mülazım-ı Sani Alaeddin Efendi Abdülmecid Şam 330 N 86, Piyade Binbaşı Mehmed Cafer Askerî Efendi Mustafa Kerkük 320-59, Muhabere Yüzbaşı Ali Galib Efendi İsmail Sana 323-10, Topçu Mülazım-ı Evvel Hakkı Efendi İlyas İşkodra 330 C 205, Akif Efendi Şükrü Konya 330 B 13, Topçu Yüzbaşı Hamid Efendi Hızır Bağdat 318-45, Topçu Mülazım-ı Sani Mehmed Naci Efendi Mehmed Sabit 330 B 39, Piyade Yüzbaşı Abdülcebbar Efendi Abdüllatif Bağdat 321-501.

Mülazım-ı Evveller: Ziya Efendi Behcet 328-206, Musa Kâzım Efendi Raşid 328-211, Zeki Efendi Hıfzı 318 C 224, Abdullah Efendi Abdullah 328 C 256, Mehmed Nuri Efendi Fettah 328 C 299, Cemil Efendi Mehmed Tahir 328 C 333, Mehmed Salih Efendi Abdüsselam 328 C 340, Ahmed Hilmi Efendi Ferid 328 C 361, Mehdi Efendi Bayram 328 C 383, Abdürrezzak Efendi Hüseyin 328 C 390, Abbas Efendi Mehmed 328 C 406, Mehmed Tahir Efendi Abdülhafza 328 C 415, Mahmud Efendi Bekir 328 C 417, Mehmed Faik Efendi Hüseyin Dağıstan 326-201.

Piyade Yüzbaşılar: Yahya Hikmet Efendi Abdurrahman Süleyman 331-591, Murad Efendi Mübarek Salahiye 321-338, Rıza Efendi Mahmud Şam 321-126, Halil Efendi Ali Lazkiye 326-218, Mehmed Selim Efendi Osman Musul 325-32.

Piyade Yüzbaşı: Tefik Efendi Hüseyin Halep 312-132.

Mülazım-ı Evveller: Mehmed Halid Efendi Ahmed Ata 327-37, Süleyman Efendi Fettah 327-63,

17 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Hasan Tahsin Efendi Ali 327-68, Mehmed Edib Efendi Hüseyin Hüsnü 327-71, Mehmed Said Efendi Ömer 327-83, İbrahim Hakkı Efendi Ahmed 327-98, Sulbi Efendi Mustafa 327-140, Selim Efendi Arif 327 115, Mehmed Efendi Yahya 327-145, Mehmed Ali Efendi Yunus Çelebi 327-164, Mehmed Rüştü Efendi Mustafa 327-205, Ahmed Hamdi Efendi Veli 327-218, Zeki Efendi Ömer 327-225, Mehmed Selim Efendi Ahmed 328 B 74, Ziyaeddin Efendi Tahsin 328 B 105, Ömer Nazmi Efendi Muhyiddin 328 B 124, Ahmed Efendi Tahir 328 B 126, Kasım Efendi Mehmed 328 B 138, Fehmi Efendi Hasan 328 B 183, Ahmed Tefik Efendi Yusuf 328 B 188, Cemil Efendi Mehmed 328 B 192, Abdülkadir Efendi Mehmed Ali 328 B 195, Hasan Tahsin Efendi Mustafa 328 B 210, Mehmed Akif Efendi Mehmed 328 B 227, Abdülkadir Efendi Ahmed 328 B 273, Ahmed Mekki Efendi Osman 328 B 327, Mehmed İzzet Efendi Mahmud 328 B 336, Mehmed Hilmi Efendi Muhyiddin, 328 B 339 Mehmed Ceyh Efendi Necib 328 C 4, İbrahim Rüştü Efendi Mehmed Reşid 328 N 39, Halid Ziya Efendi Said 328-119, Hasan Efendi Ebussuud Şam 322-372, Hakkı Efendi Abbasü's-Suud Bağdat 322-471, Ahmed Efendi Şeyh Mehmed Trablusgarp 322-472, Ahmed Efendi Kasım Bağdat 323-386, Ali Emin Efendi Emin Süleyman 323-432, Mehdi Efendi Kâzım Bağdat 323-434, Mehmed Sabri Efendi Nazif Şam 323-452, Mehmed Münir Efendi Abdullah Süleymaniye 323-475, Fuad Efendi Ahmed Fehmi Bağdat 323-481, Senusi Efendi Hüseyin Bingazi 323-484, Zeki Efendi Muhyiddin Kudüs 324-73, Mehmed Tefik Efendi Zeynel Kerkük 324-64, Mehmed Şakir Efendi Abdülvahab Bağdat 324-127, Yunus Efendi Hacı Halef Bağdat 324-126, Ali Zeki Efendi Abdi Bağdat 324-167, Sabri Efendi Mehmed Ali Kerkük 324-178, Mehmed Cemal Efendi Ali Bağdat 324-183, Mehmed Said Efendi Hilal Humus 324-229, Abdurrahman Efendi Hacı Şerif Halep

324-232, Salih Efendi Mahmud Bağdat 324-279, Mehmed Salim Efendi Ahmed Şam 312-518, Abdullah Efendi Hasan Hüsnü Halep 322-569, Mehmed Efendi Hasan Süleymaniye 325-66, Nazmi Efendi Beyrut 325-92, Ahmed Efendi Bedri Süleymaniye 325-492, Cemil Efendi Mehmed Halep 326-157, Halife Efendi Hüseyin Trablusgarp 328 B 121, Yahya Efendi İbrahim Şam 328 B 326, Mehmed Ali Efendi Mehmed Kâmil Akka 328 C 128, Mustafa Sadık Efendi Salih Şam 328 C 221, Nureddin Efendi Abdürrezzak Şam 328 C 405, Mehmed Cemil Efendi Mustafa Hama 325-55, Abdülkerem Efendi Hacı Abdurrahman Süleymaniye 325-93, Murad Efendi Halil Prizren 325-145, Kasım Efendi Zeki Şam 325-189, Ali Haydar Efendi Hacı Cerruk Trablusgarp 325-212, Naci Efendi Mehmed Emin Bağdat 325-219, Lütfi Efendi Salih Mitroviça 325-221, Mehmed Emin Efendi Ahmed Tefvik Ulub 325-241, Ahmed Fahri Efendi Mehmed Sana 325-253, Abdülcebbar Efendi Zerruki Bağdat 325-212, Mehmed Efendi Ahmed Halep 325-283, Mehmed Tefvik Efendi Mehmed Süleymaniye 325-285, Mehmed Faik Efendi Hasan Süleymaniye 325-307, Nuri Efendi Abdurrahman Halep 325-314, İsmail Efendi Halil Bağdat 325-315, Halef Efendi Mehmed Bağdat 325-219, Reşid Efendi Mustafa Akka 325-407, Tefvik Efendi Halil Duma 325-552, Mahmud Efendi Emin Şam 326-8, Yusuf Efendi Hantal Hilla 326-11, Tahsin Efendi Mühre Halep 326-30, Halid Efendi Abdullah Şam 326-31, Hamza Efendi Ebulhayr Şam 326-32, Mehmed Şerif Efendi Mehmed Musul 326-46, Remzi Efendi Hasan Sabri Şam 326-104, Cemil Efendi Mehmed Said Halep 326-120, Mustafa Nuri Efendi Mehmed Tayyar Bingazi 326-138, Mehmed Ali Efendi Mahmud Hama 326-224, Tefvik Efendi Abdürrezzak Bağdat 326-242, Abdülmecid Efendi Hanefi Hanekin 326-253, Ahmed Hamdi Efendi Lütfullah Akka 327-18, Abdullah Efendi Zübeyir Bağdat 312-463, Mehmed Fahri Efendi Kasım Şam 312-483, Mustafa Efendi Mehmed Salih Bağdat 312-537, Mehmed Said Efendi Seyid Ali Şam 313-516, Şuayip Efendi Yahya Prizren 313-602, Ömer Efendi Osman Erbil 313-607, Abdurrahim Efendi Mehmed Hama 314-659, İzzet Efendi Maruf Süleymaniye Abdülcilil Efendi Cafer Bağdat 314-739, Ahmed Hilmi Efendi Mahmud İstanbul 315-505, İzzet Efendi Seyid Kadir Bağdat 315-620, Ahmed Efendi Reşid Musul 315-612, Tefvik Efendi Mahmud Kerkük 316-631, Mehmed Said Efendi Ali Şam 318-607, İbrahim Efendi Halife Şam 319-213, Bayram Fevzi Efendi Bekir Kolonya 320-92, Mehmed Refet Efendi Hakkı Bağdat 320-170, Muhyiddin Efendi Halid Şam 320-266, Refik Efendi Abdullah Bağdat 320-433, Abdüsselam Efendi Mehmed Niyazi 320-467, Mehmed Halid Efendi Said Süleymaniye 321-411, Salih Fahri Efendi Kâmil Süleymaniye 321-254, Şahabeddin Efendi Ahmed Musul 321-337, Salih Efendi Mahmud Şam 321-531, Mehmed Salih Efendi Mehmed Bağdat 321-566, Ahmed Hamdi Efendi Emin Bağdat 322-33, Ali Cevdet Efendi Eyüp Musul 322-57, Mehmed Emin Efendi Tercan Bağdat 322-142, Hüseyin Efendi Mehmed Bağdat 222-152, Yusuf Mazhar Efendi Fehmi Bağdat 322-263, Abdülmecid Efendi İbrahim Bağdat 322-304, Mehmed Rauf Efendi Mehmed Said Süleymaniye 322-322.

Tabur İmamları: Mehmed Efendi Ahmed Kerkük 327-17, Mehmed Nafi Efendi Mehmed Salih Bağdat 327-19, Abdülhakim Efendi (...) 328-19, Mustafa Efendi Hacı Ahmed Yafa 328-46, Selahaddin Efendi Mehmed Rıza Şam 331-4, Tüfekçi Usta Sınıf 4 Ahmed Usta Hüseyin Gelibolu 321-7.

Mabadi var

İlanlar

Singer Dikiş Makinaları Kumpanyasının Ankara Şubesine Ait Nizamname ve Vekâletname Hulasa-i Musaddakasıdır

Ticaret Vekâleti Ticaret Müdüriyet-i Umumisinden:

Merkezi idaresi Memalik-i Müctemia-i Amerika hükûmâtından New Jersey Hükûmeti kavaninine tevfi kan dikiş makinaları ve teferruatı ticaretiyle işigal etmek üzere bir milyon dolar sermaye ile 1924 senesinde usulü dairesinde tasdik ve tescil edilmiş olan Amerika tabiiyetini haiz (Singer Dikiş Makinaları Kumpanyası) nam şirketin Türkiye’de icra-yı muamele eden ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketlerle ecnebi sigorta şirketleri hakkındaki 30 Teşrinisani 1330 tarihli Kanun mucibince 20 Temmuz 1331 tarihli beyanname ile Türkiye’de ifa-yı muamelata

mezuniyet aldığı ve kumpanyanın Türkiye arazisinde halen mevcut ve atiyen açılacak olan bilumum şubeleri teftişe ve vücuduna hissedilen bir şubeyi idareye Singer Dikiş Makinalarını fûruht veya icare bedellerini ahz ve kabza ve makbuz itaya ve bilumum makamat-ı resmiye ve memurin-i hükûmet nezdinde kumpanyaya ait her gûnâ umur ve mutalebata dair kumpanya namına hareket ve müracaatta bulunmaya velhasıl kumpanyayı Hükûmet nezdinde temsil ve şirketin leh ve aleyhine ikame edilmiş ve edilecek bilcümle deaviden dolayı alelumum muhakeme ve emval-i metruke tasfiye ve tekâlif-i harbiye ve saire komisyonları huzurunda müddei ve müdde-i aleyh ve şahs-ı salis ve itirazü'l-gayr sıfatlarıyla muhakeme ve muhasameye sulh ve ibraya ve icap eden müstediyyat ve evrakı kumpanya namına tanzim ve takdime ve memur ve acente tayin ve azille ve ahar bir kimseyi sevk ile mezun olmak üzere Ankara'da mukim Manuk Manukyan Efendi vekil naspedilmiş olduğundan vekâletnamesi münderecatından bulunduğu anlaşılmış olmakla kanun-ı mahsus ahkâmına tevfikân ilan ve mumaileyh Manuk Efendi'nin o baptaki salahiyetine tevfikân şimdilik Ankara Şubesini idare etmekte olduğu ayrıca beyan olunur.

Ankara: Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Cumartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
21 Şevval 1342	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
24 Mayıs 1340	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
7 Teşrinievvel 1336	---
	<i>Behar nüshası 100 paradır</i>

Numarası: 71 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 489

Mersin Limanının İnşası Hakkında Kanun

- Birinci Madde:** 1343 senesi nihayetine kadar inşaatı ikmal edilmek ve her sene sarfı icap eden miktar bütçeye konulmak üzere Mersin’de tesisat ve tekemmülât-ı lazıme-yi câmi bir liman inşası için sekiz milyon lira tahsis edilmiş ve bu meblâğa mahsuben taahhüdât icrası için Hükûmete mezuniyet ita olunmuştur.
- İkinci Madde:** 1340 senesi Nafia bütçesinde “Mersin limanı keşfiyat ve inşaatı” namıyla açılacak (260) faslına bu husus için 200 000 lira tahsisat vazedilmiştir.
- Üçüncü Madde:** Bir sene zarfında sarf olunamayan miktar ertesi seneye devrolunur.
- Dördüncü Madde:** Bu işe ait tahsisat kablet-tediye divan-ı muhasebatın vizesine tabi değildir. Bir seneye ait sarfiyatın ertesi senenin temmuzu nihayetine kadar mahsup muamelesi ikmal edilecektir.
- Beşinci Madde:** İşbu kanunun suver-i tatbikiyesini irae eder bir talimatname tanzimine Heyet-i Vekile mezundur.
- Altıncı Madde:** Tarih-i neşrinden itibaren mer’i olan bu kanunun icrasına Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

15 Ramazan 1342 ve 19 Nisan 1340

Numarası: 490

Muvazene-i Umumiye Kanunu Sureti

- Birinci Madde:** Muvazene-i Umumiye-i Devlete dâhil bulunan devairin 1340 senesi masarifi için işbu kanuna merbut (A) işaretli cetvelde irae olunduğu üzere (140 433 369) lira seksen kuruş tahsisat ita kılınmıştır.

İkinci Madde: 1340 senesi muvazene-i umumiye masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde muharrer olduğu üzere (129 214 610) lira tahmin edilmiştir.

Varidat

Üçüncü Madde: İşbu Muvazene-i Umumiyenin varidat kısmını teşkil eden merbut (T) işaretli cetvelde envai gösterilen kâffe-i tekâlif ve rüsum ile varidat-ı muhtelifenin ve müteferrika namı altında mezkûr hasılatın 1340 senesinde dahi tahsiline devam olunacaktır.

Dördüncü Madde: Avani-i sim ü zerden darphanece alınmakta olan ücret, rayice göre Maliye Vekâletince tanzim edilecek liste mucibince istifa olunacaktır.

Beşinci Madde: İdare-i Hususiye-ı Vilâyat namına olarak tekâlif-i umumiye üzerinden 1340 senesi zarfında tarh ve tahsil edilecek olan küsurat-ı munzama, kavanin-i mevzua ile vazolunanlardan ibarettir.

Altıncı Madde: Hariciye Vekâletince gerek merkezde ve gerek sefarethane ve şehbenderhaneler vasıtasıyla hariçte istifa edilmekte olan harç ve resimlerin ledel-icap mukabele-i bilmisil olmak üzere tezyidini ve icabında hadd-i aslisine ırcamı vekâlet-i müşarünileyhanın işarına binaen taht-ı karara almağa İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Yedinci Madde: 3 Nisan 1333 tarihli kanunla mevzu olup 28 Mart 1334 tarihli Muvazene-i Umumiye Kanunu ile varidat-ı umumiye meyanına ithal olunan tütün resm-i munzammı bir misli tezyit olunmuş ve harp karşılığı namıyla tütün paketlerine yapılan zamaim evlâd-ı şüheda menfaatine tahsis olunmuştur.

Sekizinci Madde: 1340 senesi Martından itibaren kibrit imal ve ithal ve fûruhtu Devlet inhisarındadır. İşbu inhisar Hükûmet tarafından emaneten veyahut Hükûmetin murakabesi tahtında efrat ve şirketler tarafından veyahut şirket ve şirketlere devir suretiyle idare olunur. İnhisara muhalif ve kaçakçılık edenler kaçakçılık hakkındaki ahkâma tevfikân tecziye edilir.

Dokuzuncu Madde: Âşarın usul-i cibayet ve istifasında tecrübeler icrasına Maliye Vekili mezundur.

Onuncu Madde: Tahrir-i müsakkafat cari olan yerlerdeki emval-i gayr-i menkulenin tapu idarelerince icra olunacak muamelât için istifası lâzım gelen harç ve rüsum 28 Şubat 1328 tarihli kanun mucibince bil-hesap bulunacak kıymetlerinin üç misli ve 2 Temmuz 1302 tarihli emlâk nizamnamesi cari olan mahallerden 1331 senesi nihayetine kadar tadil gören ve görmeyen müsakkafat ile bu hükümde olan arsaların kıymet-i mukayyedelerinin dört misli ve öşre veya bedel-i öşre tabi arazi ve sairenin iki misli üzerinden alınır.

1332 senesi ile sinin-i müteakibede tadil gören yerlerin kıymetlerine vuku bulan zamaim hasebiyle tezayüt eden kıymetleri kıymet-i mukayyede-i sabıkalarının dört veya iki mislinden dun ise nevilerine göre o miktara bil-iblâğ harç ve rüsum onun üzerinden istifa olunur. Fakat tarih-i mezkûrdan sonra müceddeden inşa olunan müsakkafatın emlâk nizamnamesi mucibince tadil komisyonlarınca takdir olunan kıymetleri tezyit olunmaz.

On Birinci Madde: 30 Eylül 1336 tarihli kanunun ikinci maddesi mucibince resme tabi tutulan oyun alatından işbu resim levha vaz'ı suretiyle istifa olunur ve bu resim Temettü Kanununun cari olduğu mahallerde tatbik edilir.

Her sene mart ayı zarfında vesait-i münasibe ile vâki olacak ilân tarihinden itibaren on beş gün zarfında levhaların vaz'ı mecburi olup bu müddetten sonra levhasız görülecek olanlar iki kat resme tabi tutulur. İşbu kanunun mevki-i tatbika vaz'ı tarihine kadar damgalattırılmaksızın derdest olunan oyun alâtının rüsum-ı müterakimesi kanunun neşrinden itibaren bir mah zarfında tesviye olunmak şartıyla cezaları af ve ashabı hakkında ikame olunan davalar iptal olunur. 27 Teşrinisani 1336 tarihli kanun ahkâmı ile 30 Eylül 1336 tarihli kanunun işbu maddeye mugayir olan ahkâmı mülgadır.

On İkinci

Madde: Düğar-ı istilâ olan mahaller ile herhangi sebeple nısfından fazlası harap olan şehir ve kasaba ve kurada 1338 senesinden itibaren inşa edilmiş ve edilecek mesakin ve çiftlik ebniyesi 1349 senesine kadar vergi ve zamaimden muaftır. Bu misillü mebaniden şimdiye kadar tahsil edilen vergiler iade edilmez. 8 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun on ikinci maddesi mülğadır. 1338 senesinde istirdadı müteakip ordu tarafından vazıyed edilip takdir-i fiyat hususunda tahaddüs eden ihtilâfat hasebiyle mahsubu tevhür eden aşar takasitinden eyyam-ı güzeste faizi aranmaz.

On Üçüncü Madde: Yerli ve ecnebi tömbeki bayilerinden istifa edilen bey'ıye resmi beş misil olarak tahsil olunacaktır.

On Dördüncü Madde: 1340 senesi zarfında Bank-ı Osmani ile olan hazine hesab-ı

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 2

carisinden maada kısa vadeli avanslar ve hesab-ı cariler akit ve küşadına ve emlak-i milliye'nin bedelini peşin veya mukassat olarak fûruhta Maliye Vekili mezundur.

On Beşinci Madde: Muvazene-i Umumiye Kanunu ile taht-ı mezuniyette bulunmayan kâffe-i rûsum ve tekâlifin tarh ve tahsili memnu olup bunun haricinde her ne nam ve ne suretle olursa olsun tarh ve cibayet-i tekâlif hakkında emir ita edenler takibat-ı kanuniyeye tabi tutulur.

Masarif

On Altıncı Madde: Devair-i devletçe yapılacak mübayaat ve ihâlât bilmünakasa icra olunur. Şerait-i münakasanın mebde-i ilanı ile ihale-i katiye arasındaki asgari müddetler on bin liraya kadar bir ay fazlası için iki ay ve her nevi mevad ve emtia-i ecnebiye için üç aydır. Bu hususta Heyet-i Vekilece bir talimatname tanzim olunacaktır. Bervech-i zir hususat işbu kayd-ı kanuniden müstesnadır:

- A.** Hükûmetçe hafı tutulması icap eden mevadd
- B.** Yed-i vahidin taht-ı tasarrufunda bulunmak itibariyle münakasa icrasına imkân olmadığı Heyet-i Vekilece taayyün eden mevadd (Bin liradan dun olan her nevi muamelât pazarlık suretiyle tedarik olunabilir.)

On Yedinci Madde: Turuk-ı umumiye ve cesim köprüler inşaat ve imalâtına ait taahhüdât Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun on üçüncü maddesi ahkâmından müstesnadır.

On Sekizinci Madde: Uzunköprü-Keşan ve Arad-Diyarbakır-Ergani hatlarının inşası ve işletilmesi için Nafia bütçesinin 269 A ve 269 B fasıllarına mevzu mebalîğin suret-i sarfı ve usul-i idaresi Ankara-Musaköy ve Samsun-Sivas demiryollarının 23 Mart 1340 tarihli kanuna tabidir.

On Dokuzuncu Madde: İstikraz-ı dahilinin faiz ve amortismanlarından 1339 senesi gayesine kadar tedahül eden mebalîğ 1340 senesinden itibaren beş senede takasit-i mütesaviye ile ve her seneki faiz ve amortisman taksitleriyle birlikte tedavül eden para ile tediye edilir.

Yirminci Madde: Donanma piyangosu takasitinden 1339 senesi gayesine kadar müterakim bulunan mebalîğ 1340 senesinden itibaren iki senede ve her seneki mürettebatıyla birlikte tesviye olunur.

Yirmi Birinci Madde: İmparatorluğa ait düyun-ı hariciyeden Türkiye Cumhuriyeti'ne isabet edecek miktarın mürettebat-ı seneviyesinin tediyesi taksim-i düyun ameliyesinin icrasına kadar tecil olunmuştur.

Yirmi İkinci Madde: 1339 senesi nihayetine kadar hesapları rüyet edilmemiş olan mal sandıklarıyla bilûmum muhasib-i mesuller hesabı ve bilhassa eşhas zimemi ile avanslar Maliye Vekâletince teşkil edilecek tetkik-i hesabat heyetleri vasıtasıyla tetkik ve intaç edilecektir.

Yirmi Üçüncü Madde: Hidemat-ı vataniye tertibinden el-yevm maaş almakta olan zevat işbu kanuna merbut (S) işaretli cetvelde esamisi muharrer olanlardan ibarettir. Bunun haricinde maaş tahsisi mutlaka Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş bir kanuna müstenit olmak lâzım gelir.

Yirmi Dördüncü Madde: Maaş-ı şehrisi beş yüz kuruşa kadar olan (beş yüz dahil) mütekaiddin-i mülkiye, ilmiye, askeriye ile bunların eytam ve eramilinin maa-tahsisat üç aylık maaşlarının peşinen ve defaten tahakkuk veya tediyesine Maliye Vekili mezundur.

Bunlardan vefat veya ıskat-ı hak edenlerin fazla mehuzları istirdad edilmez.

Yirmi Beşinci Madde: 1330 senesinden 1338 senesi nihayetine kadar mal sandıklarınca tahakkuk ettirilip de tahsil edilemeyerek 1339 senesi ibtidasına devrolunan menafı ve maarif hisse-i ianeleri bakayasından vuku bulacak tahsilat varidat tahakkukatından tenzil edilmek suretiyle vilâyat idare-i hususiyelerine tesviye edilir.

Yirmi Altıncı Madde: Emlâk-i mazbuta mukabilinde mukaddema verilen maaşat ashabının alâkaları kat'edilmek üzere maaşat-ı mezkûrenin on senelik balığıne tekabül edecek miktarda emlak veya arazi verilir. Şu kadar ki ashab-ı maaşın Türkiye hududu dâhilinde mukim bulunmaları ve Türk tebaasından olmaları meşruttur. On senelik maaşları yekûnu yüz liradan dun olanlara emlak ve arazi yerine bu miktar nakden de tesviye olunabilir.

Yirmi Yedinci Madde: Bilumum berri, bahrî, havaî ve jandarma zâbitan, ümera ve erkân ve mensubinine verilen makam maaşları ve müteferrikası hakkındaki ahkâm mülğadır.

Yirmi Sekizinci Madde: Şimendifer ve vapur ücretleri için tesviye ilmühaberi verilmesi usulü mülğadır. Badema mezkûr nakliyat ücretleri peşin olarak ödenecektir.

Yirmi Dokuzuncu Madde: Bilumum Emniyet-i umumiye bütçesindeki ıstılâat masrafı tahsisat-ı mesture misillü Başvekil ile Dâhiliye ve Maliye Vekilleri tarafından ısdar olunan kararname ile sarf olunur.

Otuzuncu Madde: Memurin-i hariciye maaş ve tahsisatı âtideki eşkâle göre tediye olunur:

- A-** Kambiyosu harpten evvelkine nisbetle Türk evrak-ı nakdiyesinden yüksek olan mahallerde maaşatın harpten evvelki mukabiline hayat pahalılığının tamamı ilâve edilir ve tahsisatın yalnız harpten evvelki mukabili verilir.
- B.** Kambiyosu Türk evrak-ı nakdiyesinden dun olan mahallerde maaşların harpten evvelki mukabili İngiliz lirası ve tahsisatları üç misli Türk evrak-ı nakdiyesi olarak tediye edilir.
- D.** Kambiyosu sıfır derecesinde olan mahallerde maaş ve tahsisatlarının harpten evvelki mukabili İngiliz lirası olarak tayin olunur.

Bervech-i bâlâ verilecek hayat pahalılığı ile akçe farkı tahsisat-ı fevkalâde makamında verilir ve hayat pahalılığı miktarı altı ayda bir Hariciye ve Maliye Vekâletleri tarafından tayin edilir. Tahsisat-ı fevkalâdele kararnamesinin işbu maddeye muhalif ahkâmı mülğadır.

Otuz Birinci Madde: Gerek bütçede tasarruf için memuriyetleri lâğvedildiği halde on dört gün ifa-yı vazife eden ve gerek teşkil-i mehakim kanununun tatbikine kadar ifa-yı vazife eden hükkâm ile ketebe ve müstahdem-i adliyenin tahakkuk eden istihkakları 1340 senesi Adliye bütçesinin eyyam-ı haliye tasarrufatından tesviye olunur.

Otuz İkinci Madde: Leyli mekâtîp talebesinden alınan ücurat iâşe ve ibate masrafından dun olamaz ve mekâtib-i mezkûreye alınan meccani talebe miktarı ücretli talebe adedinin dörtte birini tecavüz eyleyemez. Meccani talebe masarifi Hükûmete aittir.

Otuz Üçüncü Madde: Ziraat Vekâletince 1340 senesi müfredat kadrosunda muharrer birinci ve ikinci sınıf

muhafaza memurları teşkilâtı vücuda getirilinceye kadar el-yevm müstahdem olan memurunin maaşatı mevzu-ı tahsisattan tesviye edilecektir.

Otuz Dördüncü Madde: Her sene Müdafaa-i Milliye Vekâletince kura efradı meyanından jandarmaların tefrikine müteallik usul dairesinde ve Ziraat Vekâletinden lüzum gösterilecek miktarda efrat tefrik edilerek ormanların muhafazasında istihdam olunmak ve jandarma sıfat ve salâhiyetini haiz bulunmak üzere vekâlet-i mezkure emrine verilecektir. Bu muhafızların suret-i istihdamı ayrıca bir nizamname ile tayin olunacaktır.

Otuz Beşinci Madde: Muvazene-i Umumiyye dâhil devaire mensup memurin-i mazule maaşatı sabıkı misillü memurin-in mensup olduğu vekâlet bütçesinden fasl-ı mahsustan Ayan, Hazine-i Hassa, Şûra-yı Devlet gibi teşkilât-ı devlet meyanında dâhil olmayan devair ve müessesat mazul memurlarının maaşatı da Düyun-ı Umumiye bütçesinin muhassasat-ı zatiye kısmının mazulin maaşatı faslından tesviye olunacaktır. Mülhak ve hususi bütçelerle idare olunan devair ve müessesat mazullerinin maaşları mensup oldukları daire bütçesinden verilecektir. Ancak işbu devair ve müessesat memurlarının maaşatından tevkif olunan yüzde on iki aidat-ı tekaüdiyenin yüzde ikisi mazulin maaşatı karşılığı olarak dairesince alkonulur.

Otuz Altıncı Madde: Ankara Şehremanetine on senede iade ve tesviye edilmek üzere %6 faizle beş yüz bin liranın ikrazına Maliye Vekili mezundur.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Ahkâm-ı Umumiye

Otuz Yedinci Madde: 1325 ve 1339 Muvazene-i Umumiye ve Avans ve Muvakkat Bütçe kanunlarının işbu kanun ve kavanin-i mahsusa ile fesih ve tadil edilmeyen ahkâmı kemakân bakidir.

Otuz Sekizinci Madde: Teşvik ve muavenet maksadıyla bazı mevad ve eşyanın kavanin-i mahsusası mucibince kısmen veya tamamen affolunan gümrük resimleri Maliye bütçesinde (teşvik ve muavenet maksadıyla gümrük resminden icra olunan tenzilât ve muafiyat) namıyla açılacak fasl-ı mahsusa masraf ve aynı zamanda varidat bütçesine de irat kaydedilir.

Otuz Dokuzuncu Madde: İşbu kanun 1 Mart 1340 tarihinden itibaren mer'iyü'l-icradır.

Kırkıncı Madde: İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

16 Ramazan 1342 ve 20 Nisan 1340

A Cetveli

	Lira Kuruş
Büyük Millet Meclisi	1.548.596.80
Riyaset-i Cumhur	280.770
Divan-ı Muhasebat	212.998
Başvekâlet	329.248
Maliye	10.886.279
Muhassasat-ı Zatiye	10.922.883
Düyun-ı Umumiye	7.560.537
Rüsumat	3.158.080

Tapu	718.625
Dâhiliye	4.156.763
Posta ve Telgraf	4.780.208
Emniyet-i Umumiye	3.123.004
Jandarma	10.101.096
Hariciye	1.303.025
Matbuat	136.390
Sıhhiye	2.968.331
Diyanet İşleri Reisliği	1.422.450
Adliye	5.381.097
Maarif	6.877.626
Nafia	17.385.888
Ticaret	1.962.576
Müdafaa-i Milliye	27.279.386
Bahriye	6.582.631
Mübadele, İmar ve İskân	2.060.000
Ziraat	5.406.682
	140.433.369 80

B Cetveli

1340 senesi varidat-ı muhammenesini mübeyyindir.

Nev-i Varidat

Birinci Kısım - Bilâvasıta Alınan Vergiler

Fasl		Lira
1	Musakkafat, Arazi ve Vilâyat-ı Selase Vergileri	5.170.000
2	Temettü ve Harp Kazançları Vergisi	4.000.000
3	Harp Vergisi	50.000
4	Bedel-i Nakdi-yi Askeri	1.500.000
5	Davar, Deve ve Canavar Resmi	4.700.500
6	Aşar	2.750.000
7	Hususi Ormanlar Hasılatı	70.000
8	Maadin Rüsumu	450.000
9	Vergi Tezakiri	40.000
	Birinci Kısımın Yekûn	43.930.500

İkinci Kısım - Damga, Harçlar, Kaydiyeler, Ceza-yı Nakdiyeler

10	Damga Resmi	600.000
11	Hazine Pulları	800.000
12	Harçlar	830.000

13	İhtira Beratı	5.000
14	Kaydiyeler	675.000
15	Ceza-yı Nakdiler	300.000
	İkinci Kısımın Yekûnu	3.210.000

Nev-i Varidat

Üçüncü Kısım - Bilvasita Alınan Vergiler

16	İspirto ve Müskirat	1.350.000
17	Tönbakü Beyiesi	20.000
18	Gümrük Resmi	25.460.000
19	Rüsum-ı Bahriye	700.000
20	Rüsum-ı Sıhhiye	200.000
21	Sayd-ı Berri ve Bahri	440.000
	Üçüncü Kısımın Yekûnu	28.170.000
	Dördüncü Kısım - İnhisarlar	
22	Tuz Resmi	1.600.000
23	Tütün Resmi	5.294.100
24	Meskûkât	50.000
25	Posta ve Telgraf ve Telefon	9.100.000
	Dördüncü Kısımın Yekûnu	16.044.100
	Beşinci Kısım - Müesseseler	
26	Mekatip ve Müessesat-ı Sınaiye ve Ziraiye Hasılatı	200.000
27	Müessesat-ı Sıhhiye Hasılatı	1.500
28	Sıhhiye Müdüriyeti Hasılatı	1.500
29	Hükûmeti Kinini	50.000
30	Matbaa-i Bahriye (Matbaa-i Amireye Bir Şube Olarak rabt edilmiştir)	30.000
31	Matbaa-i Amire	130.000
	Nev-i Varidat	
32	Maadin	5000
33	Demiryollardan Hazine Hissesi	100.000
34	Ankara-Sivas Hattı	150.000
	Beşinci Kısımın Yekûnu	300.000
	Altıncı Kısım- Emlak ve Eşya-yı Devlet Hasılatı	
35	Emlak-i Milliye Hasılatı	2.250.000
36	Devlet Ormanları Hasılatı	1.200.000
37	Füruht Olunan Eşya Bedeli	1.000.000
	Konya Ovası Ameliyat-ı Iskaiye Varidatı	30.000
	Altıncı Kısımın Yekûnu	4.480.000
	Yedinci Kısım- Hasılat-ı Mütenevvia	
39	Hazine muamelatından hâsıl olan	75.000
40	Kumpanyalardan Teftiş Mukabili Alınan	10.000

41	Hasılat-ı Müteferrika	2.349.296
42	Mütekait Tevkufatı	2.770.000
	Yedinci Kısımın Yekûnu	5.204.296
	Sekizinci Kısım- İstirdadat	
43	Demiryollarından İstirdadat	71.354
44	Tavizata mukabil istirdadat	10.000
	Nev-i Varidat	
45	Müşterek Muhafaza Masrafına Mukabil Reji ve düyun-ı umumiyyeden	138.360
	Sekizinci Kısımın Yekûnu	219.714
	Dokuzuncu Kısım- İstihlak Rüsümü	
46	Sigara Kâğıdı, Oyun Kâğıdı, Bilardo, Dama, Kibrit, Kav ve Mevadd-ı Saire	14.461.000
	Onuncu Kısım- Harp Karşılığı Varidat-ı Fevkalade ve Varidat-ı Cedide	
47	Harp Karşılığı ve Varidat-ı Fevkaladesi	11.692.000
48	Varidat-ı Cedide	1.100.000
	Onuncu Kısımın Yekûnu	12.792.000
		129.214.610

S Cetveli
Tahsisat

Maaş Lira	Fevkalade-i Şehriye Lira	
20	10	Akdağ Madeni Kaymakamı Tahir Bey Ailesi
35	17,5	Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey Ailesi
10	5	Çanakkale Mebus-ı Esbakı Atıf Bey
10	5	Bozkır Kaymakamı Demir Asaf Bey Ailesi
10	5	Kuvva-yı Milliye Kumandanlarından Yahya Kapudan Ailesi
20	10	Boğazlıyan Kaymakamı Şehid Kemal Bey Ailesi
40	20	Miralay Nazım Bey Ailesi
40	20	Miralay Fethi Bey Ailesi

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Tahsisat

Maaş Lira	Fevkalade-i Şehriye Lira	
100	50	Şair Abdülhak Hamid Bey
8	4	Abdülcelil Paşa Hafideleri Naciye ve Fatıma Hanımlar
15	7,5	Adliye Nazır-ı Esbakı Merhum Refik Bey'in İkinci Haremi Meveddet Hanım
0	5	Bahriye Yüzbaşılardan Merhum Fethi Bey'in Pederi Abdurrahman Efendi

10	5	Tayyareci Nuri Bey'in Validesi Seher Hanım
15	7,5	Şehiden Vefat Eden Binbaşı Muhtar Bey Hemşiresi Binnaz Hanım
18	9	Mithat Paşa kerimeleri Fatma Memduha ve Mesrure Hanımlar
25	12,5	Gazi Osman Paşa Haremi Fatma Hanım
18	9	Bab-1 Ali Vakasında Şehid Edilen Harbiye Nazır-1 Esbakı Nazım Paşa Kerimesi Atiyye Hanım
40	20	Merhum Niyazi Bey Ailesi
62,5	31,25	Sadr-1 Esbak Merhum Mahmud Şevket Paşa Zevcesi Dilşad Hanım
4	20	Üçüncü Ordu Kumandanı İsmail Hakkı Paşa Validesi Habibe Hanım
5	25	Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey Ailesi
4	20	Şeyhülislam Hayri Efendi Merhum Ailesi
2	10	Şehid Yüzbaşı Yörük Selim Bey Ailesi
2	10	Ömer Naci Bey Merhum Ailesi
5	25	Irak Şeyhülmeşayih Acemi Paşa
10	6	Merhum Mehmed Ali Bey Ailesi
2	10	Sabık Meclis-i Mebusat Reisi Merhum Reşad Hikmet Bey'in Mahdumları Ahmed Reşad, Ömer Fuad
25	12,50	Gümüşhane Mebusu Şehid Ziya Bey Ailesi
15	7,50	Maraş Ulum-ı Riyaziye Muallim-i Sabıkı Hayrullah Efendi Merhum Ailesi
30	15	Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi Ailesi
25	12,50	Hakkı Behiç Bey
20	10	Denizli Komiseri Hamdi Bey Ailesi
10	5	Mustafa Necib Bey Validesi ve Hemşiresi
15	7,5	Suşehri'nde İdam Edilmiş Olan Yüzbaşı Nuri Bey Ailesi
25	12,5	Muş Mutasarrıfı Merhum Servet Bey Ailesi
25	12,5	Karamağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey Ailesi
30	15	Bahriye Nazır-1 Esbakı Cemal Paşa Ailesi
40	20	Sadr-1 Esbak Merhum Talat Paşa Zevcesi ve Büyük Hemşiresi Hayriye Hanımlar
25	12	Doktor Bahaüddin Şakir Bey Ailesi
20	10	Trabzon Mebus-ı Sabıkı Şehid İzzet Bey Ailesi
25	12	Kütahya Mebus-ı Sabıkı Haydar Bey
20	10	Tevfik Sükûti Bey Valide ve Hemşiresi Fatma Zehra ve Seniye Hanımlar
25	12	Şehid Çarhçı Yüzbaşısı Halil İbrahim Efendi Ailesi
1133,50	566,75	

Numara 491

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu***Birinci Fasl - Ahkâm-ı Umumiye*****Madde 1-** Türkiye Devleti bir cumhuriyettir.**Madde 2-** Türkiye Devleti'nin dini, dîn-i İslâmdır; resmî dili Türkçe'dir, makarır Ankara şehridir.

Madde 3- Hâkimiyet bilakaydüşart milletindir.

Madde 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi milletin yegâne ve hakiki mümessili olup Millet nâmına hakk-ı hâkimiyeti istimâl eder.

Madde 5- Teşrii salâhiyeti ve icrâ kudreti Büyük Millet Meclisinde tecelli ve temerküz eder.

Madde 6- Meclis, Teşrii salâhiyetini bizzat istimal eder.

Madde 7- Meclis, icrâ salâhiyetini, kendi tarafından müntehap Reisicumhûr ve onun tayin edeceği bir İcrâ Vekilleri Heyeti marifetiyle istimal eder.

Meclis, Hükûmeti her vakit murâkabe ve ıskât edebilir.

Madde 8- Hakk-ı kazâ, millet nâmına, usûlü ve kanûnu dairesinde müstakil mehâkim tarafından istimal olunur.

İkinci Fasl - Vazife-i Teşriye

Madde 9- Türkiye Büyük Millet Meclisi, kanûn-ı mahsûsuna tevfikân millet tarafından müntehap mebûslardan müteşekkildir.

Madde 10- On sekiz yaşını ikmal eden her erkek Türk, mebûsan intihabına iştirâk etmek hakkını haizdir.

Madde 11- Otuz yaşını ikmal eden her erkek Türk mebus intihap edilmek salâhiyetini haizdir.

Madde 12- Ecnebi hizmet-i resmîyesinde bulunanlar, mücâzat-ı terhibiye veya sirkat, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti sûtistimâl, hileli iflas cürümlerinden biriyle mahkûm olanlar, mahcurlar, tâbiyet-i ecnebîye iddiasında bulunanlar, hukûk-u medeniyeden ıskât edilmiş olanlar, Türkçe okuyup yazmak bilmeyenler mebus intihap olunamazlar.

Madde 13- Büyük Millet Meclisinin intihabı dört senede bir kere icrâ olunur.

Müddeti biten mebusların tekrar intihap edilmeleri câizdir.

Sâbık Meclis, lâhik Meclisin içtimâna kadar devâm eder.

Yeni intihâbâtın icrâsına imkân görölmediği takdirde içtimâ devresinin bir sene temdidî câizdir.

Her mebus yalnız kendini intihap eden dâirenin değil, umûm millet vekilidir.

Madde 14- Büyük Millet Meclisi, her sene teşrinisani ibtidasında dâvetsiz toplanır.

Meclis âzâsının memleket dâhilinde devir, tetkik ve murâkabe vazifelerinin ihzârı ve teneffüs ve istirahatleri için senede altı aydan fazla tatil-i faaliyet edemez.

Madde 15- Kanûn teklif etmek hakkı Meclis âzâsına ve İcrâ Vekilleri Heyetine aittir.

Madde 16- Mebuslar, Meclise iltihak ettiklerinde şu şekilde tahlif olunurlar:

(Vatan ve millet saâdet ve selâmetine ve millet bilakaydüşart hâkimiyetine mugâyir bir gâye takip etmeyeceğime ve cumhuriyet esaslarına sadakatten ayrılmayacağıma “vallahî”)

Madde 17- Hiçbir mebus Meclis dâhilindeki rey ve mütalâasından ve beyanatından ve Meclisteki rey ve mütalâasının ve beyanatının Meclis haricinde irad ve izharından dolayı mesul değildir. Gerek intihabından evvel gerek sonra aleyhine cürüm isnat olunan bir mebusun maznunen isticvabı veya tevkihi veya muhakemesinin icrâsı Heyet-i Umumiye'nin kararına menuttur. Cinaî cürm-i meşhut bundan müstesnadır. Ancak bu takdirde makam-ı aidi Meclisi derhâl haberdar etmekle mükelleftir. Bir mebusun intihabından evvel veya sonra aleyhine sadır olmuş cezaî bir hükmün infazı mebusluk müddetinin hitâmına tâlik olunur. Mebûsluk müddeti esnasında mürûr-i zaman cereyân etmez.

Madde 18- Mebusların senevî tahsisatları kanûn-ı mahsûs ile tayin olunur.

Madde 19- Tatil esnasında Reisicumhur

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 5

veya Meclis Reisi lüzûm görürse Meclisi içtimâa dâvet edebileceği gibi âzâdan beşte biri tarafından talep vukû bulursa Meclis Reisi dahi Meclisi içtimâa dâvet eder.

Madde 20- Meclis müzakeratı alenîdir ve harfiyen neşrolunur.

Fakat Nizamname-i Dâhilîde münderiç şeraite tevfikân Meclis hâfi celseler dahi akdedebilir ve hâfi celseler müzakeratının neşri Meclisin kararına menuttur.

Madde 21- Meclis, müzakeratını kendi Nizamname-i Dâhilîsi mûcibince icrâ eder.

Madde 22- Sual ve istizah ve Meclis tahkikatı Meclisin cümle-i salâhiyetinden olup şekl-i tatbiki Nizamname-i Dâhilî ile tayin olunur.

Madde 23- Mebusluk ile Hükûmet memûriyeti bir zat uhdesinde içtimâ edemez.

Madde 24- Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi her teşrinisani iptidasında bir sene için kendisine bir reis ve üç reis vekili intihap eder.

Madde 25- İntihap devresinin hitâmından evvel Meclis aded-i mürettebinin ekseriyet-i mutlakasıyla intihâbât tecdit olunursa yeni içtimâ eden Meclisin intihap devresi ilk Teşrinisânîden başlar.

Teşrinisânîden evvel vaki olan içtimâ, fevkalâde bir içtimâ addolunur.

Madde 26- Büyük Millet Meclisi ahkâm-ı şer'iyenin tenfizi, kavâninin vaz'ı, tâdîli, tefsiri, fesih ve ilgası, devletlerle mukâvele, muâhede ve sulh akdi, harp ilânı, muvâzene-i umûmiye-i mâliye ve devletin umûm hesâb-ı katî kanûnlarının tetkik ve tasdik, meskûkât darbı inhisar ve mali taahhüdü mutâzâmmın mukavelat ve imtiyâzâtın tasdik ve feshi, umûmî ve hususî af ilânı, cezaların tahfif veya tahvili, tahkikat ve mücâzât-ı kanûniyenin tecili, mahkemelerden sadır olup kuvvetler ayrılığı teorisi katiyet kesbetmiş olan idam hükümlerinin infâzı gibi, vezâifi bizzât kendi ifâ eder.

Madde 27- Bir mebusun vatana hıyânet ve mebusluğu zamanında irtikab töhmetlerinden biriyle müttehem olduğuna Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi âzâ-yı mevcudesinin sülûsan-ı ekseriyet-i ârâsiyle karar verilir veyahut on ikinci maddede münderiç cerâimden biriyle mahkûm olur ve mahkûmiyeti kaziye-i muhkeme hâlini alırsa mebusluk sıfatı zâil olur.

Madde 28- İstifâ, esbâb-ı meşrûa dolayısıyla mahcûriyet, bilâ-mezuniyet ve mâzeret iki ay Meclise âdem-i devâm veyahut memûriyet kabûlü hâllerinde mebusluk sâkıt olur.

Madde 29- Yukardaki Maddeler mûcibince mebusluk sıfatı zâil veya sâkıt olan veyahut vefat eden mebusun yerine bir diğeri intihap olunur.

Madde 30- Büyük Millet Meclisi kendi zâbitasını reisi marifetiyle tanzim ve idare eder.

Üçüncü Fasl - Vazife-i İcraiye

Madde 31- Türkiye Reisicumhûru Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesi tarafından ve kendi âzâsı meyanından bir intihap devresi için intihap olunur. Vazife-i Riyâset yeni reisicumhûrun intihabına kadar devâm eder. Tekrar intihap olunmak câizdir.

Madde 32- Reisicumhûr Devletin reisidir. Bu sıfatla merâsim-i mahsûsada Meclise ve lüzûm gördükçe İcrâ Vekilleri Heyetine riyâset eder. Reisicumhûr Riyâseticumhûr makamında bulundukça Meclis münâkaşât ve müzâkerâtına iştirâk edemez.

Madde 33- Reisicumhûr hastalık ve memleket haricinde seyahat gibi bir sebeple vezâifini ifâ edemez veya vefât, istifâ vesair sebep dolayısıyla Cumhûriyet Riyâseti inhilâl ederse Büyük Millet Meclisi Reisi vekâleten reisicumhûr vezaifini ifâ eder.

Madde 34- Cumhûr Riyâsetinin inhilâlinde Meclis müçtemâ ise yeni reiscumhûru derhâl intihap eder.

Meclis müçtemâ değilse reis tarafından hemen içtimâa dâvet edilerek reiscumhûr intihap edilir. Meclisin intihap devresi hitâm bulmuş veya intihâbâtın tecdidine karar verilmiş olursa reiscumhûru gelecek Meclis intihap eder.

Madde 35- Reiscumhûr Meclis tarafından kabûl olunan kanûnları on gün zarfında ilân eder.

Teşkilât-ı Esâsiye Kanûnu ile bütçe kanûnları müstesnâ olmak üzere ilânını muvâfık görmediği kanûnları bir daha müzâkere edilmek üzere esbâb-ı mucîbesiyle birlikte kezâ on gün zarfında Meclise iade eder.

Meclis mezkûr kanûnu bu defa da kabûl ederse, onun ilânı reiscumhûr için mecbûrîdir.

Madde 36- Reiscumhûr, her sene teşrinisanide Hükûmetin geçen seneki faaliyetine ve o sene ittihaz edilmesi münasip görülen tedbirlere dair bir nutuk irat eder veyahut Başvekile kıraat ettirir.

Madde 37- Reiscumhûr ecnebî devletlerin nezdine Türk Cumhûriyeti'nin siyâsî mümessillerini tayin ve ecnebî devletlerin siyâsî mümessillerini kabûl eder.

Madde 38- Reiscumhûr intihabı akabinde ve Meclis huzurunda şu sûretle yemin eder:

(Reiscumhûr sıfatıyla cumhuriyetin kanûnlarına ve hâkimiyet-i millîyye esâslarına riâyet ve bunların müdâfaa, Türk milletinin saâdetine sâdıkâne ve bütün kuvvetimle sarf-ı mesâi, Türk Devleti'ne teveccüh edecek her tehlikeyi kemâl-i şiddetle men, Türkiye'nin şân ve şerefine vikâye ve ilâya ve deruhde ettiğim vazîfenin icâbâtına hasr-ı nefis etmekten ayrılmayacağıma “vallahî”)

Madde 39- Reiscumhûrun isdâr edeceği bilcümle mukarrerat Başvekil ile Vekil-i aidi tarafından imzâ olunur.

Madde 40- Başkumandanlık Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i manevîyesinde mündemiç olup reiscumhûr tarafından temsil olunur. Kuvâ-yi Harbiyenin emir ve kumandası hâzârda kanûn-ı mahsûsuna tevfikân Erkan-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâsetine ve seferde İcrâ Vekilleri Heyetinin inhası üzerine Reiscumhûr tarafından nasbedilecek zâta tevdî olunur.

Madde 41- Reiscumhûr hıyânet-i vataniye hâlinde Büyük Millet Meclisine karşı mes'ûldür. Reiscumhûrun isdâr edeceği bilcümle mukarrerattan mütevellid mes'ûliyet otuz dokuzuncu madde mucibince mezkûr mukarreratı imzâ eden başvekil ile vekil-i aidine râcîdir.

Reiscumhûrun hususat-ı şahsiyesinden dolayı mes'ûliyeti lâzım geldikte işbu Teşkilât-ı Esasiyye Kanûnunun masuniyet-i teşriyyeye taalluk eden on yedinci maddesi mucibince hareket edilir.

Madde 42- Reiscumhûr, Hükûmetin inhası üzerine dâimî malûliyet veya şeyhûhet gibi şahsî sebeplerden dolayı muayyen efradın cezalarını ıskât veya tahfif edebilir. Reiscumhûr, Büyük Millet Meclisi tarafından itham edilerek mahkûm olan vekiller hakkında bu salâhiyeti istimal edemez.

Madde 43- Reiscumhûrun tahsisatı kanûn-ı mahsûs ile tayin olunur.

Madde 44- Başvekil, reiscumhûr canibinden ve Meclis âzâsı meyanından tayin olunur. Sair vekiller başvekil tarafından, Meclis âzâsı arasından intihap olunarak Heyet-i Umumiyesi reiscumhûrun tasdiki ile Meclise arz olunur. Meclis müçtemâ değilse arz keyfiyeti Meclisin içtimâna tâlik olunur.

Hükûmet hatt-ı hareket ve siyâsî nokta-i nâzârını âzâmi bir hafta zarfında Meclise bildirir ve itimâd talep eder.

Madde 45- Vekiller Başvekilin riyâseti altında (İcrâ Vekilleri Heyeti)ni teşkil ederler.

Madde 46- İcrâ Vekilleri Heyeti Hükûmetin umûmî siyasetinden müstereken mes'ûldür.

Vekillerden her biri kendi salâhiyeti dairesindeki icrâattan ve maiyetinin ef'al ve muamelatından ve siyasetinin umûmî istikametinden münferiden mes'ûldür.

Madde 47- Vekillerin vazife ve mes'ûliyetleri kanûn-ı mahsûs ile tayin olunur.

Madde 48- Vekâletlerin adedi kanûnla tayin olunur.

Madde 49- Mezun veyahut herhangi bir sebeple mazur olan bir vekile, İcrâ Vekilleri Heyeti âzâsından bir diğeri muvakkaten niyabet eder. Ancak bir vekil bir vekâletten fazlasına niyabet edemez.

Madde 50- Türkiye Büyük Millet Meclisince İcrâ Vekillerinden birinin Dîvân-ı Âliye sevkine dair verilen karar vekâletten sukutunu dahi mutâzâmmındır.

Madde 51- İdarî dava ve ihtilafları rüyet ve hal, Hükûmetçe ihzar ve tevdi olunacak

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 6

kanûn layihâları ve imtiyaz mukavele ve şartnameleri üzerine beyan-ı mütalaa, gerek kendi kanûn-ı mahsûsu ve gerek kavânin-i sâire ile muayyen vezâîfi ifâ etmek üzere bir Şûrâ-yı Devlet teşkil edilecektir. Şûrâ-yı Devletin rüesa ve âzâsı vezâîf-i mühimmede bulunmuş, ilim, ihtisas ve tecrübeleri ile mütemeyyiz zevat meyanından Büyük Millet Meclisince intihap olunur.

Madde 52- İcrâ Vekilleri Heyeti, kanûnların sûver-i tatbikiyesini irâe veyahut kanûnun emrettiği hususatı tesbit için ahkâm-ı cedideyi muhtevî olmamak ve Şura-yı Devletin nazar-ı tetkikinden geçirilmek şartıyla nizamnameler tedvin eder.

Nizamnameler reisicumhûrun imzâ ve ilâniyle mâmûlünbih olur.

Nizamnamelerin kavânine mugâyereti iddia olundukta bunun merci-i hâlli Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

Dördüncü Fasl - Kuvve-i Kazaiye

Madde 53- Mahkemelerin teşkilatı, vazife ve salâhiyetleri kanûnla muayyendir.

Madde 54- Hâkimler bilcümle davaların muhakemesinde ve hükmünde müstakil ve her türlü müdahâlattan âzâde olup ancak kanûnun hükmüne tabidirler.

Mahkemelerin mukarreratını Türkiye Büyük Millet Meclisi ve İcrâ Vekilleri Heyeti hiçbir veçhile tebdil ve tağyir ve tehir ve infaz-ı ahkâmına mümanâat edemez.

Madde 55- Hâkimler kanûnen muayyen olan usûl ve ahvâl haricinde azlolanamazlar.

Madde 56- Hâkimlerin evsafi, hukûku, vezâîfi, maaş ve muhassasatları ve sûret-i nasp ve azilleri kanûn-ı mahsûs ile tayin olunur.

Madde 57- Hâkimler kanûnen muayyen vezâîften başka umûmî ve hususî hiçbir vazife deruhde edemezler.

Madde 58- Mahkemelerde muhakemat alenîdir.

Yalnız Usûl-i Muhakemat Kanûnu mûcibince bir muhakemenin hafiyyen cereyanına mahkeme karar verebilir.

Madde 59- Herkes, mahkeme huzûrunda hukûkunu müdâfaa için lüzum gördüğü meşrû vesâiti istimâlde serbesttir.

Madde 60- Hiçbir mahkeme, vazife ve salâhiyeti dâhilinde olan davaları rüyetten imtinâ edemez. Vazife ve salâhiyet haricinde olan davalar ancak bir karar ile reddolunur.

Madde 61- Vazifelerinden mümbais husûsatta İcrâ Vekilleriyle Şura-yı Devlet ve Mahkeme-i Temyiz rüesa ve âzâsını ve başmüddeiumûmîyi muhakeme etmek üzere bir (Divan-ı Âli) teşkil edilir.

Madde 62- Divan-ı Ali âzâlığı için on biri Mahkeme-i Temyiz, onu Şûrâ-yı Devlet rüesa ve âzâsı meyanından ve kendi Heyet-i Umumiye tarafından ledel-iktiza rey-i hafî ile yirmi bir zat intihap olunur.

Bu zevat rey-i hafî ve ekseriyet-i mutlaka ile içlerinden birini reis ve birini reis vekili intihap ederler.

Madde 63- Divan-ı Âli bir Reis ve on dört âzâ ile teşekkül ve ekseriyet-i mutlaka ile karar ittihaz eder.

Mütebaki altı zat ledelicab Heyetin noksanını ikmal için ihtiyat âzâ vaziyetindedirler. İşbu ihtiyat âzâ üçü Mahkeme-i Temyiz, üçü Şura-yı Devletten müntehap âzâ arasından olmak üzere kur'a ile tefrik olunurlar.

Reisliğe ve Reis Vekilliğine intihap olunanlar bu kur'aya dâhil olamazlar.

Madde 64- Divan-ı Âlinin müddeiumûmilîği Başmüddeiumûmilik tarafından ifâ olunur.

Madde 65- Divan-ı Âlinin kararları kat'îdir.

Madde 66- Divan-ı Âli mevzu kanûnlara tevfikân muhakeme icrâ ve hüküm itâ eder.

Madde 67- Divan-ı Âli görülen lüzûm üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla teşkil olunur.

Beşinci Fasl - Türklerin Hukuk-ı Ammesi

Madde 68- Her Türk hür doğar, hür yaşar. Hürriyet, başkasına muzır olmayacak her türlü tasarrufatta bulunmaktır.

Hukûk-ı tabîyeden olan hürriyetin herkes için hududu başkalarının hudûd-u hürriyetidir. Bu hudûd ancak kanûn mârifetiyle tespit ve tayin edilir.

Madde 69- Türkler kanûn nâzârında müsâvî ve bilâistisnâ kanûna riayetle mükellefîrler. Her türlü zümre, sınıf, aile ve fert imtiyâzları mülgâ ve memnûdur.

Madde 70- Şahsî masûniyet, vicdan, tefekkür, kelâm, neşir, seyahat, akit, sây ü amel, temellük ve tasarruf, içtimâ, cemiyet, şirket, hak ve hürriyetleri Türklerin tabîi hukûkündandır.

Madde 71- Can, mal, ırz, mesken her türlü taarruzdan masûndur.

Madde 72- Kanûnen muayyen olan ahvâl ve eşkâlden başka bir sûretle hiçbir kimse derdest ve tevkif edilemez.

Madde 73- İşkence, eziyet, müsadere ve angarya memnûdur.

Madde 74- Menafi-i umûmiye için lüzûmu usûlen tahakkuk etmedikçe ve kanûn-u mahsûs mûcibince değer bahâsı peşin verilmedikçe hiç bir kimsenin malı istimvâl ve mülkü istimlâk olunamaz.

Fevkalâde ahvâlde kanûn mûcibince tahmil olunacak nakdi, ayni ve sây ü amele müteallik mükellefiyetler müstesnâ olmak üzere hiçbir kimse hiçbir fedakârlığa icbar edilemez.

Madde 75- Hiçbir kimse mensup olduğu din, mezhep tarikat ve felsefi içtihadından dolayı muâheze edilemez. Âsâyış, âdâb-ı muâşeret-i umûmiye ve kavânine mugâyir olmamak üzere her türlü âyinler serbesttir.

Madde 76- Kanûn ile muayyen olan usûl ve ahvâl hâricinde kimsenin meskenine girilemez ve üzeri taharri edilemez.

Madde 77- Mathûat, kanûn dairesinde serbesttir ve neşredilmeden evvel teftiş, muayeneye tâbi değildir.

Madde 78- Seferberlikte ve idare-i örfiye hâlinde veyahut müstevli emrazdan dolayı kanûnen müttehaz tedabir icabatından olarak vazedilecek takyidat müstesna olmak üzere seyahat hiçbir sûretle takyidata tâbi tutulamaz.

Madde 79- Ukûdun, sây ü amelin, temellük ve tasarrufun, içtimâatın, cemiyetlerin ve şirketlerin hudud-ı hürriyeti kanûnlar ile musarrahtır.

Madde 80- Hükûmetin nezaret ve murâkabesi altında ve kanûn dairesinde her türlü tedrisat serbesttir.

Madde 81- Postalara verilen evrak, mektuplar ve her nevi emânetler salâhiyettar müstantik ve mahkeme kararı olmadıkça açılmaz ve telgraf ve telefon ile vaki olan muhaberatın mahremiyeti ihlal olunamaz.

Madde 82- Türkler, gerek şahıslarına, gerek ammeye müteallik olarak kavânin ve nizamata muhâlif gördükleri husûsâtta mercîine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine münferiden veya müçtemian ihbâr ve şikâyetle

bulunabilirler. Şahsa ait olarak vukû bulan müracaatın neticesi müstediye tahriren tebliği olunmak mecbûrîdir.

Madde 83- Hiç kimse kanûnen tâbî olduğu mahkemeden başka bir mahkemeye celp ve sevk olunamaz.

Madde 84- Vergi, devletin umûmî masarîfine hâlkın iştirâki demektir.

Bu esasa mugâyir olarak hakiki veya hükmi şahıslar tarafından veya onlar nâmına rüsum, aşar ve sair tekâlif alınması memnûdur.

Madde 85- Vergiler ancak bir kanûn ile tarh ve cibayet olunabilir.

Devlet, vilâyet idare-i hususîyeleri ve belediyelerce teamülen cibayet edilmekte olan rüsum ve tekâlifin kanûnları tanzim edilinceye kadar kemakân cibayete devâm olunabilir.

Madde 86- Harb hâlinde veya harbi icab ettirecek bir vaziyet hudusunda veya isyan zuhurunda veyahut vatan ve cumhûriyet aleyhinde kuvvetli ve filî teşebbüsât vukûunu müeyyit kati emarat görüldükte İcrâ Vekilleri Heyeti müddeti bir ayı tecavüz etmemek üzere umûmî veya mevzî idare-i örfiye ilân edebilir ve keyfiyet hemen Meclisin tasdikine arz olunur. Meclis idare-i örfiye müddetini indelicap tezyit veya tenkis edebilir. Meclis müçtemi değilse derhâl içtimâa dâvet olunur.

İdare-i örfiyenin fazla temadisi Meclisin kararına mütevakkıftır. İdare-i örfiye, şahsî ve ikametgâh

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 7

masuniyetlerinin, matbuat, müraselat, cemiyet, şirket hürriyetlerinin muvakkaten takyit veya taliki demektir.

İdare-i örfiye mıntıkasıyla bu mıntika dâhilinde tatbik olunacak ahkâm ve muamelatın suret-i icrâsı ve harb hâlinde dahi masuniyet ve hürriyetlerin tarz-ı takyid ve taliki kanûnla tespit olunur.

Madde 87- İptidai tahsil bütün Türkler için mecburi ve devlet mekteplerinde meccanîdir.

Madde 88- Türkiye ahâlisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibâriyle (Türk) ıtlak olunur.

Türkiye’de veya hariçte bir Türk babanın sulbünden doğan veyahut Türkiye’de mütemekkin bir ecnebi babanın sulbünden Türkiye’de doğup da memleket dâhilinde ikâmet ve sinn-i rüşde vusûlünde resmen Türklüğü ihtiyar eden veyahut Vatandaşlık Kanûnu mûcibince Türklüğe kabûl olunan herkes Türktür. Türklük sıfatı kanûnen muayyen olan ahvâlde izâa edilir.

Altıncı Fasl - Mevadd-ı Müteferrika

Vilâyat

Madde 89- Türkiye coğrafi vaziyet ve iktisadî münasebet nokta-i nazarından vilâyetlere, vilâyetler kazâlara, kazâlar nahiyelere münkasımdır ve nahiyeler de kasaba ve köylerden terekkeb eder.

Madde 90- Vilâyetlerle şehir, kasaba ve köyler hükmi şahsiyeti haizdir.

Madde 91- Vilâyetler umûru tevsî-i mezûniyet ve tefrik-i vezâif esası üzerine idare olunur.

Memurin

Madde 92- Hukûk-i siyâsiyeyi hâiz her Türk ehliyet ve istihkâkına göre devlet memûriyetlerinde istihdâm olunmak hakkını haizdir.

Madde 93- Bilumûm memûrların evsâfı, hukûku, vezâîfı, maaş ve muhassâsâtı ve sûret-i nasb ve azilleri ve terfi ve terakkileri kanûn-ı mahsûs ile muayyendir.

Madde 94- Kanûna muhâlif olan umûrda âmire itâat memûru mesûliyetten kurtaramaz.

Umur-ı Maliye

Madde 95- Muvazene-i Umûmîye Kanûnu müteallik olduğu sene-i mâliyenin duhûlünde mevkî-i icrâya konulabilmek için layihası ve merbûtu bütçeler ve cetveller nihayet Teşrinisaninin iptidasında Meclise takdim olunur.

Madde 96- Devlet emvâlinde muvâzene hâricinde sarfiyât câiz değildir.

Madde 97- Muvâzene-i Umûmîye Kanûnunun hükmü bir seneye mahsûstur.

Madde 98- Hesâb-ı Kat'î Kanûnu müteallik olduğu sene bütçesinin devre-i hesâbiyesi zarfında istihsâl olunan vâridât ile yine o sene vukû bulan tediyatın hakikî miktarını mübeyyin kanundur. Bunun şekil ve takşimatı Muvazene-i Umûmîye Kanûnuna tamâmiyle mütenâzır olacaktır.

Madde 99- Hesâb-ı Kat'î Kanûnunun layihası müteallik olduğu senenin sonundan itibaren nihayet ikinci senenin teşrinisaninin iptidâsına kadar Büyük Millet Meclisine takdim olunmak mecbûrîdir.

Teşkilat-ı Esasiye Kanununa Ait Zevâbıt

Madde 100- Büyük Millet Meclisine merbut ve Devletin vâridat ve masârifâtını kanûn-ı mahsûsuna tevfikân murâkabe ile mükellef bir Divân-ı Muhâsebât müessesidir.

Madde 101- Divan-ı Muhâsebât umûmî mutâbakât beyannâmesini taalluk ettiği Hesâb-ı Kat'î Kanûnunun Maliyece Büyük Millet Meclisine takdimi tarihinden itibaren nihayet altı ay zarfında Meclise takdim eder.

Madde 102- İşbu Teşkilat-ı Esâsiye Kanûnunun tâdili aşağıdaki şeraite tâbidir:

Tâdil teklifi Meclis âzâ-yı mürettebesinin laakal bir sülûsü tarafından imzâ olunmak şarttır.

Tâdilat ancak aded-i mürettebin sülûsân-ı ekseriyet-i ârâsı ile kabûl olunabilir.

İşbu kanûnun şekli-i devletin cumhûriyet olduğuna dair olan birinci maddesinin tâdil ve tağyiri hiçbir sûretle teklif dahî edilemez.

Madde 103- Teşkilat-ı Esâsiye Kanûnunun hiçbir maddesi, hiçbir sebep ve bahâne ile ihmâl veya tâtil olunamaz. Hiçbir kanûn Teşkilat-ı Esasiye Kanûnuna münâfi olamaz.

Madde 104- 1293 tarihli Kanûn-ı Esâsî ile mevâdd-ı muaddelesi ve 20 Kânunusani 1337 tarihli Teşkilat-ı Esâsiye Kanûnu ve müzeyyelat ve tâdilatı mülgâdır.

Madde 105- Bu kanûn târihi-i neşrinden itibaren mer'iyü'l-icrâdır.

Muvakkat Madde: Türkiye Büyük Millet Meclisine intihap edilen ve edilecek olan bilumûm mensûbîn-i askerîyenin tâbi olacakları şerâit hakkındaki 19 Kanûnuevvel 1339 tarihli Kanûn ahkâmı bâkîdir.

Numarası 492

Usul-i Muhakeme-i Hukukiye ve Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanunlarıyla Sulh ve İcra Kanunlarının Bazı Mevaddını Muaddel Kanun

Madde 1- Deavi-yi sulhiyenin rüyetinde Sulh Hâkimleri Kanunu ile işbu kanun ahkâmı vesair bilcümle deavinin rüyetinde de usul-ı muhakemat-ı hukukiye ve cezaiye kanunlarıyla keza işbu kanun ahkâmı tatbik olunur.

- Madde 2-** Tarafeyn muhakemeye şüruundan mukaddem veyahut esna-yı mürafaada akdemce ihzar ve icrası yed-i ihtiyarlarında bulunan esbapdan dolayı muhakemenin talikini talep edemezler. Mühlet talebine esas olan sebebin bir özr-i sahihe mübtteni olduğuna mahkemece kanaat edildiği takdirde ancak bir defaya mahsus olmak üzere münasip bir müddetle muhakemenin vakt-i ahara taliki caizdir.
- Madde 3-** Fen ve ihtisasa taalluk eden mevaddın erbab-ı fen ve vukuf takrir ve raporlarıyla tahakkuk ettirilmesi muktezidir. Takrir ve rapor mealleri kanaat-bahş olmadığı takdirde keyfiyet, diğer bir Heyet-i Mütchassasaya havale kılınır.
- Madde 4-** Naib huzurunda ifası takarrür eden hususatta davet olunan kimse yevm-i muayyende hazır bulunmaz ve mazeretini mübeyyin vesaike naibe göndermezse yevm-i muhakemede hazır bulunsa dahi diğer tarafın talebiyle hakkında muamele-i gıyabiye ifa olunur.
- Madde 5-** Hitam-ı muhakemenin tefhiminden sonra kararın tefhimi için tayin olunan günde hazır bulunmayan taraf hakkında dahi tefhim edilen karar vicahi addolunur.
- Madde 6-** Bir davanın vazife ve salahiyet dâhilinde olmadığına müteallik mukarrerat, dava arzuhalinin hükümsüzlüğünü müstelzim olmayıp davanın ait olduğu mahkemeye havalesini icap eder. Fakat bu takdirde iktizasına göre evvelce istifa edilmeyen veya noksan alınan harc-ı ilam ve ifa ve ikmal ettirilir.
- Madde 7-** 20 Cemaziyelahir 1296 tarihinden mukaddem sadır olup sicilde mukayyet olmayan ilamat ve vesaike-i şeriyenin bila-beyyine mazmunuyla amel olunamaz.
- Madde 8-** Mahkeme-i asliye reis ve aza ve aza mülazımlarıyla müddeiumumi ve muavin ve müstantkın veya sulh hâkiminin ve sıfat-ı hâkimiyeti haiz icra reis ve başmuavinin her ne sıfatla olursa olsun ika eyledikleri bilumum cürümlerden dolayı haklarında tahkikat icrası en yakın mahal mahkeme-i asliyesine ve muhakemeleri de daire-i kazaiyesi dâhilinde bulundukları mevadd-ı cinaiyeyi rüyeteye memur mehakimin reis ve aza ve aza mülazımlarıyla müddeiumumi ve muavinlerinin her ne sıfatla olursa olsun ika eyledikleri bilumum cürümlerden dolayı haklarında tahkikat ve istintakiye icrası mevadd-ı cinaiyeyi rüyeteye memur en yakın mahkemeye ve muhakemeleri de mahkeme-i temyize aittir.

Sulh Hâkimleri Kanununa Mütedair Tadilat

- Madde 9-** Sulh hâkimleri kanun-ı muvakkatının 27 Teşrinisani 1336 ve 3 Teşrinisani 1337 tarihli üçüncü ve dördüncü mevadd-ı muaddelesi makamına madde-i atıye ikame olunmuştur:
- Sulh hâkimleri alelîtlak re'sü'l-mal veya kıymeti yirmi bin kuruş olan deyn ve ayn-ı menkul davalarıyla hakk-ı müsîl ve hakk-ı mürur davalarını rüyet eder.
- Sulh hâkimi mahiyet ve kıymeti nazar-ı itibara alınmayarak bilcümle deavi-i müteakabileyi dahi rüyet eder. Müddeinin şahs-ı vahid zimmetinde cihat-ı

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 8

muhtelifeden müteaddid matlubatı bir davada cemolunduğu takdirde matlubat-ı mezkureden yirmi bin kuruşdan dun olsa bile mecmu-ı dava yirmi bin kuruşu mütecaviz olursa sulh hâkimi rüyeteye haiz-i salahiyet değildir. Ancak dava-yı asliye müteferri faiz masraf ve zarar ve ziyan ve menafi miktarı her neye baliğ olursa olsun rüyet ve hükmedeceği gibi münhasıran dava-yı asliyeden mütehaddis zarar ve ziyan dava-yı müteakiblesini dahi her ne miktarda olursa rüyet ve hükmeder.

- Madde 10-** Sulh hâkimleri kanun-ı muvakkatının sekizinci maddesi berveci-i atı tadil edilmiştir:

Sulh hâkimleri, kanun-ı cezanın bâb-ı salisinde münderiç kabahat ve cünha efaline müteallik bilcümle deaviyi ve kanun-ı cezanın doksan dokuzuncu maddesinin üçüncü zeyli ve yüz beşinci maddesinin son fıkrası ve yüz on üçüncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ve yüz otuz ikinci maddesi ve yüz altmış altıncı maddesi zeylinin ikinci fıkrası ve yüz seksen üçüncü maddesi ve iki yüz ikinci maddesinin birinci ve ikinci zeyilleri ve iki yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkrası ve iki yüz yirmi altıncı ve iki yüz yirmi yedinci maddeleri ve iki yüz otuzuncu maddesiyle birinci ve ikinci ve üçüncü zeyilleri ve iki yüz kırk dördüncü ve iki yüz kırk beş ve iki yüz kırk altı ve iki yüz kırk yedinci ve iki yüz kırk sekizinci ve iki yüz ellinci maddeleriyle iki yüz elli üçüncü maddesinin birinci fıkrası ahkâmınca müstelzim mücazat olan cünha efaliyle kavanin-i hususiyede münderiç olup münteha-yı cezası bir sene hapis veya yüz lira ceza-yı nakdiyi tecavüz etmeyen ceraime müteallik deaviyi kabil-i temyiz olmak üzere rüyet ve hükmeder.

Madde 11- Sulh hâkimleri kanununun kırk beşinci maddesi bervech-i âti tadil olunmuştur: Sulh hâkimleri ilamı üzerine sadır olacak mahkeme-i temyiz ilamı zeyl-i usul-i muhakeme-i hukukiye kanununda muayyen şerait dairesinde tashih-i karar usulüne tabidir.

Tashih-i karar müddeti temyiz ilamının mahalli mahkemesince tebliği tarihinden itibaren sekiz gündür. Taleb-i tashih zabtı tarih-i tanziminden itibaren sekiz gün zarfında evrak-ı müteferriasiyla beraber mahkeme-i temyize gönderilir.

Usul-i Muhakeme-i Hukukiyeye Mütedair Tadilat

Madde 12- Mehakim-i Nizamiye Teşkilatı Kanununun altmış beş, altmış yedi, altmış sekiz, altmış dokuz, yetmiş, yetmiş bir, yetmiş ikinci maddeleri mülğadır.

Madde 13- Zeyl-i Usul-i Hukukiye Kanununun salahiyetine mütedair birinci maddesine fıkara-ı atıye tezyil edilmiştir:

- 1- Emval-i eytam ve evkafın müdayenatına müteallik deavinin merci-i rüyeti ancak akdin vuku bulduğu mahal mahkemesidir.
- 2- Vasiyet davaları yalnız müteveffanın ikametgâhı mahkemesinde ikame olunur.
- 3- Tahrir-i tereke hususunda müteveffanın ikametgâhı ve mahall-i vefatı ve metrukâtının bulunduğu mahaller mehakimi müştereken salahiyettardır. Şu kadar ki netice-i muamelenin ikametgâh mahkemesinde temerküz ettirilmesi muktezidir.
- 4- Nafaka takdirine ve hassas-ı irsiye tayinine ve veli ve vasilere izin itasına ve nikâh izinnamesine müteallik hususâtı ifaya mehakim-i asliye hâkimleriyle sulh hâkimleri salahiyettardır.
- 5- Münakahat davaları müddeaaaleyhin ikametgâhı veya akdin mahall-i vukuu müfarakat davaları da mezkûr mahalleriyle sebep-i dava olan hadisenin vukubulduğu mahal mehakiminden herhangi birinde rüyet olunabilir.
- 6- Türkiye memaliki haricinde mukim Türkiyelilere müteallik olup rüyeti Türkiye mehakimine ait ve ahkâm-ı şahsiyeye mütedair bulunan deavi ve hususat İstanbul'da bulunan mehakim-i asliyece rüyet ve fasl olunur, şu kadar ki tarafeyn bil-ittifak diğer bir mahkemeye müracaat edebilirler.
- 7- Nisbet ve veraset davaları hasm-ı hakiki müvacehesinde müstakilen veya bir dava-yı asliye zımında ikame olunur. Verasetin mahalle veya karye Heyet-i İhtiyariyesinden alınacak ilmühaber üzerine hasım müvacehesinde olmayarak bil-beyyine isbatı da caiz olup fakat bu takdirde ilam yerine veraset senedi verilir ve bu senet hilafı sabit oluncaya kadar meridir.

Madde 14- Usul-i muhakeme-i hukukiye kanununun altıncı maddesinde tadad edilen defterlerden maada vazifedar olan her mahkemede (tereke fihrist) ve (izinname) ve (tereke hesabat) defterleri dahi tutulacaktır.

Madde 15- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun (beyyinata dair mevad) faslına fıkara-ı atıye ilave olunmuştur:

- 1- Bil-istinabe istima-i şehadet halinde müddeaaaleyhin vekil tayininden veya vekilin inabe olunan mahkeme veya hâkim huzuruna gelmekten imtinai, istima-i şehadete mani olmaz.
- 2- Şühud, badet-tahlif istima ve isticvab olunur, tezkiye usulü mülğadır.

Madde 16- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun hacze mütedair bab-ı tasiine fıkara-ı atıye tezyil olunmuştur:

- 1- Haciz ihtiyatı kararları esas maddeyi rüyetle mükellef olan mahkeme tarafından ittihaz olunur. Haczi talep olunan emvalin menkul ve gayrimenkul olması mahkemenin vazifesini tayin emrinde müessir olmaz.
- 2- Tasdik-i haciz davasının ikame edildiği hacz-i ihtiyatinin bulunduğu mahal ile haciz kararını ita eden mahkemenin bulunduğu mahal beynindeki mesafeye göre usul-i muhakemece muayyen olan müddetler zam ve ilave olunmak şartıyla bir ay zarfında hâciz tarafından isbat edilemezse daire-i icraca haciz fekkolunur.
- 3- İhtiyaten mahcuz olan emval üzerindeki haczin fekkini tarafeyn bil-ittiak icra dairesine müracaatla talep eyledikleri takdirde haciz mevzuu icra riyasetince resen fekkolunur.
- 4- Bir malın hacziyle temini matlup olan mebalîğ mütehacciz-i aleyh tarafından icra dairesine tevdi edilirse haciz, icra reisi tarafından fek ve tevdi olunan meblağ üzerine nakl edilir.
- 5- Tasdik-i haciz davasında müddeinin âdem-i huzuru halinde mahkemece müddeialeyhin talebiyle hak-ı muhakemeden muvakkaten sukut kararı ile birlikte haciz mevzuunun fekkine de karar verilir. İşbu karar bila-tebliğ daire-i icraca infaz olunur.

Madde 17- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun altmış üçüncü maddesine fıkara-ı atıye tezyil olunmuştur:

Tahribat ve zarar ve ziyan davaları gibi deavi-i müstacelede müddeinin müracaat ve talebi üzerine keşif kararı mahkeme reisi tarafından ittihaz ve yirmi dört saat zarfında keşifte hazır bulunmak üzere diğer tarafa tebliğat ifa olunur.

Taraf-ı diğer icabet etmediği veya esasen müddet-i mezkure zarfında daveti kabil olmadığı takdirde huzuruna hacet olmaksızın usulen keşif icra edilir.

Madde 18- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanunu bab-ı rabinin fasl-ı sadisine madde-i atıye ilave olunmuştur:

Mahkemede bizzat isbat-ı vücud etmesi emrolunduğu halde bila-özür gelmeyen tarafın vekili hazır olsa bile bittaleb gıyabında muhakeme icra edilir.

Madde 19- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun yüz kırk üçüncü maddesine fıkra-i âtiye ilave olunmuştur:

Hakk-ı muhakemenin muvakkaten sukutuyla neticelenen bir davanın bir defadan ziyade teddid halinde müddei tarafından hasmının masarîf-ı seferiyesiyle zarar ve ziyanına mukabil mahkemece takdir olunacak meblağ, evvel be evvel mahkemeye teslim olunmadıkça dava kabul olunamaz. Bu maddenin hükmü sulh davalarında dahi caridir.

Madde 20- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun 159. maddesinin son fıkrası berveci-i âti tadil olunmuştur:

Yevm-i muayyende muteriz gelip de muterizinaleyh gelmediği surette itirazın müddet-i kanuniyesi zarfında vaki ve def-i meşruu havi olduğu anlaşılırsa muterizin talebiyle hükm-i gıyabının feshine ve muterizinaleyhin hakk-ı muhakemeden muvakkaten sukutuna karar verilir. Muteriz ve muterizinaleyh ikisi birden isbat-ı vücud etmedikleri takdirde rüyet-i dava tarafeynden birinin müracaatına talik olunur ve muteriz, son muamele

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 9

tarihinden itibaren bila-özür üç ay takib-i dava etmezse muterizinaleyhin istidası üzerine bil-muhakeme itiraz-ı davanın sukutuna karar verilir ve bu suretle ilan-ı giyabi, vicahi hükmünü iktisap eder.

Madde 21- Zeyl-i Usul-i Hukukiye Kanununun on yedinci maddesine fıkra-i âtiye ilave edilmiştir:

Tebliğat-ı tahririyeye tabi olmayan deavide dahi ilamat-ı hüküm ve kararı veren mahkemenin unvanıyla tarafeynin ve vekillerinin isim ve şöhret ve sanatlarını ve mahall-i ikametlerini ve davanın neden ibaret olduğunu ve mahkemenin ita eylediği kararı ve bu kararın müstenid olduğu ilel ve esbabı ile mevad-ı kanuniyeyi muhtevi bulunacak ve ziri mahkemenin mührüyle mahtum ve reisinin imzasıyla mümzi olacaktır.

Madde 22- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun yüz otuz sekizinci maddesinin son fıkrası bervec-i ati tadil olunmuştur:

“Fakat davanın bir kısmında müddei ve diğer kısmında müddealeyh haksız çıktığı takdirde masarfü muhakeme ve harc-ı ilam, tarafeyne hisseleri nisbetinde taksim olunur.”

Madde 23- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanunu ahkâmına tevfikân rüyet olunan mevadda müddet-i temyiz hükm-i vicahide tebliğ tarihinden ve hükm-i giyabide müddet-i itirazın hitamından itibaren otuz gündür.

Madde 24- Sigar ve mecanin ve matuhin aleyhine sudur eden ilamat-ı hukukiye temyizen tasdik edilmedikçe tenfiz olunamaz. Şu kadar ki mehl-i temyiz zarfında alakadaran temyiz-i dava etmezse müddet-i mezkure hitamında dava dosyası reis-i mahkeme tarafından derhal mahkeme-i temyize irsal ve mahkeme-i temyizce müstacelen tetkik olunur.

Madde 25- Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesine fırka-yı âtiye ilave olunmuştur:

“Bir ilamın temyizen tetkiki talep olundukta dava, tebligat-ı tahririyeye tabi mevaddan ise dosyası ve değilse muhakeme zabıtnamesiyle evrak-ı müteferriasi mahkeme-i temyize gönderilir.”

Madde 26- Zeyl-i Usul-i Hukukiye Kanunun yirmi dokuzuncu ve otuzuncu maddeleri muaddel kanun-ı muvakkatın birinci maddesi bervec-i âti tadil olunmuştur:

“Mahkeme-i temyiz, davayı evrak üzerine tetkik ve rüyet eder. Ancak emval-i gayrimenkulenin tasarrufuna müteallik deavi ile miktar ve kıymeti bin lirayı mütecaviz olan deyn ve ayn davalarında tarafeynden herhangi istida ve layıhasında mahkemeye celp olunmasını talep ederse gün tayin olunarak yevm-i mezkûrda tarafeynin veyahut musaddak vekillerinin mahkemede hazır bulunması ve aksi takdirde giyabında tetkikat-ı temyiziye mübaşeret kılınacağını mübeyyin tanzim kılınan varaka-i davetiye al-el-usul tebliğ kılınır. Tarafeynin taleplerine binaen mahkemeye davet olunmaları, vermiş oldukları istida ve layihalarda beyan olan ifade ve itirazlarını izah içindir. Binaenaleyh yevm-i muayyende tarafeynden hazır bulunanlar müvacehesinde ve gelmeyen olduğu veyahut esasen celp ve davetleri yolunda tarafeynden bir talep sebk etmemiş bulunduğu takdirde giyaben tetkikat-ı temyiziye icra olunur. Giyabında karar verilen taraf ancak esbab-ı kanuniyeye binaen tashih-i karar talebinde bulunabilir. Vicahen verilen temyiz kararları aleyhine tashih-i karar iddiası mesmu olmaz.”

Madde 27- Mahkeme-i asliye vezaifi, bir hâkim tarafından ifa olunan mahallerde o hâkim hakkında vuku bulan redd-i hâkim davası, en yakın mahkeme-i asliyede tetkik ve hallolunur.

Madde 28- Mahkim-i asliye reisi ve aza ve aza mülazımlarıyla müstantıklar veya sulh hâkimi ve sıfat-ı hâkimiyeti haiz icra reisi ve başmuavini aleyhinde ikame olunacak iştika ani'l-hükkam davasının rüyeti, daire-i

kazaiyesinde bulundukları mevadd-ı cinaiyeyi rüyeteye memur muhakeme ve deavi-i cinaiyeyi rüyeteye memur mehakim rüesa ve aza ve aza mülazımları aleyhinde ikame olunacak iştika anı'l-hükkam davasının rüyeti, mahkeme-i temyiz hukuk dairesine aittir.

Madde 29- İcra Kanununun ikinci maddesine fıkra-i âtiye ilave edilmiştir:

“İcra reisi tarafından aynı madde hakkında ittihaz edilen karar aleyhine bir defadan fazla itiraz olunamaz.”

Madde 30- İcra Kanununun elli yedinci maddesine fıkra-i âtiye ilave edilmiştir:

“Bir ilam ile mahkumün-aleyh olan şahsın vazıülyed olduğu menkulat hakkında mülkiyet iddiasına esas olarak mübrez vesaik-i resmiye tarih-i hükümden ve re'sen kabil-i tenfiz bir vesika ile medyun olanların zilyed bulundukları emval-i menkule hakkında bu kabil müddeiyatın müstenidi olan senedat-ı resmiye talep eden tenfiz tarihinden evvel tanzim edilmiş olmadıkça devam-ı icraya mani olamaz.”

Madde 31- İcra kanunun yüz on birinci maddesine fıkra-i âtiye ilave edilmiştir:

“İcra dairesi marifetiyle bil-müzayede ihale olunan bir gayrimenkulun müşterisi ihale-i katiye tarihinden itibaren beş gün zarfında bedel-i müzayedeyi tesviye etmez beyan tapu idaresine tebliğ tarihinden itibaren on beş gün zarfında muamele-i ferağiyeyi ikmal ettirmezse dâyin, müzayedeyi fesh ettirebilir.”

Madde 32- İcra kanunun yüz otuz dördüncü maddesinin fıkra-i ulası bervech-i âti tadil edilmiştir:

“Bin kuruşu tecavüz etmeyen deynler için müddet-i hapis, otuz ve maadası için doksan bir günden ibarettir.”

Madde 33- İcra Kanununa madde-i âtiye ilave edilmiştir:

“Devair-i icraiyece zata tebliğ olunan ihbarname ile beyan-ı itiraza davet edilen hususat hakkında mübelliği ileyhin bila özür mehl-i muayyeni geçirdikten sonra vukubulacak itirazatı icraen mesmu olmaz.”

Madde 34- İcra Kanununa madde-i âtiye ilave olunmuştur:

“Zatına tebligat icra edilmiş olan mahkumün-aleyh, ikametgâhını tebdil ettiği halde icra dairesinin bulunduğu mahalde bir ikametgâh iraesine mecbur olup aksi takdirde tebligat-ı müteakibe icraca malum olan ikametgâhına icra kılınır.”

Madde 35- İcra Kanununa madde-i âtiye ilave olunmuştur:

“Medyundan bir ilam veya ilam kuvvetini haiz vesika hükmünü tenfizen tahsil edilen mebalîğ, dâyin nam ve hesabına olarak icra zabıtnamesiyle yevmiye defterine kaydedildikten sonra medyunun diğer borcundan dolayı haciz edilemez.”

Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununa Mütedair Tadilat

Madde 36- Sulh hâkimleri indel-iktiza zabıta-i adliye memurları vezaifini de ifa ederler.

Madde 37- Cürm-i meşhud tahkikatına memur olanlar tarafından bu babta icap eden zabt ve keşif varakaları tanzim olunmakla beraber esbab-ı mânia olmadıkça tahkikatı dahi usul-i istintak vecihle mahal-i cürümde itmam ve nevakısı kaldığı surette bilahare mustantıklıkta ikmal olunur. Bila-mucib tahkikatın tekrarı ve mahallinde istima olunan bir şahsın bila-sebep celbi caiz değildir.

Madde 38- Müstantıkların mukarreratı aleyhine vuku bulan itiraza, mensup oldukları mahkeme-i asliye reisi tarafından tetkik olunur. Müstantıklar rüesa tarafından sadır olan mukarrerat dairesinde ittihaz karara mecburdurlar. Mahkeme-i cinayet müddeiumumileri, daire-i memuriyetleri dâhilindeki müstantıklarla mehakim-i asliyeden verilen mukarrerat aleyhine otuz gün zarfında itiraz ve temyiz salahiyetini haizdirler.

Madde 39- Doğrudan doğruya mahkemeye sevk olunan cünhalardan meşhuden ika edilmiş veya asayişe mühim surette tesiri bulunmuş olan mevad ile ikametgâhı bulunmayan veya firari melhuz olan maznunün-aleyh hakkında evrakın hin-i tevdiinde müddeiumumi mevkufen icra-yı muhakeme iddiasında bulunabilir. Taleb-i vaki mahkemece kabul olunduğu takdirde tevkif müzekkeresi ve tastir ve muhakemesi müstacelen icra olunur.

Madde 40- Cünha ve kabahatlarda hükm-i giyabi aleyhine müddet-i kanuniyesi zarfında vuku bulacak itiraz üzerine muhakeme-i giyabiye zabıtnamesi ve teferruatı kıraat olunarak hükm-i mezkûrun tadil veya refini mucib esbab ve ahvalin mevcudiyeti tahakkuk ettiği takdirde itiraz, bilkabul yalnız o cihetler tetkik ve netayic-i hasılaya göre karar-ı kanuniyeye rabtolunur. Aksi halde hükm-i giyabi, tasdik edilir.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 10

İtirazen cereyan eden muhakemenin herhangi celsesinde muteriz, mazeret-i meşruasını vaktiyle ihbar etmeksizin isbat-ı vücut etmez ise tetkikat-ı ahireden mütehası netayice göre kabil-i itiraz olmamak üzere lazım gelen hüküm ita olunur.

Madde 41- Mevadd-ı cezaiyede her nevi mukarrerat ancak karar-ı nihali ile beraber kabil-i temyizdir. Karar-ı nihaiden mukaddem hilaf-ı salahiyet olarak vuku bulacak temyiz-i dava, dava-yı asliyenin rüyetine mani olmaz.

Madde 42- Cinayet mahkemesince muhakemesi tevhidten icra kılınmakta olan bir cünha maznununun fiil ve hareketi cinayet derecesinde olduğu anlaşılırsa mahkemece gayr-ı muvakkat tevkif-i mezkuresi tastir olunmakla beraber muhakemeye devam ve netice-i hasılaya göre hüküm ita olunur.

Madde 43- Cinayet mahkemesine sevk edilen maznun-ı aleyhe ait olmak üzere alel-usul tanzim ve tebliğ kılınan şuhud pusulası haricinde müddei-i şahsi tarafından şuhud celb ve istima talep olunduğu takdirde bunların evvelce ikame ve irae edilmelerini istilzam eden esbab ve avamili bittetkik celb ve istimalarına lüzum olup olmadığını takdir hakkı münhasıran mahkeme-i cinayete aittir.

Madde 44- Cinayet maznunu ile tevhidten muhakemesinin icrasına karar verilen cünha maznunları tebligatın ifa edilememesi hasebiyle yevm-i muhakemede isbat-ı vücut etmedikleri veya cinayet maznunları müteaddid ve içlerinden bir veya birkaçı hal-i firarda bulunarak firarilerin muhakemesine başlanmazdan evvel yapılması muktezi muamelat-ı iptidaiye-i kanuniye ifa ve ikmal edilemediği takdirde muhakemeye mübaşeretle vürud etmiş olan şuhud istima olunduktan sonra cünha maznunlarına tebligat icra ve firariler hakkındaki muamelat-ı iptidaiye-i kanuniye ikmal kılınmak üzere muhakeme, talik olunur. Tebligat-ı ahire üzerine mahkemeye gelen cünha maznularına evrak-ı dava ve şahitlerin ifadat-ı mazbutası kıraat ve ne diyecekleri sual edilir. Gıyabında istima edilen şuhudun tekrar celp ve istimaları yolunda dermeyan edeceği esbabın varid olup olmadığının takdiri, münhasıran mahkeme-i cinayete aittir.

Madde 45- Gıyaben sadır olan hükm-i cinai aleyhine müddet-i kanuniyesi zarfında cinayet müddeiumumisi, temyiz-i dava edebilir.

Madde 46- Bir cinayet maznununa müteallik hüküm nakzedildiği ve maznun-ı aleyh akdemce ikmal-i müddetle tahliye edilmiş bulunduğu takdirde celpname ile vukubulacak davet üzerine teşkil-i tarafeyn edilir.

Nakz-ı vâki aleyhe olduğu takdirde maznun-ı aleyhin tekrar tevkifi ancak nakzın derece-i şümül ve mahiyetine nazaran mahkeme-i cinayetçe verilecek karar ile caizdir.

Madde 47- Usul-ı Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun üç yüz on dördüncü maddesi bervech-i âti tadil olunmuştur:

“Temyizen tetkik olunan bir hükm-i cezai, ancak mahkemece icra kılınmış olan tahkikat ve muhakematta esas hükme müessir olabilecek nevakis-ı usuliye ve kanuniye ile vazife ve salahiyyete mütedair cihattan dolayı nakzolunur. Nakz-ı vaki cereyan eden muamelat ve muhakemattan hangilerine müteallik ise yalnız o kısım muamelat ve muhakemat mahkemece bil-ikmal zabıtnameye tezyilen ita-yı karar olunur. Hükme müessir olmayacak surette vukubulmuş olan hatıatın her halde mahkeme-i temyiz ilamında tasrihi mecburidir. Bu kabil hatıatı tekrar eden mahkemeye mahkeme-i temyiz, ihtar icrasına da karar verebilir. Mahkeme-i temyiz, hükmün netice-i tetkikinde bilcümle nevakis-ı usuliye ve kanuniyeyi ilamına derç ile mükelleftir.”

Madde 48 -Cinayet mevaddını rüyetle memur bir mahkemenin daire-i kazaiyesinde bulunan mehakim-i asliye veya müstantıklar veyahut sulh hâkimleri beyninde hadis olan ihtilafatın halli kabil-i temyiz olmamak üzere o cinayet mahkemesine ve bir cinayet mahkemesini terkip eden bir mahkeme-i asliye ile diğer bir mahkeme-i asliye veya sulh hâkimi arasında tekevvün eden ihtilafat ile bunlardan maada mehakim ve devair-i adliye beyninde mütehaddis ihtilafatın halli, mahkeme-i temyize aittir.

Madde 49 -Usul-i Muhakeme-i Cezaiye Kanununun elli birinci maddesi zeyli ile üç yüz yirmi yedinci ve üç yüz yetmiş dokuzuncu maddeleri mülğadır.

Madde-i Muvakkata

- a-** İşbu kanun mucibince mehakim-i asliyeye mevdu olup da evvelce sulh hakimleri nezdinde ikame edilmiş fakat henüz neticelendirilmemiş olan bilcümle deavi kaldıkları noktadan itibaren rüyet ve hallolunmak üzere mehakim-i asliyeye devrolunur. Şu kadar ki bu kabil deavi hakkında sulh hâkimleri harç tarifesi ahkâmı cereyan eder.
İşbu kanunun tarih-i mer'iyetine kadar sulh hâkimlerince verilmiş olup rüyeti mehakim-i asliyenin vazifesi meyanına idhal edilen deaviye müteallik hükm-i gıyabiler için itiraz ve vicahi hükümler için temyiz müddetleri tebliğ veya tefhim tarihlerinden itibaren usul-i muhakeme-i hukukiye ve cezaiye kanunları ahkâmına tabidir.
- b-** Mülga istinaf mahkemelerince fesholunarak henüz bir hükme rabtolunmamış ceza davaları ile ilam-ı müste'nîfin-bihte esasen veya müşkilten nevakis ve mugayir-i kanun muamelat ve hükümler mevcut görülmesinden naşi ikmal-i nevakis ve hatıata karar verilerek neticeten bir hükme iktiran etmemiş olan hukuk davaları, kaldıkları noktadan itibaren rüyet ve hükme rabtolunmak üzere bidayeten intaç eyledikleri mahallerdeki mehakim-ı asliyeye devrolunur. Şu kadar ki bidayeten ita-yı hüküm etmiş olan hükkam, işbu deavinin tetkikat ve muhakemat-ı ahiresinde bulunamazlar.
- c-** İstinaf olundukları halde her ne suretle olursa olsun muhakemesine asla ibtidar edilmemiş veya ilamın fesih veya tasdikine henüz karar verilmemiş olan bilcümle deavi, müddet ve şerait nazar-ı dikkate alınmayarak mahkeme-i temyizin daire-i müteallikasınca tetkik olunur.
- d-** İstinaf mahkemelerince gıyaben verilmiş ve ilamı tanzim ve tebliğ kılınmamış olan mukarrerat-ı cezaiye ve hukukiye ile vicahen verilip kezalik ilamı tanzim ve tebliğ olunmamış bulunan mukarrerat-ı hukukiyeye mütedair ilamat, ibtidaen ita-yı hüküm eden mahkemeler tarafından tanzim ve tebliğ olunur. İşbu fıkra bahsolunan bilcümle ilamat yalnız temyiz olunabilir. Bunlardan ilamat-ı hukukiye için mehl-i temyiz tebliğ tarihinden başlamak üzere işbu kanunla muayyen olan müddettir.
- h-** İşbu kanun, neşrinden evvel bidayeten tebliğ veya tefhim olunarak henüz itiraz ve istinaf edilmemiş olan mukarrerattan cezaya müteallik olanları, müddet-i istinafiyenin güzeranından bil-itibar kanunen muayyen müddetler zarfında ve mevadd-ı hukukiyeye mütedair bulunanları da eyyam-ı istinafiyenin hitamını takip eden altmış gün içerisinde temyiz olunabilir. Mehakim-i istinafiyeden gıyaben verilen ve tebliğ kılınarak itiraz olunmayan ilamat-ı cezaiyenin temyizi esasen muayyen olan müddetle mukayyet olduğu gibi kezalik tebliği yapılmış ve fakat itiraz ve temyiz edilmemiş olan gıyabi ve vicahi ilamat-ı hukukiyede mehl-i temyiz tarih-i tebliğden itibaren altmış gündür.

- v-** İlamat-ı gıyabiye-i istinafiyeye karşı mahkeme-i istinafiyeye müracaat vuku bulmuş ve fakat istinaf mahkemesi vaziyet etmemiş evrak-ı dava mahkeme-i temyize sevk olunur ve mahkeme-i temyiz şerait-i temyiziye-i nazar-ı dikkate almaksızın esas dava hakkındaki ilamı da tetkik ederek ita-yı karar eyler.
- z-** Mehakim-i istinafiyeden verilip temyizen nakzolunan bilcümle ilamat-ı istinafiye mehakim-i asliyeye devr ve irsal olunur.
- h-** Taht-ı muhakemede bulunan hükkam ve müddeiumumilere ait deavi dahi işbu kanunda gösterilen mehakime gönderilir.

Madde 50- Usul-i muhakeme-i şeriye kararnamesi ve kavanin-i sairein işbu kanuna muhalif ahkâmı mülğadır.

Madde 51- İşbu kanun 1340 senesi Mayısının ibtidasından itibaren meridir.

Madde 52- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Mart 1340

Numara: 493

İstanbul Darülfünununun Şahsiyet-i Hükmiyesi Hakkında Kanun

Birinci Madde: İstanbul Darülfünunu ve müteşkil bulunduğu tıp, hukuk, edebiyat ve ilahiyat ve fen medreselerinden her biri emval-i menkule ve gayrimenkule tasarrufuna

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 11

ve teberruat kabulüne ve devair-i mehakimde huzur ve murafaaya ve istikraz ve mümasili ukud hariç olmak üzere her nevi mukavelât akdine ve sarfiyat icrasına mezun, şahsiyet-i hükmiyeyi haiz bir müessesedir.

İkinci Madde: İstanbul Darülfünunu mülhak bir bütçe ile idare olunur. Bu bütçede Darülfünunun ve her medresenin varidat ve masarifi ayrı ayrı fasıllarda gösterilir. Fasıldan fasla nakl-i muhassasat için kanun-ı mahsus istihsal ve aynı faslın mevaddı beyninde nakl-i tahsisat Maarif Vekilinin tasdikiyle icra olunur.

Üçüncü Madde: İstanbul Darülfünun ve medreselerinin varidatı:

1. Muvazene-i umumiyyeden verilen tahsisat
2. Darülfünun ve medreselerce kavanin ve nizamat-ı mahsusasına tevfikân istifa olunacak her nevi ücret ve harçlardan
3. Neşredilen asar ve resail-i ilmiye satış hasılatından
4. Darülfünun ve medreselerin emval-i menkule ve gayrimenkulesi varidatından
5. Vekâletnamelerden alınan mekteb-i hukuk ianesinden
6. Maarif umuruna meşrut varidatına mukabil mazbut evkaftan tefrik edilecek hisse ile vakfiye ve teamüllerinde tedris ve müşabihi cihetlere mahsus varidatı olan emanet ve mülhak evkafın hasılat-ı safiyesinin yüzde muayyen bir miktarından
7. Teberruat ve emsali varidattan ibarettir.

Dördüncü Madde: Üçüncü maddenin 2, 3 ve 5. fıkralarında gösterilen varidat ait oldukları medreselere mahsustur. Bu kısım varidatın suret-i sarfı her medrese Meclisi tarafından taht-ı karara alınır. Diğer varidatın medarise suret-i tevzi ve tahsisi İstanbul Darülfünunu Divanınca kararlaştırılır. Şu kadar ki teberruatta müteberrilerin şurut ve kuyuduna riayet olunur.

Muvakkat Madde

İşbu kanunun neşrinden evvel İstanbul Darülfünunu için vuku bulan teberruat ile Devletçe tahsis olunan ve mübayaa ve istimlâk edilen emval-i menkule ve gayrimenkule Darülfünuna ve ait oldukları medreselere devr ve temlik olunur.

Beşinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden mer'idir.

Altıncı Madde: İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası 494

***Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit
28 Kânunusani 1924 (1340) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi
Hakkında Kanun***

Birinci Madde: Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti'nin haiz-i salahiyet murahhasları arasında 1924-1340 senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akd ve imza olunan muhadenet muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İkinci Madde: İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası 495

***Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit
28 Kânunusani 1924 ve 1340 Tarihli İkamet Mukavelenamesi
Hakkında Kanun***

Birinci Madde: Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti'nin haiz-i salahiyet murahhasları arasında 1340-1924 senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akd ve imza olunan ikamet mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İkinci Madde: İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası 496

***Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Münakit 28
Kânunusani 1340-1924 Tarihli Ticaret Mukavelenamesi Hakkında Kanun***

Birinci Madde: Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti'nin haiz-i salahiyet murahhasları arasında 1340-1924 senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akd ve imza olunan ticaret mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İkinci Madde: İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası 497

11 Kânunusani 1339 Tarihli Aşar Kanununa Müzeyyel Kanun

Birinci Madde: 11 Kânunusani 1339 tarihli kanuna berveci-i âti mevadd ilave edilmiştir:

11 Kânunusani 1339 tarihli kanunun onuncu maddesi ahkâmı 1338 senesi de dâhil olduğu halde Trakya'ya da şâmilidir.

İkinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyül-icradır.

Üçüncü Madde: İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası: 498

İtibar-ı Zirai Birliği Kanunu

Madde 1- Kanun-ı mahsus mucibince şahsiyet-i hükmiyeyi haiz olan bir veya bir kaç köy veya nahiye şehir ve kasaba çiftçileri ve aynı cins mahsulât-ı ziraiye müstahsılları birleşerek ahval-i iktisadiyelerinin ıslahı için gayr-i mahdud ve kefalet-i müteselsileli itibar-ı zirai birlikleri teşkil ederler.

Madde 2- İtibar-ı zirai birlikleri Ziraat Bankasının göstereceği mahallerde köy, nahiye, şehir, kasaba çiftçi ve müstahsıllar ekseriyetinin muvafakati ve Ziraat Vekâletinin tasvibi ile teşkil olunur. Birliklerin sureti tesis ve idaresi Ziraat Bankasınca tanzim ve Hükûmetçe tasdik olunacak bir nizamname ile tâyin edilir.

Madde 3- İtibar-ı zirai birliklerinin umur ve muamelâtı nizamnamesi mucibince, Heyet-i Umumiyesi tarafından müntehap reis ve veznedar ve kâtip ile lüzumu kadar azadan müteşekkil bir Meclis-i İdare tarafından tedvir olunur.

Madde 4- İtibar-ı zirai birliğinin teşekkülünü müteakıp Meclis-i İdaresi Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuriyle azadan her birinin malik ve mutasarrıf olduğu emval-i menkule ve gayrimenkule kıymetlerine nazaran itibarlarını takdir, bunları hususi bir deftere tesbit ve Heyet-i Umumiyece arzeder. Heyet-i Umumiyece aynen veya tadilen kabul olunduktan ve defterin ziri ayrıca yekdiğerine karşı kefalet-i müteselsile ile kabul edildiklerini mübeyyin şerh dahi âza tarafından ayrı ayrı tahtim ve imza edildikten sonra kâtib-i adilce tasdik olunur.

İtibar-ı zirai birliğini teşkil eden köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsillerinden birliğe iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası itibar üzerine ikrazatta bulunamaz.

Madde 5- Bu birlikler başlıca itibar takdiri, kredi küşadı ve mevadd-ı iptidaiye ve alât ve edevat veya ziraatte istihlâk edilecek eşya tedarik ve iştirası ve şürekânın sair ihtiyacat ve menafi-i müşterekesinin teshil ve temini, mahsulât ve mamulât-ı ziraiyenin muhafaza ve fûruhtu gibi hususatla iştigal eder.

Madde 6- Ziraat Bankası itibar-ı zirai birliklerine azasının dördüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibar-ı ziraisi nisbetinde aynen veya nakden ikrazatta bulunur. Birlikler bu ikrazatı aynı nisbette azasına tevzi eder. Birlikler evvelâ âzası zimmetindeki matlubatını Ziraat Bankası matlubatının tahsili hususundaki ahkâma tevfikân tahsil ve istifa eder. Saniyen gayr-i kabil-i tahsil zimmeti birlik Heyet-i Umumiyesince

azanın itibarı nisbetinde tevzian temin edilir. Birlikler bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmezse banka birlik Meclis-i İdaresine veya azanın Heyet-i Umumiyesine yahut birkaçına müracaatla istifa-yi matlup eder.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 12

- Madde 7-** Bir mıntıkanın itibar-ı zirai birlikleri aralarında rabita ve münasebet vücuda getirerek makasıt ve menafi-i müşterekelerini müçtemian istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ahkâmına tevfikân ittihad edebilir.
- Madde 8-** İtibar-ı zirai birliklerinin her türlü muamelâtı ve kuyut ve hesabâtı Ziraat Bankasının daimî teftiş ve murakabesi tahtındadır.
- Madde 9-** İtibar-ı zirai birliklerinin kuyut ve vesaik ve muamelâtı Ziraat Bankasının ma'fûv olduğu harç ve rûsum ve tekâliften ve alım ve satımları dahi temettü vergisinden ma'fûvdür.
- Madde 10-** Öşrü piyasa mahallerinde veya gümrüklerde istifa edilmekte olan üzüm, incir, fındık gibi mahsulât müstahsıllarının birinci ve yedinci maddeler mucibince teşkil edecekleri itibar birlikleri ittihatlarına Ziraat Bankasınca ayrıca kredi kuşat edilecektir.
- İşbu krediye mahsulât-ı mezkûrenin öşrüne ait masarîf-i nakliye karşılık tutularak her sene Hazinece bittevkif (ashabı namına) Ziraat Bankasına teslim olunacaktır.
- Madde 11-** Azasının mahsulâtını işlemek veya muhafaza etmek gibi hususat için birliklerin iştirâ ve teferrûğ ve inşa edecekleri emval-i gayrimenkule tekâlif-i devletten ma'fûvdür.
- Madde 12-** İşbu kanunun icra-yi ahkâmına Maliye ve Dâhiliye ve Adliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.
- Madde 13-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası: 499

Ziraat Bankası Matlubat-ı Atikasının Suret-i Tediyeğine Dair Kanun

- Madde 1-** Ziraat Bankasının (4.447.062) liradan ibaret matlubat-ı atıkası Hazinece bervech-i zir sekiz seneye taksimen düyun-ı umumiye bütçesinde açılacak fasl-ı mahsusunda tediye olunacaktır.

Yekûn	Lira	Sene
555.888	555.888	1341
3.891.174	555.882	1342-1348
4.447.062		

- Madde 2-** 1325 senesinden itibaren Muvazene-i Umumiyyeden zürraa ta'vizan verilmiş olan nukut ile hububat ve alat ve edevat-ı ziraiye senedatının takip ve tahsili Ziraat Bankasına devredilmiştir. İşbu ta'vizattan vuku bulacak tahsilat, bankanın madde-i sabıkada muayyen matlubatına mahsup olunur. Tahsilatın taksit-i seneviyi ifaya kâfi gelmeyen miktarı Hazineye nakden ve ikmalen bankaca tediye olunur.

- Madde 3-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

17 Ramazan 1342 ve 21 Nisan 1340

Numarası: 500

Rüsum-ı Sıhhiye Kanunu

Madde 1- Sıhhiye Resmi:

Buharlı, motorlu, yelkenli gemilerden bervech-i âti üç derece üzerine rüsum-ı sıhhiye istifa olunur.

1-250 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına 2 kuruş

251-750 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına 3 kuruş

751- yukarı tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına 4 kuruş

İşbu resim safi tonilato üzerinden hesap olunur.

Madde 2- Türk limanları arasında seyrüsefer eden ve mebd-i seferleri Türk limanı olan sefain, rüsum-ı sıhhiyeyi ilk hareket ettikleri limanda tediye ederler.

Madde 3- Ecnebi limanlarından gelen gemiler rüsum-ı sıhhiyeyi ilk uğradıkları Türk limanında tesviye ederler.

Madde 4- Patente Resmi:

Sevahl-i karibede seyrüsefer eden ve tonilatosu 250'den fazla olmayan motorlu ve yelkenli gemilere senede bir defa bir mücelled patente verilerek esmanı olan yüz kuruş istifa olunur.

Madde 5- Şehadetname Resmi:

Memalik-i ecnebiyeye ihraç edilecek hayvanatın, deri ve mevadd-ı saire-i hayvaniye hakkında muhreç vesaik-i sıhhiyesine müsteniden verilen şehadetnamelerden hudud ve sevahl-i sıhhiye merkez ve idarelerince yüz kuruş resim ahzolunur.

Madde 6- Bulaşık Resmi:

A- Tahaffuzhanelerde tedabir-i sıhhiyeye tabi tutulacak beher yolcudan birinci gün için tathirat ve müşahede masrafı olarak yirmi beş, müteakip günler için on kuruş ücret alınır.

B- Tahaffuzhanelerde tathiri icap eden sefain derunundaki büyük hayvanatın beherinden yevmiye üç kuruş, koyun ve ondan küçük hayvanatın beherinden yevmiye bir kuruş ücret alınır.

C- Tahaffuzhanelerde tedabir-i sıhhiyeye tabi tutulan gemilerin tathirat ve sair işlerinde istihdam edilen gardiyan ve amelenin beheri için yevmiye yüz kuruş alınır.

D- Tahaffuzhanelerde tathir edilecek eşyadan bervech-i âti rüsum alınır:

1- Yün, pamuk ve denk yapılmış başka eşyanın beher yüz kilosundan on kuruş

2- Meşin ve derilerin beher yüz adedinden yirmi beş kuruş

3- Paçavra, kâğıt parçaları balyalarının beherinden on kuruş

4- Tahaffuzhanelerde tedabir-i sıhhiyeye tabi tutulan safi tonilatoluk sefain için maktuan elli kuruş, yüzden yukarı safi tonilato başına bir kuruş

Madde 7- Yedi yaşından küçük çocuklarla memurin-i devlet ve aileleri ve efrad-ı askeriye ve muhtaç oldukları vesaikle sabit olan fukara bulaşık resminden muafır.

Madde 8- Harp gemileriyle muhalefet-i havadan naşi bizzarur Türk limanlarına giren ve orada ticarete girişmeyen tüccar sefineleri ve balık kayıkları tonilato ve bulaşık rüsumundan muafır. Yalnız nöbetçi gardiyan yevmiyesini tesviye ederler.

Madde 9- Nizam-ı sıhhiyeye mugayir harekette bulunan sefain kapudanlarından

1- Alelumum yelkenlilerden 15 lira

2- Motorlu sefain ile istimbot ve romörkürlerden 25 lira

3- Vapurlardan yüz lira ceza-yı nakdi alınır ve Hudut ve Sevahl Sıhhiye Müdüriyetine irad-ı kaydolunur.

Madde 10- Cezayı müstelzim halat bervech-i âtidir:

- 1- Hareket limanlarından patentesiz veya gayrimuntazam patente ile gelmek.
- 2- İstintak muamelesini ifa etmek ve muayene-i tabiiyeye tabi tutulmak üzere karantinahane önünde tevakkuf etmemek veya tevakkuftan imtina etmek.
- 3- Vebaya bulaşık bir limandan geldiği halde hilaf-ı emr ve memnuiyet rıhtıma yanaşmak.
- 4- Vebaya bulaşık bir limandan gelip de rıhtıma yanaşmasına halatlarına gece ve gündüz eb'adı muayyen hacizler vaz'etmek şartıyla ve usulen müsaade edildiği halde bu hacizleri vaz' etmemek.
- 5- Sefineye emtia tahmilinden evvel müverridi itibarıyla tabi olduğu itlaf-ı far ameliyesini yaptırmak için memurin-i aidesine vakt ü zamanıyla müracaat etmemek.
- 6- Karantinahanede istintak-ı sıhhi icra edildiği sırada memurin-i sıhhiyeye geldiği mahallerin ve sefine mürettebatının ahval ve şerait-i sıhhiyeleri hakkında hilaf-ı hakikat beyanat ve ifadatta bulunmak ve sefinede mevcut hastalığı ve hastaları ve bilumum vukuat-ı maraziyei saklamak yanlış sıhhi rapor vermek.
- 7- Boğazlardan bila-ihtilat mürur ederken bahri zabıta-i sıhhiye memurlarının muhalefetine rağmen her ne suretle olursa olsun kara ile ihtilat etmiş olmak.
- 8- İstintak-i sıhhi muamelesi hitam bularak sefineye temiz pratika vermezden evvel karaya yolcu ve eşya çıkarmak veyahut kara ile herhangi bir suretle ihtilat etmiş olmak.
- 9- Tahaffuzhanelerde sefinenin veya yolcularıyla mürettebatının tabi bulundukları bir tedbir-ı sıhhiyi icra ettirmeden hareket etmek veya bu tedbirin tamami-i icrasına karşı an-kasdin mânialar ve güçlükler ihdas etmek.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 13

- 10- Derununda sâri hastalık zuhur eden veyahut çıktığı limanda bu gibi hastalıklar bulunan sefain, pratika muamelesini liman haricinde yaptırmaya mecbur iken an-kasdin limana girmek.

Madde 11- Rûsum-ı sıhhiyenin suret-i tahsili ve tahaffuzhaneler ve hudut ve sevahil-i sıhhiye merkez ve idareleri hidemat ve muamelat-ı fenniye ve dâhiliyelerini mübeyyin talimatnameler ayrıca kararname ile tanzim edilecektir.

Madde 12- İşbu kanun ahkâmına muhalif mevadd-ı kanuniye ve nizamiye mefsubdur.

Madde 13- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'ıyyü'l-icradır.

Madde 14- İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342, 22 Nisan 1340

Numarası: 501

9 Nisan 1340 Tarihli Orman İntifa Kanununun Altıncı Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Madde-i Muvakkata: 9 Nisan 1340 tarihli Orman İntifa Kanununun tarih-i neşrinden itibaren Sarıkamış-Kars-Gümrü geniş hattı bir ay, Sarıkamış-Erzurum-Kükürtlü dar hattı üç ay müddetle mezkur kanunun altıncı maddesi hükmünden müstesnadır.

18 Ramazan 1242 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 502

1340 Senesi Evkaf Bütçe Kanunu

- Birinci Madde:** Mart 1340 tarihinden gaye-i Şubat 1341 tarihine kadar imtidat eden 1340 sene-i maliyesi zarfında Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesince cibayet olunacak varidat-ı âdiye merbut (A) cetvelinde murakkam olduğu üzere 2 216 500 ve varidat-ı fevkalâde 450.000 lira tahmin edilmiştir.
- İkinci Madde:** 1340 sene-i maliyesi Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesi masarifi-i âdiyesi için merbut (B) cetvelinde muharrer olduğu üzere 2 214 829 ve masarifi-i fevkalâdesi için 450.000 lira tahmin edilmiştir.
- Üçüncü Madde:** Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin varidat-ı umumiye-i âdiyesini teşkil eden ve işbu kanuna merbut bulunan (T) cetvelinde gösterilen kâffe-i varidat-ı vakfiyenin 1340 sene-i maliyesi zarfında da tahsiline devam edilecektir.
- Dördüncü Madde:** Gerek Tahrir-i Müsakkafat Kanunu mucibince mevzu irad-ı gayri safile göre hesap edilecek kıymetler ve gerek 1302 tarihli emlak nizamnamesi mucibince mukayyet vergi kıymetleri 1340 senesi için süknalarda iki ve ticaretgâhlarda üç misli itibar edilerek icarat-ı müeccele ve mukataalar ona göre tahakkuk ettirilerek tahsil edilecektir.
- Beşinci Madde:** Müstağni-i anha olduğu usulen tahakkuk eden Evkafın nakit ile istibdalinden hasıl olacak mebalîğ bir tarafa sarf olunmayarak Evkaf namına tenmiye edilecektir.
- Altıncı Madde:** Varidatları teşkilât icrasına müsait olmayan mahallerde tensip edilecek daire-i vakfiyeye merbut olmak ve o daire müdür ve memurine izafeten ifa-yı vazife etmek üzere ücret-i maktua-i şehriye ve tahsil edecekleri emvalden aleltlak başkaca yüzde iki aidat-ı tahsiliye itası suretiyle Evkaf memur vekili namiyle memur istihdamına müdüriyet-i umumiye mezundur.
- Yedinci Madde:** 25 Kânunuevvel 1335 tarihli Evkaf Tahsisat-ı Fevkalâde kararnamesinin yedinci maddesi berveci-i zir tadil edilmiştir:
- Gerek Evkaf bütçesinden ve gerek muvazene-i umumiye ile diğer mülhak bütçelerden tahsisat-ı fevkalâdeye tabi maaş ve ücret ve muhassasatı olan ve temettü vergisine tabi hizmet ve ticareti bulunanlar ile müessesat-ı hususiye ve resmîyede şehri veya senevi muhassasat ile müstahdem bulunanların hayrat-ı şerifedeki hizmetlerinden olan vazifelerine göre verilmesi lâzım gelen tahsisat-ı fevkalâdeleri nısıf olarak ita olunur.
- Sekizinci Madde:** Evkaf-ı mülhakadan oldukları halde varidatlarının sabit ve muayyen olmaması ve esbab-ı saire dolayısıyla vezaif ve tahsisat-ı fevkalâde ve muayyenat-ı saire gibi bir kısım masarifi vakıflarına izafeten öteden beri Evkaf bütçesi dâhilinde tesviye edilmekte olan hayrat-ı şerifenin mezkûr muhassasatı vakıflarında istitaat husulünde takas ve mahsubu icra olunmak üzere kemakân Evkaf bütçesinin fusul ve mevadd-ı aidesinden tesviye olunacak ve bi-kudret Evkafın masarifi dahi hayratının idamesi veyahut vakfının harabiden vikayesi maksadiyle hasılat-ı umumiyyeden tesviye kılınacaktır.
- Dokuzuncu Madde:** Esbab-ı şer'îye ve nizamiyeden dolayı muvakkaten taht-ı idareye alınan Evkaf-ı mülhakanın emaneten idare edildiği müddet zarfındaki tahsilatından müeccelât ve mukattaattan olduğu gibi yüzde onu masarifi-i idare ve tahsiliye karşılığı olarak kat' ve irat olunur. Öşr-i tevliyet vesaire namlarıyla badema tevkifat yapılmayacaktır.
- Onuncu Madde:** İstanbul'a cari vakıf suyollarının idaresi 1340 senesinde Şehremanetine devrolunacaktır.
- On Birinci Madde:** İşbu bütçe ile memuriyetleri ilga ve maaşları tenzil edilip mart ve nisan aylarında ifa-yı vazife etmiş olan memurunun istihkakları bütçenin maaşat tertibi tasarrufatından tesviye olunur.
- On İkinci Madde:** Evkafın 1328 senesi musaddak bütçesi mevadından 13, 15 ve 1330 senesi bütçesi mevadından 7, 10 ve 1332 senesi mevadından 7 ve 1333 bütçesi mevadından 5, 6. maddeleri 1340 sene-i

maliyesinde dahi mer'î olup 1328 senesi bütçesinin on üçüncü maddesindeki (Haremeyn-i şerifeyn) cümlesi tevliyet ve evlâdiyet ve 1332 senesi bütçesinin yedinci maddesindeki (Nezaret) kelimesi Müdiriyet-i Umumiyye ve 1333 senesi bütçesinin beşinci maddesindeki 1333 senesi 1339 ve 6. maddesindeki 1334 senesi 1340 senesine tahvil olunmuştur.

On Üçüncü Madde: Evkaf bütçesinin müddet-i icraiyesi bir sene-i maliyeye inhisar eder.

On Dördüncü Madde: 1340 senesi Martı iptidasından muteber olan işbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 503

Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanununa Müzeyyel Kanun

Birinci Madde: İstanbul'da mükellefiyet-i nakliye-i askeriye vergisi İstanbul Vilâyeti Meclis-i İdaresiyle cemiyet-i umumiye-i belediye ve ticaret odası heyetleri tarafından ve hariçten ayrı, ayrı intihap edilecek altı zattan mürekkep bir komisyon tarafından tarh olunur.

İkinci Madde: İşbu komisyon mukarreratı aleyhindeki itirazat, İstanbul Vilâyeti Meclis-i İdaresiyle cemiyet-i umumiye-i belediye ve ticaret odası heyetleri tarafından ve kendi azaları meyanından intihap olunacak altı zattan mürekkep bir heyet tarafından ve katiyen tetkik ve intaç olunur.

Üçüncü Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Dördüncü Madde: İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Ticaret ve Adliye Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 504

Türkiye'de Mevcut Bilûmum Ormanların Fenni Usul-i İdare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun

Birinci Madde: Devlete ve efrat, şürekât, cemiyat ve müessesata ve köylere ait bilûmum orman, koru ve baltalıklarda katiyat icrası işletme plânlarının tanzimine mütevakıftır.

İkinci Madde: Kat'i işletme plânlarının tanzimine kadar gerek devlete ait ve gerek sair orman, koru ve baltalıklarda katiyat işletme plânlarının âzami üç sene zarfında ikmali şartıyla muvakkat plânlarla icra edilir.

Üçüncü Madde: Elyevm mukavelenamelere merbut veya ormanlardan köylülerin intifa hakkını gösteren kanun mucibince köylülerin işleyecekleri veya senevi bin metre mikâbına kadar tahammül-i fennisi olan devlet

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 14

ormanlarıyla sahası bin hektardan dun olan eşhas ve köylere ait orman, koru ve baltalıklar muvakkat işletme planlarıyla idare olunur. Ancak ikinci madde mucibince alâkadarınca kati işletme plânlarının tanzimine bu gibi ormanlardan iptidar olunmak mecburidir.

- Dördüncü Madde:** Devlete ait ormanların gerek kat'î ve gerek muvakkat plânları Hükûmet ve eşhas ve köyler uhdesinde olan orman, kuru ve baltalıkların keزالık kat'î ve muvakkat plânları mutasarrıf veya köy tarafından tanzim ettirilir.
- Beşinci Madde:** Orman, kuru ve baltalıkların plânlarını tanzim ve tatbik edecek memurin-i fenniye bulamayan orman ashabıyla köy halkının Hükûmete müracaatlarında masrafı kendilerine ait olmak üzere icap eden memurin-i fenniye asgari müddet zarfında Hükûmetçe temin edilir.
- Altıncı Madde:** İşletme esnasında orman müteahhit veya müteneffileri veyahut mutasarrıfları tarafından kat'î veya muvakkat plânlar tamamen tatbik edilmediği veya tahribat ıka edildiği indelkeşif Heyet-i Fenniyece tahakkuk ederse bu suretle katiyat icra edilen veya tahrip olunan aksam-ı arazi, ashabına teşcir ettirildikten başka tahribatın derecesine göre ceza hükmolunur ve müteahhitlerin mukaveleleri dahi münfesihih addedilir.
- Yedinci Madde:** Gerek devlet ormanlarından ve gerek köy, kuru ve baltalıklarından çıkarılacak eşcar ve mahsulât bedelâtı ve hususi ormanlardan alınacak öşür miktarı ormanların iskele ve istasyonlara olan mesafesi, mevki-i masarif-i istihsaliyesi nazar-ı itibara alınarak mıntakalara taksim edilmek suretiyle her mıntaka için mahalleri Meclis-i İdarelerince orman memurlarının mütalâa ve muvafakati alındıktan sonra takrir ve Ziraat Vekâletince tasdik olunacak tarife mucibince istifa olunur. Sabülmürur uzak mahallerde bulunup işletilemeyen devlet ormanlarının bilâmüzayede pazarlık suretiyle Türk olan eşhas-ı ferdiye ve şürekât ve müessesata Heyet-i Vekile kararıyla ihalesi caizdir.
- Sekizinci Madde:** Devletçe muhafaza ormanı olarak tefrik edilmiş ve edilecek ormanlarda katiyat memnudur. Bu gibi ormanlardan devlete ait olmayanların istimlâki mecburidir.
- Dokuzuncu Madde:** Devlet, bu baptaki taahhüdatını ifa etmek için muhtaç olduğu erbab-ı fenni yetiştirmek üzere Türkiye'nin muktelif mantakalarında 1341 senesi zarfında üç adet orman mektebi küşat eder.
- Onuncu Madde:** 5 Nisan 1333 tarihli kanunla işbu kanuna tearuz eden sair ahkâm-ı kanuniye mülğadır.
- On Birinci Madde:** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'îdir.
- On İkinci Madde:** İşbu kanunun icra-yi ahkâmına Ziraat, Adliye, Maliye Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 505

Keller-Gaziantep Yolunun Turuk-ı Umumiye Meyanına İthaline Dair Kanun

- Birinci Madde:** Keller- Gaziantep yolu turuk-ı umumiye meyanına ithal olunmuştur.
- İkinci Madde:** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'îyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde:** İşbu kanunun icrasına Nafia Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 506

Anadolu Demiryollarının Mübayaasına ve Müdüriyet-i Umumiyesinin Teşkilat ve Vezaifine Dair Kanun

- Birinci Madde:** Mübayaası kabul edilen Haydarpaşa-Ankara ve Eskişehir-Konya ve Arifiye-Adapazarı demiryolları ve Haydarpaşa liman ve rıhtımının kâffe-i şuabat ve müstemilatıyla beraber

mukavele ve şartnamelerindeki ahkâmına tevfikân Hükûmetçe mubayaasına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde: Müesses-i mezkûre Hükûmetçe mülhak bir bütçe ile Nafia Vekâletine merbut bir Müdüriyet-i Umumiye tarafından idare olunur.

Üçüncü Madde: Müesses-i mezkûrenin dokuz zattan mürekkep bir Meclis-i İdaresi bulunur. Bunun altısı Nafia Vekâletinin göstereceği namzetler meyanından Heyet-i Vekilece tâyin olunur. Diğer üçü dahi Hükûmetçe tâyin olunacak âza tarafından ve erbab-ı ihtisas meyanından rey-i hafi ile intihap edilir. Âzâlıkla memuriyet içtima edemez. Müdür-i umumî Meclis-i İdarenin âza-yı tabiiyesindendir. Meclis-i İdare reisi her sene iptidasında âza-yı mevcude meyanından rey-i hafi ile intihap olunur. Meclis-i İdare azasının müddeti dört senedir. Yalnız ilk ikinci sene nihayetinde âzanın nısfı kura ile tebdil olunur. Tebdil olunacak âzanın tekrar tâyin ve intihabı caizdir. Meclis-i İdare azasına içtima günlerine mahsus olmak üzere verilecek hakk-ı huzurun miktarı Nafia Vekâletince takdir olunur.

Dördüncü Madde: Meclis-i İdarenin vezaifi aşağıda gösterilmiştir:

- A) Bütçenin ve tahsisat-ı munzama tekliflerinin tetkik ve tasvibi;
- B) Nafia Vekâletinin tasvibine arz edilecek tarifelere ait tadilat tekliflerinin tetkiki (Âzanın da bu bapta resen teklif hakkı vardır.)
- C) Senelik hesaba-ı katinin tetkik ve tasdiki;
- D) İdarî talimatnamelerin tetkik ve tasdiki;
- H) Müdür-i Umuminin teklifi üzerine şube müdürleriyle rüesasının azil ve nasıpları hakkında karar ittihazı
- V) Şehrî rapor ve mizanların tetkiki;
- Z) Hat umuruna ait olarak Müdür-i Umumi veya Meclis-i İdare âzası tarafından vâki olacak tekliflerin ve Nafia Vekâletince havale edilecek sair hususâtın müzakere ve tetkiki.

Beşinci Madde: Meclis-i İdarenin usul-i müzakere, zaman ve suret-i içtimâi kendileri tarafından tanzim ve Nafia Vekâletince tasdik edilecek bir nizamname-i dâhili ile tâyin olunur.

Altıncı Madde: Mezkûr müessesat için evvelce şirketle teati edilmiş olan mukavele ve şartnamelerin -tarifelere müteallik mevaddı müstesna olmak üzere- işletme umuruna müteallik ahkâmı ile Rumeli demiryollarına ait işletme nizamnamesi mer'î ve muteberdir.

Yedinci Madde: Bağdat demiryolunun Konya'dan bed' eden kısmının işletme ve inşaatı dahi bu bapta yeniden bir kanun neşrine kadar mezkûr Müdüriyet-i Umumiye tarafından işbu kanun ahkâmına tevfikân idare olunacak ve varidat ile sarfiyatı ayrıca kayıt ve tespit edilecektir. Müşterek masarîf, hattın tulû nisbetinde taksim olunacaktır.

Sekizinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Dokuzuncu Madde: İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 507

Anadolu Demiryollarıyla Mebani ve Müessesatın Esaslı Surette Tamir ve Islahı İçin Muktezi Tahsisatın İtasına Dair Kanun

Birinci Madde: Haydarpaşa-Ankara ve Eskişehir-Konya hatları ve şua batı ile Haydarpaşa liman ve rıhtımının ve bunlara müteallik bilûmum mebani ve müessesat ile alât ve edevatının tamir ve tecdit ve

ıslahı için on beş milyon liranın sarfına mezuniyet verilmiştir. Beş senede sarfedilecek olan işbu mebalığın 1340 senesine ait miktarı Nafia Vekâleti bütçesinin 259. faslına mevzu olup diğer senelerde sarfı muktezi kısımları da her sene vekâlet-i mezkûre bütçesine konulacaktır.

İkinci Madde: Bir sene bütçesine konulan mebalığın ertesi sene zarfında da sarfı caizdir.

Üçüncü Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Dördüncü Madde: İşbu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 15

Numarası: 508

**Berri, Bahri, Havai ve Jandarma Erkan, Ümera ve Zabitan ile
Mensubin-i Askeriye Maaş ve Tahsisatına Dair 22 Teşrinievvel
1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun**

Birinci Madde: Bahriyedeki gedikli zâbitanın maaş ve tahsisat-ı fevkalâdeleri merbut (A) cetveli mucibince verilir.

İkinci Madde: 22 Şubat 1330 ve Rebiyülahir 1333 tarihli Efrad-ı Bahriye ve Gedikliler Hakkındaki Kanunnamenin yirmi altıncı maddesi mucibince birinci ve ikinci ve üçüncü sınıf gedikli zâbitanına verilen bir nefer tayını ile bir nefer zabıt istihkakı olarak ita edilen elbise istihkakı mülğadır.

Üçüncü Madde: İkinci maddede mezkûr kanunnamenin (Yirmi yedinci maddesinde musika mürettebatına merasim için ayrıca yazlık ve kışlık birer kat yeknesak elbise verilir.) diye mevcut olan kayıttan musika gedikli zâbitanı müstesnadır.

Dördüncü Madde: 22 Teşrinievvel 1339 tarihli kanunun ahkâm-ı sairesi gedikliler hakkında dahi mer'ıyyü'l-icradır.

Beşinci Madde: İşbu madde-i kanuniye tarih-i neşrinden muteberdir.

Altıncı Madde: İşbu madde-i kanuniyenin icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

A Cetveli

Maaş-ı asli kuruş	Tahsisat-ı Fevkalade Kuruş	Yekûn kuruşu	
3000	5000	8000	Birinci sınıf gedikli zabiti
2000	2000	6000	İkinci sınıf gedikli zabiti
1500	3500	5000	Üçüncü sınıf gedikli zabiti

Numarası: 509

Kâtib-i Adil Kanununun Bazı Mevaddının Tadili Hakkında Kanun

İkinci Madde-i Muaddele: Her mahkeme-i asliye nezdinde ve bunların daire-i kazası dahilinde ifa-yı vazifeye salâhiyettar olmak üzere bir veya müteaddit kâtib-i adil veyahut muavini bulunacaktır.

Beşinci Madde-i Muaddele: Kâtib-i adillğe talip olanlar madde-i sabıkada muharrer şerait ve evsafı haiz olduklarını mübeyyin evrak ile tercüme-i hal varakalarını bil-ibraz Adliye Vekâletine vâki olacak müracaatları üzerine merkez-i hükûmette ve müsteşarın riyaseti tahtında umur-ı hukukiye müdürü ile mahkeme-i cinayet reisi ve müddeiumumisi ve mahkeme-i asliye reisi ve işbu mahkeme devaire münkasım ise reis-i evvelinden ve Muhami cemiyeti reisi ile bir kâtib-i adilden müteşekkil heyet huzurunda imtihan edileceklerdir. Kâtib-i adilliklerde inhilâl vukuunda veyahut kâtib-i adillik ihdası halinde keyfiyet-i müsabaka imtihanın alelusul icrasından bir ay evvel Ceride-i Resmiye ve gazetelerle ilân olunur.

Mekteb-i hukuktan mezun olup da lâakal beş sene hâkimlikte veya derece-i saniye memuriyetlerinde veyahut muhamilikte bulunmuş olanlar kâtib-i adl olabilmek için ayrıca imtihana tabi değildirlir.

Altıncı Madde-i Muaddele: İmtihanı şayan-ı kabul görülenlere Heyet-i İmtihaniyece tebeyyün edecek derece-i liyakatlerine göre aliyyülâlâ ve âlâ derecelerde ehliyetname verilir ve beş yüz kuruş harç istifa olunur.

Onuncu Madde-i Muaddele: Kâtib-i adil tâyin olunanlar merkezde Adliye Vekili ve taşralarda en büyük mülkiye memuru huzurunda Heyet-i Hâkimeden iki zat mevcut olduğu halde kâtib-i adil vazifesini ifada ashab-ı mesalihin tamamıyla sübut-ı hüviyet, husul-i rıza ve muvafakatına kâni olmadıkça evrakını tanzim ve tasdik etmeyeceğine ve sahte ve hileli ve Hükûmet-i Cumhuriye ve menafi-i umumiye-i millet için zararlı gördüğüm hiçbir varakayı kabul eylemeyeceğime ve kemal-i iffet ve istikametle alâkadaranın hukuk ve menafiini mütesaviyen nazar-ı dikkate alarak kavanin-i memlekete ve adl ve hakkaniyete mugayir harekette bulunmayacağıma “vallahi” cümlesiyle tahlif olunacaktır.

Yirmi Birinci Madde-i Muaddele: Kâtib-i adil madde-i sabıka mucibince memnu evrakı tanzim veya tasdik eylediği surette bu evrak haiz olduğu imtiyazı zayi ederek sened-i âdi hükmünü iktisap edeceği gibi tarafeynin rızası hilâfında sarahaten ve imaen evraka bir ibare derç ve imlâ ve hileli ve sahte evrakı bilerek tasdik ve evrak ve defatiri tahrif eyledikleri bilmuhakeme sabit olduğu takdirde mücazat-ı kanuniyeleri ayrıca hükmolunmakla beraber bir daha kâtib-i adil mesleğinde istihdam edilmemek suretiyle azlolunacak ve akideynden birini ızzaren işini diğerine ifşa ve borsacılık ve kumarbazlık ve akçe farkı ticaretiyle işigal ve muhill-i şeref ve haysiyet hâlâtı itiyat ve bera-yi idare ve muhafaza kendisine tevdi olunan emvali kendi hesabına irbah, ikraz ve iltizam eylediği bilmuhakeme sabit olan kâtibi adillerden mutazarrır olan şahısların zarar-ı maddi ve mânevîsi tazmin ettirmekle beraber ilk defasında yüz liradan iki yüz liraya kadar ceza-yi nakdî ahz ve tekerrüründe azlolunacaktır. Kanunen muayyen olan miktardan fazla harç resmi ahzyledikleri takdirde ilk defasında fazlasının bedelini kendi hisseleri haricinde aldıkları meblâğla beraber iade ve noksan alındığı surette üst tarafı tazmin ettirileceği gibi mukabilinde pul ilsak edilmeyen ücret-ı adl fazla alındığı takdirde ilk defasında on misli ceza-yi nakdî ahz ve tekerrüründe azledilecektir. Evrak ve defatiri tarifât-ı kanuniye dairesinde tanzim ve tasdik ve muhafaza ve hüviyet ve teradi-i alâkadaranla yapacakları akde kavanin-i umumiye ahkâmınca mezun olup olmadıklarını tahkik etmediği veya işbu kanunda munderiç

ahkâm-ı saire hilâfında harekette bulunduğunu bilmuhakeme sabit oldukça mutazarrır olanların zarar ve ziyarı ayrıca tazmin ettirilmeyle beraber elli liradan iki yüz liraya kadar da ceza-yi nakdiye mahkûm edilecekler ve tekerrürü halinde kezaik azlolunacaklardır. Kâtib-i adiller imzasını havi evrakta vukua gelecek bilcümle gayr-i kanuni ahvalden dolayı mesuliyet-i maliye ve cezaiyeye tabi tutulacak ancak kendi imza ve iştiraki bulunmayan ve murakabesi kabil olmayan yolsuzluktan dolayı malen mesul olup mesuliyet-i cezaiye, vaz-ı imza edenlerle o yolsuz muamelâtı ifa edenlere raci olacaktır.

İşbu madde ahkâmı kavanin-i umumiye-i cezaiye mucibince daha ağır cezayı müstelzim efal irtikâbı halinde mezkûr cezaların tatbıkına mâni olmayacak ve kâtib-i adillerin vazifelerine müteallik ceraimi memur sıfatıyla irtikâp edilmiş addedilmekle beraber müstelzim-i mesuliyet ahvalden dolayı muhakemeleri doğrudan doğruya nezdinde bulundukları mehakim-i asliyede ahkâm-ı umumiyye tevfiakan rüyet edilecektir.

Yirmi Beşinci Madde-i Muaddele: Kâtib-i adil ve muavinleri aynı cesamette ve aynı şekil ve renkte çizgili ve âlâ kâğıtlı ve kenarları kalın hat ile beş santimetre açık ve her sahifesi numaralı ve mahkeme mühürleriyle mahtum ve kaç sayfadan ibaret olduğu reis-i mahkeme tarafından musaddak metin ve mücellet olmak üzere beş esas defteri tutacaklardır.

Yirmi Altıncı Madde-i Muaddele: Defatir-i mezkûreden birincisi “yevmiye” defteridir. İşbu defterde her günkü muamelâtın enva ve hulâsa-i meali ve alâkadarının esamisi ve ahzolanın harc-ı resmî ve ücurat-ı adl, tahrir ve tercüme ve kademiye ve tebliğiye ile rûsum-ı saire miktarları sıra numarasıyla kaydolunacak ve akşam üzeri hesabat kapatılacaktır. İkinci (emanet) defteridir. Bu deftere bera-yı hıfz ve idare teslim olunan emanet ile emval-i menkule ve gayrimenkulenin cins ve adedi ve evsaf ve sahibinin isim ve şöhet ve sanat ve mahall-i ikameti ve tarih-i teslimi ve suret-i şerait-i idaresi ve yevmiye sıra numaraları kaydolunur. Üçüncüsü (ayniyat) defteridir. Bu defter hariçte bittanzim kâtib-i adiller tarafından tasdik veyahut resen tanzim edilen bilûmum evrak ve senedat aynen kayıt ve yevmiye ve sıra numaraları vazolunacaktır. Muamelâtın vüsat ve kesretine göre tesri-i cereyanı temine hadim olmak üzere iki ve daha ziyade ayniyat defteri tutulmak caizdir. Ziraat bankaları istikrazatı için icap eden ayniyat defteri matbu

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 16

olarak bank idaresinden verilir. Dördüncüsü (kıymetli evrak) defteridir. Bu defter, resmî harçlar için ahz ve istimal olunacak kıymetli evrakın cins ve adedini kayda mahsus olacaktır. Beşincisi (muvazene) defteridir. Bu deftere her ay nihayetinde dairenin vesaika müstenit kâr ve masrafi dercolunacaktır.

Yirmi Sekizinci Madde-i Muaddele: Kâtib-i adiller resen tanzim edecekleri evrakı aynen defterine kaydettikten sonra asıllarını ve tercüme edilen evrakın mütercim tarafından mümzi suretlerini ve hariçten bittanzim bera-yı tasdik tebliğ ve tevdi olunan bilcümle evrak ile her nevi ihtarname, ibraname ve emsali evrak ile kararın behemehâl iki şahidin huzurunda vukuu lâzımdır.

Kırk Dördüncü Maddeye İlave: Binaenaleyh imzaların sahibine ait olmadığı bilmuhakeme sabit olduğu takdirde mezbur evrak ve senedatı tasdik eden kâtib-i adiller mutazarrır olan şahsın zararını tazmin etmekle beraber işbu fiilleri kasde makrun ise şekl-i cürme göre Ceza Kanununun yüz elli ikinci ve yüz elli üçüncü ve ihmale müstenit ise yüz ikinci maddesi mucibince tecziye kılınacaklardır.

Yüz Üçüncü Madde-i Muaddele: Kâtib-i adil ve muavinleri tanzim edecekleri senedat ve mukavelâtın yazılacağı varaka-i resmiyenin her biri için kırk ve bittalep tahrir edecekleri evrak ve ita edecekleri suret

için yirmi kuruş ücret-i tahrir alacaklar ve bizzat tercüme edecekleri veya emin oldukları mütercime tercüme ettirecekleri evrakın ilk iki varakasının beheri için yüz elli ve diğerleri için yüz kuruştan fazla tercüme ücreti alamayacaklardır.

Yüz Dördüncü Madde-i Muaddele: Kâtib-i adil ve muavinleri bir mahalle azimet ve avdetlerinde azimeti icabeden hal, kâtib-i adiller için mecburi olduğu takdirde iki ve erbab-ı mesalihin talebiyle vuku bulduğu halde dört lira harc-ı azimet aldıktan sonra gaybubet edecekleri beher saat ve küsuru için birer lira ücret-i huzur alacaklar ve bilvekalâ gidecek kâtib-i adil memurları bu miktarın ancak nısfına müstahak olacaklardır.

İfası muktezi tebligat-ı kanuniyeden ahzi icap eden tebliğ ücretleri kâtib-i adillerin nezdinde ifa-yı vazife ettikleri mehakimin encümen-i adlisi tarafından her sene-i mabye iptidasında bulundukları memleketin ahval-i iktisadiye ve şerait-i sairesi nazar-ı dikkate alınarak ve tamimen tebliğ olunacaktır.

Yüz Onuncu Madde-i Muaddele: Kâtib-i adiller istifa edecekleri her nevi ücretin kâffe-i müfredatını tanzim veya bittasdik veyahut tercüme ve tebliğ edecekleri evraka tamamen dercetmekle beraber makbuz ita ve kopyalarını muntazaman dairede hıfzıleyecekler ve kanunun tamami-i tatbikini temin için Adliye Vekâletince vâki olacak tebligata harfiyen riayete mecbur olacaklar ve hilafında hareket edenler hakkında Ceza Kanununun yüz ikinci maddesi tatbik olunacaktır.

Yüz On Birinci Madde: Kâtib-i Adil Kanununun yetmiş sekiz, yetmiş dokuz, seksen, seksen bir, seksen iki, seksen altı, seksen dokuzuncu maddelerindeki harçlarla seksen üçüncü maddedeki on ve yirmi kuruştan ibaret olan maktu harçlar bir misil tezyid edilmiştir. İcar kontratları için vuku bulan müracaat yalnız belediyeye ait kontrat pullarının iltisakına münhasır kaldığı takdirde aded-i imza ne kadar olursa olsun mukavelenamelerin beher nüshası için on kuruş harç alınır.

Yüz On İkinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'idir.

Yüz On Üçüncü Madde: İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 510

Jandarma Mülâzım-ı Evvel ve Sanilerinin Zatî Hayvanlarına Yem Bedeli İtası Hakkında Kanun

Birinci Madde: Bilfil takım kumandanı olan jandarma mülâzım-ı evvel ve sanilerinden zatî hayvanları mevcut olanlarına rayic-i mahalliye göre bir yem bedeli ita olunur.

İkinci Madde: İşbu kanun Nisan 1340 bidayetinden muteberdir.

Üçüncü Madde: İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 511

İkinci Sınıf İhtiyat Zabitanın Darülmualliminlere Kabulü Hakkında Kanun

Birinci Madde: İhtiyat zâbitanından liselerin lâakal dokuzuncu sınıfında bulunmuş veyahut üç senelik tâli sınıfları havi idadilerin umumî kısımlarından çıkmış olanların yirmi altı yaşını tecavüz etmemiş

olduğu halde meslek tahsili görmek üzere darülmualiminin son sınıfına kabul edilirler. Bunlar, muallimlik şahadetnamesi aldıktan sonra Hükûmetçe gösterilecek mahallerde beş sene tedris hizmetini ifaya mecburdurlar.

Yirmi altı yaşını bitirenler tatil zamanlarında açılan tatbikat derslerine devam ile ehliyetname alabilirler.

İkinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'ıyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde: İşbu kanunun icrasına Maarif Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 512

Mübadele, İmar ve İskân Kanununun Birinci Maddesine Tezyil Edilen Madde-i Kanuniye

Madde-i Müzeyyele: Mübadeleye tâbi ahali arasında muhtac-ı muavenet bulundukları tahakkuk edenlerin iskân olundukları mahallerde mahsullerinin idrakine kadar işçilerine devam edilir. Bunlardan eytam ve dul ve kimsesiz kadınlar ile kimsesiz acezenin işçileri müddeti, eytamın darüleytamlara ve dul kimsesiz kadınların kendilerini işe edebilecek ise yurtlarına ve acezenin de darülacezelere zaman-ı sevklerine kadar imtidat eder.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 513

Orman Nizamnamesinin Bâb-ı Sanisinin İkinci Faslına Müzeyyel Kanun

Birinci Madde: Ormanlardan ruhsatsız ağaç kesen ve ihraç edenlerle kesilmesine izin verilerek damgalanan ağaçlardan başka eşcar kesen veya ihraç edenlerin kestikleri ağaçlar zapt edilmekle beraber sulh mahkemelerince orman nizamnamesinin bab-ı sanisinin ikinci faslında muharrer ceza-yı nakdi ve tazminattan başka bir haftadan bir aya kadar hapis ile mücazat olunurlar. Bermuceb-i nizam efal-i mezkureden mesuliyetleri iktiza eden orman müteahhit ve sahib-i imtiyazları da aynı suretle tecziye edilirler.

İkinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde: İşbu kanunun icrasına Adliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 514

İstanbul'a İthal Edilecek Buğday ve Un Mamulâtından Tarife-i Asliyede Muharrer Resmin On İki Misli İstifasına Dair Kanun

Birinci Madde: İstanbul'a ithal edilen buğday ve un mamulâtından dahi 11 Kânunusani 1339 tarihli kanunun altıncı maddesi ile tefsir-i kanuni mucibince tarife-i asliyede muharrer gümrük resminin on iki misli istifa olunur.

- İkinci Madde:** 28 Şubat 1339 tarihli ve 14 Nisan minhu tarihli İkinci Avans kanunlarının işbu maddeye muhalif ahkâmı mefsubtur.
- Üçüncü Madde:** İşbu kanunun ahkâmı 1 Eylül 1340 tarihinden itibaren mer'iyü'l-icradır.
- Dördüncü Madde:** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Numarası: 515

Altı Zata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

- Birinci Madde:** İsimleri merbut cetvelde muharrer altı zata hizalarında gösterilen miktar ve şüruta tevfikân hidemat-ı vataniye tertibinden şehri elli lira tahsis edilmiştir.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 17

- İkinci Madde:** İşbu kanun 1340 senesi Martından itibaren mer'iyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde:** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

18 Ramazan 1342 ve 22 Nisan 1340

Şehit Erzincanlı Hafız Abdullah Efendi haremi Hatice Hanım 10 lira, Konya hâdise-i isyaniyesinde şehit edilen Ali Kemal Efendi zevcesi Emine Hanım 10 lira, Konya hâdise-i isyaniyesinde şehit edilen Ali Kemal Efendi kerimesi Nefise Hanım 5 lira tehhülüne kadar, Boğazlıyan Kaymakam-ı esbaki Kemal Bey'in zevcesi Hatice Hanım 5 lira, 271 numaralı kanun-ı mahsusla maaşına ilaveten Şehit Yüzbaşı Yörük Selim Bey'in kerimesi Nimet Hanım 5 lira tehhülüne kadar, Trabzon vali-i esbaki Cemal Azmi Bey zevcesi Müzeyyen Hanım 15 lira yekûn 50 lira.

Sayım Kanunu

Birinci Kısım

- Madde 1-** Sayım muamelesi; koyun, keçi, tiftik ve deve için Nisan ve canavar için Eylül iptidasından itibaren on beş gün zarfında suret-i mahususunda tab ve tevzi ve sahipleri tarafından imza; imam, muhtar ve Heyet-i İhtiyariyece tasdik olunan köy ve mahalle namına mürettep defterlere kaydedilmek suretiyle icra olunur. İşbu defterlere bir yaşından aşağı olan davar ve canavarlar ve iki yaşından aşağı olan develer dâhil edilmez.
- Madde 2-** Heyet-i İhtiyariye, işbu defterleri nahiyede müdüre, kazada kaymakama, vilâyetlerde valilere birinci maddede tâyin olunan müddet zarfında verirler. Bunlarda aldıkları sayım defterlerini beş gün zarfında cihet-i maliyeye tevdie mecburdurlar.
- Madde 3-** Mal memurları tefrik olunacak mıntakalar dâhilinde Mayıs'ın sekizinci gününe kadar memurin-i tahsiliye marifetiyle yoklama icra ederler. (Canavarların yoklama müddeti Teşrinievvel'in sekizinci gününe kadardır.)

Madde 4- Geçici hayvanat sahipleri bir beyanname tanzimine ve Nisan'ın on beşine kadar beyannamelerini bulundukları yerlerin mal memurlarına vermeye mecburdurlar.

Madde 5- Sayım zamanında bir köyden diğer köye davar nakledecekler, nakilden evvel davarlarının sayıldığına ve sayım defterine dâhil olduğuna dair köy Heyet-i İhtiyariyesinden vesika alırlar.

İkinci Kısım

Madde 6- Davar resmi şunlardır:

Beher koyun ve kıl keçi için-yirmi üç kuruş;

Beher tiftik keçisi için-yirmi kuruş;

Beher deve için-yüz kuruş;

Beher canavar için-iki yüz kuruş.

Koyun, keçi ve canavarın bir yaşından ve devenin iki yaşından aşağı olanları müstesnadır. İşbu resme göre tahsil olunacak paranın yüzde yedi buçuğu idare-i hususiyelere ait olup her vilâyette derhal dairelerine yatırılır. (İdare-i hususiyelerden ayrıca masraf alınmayacaktır.)

Madde 7- Mal memurları sayım defterinde mukayyet miktara göre davar resmini hesap ederek mayısın nihayetine kadar mükelleflere ayrı ayrı tezkerelerle tebliğ eder.

Madde 8- Davar resmi âtide muharrer iki müsavi taksit ile tesviye olunur:

Birinci Taksit Müddeti

Davar ve develer için: Haziranın ilk haftası

Canavarlar için: Teşrinievvelin ilk haftası

İkinci Taksit Müddeti

Davar ve develer için: Temmuzun ilk haftası

Canavarlar için: Teşrinisaninin ilk haftası

Madde 9- İlk taksiti, müddeti zarfında vermeyen davar ve deve sahiplerinden haziranın ve canavar sahiplerinden teşrinievvelin ikinci haftasında borçlarının tamamı defaten tahsil olunur.

Madde 10- Yoklama esnasında defter harcı zuhur edip kaçak olduğu tahakkuk eden davar, deve ve canavar resmi cezaen beş misli olarak istifa olunur.

Madde 11- Taksit müddetlerini geçirerek borçlarını vermeyen hayvan sahiplerinden işbu rüsum, tahsil-i emval kanununa tevfikân istifa olunur.

Madde 12- Geçici hayvan sahipleri beyannameleriyle beraber resmini defaten vermeğe mecburdurlar. Borcunu vermeyenlerin hayvanatından borcuna tekabül edecek miktarı mal memurları tarafından derhal haczettirilir ve müteakiben tahsilat komisyonundan alınacak karar üzerine satılır.

Madde 13- Taksit müddetlerinin hululünden evvel davar, deve ve canavarlarını bulunduğu yerden diğer bir mahalle geçirmek isteyenler, sayım resmini tamamen öderler. Hayvanlarından bir kısmını nakletmek isteyenlere nakledilecek davarlara ait olmak üzere sahiplerine ifrazen tezkere verilir. Her ne suretle olursa olsun tezkeresiz nakliyatla bulunanların hayvanatı kaçak addedilir ve haklarında onuncu madde ahkâmı tatbik olunur.

Madde 14- Malî sene girdikten sonra davarlarını Türkiye haricine çıkarmak isteyenler, hin-i ihraçta resmini defaten vermeye mecburdurlar.

Üçüncü Kısım

Ceza ve ikramiye

Madde 15- Mevadd-ı sabıkada tâyin olunan vezaîfî miadında ifa etmeyerek terahi ve tekâsülü görülenler veya vazifelerini suistimal edenler hakkında müstacel kaydıyla takibat-ı kanuniye icra olunur.

Madde 16- Yoklama vazifesiyle mükellef olan tahsildarlara tahsisatla maaşları miktarını tecavüz etmemek şartıyla ve her köyün Heyet-i İhtiyariyesinde kendi sayım defterlerine nazaran tahakkuk edecek hasılatın yüzde ikisi nisbetinde ikramiye verilir.

Ancak ikramiye yekûnu hasılatın yüzde beşini tecavüz edemez.

Madde 17- Alâkadar memur ve Heyet-i İhtiyariyelerden başka her kim kaçak koyun, keçi, deve ve canavar haber verir ise kendisine iki misli resm-i ikramiye ita olunur.

Madde 18- Hadd-i fasılın öbür tarafında râî hakkını haiz olanlar sayım zamanında hudut haricinde bulunan hayvanlarının miktarını birer beyanname ile bildirmeye mecburdurlar. Bunlardan alınacak sayım resmi mezkûr beyanannemelerde muharrer miktar üzerinden tahakkuk ettirilerek altıncı madde mucibince tahsil olunur. Hudut dâhiline avdetlerinde beyannamelerinden fazla zuhur edecek hayvanata ait resim defaten ve derhal istifa edilir. Kaçak resmine tabi tutulmaz. Buralarda ashabının müracaat ve talebi üzerine Şubattan itibaren sayım muamelesi icra edilir. Seyyar aşair efradından derhal resim ahz olunur. Meskûn olanlarının kayıtları icra ve tezkereleri ita edilir.

Madde 19- Tahakkuk eden resme ait ashabına verilecek tezkerelerin tevdii tarihinden itibaren on gün zarfında mahallî İdare Meclislerine itiraz olunabilir. İdare Meclislerinin bu hususta verecekleri kararlar katidir.

Madde 20- Transit eşyasının naklinde istihdam edilen İran develerinden muamele-i mütekabileye tabi olmak şartıyla sayım resmi alınmaz. Ancak dâhilî nakliyatla iştigal edenler bu müsaadeden istifade edemez.

Madde 21- İşbu kanun ahkâmının suver-i tatbikiyesi Maliye Vekâletince tanzim olunacak talimatname ile tâyin olunur.

Madde 22- 23 Kânunusani 1303 ve 1 Kânunusani 1320 tarihli ağınam talimatnameleri mülğadır.

Madde 23- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyü'l-icradır.

Madde 24- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

6 Recep 1342 ve 12 Şubat 1340

410 Numaralı ve 12 Şubat Sene 1340 Tarihli Sayım Kanununun Suret-i Tatbikini Mübeyyin Talimatnamedir

Sayım Resmi

Madde 1- Davar, deve ve canavarlardan her yerde bervecch-i zir resim alınır:

	Kuruş
Koyun ve kıl keçilerden	23
Tiftik keçilerden	20
Develerden	100
Canavarlardan	200

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 18

Koyun, keçi ve canavarların bir yaşından ve devenin iki yaşından aşağı olanlarından sayım resmi alınmaz. (Kanun Madde-6)

Davar, deve ve canavar sahiplerinin vazifesi

Madde 2- Her sene Nisan'ın birinci gününden on beşinci gününe kadar mahalle ve köy muhtarlarına müracaat olunarak ne kadar koyun ve kıl keçi ve tiftik keçi ve deve olduğunu ve bunların ne kadarı erkek ve ne kadarı dişi bulunduğunu sayım defterine kaydettirmeye ve kaydın hizasını imza etmeye veya mühürlemeye sahipleri mecburdur. Sayım defterine kaydolunan hayvanat için sahiplerine birer ilmühaber verilir. İşbu ilmühaber pula tabi değildir.

Meskûn aşair efradına ait davarlar da kaydettilerecektir.

Canavarların kayıt zamanı Eylül'ün ibtidasından on beşinci gününe kadardır. (Kanun Madde-1)

Madde 3- Seyyar aşaire ve geçici olanlara ait hayvanat sahipleri bulundukları yerlerin mal memuruna bir beyanname itaya ve sayım resmini derhal vermeye mecburdurlar. İşbu beyannameler pula tabi değildir.

Madde 4- Sayım resminin verilmesi için tahsildarlar tarafından tebliğ olunacak tezkereler üzerine hayvanat sahipleri sayım resminin yarısını Haziran'ın ilk haftasında diğer yarısını da Temmuz'un ilk haftasında verirler. (Kanun Madde 7,8)

Canavar resminin taksit zamanı, Teşrinievvel ve Teşrinisani aylarının ilk haftalarıdır. (Kanun Madde-8)

Madde 5- Sayım resminin yarısını ilk taksit müddetinde vermeyen davar, deve ve canavar sahipleri, mezkûr resmi iki taksitte ödemek hakkına malik değildirlir. Bu takdirde bunlar borçlarını defaten vermeye mecburdur. (Kanun Madde-9)

Madde 6- Davar, deve ve canavarlarını vaktinde deftere kaydettirmeyenlerden birinci maddede gösterilen resmin beş katı cezaen alınır. (Kanun Madde-10)

Madde 7- Davar, deve ve canavarlarını sayım zamanında komşu köye nakletmek isteyenler kayıt muamelesini icra ettirdikten sonra köy muhtarından matbu bir vesika almaya mecburdur. (Kanun Madde-5) İşbu vesikalar pula tabi değildir.

Madde 8- Sayım zamanı geldikten sonra hayvanatını başka yere geçirmek isteyenler, geçirecekleri hayvanların sayım resmini defaten verdikten sonra mal memurundan ifraz tezkeresi almaya mecburdurlar. Tezkeresiz geçirilen hayvanlar kaçak sayılır ve bunlardan beş kat resim alınır. (Kanun Madde-13) İfraz tezkereleri pula tabi değildir.

Madde 9- Mart girdikten sonra davarlarını ecnebiye göndermek isteyenler, gönderecekleri hayvanların sayım resmini defaten vermeye mecburdurlar. (Kanun Madde-14)

Madde 10- Suriye'ye civar yerlerde sayım zamanında hatt-ı faslın öbür tarafında bulunan hayvanların cinsini ve miktarını pulsuz bir beyanname ile mal memuruna bildirmeye ashabı mecburdur. Bunlardan meskûn olanlar beyanname üzerine tahakkuk ettirilen sayım resmini dördüncü madde mucibince tediye ederler. Seyyar olanlara ait hayvanatın sayım resmi, defaten verilir ve bu hayvanlar, bu tarafa getirildiği sırada daha evvel verilen beyannamede gösterilen miktardan fazla zuhur ederse fazla olan miktarın sayım resmi hemen verilir. (Kanun Madde 18) Fakat bu fazlalardan dolayı kendilerinden beş kat resim alınmaz.

Bu yerlerde hayvanat sahipleri müracaat ederlerse sayım muamelesi şubatta icra olunabilir.

Madde 11- Kanunun altıncı ve onuncu maddeleri mucibince tahakkuk ettirilen sayım resmine davar sahiplerinin on gün zarfında itiraz etmeye hakları vardır. İşbu itirazın mebdai, tezkere tebliği tarihinden muteberdir.

İmam ve Muhtar ve İhtiyar Heyetlerinin Vazifesi

- Madde 12-** Sayım zamanından on gün evvel daire-i mülkiyeden vücut edecek defter üzerine mahalle ve karye ahalisi davet olunarak Nisan'ın birinden on beşinci gününe kadar deve, davar ve canavarlarını kaydettirmeleri lüzumu lisan-ı münasiple kendilerine tembih ve ihtar olunacaktır. Nisan'ın hululüyla beraber kayıt muamelesine başlanılacak ve hayvanlarını kaydettirenler, isimleri hizasına imza edeceklerdir ve aynı zamanda kaydolunan hayvanat için hayvan sahiplerine bir kayıt ilmühaberi verilecektir. Bu suretle kayıt muamelesine devam olunarak Nisan'ın on beşinci günü akşamı defterin zirine (Nisan'ın birinci gününden on beşince günü akşamına kadar mahallemiz/karyemiz ahalisinden kişi müracaat ederek sayım resmine tabi olmak üzere bervec-i bâlâ adet koyun adet kıl keçi adet tiftik keçi adet deve adet canavar kaydettirmiş oldukları tasdik olunur.) suretinde bir şerh yazılıp tasdik olunacaktır. Bادهu defterlerin birer sureti çıkarılarak Heyet-i İhtiyariyece tasdik edildikten sonra mahalle ve köyde alıkonulacak ve nüsha-i asliyesi kayıt ve ilmühaberleri koçanlarıyla birlikte derhal mülkiye memurlarına ita edilecektir. (Kanun Madde-1, 2) İşbu ilmühaberler pula tabi değildir.
- Madde 13-** Sayım zamanı olan günlerde komşu köye davar nakledecek olanlara pulsuz bir vesika verilir. (Kanun Madde-5) Vesikalar, muhtar ile imam veyahut ihtiyar heyetinden ve diğer bir zat tarafından tasdik olunur. Defterler, geri verildikten sonra muhtarlar artık vesika veremezler. Müracaat eden olursa mal memuruna gönderilir.
- Madde 14-** Yoklama icrasına gelen tahsildarlara her türlü teshilat icra ve neticede defterin ziri yoklama memuru ile müştereken tasdik olunur.
- Tahsilat işlerinde de tahsildarlara yardım etmek, Heyet-i İhtiyariyenin cümle-i vezaifindendir.
- Madde 15-** Bu suretle vazifesini hüsn-i ifa eden mahalle ve karyeler ihtiyar heyetlerine kendi sayım defterlerine nazaran tahakkuk edecek hasılatın yüzde ikisi nisbetinde ikramiye ita olunacak. Bu ikramiye kendi aralarında mütesaviyen taksim olunur.

Memurin-i Mülkiyenin Vazifesi

- Madde 16-** Mal memurları tarafından ikişer nüsha olarak ihzar olunan sayım defterleri, beray-ı tevsik Meclis-i İdarelerce tasdik olunacaktır. Keyfiyet-i tasdik her sahife balasının iltisak-ı mahalli ile kaç sahifeden ibaret olduğu hakkında defterin sonuna yazılacak meşruhatın resmi ile temhiri suretinde icra olunur. İşbu defterler, sayım zamanından on gün evvel mahalle ve köy muhtarlarına tevzi ve sayım zamanını hayvanat sahiplerine bildirmeleri kendilerine ihtar olunacak, sayım zamanının hitamında defterler kayıt ilmühaberleri koçanlarıyla birlikte teslim ilmühaberi mukabilinde derhal istirdat ve beş gün zarfında cihet-i maliyeye ita edilecektir. (Kanun: Madde 2)
- Madde 17-** Sayım zamanında kayıt muamelesinin suret-i muntazamada icrası ve yoklamada duçar-ı müşkilat olan memurin-i mahsusaya her türlü muavenet ve teshilatın ifa ve temini, memurin-i mülkiyenin cümle-i vezaifindendir.

Memurin-i Maliyenin Vazifesi

- Madde 18-** Davar, deve ve canavar sayım zamanının hululünden evvel her mahalle ve köy için ayrı ayrı muktezi sayım defterleri ikişer nüsha olarak ihzar ve Meclis-i İdarece 16. maddeye tevfiikan tasdik olunduktan sonra mahalle ve köyün muhtarlarına tevzi edilmek üzere on iki gün evvel her birinin tabi olduğu memurin-i mülkiyeye tevdi edilir.

Madde 19- Sayım zamanının hitamında mahalle ve köylerden iade olunacak defter ve teslim ilmühaberleri koçanları kanunun ikinci maddesinde muayyen zamanda memurin-i mülkiyeden istirdad olunacaktır. İstirdadı müteakip bir taraftan defterlerin ilmühaber koçanları muhteviyatıyla mukabelesi icra ve diğer taraftan mıntakalara tefrik olunacak memurin-ı tahsiliye marifetiyle kanunun üçüncü maddesinde muharrer müddet zarfında derhal yoklamanın ifası temin ve sayım defterine dâhil bulunan hayvanatın birinci maddede muharrer enva ve ecnası nazar-ı

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 19

itibara alınmak suretiyle defter haricinde kalmış hayvanat varsa zahire ihracına sa'y olunarak hukuk-ı hazine ziyadan vikaye edilir.

Madde 20- Yoklama muamelesi sayım defterleri üzerine icra edileceğinden bunların hak ve silintiden ari bulunmasına ve hin-i yoklamada ziyadan vikayesi hususuna bilhassa itina olunacaktır. Hin-i yoklamada nev ve cinsine nazaran fazla zuhur eden hayvanat sayım defterinde her davar sahibinin ismi hizasına ve mukabil sahifeye kayıt ve yoklamada hazır bulunanların isim ve hüviyetleri defterin mahall-i mahsusuna tahrir edilmekle beraber her mahallin yoklamasının hitamında defterlerin ziri yoklama memuru ve Heyet-i İhtiyariye tarafından tasdik olunur.

İşbu defterler zimmet mukabilinde en büyük mal memuruna iade olunur.

Madde 21- Memurin-i aidesi tarafından yoklama icra edildiği sırada muamelat-ı saire duçar-ı tehhür olmamak üzere sayım defteri münderecatıyla mukabele olunarak sıhhati tahakkuk eden kayıt ilmühaberlerin dip koçanlarından hayvanatın adedi -dişi ve erkek miktarı birleştirilerek- her mahalle ve karye için tahakkukat ve tahsilat defterinde tahsis olunacak sahifelere naklolunarak rüsumu hesap ve sütun-ı mahsusuna imla edilecektir. Bu suretle ihzar olunacak tahakkukata yoklamanın neticesinde tahakkuk edecek kaçak hayvanatın rüsumu dahi derhal ilave olunarak müddet-i kalile zarfında tahakkukatın ikmalî temin edilecektir.

Madde 22- Madde-i sâbika vecihle kanunu 6 ve 10. maddeleri mucibince tahakkuk edecek sayım rüsumu için imla olunacak tezkereler nihayet ilk taksitin hululünden on gün evvel her mükellefe ayrı ayrı tebliğ edilecektir. (Kanun: Madde-7) İşbu tezkereler resm-i munzam puluna tabidir.

Madde 23- Sayım resmi, kanunun sekizinci maddesinde muayyen zamanda tahsil olunur. İlk taksiti miadında vermeyenler hakkında kanunun dokuzuncu ve on birinci maddeleri mucibince tahsil-i emval kanunu ahkâmı tatbik edilir. Memurin-i maliye, icra edilecek tahsilatı, her mükellef namına açılacak hesabı muhtevi müfredat defterine derhal kaydetmekle mükelleftirler.

Madde 24- Geçici hayvanatın ve seyyar aşayire ait ve davarların rüsumu kendileri tarafından ita edilecek beyannameler üzerine tahakkuk ettirilerek defaten tahsil olunur.

İşbu beyannamelerin vürudunu müteakip bu husus için tutulacak deftere derhal kayıt ve müteakiben tahakkuk defterine nakl ve imla olunarak rüsumu tahakkuk ettirilir. Bunlardan ita-yı rüsumda taallül edenlerden sayım resmi, tahakkuk eden miktara tekabül edecek hayvanatın derhal haczi ve müteakiben tahsilat komisyonundan istihsal edilecek karar üzerine furuhtu suretiyle tahsil olunur. (Kanun: Madde-12)

Madde 25- Davar sayım zamanı kanunun birinci maddesi ile her ne kadar nisanın ibtidası ve tahsil müddetleri daha muahhar ise de mart girdikten sonra davarlarını Türkiye haricine çıkarmak isteyenler hin-i ihraçta sayım resmini defaten tesviyeye mecburdurlar. (Kanun: Madde-14) Bunlara ait beyannameler

muhteviyatı dahi beyanname defterine tahakkuk defterine ve müteakiben müfredat defterine kaydolunacaktır.

Madde 26- Rüşumat idareleri, sayım resmi verilmeyen davar, deve ve canavarların ihracına müsaade edemez.

Madde 27- Mal memurları, yalnız komşu köylere geçirecek hayvanat için muteber olmak üzere Heyet-i İhtiyariye tarafından verilecek vesikaları ihzar ve kâfi miktarını sayım zamanından evvel muhtarlar tevdi ile mükelleftirler. Sayım muamelesinin hitamıyla defterlerin Heyet-i İhtiyariyeden iadesinden sonra müracaat vukuunda işbu vesikalar mal memurları tarafından ita olunur.

Madde 28- Madde-i sabıkada muayyen mahalden gayri yerlere sevk olunacak hayvanat için kanunun on üçüncü maddesindeki şerait ve izahat dairesinde ifraz tezkeresi ita olunur. Bu tezkereler, pula tabi değildir.

Madde 29- İran ile transit nakliyatında istihdam edilen İranlılara ait develer muamele-i müteakibeye tabi olmak şartıyla sayım resmine tabi değildir.

Madde 30- Tahakkuk defteri, tahakkuk edecek bilumum sayım resmini ihtiva edeceği cihetle -gerek sayım zamanının hululünden evvel ecnebiye sevk olunacak hayvanat için olsun ve gerek sayım zamanında seyyar aşayire ve gelip geçicilere ait hayvanat hakkında bulunsun ita edilecek- bilumum beyannameler muhteviyatının mukayyet bulunduğu beyanname defterinde ve gerek ashabı tarafından kaydettirilen ve ihbara müstenit olsun olmasın kaçak olarak zuhur eden hayvanatın miktarını muhtevi bulunan sayım defterinde mukayyet bulunan bilumum hayvanatın tahakkuk defterine geçirilmesine dikkat edilmek lazımdır. Binaenaleyh tahakkuk defterinin sıhhati, mezkûr defterler muhtevasının tetkikiyle temin olunmalıdır.

Madde 31- Yirminci maddede bahsolunduğu üzere tahakkuk defterinde her mahalle ve karye için kâfi miktarda sahifeler tahsis olunacağı gibi en son karyeye tahsis olunan sahifeyi takip eden sahife dahi icmal için tahsis olunacak ve icmal hesabındaki sıra numarası sütununa her mahalle ve karyenin mukayyet bulunduğu sahife numaraları yazılacağı gibi mükellefin esamisi sütununa da mahalle ve kura esamisi imla edilecektir. Binaenaleyh her mahalle ve karye tahakkukatının hangi sahifede mukayyet bulunduğu derakap anlaşılmak üzere defterin baş tarafına bir fihrist yapılacaktır. Vilâyet merkezlerinde kaza itibarıyla tahakkukatın kaydı için kaza icmalini takip eden sahife vilâyet icmaline tahsis olunacaktır. Bu takdirde defterin esami-i mükellefin sütununa kaza, esamisi yazılacaktır. Gerek kazaya ait icmalin ve gerek vilâyete ait icmalin yekûn edildikten sonra sıhhat varidat müdir veya ketebesi ile mafevkleri tarafından tasdik olunacaktır.

Madde 32- Her kaza sayım neticesini nisanın yirmi beşine kadar vilâyetlere, vilâyetler de Nisan'ın otuzuna kadar vekâlete telgrafla bildirmeye mecburdur. Telgrafta miktar-ı hayvanat-ı kaza itibarıyla (koyun 126.000 kıl keçî 118.000, tiftik 78.000 deve 8000) tarzında gösterilmelidir.

Yoklama neticesi dahi yalnız kaçak hayvanata mahsus olmak üzere on beş Mayıs'a kadar vilâyetlere ve vilâyetlerden de yirmisine kadar vekâlete bildirilecektir.

Canavar hakkındaki malumat dahi izahat-ı sabıka dairesinde ve sayım zamanına nazaran azami tayin olunan müddetler zarfında bildirilmek lazımdır.

Madde 33- Kaza, vilâyet icmal cetvelleri:

İşbu cetveller kazalarca Haziran'ın on beşinde üç nüsha olarak bil-imla bir nüshası kazada muhafaza ile diğer ikisi derhal vilâyetlere irsal olunacaktır.

Vilâyet merkezlerinde gerek merkez kazası için izahat-ı salife dairesinde tanzim olunacak ve gerek mülhakattan vürud edecek cetveller üzerine vilâyet icmal cetveli bit-tanzim kaza cetvellerinden birer nüshası raptedilmek suretiyle bila-noksan Haziran'ın nihayetine kadar behemehâl postaya verilmiş bulunacaktır.

Madde 34- Gerek tahsildarlara ve gerek ihtiyar heyetlerine verilecek ikramiyeler hakkındaki kanunun on altıncı maddesi hükmüne tevfikân muamele icra ve bu husustaki sarfiyat, istihsal olunacak tahsisata müsteniden ifa olunur.

Ahkâm-ı Müteferrika

Madde 35- Kanunda muayyen vezaiften her sınıf kendine taalluk eden aksamı miadında ifa etmeye mecbur olup aksi takdirde haklarında takibat-ı kanuniye ifa olunur. Bu hususta aled-derecât maliye ve mülkile ve adliye memurları vazifedardırlar.

Madde 36- Badema feramin-i kadime ile mazhar-ı marifet olanlar da dâhil olduğu hale her kime ait olursa olsun davar, deve ve canavarlar sayım resminden müstesna değildir. Cihet-i askeriye yedinde bulunan davarlar dahi sayıma ve resme tabidir. Ancak bunların tahsilatında dairesi bütçesi tahsisatından irad ve masraf suretiyle muamele-i mahsubiye ifa olunur.

Madde 37- Alakadar memurlardan ve ihtiyar heyetlerinden başka her kim kaçak davar ve deve ve canavar haber verir ise resmin iki katı ikramiye olarak kendisine ita olunur. (Kanun: Madde 17)

Madde 38- Kanunun altıncı ve onuncu maddeleri mucibince tahakkuk eden resim hakkında ashâbı tarafından itiraz vukuunda kanunun 19. maddesi hükmüne tevfikân ifa-yı muamele olunacaktır.

Madde 39- Kanunun altıncı maddesi

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 20

mucibince sayım resmi tahsilatından yüzde yedi buçuğu idare-i hususiyelere ait bulunduğundan her ay gayesinde o aya ait tahsilatın yüzde yedi buçuğu bit-tefrik hesab-ı mahsusuna kaydolunarak idare-i mezkurelere tevdi edilecektir.

Sayım Kanununun hüsn-i tatbiki hususunda izahat-ı ânife vecih ile muamele ifa ve işbu talimatnameden bir nüshasının alakadar memurin ile mahallat ve kura ve ihtiyar heyetlerine tevdi tavsiye olunur.

16 Şubat sene 1340

Mazbatalar

Belediye reis ve azalarının idareten azlini mucip ahval ile malulinleri halinde haklarında yapılacak muamelatın tefsiri hakkında gösterilen lüzum üzerine keyfiyetin tefsirine mahal olmadığına dair Dâhiliye Encümenince tanzim olup Heyet-i Umumiyenin 20.4.1340 tarihli içtimasında kabul edilen Dâhiliye Encümeni mazbatası suretidir:

Tanzifat ve tathirat ve tenvirat gibi sıhhat ve emniyet-i umumiyye müteallik mesaili ihmal ve bila-keşif tamirat ve inşaat icrası suretiyle emr-i vakiler ihdas ve müstahdem-i belediye umur-ı zatiyesinde istihdam suretiyle de nüfuz-ı memuresini suistimal dolayısıyla belediye heyetinin itimat ve emniyeti kaybettiği iddia edilerek Kengiri Belediye Reisi Cemal Bey'in belediye heyetince ekseriyetle riyasetten ıskatına karar verildiği ve 33 Eylül 1293 tarihli Vilâyet Belediye Kanununda belediye rüesasının suret ve keyfiyet-i azline dair bir madde olmadığından belediye rüesasının suret-i intihabı hakkındaki 30 Teşrinievvel 1338 tarihli kanunun mevki-i mer'iyete vaz'ına kadar bir memuriyet nereden tevcih olunursa yine oradan ref ve ıskat olunabilmesi kaide-i umumiyesine müsteniden belediye reisleri rüesa-yı memurin-i mülkiyece icabında azl ve tebdil edilmekte idi ise de salifül-arz 30 Teşrinievvel 1338 tarihli Kanunun neşriyle belediye rüesasının intihabı bilakaydüşart belediye meclislerine terk olunduğu ve belediye reisi ve azalarının ceraim-i kanuniyelerinden dolayı haklarında memurin-i muhakemat kanununa tevfikân muamele olunacağı Şura-yı Devlet kararıyla tespit edilmiş ise de idareten mucib-i azl ahval ile maluliyetleri halinde haklarında yapılacak muamelede işbu kanun tamamen sakıt ve bu hal her tarafta tereddüdü mucip olmakta olduğu ve gerçi kanuna ahir mucibince riyaset-i belediye heyetince bil-intihap tevcih edilmekte olması cihetiyle kavaid-i umumiyye tevfikân vazife-i riyasetin yine aynı heyet tarafından nezedilebilmesi ruh-ı kanuna tevakkuf etmekte ise de kanunu sükûtu dolayısıyla bu hususta da bir karar ittihazı mümkün bulunmadığından keyfiyetin tefsiri icap etmekte olduğu Dâhiliye

Vekâletinin 3.2.1340 tarih ve umur-ı mahalliye-i vilâyat müdüriyet-i umumiyesi 4251/104 numaralı tezkeresinde işar kılınmakla ifa-yı muktezası beyanıyla Heyet-i Umumiyyeden 11.2.1340 tarihinde encümenimize havale olmakla tetkik ve müzakere olundu.

28 Teşrinievvel 1338 tarihli belediye reislerinin intihabına müteallik kanunun müzakeresine dair encümene celbedilen birinci Büyük Millet Meclisi 128. içtımaz zabıt ceridesi mütalaasından anlaşıldığı üzere bu cihet vaktiyle teklif edilmiş ve kabul edilmemiş olmasına göre tefsire imkân ve mahal görülememiş olduğundan Heyet-i Umumiyyeye iadeten arz ve takdim kılındı.

Mazbata Muharriri namına Karahisar-ı Sahib İzzet Ulvi

Dâhiliye Encümeni Reisi Vekili Karesi- tayin edilenlerin azle salahiyetleri tabii olduğundan muhalifim- Mehmed Vehbi

Aza: Bozok Süleyman Sırrı Bey- imzada bulunmamıştır.

Aza: Canik Süleyman Necmi

Kâtib: Karesi Ali Şuuri

Aza: Karesi -azl ve ıskata taraftarım- Haydar Ali

Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbatası Sureti

18 Teşrinievvel 1338 tarihli firari ve bakaya kanununun birinci maddesinin tefsirine ait olup encümenimize havale buyurulan başvekâlet tezkeresiyle aynı maddenin tefsiri hakkında Gaziantep Mebusu Ali Cenani Bey'in takrirî tetkik ve müzakere olundu.

18 Teşrinievvel 1339 tarihli kanunun isim ve ünvanı (97 ila 317 (dâhil) tevellütlü firari ve bakaya tecavüz-ı müddet ve âdem-i icabet ve nüfus-ı mektume erbabı haklarında yapılacak muameleyi natık kanundur) olup birinci maddesinde 97 ila 315 (dâhil) tevellütlü bu kabil mükellefin ve silah endazanının hizmet-i askeriyeleriyle beraber müecceliyet-i askeriye vergilerinin istifasından ve son iki tevellütlüler olan 316 ve 317 tevellütlülerin hizmet-i fiiliyeleri tamamen ifa ettirmek şartıyla yalnız ceza vergilerinden sarfınazar edileceği sarahatine karşı encümenimiz bu kanunun ve bunun birinci maddesinin tatbikatında duçar-ı tereddüt olacak bir nokta görmemiştir.

Kanun firari ve bakaya ve tecavüz-ı müddet ve âdem-i icabet ve nüfus-ı mektume erbabı hakkındadır. Bunlardan 97 ila 1315 (dâhil) tevellütlü olanların hem hizmet-i askeriyelerinden ve hem de müecceliyet-i askeriye vergilerinin tahsilinden sarfınazar olunur. 1316, 1317 tevellütlülerin ise hizmet-i fiiliyeleri tamamen ifa ettirilir. Yalnız ceza vergilerinden sarfınazar olunur. Her ne sebebe mebni olursa olsun hizmet-i fiiliyeleri tehir edilmiş bulunanlar kaydı bu kanunda hiç şüphesiz kanunur vaz' ve tedvin edildiği firari ve bakaya ve tecavüz ve âdem-i icabet nüfus-ı mektume erbabı hakkındadır. Yani bu kabilden olup da hizmet-i fiiliyeleri her ne sebebe mebni olursa olsun tehir edilmiş bulunanlar kanunun müteakip maddelerindeki şeraite taliken müecceliyet-i askeriye vergilerini veya bakayasını ifa etmezler.

1338 ve 1339 senelerinde müecceliyet-i askeriye vergisiyle mükellef tutulmuş olan efradın tahsil edilememiş olan sinin-i merkume vergilerinin bakayasına gelince Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Kanunu 1 Mart 1338 tarihinden ordunun hal-ı hazara ırcama kadar mer'ıyyü'l-icra olduğuna ve bu kanunun birinci maddesinde 97 ila 15 ve 1316 ve 1317 tevellütlüler muharrer bulunduğu göre ifa-yı muamele olunacağı tabiidir. Yani kanunun son had olarak kabul etmiş olduğu 1317 tevellütlüler 1338 senesi bidayetinde dâhil-i sinn-i askeri olacaklarına göre 1338 senesinde yalnız bu tevellütlüler şerait-i mevcude dairesinde bu kanundan müstefit olabilir. Bu tevellütlülerden sonra gelen 1318 tevellütlülerin 1338 senesi zarfında müecceliyet-i askeriye vergileri hakkında bu kanunun cihet-i şümül ve tatbiki olamayacağı la-raybe fihtir.

İmdi bu meselede esas mükellefinin tarih-i tevellütleri olup yoksa müecceliyet-i askeriye vergisine tabi oldukları sene değildir. Çünkü mesela 1317 tevellütlü mükellefinin tarih-i celb ve sevkleri tehhür etmiş olabilir. Heyet-i Umumiyyeye arz ve takdim kılındı.

Kararnameler

Münhal bulunan Hariciye Vekâleti Kalem-i Mahsus ve Şifre Müdüriyetine müdüriyet-i mezkure vezaifini vekâleten ifa etmekte olan Ahmed Hamid Bey tayin edilmiştir.

Moskova Büyük Elçiliği Şehbenderi Şubesine şehbender maaş ve tahsisatıyla Ahıska Şehbenderi Asaf Bey tayin kılınmıştır.

Varşova Elçiliğine Müşavir İbrahim Tali Bey'in tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 3 Mayıs 1340 tarih ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti 9845/95 numaralı tezkeresiyle vuku bulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karargir olmuştur.

Tayinler

Mülga Şura-yı Evkaf azasından Nevşehirli Hasan Heyet-i Müşavere Azalığına, Müessesat-ı Diniye ve Tebrikat Müdüriyeti Mümeyyizliğine de Rahmi Efendiler tayin kılınmışlardır.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Bilumum Vilâyata Vaki Tebligat Suretleridir

Türkiye ve Yunanistan'da mübadeleye tabi Müslümanlarla Rumlardan muhtaç olanların mütekabilen muavenet-i hükûmetle sevkleri hakkındaki kararname suretidir:

Mübadeleye tabi Müslüman ahalinin istifade ede-

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 21

bilmesi için Türkiye şimendifer kumpanyalarının mübadeleye tabi Rumlara tenzilatlı bir tarife tatbik edip etmediklerini veya böyle bir tarifenin tatbikine mütemayıl olup olmadıklarını Yunan Hükûmetinin bilmek arzusunda bulunduğu Yunan Maslahatgüzarlığının işarına atfen Hariciye vekalet-i celilesinden izbar olunmuş ve Türkiye Şimendifer idareleri müstakil olup meccanen ve nısıf ücretle nakliyat icrası mümkün bulunmadığı cihetle mütekabilen kabul ve tatbik edilmek şartıyla Yunanistan'daki muhacirin-i müslime ile memleketimizdeki Rumlardan cidden muhtaç olanların şimendifer idarelerince meccanen nakledilmeleri ve diğerleri için %30 veya 50 tenzilatlı bir tarife tatbiki muvafık olacağı mütalaa olunarak keyfiyet vekalet-i müşarünileyhaya işar kılınmış ve muhtelit mübadele komisyonunun Türk Heyet-i Murahhasası riyasetinden alınan şifre telgrafnamede de Kozan havalisinden nakledilecek olan muhacirinden sekiz bin üç yüz nüfustan fevkalade fakir bir halde olduklarından Karaferye İstasyonuna kadar nakilleri için Kozan Tali Komisyonu emrine ve muhtelit komisyondaki meblağdan Türkiye hesabına yüz altmış beş bin derahimi gönderildiği beyan ve bunları Karaferye İstasyonuna kadar nakilleri için de şimendifer ücreti olarak muhtelit komisyon emrine otuz bin lira irsali talep edilmiş ve Yunan Hükûmetinin bu hususa mütemayıl olduğu istidlal edilmekte idüğüne nazaran Yunanistan dahilinde şimendiferle ve muavenet-i hükûmetle nakli zaruri olan Müslümanların Türkiye'den şimendiferle gönderilecek muhtaç Rumlardan fazla olduğu nazar-ı itibara alınırsa mukabiliyet esasatından Müslümanların daha ziyade müstefid olacağı derkar bulunmuş olmakla keyfiyetin Heyet-i Vekilece tezker ve bir karar ittihazını mutazammın Mübadele, İmar ve İskan Vekalet-i Celilesinin 20.3.1340 tarih ve İskan Şubesi 11856 numaralı tezkeresi ile vuku bulan teklifi İcra Vekilleri Heyetince bit-tetkik teklif-i vâki, esas itibarıyla muvafık görülmüş ve Anadolu Bağdat Demiryollarıyla harice sevk olunacak mübadeleye tabi Rumların yüzde otuz beş tenzilatla nakilleri hususi Nafia Vekalet-i Celilesince temin olunduğuna nazaran bundan başka yapılacak tenzilat için muktezi tahsisatın mübadele vekalet-i celilesinden itası karagir olmuştur.

Muvakkat Merasim Endahtı Talimatnamesidir

- 1-** Endaht gün ve vakitleri
- A-** Ramazan-ı Şerif'in ispat edildiğini ilan için Arefe günü ikindi vaktinde bir defa (Ramazan-ı Şerif gurutandan sonra ispat edilir ise keyfiyet-i ilan yalnız birer pare top ile icra edilir.)
- B-** Kurban Bayramında Arefe günü ikindi vaktinden bed' ile bayramın dördüncü günü ikindi vaktine kadar evkat-ı hamsede cem'an 21 defa
Ramazan Bayramında keza Arefe günü ikindi vaktinden itibaren bayramın üçüncü günü ikindi vaktine kadar evkat-ı hamsede cem'an 16 defa
- C-** Şehr-i Ramazan-ı Şerif'te iftar ve imsak vakitlerinde olmak üzere her gün iki defa
- H-** Mevlid-i celil-i nebeviye musadif 12 Rebiülevvel gecesı akşam ezanından itibaren ferdası günü ikindi vaktine kadar evkat-ı hamsede cem'an beş defa
- V-** Milli Bayram olan ilan-ı meşrutiyet (10-11 Temmuz 1324) Büyük Millet Meclisinin resm-i küşadı 23 Nisan 1336 Hâkimiyet-i Milliye'nin tesisi (12 Rebiülevvel 1341) ve Cumhuriyetin İlanı (1 Teşrinisani 1339) günlerinin sene-i devriyelerinde vakt-i zuhurda bir defa top endaht olunur.
- 2-** Her defa nerelerden kaçır pare top endaht olunacağı aşağıda gösterilmiştir.
- A-** Topçu kıtaatı bulunan ordu müfettişlikleriyle kolordu merkezlerinde ve birinci sınıf mevaki-i müstahkemeden yirmi birer pare
- B-** Keza topçu kıtaatı bulunan fırka merkezleriyle ikinci sınıf mevaki-i müstahkemeden on birer pare top endaht olunur.
- 3-** Ramazan-ı Şerif'e mahsus ve iftar vakitleriyle Mevlid-i Nebvi gününe ait endahtlar ikinci madde fıkraları ahkâmından müstesna olup madde-i mezkurede muharrer bütün mevakiden bila-istisna sahur ve iftar vakitlerinde birer mevlid-i nebevi gününe ait endahtlar yirmi birer pare olmak üzere icra olunur.
- 4-** Hâkimiyet-i Milliye'nin tesisi günü vakt-i zuhurda Mevlid-i Nebvi münasebetiyle top endaht edileceğinden ayrıca endahta lüzum yoktur.
- 5-** Merasim endahtı icrası 17,5'lik seri ve adi sahra ve cebel toplarıyla 87'lik mantelli vesaire gibi küçük çaplı efvah-ı nariyeye münhasırdır.
- 6-** Harp mermi ve hartuçlarının merasim-i endahtlarında sarfı katiyen memnudur.
- 7-** Bir mevkiin aynı zamanda fırka ve kolordu merkezi olması gibi halatta top adedi büyük makamın derecesine göre tayin edilir.
- 8-** Bâlâda muharrer endahtlar, cihet-i askeriyece deruhte edilmiş olup bunlar için mahalli belediyelerden bir ücret talep olunmayacaktır.
- 9-** İkinci maddede zikredilmeyen mevakide endaht olunacak toplarla bunlara muktezi barutların tedariki ve endahtı mahalli belediyelerine ait olduğundan cihet-i askeriye bu işle alakadar olmayacaktır.

Memalik-i Ecnebiyeden Muhtac-ı Muavenet Muhacir Kabul Edilmemesi Hakkında Heyet-i Vekilece Müttehas Kararname Suretidir

Mübadele-i ahali mukavelenamesi ahkâmının tatbikine mübaşeret edildiği cihetle Yunanistan'dan muhacir kabileleri ekserisi sefil ve perişan bir vaziyette gelmeye başladığı ve hal-i hazırda Hükûmet, bilumum vesaitiyle yalnız Yunanistan'dan gelecek olan beş yüz bine karib muhacirininin memlekete nafi olacak bir halde iskân mıntakalarına sevkleri ve iâşe ve iskânları vezaif-i mühimmesiyle işğal etmekte iken bir müddetten beri Romanya, Bulgaristan,

Sırbistan ve Rusya'dan ve işbu hükûmetler tebaasından olan Müslüman ahalinin toplu ve müteferrik bir halde hicret etmeye başladıkları ve bunlara Yunanistan'ın mübadeleye gayr-ı tâbi mıntakası bulunan Garbi Trakya ahali-i İslamiyesinin iltihak etmekte oldukları görülmekte ve bu muhaceret-i umumiye de daha ziyade emval-i metrukeden istifade etmek maksat ve emellerinde bulunmalarının saik olduğu anlaşılmakta olduğu ve hâlbuki emval-i metruke mübadeleye muhassas olmasına binaen evvel emirde Yunanistan'dan mübadeleten gelecek muhacirlere tahsis edileceği cihetle memalik-i saireden gelen muhacirinin buralarda iskân-ı kat'i muamelelerinin icrasına hâlen imkân olmadığı gibi vekâlet bütçesine mevzu-ı tahsisat, mübadele muhacirleriyle el-yevm memleket dâhilinde bulunan muhacir ve mütecilerin ihtiyacat-ı umumiye-i iskaniyelerini bile temine gayr-ı kâfi idüğünden böyle bir sırada bir de memalik-i ecnebiyeden muhacir kabulü vaziyeti pek ziyade eşkâl etmekte ve bu suretle gelecek muhtaç muhacirlerin sefalet ve perişaniye maruz kalacakları muhakkak olduğu gibi erkân-ı harbiye-i umumiye vekâletinden işar olduğu vecihle Bulgaristan Türklerinin ve bilhassa Yunanistan ve Bulgaristan hudutları dâhiline musadıf Garbi Trakya Müslümanlarının mahallerinde kalmaları katiyen mültezim olduğuna ve bunun temini için hatta mezalimden kaçıp gelenlerin bile memleketimiz dâhiline kabul edilmemeleri ve gelmiş olanlarının mahallerine iadeleri esbabının istikmali ehemmiyetle derpiş edilmekte bulunduğu göre meselenin bu nokta-yı nazardan da ehemmiyet-i mahsusası bulunduğu ve binaenaleyh Yunanistan'dan mukavelename ahkâmına tevfikan memleketimize kabulleri mecburiyetinde bulunduğumuz Müslümanların tamamen nakl ve iskânları muamelesinin hitamıyla bu hususata müteallik idari, mali ve siyasi vaziyet, kesb-i vuzuh etmedikçe memalik-i ecnebiyeden muhacirin kabulüne devamın vücuh-ı adide ile mahzurdan salim olamayacağı cihetle halen memleketimize Yunanistan'ın mübadeleye tabi mahallerinden gayrı yerlerden ve Bulgaristan'ın Garbi Trakya aksamından mutlak surette ve memalik-i saireden muhtaç-ı muavenet ve iskân bir halde muhacir kabul edilmemesi ve gelecek olanlara Hükûmetçe muavenet edilemeyeceğinden hicretlerinin bir müddet-i muvakkata için tehirleri lüzumunun mümessilliklerimiz marifetiyle suver-i münasebde müheyya-yı hicret halka tefhim olunarak muhaceret-i vakıanın önüne geçilmesi hakkında Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin 2 Teşrinievvel 1339 tarihli ve 69/27 numaralı tezkeresi İcra Vekilleri Heyetinin 4.11.1339 tarihli içtımında ledel-kıraa teklif-i vaki esas itibarıyla kabul olunmuş ve keyfiyetin Hariciye Vekâlet-i celilesine tebliği takarrür etmiştir.

24 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 22

Her Karye ve Mahalle İhtiyar Heyetlerinin Karye, Mahallat Dâhilindeki Mahlulata Suret-i İhbarları Hakkında

Her karye ve mahallenin ihtiyar heyetlerinin bulundukları karye ve mahalle dâhilinde mahlûl olarak ahar tarafından fuzuli zabtedilmiş veya arazi-i mevattan imar ve ihya edilmiş olan mahallerin mevki ve nevileriyle kimlerden ne suretle kalarak kimler tarafından zabt ve tasarruf edilmek olduğu ve mahlûl veya hali bulunduğu her üç ayda bir defter mahalli tapu idaresine ihbar etmeye mecbur bulundukları 17 Temmuz 1313 tarihli nizamnamenin otuz altıncı bendinde muharrer olduğu halde bu madde-i nizamiyenin vaktiyle ihtiyar heyetlerine layıkıyla anlatılmamış olmasından şimdiye kadar hiçbir tarafta bu usul-ı nizamiye riayet edilmemiş ve bu yüzden takip-i mahlulata mecburiyet hâsıl olarak tapu müdür ve memurlarının karyeleri ve geşt ü güzarlari için birçok masraf ihtiyar edilmesine rağmen daire-i memuriyetlerini tamamıyla dolaşmaları mümkün olamadığından maksad temin edilememekte bulunmuş olduğundan hukuk-ı hazineyi siyaneten bu emr-i mühimmini bilumum kura ve mahallat heyet-ı ihtiyariyelerince lüzum-ı takip ve temini Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarına atfen ve tamimen tebliğ ve bu babta icap eden beyanname ve defterin ihzar ve tab'i ile heyet-ı mezkureye zabıta marifetiyle tevzi olunmak üzere tapu idarelerine derdest-i irsal olduğu beyan olunur.

Gaib Müslime Ait Emval-i Metrukenin Suret-i İdaresi Hakkında

Gaib Müslime ait emval-i metrukenin suret-i idaresi hakkında her tarafta muhtelif şekil ve tarzda muamele edilmekte olduğu icra kılınan teftişattan anlaşılmakta olduğundan bu babta Meclis-i İdarece ifa edilecek müzayede ve idare muamelaatının yeknesaki-i cereyanını temine takibi muktezi hususat hakkında bilmuhabere Maliye Vekâlet-i celilesinden alınan tezkere-i cevabiyede, tagayyüb eden Müslimlere ait emval-i metrukedendir. Ya vekilleri tarafından ve bulunmadığı takdirde beytülmalдан idare olunacağı ve ancak hıyanet ve ihanet-i vataniye veya sair bir cürm-i cinai dolayısıyla mehakim-i aidesince mahkûm edilenlerin müsaderesine karar verilen emval-i metrukelerinin hükûmet-i mahalliyece icbar edilmekte olduğu bildirilmiştir. Muamelat-ı mümasilede bu dairede muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Yaz Saati Hakkında

Mah-ı cârinin on üçüncü günü Grenviç vasati saatiyle kablez-zeval ikiden itibaren yaz saati kabul edilmiştir.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

[Geçen Nüşadan Mâbad]

Piyade Binbaşlıları: Mehmed Ali Efendi Mehmed Şam 51-306, Ali Galib Efendi Hasan Bağdat 58-307, Hasan Ali Efendi Ali Bağdat 130-308, Abdurrahman Efendi Abdülvehhab Bağdat 126-308, Abdullah Efendi Mehmed Said Süleymaniye 130-308, Mehmed Said Efendi Hüseyin Şam 121-308, Mehmed Halid Efendi Rıza Şam 74-306, Hüseyin Efendi Arslan Bağdat 44-305.

Piyade Mülazım-ı evveleri: Mehmed Said Efendi Hüseyin Şam 107-303, Şaban Efendi İbrahim Şam 314-305, Ali Efendi Himmet Halep 123-307, Abbas Efendi Halil Avlonya 187-307, Mehmed Said Efendi Seyyid Taha Musul 205-308, Mehmed Said Efendi Abdullah Süleymaniye 213-308, Abdullah Efendi Cemal Sofya 276-308, Mustafa Efendi Mehmed Sıddık Kerkük 202-309, Mustafa Efendi Hacı Mehmed Süleymaniye 217-310, Abdülvehhab Efendi Abdullah Bağdat 405-311, Refik Efendi İbrahim Kerkük 41-311, İbrahim Efendi Süleyman Hama 475-311, Abdurrahman Efendi Selim Mekke-i Mükerrreme 410-312, Mehmed Şükrü Efendi Mustafa Şam 424-312, Piyade Mülazım-ı Sani Muharrem Efendi Veli Priştine, Piyade Yüzbaşı Arif Efendi Davut Bağdat 218-318,

Piyade Mülazım-ı saniler Hüsnü Efendi Salih Hama 586-331, Abdullah Efendi Mehmed Ali Şam 414-333,

Baytar Yüzbaşlıları: Abdurrahman Efendi Mustafa Balçık 9-330, Yervent Efendi Aleksan Kumkapı 12-330, Aram Efendi Avak Erzincan 47-334,

Tabur İmamları: Abdulkadir Efendi Osman Halep 8-32, Süleyman Efendi Mehmed Halep 5-322, Mehmed Tahir Efendi Şeyh Mehmed Tunus 21-325, Abdurrahman Efendi Cevat Bağdat 57-324, Abdulgani Efendi Mehmed Şam 20-321, Hacı Hüseyin Efendi Mehmed Halep 21-321, Hafız Ahmed Efendi İbrahim 31-317, Fethi Efendi Münif Anna 20-317, Abdulmecid Efendi İsmail Bağdat 19-317, Abdulfettah Efendi Mustafa Musul 17-317, Abdulmecid Efendi Hacı Ali Şam 14-312, Ahmed Şehabeddin Efendi Hacı Cedveh Bağdat 1-311, Abdulkadir Efendi Mehmed Süleymaniye 5-99, Mehmed Enis Efendi Mehmed Şam 2-98, Seyyid Ömer Efendi Zeynel Kerkük 20-326, Sıbgatullah Efendi Ali Hikmet Kerkük 13-327.

İlanlar

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Şark Timuryolları tahvilatının 326. Kurası Dersaadet'te Düyun-ı Umumiye-i Osmaniye İdaresinde fi 31 Mayıs ve 1 Haziran sene 1340 tarihlerine musadif olan iki mahzar alenide kablez-zeval saat onda Maliye ve Nafia Vekâlet-i celileleriyle Bank-ı Osmani idaresinden izam olunacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur.

1337 senesinden itibaren Osmanlı Bankasının idare-i merkeziyesince tahvilat-ı katiye ile mübadelesi icra edilmekte olan 1334 senesi yüzde beş faizli istikraz-ı dâhili senedat-ı muvakkatası İstanbul'dan gayrı mahallerde mütemekkin bulunmaları hasebiyle henüz tebdil ettirememiş olan hamillere bir sühulet olmak üzere bilumum masarîf ve ziya' tehlikesine karşı sigortası Hükûmete ait olarak 1341 senesi Şubatı gayesine değin vilâyattaki Osmanlı Bankaları şubelerince de tebdil edilecektir. Bazı mahallerde tesviye edilememiş olan 2 numaralı faiz kuponu bedeliyle bu kere tesviyesi takarrür eden 3 ve 13 numaralı faiz kuponları bedelleri dahi mezkûr banka şubası tarafından ahashabına ita edilecektir. Bu babta tafsilat almak isteyen zevatın vilâyette Osmanlı bankaları şubelerine müracaat etmeleri lüzumu ilan olunur. 1341 senesi Şubatının hitamından sonra tebdil masarîfı ve sigorta ücreti hamillere ait olacağı da şimdiden nazar-ı dikkate vazedilir.

Ankara: Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Cumartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
12 Zilkade 1342	Bir seneliği 390 kuruş
14 Haziran 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Behar nüshası 100 paradır

Numarası: 72 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kararnameler

Hariciye Vekâleti:

Ahiren Peşte'de ihdas olunan başşehbenderliğe birinci sınıf başşehbender olarak Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdürü Münif ve Şehbender Vekâletine Batum Şehbender Vekili Ragıp Rauf ve Kañçılarlığına Mekteb-i Hukuk mezunlarından Harun Mustafa ve Rumiye Başşehbenderliğine İkinci Başşehbender olarak Horasan Başşehbenderi Sami ve Şehbender Vekâletine Horasan Şehbender Vekili Tahsin ve Kañçılarlığına mezkûr Başşehbenderlik Kañçıları Feridun ve Cenevre Şehbenderliğine Bükreş Elçiliği İkinci Kâtibi Süleyman Saib ve Kalas Şehbenderliğine Bern İkinci Kâtibi Rüşdü ve Batum Şehbender Vekâletine Cenova Kañçıları Fuad Nebil ve Tahran'da ihdas olunan Şehbender Vekâletine Tahran Elçiliği Evrak Memuru Fahri Beylerin ve münhal bulunan Paris Elçiliği Başkitabetine Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdüriyeti Umur-ı Ticariye Şubesi Müdürü Celal Hazım ve Lahey Başkitabetine maslahatgüzar unvanıyla Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube Müdürü Mehmed Esad ve Bern Müsteşarlığına maslahatgüzar ünvanıyla Tabiiyet ve Umur-ı Hukukiye-i Muhtelite Müdürü Refik ve Varşova Elçiliği Başkitabetine Roma Mümesilliği İkinci Kâtibi Lütfullah ve İkinci Kitabetine Hukuk Müşavir Muavini Cevad ve Evrak Memurluğuna Hurrem ve Brüksel İkinci Kitabetine Maslahatgüzarlık vezaifini ifa etmek üzere Paris Mümesilliği İkinci Kâtibi Emin Ali ve Roma Mümesilliği İkinci Kitabetine İstanbul Murahhaslığı memurlarından Hulusi Fuad ve Bükreş Mümesilliği İkinci Kitabetine emsali gibi merkezde staj müddetini ikmal ettikten sonra terfi talebi tetkik edilmek üzere Sofya İkinci Kâtibi Kudret, Bakü Şehbender Vekâletine Kurye İdris Cora ve Sofya Üçüncü Kitabetine Bükreş Elçiliği Evrak Memuru Behçet Şefik ve Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdüriyetine Mülga Hariciye Nezareti Umur-ı İdariye Müdür-i Umumisi Münir Süreyya ve Tabiiyet ve Umur-i Hukukiye-i Muhtelite Müdüriyetine Mülga Nezaret Şifre Müdürü Refik ve münhal bulunan Evrak Müdürlüğüne sabık muavin ve el-yevm Fransızca Mütercimi bulunan Abdülehad ve Umuru-ı Şehbenderi, Ticariye Müdüriyeti Umur-ı Ticariye Şubesi Müdüriyetine merkezine staj müddetini ifa etmek üzere Lahey İkinci Kâtibi Nebil Süreyya Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Tayinler

Münhal bulunan Diyanet İşleri Reisliği Memurun ve Sicil Müdüriyetine Mülga Şura-yı Evkaf azasından Arif Bey tayin kılınmıştır.

Mazbatalar

Ceza-yı nakdileri beş misline iblağa dair 17 Nisan 1338 tarihli kanun mucibince Gümrük Kanununda miktarı tayin edilen mücazat-ı nakdiyenin de beş misline iblağ edilip edilmeyeceğinin suret-i tefsiri hakkında Heyet-i Umumiyece kabul edilen Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası

Adliye Encümeni Riyaset-i Âliyesine

Ceza-yı nakdilerin beş misline iblağına dair olan kanun mucibince Gümrük Kanununda miktarı tayin edilen mücazat-ı nakdiyenin de beş misline iblağ edilip edilmeyeceğinin tefsiri hakkında başvekâletten gönderilip beyan-ı mütalaa için encümenimize tevdi buyurulan 30.1.1340 tarihli tezkere mütalaa ve tetkik olundu.

11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanunu mucibince alınan ceza-yı nakdiler iki kısım olup bir kısmı muayyen diğer kısmı tarifeye tabi ve nisbi bulunmaktadır. Muayyen ceza-yı nakdilerin ber-muceb-i kanun beş misli tezyidi muktazi olup tarifeye tatbikattan mütevellit ceza-yı nakdiler tarifenin tezayüdüyle yani beş ve on iki misle kadar mütenasiben artmakta olduğundan bu kısmın beş misle iblağı maksad-ı kanuna muhalif bulunduğu ve binaenaleyh bu kısmın beş misil tezyid edilmesi icap eylediği arz olunur efendim.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Gümüşhane Mebusu Hasan Fehmi

Adliye Encümeni Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Ceza-yı nakdilerin beş misline iblağına dair olan kanun mucibince Gümrük Kanununda miktarı tayin edilen mücazat-ı nakdiyenin de beş misline iblağ edilip edilmeyeceği hakkında başvekâletten mevrud tezkere ile ol baptaki Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası mütalaa ve tetkik olundu.

Muvazene-i Maliye Encümeninin mazbatasında da tasrih edildiği vecih üzere 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununa ve ceza-yı nakdilerin beş misline iblağına dair kanuna nazaran muayyen ceza-yı nakdilerin ber-muceb-i kanun beş misli tezyidi muktazi ve tarifeye tabi olanların beş misle iblağı maksad-ı kanuna muhalif bulunduğu Heyet-i Umumiyece arz olunur.

Kâtip: Saruhan Kemal

Mazbata Muharriri: Dersim Feridun Fikri

Adliye Encümeni Reisi Namına Konya Musa Kazım

Aza: Ankara İhsan

Aza: Antalya Ahmed Saki

Aza: Gümrük Kanununun da Büyük Millet Meclisi tarafından iade-i mer'iyeti suretiyle vaz'edilmiş olmasına nazaran muayyen ve maktu ceza-yı nakdilerin de beş misline iblağı lazım gelmediği reyindeyim.

Konya Eyüp Sabri

Aza: Konya Mustafa Feyzi

Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen ve hudud-ı milli haricinde kalan erkân ve ümera ve zabitan ve memurin ve mensubin-i askeriye hakkında yapılacak muameleyi natık olan 25 Eylül 1340 tarihli kanunun birinci ve ikinci ve beşinci maddeleri ahkâmına tevfiğe nisbet-i askeriyesi kat' olunan eşhasın isimlerini mübeyyin Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesince tanzim olunup eşhas-ı mezkurenin ordudan irtibatlarının keyfiyet-i kat'ına malumat husulü zımında başvekâlet-i celileden tevdi buyurulan defter suretidir:

Birinci Madde Mucibince Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Mütekait Süvari Mülazım-ı Evvel Abdullah Esad Efendi Nakiyüddin Paşa 116-313, Muvazzaf Süvari Mülazım-ı Evvel Rifat Efendi Abdulkadir Sivas 9-329, Mütekait Yüzbaşı Vekili Hasan Efendi Ali Vodina 106-316, Mütekait Binbaşı Durmuş Efendi Ali Bolu 105-302, Mütekait Mülazım-ı Evvel

14 Haziran

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Kazım Efendi Kadir Antakya 320-323, Hesap Memuru Vekili Ahmed Faik Efendi Bandırma 77-330, Mütekait İstihkâm Binbaşı Mahmud Efendi Şeyh İsmail Bosna, Mütekait Tabur İmamı Ömer Efendi Veli Ankara, Topçu Yüzbaşı Sırrı Efendi Cemal Derne 18-325, Piyade Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı Efendi İbrahim Malatya 316-332, Mütekait Piyade Binbaşı Salih Efendi İhsan Şehremi 164-3(...)9, Piyade İhtiyat Zabit Vekili Hüseyin Cevad Efendi Galip Dersaadet 18284, Mütekait Piyade Binbaşı Neşet Efendi İsmail Üsküdar 304-312, Piyade Mülazım-ı Evvel Lütfü Efendi Mehmed Sabih Koca Mustafa Paşa 52-332, Piyade Mülazım-ı Evvel Ragıp Efendi Emin İstanbul 165-328, Piyade Zabit Vekili Celal Efendi Abdullah Selanik 185-336, Gönüllü Tabur İmamı Memiş Efendi İbrahim (Aksaray Hacı Bayram Haftani Mahallesi İmamı) bir daha hizmet-i devlette kullanılmaması tensip edilmiştir.

İkinci Madde Mucibince Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Piyade Mülazım-ı Evvel Osman Efendi Tahsin Erzincan 144-331, Mütekait Yüzbaşı İsmail Nuri Efendi Mehmed Girit 101-320, Piyade Mülazım-ı Evvel Cevdet Efendi Hacı Mehmed Bursa 246-331, Topçu Mülazım-ı Sani Mehmed Kamil Efendi Halil Manastır 176-330, Piyade Mülazım-ı Evvel Hasan Sabri Efendi Hüseyin Hüsnü Fethiye 198-328, Piyade Zabit Vekili Faik Efendi Hasan Ortaköy 57-336, Piyade Mülazım-ı Evvel Hakkı Efendi Abdulfettah Girit 276-326, Mülazım-ı Evvel Cemal Efendi Mustafa İşkodra 55-331, Piyade Mülazım-ı Evvel Ferid Efendi Ali Kasım Paşa 54-329, Piyade Mülazım-ı Sani Mehmed İrfan Efendi Fevzi İstanbul 103-332, Piyade Mülazım-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi Mehmed Ali Dersaadet 164-326, Nakliye Yüzbaşı Hüseyin Avni Efendi Abdullah Diyarbakır 5-324.

Beşinci Maddeye Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Piyade Mülazım-ı Sanileri: Kasım Efendi Timurzade Ankara 199-325, Kazım Efendi Ömer Prizrin 444-326, Hüseyin Maruf Bağdat 303-327, Muvaffak Efendi Kamil Ammare 87 B 318, Abdullah Efendi Mehmed Ali Musul 80 C 328, Ropen Efendi Agop Komkiyo 87 H 328, Mithat Efendi Cemaleddin Şam 170 H 328, Mehmed Hilmi Efendi Ahmed Hamdi Sayda 213 H 329, Hüsameddin Efendi Salih Kudus 86 H 330, Mehmed Ali Efendi Hüseyin İran 14-331, İstavri Rauf Avni Efendi Said Süleymaniye 210-331, Ahmed Hayri Efendi Mehmed Emin Süleymaniye 282-331, Abdulkadir Efendi Şeyh Bekir Mekke-i Mükerrreme 334-331, Abdulgafur Efendi Casım Bağdat 379-331, Mahmud Şevket Efendi Osman Süleymaniye 385-331, Yorgi Efendi Meldiyos Gedikpaşa 387-331, Cevad Efendi Hamdi Tekfurdağı 411-331, Şakir Efendi Mahmud Bağdat 434-331, Fuad Efendi Nuri Beyrut 463-331, Hüseyin Sabri Efendi Mehmed Bağdat 516-331, Mühtedi Kemaleddin (Bedros) Efendi Abdullah (Bağos) Ankara 543-321, Mikirdiç Efendi Melkon Van 565-331, İshak Hikmet Efendi Ahmed Kudüs 596-331, Edip Efendi Mehmed Şam 615-

331, Hamid Efendi Mahmud Bağdat 620-321, Abdulvahid Murad Efendi (Yeravent) Bedros Kastamonu 629-331, Mahmud Hamdi Efendi Said Sıdkı Bağdat 634-331, Zekeriya Efendi Ata Beyrut 3-332, Said Efendi Abdullah Şam 60-332, Necmeddin Efendi Mustafa Rodos 75-332, Abdullatif Efendi Hüseyin Bağdat 92-332, Abdullah Avni Efendi Reşid Süleymaniye 93-332, Ahmed Subhi Şeyh Mehmed Nuri Halep 120-332, Mehmed Zeki Efendi Yusuf Şam 133-332, Nazım Efendi Ahmed Antakya 139-332, Mehmed Cemil Efendi Mehmed Hamdi Halep 143-332, Mustafa Nail Efendi Rıfat Suriye (Girit) 189-232, Eyüp Sabri Efendi Mehmed Bağdat 199-332, İsa Efendi Abdülkerim Paşa Tahran 294-332, Naum Efendi İlyas Bağdat 216-332, Mustafa Lami Efendi Ahmed Şükrü Bağdat 240-332, Osman Nuri Efendi Mehmed Ali Şam 242-332, Mehmed Cemil Efendi Abdullah Şam 252-332, Mehmed Zekeriya Efendi Süleyman Münir Şam 253-332, Cemaleddin Efendi Ahmed Tahir Medine 261-322, Mehmed Ali Efendi Mehmed Emin Baalbek 328-32, Toma Efendi Teofani Halıcıoğlu 348-332, Mehmed Tevfik Efendi Mehmed Emin Bağdat 349-332, Mehmed Said Efendi Abdulvehhab Sayda 350-332, Mehmed Şevki Efendi Abdulvehhab Halep 354-332, Yako Efendi Avram Lüleburgaz 358-332, Muharrem Efendi Kamil Göztepe 375-332, Ahmed Rıza Efendi Salih Kazım Tunus 401-332, Salih Efendi Mehmed Bağdat 413-332, Mehmed Said Efendi Seyyid Süleymaniye 428-332, Terabkiyay El-Arabi Efendi Mehmed Cezair 607-332, Salim Efendi Halife Tunus 604-332, Namrek Efendi Mehmed Cezayir 608-332, Aleli Efendi Hamid Cezayir 609-332, İbrahim Edhem Efendi Mustafa Hulusi İzmir (Midilli) 30-332, Mehmed Efendi Abdülmecid Trablusgarp 42-333, İsa Efendi Hamid Bağdat 96-333, Ramazan Deloyna 189-332, Hüseyin Efendi Halid Şam 191-332, Abdulkadir Şükrü Efendi Mehmed Cemal Halep 213-332, Karaman Efendi Sadeddin Şam 223-333, Mehmed Lütfü Efendi Mehmed Ali Şam 231-333, Hızır Efendi Muhlis Bağdat 235-333, Abdunnebi Efendi Şemun Bağdat 247-333, Halil Efendi Sadeddin Şam 254-333, Selim Efendi Halid Şam 204-332, Ali Ukban Efendi Abdullah Trablusgarp 306-333, Yusuf Efendi Sezar Bağdat 317-333, Abdulaziz Tarık Efendi Mehmed Şefik Yemen 322-333, Ali Efendi Emin Hasköy (Bulgaristan) 342-333, Hüseyin Mekki Efendi Hamami Bağdat 348-333, Aşur Efendi Şeyh Ali Trablusgarp 404-333, Ahmed Şükrü Efendi Hayreddin Asir 405-333, Ali Fethi Efendi Mehmed Ali Tunus 434-333, Şerif Efendi Mahmud Şerif Sami Beyrut 454-333, Hadi Efendi Ahmed Trablusgarp 454-333, Ali Galip Efendi Hüseyin Avni Musul 464-333, Ahmed Efendi Dursun Trabzon 471-333, Kasım Efendi Ali Cebel 487-333, Abdülmecid Efendi Ahmed Cevdet Süleymaniye 489-333, Mahmud Hakkı Efendi Hamas Bağdat 499-333, Nureddin Efendi Mahmud Musul 508-333, Kirkor Efendi Karabet Bilecik 525-333, İzzet Efendi Mustafa Bağdat 7-334, Ahmed Behçet Efendi Ali Rıza Bağdat 24-334, Hamid Efendi Mehmed El-Müeddeb Tunus 30-334, Mehmed Midhat Efendi Abdurrahim Şam 77-334, Fuad Efendi Mustafa Şam 82-334, Mehmed Osman Efendi Abdi Şam 86-334, Mehmed Naci Efendi Abdurrezzak Bağdat 130-334, Halil Zeki Efendi Mehmed Bağdat 140-334, Ahmed Recep Efendi Abdullah Sana 144-334, Salih İzzet Efendi Salih Bağdat 157-334, Osman Nuri Efendi Ali Trablusşam 164-334, Tevfik Efendi Mustafa Şam 175-334, Mazhar Efendi İbrahim Musul 200-334, Refik Efendi Mahmud Süleymaniye 200-334, Mehmed Sıddık Efendi Hakkı Kerkük 212-334, Mehmed Hayri Efendi Osman Şam 217-334, Mehmed Emin Cafer Preşova 219-334, Mehmed Said Efendi Ali Şam 221-334, Hüseyin Hüsnü Efendi Hasan Bosna 224-334, Abdülğani Efendi Hüseyin Dersaadet 225-334, Ali Kemal Efendi Abdurrahman Süleymaniye 252-334, Mehmed Fehmi Efendi Salih Bağdat 256-334, Mehmed Reşid Hilmi Efendi Ahmed Bağdat... 8-335, Zabıt Vekilleri: İsmail Hakkı Efendi Mustafa İstanbul 2 T 336 Mecid Efendi İsmail Hankin 442-332, Abbas Efendi Salih Bağdat, ... (?)

14 Haziran

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Cevad Bağdat 10-327, Sınıf 4 Serac Sadeddin Efendi Hayreddin Şam 1-317, Sınıf 2 Serac Mehmed Efendi Maruf Bağdat 1-304, Sınıf 4 Serac Mustafa Sabri Efendi Osman Resmo 12-324, Sınıf 4 Serac Abdurrahman Efendi Yahya Manastır 42-325, Tabur İmamı Hüseyin Hıfzı Efendi Mehmed Denizli 11-317, Piyade Mülazım-ı Evvel Musa Kazım Efendi Muslihiddin İşkodra 63-328, Piyade Mülazım-ı Evvel Hamdi Efendi Mustafa Süleymaniye 168-324, Piyade Binbaşı Mehmed Hakkı Efendi Mahmud Şefik Hama 15-316

İlanlar

Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

İstanbul vilâyeti dâhilinde Hükûmet malı olan Ağaçlı-Ayazma Linyit madeni ile müştemilatı zirdeki şerâit-i esasiye dairesinde mevki-i müzayedeye vazolunmuştur:

- 1- Müzayede kapalı zarf usulüyle icra olunacaktır. Zarflar mühür mumuyla mahtum ve üzerlerinde “Ağaçlı-Ayazma linyit madeni müzayedesine ait teklifnamedir.” ibaresi muharrer olacaktır. Zarflar posta ile gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vazedilip taahhütlü olarak “Ankara’da Ticaret Vekâleti Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.
- 2- Zarflar -evvela- teminat akçesi olarak dört bin Türk lirasının herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedini veyahut dört bin liranın talep vukuunda vekâlet namına tediyesini zâmin olarak muteber bir banka tarafından muta bir kıta çek veya banka kefaletnamesini, saniyen, tâlibin 1341 senesinden itibaren laakal ne miktar (linyit kömürü) ihraç ve nakledeceğini müş’ir teklifnamesini ihtiva edecektir. Müzayedenin mevzuunu teşkil eden miktar-ı aşarı ton olarak gösterilecektir.
- 3- Zarflar 15 Temmuz 1340 tarihine musadıf salı günü öğleyin saat ikiye kadar Ankara’da Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu ma miaddan sonra gelen zarflar kabul olunmaz. Zarflar aynı gün öğleden sonra saat ikide Ankara Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından talep veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşad olunacak ve teklifleri bâlâda muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında bir zabıtname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine müteallik muamele ifa olunacak ve badehu madenin (bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak şartıyla) ikinci maddede zikrolunan cevher miktarını en ziyade arttıran talibe (elli) sene müddetle ihalesi hakkında bir mazbata tanzim olunarak Ticaret Vekâletine arz olunacaktır.
- 4- İşbu mazbata ile madde-i âtiyede zikredilen şartname Ticaret Vekâletince tasdik olunduktan sonra Başvekâlet-i celileye ledel-arz madenin ihalesi icra olunacaktır.
- 5- Madenin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip her sene laakal ikinci madde mucibince teklif ettiği miktar kömür ihraç etmeyi ve edemezse bile bu miktara tekabül eden kıymet üzerinden yüzde beş resm-i nisbi ve madenin hudud-ı muayenesi dâhilindeki arazininin beher ceribi için senevi on kuruş resm-i mukarrer ve bunların yüzde altısı nisbetinde teşhizat-ı askeriye tertibi ita eylemeyi taahhüt edecektir.
- 6- Talip yarım lira bedel mukabilinde vekâletten mübayaa edebileceği şartname numunesi ahkâmına tamamen riayet edecek ve alelhusus ahkâm-ı mezkureye tevfikân tesisat-ı mevcudenin kıymeti dahi nazar-ı itibara alınarak tahakkuk ettirilecek fazla-i temettüatından fazla-i mezkurenin vazolunan sermayeye nispetine ve şartnamede munderiç mikyas-ı mütezayide göre yüzde ondan yüzde kırka kadar bir miktarını Hükûmet ile amele ve müstahdemin hissesi olmak üzere tediye eyleyecektir.
- 7- Madenin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip teslim edeceği tesisata iras-ı hasar eylediği takdirde zararın tazmini zımnında on bin liralık kefil malı irae edecektir.
- 8- Mârrü’l-beyan linyit madeni üzerinde takarrür eden talip nihayet bir sene zarfında maden mahallinde vücuda getireceği tesisat-ı cedide ile madenin işletme planlarını bit-tanzim Ticaret Vekâletine kabul ettirmeye mecburdur.

İzmir-Kasaba ve Temdidi Timuryolu Türk Şirketi Hissedaran Heyet-i Umumiye İçtimai

Nizamname-i dâhilinin yirmi dördüncü maddesi ahkâmına tevfikân hissedaran 26 Haziran 1340 tarihinde şirketin Dersaadet’te Galata’da Bağdat hanında kâin merkez-i idaresinde suret-i âdiyede içtima etmeye davet olunurlar.

Ruzname-i Müzakerat

Heyet-i İdare Raporu

Hesabat Müfettişlerinin Raporu

Nizamname Mucibince İntihabat İcrası

Asaleten veyahut vekâleten yirmi hisse senedine malik bulunan her hisse sahibi Heyet-i Umumiye içtimasına iştirak etmek hakkını nizamname mucibince haizdir.

İçtima iştirak edebilmek için hissedaran veyahut vekilleri haiz bulundukları hisse senetlerini bir bankaya tevdi ettiklerini içtimadan laakal on gün akdem ispat etmelidir.

Bu bapta imla edilecek olan varaka bir bordro ile birlikte hissedarana şirket merkezinden ve Bank-ı Osmaniden ita edilecektir.

Her azaya nama muharrer bir dühul varakası ita olunacaktır.

Meclis-i İdare

Ticaret Vekâleti Maden Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Karesi vilâyetinin Balıkesir kazasına tabi İvrendi nahiyesinin Ergama karyesinde şimalen Karaveli'nin Ağılı tepesinden bed' ile Sarıyar tepesine hatt-ı müstakim, şarken mezkûr tepeden bed' ile Yonuluk Mezarlığı tepesine hatt-ı müstakim, cenuben mezkûr tepeden bed' ile Deli Hüseyin'in Çiftliği binasından bil-mürur Sarıpınar Çeşmesine hatt-ı münkesir, garben mezkûr çeşmeden bed' ile mebde-i hudut olan Kara Veli'nin Ağılı tepesine hatt-ı müstakim ile mahdud ve mesaha-i sathiyesi seksen dokuz ceribden ibaret arazide Türkiye Cumhuriyeti tebaasından Hacı Mustafa ve Mestan Ağazade İsmail Efendiler tarafından bit-taharri zahire çıkarılan ve Karaboya tabir olunan Metepler Kibritit Hadid Madeni kırk sene müddetle mumailayhima uhdelerine ihale olunacağından maadin nizamnamesinin otuz altı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu babta bir güne itirazı olanların 5 Haziran 1340 tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde makam-ı vilâyete müracaat eylemeleri ilan olunur.

14 Haziran

(Resmî Ceride)

Sahife 4

İkinci Devre-i İntihabiye'nin Birinci ve İkinci İçtima Senelerinde Büyük Millet Meclisince Kabul Edilen Kavaninin Derci 71 Numaralı Resmî Ceride'de Hitam Bulduğundan Bir Hata, Savap Cetvelinin Tertip ve Tanzimi Muvafık Görülmüş ve Gerek Metin ve Gerek Tertipteki Hatalar Bit-tetkik Âtiye Dercedilmiştir

Yanlış		Doğru	Sütun	Sahife	Maddenin Satırı Numarası	Kanunun		Resmî Ceride'nin	
						Maddesi	Numarası	Tarihi	
Vakfiye	Vakfa	3	5	5	469	3	69	6 Nisan 1340	
Hacz ü fekk-i hacz	Hicr u fekk-i hicr	3	5	6	469	3	69	6 Nisan 1340	
Masarfât	Müfarakat	3	5	7	469	3	69	6 Nisan 1340	

Hafane	Hazane	3	5	8	469	3	69	6 Nisan 1340
Deli	Veli	1	6	8	469	6	69	6 Nisan 1340
Senesi ibtidasından	Senesi Mayıs ibtidasından	1	6	2	469	11	69	6 Nisan 1340
Mezruatın hasılatına	Mezruatının hums hasılatına	2	7	6	473	1	69	6 Nisan 1340
Asaleten	İhaleten	2	7	3	473	2	69	6 Nisan 1340
Meclis-i İdare Meclisinin	Mahall-i İdare Meclisinin	2	7	6	473	3	69	6 Nisan 1340
Vazedilen	Vaz'ı yed edilen	2	7	12	474	1	69	6 Nisan 1340
Kerimesi	Kerimleri	2	8	4	480	1	69	6 Nisan 1340
Yerde	Yere	2	1	9	484	3	70	17 Mayıs 1340
Ayrıca istifa	Ayrıca cezaen istifa	3	1	7	486	2	70	17 Mayıs 1340
Katidir. Lazimü'l-icra	Katidir ve lazimü'l-icra	1	2	2	486	7	70	17 Mayıs 1340
Tevdi	Tevzi	3	2	2	488	5	70	17 Mayıs 1340
Tefriki	Tefvizi	3	2	8	488	5	70	17 Mayıs 1340
Tefviz	Tefvüz	3	2	15	488	5	70	17 Mayıs 1340
2 Nisan	3 Nisan	2	1	1	490	7	71	24 Mayıs 1340
Bed'	Mebde	1	2	3	490	16	71	24 Mayıs 1340
Ankara-Sivas	Ankara-Musaköy	1	2	6	490	18	71	24 Mayıs 1340
Bunların	Bunlardan	2	2	6	490	24	71	24 Mayıs 1340
Maksadıyla mevad	Maksadıyla bazı mevad	1	3	2	490	38	71	24 Mayıs 1340
Zail	Sakıt	1	5	4	491	38	71	24 Mayıs 1340
Kanunları	Kanunu	2	5	4	491	35	71	24 Mayıs 1340
Hareket-i siyasi	Hareket ve siyasi	3	5	8	491	44	71	24 Mayıs 1340
Teşekkül edecektir	Teşkil edilecektir.	1	6	4	491	51	71	24 Mayıs 1340
Mecburi devlet	Mecburi ve devlet	1	7	2	491	87	71	24 Mayıs 1340
Sulbünden Türkiye'de	Sulbünden Türkiye'de doğan veyahut Türkiye'de mütemekkin bir ecnebi babanın sulbünden	1	7	4	491	88	71	24 Mayıs 1340
İki yüz kırk altı	İki yüz kırk beş ve iki yüz kırk altı	1	8	16	492	10	71	24 Mayıs 1340
Cünha maznunları	Cünha maznunlarına	1	10	10	492	44	71	
Mevakii	Muvafakatı	3	11	4	498	2	71	
Giden	Giren	3	12	2	500	8	71	
Ve Muayenat-ı saire	Ve Muayyenat vesaire	2	13	4	502	8	71	

Mani	Kani	2	15	2	509	10	70	
Terahi-i	Terazi-i	3	15	6	509	21	70	
Mühürleriyle	Mührüyle	3	15	5	509	25	70	
Yörük Selim Bey'in	Şehid Yüzbaşı Yörük Selim Bey'in	1	17	11	510	0	0	

(491 numaralı Kanunun 46. maddesine ilave)

Vekillerden her biri kendi salahiyeti dairesindeki icraattan ve maiyetinin efal ve muamelatından ve siyasetinin umumi istikametinden münferiden mesuldür.

Yukarıdaki cetvel, 469 numaralı kanundan 515 numaralı kanuna kadar olan hataları irae etmektedir. 469. numaralı kanundan evvelki kanunların hata, savap cetveli de bilahare dercedilecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
22 Zilhicce 1342	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
24 Temmuz 1340	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
7 Teşrinievvel 1336	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Numarası: 73 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kararnameler

Hariciye Vekâleti:

Münhal bulunan Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube Müdüriyetine Maslahatgüzarlık vezaifini ifa etmek üzere Brüksel İkinci Kitabetine tayin kılınmış olan Mehmed Emin Ali ve Roma Mümesillliği İkinci Kitabetine Paris Mümesillliği Üçüncü Kâtibi Asım Süreyya ve Paris Mümesillliği İkinci Kitabetine Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti İkinci Şube Başkâtiplerinden Muzaffer Kamil ve Brüksel Maslahatgüzarlığını idareye şimdilik İkinci Sınıf Başşehbender muhassasatıyla Sofya İspanya Sefareti refakatine memur Başşehbender Enver ve mumaileyhin yerine bütçede mevzu müsteşarlıklardan birinin muhassasatı ita olunarak muhadenet muahedesinin akdine değin kemakân İspanya Sefareti refakatinde ifa-yı vazife etmek üzere Roma Elçiliği Başkâtibi Server Cemal ve Varşova'da ihdas olunan şehbenderliğe sabık şehbenderlerden mülga nezaret evrak ve eşyasını muhafazaya memur Hasan Tahsin ve kañçılarlığına Batum Başşehbenderliği Kitabetine bulunmuş olan Mehmed Hulusi ve Cenevre Şehbenderliği Kañçılarlığına Kayseri Lisesi Sabık Felsefe Muallimi Saffet Örfi ve Köstence Şehbenderliği kañçılarlığına el-yevm mezkûr şehbenderlik kitabetine bulunan Abdi ve Filibe Şehbenderliği Kañçılarlığına Umur-ı Şehbenderi memurlarından Ali Nusret ve Londra Mümesillliği Evrak memurluğuna mülga Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi Matbuat Şubesi Müdürü Cevdet Beyler tayin ve vazifesinde âdem-i kifayeti sabık ve lâhik şehbenderler tarafından işar olunan Selanik Şehbenderliği Kañçılarları Nuri Zeki Bey de azledilmiştir.

Hariciye Vekâleti Teşrifatçılığına mülga Hariciye Nezareti New York Başşehbenderi Celal Münif Bey tayin kılınmıştır.

Münhal bulunan Selanik Şehbenderliği Kañçılarlığına Burgaz Şehbenderhanesi Kâtibi Hamid Sıdkı Bey tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Talimatnameler

Mayıs ayı zarfında Dâhiliye Vekâlet-i Celilesi tarafından vilâyetlere tebliğ olunan mukarrerat ve ahkâm-ı umumiye muhtevî muharreratın suretleri:

Muhacirinin ve emval-i menkulelerinin sevk ve nakli münasebetiyle hiçbir resim ahz olunmaması muhtelit komisyonca takarrür ederek Yunan Hükûmetine tebliğ edildiği muhtelit mübadele komisyonu Türk Heyet-i Murahhasası riyasetinin işarına atfen Mübadele, İmar ve İskân Vekâlet-i celilesinden izbar buyrulmuştur.

Heyet-i Vekilece Kabul Buyurulan Veba-i Bakarinin Memlekette Katıyen Def ve İmhası İçin İttihaz Edilecek Tedabir ve Tertibata Dair Talimat

- 1-** Valiler veba-i bakarinin derhal itfası için ellerinde bulunan her türlü vesaiti tahrik ve istimale ve icabında zabıta-i sıhhiye-i hayvaniyenin madde-i mahsusası mucibince lüzumu kadar asker celp ve istihdamı için mahalli kumandanlığına müracaata ve kumandanlar dahi istenilen kuvve-i askeriye için en kısa bir zamanda vilâyet emrine itaya valide bulunmayan vesaitin celb ve ihzarı için de süratle keyfiyeti Ziraat Vekâletiyle vekâlet-i aidesine işara mecburdur.
- Madde 2-** Kaymakam ve jandarma kumandanları ve sirayetin tevsii halinde valiler daire-i memuriyetleri dâhilinde veba-i bakari hastalığını haber aldıkları anda baytarlarla beraber hastalık mahalline derhal azimetle zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye kanununda mezkûr tedabiri bizzat icra ve ittihaz eylemeye ve hastalığın tevsiine meydan vermemeye mecburdurlar.
- Madde 3-** Valiler vilâyet dâhilinde bulunan göçebe aşairin miktarını ve mevasim-i muhtelifede muntaka geşt ü güzarlarnı ve takip ettikleri yolları tespit edip bunların muayyen zamanlarda muayyen yollardan ve baytarların nezaret-i fenniyeleri tahvnda hareket eylemelerini tanzim edecek ve bulaşık mevaki aşairin duhulüne veya buradan hurucuna katıyen müsaade etmeyecektir.
- Madde 4-** Dâhil-i vilâyette hastalık mündefi oluncaya kadar müstemirren inikat ederek hastalığın seyrini takip ve ittihaz olunan tedabire nezaret eylemek üzere defterdarlar ve mal müdürleri de dâhil olduğu halde valilerin ve kazalarda kaymakamların taht-ı riyasetlerinde komisyonlar teşkil olunup sarfi icap eden mebalığı defaten ve peşinen tesviye edebilmek üzere işbu komisyonlarca irae edilecek mutemede laakal beş yüz lira tevdi ve usulü dairesinde işbu komisyonlar tarafından musaddak evrak-ı müsbele bilahare mal sandıklarına teslim edilecektir.
- Madde 5-** Nisan 1340 iptidasından itibaren mücavir kaza ve vilâyetlerde veba-i bakari hükümferma olduğu zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye kanunu mucibince ihbar edildiği halde vaktinde tedabir-i lazıme ittihaz edilmeyerek memur olduğu kaza ve vilâyeti dâhiline hastalığın sirayetine sebep olan veya hastalığı mücavir kaza ve vilâyetlere vaktinde ihbar etmeyen baytar, nahiye müdürü, jandarma kumandanı, kaza kaymakamı ve vilâyet valisi mesul ve tecziye edilir.
- Madde 6-** Emraz-ı sâriye tahsisatı merkezden vilâyet zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye komisyonları riyaseti namına Ziraat Bankası ve Bank-ı Osmani vasıtasıyla irsal olunur.
- Madde 7-** El-yevm dâhil-i memlekette veba-i bakarinin icra-yı hüküm ettiği menatka nazaran altı seyyar mücadele heyeti teşkil olunmuştur. Mücadele heyetleri Ziraat Vekâleti tarafından tayin edilen bir baytar reis ile icabı kadar baytar ve mahalli memurin-i baytariyesinden ve vilâyetçe terfik olunacak zabıta-i sıhhiye komisyonları azasından mürekkep olacaktır. (Heyetler merbut listede gösterilmiştir.)
- Madde 8-** Mücadele reisleri baytarların vazifelerini hüsn-i ifa etmelerine dikkat ile mükellef ve zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye komisyonlarının aza-yı tabiiyesinden olup heyet namına vekâletle ve umum devair ile muhabereye mezundurlar.
- Madde 9-** Mücadele heyetlerinin reis ve baytarları maaşlarını mensup oldukları vilâyattan alırlar. Bulaşık muntikalarda ifa-yı vazife eyledikleri müddetçe vesait-i nakliye ve seferiyelerinden maada reislere seksener ve açıktan tayin edilen baytarlarla daire-i memuriyeti haricinde ifa-yı vazife eden baytarlara altmışar lira ita olunur.
Mücadelede bilfiil bulundukları günler için vilâyet ve kaza zabıta-i sıhhiye komisyonları azalarına yevmiye iki lira ita olunur. Mutemetler tarafından

24 Temmuz

(Resmî Ceride)

Sahife 2

mücadele memurlarına laakal on beş günlük miktarında yevmiyeleri peşinen ita kılınır.

Madde 10- Hastalığı kanunen ihbar ve istihbar ile mükellef olanlardan gayrı herhangi bir kimse bir yerde hastalık bulunduğunu Hükûmete ihbar ve ispat ederse bu şahsa komisyon kararıyla tahsisatından beş liradan on liraya kadar ikramiye ita ve ihbarda vazifedar olanlar derhal tecziye olunur.

Madde 11- Mücadele reisi bulaşık mıntıkanın ahval-i hayvaniyesi hakkında haftada bir vekâlete usulü dairesinde malumat itasıyla ve zuhur veya indifa eden hastalıklar hakkında ber-muceb-i kanun tanzimi icap eden zabıt varakalarını ve heyetin icraatını ve vuku bulan masarıfatını mübeyyin mahiye bir rapor tanzim ile mükelleftir.

Madde 12- Reis idaresine tevdi kılınan bulaşık mahallin nerelerinde hastalık olduğunu hükûmet-i mahalliyyeden tayin edilecek seyyar gardiyanlar vasıtasıyla müsaraaten taharri ederek hastalığın mahiyetini tahkik eyledikten sonra bulaşık mıntıka dâhilindeki hastalıklı mahallerin bir krokisini tanzim ve vekâlete irsal eder.

Madde 13- Mücadele heyeti reisi ve baytarlar hastalığı en ziyade münteşir olan mıntıkayı merkez-i memuriyet ittihaz ve keyfiyeti vekâlete işar ve aynı zamanda hastalığın izalesini temin için zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye kanun ve talimatı ahkâmının tatbikine tevessül ederler.

Madde 14- Hastalıklı kuraya baytarlar bizzat giderek mevcut hayvanatın yegân yegân muayenelerini icra ve termometre tatbik ve köy zabıta-i sıhhiye komisyonları teşkil ve kıymetleri takdir edilen hayvanat ashabına peşinen tazminat ita ve hayvanatı itlaf ve laşeleri defin ve tathirat-ı fenniye icra ve mütebaki hayvanata usul-ı basitede serum zerk ederek hastalığın derece-i tevsiiine göre mezkûr karyelerde kordon müddetince icabı kadar jandarma veya ücretli gardiyan veya asker ikame eylerler. Baytarlar hastalığın seyrini takip için hastalık mahallinden ancak bir mecburiyet halinde infikak edebilirler. Baytarlar ve muavin baytar bulaşık kuraya mücavir seyyar gardiyanlar mücadele riyasetinden alacakları talimat dairesinde hareketle beraber hastalıktan şüphe eylediklerinde tedabir-i iptidaiyeye tevessül ile baytara ita-yı malumat ederler. Hastalığın külliye indifasına kanaat husule geldikte bulaşık karyelere vazedilen kordonlar baytarların taht-ı nezaretinde tathirat-ı fenniyeleri icra edildikten sonra refedilir.

Madde 15- Bulaşık mıntıka dâhilinde hayvanatın ve mevad-ı hayvaniye ve ağdiye-i hayvaniyenin nakil ve imrarları ve şüpheli ve hastalığın taht-i tehdidinde bulunan mevakiden hayvanat-ı bakariye ile nakliyatı ref edilir. Hastalıkların intişarına sebebiyet veren pazar ve panayırarla sair hayvanat mecmalarını zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye kanununun ol babdaki ahkâmı mucibince muvakkaten seddedilir.

Madde 16- Mücadele reisi mıntıkası dâhilindeki mücadele heyeti için muktazi serum ve alat ve edevat-ı baytariye ve medad-ı taaffün-i edviyeyi vakt ü zamanında celp ve tedarik ve icap eden tahsisatı vekâletten talep eder.

Madde 17- Vazifesini ifa eylemeyen baytarlar ile zabıta-i sıhhiye-i hayvaniye kanunu mucibince kendilerine terettüp eden vezaifi ifa eylemeyen memurin-i hükûmet reis hemen mahalli hükûmetine ve aynı zamanda vekâlete malumat ita eder. Aksi takdirde bu yüzden husule gelecek mehazirden dolayı reis mesul tutulur.

Madde 18- Memurin-i mahalliyyenin mücadele heyetlerinin ve zabıta-i sıhhiye komisyonlarının kâffe-i muamelatı Ziraat Vekâleti müfettiş-i umumileri tarafından taht-ı teftiş ve murakabede bulundurulacaktır. Vakt ü zamanında tediyaat hususunda vukua gelecek müsamaha ve tehirattan dolayı mücadele vezaifini sektedar eden mal memurları vali veya müfettiş-i umumilerin tahkikat ve işarı üzerine azlolunur.

Madde 19- İşbu talimatname ahkâmı devletin askeri ve mülki bilcümle memurini tarafından vacibü'r-riyedir. Tatbikine müşkilat ika eden bilcümle askeri ve mülki memurin mesul edilecektir.

Madde 20- İcra-yı ahkâmına Ziraat Vekili memurdur.

İstiklâl madalyasıyla taltif edileceklerin suret-i müracaat ve inhaları hakkındaki 11 Şubat 1340 tarihli 5029/135 numaralı tahrirat-ı umumiyye müzeyyel 8959/187 numaralı tebligatın beşinci maddesi mucibince gerek inha ve gerek resen vukubulacak müracaatların Mayıs nihayetine kadar Müdafaa-i Milliye Vekâletine isal edilmesi elzemdir. Alakadaranın celb-i nazar-ı dikkati.

Muahadenameye merbut aff-ı umumi beyannamesine dâhil ceraimden mevkuf veya taht-ı muhakemede olan Rum ve Yunanilerin muhakemelerinin muvakkaten tehiri hakkındaki Heyet-i Vekile-i celilece müttehaz 3 Şubat 1340 tarihli ve 238 numaralı kararın suver-i tatbikiyesi ile sulh muahadenamesine merbut mübadele-i ahali mukavelenamesinin altıncı maddesi hükmünce mübadeleye tabi Rumların esna-yı nakl ve mübadelelerinde bunlardan mevkuf ve mahpus bulunanların sübut-ı cürümlerine medar evrak veya hüküm hülasalarıyla beraber memurin-i aidesine teslimleri hakkında Adliye Vekâlet-i celilesinden istinaf müddeiumumiliklerine tamimen icra kılınan tebligat hakkında bazı mahallerden istıfsar edilmiştir.

Anıfüzzıkr 3 Şubat 1340 tarihli Heyet-i Vekile kararnamesi Lozan Muahadenamesine melfuf aff-ı umumi beyannamesine dâhil ceraimden dolayı mevkuf veya taht-ı muhakemede bulunan Rum, Yunaniler hakkındadır. Bu karar tam manasıyla aff-ı umumiyi istihdaf etmektedir. Adliye Vekâlet-i Celilesinin mevzubahis tebliği, mübadele mukavelenamesinin altıncı maddesinde mezkûr olup iade edilecek eşhas mevkuf ve mahpus bulunanların affına değil mübadeleden nakledilecekleri devlet memurine tesliminden ibaret olan muameledir. Madde-i mezkûrenin hükmü ise aff-ı umumi beyannamesinde mezkûr olan sunuf haricindeki ceraim kabil-i tatbik olmak lazım gelir. Çünkü beyannamenin tadad ettiği ceraim aff ile merfu olacaktır. Adliye Vekâlet-i Celilesi Heyet-i Vekile kararının bir kanun ile itmamına lüzum görmüş ve ol babda ihzar ettiği aff-ı umumi layiha-i kanuniyesi de ahiren Büyük Millet Meclisinin tasdikine iktiran ederek iktisab-ı kanuniyet etmiştir. Mübadele mukavelenamesinin altıncı maddesindeki muamele-i teslimiye için ayrıca kanun vaz'ına Hariciye Vekâletince lüzum görülmemiş ve muamele-i teslimiyyenin her ne vakit icap ederse icrası mümkünattan bulunmuş olmakla bu dairede muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Orta tedrisat muallimleri kanunu ile imtihanla orta tedrisat mekteplerinde muallim muavini olmak isteyenlerin tabi oldukları şartlarla imtihanların ne suretle yapılacağına dair olup 15 Nisan 1340 tarihli 3950/1444 numaralı tahrirat-ı umumiye ile tebliğ olunan talimatnamenin vilâyete tebliğ edildiği Maarif Vekâletinden bildirilmekle kanunun neşri ve talimatnamenin tebliği lazımdır.

Vilâyetlere Yazılan 18 Mayıs 1340 Tarih ve 267 Numaralı Tebligat-ı Umumiyyenin Sureti

Müdafaa-i memleket uğrunda ika edilmiş olan efal ve harekâtın cürüm addolunmayacağı hakkındaki 19 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun dördüncü maddesindeki “hükûmet-i mahalliye” tabiri mutlak olarak zikredilmesine göre Kuva-yı Milliyye iltihak ve hizmetin cürmün vuku bulduğu veya failin temekkün bulunduğu veya tahkikat ve muhakemenin icra kılındığı veyahut kuvva-yı milliyeye intisap ve hizmetin sebkettiği mahal hükûmetlerince tahakkuku tayin-i muameyle esas teşkil edeceği ve tabir-i mezkûrun mahall-i mezkûreden yalnız birine masruf ve maksur olduğunun kabulü ile şimdiden şümülü kanunun ruh ve maksat vaz'ına muvafık olamayacağı bilmuhabere adliye vekâlet-i celilesinden izbar buyurulmakla ona göre ifa-yı muamele olunması bazı mahallerden vuku bulan istıfsar üzerine tamimen beyan olunur.

Mehakim-i şeriyenin ilgasına ve mehakimin teşkilatına ait ahkâmı muaddel olan 8 Nisan 1340 tarihli ve 469 numaralı Kanun-ı Resmî Ceride'nin 69 numaralı nüshasında münderiç olduğundan İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun yirmi birinci maddesine tevfikân alel-usul neşir ve tebliği muamelesinin ifası muktezidir.

Bu seneki mezruatın sene-i sabıka nisbetle derecatının ve usul-ı ziraiyesinin inbası.

24 Temmuz

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Aşar-ı Zirai Şirketleri Hakkındaki Kanunun Tamamı-i Tatbikine Dair Başvekâlet-i Celileden Mevрут Tebligat

Un ve buğdayımızı dâhilden tedarik etmek gayesine matuf mesaide muvaffakiyet temini için bir taraftan istihsalat-ı ziraiyemizi tezyide çalışırken diğer taraftan fiy-i istihsali tenkis suretiyle ecnebi mahsulatına karşı rekabet imkânını ihzar eylemek icap edeceği tabiidir.

Bu esas tespit olunduktan sonra memleketin haline irca-ı nazar edilince ilk göze çarpan şey kredi müesseselerinin kifayetsizliğinden dolayı çiftçilerimizin muhtekirler önündeki vaziyet-i elimesi ve bunun gerek kuvve-i istihsaliyeyi tayin gerek masarîf-ı istihsaliyeyi tezyit gibi netayic-i vahimesidir ki mümkün olan her çareye tevessül ederek behemehâl tashih ve tehvin ve izalesi lazımdır.

Bu mücadelede Ziraat Bankasının ifa edeceği hizmet mühimdir. Ancak mücadelenin mevzuu bankanın hâlihazır sermayesinin kudret-i ihatası fevkinde olduğundan Ziraat Bankasınca ihzar olunup Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen itibar-ı zirai şirketleri hakkındaki kanunla takibata çalışılmış ve bu kanunun tatbikatında çok feyizli netayic memul edilmekte bulunmuştur. Kanunun tatbik-i ahkâmı için bankanın ihzar ettiği talimatnamesi derdest-i tetkik ve tebliğdir. Bu talimatnamelerin tebliğini müteakip her tarafta faaliyete geçilerek bilhassa memurin-i mülkiyenin delalet ve irşadıyla köylerimizde kefalet-i müteselsileli itibar-ı zirai şirketleri teşkilatına başlanmak lazım gelecek ve bu suretle Ziraat Bankasının taht-ı himaye ve murakabesinde bulunacak olan mezkûr şirketlere izafeten çiftçilerimizin itibar-ı ziraisi takviye olunmakla beraber bankayı da işbu şirketlerin muamelatıyla itibarında müstefid etmek mümkün olacaktır. Meşrutiyetten beri memleketimizde başlayan ve bir türlü salim ve tabii mecrasını alamayan iktisadi şirketler teşkilatı yolundaki münferit faaliyetlere emin bir saha-i inkişaf ihzar eden mezkûr kanunun tatbikatına her tarafta müstemirren çalışılmak suretiyle memuldür ki halkımız bahusus Ziraat Bankasının teşkil ve murakabe edeceği bu şirketlere dâhil olmakta tereddüt etmeyecek vilâyet mecalis-i umumiyesi ve belediyeler kanununun sıyaneti ve bankanın kefalet ve sahabeti altında bulunan bu maksada bir an evvel vücut vermeye çalışacaktır.

Başvekâlet-i celilenin işbu tebligatı dairesinde hareket edilerek netayic-i hasıladan peyderpey malumat itası.

Muallimin ve talebenin askerlikten tecilleri hakkındaki 21 Şubat 1337 tarihli kanunun birinci maddesini muaddel olarak tanzim edilen 26 Kânunusani 1340 Tarihli kanunun "B" fıkrasında (derecat-ı tahsil itibarıyla (A) fıkrasında muharrer mekatib-i âliye ve tâliye derecesinde bulunduğu Maarif Vekâletinden musaddak mekatib-i ecnebiye ve hususiyede bulundukları) Maarif Vekâletince tasdik edilen talebenin askerlikten tecil edileceği muharrer olduğu halde buradaki mekatib-i ecnebiye kaydının Avrupa ve Amerika gibi diyar-ı ecnebiyedeki mekteplere de şamil olup olmadığına devair-i aidesince tereddüt edildiğine ve bu tabirin tefsirine dair Kastamonu Mebusu Halid ve Zonguldak Mebusu Halil Beyler tarafından verilen takrir encümenince mütalaa edildi. Mekatib-i ecnebiyede tahsilde bulunan talebe hakkındaki müsaade-i mahsusenin kabulünde iltizam edilen gaye, müterakki memleketlerin usul-i terbiye ve tahsilinden istifade eden evlad-ı vatanın teşvikinden ibarettir. Hâlbuki bu istifade Avrupa ve Amerika mekteplerinde ikmal-i tahsil ile daha vasi bir surette temin edileceğine binaen müsaade-i vâkıanın oralarda orta ve yüksek tedrisat mekteplerine devam eden talebeye de teşmili müttefikten kabul edilmiştir.

Vezaif-i mevdualarını ifa sırasında görecekları lüzum üzerine kendilerine Maarif Vekâleti tarafından muta vesikalarını irae eden maarif müfettişlerine teshilat ve muavenet-i muktaziye-i kanuniyede bulunulması tamimen tebliğ olunur.

Muamelat-ı inzibatiye ve zabıta-i idareye ait kavanin ve nizamat ve mukarrerat ve tebligat-ı resmiyeyi muhtevi olarak intişar etmekte bulunan jandarma evamir mecmuasına bedeli iştirak edecek memurin tarafından tesviye edilmek suretiyle abone kaydolunmak isteyenlerin ve mecmua bedelinin doğruca umum jandarma kumandanlığına işar ve irsali beyan olunur.

Mübadeleten celbedilmekte olan ahali-i İslamiyenin iskânlarına tahsis edilmiş olan emval-i metruke hanelerinin emr-i tahliyesinde iltizam-ı müsaraat ve teshilat olunmasına dair Mübadele İmar ve İskân Vekâletinden 13 Mayıs 1340 tarihli 15650 numaralı tahriratla vuku bulan tebligat dairesinde hareket edilmesi muktezidir.

Maliye Vekâletinden:

Muayyen Tarifeli Vesait-i Nakliye ile Seyahat Eden Yolculardan Alınacak Nakliyat Resmi Hakkında 26 Nisan 1340 Tarih ve 69 Numaralı Resmî Ceride’de Münteşir 10 Nisan 1340 Tarih ve 472 Numaralı Kanunun Suveri-i Tatbikiyesini Mübeyyin Talimatnamedir:

Madde 1- Şimendifer, vapur, tramvay, tünel gibi vesait-i nakliye ile icra-yı seyrüsefer edeceklerden alınacak nakliyat resmine müteallik 10 Nisan 1340 tarihli kanun ahkâmı 10 Nisan-10 Mayıs 1340 nısfülleyden itibaren mer’iyyü’l-icra olup keyfiyet her mahallin büyük mülkiye memuru marifetiyle daire-i mülkiyesi dâhilinde bulunan vesait-i nakliye şirket ve acente idareleriyle ashabına tahriren tebliğ ve keyfiyet-i tebliğ, tevsik olunacaktır.

Madde [2]- Her nev demiryollarıyla devlet veya şirket veya eşhas uhdelerinde bulunan umuma mahsus vapurlarla seyahat eden yolculardan ücurat-ı nakliye zamimeten birinci mevkide yüzde 10, ikinci mevkide yüzde 7,5 ve üçüncü mevkide yüzde 5 nisbetinde resim az ve güverte üçüncü mevki itibar olunacaktır.

Madde 3- Tramvay, tünel ve büyük şehirlerle köyleri arasındaki rabıtayı muhafaza eden ve üzerlerinde yevmi müteaddit trenler tahrik olunan timuryolları ile aynı mahiyette vapur yolcularından tediyeye eyledikleri nakliye ücretlerine zamimeten birinci mevkide yüzde beş, ikinci ve üçüncü mevkilerde yüzde 2,5 nisbetinde resim alınacaktır. İşbu vesait yolcularından alınacak resim yalnız azimet için on, azimet ve avdet için yirmi paradan noksan olmaz.

Madde 4- Nakliyat resminin istifasında beş paraya (beş para dâhil) kadar olan küsurat tayy ve beş paradan fazlası on, yirmi, otuz, kırk paraya iblağ olunarak istifa edilecektir.

Madde 5- Nakliyat resmi, kıymeti üzerinde muharrer biletlere resim miktarı süver-i şarj suretiyle gösterilerek ve nakliye ücretleri bilahare imla olunan dip koçanlı biletlere her iki kısım ayrıca yazılarak ve ücreti gayr-ı muharrer biletlere mevkıflarda ayrıca talik edilecek musaddak ilan varakalarına göre nakliyat müesseseleri tarafından nakliye ücretleriyle beraber istifa kılınacaktır.

Madde 6- Yemekli biletlere yemek bedeli malum ise bu miktarın ve yemek bedeli muayyen ve malum olmadığı takdirde alınan bedelden yüzde 20’sinin tenzilinden sonra kalan miktar nisbet-i muayyenesi üzerinden resme tabi tutulacaktır.

Madde 7- Timuryollarıyla memalik-i ecnebiyeye gidecek veya oradan gelecek yolculardan alınacak resim ancak Türkiye hududu dâhilinde şimendiferle kat’olunacak mesafeye ait bilet ücretleri üzerinde hesap ve istifa olunur.

Madde 8- Biletler azimet ve avdete şamil olduğu takdirde nakliyat resmi defaten istifa olunacağı gibi bir, üç, altı, on iki aylık abone bilet ve karnelerinin nakliyat resmi abone ücretleriyle beraber tahsil olunacaktır.

Madde 9- Kanunun beşinci maddesi mucibince yedlerinde pasosu veya bileti olan bilumum mekatip ve medaris talebesiyle efrad-ı askeriye, vesait-i nakliyenin seyrüseferinde teftişe memur olan cibayet ve fen memur ve müfettişleri ve elbise-i resmîyi labis memur-ini inzibatiye ve müfettişleri ve meccanen seyrüsefer edenler nakliyat resminden müstesnadır.

Madde 10- Kanunun mevki-i meriyetinden itibaren

24 Temmuz

(Resmî Ceride)

Sahife 4

yolcu nakliyatı ile iştigal eden şirket, idare veya eşhas işbu resim için kuyud-ı hesabiyelerinde müstakil bir hesap küşat edecekler ve gerek nakliyat ücretlerinin ve gerek resmin kontrole müsait bir surette hesabatını tutmaya itina edeceklerdir.

Madde 11- Bir ay zarfında istifa edilen resim müfredatlı iki nüsha bordro ile ertesi ay zarfında mal sandığına tevdi olunacaktır. İşbu bordrolar her mevki yolcu ücretini ve nisbet-i muayenesi itibarıyla alınan resim miktarını ihtiva edecektir. Bu suretle tanzil edilecek bordrolardan bir nüshası mal sandığında evrak-ı müsbete makamında hıfz ve diğer nüshası badet-tasdik sandık makbuz ilmühaberiyle birlikte iade olunacaktır.

Madde 12- Seyrisefain, Şirket-i Hayriye, Haliç Şirketi, Tünel, Tramvay, Demiryolu şirketlerince istifa olunacak nakliyat resmi idare-i merkeziyeleri tarafından ve vapur acentelerince memur veya acenteleri tarafından ayrı ayrı, bulundukları mahaller mal sandıklarına geçen maddedeki usule tevfiқан teslim olunacaktır.

Madde 13- Hesabını ecnebi parası üzerinden tutan vesait-i nakliye şirket ve acenteleri ve eşhas tahakkuk edecek resim miktarını ya ecnebi parası olarak aynen veyahut mal sandığına teslim edeceği günkü piyasaya göre Türk evrak-ı nakdiyesine tahvil ederek teslim eyleyeceklerdir. Piyasanın günü gününe tayini mümkün olmayan mahallerde takribi olarak hesap edilecek resim miktarı emaneten irad-ı kayd edilecek ve İstanbul Borsa Komiserliğinden yevm-i teslimde cari olan piyasa hakkında istihsal edilecek malumat-ı resmîyeye göre noksanı ikmalen tahsil veya fazlası iade edilmek suretiyle tahsili muktazi meblağ ait olduğu hesaba naklolunacaktır.

Madde 14- Kanunun altıncı maddesinde muharrer yüzde beş aidat, hasılatı mübeyyin olmak üzere verilecek bordrodan tanzil edilerek şirkete veya eşhasa terk olunacak ve Hazineye ait miktar için makbuz verilecektir.

Madde 15- Anonim şirket halinde idare edilmeyen nakliye şirketleri ile vapur sahipleri her defa hareket edecek vapurlarda bulunan yolcuların adedini ve hangi mevki ile seyahat edeceklerini ve gidecek mahalli her mevkie ait ücret ve miktarını mübeyyin olmak üzere tanzim edecekleri beyannameleri hareketleri akibinde liman idarelerine ita edeceklerdir.

Madde 16- Vapur yolcu biletleri Maliye Vekâletine merbut müfettiş ve memurlar tarafından kontrol ve murakabe edilecektir.

Madde 17- Her sene nisan ve teşrinievvel ayları iptidalarında olmak üzere bilumum vesait-i nakliye müessesatı tarafından istifa olunan nakliyat resmi defatir ve kuyud-ı esasiyenin tetkiki suretiyle kontrol edilecektir. İşbu tetkikat için mahalleri memurin-i maliyesinden münasipleri memur edilecek ve ancak memurin-i mahalliye'nin âdem-i kifayeti halinde keyfiyet vaktiyle Maliye Vekâletine bildirilerek kontrolün muayyen zamanlarda icrası esbabı temin olunacaktır.

Madde 18- Kontrol muamelesi aylık teslimat bordrolarında muharrer mebalığın kuyud ve defatir-i hesabiyeye nazaran satılan bilet ve tahsil olunan ücret-ı nakliyyeye nazaran doğru hesap edilmiş olup olmadığının tetkikine matuftur. Netice-i tetkikat hakkındaki raporlar vilâyet memurin-i maliyesi tarafından Maliye Vekâletine irsal kılınacaktır.

Madde 19- Kat-ı muamele eden şirket ve acente ve vapur sahiplerinin hesapları geçen maddede muayyen müddetlerin hululüne intizar edilerek derhal kontrol edileceği gibi anonim şirket halinde olmayan nakliye şirketleri ile vapur sahiplerinin hesapları son derece itina ile tetkik edilecektir.

Madde 20- Nakliyat resmi hesabatının tetkik ve rüyetine memur olanlara Maliye Vekâletince takdir edilecek miktarda yevmiye veya ücret-i maktua ita kılınacaktır.

23 Kânunuevvel sene 1339 tarihli ve 22153/257 numaralı tahrirat-ı umumiye zeyildir: Memalik-i müstahlasanın taht-ı işgalde bulunduğu esnada ifa-yı vazifeden men' ile mahall-i muhtelifeye sevk ve haklarında esir muamelesi yapılan memurin ile dâhile çekilemeyerek kalan mütekaidin-i mülkiye ve askeriye ile mazulinden duçar-ı esaret olanların esaret maaşlarının suret-i red ve tesviyesi tebliğ edilmiştir. Hükûmetçe vekâleten tayin olunup ifa-yı vazife etmekte iken esareti tahakkuk eyleyen vekillerin de asıl gibi muamele görmesi Riyaset-i Cumhuriyet tasdikine iktiran eden 14.5.1340 tarihli ve Yemen'de kalmış olup da Türkiye'ye avdet edecek olan Türkiyeli memurinden Lozan sulhunun akdi tarihine kadar işgal edilen mahallerde kalmış olanların esire muamelesi görmeleri keza Riyaset-i müşarünileyhanın tasdikine muktarin 19.5.1340 tarihli Heyet-i Vekile kararları iktizasındandır. Binaberin vekâleten ifa-yı vazife etmekte iken duçar-ı esaret olan memurinin vekâlet maaşlarının asıllar hakkındaki ahkâm dairesinde ve Yemen'den Türkiye'ye avdet edecek olan Türkiyeli memurların Lozan sulhunun akdi tarihine kadar lüzum-ı tesviyesi tahakkuk edecek maaşlarının esir memurlar maaşatı misillü hesap ve tesviyesi tamimen tebliğ olunur.

Yüzde beş faizli 1896 Osmaniye İstikrazı 28. Kur'a 14 Haziran 1924

4160 ila 4111 69210 ila 69161 5360 ila 5311 71410 ila 71361 6410 ila 6361 73410 ila 73361 8560 ila 8511 74810 ila 74761 11210 ila 11161 75060 ila 75011 14960 ila 14911 76160 ila 76111 15160 ila 15111 82860 ila 82811 20110 ila 20061 83810 ila 83761 21510 ila 21461 83910 ila 83861 22510 ila 22461 87810 ila 87761 22810 ila 22761 92860 ila 92811 23060 ila 23011 95360 ila 95311 23610 ila 23561 99360 ila 99311 24460 ila 24411 99810 ila 99761 25160 ila 25111 104260 ila 104211 26710 ila 26661 106760 ila 106711 29160 ila 29111 117160 ila 117111 30560 ila 30511 118210 ila 118161 36610 ila 36561 118660 ila 118611 40060 ila 40011 126660 ila 126611 42110 ila 42061 130010 ila 129961 47460 ila 47411 134460 ila 134411 47710 ila 47661 134710 ila 134661 48010 ila 47961 138910 ila 138861 54210 ila 54161 141310 ila 141261 60370 ila 60311 143160 ila 143111 66360 ila 66311 143260 ila 143211 67910 ila 67861 148010 ila 147961

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Şark Demiryolları tahvilatının her iki ayda bir icra kılınmakta olan numara keşidelerinde ikramiye ve amorti isabet eden numaraları havi ve Düyun-ı Umumiye İdaresinden bu kere tevdi olunan 316. keşideli liste:

Şark Şimendiferleri

31 Mayıs ve 1 Haziran 1924 Tarihinde İcra Olunan 1 Haziran 1924 Tarihli 1326. Keşide

20 ila 2116 45 ila 8041 75 ila 8471 55 ila 8651 25 ila 10721 30 ila 14326 20 ila 22516 20 ila 24316 20 ila 32216 10 ila 32606 05 ila 39101 25 ila 49421 70 ila 51566 40 ila 70936 70 ila 75866 60 ila 77356 90 ila 80586 75 ila 83371 75 ila 83871 15 ila 86811 50 ila 92246 25 ila 92521 05 ila 93701 40 ila 96336 70 ila 101666 70 ila 104266 70 ila 107066 35 ila 109531 35 ila 116831 30 ila 120226 40 ila 123536 85 ila 124981 900 ila 126896 60 ila 128861 05 ila 135801 50 ila 142146

24 Temmuz

(Resmî Ceride)

Sahife 5

75 ila 145771 40 ila 145836 05 ila 147101 70 ila 147666 40 ila 148136 15 ila 157911 90 ila 159986 70 ila 171266 70 ila 175366 35 ila 178631 15 ila 183811 95 ila 186191 75 ila 190171 05 ila 192801 50 ila 193646 30 ila 194526 95 ila 203691 50 ila 208346 800 ila 209796 55 ila 215651 10 ila 218406 45 ila 220241 60 ila 222756 6 ila 225556 70 ila 229966 40 ila 237336 30 ila 240326 55 ila 242051 60 ila 245056 60 ila 248656 05 ila 257201 25 ila 257421 30

ila 257526 75 ila 263271 80 ila 263576 55 ila 263751 30 ila 271026 05 ila 276701 85 ila 288381 80 ila 297476 10
ila 300406 90 ila 306886 65 ila 309561 30 ila 314026 10 ila 316406 15 ila 318911 80 ila 320176 95 ila 320391 90 ila
326986 75 ila 331671 85 ila 352981 95 ila 359791 10 ila 363706 80 ila 368176 35 ila 372731 10 ila 374506 40 ila
378336 30 ila 385026 80 ila 386776 70 ila 394166 30 ila 395026 65 ila 395861 40 ila 400236 80 ila 401776 95 ila
404791 75 ila 415271 50 ila 420346 70 ila 426266 30 ila 430126 25 ila 430921 50 ila 431546 40 ila 432136 600 ila
433596 40 ila 440536 60 ila 449356 45 ila 453441 05 ila 455101 55 ila 457351 65 ila 458161 60 ila 461956 05 ila
463601 60 ila 467456 05 ila 472401 60 ila 478156 65 ila 479361 60 ila 482456 25 ila 485121 40 ila 500136 20 ila
504816 20 ila 506216 95 ila 511091 10 ila 519706 50 ila 520646 70 ila 522566 05 ila 524501 05 ila 527101 55 ila
531251 80 ila 537576 85 ila 537681 85 ila 543381 05 ila 550501 25 ila 554421 85 ila 557981 50 ila 558946 30 ila
566326 90 ila 569286 20 ila 571616 25 ila 575421 40 ila 580736 600 ila 583596 70 ila 583766 65 ila 589861 200
ila 591196 20 ila 601416 45 ila 611741 20 ila 612716 80 ila 614276 40 ila 614336 60 ila 618256 15 ila 623511
95 ila 628391 70 ila 631866 55 ila 633151 25 ila 637621 50 ila 640346 05 ila 645301 80 ila 653476 45 ila 656241
90 ila 673986 30 ila 675626 70 ila 688366 50 ila 696646 60 ila 699356 75 ila 701471 15 ila 704511 85 ila 705081
45 ila 705141 45 ila 708941 90 ila 713186 15 ila 723211 80 ila 731276 10 ila 737606 05 ila 744601 65 ila 747661
45 ila 748641 80 ila 758076 85 ila 772981 30 ila 784126 10 ila 784506 20 ila 787116 65 ila 791761 20 ila 793516
85 ila 794681 30 ila 799206 20 ila 802616 65 ila 803661 35 ila 808031 90 ila 808386 20 ila 810016 85 ila 810981
95 ila 812791 70 ila 817566 45 ila 817941 05 ila 821901 55 ila 822351 55 ila 823451 65 ila 823961 75 ila 826671
15 ila 828911 30 ila 831126 75 ila 839471 15 ila 844111 15 ila 845011 85 ila 845781 40 ila 847036 800 ila 847796
35 ila 854131 15 ila 854311 40 ila 854336 45 ila 857741 60 ila 857956 95 ila 863191 30 ila 864726 20 ila 870116
10 ila 870706 45 ila 871941 40 ila 872936 60 ila 874556 20 ila 879516 75 ila 888171 15 ila 592811 80 ila 894176
55 ila 895651 90 ila 901986 95 ila 907391 90 ila 907686 55 ila 909651 75 ila 910471 70 ila 913966 70 ila 927466
85 ila 936281 75 ila 958271 90 ila 967286 90 ila 971386 20 ila 973716 55 ila 983051 65 ila 984461 30 ila 984926
55 ila 991551 75 ila 996071 70 ila 996166 55 ila 1016451 10 ila 1017406 55 ila 1021851 05 ila 1023401 10 ila
1025106 60 ila 1037956 75 ila 1057671 700 ila 1061696 900 ila 1061896 35 ila 1070531 10 ila 1070706 50
ila 1072046 70 ila 1085566 20 ila 1088116 50 ila 1088846 90 ila 1090286 95 ila 1092791 20 ila 1093416 25
ila 1095721 95 ila 1097291 80 ila 1105576 40 ila 1110136 70 ila 1110566 20 ila 1114516 35 ila 1122431 25
ila 1123321 70 ila 1136166 85 ila 1139081 10 ila 1144006 55 ila 1145351 65 ila 1149961 90 ila 1151086 35
ila 1155331 10 ila 1155606 30 ila 1157026 75 ila 1168471 30 ila 1171626 05 ila 1187201 95 ila 1189591 95
ila 1192491 55 ila 1192651 85 ila 1197681 95 ila 1202291 65 ila 1208561 15 ila 1210011 80 ila 1214076 30
ila 1216826 20 ila 1221416 05 ila 1239101 75 ila 1239271 20 ila 1240416 15 ila 1247511 80 ila 1248776 15
ila 1249311 35 ila 1253431 80 ila 1254276 45 ila 1258441 55 ila 1265251 40 ila 1267736 200 ila 1278196 40
ila 1287336 25 ila 1296921 60 ila 1298656 25 ila 1299521 35 ila 1300331 30 ila 1314326 85 ila 1317881 60 ila
1353456 10 ila 1355506 1000 ila 136996 70 ila 1371366 50 ila 1375246 25 ila 1386521 55 ila 1393851 40 ila
1395836 10 ila 1407606 35 ila 1408021 55 ila 1408251 30 ila 1409026 50 ila 1411646 10 ila 1419906 95 ila
1426691 300 ila 1428296 20 ila 1428916 95 ila 1431891 70 ila 1436166 90 ila 1439186 85 ila 1445181 35 ila
1447231 10 ila 1447906 500 ila 1448496 25 ila 1449221 40 ila 1449936 95 ila 1456691 70 ila 1456766 15 ila
1457811 55 ila 1470051 500 ila 1472496 45 ila 1477441 50 ila 1478046 95 ila 1478791 200 ila 1484196 50 ila
1487446 10 ila 1497406 300 ila 1500296 80 ila 1506976 70 ila 1511366 80 ila 1513576 55 ila 1515151 80 ila
1518276 25 ila 1525221 70 ila 1528666 90 ila 1539986

24 Temmuz

(Resmî Ceride)

Sahife 6

60 ila 1540556 40 ila 1546236 90 ila 1550086 30 ila 1552926 90 ila 1553486 20 ila 1557316 05 ila 1566601 80
ila 1567276 55 ila 1568751 10 ila 1573906 40 ila 1577036 200 ila 1577196 20 ila 1583016 70 ila 1589166 55

ila 1590251 75 ila 1591071 20 ila 1593666 10 ila 1598506 55 ila 1608251 20 ila 1608516 35 ila 1611331 100
ila 1612096 35 ila 1613621 85 ila 1621981 75 ila 1623471 65 ila 1625261 300 ila 1627296 65 ila 1636161 40
ila 1639836 50 ila 1640046 40 ila 1644336 35 ila 1646521 45 ila 1647441 15 ila 1648111 65 ila 1665461 60 ila
1672956 10 ila 1675806 10 ila 1677806 35 ila 1682831 800 ila 1691796 05 ila 1692001 45 ila 693041 85 ila
1695181 45 ila 1695441 40 ila 1710536 35 ila 1710731 15 ila 1713511 70 ila 1716066 90 ila 1718386 20 ila
1727816 35 ila 1738331 400 ila 1738396 10 ila 1742606 15 ila 1744111 15 ila 1745511 05 ila 1746501 10 ila
1750806 800 ila 1751796 70 ila 1760266 50 ila 1767846 45 ila 1770641 40 ila 1782436 55 ila 1791151 80 ila
1791576 45 ila 1792741 25 ila 1799421 65 ila 1806761 55 ila 1812651 45 ila 1827041 55 ila 1827151 45 ila
1829141 10 ila 1833006 05 ila 1723401 40 ila 1834136 45 ila 1834141 700 ila 1836996 20 ila 1837716 10 ila
1843006 20 ila 1846816 10 ila 1856406 20 ila 1661516 10 ila 1861706 55 ila 1865851 55 ila 1871451 55 ila
1873051 45 ila 1875541 65 ila 1875961 55 ila 1876551 85 ila 1880881 40 ila 1882236 40 ila 1883836 80 ila
1895276 70 ila 1895666 05 ila 1896801 05 ila 1899401 35 ila 1900631 35 ila 1907631 10 ila 1916506 35 ila
1921031 60 ila 1925856 20 ila 1938116 05 ila 1942501 10 ila 1947706 35 ila 1954331 25 ila 1954421 05 ila
1956601 80 ila 1959376 35 ila 1965831 15 ila 1975211 15 ila 1979411

İkramiyeli 50 Aded Tahvili Mübeyyin Cetveldir

Tahvil Numarası	İkramiye Frank
821905	200000
1253433	4000
1608251	4000
92523	1250
271028	1250
378340	1250
394169	1250
426267	1250
894176	1250
1110139	1250
1339081	1250
1583016	1250
1675810	1250
1871453	1250
1907632	1250
8475	1000
116831	1000
123540	1000
208348	1000
309562	1000
386779	1000
440539	1000
458162	1000
571617	1000
611742	1000

628394	1000
704514	1000
708744	1000
872937	1000
879517	1000
983051	1000
1023401	1000
1057673	1000
1110138	1000
1157026	1000
1240420	1000
1386525	1000
1395840	1000
1477441	1000
1477445	1000
1511369	1000
1598507	1000
1621981	1000
1738399	1000
1745515	1000
1846520	1000
1861519	1000
1899401	1000
1947709	1000
1965835	1000

İlanlar

İzmir Türkiye Palamutçuları Anonim Şirketinden:

Türkiye Palamutçuları Anonim Şirketinin nizamname-i dâhilisi mucibince hissedaran Heyet-i Umumiyesi önümüzdeki Temmuz'un yirminci pazar günü öğleden sonra (yaz saati) üçte İzmir'de Yemiş Çarşısı civarında şirketin 54 numaralı dairesinde alelade içtima edeceğinden nizamname mucibince asaleten veya vekâleten yüz hisseye sahip bulunan hissedarların ellerindeki muvakkat makbuz ilmühaberlerini yevm-i içtimadan laakal on gün evvel şirket idaresine vererek mukabilinde dühuliye varakası ahzeta ve zirdeki ruznameye ve nizamnamenin kırk dokuzuncu maddesine göre işbu içtimada sermayenin laakal nısfına müsavi hisselerle sahip zevatın vücudu muktezi bulunduğundan yevm-i mezkûrde ve tayin olunan zamanda şirket dairesinde hazır bulunmaları ilan olunur.

Ruzname:

- 1- Meclis-i İdare ve müfettiş raporlarının kiraati ve Meclis raporuna nazaran müzakere icrası
- 2- Bilançonun tasdiki ile Heyet-i İdarenin tebric-i zimmeti
- 3- Müddetleri hitam bulan üç azalık için intihap icrası
- 4- Hesap müfettişi intihabı

Ticaret Vekâletinden:

Çanakkale merkez kazasına tabi Kus karyesi hududu dahilinde kain muayyenül-hudut üç yüz seksen dönüm arazi-i emiriye-i hâliyyede vaki mağnezit taş ocağı senevi beş yüz tondan aşağı ihracatta bulunulmamak ve en ziyade resm-i nisbi ita edilmek şartıyla sene-i haliye Haziranının yirmi altıncı gününden itibaren otuz bir gün müddetle Çanakkale vilâyetince müzayedeye vazedilmiş olduğundan talip olanların yüz Türk Lirası pey akçesini müstashiben müddet-i mezkûre zarfında vilâyet-i müşarünileyhaya müracaat eylemeleri.

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Bursa'da on birinci fırkaya mensup yüz yirmi altıncı alayın birinci taburu tabibi Binbaşı Mustafa Efendi'nin diplomasının zayi olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyaandan diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur. 1-5

Eskişehir vilâyetine tâbi Mihaliççık kazasında mukim Beyrut Tıp Fakültesi Eczacı kısmından mezun Rüşdü Efendi'nin mezkûr fakülteden ahzetmiş olduğu iki bin iki yüz yirmi altı numaralı diplomanın muhterik olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyaandan diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur.

Ankara: Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Cumartesi	Abone Şeraiti
---	---
21 Muharrem 1342	Bir seneliği 390 kuruş
23 Ağustos 1340	Altı aylığı 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Tesis Tarihi:	Altı aylığı 235 kuruştur
7 Teşrinievvel 1336	---
	Beher nüshası 100 paradır

Numarası: 74 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Kanun Numarası: 375

Ziraat Bankası 1339 Senesi Bütçe Kanunu

Madde 1- 1 Mart 1339 tarihinden gaye-i Şubat 1340 tarihine kadar imtidat eden 1339 sene-i maliyesi zarfında Ziraat Bankasınca cibayet olunacak varidat merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle 1.935.698 lira tahmin olunmuştur.

Madde 2- Ziraat Bankasının 1339 sene-i maliyesi maaşat ve masarifi için işbu kanuna merbut (B) cetvelinde irae olunduğu vecihle 936.742 lira tayin edilmiştir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına İktisat Vekili memurdur.

17 Rebiyülahir 1342 ve 26 Teşrinisani 1339

(A) Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	
1		Menafi hissesi	1.000.000
2		Temettüat ve Aidat	
	1	İkrazat ve Matlubat-ı muhtelif	550.000
	2	Temettüat ve Aidat-ı Muhtelif	250.000
	3	Varidat-ı hususiye-i vilâyat veznedarlığı aidatı	50.000
	4	Poliçe bedelatının tahsil ve irsaline tavassuttan dolayı alınacak ücret	20.000
	5	Sanayi-i Ziraiyeye ait levazımın münakalatından husule gelecek temettü	10.000
		İkinci Fasılın Yekûnu	830.000

3		Müessesat Varidatı	
	1	Makinist sınıflarında vuku bulacak tamirat ve imalattan	10.000
	2	Alat ve levazım-ı ziraiye bedeline zam olunacak küsurattan	10.000
	3	Tamirhanelerde vuku bulacak tamirat ve imalattan	30.000
	4	Ankara Ziraat Mektebi İşletme Varidatı	
		Üçüncü Faslın Yekünü	50.000
4		Ankara Ziraat Mektebi Masarifi Karşılığı Olarak Maliyeden alınacak mebalığ	55.698
		Yekûn-ı Umumi	1.935.698

(B)Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	
Birinci Kısım- İdare-i Merkeziye			
1		Maaşat	
	1	Müdür-i Umumi (Sekiz aylığı mevkuf tutulacaktır)	4.600
	2	Müdür-i Umumi Muavinliği	720
		Müdür-i Umumi Müşavirliği	240
	3	Memurin-i Merkeziye	16.216
	4	Heyet-i Teftişye	6.520
	5	Müstahdemin-i Mütferrika	2,544
		Birinci Faslın Yekûnu	30,840
Maba'dı ikinci sahifenin birinci sütunundadır.			

Kararnameler**Hariciye Vekâletinden:**

Hariciye Vekâleti İstanbul Murahhaslığına memuriyet-i hazırası uhdesinde kalmak üzere Vekâlet Hukuk Müşaviri Nusret Bey'in icra-yı memuriyeti vekâlet-i müşarünileyhanın 28 Haziran 1340 tarih ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti 13595/130 numaralı tezkeresiyle ve diplomasi meratibinden bir unvanı haiz bulunmasının ecnebi mümessillerle vuku bulacak temaslarda mucib-i faide olacağı cihetle müşarünileyhe orta elçi unvanının tevcihi de Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 1 Temmuz 1340 tarih ve 13792/133 numaralı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 29.06.1340 ve 2.7.1340 tarihli içtimasında kabul buyrulmuştur.

Türkiye Reis-i Cumhuri Gazi Mustafa Kemal

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

Nisbet-i Askeriyesi Kat' Olunanlar

Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen ve hudud-ı millî haricinde kalan erkân ve ümera ve zabitan ve memurin-i askeriye hakkında yapılacak muameleyi natık olan 25 Eylül 1339 tarihli kanunnamenin birinci ve ikinci maddeleri ahkâmına tevfikân nisbet-i askeriye kat' olunan eşhasın isimlerini havi Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i celilesince tanzim edilip Başvekil-i celileden 8 Temmuz 1340 tarihli 6/2644 numaralı tezkere ile tevdi buyrulan cetveldir.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Mütekait Süvari Mirliva Tayyar Paşa Osman Asitane, Mütekait Müşir Zeki Paşa, Mütekait Erkan-ı Harp Kaymakamı Mehmed Fehmi Bey Mahmud Süleymaniye 311 B 15, Mütekait Mirliva Receb Paşa Sultanahmed 300 B 12, Mütekait Mirliva Ahmed Refik Paşa Fındıklı 300 B 5, Mütekait Mirliva Zeki Paşa Hüseyin Sivas 351 B 1, Mütekait Erkan-ı Harp Miralayı Hacı Hamdi Bey Ahmed.

(Maba'dı İkinci Sahifenin Üçüncü Sütunundadır)

23 Ağustos

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	
2		Levazım	500
	1	Tenvir ve Teshin	900
	2	Kırtasiye	250
	3	Melbusat	500
	4	Müteferrika	2,600
	5	Meclis-i İdare Ücurat-ı İçtimaiyesi	2,600
	6	Masarif-i Tesisiye	500
	7	İcarat	2,500
		İkinci Fasılın Yekûnu	7,750
		Birinci Kısımın Yekûnu	38,590
İkinci Kısım - Mülhakat Şube ve Sandıkları			
3		Maaşat	
	1	Şube ve Sandık Memurini	94,402
	2	Şube ve Sandık Tahsildarları	8,492
	3	Odacılar ve Bekçiler Ücurat-ı Maktuası	50,044
	4	Alat ve Levazım-ı Ziraiye Depo Memurlarıyla Makinistleri	9,352
	5	Alat ve Levazım-ı Ziraiye Bekçi ve Hamalları	4,36
	6	Mülhakata Ait Müterakim Muamelat İçin Merkez ve Mülhakatta İstihdam Olunacak Memurin-i Muvakkata Ücuratı	3,000
		Üçüncü Fasılın Yekûnu	169,326
4		Levazım	
	1	Tenvir ve Teshin	7,410
	2	Kırtasiye	6,408
	3	Ücurat	13,000
	4	Müteferrika	4,530
	5	Meclis-i İdare Ücurat-ı İçtimaiyesi	20,850
		Dördüncü Fasılın Yekûnu	52,198
		İkinci Kısımın Yekûnu	221,524

Üçüncü Kısım			
5		Merkez İle Mülhakat Beyninde Müşterek Masarîf	
	1	Tab'îye, Teclidiye, Kırtasiye	20,000
	2	Harcırah ve Yevmiye	50,000
	3	Timurbaş Eşya Çürütme Payı	5,000
	4	Ebniye İnşaat ve Tamirâtı	25,000
	5	Hükûmet Konaklarına Bedel-i İştirak	3,000
	6	Akçe Bendiye ve Nakliyesi	1,000
	7	Mecalis Heyeti Müstahdeminine Ait Hisse-i Temettü	42,000
	8	Masarîf-ı Gayr-ı Melhuza	1,000
	9	Yeniden Küşat Olunacak Şube ve Sandık Masarîfı	
	10	Maaşat ve Masarîf-ı Tedrisiye	42,254
	11	Evrak ve Defatir-i Matbua Nakliye ve Bendiyesi	5000
	12	Fabrika ve Tamirathane Masarîfı	20,000
	13	Alat ve Levazım-ı Ziraiye Nakliye ve Bendiyesi	5,000
	14	İstanbul Şubesine Ait Havale Tebligatı Posta Ücreti	1,000
	15	Hisse-i Menafi Masarîf-ı Tahsiliyesi	4,000
		Beşinci Faslın Yekûnu	224,754
		Üçüncü Kısımın Yekûnu	224,754
Dördüncü Kısım			
6		Tahsisat-ı Fevkalade-i Şehriye	396,176
		Altıncı Kısımın Yekûnu	396,176
		Dördüncü Kısımın Yekûnu	396,176
Beşinci Kısım			
7		Ankara Ziraat Mektebi Karşılığı	55,698
		Yedinci Kısımın Yekûnu	55,698
		Beşinci Kısımın Yekûnu	55,698
		Yekûn-i Umumi	936,742

Trabzon 314 B 23, Mütেকait Erkan-ı Harp Binbaşî Suad Bey Mustafa Nişantaşı 318 B 36, Mütেকait Erkan-ı Harp Yüzbaşî Fikret Efendi Kadri Filibe 320 B 6, Mütেকait Mirliva Ahmed Hulusî Paşa Süleyman Tosya, Mütেকait Ferik Osman Rifat Paşa Ahmed Naili İstanbul, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Miralayî Niyazi Bey Ata Harput, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Kaymakam Yusuf Rasih Bey Hurşid 311 B 3, Müstafi Kaymakam Ali Galib Bey Kayseri 311B1, Mütেকait Mirliva Kiraz Hamdi Paşa Hüseyin Manastır 306 B 2, Mütেকait Mirliva Kürd Mustafa Paşa Aziz Bağdad 301 B 6, Mütেকait Mirliva Mustafa Natık Paşa Manastır, Mütেকait Mirliva Ali Nadir Paşa Ali Deraliye, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Binbaşî İsmail Hakkı Efendi Mahmud Köprülü 317 Sahra 44, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Binbaşî Mustafa Kamil Bey Süleyman Kerkük 318 Sahra 30, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Kaymakam Hayreddin Bey Ahmed Dersaadet 311 H 12, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Yüzbaşî Şakir Muzaffer Efendi Tahir Kızıtaşı 324 H 80, Mütেকait Mirliva Ahmed Avni Paşa Süleyman Batum 311 B 13, Mütেকait Erkan-ı Harp Miralayî Ahmed Refik Bey Ali Üsküdar 305 B 5, Mütেকait Ferik Hüseyin Remzi Paşa Mustafa Samsun, Mütেকait Ferik Kürd Hamdi Paşa Mustafa Vasfi Mahmud Paşa, Mütেকait Ferik Hadi Paşa Bağdat, Mütেকait Ferik Kara Said Paşa Kalkandelen, Mütেকait Süleyman Şefik Paşa Kemal Deraliye, Mütেকait Erkan-ı Harp Miralayî Yusuf Ziya Bey Hüseyin Şehzadebaşî 312 Sahra 1, Mütেকait Erkan-ı Harp Miralayî Yusuf Ziya Bey Dragman 306 Sahra 7, Erkan-ı Harp Miralayî Nasuhi Bey, Mütেকait Erkan-ı Harbiye Miralayî Sadık Hayri Bey Tevfik Manastır.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tevfikan Nisbet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Müstafi Yüzbaşı Ali Haydar Bey İsmail Dersaadet 1324 -1340, Müstafi Yüzbaşı Nebil Bey Şakir Dersaadet 1322 - 1333

Tamimler

Maliye Vekâletinden:

Merkezinde Bank-ı Osmani Şubesi olmayan vilâyat mal sandıklarına merkezinde Bank-ı Osmani Şubesi bulunan civar bir vilâyetin tavassutuyla ve Hazineden “vilâyata irsalat” kaydıyla sandık açığı olarak gönderilecek mebalığın; mutavassıt mal sandığınca Hazineden me’huzat kaydına mahal olmayıp paranın mal sandığından alındığını müteakip “emanat” hesabına matlup ve maksut mal sandığına irsalinde dahi hesap-ı mezkûr zimmet kaydıyla irsali ve postahanedan alınacak makbuzun; mürselinileyh mal sandığından vürut edecek tahrirata rabten evrak-ı müsbete olarak hıfzı temin-i maksada kâfidir. Bu suretle parayı bil-vasıta alan mal sandığınca mebalığ-i me’huze “Hazineden mehuzat” hesabına kayıt

23 Ağustos

(Resmî Ceride)

Sahife 3

ederek tanzim edilecek makbuzun doğruca vezne-i umumiye ve paranın miktar ve tarih-i iradını mutazammın tahriratın dahi mutavassıt mal sandığına irsali muktezidir. Ledel-icap bu vecih ile muamele ifası lüzumu tamimen tebliğ olunur.

Harcırahlardan tenzilat icrası hakkındaki ahkâmın mülga olduğuna dair ahiren kabul olunan 10 Nisan sene 1340 tarih ve 475 numaralı kanunun mevki-i mer’iyyete vazından sonra bahren giden zabitan ailelerinin vapur ve şimendifer ücretlerinin bazı mal sandıklarınca zabıtana verildiği gibi sülüs olarak hesap ve tesviye olunduğu ve hâlbuki Seyrisefain İdaresince aile için sülüs kabul edilmemesi yüzünden ailelerin güvertede kalmakta oldukları Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i celilesinden işar kılınmıştır. Gerek şimendifer ve gerekse vapurlarda tenzilatlı tarifeler zabitan ve mensubin-i askeriyenin yalnız şahıslarına münhasır olduğundan ailelere ait şimendifer ve vapur ücretlerinin tam olarak itası lazımdır. Mezkûr kanun 26 Nisan sene 1340 tarihinde Ceride-i Resmiye ile neşredilmiş olmasına ve tarih-i neşrinden itibaren Türkiye’nin her tarafında mer’i bulunmasına binaen işbu tarihten sonra hareket etmiş ve edecek olan zabitan ailelerinin şimendifer ve vapur ücretlerinin tam olarak hesap ve tesviyesi lüzumu tamimen tebliğ olunur.

Pazarlık veya münakasa ile olsun her nev mübayaatın icrasından evvel devair-i müteallikasınca amir-i itadan mezuniyet istihsali ve bedel-i mukarrerinin dahi muhasebelere taahhüd-ı kaydettirilmesi usul-ı mer’iyye iktizasından olduğu halde bazı vilâyatça bu usule riayet edilmediği divan-ı muhasebat riyasetinden alınan tezkerede bildirilmiştir.

Herhangi eşya ve malzemenin mübayaasından evvel bedel-i mukarrerinin muhasebelerce taahhüd-ı kaydedilmemesi tahsisat haricinde sarfiyat icrasını istilzam edeceği gibi tahsisat ve taahhüdat haricinde yapılan işin muhasebe ve divan murakıplarınca kabul ve tasdik olunmaması ve bu yüzden erbab-i istihkakın da müddet-i medide Hükûmet kapılarında dolaşmalarına meydan verilmiş olacağı cihetle şayan-ı tecviz değildir.

Mübayaata girişilmezden evvel devairce âmir itadan mezuniyet istihsali ve her işin behemehâl tahsisat dâhilinde taahhüd-ı kaydıyla ita amirlerinin divan-ı muhasebat murakıplarına sevkinde lüzum ve taahhüt evrakının ita emirlerine raptedilmesi esbabının temini tamimen tebliğ olunur.

Bazı devair ve müessesatça mübayaatın üç yüz kırk senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun on altıncı maddesindeki münakasa kaydından vareste bulundurulması maksadıyla muhtelif aksama tefrik edilerek bedel-i bey’

miktarları biner liranın madununa bil-ifrağ pazarlık suretiyle icra edilmekte olduğunun ita amirlerinin tetkikatından anlaşıldığı Divan-ı Muhasebat Riyasetinin işarına atfen Başvekâlet-i Celileden izbar kılınmaktadır. Vukuuna tabi ihtiyacat için bu suretle mübayaatta bulunulmasında bir beis görülemiyor ise de melbusat mahrukat ve muayyenat gibi ihtiyacat-ı daime için bir defaya mahsus olan mübayaa fiyatının balığı nazar-ı dikkate alınarak münakasadan istisnası cihetinin kabulü takdirinde salifüz-zikr madde-i kanuniyenin kabiliyet-i tatbikiyesi kalmayacağı gibi maksad-ı kanuni ihlal edeceğinden badema devair ve müessesatça mübayaa edilecek erzak vesaire gibi ihtiyacat-ı daime ve mukannenenin seneliğinin kabil görülmüyorsa bile üç veya altı ay gibi muayyen bir müddet zarfında balığ olacağı miktarının olsun nazar-ı dikkate alınarak ber-muceb-i kanun munakasaya vazı suretiyle tedariki lazım geleceğinden ona göre muamele ifasıyla ahkâm-ı kanuniyenin tamami-i tatbiki lüzumu tavsiye olunur.

29 Kânunusani 1340 tarihli ve 21-3745 numaralı tahrirat-ı umumiye zeyildir. Mekatib-i mülkiyede muallimliği bulunan zabıtana ne suretle tahsisat-ı fevkalade verilmek lazım geleceğine dair tanzim edilen layiha-i kanuniye iktisab-ı katiyet edinceye değin zabıttan muallimlik edenlerin bu hizmetlerinin hizmet-i mülkiyeden addıyla maaş veya ücretlerinin 13 Kânunuevvel 1335 tarihli tahsisat-ı fevkalade kararnamesinin birinci maddesine tevfiқан hesap ve tesviyesi muktezidir. Mezkûr 21 numaralı tahrirat-ı umumiyede misal olarak irae edilen yüzbaşının maaş-ı aslisi olan yirmi liradan başka beş lira da muallimlik ücreti farz olduğuna göre mecmu-ı istihkakı olan yirmi beş liraya kararname mucibince kırk beş lira tahsisat-ı fevkalade isabet edip bin kuruştan üç bin kuruşa kadar bir misil verildiğine göre muallimlik maaşı olan beş lira için tahsisat olarak beş liranın hesap ve itası icap eder. Bu esas dairesinde muamele ifası ve evvelce gösterilen misal icabınca fazla verilmiş meblağ var ise istirdadı ve keyfiyetin serian mülhakata da tamamen tebliği tavsiye olunur.

1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 18'inci maddesinin fıkra-i ahiresinde “Bin liradan dun her nev muamelat pazarlık suretiyle tedarik olunabilir.” Suretinde muharrer olan madde-i kanuniye ahkâmının alelittlak vilâyat ve müessesata teşmili birtakım suistimale meydan verilmesi ihtimaline ve hukuk-ı hazineyi muhil görölmesine mebnî şayan-ı tecviz görülememiş ve salifüz-zikr maddenin bahşeylediği müsaade ve mezuniyetin münhasıran merkeze vekâletlere hasrı ve vilâyat ve müessesattaki pazarlık mübayaatının bir miktar ile tahdidi fevaidi mucip görüldüğünden üç yüz liraya kadar pazarlık suretiyle mübayaata salahiyet veren 2681 numaralı Heyet-i Vekile kararının teyiden tatbiki ve lüzum görüldükçe bin lirayı tecavüz etmemek üzere vekâletlerden verilecek mezuniyetler üç yüzden daha fazla miktara iblağ olunabileceği hususunun karara raptı talebini havi maliye vekâlet-i celilesinin 2 Temmuz 1340 tarih ve tetkik-i muamelat kalemi 115/8085 numaralı tezkeresi ile vaki teklifi İcra Vekilleri Heyetinin 6 Temmuz 1340 tarihli içtimasında kabul edilmiş ve keyfiyetin ol vecihle tamimi karargir olmuştur.

Sene-i haliye Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı maddesinin fıkra-i ahiresinde muharrer pazarlık mübayaat miktarının vilâyatta tahdidi hakkında İcra Vekilleri Heyetince müttehaz 6 Temmuz sene 1334 tarih ve 688 numaralı kararname sureti bâlâya dercedilmiş olmakla ahkâmına tevfiқан muamele ifası muktezidir. Binaberin vilâyatın herhangi sebeple üç yüz liradan fazla pazarlıkla mübayaat icrasına ihtiyaçları tahakkuk ettiği takdirde Hazineye müracaat olunmayıp doğrudan doğruya işin taalluk ettiği dairenin âmir-i itasına müracaatla istihsal-i mezuniyet eylemesi lazım gelir. Buna muhalif surette vaki olacak müracaatın veya 24'üncü madde avanslarının tezyidi hakkındaki talebin Hazinece isafî mümkün olamayacağından beyhude muhaberenin temadisine ve maslahatın tehirine meydan verilmemesi için keyfiyetin mülhakata tebliği lüzumu tavsiye olunur.

Bilumum muhassasat-ı zatiye maaşatının karşılığı üç yüz kırk senesinden itibaren Düyun-ı Umumiye bütçesinden bit-tefrik ayrıca bir bütçeye mevzu olup havalenameleri dahi bu suretle gönderilmesine rağmen bazı mal sandıklarınca mütekaiddin ve eytam ve eramil vesaire maaşatına vuku bulan tediyaatın esas defterinde (Düyun-ı Umumiye masarîf-i mütehakkikası) hesabına kaydedilmekte olduğu icra kılınan tetkikattan anlaşılmıştır. Muhassasat-ı zatiye maaşatı için vilâyata gönderilen havalenameler ile işbu havalenamelere müsteniden mütekaiddin-i mülkiye, ilmiye ve askeriye vesair maaşat-ı zatiye erbabına vuku bulan tediyaatın esas defterinde müceddeden açılacak (muhassasat-ı zatiye masarîf-i mütehakkikası) hesabına kaydı muktezi bulunduğundan vilâyetinizce şayet mezkûr havalat ve tediyaat (Düyun-ı Umumiye masarîf-i mütehakkikası) hesabına kaydedilmiş ise mezkûr hesaptan bit-tenzil muhassasat-ı zatiye hesabına nakil ve kaydedilmesi tamamen tebliğ olunur.

Mahsub-ı Umumi Kanununun Suver-i Tatbikiyesini Mübeyyin 26 Nisan 1340 Tarihli ve 60 Numaralı Talimatnameye Zeyildir:

- 1- Mahsub-ı Umumi Kanununun dördüncü maddesi mucibince yapılacak mahsup muamelesinde deyn ile matlubun aynı şahsa aidiyeti aranmayacak ise de li-eclil-mahsup ibraz olunan bir deyn ilmühaberinin kime ait ve kimin tarafından ibraz ve kimin borcuna mahsup olunduğu memurin-i maliyece malum ve ona göre tesviye-i kaydolunmak lazım geleceğinden bu kabil deyn ilmühaberlerinin şahs-ı ahara devir ve itası halinde kime ciro edildiğinin ilmühaber zahrında iraesî ve sahib-i istihkak tarafından işbu şerh zirinde vaz'

23 Ağustos

(Resmî Ceride)

Sahife 4

olunacak mühür veya imzanın tevsik edilmesi muktezidir. Bu yolda ciroyu havi olmayarak ibraz olunan ilmühaberler mal memurluklarınca kabul olunmayacaktır. Ancak cirolu bir deyn ilmühaberine müsteniden yapılan mahsubatta alınacak makbuz senedi kimin namına ciro edilmiş ise onun tarafından imza veya mühürlenmesi lazım gelir.

- 2- Deyn ilmühaberleri sahib-i istihkak namına muharrer ise de şahs-ı ahara devri mücaz bulunmasına binaen bunların ziyandan dolayı Hazinece mesuliyet kabul olunamaz. Binaberin ashabı tarafından ziyaa uğratıldığı takdirde mal sandıklarınca nüsha-i saniye verilmeyecektir.

Bâlâdaki mevaddın serian mülhakata tebliği ve ceraid-i mahalliye ve beyannamelerle köylere kadar halka ilan edilmesi tamimen tebliğ olunur.

Rusya'da muhtelif zamanlarda ve eşkâl-i muhtelifede duçar-ı zarar olan memurların derece-i hasarlarının bilinmesi lazım geldiğinden Rusya'da veya hudutlarda katledilmiş veya sirkat ve şekavete maruz kalmış kesianın isimleriyle nerede ve ne zaman duçar-ı taarruz ve tecavüz olduklarını ve kendilerinden gasbedilen mebalîğ miktarını mübeyyin bir cetvelin serian tanzim ve irsali tamimen tebliğ olunur.

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Şark Şimendiferleri

30 ve 31 Temmuz 1924 Tarihinde İcra Olunan 1 Ağustos 1924 tarihli 327'nci keşide

Âtideki cetvel mucibince elli adedi ikramiyeli olmak üzere beşer beşer amorti edilen 2350 tahvil

15 ila 1911 70 ila 2466 50 ila 10046 50 ila 11546 40 ila 11736 70 ila 12966 35 ila 21231 55 ila 21251 16 ila 30211 75 ila 33971 65 ila 34961 45 ila 40641 10 ila 48106 209 ila 50196 65 ila 53761 15 ila 60011 10 ila 64106 90 ila 70586 40 ila 73736 05 ila 74801 95 ila 79591 25 ila 78921 25 ila 83721 15 ila 86411 15 ila 88521 35 ila 93631 30 ila 95726 60 ila 112256 85 ila 118581 25 ila 130521 30 ila 134026 15 ila 137111 35 ila 138331 65 ila 141661 60 ila 148646 10 ila 154606 75 ila 155371 40 ila 156636 15 ila 162011 55 ila 166651 95 ila 168691 35 ila 173131 40 ila 175636 70 ila 180166 10 ila 186706 60 ila 191056 30 ila 916916 95 ila 194691 55 ila 200951 75 ila 202571 35 ila 205231 35 ila 205631 60 ila 209756 15 ila 208511 70 ila 219366 55 ila 220251 80 ila 224076 40 ila 226236 70 ila 230666 20 ila 240826 10 ila 247306 500 ila 251496 70 ila 258766 75 ila 261461 60 ila 261556 60 ila 262256 40 ila 263926 25 ila 274921 95 ila 282391 60 ila 294156 800 ila 295796 30 ila 297026 95 ila 297191 60 ila 298156 85 ila 299081 35 ila 308831 05 ila 309401 85 ila 313981 70 ila 330766 90 ila 332586 25 ila 335721 95 ila 335891 55 ila 340951 95 ila 344791 50 ila 360246 15 ila 360311 25 ila 367221 25 ila 370321 600 ila 370596 50 ila 384346 25 ila 385821 50 ila 387346 45 ila 396341 60 ila 396956 40 ila 397536 75 ila 399971 40 ila 400736 60 ila 403356 30 ila 408426 55 ila

410051 75 ila 411471 85 ila 441081 30 ila 448126 400 ila 453396 65 ila 457761 75 ila 462171 60 ila 466756 10 ila 477906 40 ila 478436 10 ila 480906 60 ila 482856 35 ila 483531 90 ila 485986 75 ila 486271 15 ila 486911 2000 ila 491996 55 ila 494851 25 ila 496121 15 ila 508511 60 ila 516256 80 ila 517076 700 ila 519696 15 ila 519711 95 ila 521891 55 ila 538651 65 ila 540761 65 ila 541561 55 ila 545751 30 ila 547026 85 ila 556081 80 ila 557876 90 ila 559586 80 ila 569676 10 ila 573606 80 ila 574876 85 ila 575581 05 ila 578501 90 ila 579886 05 ila 580601 15 ila 584311 20 ila 585016 70 ila 585766 65 ila 586161 50 ila 589001 75 ila 590371 95 ila 591591 55 ila 594951 30 ila 596026 80 ila 597776 40 ila 601936 45 ila 602641 30 ila 206426 05 ila 608201 50 ila 621946 85 ila 622781 60 ila 623156 35 ila 623631 50 ila 623846 15 ila 624311 65 ila 632061 65 ila 640361 25 ila 648321 60 ila 654256 80 ila 655276 15 ila 656911 95 ila 662691 30 ila 663926 85 ila 686281 60 ila 688656 55 ila 710851 61 ila 713561 5000 ila 714996 50 ila 717346 80 ila 726476 10 ila 730906 50 ila 736346 30 ila 743026 25 ila 747921 30 ila 776726 75 ila 778771 20 ila 781516 05 ila 786701 50 ila 786746 30 ila 787926 15 ila 791011 85 ila 791481 50 ila 772646 75 ila 795571 4 ila 796536 15 ila 801911 60 ila 808356 95 ila 810691 35 ila 811931 55 ila 821751 70 ila 822266 65 ila 823261 35 ila 823731 75 ila 832573 35 ila 832831 60 ila 833356 35 ila 842831 05 ila 842901 20 ila 854116 55 ila 858151 70 ila 858666 05 ila 859101 60 ila 861756 35 ila 865131 35 ila 867231 65 ila 870261 05 ila 871501 900 ila 871896 20 ila 883716 20 ila 891016 65 ila 891961 35 ila 900431 95 ila 908691 60 ila 909956 50 ila 916846 35 ila 919731 60 ila 921556 75 ila 928771 30 ila 935526 55 ila 941051 400 ila 938396 05 ila 951801 50 ila 951846 25 ila 962021 30 ila 963326 80 ila 964076 60 ila 972156 20 ila 972916 30 ila 983926 35 ila 964331 95 ila 989591 10 ila 991706 10 ila 993706 20 ila 994816 85 ila 997981 15 ila 1006011 95 ila 1006891 30 ila 007126 20 ila 1007716 85 ila 010181 20 ila 1011816 85 ila 1018481 85 ila 1025981 90 ila 1029586 55 ila 1032551 15 ila 1033111 75 ila 1035471 95 ila 1035991 55 ila 10376551 62 ila 1038961 15 ila 1042211 65 ila 1044761

23 Ağustos**(Resmî Ceride)****Sahife 5**

15 ila 1040511 90 ila 1045586 85 ila 1052471 70 ila 1054766 95 ila 1056291 40 ila 1059236 55 ila 1065651 25 ila 1067821 05 ila 1068101 40 ila 1074936 15 ila 1075111 25 ila 1080721 75 ila 1081071 25 ila 1083321 55 ila 1071651 10 ila 1096606 50 ila 1097646 55 ila 1099351 70 ila 1106666 01 ila 1109806 55 ila 1110651 05 ila 1111801 70 ila 1116566 05 ila 1120501 10 ila 1124406 35 ila 1124731 95 ila 1125891 45 ila 1129141 85 ila 1131381 65 ila 1131661 30 ila 1137326 20 ila 1139716 20 ila 1140016 20 ila 1140816 95 ila 1147391 900 ila 1147896 70 ila 1149666 30 ila 1159426 65 ila 1167961 40 ila 117336 55 ila 1174151 45 ila 1078241 900 ila 1179896 15 ila 1190511 35 ila 1190831 50 ila 1096046 60 ila 1199356 50 ila 6202046 95 ila 1203491 15 ila 1203611 40 ila 1204536 10 ila 1205606 50 ila 1206346 30 ila 1217626 40 ila 1221236 45 ila 1222141 75 ila 1232271 70 ila 1232566 25 ila 1234322 35 ila 1245731 40 ila 1249236 30 ila 1241826 45 ila 1253441 80 ila 1257276 15 ila 1258211 75 ila 1269071 55 ila 1277451 25 ila 1295321 500 ila 1268496 90 ila 1299786 45 ila 1306041 55 ila 1310851 75 ila 1315971 45 ila 1319641 20 ila 1321216 95 ila 1325791 40 ila 1345736 10 ila 1347706 45 ila 1351141 50 ila 1307746 80 ila 1365576 10 ila 365606 70 ila 1369866 65 ila 170461 50 ila 1371846 30 ila 1373826 05 ila 1388701 45 ila 1390141 15 ila 1390311 55 ila 139151 40 ila 1392336 65 ila 1394961 95 ila 1402291 500 ila 1404449 45 ila 1407241 80 ila 1407676 30 ila 1408526 85 ila 1413981 15 ila 1414811 25 ila 1417421 10 ila 1418506 60 ila 1432856 85 ila 1447481 700 ila 1450696 20 ila 1452316 70 ila 1452366 45 ila 1458341 90 ila 1408886 60 ila 1464656 70 ila 1466766 15 ila 1473311 10 ila 1479306 05 ila 1484501 80 ila 1493476 20 ila 1473616 85 ila 1499181 80 ila 1502476 95 ila 1503291 50 ila 1507046 10 ila 1508606 60 ila 1511356 70 ila 1516666 65 ila 1524861 25 ila 1525521 85 ila 1534081 35 ila 1540031 45 ila 1542241 05 ila 1547601 40 ila 1552136 80 ila 1556176 75 ila 1561971 300 ila 1567296 65 ila 1573861 85 ila 1677181 55 ila 1581651 55 ila 1591851 15 ila 1592211 45 ila 1595441 85 ila 159681 30 ila 1599226 70 ila 1603166 70 ila 1619766 95 ila 1621791 35 ila 1626431 20 ila 1629916 80 ila 1633076 65 ila 1642861 90 ila 1544086 50 ila 1644446 95 ila 1649191 95 ila 1644691 55 ila 1657451 05 ila 1658101 30 ila 1659826 30 ila 1661526 95 ila 1669891 60 ila 1677656 90 ila 1681176 85 ila 1694081 90 ila 1700386 70 ila 1709666 40 ila 1709736 45 ila 1718741 30 ila 1717726 75 ila 1725471 80 ila 1729976 90 ila 1730989 55 ila 1737251 45 ila 1738341 05 ila 1750901 85 ila 1752081 75 ila 1757572

200 ila 1758176 60 ila 1762656 05 ila 1763201 70 ila 1763566 40 ila 1766136 70 ila 1774766 20 ila 1788016 20 ila 1790416 85 ila 1791281 30 ila 1793726 90 ila 1794186 9 ila 1786986 70 ila 1797866 25 ila 1812321 70 ila 1820566 10 ila 1826106 90 ila 1832886 85 ila 1833581 15 ila 1835111 95 ila 1841091 70 ila 1842266 15 ila 1842311 20 ila 1853416 30 ila 1854026 20 ila 1858416 05 ila 1872101 45 ila 1874141 60 ila 1877656 05 ila 1884601 95 ila 1885891 90 ila 1889786 85 ila 1902681 00 ila 1905286 15 ila 1907611 35 ila 1911831 60 ila 1913956 75 ila 1930161 70 ila 1931066 70 ila 1932866 6000 ila 1935996 80 ila 1940976 50 ila 1943146 85 ila 1950181 35 ila 1941531 15 ila 1952311 55 ila 1955251 90 ila 1957586 80 ila 1974976

İkramiyeli 50 Adet Tahvili Mübeyyin Cetveldir.

Tahvil Numara	İkramiye Ferak
180170	400000
663692	30000
569676	10000
1035475	10000
478137	2500
859105	2500
1052481	2500
1567299	2500
1619769	2500
1797866	2500
73631	2000
208512	2000
400737	2000
559587	2000
865135	2000
1018482	2000
1081072	2000
1081073	2000
1110653	2000
221237	2000
258211	00
408536	00
408536	000
78593	000
154610	“
299172	“
332587	“
478438	“
573609	“
586164	“
594953	“

601936	000
702643	“
726476	“
726477	“
732574	“
997984	“
1109810	“
1179897	“
1204539	“
1253444	000
1319645	“
1408527	“
1524862	“
1552140	“
1644447	“
1658104	“
1681189	“
1694084	“
1826110	“

23 Ağustos

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Tebliğler

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden Tebliğ Edilmiştir:

Avrupa'dan gelen bilumum müstahzarat-ı tıbbiye ve ispençiyariye, aşı ve serumlardan müsaade-i resmiye istihsal etmeyenlerin 20 Nisan 1340 tarihinde yapılan ilana tevfikân 21 Temmuz 1340 tarihinden itibaren gümrüklerden imrarı menedilmiştir. Bundan maksat, Hayat ve Sıhhat-ı Umumiyye taalluk eden bu gibi mevadın devlet kontrolüne tabi olması ve bittabi esrar-ı sanat hariç olmak üzere muhteviyatlarına vukuf hâsıl edilerek büyük reklamlarla memleketi istila ve halkı iğfal eden kıymet-ı devaiyeden ari müstahzaratın bertaraf edilmesi ve bu suretle hem sıhhat-ı umumiyenin ve hem de servet-i milliyenin muhafazasıdır.

Kinîn mürekkebatıyla neosalvarzan ve düsturül-edviyelerde mezkûr mevadd-ı müessire ve ecza-yı tıbbiye bu kayıttan müstesnadır. Mukarrerat-ı Hükûmete tevfik-i hareket edecek olan müstahzarat-ı ecnebiye ashabı veya vekilleri tarafından vaki müracaatlar nizamnamesine ve 20 Nisan 1340 tarihli ilana tevfikân tetkikte devam olunacaktır.

Ettüba-yı kiramın da hastalarına karşı bu hususu nazar-ı dikkate alarak reçete tertip etmelerini rica ederiz.

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Bursa'da on birinci fırkaya mensup yüz yirmi altıncı alayın birinci taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Efendi'nin diplomasının zayi olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyâından diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur. 5-2

Darülfünun Tıp Medresesinden üç yüz yirmi yedi senesinde almış olduğu diplomasını hanesinde sirkat ettirmiş olduğuna dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Van Sıhhiye Müdürü Ali Rıza Bey'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz otuz üç senesinde istihsal ettiği diplomasını Sabuncu Pınar Harbi esnasında zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabip Muavini Yüzbaşı (41-333) Ahmed Hikmet Efendi Bin Fuad'a nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz on dört senesinde istihsal ettiği tabip diplomasının Aydın işgali esnasında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabibi Miralay 5-314 Zirekli İsmail Hakkı Bey ibn-i Mehmed'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Üç yüz yirmi sekiz senesi Şam Kâbile Mektebinden ahzedip Şam'ın tahliyesi esnasında eşya-yı zatiyesi meyanında diplomasını da zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden İzmir'de Bayraklı'da mukime Mütেকait Yüzbaşı Nuri Bey Haremi Kâbile Ulviye Hanım bint-i Müteveffa Mehmed Tefik Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Çanakkale vilâyetinin Denizgöründü karyesinde bin dönüm arazi-i emiriyeye haliyede kain olup ol baptaki mezat kaimesinde münderiç şerait dairesinde bera-yı ihale mahallince müzayedeye vaz edilmiş olan Amyant ocağının müddet-i müzayedesine sene-i haliye Temmuzunun yirmi ikinci salı gününden itibaren yirmi gün müddetle temdit edilmiş olduğundan işbu müddet zarfında mezkûr ocağın ihalesine talip olanların mahalline müracaat eylemeleri

23 Ağustos

(Resmî Ceride)

Sahife 7

72 Numaralı Resmî Ceride'den Maba'd ve Son:

Yanlış	Doğru	Sütun	Sahife	Maddenin Satırı	Kanunun		Resmî Ceride'nin	
					Numarası	Maddesi	Numarası	Tarihi
Terfi edemezler	Terfi dahi edemezler	2	1	7	347	4	28	3 Teşrinievvel 1339
(Şaki)	(Şaki)dir	1	1	10	356	2	37	25 Teşrinievvel 1339
Tenkiline	Tenkilinde	2	1	4	356	7	37	25 Teşrinievvel 1339
Mertebe	Rütbe	3	1	5	357	8	37	25 Teşrinievvel 1339
Alacakları	Alacaklarını	3	1	4	368	13	43	18 Teşrinisani 1340
Sabit olmak üzere meccanen	Sabit olmak şartıyla bir defaya mahsus olmak üzere meccanen	1	2	4	369	17	43	18 Teşrinisani 1340

Muavini ve dairenin	Muavini ve her dairenin	1	1	3	371	4	44	22 Teşrinisani 1340
Posta İdare,	Posta İdaresi	1	2	1	376	2	46	6 Kanunuevvel 1339
Kıyısıyla bir demir yolu	Kıyısıyla bir kol demir yolu	1	3	1	376	21-c	46	6 Kanunuevvel 1339
Beher kilo veya kesrinden	Beher beş kilo veya kesrinden	1	3	3	376	21-d	46	6 Kanunuevvel 1339
Müteallik Mekatib	Müteallik Resmî Mekatib	3	3	3	376	30	46	6 Kanunuevvel 1339
On beş sene küreğe ve müebbet kalebentlik	On beş sene küreğe ve müebbet kürek cezaları on sene küreğe ve müebbet kalebentlik	1	1	4	391	2	51	10 Kanunusani 1340
İmalathane, sanayii ve tüccarı	İmalathane, destgah, dükkan, mağaza, yazıhane, ticarethane sanayii ve tüccarı	1	1	3	394	1	54	21 Kanunusani 1340
Müzeler, umum bahçeler	Müzeler, kütüphaneler, umumi bahçeler	1	1	1	394	4-c	54	21 Kanunusani 1340
Beş liradan yüz liraya	Beş liradan beş yüz liraya kadar	1	1	1	394	10	54	21 Kanunusani 1340
Hizmet-i nisbiye	Hizmet-i filiye	1	1	2	398	1-a	56	4 Şubat 1340
(C) Fıkrasında	(D) fıkrasında	1	1	8	398	1-h	56	4 Şubat 1340
Tarlalarını ve nihayet	Tarlalarını ihzar ve nihayet	3	4	5	407	4	59	21 Şubat 1340
Vilâyetin müsait	Vilâyetin en müsait	3	4	1	407	2	59	21 Şubat 1340
Olunarak muktazi	Olunarak işbu muktezi	1	2	8	417	6	62	5 Mart 1340
Madde-i sabıkaya tevdi	Madde-i sabıkaya tevfinan tevdi	2	2	1	419	2	62	5 Mart 1340
Aynen ve bedelen	Aynen veya bedelen	3	2	3	422	1	62	5 Mart 1340
Bırakılması bir saat	Bırakılması beher saat	3	1	18	423	9	63	6 Mart 1340
25 Şubat 1340 tarihli	25 Şubat 1330 tarihli	2	5	4	425	Z fıkrası	63	6 Mart 1340
63571	62571	2	14	4	447	2	68	7 Nisan 1340
Meclisi, tefrik-i cemiyet	Meclisi tefrik-i cemiyet	1	3	9	460	Madde-i muvakkata	68	26 Nisan 1340
Olduğuna	Olmadığına	2	2	5	460	6	69	26 Nisan 1340
Müddeiumumiler	Müddeiumumileri	2	2	6	460	6	69	26 Nisan 1340
Şartlara	Şartlar	3	2	16	460	10	69	26 Nisan 1340

Kanun Numarası	Resmî Ceride'nin Neşrolunduğu Halde Numaraları Konmayan Kanunlar	Resmî Ceride'nin Münderiç Bulunduğu	
		Numarası	Tarihi
351	Türkiye Seyrisefain İdaresinin 1339 Senesi İkinci Avans Kanunu	34	16 Teşrinievvel 1333
352	Mübadele İmar ve İskân Vekâleti ihdasına Dair Kanun	35	18 minhu
353	Cemiyetler Kanununun Beşinci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun	36	22 minhu
402	Müdafaa-i Milliye Bahriye Jandarma ve Askeri Fabrikalar Muhassasat-ı Zatiyenin 1339 Bütçelerine Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun	58	18 minhu
İtizar- Resmî Ceride'nin 68 numaralı nüshasındaki 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431 numaralı kanunlar sehven mükerrer tabedilmiştir. 375 numaralı "Ziraat Bankası 1339 Senesi Bütçe Kanunu" da Resmî Ceride'ye dercedilmediği anlaşılmakla maal-itizar birinci sahifeye dercedilmiştir.			

Abonelerimize: Son nüshaları bazı esbab-ı zaruriyeden dolayı fasılalarla intişar etmiş bulunan Resmî Ceride'nin badema muntazaman neşri esbabına tevessül edilmiştir. Elimizde olmayan esbaba müstenit olan bu tehirden dolayı beyan-ı itizar eder ve 10 Eylül 1340 tarihinde müddeti hitam bulan abonmanlarımıza irsalata devam edebilmek için abonelerinin tecdidi lazım geldiğini arz eyleriz.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Cumartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>6 Safer 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>6 Eylül 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Numarası: 75 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Tayinler

Hariciye Vekâleti:

Ahiren ihdas olunan Berlin Elçiliği Müsteşarlığına Muhtelit Mübadele Komisyonu nezdinde Hariciye Müşaviri Haydar ve Başkitabetine Atina'da Başkâtip Nebil ve İkinci Kitabetine Gümölcine Muhtelit Tali Komisyonu Türk Azası Basri ve Üçüncü Kitabetine Vekâlet Müşavirlik Kalemî Kâtibi Ahmed Hidayet ve Evrak Memurluğuna İstanbul Murahhaslığı memurlarından Hasan Cevad ve Atina Başkitabetine Maslahatgüzarlık vezaifini ifa etmek üzere Bükreş Başkâtip-i Esbakı Esad Cemal ve münhal bulunan Roma mümessilliği Başkitabetine Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdüriyeti Şehbenderi Şubesi Müdürü Ağâh ve Berlin'de ihdas olunan şehbenderliğe Odessa Başşehbender-i Sabıkı Eburrıza Namık ve Şehbender Vekâletine Kaңçılarlık vezaifini dahi ifa etmek üzere Münih Şehbender Vekil-i Sabıkı Ekmel Beyler tayin kılınmıştır.

Münhal bulunan Cenova Şehbenderhanesi Kaңçılarlığına Konya Mekteb-i İdadisi Fransızca Muallim-i Esbakı Sırrı Fazıl Bey tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet
Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal

Kararname

1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun on altıncı fıkra-ı ahiresinde “Bin liradan dun her nev muamelat pazarlık suretiyle tedarik olunabilir.” Suretinde muharrer olan madde-i kanuniye ahkâmının alelîtlak vilâyat ve müessesata teşmili birtakım suistimale meydan verilmesi ihtimaline ve hukuk-ı hazineyi muhil görölmesine mebni şayan-ı tecviz görülememiş ve salifüz-zıkr maddenin bahşeylediği müsaade ve mezuniyetin münhasıran merkeze vekâletlere hasrı ve vilâyat ve müessesattaki pazarlık mübayaatının bir miktar ile tahdidi fevaidi mucip görüldüğünden

300 liraya kadar pazarlık suretiyle mübayaata salahiyet veren 2681 numaralı Heyet-i Vekile kararının teyiden tatbiki ve lüzum görüldükçe bin lirayı tecavüz etmemek üzere vekâletlerden verilecek mezuniyetle üç yüzden daha fazla miktara iblağ olunabileceği hususunun karara raptı talebini havi Maliye Vekâlet-i Celilesinin 2 Temmuz 1340 tarih ve Tetkik-i Muamelat Kalemi 7080-115 numaralı tezkeresi ile vaki teklifi İcra Vekilleri Heyetinin 6.7.1340 tarihli içtimasında kabul edilmiş ve keyfiyetin ol vecihle tamimi karargir olmuştur.

İstanbul Darülfünunu Talimatnamesi

Umumi Ahkâm:

Madde 1- İstanbul Darülfünunu tıp, hukuk, edebiyat, fen, ilahiyat fakültelerinden müteşekkildir.

Madde 2- Darülfünun ilmî muhtariyeti haizdir.

Madde 3- Hukuk, edebiyat, fen fakültelerinde tahsil birinci derecede mezuniyet (lisans) ruusuyla hitama erer. Mezunlar meyanından arzu edenler doktora şeraitini ifa ile icazet (doktora) ruusu alırlar. Tıp fakültesinde tahsil bir dereceli olup icazet (doktora) ıla hitama erer. Mezuniyet ve icazet şeraiti her fakültenin talimat-ı mahsusası ile mukayyettir.

Madde 4- Tıp Fakültesinde berveci-i âti dersler tedris olunur:

Hayvanat, nebatat, hikmet, kimya-yı uzvi ve gayr-i uzvi, kimya-yı hayati, teşrih tavsifi ve topoğrafi ve tıbbi teşrih, ensac ve mebhassü'r-rüşeym, fizyoloji, tufeylat, bakteriyoloji, hıfzıssıhhat, emraz-ı umumiye, mebadi-i emraz-ı dâhiliye, emraz-ı dâhiliye, emraz-ı hariciye, ameliyat-ı cerrahiye, müfredat-ı tıp ve fen, tesirat-ı edviye ve fen tedavi ve seririyat-ı tedaviye, fenn-i kabâle, teşrih-i marazi ve feth-i meyyit, tıp kanunu, tarih-i tıp ve deontoloji, seririyat-ı dâhiliye, seririyat-ı hariciye, seririyat-ı viladiye, seririyat-ı cerrahiye-i nisaiye, seririyat-ı ayniye, seririyat-ı cildiye ve efrenkiye, seririyat-ı üzniye ve hançereviye, seririyat-ı etfal, poerikültür, seririyat-ı asabiye ve seririyat-ı akliye, seririyat-ı turuk-ı bevlîye, memalik-i harre hastalıkları, cerrahi-i etfal ve ortopedi, seririyat poliklinikleri röntgenoloji.

Madde 5- Hukuk fakültesinde berveci-i âti dersler tedris olunur:

Roma Hukuku ve Mukayese-i Kavanin, Arazi ve Ahkâm-ı Evkaf, İktisad-ı Milli ve İhsaiyat-ı Cezaiye, Hukuk-ı Medeniye, Usul-i Fıkıh, Hukuk-ı İdare, Usul-i Muhakemat-ı Hukukiye, Hukuk-ı Ticaret-i Bahriye, Hukuk-ı Amme, Hukuk-ı Umumiye-i Düvel, Kavanin-i Mali ve İlm-i Mali, Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye, Hukuk-ı Ceza ve İktisat, Hukuk-ı Hususiye-i Düvel, Hukuk-ı Ticaret-i Berriye, Tatbikat-ı Hukukiye Cezaiye ve Ticariye, Tıbb-ı Adli, Hukuk-ı Esasiye, Avrupa Hukuk-ı Medeniyesi, İktisad-ı Zirai ve İçtimai.

Madde 6- Edebiyat medresesinde berveci-i âti dersler tedris olunur:

Terbiye, Bediiyat, Maba'düt-tabiiye, Tarih-i Siyasi, Türk Lisânı Tarihi, Arap Tarih ve Edebiyatı, Türk Tarih-i Edebiyatı, Akvam-ı İslamiye Tarihi, İran Tarih-i Edebiyatı, Türkiye Tarihi, Felsefe-i İslamiye, Şerh-i Mütun, Garp Tarih-i Edebiyatı, Kurun-ı Vusta Tarihi, İçtimaiyat, Ahlak, Tarih-i Felsefe, Ruhیات, Akvam-ı Kadime-i Şarkiye Tarihi, Yunan ve Roma Tarihleri, Etfaliyat, Mantık, Avrupa ve Türkiye Münasebatı Tarihi, Beşerî ve İktisadi Coğrafya, Alman Edebiyatı Tarihi, İslam ve Türk Coğrafyası ve Mevzii ve Tabii Coğrafya, İngiliz Edebiyatı Tarihi, Türk Tarihi, Kurun-ı Cedide Tarihi, İslam ve Türk Sanayi-i Nefisesi Tarihi, Tarih ve Felsefe-i Eddyan.

Madde 7- Fen Fakültesinde berveci-i âti dersler tedris olunur:

Tahlil-i Riyazi, Mihanik-i Riyazi, Nazariye-i Adad, Hendese-i Tahliliye, Kimya-yı Gayr-i Uzvi, Kimya-yı Tahlilî, Umumi Fizik, Tecrübi Fizik, Hesab-ı İhtimali, Heyet, Fizyoloji, İlm-i Nebatat, Kimya-yı Hayati, Kimya-yı Sınai, İlm-i Arz, Cebr-i Âlâ, Riyazi Fizik, Riyaziyat-ı Umumiye, İlm-i Hayvanat, Madeniyat, Umumi Fizik (Elektrik Kısmı), Kimya-yı Uzvi, Tahlilat-ı Sınaiye, Tecrübi Fizik (Elektrik Kısmı), Teşrih, Duhur ve Müstehasat.

Madde 8- İlahiyat Fakültesinde bervech-i âti dersler tedris olunur:

Tefsir ve Tefsir Tarihi, Hadis ve Hadis Tarihi, Fıkıh Tarihi, Kelam Tarih Mâbâdettabiiyat, Tasavvuf Tarihi, Tarih-i Edyan, İctimaiyat, Ruhیات, Ahlak, İslam Felsefesi Tarihi, İctimai Ruhیات (Dini hadiselerin tetkiki noktainazarından), Tarih-i Felsefe, Türk Tarih-i Dinisi, İslam Tarihi.

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Madde 9- Bir ilmin ehemmiyet ve vüsatine nazaran bir veya müteaddit derslere tefriki, her fakültede mevcut derslerin tevhit ve zümrelere taksimi, ders ihdas ve ilgası teklifleri, fakültelerde meslek şubeleri ihdası gibi lüzum görülecek her türlü tadilat ait olduğu fakülte meclisinin teklifi ve darülfünun divanının tasvibi ile Maarif Vekâleti tarafından kabul edildikten sonra mevki-i tatbiki konur.

Heyet-i İlmiye

Madde 10- Darülfünun Heyet-i İlmiyesi müderris, muallim ve müderris muavinlerinden mürekkeptir.

Madde 11- Müderris olmak için şahsiyet-i ilmiyesini müspet asar-ı mühimme vücuda getirmiş olmak ve darülfünun muallimliğinde laakal on sene hüsn-i hizmeti sebk etmek ve medrese reisinin teklifi üzerine mensup olduğu zümre medreselerinin ekseriyet-i ârâsını ve meclis-i müderrisin ile divanın sülûsan-ı ekseriyet ârâsını kazanmak şarttır.

Madde 12- Muallim olmak için:

Evvela: Otuz yaşını ikmal eylemiş olmak,
Saniyen; Şube ilmine ait yüksek meslek tahsili görmüş olmak,
Salisen: Hüviyet-i ilmiyesini müsbit bir eser vücuda getirmiş bulunmak,
Rabian: Ecnebi lisanına vakıf bulunmak şarttır.
Bu şeraiti ihraz eden müderris muavinleri tercih olunur.

Madde 13- Müderris muavini olmak için Darülfünun mezunu bulunmak ve talimatname-i mahsusuna tevfikân imtihan geçirmek şarttır. Müderris ve muavinlerinin tâbi olacakları ahkâm ve şerait talimatname-i mahsusuna tâbidir.

Madde 14- Bir fakültede bir ders inhilal ettikte o fakülte meclis-i müderrisini muallimlik evsafını haiz zevat meyanından aza-yı mürettebesinin ekseriyet-i ârâsı ile bir namzet irae ve divanın tasvibine arz eder. Namzet divan aza-yı mürettebesinin ekseriyeti ve Maarif Vekâleti tarafından tasvip edildikten sonra Maarif Vekâletinin inhasıyla bâ-irade-i milliye tayin olunur.

Madde 15- Bir müderris veya muallim veya müderris muavininin infisali:

Evvela: İstifasının kabulü halinde resen,
Saniyen: Derse ve Meclise kerraren âdem-i devamı
Salisen: Mesleğin şeref ve haysiyetini muhil bir hal ve hareketi vukuunda,
Rabian: Tedrisatta tesamüh ve âdem-i muvaffakiyeti gibi ahvalde reisin teklifi üzerine meclis-i müderrisin ve divan aza-yı mürettebesinin ekseriyet-i sülûsan-ı ârâsıyla verilecek karara müsteniden usulü dairesinde vaki olur.

Madde 16- Müderris, muallim ve müderris muavinleri hariçte resmî ve hususi diğer bir vazife deruhte edemezler. Mahiyet-i ilmiye haiz olduğu meclis-i müderrisin ve divanca musaddak meşgaleler müstesnadır.

Madde 17- Darülfünun emini ve medrese reisi olabilmek için müderris olmak şarttır.

Darülfünun İdari Vesaiti

Madde 18- Maarif Vekili darülfünunun reisidir. Vekil darülfünun emini vasıtasıyla darülfünuna nezaret eder.

Darülfünun emini darülfünun umum müderris ve muallimleri tarafından üç sene müddetle intihap olunur. Müddeti hitam bulan eminin, tekrar intihabı caizdir. Müderrisler meyanından en çok rey kazanan iki zat vekâlete işar ve vekâletçe bunlardan biri tercih olunarak ba-irade-i milliye memuriyeti icra olunur.

Madde 19- Darülfünun Eminine müderrislik maaşından başka muayyen bir tahsisat verilir.

Madde 20- Darülfünun Eminliği ile Medrese Reisliği bir zat uhdesinde içtima edemez.

Madde 21- Darülfünun Emininin vazifesi darülfünun şubelerinin hüsn-i idaresine nezaret, divan mukarreratını icra ve fakülteler tarafından verilen ruuslara vaz-ı imza ve müessesat ile muhabere ve darülfünun namına gelen heyetleri kabul etmekten ve bilcümle hususatta darülfünunu temsil eylemekten ibarettir.

Madde 22- Darülfünunun bir divanı vardır. Divan darülfünun emininin riyaseti altında içtima ve bervech-i âti aza-yı tabiiye ile aza-yı müntahabeden teşekkül eder. Aza-yı tabiiye fakülte reisleri ve aza-yı müntahabede her fakülte meclis-i müderrisini tarafından emin ile birlikte üçer sene müddetle ve ekseriyet-i ârâ ile intihap olunan ikişer müderristir.

Madde 23- Divanın vezaifi ilmi, kazai ve idari olmak üzere üç kısımdır.

Madde 24- Divanın vezaif-i ilmiyesi ve tedrisata müteallik olarak fakülte meclis-i müderrislerinden tevdi olunan mukarreratı tetkik ve terkiyat-ı ilmiyeye ait tetkikat ve taharriyatı teşvik ve kütüb-i ilmiye telif ve neşrini temin ve bu nev âsâr ashabına mükâfat itasını vekâlete teklif ve ders ihdası ve lağvı ve tahvili hakkında fakülte meclislerince ittihaz olunan mukarreratı ve fakültelere ait nizamât ve talimatname layihalarını tetkik ve tasvip ve orta ve yüksek tedrisat hakkında mütalaa beyan etmekten ibarettir.

Madde 25- Divanın vazife-i kazaiyesi, Heyet-i İlmiye azasından birinin tebdili hakkında intihâen ita-yı karar eylemekten ibarettir.

Madde 26- Divanın vezaif-i idariyesi, vekil veya emin tarafından havale olunan hususâtı müzakere ve darülfünun bütçesini ihzar eylemekten ibarettir.

Madde 27- Hall ü faslı bidayeten meclis-i müderrisine intihâen darülfünun divanına ait mesail hakkında bir fakülte meclisiyle divan arasında ihtilaf zuhurunda divanın resen ittihaz edeceği karar muta'dır.

Fakültelerin İdari Vesaiti

Madde 28- Her fakültenin idaresi bir reise mevdudur. Reis fakülteyi temsil eder ve fakültenin bilumum muamelatından mesuldür. Reis aza-yı mürettebenin sülûsan ekseriyet-i ârâsı ile müderrisler arasından üç sene müddetle intihap ve divan tarafından tasvip olunarak vekâlete arz veya irade-i milliye tarafından tayin olunur. Reis intihabında sülûsan-ı ekseriyet hâsıl olamadığı takdirde en çok rey kazananlardan ikisi namzet gösterilerek divanca bunlardan biri bit-tercih vekâlete arz olunur. Müddeti hitam bulan reisin tekrar intihabı caizdir. Reislere müderrislik maaşlarından başka muayyen bir tahsisat verilir.

Madde 29- İki fakülte riyaseti bir zat uhdesinde içtima edemez.

Madde 30- Fakülte reislerinin vezaifi:

Fakülte ve şubasını teftiş, tedrisatın hüsn-i cereyanına ve Heyet-i Tedrisiyyenin devam ve ikdamlarına nezaret, fakültenin bütçesi dâhilinde sarfiyat-ı icra, meclis-i müderrisin mukarreratından inha edilmesi

lazım gelenleri işar, nafizül-icra olanları icra ve ruuslara imza vaz ve fakülteye gelen heyetleri kabul ve fakültece merasime riyaset, darülfünun Heyet-i Umumiyesine ve divan vezaifine taalluk etmeyen mesailde resen muhabere etmektir. Reis-i ahval-i fevkaladede badehu meclis-i müderrisine arz etmek üzere fakültenin tatil-i tedrisatına karar verebileceği gibi ledel-icap fakülte memurun idaresinin nasp ve azlini esbab-ı mucibe dermeyanıyla emanete bildirir ve ahval-i müstacelede emanete bildirmek şartıyla hemen işten el çektirmek hakkını haizdir.

Madde 31- Fakülte reisi hasbelicap gaybubet edeceği zaman müderrislerden birini tevkil ve emanete işar eder.

Madde 32- Bir müderris veya muallime yalnız hastalığından dolayı fakülte reisi mezuniyet verebilir ve yerine bir vekil-i muvakkat tayin ederek ilk Mecliste keyfiyeti mevki-i müzakereye vazeder. Reisin tayin ettiği vekili meclis-i müderrisin kabul veya diğerini tayin hususunda muhtardır. Netice-i karar divanın nazar-ı tasdikine arz olunur. Hastalığın gayrı ahvalde mezuniyet itası meclis-i müderrisin kararı ve emanetin tasvibiyle olur.

Madde 33- Resmî tatiller zamanında müderris ve muallimler seyahat arzusunda bulundukları halde yalnız reise ihbar-ı keyfiyet suretiyle istedikleri mahalle gidebilirler. Müderris muavinlerinin bu şekl-i mezuniyetleri yalnız bir aya münhasır olup bundan fazlası için reisin müsaadesi lazımdır.

Madde 34- Her fakültede bir kâtib-i

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 3

umumi bulunur. Kâtib-i umumi bilumum muamelatta reise muavenetle mükelleftir.

Madde 35- Kâtib-i umumi fakülte reisinin fakülte müderris ve muallimlerinden göstereceği iki namzet arasından meclis-i müderrisinin ekseriyet-i ârâsıyla intihap ve divanın tasdikiyle üç sene müddetle tayin olunur. Müddeti hitam bulan kâtib-i umuminin tekrar intihabı caizdir. Kâtib-i umumilere ayrıca şehri muayyen bir tahsisat verilir.

Madde 36- Her fakültede kendi müderris ve muallimlerinden mürekkep bir fakülte meclisi vardır. Bu meclise fakülte reisi riyaset eder. Fakülte meclisi ayda bir kere alelade ve reisin daveti veya müderris ve muallimlerden altı zatın tahriri talebi üzerine fevkalade olarak içtima eder.

Madde 37- Meclis-i müderrisin ilmi vezaifi münhal derslere namzet intihap, müderris muavinliği imtihanlarını tertip ve ilan, tedrisatın tarz-ı cereyanı ve ders ihdas ve lağv ve tahvili hakkındaki mütalaatını ve ikmal-i tahsil için memalik-i ecnebiyeye izamını muvafık gördüğü medrese mezunlarını emanete işar, tetkikat-ı ilmiyeyi teşvik, kütüb ve resail-i ilmiyeyi telif ve neşir ve bu gibi asar ashabına takdir-i mükâfat, bazı içtimaat-ı ilmiye ve merasim-i mahsusaya iştirak hususunda ita-yı karar, içtimaat-ı ilmiye akd, darülmesailerinde çalışan zevata derece-i mesaisine göre meclis-i müderrisin kararıyla vesika veya ihtisas varakası ita etmekten ibarettir.

Madde 38- Meclis-i müderrisinin kazai vazifeleri: Heyet-i İlmiye azasından birinin tebdiline bidayeten karar ita ve azadan biri aleyhinde mücazat-ı inzibatiye tayin eylemek ve darülfünun şubatu inzibat nizamnamesinde muharrer vezaifi ifa ve müdaviminin müracaat ve şikâyetlerini tetkik eylemekten ibarettir.

Madde 39- Meclis-i müderrisinin idari vazifeleri: Medrese bütçesine mevzu darülmesai ve levazım-ı dersiye muhassasatını ihtiyaca göre tevzi, darülfünun reisi ve emini tarafından havale olunan hususatı müzakere etmekten ibarettir.

Kayıt, Ücretler ve İmtihanlar

- Madde 40-** Fakültelerden veya şubelerden birine dâhil olabilmek için resmî veya hususi liselerden mezun olmak şarttır.
İlahiyat fakültesine girmek isteyenler ayrıca Arabi ve Farisi'den imtihana tabidirler.
- Madde 41-** Darülfünun fakültelerinden ruusu olanlar ile yüksek mekteplerden mezun olanlar bila-imtihan kabul olunurlar.
- Madde 42-** Şerait-i lazıme-yi haiz ecnebi talebe ait olduğu fakülte reisinin işarı üzerine darülfünun emininin müsaadesiyle kayıt ve kabul olunur.
- Madde 43-** Kabul şeraitini haiz olmayanlar fakülte reisinin muvakkatini istihsal şartıyla derslere sâmi' olarak devam edebilirler.
- Madde 44-** Darülfünuna müdavim olarak kayıt olunanlardan duhuliye olarak yarım ve üç ayda bir defa tecdid-i kayıt ücreti olmak üzere bir rub' lira alınır. Kayıt ücreti müdavimlerin darülfünuna girdikleri tarihten itibaren birinci üç ay için alınmaz.
- Madde 45-** Müdavimlerden her devre-i imtihaniyede imtihana girmezden evvel yarım ve mezuniyet ve icazat ruuslarının istihsalinde ikişer lira alınır.
- Madde 46-** Müdavimlerden müddet-i tahsiliyeyi ikmal etmeksizin darülfünuna devam müddetini mübeyyin tasdikname ahzıyla tahsilini terk etmek isteyenlerden tasdikname harcı olarak yarım lira alınır.
- Madde 47-** İmtihanlar her fakültenin usul ve talimatına tevfikân yapılır. Şu kadar ki şifahi imtihanların aleniyeti ve her dersin imtihanında o dersin ait olduğu ders zümresi müderrislerinden laakal iki mümeyyizin huzuru şarttır.

Muvakkat Maddeler

- Madde 48-** Evvelce müderrislik sıfatını haiz olup da herhangi bir sebeple darülfünun haricinde kalmış olan zevatın doğrudan doğruya müderrisliğe tekrar intihabı caizdir.
- Madde 49-** 11 Teşrinievvel 1335 tarihli darülfünun nizamnamesinin neşrinden evvel fakülte müdüriyetlerinde bulunan ve 52'nci maddesi mucibince kâtib-i umumi sıfatını alan zevat muhassas maaşlarıyla aynı vazifede istihdam edileceklerdir.
- Madde 50-** 11 Teşrinievvel 1335 tarihli darülfünun nizamnamesiyle tıp fakültesi ve şubelerine ait 20 Şubat 1331 tarihli nizamnamenin bir talimatnameye mugayir olan ahkâmı mülğadır.
- Madde 51-** İşbu talimatname tarih-i neşrinden itibaren muteberdir.
- Madde 52 -** İşbu talimatnamenin icrasına Maarif Vekili memurdur.

Orman Talimatnamesi

Başvekâlet-i celilenin 23 Haziran 1340 tarihli ve 9/2457 numaralı tezkere-i aliyesiyle İcra Vekilleri Heyetinin 18 Haziran 1340 tarihli ve 619 numaralı kararnamesiyle kabul edilip Reisicumhur Hazretlerinin tasdik-i âlisine iktiran eylediği tebliğ ve işar buyrulan Orman talimatnamesidir:

- Birinci Madde -** Devlet ormanlarından kesilecek ağaçlardan Hazine-i Devlet namına istifa olunacak orman bedeli ve hususi ormanlardan alınacak öşür ağaçların gayr-ı mamul yani kabuk hissesi çıkarıldıktan sonra müdevver olarak kalan kısmı mesaha edilip kaç metre mikâbı gelir ise ondan istifa olunur.
- İkinci Madde -** Her kaza dâhilinde gerek devlete ve gerekse eşhasa ait ormanlar iskele ve istasyonlara olan mesafesine ve mevkiinin menaat-ı tabiiyesine ve ahval-i iktisadiyesine göre menatıka tefrik edilir. Her mıntaka ormanlarında nazar-ı dikkate alınacak mevadd ber-vech-i âtidir.

- a-** Ormanın tabi olduğu mahallin satış piyasası
- b-** Ağaçların masarifi katiyyesi
- c-** Masarifi ameliyesi
- z-** Masarifi nakliyesi
- ka-** Tekâlif-i saire
- ke-** Tesisat-ı esasiye amortismanları
- l-** Menatukın yekdiğeriyle olan münasebet-i iktisadiyesi
- m-** Eşcarın cinslerine ve kıymet-i snaiyelerine göre derece-i mergubiyeti
- n-** Hisse-i temettü
- v-** Devrilmiş veya kaim olduklarına göre istihsal olunacak kerestenin mergubiyeti

(Kaim ve devrilmiş eşcarın tarifedeki bedeli tefrik edilecektir.)

İşbu esasat üzerine kazanın en büyük orman memuru hazır bulunmak ve muvafakati istihsal edilmek üzere Meclis-i İdarece tanzim olunacak orman bedelat-ı tarifeleri Ziraat Vekâletince badet-tasdik mevki-i meriyete vazolunur.

Üçüncü Madde- Kati ve muvakkat işletme planlarına tevfikân her sene kat' ve ihracı icap eden eşcar ve mıntika orman fen memuru tarafından yağlı boyalı rakamlar ile işaretlenecek ve her ağacın zeminden bir metre yukarıdaki devresi ve kırktan altmış santimetreye kadar kabil-i imal olunan devre-i

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 4

ulyasına kadar irtifai ölçülüp zabıtnameye rakamları hizasına yazılacak ve odunluk kısımlar da saha itibarıyla maktalara bit-tefrik her maktaa birer numara vaz ve işbu numaralar sırasıyla kezalet zabıtnameye dercolunacaktır ve badet-ilan ihale ve fûruht olunduktan sonra ağaçlara mevzu numara rakamın altına Hükûmet damgası darp ve makta irae edilip kat'ına mezuniyet verilecektir.

İhale olunan eşcarın kesilip kabuk hissesi tefrik olunduktan sonra mesaha-i hacmiyesi icra edilecektir.

Dördüncü Madde - Her sene satılmak üzere ilan edilecek ağaçların Orman mıntukaları itibarıyla tarifede muharrer bedelat-ı mukadderleri ve şerait-i sairesi ilan varakasına derç ve bu bapta mukavelename sureti raptedilerek beş yüz metre mikâba veya iki bin kantara kadar on beş ve bin metre mikâba veya iki bin kantara kadar yirmi ve bin beş yüz metre mikaba veya üç bin kantara kadar yirmi beş ve ondan fazla miktar için otuz gün olmak üzere hükûmet-i mahalliyyenin tensibi ile müddet-i ilan tayin olunur. Talib olanlar bir zarf derununda olmak ve ilan varakasında muharrer şerait dairesinde bulunmak üzere ilan olunan eşcarın bedel-i mukadderine kaç kuruş zamlı talep olduğunu bir kıta mazruf ve kapalı istidaname ile beyan eder ve istidanamesini malın satılacağı kazanın en büyük mülkiye memuruna yevm-i ihaleden bir gün evveline kadar ita veya isra eyler ve müddet-i ilan son gününde ve tayin olunmuş olan saatte daire-i hükûmette teminat olmak üzere alacağı malın bedelinin öşrü miktarı akçeyi hamil olarak hazır bulunur.

Beşinci Madde- Müddet-i ilan son gününde ve tayin edilmiş olan saatte daire-i hükûmette teşekkül eden Meclis-i İdare huzurunda Orman İdaresinden Meclis-i İdare azası sıfatıyla bulundurulacak bir memur huzuruyla taliplerin veya musaddak vekillerinin muvacehesinde istidaname zarfları küşat edilip en yüksek zam kimin tarafından verilmiş ise ona ihalesine karar verilir. Şayet edilen

zamlarda tesavi görülür ise Heyet-i Münakide bir müddet “Mesela yarım saat” zarfında yalnız müsavi fiyat verilmiş olan talipler aleni müzayede suretiyle karşılaştırılıp zam açmaları teklif edilip ve nelerden veya zam edene ihale-i katiyesi icra edilir.

Talebi mübeyyin verilmiş olan istidanamelerin sahipleri muayyen olan yevm ve saat-i ihalede Meclis-i münakitte bizzat veya musaddak vekili ispat-ı vücut etmezse velev zam suretiyle talebi beyan eylemiş ve mazeret dolayısıyla hazır bulunamayacağını resmen bildirilmiş olsa bile istidanamesi küşat edilerek iptal olunur ve buna karşı müstedinin itirazı mesmu olamaz. İlan olunan şerait haricinde dermeyeran edilecek şeraite iltifat edilmez ve bundan dolayı hiçbir iddia mesmu olmaz.

Altıncı Madde-

Madde-i sâbika vechle uhdesinde takarrür eden bin metre mikâba kadar eşcar ve iki bin kantara kadar kömür ve beş bin kantara kadar odun ve o nisbette mahsulat-ı saire için müşteri teminat olarak bir senelik bedelin sülüsü nisbetinde emlak veya arazi haczedilmek suretiyle kefil irae edecek ve bu miktarı tecavüz eden ihalattan kezalik bir senelik bedelin sülüsü nisbetinde bir meblağı mal sandığına veya Ziraat Bankasına nakden depozito suretiyle teslim veyahut Hükûmete müseccel bir bankanın teminat mektubunu ita edecektir.

Müşteri tarih-i ihaleden itibaren nihayet on beş gün zarfında kefalet senedini veya nakden teminat akçesi makbuzunu veya teminat mektubunu Orman İdaresine teslim ile mukavelenameyi tanzim ve tasdik ettirmeye ve ikmal-i muameleye mecburdur. Bu müddetin mürurunda ifa etmediği takdirde dördüncü maddede beyan olunan bedelin öşrü miktarında hin-i ihalede alınıp emaneten mal sandığına teslim edilecek olan pey akçesi Hazine namına irad-ı kayıt edilir. Bundan dolayı müşterinin bir güne itiraza hakk-ı salahiyeti olamaz.

Yedinci Madde-

İhale edilen eşcarın bir senelik orman bedeli üçer mah fasıla ile dört taksitte istifa olunur. Katiyat-ı orman fen memuru tarafından numaralı eşcarın altına damga vazedildikten ve mesaha sayılmış eşcar ise makta numarasıyla teslim ve tesellüm muamelesi ifa edildiğine dair zabıtname tanzim ve teati olunduktan sonra müteahhit tarafından icra edilir. Katolunan eşcar tomrukları ve imal edilen keresteler orman memurları tarafından bil-mesaha taded ile damga darp ve mahsulat-ı saire veznolunduktan ve taksit bedeli hulul etmemiş olsa bile bedeli mal sandığına teslim ettirildikten sonra nakliye ilmühaberi veya çap pusulası ile ormandan ihraç olunur. Çap pusulasız veya nakliyesiz ormandan çıkarılan emval Orman Nizamnamesinin mevadd-ı mahsusasına tevfikân Hazine namına zapt ve müsadere olunur. Menkulat-ı mezkûrenin bila-ruhsat kesildiği tebeyyün ettiği takdirde 22 Nisan 1340 tarihli Orman Nizamnamesine Müzeyyel Kanunun birinci maddesi vecihle fail ve müsebbibleri başkaca tecziye olunur.

Sekizinci Madde-

Müşterinin mübayaa eylediği eşcar balada gösterildiği vecihle gayr-ı mamul olarak hesap edilmiş olduğundan bunların tomruklara taksiminde ve hin-i imalinde ve imalata salih kısmının terkinde zayıat miktarı mıntika orman fen memuru tarafından tayin ve mensup olduğu müdürîyetçe tasdik edilerek mamulatına zam ile nakliyesi ita edilir.

Odun ve kömür veznen miktarı tayin edilen mahsulat-ı sairenin ormanda hakkıyla vezni kabul olamayacağından bunlardan iskelelerde nakliyelerinden yüzde on beşe kadar fazla zuhur edenlerden bir kat orman bedeli alınır. Bundan fazlası balada gösterildiği üzere zapt

edilir. Bidayeten orman fen memuru tarafından ağaçların mesaha ve numara vazında ve sahadaki eşcar miktarının tayininde tahmin hatası olup da ihaleden hacmen fazla zuhur

eden miktar fazla ağaç kesilmediği bil-muayene anlaşıldığı takdirde bedeli alındıktan sonra müteahhidi hesabına kaydolunur. Noksan zuhurunda orman idaresi noksanının ikmaline mecbur değildir.

Gerek mukavele ve gerekse ruhsatname ile satılan ve numaralanmış olan eşcardan maada ağaç kesenlerden Orman Nizamnamesi mucibince tayin olunan ceza ve tazminat istifa olunmakla beraber 22 Nisan 1340 tarihli Orman Nizamnamesinin bab-ı sanisinin ikinci fasıla müzeyyel madde-i kanuniye mucibince hapis cezası ayrıca takip olunur ve kesilen ağacın adeden miktarı kadarı esas mukavele veya ruhsatnameden tayyedilir.

Dokuzuncu Madde- İntifa Kanunu mucibince ahali-i kuranın öteden beri mensup oldukları pazar yerleriyle kasabaların gayrı pazar mahalleriyle kasabalara kendi araba ve hayvanlarıyla nakil ve fûruht etmek istedikleri odun ve kömürler tevkif ve mensup oldukları pazar mahalleriyle kasabalara iade ve sevk olunur. İadesinden imtina edenlerin emvali zapt ve müsadere edilir.

Kura halkına intifa kanununun birinci maddesi mucibince ihtiyacat-ı zatiyeleri için verilen keresteler ihtiyaçlarına sarf olunmayarak ve başka mahallere sevk edildiği takdirde zapt ve müsadere olunur.

Onuncu Madde- İntifa Kanunu mucibince köylüler ahalisine ticaret için bila-müzayede tarife bedeliyle verilecek eşcar ve mahrukat ve mahsulat-ı saire müzayededen gayrı hususatta tüccaranın tabi olduğu ahkâm ve şerait-i fenniyye tabi bulunduğu bunlara ita olunacak ruhsatnamelere mukavelenamelerde muharrer şerait-i esasiye ve maliye ve idariye münhasıran ilave ve yekdiğerine kefil olmak suretiyle kefalete rapt ve Heyet-i İhtiyariyye tasdik ettirilecektir. Verilen ruhsatnameler bedelatı tesviye olunmadıkça tekrar ruhsatname ita edilemeyecektir.

On Birinci Madde- Ormanlardan çap pusulası veya nakliye ilmühaberleriyle nakil ve ihraç edilecek emvalin bir mahalden diğer bir mahalle nakil ve imrarı için nakliye ilmühaberini veya çap pusulasını tebdilen orman tezkeresi istihsal edilmek lazımdır. Ancak orman memuru bulunmayan mahallerde tezkere istihsale lüzum olmaksızın çap pusulası veya nakliye ilmühaberiyile imrar edilebilir.

Müverridlerde tezkeresiz veya tezkeresinden adeden fazla zuhur eden emval Hazine namına zapt ve müsadere olunur. Tezkereli veya nakliyyeyi veya çap pusulalı olup da damgasız veyahut hacmen fazla olanlardan ve veznen yüzde on beş nisbetinde fazla zuhur edenler mahallî tarifesi üzerinden iki kat orman bedeli alınır.

Hususi ormanlardan nakil ve imrar edilecek emval dahi nakliye ilmühaberiyile ve orman tezkeresiyle icra edilir. Bunlardan nakliye veya tezkeresiz gelenler veyahut nakliye veya tezkeresinden fazla zuhur edenler tevkif olunur. Bunların hususi ormandan çıkarıldığı bit-tahkik anlaşıldığı takdirde iki kat olarak öşürü alınır. Aksi halde devlet ormanlarına ait olarak zapt ve müsadere edilir.

On İkinci Madde- Mazı, palamut, tetre, sahlebe, mahmuze, ketre, çiriş vesaire gibi orman mahsulatının tedarik ve istihsali ruhsat-ı resmiye istihsaline mütevakkıftır. Kura ahalisine bil-müzayede tarife bedeliyle ve fakat tüccaranın tabi olduğu ahkâm ve şerait dairesinde ruhsatname ile müsaade olunur. Ormandan nakil ve ihracı nakliye ilmühaberiyile veya çap pusulasıyla icra edilir.

On Üçüncü Madde- Köylülerin intifa kanununa tevfikân kendi araba ve hayvanlarıyla mensup oldukları pazar yerleriyle kasabalara getirip ihtiyaç mahali için fûruht ettikleri odun ve kömür ticaretgâh ashabı tarafından pazar yerlerinden alınıp sarf ve istihlak olunduğu takdirde bunlardan tarife üzerinden orman bedeli istifa olunur. Bu gibi ticaretgâhlardan şehri sarf edilecek mahrukat orman memurları tarafından tayin ve tespit ve Meclis-i İdarece tasdik olunacak miktar üzerinden maktuan her ay dahi bir bedel alınabilir.

On Dördüncü Madde- Hazine namına zapt ve müsadere olunan emval müzayede olunan emval müzayede-i aleniye ile ve Meclis-i İdare marifetiyle fûruht olunur.

On Beşinci Madde- Ormanlardan (ster) hesabıyla odunların satılması caizdir.

On Altıncı Madde- Orman memurları ormana taalluk eden hamuleyi sair merakib-i bahriyeyi ve şimendifer vagonlarını vesair bilumum vesait-i nakliyyeyi indel-hace tevkif ve muayeneye salahiyettardır. Tevkif ve muayene için hükûmet-i mahalliyeden ve liman idarelerinden talep olunacak muaveneti devair-i aidesi ifaya mecburdur.

On Yedinci Madde- Mevridlerde emvalin hin-i muayenesinde tezkerelerinde ait olduğu mahallin tarifesinden dun bedel alındığı tahakkuk eylediği takdirde fark bedeli muayene edilen mahallin tarifesinden iki kat olarak istifa olunur.

On Sekizinci Madde- Bir malın tezkere veya nakliye veyahut çap pusulasıyla mükerrer nakil veya imrar edildiği tahakkuk ettiği halde mükerrer nakil veya imrar edilen mal zapt ve müsadere edilir.

On Dokuzuncu Madde- İşbu talimat ahkâmına muhalif hareketten dolayı istifası icap eden iki kat orman bedel ve öşürü tahsil ve teslim-i sandık edilinceye kadar buna ait orman mamulat ve mahrukat ve mahsulatı hapis ve tevkife orman memurları salahiyettardır.

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Yirminci Madde- Orman memurları tarafından ita olunan nakliye ilmühaberi ve çap pusulası mevcut mağaza müruriye tezkerelerinin müddeti bir senedir. Senenin hitamında bunlara ait emval muayene ve tadad edilecek mevcudiyeti anlaşıldığı takdirde tebdilen yenisi verilecektir. İşbu muameleyi ifa etmeyerek nakil ve imrar edilen emval tevkif edilerek iki kat orman bedeli alınacaktır.

Esna-yı muayenede nakliye ilmühaberi ve çap pusulası mevcut mağaza tezkerelerinden fazla zuhur eden emval zapt ve müsadere edilecek ve noksan zuhurunda mevcuduna göre yenisi ita olunacaktır.

Yirmi Birinci Madde- Nakliye ve çap pusulası ve müruriye tezkeresi her sene başka başka renklerle tabettirilecektir.

Yirmi İkinci Madde- Ormanlarda harik zuhurunda en yakın olan köy Heyet-i İhtiyariyesi orman memurlarının vüruduna intizar etmeksizin derhal mahall-i harika ahaliyi sevk ve itfa-yı harika şitap edeceklerdir.

Yirmi Üçüncü Madde- Harik itfa olunamadığı takdirde en yakın köye mücavir ve birer saatlik mesafe dâhilinde bulunan köyler ahaliyi mahall-i harika gitmeye ve münavebe ile itfa-yı harikte çalışmaya mecburdur.

Yirmi Dördüncü Madde- Harikin şiddet-i seyrine nazaran bu tarzda itfa olunamaz ise hükûmet-i mahalliye kuvve-i maneviye ve icabı takdirinde jandarma ve asker sevk edecektir.

Şiddetli hariklerde hükûmet-i mahalliye'nin en büyük mülkiye memuru mahall-i harika azimete ve bizzat ittihaz-ı tedabire mecburdur.

İttihaz olunacak tedabirin şekli bir izahname ile gösterilecektir.

Yirmi Beşinci Madde- Harik mahallerinde yirmi dört saatten fazla müddet için bulundurulacak ahaliye orman idaresi ekmek verecektir.

Yirmi Altıncı Madde- İtfa-yı harik için Hükûmet devairinde ve mahalli belediyesinde mevcut alat ve edevat-ı itfaiyeyi orman memurlarının talebinde o daire reisi tarafından ita olunacak ancak bunlardan gayr-ı kabil-i istimal halde bozulanlar ve ziyaa uğrayanlar tazmin edilecektir.

Yirmi Yedinci Madde- İtfâ-yı harika şıtap etmeyen Heyet-i İhtiyariye vazifesini suistimal etmek cürmüyle ve mahall-i harika gitmeyen veyahut harik mahallinden kaçak köy ahalisi dahi Hükûmetin emrine âdem-i itaat cezasıyla tecziye olunacaktır.

Yirmi Sekizinci Madde- Devlet ormanları derun ve civarındaki yaylak ve kışlakların orman fen memurları tarafından gösterilen mahallerinde hayvanat raine müsaade edilir.

Yirmi Dokuzuncu Madde- Mezkûr kışlak ve yaylaklarda ormanlara civar ve hayvanatı idare edecek kadar köylerde merası olmayan kura ahalisi hayvanatının meccanen raine müsaade olunur. Köy Heyet-i İhtiyariyesi rai edecekleri hayvanatın cins ve nevini ve müddet-i raini göstermek suretiyle her sene iptidasında mıntıka orman fen memuruna ita edecekleri defter üzerine memur-ı mumaileyh tarafından hayvanat rai olunacak mahaller Heyet-i İhtiyariyeye irae edilerek meccanen bir kıta ruhsatname ita olunur.

Otuzuncu Madde- Hariçten gelen tüccar malı olan hayvanatın Meclis-i İdarelerce tayin ve takdir olunarak tarifeye dercedilecek olan otlakiye bedeli peşinen alındıktan sonra orman fen memurları tarafından raine ruhsat verilir. Ahali ihtiyacından fazla kalan yaylak ve kışlakların bil-müzayede taliplerine ihalesi caizdir.

Otuz Birinci Madde- Yaylak ve kışlaklarda bila-ruhsat hayvan rai edenlerden ve ika-ı hasar eyleyenlerden Orman Nizamnamesinde münderiç ceza-yı nakdiler alınır.

Otuz İkinci Madde- Teşkilatı icra ve itmam edilen devlet ormanlarında eşcar ve mahrukat ve mahsulata ait muamele ormanlarda ikmal ve itmam edilerek nakliye ilmühaberi veya çap pusulasıyla ormandan ihraç edildikten sonra başkaca bir gûna muameleye tabi tutulmayarak serbestçe imrar ettirilir.

Otuz Üçüncü Madde- İşbu talimat ahkâmına tearruz eden orman talimat ve evamirinin ahkâmı mülğadır.

Orman Hariklerinin Esbab-ı Zuhuru ile Suret-i İtfasına Dair İzahname

Orman harikleri hemen umumiyet üzere yaz mevsiminde ve kuraklığın en ziyade hükümferma olduğu aylarda vuku bulmaktadır.

Mevsim-i sayfta nazil olan saikalarından pek ender olarak vuku bulan hariklerden maada ormanlarda zuhur eden hariklerin başlıca esbabı bervech-i âtidir:

- 1- Ormanlar derun ve civarına hayvanlarını rai etmek üzere dâhil olan çobanların kendilerini soğuktan muhafaza için yaktıkları ateşin ve kaybettikleri hayvanatı bulmak için geceleri iştiâl ettirdikleri çıranın etrafa sirayet eylemesinden.
- 2- Çıplak yerlerde kuraklık münasebetiyle otlar kuruyup hayvanatı maişet darlığından sıkıldıkları cihetle çobanların hayvanlarına taze ot yetiştirmek üzere ormanlara kasten ateş vermelerinden (Zira yanık bir mahalde hafif bir yağmurdan veya sonbaharda vukuu eksik olmayan sislerin tesirinden taze ve yumuşak ot yetişebilir.)
- 3- Ahalinin tarla açmak maksadıyla ormanlara ateş vermelerinden veya ormanlar derun ve civarında bulunan mezru tarlaları ile hayvanat-ı ehliyelerini hayvanat-ı vahşiye tasallutundan masun bulundurmak için geceleri yaktıkları ateşin etrafa sirayetine mani olacak tedabiri ittihaz etmemelerinden
- 4- Kasaba ve kura ahalisi ile yolcuların ormanlar derun ve civarından mürur eyledikleri sırada yakıp söndürmeksizin terk ettikleri

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 7

ateş ile sigara içmek için yakıp kezalik söndürmeksizin yere attıkları kav ve kibritten ve avcılarının barınmak üzere yaktıkları ateş ile şıkar için attıkları silahtan çıkan paçavradan.

5- Ormanlarda müteferrik surette vücuda getirilen kömür torlukları ile kireç ve katran ocakları ateşlerinin layıkıyla muhafaza edilmemesinden.

6- Ormanlarda kovuk ve oyuk ağaçlar ile kayalar aralarında arılar tarafından vücuda getirilen balları almak ve porsuk gibi hayvanatı inlerinden çıkarmak için tütsü vermek üzere yakılan ateşten.

7- Kat' ve imali memnu olan merenk ve çam hatabını eşcar-ı muhterikadan tedarik olunduğu göstermek için reşineli eşcarı havi ormanlara ahali ve tüccar tarafından kasten ateş verilmesinden.

8- Ormanlar derun veya kurbünden geçen şimendifer lokomotiflerinin bacasından çıkan kıvılcımdan.

9- Ormanlarda tüccar ve amelenin barınmak veya yemek pişirmek için yaptıkları ateşten.

Malumat-ı Umumiye

Hariklerden En Ziyade Müteessir ve Mutazarrır Olan Çam Ormanlarıdır.

Çünkü: Kışın yapraklarını döken kayın ve kestane ve gürgen misillü sair cins ormanlar hem tohum ile hem de şah sürmek suretiyle feyiz buldukları halde çam ve ormanları yalnız tohumdan ve aheste bir suretle husule gelebilirler. Bir de sair cins ormanlar yandıktan sonra da ekseriya yağmurlar sayesinde ve mevsim yardım eder ise yeniden filizlenebilir. Hâlbuki çam cinslerinin bir kere ateşten yaprakları sararınca artık mahvolmuş nazarıyla bakılmaları lazım gelir.

Kabukları kalın olan mesela halep çamı ve sahil çamı ve ak çam ormanlarında ağaçlar kemale varmış ve büyümüş olurlar ise yalnız budaları bir dereceye kadar ütülenerek ağaçlar tehlikeden vareste kalırlar. Fakat bu büyük ağaçlar altında direklik ve daha ufak ağaçlar ve fidanlar yetişmiş bulunurlar ise bunlar bütün bütün telef olacakları gibi alevlenmeleri tesirinden dahi harik büyük ağaçların üst dallarına da sirayet edeceği cihetle bu yüzden büyük ağaçlarca da hasaret ziyade olabilir.

Çam cinsinden sonra harikten müteessir olan başlıca eşcar meşe cinsidir. Hakeza bu nev ormanlarda dahi ağaçlar büyük ve muntazam oldukları halde daha az hasaret müşahade olunur. Kayın, gürgen, kestane, akçağaç vesair cins ormanlarda haşaratın derecesi nisbeten daha hafifçe olur. Maahaza bu vesair cins ormanlar sıklıkları ve tazelikleri mürettebesinde mutazarrır olurlar. Bazı ormanlarda sıkı çalılıkların bulunması da hariklerin şiddetini ve tedabir-i itfaiyenin eşkâlini mucip esbaptandır. Orman hariklerinin başlıca vasıta-ı sirayet ve ittisai bir de kuru yapraklar olup bunlar ne kadar külliyyetli ve kurumuş olurlar ise ol kadar harikin şiddetine ve yayılmasına yardım ederler.

Tedabir-i İtfaiye

Ormanlarda harik zuhur eder etmez derhal kura-yı mütecavire ahali kazma ve kürek ve baltalarıyla birlikte mahall-i harika sevk olunmalıdır. Bu bapta ilk evvel nazar-ı dikkate alınacak şey, harikin cesamet ve şiddetiyle beraber ne tarafa doğru ilerlemekte olduğunu ve ormanın ne yaşlarda ve ne derece sıklıkta bulunduğunu hemen keşfetmektir.

Amelenin kısm-ı küllisi harikin en şiddetli olan ön tarafa sevk edilip ihtiyaten harikin yan taraflarına dahi birer miktar amele terk etmek lazımdır.

Harikin cephesine sevk olunan amelenin bir kısma ateşten münasip miktar mesafede harikin vaziyet ve imtidadına göre intihap ve tayin olunacak bir hat üzerinde yol açtırılmalı ve diğer kısmına dahi mümkün mertebe ateşe yaklaştırarak kurumuş ağaç ve dalları ateşin önünden toplattırıp mazarrat vermeyecek yerler ve mümkün ise açılan yolların haricine attırmalı ve ateşin önündeki henüz tutuşmayan yaprakları dışarıya süpürttürmelidir. Yerde yanmakta olan devrilmiş kütüklerin üzerine toprak attırmak, fidanları kırdırmak faideden hali değildir. Ateşin baş tarafına gönderilen ameleye rüzgârın nagihan istikametini tahvil ile ateşin birtakım kollara ayrılması ihtimaline meydan verilmemek üzere muhterik

mahallerin kenarlarını takip ile ve harikin önünde açtırılan yoldan başlayarak yanan orman açılacak yollar içinde bir ada şeklinde bulunacak surette yollar vücuda getirtirilmelidir. Bu yollarda icab-ı hale göre bir metreden üç metreye kadar arzında bulunmalı ve mümkün mertebe ormanın açıklık olan taraflarından dolaştırmaya dikkat etmelidir.

Harik yaklaşmayacak derecede şiddet ve ehemmiyet peyda edecek olur ise amele derhal ateşin ilerlediği tarafa sevk edilip o taraftan münasip bir kıta tefrik olunarak işbu kıta dâhilinde bulunan eşcar ve nebatat-ı mütehaşşibe kat' ve tabakat-ı meyyite tathir ettirildikten sonra açtırılmalı ve çıkarılan toprak harikin istikametine doğru attırılmalıdır. Tathir edilecek olan kıta-ı arazinin harikin istikametine amuden ve harikin oraya ameliyat-ı tathiriye ikmal edildikten sonra gelebileceğini tahminen bir mesafe-i münasibede intihabına dikkat edilmelidir. Çünkü harik orda ihraka salih mevadd bulamayacağından dolayı muntafi olur harik şayet bir bayırın üst tarafından olup da aşağıda tehlikede kalan orman kıtalarının kurtarılması murad olduğu vakit kezalik ateşten münasip bir mesafeden başlayarak üç metre ve icabına göre daha ziyade genişliğinde yol açılmalı

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 8

ve mümkün mertebe bayırın pek dik olmayan taraflarını intihap etmelidir.

Harikin şiddet-i kuvvetini teskin için (kotterfo) yani harikin istikametine makûs olarak bil-ihtiyar ormana ateş vermek usulü ihtiyar olunur ise de bu ameliye gayet tehlikeli olduğu için katiyen şayan-ı tavsiye değildir.

Koru dâhilinde çukur mahallerde müterakim kuru yaprak yığınları yanmakta olduğu görülür ise uzun bir sırık veya ağaç dallarıyla alev üzerine mükerreren vurulmak suretiyle söndürülmelidir. Baltalıklarda zuhur eden hariki söndürmek için genç baltalıklarda uzun sırkalar ile eşcarın şah ve filizleri kırılmalı ve cesamet-i tabiiyesini kesbetmiş ve nisbeten büyük ağaçları havi bulunmuş olan baltalıklarda ise tepeler dallı ve toplu ağaçları kat' ile yan dallarını keserek tepelerini süpürge haline ifrağ edildikten sonra bunları yere çarpmak suretiyle ateşi olduğu yerde söndürmeye say ve gayret eylemelidir.

Ormanda mukaddema açılmış olan yollar harikin mahdut bir kıtada kalmasına hizmet edeceklerinden dolayı bu yollardan mümkün mertebe istifade edilmesine gayret etmek lazımdır. Yangının bir noktada kalmasını temin için en ziyade kıta-ı muhterikanın itfasına say edilmek iktiza eder. Mevadd-ı müştaile rüzgârın tesiriyle kurumuş ot ve çayırlar üzerine düşerek başka mahalden yeniden harik zuhuruna sebebiyet vereceği cihetle buna meydan verilmemek için oralarda kadın ve çocukların bulundurulmaması lazımdır.

Orman hariklerinde en mutena tedbir yolların vaziyet ve istikametini intihap ve tayin eylemektedir. Çok defa bastırılmış bir harikin yolların matluba muvafık olmamasından naşi tekrar canlandığı görülmüştür.

Orman harikleri geceleri kuvvetli rüzgârlar olmazsa sükûnet kesbedip şiddetlerini kaybederler ve bilakis gündüzleri güneş kızdıkça ateş dahi canlanır ve alevlenmeye başlar şu hale göre günlerle yanıp tevsî etmiş ve itfası güçleşmiş olan orman hariklerini söndürmek için en münasip zaman sabahleyin güneşin tuluundan evvelce ameliyata başlamaktır. Bayırlar üzerinde eskiden devrilip yanmış olan kütüklerin bayır üzerinde vaziyet-i ufkiyede bırakılması asla caiz değildir. Zira o halde kolaylıkla yuvarlanırlar. Bu sebepten naşi o gibi kütüklerin bayırın dikliğine doğru baş aşağı konulması ve yerdeki büyük ve çürük ağaçların yarılması ortalarından parçalanması gibi tedbirlere müracaat olunmalıdır.

Tedabir-i Tahafuzziye ve İnzibatiye

Ormanlarda harikin men'î zuhuru için hükûmet-i mahalliye marifetiyle ahaliye balada tadad olunan esbab-ı vukuun beyan ve tavzihiyle tenbihat-ı katiyede bulunulması ve orman fen ve mesaha memurları ile bilumum orman muhafızları mevsim-i sayfta müstemirren ormanlarda geşt ü gûzar ettirilerek harikin zuhuruna sebebiyet verecek ahvalin men'ine kâfi tedabir-i inzibatiye ve takayyudat-ı lazimenin ittihaz ve icrası ve harik zuhuruna en ziyade şecerat ile çalı çırpılar sebebiyet verdiği için ormanların bu kabil mevaddan mümkün mertebe tathirine itina olunması lazımdır.

Bilumum orman müteahhitleriyle ormanlar derun ve civarındaki hızarhane ve fabrikalar ashabı orman memurlarının göstereceği mahallerde ve takarrür ettirecekleri miktarda vesait-i itfaiye bulunduracaklardır. Ormanlarda çalışan amele ile katiyat yapan köylülerin geceleyecekleri ve ateş yakacakları mahall ve mevkiller orman memurları tarafından tayin ve irae edilecek ve ateş yakıldığında ateş yanında nöbetçi buldurulacaktır. O ormanlarda balta ve el bıçkıları mamulatına ait imalat mahalleri mümkün olduğu kadar ormanların açık mahallerinde olmak üzere orman memurları tarafından irae edilecektir.

Her orman müteahhidi maktadaki amelenin miktar ve esamisi ve hüviyetini ve ikametgâh-ı aslisini mübeyyin alel-müfredat bir kıta musaddak defterini orman memurlarına ita edecektir.

Harik Hakkında Bilumum Orman Memurlarının Riayetine Mecbur Bulunduğu Mevadd

- 1- Ormanda harik zuhurunda mıntika orman memurları herhangi vazifede olur ise olsun geceli gündüzlü mahall-i harika şıtab edecek ve mezkûr harikten ma-fevk memurini haberdar eyleyecek ve civar kura ahalisini mahall-i harika sevk ve itfasına gayret edecektir.
- 2- Harika şıtap etmeyen memur herhangi sınıfta bulunursa bulunsun işten el çektirilecektir.
- 3- Harik zuhur eden ormana mücavir mıntikanın orman memurları mıntikasının mahall-i harika en yakın noktasında muavenete âmâde bir halde bulunacak ve harik mıntikası memurlarıyla temin-i münasebet edecektir.
- 4- Herhangi bir ormanda harik zuhurunda harika muttali olan bilcümle orman memurları harikin taalluk ettiği mahal orman memuruna vakit fevt etmeksizin en seri vasıta ile derhal ihbar-ı keyfiyete mecburdur.
- 5- İtfa-yı harikte hazır bulunan orman memurlarından en büyüğü diğerlerinin âmiri ve harika mücavir mıntikalar orman memurları dahi bu esnada onun emir ve tenbihatına tabidir.
- 6- Yangının itfasından sonra tahkikat-ı evveliyeye itfada amir bulunmuş olan orman memuru tarafından icra edilecek ve harikin tarz-ı seyri, sebep ve vakt-ı zuhuru iştigal ettiği saha ve derece-i hasarı izah edilerek başkaca rapor dahi tanzim olunacaktır.
- 7- Mahall-i harikta hükûmet-i mahalliye'nin en büyük memuru ispat-ı vücut ettiği anda mahall-i itfada bulunan ve sıfat-ı amiriyeti haiz olan orman memuru kendisine her bir hususu izah ve bil-istişare ittihaz-ı makarrât edecektir.

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 9

- 8- Harik mütecasirleri hakkında tanzim olunan evrak-ı tahkikiye ile haşarat raporu, haklarında takibat-ı kanuniye ifa edilmek üzere ma-fevk memuruna gönderilecektir.

28 Şubat Sene 1340 Tarihli ve (425) Numaralı Mart Mahına Mahsus Muvakkat Bütçe Kanunundan Mer'ıyyül-icra Olan (1340) Bütçesinin (81)'inci Sahifesine İlavesi Lazım Gelen Mevad Bervech-i Âtidir

Ait Olduğu Sene Bütçesinin

	Madde	Senesi
Madde 46- 1340 senesi Muvazene-i Umumiye mucibince kadrolarında yapılan tenzilat ve maaşatta icra kılınan tenkihat mart iptidasından nihayetine kadar muteberdir.	2	1340
Madde 47- 30 Teşrinisani sene 1330 tarihli Kanun-ı Muvakkatin altıncı ve 25 Şubat sene 1330 tarihli zeylinin birinci maddeleri bervech-i zir tevhid ve tadil edilmiştir.	3	1340

- a-** Gerek müessesat ve şirketlere gerek cemiyetler ve eşhas-ı ferdiye nezdinde maktu maaş ve ücret ve aidatla istihdam olunan her nev müstahdeminin suret-i adiye ve fevkaladede aldıkları maaşat ve ücurat ve ikramiyelerin miktar-ı senevisi üzerinden tediye olunan nev akçenin borsa idaresinden veya ticaret odasından alınacak piyasa fiyatına göre yüzde üç nisbetinde temettü vergisi istifa olunur.
- b-** 30 Teşrinisani sene 1330 tarihli temettü vergisi kanun-ı muvakkatin dokuzuncu maddesinin dokuzuncu fıkrası bervech-i zir tadil olunmuştur.
- 1302 tarihli emlak nizamnamesi cari olan mahallerde varidat-ı gayr-ı safiye kezalik 14 Haziran sene 1326 tarihli müsakkafat kanununun on ikinci maddesinin matufu olan tahrir-i umumi nizamnamesinin elli altıncı maddesine tevfiikan memurin-i maliye tarafından ahval-i âdiyeye göre tahmin olunur.
- c-** Mezkûr kanunun on sekizinci maddesinin on dört numaralı fıkrası bervech-i zir tadil olunmuştur.
- Sinni on ikiden dun ve altmış beşten efun veya iki gözden ve el ve ayağının birinden veya ikisinden mahrum ve meflûç olan amele ve müstahdemin ve seyyar satıcılar.
- d-** 30 Teşrinisani sene 1330 tarihli kanunun yedinci maddesi bervech-i zir tadil olunmuştur.
- Bir hamı kâmilan isticar ve muahharen ayrı ayrı icar etmeyi sanat itihaz edenler taht-ı işgalde bulundurdıkları müsakkafatın irad-ı gayr-ı safisinin yüzde beşi nisbetinde vergiye tabidir.
- h-** Sanayi-i beytiyeden maada müessesat-ı sınaie ile değirmen ve fabrikalar her nerede bulunursa bulunsun temettü vergisine tabidir. 21 Eylül sene 1326 tarihli Kanunun beşinci maddesine tevfiikan tahakkuk ettirilir henüz tahsil edilemeyen temettü vergilerinden 1337, 1338, 1339 senelerine ait olanlar istifa edilmeyecektir.
- v-** 30 Teşrinisani 1330 tarihli Kanun-ı Muvakkatin işbu kanun ile muaddel şekil dairesinde tahakkuk ettiriyle temettü vergisi ve küsurat-ı munzama kanun-ı mezkûre merbut b cetvelinin ikinci kısmında muharrer mükellefinden dahi sair mükellefin misillü beş ve 25 Şubat 1330 tarihli temettü kanun-ı muvakkati zeylinin beşinci maddesinde muharrer maktu vergiye mükelleflerden dört misle iblağen tahsil olunur. Ancak işbu kanunun birinci maddesiyle tevhit ve tadil olunan altıncı ve zeylinin yedinci maddelerinde musarrah mükellefin vergileriyle zeyl-i mezkûrun 1, 2, 3, 4'üncü maddelerine tevfiikan tahakkuk edecek vergi kesr-i munzamaları zamma tabi olmaksızın tahakkuk-ı aslileri üzerinden istifa olunur.
- z-** 30 Teşrinisani sene 1330 tarihli temettü kanun-ı muvakkatin altıncı ve yedinci maddeleriyle dokuzuncu maddesinin beşinci fıkrası ve 18'inci maddesinin on dört numaralı fıkrası ve 25 Şubat 1330 tarihli zeylinin yedinci maddesi mülğadır.
- h-** İşbu madde-i kanuniyenin h fıkrasının hükmü yalnız 1340 senesine ve fikarat-ı sairesi 1340 senesinden itibaren tarh olunacak vergilere şamildir.

Ait Olduğu Sene Bütçesinin

	Madde	Senesi
Madde 48- 1340 senesi bütçesinde Muvazene-i Umumiye de dâhil bulunan mazulin maaşatı sabıkı misillü her vekâlet bütçesinde mevcut fasl-ı mahsusunda Şehremaneti, Ayan, Hazine-i Hassa, Şura-yı Devlet gibi teşkilat-ı devlete gayr-ı dâhil devair ve müessesat mazul memurlarına Düyun-ı Umumiye, muhassasat-ı zayıte kısmı bütçesindeki mazulin maaşatı faslından maaş verilir.	4	1340
Madde 49- Kavanin ve nizam ve usul-ı mevzuasına tevfiikan cibayet edilmekte olan rüsum ve tekâlifin Mart sene 1340 ayı zarfında dahi istifasına devam olunacaktır.	5	1340
Madde 50- Birinci madde mucibince istihsal olunacak tahsisat-ı muvakkatanın 1340 senesi bütçesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tayin ve tespit olunan fusul ve mevada göre tevziine Heyet-i Vekile mezundur.	6	1340
Madde 51- Bilumum tekâlif ve rüsumun kavanin ve nizam-ı mukarreresi mucibince tahakkukuna Düyun-ı Hazinenin sübutuna esas olan makadir ve nispetler tebeddül etmemek şartıyla Hazinenin kabz ve tediye muamelatında ve kuyud-ı hesabiye-i devlette lira esas itihaz edilerek kuruş	7	1340

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 10

Onun kesri itibar edilip tahakkuk ve tahsilinde yirmi paradan dun küsurat tayy ve yirmi paradan fazla küsurat kuruşa iblağ edilecektir.

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Yapılan Tamim Suretleridir:

Bazı mahallerde hâkim müctemi teşkilatının iadesine ve bazı mehakimin lağvına dair olan 28 Şubat sene 1340 tarihli ve 424 numaralı Kanun mucibince tatbik edilecek son teşkilat-ı adliye göre sulh hâkimleri olmayan mahallerde emva-i gayr-i menkule tasarrufundan inbias eden ihtilafatın suret ve mürecci-i hal ve rüyeti Adliye Vekâlet-i Celilesinden istifrar edilmiştir.

Alınan cevapta, mevzubahis 28 Şubat sene 1340 tarihli 424 numaralı Kanun, mehakim-i şeriyenin ilgasına ve mehakimin teşkilatına ait ahkâmı muaddel 8 Nisan sene 1340 tarihli 469 numaralı Kanun ile mefsuh olduğu ve işbu kanun-ı muahharın altıncı maddesinde iktiza eden yerlerde bir veya müteaddit sulh hâkimi bulunacağı, bulunmayan yerlerde mehakim-i asliyelerinin reisi ve reisinin tensibiyle aza ve aza mülazımlarının sulh davalarını kanun-ı mahsusuna tevfiikan rüyet edecekleri musarrah bulunduğu göre filhal her yerde sulh mehakimi müteşekkil ve mevcut demek olduğundan henüz sulh hâkimleri tayin edilememiş olan mahallerde emval-i gayr-ı menkuleye müteallik men-i tecavüz davalarının talimat-ı mahsusasına tevfiikan mecalis-i idarece fasl ve rüyet olunacağına mütedair bulunan 27 Kanunuevvel sene 1329 tarihli kanunu mahall-i tatbiki kalmadığı izbar kılınmış ve vilâyata tamimen tebliğ edilmiş olduğundan oraca da bu dairede ifa-yı muamele olunması beyan olunur.

Kaymakamların taht-ı riyasetlerinde bulunan İmar ve İskân Komisyonlarının muhacirine ait umur ve hususatin tedviri suret-i munhasıradaki iskân memurlarına tahmil ile kendilerinin en ziyade mühim telakki eyledikleri hususatta içtima eyledikleri Mübadele İmar ve İskân Vekâlet-i Celilesinden bildirilmiştir. Komisyonun teşkilinden maksat muhacirin muamelatının bir suret-i salime ve seriada cereyanını temin ve idareden ibaret bulunduğundan komisyonlara mevdu muamelat ve hususatin esas vezaiften add ile intizam ve selamet-i cereyanı esbabının istikmalî lüzumu tamimen beyan olunur.

Hayvan sirkatinin men'î hakkındaki kanunun on birinci maddesinin bazı mahallerde muhtelif tarzlarda telakki edilmekte olduğu işar-ı vakiadan anlaşılarak Adliye Vekâlet-i Celilesiyle bilmuhabere alınan cevapta, kanun-ı mezkûrun on yedinci maddesinde “hayvan sirkat veya sâriklara yataklık ettikleri şayan malum olan kesan hakkında mensup oldukları kura ve mahallatla civar mahallat Heyet-i İhtiyariyesince tanzim ve zabıta-i mahalliyece tasdik olunacak zabıtname ilh...” deyü muharrer olmasına ve ibare-i kanuniyedeki “kura ve mahallatla” tabirini takip eden “civar mahallat Heyet-i İhtiyariye” cümlesinde kura kelimesi tekrar zikredilmesine göre kurada ikamet eden bu kabil eşhasın mensup oldukları karye Heyet-i İhtiyariyesi tarafından tanzim olunacak zabıtnamenin haklarında tayin-i mumaleye esas teşkil edebileceği ve “civar mahallat” tabirindeki mahallat kelimesi cem olup birden veya ikiden ziyadeye delalet etmesinden dolayı mahallatta mukim bulunanlar hakkındaki zabıtnamenin kendi mahallesiyile asgari birden ziyade civar mahalle Heyet-i İhtiyariyesinden de tasdik olunması lazım geleceği mütalaa olunduğu izbar buyrulmakla oraca da bu dairede muamele ifasını tamimen beyan olunur.

23 Nisan 1336'dan 10 Ağustos 1339 tarihine kadar birinci devre-i intihabiye zarfında Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunan kavanini ve bunların huruf-ı heca tertibi üzerine bir kıta fihristini büyük kıtada bir kitap şeklinde ihtiva eden mecmuanın bedeli yüz elli kuruş olup sipariş edildiği takdirde tab ettirileceği bilmuhabere anlaşıldığından müdevvenat-ı kanuniye ihtiyacının temini için oraca bu kanundan ne miktar talep edilecekse bu hesaptan bedelinin irsali lazım geleceği beyan olunur.

Tüccar marifetiyle celbolunan müstahzar ve gayr-i müstahzar av tüfenkleriyle kapsül ve saçma mevzuatı üzerine on beş gün zarfında bila-ücret bandrol yapıştırlacağı ve on beş gün sonra bunlarla emsalinin idhali memnu bulunduğu ve mukaddema ithal edilmiş olan bu kabil eşyaya bandrol vaz ve ilsak edilmek üzere ashabının on beş gün zarfında

mukadderatını natık beyanname ita edecekleri ve üç ay sonra bandrolsüz görülenlerin kaçak addıyla müsaderesi askeri fabrikalar müdüriyet-i umumiyesi sene-i maliye bütçe kanununun beşinci maddesi icabından bulunduğundan keyfiyetin ceraid ve vesait-i mahalliye ile neşr ve ilan ettirilerek kaçakçılığın suret-i katiyede men-i vukuu esbabının istikmali ve vazifeten alakadar olmayıp da bu gibi kaçak mevad ihbar edenlere ihbariye itası Müdafaa-ı Milliye Vekâletinin cümle-i işarından bulunmakta bu dairede hareket edilmesi tamimen tebliğ olunur.

Gerek mübadeleye tabi olanların ve gerek olmayanların Yunanistan'da bulunan emval-ı gayr-ı menkuleleri üzerindeki hukuk-ı tasarruflarını temin zımında tanzim kılınan vesikaların tasdiki için Hariciye Vekâleti tabiiyet ve umur-ı hukukiye-i muhtelita müdüriyetince sair muamelat-ı tasdikiyede olduğu gibi iki yüz elli ve Yunan mümesilligince beş frank bir dolar hasebiyle otuz altı frank otuz santim ve tahminen dokuz yüz elli kuruş Türk parası resm-i istifa edilmek lazım geleceği Hariciye Vekâletinden izbar buyrulmakla keyfiyetin tamim ve ceraid ve vesâit-i mahalliye ile de neşri.

Muhakematın tesri-i rüyet ve intacı istihdafen mevki-i meriyete vazolunan usul-ı

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 11

muhakematın bazı mevadını muaddel 21 Mart 1340 tarihli ve 492 numaralı Kanun mucibince bila-sebeb makbul muhakematı talik gayr-ı caiz ve bir ömr-i sıhhiye mübteni olduğuna mahkemece kanaat eylediği takdirde ancak bir defaya mahsus olmak üzere münasip bir müddetle muhakemenin vakt-i ahara talikine mesağ-ı kanuni vardır. İspat-ı müddeanın zımında itası lazım gelen izahat ve vesaikin vakt-i muayyeninde âdem-i itası davanın aleyhe intacı mahzurunu dai olup Hazine davaları hakkında merkez ve mülhakat-ı devairinden vuku bulacak istilama vakt ü zamanıyla cevap verilmemesi ve muhakemeden hukuk-ı hazinenin ziyayı mucib-i mukarrerat suduruna sebebiyet vereceği cihetle Hazine dava vekilleri tarafından Hazine deavisine müteallik vuku bulacak istilama vakt ü zamanıyla cevap itası ve talep edilecek vesaikin tevdi ve irsali Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tamimen tebliğ olunur.

Devair ve müessesat-ı devletçe icra kılınan müzayede ve münakasa ve ihalelere iştirak edenlerden evvel emirde hukuk ve menafi-i hazinenin teminine kâfi ve sağlam teminat aranılması lazımeden bulunduğu halde bazı devairce işbu mecburiyet-i kanuniye nazar-ı dikkate alınmayarak kıymeti meşkûk hisse senedatı ve alelade ilmühaberlerin kayıtlarıyla iktifa olunarak hukuk-ı hazinenin ziyaa maruz bırakıldığı ve bundan başka ekseriya devair ve müessesat-ı devletin kışlık ihtiyacatına müteallik tahsisatın vakt ü zamanıyla ifraz ve irsaline itina edilmeyerek mübayaatın mevsim-i şita hulul etikten ve fiyatlar da yükseldikten sonra temin ve tedarikine tevessül olunmasından dolayı mühim miktarda fark-ı fiyat itası suretiyle menafi-i hazinenin ifatesine sebebiyet verildiği teftişat-ı vakiadan anlaşıldığından bahis ile vuku bulacak münakasat ve mübayaatın Aşar Nizamnamesinin gösterdiği tarz ve şekilde teminat-ı kaviyeye rabt olunarak menafi-i devletin her türlü ziyandan masuniyetin temini için mülhakat ihtiyacatına ait tahsisat havalelerinin vakt ü zamanıyla irsali Maliye Vekâlet-i celilesinden varit olan 16 Haziran 1340 tarihli 867/6545 numaralı tezkerede izbar buyrulmuştur. Bu dairede ifa-yı muamele olunması tamimen tebliğ olunur.

Urla kasabasının şimal-i garbisindeki şibhicezireye (Karataş Yarımadası) namı verildiği beyanıyla haritalara ol vecihle işaret edilmesi Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Riyaset-i Celilesinden bildirilmiştir. Ona göre haritalara işaret olunması mütemennadır.

Adana'da kimyager, eczacı Hafız Rıfat Efendi'nin Avrupa'nın İder ve Fil pamuklarına muadil nefasette imal ve ihzar etmekte olduğu İder ve Fil pamukların ticaret ve iktisad-ı millinin inkişafı ve müstahsillerin teşvik ve tergibi maksadıyla bilcümle Guraba hastahanelerinde sarf edilmesi hususunun temini Ziraat Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tamimen beyan olunur.

7 Mart 1332 tarihli işgal kanununun on birinci maddesinde seferbirlikte cihet-i askeriyece işgal ve vaz'-ı yed edilen emval-ı gayr-ı menkulenin vaz'-ı yed müddeti on beş günü tecavüz ettiği halde bunlara ait vergilerin vacibü't-tediye olmadığı muharrer bulunmasına ve mücadele-i milliye devam ettiği müddetçe bütün memleket darül-harekât olarak

kabul edilmesinden mezkûr kanunun on ikinci maddesi mucibince vaz'-ı yed edilen yer için bir gûna tazminat ve bedel-i icar verilmeyeceği başvekâlet-i celileden varit olan 29 Kânunusani sene 1340 tarihli 424/6 numaralı tezkerede tebliğ edilmiş olmasına nazaran işgalin devam ettiği müddetçe ashabı namına tahakkuk ettirilen vergilerin hükm-i kanuna tevfiikan terkin-i kaydı ve şu kadar ki salifüzzikr başvekâlet-i celile tezkeresinin tebliğinden mukaddem işgal kanunun onuncu maddesinin ikinci fıkrasına tevfiikan bedel-i icar istifa eylemiş olanların bu bedellerin taalluk eylediği zamana ait ve işgal edilen binaya müteallik vergi borçları var ise onların on birinci maddenin fıkra-i saniye ahkâmına tevfiikan tahsili lazım gelmekle keyfiyetin bilumum memurin-i maliyeye tebliğ edildiği bilmuhabere Maliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyrulmakla oraca da ber-minval-i muharrer muamele ifası tamimen beyan olunur.

30 Teşrinievvel 1334'ten 23 Ağustos 1339 tarihine kadar geçen müddet zarfında müdafaa-i memleket uğrunda ika edilmiş olan efal ve harekâtın cürüm addolunmayacağı hakkındaki kanun mucibince muafiyet kararından istifade etmeleri lazım gelen eşhas hakkında icra edilecek tahkikat, kanunun dördüncü maddesi mucibince münhasıran hükûmat-ı mahalliyyeye ait iken bunu mecalis-i idare kararlarına istinat ettirilmekte olduğu muhaberat ve işaret-ı vakıadan anlaşılmaktadır.

Meclis-i İdarelerin ifasına memur oldukları vezaif ve Hidemat-ı İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununda musarrah olmakla bu kabil mesailin mecalis-i mezkûreye tevdi bir çok nokat-ı nazardan gayr-ı caiz olduğu gibi hak ve hakikata münafi bir karar-ı zaruri halinde bu kararların eşkâl-i kanuniyesine tevfiikan tashih ve tadiline zaruret hâsıl olmak ve bu takdirde de işbu mesail Meclis-i İdarelerin rüyetine salahiyettar olduğu hususattan olmamak itibarıyla birçok müşkülât ve tehiratı dai olmak gibi maksad-ı kanuna muhalif ahval ve netayice maruz kalınmak dahi bedihi olduğundan mesail-i mezkûrenin Meclis-i İdare kararlarına iktiranı gibi yolsuz bir muameleye mahal ve imkân bırakılmaması tamine tebliğ olunur.

Ayasofya'da Seyyid Hasan Mahallesinde Cankurtaran Caddesinde "10" numaralı hanede mukim Halidoğlu Kemal Efendi'nin kuvva-yı inzibatiyyeye gönüllü kaydedilerek milis mülahız-ı sanisi rütbe ve muhassasatıyla istihdam edildiği ve hareket-i vakıası 22 Eylül 1339 tarihli kanunun birinci maddesine temas eylediği cihetle bir daha hizmet-i devlette istihdam edilmemesi Başvekâlet-i Celileden varit olan 3 Temmuz 1340 tarihli 6/2595 numaralı tezkere-i samiyede izbar buyrulmakla tamimen tebliğ olunur.

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 12

Bankaca öteden beri ikraz olunan ve bu sene zarfında tohumluk ve çift hayvanatı ve alat-ı ziraiye olarak aynen ve nakden tütün ve pamuk üzüm ve incir müstahsillerine dahi nakden kefalet-i müteselsile ile ikraz ve taviz suretiyle verilen mebalighden vadesi hulul eden tekasitın temin-i tahsili için bankaca köylere tahsil heyetleri gönderileceğinden ve bunlardan deynlerini tediye temerrüt gösterenler için Ziraat Bankası Kanununun yirmi beşinci maddesi mucibince tahsil-i emval kanununa tevfiikan zürran menkul emvalinin haczi lazım geleceği cihetle kanun-ı mezkûrun on birinci maddesine istinaden haciz kararı istihsali zımnında tahsil heyetleri tarafından karye Heyet-i İhtiyariyesine müracaat vuku bulduğu takdirde bermuceb-i kanun müracaatlarının terviç ve teshili Ziraat Bankası müdüriyet-i umumiyesinden ifade olunmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

Vürut eden muhacirinden iskân ve iaşeleriyle muhasib-i mesullüklerin mal sandıklarına avans olarak gönderdikleri paraların veya gösterdikleri lüzum üzerine yapılan sarfiyata ait evrak-ı sarfiyenin muntazaman vürut etmediği muhasib-i mesullüklerden işar kılınmakta olduğundan tahkikatın çürütülmesine meydan bırakılmayarak yapılan sarfiyata ait evrak-ı sarfiyenin usulüne tevfiikan ve serian nakdin gönderildiği muhasip mesullüğüne irsali ve aynı zamanda paraların yed-i saliste kalması katiyen tecviz edilemeyeceğinden varsa ehemmiyetle takip edilerek iktizasının tesri ve ifası Mübadele İmar ve İskân Vekâlet-i celilesinden işar kılınmakla ona göre takib-i muamele olunması tamimen beyan olunur.

21 Temmuz 1923 tarihinde Lozan'da imza edilmiş olan Boğazlar Mukavelenamesi ile Türkiye hududu mukavelesine ait nüsha-i musaddakların Bulgaristan Hükûmeti tarafından Fransa Hariciye Nezaretine tevdi edildiği hakkında nezaret-i müşarünileyhadan irsal olunan takrir-i şifahi suretiyle hin-i tevdiinde tanzim kılınan iki kıta zabıtnamenin musaddak suretleri Paris mümesillliğimizin 17 Haziran 1340 tarihli tahriratına merbuten vürut ederek Trakya Mukavelenamesinin bu suretle meriyetine dâhil olmuş olduğu Hariciye Vekâlet-i celilesinden alınan 21 Temmuz 1340 tarihli 105-14689 numaralı tezkerede izbar buyrulmuştur tamimen tebliğ olunur.

Hilal-i Ahmer, Himaye-i Etfal gibi cemiyat-ı Hayriye ile Türk Ocakları ve emsali müessesat-ı milliyenin ihraz olunacak asar-ı teşvik ile manen takviyesine hizmet etmek rüesa-yı memurin-i mülkiyemizin şüphesiz takdir buyurmuş oldukları bir vazifedir. Memleket için kendilerinden birçok fevaid ve hidemat intizar olunan bu cemiyat ve müessesatın eyyam-ı resmiede vuku bulacak ziyaretlerini iade suretiyle kendilerinin taltif ve tesirleri ve bu yolda emsali fırsatlardan istifade olunmasını tamimen tavsiye eylerim.

Limanlarımıza gelen Bulgar sefaininden Sıhhiye patentlerinin vizesi için şebhenderliklerimizce azami olarak 250 leva ahz edildiği halde Bulgar limanlarına giden 1-700 tonilatoluk gemilerimizden İstanbul Bulgar konsolosluğunca altı lira ve 701-1200 tonilatoluk gemilerimizden on iki lira vize harcı alınmakta olduğundan ve el-yevm bir leva tahminen bir kuruşa muadil bulunduğundan Muvazene-i Umumiye Kanununun altıncı maddesinin verdiği salahiye istinaden tarafımızdan mukabele-i bilmişil suretiyle harç istifası İcra Vekilleri Heyetinin 29 Haziran 1340 tarihli içtimasında karargir olmuş ve Cumhur Riyasetince de tasdik edilmiş olmakla fi-mâ-ba'd limanlarımıza gelecek 1-700 tonilatoluk Bulgar sefaininden Sıhhiye patentlerinin vizesi için altı yüz leva veya mukabili ve 701-1200 tonilatoluk Bulgar sefaininden 1200 leva veya mukabili vize harcı istifası ve diğer rüsumda da teaddül esbabının gözetilmesi hususu şebhenderlerimize ve diğer memurin-i hariciyemize tebliğ olunduğu Hariciye Vekâlet-i Celilesinden varit olan 22 Temmuz 1340 tarihli 14841/107 numaralı tezkerede izbar buyurulmakla ber-muceb-i karar muamele olunması esbabının temini tamimen beyan olunur.

Karye ve mahallerinde emraz-ı sâriye-i hayvaniye olup olmadığına dair her on beş günde bir Heyet-i İhtiyariye tarafından merkez-i hükûmete malumat itasına dair olan 17 Mart 1340 tarihli 12791 ve 199 numaralı tebligat-ı umumiye hükmünün ve müsmiren devam-ı tatbikine itina olunması tekiden beyan olunur.

Mübadeleye tabi ahalinin hin-i müfakatlarında eşya-yı menkulelerini beraber götürmek hakkını haiz bulunduklarına dair akdemce mübadele komisyonu tarafından vaki işara zeylen ahali-i merkumenin eşya-yı mezkûreyi vekiller tarafından satılmak veyahut arzularına göre suret-i aharla istifade etmek hakkını da haiz bulunduklarına karar verilmiş olduğu Hariciye Vekâletine izbar kılınmış olduğundan ber-muceb-i karar ve işar ifa-yı muamele olunması tamimen beyan olunur.

Tarife mucibince imza tasdiki için şebhenderliklerimizce 200 ve vekâletname-i umumi için 300 ve vekâletname-i hususi için 200 kuruş harç istifa edilmekte olduğu halde İstanbul'daki Yunan Konsolosluğunca imza tasdiki için tebaamızdan 950 kuruş ve vekâletnameler için de 1200 kuruş istifa edilmekte olduğundan sene-i maliye Muvazene-i Umumiye Kanununun altıncı maddesi mucibince Yunan tebaasından tarafımızdan mukabele-i bil-mişil suretiyle harç istifası İcra Vekilleri Heyetinin 29.6.1340 tarihli içtimasında kaargir olduğu ve Cumhuriyet Riyasetinin tasdikine iktiran ettiği cihetle fima-ba'd şebhenderhanelerimizce Yunan tebaasına ait bir imza tasdiki için 950 kuruş vekâletname için 1200 kuruş harç istifası ve ona göre pul iltisakı ve Yunanlılarca tahsil edilen diğer rüsumun da aynen tarafımızdan tahsili hususi şebhenderlerimize ve diğer memurin-i hariciyemize tebliğ olunmuştur. Vekâlet-i celilelerince de icap

edenlere tebligat ifasıyla vizesiz olarak geleceklerden aynı miktar rüsumun tahsilinin temini rica olunur. Bu bapda tanzim olunacak cetvel takdim kılınacaktır.

Hudud-ı milli dâhiline giren askeri mültecilerden en yakın makamat-ı askeriye tarafından geldikleri memleketin usul-ı askeriye ve sairesi hakkında lazım gelen malumat istihsal olunduktan sonra işbu mültecilerin derhal cihet-i mülkiyeye teslim edilmeleri ve cihet-i askeriye nezdinde hiçbir mülteci bırakılmaması Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Riyasetinden bil-umum makamat-ı askeriye tebliğ olunmuştur. Cihet-i mülkiyeye ona göre muamele ifası muktezidir.

Maliye Vekâletinden:

Bin üç yüz kırk senesi şehriye icmalleriyle merbutatının her türlü sehiv ve hatadan salim olarak bit-tanzim irsalı Nisan sene 1340 tarih ve 61 numaralı tahrirat-ı umumiye ahkâmından bulunduğu halde bazı mahallerden bu seneye ait olarak henüz hiçbir icmal gelmemiştir. Üç yüz otuz dokuz senesi Şubat ve on beşinci Ağustos icmalleriyle üç yüz kırk senesine ait icmalat-i şehriyeden miad-i irsalı hulul ettiği halde henüz gönderilmemiş olanların nihayet Eylül'ün on beşine kadar postaya tevdiyle tarih-i tevdiinin telgrafla Hazineye işarı ve bunları göndermeyen memurin-i maliye hakkında aled-derecat mücazat-ı intihabiyenin icrası suret-i katiyede mukarrer bulunmakla bu yolda ceza tertibine meydan verilmemesi ehemmiyetle tavsiye olunur efendim.

1337 ve 1338 seneleri hesab-ı katiyelerinin tetkikinde birçok sehiv ve hatalar tesadüf edilmiş olduğundan devre-i hesabiyesi derdest-i hitam olan 1339 senesi on beşinci Ağustos icmalleriyle sarfiyat müfredat cetvellerinde dahi bu kabil hatalara tesadüf olunmamak ve yapılacak muhaberat-ı zaide ile hesab-ı umuminin tanzimi tevhüre uğramamak üzere mezkûr icmal ile cetvellerin tanziminde bervecih-i âti hususat nazar-ı dikkate alınacaktır.

- 1- İcmal ile sarfiyat müfredat cetvellerinde muharrer hesabat sıhhatli olarak yekûn edilerek işbu yekûnlar ile müfredat arasında katiyen mübayanet görülmeyecektir.
- 2 Sarfiyat cetvellerinin tediyat-ı nakdiye, emanata alınan, istirdat ve düyun sütunları hali bırakılmayacak ve şayet bu sütunlara yazılacak bir şey yok ise o zaman ait olduğu fasıl ve maddenin hizasına sıfır vazıyla iktifa olunacaktır.
- 3- İcmalde devair masarif-i mütehakkıkası hesaplarının zimmet ve matluplarında muharrer mebalîge müsavi olması lazım gelen devair sarfiyat ve müfredat cetvellerindeki tahkikat ve tediyat yekûnları (Nisan mut(?) mütemmimesi nihayetine kadar tahakkuk edip de tediyeye olunamayan maaş ve masarifin mezkûr Nisan gayesinde emanat hesabına nakli suretiyle) tevzin edilecektir.
- 4- Sarfiyat müfredat cetvellerinde devre-i hesabiye nihayetine herhangi fasıl ve maddeye ait bakiye-i muhassasat ile tediyat arasında görünecek fark cetvelin tenkis olunan sütununda gösterilmek suretiyle bakiye-i muhassasat ile tediyat yekdiğerine müsavi kılınacaktır.
- 5- 1339 senesi bütçesinin sinin-i sabıka düyunu tertibinden gönderilen havalat ile tenkis ve tediyeye olunan mebalîğ, sarfiyat cetvellerinde haliyeye ait havalat ve tediyat ile birleştirilmeyerek seneleri ve fasıl ve madde itibarıyla ayrı ayrı irae olunacaktır.
- 6- Varidat-ı müfredat cetvelinin tahakkuk ve tahsis yekûnları, müfredatlarına muvafık olmakla beraber icmalde sene-i haliye varidat-ı mütehakkıkası veya sinin-i sabıka varidatı hesaplarının zimmet ve matlup sütunlarında muharrer mebalîge dahi muvafık olacaktır.
- 7- Sarfiyat müfredat cetvelleri ikişer nüsha olarak bittanzim irsal kılınacaktır.

Hesab-ı katiyeleri baladaki tarifât dairesinde tanzim etmeyen ve bu yüzden hem muhabereyi tezyit hem de Hazine hesab-ı umumisinin tanzimini tehire bâdi olan memurin-i maliye hakkında aled-derecat ceza tatbiki mukarrer bulunduğundan 1339 senesiyle ondan sonraki senelere ait hesab-ı katilerin sehiv ve hatadan âri olarak tanzim ve irsalıyla ceza tertibine meydan verilmemesi tamimen tavsiye olunur.

İlanlar

Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Karesi vilâyetine muzaf Ayvalık kazasının Yünda Adası'nda kâin olup mekşufen bil-müzayede İstanbul'da, Yağ iskelesinde beş numarada mukim Behcet Bey uhdesinde takarrür eden bakır ve simli kurşun ve linyit madenlerinin Türkiye Cumhuriyeti Riyasetinin tasvib-i âlisine iktiran eyleyen İcra Vekilleri Heyetinin 13 Ağustos 1340 tarihli kararnameşi mucibince mumaileyh uhdesine yetmiş sene müddetle ihale kılınmış olduğu ilan olunur.

Karesi vilâyetine muzaf Edremit kazasının Ağunya kahiyesinde Sofular civarında kâin olup bilmüzayede İstanbul'da yağ iskelesinde beş numarada mukim Behcet Bey uhdesinde takarrür eden bakır ve simli kurşun madeninin Türkiye Cumhuriyeti Riyasetinin tasvib-i âlisine iktiran eyleyen İcra Vekilleri Heyetinin 13 Ağustos 1340 tarihli kararnameşi mucibince muamileyh uhdesine yetmiş sene müddetle ihale kılınmış olduğu ilan olunur.

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Bursa'da on birinci fırkaya mensup yüz yirmi altıncı alayın birinci taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Efendi'nin diplomasının zayi olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyaandan diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur. 3-5

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz on dört senesinde istihsal ettiği tabip diplomasının Aydın'ın işgali esnasında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden Birinci Kolordu Sertabibi Miralay 5-314 Zeyrekli İsmail

6 Eylül

(Resmî Ceride)

Sahife 14

Hakkı Bey ibn-i Mehmed'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye rabtıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz otuz üç senesinde istihsal ettiği diplomasını Sabuncupınar Harbi esnasında zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabip Muavini Yüzbaşı (41-333) Ahmed Hikmet Efendi bin Fuad'a nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye rabtıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Üç yüz yirmi sekiz senesi Şam Kâbile Mektebinden ahzedip Şam'ın tahliyesi esnasında eşya-yı zatiyesi meyanında diplomasını da zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden İzmir'de Yapraklı'da mukime Mütেকait Yüzbaşı Nuri Bey haremi Kâbile Ulviye Hanım bint-i Müteveffa Mehmed Tefik Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyeye raptten isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Mersin vilâyetinin Ulaş nahiyesinde kâin olup imtiyazı 3 Haziran 1325 tarihli ferman mülga Bâbîali Evrak Odası Mümeyyiz-i Evveli Ziya Bey ile Mülga Erkan-ı Harbiye Piyade Kolağalarından Esad bin Hüseyin Efendiler uhdelinde bulunan bir kıta bakır madeninin tarih-i tebliğinden itibaren nihayet altı mah zarfında mumaileyhima taraflarından imaline mübaşeret edilmesi ve aksi takdirde Maadin Nizamnamesinin elli dokuzuncu maddesine tevfikan imtiyaz-ı mezkûrun feshedileceği mumaileyhin mahall-i ikametleri meçhul bulunmasına mebni ilan olunur.

İstanbul vilâyeti dâhilinde Sarıyer’de vâki malumel-hudut mekşuf bakır madeni zirdeki şerait-i esasiye dairesinde mevki-i müzayedeye vazolunmuştur.

- 1- Müzayedede kapalı zarf usulüyle icra olunacaktır. Zarflar mühür mumuyla ve üzerlerinde (Sarıyer Bakır Madeni müzayedesine ait teklifnamedir.) ibaresi muharrer olacaktır. Zarflar posta ile gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vazedilip taahhütlü olarak “Ankara’da Ticaret Vekâleti Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.
- 2- Zarflar evvela iki bin beş yüz Türk Lirası teminat akçesinin herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedi yahut talep vukuunda vekâletname tediyesini zamin olarak muteber bir banka tarafından muti bir çek veya banka taahhütnamesini, saniyen talibin madeni tesellüm ettiği tarihten itibaren senevi laakal ne miktar cevher ihraç ve nakledeceğini müşîr teklifnamesini ihtiva edecektir. Müzayedenin mevzuu senevi istihsal edeceği maden bakır miktarı teşkil etmektedir. En ziyade senevi bakır istihsal edenin uhdesinde takarrür edecektir.
- 3- Zarflar 1 Teşrinievvel 1340 tarihine müsadif çarşamba günü öğleyin saat on ikiye kadar Ankara’da Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu miattan sonra gelen zarflar kabul olunmaz. Taraflar aynı gün öğleden sonra saat ikide Ankara’da Maadin Müdüriyet-i (devamı sayfa 15’te)

**4.999.500 Osmanlı Liralık 1890 Senesi İstikrazı Tahvilatının İtfası İçin
14 Ağustos 1340 Tarihinde İcra Kılınan 69. Keşide**

251 ila 300	651 ila 700	2051 ila 2100
6401 ila 6450	8451 ila 8500	9051 ila 9100
10551 ila 10600	13851 ila 139000	16301 ila 16350
17351 ila 17400	19401 ila 19450	21051 ila 21100
25351 ila 25400	26951 ila 27000	30801 ila 30850
32051 ila 32100	32751 ila 32800	33651 ila 33700
34301 ila 34350	37501 ila 37550	39701 ila 39750
40401 ila 40450	40601 ila 40650	42851 ila 42900
45401 ila 45450	45501 ila 45550	46201 ila 46250
46651 ila 46700	48151 ila 48200	52751 ila 52800
58001 ila 58050	60201 ila 60250	65401 ila 65450
66501 ila 66550	67901 ila 67950	69151 ila 69200
72251 ila 72300	72701 ila 72750	75901 ila 75950
78801 ila 78850	78901 ila 78950	84701 ila 84750
85501 ila 85550	89201 ila 89250	92201 ila 92250
95351 ila 95400	96351 ila 96400	96901 ila 96950
98351 ila 98400	102401 ila 102450	105201 ila 105250
105551 ila 105600	114101 ila 114150	115451 ila 115500
119101 ila 119150	136101 ila 136150	137251 ila 137300
137801 ila 137850	148901 ila 148950	150451 ila 150500
156451 ila 156500	156901 ila 156950	157601 ila 157650
162151 ila 162200	162851 ila 162900	165750 ila 165800

167001 ila 167050	170101 ila 170150	171901 ila 171950
175201 ila 175250	177201 ila 177250	177751 ila 177800
180101 ila 180150	183951 ila 184000	187651 ila 187700
194701 ila 194750	196401 ila 196450	196651 ila 196700
198401 ila 198450	199501 ila 199550	201951 ila 202000
208051 ila 258100	213501 ila 213550	217651 ila 217700
221101 ila 221150	224751 ila 224800	ila

Sahife 15

(Resmî Ceride)

6 Eylül

umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşat olunacak ve teklifleri bâlâda muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında ruhsatname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine müteallik muamele ifa olunacak ve badehu (bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak şartıyla) ikinci maddede zikrolunan cevher miktarını en ziyade artıranlar hakkındaki kırk sene müddetle ihalesi hakkında bir zabıtname tanzim olarak Ticaret Vekâletine arz olunacaktır.

- 4- İşbu mazbata ile madde-i âtiyede zikredilen şartname Ticaret Vekâletince tasdik olduktan sonra Başvekâlet-i Celileye ledel-arz madenin ihalesi icra olunacaktır.
- 5- Madenin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip laakal ikinci madde mucibince teklif ettiği miktar cevher ihraç etmeyi ve edemese bile bu miktara tekabül eden kıymet üzerinden yüzde beş resm-i nisbi ve resm-i mukarrer ve bunların yüzde altısı nisbetinde teşhizat-ı askeriye tertibi ita eylemeği taahhüt edecektir.
- 6- Talip yarım lira bedel mukabilinde vekâletten mübayaa edileceği şartnamesi ahkâmına tamamen riayet edecek ve al-el-husus ahkâm-ı mezkûreye tevfiakan tahakkuk ettirilecek fazla temettüatından (fazla-ı mezkûrenin vazolunan sermayeye nisbeten ve şartnamede münderiç mikyas-ı mütezayide göre) yüzde ondan yüzde kırka kadar bir miktarını Hükûmet ve amele ve müstahdemin hissesi olmak üzere tediye eyleyecektir. Bu miktarın yüzde onunu da mahalli belediyelerine verecektir.
- 7- Madenin ihalesi üzerinde takarrür eden talip nihayet bir sene zarfında vaziyet-i fenniyyeyi tespit ile madende yapacağı tesisat ve şekl-i sa'yini Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine kabul ettirmeye mecburdur.
- 8- Tesisat ve inşaat hitam-ı muayyenini zarfında azami üçüncü senede madenden saf cevher istihsaline mecbur olacaktır. Bu müddet zarfında Hükûmetçe makbul bir mazeret-ı meşruaya istinat etmeden saf cevher istihsaline muvaffak olunamadığı takdirde imtiyaz fesh ve teminat akçesi Hazinece irad-ı kaydolunacaktır.
- 9- Müddet-i imtiyaziyenin hitamında madende yapılacak bilcümle tesisat Hükûmete intikal edecektir.
- 10- Hükûmet bedelini o günkü piyasa üzerinden peşinen tesviye etmek şartıyla madenden bakır mübayaa etmekte muhtardır.

Menteşe vilâyeti dâhilinde Fethiye kazasının Kargı Foça Çiftliği arazisi dâhilinde Domuzalanı mevkiinde tahminen üç bin beş yüz ton krom cevheri zirdeki şerait dairesinde mevki-i müzayedeye vazolunmuştur.

- 1- Müzayede kapalı zarf usulüyle icra olunacaktır. Zarflar mühür mumuyla mahtum ve üzerlerinde (Menteşe vilâyetinin Fethiye kazasının Kargı Foça Çiftliğinde Domuzalanı mevkiindeki krom

madeni teklifnamesidir.) ibaresi muharrer olacaktır. Zarflar posta ile gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vazedilip taahhütlü olarak “Ankara’da Ticaret Vekâleti Maadin-i Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.

- 2- Zarflar evvela; teminat akçesi olarak üç bin Türk lirasının herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedini veyahut üç bin liranın talep vukuunda vekâlet namına tediyesine zamin olarak muteber bir banka tarafından muta bir kıta çek veya banka taahhütnamesi, saniyen; tâlibin madende tesellüm edeceği beher ton krom cevherini kaç liraya alacağını mübeyyin teklifnamesini ihtiva edecektir.
- 3- Ton başına itası muktezi rüsum-ı nisbiye aranılmayacaktır.
- 4- Zarflar 25 Teşrinievvel sene 1340 tarihine müsadif cumartesi günü öğleyin saat on ikiye kadar Ankara’da Maadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu miattan sonra gelen zarflar kabul olunmaz.
- 5- Zarflar 25 Teşrinievvel sene 1340 tarihine müsadif cumartesi günü öğleden sonra saat ikide Ankara’da Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından talip veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşat olunacaktır. Teklifleri bilahare muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında bir zabıtname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine müteallik muamele ifa olunacak ve badehu madenin (bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak şartıyla) ikinci maddede zikrolunan cevher bedelini en ziyade arttıran talibe ihalesi hakkında bir mazbata tanzim olunarak vekâlete arz olunacaktır.
- 6- İşbu mazbata Ticaret Vekâletince tasdike iktiran ettiği takdirde cevherin ihalesi icra olunacaktır.
- 7- Cevherin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip tarih-i ihaleden itibaren doksan bir gün zarfında bedelini bit-tesviye cevheri tesellüm edecektir. Cevherin vezni masarifi müşteriye aittir.

Ankara: Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Cumartesi

12 Rebiyülevvel 1342
11 Teşrinievvel 1340

Tesis Tarihi:
7 Teşrinievvel 1336

Abone Şeraiti

Bir seneliği 390 kuruş
Altı aylığı 195 kuruş
Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Altı aylığı 235 kuruştur

Beher nüshası 100 paradır

Numarası: 76 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Mukarrerat

Hariciye Vekâleti:

Ziraat Vekili Aydın Mebusu Zekai Beyefendi'nin münhal bulunan Londra Ortaelçiliğine Büyükelçi sıfatını haiz olarak tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin teklifi üzerine Heyet-i Vekilece 30 Ağustos 1340 tarihinde takarrür etmiştir.

§ Berlin Ortaelçiliğine Kemaleddin Sami Paşa'nın tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 29 Temmuz 1340 tarih ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti 15319/144 numaralı tezkiresiyle vaki teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 03.08.1340 tarihli içtimasında karar-gir olmuştur.

§ Almanya Hükûmeti Türkiye nezdindeki sefaretini ortaelçilik olarak tesis etmiş olmakla beraber sefirine büyükelçi unvanı verdiği ve bilmukabele Berlin'deki Türk Sefareti de ortaelçilik derecesinde tesis edilmiş ise de Kemaleddin Sami Paşa'nın aynıyla Alman sefiri gibi büyükelçi unvanını haiz olması muvafık görüldüğünden ol veçhile müşarünileyhe büyükelçi unvanının tevcihi Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 19 Ağustos 1340 tarih ve 16661/164 numaralı tezkiresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 20.08.1340 tarihli içtimasında muvafık görülmüştür.

§ Münhal bulunan Paris Mümessilliği Üçüncü Kitabetine Londra Mümessilliği Evrak Memuru Cevdet ve ondan inhilal eden Evrak Memurluğuna Mustafa Vedid Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

13 Eylül 1340

Başvekil ve Hariciye Vekili
İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuri
Gazi Mustafa Kemal

Münakasa Talimatnamesi

Maliye Vekâletinden:

Madde 1- 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı maddesi mucibince devair-i devletçe yapılacak mübayaat ve ihalatın suver-i tatbikiyesine mütedair Heyet-i Vekileden musaddak talimatname ile bunun mevki-i meriyete vaz'ını mutazammın kararname bervech-i zir tebliğ olunur.

Madde 2- İşbu talimatnamenin birer nüshası Hazinece doğrudan doğruya memurin-i maliye ve mülkiyeye tebliğ edildiğinden badema mübayaat ve ihalatla işbu talimat dairesinde muamele ifası rica olunur.

1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı Maddesi

Devair-i devletçe yapılacak mübayaat ve ihalat bi'l-münakasa icra olunur. Şerait-i münakasanın mebd-i ilanı ile ihale-i katiye arasındaki asgari müddetler on bin liraya kadar bir ay, fazlası için iki ay ve her nev' mevad ve emtia-i ecnebiye için üç aydır. Bu hususta Heyet-i Vekilece talimatname tanzim olunacaktır. Bervec-i zir hususat işbu kayd-ı kanuniden müstesnadır.

A- Hükûmetçe hafi tutulması icap eden mevad.

B- Yed-i vahidin taht-ı tasarrufunda bulunmak itibarıyla münakasa icrasına imkân olmadığı Heyet-i Vekilece taayyün eden mevad "Bin liradan dîn olan her nev' muamelat pazarlıkla tedarik olunabilir."

Bâlâyı aynen münderiç madde-i kanuniyenin suret-i tatbiki hakkında talimattır.

- Ahkâm-ı Umumiye -

Madde 1- Devletçe yapılacak münakasaya ait işbu talimat üç kısım olup birinci kısım münakasayı, ikinci kısım ahkâm-ı münakasayı, üçüncü kısım münakasadan müstesna tutulan hususatı mutazammındır.

Madde 2- Muvazene-i Umumiye, mülhak ve idare-i hususiye bütçeleriyle idare olunan alelumum devair-i devletin münakasa veya pazarlık ile veya emaneten yapılacak mübayaat ve ihalatı işbu talimata tabiidir.

Madde 3- Merkez ve vilâyatta devair-i mülkiye, askeriye ve müessesat-ı sairece devlet namına vuku bulacak her nev' mübayaat, inşaat, tamirat, istikşafat, imalat, işletme, nakliyatta esas münakasadır.

Madde 4- On dördüncü maddede gösterilen müstesniyat haricinde olarak bila münakasa yapılacak mübayaat ve ihalat keenlemyekündür.

Madde 5- Memurin-i devlet resmî münakasalara iştirak edemeyeceği gibi kefarete ve suver-i saire ile de alakadar olamaz.

Madde 6- Münakasadan istisna edilen mevad devair-i devletçe emin ve mutemet kesian tarafından icra olunur.

Madde 7- Devlet münakasası aleni veya kapalı zarf usulü üzere icra ve bunlardan hangisinin ifa olunacağı şerait-i münakasa meyanına derç olunur.

Birinci Kısım

Aleni Münakasa Usulü

Madde 8- Üçüncü maddede muharrer hususata müteallik aleni münakasanın suret-i icrası bervec-i atidir:

A- Devairce yapılacak münakasatta evvelemerde münakasaya mevzu işin ecnası, envayı, evsaf-ı mümeyyizesi miktarı, şeraiti, mebd ve münteha-yı münakasa müddeti, mevkii-i icra veya teslimi, teminatı, tazminatı ve askı müddeti içinde yapılacak tenzilatın derecesi velhasıl buna müteferri ve hukuk ve menafii-i hazineyi kâfil bilumum hususatı natık bir şartname ve inşaat ve tamirata taalluk edenlerde ayrıca bir de resim, plan ve keşifnamesi tanzim ve bu esasat dâhilinde münakasa kaimesi ihzar edilir.

B- Böylece münakasa kaimesi ihzar olunduktan sonra işin ehemmiyet ve cesamet ve vaziyetine göre icap eden mahallerdeki gazeteler ve vesait-i mutade ile ilan-ı lâzime icra olunur.

- C-** Kanunun on altıncı maddesinde muharrer miktarlardan 1001 liradan 10000 liraya kadar her nev' mübayaat, inşaat, tamirat ve nakliyat ile saire için müddet-i münakasa bir ay yani ilk tarih-i ilandan itibaren otuz gündür. Bu otuz günden 27'nci günü tayin olunan saatte takarrür eden bedel meclis-i idare veya komisyon-ı mahsus veya daire-i aidesince hadd-i layık görüldüğü takdirde ihale-i evveliyeye icra olunarak üç gün müddetle askıya alınır. İşbu askı müddeti zarfında kabul olunacak tenzil miktarı dairesince şartnamede tasrih olunan miktardan dîn olamaz. Bu suretle takarrür edecek bedel ile üçüncü günü yani münakasanın hitam bulduğu otuzuncu günü kezalik muayyen olan saatte son talibe bedel-i mukarrer ile ihale-i katiye icra edilir.

11 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 2

- D-** Münakasaya iştirak eden talipler tenzil ettikleri miktar hizasına vaz-ı imzaya mecbur oldukları gibi keff-i yedleri halinde de keyfiyeti kezalik imzalarıyla tevsike mecburdurlar. Vaz-ı imza etmeden infikâk eyledikleri veya imzadan istinkâf ettikleri takdirde münakasaya memur heyet azasından iki kişi canibinden keyfiyet-i infikâk meşruhen tasdik olunur.
- E-** Münakasaya mevzu mevaddın ihale-i evveliyesinin icrası verilen bedelin hadd-i layık görülmesiyle meşruttur. Verilen bedel meclis-i idarece hadd-i layık görülmüş ise münakasa kaimesi zirinde bamazbata tasdik ve meclis-i idarenin mühri resmisiyle tahtim olunduktan sonra ilsak olunacak damga pulu üzerine vali veya kaymakam veya vekilleri tarafından "ihale-i evveliyesi icra olundu" ibaresi tahrir ve imza olunur. Devair ve müessesatta dairesince veya komisyon-ı mahsusunca yapılacak ihalelerde son bedel-i mütekarrir hakkında esbab-ı mucibeli müzekkere veya mazbata yazılarak birinci veya ikinci derece amir-i italara bade'l-arz mucibe iktiran ettirildikten sonra münakasa kaimesinin zirine keyfiyet tensib-i işaret olunarak ihale-i evveliyeye keşide olunur.
- V-** İhale-i katiyelerin şekli icrası aynı tarz ve usule tabidir.
- Z-** 10,001 liradan fazla mübayaat ve ihalat için işbu madde ahkâmı tamamen cari olup yalnız müddet-i münakasa altmış bir gün devam ederek bunun elli sekiz gününün hitamında ihale-i evveliyeye ve 61'inci gününde ihale-i katiye yapılır.
- H-** Devair-i devletçe her ne suret ve sebeple olursa olsun memalik-i ecnebiyeden celp ve mübayaasında zaruret veya menfaat-i hazine görülen her nev' mevad' ve emtia ister on bin liradan dîn veya efzun olsun behemehâl üç ay yani 91 gün müddetle münakasaya tabi olup bu müddetin kezalik üç günü askıya aittir.
- T-** Münakasaya iştirak etmek için talipler on bin liraya kadar olan münakasalara yüzde on ve bundan fazla olanlara on bin liraya kadar yüzde on ve mütebakisi için yüzde beş nispetinde depozito akçesi veya buna muadil muteber banka teminatı veya devletçe piyasaya kabul edilmiş esham ve tahvilatı tevdiye veya emval-i gayrimenkule terhinine mecburdur. "Esham ve tahvilat münakasaya yevm-i iştirakteki piyasadaki yüzde on noksanyla kabul olunur."

- Kapalı Zarf ile Münakasa Usulü -

Madde 9- Münakasanın kapalı zarf usulüyle suret-i icrası âtideki usule tabiidir.

- A-** İşbu talimatın sekizinci maddesinin A ve B fıkralarındaki esasat tamamıyla icra olunacağı gibi miktar-ı mübayaat ve ihalata göre münakasa müddetleri dahi aleni münakasada muayyen müddetlerin aynıdır.
- B-** Kapalı zarf usulüne tabi talipler şerait-i münakasaya göre teklif edecekleri son bedeli mutazammın mektuplarını kaimede muharrer teminat akçesi veya esham ve tahvilat makbuzu veya banka

teminatnamesi yahut emvalin terhinini muhtevi tapu senedi ile birlikte kapalı bir zarf derununa vaz ve zarfın üzerini üç cihetten mum ile temhir ederek ilan olunan saat-i ihaleden laakal beş saat evvel bir makbuz mukabilinde merci-i münakasaya tevdi ve teslime mecburdurlar.

- C-** Kapalı zarflar, ihale için tayin olunan saate münakasa heyeti huzurunda bade'l-muayene mühürleri ve zarfın açılıp açılmadığını tayin ettikten ve bir zabıtname tanzim edildikten sonra küşat edilerek şerait-i muayyeneye göre teklif edilen bedellerin en noksanı hadd-i layık görülür ise 8'inci maddenin "h" fıkrasındaki usul dairesinde ihale olunur.
- D-** Kapalı zarflar ile yapılacak münakasat, askıya tabi olmayıp ihale bir ve katidir.
- H-** Tayin ve ilan olunan şeraitin bir kısmına veya tamamına mutabık olmayan teklifatı havi mektuplar nazar-ı itibara alınmaz ve bu kabil mektuplar ashabına da iade edilmez.

İkinci Kısım

Ahkâm-ı Münakasa

- Madde 10-** Mübayaatta münakasat nev' üzerine icra edilir. Bütçede bir fasıl dâhilinde olsa bile merkez ve vilâyatta devair-i devletçe mübayaa olunacak mesela: Yağ, pirinç, şeker, petrol, dakik, saman, mahrukat, malzeme-i kırtasiye ve âlat ve edavat-ı masnua ve fenniye gibi bilumum mevaddın ayrı ayrı münakasa ve kaimelere merbut olması lazım gelir.
- Madde 11-** Her nev' mübayaat "tahsisat dâhilinde olmak şartıyla" laakal üç aylık ihtiyacata göre münakasaya konulur. Tahsisatı müsait olmayan ihtiyacat münakasaya tabi olmak şartıyla bakiye-i tahsisata göre münakasaya vaz olunur.
- Madde 12-** İnşaat, tamirat, imalat ve istikşafatta münakasat herhangi iş için yapılacak keşifnamenin ihtiva eylediği tekml aksamına aittir.
- Madde 13-** İşletme ve nakliyatta münakasat, muamele ve ihtiyacın Heyet-i Umumiyesine şamildir.

Üçüncü Kısım

Münakasadan Müstesna Tutulan Mevad

- Madde 14-** Mevadd-ı atıye münakasadan müstesna tutulabilir:
- A-** Münakasasının ilanı tarihinden şerait-i mukavele mucibince mutemedin taahhüdünü icraya başlayacağı tarihe kadar geçecek müddet zarfında ordu ve donanmanın ve fabrikalar gibi müessesat-ı devletin gayr-ı kabil-i tehir ihtiyacat-ı mübremesinin miktarı ne olursa olsun lüzumuna göre defaten veya ceste ceste pazarlıkla mübayaa olunur. Devair-i sairenin bu kabil ihtiyacat-ı mübremesi enva üzerine ve bin lirayı tecavüz etmemek üzere ayrı ayrı pazarlıkla temin ve tedarik olunabilir.
 - B-** Her birinin veya keşifname muhteviyatının bedelatı bin liradan efzun olmayıp da bi'l-münakasa temin ve tedariki münasip veya mümkün görülemeyen mevad.
 - C-** Mevadd-ı sabıka mucibince aleni veya kapalı zarf ile münakasaya vaz olunup da müddet-i muayyene içinde talip zuhur etmemesinden naşı esbab-ı mucibe serdiyle pazarlıkla mübayaası veya emaneten icrası taht-ı karara alınan hususat.
 - D-** Müddet-i muayyene içinde talip ettiği zuhur hâlde yevm-i ihaleye kadar verilen bedel hadd-i layık görülmeyen ve pazarlıkla mübayaa veya emaneten icrası bedel-i mukarrerden dûn ve menafi-i hazineyi müstelzim bulunacağı fiilen müsbit mevad.
 - H-** Mübayaası veya nakli Hükûmetçe mektum tutulması icap ettiği dairesi amirinin taht-ı tasdik ve mesuliyetinde bulunan her nev mevad.

- V-** Yed-i vadihin taht-ı tasarrufunda bulunmak itibarıyla münakasası mümkün veya erbab-ı ihtisastan başka kimselerden mübayaa ve imali mahzurdan salim veya munasip olmadığı bi'l-istizan Heyet-i Vekilece kabul ve tasdik olunan mevad ve masnuat-ı dakika ve fenniye.
- Z-** İfa-yı taahhüt etmeyen müteahhitler nam ve hesabına yani zarar ve ziyarı. kendilerine ait olmak üzere icra ettirilecek mübayaat, inşaat, tamirat ve nakliyat.
- H-** Taht-ı imtiyaz ve inhisarda bulunan eşya.
- T-** Devlet fabrika ve müessesatından alınacak mevad.
- Y-** Devair-i resmiyenin yekdiğerine bedel takdiriyle fûruht edeceği mevad.

Mevadd-ı Aynî (?)

- Madde 15-** Yapılan bir keşifnameye müsteniden münakasaya konulan bin liralıktan fazla inşaat ve tamiratın talibin zuhur etmemesine veya verilen mislin hadd-i layık görülmemesine mebni emaneten icrası takarrür eden aksam-ı inşaat ve tamiratta herhangi birinin gerek pazarlıkla gerek bi'l-münakasa talibine ihalesinde daire-i aidesi salahiyettardır.
- Madde 16-** Münakasa için ceraid-i yevmiyeye verilecek ilanata mevzu tarih-i münakasaya mebde olup ceraidin tehir-i neşri müddet-i muayyeneye tesir etmez.
- Madde 17-** Münakasaya mevzu mevaddın ihalesinden sonra şartnamede musarrah ahkâm ve şeraite mutabık olmak üzere mukavelename tanzim

11 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 3

ve tarafeyn canibinden imza ve kâtib-i adile tasdik ettirilir.

- Madde 18-** Şartnamede mevzu esasat haricinde mukaveleye derç olunacak mevad hükümsüz olup tarafeyn işbu fuzuli mevad ahkâmından istifade edemez.
- Madde 19-** Müddeti hitam bulan herhangi mukavelenamenin temdid-i ahkâmı caiz olmadığı gibi Hazine leh ve aleyhinde bir madde-i müzeyyele de tezyil olunamaz ancak ahval-i fevkaladede Heyet-i Vekileden istihsal edilecek karar üzerine tadil ve tezyil edilebilir.
- Madde 20-** Talip zuhur etmemesinden dolayı pazarlıkla mübayaa veya emaneten icrası takarrür eden mevad, münakasa kaimesindeki nev' ve miktar ve ihtiyaca maksur olup ihtiyacat-ı âtiye diğer bir şartname ve münakasaya tabiidir.
- Madde 21-** Şartnameler münderecatı bir defa ilan edildikten sonra tadil edilemez ancak mecburiyet-i katiye hâsıl olursa ihale-i evveliyenin icrasından evvel vekâlet-i âidesinin tasdiki ile tadil edilebilir. Keyfiyet-i tadil gazetelerle ilan ve müddet-i münakasa işbu ilan tarihinden itibaren on beş gün daha temdit edilir.
- Madde 22-** Askeri fabrikaları ile Seyr-i Sefain İdaresine müteallik olup mevadd-ı salifede Heyet-i Vekile kararına ihtiyaç gösterilen hususat Müdafaa-i Milliye ve Ticaret vekâletlerinin tasdikine mukterin Heyet-i İdare kararıyla icra olunabilir.
- Madde 23-** İfa-yı taahhüt etmeyen müteahhitlerin depozitosu irat ve nam ve hesabına iş yapılmış işe mahsup olunur.
- Madde 24-** İşbu talimatın icra-yı ahkâmına Heyet-i Vekile memurdur.

27 Ağustos 1340

Tamimler

Maliye Vekâleti:

Devair, mehakim ve icra dairelerince vuku bulacak müzayedede ve münakasaların hîn-i icrasında belediyeye malumat verilmemekte ve bu yüzden emanet varidatının duçar-ı ziya olmakta bulunduğu Ankara Şehremanetinden işar edilmektedir. Belediye Vergi Resimleri Hakkındaki 26 Şubat 1340 tarihli ve 423 numaralı Kanunun yirmi ikinci maddesinin ikinci fıkrasında “Bilumum devair-i mehakim ve icra dairelerince vuku bulan müzayedeler dahi işbu resme ve âşar müzayedesini kanun-ı mahsusa tabiidir. Devairce vuku bulan münakasalarından mahalleri belediyesince binde iki buçuk resm alınır ilh.” deyu muharrer ise de işbu maddede dellaliye resminin kime ait olacağına dair bir kayıt ve sarahat mevcut bulunmamakta olmasına nazaran 26 Şubat 1330 tarihli Belediye Kanununun resm-i dellaliyenin müşteriye ait olacağına dair sekizinci maddesi hükmü elyevm mer’i ve muteber olmadığından birtakım ihtilafat hudüsüne ve bi’n-netice Hazinesinin mutazarrır olmasına mani olmak üzere badema Mal Sandığına(?) icra edilecek bilumum müzayedat ve münakasat şartnamelerinde rüsum-ı dellaliyenin müşteriye ait olacağı şartının derç edilmesi ve keyfiyetinin mülhakata da tebliği lüzumu tamimen beyan olunur.

§ Bazı mal sandıklarınca Hazineye irsalat suretiyle tediye olunan mebalige ait senedat-ı hazinenin vakt ü zamanıyla gönderilmediğinden dolayı muamele-i mahsubiyeleri muntazaman ifa kılınmamakla beraber bu yüzden bazı memurinin tahakkuk eden fazla-i mehuzlarının tahsilinde tehhür etmektedir. Bu kabil tehhürata mahal kalmamak üzere herhangi bir mal sandığına ister harcıraha mahsuben verilsin veya hususat-ı saireye mahsuben ve Hazinesinin mezuniyetine müsteniden tediye edilmiş bulunsun Hazineye irsalat kaydıyla tesviye edilen mebalige ait senedat hakkında bervech-i zir muamele olunacaktır.

- 1- Ashabından alınacak pullu senedat tarih-i tediye den itibaren nihayet bir ay zarfında maa teferruat Vezne-i Umumiye gönderilecektir.
- 2- Bu müddet zarfında gönderilmeyen senedatın bi’n-netice tahsisatı kalmamasından dolayı şayet mahsupsuz kaldığı takdirde sarfiyat-ı vakia mahsubu tehir edenlere tazmin ettirileceği gibi ashabından nakden istirdadı icap eden kısmının dahi ashabı nezdinde kaldığı müddete ait faizi müsebbibi olan mal memurundan tahsil kılınacaktır.

Ber-minval-i muharrer ifa-yı muktezası ve merbut tahrirat-ı umumiyenin mülhakata da tevdi ve isrası beyan olunur.

§ Devair-i resmiye tarafından postahanelere tevdi edilmekte olan muharrerat ve sairenin mühim olsun olmasın alelittak “resmî taahhütlü” işaretiyle verilmekte olduğu cereyan-ı muhabereden anlaşıldığı Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesinden alınan tezkirede işar kılınmıştır. Ziyanda nüsha-i saniyesini irsalde beis olmayan ve pek mühim ve müstacel görülmeyen hususata ait muharreratın postahanelerden “resmî ve taahhütlü” işaretiyle verilmesi ve resmî taahhütlü olarak verilecek muharreratın behemehâl rüesa-yı memurin-i maliye tarafından sarahaten işaret olunacak hususata hasredilmesinin usul ittihazı Hazinece tensip kılınmıştır. Ona göre muamele ifası lüzumu tavsiye olunur.

- § 1- Matbu olarak gönderilen 1340 bütçesinde mevcut 100’üncü tekâlif-i milliye ve vesait-i nakliye düyunundan bakiye “fash” tekâlif-i milliye ve vesait-i nakliye ve emanat-ı adiyeye düyun karşılığı suretinde tashih edilecektir.
- 2- İdare-i sakıta zamanında Hazine zimmetinde kalmış olup Mahsub-ı Umumi Kanununun üçüncü maddesine tevfi kan tediye edilecek olan depozitolar ve emanat-ı adiyeye işbu tertipten istihsal edilecek havale name dâhilinde verilecektir.
- 3- Ber-minval-i muharrer muamele ifası ve mülhakat memurin-i maliyesine tamimen tebliği tavsiye olunur.
- § 1- Mülga iaşe ile askeri demiryollar ve sair cemiyetlerden matlubu olanlara Mahsub-ı Umumi Kanununun neşrinden evvel tetkik ve Tasfiye-i Hesabat Müdüriyetinden verilmiş olan düyun

ilmühaberleri üzerine bazı mal sandıklarınca mahsup muamelesi yapılmakta olduğu haber alınmıştır. Mezkûr ilmühaberler 26 Nisan 1340 tarihli ve -60- numaralı talimatnameye merbut numuneye tevfikân tab'ı ettirilmiş olan deyn ilmühaberleriyle Tasfiye Müdüriyetince yeniden tebdil edildikten sonra muteber olabileceğinden evvelce Tasfiye İdaresinden verilmiş olan atık düyun ilmühaberleri üzerine mahsup muamelesi yapılmayıp bunların yeni deyn ilmühaberleriyle tebdil ettirilmesi lüzumu alakadarana tefhim olunacaktır.

- 2- Hükûmet-i sakıtaya ait düyun hakkında Hazine aleyhine istihsal edilip kesb-i katiyet eden ilamatın ashabı tarafından bi'l-ibraz mal sandıklarınca mahkûmun bihin tamamı için deyn ilmühaberi verildiği cereyan-ı muhabereden anlaşılmıştır. Kesb-i katiyet eden ilam ile sabit olan deyne nispeten mahkûmun leh tarafından verilmesi lazım gelen yüzde iki buçuk resm-i tahsilin mahkûmun bihten kat'ına ilam sahibi razı olduğu takdirde bu miktar bi't-tevkif varidat hesabına kayıt ve üst tarafı için deyn ilmühaberi verilecektir. Kezalik bütçe hidematından mütevellit olmayıp havalesi dâhilinde ashabına ret edilecek depozitolardan ilama müstenit olanlardan dahi resm-i tahsilin bi't-tenzil hesab-ı mahsusa irat kaydıyla üst tarafının reddi lazımdır. Resm-i tahsilat tenziline ashabı muvafakat etmediği takdirde ilamın icra dairesi vasıtasıyla mevki-i icraya vaz' ettirilmesi lüzumu tebliğ olunacaktır.

- 3- 60 numaralı talimatnamenin yirminci maddesi ahkâmına tevfikân kaza mal sandığınca borçlu mal sandığı namına vezne hesabının tavassutuyla âhar sandıkların mehuzatı hesabına zimmet ve sene-i hâliye varidat-ı mütehakkıkası hesabına matlup kaydedilen mebalîğ için vezne makbuzu kat' ve sahibine ita edilmesi muktezidir. Ancak 122 numaralı zeyl-i talimatnamenin birinci ve ikinci maddelerinde zikredildiği veçhile ita edilmekte olan deyn ilmühaberleri iki şekildedir.

Bir kısmı vaktiyle bütçe emanâtı hesabına kaydedilmiş olup bunlar gayr-i ez tevkifat ita miktarını muhtevi olmak itibarıyla doğrudan doğruya deyn ilmühaberlerinde muharrer miktar üzerinden muamele-i mahsubiyesi yapılır. Diğer kısmı tevkifat ile birlikte olan ita miktarı bir beyanı ile ilmühüberde gösterilenlerdir ki

11 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 4

bunların tevkifat miktarı alelusul varidat kaydedilerek mütebakisi deyne mahsup edilmek muktezi olduğundan bu kabil deyn ilmühaberlerinin mahsubunda gayr-i ez tevkifat miktarı için ashabına makbuz senedi verilecektir.

- 4- Mülga Muhassasat-ı Zatiye İdaresinden müterakim maaş matlup olan mütekaidîn ve mazulîn ve eytam ve eramilin deyn ilmühaberi istihsal ve celbi için taşra mal sandıklarına müracaatlarında istidalarının deyn ilmühaberini verecek olan İstanbul Muhassasat-ı Zatiye Muhasib-i Mesullüğüne irsal edilmesi lazım gelir iken bazı mal sandıklarınca muamelelerinin Tasfiye-i Hesabat müdüriyetine sevk edildiği anlaşılmıştır. Fuzuli muhaberat ve tehhürata mahal verilmemek üzere bu kabil müracaatların doğruca İstanbul'da Muhassasat-ı Zatiye Muhasib-i Mesullüğüne bildirilmesi lazımdır.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Ağustos Ayı Zarfında Vilâyata Yaptığı Tebligat

Ziraaat ve hasat dolayısıyla cünha mahkûmlarının muvakkaten tahliyeleri ve mücazat-ı mahkûmelerinin emr-i infazının tecili hakkında ittihaz olunan 28 Haziran 1339 tarihli ve 2554 numaralı Heyet-i Vekile kararının üç yüz otuz

dokuz senesine maksur olmasına göre karar-ı mezkûrun sene-i hâliye için tatbikine imkân olmadığı bi'l-muhabere Adliye Vekâletinden izbar buyurulmuştur. Bazı mahallerden vuku bulan istifsa üzerine tamamen beyan olunur.

§ Kavanin-i mübellige ve evamir-i umumiye'nin cihet-i adliye'ye tebliği için taallukuna dair sarahat aranarak tebligat-ı vakıada öyle bir sarahat olmadığı takdirde rüesa-yı memurin-i mülkiye'ye âdem-i taalluku zehabıyla tebliğine itina olunmadığı işaret-ı vakıadan müsteban olduğundan bahis ile doğrudan doğruya cihet-i adliye'ye taalluk etmeyen kavanin ahkâmının netice-i tatbikatta muamelat-ı adliye ile ihtilafı melhuz ve mehakimin bilcümle kavanine ittılai lüzumu der-kar olduğundan tebliğ olunan kavaninin cihet-i adliye'ye tebliğine dair sarahat aranılmayarak muhakemede tebliğine itina edilmesi Adliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmuş olmakla bu dairede ifa-yı muamele olunması tamamen beyan olunur.

§ Sene-i hâliye zarfında birçok imarat ve inşaat-ı mühimme ve cesimeye teşebbüs etmiş olan Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin devam-ı mesaisinde muvaffak olabilmesi inşaat-ı mezkûrenin istilzam ettiği masarîfin vakt ü zamanıyla tesviyesine menut bulunmuş olduğundan varidat-ı vakfiyenin temin-i tahsili zımnında vuku bulacak müracaatlarında memurin-i vakfiye'ye lazım gelen teshilat ve muavenat-ı kanuniyenin ifası hassaten tamim ve tebliğ olunur.

§ Hizmet-i fiiliye-i askeriye müddetinin tenkisi dolayısıyla efradın işbu mahdud müddet zarfında talim ve terbiye almalarını temin için kendilerine bi'z-zarure mezuniyet verilememekte ve garnizonlara civar mıntika ahalisinden bulunan muayyensiz efrattan mahsulatını kaldırmak için mütevali müracaatlarda bulunmakta oldukları beyanıyla bu gibi muayyensiz efradı ailelerine ait mezruatın kaldırılmasına köy halkı tarafından muavenet edilmesi Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden işar buyurulmuştur.

Halkımızın muttasıf oldukları şiar-ı muavenet ve insaniyet bu bapta esasen ifa-yı tebligattan müstağni ise de kendilerinin de aynı işlerle muttasıf bulundukları sırada bu kabil kimsesiz kadınlara bezl-i muavenet etmek suretiyle ifa-yı vazife-i insaniyeye teşvik olunmaları hususunun tamimine lüzum görülmüştür.

§ Lozan Muahedenamesi âhiren iktisab-ı meriyet etmiş olduğundan muahedenamenin yetmiş yedinci maddesi mucibince 16 Mart 1920'den sonra İstanbul Hükûmeti ile usulü dairesinde akit olunmuş ve mezkûr Hükûmetin hâkimiyet-i fiiliyesi altındaki araziye müteallik bulunmuş olan mukavele ve itilafnameler hakkında alakadarlar tarafından işbu muahedenin mevki-i meriyete vaz'ından itibaren üç ay müddet zarfında vuku bulacak müracaatların Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz olunacağı musarrah bulunmakla tebliğ olunur.

§ Ziraat Vekili Zekai Beyefendi'nin Londra Sefaretine tayin buyurulmasıyla inhilal eden Ziraat Vekâletine Mentşe Mebusu Şükrü Kaya Beyefendi'nin tayini 30 Ağustos 1340 tarihinde Reis-i Cumhur Hazretlerinin tasvib-i riyaset-penahilerine iktiran etmiş olduğu Başvevâlet-i Celilesinin 1 Eylül 1340 tarih ve 6/3141 numaralı tezkire-i samiyelerinde izbar buyurulmakla tamamen tebliğ olunur.

2 Eylül 1340

İlanlar

Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

Tıp Fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği tabip diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası ilan olunur. 5 - 1

§- Dersaadet Tıp Fakültesinden üç yüz otuz sekiz senesinde ahzettği 10 Teşrinievvel 1338 tarih ve 3451 numaralı tabip diplomasının evvelce ikametgâhı olan Feridiye'de Valide Çeşme mahallesinde Hüseyin Ağa sokağında yetmiş dokuz numaralı hanede eşyasıyla birlikte muhterik olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Doktor Mardiros nihabetinden Ohannes Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden nüsha-i asliyesinin bittabi hükmü kalmadığı ilan olunur.

§ Bursa'da on birinci fırkaya mensup yüz yirmi altıncı alayın birinci taburu tabibi Binbaşı Mustafa Efendi'nin diplomasının zayi olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyaından diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur. 5 - 4

§ Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz on dört senesinde istihsal ettiği tabip diplomasının Aydın işgali esnasında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabibi Miralay 314 - 5 Zeyrekli İsmail Hakkı Bey ibn-i Mehmed'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

§ Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz otuz üç senesinde istihsal ettiği diplomasını Sabuncupınar Harbi esnasında zayi eylediğine dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabip Muavini Yüzbaşı [333-41] Ahmed Hikmet Efendi ibn-i Fuad'a nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 3

§ Üç yüz yirmi sekiz senesi Şam Kabile Mektebinden ahzedip Şam'ın tahliyesi esnasında eşya-yı zatiyesi meyanında diplomasını da zayi eylediğine dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden İzmir'de Yapraklı'da mukime mütekait Yüzbaşı Nuri Bey haremi Kabile Ulviye Hanım bint-i müteveffa Mehmed Tevfik Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye rapten isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 3

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Perşembe</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>17 Rebiyülevvel 1342</i>	<i>Bir seneliği 390 kuruş</i>
<i>16 Teşrinievvel 1340</i>	<i>Altı aylığı 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur</i>
<i>Tesis Tarihi:</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruş</i>
<i>7 Teşrinievvel 1336</i>	---
	<i>Beher nüshası 100 paradır</i>

Numarası: 77 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Mukarrerat

Münhal bulunan Berlin Ortaelçiliği Başkitabetine Hariciye Vekâleti Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube Başkâtiplerinden Nureddin Ferruh ve Tiflis Şehbender Vekâletine kançılarlık vezaifini de ifa etmek üzere Kalem-i Mahsus şifre memurlarından Şerafeddin ve Batum Şehbender Vekâletine keza kançılarlık vezaifini de ifa etmek üzere Evrak Müdüriyeti dosya memurlarından Refet ve Atina ve Pire Şehbenderliğinde Şehbender Vekâletine Moskova Büyükelçiliği İkinci Kâtibi Muhyiddin ve Novrosiski Şehbenderliğine Mülga Şira Şehbender Vekili Süleyman ve ahiren ihdas olunan Milano Şehbenderliğine Mülga Amsterdam Şehbenderi Yusuf Ziya ve münhal bulunan Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyeti Şehbenderî Şubesi Müdüriyetine Kabil Elçiliği İkinci Kâtibi Hasan Vasfi Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Türkiye Reis-i Cumhuru
Gazi Mustafa Kemal
Başvekil ve Hâriciye Vekili
İsmet

İtibar-ı Zirai Birliği

Ziraat Vekâletinden:

(71) numaralı Ceride-i Resmîye'de münderiç bulunan 21 Nisan 1340 tarihli İtibar-ı Zirai Birliği Kanunu hakkında bazı mütalaat-ı umumiye ile Layiha Encümeninin mezkûr kanuna ait teklifi Ziraat Encümeninin esbab-ı mucibe layihasının sureti husul-i ıtıla zımında derç edilmiştir.

Mütalaat-ı Umumiye

Ziraatın terakkisi için İtibar-ı Zirai heyetlerinin lüzum-ı teşekkülü zirai memleketlerde yapılan tecarible tezahür etmiştir. Bu müessesat mevcut olmayınca ne ziraatın ıslah ve tekemmülü ve ne de zürrain muhtekir mutavassılardan elinden kurtarılacak onların levazım-ı esasiyesini tedarik ve mahsulatını mucib-i memnuniyet surette sevk etmek kabil olamaz. Bu kanun layihası teşkilat-ı iktisadiyemizin mevcut nevakısını itmam edecek esasatı muhtevidir. Bir memlekette müesses usul ve kavaidin diğer bir memleketin tabiiyet ve hususiyetlerine göre nakil ve tatbiki zımında tanzim edilecek levayıhta bazı hataların vukuu zarureti nazar-ı dikkate alınmalıdır. Herhangi kanunun ale't-tedric tatbik ve icrası lâzım gelmekten dolayı bazı arzu edilen cihetlerde duçar-ı tevhür olmak zaruridir.

- Madde 1-** İktisad-ı Zirai cemiyetlerine fevaidi ya tamamen veya kısmen malum olmamaktan ve bazı muhtekirlerin menfaatine mugayir bulunmaktan ahalinin teşebbüsüyle teşkil edilemeyeceği der-kar bulunduğundan bu yolda mecburiyet vaz'ına lüzum görülmüştür. Yeniden vücuda getirilecek İtibar-ı Zirai cemiyetlerinin hüsn-i idaresi ve tevsi-i muamelatı ancak azasının mesuliyet-i gayr-ı mahdudeyi yani emval-i gayr-ı menkule ve menkulesi ile yekdiğerine kefalet-i müteselsileyi taahhüt etmelerine mütevakkıf bulunduğundan bu esas derç edilmiştir.
- Madde 2-** Bu cemiyetler muamelatını tedvir için bir Heyet-i İdareye lüzum der-kar bulunduğundan heyetin suret-i teşekkülü zikredilmiştir.
- Madde 3-** Cemiyetin azasına gerek cemiyetçe ve gerek Ziraat Bankasınca itibar temini ve sair suretle muavenet ifası azanın tayin ve tespit-i itibarına mütevakkıf bulunduğundan bunun suret-i tespiti der-meyan edilmiştir. Bir de zürradan bazıları şirkete iştiraktan ve itibar defterini tahtimden imtina ettiği takdirde keyfiyetin vasıta-i hükûmetle halli münasip görülmüştür.
- Madde 4-** Sirkat ve dolandırıcılık gibi salib-i emin ve itimat ahvali malum olan eşhasın cemiyete ithali diğerlerinin bihakkın imtinamı intaç edeceğinden bu kabil çiftçilerin cemiyete aza kayıt edilmemesi muktezi görülmüştür.
- Madde 5-** İtibar-ı Zirai cemiyetlerinin gerek teşkili ve gerek idaresi ve gerek muamelatın teftiş ve murakabesi hususatı Ziraat Bankasınca deruhte ve ifa edilmediği takdirde bu cemiyetlerin ne tesisi ve ne de payidar olması kabil olamayacağından cemiyetlerin memleketin ihtiyacı ile münetasip mertebe-i terakki ve tekemmüle vusulüne kadar muamelat-ı anifenin bankaca ifası zaruridir.
- Madde 6-** İtibar-ı Zirai cemiyetlerinin ne gibi hususatla iştigal edeceği misal tarikiyle zikredilmiştir.
- Madde 7-** Ziraat Bankasının eşcar-ı zirai cemiyetlerine emval ve eşya nakit ikrazatında azasının itibarını mübeyyin defteri esas tutması lâzım geleceği gibi cemiyet de o esasa göre tevzi-i ikrazat eyleyecektir. Cemiyet başlıca dâyni ve her hususta zahîri olan bankaya karşı taahhüdatını ifa etmediği takdirde bankanın cemiyet Heyet-i Umumiyesine veya birkaç azaya hakk-ı müracaatı kabul edilmek suretiyle banka hukuku taht-ı temine alınmıştır.
- Madde 8-** Bir mıntıkadaki İtibar-ı Zirai cemiyetleri menafi-i müşterekelerini temin için lüzum gördükleri takdirde aralarında tesis-i münasebat ve itihat edebilirler. Bu suretle teşekkül edecek Heyet-i İttihadiyelerin bu kanuna tevfikân teşekkül ve aynı nizamat dairesinde teessüs edecekleri cemiyetle ale'l-infirad hukukunu haleldar etmez.
- Madde 9-** Bâlâda esbab-ı umumiyesi zikr ve beyan edilmiştir.
- Madde 10-** İtibar-ı Zirai cemiyetleri azaları uhdesindeki matlubatını Ziraat Bankasının matlubatını istîfa için mevzu-ı ahkâma tevfikân yani muhakemeye müracaata ve istihsal-i hakeme hacet olmaksızın istîfa etmesi bu cemiyetlerin temin-i devam-ı muamelatı ve bekası için elzemdir.
- Madde 11-** İtibar-ı Zirai cemiyetleri azasının muhtekirler elinden kurtarılması ve mevadd-ı iptidaiyesini ucuz mübayaa ve mahsulatını kıymet-i hakikiyesiyle fûruht edebilmesi velhasıl âlem-i ticarete rekabete uğrayarak inkıta etmesi bu âtideki maddelerde gösterilen muafiyata mazhariyetle kabildir.

İtibar-ı Zirai Cemiyetleri Kanunu Layihası

- Madde 1-** Ziraatın terakkisi ve ahval-i iktisadiyelerin ıslahı için bir veya birkaç nahiye veya karye çiftçileri aralarında bilumum emval-i menkule ve gayrimenkuleleriyle mesul ve zâmin olmak şartıyla kefalet-i müteselsile-i gayr-ı mahdudeli bir İtibar-ı Zirai Cemiyeti teşkiline mecburdurlar.
- Madde 2-** İtibar-ı Zirai cemiyetleri muamelatı azasının Heyet-i Umumiye tarafından müntahap reis, veznedar ve kâtip ve adet aza ile mütenasip miktarda diğer azadan müteşekkıl bir meclis-i idare marifetiyle tedvir olunur.
- Madde 3-** İtibar-ı Zirai Cemiyetinin teşekkülünü müteakip meclis-i idare, Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuruyla azadan her birinin malik ve mutasarrıf olduğu emval-i menkule ve gayrimenkule kıymetine nazaran

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 2

bir itibar takdir ve bunları hususi bir deftere tespit ve defterin ikmalinde Heyet-i Umumiye arz eder. Heyet-i Umumiyece aynen veya tebdilen tasdik edildikten sonra defterin ziri aza tarafından ayrı ayrı tahtim veya imza edilir. Zürra defter zirini tahtimden veya cemiyete iştirakten imtina ederse keyfiyet Ziraat Bankasının bu baptaki mütalaası esas ittihaz olunarak meclis-i idare-i kazaca bi't-tetkik hangi çiftçinin şirkete aza kaydı kararlaştırılırsa âdem-i muvafakatine bakılmaksızın şirkete ithal ve aza-yı sairenin hukuk ve vezaifiyle mükellef kılınır.

- Madde 4-** Dolandırıcılık ve sirkat gibi emniyeti salib su-i ahval ile müştehir olanlar şirkete ithal edilmezler.
- Madde 5-** Nerelerde İtibar-ı Zirai Cemiyeti teşkili lâzım geleceğini Ziraat Bankasının teklifi üzerine İktisat Vekâleti tayin eder. Bu cemiyetlerin bulundukları mıntika ahval ve şeraitine göre suret-i tesis ve teşkili Ziraat Bankasınca yapılacak ve cemiyet için mabe't-tatbik olacak nizamname ile tespit edilir.
- Madde 6-** Bu cemiyetler başlıca itibar takdiri, kredi küşadı, mevadd-ı iptidaiye ve âlat ve edevat veya istihlak edilecek eşya tedarik ve iştirası, şürekânın sair ihtiyacat ve menafii-i müşterekesinin teshil ve temini, mahsulat ve mamulat-ı ziraiyenin fûruhtu hususatıyla iştigal eder.
- Madde 7-** Ziraat Bankası İtibar-ı Zirai cemiyetlerine azasının üçüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibar-ı ziraisi nispetinde aynen veya nakden ikrazatta bulunur. Cemiyet bu ikrazatı aynı nispette azaya tevzi eder. Cemiyet bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmediği takdirde banka, cemiyet azasının Heyet-i Umumiyesine veyahut bir veya birkaçına müracaatla istifa-yı hak ve matlup eder.
- Madde 8-** Bu mıntikanın İtibar-ı Zirai cemiyetleri aralarında rabita ve münasebet vücuda getirerek makasid ve menafi-i müşterekelerini birlikte istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ahkâmına tevfikân ittihat edebilirler.
- Madde 9-** İtibar-ı Zirai cemiyetlerinin her türlü muamelat ve kuyud ve hesabâtı Ziraat Bankasının daimi teftişi ve murakabesi tahtındadır.
- Madde 10-** İtibar-ı Zirai Cemiyeti, azasındaki her nev' matlubatını Ziraat Bankasının kendi matlubatını tahsil ve istîfa hususundaki ahkâmına tevfikân tahsil ve istîfa eder.
- Madde 11-** İtibar-ı Zirai cemiyetlerinin kuyud, vesaik ve muamelatı Ziraat Bankasının muaf olduğu harç, rûsum ve tekâliften ve icra-yı ticaret ettiği takdirde bidayet-i teşekkülünden iki sene gayesine kadar temettü vergisinden muafur.

Madde 12- Azasının mahsulatını işlemek veya muhafaza etmek gibi hususat için teferruan cemiyet uhdesine geçecek gayrimenkulat her türlü tekaliften muaftır.

Madde 13- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Maliye, Adliye ve İktisat Vekâletleri memurdur.

Madde 14- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Ziraat Encümeni Esbab-ı Mucibe Layihası

Encümenimize tevdi olunan İtibar-ı Zirai Cemiyetleri Kanunu layihası ariz ve amik tetkik ve mütalaa olundu memleketimiz istihsalatının teksiri ve tezyid-i kıymeti ve menafii-i ticaret temini gibi ziraat ve iktisad-ı ziraiyemizin esbap ve vesail-i ıslahı herhalde bu cemiyetlerin teşekkül ve az zamanda teksirine mütevakkıf olduğu mertebe-i bedahette bulunduğundan layiha esas itibarıyla şayan-ı kabul görülmüştür. Kanunun ihtiva ettiği maksada göre cemiyetler unvanıyla tevsiminden “birlik” ıtlakı daha münasıptır. Layihanın birinci maddesinde mevzubahis birliklerin fevaid-i azimesi itibarıyla sürat-i teşekkülünü teminen teşkilatın mecburi olması esası kabul edilmiş ise de tatbikatça badi olabileceği müşkülât nazar-ı dikkate alınarak madde şekl-i muharrerde tadil edilmiştir. Ancak teşkilat-ı mezkurede muntazır fevaidin teyakkunuyla bila-mümanaat ve müşkülât hız-ı vücuda isali pek uzun zamana mütevakkıf olacağından başka en ziyade lüzum olan yerlerde makasıd-ı hususiye takip eden bazılarının teşvikat ve tertibatıyla akamete uğrayacağından mahazir-i mezkureye mani olmak üzere ittihazı muktezi tedabir ikinci maddeye derç olunmuştur. Birliklerin gerek teşkilatında ve gerek murakabe ve idaresinde yegâne amil kanun-ı cedidiyle tamamen zürran malı olan ve idaresi kendilerine tevdi edilen Ziraat Bankası olacağından bankanın birliklere ait vezaifine ve bunlara karşı arz edeceği muavenetin mukabil matlubatının temin-i istifasına ve kezaik birliğin azasına karşı vaziyetin tespitine mütedair ahkâm ile birliğin ifa edeceği hususattan bazısı misal suretinde derç edilmiştir. Birlikler, bilhassa mebadi-i teşekküllerinde büyük muvaffakiyat temin edemeyecekleri cihetle bazı muafiyata mazhariyetleri teşekkül ve tekessür için pek büyük medar-ı teşvik olacağından layihanın mevadd-ı ahiresinde bu istisna tespit olunmuştur.

İtibar-ı Zirai Birliği Kanunu Layihası Encümenin Teklifi

Madde 1- Kanun-ı mahsus mucibince şahsiyet-i hükmiyeyi haiz olan bir veya birkaç köy ve nahiye, şehir ve kasaba çiftçileri ve aynı cins mahsulat-ı ziraiye müstahsilleri birleşerek ahval-i iktisadiyelerinin ıslahı için gayr-ı mahdud ve kefalet-i müteselsileli İtibar-ı Zirai birlikleri teşkil ederler.

Madde 2- İtibar-ı Zirai birlikleri Ziraat Bankasının göstereceği mahallerde köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsiller ekseriyetinin muvafakati ve Ziraat Vekâletinin tasvibi ile teşkil olunur. Birliklerin suret-i tesis ve idaresi Ziraat Bankasınca, Hükûmetçe tasdik olunacak bir nizamname ile temin edilir.

Madde 3- İtibar-ı Zirai birliklerinin umur ve muamelatı nizamnamesi mucibince Heyet-i Umumiyesi tarafından müntahap reis ve veznedar ve kâtip ile lüzumu kadar azadan müteşekkil bir meclis-i idare tarafından tedvir olunur.

Madde 4- İtibar-ı Zirai birliğinin teşekkülünü müteakip meclis-i idaresi Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuruyla azadan her birinin malik ve mutasarrıf olduğu emval-i menkule ve gayrimenkule kıymetlerine ve iş kudretlerine nazaran itibarlarını takdir, bunları hususi bir deftere tespit ve Heyet-i Umumiye arz eder. Heyet-i Umumiye aynen veya tadilen kabul ve sonra defterin ziri ayrıca yekdiğerine karşı kefalet-i müteselsile ile kabul eylediklerini mübeyyin şerh ve aza tarafından ayrı ayrı tahtim veya imza edildikten sona kâtib-i adilce tasdik olunur. İtibar-ı Zirai Birliği teşekkül eden köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsillerinden birliğe iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası itibar üzerine ikrazatta bulanamaz.

Madde 5- Bu birlikler başlıca itibar takdiri, kredi küşadı ve mevadd-ı iptidaiye ve âlat ve edevat veya ziraatta istihlak edilecek eşya tedarik ve iştirası ve şürekânın sair ihtiyacat ve menafi-i müşterekesinin teshil ve temini, mahsulat ve mamulat-ı ziraiyenin muhafaza ve fûruhtu gibi hususatla iştigal eder.

Madde 6- Ziraat Bankası İtibar-ı Zirai birliklerine azasının dördüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibar-ı ziraisi nispetinde aynen veya nakden ikrazatta bulunur. Birlikler bu ikrazatı aynı nispette azasına tevzi eder. Birlikler evvela azası zimmetindeki matlubatını Ziraat Bankası matlubatının tahsili hususundaki ahkâma tevfikân tahsil ve istîfa eder. Saniyen gayr-ı kabil-i tahsil zimmeti birlik Heyet-i Umumiyesince azanın itibarı nispetinde tevzian temin edilir. Birlikler bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmezse banka birlik meclis-i idaresine veya azanın Heyet-i Umumiyesine yahut birkaçına müracaatla istîfa-yı matlup eder.

Madde 7- Bu mıntakanın İtibar-ı Zirai Birliğin aralarında rabita ve münasebet vücuda getirerek makasid ve menafii-i müşterekelerini müçtemian istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ahkâmına tevfikân ittihat edilebilir.

Madde 8- Öşrî piyasa mahallerinde veya gümrüklerde istîfa edilmekte olan üzüm, incir, fındık gibi mahsulat müstahsillerinin birinci ve yedinci maddeler mucibince teşkil edecekleri itibar birlikleri

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 3

ittihadiyeleri işbu mahsulatın öşrüne ait masarif-i nakliye karşılığı tutularak Hazinece bi't-tevkif her sene Ziraat Bankasına teslim olunacaktır.

İtibar-ı Zirai Birliklerinin kuyud ve vesaik ve muamelatı Ziraat Bankasının ma'fuv olduğu derç ve rüsum ve tekâliften ve alım ve satımları dahi temettü vergisinden ma'fuvdur.

Madde 10- Azasının mahsulatını istemek veya muhafaza etmek gibi hususat için birliklerin iştirâ ve teferrug ve inşa edecekleri emval-i gayrimenkule tekalif-i devletten ma'fuvdur.

Madde 11- İşbu kanun icra-yı ahkâmına Maliye, Dâhiliye, Adliye ve Ziraat Vekâletleri memurdur.

Madde 12- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Tamimler

Maliye Vekâleti:

12 Ağustos 1340 tarih ve 174/8176 numaralı tahrirat-ı umumiyye zeyildir: Mal sandıklarından maaş alan mütekaiddin-i askeriye ve mülkiye ile mazulin ve eytam ve eramilden de duçar-ı zarar olanlar bulunduğu takdirde gönderilecek cetvele bunların da ithali tavsiye olunur.

§ Bazı devairce sene nihayetlerine doğru bir defaya mahsus olmak üzere alınan veyahut senesi bütçesine vazedilmiş bulunan tahsisatın muhassasün ileyhi olan işin ertesi seneye kalmasından dolayı tahsisat-ı mütebakiyenin ertesi sene bütçesine ithali veyahut yeniden tahsisat istihsali gibi merasime hacet kalmaksızın istihsalini temin için müteahhitlerle akdolunan mukavelatta bedel-i ihalenin tamamının veya bir kısmının bervech-i peşin tesviyesi şartı derç edilmek suretiyle muamele ifa edilmekte olduğu teftişat neticesinde tezahür etmiştir.

Herhangi bir hizmet ifa edilmeksizin deynin tahakkuk safhası ikmal edilmiş addedilemeyeceği gibi Hükûmet uhdesine deyn dahi terettüp etmeyeceğinden bervech-i peşin tediyesi meşrut olan mebalığın tediye olunduğu sene bütçesine mal edilmesine mecburiyet olmayıp iktisap olunacak hukukun ifa-yı taahhütle meşrut olacağına binaen idareten görülecek lüzum ve zaruret üzerine mukaveleye müstenit ve bedeli peşin verilmek muktezi olan taaahhüdatta tediyaatın havale dâhilinde bi'l-istisna 24'üncü madde mucibince avans olarak ifası ve hizmetin tamamen ifasından evvel aza emri tanzim edilmemesi ve taahhüdâtın icrasından sonra tebeyyün edecek istihkakın tarih-i tahakkukundaki

sene bütçesinden mahsup edilmesinin usul ittihazı takarrür etmiştir. Lede'l-icap bu minval üzere muamele olunarak tahsisatın kanun dairesinde istimalinin temin olunması tamimen tebliğ olunur.

§ 29 Şubat 1340 tarihli ve 23 numaralı tahrirat-ı umumiyye zeyildir: Mücadele-i milliyyenin devamı müddetince bütün memleket darü'l-harekat kabul edilmiş olmasına binaen cihet-i askeriyece vaz-ı yed edilen emlaka bedel-i icar verilmeyeceği tebliğ kılınmıştı. Saha-i harp haricinde işgal edilen mebanîye İşgal Kanununun dördüncü maddesi mucibince takdir edilen icar bedelatının tesviyesi lazım gelip gelmeyeceği on ikinci maddenin hükm-i mutlağına göre muhtac-ı tefsir görülerek makam-ı âli-i aidine yazılmış ve netice-i tefsire kadar bu kabil icar ve tahribat bedellerinin tehir itası zarurî bulunmuş olduğu gibi Harb-i Umumide dahi memalik-i Osmanîyenin her tarafı bi'l-istisna darü'l-harp olarak ilan olunduğu Mülga Harbiye Nezaretinin işarı üzerine Mülga Maliye Nezaretinden 13 Nisan 1332 tarihli ve 43 numaralı tahrirat-ı umumiyyede tebliğ kılınmasına göre Hükûmet-i sakıtanın mütehakkık bedel-i icar ve tahribat bedelleri de aynı vaziyet ve mahiyette görülmüştür. Binaberin karar tefsiri ittihaz ve tebliğ edilmeyeceğine değin Harb-i Umumiden beri Hükûmet-i sakıtaca mebanî-i meşguleye takdir edilen icar ve tahribat bedelleri mukabilinde verilmiş olan mazabâtın deyn ilmühaberine raptının tehir kabul ve mahsubu muktezidir. Ona göre muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Ağustos Ayı Zarfında Vilâyata Yaptığı Tebligat

Celp ve imal ve fûruhtu Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesine terk edilen barut, mevadd-ı infilakiye av ve revolver fişekleri, kapsül, saçma gibi mevaddan müsadere edilenlerin aynen ve bade'l-muhakeme ashabından alınacak ceza-yı nakdilerin dahi nakden idare-i mezkûreye aidiyeti bin iki yüz doksan dokuz tarihli Barut Nizamnamesinin yirminci ve ahiren tanzim kılınmış henüz tasdike iktiran etmeyen Cedit Barut Nizamnamesinin on beşinci maddesi iktizasından olduğu hâlde gerek memurin-i adliye ve gerek memurin-i mülkiye ve zabıta taraflarından işbu mevad ahkâmına riayet edilmediği ve bunun da ihtimal ki nizamnameye âdem-i vukuftan ileri geldiği cari muameleden anlaşılmakta olduğu Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden beyan ve nizamnameye mugayir olan bu tarz hareket-i idarenin zarureti mucip olduğu cihetle badema gerek müsadere edilen eşyanın gerekse bu mevaddan dolayı hükmen tahsil olunan ceza-yı nakdilerin mezkûr Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesine veya idare-i mezkûreye merbut barut depo veya barut bey'îye memurluklarına teslimi hususunun tamimen tebliği lüzumu dermeyeran kılınmakta olduğundan ona nazaran ifa-yı muktezası Başvekâlet-i Celileden mevrut Ağustos 1340 tarih ve 6/2011 numaralı tezkire-i samiyede izbar buyurulmakla ber-muceb-i emir ve tebliğ madde-i mezkûre ahkâmına tevfikân ifa-yı muamele olunması tamimen tebliğ olunur.

§ İcareteynli musakkafat ve müstagallat-ı vakfiye hakkındaki 4 Haziran 1334 tarihli 19073/280 numaralı tahrirat-ı umumiye ile vuku bulan tebligat mucibince hareket olunması teyiden tebliğ olunur.

§ Teşrinievvelin birinci gününden itibaren kış saatinin tatbik edileceği Heyet-i Vekile kararıyla tamim olunur.

Suretler

Hilal-i Ahmer Kâtib-i Umumiliğinin 11 Eylül 1340 Tarihli ve 132/1060 Numara ile Beray-ı Tamim Dâhiliye Vekâletine Yazdığı Tahrirattır:

Hilal-i Ahmer merakiz ve şuaabatının bilumum vilâyat ve kaza merkezlerinde teşekkül etmesi ve usul-i kavaid-i mevzuamız dairesinde aynı ahenk ve intizam ile faaliyette devam eylemesi cemiyetimizin selamet ve muvaffakiyeti için en kıymetli bir gayedir.

1338 senesinde adedi “138” den ibaret olan şuaabatımızın bugün “380” e baliğ olması bu uğurda sarf edilen mesainin semeredar olduğunu göstermiş olmak itibarıyla ne derece şayan-ı şükran ise bidayet-i teşekkülünde büyük

bir şevk ve gayretle ibraz-ı faaliyet eden şubattan bazılarının az zaman sonra faaliyetlerine sekte arız olması ve bi'n-netice ataletle mahkûm bulunmaları o derece mucib-i teessürdür.

Memleketimizin her tarafında Hilal-i Ahmere karşı perverde edilen teveccüh ve muhabbetin en ziyade tecelli etmekte olduğu şu sırada cemiyetin teşkilat-ı umumiyesini aynı esaslara istinat ettirmek ve bu suretle daima faal ve muavenete amade bir şebeke başlatmak için merakiz ve şubatomuzun bir an ataletine meydan vermemek iktiza eder. Bu hususta heyat-ı acizanemiz layık olduğu ehemmiyetle sarf-ı mesai etmekte ise de maksadın tamamı-i husulü için en mühim amil rüesa-yı memurin-i mülkiyenin müzaheret ve muavenetleridir.

Vali ve kaymakam beyler mahalli Hilal-i Ahmer şubasının hâl-i faaliyette olup olmadıklarını, muhasiplerinin ellerinde bulunan nizamname ve talimatnameler ahkâmına tevfiğ edip etmediğini sık sık tetkik ve murakabe ederlerse mülkiye Heyet-i Teftişyesinin menatık-ı teftişyelerinde Hilal-i Ahmer şubasına karşı öteden beri gösterdikleri pek faydalı alakadarlığa daha kuvvetli bir amil inzıam etmiş ve bu suretle maksadın temini kesb-i suhulet etmiş olacağından maruzat-ı anifemiz mazhar-ı tasvib-i vekâlet-penahileri olduğu takdirde keyfiyetin vilâyet ve kaymakamlıklara emir ve tebliğine müsaade buyurulmasını istirham eyleriz efendim.

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Himaye-i Etfal Cemiyetinin Dâhiliye Vekâletine Yazdığı Tezkire Suretidir

Şehitlerle harp felaketzedelerinin çocuklarıyla bilumum etfal ve eytam-ı vatani memlekete nafi ve uzv-i mesai olabilecek surette talim ve terbiye ve bunların hayat ve hukukunu himaye gibi ulvi makasid-ı hayriye ile teşekkül etmiş ve her tarafta icra-yı faaliyet etmekte bulunmuş olan Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyetimize yardım her hamiyetli ve şefkatli vatandaş için bir zevk-i vicdani ve milli olduğundan şimdiye kadar her vesile ile vatanperverliklerini ifadan geri durmayan halka nazaran rüfeka-yı mesainizin de bu vazife-i içtimaiye ve müşfikayı da dirîğ etmeyecekleri şüphesiz olmakla senede bir lira vermek suretiyle aza yazılarak cemiyetin maddi ve manevi kuvvetinin tezyit ve tevsii ile bu ulvi vazifede teshil-i lutf-ı delalet buyurulması.

Mülga Maliye Nezaretinin 27 Nisan 1326 Tarihli ve 54 Numaralı Tahrirat-ı Umumiyesi Sureti

Taraf-ı devletten mansub bilumum memurin ile maaş almakta olan mazullerinin aşar iltizam etmeleri ve mültezimlerle akd-i şirket eylemeleri Aşar Nizamnamesi mucibince memnu ise de şu memnuiyetin Hükûmete ait tarla ve bağ ve bahçe ve çiftlik ile bunlarda yetişen mahsulat ve mezruatın furuhtu ve emlak ve akarat-ı emiriyenin bey veya icarı hakkında icra kılınan müzayedelere de şümulü olup olamayacağına dair vuku bulan istifas üzerine şeref-varit olan tezkire-i samiyede bu müzayedelere iştirak edecek olan memurin muamelat-ı vakıanın icrasına memur olanların ve lehlerinde ve şهادeti kanunen makbul olmayanların istisnasıyla diğerlerinin müzayedeye iştiraklerinin kabul edilmesi Şûra-yı Devlet Maliye ve Nafia ve Maarif Dairesi kararıyla emir ve izbar buyurulmuş ve mecelle-i ahkâm-ı adliyenin bin yedi yüzüncü maddesinde eba ve ecdat ve emhat ve ceddatın evlat ve ahfadı lehlerine ve evlat ve ahfadın eba ve ecdadı ve emhat ve ceddatı lehlerine vahid zevcinin diğeri lehine ve keزالik bir kimsenin infakıyla taayyüş eden adamın ecr-i cahitin(?) kendi lehine ve şeriklerin mal-ı şirkette yekdiğeri lehine şهادetleri ve kefil bi'l-mal olan kimsenin asıl tarafından mekfulün bihin eda olunduğuna şهادeti makbul olmayacağı beyan ve tasrih edilmiş olduğundan ve emlak ve arazi-i emiriyenin müzayedat ve ihalatında doğrudan doğruya alakadar olanlar

mal ve emlak-ı emiriye memurları bulunduğundan mecelle-i ahkâm-ı adliye ve tezkire-i samiye mevaddı mucibince memurin-i mumaileyhim ile baba ve dede ve valide ve büyük valide ve evlat ve torun ve zevcesi ve kendi infakiyla taayyüş eden adam ile hizmetkâr ve şerik ve kefil ve kefalet ettikleri kimselerin emr-i müzayede ve ihaleye iştirak edemeyip bunlardan maada olan memurinin iştiraki caiz olacağı cihetle emlak ve mahsulat-ı emiriye müzayedatı hakkında badema ol veçhile muamele ifası hususuna itina edilmesi beyan olunur.

2 Teşrinievvel 1336 Tarihli Tahrirat-ı Umumiye Sureti

Hükûmete ait tarla ve bağ ve bahçe ve çiftlik ile bunlarda yetişen mahsulat ve mezruatın furuhtu ve emlak ve akarat-ı emiriyenin bey' ve icarı hakkında icra kılınan müzayedelere iştirak edecek olan memurinden muamelat-ı vakianın icrasına memur olanların ve lehlerinde ve şehadeti kanunen makbul olmayanların istisnasıyla diğerlerinin müzayedeye iştiraklerinin kabul edilmesi lüzumunu mutazammın Şûra-yı Devlet Maliye ve Nafia ve Maarif Dairesinden verilen karar üzerine bu gibi müzayedelerde doğrudan doğruya alakadar mal ve emlak-ı emiriye memurlarıyla bunların mecellenin bin yedi yüzüncü maddesinde mezkûr olduğu veçhile lehlerinde şehadeti makbul olmayan kesandan maadasının müzayedeye iştiraki caiz olacağı tamimen iştirak edilmiş idi. Emval ve emlak-ı emiriyenin müzayede ve ihale muamelatı Meclis-i İdare-i Mahalliyece icra kılınmakta olması cihetle mecalis-i mezkûre aza-yı tabiiyesinden olan vali, mutasarrıf ve kaymakam ve tahrirat müdür ve kâtiplerinin müzayedeye iştirak ettirilmemeleri mütalaasıyla Selanik Vilâyeti Defterdarlığından istizah-ı madde olunması üzerine Babialiden lede'l-istizan şûra-yı mezkûrun karar-ı sabıkını tefsiren varit olan mazbatasında meclis-i idare azasıyla onların kanunen lehlerinde şehadetleri muteber olmayan akrabasından olup da emval-i emiriye müzayedesine iştirak etmek isteyenlerin yalnız müzayede esnasında mecliste hazır bulundurulmaları suretiyle peylerinin kabulü muamelat-ı mezkûrenin sıhhat-i icrasını ve bunların menindeki maksad-ı esasiyi ihlal edeceği der-kar bulunmasına mebni caiz olamayacağından beyan ve karar-ı sabık dairesinde ifa-yı muamele olunması ityan edilmiş ve binaenaleyh müzayedelere iştirak etmemek hususunun yalnız mal ve emlak-ı emiriye memurlarıyla bunların lehlerinde şehadetleri makbul olmayanlara münhasır kalmayarak muamelat-ı vakianın icrasına memur bilumum memurin ile bunların lehlerinde şehadetleri kanunen muteber olmayan kesana da şümülû tabii bulunmuş olduğundan emlak ve mahsulat-ı emiriye müzayedatı hakkında badema ol veçhile muamele ifası.

Bazı Vilâyetlerin Talebi Üzerine Dâhiliye Vekâletinin Gönderdiği Nizamname Suretidir

Numara 205- Bilumum hükkam ve mehakime merbut memurin ve ketebe ve müstahdemîn devamları hakkında nizamname 18 Cemaziyelevvel 1332 ve 21 Mart 1331 Takvim-i Vekayi ile neşir ve ilanı: 18 Cemaziyelevvel 1333 ve 31 Mart 1331-numara 2141

- Madde 1-** Hükkam ile mehakime merbut bilcümle memurin ve ketebe ve müstahdemîn muayyen saatlerde vazifeleri başında bulunmaya mecbur olup ferdaya taliki mucib-i mahzur olacak masalih ve muamelatı saat-i mesai haricinde dahi rüyet ve ifa ile mükelleftir.
- Madde 2-** Ceraim-i meşhuded ve zaif ve merasim-i muayyene-i kanuniyeyi ifa etmek üzere Dersaadet'te(?) her gece Bidayet Müddei-i Umumisi veya muavin veyahut müstantiklerden birisi dairede tahsis kılınacak mahalde beytutet edecek ve ifa edilen vezaif her gün Bidayet Müddei-i Umumisi tarafından İstinaf Müddei-i Umumiliği vesatetiyle Makam-ı Nezarete bildirilecektir.
- Madde 3-** Bilumum hükkam ile mehakime merbut memurin ve ketebe ve müstahdemîn devam cetvellerini günde iki defa muayyen saatlerde imza ile mükelleftir. Taşrada İstinaf Riyaset-i Evlâsı kuzata muhavvel olan yerlerde reis-i evvel imzadan müstesnadır.

- Madde 4-** Taşralarca devam saatleri mahalleri ile bi'l-muhabere nezaretçe tayin edilecektir.
- Madde 5-** Mahkeme-i Temyiz rüesasıyla Baş Müddei-i Umumisi ve Dersaadet İstinaf Mahkemesi Reis-i Evveli devam hususunda doğrudan doğruya makam-ı nezaretin murakabesine tabiidirler.
- Madde 6-** Mahkeme-i Temyiz azasına ait devam cetvelleri rüesa tarafından bade'l-imza evkat-ı muayyenesinde Makam-ı Nezarete tevdi olunacaktır. Mahkeme-i Temyiz azasının gayrı hükkam ile memurin ve müstahdemîne ait devam cetvelleri talimatname-i mahsusuna tevfikan rüesa ve müddei-i umumiler taraflarından muayyen zamanlarda Heyet-i Teftişiyeye verilecektir.
- Madde 7-** Dersaadet'te Beyoğlu ve Üsküdar mehakim ve devair-i adliyesiyle sulh mahkemelerine ait devam cetvelleri Beyoğlu ve Üsküdar müddei-i umumileri tarafından ve ayrı ayrı binalar dâhilinde bulunan mehakim aklâm devam cetvelleri de mahkemenin en büyük memuru canibinden talimat-ı mahsusa ahkâmına tevfikan murakabe ve ay nihayetinde Heyet-i Teftişiyeye irsal edilecektir.
- Madde 8-** Heyet-i Teftişiyeye her ay nihayetinde netice-i teftişatı havi raporları Makam-ı Nezarete itaya mecburdur.
- Madde 9-** Taşraya ait devam cetvelleri İstinaf Mahkemesi bulunan yerlerde İstinaf Müdde-i Umumileri ve bulunmayan yerlere Bidayet Müddei-i Umumiye taraflarından talimatname-i mahsusuna tevfikan takip ve murakabe edilecektir.
- Madde 10-** Taşra devam cetvellerinde memurin ve ketebe ve müstahdemîne ait olanları Vilâyet Encümen-i Adliyesine diğerlerine ait devam cetvelleri dahi İstinaf Müddei-i Umumileri tarafından her ay hitamında ve nihayet bir hafta zarfında Makam-ı Nezarete irsal kılınacaktır.

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 5

- Madde 11-** Bir gûne sebep-i makbule müstenit olmaksızın mevadd-ı anife ahkâmına tevfik-i hareket etmeyen hükkam haklarında Encümen-i Tetkik tarafından teşkil Mehakim Kanununun ellinci maddesi tatbik olunacaktır. Adliye ve Mezahib Nezareti Nizamname-i Dâhilîsinin otuz dokuzuncu maddesinde muayyen muamelat-ı cezaiye merkez mehakimi memurin ve ketebe ve müstahdemini haklarında Encümen-i İnzibat ve taşra mehakimi memurin ve ketebe ve müstahdemini haklarında Vilâyat ve Elviye Encümen-i Adlileri taraflarından ifa kılınacaktır.
- Madde 12-** İşbu nizamname tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 13-** İşbu nizamnamenin icrasına Adliye Nazırı memurdur.

Nispet-i Askeriyesi Kat' Olunanlar

Dâhiliye Vekâletinden:

Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen ve hudud-ı milli haricinde kalan erkân ve ümera ve zabitan ve mensubîn-i askeriye hakkında yapılacak muameleyi natuk olan 25 Eylül 1339 tarihli Kanunnamenin birinci, ikinci ve beşinci maddeleri ahkâmına tevfikan nispet-i askeriyesi kat' olunan eşhasın isimlerini havi Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesince tanzim edilip Başvekâlet-i Celileden 06.09.1340 tarih ve 6-3173 numaralı tezkire ile tevdi buyurulan cetveldir:

**25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Birinci Maddesine Tevfikân
Bir Daha Hizmet-i Devlette İstihdam Olunmamak Üzere
Nispet-i Askeriyeleri Kat‘Olunanlar**

Baytar Kıdemli Yüzbaşı Hamid Efendi bin Said Laleli 1325_80, Şimendifer Mülazım-ı Sani Celaledin Efendi bin Hüsameddin Edirne 1332-26, Topçu Mülazım-ı Evvel Şaban Efendi bin Mehmed Adil 1330 B. 36, Erkan-ı Harp Binbaşı Mehmed Emin Bey Süleymaniye 1317_23, Piyade Mülazım-ı Evvel Yusuf İzzeddin Efendi 1331_275, Topçu Mülazım-ı evvel Tevfik Efendi bin İbrahim Deraliyye 1331 N_61, Topçu Mülazım-ı sani Harem Efendi bin Feyzullah Musul 1330 B 31, Topçu Mülazım-ı sani Sabri Efendi bin Rıza Karagümrük 1332 N 5, Sınıf 1 Kâtip Müştak Efendi bin Mehmed Van 1318-41, Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Hıfzı Efendi bin Ali Girit 1325_453, Mütেকait Kaymakam Halid Bey bin Selim Manastır 1302_15, Piyade Mülazım-ı sani Abdülcélil Efendi bin Ahmed Trablusgarp 1325_495, Piyade Mülazım-ı sani Şerif Efendi bin Ali Drağman 1332_176, Matrut Piyade Yüzbaşı Cafer Ulvi Efendi bin Yusuf Üsküdar 1319_13, Mütেকait Binbaşı Talat Efendi bin Raşid 1301_56, Mütেকait Binbaşı Bhaeddin Efendi 1311_266, Mütেকait Binbaşı Mehmed Sadık Efendi 1315_276, İhtiyat Mülazım-ı sani Ali Haydar Efendi bin Mahmud Koçana 27090, Ağır Topçu Mülazım-ı evvel Şevki Efendi bin Hüsnu Rami 1326_6 Topçu Mülazım-ı evvel Adil Efendi 1330 B 101, Eczacı Mülazım-ı evvel Mehmed Kamil Efendi bin Zülfikar Drağman 1327_51, Sınıf 4 Kamacı ustası Mehmed Hilmi Usta bin Hasan Deraliyye 1331_3, Piyade Mülazım-ı evvel Sabri Efendi 1338_83, Tabur İmamı İbrahim Efendi bin Salih Prizrin 1329_1, İstihkâm Mülazım-ı sani Mehmed Sami Efendi bin Arif Rodos 1332_14, Piyade Mülazım-ı sani Ahmed Rifat Efendi bin Mehmed Tevfik Trablusgarp 1331_59, Kolordu Müşavir Muavini Mehmed Rıdvan Efendi bin Mahmud Bağdad, Piyade Mülazım-ı evvel Said Efendi 1328_326, Topçu Yüzbaşı Amir Efendi bin Asım 1321_16, Topçu Mülazım-ı sani Feyzi Efendi bin İzzet 1332 N 14, Mütেকait Binbaşı Süleyman Efendi bin Mehmed Fatih 1311 N 28.

**25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesine Tevfikân
Nispet-i Askeriyeleri Kat‘Olunanlar**

Mütেকait İstihkâm Yüzbaşı Mehmed Haydar Efendi bin Halil Asitane 1319_5, Topçu Mülazım-ı Sani Danyal Efendi bin Mustafa Milas 1331_N 46, Topçu Mülazım-ı sani Ömer Lütfi Efendi bin Mustafa 1330 N 110, Piyade Mülazım-ı evvel Ahmed Naci Efendi bin Mustafa Manastır 1326_26, Piyade Mülazım-ı evvel Kemal Efendi 1331_64, Piyade Mülazım-ı evvel Kemal Efendi bin Ali 1322_395, Topçu Mülazım-ı evvel İbrahim Fevzi Efendi bin Fevzi Dersaadet 1330 H 32, Piyade Mülazım-ı evvel Fuad Vehbi Efendi bin Hüsnu Fehmi Üsküp 1328 H 30, Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Münir Efendi 1330_511, Piyade Mülazım-ı sani Latif Efendi bin Hüseyin Fethiye 1332_168, Piyade Mülazım-ı sani Zeki Efendi Abuzer Diyarbakır 1333_457, Piyade Mülazım-ı sani Ahmed Burhaneddin Efendi bin Latif İstanbul 1336_481, Piyade Mülazım-ı sani Hakkı Efendi bin Mustafa Sinop 1331_462, Piyade Zabıt Vekili İlhami Efendi bin Mustafa Dedeğaç 1336_23, Piyade Zabıt Vekili Mehmed Hüsnu Efendi bin Reşid 1336_56, Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Nuri Efendi bin Hasan Sıdkı Beykoz 1329_25, Piyade Mülazım-ı sani Adil Efendi bin Hüseyin Gedikpaşa 1334_193, Piyade Zabıt Vekili Ahmed Kamil Efendi bin Hüseyin Süleymaniye 1336_30, Baytar Yüzbaşı Sıdkı Efendi Abbas Simav 1334_48, Sınıf 4 Telgrafçı Naim Efendi bin Ferhad 1330_9, Eczacı Yüzbaşı Kamil Efendi bin Bekir Amasya 1324_61, Piyade Mülazım-ı evvel Rasih Efendi 1331_555, Müşavir-i Adli Emin Ali Bey bin Nureddin Dersaadet, Piyade Mülazım-ı sani Muzaffer Efendi bin Rıza İşkodra 1326_57, Piyade Mülazım-ı sani Edhem Efendi bin Mehmed Kasımpaşa 1333_21, Piyade Mülazım-ı sani İbrahim Edhem Efendi bin Mehmed Arif İstanbul 1329_35, Tabip Yüzbaşı Hasan Kuddusi Efendi bin Emin Boğaziçi 1322_31.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesine Tevfikân Nispet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Nalbant Sınıf 4 Seyid Ahmed Efendi bin Abdürrezzak Bağdad 1334 N 1, Piyade Mülazım-ı sani İzzet Efendi bin Mehmed İstanbul 1310_299, Sınıf 4 Tüfekçi Ohannes oğlu Bedros nam-ı diğer Abdullah oğlu Ahmed Kemal 1327_24, Sınıf 2 Tüfekçi Mustafa Sadık Usta bin Ömer Siroz 1327_92, Sınıf 2 Tüfekçi Nazeret veled-i Karabet Yozgat 1327_98, Sınıf 3 Tüfenkçi Hüseyin Usta bin Mehmed Bosna 1333_3, Sınıf 3 Tüfekçi Kırkor Artin Ankara 1327_96, Sınıf 3 Tüfekçi Artin Ohannes Merzifon 1327_38 Sınıf 3 Tüfekçi Ali Efendi bin İbrahim Kalkandelen 1328_12, Sınıf 4 Tüfekçi Şehvar oğlu Abdurrahman Kalkandelen 1328_4, Sınıf 4 Tüfekçi İbrahim Efendi bin Salim Prizrin 1327_71, Sınıf 4 Tüfekçi Celaleddin Efendi bin Said Prizrin 1327_54, Sınıf 4 Tüfekçi Receb Efendi bin Ali Kalkandelen 1327_3, Sınıf 4 Tüfekçi Nişan Agop Dersaadet 1330_26, Sınıf 4 Marangoz Şükrü Usta bin Ahmed Şam 1307_4, Sınıf 4 Mehmed Usta bin Ahmed Şam 1311_4, Sınıf 4 Marangoz Abdürrezzak Usta bin Seyyid Kadri Bağdad 1316_2, Sınıf 4 Marangoz İsmail Usta bin Davud Bağdad 1316_3, Sınıf 4 Marangoz Mehmed Usta bin Hasan Bağdad 1317_12, Sınıf 4 Marangoz Mustafa Usta bin Ali Şam 1318_6, Sınıf 4 Marangoz Hacı Ahmed Sıdkı Usta bin Arslan Şam 1327_1, Sınıf 4 Marangoz Rıza Usta bin Ali Amare 1332_9, Sınıf 4 Marangoz Mehmed Usta bin Arslan Şam 1333_1, Piyade Binbaşı Ömer Efendi bin Abdullah Kudüs 1311 B 156, Kısım-ı salis Mümeyyizi Şinasi Efendi bin Elif-i Dersaadet 1326_18, Topçu Mülazım-ı sani Abdullah Efendi bin Taha Bağdad 1331 N 88, Piyade Yüzbaşı Ahmed Efendi bin Yahya Bağdad 1327_84, Süvari Mülazım-ı evvel Yunus Vehbi Efendi 1328 B 33.

Şark Demiryolları Tahvilatı

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Şark Demiryolları Tahvilatının 328'inci kurası Dersaadet'te Düyun-ı Umumiye-i Osmaniye İdaresinde fi 3 Eylül ve 1 Teşrinievvel sene 1340 tarihlerine müsadif olan iki mahzar-ı alenide kable'z-zeval saat onda Maliye ve Nafia Vekâlet-i Celileleriyle Bank-ı Osmani İdaresinden izam olunacak memurlar muvacehesinde keşide edileceği beyan olunur.

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Vezne-i umumî ve mal sandıklarıyla müessesatça Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32 ve 34'üncü maddelerine tevfikân mutemetlere verilecek.

Avans Talimatnamesi

Maliye Vekâletinden:

Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32 ve 34'üncü maddelerine tevfikân gerek merkezde Vezne-i Umumiden gerek Taşra'da Mal sandıklarından devair mutemetlerine avans olarak verilen mebalığın miktar ve nispetleri hakkında hasbe'l-lüzum umumî ve hususî birçok tebligat icra edilmiş olması cihetiyle merkez ve taşrada devair ve müessesat için tayin edilen avans miktarları pek ziyade taaddüt eylemiştir. İşbu umumî ve münferit mezuniyetlerin bi't-tevhit yerine ihtiyaç ve lüzum-ı mahallîye göre azami bir had tayin olunması ve bu bapta fuzulen icra edilegelmekte olan

muhaberata nihayet verilmesi zaruri görülmüş ve merkez ve taşrada Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32 ve 34'üncü maddelerinden verilecek avansların miktarı âtideki şekilde tayin ve tahdit olunmuştur.

Devair-i Merkeziye Avansları

Azami olarak olarak verilecek avans			
	34'üncü madde lira	32'nci madde lira	
1	5000	-	Devair-i merkeziyeye Vezne-i Umumiden 34'üncü maddeye tevfikân beş bin liraya kadar tediyat icra edilir. Beş bin liradan fazla avans itası Maliye Vekili tarafından bizzat mümzî bir kararname tanzimiyle mümkündür.
2	-	1000	Merkezde bin lirayı tecavüz etmemek üzere sene iptidalarında her vekâlet ve devairin ihtiyacı derecesinde mutemetlere verilecek avans miktarının haddü'l-gayesini temin etmek Hazineye aittir. Bu suretle 32'nci madde avans olarak mutemede itası tensip edilecek miktar mükeffell mutemede verilir. Bin liradan fazlası için de Heyet-i Vekileden karar istihsali lazımdır.
3	5000	-	Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı maddesi mucibince icra kılınacak münakasat neticesinde devair ile müteahhit arasında akit ve teati edilecek mukavelenamede muharrer şeraite tevfikân müteahhide verilecek avans akçeleri ile pazarlık suretiyle mübayaa olunacak mevad için lede'l-icap talep olunacak avansların miktarı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 34'üncü maddesine tevfikân azami beş bin liradır. Bu miktarı tecavüz ettiği hâlde ber muceb-i kanun Maliye Vekili tarafından mümzî bir kararnameye mütevakkıftır.
4	-	-	Mukavele mucibince bade't-teslim müteahhitlere itası lazım gelen meblağ behemehâl ita emriyle verilecektir.
5	1000	-	Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Konya, Trabzon, Samsun, Sivas, Erzurum, Diyarbakır vilâyetleri mal sandıklarınca vilâyet merkezindeki devair ile liseler darümuallimin ve darümuallimat, hapishane ve hastahane gibi müessesatın beherine azami bin liraya kadar avans verilebilir. Devair ve müessesat rüesası tarafından bu bapta vuku bulacak talep üzerine avans olarak verilmesi lazım gelen miktar ve parayı ahzedecek olan mutemet defterdar veya muhasebeci tarafından bade't-tasvip Makam-ı Vilâyetin tasdikine arz edilir.
6	500	-	Beşinci maddede isimleri muharrer vilâyattan maada diğer vilâyet mal sandıklarınca vilâyet merkezlerindeki devair ve bâlâda muharrer müessesatın beherine azami beş yüz liraya kadar avans verilecektir. Avansın miktarını tayin keyfiyeti beşinci maddede zikredilen şekil dairesinde icra olunacaktır.
7	-	300	Bilumum vilâyet merkezlerinde devair ve müessesattan her birine masarif-i müteferrika ve cüziyesine verilmek üzere 32'nci maddeden azami üç yüz liraya kadar avans ita edilecektir. 32'nci maddeden avans alacak mutemetler alelusul mükeffell olacaklardır.
8	-	500	İstanbul şehrinin vüsatine binaen yekdiğeriyle baid mesafede olmasından ve muamelatının kesretinden naşi yalnız İstanbul Defterdarlığınca inde'l-icap devair ve müessesata 32'nci maddeden azami beş yüz lira avans suretiyle verilebilir.

9	100	50	Mülhak kazalar dâhilinde vaki devair ve müessesatın beherine bâlâda [5 ve 7]'nci maddeler ahkâmına tevfikân kaza mal sandıklarınca mal memurunun tasvip ve kaymakamın tasdikiyle 34'üncü maddeden [100] ve 32'nci maddeden [50] liraya kadar avans verilecektir.
Askeri Muhasib-i Mesullerince Verilecek Avanslar			
10	500	300	Askeri muhasib-i mesullerince verilecek avanslar: muhasib-i mesulün taht-ı emrinde bulunan tabur hesap memurlarına 34'üncü maddeye tevfikân nihayet beş yüz, 32'nci maddeye tevfikân nihayet üç yüz liraya kadar avans verilebilir.
11	5000	300	Muhasib-i mesulün bulunduğu mahalle uzak yerlerde icra-yı harekât eden kıtaatın işe ve ihtiyacının temini için kumandanların göstereceği lüzum üzerine tayin olunacak mutemede 32'nci maddeden 300 liraya kadar avans verilebilir.
Muhasib-i Mesul ve Veznesi bulunan Müessesat			
12	500	300	Maliye Vekâletine hesap itasıyla mükellef ve muhasib-i mesul ve veznesi bulunan müessesat tarafından alelusul tayin olunacak mutemetlere 34'üncü maddeden [500] 32'nci maddeden [300] liraya kadar avans verilebilir. Hazineye karşı hesap itasıyla mükellef muhasip sualleri mevcut olmayan müessesat işbu talimatın [5 ila 9] maddelerindeki ahkâma tabiidir.

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 7

İmar ve İskân Mıntıkâ Mesulleri

Azami olarak olarak verilecek avans			
	34'üncü madde lira	32'nci madde lira	
13			8 Teşrinisani 1339 tarihli ve 368 numaralı Mübadele ve İmar ve İskân Kanununun altıncı maddesine tevfikân yapılan talimat mucibince müteferrik ve müstacel masarifin tesviyesi için iskân mıntıkaları merkezlerinde tayin olunacak mutemetlere [500] ve mıntıkâ haricinde bulunan memurin maaşatıyla işe ve sair masarifin ifası için tayin olunacak mutemetlere [1500] lira kadar avans verilir.
14			İmar ve İskân mıntıkası olmayan kaza ve vilâyet merkezlerinde husus-ı mezkûr için dairesince tayin olunacak mutemetlere [500] ve merkez kaza ve vilâyet haricindeki mutemetlere [1500] liraya kadar avans verilir.
15			İnde'l-münakasa talip zuhur etmemesinden veya işin müstaceliyeti itibarıyla münakasaya mütehammil olmamasından dolayı 31 Ağustos 1340 tarihli ve 209 numaralı tahrirat-ı umumiye ile meblağ münakasa talimatnamesi ahkâmı dairesinde olarak emaneten vuku bulacak turuk ve maabir inşaat ve tamirat bedel-i keşfi bin liradan dūn ise meblağ-ı mezbur ser mühendislikten bâ-tezkire irae kılınacak olan mühendis veya kondüktöre 34'üncü madde avansı evrak olarak ita olunacaktır.

16			Ber-vech-i bâlâ birden on beş numaraya kadar hususat için verilecek avanslar Hazinece azami miktarda tayin edilmiş olup bunların haricinde sarfiyat icrası memnudur. Mezkûr avansların kısmen veya tamamen verilmesi lazım gelip gelmeyeceğinin tayin ve takdiri memurin-i maliyeye aittir. Şu kadar ki işbu talimat mucibince tayin olunan miktar fevkinde avans itasını istilzam edecek ahvalin zuhurunda ya daire-i müteallikasınca veya memurin-i aidesince Hazineden mezuniyet istihsali mecburidir. Bu tebligata muhalif surette sarfiyat icra edenler mesul tutulacaktır. 32'nci maddeden gerek 34'üncü maddeden verilecek avansların tahsisatı dâhilinde olması ve tahsisattan mevkuf tutulması icap edeceği gibi Divan-ı Muhasebat murakabesinin teessüs ettiği mahallerde 34'üncü madde avansları ol baptaki talimat dairesinde behemehâl murakıplığa tasdik ettirilecektir.
17			34'üncü madde mucibince verilecek avans iş itibarıyla olduğundan aynı iş için mutemet tayin edilse bile bunlara verilecek avansın mecmuu bâlâda muharrer miktarları tecavüz edemez. Derdest-i inşa bulunan bir yolun müddet-i kalile zarfında ikmali için inşaata muhtelif mahallerinden mübaşeret edilse aksam-ı inşa itibarıyla birkaç mutemet tayini caizdir. Şu kadar ki aynı iş için mutemet taaddüt etse bile bunlar yine hükmen bir mutemet addolunarak hadd-i azamdan fazla avans verilemez. Fakat muhtelif mukavelenameye merbut veya emaneten inşa edilen muhtelif inşa için bir mutemet tayin edildiği takdirde her iş için tayin olunan miktarda ayrı ayrı avans verilebilir.
18			Usulü dairesinde bir mutemede gerek 32'nci ve gerek 34'üncü maddeden verilen avans tamamen mahsup ettirilmiş olmadıkça mukabilinde aynı mutemede başkaca avans verilemez. Ancak kısmen mahsup edildiği takdirde yalnız mahsup edilen miktar derecesinde tekrar avans verilebilir.
19			Bundan evvel avansın miktarı hakkında gerek tahrirat-ı umumiyeler ile gerek münferiden vuku bulan tebligat ahkâmı mülğadır.
20			İşbu talimatın vusulünden sonra tayin edilen salifü'z-zikr mevad haricinde avans verildiği veya Hazinece verilen mezuniyetin hüsn-i istimal edilmediği inde't-teftiş tebeyyün ettiği takdirde müsebbiplerinin mesul edilmeleri mukarrer olmakla münderecatına tevfik-i muamele edilmesi ve fuzuli muhaberattan tevakkı olunması lazımdır.

Muhasebe-i Umumiye Kanununun 32 ve 34'üncü maddeleri ahkâmına tevfikan verilmesi lazım gelen avanslara mütedair olan talimatname bâlâya derç edilmiş olmakla bilumum mal sandıklarınca ve müessesat-ı askeri muhasib-i mesullüklerince ahkâmına tevfikan muamele ifası ve işbu talimatnamenin melfuf nüsh-ı matbuasının ale'l-kaide mülhakata tevzii ve irsali tavsiye olunur.

İlanlar

Yüzde dört faizli teminat-ı mahsusayı haiz

60 000 000 franklık

(48 960 000 marklık)

1903 istikrazının fi 1 Eylül 1340 tarihinde icra kılınan 43'üncü keşidesi

500 franklık (4080 marklık) 344 adet tahvilat.

256, 257, 285, 41, 472, 603, 648, 674, 925, 994, 1091, 1147, 1155, 1501, 1574, 1624, 1711, 2145, 2338, 2344, 2646, 2936, 3075, 3143, 3270, 3329, 3622, 3625, 3725, 3781, 3971, 4153, 4158, 4471, 4642, 4821, 4847, 5052, 5769, 5851, 6243, 6408, 6251, 7443, 7542, 7676, 7876, 7951, 8425, 8691, 9176, 9260, 9405, 9465, 9654, 9790, 9805, 9918, 10316, 10328, 10438, 10448, 10669, 10707, 10746, 10785, 11090, 11151, 11283, 11483, 11497, 11557,

11830, 11915, 12040, 12174, 12426, 12716, 1285, 12945, 13035, 13102, 13372, 13621, 13806, 14016, 14339, 14365, 14515, 14694, 14771, 14938, 15120, 15179, 15304, 15321, 15652, 15734, 15777, 16032, 16187, 16301, 16323, 16751, 16918, 17713, 17254, 17425, 17453, 17570, 17924, 18040, 18072, 18120, 18588, 18912, 18921, 18970, 18986, 19355, 19457, 19535, 19568, 19573, 20117, 20203, 20587, 20662, 20792, 21110, 21211, 21496, 21501, 21640, 21792, 21943, 22094, 22259, 22524, 22869, 22983, 23416, 23809, 23845, 23885, 23945, 23988, 24050, 24282, 24499,

16 Teşrinievvel

(Resmî Ceride)

Sahife 8

24620, 24635, 24784, 24861, 24863, 24966, 24988, 25364, 25466, 25470, 25559, 25825, 26040, 26400, 26657, 26720, 26743, 26896, 26917, 26998, 27089, 27411, 27517, 27526, 27705, 27758, 27789, 27958, 28074, 28217, 28394, 28873, 28875, 28913, 28934, 29031, 29211, 29349, 29376, 29774, 29860, 30414, 30446, 30454, 30547, 31130, 31138, 31814, 31909, 31954, 32002, 32257, 32388, 32537, 32582, 32590, 32625, 32654, 32849, 32886, 32960, 32994, 33157, 33224, 34141, 34150, 34662, 34936, 35172, 35515, 35542, 35620, 35694, 35937, 36296, 36396, 36925, 36964, 37036, 37133, 37325, 37554, 37655, 37817, 37917, 38061, 38143, 38733, 38859, 38945, 39093, 39476, 39478, 39758, 39811, 40277, 40315, 40347, 40396, 40453, 40673, 40953, 41017, 41080, 41091, 41213, 41302, 41354, 41391, 41855, 42136, 42161, 42195, 42409, 42570, 42924, 43031, 43302, 43318, 43849, 43988, 44042, 44106, 44325, 44643, 45146, 45800, 46023, 46248, 46268, 46297, 46340, 46379, 46479, 46575, 46619, 46719, 46803, 46913, 47042, 47082, 47089, 47399, 47633, 47714, 47730, 48782, 48920, 50027, 50033, 50246, 50317, 50657, 50664, 50745, 50917, 51951, 52198, 52293, 52663, 52743, 53026, 53145, 53573, 53766, 53899, 54140, 54153, 54225, 54339, 54590, 54685, 54781, 54855, 55024, 55030, 55194, 55529, 55745, 55756, 55841, 55845, 56145, 56240, 56670, 57188, 57290, 57529, 58223, 48260, 58491, 58574, 58629, 59366.

2500 Franklık 2040 Marklık 69 Adet Tahvilat

60311 ila 60315, 64086 ila 64090, 64171 ila 64175, 64661 ila 64665, 64741 ila 74745, 68921 ila 68925, 69686 ila 69690, 69751 ila 69755 73331 ila 73335, 74076 ila 74080, 75756 ila 75760, 76496 ila 76500, 76906 ila 76910, 77166 ila 77170, 78946 ila 78950, 82891 ila 82895, 83506 ila 83510, 89146 ila 89150 89271 ila 89275, 89361 ila 89365, 89921 ila 89925, 90611 ila 90615, 90886 ila 90890, 91461 ila 91465, 93671 ila 93675, 93811 ila 93815, 94471 ila 94475, 94501 ila 94505, 94941 ila 94945, 95876 ila 95880, 96121 ila 96125, 96631 ila 96635, 98431 ila 98435, 98986 ila 98990, 100546 ila 100550, 100591 ila 100595, 100621 ila 100625, 101116 ila 101120, 101286 ila 101290, 102756 ila 102760, 102841 ila 102845, 103796 ila 103800, 104026 ila 104030, 104071 ila 104075, 104321 ila 104325, 104336 ila 104340, 104516 ila 104520, 104586 ila 104590, 104886 ila 104890, 105446 ila 105450, 106141 ila 106145, 107171 ila 107175, 107886 ila 107890, 108516 ila 108520, 109326 ila 109330, 112091 ila 112095, 112361 ila 112365, 112791 ila 112795, 112901 ila 112905, 115296 ila 115300, 115606 ila 115610, 116506 ila 116510, 116656 ila 116660, 117516 ila 117520, 118856 ila 118860, 119071 ila 117075, 119411 ila 119415, 119506 ila 119510.

İtfâ edilen tahvilat şimdilik tediye edilmez.

Linyit Madeni Müzayedesı

İcra Vekilleri Heyetinin tasdik-i âliye iktiran eyleyen kararnamesi suretidir.

Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Saruhan vilâyetinin Soma kazasında vaki olup Hükûmet malı bulunan linyit madeni ile hatt-ı havai ve müstemilatının üçüncü defa icra kılınan müzayedesini neticesinden zuhur eden iki talipten Türkiye tebaasından ticaret ve sanayiî şirketi müesses ve müdürlerinden Faik Sabri ve tüccardan Nuri Aziz Beylerin teklifatı diğerine müreccah görülmekle mezkûr maden için tahsis olunan bin üç yüz dört cerip arazinin beher ceribi için senevî onar kuruş resm mukarrer ve ihracatından yüzde beş resm-i nisbi ve bunların yüzde altısı nispetinde Teçhizat-ı Askeriye Tertibi ve iki yüz lira imtiyaz harcı ve bunun yüzde altısı nispetinde Teçhizat-ı Askeriye Tertibi imtiyazın itasında defaten ve tamamen tediye edilmek ve ileride turuk ve inşaat-ı askeriye dolaylı imalat-ı madeniye terk ve tatil edilecek olursa bir gûna zarar ve ziyan talebine hakları olmamak şartıyla yetmiş sene müddetle mumaileyhim uhdesine ihalesi Ticaret Vekâlet-i Celilesinin 19 Mayıs 1340 tarih ve Maden Müdüriyet-i Umumiyesi 2192/36 numaralı tezkiresiyle teklif edilmiş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 13.08.1340 tarihli içtimaında lede't-tetkik Meadin Nizamnamesinin otuz dokuzuncu maddesi mucibince ihalesi karar-gir olduğu ilan olunur.

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden:

Tıp fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği tabip diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası ilan olunur. 5 - 2

§ Ankara Küçük Sıhhiye Memurları Mektebinden istihsal ettiği şahadetnameyi Çorum Ahz-ı Asker Şubesi Evrakı meyanında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesika ibraz eden Süleyman oğlu Azem Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 3

§ Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz on dört senesinde istihsal ettiği tabip diplomasının Aydın işgali esnasında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesika ibraz eden Birinci Kolordu Sertabibi Miralay 314 - 5 Zeyrekli İsmail Hakkı Bey ibn-i Mehmed'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 4

Darülfünun tıp medresesinden üç yüz yirmi yedi senesinde almış olduğu diplomasını hanesinde sirkat ettirmiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Van Sıhhiye Müdürü Ali Rıza Bey'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 2

§ Bursa'da On Birinci Fırkaya mensup Yüz Yirmi Altıncı Alayın Birinci Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Efendi'nin diplomasının zayi olduğu anlaşılmış ve mumaileyhe ziyandan diploma itasına tevessül edilmiş olduğu ilan olunur. 5 - 5

§ Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz otuz üç senesinde istihsal ettiği diplomasını Sabuncupınar Harbi esnasında zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Birinci Kolordu Sertabip Muavini Yüzbaşı [333-41] Ahmed Hikmet Efendi bin Fuad'a nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 4

Üç yüz yirmi sekiz senesi Şam Kabile Mektebinden ahzedip Şam'ın tahliyesi esnasında eşya-yı zatiyesi meyanında diplomasını da zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden İzmir'de Yapraklı'da mukime mütekaît Yüzbaşı Nuri Bey haremi Kabile Ulviye Hanım bint-i müteveffa Mehmed Tefvik Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5 - 4

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Pazartesi

5 Rebiülahir 1342

3 Teşrinisani 1340

Tesis Tarihi:

7 Teşrinievvel 1336

Beher nüshası 100 paradır

Abone Şeraiti

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur

Altı aylığı 235 kuruştur

Numarası: 78 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kararname

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Hariciye Vekâleti Müşavirliğine İstanbul Şehremin-i esbakı Ziyaeddin Bey tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

27 Teşrinievvel 1340

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemal

Memurin Harcırâhı Hakkında Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Daimi veya muvakkat memuriyetle bir tarafa tayin olunup sene nihayetinde yola çıkan memurunin kısmen ertesi seneye sirayet eden seyahatlerinde harcırâhlarının hangi sene bütçesinden tesviyesi lazım geleceği ve celp edileceği beyanıyla talep olunan aile harcırâhlarının suret-i itası hakkında divan-ı muhasebat ile cereyan eden muhabere üzerine takarrür ettirilen esasat ber-vech-i ati tebliğ olunur:

Memurin-i Daim ve Muvakkate Harcırâhları:

- 1- Memurin-i daim harcırâhlarında tahakkuka esas mebdde seyahattir. Binâ ber-în herhangi sene içinde memuriyet-i daim ile bir yere tayin olunan memurun münteha-yı seyahati sene-i atiyeye sirayet etmiş olsa bile harcırâh kararnamesi dairesinde bi'l-hesap veya avans suretiyle verilen yol masrafı ile seyahat ve infikâk ve muvasalat yevmiyeleri mebdde-i seyahate müsadif olan sene bütçesinden tediye ve mahsup edilecektir.
- 2- Memuriyet-i muvakkate ile izam olunanlara azimet ve avdet harcırâhlarının peşin itası memuriyetin müddet-i devamına ve gidilecek mahallin ahvâl ve icabatına göre mensup olduğu merciin takdirine bırakılmış olduğunu Mülkiye Harcırâh Kararnamesinin 31. maddesinde musarrah olmasına binaen memurin-i mumailyhe verilecek azimet ve avdet harcırâhlarına ikamet yevmiyesi veya ücret-i

maktua ve şehriyyenin müddet-i memuriyete göre tahakkuk ve mahsubunda ber-vech-i zir nukat nazar-ı dikkate alınacaktır:

- A-** Memuriyet-i muvakkate müddetinin aynı sene içinde hitam bulacağı malum ve müddet-i ikamet muayyen ise avdet harcırahının ve müstahak ise ikamet yevmiyesinin azimet harcırahıyla birlikte sene-i carie bütçesinden Divan-ı Muhasebat murakabesinin mevcut ve müesses olduğu mahallerde ita amiriyle ve olmayan yerlerde doğrudan doğruya sarfiyat-ı katiye şeklinde tesviye olunur.
- B-** 10 Teşrinisani 1335 tarihli zeyl-i kararnamenin üçüncü maddesi mucibince bir hizmet-i mühimme ve müstacele ile bir tarafa gönderilenlere daire-i aidesinin takdiriyle yevmiye yerine ücret-i maktua verilmek lazım geldiği surette velev ki memuriyet-i mezkûrede mütevellit ikamet ertesi seneye sirayet etse bile ücret-i mezkûrenin tamamı kezalik tarih-i seyahate müsadif bütçeden ita emriyle veya sarfiyat-ı katiye olarak verilir.
- C-** Yevmiye ile izam olunan memurin-i muvakkatenin müddet-i memuriyetlerinin ne kadar devam edeceği gayrimalûm veyahut sene-i atiyeye de sirayetini memul ise bu takdirde harcırah ve yevmiyelerinden yalnız sene-i haliyeye isabet eden kısmı (...) hin-i azimetindeki bütçeden ita emriyle veya sarfiyat-ı katiye suretinde verilir. Ve sene-i atiyeye ait avdet harcırahıyla ikamet yevmiyesi ertesi sene içinde o bütçeden tesviye olunur.
- D-** Bâlâdaki -C- fıkrası mucibince gayrimalûm müddetle izam olunanlara şayet mebd-i seyahatinde avans verilir ve işbu memuriyetleri de iki sene bütçesine sirayet ederse bu kabil memurin-i muvakkatenin avdetlerinde tahakkuk eden müddet-i hizmetlerine göre bi'l-hesap azimet ve avdet harcırahıyla ikamet yevmiyesi taalluk ettiği sene bütçelerinden mahsup olunur. Şu kadar ki bir sene içinde verilen avansların ancak senesi içindeki sarfiyat-ı katiyesi ile kapatılması lazımeden olup sene-i atiyenin hululünden itibaren mezkûr avanstaki sarfiyat icrası doğru değildir. Binâ ber-în murakabenin müesses olduğu vilâyatta mezkûr istihkaktan avansın verildiği seneye ait kısmın mahsup ita emrine ve ertesi seneye ait kısmının dahi beyaz yani nakit ita emrine raptı ve mahsup ita emrinin doğrudan doğruya ve nakit ita emrinin dahi tahsil müzekkeresiyle avansa mahsup edilmesi lazım gelir.

Aile Harcırahı

- 3-** Harcırah Kararnamesinin 14. maddesi mucibince aile masrafının hin-i nakilde verileceğine göre ailesini beraberinde götürceğini veya ailesini nezdine celp edeceğini beyan ile harcırah talep eden memurine aile harcırahının peşin tediyesinde mugayeret-i kanuniye

3 Teşrinisani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

yoksa da memurun beraberinde götürceğini veya celp edeceğini bildirdiği efrad-ı ailenin müstahak-ı harcırah olup olmadığının ve bunların azimet edip etmediğinin veya bunlardan hangisinin azimet eylediğinin memurin-i maliyece bidayeten takip ve tayinine imkân olmadığı ve akıbeti meşkûk olan taahhüde müstenit tahakkukta ise isabet-i kanuniye bulunamayacağı cihetle bu gibi karışıklıklara mahal kalmamak üzere badema memurin-i daimenin beraberinde nakil veya mahall-i memuriyetinde iken nezdine celp edecekleri aile için verecekleri beyannameye göre ita emriyle veya sarfiyat-ı katiye suretiyle harcırah verilmeyip alelhesap tarikiyle ve sened-i muvakkat ile 24. maddeden avans verilecektir.

- 4- Ailenin memur ile birlikte veya ayrıca muvasalatlarında akdemce ita olunan beyannamede muharrer miktar-ı nüfus ve hüviyetteki ailenin keyfiyet-i muvasalatı polis idaresince musaddak vesika veya nüfus tezkerelerindeki meşruhat ile veyahut mahalle ilmühaberiyle memur tarafından mahalli mal memuruna teyit ve tahakkuk edecek miktar-ı hakikiye göre imzalı ve pullu makbuz senedi ita olunacaktır.
- 5- Memurin-i Maliye tarafından ailenin muvasalatına mütedair bu suretle alınacak malumat-ı muknî'a ve makbuz senedi üzerine alelusul tahakkuk müzekkeresi tanzim olunarak divan-ı murakabesinin müesses olduğu mahallerde mahsup ita emriyle ve murakabe mevcut değilse mezkûr tahakkuk müzekkeresine müsteniden bütçeye masraf kaydıyla sarfiyat-ı muvakkate hesabı kapatılacaktır.
- 6- Şayet avans kaydı memurun mukim bulunduğu mal sandığının gayri mahalde ise mezkûr makbuz senediyle harcırahın tahakkukuna esas olan vesaik bâ-tahrirat mal memuru tarafından ait olduğu mahal mal sandığına irsal olunacaktır.
- 7- Mesafenin malum olmasından dolayı harcırahını avans suretiyle alan memurin-i daime ile bilâistisna avans suretiyle verilen aile harcırahlarının tarih-i muvasalatından itibaren bir ay zarfında evrak-ı hesabiyesinin itası mezkûr kararname ahkâmından bulunmakla müddet-i mezkûre zarfında evrak-ı hesabiye vermeyen memurinin mehuzat-ı vakası memurin-i Maliyece maaşlarından defaten tevkif edilecektir.
- 8- Memurin-i daime ile ailelere avans suretiyle tediyeatta bulunan mal sandıkları memur veya ailenin miktar ve tarih-i mehuzatı akîb tediyeatta memurun bulunduğu mahal mal memuruna bildirmeye ve bu malumatı alan mal memuru da evrak-ı hesabiye ile vesaiki bi't-takip istihsal ve mahalline irsale mecburdurlar. Vakit ve zamanıyla malumat verilmesinden veya takip olunmamasından dolayı nâ-tahsil kalan harcırah avansları ahzine hakk-ı müracaatı baki kalmak üzere Hazinece müsebbiplerine tazmin ettirilecektir.
- 9- Hidemat-ı umumiye-i devletten herhangi birinin istilzam ettiği masrafın bütçeye taalluku derkârdır. Binâ-ber-în memuriyet-i daime ve muvakkate ile aile harcırahlarının ister sarfiyat-ı katiye şeklinde veya avans suretinde verilsin behemehâl tahsisat dâhilinde olması avans suretiyle verilen mebalighin tahsisattan mevkuf tutulması lazımdır. Ber-minval-i muharrer muamele ifa ve leffen mürsel nüsah-i matbuanın mülhakata irsali tavsiye olunur.

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

Tıp fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği tabip diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5-3.

ŞAnkara küçük sıhhiye memurları mektebinden istihsal ettiği şahadetnameyi Çorum Ahz-ı Asker Şubesi evrakı meyanında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden Süleyman oğlu Hazım Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-4.

ŞMekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz on dört senesinde istihsal ettiği tabip diplomasının Aydın işgali esnasında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticac vesika ibraz eden birinci Kolordu Sertabibi Miralay 314-5 Zeyrekli İsmail Hakkı Bey ibn Mehmed'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-5.

ŞDarülfünun tıp medresesinden üç yüz yirmi yedi senesinde almış olduğu diplomasını hanesinde sirkat ettirmiş olduğuna dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Van Sıhhiye Müdürü Ali Rıza Bey'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-3.

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden üç yüz otuz üç senesinde istihsal ettiği diplomasını Sabuncupınar Harbi esnasında zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Birinci Kolurdu Sertabip Muavini Yüzbaşı [333-41] Ahmed Hikmet Efendi bin Fuad'a nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-5.

Ş Üç yüz yirmi senesi Şam Kâbile Mektebinden ahz edip Şam'ın tahliyesi esnasında eşya-yı zatiyesi meyanında diplomasını da zayi eylediğine dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden İzmir'de Yapraklı'da mukime mütekait Yüzbaşı Nuri Bey haremi Kâbile Ulviye Hanım binti müteveffa Mehmed Tevfik Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-5.

Nazar-ı Dikkate

Abonelerini tecdit etmek veya yeniden abone olmak isteyen zevattan bazılarının Büyük Millet Meclisi Matbaasına müracaat etmekte oldukları anlaşılmakta olmasına binaen Resmî Ceride'nin idari ve tahriri muamelatı için doğrudan doğruya Matbuat Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat edilmesi rica ve ilan olunur.

- - -

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Pazartesi

26 Rebiülâhîr 1342

24 Teşrinisani 1340

Tesis Tarihi:

7 Teşrinievvel 1336

Abone Şeraiti

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur

Altı aylığı 235 kuruştur

Beher nüshası 100 paradır

Numarası: 79 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 516

Erzurum ve Civarı Vilâyetlerde Hareket-i Arzdan Yıkılan Mesakinin İnşası ve Felaketzedegânın Barındırılması İçin Yapılacak Mubayaatın Pazarlık Suretiyle İcrasına Dair Kanun Suretidir

- Birinci Madde-** Erzurum ve civarı vilâyetlerde hareket-i arzdan yıkılan mesakinin inşası ve felâketzedegânın barındırılması için yapılacak mubayaatın pazarlık suretiyle icrasına Heyet-i Vekile mezundur.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 Rebiülevvel 1343 ve 23 Teşrinievvel 1340

Numarası: 517

Büyük Millet Meclisi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun

- Birinci Madde-** Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütçesinin (A-10) faslına ilâveten kırk bin yüz liranın tahsisat-ı munzamma olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

1 Rebiülâhîr 1343 ve 30 Teşrinievvel 1340

Numarası: 518

Merhum Ziya Gökalp Bey'in Ailesinin Terfihine Dair Kanun

- Birinci Madde-** Ziya Gökalp Bey'in ailesine masarif-i gayr-i melhuza tertibinden beş bin lira itasına Maliye Vekili mezundur.
- İkinci Madde-** Merhum-ı müşarünileyhin zevcesi Vecihe Hanım'a hidemat-ı vataniye tertibinden kayd-ı hayat şartıyla şehri elli ve kerimleri Seniha, Hürriyet ve Türkân Hanımlara teehhüllerine kadar şehri otuzar lira maaş tahsis edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Merhum-ı müşarünileyhin çocukları Hükûmet mekteplerinde meccanen tahsil ettirilecektir.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

13 Rebiülahir 1343 ve 11 Teşrinisani 1340

Numarası: 519

1340 Senesi Büyük Millet Meclisi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun

- Birinci Madde-** Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütçesinin birinci faslının ikinci maddesine bir milyon yirmi dokuz bin altı yüz liranın tahsisat-ı munzamma olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

13 Rebiülahir 1343 ve 11 Teşrinisani 1340

Kararnameler***Hariciye Tayinleri******Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:***

Kalas Şehbenderliği Şehbender Vekâletine kaçırlılık vezaifini de ifa etmek üzere Hariciye Vekâleti Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdüriyeti Umur-ı Ticariye Şubesi Başkâtibi Emin ve münhal bulunan Kâbil Elçiliği Üçüncü Kitâbetine mezkûr elçilik Evrak Memuru İdris Sabih ve Evrak Memurluğuna elçilik maiyetinde istihdam edilmiş olan Tabip Haydar İsmet ve Lehistan Hükûmetinin Bulgar Elçilik refakatine Şehbender sıfatıyla Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti başkâtiplerinden Tahir Lütfi ve Moskova Büyükelçiliği Başkitâbetine İstanbul Murahhashıgı memurlarından Bedi ve Milano Şehbenderliği Kaçırlılığına Varşova Elçiliği Evrak Memuru Hürrem ve Tahran Elçiliği Üçüncü Kitâbetine Rumiye Şehbender Vekili Tahsin ve Roma Mümessilliği İkinci Kitâbetine vekâlet İngilizce mütercimi Münir Beyler tayin kılınmışlardır.

10 Teşrinisani 1340

Türkiye Reisi Cumhuriyet Gazi Mustafa Kemal

Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet

Aftan İstisna Edilen Yüz Elli Kişilik Listede Esamisi Muharrer Eşhasa Ait Emval-i Gayrimenkulenin Tasfiyesine Dair

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Aff-ı Umumi Kanununa merbut olup Türkiye’de ikametten men edilen yüz elli kişilik listede esamisi muharrer eşhasın emval-i menkule ve gayrimenkulelerinin Hükûmete intikali veya tasfiye edilmesi hakkında sarahat mevcut olmasına ve Lozan Muahedenamesine merbut Aff-ı Umumi Beyannamesine ait protokolde her ne kadar dokuz ay müddetle ashabı tarafından emval-i mezkûrenin tasfiye olunacağı ve mehl-i mezkûrun inkızasından sonra esman ashabına tevdi edilmek üzere Hükûmetçe tasfiye edileceği muharrer ise de işbu muamelenin icrası Hükûmetçe mukaddema karar verilmesiyle meşrut bulunmasına ve henüz bir karar verilmemiş olmasına binaen emval-i mezkûreye müdahale olunması kanunen gayr-i caiz olacağından mevzuubahis ola eşhasın emvalini tasfiye etmeleri için tarih-i ilandan itibaren dokuz ay mehil itası ve bu müddetin mürurunda Hükûmetçe tasfiye hususunun taht-ı karara alınmasını mutazammın Maliye Vekâlet-i Celilesinin 31 Ağustos 1340 tarihli ve Hukuk Müşavirliği 2348/1247 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi Heyet-i Vekilenin 10.09.1340 tarihli içtimasında bi’t-tezekkür kabul edilmiştir.

Sarıyer Bakır Madeni

Orman ve Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

İstanbul vilâyeti dâhilinde Sarıyer karyesinde bulunan ve kapalı zarf usulüyle müzayedeye vaz edilen mekşûf bakır madeni müzayedesine iştirak eden İbrahim Adil ve Ali Hayri Beylerden Ali Hayri Bey’in teklif eylediği şerait daha muvafık görülmekle mezkûr madenin mumaileyh Ali Hayri Bey’in uhdesine ihalesi Ticaret Vekâlet-i Celilesinin 9 Teşrinievvel 1340 tarih ve Maadin Müdüriyet-i Umumiye 6240/89 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 19.10.1340 tarihli içtimasında kabul edilmiş ve bu bapta mukavele ve şartnamenin tasdiki karargir olmuştur.

19.10.1340

24 Teşrinisani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

Teşrinievvel Mâhı Zarfında Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Vaki Olan Tebligat-ı Umumiye Suretleridir

Vilâyata Tamimen Yazılan 26 Teşrinievvel 1340 Tarih ve 373 Numaralı

Telgrafnamenin Sureti

Teşrinievvelin 29. Çarşamba günü Türkiye Devleti şekl-i hükûmetinin idare-i cumhuriyeye inkılap eylediği mesut güne müsadiftir. Yevm-i mezkûrda azami merasim-i tes’diye ifası ve Türkiye’yi halasa götüren inkılabın tebellür ettiği bu gün hürmetine devairin tatil edilmesi tamimen rica olunur.

Ahz-i Askere Müteallik Hususatın Ait Olduğu Şubenin Mensup Olduğu Ahz-i Asker Kaleminden İstifsarına Dair

Bilumum ahz-i asker şubâtıyla aklâmının merbut oldukları kolorduları irae eder cetvelin leffiyle badema herhangi bir makamdan ahz-i askere müteallik bir hususun hal ve faslı veya istifsar ve istizahı icap ederse keyfiyetin evveleminde hangi ahz-i asker şubesine taalluku varsa o şubenin mensup olduğu ahz-i asker kaleminden istifsar olunmasına ve mütalaat-ı saireye dair Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden vilâyata vuku bulan tebligat dairesinde muamele ifası tamimen beyan olunur.

Romanya'nın Lozan Muahede-i Sulhiye Tasdiknamesi Hakkında

Romanya'nın Lozan Muahede-i Sulhiye Tasdiknamesini ağustosta tevdi etmiş olduğu Bükreş Mümessillîğinin işarı üzerine Hariciye Vekâlet-i Celilesinden alınan 2 Teşrinievvel 1340 tarihli 19923/164 numaralı tezkerede ifade ve izbar buyurulmuştur. Tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

Muhacirîne Lüzumu Olmadığı Tahakkuk Etmeden Hiçbir Rum Malının Eşhas-ı Hakikiye veya Maneviyeye Tefviz Edilmemesi Hakkında

Rumlardan metruk emval-i gayrimenkulenin Yunanistan'dan gelecek İslamlara muhassas olmasına muhacirînden gayrısına teberruu ahden gayr-i caiz ve esasat-ı hukukiye ile katiyen gayr-ı kabil-i telif bulunduğu cihetle muhacirîne lüzumlu olmadığı tahakkuk etmeden ve usulen müzayedesi yapılmadan hiçbir Rum malının eşhas-ı hakikiye veya eşhas-ı maneviyeye tefvizi cihetine gidilmemesinin usul ittihazı Mübadele İmar ve İskân Vekâlet-i Celilesinin işarına atfen Başvekâlet-i Celileden irade ve izbar buyurulmakla tamimen tebliğ olunur.

İtibar-ı Ziraî Birliği Kanunu Hakkındaki Mütalaat-ı Umumiye ve Ziraat Encümeninin Layihası Hakkında

19 Ağustos 1340 tarihli ve 333 numaralı tebligat-ı umumiye zeyildir:

(71) numaralı Ceride-i Resmiye'de münderiç bulunan 31 Nisan 1340 tarihli İtibar-ı Ziraî Birliği Kanunu hakkında bazı mütalaat-ı umumiye ile layiha encümeninin mezkûr kanuna ait teklifi ve ziraat encümeninin esbab-ı mucibe layihası sureti bu kere irsal olunan (77) numaralı Ceride-i Resmiye'ye derç edilmiş olmakla ahkâmına tevfik-i hareket olunması tamimen beyan olunur.

Ahalinin Yeni Gelen Muhacirlerin Zeriyyât İşlerine Muavenet Eylemeleri Hakkında

Muhacirîne muktezi çift hayvanatı âlâ-kadri'l-imkân mubayaa ve tevzi edilegelmekte ve ancak ahali-i kadimenin muaveneti izmam etmedikçe yeni gelen muhacirlerin zeriyyât hususundaki ihtiyac-ı acil ve mübremi tevziat-ı vakıa ile kabil-i tatmin görülememekte olduğu Mübadele, İmar ve İskân Vekâlet-i Celilesinden bildirilmektedir. Bu cihetle ahali-i asliyenin teşvikiyle kendi işlerinden azade kaldıkları zamanlarda imece usulüyle muhacirînin de zeriyyâtına muavenet etmeleri esbabının istikmâli mütemennadır.

Ilıca-Palamutluk Demiryolunun İkmâl-i İnşaatı Hakkında

3 Mayıs 1339 tarihli mukavele ve şartname ahkâmı mucibince imtiyazı İtalya Hükûmeti tebaasından George Ralli Efendi'ye verilmiş olan Ilıca-Palamutluk Demiryolunun inşaatı bi'l-ikmâl kabul-i muvakkat muamelesi ifa ile 21 Teşrinievvel 1340 tarihinden itibaren hatt-ı mezkûr ile takallübat-ı umumiyenin başlamış olduğu Nafia Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmuştur. Tamimen tebliğ olunur.

Hububat Tohumlarının Kalbur Makinalarından Geçirilmesi Hakkında

Tezyid-i istihsalat için ittihaz olunan tedabir meyanında hububat tohumlarının meccanen kalbur makinalarından geçirilmesi ve birtakım hastalıklara karşı ilaçlanması takarrür etmiş olduğundan bahisle bu bapta memurin-i ziraiyeye azami derecede teshilat ve muavenet ibrazı lüzumu Ziraat Vekâlet-i Celilesinden işar edilmekle bu dairede hareket olunması tamimen beyan olunur.

İlanlar

Maadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Aydın vilâyetinin Halkapınar karyesinde vaki olup 11 Mart 1329 tarihli fermanla imtiyazı Alber Yaşev uhdesinde bulunan bir kıta zımpara madeninin tarih-i tebliğinden itibaren nihayet altı mah zarfında imaline mübaşeret edilmesi ve aksi takdirde imtiyaz-ı mezburun elli dokuzuncu madde-i nizamiyeye tevfiikan feshedileceği mültezim-i mumaileyhin mahall-i ikameti bulunamamasına mebni ilan olunur.

§ Gelibolu vilâyetinin Şarköy kazasında Palatonoz Deresi ve Gölcük ve Eksamil karyelerinde kâin olup imtiyazı 12 Mayıs 1313 tarihli fermanla devren Avusturya tebaasından ve maadin mühendislerinden İstanslay Mihal'in uhdesinde bulunan petrol madeninin tarih-i tebliğinden itibaren nihayet altı mah zarfında mumaileyh tarafından imaline mübaşeret edilmesi ve aksi takdirde imtiyaz-ı mezburun Maadin Nizamnamesinin elli dokuzuncu maddesine tevfiikan feshedileceği mültezim-i mumaileyhin mahall-i ikametinin bulunamamasına mebni ahkâm-ı umumiyeye tevfiikan ilan olunur.

§ Çanakkale vilâyetinin Denizgözü karyesinde kâin Amyant Taş Ocağı vilâyet-i müşarunileyhâca on sene müddetle ihale edilmek üzere tekrar müzayedeye vaz edilmiş olduğundan ve müddet-i müzayedeye sene-i haliye kânunuevvelinin üçüncü çarşamba günü hitam bulacağından talip olanların mahalline müracaat eylemeleri.

Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

Tıp fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği tabip diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticâc vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadiyla Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5-4.

§ Ankara Küçük Sihhiye Memurları Mektebinden istihsal ettiği şahadetnameyi Çorum Ahz-i Asker Şubesi Evrakı meyanında zayi olduğuna dair şayan-ı ihticâc vesika ibraz eden Süleyman oğlu Hazım Efendi'ye nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadına Sihhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası bilumum alakadarâna ilan olunur. 5-5.

§ Şubat 1329 tarihinde istihsal eylemiş bulunduğu (1831) numaralı eczacı diplomasını Manisa harik-i kebirinde hanesiyle birlikte diğer eşyaları meyanında muhterik olduğuna dair şayan-ı ihticâc vesika ibraz eden Eczacı Rifat

Efendi'ye nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

Nazar-ı Dikkate

Abonelerini tecdit etmek veya yeniden abone olmak isteyen zevattan bazılarının Büyük Millet Meclisi Matbaasına müracaat etmekte oldukları anlaşılmakta olmasına binaen Resmî Ceride'nin idari ve tahriri muamelatı için doğrudan doğruya Matbuat Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat edilmesi rica ve ilan olunur.

- - -

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Salı

20 Cemaziyelevvel 1342

16 Kânunuevvel 1340

Tesis Tarihi:

7 Teşrinievvel 1336

Abone Şeraiti

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur

Altı aylığı 235 kuruştur

Beher nüshası 100 paradır

Numarası: 80 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Kanunlar

Numarası: 520

Tarife Kanununun Dördüncü Maddesinin Sani Aşer Fıkrasının İlgası ve Bazı İlaçlar ve Alât-ı Tıbbiye'nin Gümrük Resminden Muafiyeti Hakkında Kanun

Birinci Madde- 10 Mart 1332 tarihli Tarife Kanununun dördüncü maddesinin sani aşer fıkrası tayıedilmiştir.

İkinci Madde- Ber-vech-i ati ilâçlar ve alât-ı tıbbiye gümrük resminden muaftır:

- 1- Neosalvarsan
- 2- İyodür dö potasyum
- 3- Saf bi iyodür dö Merkür
- 4- Saf proto, iyodür dö Merkür
- 5- Saf salisilat dö Merkür
- 6- Saf siyanür dö Merkür
- 7- Ma'a-teferruat röntgen cihazı "mezkûr makineyi işletecek derecede olan motor ve dinamoları dâhildir"
- 8- Radyum.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

13 Rebiülahir 1343 ve 11 Teşrinisani 1340

Numarası: 521

Tecil-i Takibat Kanununun Fer'an Zi-Medhal Olanlara da Teşmili Hakkında Kanun

- Birinci Madde-** Tecil-i takibat hakkındaki 21 Kânunusani 1338 tarihli kanunun tarih-i neşrinden evvel veya kanun-ı mezburun tayin ettiği müddet zarfında istiman etmiş olup da haklarında Heyet-i Vekilece tecil-i takibat kararı ittihaz edilmiş ve edilecek olan şekavet erbabının fiillerinde fer'an zi-medhal olanlar hem-fiil olup da kanun-ı mezburun neşrinden evvel veya tayin ettiği müddet zarfında derdest edilmek suretiyle hapis ve tevkif edilenler veya mahkûm bulunanlar, müstemen rüfekasının tabi-i tecil olan efalden gayri ceraim irtikâp etmemiş oldukları takdirde tecil kararından istifade ederler.
- İkinci Madde-** Bu kanun neşr-i tarihinden muteberdir.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21 Rebiülahir 1343 ve 19 Teşrinisani 1340

Numarası: 522

İstiklâl Muharebatı Esnasında Malûl Kalan Zabitan ve Efrat Hakkında

- Birinci Madde-** Merbut cetvelde isim, künye ve derece-i maluliyetleri muharrer zabitan ve efrada 9 Kânunusani 1340 tarih ve 397 numaralı kanuna tevfikân mükâfat-ı nakdiye verilmek üzere 1340 senesi muhassasat-ı zatiye bütçesinin A/58. faslına 4100 lira tahsisat-ı munzamma ilâve olunmuştur.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

22 Rebiülahir 1343 ve 20 Teşrinisani 1340

Numarası: 523

1340 Senesi Bütçesinin Fusul ve Mevadd-ı Muhtelifesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun

- Birinci Madde-** 1340 senesi bütçesinin merbut cetvelde muharrer fusul ve mevadd-ı muhtelifesine 11.176.000 liranın tahsisat-ı munzamma olarak ilâvesiyle sarfına mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** 1340 senesi Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesinin 175. takip müfrezeleri ekmek bedeli faslından 75.000 lira tenzil ve mezkûr bütçenin 168. faslının yedinci harcırah maddesine 45.000 ve mezkûr faslın sekizinci masarif-i nakliye maddesine 30.000 lira naklen ilâve edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Müdafaa-i Milliye Vekâleti 1340 senesi bütçesinin Avrupa'da staj gören doktorlar ve malûl zabitan tahsisatı namına yeniden açılacak B/293 faslına cetvelde muharrer olduğu vecihle on bin dört yüz lira tahsisat konulmuştur.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

Numarası: 524

Mebani-i Milliye İnşaatına Sarf Edilmek Üzere Beş Milyon Lira Tahsisat İtasına Dair Kanun

- Birinci Madde-** 1340 senesi Maliye bütçesinin 51. hükûmet konakları tamirat ve tevsiat ve inşaatı faslına 1.500.000 ve Rüsumat bütçesinin 107. faslının ikinci inşaat ve tamirat maddesine 1.500.000 ve Posta, Telgraf ve Telefon Müdüriyet-i Umumiyesi bütçesinin 144. [faslının i]kinci ebniye tamirat ve inşaatı [maddesine] 300 000 ve Maarif Vekâleti bütçesinin [236]. faslının üçüncü inşaat ve tamirat [maddesine] 900.00[0] ve Müdafaa-i Milliye Vekâletinin [299. faslının] birinci tamirat ve inşaat maddesine 800.000 lira ki ceman 5.000.000 liranın tahsisat-ı munzamma olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu tahsisatın 1340 senesinde sarf edilemeyen miktarı 1343 senesi nihayetine kadar devren sarf olunur.
- Üçüncü Madde-** Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun (13). maddesindeki (Beş milyon kuruş) tabiri (İki yüz elli bin lira) olarak tadil edilmiştir.
- Dördüncü Madde-** Maliye Vekâleti antrepo inşaatı için (250.000) liradan ziyade taahhüdata girişmeye mezundur.
- Beşinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Altıncı Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye, Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

Mazbata Suretleri

Seferberlik ve Cephe Zamm-ı Maaşına Mütedair Kanunun Birinci Maddesinde A Fıkrasını Tefsiren ve Müdafaa-i Milliye Encümenince Tanzim ve Heyet-i Umumiyenin 15.11.1340 Tarihli Yedinci İctimamın Birinci Celsesinde Kabul Edildiği Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 17.11.1340 Tarihli ve 3/225/135 Numaralı Tezkeresiyle İşar Buyurulan Mazbata Suret-i Musaddakasıdır

Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbatası: Heyet-i Umumiyeye:

16 Kâmunuevvel

(Resmî Ceride)

Sahife 2

Ordumuzun 26 Ağustos 1338 taarruzuna başladığı andan itibaren tayyare müfettişliği ve mektebinin seferî zamandan istifade edip etmeyecekleri ve bu bapdaki kanunun tefsiri hakkında Başvekâletin Heyet-i Umumiyeden encümenimize havale buyurulan 16.02.1340 tarih ve 6/710 numaralı tezkeresi tetkik ve müzakere olundu. Cephe zammı alabilmek için kanunun birinci maddesinin A fıkrası seyyar orduya mensup ve cephe nizam-ı harbine dâhil bulunmayı şart olarak kabul etmiştir. Tayyare Müfettişliği 26 Ağustos 1338 taarruzu tarihinde Başkumandanlık Karargâhı ile birlikte cepheye dâhil olmuş bulunduğundan zamm-ı mezkûrdan bu tarihten itibaren müstefit olabilirler. Tayyare mektebine ve buraya beray-ı tahsil gelmiş olanlara gelince mektebin Heyet-i İdare ve talimiyesi taarruz tarihinden itibaren dahi Konya'da kaldığından ve binaenaleyh ber-muceb-i kanun müessesattan ibaret olmak halini muhafaza etmiş olduğundan

mektep Heyet-i Talimiye ve idaresi cephe zammından müstefit olamaz. Ancak mektebe beray-ı talim ve müddet-i muayyene için gelmiş olan zabitan esasen ağleb ihtimal cepheden gelmiş olduklarından sarfinazar mumaileyhim tayyare mektebinden pilot veya râsîd yetişmek üzere [daimi olarak] hayatlarını belki cephede bulunmaktan [ziyade tehlikeye arz] etmiş olduklarından cephe zammından [herhalde] müstefit olmaları lazım gelir. Tefsir-i maruzun bu suretle kabul buyurulması Heyet-i Umumiyyeden rica olunur.

Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi: Erzurum, Rüşdü

Mazbata Muharriri: Kütahya, Mehmed Nuri

Kâtip: Siirt

Aza: Ertuğrul, İbrahim

Aza: Tekfurdağı, Cemil

Aza: Malatya Mahmud Nedim

Aza: İzmit, İbrahim

Aza: Son fıkra muhalifim. İzmit, Saffet

Aza: Kastamonu, Ali Rıza

İstiklâl Harbine İştirak Eden Kuva-yı Milliye Mensubininin Affına Dair Olan 29 Teşrinisani 1339 Tarihli Kanunu Tefsiren Adliye Encümenince Tanzim Olunup Heyet-i Umumiyyenin 17.11.1340 Tarihinde Münakit Sekizinci İhtimamında Kabul Olunduğu Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 18.11.1340 Tarihli ve 4/199/153 Numaralı Tezkeresiyle İşar Buyurulan Mazbata Suret-i Musaddakası

İstiklâl Harbine iştirak eden Kuva-yı Milliye mensubininin affına dair 29 Teşrinisani 1339 tarihli kanun ahkâmının kabahat ve cünha ile maznun ve mahkûm iken hizmet-i mükellefe-i askeriyelerini beray-ı ifa taht-ı silaha alınarak umumi seferberlikten sulhun akdi tarihine kadar orduda istihdam olunan efrat ve mensubin-i askeriyeye dahi şamil olup olmadığının tefsiri hakkında Kırşehir Mebusu Ali Rıza Bey'in takrir-i encümenimizce kıraat ve müzakere olundu. Kuva-yı Milliye mensuplarının efali hakkındaki af kanunun dördüncü maddesi mucibince maznun veya mahkûm oldukları halde kendilerinden veya bi't-tahliye Kuva-yı Milliye iltihak ederek hizmetlerinden istiğna hâsıl oluncaya kadar ifa-yı hüsn-i hizmet ettikleri hükûmet-i mahalliyece tahakkuk eden eşhasın kable'l-iltihak sebeb-i maznuniyetleri olan efalden dolayı takibat icrası ve haklarındaki hükmün de âdem-i infazı lazım gelmekle Kuva-yı Milliye maksad-ı mücahede-i milliyeye iştirak eden bilumum kuva-yı millet olup bunda nizamiye ordusu saflarında mücahedeye iştirak eden efrad-ı mükellefe-i askeriyenin dahi dâhil bulunduğu derkâr ve eşhas tabiri ise bilumum mensubin-i askeriyeyi daire-i ihtimaline almakta bulunduğu cihetle bunun bütün ordu mensuplarına şümulü olduğu aşîkârdır. Maddenin ber-vech-i mesrûd bi'-t-tavzih Hükûmete beray-ı tebliğ Heyet-i Umumiyyeye arz olunur

Adliye Encümeni Reisi namına: Çorum, Mehmed Münir

Mazbata Muharriri: Dersim, Feridun Fikri

Kâtip: Saruhan, Kemal

Aza: Kırşehir, Ali Rıza

Aza: Konya, Eyüp Sabri

Aza: Bayezid, Şefik

İstiklâl Harbi Malulleri Üçüncü Zabitan Defteri

13 Nisan 1340

Kıtası	Esami	Kayıt Numarası	Derecesi		Maluliyeti
F.11 Y.127 T.3 K.12 Makineli Tüfek ihtiyat Mülazım-ı Sani	Ferid Efendi bin Osman Konya	18535	Tekaüt	Mükâfat	Cerha-i nariye neticesi taraf-ı süfli-i eyserde mukabiline nispetle beş santimetre takassur
			6	3	
Sabık Suriye ve Irak Teşkilat ve Harekât-ı Milliye Kumandanlığına Merbut	Necib Sahbata Efendi bin Haşim	310	Tekaüt	Mükâfat	Cerha-i nariye neticesi betr-i sak-ı eymen
			3	2	
Tekaüt Derecesi 3/1 – 6/1 Yekûn: 2		Mükâfat Derecesi 2/1 – 3/1 Yekûn: 2			

Dört Ay Müddetle Silah Altına Celp Olunan 1316 ve 1317 Tevellütlü Efrattan Memur Bulunanların Maaşlarının Suret-i Tesviyesi Hakkında**Maliye Vekâlet-i Celilesinden:**

17 Şubat 1340 tarihli Kanun mucibince dört ay müddetle silahaltına celp olunan 1316 ve 1317 tevellütlü efrattan esasen memur bulunanların maaşlarının 14 Şubat 1332 tarihli kanunun üçüncü maddesi ahkâmına tevfikân tam olarak tahakkuk ettirilmesi ve yerlerine vekil tayini halinde vekile verilecek miktardan maadasının kendilerine itası İcra Vekilleri Heyetinin 24 Eylül 1340 tarihli ve 937 numaralı kararı iktizasındandır. Hakk-ı tekaüde malik memurinden mezkûr tevellüdat ashabından müddet-i mebhuse ile silahaltına alınmış olanlar hakkında lede'l-hâce karar-ı âli dairesinde muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Varidat-ı Hususiyenin Tahakkukat ve Tahsilatını Mübeyyin Mal Sandıklarınca Tanzim Kılınacak Cetvellerin Her Ay Gayesinde Muhasebe-i Husususiye Tevdii Hakkında**Maliye Vekâlet-i Celilesine:**

Emval-i umumiye ile birlikte cibayet olunan varidat-ı hususiyenin tahakkukat ve tahsilatını mübeyyin her ay gayesinde mal sandıklarınca tanzim ve muhasebe-i hususiyeye tevdii icap eden müfredat cetvellerinin vakit ve zamanıyla verilmediği ve bu yüzden idare-i hususiye muamelatının duçar-ı tehhür olduğu Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden alınan tezkerede bildirilmiştir. Varidat-ı hususiye-i vilâyetin tahakkuk ve tahsil ve tefrikinde mal sandıklarınca yapılacak muamelatı mübeyyin 1 Nisan 1339 tarihli tarifnamenin son sahifesinde numunesi irae kılınmış olan işbu cetvellerin mezkûr tarifname mucibince her ay gayesinde bi't-tanzim muhasebe-i mezkûreye muntazaman tevdii tamimen tebliğ olunur.

Kararname Suretleri

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Tebliğ Edilen Kararname Suretleridir

Mübadeleye gayr-i tabi eşhasın metruk emlakın emval ve emlakı düşman usât ve hasbe'l-lüzum Hükûmet tarafından tahrip edilmiş olanlara nispet dâhilinde tevziine mütedair 13 Mart 1340 tarihli kanunun suver-i tatbikiyesini mübeyyin olmak üzere Maliye ve Mübadele İmar ve İskân vekâlet-i celilelerince bi't-tanzim Maliye Vekâlet-i Celilesinin 7 Ağustos 1340 tarih ve Emlak-i Milliye Müdüriyeti 7565 numaralı tezkeresiyle varit olup Heyet-i Vekilenin 17 Ağustos 1340 tarihli içtimasında Ziraat, Ticaret, Mübadele, İmar ve İskân Vekili Beylerden mürekkep encümen-i vükelâda tetkiki tensip kılınan ve encümen-i müşarunileyhaca tadilen teklif olunan ber-vech-i bâlâ talimatnamenin kabulü İcra Vekilleri Heyetinin 30.09.1340 tarihli içtimasında karargir olmuştur.

El-yevm memleketimizden Avrupa ve Amerika'ya keşide edilecek telgrafnameler ücretinin ajans ve matbuat için tediyesi müşkil bir yekûn teşkil etmekte olmasından hariçte memleketimiz aleyhinde neşir ve işâa edilen bedhâhâne havadisleri derhal tekzip ve tashih ile devamlı ve faal bir propaganda icrası kabil olamadığı gibi bugünkü telgraf tarifesi Anadolu Ajansının Avrupa ve Amerika ajanslarıyla havadis mübadelesi esasına müstenit itilaflar akdetmesini veya Avrupa merâkizinde teşkilat yapmasını müstahil kılmakta olduğundan bahisle bu suretle keşide edilecek matbuat ve ajansa ait telgraf ücretlerinden memalik-i mütemeddinede olduğu gibi yüzde elli nispetinde tenzilat icrası ve ancak bu müsaadenin memleketimize karşı hususi tarife tatbik edecek memalike hasrı talebini havi Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 1 Ağustos 1340 tarih ve 1877 numaralı tezkeresi İcra Vekilleri Heyetinin 6 Ağustos 1340 tarihli içtimasında lede'l-mütalaa evvelemirde teklif hakkında gösterilecek suhulet ve imkânın Dâhiliye ve Maliye vekâlet-i celilelerinden istilamı tespit kılınmıştı. 9 Ağustos 1340 tarihiyle Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden mevrut mütalaanamede memleket dâhilinde Türkçe matbuata ait telgrafnamelerin nısıf ücretle teati edilmesi telgraf kanunuyla kabul edilmiş olup pek az istisnasıyla memalik-i ecnebiyece bunların muhaberatına tavassut eden telgraf kumpanyalarınca ve suret ve saat-i tevdi ve murakabeye ait beynelmilel kuyuda bittabi riayet şartıyla matbuat telgrafnamelerinin ücret-i asliyenin laakal nısıf derecesinde bir tenzilatla kabul olunduğuna nazaran memleketimizde de matbuat telgrafnamelerinin nısıf ücretle kabulü muvafık olacağı ve işbu tenzilatın ajans tarafından yazılacak telgrafnamelere hasrı mümkün olamayıp memlekete vürut edecek matbuat telgrafnamelerine dahi teşmili icap edeceği ve bu yüzden hâsıl olacak tedenni-i varidatın telgrafların tezayüd-i adediyle telafi olunacağı muhakkak görüldüğü 3 Eylül 1340 tarihiyle mevrut Maliye Vekâlet-i Celilesinin tezkeresinde dahi Telgraf Kanununun Altıncı Maddesi memalik-i ecnebiye ile cereyan edecek muhaberat ücretlerinin tayin ve tadili hususunda Hükûmeti mezun kılmakta olmasına göre bu kabil telgraf ücretinin yüzde elli derecesinde tenzili hakkında Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumisince dermeyan olunan mütalaaaya Hazinece de iştirak edildiği bildirilmiş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 10.09.1340 tarihli içtimasında tetkik olunarak bu hususta teklif olunan tenzilatın kabulüne karar verilmiştir.

İstiklâl Harbi müddetince hizmet-i fiiliyeleri tehir edilen 1316 ve 1317 tevellütlü hizmet-i fiiliye erbabından 17 Şubat 1340 tarihli kanun mucibince dört mah müddetle silahaltına davet edilecekler meyanında bulunan memurin maaşlarının suret-i tesviyesi bazı mahallerden istifsa edilmesinin üzerine keyfiyet tetkik edilerek mezkûr kanuna nazaran

bu kabil memurinin talim müddetleri hitamında memuriyetlerine iade edilecekleri musarrah olmasına nazaran mün'azil addolunacakları tabii görülmüş ise de mumaileyhime verilecek maaşın miktarı işbu kanunda tayin ve tasrih edildiğinden Şubat 1322 tarihli Kanunun üçüncü maddesinde talim ve manevra için müddet-i muayyene ile silahaltına alınanlarla bedel-i nakdi verip de altı ay için hizmete girenlere tam maaş verileceği muharrer olduğuna göre ihtiyat ve müstahfizlara münhasır olan bu şeklin hizmet-i fiiliye erbabından bulunan mevzuubahis memurine de şamil olabilip olamayacağı hususunda Divan-ı Muhasebatın mütalaası iştifsar kılınmış ve alınan cevabide madde-i kanuniyenin tarz-ı tahririne göre bedel-i nakdi verip de altı ay hizmet etmek veyahut hizmet-i maksure ile celp edilmek hususları Mükellefiyet-i Askeriye Kanununda hizmet-i fiiliye erbabına raci bulunmasına binaen fikarât-ı mezkûrenin kanun mucibince dört ay talim ve terbiye için celp edileceklerle tatbiki kabil olduğundan tam maaş tahakkuk ettirilmesi ve yerlerine vekil tayini halinde vekile verilecek miktardan fazlasının kendilerine itası muvafık olacağı bildirilmiş olduğu cihetle 17 Şubat 1340 tarihli kanun mucibince silahaltına alınan 1316, 1317 tevellütlü hizmet-i fiiliye erbabı meyanındaki memurin maaşlarının divanın mütalaası veçhiyle tam olarak mı yoksa Şubat 1322 tarihli Kanunun ikinci maddesinin ikinci fıkrasına istinaden hizmet-i fiiliyelerini suver-i muhtelifle ile bade'l-ifa hem-sinleri ile sınıf-ı ihtiyata nakil edilmek üzere mezun bırakılanlardan taht-ı silaha alınanların maaşatı mesela üç yüz kuruşa kadar tam ve üst tarafın sülüs olarak mı itası lazım geleceğinin Heyet-i Vekilece tespit ve takdiri talebini havi Maliye Vekâlet-i Celilesinin 29 Temmuz 1340 ve 7656/121 numaralı tezkeresi İcra Vekilleri Heyetinin 24.09.1340 tarihli içtimasında lede't-tetkik Divan-ı Muhasebat Dairesince dermeyan olunan mütalaa varit ve muvafık görülmüş olmakla ona göre muamele ifası takarrür etmiştir.

Aff-ı Umumi Kanununa merbut olup Türkiye'de ikamet men edilen yüz elli kişilik listede esamisi muharrer eşhasın emval-i menkule ve gayrimenkulelerinin Hükûmete intikali veya tasfiye edilmesi hakkında sarahat mevcut olmasına ve Lozan Muahedenamesine merbut Aff-ı Umumi Beyannamesine ait protokolde her ne kadar dokuz ay müddetle ashabı tarafından emval-i mezkûrenin tasfiye olunacağı ve mehl-i mezkûrun inkızasından sonra esmanı tamamıyla ashabına tevdi edilmek üzere Hükûmetçe tasfiye edileceği muharrer ise de işbu muamelenin icrası Hükûmetçe mukaddema karar verilmesiyle meşrut bulunmasına ve henüz bir karar verilmemiş olmasına binaen emval-i mezkûreye müdahale olunması kanunen gayr-i caiz olduğundan mevzuubahis eşhasın emvalini tasfiye etmeleri için tarih-i ilandan itibaren dokuz ay mehil itası ve bu müddetin mürurunda Hükûmetçe tasfiye hususunun taht-ı karara alınmasını mutazammın Maliye Vekâlet-i Celilesinin 31 Ağustos 1340 tarihli ve Hukuk Müşavirliği 2318/1297 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi Heyet-i Vekilenin 10.09.1340 tarihli içtimasında bi'l-müzakere kabul edilmiştir.

Tebaamızdan birçok eşhasa ait olup Ruslar tarafından zapt ve müsadere edilen emval ve emlakin mütekabilen tasfiye ve iadesi hakkında cereyan eden muhaberat-ı diplomasiyenin bir neticeye isal edilebilmesi ve alacaklılar hakkında bugün için yapılması mümkün olan hususatin ifası zımında ittihazı muktezi tedabire mütedair Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 7 Ağustos 1340 tarih ve Umur-ı Şehbenderî ve Ticaret Umuru Müdüriyet-i Umumiyesi 16011/151 numara ve takrirî İcra Vekilleri Heyetinin 13.08.1340 tarihli içtimasında bi'l-mütalaa işbu takirde netice itibariyle gösterilen sureti zirde muharrer dört maddeden ibaret teklifin kabulü tensip kılınmış ve keyfiyetin devair-i müteallikasına tebliği karargir olmuştur:

Evvelen: Ruslarla inkıta eden münasebatı yeniden küşat için Moskova ve Kars muahedelerine istinaden ve muahedat-ı mezkûrenin akdinden sonra tarafeynden birinin tabiiyetini ihtiyar ederek taraf-ı diğer arazisine azimet ettiği sabit olan eşhasın tasfiye edemeksizin bırakmış olduğu emval-i gayrimenkulenin mütekabilen tasfiyesine müsaade edilmek.

Saniyen: Rus mehakimince hakları tanınmış ve Rusya Hükûmetince inkâr edilememekle beraber Türkiye'nin Rus tebaasına tazminat vermesi şartına

talikan ihkak-ı haklarından istinkâf edilmiş olan Hafız İbrahim Edhem Kaptan gibi zevatın ellerindeki Rus vesaik-i resmiyesi Maliye, Adliye ve Ticaret Vekâletlerinden tayin olunacak birer zattan müteşekkıl bir encümen-i mahsus vasıtasıyla tahkik ve tevsik olunarak sabit olacak matlub-ı hakikilerinin yüzde bir miktar-ı münasibi ya Rus emvali karşılık tutularak Hazine-i Maliyeden veyahut emlak-i mezkûrenin hasılatından alelhesap suretiyle tediye edilmek.

Salisen: Ruslarla yeniden müzakerat açılması halinde ittihat memalikinde 1920 senesi 26 Nisanından beri her ne suretle olursa olsun duçar-ı zarar olmuş olan tebaamız, vekâlet-i aciziye muntazam birer beyanname itasına davet edilmek ve işbu beyannamede matluplarının miktarının ve nerede ne tarihte ve ne gibi ahval ve şerait tahtında tahaddüs etmiş olduğunun ber-tafsil zikredilmesi ve yedlerinde vesaik-i mutebere-i resmiye mevcut ise birer suret-i musaddakalarının beyannameye raptolunması ve vesikaları bulunamadığı takdirde davalarını ispat emrinde kabil-i istinat olabilecek her gûnâ delail ve izahatın beyannameye bi'l-etraf derç edilmesi hususları ihtar kılınmak.

Rabian: Rusların heyetimize vermiş oldukları ve suret-i mütercemesi leffen mütekaddim ise de muharrer devlet metalibine nazaran Rusya'da katledilmiş veya sirkat ve şekavete maruz kalmış memurimizle asker ve jandarmalarımız için aynı derecede dolgun metalib-i mütekabilede bulunmak.

27.08.1340 Tarihli Münakasa Talimatnamesine Mevadd-ı Atiye Tezyil Edilmiştir:

- Madde 1-** Demiryollarının inşa ve işletilmesi için lüzumu olan her nevi mevadd-ı ecnebiye ve malzemenin tedariki hakkındaki 09.04.1340 tarihli talimatname ahkâmı baki olup bunun haricinde mikdar-ı bedel ne olursa olsun şerait-i mubayaanın ve müddet-i münakasanın tayini Nafia Vekiline aittir.
- Madde 2-** Demiryollarının inşa ve işletilmesine müteallik olup Münakasa Talimatında Heyet-i Vekile kararına ihtiyaç gösterilen hususat Nafia Vekilinin tasdikine mukterin münakasa komisyonu kararıyla icra olunabilir.

Kararname

27.08.1340 tarih ve 834 numaralı Kararname ile kabul olunan Münakasa Talimatnamesi ahkâmının Samsun-Sivas, Ankara-Sivas hatlarının inşası hakkındaki 23 Mart 1340 tarihli Kanunun suver-i icraiyesine mütedair 09.04.1340 tarih ve 447 karar numaralı talimatnamenin yedinci ve sekizinci maddelerine ait mubayaata şümulü olamayacağından atiyen mucib-i müşkülât olmamak üzere mezkûr Münakasa Talimatnamesine ber-vech-i bâlâ iki maddenin tezyili Nafia Vekâlet-i Celilesinin 17 Eylül 1340 tarih ve Muhasebe Müdüriyeti 2/1315 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 21.09.1340 tarihli içtimasında kabul olunmuştur.

İskân Masarifi Hakkında

İskân masarifi için muhasip mesullerden mal sandıklarına gönderilen paranın emanat hesabına ahziyle sarfiyatın bu hesaptan ifa ve sarfiyat evrakının vakit ve zamanıyla kıymet-i mukaddereli mekâtîp şeklinde muhasib-i mesule irsali ve alınacak mahsup makbuzunun reddiyat ve varaka-i müsbitesi ittihazı bazı mal sandıklarına suret-i hususiyede tebliğ edilmesine rağmen sarfiyat evrakının vakit ve zamanıyla muhasiplere gönderilmemekte olduğu cereyan eden muhabereden anlaşılmıştır. İmar ve iskân muhasip mesulünün bulunduğu mahalden gayrı yerlerdeki memurin maaşatıyla iskân masarifine sarf edilmek üzere avans olarak mal sandıklarına gönderilecek paranın ber-minval-i muharrer kaydı ve muhasiplikçe muamele-i mahsubiye tevhîr etmemek üzere mebalîğ-i mezbureden para

sarf olundukça sarfiyat evrak-ı müsbitesinin maa-teferruat taalluk ettiği muhasiplere peyderpey irsaliyle mahsup ilmühaberinin celbi muktezidir. Keyfiyetin bu vecih ile mülhakata serian tebliği tamimen tebliğ olunur.

Eşya ve Emtianın Takdir-i Kıymetlerinde Ticaret Odalarınınca Mukayyet Tüccarânın Gayrısı Bulunmaması ve Saire Hakkında

31 Mayıs 1326 tarihli Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesinin 43. maddesinde Usul-i Muhakemat ve Ticaret Kanunları ahkâmınca deavi için iktiza eden mümeyyiz ve ehl-i hibre ve sendiklerin ticaret odasında mukayyet tüccardan intihap olunacağı ve 44. maddesinde bir mahkemenin veya daire-i resmiyenin kararı üzerine eşya ve emtia-i ticariyenin erbab-ı vukuf tarafından takdir-i kıymet ve müzayedeleri esnasında hazır bulunmak üzere Ticaret Odasınınca mukayyet tüccardan birinin izam ve ücretinin istifa olunacağı ve 45. maddesinde ise devair-i emiriyece icra olunacak münakasa ve müzayedelerde ticaret odasında mukayyet bulunduğu dair şahadetnamesi olmayan tüccar ve dellalların kabul olunmayacağı mezkûr ve muharrer olduğuna ve inkişaf-ı ticari avamîlinden olan ticaret odalarının temin-i mevcudiyet ve faaliyetleri için nizamden kabul edilmiş olan bu misilli hukukun tamamen kabul ve tatbiki elzem bulunduğu mebni hükm-i nizam dairesinde muamele olunması Ticaret Vekâlet-i Celilesinden alınan 26 Teşrinievvel 1340 tarihli ve 215-13258 numaralı tezkerede izbar buyurulmasıyla Hazine-i Maliye veya devair-i saire-i resmiyece cereyan edecek münakasa ve müzayedelere ticaret odasında mukayyet olmayan eşhasın iştirak ettirilmemesi keyfiyetinin bilhassa ticaret odası muamelatı tekemmül etmemiş olan mahallerde menafî-i hazine noktasından tevhit edeceği netayıç hakkında Maliye Vekâlet-i Celilesine işar-ı keyfiyet olunmuştur. Ticaret Vekâletinin işarına atfen vekâlet-i müşarunileyhadan alınan cevapta bu işardaki kastın, ticaret odaları teşekkül etmiş olan yerlerde ahkâm-ı nizamîyenin tatbik ve o dairede muamele ifasını teminden ibaret olup ticaret odası olmayan mahallerde bu mevaddın takibi bittabi mümkün olamayacağı ifade ve izbar buyurulmakla ona göre icra-yı icabı tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

[İlanlar]

Maliye Vekâletinden:

Şark Demiryolları Tahvilatının 1 Kânunuevvel 1884 tarihinde icra kılınan 89. keşidesinde kuraları isabet edip de bedelatı alınmak üzere şimdiye kadar ashabı tarafından ibraz edilmediğinden dolayı kanunen müruruzamana tabi tutularak hükümden ıskat edilecek olan tahvilat numaralarıdır:

203953

376307

1340677

1340678

Numaralı Şark Demiryolları tahvilatı 08-25 Kânunuevvel 1881 tarihli Kararnamenin 5. ve 13. maddeleriyle 1-14 Eylül 1903 tarihli Kararname-i müzeyyelin 12. maddesine tevfiikan ve 6 Ağustos 1924 tarihinde kesb-i meriyet eden Lozan Muahedenamesinin 57. maddesine tatbikan 9 Kânunuevvel 1924-1340 tarihinde müruruzaman sebebiyle hükümden sakıt olacaktır.

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

Tıp fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği tabip diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticâc vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Taburu Tabibi Binbaşı Mustafa Bey'e

nüşa-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli herkimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5-5

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Çarşamba</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>11 Cemaziyelahir 1342</i>	<i>Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş</i>
<i>7 Kânunusani 1341</i>	<i>Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş</i>
---	---
<i>İdarî ve tahrirî muamelat için Matbuat</i>	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur</i>
<i>Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur</i>	<i>Altı aylığı 235 kuruştur</i>

<i>Beher nüshası 100 paradır</i>	
<i>Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336</i>	
<i>Numarası: 81 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2</i>	

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Paris Büyükelçiliğine Bükreş Elçisi Cevad Bey'in tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 3 Kânunuevvel 1340 tarih ve Sicil Müdüriyeti 2144, 23120, 223 numaralı tezkeresiyle vuku bulan teklif üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 07.12.1340 tarihli içtimasında karar-gir olmuştur.

7 Kânunuevvel 1340

§ Bükreş Elçiliğine Paris Mümessili Vekâletini ifa etmekte bulunan Müsteşar Ragıb Bey'in tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 3 Kânunuevvel 1340 tarih ve Sicil Müdüriyeti 23119, 211, 222 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 7 Kânunuevvel 1340 tarihli içtimasında karar-gir olmuştur.

7 Kânunuevvel 1340

§ Londra Elçiliği Üçüncü Kitabetine Hariciye Vekâleti Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti ikinci şube ikinci kâtiplerinden Zekai Bey tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

7 Kânunuevvel 1340

§ Hariciye Vekâleti Umur-ı Siyasiye Müdüriyetine Londra Orta Elçiliği Müsteşarı Hikmet Bey tayin kılınmıştır.

15 Kânunuevvel 1340

§ Tiflis Şehbender Vekâletine el-yevm mezkûr Şehbenderhanede müstahdem Necmeddin Bey tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

7 Kânunuevvel 1340

Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal

Başvekil Ali Fethi

Hariciye Vekili Şükrü Kaya

Kanunlar**17 Rebiülevvel 1339 ve 29 Teşrinisani 1336 Tarihli İstiklâl Madalyasıyla Taltif Kanununun Birinci Maddesini Muaddil Kanun**

Kanun Numarası: 525

- Birinci Madde-** İstiklâl madalyası bilfiil kıta başında, cephede veya dâhili isyanları teskinde hamaset ve fedakarî asarı gösteren erkân, ümera ve zabitan ve efrat ve milli kahramanlara ve cephe gerisinde ulvî maksadın husulü için mesai ibraz edenlere ve istiklâl-i milli uğrunda feda-yı hayat eden şehitlerin büyük oğluna, yoksa büyük kızına, yoksa pederine, o da yoksa validesine, o da yoksa zevcesine verilir.
- İkinci Madde-** İstiklâl madalyasını hamil olanlardan vefat edenlerin istiklâl madalyası erkek oğullarının en büyüğüne, erkek oğlu yoksa kız çocuklarının büyüğüne, yoksa pederine, o da yoksa validesine, o da yoksa zevcesine intikal eyler.
- Bunların vefatında yine bu suretle intikal eder. Bunlardan biri vefat edip de tertip dâhilinde varis bulunmadığı halde diğer tabakada bulunanlara veya onların veresine aynı suretle intikal eyler.
- Üçüncü Madde-** 27 Rebiülevvel 1339 ve 29 Teşrinisani 1336 tarihli Kanunun yedinci maddesindeki intikal dahi ikinci maddeye göre cereyan eder
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun, 29 Teşrinisani 1336 tarihinden muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

7 Cemaziyelevvel 1343 ve 4 Kânunuevvel 1340

Türkiye’de Mevcut Bilumum Ormanların Fennî Usul-i İdare ve İşletmeleri Hakkındaki 22 Nisan 1340 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 526

- Birinci Madde-** Katî ve muvakkat plânları tanzim edilmemiş bulunan devlet ormanlarından köylülerin senevi bin metre mikâba kadar katiyatta bulunacak müstahsillerin ve eşhas ormanlarıyla köy baltalıklarından alâkadâranın, intifai için kema-fi’s-sabık keşif raporlarına müsteniden dahi katiyat icrası caizdir.
- İkinci Madde-** Devlet ormanlarına ittisali bulunmayan ve sahası beş hektardan dūn olan ve eşhasın tapulu arazisi dâhilinde yetişen ağaçların kat’ı için işletme plan ve raporlarına ihtiyaç yoktur.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü’l-icradır.

9 Rebiülevvel 1343 ve 6 Kânunuevvel 1340

1340 Senesi Evkaf Bütçesinin Altıncı Faslının Üçüncü Maddesiyle Fasl-ı Mahsusuna Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 527

Birinci Madde- Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesine 1340 senesi bütçesinin altıncı faslının üçüncü İnşaat ve Tamirat ve Mubayaa Olunacak Akarât Bedeli maddesine elli bin lira, kezalik mezkûr bütçenin Memalik-i Müstahlasadaki Ayidât-ı Diniyenin Tamir ve İhyası ve Dördüncü Vakıf Hanın İkmal-i İnşaatı Karşılığı namındaki fasl-ı mahsusuna yüz bin lira zam edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun, neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

11 Cemaziyelevvel 1343 ve 8 Kânunuevvel 1340

[Maluliyetlerine Binaen Bazı Zabitan ve Efrada Mükâfat-ı Nakdiye Verilmesine Dair]

Kanun Numarası: 528

Birinci Madde- Merbut cetvelde isim, künye ve derece-i maluliyetleri muharrer zabitan ve efrada 9 Kânunusani 1340 tarihli ve 397 numaralı Kanuna tevfikân Mükâfat-ı Nakdiye verilmek üzere 1340 Muhassasat-ı Zatiye Bütçesinin 58'inci "A" faslına 28.300 lira tahsisat-ı munzamma olarak ilave olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

13 Cemaziyelevvel 1343 ve 10 Kânunuevvel 1340

	Zabitan	Adet	
1200 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	1'inci dereceden	1	1200
600 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	2'nci dereceden	11	6600
600 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	2'nci dereceden	1	600 Vefat eden zabitan ailesine
300 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	3'üncü dereceden	11	3300
			[Yekûn] 10.700

7 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

	Efrat	Adet	
400 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	1'inci dereceden	1	400
200 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	2'nci dereceden	62	12.400
100 lira mükâfat-ı nakdiyeye müstahak	3'üncü	38	38.00 [Yekûn] 16.600

Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin Lağvıyla Vezaifinin Dâhiliye Vekâletine Devri Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 529

- Birinci Madde-** Mübadele, İskân ve İmar Vekâleti ilga edilerek hukuk ve vezaifi, Dâhiliye Vekâletine devrolunmuştur. Mezkûr vezaif Dâhiliye Vekâletine merbut “İskân Müdüriyet-i Umumiyesi” marifetiyle idare olunur.
- İkinci Madde-** Dâhiliye Vekâleti 1340 senesi nihayetine kadar müstakil bütçe ile mülga vekâletin teşkilâtında tenzilât ve tebdilât icrası ile yeni İskân Müdüriyet-i Umumiyesi kadrosunun tanzim ve tatbikine mezundur.
- Üçüncü Madde-** Mübadele, İskân ve İmar Vekâletinin ihdasına dair 2 Rebiülevvel 1342 ve 13 Teşrinievvel 1339 tarihli kanun ahkâmı mefshuttur.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun, neşri tarihinden muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun infazına İcra Vekilleri memurdur.

14 Cemaziyelevvel 1343 ve 11 Kânunuevvel 1340

Men-i Müskirat Kanunu Mucibince Mahkûm Bulunanların Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 530

- Birinci Madde-** 14 Eylül 1336 tarihli Men-i Müskirat Kanunu mucibince müskirat ithal ve nakil ve fûruht fiillerinden dolayı mahkûm bulunanların cezaları affolunmuştur. Mezkûr Kanun mucibince müskirat imal ve istimal ve sarhoşluk cürümleriyle mahkûm olanların cezalarının 9 Nisan 1340 tarihli Kanunla bu fiiller için mevzu ve muayyen cezaların hadd-i asgarilerinden fazlaları, affedilmiştir.
- Kezalik müskirat istimalinden dolayı hapisle mahkûm olan kimselerin müddet-i mahkûmiyetlerinin işbu fiil hakkında kanun-ı ahirin tayin ettiği ceza-yı nakdinin hadd-i asgarisine kanunen tekabül edecek miktardan ziyadeleri dahi affedilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

13 Cemaziyelevvel 1343 ve 11 Kânunuevvel 1340

Etibbanın Hizmet-i Mecburesi Kanununa Müzeyyel 13 Mart Sene 1340 Tarihli Kanun Ahkâmına; Baytar, Eczacı ve Diş Tabiplerinin de Tabi Olduklarına Dair Kanun

Kanun Numarası: 531

- Birinci Madde-** Baytar, eczacı ve diş tabipleri dahi Sivil Etibbanın Hizmet-i Mecburesi Kanununa müzeyyel 13 Mart 1340 tarihli Kanun ahkâmına tabidir.

İkinci Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Maarif, Ziraat ve Sıhhiye Vekilleri memurdur.

16 Cemaziyellevvel 1343 ve 13 Kânunuevvel 1340

Resülayn Kazasının Teşekkülüne ve Mustafa Paşa Kazasının Lağvına Dair Kanun

Kanun Numarası: 532

Birinci Madde- Mardin vilâyetine mülhak olmak üzere Resülayn kazası teşkil edilmiştir.

İkinci Madde- Kırkkilise vilâyeti muzâfâtından Mustafa Kemal Paşa kazası lağvolunmuştur.

Üçüncü Madde- İşbu kanun, tarih-i tebliğinden itibaren meridir.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

16 Cemaziyellevvel 1343 ve 13 Kânunuevvel 1340

İspirto Resminin Tenzili Hakkında 9 Nisan 1340 Tarih ve 470 Numaralı Kanuna Müzeyyel Mevad

Kanun Numarası: 533

Birinci Madde- İspirtodan ve ispirotolu mevaddan kilo ve derece başına yirmi para resim alınır.

İkinci Madde- Bir kilodan fazla saf ispirto (90 dereceden yüksek)nin herhangi bir mahalden diğer mahalle nakli, Nakliye Tezkeresine tabidir.

Üçüncü Madde- İspirto ve ispirotolu mevad kaçakçılığında müstamel vesait-i nakliye; resim ve ceza-yı nakdinin istifası için teminat olarak tutulur. Bir hafta zarfında resim ve ceza-yı nakdî tesviye edilmezse satılarak esmanından istifa olunur.

Dördüncü Madde- İşbu kanuna mugayir ahkâm mefsuhtur.

Beşinci Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Altıncı Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekâleti memurdur.

16 Cemaziyellevvel 1343 ve 13 Kânunuevvel 1340

Meclisin Elektrikle Tenviri İçin Muktezi İki Motorun Pazarlık Suretiyle Mubayaasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 534

Birinci Madde- Büyük Millet Meclisinin elektrikle tenviri için muktezi iki motor ve teferruatının 1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun on altıncı maddesinden istisnaen pazarlık suretiyle mubayaasına Maliye Vekâleti mezundur.

İkinci Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

18 Cemaziyellevvel 1343 ve 15 Kânunuevvel 1340

Ziraatta Müstamel Olup Hariçten İthal Edilecek Mevadd-ı Müştaiile Gümrük Resmine Dair 12 Nisan 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 535

Birinci Madde- Ziraatta müstamel olup hariçten ithal edilecek müştaiile gümrük resmine dair 329 numaralı ve 12 Nisan 1339 tarihli Kanunun birinci maddesi ber-vech-i zîr tadil olunmuştur:

“İhtiyacât-ı ziraiye için çiftçilerle bağcılara tevzi ve ita edilmek üzere Ziraat Bankasının hariçten celp ve ithal edeceği tırpanlar ve makine kayışları ve yedek aksamı ve makinalara muktezi vakum, gres, benzin-petrol, benzol ve mazot ile karboniyet-i potas, karboniyet-i sod, göztaş, zâc-ı kırı, distol-kuj-zinol ve kükürtün ve nakliyata elverişli her nevi otomobillerin gümrük ve istihlak resimleri hîn-i ithalde Ziraat Bankası namına zimmet kaydedilerek Ziraat Vekâleti Bütçesinin, teşvikat-ı ziraiye ve gümrük resmi maddesinden mahsup edilir.

İkinci Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

23 Cemaziyellevvel 1343 ve 20 Kânunuevvel 1340

Fono Telgraf Kanunu

Kanun Numarası: 536

Birinci Madde- Hükûmet, umuma küşade telefon şebekesi mevcut olan şehirlerde inde'l-lüzum telefona abone olanlar namına vürut edecek telgrafnamelerin telefonla tebliğ ve aboneler tarafından çekilecek telgrafnamelerin telefonla merkezlere tevdi muamelelerini veyahut bu muamelelerden yalnız birini ihdas etmeye mezundur.

İkinci Madde- Bu hizmet için talipten, telefonda tebliğ veya telefonda ahz olunacak elli kelimeye kadar her telgrafname için yedi buçuk kuruş ve miktar-ı kelimatı elli kelimeyi tecavüz eden telgrafnamelerden birinci elli kelimeye kadar yedi buçuk kuruş ve ondan sonrası için her elli kelime ve küsurundan beş kuruş ücret-i munzamama alınır.

Matbuata ait telgrafların ücreti, esas ücretteki nispet dairesinde tenzil olunur.

7 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Üçüncü Madde- Müstacel işareti havi olan telgrafnamelerden ücret-i mezkûre üç kat alınacağı gibi müstacel işaretini muhtevi olmayan telgrafnamelerin de telefonla müstacelen tebliği talep olunduğu takdirde ücret-i mezkûre yine üç kat olarak istifa olunur.

Dördüncü Madde- İşbu kanun, tarih-i neşrinden meriyyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye Vekâleti memurdur.

23 Cemaziyelevvel 1343 ve 20 Kânunuevvel 1340

Bir Tashih

Başvekâlet-i Celileden:

Tecil-i Takibat Kanununun feren zî-methal olanlara da teşmiline mütedair 19 Teşrinisani 1340 tarihli ve 521 numaralı Kanunun birinci maddesinde “feren zî-methal olanlar” fıkrasından sonra “ve hem fiil olup da” demek lazım gelirken esna-yı tab‘da “ve” kelimesinin unutulduğu tetkikât-ı vakiadan anlaşılmış olduğundan mezkûr Kanun ol vecihle tashih ve tamim olunur.

Başvekâlet-i Celileden:

Ahiren Meclis-i Âlide kabul edilmiş olan kanun mucibince ihdas olunan Bahriye Vekâletine, Cebel-i Bereket Mebusu İhsan Bey’in tayini Reisicumhur Hazretlerinin tasvibine iktiran etmiştir. Tamimen tebliğ keyfiyet olunur.

Kararnameler

Heyet-i Celile-i Vekilenin 10.09.1340 Tarihli ve 880 Numaralı Kararnamesi Suretidir

Aff-ı Umumi Kanununa merbut olup Türkiye’de ikametden menedilen yüz elli kişilik listede esamisi muharrer eşhasın emval-i menkule ve gayr-i menkulelerinin Hükûmete intikali veya tasfiye edilmesi hakkında bir ruhsat mevcut olmamasına ve Lozan Muahedesine merbut Aff-ı Umumi Beyannamesine ait protokolde her ne kadar dokuz ay müddetle ashabı tarafından emval-i mezkûrenin tasfiye olunacağı ve mühil-i mezkûrun inkızasından sonra esmanı tamamıyla ashabına tevdi edilmek üzere Hükûmetçe tasfiye edileceği muharrer ise de işbu muamelenin icrası Hükûmetçe mukaddema karar verilmesiyle meşrut bulunmasına ve henüz bir karar verilmemiş olmasına binaen emval-i mezkûreye müdahale olunması kanunen gayr-i caiz olacağından mevzuubahis eşhasın emvalini tasfiye etmeleri için tarih-i ilandan itibaren dokuz ay mühil itası ve bu müddetin mürurunda Hükûmetçe tasfiyesi hususunun taht-ı karara alınmasını mutazammın Maliye Vekâlet-i Celilesinin 31 Ağustos 1340 tarih ve Hukuk Müşavirliği 2248/1247 numaralı tezkeresiyle vaki teklifi Heyet-i Vekilenin 10.09.1340 tarihli içtimanda bi’t-tezekkür kabul edilmiştir.

Yüz Kişilik Liste

Kararname Sureti

Lozan Muahedenamesine merbut Aff-ı Umumi Protokolünde aftan istisna edilen yüz elli kişiden yüz kırk dokuz kişinin isim ve hüviyetlerini mübeyyin defteri havi ve Heyet-i Vekilece tasdik talebini mutazammın Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin 23 Nisan 1340 tarih ve 13304/1791 numaralı tezkeresi üzerine defterde mevcut yüz kırk dokuz şahsa ilaveten Köylü Gazetesi Sahibi Refet’in ithaliyle defterin tasdiki Heyet-i Vekilenin 01.06.1340 tarihli içtimanda karar-gir oldu.

Türkiye Reisicumhuru

Gazi Mustafa Kemal

Başvekil ve Hariciye Vekili
İsmet

Müdafaa-i Milliye Vekili
Kâzım

Adliye Vekili
Mustafa Necati

Dâhiliye Vekili
Receb

Maliye Vekili
Mustafa Abdülhalik

Maarif Vekili
Vasıf

Nafia Vekili
Süleyman Sırrı

Ticaret Vekili
Hasan Hüsnü

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye
Vekili
Doktor Refik

Ziraat Vekâleti Vekili
Hasan Hüsnü

Mübadele, İmar ve İskân Vekili
Mahmud Celal

Vahideddin'in Maiyeti

- 1- Yaver-i Has Kiraz Hamdi
- 2- Hademe-i Hassa Kumandanı Zeki
- 3- Hazine-i Hassa müfettişlerinden Kayserili Şaban Ağa
- 4- Tütüncübaşı Şükrü
- 5- Serkarin-i Yaver
- 6- Yaverandan Erkan-ı Harp Miralayı Tahir
- 7- Seryaver Avni
- 8- Esbak Hazine-i Hassa Müdürü ve Defter-i Hakanî Emmini Refik

Sevr Muahedelerini İmzalayan Kuva-yı İnzibatiyeye Dâhil Kabine Azalarından

- 9- Esbak Şeyhülislam Mustafa Sabri
- 10- Adliye Nazır-ı esbakı Ali Rüşdü
- 11- Ziraat ve Ticaret Nazır-ı esbakı Cemal
- 12- Bahriye Nazır-ı esbakı Cakacı Hamdi
- 13- Maarif Nazır-ı esbakı Rum Beyoğlu Fahreddin
- 14- Esbak Ziraat ve Ticaret Nazırı Kızıl Hançerci Remzi

Sevr Muahedelerini İmzalayan Heyet-i Murahhasa

- 15- Maarif Nazır-ı esbakı Hadi
- 16- Ayandan Şura-yı Devlet Reis-i esbakı Rıza Tevfik
- 17- Bern Sefir-i esbakı Reşad Halis

Kuva-yı İnzibatiyeye Dâhil Olanlar

- 18- Kuva-yı İnzibatiye Başkumandanı Süleyman Şefik
- 19- Yaveri Süvari Yüzbaşı Bulgar namıyla maruf Tahsin
- 20- Kuva-yı İnzibatiye Erkân-ı Harbiye Reisi Miralay Ahmed Refik
- 21- Kuva-yı İnzibatiye Mitrilyöz Kumandanı ve Damat Ferid'in Yaveri Tarık Mümtaz
- 22- Kuva-yı İnzibatiye kumandanlarından İzmir Kolordu Kumandan-ı sabıkı Ali Nadir
- 23- Kuva-yı İnzibatiye mensubininin Nemrut Mustafa Divan-ı Harbinden Kaymakam Fettah
- 24- Kuva-yı İnzibatiye mensubininin Çopur Hakkı

Mülkiye ve Askeriyeden

- 25- Esbak Bursa Valisi Gümülcineli İsmail
- 26- Ayandan Konyalı Zeynelabidin
- 27- Cebel-i Bereket Mutasarrıf-ı esbakı bulunan Fani zade Mesud
- 28- Hürriyet ve İtilaf Fırkası Lideri Miralay Sadık
- 29- Malatya Mutasarrıf-ı sabıkı Bedirhanî Halil Rami
- 30- Esbak Manisa Mutasarrıfı Giritli Hüsnü
- 31- Esbak Divan-ı Harp Reisi Nemrut Mustafa
- 32- Uşak Belediye Reisi Hulusi
- 33- Adapazarı Kaymakam-ı esbakı Hain Mustafa
- 34- Tekfurdağı Müfti-i esbakı Hafız Ahmed
- 35- Afyon Karahisar Mutasarrıf-ı esbakı Sabit
- 36- Gaziantep Mutasarrıflığında bulunmuş olan Celal Kadri
- 37- Hürriyet ve İtilaf Kâtib-i Umumisi Adanalı Zeynelabidin
- 38- Mülga Ayandan Evkaf Nazır-ı esbakı Vasfi Hoca
- 39- Harput Vali-i esbakı Ali Galib
- 40- Bursa Vali Vekil-i esbakı Aziz Nuri
- 41- Sabık Bursa Müftüsü Ömer Fevzi
- 42- İzmir Kadı Müşavir-i sabıkı Ahmed Asım
- 43- Esbak İstanbul Muhafızı Natık
- 44- Dâhiliye Nazır-ı esbakı Ayandan Adil
- 45- Dâhiliye Nazır-ı esbakı Mehmed Ali
- 46- Esbak Edirne Valisi ve Şehremini Vekili Salim
- 47- Kütahya'da Yunanlılara mutasarrıflık eden Hoca Rasih zade İbrahim
- 48- Adana'da Valilik eden Abdurrahman
- 49- Karahisar-ı Şarki Mebus-ı esbakı Ömer Feyzi
- 50- İşkenceci namıyla maruf Mülazım Adil
- 51- İşkenceci namıyla maruf Mülazım Rıfkı
- 52- Esbak Kırkağaç Kaymakamı Şerif
- 53- Esbak Çanakkale Mutasarrıfı Mahmud Mahir
- 54- İstanbul Merkez Kumandan-ı esbakı Emin
- 55- Kilis'te Kaymakamlık eden Sadullah Sami
- 56- Esbak Dâhiliye Nezareti Dava Vekili ve Bolu Mutasarrıfı Osman Nuri

7 Kânunusani**(Resmî Ceride)****Sahife 4*****Edhem ve Avanesi***

- 57- Çerkes Edhem
- 58- Edhem'in biraderi Reşid
- 59- Edhem'in biraderi Tevfik
- 60- Kuşçubaşı Eşref
- 61- Kuşçubaşı Eşref biraderi Hacı Sami

- 62- İzmirli Sabık Akhisar Kumandanı Yüzbaşı Küçük Edhem
- 63- Düzceli Mehmed oğlu Sami “Açu Kumpt”
- 64- Burhaniyeli Halil İbrahim
- 65- Susurluk’tan Demirkapılı Hacı Ahmed

Çerkes Kongresine Murahhas Olarak İştirak Edenler

- 66- Hendek Kazasının Sümbüllü Karyesinden Bağ Osman
- 67- İzmit Mutasarrıf-ı esbakı İbrahim Hakkı
- 68- Beraev Said
- 69- Berzek Tahir
- 70- Adapazarı’nın Harman Tepe Karyesinden Maan Şirin
- 71- Söke Ereğlisi’nin Tekeli Karyesinden Koca Ömer oğlu Hüseyin
- 72- Adapazarı’nın Talustan Bey Köyünden Bağ Kâmil
- 73- Hamte Ahmed
- 74- Muavin Ali
- 75- Kirmastı’nın Kara Orman Karyesinden Harun Reşid
- 76- Eskişehirli Safer Hoca
- 77- Bigalı Nuri Beyoğlu İsa
- 78- Adapazarı’nın Şahin Bey Karyesinden Kâzım
- 79- Gönen’in Tuzakçı Karyesinden Lampat Yakub
- 80- Gönen’in Bayramıç Karyesinden Kompat Hafız Said
- 81- Gönen’in Keçe Karyesinden Mütেকait Binbaşı Ahmed
- 82- İzmir’de Dava Vekili Bizedurg Said
- 83- Şamlı Ahmed Nuri

Polisler

- 84- Esbak İstanbul Polis Müdürü Tahsin
- 85- Esbak İstanbul Polis Müdürü Muavini Kemal
- 86- Emniyet-i Umumiye Müdür Muavini Ispartalı Kemal
- 87- Esbak İstanbul Polis Müdüriyeti Birinci Şube Müdürü Şeref
- 88- Esbak İstanbul Polis Müdüriyeti Birinci Kısım Başmemuru Hafız Said
- 89- Sabık Arnavudköy Merkez Memuru Hacı Kemal
- 90- Polis Başmemurlarından Namık
- 91- Şişli Komiseri Nedim
- 92- İzmit Merkez Memuru, Edirne Polis Müdürü ve Yalova Kaymakamı Fuad
- 93- Adana’da Polis Müdürlüğü eden Yolgeçenli Yusuf
- 94- Unkapanı Merkez Memur-ı sabıkı Sakallı Cemil
- 95- Büyük Dere Merkez Memur-ı sabıkı Mazlum
- 96- Sabık Beyoğlu İkinci Komiseri Fuad

Gazeteciler

- 97- Serbestî Gazetesi sahibi Hürriyet ve İtilaf azasından Mevlan zade Rıfat
- 98- Türkçe İstanbul Gazetesi sahibi Said Molla
- 99- İzmir’de Müsavat Gazetesi sahibi ve muharriri, Sabık Darülhikme azasından İzmirli Hafız İsmail

- 100-** Aydede Gazetesi sahibi Posta ve Telgraf Müdür-i Umumî-i esbaki Refik Halid
- 101-** Bandırma'da Adalet Gazetesi sahibi Bahriyeli Ali Sami
- 102-** Edirne'de Temin ve el-yevm Selanik'te Hakikat gazeteleri sahibi Neyir Mustafa
- 103-** Eski Köylü Gazetesi Sermuharriri Ferid
- 104-** Alemdar Gazetesi sahibi Refi Cevad
- 105-** Alemdar Gazetesi'nden Pehlivan Kadri
- 106-** Adana'da Ferda Gazetesi sahibi Fani zade Ali İlmi
- 107-** Balıkesir'de İrşad Gazetesi sahiplerinden Trabzonlu Ömer Fevzi
- 108-** Halep'de Doğru Yol Gazetesi sahibi Hasan Sadık
- 109-** Köylü Gazetesi sahip ve müdürü İzmirli Refet

Diğer Eşhas

- 110-** Tarsuslu Kâmil Paşa zade Selami
- 111-** Tarsuslu Kâmil Paşa zade Kemal
- 112-** Süleymaniyeli Kürd Hakkı
- 113-** Mustafa Sabri Hocanın oğlu İbrahim Sabri
- 114-** Fabrikatör Bursalı Cemil
- 115-** İngiliz casusu meşhur Çerkes Ragıb
- 116-** Fransız Zabitliği yapan Haçinli Kazak Hasan
- 117-** Eşkiya Reisi Süngülü Çerkes Davud
- 118-** Binbaşı Çerkes Bekir
- 119-** Bursalı Fabrikatör Cemil'in kayınbiraderi Necib
- 120-** İzmir Sabık Umur-ı İslamiye Müftüsü Ahmed Hulusi
- 121-** Uşak'ta Madan oğlu Mustafa
- 122-** Gönen'in Tuzakçı Karyesinden Yusuf oğlu Remzi
- 123-** Gönen'in Bayramıç Karyesinden Hacı Kasım oğlu Zühdü
- 124-** Gönen'in Balcı Karyesinden Kocagöz'ün Osman oğlu Şakir
- 125-** Gönen'in Muradlar Karyesinden Koç Mehmed oğlu Koç Ali
- 126-** Gönen'in Ayvacık Karyesinden Mehmed oğlu Aziz
- 127-** Gönen'in Keçeler Karyesinden Balcılı Ahmed oğlu Osman
- 128-** Susıgırlığı'nın Ildız Karyesinden Molla Süleyman oğlu İzzet
- 129-** Gönen'in Muradlar Karyesinden Hüseyin oğlu Kara Kâzım
- 130-** Gönen'in Balcı Karyesinden Bekir oğlu Arab Mahmud
- 131-** Gönen'in Rüstem Karyesinden Gardiyan Yusuf
- 132-** Gönen'in Balcı Karyesinden Ömer oğlu Eyüb
- 133-** Gönen'in Keçeler Karyesinden Talustan oğlu İbrahim Çavuş
- 134-** Gönen'in Balcı Karyesinden Topallı Şerif oğlu İbrahim
- 135-** Gönen'in Keçeler Karyesinden Topal Ömer oğlu İdris
- 136-** Manyas'ın Bölce Ağaç Karyesinden Koruh oğlu İsmail
- 137-** Gönen'in Keçeler Karyesinden Muhtar Hacı Beyoğlu Canbolat
- 138-** Marmara Kaya Pınar Karyesinden Yusuf oğlu İshak
- 139-** Manyas'ın Kızık Karyesinden Ali Beyoğlu Sabit
- 140-** Gönen'in Balcı Karyesinden Deli Hasan oğlu Selim
- 141-** Gönen'in Çerkes Mahallesinden Makineci Mehmed oğlu Osman

- 142- Manyas'ın Değirmen Boğazı Karyesinden Kadir oğlu Kâmil
 143- Gönen'in Keçi Dere Karyesinden Hüseyin oğlu Galib
 144- Manyas'ın Hacı Yakub Karyesinden Çerkes Said oğlu Salih
 145- Manyas'ın Hacı Yakub Karyesinden Maktul Şevket'in biraderi İsmail
 146- Gönen'in Keçeler Karyesinden Abdullah oğlu Deli Kasım
 147- Gönen'in Çerkes Mahallesinden Hasan Onbaşı oğlu Kemal
 148- Manyas'ın Değirmen Boğazı Karyesinden Kadir oğlu Kâmil'in biraderi Kâzım Efe
 149- Gönen'in Kızık Karyesinden Pallac oğlu Kemal
 150- Gönen'in Keçeler Karyesinden Tuğ oğlu Mehmed Ağa

7 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı Maddesinin Suret-i Tatbikine Mütedair Olup 27 Ağustos 1340 Tarihli ve 209 Numara ile Tebliğ Olunan Münakasa Talimatnamesine Heyet-i Vekilenin 21.09.1340, 19.10.1340 Tarihli Kararnameleriyle Mevadd-ı Âtiye Tezyil Olunmuştur:

209 Numaralı Münakasa Talimatnamesini Takip Eden Mevat	Heyet-i Vekilece Musaddak, Müzeyyel Talimatname Numarası	
25	1	Demiryollarının inşa ve işletilmesi için lüzumî olan her nevi mevadd-ı ecnebiye ve malzemenin tedariki hakkındaki 09.04.1340 tarihli Talimatname ahkâmı baki olup bunun haricinde miktar-ı mübeddel ne olursa olsun şerait-i mubayaanın ve müddet-i münakasanın tayini Nafia Vekiline aittir.
26	2	Demiryollarının inşa ve işletilmesine müteallik olup münakasa talimatında Heyet-i Vekile kararına ihtiyaç gösterilen hususât Nafia Vekilinin tasdikine mukterin Münakasa Komisyonu kararıyla icra olunacaktır.
27	1	Talimatnamenin sekizinci maddesinin “her” fıkrasında ihale-i evveliyeye kararlarına ılsak olunacağı muharrer olan Resm-i Damga ihale-i katiye kararlarında istimal ve istifa olunur.
28	2	İhale-i evveliyeye için muayyen müddet içinde talip zuhur etmediği halde ihale-i katiyeye ait müddet zarfında talip zuhur ettiği takdirde münakasa müddeti daha üç gün temdit ve bu müddetin hitamından sonra ihale-i katiye icra olunur.
29	3	Kapalı zarf ile icra olunacak münakasâda müsavi şerait dermeyer eden talipler arasında aynı günde ve kâbil olamazsa ferdası günü vakt-i muayyende karşılıklı münakasa edilerek son talibe ihale-i katiyesi icra olunur.

30	4	Münakasaya mevzu olup talip zuhur etmemesinden dolayı ihale olunamayan herhangi bir ihtiyaç pazarlıkla mubayaa olunmadığı takdirde on beş günden dîn olmamak üzere dairesince tayin olunacak müddetle aynı ihtiyaç tekrar münakasaya vazolunabilir. Şu kadar ki bu ikinci münakasa evrak ve ilanâtında müddet-i münakasa tayin ve tasrih olunmamış ise miktar-ı mubayaaya göre müddet-i münakasa talimatname-i esaside gösterilen kanunî müddete tabi olur.
31	5	Devair-i Devletçe üç veya altı aylık olmak üzere bi'l-münakasa veya pazarlıkla mubayaa ve temin olunan ihtiyâcâtın hitamından laakal bir ay evvel sene gayesine kadar ki ihtiyâcât-ı âtiyenin münakasaya vazı mecburidir. Ancak bu suretle münakasaya konulacak mevat bedelâtının tahsisat-ı muayyeneyi tecavüz etmemesi meşruttur.
32	6	Talip zuhur etmemesinden dolayı devairce pazarlıkla mubayaasına mecburiyet görülen mevat, üç aylık ihtiyacı tecavüz edemeyip bundan fazlası için tekrar münakasa ilanı mecburidir.
33	7	Münakasaya mevzu mevad için yapılacak ilanâtın ceride olmayan mahallerde Hükûmet kapılarına ılsakı suretiyle ve vesait-i mutade ile ilan olunur.

27 Ağustos 1340 tarih ve 209 numaralı Münakasa Talimatnamesiyle yapılan müzeyyelât bâlâda gösterilmiştir. Ahkâmının hüsn-i tatbiki mütemennadır.

Tamimler

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Sun'ı Taksiri Olmaksızın Açıkta Kalan Muallimlerin Maâşâtının Suret-i Tesviyesine Dair:

30 Eylül 1340 tarihli ve 229 numaralı tahrirat-ı umumiyeye zeyldir:

Müceddeden veya tahvil-i memuriyet suretiyle tayin olunan memurîn maaşâtının işe mübaşeretleri tarihinden itibaren tahakkuk ettirileceği tebliğ edilmişti. Vazifesi tebdil veya mahall-i memuriyeti tahvil olunan muallimler maaşâtının ne suretle tahakkuk ve tesviye edileceğinde bazı mahallerce tereddüt edildiği cerayan-ı muhabereden anlaşılma ile ber-vech-i zir tebligat-ı müzeyyeleye lüzum görülmüştür:

- 1-** Muallimler memurînden olmalarına mebni memurîn hakkındaki ahkâm ve kavait-i esasiyeye tabiiyetleri lüzumu derkâr ise de bazı hususâtta nail oldukları müsaadât-i istisnaiyenin mevrudine hasrî lüzumu da aşikâr olduğundan bir mahalde müstahdem iken tahvil-i memuriyeti icra kılınan muallimlerin nakilleri devre-i tatiliye haricinde vaki olduğu takdirde memurîn-i saire misillü tahvil emrinin kendilerine tebliği tarihinden bi'l-itibar maaşları kat'edilerek memuriyet-i cedideleri mahalline muvasalatları tarihinden itibaren maaşları tahakkuk ettirilecektir.
- 2-** Mumaileyhimin tahvil-i memuriyetleri devre-i tatiliyeye müsadif olduğu surette devre-i mezkûre zarfındaki maaş ve tahsisat-ı fevkaladelerini tam olarak almaları müteamil ve mülga Şura-yı Devlet kararıyla da müeyyet olmasına mebni tahvilin tebliği tarihinden mahall-i memuriyetine muvasalat tarihine kadar devre-i tatiliye içinde geçen zamana ait maaş ve muhassasatları memurîn-i saireden bila-istisna tam olarak verilecektir. Ancak hîn-i tahvilde maaşları tezyit edilmiş ise miktar-ı mütezayidin mahall-i memuriyetlerine muvasalatları tarihinden itibar edilmesi icap eder.
- 3-** Tahvili icra kılınan muallimlerin yeni vazifelerine mübaşeretleri Eylül mahının hangi tarihinde vaki olur ise olsun Eylül iptidasından yeni vazife mahalline muvasalatına kadar geçecek müddete ait ve memuriyet-i sabıkaya raci ve miktar-ı sabıkına münhasır maaşât ve tahsisatları için havalesi dâhilinde olarak ayrıca tahakkuk muamelesi ifa edilmek şartıyla işbu maaşât yeni mektep idaresince tesviye edilecektir.

- 4- 13 Mart 1340 Tarihli Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun 17'nci maddesi mucibince sun'u taksiri olmaksızın açıkta kalıp üç ay zarfında tanzifi lazım gelen muallimlere mezkûr üç ay müddetle maa tahsisat tam maaş ita olunacaktır. Ber-minvâl-i muharrer muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun, mubayaa ve ihaleye müteallik 16'ncı maddesinin ahkâmı münhasıran Muvazene-i Umumiyye dâhil ve mülhak bütçelere taalluk eylediğinden idare-i hususiyelere ait bütçelerin bu kayda tabi olamayacağı Heyet-i Vekilece müttehaz karar icabındandır. Binaberîn mezkûr 16'ncı maddenin suver-i tatbikiyesine mütedair olup 27 Ağustos 1340 tarih ve 209 numaralı tahrirat-ı umumiye ile Meblağ-ı Münakasa Talimatnamesinin ikinci sahifesinde ve (Ahkâm-ı Umumiye) faslında münderiç ikinci maddesindeki (ve İdare-i Hususiye) fıkrasının tayyedilmesi lüzumu tamimen tebliğ olunur.

Hazine Pullarının Suret-i Kaydı Hakkında:

Harç pulları bi't-tevhit Hazine pulu namıyla çıkarılmasından dolayı mehakim ve emsali harca taalluk

7 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

eden pullar hasılatının suret-i kaydında bazı mahallerce tereddüt olduğu cereyan-ı muhabereden anlaşılmağa ber-vech-i zîr tebligat ifasına lüzum görülmüştür:

Harç pullarının nev'leri tevhit edilmiş ise de sarfiyatın suret-i kaydı hakkındaki ahkâm tebdil edilmemiş olduğundan her kısmın kema-fi's-sabık Varidat Bütçesinde taalluk ettiği tertiplere yazılması muktezi bulunduğu tamimen tebliğ olunur.

Hazine ile Devair ve Eşhas Beyninde Mütekevvîn Deaviden Dolayı Mahkemeye Tevdi Olunacak Evrak ve Kuyût Hakkında

Hazine ile devair beyninde mütekevvîn deaviden dolayı Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun elli beşinci maddesi mucibince talep olunan evrak ve kuyûdun mahkemeye ibraz ve tevdi zaruri ve bi'n-netice lahık olan olacak hüküm ve karara esas olması icabât-ı kanuniyeden bulunmasına mebni inde'l-icap mehakim canibinden talep olunacak bu kâbil evrak-ı müsbitenin evvela suretlerinin vilayâtta, mümkün ise mahkemeye ve kâbil olmadığı takdirde meclis-i idare veya onun yerine kaim olan encümene ve merkezde ise her daire encümen müdürânına tasdik ve evrak-ı müsbite olarak muhafazası ve badehu asıllarının mahkemeye tarih ve numara ve muhteviyatı ve kaç adetten ibaret olduğu tasrih edilmek suretiyle ve tezkere-i mahsusa ile irsal ve tevdi Encümen-i Müşavere-i Maliyenin 7 Teşrinievvel 1340 tarihli kararı iktizasındandır. Lede'l-hace bu esasat dairesinde muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Sipariş Maaşları Kat' Olunan Esir Zabitan Ailelerine Maaş Tahsisine Kadar Muvakkat Maaş İtasına Dair

12 Eylül 1339 tarih ve 261 numaralı tahrirat-ı umumiyye zeyldir:

Mücadele-i Milliye esnasında duçar-ı esaret olanlarla Rusya'da esir olup berhayat bulundukları resmen malum olan zabitan ve mensubîn ailelerine verilen sipariş maaşlarının devam-ı itasıyla diğer mahallerde bulunan üserânın

kâmilten avdet eylemelerine binaen bunlardan hayat ve mematı meçhul olanların ailelerine verilen sipariş maaşlarının kat' edilerek aile maaşı tahsisine iptidar olunduğu beyanıyla muamele-i tahsisiyenin ikmal ve intacına kadar aile-i mumailiye 12 Eylül 1339 tarih ve 261 numaralı tahrirat-ı umumiye ahkâmı dairesinde dediyat icrası lüzumu Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden işar kılınmış ve suret-i işara göre muamele ifası da Hazinece muvafık görülmüştür. Ona göre muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Terfi-i Rütbe Eden Zabitan ve Mensubîn-i Askeriye'nin Rütbe-i Cedideleri Muhassasatlarının Tarih-i Nasblarından İtibaren Tesviye Olunacağına Dair

30 Eylül 1340 ve tarih ve 229/10004 numaralı tahrirat-ı umumiye zeylidir:

Terfileri icra edilen zabitan ve mensubîn-i askeriye'nin rütbe-i cedideleri muhassasatlarının tarih-i nasblarından mı yoksa terfilerinin tasdike iktiran ettiği tarihten itibaren mi tesviye olunacağı hakkında Atik İdare-i Askeriye Nizamnamesinin 179'uncu maddesinin tefsirine Müdafaa-i Milliye Vekâletince lüzum gösterilmesi üzerine bu bapta Büyük Millet Meclisi, Müdafaa-i Milliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece kabul olunup bir sureti Başvekâlet-i Celileden Hazineye tevdi buyurulan 15.04.1340 tarih ve 35 numaralı mazbata da madde-i mezkûrenin sarîh bulunmasına mebni tefsirine lüzum görülemediğine ve terfileri icra kılınan zabitanın terfi-i rütbelerine ait fark-ı muhassasatlarının tarih-i nasblarından itibaren tesviyesi iktiza edeceğine karar verilmiş olduğu mezkûr olmasına mebni badema zabitan-ı mumailiye hakkında ol vecihle ifa-yı muamele olunması tamimen tebliğ olunur.

Bilumum Muhacirîn Muamelatının Tedviri Vazifesinin Rüesa-yı Memurin-i Mülkiyeye Tevdiine ve Teferruatına Dair

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

- 1- Bilumum muhacirîn muamelatının tedviri vazifesi rüesa-yı memurin-i mülkiyeye tevdi olunmuştur.
- 2- Vilâyât ve kazalarda el-yevm mevcut olan İmar ve İskân ve Mübadele Vekâleti memurîni Heyet-i Umumiyeyle ve isim ve ünvanlarını muhafaza ederek vali ve kaymakamların emrine girecektir. İskân mıntukalarının merkezi bulunan vilâyetlerdeki mıntuka müdürleri kendi müdürîyet kadrolarından tefrik edecekleri münasip ve kâfi bir kısmı kezaik unvanlarıyla mezkûr merkezdeki valilerin emrine vereceklerdir. Muavini olan mıntukalar muavinlerini merkeze, vilâyetlere verecekleri kadronun başında olarak valilerin emrine vermelidirler.
- 3- Mıntuka müdürleri unvanlarını merkezdeki vilâyetlere verilecek olanlardan geriye kalan kadrolarını muhafaza ederek ber-vech-i âti mesaiye devam eyleyeceklerdir:
- A- Mıntukanın bilumum muhasebat ve havalat muamelatı
- B- Başlanmış inşaata ve taahhüdata müteallik muamelat-ı maliye
- C- Sevkiyat, iskân, iaşe, sıhhat ve ziraata ait muamelatın tedvirinde vilâyetlere muavenet
- 4- Üçüncü maddede gösterilen vezaif, mıntuka müdürleri tarafından evvelce olduğu gibi resen değil her vilâyetin muhacirîn vaziyet-i hususiyesinin istilzam eylediği şekil ve ihtiyaca göre valiler tarafından vuku bulacak matâlib ve işârâta müsteniden ifa ve tedvir edilecektir.
- 5- İmar ve iskân ve mübadele işlerine müteallik kavanin ve talimat ve umumi ve mühim evamirin kâffesinden birer musaaddak suret, mıntuka müdürîyetleri veya onların emriyle vilâyet ve kaza müdürîyet ve memurları tarafından vilâyetlere teslim olunacaktır.

- 6- Bilumum vekâlet müfettişleriyle İstanbul'daki Mubayaa Komisyonu ve Sevkiyat Şubesi kema-fi's-sabık vekâlete merbut olarak ifa-yı vazife edeceklerdir.
- 7- Vekâletin vezaif-i umumiyesine ve esas teşkilatına ait olarak vuku bulacak tebligat badema yekdiğerini takip eden numaralarla emr-i mahsus namı altında tebliğ edilecektir.
- 8- İşbu bir numaralı emr-i mahsus bilumum vilâyâta ve muntaka müdürleriyle vekâlet müfettişlerine, Mubayaat Komisyonuna, Sevkiyat Heyetine telgrafla tebliğ olunmuştur. Vusul ve tatbikinin sürat-i inbası mercudur.

Çiftçilere Tavizen Verilen Tohumluğu ve Yemlik Zahairin Mahsub-ı Umumi Kanunu Ahkâmına Tevfikan Mahsubu Hakkında

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Mahsub-ı Umumi Kanununun Suret-i Tatbikiyesini Mübeyyin 26 Nisan 1340 Tarihli ve 60 Numaralı Talimatnameye Zeyldir:

Harp veya düşman istilası sebebiyle duçar-ı sefalet olan çiftçilere muaveneten ve tavizen verilmiş olan tohumluk ve yemlik zahire bedellerinin avans add u telakkisine imkân ve mahal olmadığı ve binaberin çiftçilere 1339 senesi nihayetine kadar tavizen verilen zahair veya bedellerinin, Mahsub-ı Umumi Kanunu ahkâmına tevfikan muamele-i mahsubiyesinin icrası lazım geleceği Meclis-i Âlinin 11 Teşrinisani 1340 tarihli karar-ı tefsirisi iktizasındandır. Ona göre muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti Vezaifinin Bir Müdüriyet-i Umumiye Halinde Dâhiliye Vekâletine Devri İcra Edilinceye Kadar Yapılacak Muameleye Dair

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti vezaifinin bir müdüriyet-i umumiye halinde Dâhiliye Vekâletine devri hakkında Hükûmetçe ihzar olunan layiha-i kanuniye Büyük Millet Meclisine takdim olunmuştur. Layihanın ne tarzda kesb-i kanuniyet edeceği kati olarak malum bulunmamakla beraber her halde vuku bulacak olan intikalin esna-yı cereyanında muhacirîn muamelatının tavakkuf

7 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 7

ve sekteye uğramamasını teminen ihzari olarak âtideki işlerin şimdiden tanzimi lazımdır:

- 1- Birer şube-i idari makamında ifa-yı hizmet etmek üzere vilâyetlerle kazaların emrine intikal eden Mübadele, İmar ve İskân Vekâleti memurlarının esami ve unvanlarını müşir cetveli her vilâyet asgari bir zamanda makam-ı vekâlete bildirecektir.
- 2- İmar Vekâletinin teşkilatı olmayan idare-i mülkiye cüz-i tamları vazifeyi takabbül ve bunlardan şayan-ı dikkat miktarda muhaciri olup da kadroya ihtiyacı olanlar dahi tekliflerini serdedeceklerdir.
- 3- Muntaka müdürlerince dosyaların ihzari ve ait oldukları vilâyâta taksimi esasına göre tedabir ittihaz kılınacaktır.

- 4- Kanun kesb-i katiyet ettikten sonra havaleler merkezden vilâyetler namına verilerek memurlarla muhacirine ait bilumum sarfiyat ve umur-ı hesabiye tıpkı vilâyetin diğer memurları ve sarfiyatı gibi müşterek fevaid-i maliyeye tevfi olunacağından muntaka müdürlerince hesabat-ı nakdiyenin tasfiyesi ve gönderilmiş havalâtın vilâyet defterdarlıkları namına cirosu için ihzarât yapılacaktır.
- 5- Vazifeleri idare meclislerinde kanuna tevfi kanun rüyet edileceğinden dolayı artık vilâyet ve kazalardaki iskân ve imar komisyonlarına ihtiyaç kalmayacağından bu komisyonlar şimdilik kema-fi's-sabık ifa-yı vazifeye devam etmekle beraber muamelatı devre hazır bulunacaklardır.
- 6- Muntakaların tabipleriyle seyyar etubbası ve ziraat memurları kuyudât ve hesabâtını tanzim ile vilâyet sıhhiye ve ziraat müdüriyetlerine devir için ihzarâtta bulunacaklardır.
- 7- İmar işleri muntakalar emrindeki Heyet-i Fenniye tarafından takip edilmekte olduğundan inşaat ve tamiratın kema-fi's-sabık muntaka müdüriyetleri tarafından idaresi ve bu hususta vilâyâta vuku bulan müracaatların azami muavenete mazhar olması lazımdır. Ancak valiler kendi muntakalarındaki imar mesaisini yalnız nazari teshilat ile bırakmayıp kendi işleri olarak bu mesele ile meşgul olacaklardır.
- 8- İstanbul'daki Sevkiyat Şubesi tasfiye-i hesabâta atf-ı ehemmiyet etmelidir.
- 9- Tevzi-i Arazi heyetlerinin tevziatı zeriyyat zamanına kadar behemehâl ikmal etmelerine muktezi tedabir ve ihzarat vilâyetler tarafından her şeye tercihan ikmal olunacaktır.
- 10- İşbu iki numaralı emr-i mahsus; vilâyet, muntakalara müfettişlere telgrafla ve merkez şubesine tahriren tebliğ olunmuştur.

Mazbatalar

Divan-ı Muhasebat Reis-i Saniliklerine Vekâleten Tayin Edilecek Zevata Verilecek Vekâlet Maaşı Miktarına Mütedair Harcırâh Kararnamesinin Fıkra-i Mahsusasının Lüzum-ı Tefsiri Hakkında Divan-ı Riyasetin 2/300 Numaralı Tezkeresi ve Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası:

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Teşkilat-ı cedidenin mevki-i tatbiki vazî üzerine vazifesi kesb-i vüsat eyleyen Divan-ı Muhasebatta el-yevm münhal bulunan iki reis-i saniliğin, Meclis-i Âlinin içtimayla asıllarının bi'l-intihap tayinine değin vakâleten tedviri mertebeye zarurette görülerek azadan Hacı Ziya ve Abdülcélil Beylerin hums vekâlet maaşı itası suretiyle şu vazife-i vekâleti ifa etmeleri tensip ve ifa kılınmıştır. Ancak vezaif-i mezkûrenin ehemmiyet ve derecesi noktasından vekâlet maaşının dahi müsaade-i kanuniye derecesinde tezyidi lazımeden bulunmakta ve vekil memurlara sülüs vekâlet maaşı verilebilmek için Atık Harcırâh Kararnamesinin hükmü, el-yevm cari olan maaşat faslında münderiç (Bab-ı Âliden istizan-ı madde) keyfiyetinin doğrudan doğruya Meclis-i Âliye merbut bulunan Divan-ı Muhasebat memurîn ve müstahdemîni hakkında Makam-ı fehmanelerine intikal eylediği mütalaa kılınmakta olduğundan maruzat-ı acizanem muvafık-ı rey-i samileri buyurulduğu takdirde mumaileyhimaya reis-i saniliğe muhassas maaşın sülüsü itibariyle vekâlet maaşı itasına müsaade-i sami-i riyaset-penahilerinin şayan buyurulması istirham olunur efendim.

10 Ağustos 1340

Divan-ı Muhasebat Reisi

Fuad

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Divan Riyaseti

Aded

25/8

08.11.1340

Heyet-i Umumiyyeye

Divan-ı Muhasebatta münhal bulunan iki reis-i saniliği Meclis-i Âlice asıllarının intihabına değin vekâleten ifa etmekte olan Hacı Ziya ve Abdülcélil Beylerin vekâlet maaşlarının müsaade-i kanuniye derecesinde tezyidine ve vekil memurlara sülüs vekâlet maaşı verilebilmek için Atik Harcırâh Kararnamesinin hükmü el-yevm cari olan maaşat faslında münderiç Bâb-ı Âliden istizân-ı madde keyfiyetinin Divan-ı Muhasebatın doğrudan doğruya Meclis-i Âliye merbut bulunması hasebiyle Büyük Millet Meclisi Riyasetine intikal eylediği mütalaa kılınmakta olduğuna dair Divan-ı Muhasebat Riyasetinden mevrut ve suret-i masaddakası merbut tezkere Divan-ı Riyasetin 3 Teşrinisani 1340 tarihli ve birinci içtimasında lede't-tezekkür evvel emirde Bab-ı Âliden istizân-ı madde keyfiyetinin doğrudan doğruya Meclis Divan-ı Riyasetine intikal edip edemeyeceğinin Heyet-i Umumiyyece tefsirine lüzum görülmüş olmakla bera-yı tefsir Heyet-i Umumiyyeye arz olunur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reis Vekili

İsmet

Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaset-i Celileye

Asılları Meclis-i Âliden intihap edilinceye kadar Divan-ı Muhasebat reis-i saniliklerini vekâleten ifa eden azadan Hacı Ziya ve Abdülcélil Beylere, Atik Harcırâh Kararnamesi ahkâmı vecihle hums maaş ita edilmekte ise de bu miktarın sülüs iblağı için Kararname-i mezkûrun el-yevm hükmü cari olan maaşat faslında münderiç (Bab-ı Âliden istizân-ı madde) keyfiyetinin doğrudan doğruya Meclis-i Âliye merbut bulunan Divan-ı Muhasebat memurîn ve müstahdemîni hakkında Makam-ı Riyasete mi intikal etmesi lazım geleceğine dair olan mütalaaların muvafık olup olmadığının istifsarını havi ve Meclis Divan-ı Riyasetinden muhavvel Divan-ı Muhasebat Riyasetinin 10.08.1340 tarihli tezkeresi mütalaa ve icabı müzakere olundu. Gerçi Atik Harcırâh Kararnamesi vecihle herhangi bir vazifeye tayin edilen muvazzaf bir vekile hums nispetinde maaş ita edilmekte ve bu miktarın tezyidi için Bab-ı Âliden istizân-ı madde olunması mezkûr Nizamname ahkâmından ise de şu kayd-ı nizamî meşrutî bir hükûmette ve Bab-ı Âli tarafından mansup ve ona göre merbut olan Divan-ı Muhasebat hakkında cari olması lazım gelip Hükûmet-i Cumhuriyet devrinde ve bilhassa Büyük Millet Meclisince müntehap doğrudan doğruya kendisine merbut ve müstakil Divan-ı Muhasebat hakkında gayr-i varit olacağından azadan Celil ve Ziya Beylere verilmekte olan hums vekâlet maaşının tezyid-i miktarı için ancak Meclis-i Âlinin muvafakat ve kararını istihsal zaruri olduğu ve Divan-ı Muhasebat memur ve müstahdemîninden gayri diğer devair ve vekâletler memurîni hakkında bu kabîl tezyid-i maaşat için de (Bab-ı Âliden istizân-ı madde) Heyet-i Vekileden istizân edilmesi kaydıyla tabir-i mezkûre tefsir edilmiş olmakla Heyet-i Umumiyyeye arz olunur.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi: Bayezid, Şefik

Mazbata Muharriri: Yozgat, Süleyman Sırrı

Kâtip: Karahisar-ı Sahib, İzzet Ulvi

Aza: Saruhan, Kemal

Aza: Van, Mehmed Münib

Aza: Giresun, Tahir

Aza: Karahisar-ı Şarki, İsmail

Aza: Bayezid, Süleyman Sudi

Hububât Tohumlarının Kalburlardan Geçirilmesi Ameliyesinin İstanbul Başmüdüriyeti Mıntıkasına Ait İcraat Hulâsasını Natık Rapordur

Ziraat Vekâlet-i Celilesinden:

İstanbul Vilâyeti Merkez Kazası: Zeytinburnu deposundan iki adet iki numaralı Meyer triyörü alınarak bunlardan biri Rami karyesine diğeri Ferhad Paşa Çiftliğine gönderilmiştir. Bunlar iki murakıp nezareti altında civardaki çiftliklerin tohumluklarını tathir etmektedirler.

Makriköy Kazası: Ziraat Bank Şubesinde bedeli mukabilinde dört adet Meyer kalbur makinası mubayaa edilip muhtelif karyelere gönderilmiş ve akdemce Halkalı'ya mevdu iken bilahare İkitelli'ye verilmiş olan makinadan kariye ahalisinin fevkalade istifade etmekte oldukları işar kılınmaktadır.

Kartal ve Üsküdar Merkez Kazası: Ziraat Bank Şubesinde tesellüm edilen beş adet triyörden biri Tekfurdağı Ziraat Mektebine, diğeri Anadolu Hisarında Kavacık Çiftliğine, biri Bulgurlu'ya diğeri ikisi Kartal kazasına tahsis edilip tathirata devam edilmektedir.

Şile ve Ömerli Kazaları: Bu kazalar için beş adet Meyer triyörü 6 Teşrinisani'de gönderilmiş ve memurun raporuna intizar edilmekte bulunulmuştur.

Gebze Kazası: Ziraat Bankası deposundan devren tesellüm edilen biri tamire muhtaç iki küçük Hayet triyörü tatar ve triyörden istifade edilmiş ve memurun işarına nazaran bu senenin %90 ihtiyacı temin edilmiştir. Mevrut rapora nazaran fabrika triyöründen Teşrinievvel zarfında 20.000 kilo; 15 Teşrinisani 1340 ve 7 Teşrinisani tarihlerinde 20.000 kilo buğday, ziraat memurunun nezareti altındaki triyörden 5 Teşrinisani sene de 4000 kilo buğday tathir edilmiştir.

Çatalca: Raporu henüz vürut etmemiştir.

Tekfurdağı: Triyörleri mevcut değil ise de memurin-i ziraiyenin nezaret ve gayret-i mütemadiyesiyle el kalburlarından 27 Teşrinievvelden 17 Teşrinisaniye kadar 266.400 kilo tohum geçirilmiştir.

Gelibolu: Keşan'da emval-i metrukeye ait bir triyör, memur nezareti altında işletilmektedir. Adi kalburlarla yapılan tathirata merkez kazasında 15 Teşrinisani'ye kadar muhtelfü'l-cins 214.541 kilo tathir edilmiştir.

Kırkkilise: 18 Teşrinisani tarihli rapordan merkez ve mülhakat-ı ziraat fen memurînin delalet ve teşvikiyle vasatı olarak yirmi bin kilo tohum adi kalburlarla tathir ve ilaçlanmıştır.

Edirne: Ziraat Bank Şubesinde mevcut 61 adet triyör teslim edilip bunlardan 15'i Uzun Köprü'ye, 15 adedi Lala Paşa'ya, 10 adedi Havsa'ya, 7 adedi Kavaklı'ya, 6 adedi Sırbındığı nahiyesine, 8 adedi Merkez kazasına tefrik edilip tevziine mübaşeret edildiği 3 Teşrinisani 1340 tarihli rapordan anlaşılmıştır.

Bursa: Henüz icraat raporu vürut etmemiştir.

Kocaeli: 17 Teşrinisani tarihli raporda bankada mevcut triyörlerden 15 adedi bedeliyle zürraa satılmış ve her birisi faaliyetle çalıştırılmıştır. Merkezlerde mevcut makinalardan 2 tanesi bankadan teslim edilerek tohumluk tathirata ameliyatına tahsis edilmiş ve Adapazarı'nda mevcut kalbur makinelerinden 6 adedinin Geyve'ye, 5 adedinin Kandıra'ya irsali lüzumu memura yazılmış ve tahsisatı gönderilmiştir.

Zonguldak: İcraat raporu henüz vürut etmemiştir.

Kastamonu: Üç murakıp tayin edilmiş, kaza ve nevahe bankası vasıtasıyla otuz beş adet triyör gönderilmiş 15 Teşrinisani'ye kadar 69.462 kilo tohum tathir edilmiştir.

Sinop: 14 Teşrinisani tarihli raporunda Ziraat Bank deposunda bulunan Meyer kalburlarından sekizi ile beş Maro triyörü hal-i faaliyete irca edilmiş ve halen Merkez kazasının her tarafında tohumların tathirine devam edilmektedir. Banka deposunda bulunan on bir adet Meyer kalburunun faaliyete getirilmesi zımında teşebbüsatta bulunulmuştur.

Tashih

[76, 77, 78, 79 Numaralı Resmî Ceride Nüshalarında İntişar Eden İlanın Tashihi]

Tıp fakültesinden üç yüz yirmi beş senesinde istihsal eylediği Tabip Diplomasını İstiklâl Harbi esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticac vesaik ibraz eden Konya Şimendifer Tabur Tabibi Binbaşı Mustafa Beye nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-i kaviyyeye rabtı ile isminin inbası ilan olunduğuna dair 76, 77, 78, 79 numaralı Resmî Ceride nüshalarında intişar eden ilanın Binbaşı Mehmed Bey yazılacak yerde Sıhhiye Vekâletinden gönderilen tezkerede sehven Mustafa Bey suretinde yazıldığı bildirilmekle keyfiyet tashih ve tavzih olunur.

[İlanlar]

Ticaret Vekâleti Maden Müdüriyet-i Umumiyesinden:

İçel vilâyeti dâhilinde Anamur kazasının Haydar Dağı mevkiinde Şimalen; Karagöz tepesinden bede' ile Hupe Dağ tepesine hatt-ı müstakim; Şarken mezkûr noktadan bede' ile Haydar Dağı Harp Kayası mevkiyle Katrancı ve Yenice tepelerinden Kilise Beleni mevkiine hatt-ı müstakim; garben oradan bede' ile diğer Kilise Beleni mevkiyle Orhan tepesi ve Sazlı Pınar Mertekli tepeden bi'l-mürur mebde-i hududa münkesir ile mahdud ve mesaha-i sathıyesi bin sekiz yüz otuz bir ceripten ibaret arazide Fransız tebaasından Mösyö Jul Dokatlin tarafından 7-11 numaralı ruhsatnameye müsteniden bi't-taharri zahire çıkarılan çinko madeni doksan dokuz sene müddetle mumaiyleh uhdesine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altıncı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûnâ itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde makam-ı vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Çarşamba

Abone Şeraiti

18 Cemaziyelahir 1342

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

14 Kânunusani 1341

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465 kuruştur
Altı aylığı 235 kuruştur

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teshirnevvel 1336

Numarası: 82 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 2

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Münhal bulunan Paris Büyükelçiliği Müsteşarlığına Atina Maslahatgüzarlığı vezaifini ifa etmekte olan Başkâtib Esad Cemal, ondan inhilal eden Başkitabete müslahatgüzarlık vezaifini da ifa etmek üzere Bükreş Elçiliği Başkâtibi Numan Rıfat ve ondan inhilal eden Başkitabete Berlin Orta Elçiliği İkinci Kâtibi Basri ve mezkûr İkinci Kitabete Viyana İkinci Kâtibi Şakir Cemal ve Viyana İkinci Kitabetine Moskova Büyük Elçiliği Üçüncü Kâtibi Nuri Sabit ve Üçüncü Kitabetine Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube İkinci kâtiplerinden Hüseyin Zâti ve Evrak Memurluğuna İzmir Lisesi Almanca Muallimi Galib ve Moskova Büyükelçiliği İkinci Kitabetine Sofya Üçüncü Kâtibi Behçet Şefik ve Sofya İkinci Kitabetine Umur-ı Şehbenderi ve Ticariye Müdüriyeti Umur-ı Ticariye Şubesi memurlarından Şefkati Nuri ve Sofya'da ihdas olunan şehbenderliğe Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti İkinci Şube Müdürü Memduh Kemal, mezkûr İkinci Şube Müdüriyetine sâbık sefaret müsteşarlarından Basri Reşid Beyler tayin kılınmıştır.

29 Kânunuevvel 1340

§ Tebriz Şehbender Vekili Şevket ve Kançaları Emin Beyler azl edilmiştir.

§ Batum Başşehbenderi Refet Bey azl edilmiştir.

İşbu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

29 Kânunuevvel 1340

Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal

Başvekil Ali Fethi

Hariciye Vekili Şükrü Kaya

Başvekâlet-i Celileden

Dâhiliye Vekili Recep Beyefendi'nin istifasına mebni vekâlet-i müşarünileyha umurunun Hariciye Vekili Şükrü Kaya Beyefendi tarafından vekâleten tedviri Reisicumhur Hazretlerinin tasvibine iktiran etmiştir.

§ Recep Beyefendi'nin istifasına mebni inhilal eden Dâhiliye Vekâlet-i Celilesine Tekfurdağı Mebusu Cemil Beyefendi intihap olunmuş ve keyfiyet Reisicumhur Hazretlerinin tasvibine iktiran etmiştir.

Kanunlar

“Kırkkilise” İsmi “Kırklareli”ne Tahvili Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 537

Birinci Madde: “Kırkkilise” ismi “Kırklareli”ne tahvil edilmiştir.

İkinci Madde: İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde: İşbu kanunun icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

23 Cemaziyülevvel 1343 ve 20 Kânunuevvel 1340

8 Nisan 1339 Tarih ve 326 Numaralı “İdare-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-i İbtidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair” Kanunun On Üçüncü Maddesini Muaddel Kanun

Kanun Numarası: 538

Birinci Madde: İlk tedrisat muallimlerinin aylığı asgari bin kuruştur. Üç senede bir iki yüz kuruş zammedilir.

İkinci Madde: İlk tedrisat muallim muavinlerinin aylığı asgari altı yüz kuruştur. Muallim muavinleri bu sıfatla istihdam olundukları müddetçe üç senede bir yüz kuruş zam görürler.

Üçüncü Madde: Meclis-i Umumiler muallim ve muallim muavinlerinin istihdam eyleyecekleri mahallin şerait-i hususiyelerini nazar-ı dikkate alarak aylık zam miktarlarını artırabilirler. Ancak bu tezyitten mütevellit fark gösterilen yerde üç sene hizmetten evvel başka mahallere nakilleri halinde kendileri için bir hakk-ı müktesep teşkil etmez.

Dördüncü Madde: Hal-i hazırda müstahdem bulunan ilk tedrisat muallim ve muavinlerinden bu kanunun neşri tarihinde kıdemlerine nazaran fazla alanlar bugün almakta oldukları aylık miktarını muhafaza ederler ve kıdem müddetini ikmal etmeden zamma nail olamazlar.

Beşinci Madde: Bu kanunun neşri tarihinden kıdemi altı seneye baliğ olanlara bir, on iki seneye baliğ olanlara iki kıdem zammı verilir ve fazla müddet için bir şey zammedilmez.

Beş senelik kıdemi olanlar bir, dört senelik kıdemi olanlar da iki sene sonra zamma nail olurlar.

Altıncı Madde: Bu kıdem zamları her senenin martı ibtidasından yapılır.

Yedinci Madde: Muallim ve muallim muavinlerinin almakta oldukları aylıklar kanuni bir sebep olmadıkça tenzil olunamaz.

Sekizinci Madde: İlk tedrisat müfettişlerinin aylığı asgari bin beş yüz kuruştur. Üç senede bir üç yüz kuruş zam edilir.

İlk mekteplerle muallim mektepleri müdür ve muallimliğinden müfettişliğe naklolunanların maaşlarına defaten üç yüz kuruş zammolunur. Dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci maddeler ahkâmı ilk tedrisat müfettişlerine de şamildir.

Dokuzuncu Madde: Bu kanun neşri tarihinden mer’idir.

Onuncu Madde: Bu kanunun ahkâmını icraya, Maarif ve Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

30 Cemaziyülevvel 1343 ve 27 Kânunuevvel 1340

Bahriye Vekâleti Teşkiline Dair Kanun*Kanun Numarası: 539*

- Madde 1-** Bahriye umuru Müdafaa-yı Milliye vekâletinden tefrik edilerek bu umurla meşgul olmak üzere Bahriye Vekâleti teşkil edilmiştir.
- Madde 2-** Bahriye erkân-ı harbiyesi, bahriye erkân-ı harbiye reisinin taht-ı emrinde olarak resen erkân-ı harbiye-i umumiye riyasetine raptedilmiştir.
- Madde 3-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 4-** İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 Cemaziyülahir 1343 ve 29 Kânunuevvel 1340

Büyük Millet Meclisi 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrası Hakkında Kanun*Kanun Numarası: 540*

- Madde 1-** 1340 senesi Büyük Millet Meclisi bütçesinin ikinci harcırah faslından yedi bin altı yüz on beş lira beşinci masarır-ı müteferrika faslında “Memurin ve müstahdemin ikramiyesi” namıyla yeniden açılan ikinci maddeye nakledilmiştir.
- Madde 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Madde 3-** İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

*4 Cemaziyülahir 1343 ve 31 Kânunuevvel 1340**14 Kânunusani**(Resmî Ceride)**Sahife 2****397 Numaralı Kanunun Birinci Maddesinin Fıkra-yı Ahiresine Tevfikan Evvelce Tanzim Edilen Cetvellerde İsimleri Muharrer Olmayan ve Bilahare Zuhur Eden Malulün Hakkında Başvekâletten Mevrûd 1/520 Numaralı Kanun Layihası***

Numarası 3513 Ş / 9924 A Zabitan İstiklâl Harbi Malullerinin Dördüncü Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

19 Teşrinievvel 1340

Sıra No	Kıtası	Rütbesi	Esami	Sicil ve kayıt numarası	Derecesi	
					Tekaüt	Mükâfat
1	F. 41 Y. 19 T. 2 Kumandanı	Binbaşı	Mehmed Kenan Efendi bin Nuri	444-319	2	5
2	F. 15 Y. 45 T. 3 K. 10	Kıdemli Yüzbaşı	İsmail Hakkı Efendi bin Hasan	313-322	2	5

3	Çerkeş Şube Muamelat Memuru	Kıdemli Yüzbaşı	Murad Efendi bin Sabri	287-326	2	5
4	Silifke Şube Muamelat Memuru	Yüzbaşı	Mehmed Rifat Efendi bin İbrahim	211-328	3	6
5	K. 2 F. 4 Y. 42 Makineli	Yüzbaşı	Settar Efendi bin Şemseddin	358-	3	6
6	Y. 56 T. 1. K. 3	Yüzbaşı	Nedim Efendi bin Muharrem	199-328	2	5
7	F.4 Y.4 T.1 K. 3 Kumandanı	Yüzbaşı	Kamil Efendi bin Osman	217-322	2	5
8	Y. 50 T. 2 K. 6	Yüzbaşı	Mehmed Halid Efendi bin Tahir Paşa	7-23	1	4
9	F. 23 Y. 31 T. 2 Yaveri	Mülazım-ı Evvel	Kemal Efendi bin Ahmed	433-333	2	5
10	F. 8 Y. 189 T. 1 İaşe Zabiti	Mülazım-ı Evvel	Mustafa Hulusi Efendi bin Ahmed	425-325	3	5
11	K. 3 F. 1 Y. 5 T. 1 K.1	Mülazım-ı Sani	Mustafa Asım Efendi bin Hulusi	12-337	2	5
12	F. 10 Y. 19	İhtiyat-ı Sani	İskender Efendi bin Mustafa	28-262	3	6
13	F. 56 Y. 172 T. 1 K. 7	İhtiyat-ı Sani	Salim Efendi bin Salih		3	6
14	Akşehir'de Mukim Sınıf 2	İhtiyat-ı Sani	Osman Efendi bin Mehmed Emin	18623	3	6
15	Afyon Sevk Zabiti	İhtiyat-ı Sani	Veli Efendi bin İzzet	8656	2	5
16	F. 6 Y. 188 T. 3 K. 8	İhtiyat-ı Sani	Kemaleddin Efendi bin Bahaüddin	71-334	3	6
17	F. 15 Y. 38 T. 2 K. 5	İhtiyat-ı Sani	Ahmed Azim Efendi bin Hacı Halil	19208	3	6
18	Sınıf 2	İhtiyat-ı Sani	İbrahim Efendi bin Ahmed	8914	2	5
19	F. 7 Y. 41 T. 2 K. 5	Milis sani	Osman Nuri Efendi bin Süleyman	3	2	5
20		Mülazım-ı evvel	Mehmed Nuri Efendi bin Ahmed	538-331	2	4
21	Müstakil Ağır Obüs Y. 25 T. 1 K. 2	İhtiyat zabıt vekili	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Salim	28313	3	5
22	F. 41 Y. 16 T. 2	Tüfenkçi	Hasan Ruhi Efendi bin Hüseyin	18-322	3	5
23	K. 5 F. 2 Süvari Y. 4 T. 2	Kıdemli Küçük Zabıt	İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed		3	5
23	K. 1 Y. 3. M. T	Zabıt vekili	Salih Efendi bin Sıdkı	28-129	2	4

Hülasası

Tekaüt

1.Derece	2	3	4	5	6	Yekûn
0	0	0	2	14	7	23
0	0	0	1	0	0	1
			3	14	2	24

Hülasa-i Maraz-ı Maluliyeti

Hıyata-i asab-ı ameliyesini müteakip adudda 2 saidde 4 santimetre, dumur ile müterafik felç-i harekî

Cerha-i nariye neticesi hıyata-i asab-ı verekî ameliyesi

Cerha-i nariye neticesi sol kol madum

Cerha-i nariye neticesi yed-i eyser-i binsar, hınsır, mütevassıt parmaklarının orta ve asabını zedelemiş ve mafsalsal-ı mütevakıfada nim ilsak

Cerha-i nariye neticesi azm-ı kubere ve zend-i nihayat ve nütû-ı mafsaliyelerinin kesrinden dolayı harabiyet-i mafsaliye zaviye-i kaime şeklinde iltisak-ı tam ve harekâtını gaib ve kendisi vefat etmiştir.

Cerha-i nariye neticesi asab-ı ameliyesi

Paranoya cinnet

Sakarya'da kurşunla sağ fahzın kesri ve kat'ı tam-ı asab-ı verekîde 7 cm tekassür 6 fahzda 9 cm sakda dumur

Cerha-i nariye neticesi harabiyet-i fekk-i esfel ve nısf derecede madumiyet-i harekât

Cerha-i nariye neticesi azm-ı kubere-i eymen sülüs-i süfli zayı-ı tama düçar ve taraf-ı mezkûr madum [birinci deftere dâhil olup derecesi gösterilmediğinden]

Cerha-i nariye neticesi sol fahzın sülüs-i süfli vech-i halfisinde tulânî amîk-i azme mültesik bir nedebe

Dört cerha-i nariye neticesi

Cerha-i nariye neticesi asab-ı şazi afettede taraf-ı mezkûrda iki dumur ile kadem-i eyserde mahdudiyet-i hareket

Cerha-i nariye neticesi sol ibham parmaklarından maadası saml-ı dumura düçar olmuş bu saml-ı dumur neticesi hali hazırda dört parmak harekâtını ifaya gayr-i muktedir

Cerha-i nariye neticesi sol hafire-i adudiyesi hufre-i abtiyede afettede olmuştur. Asab-ı kuberi bir rubunu asab mutavassıt vezinde nısfını zayı

Cerha-i nariye neticesi ihraç-ı şezaya ameliyesi

Cerha-i nariye neticesi adud-ı eyvende kesr-i muhtelit indimal-ı ziya-ı aduli-i azmi dolayısıyla adudda 2 dumur, mafsalsal bast-ı harekâtı zaviye-i münferice

Şarapnel cerhası neticesi taraf-ı ulvi-i eymen azm-ı adudi-i vasatından kesr-i muhtelit ihrac-ı şezaya ameliyesi

Mecruhiyet neticesi bir kolu zayı olmuştur

Azm-ı ketf ve adelat-ı taht ve fevkü's-şükbeyi tahrip etmesinden azm-i ketf-i ensiceye iltisak ettiğinden gayr-i müteharrik

Cerha-i nariye neticesi asab-i verekî-i eymeni cerihadar etmiş ahmasü'l-kademinde cilt ve azmde tahribat-ı vasia meşî ve hareketi mütecerrih ve mesned-i istimali ile

Cerha-i nariye neticesi sol küre-i aynı mefkut

Cerha-yı riye neticesi re'sü'l-felç taraf-ı süfli-yi eymen ve hamallât-ı sar'eviyye husulüne her zaman meyyal

Mükâfat			Yekûn
Derece	2	3	Adet
1	11	11	23
0	1	0	1
1	12	11	24

14 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Numarası 3513/9934 Efrad İstiklâl Harbi Malullerinin Dördüncü

Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

Sıra Numarası	Kıtası	Memleketi	Şöhreti	Esamisi	Derecesi	
					Tekaüt	Mükâfat
1		Ankara Katogir Karyesinden	Türkmenoğullarından	Azizoğlu Halil 314	6	1
2	Konya Kuva-yı Milliye Şehid Mustafa Bey efradından	Erzurum Muhacirlerinden Konya		Mehmedoğlu Feyzullar	6	2
3		Karahisar-ı Şarki Uzun Karyesinden	Şeyhoğullarından	Alioğlu Hasan	5	3
4	F. 3 Y. 7 T. 3 K.7	Trabzon Yomra Koklu Karyesinden	Nur	Hüseyinoğlu Mehmed 316	5	4
5		Konya Koçhisar Körti Karyesinden		Mustafaoğlu Şevket 316	5	5
6	F. 24 Y. 2 T. 3. K.10	Koçhisar Yağmur Hökü Karyesinden	Kavaloğullarından	Alioğlu Ömer	5	6
7		Hendek Aksu Karyesinden	Hacı Fevretoğullarından	Resmoğlu Mehmed Çavuş 316	6	7
8		Kundura Şeyhler Beş Değirmen Çiftliği		Mehmedoğlu Osman 307	5	8
9		Maraş Korucuk Karyesinden	Tavukçu oğullarından	Hüseyinoğlu Ali 94	3	9
10	F.13 Y. 68 T. 1 K.1	Ankara Bağlum Karyesinden	Gürcüoğullarından	Mustafaoğlu Bekir 301	5	10
11		Kütahya Tuğarslan Karyesinden	Sinlioğullarından	Hacı Mehmedoğlu Ahmed 309	5	11
12		Boyabat Taki Durağan Karyesinden	Piyaleoğullarından	Hasanoğlu Mehmed 98	5	12
13	F. 7 Y. 38 T. 3 K. 10	Yenipazar Amasya Karyesinden	Mehmedoğullarından	Mustafaoğlu Mehmed 310	3	13

14	F. 23 Süvari Karargâh Çavuşu	Kars Muhacirlerinden	Gobaloğullarından	Kahramanoğlu Mehmed	5	14
15	F. 6 Y. 50 K. 1	Alaakşar Karyesinden	Küçük	Haydaroğlu İsmail	3	15
16	F. 11 Süvari Bölüğü	Kayseri Hisar Hisarcık Karyesinden	Çoban Ömeroğullarından	Musaoğlu Mehmed 314	3	16
17		Zonguldak Kışla Karyesinden		Yusufoğlu Ahmed 311	5	17
18		Kayseri Tacüddin Mahallesinden	Tiryakioğullarından	Eminoğlu Ahmed	5	18
19	İsmail Hakkı Bey Maiyetinde İntibat Bölüğünden	Tosya Hacı Kemal Mahallesinden	Fotfotoğullarından	Mehmedoğlu Hasan 312	5	19
20		Ordu Harami Karyesinden	Hacıoğullarından	Musaoğlu Mehmed 310	5	20
21	Y. 40 T. 2 K. 8	Konya Ulukışla	Güzeloğullarından	Mehmedoğlu Hasan 310	5	21
22	Y. 2 T. 2 K. 7	Konya İlgın Çekil Karyesinden	Kızamışak oğullarından	Hasanoğlu Abdullah 314	5	22
23		Kalecik Ahmed Adil	Gençmehmedoğullarından	Ömeroğlu Halil 315	5	23
24		Zir-i Kayı Karyesinden	Zinciroğullarından	Emirhüseyinoğlu İsmail 310	5	24
25		Harput Nazımiye Karyesinden	Bektaşoğullarından	Hasanoğlu Hasan Çavuş 310	6	25
26		Gaziantep Kürtciyan Mahallesinden	Pirimoğullarından	Mahmudoğlu Ali 315	5	26
27		Hafik Selman Mahallesinden		Bekiroğlu Ukkaş 312	5	27
28	F. 14 Y. 54 K. 1	Ordu Feray Karyesinden	Maksutoğullarından	İbrahimoğlu Ali 308	5	28
29		İzmit Keklikler Karyesinden	Avcıoğullarından	Alioğlu Halid 315	5	29
30		Niğde Edremvusu Karyesinden	Küçükismailoğullarından	Hacımehmed oğlu Mustafa 304	5	30
31		Mersin Kerelmahnan Mahallesinde	Hacıoğullarından	Bayramoğlu Mehmed 315	5	31

32		Yumurtalık Toruk Karyesinden		Ömeroğlu Mehmed 315	5	32
33	F. 41 Hücum Taburu K. 2	Zir-i Bâlâ Cemşit Karyesinden	Hakoğullarından	Alioğlu Mehmed 315	5	33
34	Kozluk Şube Efradından	Adana Kozan Düzağaç Karyesinden		Musaoğlu İbrahim 314	5	34
35	F. 14 Y. 26-1 K. 9	Isparta İğneci Mahallesinden	Kahvecioğullarından	Osmanoğlu Mehmed 303	5	35
36	K. 57 Y. 39-1 K. 2	İnebolu Mamlay Karyesinden	Tavukçuoğullarından	Salioğlu Hasan 306	6	36
37		Taşköprü Hamzaoğlu Karyesinden	Hacıoğullarından	Alioğlu Hamdi 310	6	37
38		Kayseri Nebiyan Tuzhisar Karyesinde	İncesuluoğullarından	Kahramanoğlu Emrullah 314	5	38
39		Trabzon Şarlı Seyyid Ahmed Karyesinden	Karamehmedoğullarından	Yusufoğlu Ali 312	6	39
40		Eskişehir Şeyhi Karyesinden		Mehmedoğlu Ali 310	5	40
41		Taşköprü Mebe Karyesinden	Kadirimamoğullarından	Hüseyinoğlu Hasan 313	5	41
42		Ayıntap Kilisecik Karyesinden		Kadiroğlu Safer 310	5	42
43		Adapazarı Cami-i Cedid Mahallesinden		Tarbanoglu Hasan 315	5	43

14 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Teşhis-i Maraz

Resinden mecruiyet neticesi ameliyat yapılmış ve bi'n-netice felc-i taraf-ı süfli-i eyser ve gayr-i kabil-i silah sol gözü ihraç

Cerha-i nariye neticesi kab ve akabda fazlaca harabiyet ve zıya-ı azm

Cerha-i nariye neticesi mirfak-ı eyemde zaviye-i kaime şeklinde iltisak-ı tam ne hali hazırda ve ne de atide hiçbir iş göremeyeceği

Cerha-i nariye neticesi mefasıl-ı mirfakda zaviye-i münferice şeklinde iltisak, adudda 5 saidde 3 dumur vazife-i fizyolojiyenin üçünü zayi

Sağ göz rüyetten mahrum

Cerha-i nariye neticesi vech-i halfisinin sülüs-i ulvisinden azmını kesr zaviye-i münferice şeklinde nim iltisak madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi mermi hafire-i rikbiye elyafını zedelemiş taraf-ı mezkûr meflûç bir halde vazife-i fizyolojiyesini ifa edememekte

Sağ fahz betr

Cevf-i hicacı ve nahiye-i sudgiye-i yemnasından zıya-ı azm ile müterafik şarapnal mecruhiyeti neticesi kaide-i dimağında nezf husule gelmiş

Şarapnel misketiyle cevfi-i hicaci-i eyem ve azm-i fekk-i ulvi-i eyemnin cerhası neticesi nasur

Sol adudun cerha-i nariyesi neticesi mafsali-ı mirfakta nim iltisak ve asab-ı kuberede felç ile taraf-ı mezkûrun vazifesi muattal

Fahz-ı eyem sülüs-i süflisinden aldığı cerha-i nariye neticesi betr

Sağ gözde mültelik-i latha rüyeti sağ gözde parmak hayaleti tefrik derecesinde sol gözde iki metreden parmak tatad derecesinde

Sağ kol betr

Sak-ı eyemenden betr

Adud-ı eyminin mermi tesiriyle kesri, asab-ı mütevassıt ve kubereyin zedelenmesi neticesi felç ile indimal-ı mayub ve yedi-ı basita halinde kaldığı

Adud-ı eyserin tesiriyle asab-ı mesiri zedelenmiş dumur ile müterafik parmaklarının mütekemmiş bir halde bast-ı vazifesi ifa ifa edememekte

Bomba tesiriyle sebbabe ve mütevassıt parmaklarının üçünü selamileri harap yedi-ı mefasılının kâffesinden iltisak-ı tam

Cerha-i nariye-i adud-ı eyser neticesi mafsali hareketini zaviye-i münfericeden fazla icra edemediği, madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi sağ göz hemen rüyetten mahrum sol gözü nısfından fazla zayi

Cerha-i nariye neticesi şerc ve musıra-i şerc ile elinin bir kısmı harap olarak selis-i mevad gaita

Fekk-i süflinin mecruhiyeti neticesi her iki cihette mafsali-ı kazib teşekkül etmiş kavis-i semi-i süfli kavis-i semi-i ulviden iki parmak münharif tekellüm muteber

Her iki sakın cerha-i nariye neticesi kesri fakat sağdaki kesrler indimal edemeyerek mafsali-ı kâzib teşekkül etmiştir solda dahi takassür husulüyle koltuk değneği

Sol azm-ı kasbenin mermi neticesi ve sol azm-ı terkusun keza mermi neticesi mecruh olup sak-ı eyserde asab-ı mebase-i vereki vahşi bir kat-ı tam

Sağ gözü “sille düşer” cerha neticesi

Taraf-ı ulvi-i eyser adudunda iki adet cerha-i nariye neticesi nedeat ve mafsali-ı mirfakta iltisak-ı tam ve taraf-ı mezkûr yedinin ebham-ı sebbabe ve mütevassıtı mütekemmiş

Adud-ı eyserde tesir eden mermi hasebiyle asab-ı zendi ve mütevassıtı kat ile yedi-ı eyserde pençe şeklinde felci-ı tam ve kalasa düşer ederek madum hükmünde

Mecruhiyet neticesi sak-ı eyem mafsali-ı rükbesinde iltisak-ı tam ve tefassürle mişî koltuk değneğiyle

Said-i eymene mermi tesiriyle taraf-ı mezkûr yedinin harekât-ı inbisatiyesi nısf derecede

Cerha-i nariye-i muhtelita-i mütefettite-i adud-ı eyem neticesi vasi-i zıya-ı maddi ve mafsali-ı mirfakta iltisak-ı tam sai ve amelden sakıt

Piyade mermisiyle mafsali-ı yedi-ı eyemenden mecruhiyet neticesi mafsali-ı mezkûrda iltisak

Mermi esna-yı seyrinde azm-ı kubereyi sülüs-i süflisinden kesre düşer yedi madum hükmünde

Piyade mermisiyle sağ fahz mecruh olarak asab-ı verkiye münkati eylemesinden taraf-ı mezkûrdaki dumur dolayısıyla meşî ve hareketi suubetle

Merminin adud-ı eysere tesiriyle kesr neticesi dumur ve yedin mekbe halinde harekâtından sakıt ve madum

Mafsal-ı müşti-i selami-i eyemen mermi neticesi mafsal-ı müşti-i selami hınsır, binsar ve sebbabede nim iltisak dolayısıyla yed-i mezkûr harekâtı nısf derecede

Sak-ı eyserin piyade mermisiyle mecruhiyeti mafsal-ı unkü'l-kadem-i eyserde iltisak-ı tam

Cerha-i nariye-i mafsal-ı mirfak-ı eyser neticesi mafsalda iltisak-ı tam hınsırla binsar rahatü'l-yedde mütekayyiz madum hükmünde

Taraf-ı süfli-i eymenin cerha-i nariye neticesi mafsal-ı musamü'l-kademinde iltisak-ı tam dumurı aduli, topallayarak yürümekte

Sağ fahzın mecruhiyeti neticesi sui-i indimal mafsal-ı rükbede iltisak takassürle beraber zıya-ı aksam-ı rahve ve azme mültesik

Şarapnel tesiriyle mirfak-ı eyser-i mafsalında nedebat-ı mültesika ile iltisak-ı tam husule gelmiş harekât-ı tabiiyeden mahrum

Cerha-i nariye-i sak-ı eyser neticesi sak-ı mezkûrda indimal-mayub-ı takassür ve dumur-ı harekât madum derecesinde

Cerha-i nariye-i neticesi fahz-ı eymen mafsal-ı rükbesinde tama karib iltisak ve ayak münatif bir halde mişî koltuk değneğiyle

14 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

Sıra Numarası	Kıtası	Memleketi	Şöhreti	Esamisi	Derecesi	
					Tekaüt	Mükâfat
44	Kilis Levhan	Kilis Levhan Karyesinden		Abdulkadiroğlu Ali 313	5	2
45	Hasankale Şubesinde	Pasinler Haydarkum Karyesinden	İsaogullarından	Alioğlu Hasan 314	5	2
46	Y. 26 T. 1 K. 1	Haymana Gereyük Karyesinden	Mehmedoğullarından	Hasanoğlu Yahya 315	3	2
47	Kütahya Milli Alay Kumandanlık Karargâh Çavuşu	Volçetrin Gazi Ali Bey Mahallesinden		Hüseyinoğlu Sadullah 98	6	3
48	Konya Seferi Sevk Sevkiyatında	Mut Yılantepe Karyesinden	Sarıcaoğullarından	Durmuşalioğlu Mustafa 311	5	3
49		Haymana Zil	Mehmedoğullarından	Mustafaoğlu Yusuf 97	6	3
50		Sivrihisar Gedik Mahallesinden	Mahzaroğullarından	Mustafaoğlu İbrahim 311	5	3

51	F. 11 Y. 127 T. 2 K. 6	Keskin Haydardede Karyesinden	Baloğullarından	Abdullahoğlu Murad 302	5	2
52	Ali Bey Çetesi efradından	Niğde Evirmesun (?) Karyesinden	Hacıbekiroğullarından	Yakupoğlu Hazım Çavuş 97	5	2
53		Sivrihisar Ballıhisar Karyesinden	Ekşioğullarından	Hüseyinoğlu İbrahim 306	6	3
54	F. 49 Y. 154 T. 2 K. 5	Edirne Hattap Abdülaziz Mahallesinden		Raşıdoğlu Halid	5	2
55	Eskişehir Ahz-ı Askerinden	Eskişehir Bey Köse Karyesinden		Mahmudoğlu Şaban 302	5	2
56		Tokat Beybağı Mahallesinden	Tavşanoğullarından	Haliloğlu Mehmed 314	5	2
57	İzmir Ahz-ı Askerinden	İzmir Göztepe Ayüs Sokağında		Mustafaoğlu Mehmed 310	5	2
58		Çerkeş Mecidiye Cemalli Karyesinden	Tokatoğullarından	Aliosmanoğlu Mehmed 315	5	2
59		Zir-i Şabanözü Karyesinden	Karagözoğullarından	Hüseyinoğlu İsmail 315	5	2
60	Seydişehir Şube Efradından	Seydişehir Yenişehir Karahisar Karyesinden		Ömeroğlu Murtaza	4	3
61	Y. 10 Depo T. 2	Gaziantep Rapel Karyesinden		Yusufoğlu Cemil 315	5	3
62	Konya Şube Sevk Efradından	Karaman Hocalar Karyesinden	Karaşafioğullarından	Ahmedoğlu Kamil 316	6	3
63	K. 61 Y. 190 T. 3 Y 11 Takım 3	Çerkeş Bazvıran Karyesinden	Demircioğullarından	Salihoğlu Mehmed 304	5	2
64	K. 11 Y. 127 T. 2. K. 7	Eskişehir Gündüzlerden Karyesinden		Ahmedoğlu Şaban 315	5	3
65		Sungurlu Zir Mahallesinden	Sarıfatmaoğullarından	Alioğlu Celal 315	5	3
66		Ilgaz Karacavıran Çomanlar Mahallesinden	Gökmenoğullarından	İsmailoğlu Ali Çavuş 309	6	3
67	K. 15 Y. 56 T. 1 K. 3	Ünyenin Nifti Karyesinden	Abdulkerimoğullarından	Mehmedoğlu Halil 315	3	2
68		Taşköprü Yukarı Çeşme Karyesinden	İvadoğullarından	Mustafaoğlu İsmail 312	6	3

69		Sarı Karyesinde		Hüseyinoğlu Mustafa 316	5	3
70		Bünyan Pir Ahmed Mahallesinden	Arapoğullarından	Abdülhamidoğlu Abdullah 307	5	3
71		Trabzonda Akçaabat Haçka Karyesinden	Süleymanoğullarından	Mehmedoğlu Ziya 311	5	2
72		Ürgüp Başkaryesinden	Numanoğullarından	Muhsinoğlu Hasan 301	6	3
73		Bornova Karşıyaka Sabralı Mahallesinden		Ahmedefendioğlu Mustafa Cemal 319	3	2
74		Artovan Bolici Karyesinden	Şaturoğullarından	Ahmedoğlu Halil	5	3
75	K. 15 Y. 56 T. 1 Serçavuş	Dersaadet Beykoz		Yusufoğlu Ahmed Remzi 312	5	2
76	K. 7 Y. 41 T. 3 K. 3	Kalecik Şeyh Cafer Karyesinden	Caferoğullarından	Ömeroğlu Turhan 302	5	2
77	K. 61 Y. 159 T. 3 K. 10	Haymana Göbek Karyesinden	Veli	Hacioğlu Ali 310	5	2
78		Develi Günay Yukarı Mahallesinden	Katircioğullarından	Hacıömeroğlu Halil 313	5	2
79		Miryornova Kosova Muhacirlerinden		Şeyh İsmailoğlu Raif 310	5	2
80	Birinci Ordu Mühimmat Depo efradından	Silifke Âşıklar Karyesinden	Karahocaoğullarından	Mehmedoğlu Nebi	5	2
81	K. 8 Y. 131 T. 3 K. 5	Akdağmadeni Ayvalık Karyesinden	Karaoğlanoğullarından	Şakiroğlu Hacı 310	5	2
82	K. 15 Hücüm taburlarından	Keskin Çift İyi Şeyhinden		Kamiloğlu Osman 316	6	3

14 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 7

Teşhis-i Maraz

Mecruhiyet neticesi sağ gözü rüyetten tamamen mahrum

Fahz-ı eymen müselles-i iskarpesinden duhul eden mermi verid-i fahziyi tahrip ve mafsâl-ı harkafı-i fahz-ı yedde iltisak-ı tam ve sak ve kademde düval mişî ve hareketi suubetle

Mecruhiyet neticesi tesmim-i mafsâl-ı musamü'l-yed-i eyser ameliyesi

Hufre-i ibtiye-i eyemenden adale-i daliye zirvesine karib cerha neticesi asab-ı mütevassıtı afetzede ederek dumur, ibham, sebbabe ve mütevassıt parmakları muattal

Cerha-i nariye neticesi yed-i eyser sebbabe, mütevassıt parmakları dumur ve yed-i mezkûr madum bir halde

Şarapnel tanesinden sol mafsâl-ı musamü'l-yed kesr ve hararp olarak el adalatında aşikâr dumur ve mafsâl-ı müştî-i selami-i eyserde harabiyet-i azm ve iltisak

Cerha-i nariye-i adud-ı eyem neticesi asab-ı kuberi afetzede ve mezkûr elin daimi düşük ve parmaklarının harekâtı tamamen madum

Kurşun sağ aduddan duhul asab-ı adeli cildi zendi ve kuberiyei afetzede ederek el adelatı dumura uğramış ve mafsâl-ı mirfak ve musamü'l-yed harekâtında taasub, evvel taraf

Sağ adudundan kurşunla mecruh adudun nihayet süfliye-i mafsaliyesi tamamen madum mafsâl-ı mirfakın dahi harekâtı madum el ve parmaklarının harekâtı nısf

Sol elinden şarapnelle mecruhiyet neticesi binsar ve hınsırı harap sebbabe ve mütevassıtı bast-ı harekâtını yapamamakta

Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı rûkbe-i muvafıkta iltisak-ı tam sağ taraf said venihayet-i süfliyesinde kesr-i zend ve kubere

Cerha-i nariye adud-ı eyser neticesi yed-i eyser mefluç

Cerha-i nariye-i adud-ı eyem neticesi yed-i eyemende felç ve muattaliyet

Cerha-i nariye-i mermi neticesi kadem-i eyser ve mafsâl-ı rusgide iltihap ve iltisak-ı tam

Cerha-i nariye-i said-i eyser neticesi said-i el ile zaviye-i münferice halinde ve saiddeki indimal-ı mayub dolayısıyla parmaklarının harekâtı dumur ile beraber nısf derecede

Top mermisiyle sağ fahzından mecruh ve ümmi'd-dem-i şiryani tevellüt eylesmesinden dumur ile müterafık-ı rûkudet-i demeviye neticesi tagayyürat-ı devraniye

Cerha-i nariye-i ayn-ı eyser neticesi hazaniyet ve nasur-ı gudde-i tekfiye ile müterafık-ı izam-ı anifin harabiyeti

Cerha-i nariye neticesi harabiyet-i fekk-i süfli ve mafsâl-ı fekki-i sudgide iltisak-ı gayr-i tam

Cerha-i nariye-i nihayet-i süfli-i sak-ı eyem neticesi mafsâl-ı unkü'l-kademin iltisakı

Mafsâl-ı mirfak-ı eyserden mecruhiyet neticesi kesr-i mafsâl-ı kat-ı asab-ı zendi mevcut olup elyevm mafsâl-ı mezkûrda nim iltisak ve yed-i adalatında dumur, harekât mahdud

Cerha-i nariyeden husule gelen zıya-ı azmi ve afet-i dimağı neticesi tahassul eden felç-i eyem-i vecihden dolayı

Sağ adudun şarapnel mermisiyle cerihadar ve zıya-ı azm ile indimal-ı mayub husule gelerek yed-i eyem-i asabii rahte'l-yede münatif, madum halinde

Sol elinin başparmağının işaret ve mütevassıt parmaklarının nihayet-i selamileri maktu

Sağ bacağınan betr

Top mermisiyle ayağınan mecruhiyet neticesi asabiü'l-kademde nim iltisak ve kalas ve vecih-i zahriye nim inital halinde

Cerha-i nariye neticesi taraf-ı eyser-i fahzında 4 saidde 6 santimetre dumur ile rüsğü'l-kademde iltisak, ayağının baş ve diğer üç parmağının zıyaı

Cerha-i nariye neticesi sağ adudun nihayet-i ulviyesinde kesr-i mütefettit husule gelerek mafsâl-ı kazib teşekkül etmiş ve taraf-ı ulvi harekât-ı rafiasını tamamıyla ifa edememekte

Bomba ile mecruhiyet neticesi azm-i cebhi kısmen neşr ve adud-ı eyserin sülüs-i ulvisiyle beraber tamamen neşr

Cerha-i nariye neticesi sağ mafsâ-ı mirfak kısmen kesre düçar olarak harap olmuş ve bi'n-netice sû-i indimal ve nim iltisak mafsâl-ı rûkbe-i eyemenden mecruhen betr-i fahz

Cerha-i nariye neticesi taraf-ı süfli-i eyemenden zıya-ı azm- ve aduli husulüyle 3 santimetre takassür ve sakta 2 santimetre ve dumur

Tahrip tanesiyle mecruhiyet neticesi sak-ı yüsrasında ve mafsâl-ı rusğü'l-kademde kesr vukua gelmiş ve harekâtı tamamen muattal bulunmuştur.

Cerha-i nariye neticesi sağ taraf-ı süflide 4 santimetre takassür ve 5 santimetre dumur olup madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi sabık yüsra 3 fahzda 2 santimetre dumur madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi asab-ı mütevassıt ve asab-ı zendi harap olarak işbu asabın idare ettiği asabi dumura düşer olmuş tamamen madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi sağ adudun harekâtı mibade ve rafiası kısmen mevcut ise de said harekâtı hemen madum hükmünde

Esna-yı vazife trenden düşerek üç parmağı kesr düşer olmuş ve istital edilmiş ve sebbabede iltisak-ı tam halinde, yed-i mezkûr madum hükmünde

Cerha-i nariye neticesi azm-i kasbe ve şaziye-i yümnası mütefettite düşer ve sak-ı yümnada 6 santimetre dumur ve sağ taraf-ı süflide 5 santimetre takassür

Cerha-i nariye neticesi sağ el başparmağından maada diğer asabi kâmilten nim inıtaf halinde ve dört parmağın inbisat-ı harekâtı madum hükmünde

14 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 8

Sıra Numarası	Kıtası	Memleketi	Şöhreti	Esamisi	Derecesi	
					Tekaüt	Mükâfat
83		Ordu Perşembe Saray Karyesinden		Mehmedoğlu Arif 314	5	2
84		Ayancık İstefan Karyesinden	Taburcuoğullarından	Ahmedoğlu Mustafa 307	6	3
85	Keskin Jandarma Bölüğü efradından	Çorum Ümid Halka Mahallesinden	Hacıloğullarından	Hasanoğlu Hasan Fehmi 315	5	2
86	Trakya Kuva-yı Milliye Köylü? Ahmed Bey efradından	Edirne Emirşah Mahallesinden		Salimoğlu Selim 308	5	3
87	Sevkiyat Efradı	Burdur Borca Mahallesinden		İbrahimioğlu Osman 306	5	3
88	F. 22 Y. 36 T. 1 K. 2 Takım Çavuşu	Konya Koçhisar Çeten Ençli Karyesinden	Dedeoğullarından	Eminoğlu Abdulkerim 306	6	3
89		Giresun Seyl Değirmen Karyesinden	Bozalioğullarından	Hacı Mehmedoğlu Mustafa 306	6	3
90	F. 6 T. 2 Y. 5 K. 5 Takım 2	Karacasu Karacaviran Karyesi	Hacı Mehmedoğullarından	Süleymanoğlu Mehmed 307	5	3
91	Konya Şube Efradından	İlgın Değriği Karyesinden	Şabanoğullarından	Hidayetoğlu Sadık 308	5	2

92		Taşköprü Çiftlik Karyesinden	Yakupogullarından	İbrahimoglu Hasan 305	6	3
93	Van Şatak Jandarma efradından			Yusufoğlu İrfan 307	5	3
94				Mehmedoğlu Salim 303	4	1
95	Taman Şube efradından	Urfa Harran Kabak Karyesinden	Kalamenogullarından	Haliloğlu Salih 308	3	2
96		Bolvadin Üçfil Karyesinden	Dikmenlioğullarından	Mustafaoğlu Mehmed 315	3	2
97		Denizli Tavas Karahisar Karyesinden	Ayaşlıoğullarından	Ömeroğlu Ahmed 316	6	3
98	E. 42 T. 3 Y. 190 K. 2	Zir-i Zirkayı Karyesinden		Mustafaoğlu Ali 325	5	2
99		Gaziantep Sakar Çavuş Mahallesinden	Eminağaoğullarından	Ramazanoğlu Mehmed 325	4	2
10		Nallıhan Nasuh Paşa Mahallesinden		Mehmed Tefvikoğlu Emin 307	6	3
101	E. 1 T. 1 Y. 12 K. 1	Ayaş Kürd Umurlar Karyesinden		Hüseyinoğlu Yusuf 313	5	3

Mazbatalar

15 Nisan 1340 Tarihli Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanununun Birinci Maddesindeki (Köy Mahiyetinde Kasaba Ahalisi) Tabirinin Tefsiri Hakkında Kastamonu Mebusu Halid Bey'in 4/230 Numaralı Takriri ve Ziraat Encümeni Mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine:

15 Nisan 1340 tarihli Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanununun birinci maddesindeki [kadimen kuru ve baltalı olmayan ve köy mahiyetinde kasaba ahalisi...] fıkrasının (köy mahiyetinde kasaba ahalisi) tabirinde münderiç (kasaba) vekâlet-i aidesince nüfus nazar-ı dikkate alınarak tefsir ve o yolda tatbik edilmekte olduğuna daire-i intihabiyemi gezerken muttali oldum. Bunun neticesi olarak Tosya'da rabten takdim kılınan şikâyetnameyi de aldım. Tosya kasabası dokuz bin küsur nüfusu ve 3500 kadar haneyi cami olduğundan Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunundan istifade ettirilmemektedir. Buna da (kasaba) tabirinin nüfus esasına göre tefsiri sebep teşkil etmektedir. İctihadat-ı zatiyeme göre mezkûr kanun köylülerin devlet ormanlarından intifai istidaf edilerek kabul edilmiştir. Buna nazaran (köy mahiyetinde kasaba ahalisi) tabirinin tefsirinde de bu ahalinin yaşayış itibarıyla köylüye müşabeheti nazar-ı dikkate alınmalıdır. Tosya hane adedine ve nüfusuna nazaran köy addolunamazsa da ahalisinin çoğu tamamen köylü mahiyetinde addolunabilir. Bunlar hububat veya pirinç ziraati yaparlar ve tamamen çiftçidirler. Bunların da köylüler gibi edevat-ı ziraiye imal etmek, ahır ve samanlık gibi muhtaç oldukları mebaniyi yapmak, çeltik tarlalarını sulayacak su kanallarını bent yapmak, vesâire için keresteye ihtiyaçları vardır. Sırf kasaba idadında bir yerde

oturduklarından dolayı bu ahaliyi köylünün hakk-ı intifaından mahrum etmek makul değildir. Merbut mazbatada on altı mahalle Heyet-i İhtiyariyesi de bundan müştekidir. Tosya aynı zamanda bağcıdır. Kasaba kışlık ve yazlık olmak üzere iki kısımdır. Otuz beş bin dönüm kadar bağ vardır. Bağlarda da üzüm asmak ve kurutmak için sayvana ve bunun için keresteye muhtaçtırlar. Tosya ahalisi bağcı ve çiftçi mahiyetinde oldukları halde köylü gibi ormanlardan istifadeden mahrum edilirken kasabaya üç saat mesafede ve Ilgaz Dağı'nın şark eteklerindeki ormanlarda yanmış ve kurumuş ve aynı zamanda yere devrilmiş binlerce ağaç gördüm. Ormanın neşv ü neması için bu devrilmiş ağaçları kaldırmak zaruret-i fenniyesi vardır. Orman idaresinin amele ile bunları kaldırtması için bir teşebbüs görmedim ve işitmedim. Köylü mahiyetindeki halka bunları meccenan ve ihtiyaç nisbetinde vererek aynı zamanda ormanı da temizlemek mümkündür. Esbab-ı maruzaya binaen [köy mahiyetinde kasaba] tabirinin tefsirine ihtiyaç gördüm. Meclis-i Alice bu tabirin tefsirini arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu Halid

Türkiye Büyük Millet Meclisi Ziraat Encümeni ***Karar 9***

20.12.1340

Ziraat Encümeni Mazbatası ***Riyaset-i Celileye***

Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanununun birinci maddesindeki [köy ve köy mahiyetinde kasaba ahalisi] tabirinin derece-i şümülünün tefsiri hakkında Kastamonu Mebusu Halid Bey tarafından Heyet-i Celileye takdim edilip 1.12.1340 tarihinde encümenimize havale edilen tahrir müzakere ve tetkik edildi.

Filhakika orman idaresince bu tabirin derece-i şümülü hususunda ihtilaf edildiği ve tatbikatta köy mahiyetinde kasaba ahalisi tabirinin köy kanununun tarifi dairesinde ve nüfus esasına göre telakki olunduğu anlaşılmıştır. Hâlbuki encümenimizin suret-i telakkisine göre Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunundaki köy mahiyetinde kasaba ahalisinin maksat (köylü vaziyet ve mahiyetinde bulunanlar) demek olup cesameti ne olursa olsun kasabalarda sakin olup da ziraatle müştakil ve bu sıfatla mevsuf ve ihtiyacı ziraatle mahrukatını bizzat tedarik ve kendi vesaitiyle nakletmek zarureti bulunan zürra ile çiftlik ashabının intifalarının temininden ibaret bulunmakla ol vecihle tefsir edildiği maruzuyla Heyet-i Umumiye takdim olunur.

Ziraat Encümeni Reisi namına Sivas Ömer Şevki

Mazbata Muharriri İzmir Mustafa Rahmi

Kâtip Mardin bulunmadığı

14 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 9

Teşhis-i Maraz

Şarapnel ile mecruhiyet neticesi sak ve fahzında beşer santimetre dumur mevcut ve mezkûr taraf madum hükmünde Cerha-i nariye neticesi adud-ı azm-ı eyemenden zıya-ı maddi ile 2 santimetre dumur harekât-ı tabiiyenin nısfını zayı Cerha-i nariye neticesi adud-ı eyserde 3 saidde 4 santimetre dumur ve asabi ve yedinde dumur, felç mevcut

Cerha-i nariye neticesi mermi asab-ı muvassatı kat' etmiş yed-i eyemen-i asabii tamamen mevluç ve taraf-ı ulvide 4 santimetre dumur, yed-i mezkûr vezaif-i tabiiyesinden muaattal

Mermi ile mafsâl-ı musamü'l-yedinden mecruh olarak indimal-i mayub ile gerek mafsâl ve gerek yed-i asabii kâmilten mültesik ve dumur ile vezif-i fizyolojyesini 7/10 zayı

Adudun sülüs-i süfli ve hafisinden giren mermi neticesi azm-ı zendi kırarak azm-ı zende mafsâl-ı kazib kol harekâtının 2/3 zayı

Cerha-i nariye neticesi azm-ı kuberede kesr-i muhtelit ve âdem-i indimal ile sol el vazifeden muattal

Nahiye-i harkafi-i eyemenden mecruh olarak asab-ı vereki kat'-ı tama düçar olmakla fahzda 7 santimetre sakda 3 santimetre dumur ve felc-i vereki

Cerha-i nariye neticesi adud-ı eyserde kesrden mütevellit 10 santimetre asab-ı mütevassıt ve zendi maktu bulunmasından adudda 5 saidde 6 santimetre dumur

Şarapnel mermisiyle mecruh olarak fahz-ı eyemde 7 santimetre tulünde nedbe mevcut olup derununda kayh-i musli taha seyelan etmekte mafsâl-ı rûkbede nim iltisak

Sol ayağı mafsâl-ı selami-i şazisi hizasından her beş parmak bürudet tesiriyle kangren olup sükût etmiş

Cerha-i nariye neticesi adud-ı eyserden mecruh olarak elyevm 7 santimetre zıya-ı azm mevcut ve hareket-ı mafsaliyesi tamamen madum

Cerha-i nariye neticesi sak-ı eyemenin sülüs-i ulvisinden mecruh olarak betr-i ameliyesi

Adud-ı eyserin sülüs-i ulvisinden betr

Cerha-i nariye neticesi sak-ı eyemenden mecruh olarak 10 santimetre tulünde iki nedbe ile mafsâl-ı kassi-i raside iltisak-ı tam sakta 3 fahzda 1 santimetre dumur

Şarapnel cerhası sağ nahiye-i ibtiyesinden mecruh olarak asab-ı zend ve asab-ı mütevassıt maktu ve meflûç

Mafsâl-ı harkafi-i fahziden mecruhiyet neticesi iltisak ve taraf-ı mezkûrda 9 santimetre takassür fahzda 11 sakta 4 dumur

Mecruhiyet neticesi sağ kol asab-ı zendisi afetzede olmuş sağ el son üç parmakları pençe şeklinde uç içine bükülmüştür. Harekâtta sakıt

Mecruhiyet neticesi ikinci üçüncü azme nihayet ulvileri mütekemmiş olarak yekdiğeriyle iltisak birinci mafsâl-ı müştî-i rusgide hulğ, madum hükmünde

Aza: Zonguldak Yusuf Ziya

Aza: Bolu Şükrü

Aza: Kozan Ali Şâdi

Aza: Denizli Kâzım

Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu Mucebince Bank-ı Osmani ve Reji İdarelerinden Tanzifat ve Tenviriye Rûsumu İstifa Edilip Edilmeyeceğinin Tefsiri Hakkında 3/315 Numaralı Başvekâlet Tezkeresi ve Dâhiliye Encümeni Mazbatası

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

Kalem-i Mahsus Müdüriyeti

Aded 6/4007

22.11.1340

3/315 Numaralı Başvekâlet Tezkeresi

Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine:

26 Şubat 1340 Tarihli Belediye Vergi ve Resimleri Kanununu mucebince Bank-ı Osmani ve Reji idarelerinden aranılan tanzifat ve tenviriyeye rüsumundan mukavelenameleriyle bahşolunan muafiyete istinaden itiraz edilmesi üzerine keyfiyet lede't-tetkik Osmanlı Bankasına ait 279 tarihli Mukavelenamenin on sekizinci maddesinde "Bankanın şubeleriyle hisse ve tahvilat ve havalat bank post bil yani havale mektubu ve çek yani sandık pusulası ve tahvilleri her türlü rüsumât ve vergiden kâmilten muaf olacaktır." ve reji idaresine ait olup duhan inhisarının temdid-i müddet-i imtiyaziyesi hakkındaki 22 Temmuz 1329 tarihli Kanuna merbut bulunan mukavelenamenin dördüncü maddesinde dahi "Şirket idare-i inhisariye olmak arazi ve emlak vergisi ve pul resmi vesair her türlü rüsum ve tekâlif hususunda idare-i umumiye ile müsavi muamele görecektir." "Bundan maada şirketin uhde-i tasarrufunda bulunan emval-i gayr-ı menkulesi ve sermayesi ve varidatı her nev tekâlif ve rüsumdan muaf olacak ve binaenaleyh şirket patent veya temettü vergilerine tabi olmayacağı gibi mevki-i tedavüle vaz'edeceği hisse senedatından veya tahvilatından ve Hükûmet-i seniyyeye takdim ve efrada ita edeceği evrak ve senedattan dahi pul resmi istifa edilmeyecektir." denilmiş ve bu misillü mukavelât-ı hususiye ile Hükûmetçe bahşolunan muafiyetin mukavele müddetince mer'i olarak kavanin-i müteahhirenin ahkâm-ı umumiye ve mutlakasıyla merfu ve hükümden sâkıt olamayacağı teemmül kılınmış ise de sâlifü'l-arz maddelerle bahşedilen muafiyetin rüsum-ı belediyeye ve bilhassa bu kere belediye vergi ve resimleri kanunuyla mevzu'ı tanzifat ve tenvirat ve emâkin ve vesâit-i nakliye numara resimleri gibi doğrudan doğruya hizmet mukabilinde alınanlara şamil olup olamamacığının tefsirine müsaade-yi riyasetpenahilerini Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin iş'arına atfen arz ve istirham eylerim efendim.

Başvekil namına
Müdafaa-yı Milliye Vekili Kâzım

Dâhiliye Encümeni Mazbatası

17.12.1340

Bank-ı Osmani ve Reji idarelerinden belediye tenvirat ve tanzifat resmi istifa edilip edilmeyeceğinde tereddüd hâsıl olmuş bulunduğundan bu iki müessesenin 26 Şubat 1340 tarihli Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu ahkâmına tabi olup olmadıklarının tefsirine dair Başvekâletten mevrûd ve Heyet-i Umumiyeden Dâhiliye Encümenine havale buyurulmuş olan tezkere üzerine keyfiyet mütalaa ve tetkik olundu. Her ne kadar Osmanlı Bankasına ait 1279 tarihli Mukavelenin on sekizinci maddesinde bank şubeleriyle hisse ve tahvilat ve havalat bank post bil yani havale mektupları ve çek yani sandık pusulası ve tahvilleri her türlü rüsumat ve vergiden kâmilten muaf olacaktır diye zikredilmekte ve duhan inhisarının temdid-i müddet-i imtiyazı hakkında 22 Temmuz 1329 tarihli Kanuna merbut mukavelenamenin dördüncü maddesinde dahi şirket idare-i inhisariye olmak itibarıyla arazi ve emlak vergisi ve pul resmi vesâir her türlü rüsum ve tekâlif hususunda idare-i umumiye ile müsavi muamele görecektir. Diğer bir fıkrasında "bundan maada şirketin uhde-i tasarrufunda bulunan emval-i gayr-ı menkulesi ve sermayesi ve varidatı her nevi tekâlif ve rüsumdan muaf olacak ve binaenaleyh şirket patent ve temettü vergilerine tabi olmayacağı gibi mevki-i tedavüle vaz'edeceği hisse senedatından veya tahvilatından ve Hükûmet-i seniyyeye takdim ve efrada ita edeceği evrak ve senedattan dahi pul resmi istifa edilmeyecektir." şeklinde Bank-ı Osmaninin ve Reji İdaresinin hangi rüsum ve tekâliften muaf olduğu tadad edilmekte ve bu muafiyetin cümlesi Müvazene-i Umumiyyeye dâhil ve devletin varidat-ı umumiyesine şâmil mevada

14 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 10

ait olduğu halbuki belediyelerin almakta olduğu tenvirat ve tanzifat ve emâkin ve vesâit-i nakliye numara resimleri her iki idarenin muafiyat faslında tadat olunan hususattan mahiyeten büsbütün başka şekilde ve bir hizmet mukabilinde

olduğundan ve rüsum-ı belediye kanunun yedinci maddesinde bu verginin yani tenvirat ve tanzifat resminin akarat-ı resmiye ve vakfiyeye şamil olduğu sarahaten zikredilmesine nazaran husus ve ticari mahiyeti haiz olan reji ve Bank-ı Osmaninin de işbu mükellefiyete tabi olacağı evla bi't-tarik muvafık görülmüş olmakla Heyet-i Umumiyece liecli'l-arz riyaset-i celileye takdim kılındı.

Dâhiliye Encümeni Reisi: Ahmed Muammer

Mazbata Muharriri: Kayseri Ahmed Hilmi

Kâtip

Aza: Karesi Mehmed Vehbi

Aza: Çorum İsmail Kemal

Aza: Tekfurdağı Faik

Aza: Ordu Faik

Tamimler ***Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin Kânunuevvel Zarfında*** ***Vilâyata Yaptığı Tamimler***

Leffen mürsel pusulada isimleri muharrer Osman Nuri, Halil, Mustafa Remzi, Mehmed Cemil Efendilerin kuva-yı inzibatiyede gönüllü ve milis zabiti sıfatıyla istihdam olundukları sabit olmasına binaen 25 Eylül 1339 tarihli Kanunun birinci maddesine tevfikân bir daha hizmet-i devlette istihdam edilmemek üzere nisbet-i askeriyelerinin kat'ı Müdafaa-yı Milliye Vekâlet-i Celilesinde Heyet-i Mahsusaca verilen karar iktizasından bulunduğu Başvekâlet-i Celileden izbar buyurulmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

-1-

Kuva-yı İnzibatiye Tabur Kumandanı Yaveri Mülazım-ı Evvel Mehmed Cemil Efendi bin Şaban

205

Kirmastinin Balçık karyesinde mukim Sabık Suriye İşletme Demiryollar Müdüriyeti İkinci Sınıf Hareket Memuru

-2-

Kuva-yı İnzibatiye K. 2 Takım Kumandanı Milis Mustafa Remzi Efendi bin Hüseyin Hüsnü Bey

Li: 3 Mayıs 1336

Adres: Dersaadet'te Akaratlarda ve 31 numaralı hanede sakindir.

-3-

Kuva-yı İnzibatiye K. 2 Kumandanı Gönüllü Milis Halil Efendi bin İdris

Kasımpaşa 290

Li: 3 Mayıs 1336

Adres: Kasımpaşa'da Hacı Hüseyin Mahallesinde Tahtaköprü Sokağında ve 12 numaralı hanede sakindir.

-4-

Kuva-yı İnzibatiye K. 2 Takım Zabiti Gönüllü Mülazım-ı Sâni

Osman Nuri Efendi bin Mehmed Günan

3 Mayıs 1336

Adres: Karesi Sancağı Günan Kasabasında Çerkes Mahallesinde mukim Dersaadet Komiserliğinden Mütেকait

§ Ahalinin barut ve avcılığa müteallik ihtiyacatının temini ve aynı zamanda inhisarı askeri fabrikalar idaresine terkedilen mevaddın Hazinenin nef'ine furuhtu için barut bey'iyne memurluklarından maada mahalli hükûmetlerinin inha ve gösterdikleri lüzuma müsteniden ikinci derecede barut bayileri tayin kılınarak yedlerine birer vesika ita kılınmakta ve bu vesikayı hamil olanlara yüzde ona kadar noksanıyla istedikleri verilmekte ise de böylece vesika alan birçok bayilerin mübayaatta bulunmadıkları edilen tetkikattan anlaşılmıştır. Şu halde bayiler ya bulundukları mahaller ihtiyacını düşünmedikleri veyahut vesikalardan bil-istifade kaçak barut sattıkları tabii bulunmakla her iki şık da Hazine zararına demek olduğundan bayi bulunan mahallerde sık sık teftişat icrasıyla netice-i teftişe göre iktizasının ifası gerek kaçakçılığa meydan vermemek ve gerekse satışın tezayüdünü ve ahalinin nefini mucib olmak itibarıyla lazımeden bulunduğu Müdafaa-İ Milliye Vekâlet-i Celilesinden izbar buyurulmakla kaçakçılığa meydan verilmemesi zımında memurin-i zabitanın nazar-ı dikkatlerini celbi tavsiye olunur.

3 Kânunuevvel 1340

§ Afyon ve mürekkebâtı zer'iyat, istihsalat, ithalat ve ihracatını tehdid etmek ve kontrole tabi tutmak hususundaki beynelmilel faaliyetlere, münakit konferanslara ve bunlarca müttehaz mukarrerata, Türkiye menafi-i iktisadiye ve maliyesinin haleldar olmamasını temin maksadıyla şimdiye kadar iştirak edilmemiş ve vukubulan teklifler reddolunmuş ise de Lozan'da münakit muahede-i sulhiyenin yüzüncü maddesiyle Hükûmetimiz afyon, morfin, kokain ve mevadd-ı memnua-yı saire istimalinin menini ve ham afyonun istihsal ve tevziinin kontrol altına vaz'ını ihracat ve ithalatın tahdidini ve bunların imal, satış ve istimalinin yalnız fenni ve tabii mualecata hasrını tazammun eden 23 Kânunusani 902 tarihli Lahey Mukavelenamesine ve 1914 tarihli muzam protokole iltihak ve bunları tasdik etmeyi kabul ve taahhüt eylediğinden ahiren afyon hakkında inkikat eden konferansa vukubulan davet üzerine murahhas izamıyla iştirak edilmiştir. Muahede-i sulhiye iktisab-ı mer'iyet etmiş olmasına nazaran salifü'z-zikr mukavelename ile munzam protokole iştirak ve onları tasdik etmemiz zaruridir. Binaenaleyh mevadd-ı mezkurenin memleketimizdeki zer'iyat, istihsalat, ithalat ve ihracatı hakkında ticari, zirai, mali, sıhhi, idari nukat-ı nazardan tetkikat icrasıyla icap eten mülahazat ve mütalaatın şimdiden tespitinde Ticaret Vekâlet-i Celilesince lüzum gösterilmektedir. İzahat-ı ânife dairesinde tahkikat ve tetkikat ifasıyla onda edilecek malumat ve vaziyete göre lâhık olacak mütalaatın inbası tamimen beyan olunur.

9 Kânunuevvel 1340

Kararname Suretidir

[Ahiren mevki-i mer'iyete vaz'olunan 834 karar numaralı Münakasa Talimatnamesi, üç yüz liradan fazla bulunan ihtiyacın münakasa ile tedarikine mütedair 6 Temmuz 1340 tarih ve 688 numaralı kararname ahkâmını takyit etmekte olduğu halde bazı devairce mezkûr kararnamenin talimatnamenin neşrinden mukaddem ittihaz kılınmasına nazaran hükmen münfesih olacağı zehabında bulunduğundan keyfiyetin tetkiki divan-ı muhasebat Riyaset-i Aliyyesinin 11 Teşrinisani 1340 tarih ve 3208/24 numaralı tezkeresiyle talep edilmesi üzerine mesele İcra Vekilleri Heyetinin 4.12.1340 tarihli içtimanda lede't-tetkik vilâyatta miktarı üç yüz liradan fazla mübayaatta bulunulmamasına dair olan 688 numaralı kararname ahkâmı 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun mutlak olan on altıncı maddesine mugayir görülmekte olduğundan mezkûr kararnamenin ilgası tezekkür olunmuş ve keyfiyetin bilumum vekâletlere ve cevaben riyaset-i müşarünileyhaya tebliğe karar verilmiştir.]

Vilâyatta üç yüz liradan fazla mübayaatta bulunulmayacağına mütedair 688 numaralı kararname ahkâmının ifası hakkında İcra Vekilleri Heyetinin 4.12.1340 tarihli içtimanda ittihaz olunup Başvekâlet-i Celilenin 11.12.1340 tarihli ve 6/4341 numaralı tezkeresiyle tebliğ buyurulan kararname sureti bâlâya naklen tebliğ olunur.

14.12.1340

§ Hafta Tatili Kanununu tefsiren iktisat encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece kabul ve Ticaret Vekâlet-i Celilesinin 10 Kânunuevvel 1340 tarihli tahriratıyla tebliğ ve vekâlet-i müşarünileyhadan irsal olunan mazbata leffen irsal kılındı. Münderecatına ve olbaptaki tebligata göre muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

16 Kânunuevvel 1340

Hristiyan ve ecnebilere ait mekteplerin de cuma günü tatili icap edeceğine dair hafta tatili kanunu tefsiren iktisat encümenince tanzim olunup Büyük Millet Meclisinin 11 Teşrinisani 1340 tarihli içtimanda kabul edilen mazbata sureti atıye derçedilmiş olmak münderecatına nazaran ifa-yı muamele olunması tamimen tebliğ olunur efendim.

9 Kânunuevvel sene 1340

Ticaret Vekili Ali Cenani

14 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 11

İktisat Encümeni Mazbata Sureti

Haftalık Tatil Kanununda tatil günü yirmi dört saatten dun olmamak üzere cuma günü olduğu musarrah ise de tadat edilen müessesât arasında mektepler tabiri bulunmadığından Hristiyan ve ecnebilere ait hususi mekteplerde de tatil gününün cuma olup olmamasında tereddüd hâsıl ve bazı taraftan istifsar vâki olduğu Maarif Vekâlet-i Celilesinden izbar kılınmakta ve keyfiyet tefsire müteallik bulunmakta olmakla ifa-yı muktezası beyanıyla Başvekâletten mevrûd tezkere Heyet-i Umumiyeden Adliye ve İktisat encümenlerine havale buyurulmuş ve mesele tamamıyla iktisadi mesailden olması itibarıyla Adliye Encümenince encümenimize tevdi kılınmakla tetkik olundu.

Hafta Tatili Kanunu iktisadi nazardan yani memur, amele, hademe vesâir işçilerin haftada bir gün istirahat etmesini temin gayesiyle tanzim edilmiş olup el-yevm Türkiye Cumhuriyeti hududu dâhilindeki bilcümle mekteplerde müdür, muallim ve hademe olarak Müslüman Türkler bulunduğu gibi talebenin de ya cümlesi ya ekseriyet-i azimesi veyahut bir kısm-ı mühimmi Türk ve Müslüman evladı bulunduğundan, tatil gününün cuma günü olması tabii ve mantiki olduğunun istifsar olunan meseleye tefsir olarak Heyet-i Umumiyece arzı İktisat Encümenince karargir olmuştur.

§ Muallimin ve talebenin askerlikten tecilleri hakkındaki 21 Şubat 1337 tarihli Kanuna müzeyyel 26 Kânunusani 1340 tarihli kanunun ikinci maddesini müfessir olmak üzere Maarif encümenince tanzim ve Büyük Millet Meclisi Heyet-i Umumiyesinin kırk sekizinci içtimanda kabul olunup Başvekâlet-i Celileden tebliğ buyurulan mazbatanın Maarif Vekâlet-i Celilesinden celb olunan sureti leffen irsal kılındı.

17.12.1340

Türkiye Cumhuriyeti

Maarif Vekâleti

İlk Tedrisat Müdür-i Umumiliği

Numara

1490 Umumi

8393 Hususi

Suret

Maarif Encümeni Mazbatası
Riyaset-i Celileye

21 Şubat 1337 tarihli ve 401 numaralı Kanuna müzeyyel 26 Kânunusani 1340 tarihli Kanunun ikinci maddesiyle 29 Nisan 1330 tarihli mükellefiyet-i askeriye kanununun kırk ikinci maddesinde hizmet-i maksureye tabi olan talebenin derece-i tahsilleri hakkında gösterilen kuyud arasındaki mugayerattan dolayı Maarif ve Müdafaa-yı Milliye Vekâletlerince tatbikatta itilaf edilemediğinden bu baptaki mevadd-ı kanuniyenin tefsiri hakkında Başvekâlet-i Celileden yazılan 9.4.1340 tarihli tezkere encümenimizce mütalaa ve tetkik olundu. Tezkere müeddasına nazaran mucib-i ihtilaf olan nokta-yı muahhar kanunda istimal edilen “liseler” tabiridir. Maarif Vekâleti bu kaydın bir devreli liselere şümülü olduğunu iddia ettiği halde Müdafaa-yı Milliye Vekâleti maksad-ı kanunun yalnız tam devreli liselere aidiyetini kabul etmektedir. Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun sonradan neşrolunan kanuna mugayir ahkâmı mülga olduğu cihetle bundaki yedi senelik idadi kaydının mevzubahis edilemeyeceği derkârdır. Bununla beraber her iki kanunun dikkatle mukayesesı 26 Kânunusani 1340 tarihli Kanun-ı Müzeyyelinde zikrolunan liselerin eski mekteb-i idadilere muadil olan bir devreli liselerden başka bir şey olmadığını gösterir. Son kanunun tanziminde nazar-ı dikkate alınan maksadın bilhassa mülga medaris-i ilmiye ile Darülhilafe talebesinden hizmet-i maksureye tâbi olmaları lazım gelenlerin derece-i tahsillerini tespitten ibaret olduğu Meclis-i Heyet-i Umumiyesinde cereyan eden müzakeratın zabıtlarından anlaşılıyor. Bunda medaris-i ilmiyenin sekizinci sınıf ve Darülhilafetin tali kısmı ikmal eden talebenin hizmet-i maksureye tabi oldu mezkûrdur. Mülga medaris-i ilmiyenin sekizinci senesi tedrisat itibarıyla bir devreli liselerin son sınıftan aşağı olduğu gibi evvelki kanunda hizmet-i maksure hakkını ihraz için yedi senelik idadi tahsilinin kâfi görülmesi de Maarif Vekâletinin nokta-i nazarını teyit etmekte bulunduğundan ona göre ifa-yı muamelenin münasip olacağı müttefikan kabul edilmiştir.

Maarif Encümeni Reisi Biga Samih Rifat

Mazbata Muharriri Karahisar-ı Sahib namına bulunmadı

Kâtip: Karahisar-ı Sahib bulunmadı

Aza: Konya Naim Hazım

Aza: Kengırı Mehmed Rifat

Aza: Konya Eyüp Sabri

Aza: Burdur, Hüseyin Baki

..... **Müdürlüğüne**

Şimdiye kadar Müdafaa-yı Milliye Vekâletiyle ihtilafı mucip olan 26 Kânunusani 1340 tarihli Kanunun ikinci maddesi ahiren Maarif Encümeni tarafından sureti yukarıda yazılı olan şekilde tefsir edilmiş ve bu itibarla bir devreli lise mezunlarının da hizmet-i maksure hakkında istifadeleri temin olunmuştur. Muktezasına tevfikân muamele ifası tamimen tebliğ olunur efendim.

30 Teşrinisani 1340

Kararname Suretidir

Harb-i Umumi esnasında Almanya fabrikalarına yapılan siparişlere mukabil icra kılınan tediyeattan dolayı Hazineye medyun olan firmaların esbâb-ı vâhiye serdiyle tesviye-i deyn etmemekte ve herhangi bir suretle vâki teklifata muvafakat etmemekte oldukları ve haklarında Alman mehâkimine müracaat suretiyle takibat ifası bir hayli vakit ve masrafa mütevakkıf bulunmakla beraber lehimize netice istihsali dahi meçhul olduğu cihetle bazı tedabir ve mukarrerat ittihazı lüzumu Berlin Tasfiye Komisyonu Riyasetinden bildirildiği ve ezcümle Kolonya’da “Otodolf” firmasıyla cereyan eden mükâleme ve ol baptaki tahrirata nazaran:

- 1- Harb-i Umumi siparişinden Hazineye medyun ve tasfiye komisyonu ile alakası mevcut firmalarla vekâletlerden ve müessesât-ı sıhhiyeden hiçbirinin doğrudan doğruya sipariş ve münasebatta bulunmamaları.
- 2- Bu gibi firmalara tasfiye neticesine kadar sipariş yapılmaması.
- 3- Bilumum vekâletlerle müessesât-ı resmiyece yapılacak mübayaat için komisyonun tavsit edilmesi hukuk-ı hazinenin temin-i istifası nokta-i nazarından bervech-i bâlâ mevaddın tatbiki münasip olacağı mütalaasını hâvi Maliye Vekâlet-i Celilesinden 12 Teşrinievvel 1340 tarih ve Emlak-i Milliye Müdüriyeti 10015 numaralı tezkeresiyle sureti melfuf komisyon riyasetinin tahrirâtı İcra Vekilleri Heyetinin 19.10.1340 tarihli içtimasında lede'l-kırae vekâlet-i müşarünileyhaca dermeyan buyurulan teklifin kabulü esas itibarıyla tensip edilmiş ise de tatbikattan evvel Hariciye Vekâlet-i Celilesi vasıtasıyla Alman Sefaretinin haberdar edilmesi muvafık görüldüğünden bu suretle muamele ifası hususunun cevaben Maliye Vekâlet-i Celilesine iblağ ve diğer vekâletlerce de bu yolda muamele ifa olunmak üzere Alman Sefaretinin haberdar edildiğinin Hariciye Vekâlet-i Celilesinden bilumum vekâletlere müstacilen iş'arı karagir olmuştur.

19.10.1340

Vilâyet-i Aliyyesine

Vekâletlerle sair müessesât-ı resmiyenin Harb-i Umumi siparişlerinden dolayı Hazine-i Maliyemize medyun Berlin Tasfiye Komisyonu ile alakadar olan firmalarla münasebatta bulunmamaları ve bu gibi firmalara tasfiye neticesine kadar sipariş verilmemesi ve fima-ba'd Almanya'da vekâletlerle müessesât-ı resmiyece yapılacak mübayaat için mezkûr komisyonun tavsit edilmesi hakkında İcra Vekilleri Heyet-i Celilesinin 19 Teşrinievvel 1340 tarihli içtimasında ittihaz buyurulan kararname bâlâya nakledildi. Hariciye Vekâlet-i Celilesinin iş'arına nazaran kararname müfadı (...) Almanya Sefaretinin Hariciye Vekâlet İstanbul Murahhası vesatetiyle keyfiyetten haberdar edildiği anlaşılmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

18.12.1340

§ Mübadil ve muhacirlerin umur-ı hukukiye muhtelit (...) harçlarından keyfiyet-i muafiyetleri hakkında Hariciye Vekâlet-i Celilesiyle bil-muhabere alınan cevapta, gerek mübadele (...) ve gerek suver-i sâire ile hudud-ı milli dâhiline (...)

14 Kâmunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 12

ol baptaki nizamât mucibince tarih-i iskanlarından itibaren iki sene müddetle bilumum tekâlif-i maliyeden muafiyetleri derkâr olup bunların umur-ı hukukiye-i muhtelita vesaire rûsum ve harçlardan istisnasına dair nizamname-i mezkûrda bir güne kayıt ve sarahat mevcut değil ise de muhacirin-i merkumenin terk ettikleri memlekette mevcut emval ve emlaki üzerindeki hukuk-ı tasarrufiyelerini ispat sadedinde alacakları vesâik sırf esbab-ı muhaceretlerinden mütevellit zarurete müstenit bulunmasına binaen bunların resm-i mezkûrdan istisnaları muvafık olduğu Maliye Vekâlet-i Celilesinin iş'arına atfen bildirilmiş ve tamimen iş'ar-ı keyfiyet edilmiş olmakla on göre muamele ifası mütemennadır.

§ 9 Kânunuevvel 1340 tarihli ve 412 numaralı tahrirat-ı umumiye zeyildir: İcra edilecek tetkikat meyanında afyon istihsalatı miktarının ve bununla geçinen zürra ve müstahsiller adedinin ve afyondan aşardan maada alınan rüsum-ı sâire nisbetinin dahi tetkik ve inbası Ticaret Vekâlet-i Celilesinin iş'arı üzerine tamimen beyan olunur.

20. 12. 1340

§ Zer'ıyyat ve istatistik cetvellerine sair malumat-ı ihşaiye mütedair olarak Ziraat Vekâlet-i Celilesinden vukubulan iş'arat ve tebligatın vakt ü zamanıyla icra-yı icabı ve bu cetvellerin sürat-ı imlasıyla iadesi hususuna itina edilmesi ve keyfiyetin inbası tebliğ olunur.

22.12.1340

§ İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun yirminci maddesi mucibince valiler her vekâletin mümessili bulunmalarına binaen diğer vekâletlere mensup memurin hakkında mecalis-i idarece ittihaz ve li-ecli't-tetkik muhakemat tetkik Heyet-i Âliyyesine tevdi olunacak mukarrerattan dolayı doğrudan doğruya devair-ı müteallikasıyla icra-yı muhabere edilmesi muktazi iken bazı vilâyetlerce bu misillü mukarrerat vekâlete gönderilmekte ve vekâlet-i aidesine de malumat verilmemekte bulunduğu anlaşılmıştır. Bu hal devâir-i aidesinin memurları hakkındaki mukarrerattan vaktiyle haberdar olamamalarını ve muamelatça bazı nevakıs husulü gibi mehaziri müstelzim bulunmuş olduğundan bu gibi ahval vukuuna mahal kalmamak üzere her sınıf memurin hakkında Meclis-i İdarece münferiden ittihaz olunacak mukarreratın memurinin mensup oldukları vekâletler vasıtasıyla muhakemat ve tetkik Heyet-i Âliyyesine irsali lüzumu tamimen tebliğ olunur.

Ziraat Vekâlet-i Celilesinden:

Bu sene Ziraat Bankası idare-i merkeziyesince mübayaa olunan iki bin adet rudsak pulluğunun zürraa dağıtılmak üzere irsal olundukları iskele ve gümrüklerin listesidir.

Pulluk miktarı adet	Mahall-i sevki	Mahall-i mürettibi
100	Ankara	Kengir
100	Ankara	Kırşehir
100	Polatlı	Haymana
100	Sarıköy	Beypazarı
400	Trabzon	Erzurum, Kars
200	Trabzon	Van
600	Samsun	Çorum, Malatya, Yozgat
40	Samsun	Sivas Amasya
2000		

Kastamonu vilâyetinde 16 Teşrinisani 1340'den 10 Kânunuevvel 1340 tarihine kadar 24 gün zarfında bir milyon altı yüz bin sekiz yüz yetmiş altı kilo buğday ve kaplıca zer'ıyatı icra edilip bundan 432684 kilosu kalburlanmış ve 522818 kilosu ilaçlanmış ve bundan maada da 1532 kilo göz taşı tevziatı vukubulmuş olduğu vali-yi vilâyet iş'arından müsteban olmuştur.

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Tıp fakültesinden üç yüz on yedi senesinde istihsal eylemiş olduğu tıp diplomasını Harb-i Umumide Çanakkale bombardımanında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticac vesâik ibraz eden sabık On Altıncı Fırka Manisa Askeri Hastahanesi ve hala Ankara Merkez Hastahanesi etibbasından Kaymakam İsmail Hakkı Bey'e nüsha-yı saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-yı evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdad ile Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hamilinin kefalet-ı kaviyeye rabtı ile isminin inbası ilan olunur.

1-5

Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Ordu vilâyeti dahilinde Bulaman nahiyesinin Zavi karyesinde şimalen Porsuh tepesinden bed'en ile Saray tepesine hatt-ı müstakim, şarken mezkur tepeden bed' ile Harman ve Hoplid tepelerinden bilmürur Tapalı tepesine hatt-ı münkesir, cenuben mezkur tepeden bed' ile Şahin Deresi ile Fatsa derelerinin birleştiği noktaya hatt-ı müstakim, garben mezkur tepeden bed' ile mebde-i hududa hatt-ı müstakim ile mahdud ve mesaha-yı sathiyesi beş yüz yirmi yedi ceribden ibaret arazide Kalfazade Rıfat Efendi ile Karanse tepesinden Mösyü Jan B. Karminati taraflarından bittahari zahire çıkarılan bakır madeni doksan dokuz sene müddetle mumaileyhima uhdesine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altıncı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekaletine ve mahallinde makam-ı vilâyete bâ-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaa

RESMÎ CERİDE

Pazar

Abone Şeraiti

29 Cemaziyelahir 1342

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

25 Kânunusani 1341

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teshrinievvel 1336

Numarası: 83 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Münhal bulunan Londra Elçiliği Müsteşarlığına Madrid Maslahatgüzarlığı vezaifini ifa etmekte bulunan Başkâtip Mekin Mukbil ve Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube Müdüriyetine Cenevre Baş Şehbender-i sabıkı Cemil Süleyman Beyler tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

9 Kânunuevvel 1341

Türkiye Reis-i Cumhuru: Gazi Mustafa Kemal

Başvekil: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Şükrü Kaya

Kanunlar

Pamuklara Arız Olan Haşerat ve Emrazın İmha ve Tedavisi ve Tohumlarının Islahı Hakkında Kanun

Numarası: 541

Madde 1- Türkiye dâhilinde yetiştirilen pamuk mahsulüne herhangi bir haşere veya bir sâri hastalık arız olursa pamuk zer ve nakil ve pamuğu çekirdekten tefrik eden fabrika ve sair bilcümle müessesat ashabı ve zürra, pamuk çekirdeği, pamuk ve çekirdekli pamuk, koza, pamuk nebati ve aksam-ı nebatiesini ve tarlalarını, ziraat dairelerinin teklif ve suver-i tatbikiyesi mücadele komisyonlarınca tespit ve Hükûmet-i Milliyece ilan olunacak müddet zarfında ve fenni takayyüt ve usullerle icabına göre imha,

tedavi, istihsal, muhafaza ve tathir etmeye mecburdurlar. İşbu takayyüdata tabi tutulduklarına dair ziraat dairelerinin şahadetnamesini haiz olmayan mevadd-ı mezkûrenin istimal, hıfz, bir yere terki ve dâhil-i memlekette hastalıklı ve pamuk mıntıkası olan mahallere nakli memnudur.

- Madde 2-** Bir yerde haşere veya sâri hastalık zuhur ettiği ziraat memurları tarafından ba-rapor bildirilmesini müteakip bizzat mahallin en büyük mülkiye memuruna veya kendisi tarafından tevkil edilecek bir zatın riyaseti tahtında ziraat müdür veya memuru, ziraat odası reisi, Meclis-i İdare ve belediyeden gönderilecek birer azadan mürekkep bir mücadele komisyonu teşkil olunur. İşbu komisyonun reis ve azalarına mücadelenin devamı müddetince verilecek ücret, Ziraat Vekâletince takdir ve hayvanat ve haşerat-ı muzırta itlafi tertibinden tesviye olunur.
- Madde 3-** Türkiye'ye hariçten pamuk kozası, çekirdeği, çekirdekli ve pamuk fidanı ve aksam-ı nebatîyesinin ithali ve bu kabil mevaddın pamuk mıntıklarından transit suretiyle dahi imrarı memnudur.
- Madde 4-** Ziraat Vekâletince beray-ı tecrübe ve ıslah, memalik-i ecnebiyeden celp edilecek tathir edilmiş pamuk tohumlarıyla tababette müstamel müstahzar pamuklar, işbu kanun ahkâmından müstesnadır.
- Madde 5-** Mahallât ve kura muhtar ve ihtiyar meclisleriyle kır bekçileri ve gümrük posta memurlarıyla emanetçi ve komisyoncular, bâlâdaki mevad hilâfına hareket edenleri mücadele komisyonlarına veya ziraat dairelerine ihbar ile mükelleftirler.
- Madde 6-** Birinci madde ahkâmına riayet etmeyen zürra ve eşhas-ı saire ile bilcümle müessesat ashabından yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır. Tekerrürü halinde ceza-yı nakdî hüküm ve ahziyle beraber mükerrer olan müessesat ashabının müesseseleri on beş günden bir buçuk aya kadar set edilir ve bulaşık mevad ve müessesat üzerinde Hükûmetçe icabat-ı fenniye derhal tatbik olunarak bu baptaki masarîf ashabından istîfa olunur.
- Madde 7-** Beşinci maddede muharrer ihbar vazifesini ifa etmeyen mahallât ve kura ve ihtiyar meclisleriyle kır bekçileri ve gümrük ve posta ve emanetçi ve komisyonculardan beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.
- Madde 8-** Altıncı ve yedinci maddelerdeki cezalar mücadele komisyonunca katiyetle hükmolunur ve tediyesinden imtina edenlerden cezanın tahsili hakkında mezkûr komisyonca tanzim olunacak mazbata, mahallin en büyük mülkiye memurunun işaret-i tahriri (*)

25 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 2

müddei-i umumiliğe tevdi ve ceza-yı nakdî derhal hapse tahvil olunur.

Madde-i Muvakkate- İşbu kanunun tatbiki için Ziraat Vekâleti 1340 bütçesinin 343'üncü faslında pamuk haşerat ve emrazının imha ve tedavisi ve ıslahı masrafı namıyla açılacak olan ikinci maddeye, 1340 senesinde sarf edilemeyen miktarı 1341 senesine devren sarf olunmak şartıyla, üç yüz bin lira tahsisat-ı munzamma vazolunmuştur. Bu maksatla alınacak teshin makineleriyle mualece ve tohum ve levazım-ı tesisiye vesairenin pazarlık suretiyle sipariş ve tedarikine Ziraat Vekili mezdur.

Madde 9- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 10- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye, Adliye, Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

16 Cemaziyelahir sene 1343 ve 12 Kânunusani sene 1341

Yunan Tebaasına Ait Emval-i Gayrimenkulenin İdaresi Hakkında Kanun

Numarası: 543

Madde 1- Elyevm Türkiye’de bulunmayan Yunan tebaasına ait emval-i gayrimenkule, Maliye Vekâletince emlâk-ı milliye gibi idare olunarak, varidatı 18 Teşrinisani 1912’den mukaddem Yunanistan’ı terk etmiş olan veya mine’l-kadim Yunanistan haricinde mukim bulunan Türk tebaasına, Yunanistan’da bulunan emval-i gayrimenkulelerine tasarruftan menedildikleri müddetçe, emval-i gayrimenkulelerinin varidatı nispetinde; garameten tevzi edilir, icabında Türkiye’deki Yunanlıların emlâkını de işbu madde-i kanuniye mucibince idareye Hükûmet mezundur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

23 Cemaziyelahir 1343 ve 19 Kânunusani 1341

1340 Senesi Bütçesinin Fusul ve Mevadd-ı Muhtelifesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına ve Bazı Vekâletler Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun

Numarası: 544

Birinci Madde- 1340 senesi bütçesinin merbut cetvelde muharrer fusul ve mevadd-ı muhtelifesine 7 381 093 lira 89 kuruşun tahsisat-ı munzamma olarak ilâvesiyle sarfına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- 1340 senesi Maarif bütçesinin 234’üncü faslının 8’inci Darümuallimîn ve Darümuallimat-ı iptidaiyeler masarifi maddesinden 19 500 lira bi’t-tenzil 2 500 lirası 236’ncı faslın birinci mekâtib-i umumiye levazım-ı tesisyesi maddesine, 17 000 lirası mezkûr faslın ikinci mekâtib-i umumiye alât-ı dersiye ve kitap esmanı maddesine ve Ticaret Vekâletinin sene-i merkûme bütçesinin 269’uncu merkez masarifi-i müteferrikası faslından 5 000 lira bi’t-tenzil yeniden açılacak 284/A’ncı (Otomobil bedeli) faslına ve Müdafaa-i Milliye Vekâletinin sene-i merkûme bütçesinin 298’inci esliha ve mühimmat imal ve tamiri faslından 600 000 liranın bi’t-tenzil 350 000 lirası 294’üncü muayyenat faslının birinci tayinat ve 160 000 lirası fasl-ı mezkûrun üçüncü mahrukat ve tenvirat maddelerine ve mütebaki 90 000 lirası da 301 numaralı harcırah faslına zam olunmuştur.

Üçüncü Madde- 1340 Riyaset-i Cumhur bütçesinde (Telgraf ücuratı) namıyla 16/A faslı ve Bahriye Vekâletinin 1340 senesi bütçesinde vekil tahsisatı için müceddeden 308/A ve birinci maddesi maaş ve ikinci maddesi tahsisat-ı fevkalâdeye mahsus olmak üzere memurin-i mazule maaş ve tahsisat-ı fevkalâdesi namıyla 320/B ve (Otomobil bedeli) için 320/C ve Düyun-ı Umumiyenin kezalik 1340 senesi bütçesinde Avusturya ve Macaristan bankaları avansı için 99/A, muhassasat-ı zatiye bütçesinde emlâk-ı mazbuta maaşatı mukabili namıyla 58/C ve Dâhiliye Vekâleti bütçesinde (Otomobil bedeli) namıyla 126/A fasılları küşat edilmiştir.

Dördüncü Madde- Düyun-ı Umumiye bütçesinin 100’üncü tekâlîf-i milliye ve vesait-i nakliye düyunuyla emanat-ı âdiye ve depozito karşılığı faslına mevzu mebalîğden 1340 senesi zarfında sarf edilemeyen miktarı 1341 senesine devren sarf olunur.

Beşinci Madde- 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 21'inci maddesi lağvedilmiştir.

Altıncı Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Yedinci Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

25 Cemaziyelahir 1343 ve 1 Kânunusani 1341

Sıra numarası	Nev-i Muhassasat	Kuruş	Lira
1	Riyaset-i Cumhur		6000
2	Başvekâlet		3964
3	Maliye Vekâleti		347 093
4	Muhassasat-ı Zatiye		6000
5	Düyun-ı Umumiye		6 390 705
6	Dâhiliye Vekâleti		5000
7	Hariciye Vekâleti		71 000
8	Adliye Vekâleti		40 000
9	Maarif Vekâleti		123 761
10	Nafia Vekâleti		250 000
11	Ticaret Vekâleti		33 000
12	Bahriye Vekâleti	89	5750
13	Ziraat Vekâleti		85 000
		89	7 381 093

25 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 3

Fasıl	Fasıl	Nev-i Muhassasat	Lira
		Riyaset-i Cumhur	
16A		Telgraf Ücuratı	6000
		Başvekâlet	
30	1	Memurin-i Mazule Maaşı	1890
	2	Memurin-i Mazule Tahsisat-ı Fevkaladesi	2074
		Yekûn	3964
		Maliye Vekâleti	
42	5	Reddiyat	100 000
49		Masarif-i Gayr-ı Melhuza	50 000
56		Darüleytamlara Yardım	197 093
		Yekûn	347 093
		Muhassasat-ı Zatiye	
58C		Emlak-ı Mazbuta Maaşat Mukabili	6000
		Düyun-ı Umumiye	
		İkinci kısım - İstikrazlar	

68		%4 faizli düyun-ı mübeddele-i muvahhide	661 841
69		İkramiyeli Şark demiryolları tahvilâtı	94 681
70		% 4 faizli 1890 senesi tahvilât-ı Osmaniye istikrazı	87 658
71		% 4 faizli 1893 senesi Tömbeki istikrazı	17 534
72		% 4 faizli 1894 senesi kırk milyon frank istikrazı	26 848
73		% 5 faizli 1896 senesi istikrazı	63 120
74		% 4 faizli 1902 senesi istikrazı	135 709
75		% 4 faizli 1903 senesi sayd-ı mâhi istikrazı	41 660
76		% 4 faizli Bağdat Demiryolu birinci tertip istikrazı	34 057
77		% 4 faizli 1904 senesi istikrazı	43 390
78		% 4 faizli 1901-1905 istikrazı	83 740
79		% 4 faizli 1905 senesi techizat-ı askeriye istikrazı	41 660
80		% 4 faizli Bağdat Demiryolu ikinci tertip istikrazı	68 114
81		% 4 faizli Bağdat Demiryolu üçüncü tertip istikrazı	75051
82		% 4 faizli 1908 senesi istikrazı	74 343
83		% 4 faizli 1909 senesi istikrazı	122 734
84		% 4 faizli Soma-Bandırma Demiryolları istikrazı	25 022
85		% 4 faizli Hudeyde Sana Demiryolu istikrazı	14 373
86		% 4 faizli 1911 senesi istikrazı	123 435
87		Konya Ovası ırva ve iska istikrazı	21 555
88		Doklar, tersaneler ve inşaat-ı bahriye istikrazı	-
89		% 4 faizli 1914 senesi istikrazı	521 458
92		İstikrazat masarifi	
	1	Komisyon	8924
	2	Kambiyo	-
	3	İlanat ve sair müteferrik masarifi	1547
		Yekûn	10471
		İkinci kısmın yekûnu	288 459
		Üçüncü kısım-Hazine tahvilleri, avanslar, müteferrik düyun	
93		1911 senesi Hazine tahvilleri	155 467
94		1912 senesi Hazine tahvilleri	62 065
95		1913 senesi Hazine tahvilleri	92 256
96		Reji İdaresinin bir buçuk milyonluk avansı	-
97		Fenerler İdaresi avansları	500 000
98		Köstence kablo şirketi avansı	458
99		Soçyete Kommerçiyale Doryante avansı	187 000
99/A		Mülga Avusturya bankaları avansı	5000
100		Tekâlif-i milliye ve vesait-i nakliye düyunuyla emanat-ı adiyeye depozito karşılığı	3 000 000
		Üçüncü kısmın yekûnu	3 997 246
		Yekûn-ı umumi	6 390 705

25 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 4

Fasıl	Madde	Nev-i muhassasat	Lira
		Dâhiliye Vekâleti	
126A		Otomobil bedeli	5000
		Hariciye Vekâleti	
178		İdare-i merkeziye masarifi	
	4	Kırtasiye, tab'iye ve abonman bedeli	
	1	Harcırah	20 000
183		Merkez masarif-i müteferrikası	1000
Fasl-ı mahsus Musul Meselesi için hakem heyetine terfık edilecek memurinin masarif-i seferiye ve zaruriyeleri			50 000
“		Yekûn	71 000
		Adliye Vekâleti	
222		Masarif-i umumiye	
	5	Ceraim masarif-i umumiyesi	40 000
		Maarif Vekâleti	
229	6	Asar-ı nafia tab'iyesi telif ve tercüme ve hakk-ı huzur ücreti	30 000
235	3	Memur harcırahı	7500
235	5	Müfettişler harcırahı	3000
		Yekûn	9500
237	2	Kütüphaneler ve hafız-ı kütüpler maaşatı	5686
237	5	İstanbul âsâr-ı atika müzeleri maaşatı	2245
		Yekûn	7931
238	1	Kütüphaneler masarifi	5000
238	2	Türk harsı masarifi	2000
		Yekûn	7000
240		Matbaa-i amire ve şuabatı masarifi	50 000
241		Tahsisat-ı fevkalade	11 830
243	1	Mazulîn maaşatı	3000
243	2	Mazulin tahsisat-ı fevkaladesi	4500
		Yekûn	7500
		Yekûn-ı umumi	123 761
		Nafia Vekâleti	
262	3	İnşaat, cesim köprüler, tamirat-ı müstacele	250 000
		Ticaret Vekâleti	
283		Telgraf ücuratı	3000
F a s l - 1 mahsus		Teşvikat-ı sınaie ve tesisiye masrafı	30 000
		Yekûn	33 000
		Bahriye Vekâleti	
308/A		Vekil	413

320/B	1	Memurin-i mazule maaşı	6073
	2	Memurin-i mazule tahsisat-ı fevkaladesi	9716
		Yekûn	15 789
320/C		Otomobil bedeli	5000
		Yekûn	557 089
		Ziraat Vekâleti	
323	1	Harcırah	60 000
346		Telgraf ücuratı	25 000
		Yekûn	85 000

**1340 Senesi Ziraat Vekâleti Bütçesinde (Ziraat Vekâletine
Merkut Müessesat İnşaatı) Namıyla Açılan Fasla
Altı Yüz Bin Lira Vaz'ı Hakkında Kanun**

Numarası: 545

- Birinci Madde-** 1340 senesi Ziraat Vekâleti bütçesinde (Ziraat Vekâletine merbut Müessesat İnşaatı) namıyla açılan 342A faslına (600 000) lira vazolunmuştur.
- İkinci Madde-** İşbu tahsisatın 1340 senesinde sarf edilemeyen miktarı 1343 senesi nihayetine kadar devren sarf olunur.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Ziraat ve Maliye Vekilleri memurdur.

25 Cemaziyelahir 1343 ve 21 Kânunusani 1341

Tamimler

Zirde muharrer meskukat-ı ecnebiye fiyatları an Temmuz 1340 ila gaye-i Kânunuevvel minha kadar iki aylık fi-i vasatidir.

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Beher İngiliz Lirası 850 kuruş	Beher Fransa Frangı 10 kuruş	Beher Alman Markı 46 kuruş 30 para
Avusturya kronu	Belçika Frangı 9 kuruş 15 para	Beher Bulgar Levası 1 kuruş 15 para
Mısır Lirası 874 kuruş	İspanya Peçeta 25 kuruş 25 para	Yunan Drahmi 3 kuruş 35 para

25 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 5

Felemenk Florin 74 kuruş	İtalya Liret 8 kuruş 15 para	New York Dolar 190 kuruş 30 para
Romanya Leyi 1 kuruş	İsviçre Frangı 36 kuruş	İslovakya Kronu 5 kuruş 30 para

Damga resmine tabi evrak ve senedatta zikrolunan 5 Nisan 1340 tarihli ve 462 numaralı Kanunun birinci maddesinde tadat olunan meskûkât-ı ecnebiyenin vekâletçe her altı ayda bir tamim ve ilan olunacak fiyatlar üzerinden Türk parasına bi't-tahvil ona göre damga resminin hesap ve istîfa edilmesi ve işbu fiyatların ilan olundukları tarihten evvelki altı ayın hadd-i vasatı üzerinde tayin olunması muharrer bulunmasına mebni meskûkât-ı mezkurenin 1 Temmuz 1340 tarihinden Kânunuevvel minh tarihine kadar olan fiyatlarının fi-i vasatide Türk parası olarak bu kere bi't-tayin bâlâda gösterilmiş olduğundan Kânunusani 1341 iptidasından itibaren altı ay müddetle damga resminin mezkûr fiyatlar üzerinden hesap ve istîfası hususunun icap edenlere tebliği ve keyfiyetin alakadarâna tefhimi.

21 Kânunusani 1341

Divan-ı Muhasebat Riyasetinden:

Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun dördüncü maddesinde bir sene bütçesiyle tahsis olunan mebaliğin diğer sene masarifine karşılık ittihaz edilemeyeceğine dair kaide-i esasiye vazolunduktan sonra “13”üncü maddesinde bazı müstesniyat derç edilmiş olup bunlardan birisi beş milyon kuruş ve daha ziyade sarfiyata muhtaç olan her türlü inşaat ve imalata ait taahhüdâtın icrası için ya kanun-ı mahsus istihsali veyahut bütçelerde tasrih kılınması ikincisi mecmu-ı taahhüt kadar bir meblağın tahsisattan bi't-tefrik başka hususa istimal olunması şartıyla bir sene bütçesine dâhil muhassasata istinaden nihayet beş sene için taahhüdât icra olunabileceği üçüncüsü istilzam edeceği masarifin mecmuu taahhüdün vuku bulduğu sene bütçesinden tefrik olunmayıp da kısmen sene-i cariyeye ve kısmen sinîn-i atıye bütçelerinden mahsup olunmak üzere taahhüdât icra olunabilmesi kanun-ı mahsus ile tasdik olunmaya veya bütçede musarrah bulunmaya mütevakkıf olup ancak 22 Teşrinisani 1340 tarihli ve 524 numaralı kanun mucibince birinci fıkradaki beş milyon kuruş iki yüz elli bin lira olarak tadil edilmiş olmakla miktar-ı mezkûru mütecaviz olarak yaptırılacak inşaat ve imalat için ya bütçelere sarahat-i mukteziye derci veyahut kanun-ı mahsus istihsali ve ikinci ve üçüncü fıkralar mucibince ahkâmı sene-i atıyeye şamil olmak üzere akd-i mukavelat edilebilmesi ya senesi bütçesinde mecmu-ı taahhüt miktarı tahsisat mevkuf tutulmasına veya Bütçe Kanununda bir madde-i mahsusa ile sarahaten mezkûr olmasına veyahut bir madde-i müteferride-i kanuniye ile ayrıca Meclis-i Âliden istihsal-i salahiyyete vabeste iken bazı vekâletlerce bunun haricinde akd-i mukavelat edilmekte olup şerait-i maruzadan birine müstenit olmaksızın münakit mukavelatın keenlemyekün addiyle bunlara müsteniden tediyat icrası mümkün olamayacağına binaen hükmü sene-i âtiyeye şamil olmak üzere vaki olacak taahhüdât için arz edildiği veçhile taahhüdün vaki olduğu sene bütçesinden taahhüt miktarı tahsisatın tevkifi veya Bütçe Kanununda bu gibi taahhüdâtın tasrihi suretiyle Meclis-i Âlinin tasdik ve mezuniyetine iktiran ettirilmesi ve fakat mevkuf tutulan meblağ sene-i atıyede istimal edilemeyeceğinden ona istinat iki sene bütçesinden tahsisat-ı mukteziye istihsali lüzumuna göre iktiza-yı hâlin 1341 senesi bütçesinin intacından evvel ifa buyurulması Heyet-i Umumiye kararıyla beyan olunur efendim.

31 Kânunusani 1341

Divan-ı Muhasebat Reis-i Evveli

Fuad

İlanlar

Müzayede Şeraitini Havi İlan

Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Adana vilâyetinin Tarsus kazasına tabi Ulaş nahiyesinde kâin krom madeni müstahsalatından olup Mersin'de mevcut tahminen yüz yirmi tonilato miktarındaki krom cevheri zirdeki şerait dairesinde üç yüz kırk bir senesi Kânunusanisinin birinci gününden otuz birinci günü akşamına kadar mevki-i müzayedeye vazolunmuştur.

- 1- Müzayede kapalı zarf usulüyle icra kılınacaktır. Zarflar mühür mumuyla mehtum ve üzerlerinde “Ulaş krom cevheri müzayedesine ait teklifnamedir.” ibaresi muharrer olacaktır. Zarflar posta ile

gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vazedilip taahhütlü olarak “Ankara Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.

- 2- Zarflar evvela, teminat akçesi olarak iki yüz elli Türk lirasının herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedini veyahut işbu iki yüz elli liranın talep vukuunda vekâletname tediyisini zâmin olarak muteber bir banka tarafından muti bir kıta çek veya banka taahhütnamesini ihtiva edecektir. Saniyen, mezkurü'l-miktar olarak muteber krom cevherinin beher tonilatusunun azami kaç kuruşa iştirâ edilebileceği tasrih ve teklif edilecektir.
- 3- Zarflar 31 Kânunusani 1341 tarihine tarihine müsadif cumartesi günü öğleyin saat on ikiye kadar Ankara'da Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu miattan sonra gelen zarflar kabul olunmaz.
- 4- Zarflar 1 Şubat 1341 tarihine müsadif pazar günü öğleden sonra saat ikide Ankara'da Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından talep veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşat olunacak ve teklifleri bâlâda muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında bir zabıtname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine mutlak muamele

25 Kânunusani

(Resmî Ceride)

Sahife 6

ifa olunacak ve badehu madenin bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak [şartıyla] ikinci maddede zikrolunan cevher bedelini en ziyade artıran talibe ihalesi hakkında bir mazbata tanzim olunarak Ticaret Vekâletine arz olunacaktır.

- 5- İşbu mazbata Ticaret Vekâletince tasdik olunduktan sonra cevherin ihalesi icra kılınacaktır.
- 6- Cevherin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip tarih-i ihaleden yirmi gün zarfında bedelini bi't-tesviye cevheri tesellüm edecektir. Cevherin veznî masrafı müşteriye aittir.
- 7- İşbu şeraite riayet olunmadığı takdirde teminat akçesi irat kayıt edilecektir. Mevzu-ı müzayede bulunan işbu cevherin takarrür eden bedel-i ihalesi üzerinden Meadin Nizamnamesinin ellinci maddesi mucibince iktiza eden yüzde yirmi resm-i nisbisi esna-yı nakil ve imrarında maa teçhizat başkaca ahz ve istîfa kılınacaktır.

§ Ankara vilâyetinin Keskin kazası mülhakatından Denk karyesinde vaki olup imtiyazı 27 Mart 1316 tarihli fermanla Fransa tebaasından Pol Esküdye uhdesine ihale kılınmış olan bir kıta simli kurşun madeninin imaline mübaşeret olunmak üzere Meadin Nizamnamesinin seksen birinci maddesi mucibince işbu ilan tarihinden itibaren nihayet altı mah mühlet verilmiş olduğundan işbu müddet zarfında imalata mübaşeret olunmadığı takdirde altmışıncı madde-i nizamiye hükmüne tevfikân imtiyaz-ı mezburun feshedileceği mumaileyhin mahall-i ikametinin meçhul bulunmasına mebni ol bâptaki ahkâm-ı umumiye tevfikan ilan olunur.

§ Çanakkale Merkez kazasının Çanak Alanı karyesi civarında malumü'l-hudut 1000 dönüm arazi-i emiriye-i hâliyede vaki emyant taş ocağı senevî beş yüz tona cevher ihraç ve en ziyade resm-i nisbi ita edilmek şartıyla sene-i hâliye Kânunusanisinin birinci gününden itibaren otuz gün müddetle Çanakkale vilâyetince müzayedeye vaz edilmiş olduğundan talip olanların yüz elli lira pey akçesini müstashiben müddet-i mezkûre zarfında vilâyet-i müşarünileyhaya müracaat eylemeleri.

§ Çanakkale'nin Kusu(?) karyesinden karantina mevkiinde malumü'l-hudut arazi-i emiriye-i hâliyede vaki üç kıta manyezit taş ocağı şehir-i Kânunusaninin on beşinci gününden itibaren otuz gün müddetle Çanakkale vilâyetince mevkii-i müzayedeye vaz edilmiş olduğundan talip olanların pey akçelerini müstashiben müddet-i mezkûre zarfında vilâyet-i müşarünileyhaya müracaat eylemeleri.

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaye Vekâlet-i Celilesinden:

Tıp fakültesinden üç yüz on yedi senesinde istihsal eylemiş olduğu tabip diplomasını Harb-i Umumide Çanakkale bombardımanında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden sabık On Altıncı Fırka Manisa Askeri Hastahanesi ve hâlen Ankara Merkez Hastahanesi etubbasından Kaymakam İsmail Hakkı Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

2 - 5

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Pazartesi

Abone Şeraiti

29 Recebül'ı-ferd 1342

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

23 Şubat 1341

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 84 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Münhal bulunan Sofya Evrak Memurluğuna Hariciye Vekâleti Evrak Müdüriyeti Dosya memurlarından Nazım ve Sofya Şehbenderliği Kañçılarlığına Varna Şehbenderliği Kañçılarları Mahmud Beyler tayin kılınmıştır.

17 Kânunusani 1341

Ş Bükreş Elçiliği Baş Kitabetine Berlin Ortaelçiliği İkinci Kâtibi Şakir Cemal ve Berlin Ortaelçiliği İkinci Kitabetine Hasan Basri Beyler tayin kılınmıştır.

29 Kânunusani 1341

Ş Rumiye Şehbender Vekâletine Ali Rıza Bey tayin kılınmıştır.

Bu kararnamelerin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

23 Kânunusani 1341

Türkiye Reis-i Cumhuru: Gazi Mustafa Kemal

Başvekil: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Şükrü Kaya

Kanunlar

Yol Mükellefiyeti Kanunu:

Kanun Numarası: 542

Birinci Madde-

Türkiye'de sakin bilumum erkek nüfus on sekiz yaşından altmış yaşına kadar yol mükellefiyetine tabidir. Ancak maluliyeti sabit olan fakirlerle bilumum talebe ve silâh altında bulunan ordu ve jandarma efradı ve hayatta altı evlâdı olanlar bu mükellefiyetten müstesnadır.

- İkinci Madde-** Yol mükellefiyeti, senede altı günden az ve on iki günden çok olmamak üzere Vilâyat Mecalis-i Umumiyesince her sene tayin edilecek müddet zarfında vasatı kuvveti haiz bir amelenin görebileceği işten ibarettir.
- Üçüncü Madde-** Yol mükellefiyeti esasen turuk-ı hususiyeye münhasırdır. Şu kadar ki Vilâyat Meclis-i Umumilerinin görecekları lüzum-ı acile binaen mükellefin turuk-ı umumiyeğe ait bazı inşatta da çalıştırılabilir ve bunun muadili nafia bütçesinden idare-i mahalliyeye tesviye olunur. Vilâyetlerde bedenen işe başlanılacak, nihayet verilecek evkatın tâyini meclis-i umumiyeğe aittir.
- Dördüncü Madde-** Yol mükellefiyetine tabi olan eşhasın mükellefiyet-i bedeniyesi bulunduğu vilâyet dâhilindeki ikametgâhı muhitinin nihayet sekiz saat mesafesindeki yollarda çalışmasına inhisar eder.
- Beşinci Madde-** İnşa olunmakta olan hususi yollar sekiz saatten uzak bulunan köyler ahali, Meclis-i Umumilerin kararıyla, nahiye yollarında çalıştırılabilir.
- Altıncı Madde-** Yol mükellefiyeti nakden dahi ifa edilebilir. Mükellefiyetlerini nakden ifa etmek isteyenler için, Vilâyet Meclis-i Umumilerince her sene mahalli amele yevmiyesi miktarı vasatisinden dñn olmamak üzere tayin edilecek bedel-i nakdîyi, eyyam-ı mükellefiyete göre meclis-i umumiyeğe tespit edilecek aylarda, iki taksitte tediye etmek lâzımdır.
- Yedinci Madde-** Yol mükellefiyetini bedenen veya nakden ifa etmek isteyen eşhasın isimleri muhtar ve ihtiyar meclisleri tarafından her senenin teşrinisanisi bidayetinden Kânunusanisi nihayetine kadar cetvel-i mahsus ile muhasebe-i hususiyelere bildirilir ve muhasebe-i hususiyelerce o senenin şubatı zarfında tahakkuk ettirilir.
- Sekizinci Madde-** Vilâyetlerin hususi yolları hakkında -iktisadi ehemmiyetlerine nazaran- beş senelik bir program tanzimi Meclis-i Umumilerin cümle-i vezaifindendir.

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 8

- Dokuzuncu Madde-** Mükellefiyetini bedenen ifa edecekler üçüncü maddede zikrolunduğu veçhile meclis-i umumiyeğe tayin edilecek iş zamanlarında, yol mühendislerinin vaki olacak talepleri üzerine mahalli hükûmetçe mürettep oldukları mahallere sevk olunurlar.
- Onuncu Madde-** Bedenî mükellefiyetini ifa için gelenlerden ikinci maddeye tevfikân tayin edilecek işlerini ikmal edenler ifa-yı hizmet vesikasını kesb-i istihkak ederler. İşbu vesika mutemet ve fen memurları tarafından müştereken imza olunur.
- Köy veya mahalle itibarıyla toptan gelenlerin mecmuuna nazaran iş gösterilmesi ve ikmalinde köy veya mahalle namına vesika verilmesi caizdir.
- Verilecek vesikalar bir cetvele kayıt ve mahalli hükûmetine irsal edilmek şarttır. Bu cetveller her sene-i içtimaiyede beray-ı tetkik Meclis-i Umumilere arz olunur.
- On Birinci Madde-** Yol mükellefiyeti muvazene-i umumiye ve hususiyeden maaş ve muhassasat alan bilcümle mükellef-i memurin ve müstahdemîn-i devlete de şamil olup altıncı maddede zikrolunduğu üzere taksit zamanlarına tesadüf eden aylarda, maaşlarından kat ve tevkif suretiyle nakden ifa ettirilir.
- On İkinci Madde-** Yol bedel-i nakdisi Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsil olunur. Tahsil olunan yol bedel-i nakdisi münhasıran yol yapmak ve tamir etmek ve bunların hüsn-i muhafazasını temin eylemek gibi yol işlerine sarf olunur.

On Üçüncü Madde- Alât ve edevat-ı inşaiye ile amele-i mükellefenin barınması için muktezi çadırların tedariki idare-i hususiyelere aittir. İşbu vesait üçüncü maddede mezkûr lüzum-ı acil tahtında turuk-ı umumiyede istimal edilebileceği gibi turuk-ı umumiyeye ait vesait dahi ihtiyaç halinde ve talep vukuunda turuk-ı hususiyede kullanılabilir.

On Dördüncü Madde- Yol bedel-i nakdisi muhtar ve ihtiyar meclisleri ve idare-i hususiye tahsildarları marifetiyle tahsil olunup makbuzu ita ve ait olduğu sandığa teslim ve irsal olunur.

On Beşinci Madde- Vazife-i tahsiliyelerini ifa ederek tahakkukatın yüzde ellisini tahsil eden muhtar ve ihtiyar meclislerine tahsilatın yüzde ikisi, yetmiş beşini tahsil edenlere yüzde üçü, yetmiş beşten yukarı tahsilat için de yüzde beşi ikramiye olarak verilir. Bakayadan vâki olacak tahsilatta bu nispetlerin nısfı derecesinde aidat ita olunur.

On Altıncı Madde- Yol mükellefiyeti ile mükellef olan her fert ikamet ettiği veya icra-yı ticaret ve sanat eylediği veya memur bulunduğu mahalde mükellefiyetini nakden ifa eder.

On Yedinci Madde- Mükellefiyet-i bedeniyesini ifadan imtina veya taallül yahut ikmal-i müddet etmeden tatil-i mesai edenler, mühendisin mahalli hükûmetine vuku bulacak müracaat-ı tahrirîsi üzerine icbar ve inde'l-hace jandarma nezareti altında istihdam edilir.

On Sekizinci Madde- Turuk-ı hususiyenin inşa ve tamirine ait umurun tanzimi, amele-i mükellefenin suret-i sevk ve istihdamı, Nafia ve Dâhiliye Vekâletlerince tanzim olunacak hususi talimatname ile tayin olunacaktır.

On Dokuzuncu Madde- Bu kanunun idarî kısımlarını mülkiye ve fen kısımlarını nafia müfettişleri teftiş etmeye mecburdur.

Yirminci Madde- Her vilâyette bir silindir bulundurmaya Nafia Vekâleti mecburdur.

Yirmi Birinci Madde- Tarik mükellefiyet-i nakdiyesi hakkındaki 27 Şubat 1329 tarihli Kanun-ı Muvakkat ile tarik bedel-i nakdisi hakkındaki 21 Şubat 1337 tarihli Kanun ve müzeyyelatı ahkâmı mefsubtur.

Yirmi İkinci Madde- İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Yirmi Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia, Dâhiliye Vekilleri memurdur.

22 Cemaziyelahir 1343 ve 19 Kânunusani 1341

Memleketin Zahire ve Un İhtiyacını Teshil İçin Mübayaatta Bulunmak Üzere Ticaret Vekâleti 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 546

Birinci Madde- Memleketin zahire ve un ihtiyacını teshil eylemek ve ekmek fiyatının mehma-emken tereffüüne mâni olmak maksadıyla mübayaatta bulunmak üzere Ticaret Vekâletine mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- Bu muamelenin tedviri için sermaye olarak [500 000] lira tahsis olunmuş ve bu miktar Ticaret Vekâletinin 1340 senesi bütçesinde Zahire ve Un Mübayaatı Sermayesi namıyla açılacak “285”inci fasla vazedilmiştir.

Üçüncü Madde- Un ve zahirenin satışından hâsıl olacak mebalîğ 1341 senesi Ağustos gagesine kadar diğer mübayaa muamelelerinin tedvirine tahsis olunur. Muamelâtın hitamında varidat kaydedilmek üzere Maliye veznesine teslim olunur.

- Dördüncü Madde-** İşbu kanun mucibince yapılacak muamelât ve sarfiyat 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun on altıncı maddesi ahkâmıyla kable's-sarf vize kaydından müstesnadır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Altıncı Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

26 Cemaziyelahir 1343 ve 22 Kânunusani 1341

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 9

***Afyonkarahisar Vilâyeti Hareket-i Arz Musabîninin İhtiyacatına Sarf
Olunmak Üzere Maliye Bütçesinin Masarif-i Gayr-ı Melhuza
Faslına Elli Bin Lira İlavesine Dair Kanun***

Kanun Numarası: 547

- Birinci Madde-** Afyonkarahisar vilâyeti hareket-i arz musabîninin ihtiyacatına sarf olunmak üzere Maliye bütçesinin masarif-i gayr-ı melhuza faslına 50 000 lira tahsisat ilâve edilmiştir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

28 Cemaziyelahir 1343 ve 24 Kânunusani 1341

***Ereğli-Karadere Şimendifer Hattının İnşa ve İşletilmesi
Hakkında Kanun***

Numarası: 548

- Birinci Madde-** Ziraat Vekâletinin 1340 bütçesinin fasl-ı mahsusundan Ereğli-Karadere şimendiferleri inşaat ve işletmesi için ifraz edilmiş olan mebalîğ bakiyesinin 1341 senesinde dahi sarfı caizdir.
- İkinci Madde-** 1341 ve 1342 senelerinde sarf olunmak üzere Ereğli-Karadere demiryolu inşaat ve işletmesi için Ziraat Vekâletinin fasl-ı mahsusuna 2 000 000 lira tahsisat vazolunmuştur.
- Üçüncü Madde-** İkinci maddedeki tahsisat için, faiz ve itfa bedeli Karadere ormanları ve hattı hasılatından tesviye edilmek üzere 2 000 000 liralık avans ahzine veya kısa vadeli istikraz akdine Maliye ve Ziraat vekilleri mezundur.
- Dördüncü Madde-** Birinci maddede bahsedilen şimendifer inşaat ve işletmesi için 23 Mart 1340 tarih ve 450 numaralı Kanunun Ankara-Sivas ve Samsun-Sivas şimendiferlerine bahş eylediği müsaadat-ı kanuniye aynen tatbik olunur.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.
- Altıncı Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

1 Receb 1343 ve 26 Kânunusani 1341

Ziraat Müesseselerine Sabit Sermaye Vaz'ına Dair Kanun

Kanun Numarası: 549

Madde 1- Ziraat Vekâletine merbut ziraat mektepleriyle hara ve çiftliklerde konserve, tamirhane, süthane ve çiftlik ve varidat getiren muhtelif şubelerin daimî masarîfine karşılık olmak ve bir sene-i maliye zarfında müessesenin müdürüyle muhasib-i mesulünün mesuliyetleri altında mütemadiyen devir ve teselsül kaidesiyle istimal olunmak üzere on bin liradan otuz bin liraya kadar her müesseseye Ziraat Vekâletinin fasl-ı mahsusundan sabit sermaye vaz'ına Ziraat Vekili mezundur.

Madde 2- Birinci maddede beyan olunan müesseseler sabit sermayenin sarf ve kabzında Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun kuyudundan ve Divan-ı Muhasebatın vizesinden müstesnadırlar. Her müessesede bulunacak muhasib-i mesuller maaşatı o müessesenin hasılat-ı umumiyesinden tesviye olunarak masraf kayıt olunur.

Madde 3- Bu müesseselerde tenmiye edilecek meblâğın bir sene-i maliyeye ait muamelât-ı umumiyesi sene-i maliyenin hitamında Maliye ve Ziraat Vekâletlerinden tayin olunacak iki memur tarafından tetkik ve tasdik olunduktan sonra fazla-i varidatın iktizasına göre sermayeye ilâve veyahut mal sandığına irat kaydını Maliye ve Ziraat Vekilleri müştereken kararlaştırırlar.

İşbu sâl muhasebesi Divan-ı Muhasebatın nazar-ı tetkikine vazolunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Ziraat ve Maliye Vekilleri memurdur.

1 Receb 1343 ve 26 Kânunusani 1341

1341 Senesi Jandarma Bütçesine İthal Edilmiş Olan Kıtaattan Bir Hudut Taburuyla Bir Seyyar Jandarma Alayının ve Ahiren Teşkiline Lüzum Görülen Üç Piyade Jandarma Taburuyla Bir Süvari Jandarma Bölüğünün Derhal Teşkiline ve Maaş ve Masarîf-i Umumiyelerinin 1340 Senesi Jandarma Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma Olarak İlavesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 550

Madde 1- Yeniden bir hudut taburuyla bir seyyar jandarma mıntika alayı, üç piyade jandarma taburu ve bir süvari jandarma bölüğü teşkiline Dâhiliye Vekili mezundur.

Madde 2- Mezkûr kıtaatın Şubat 1341 gayesine kadar olan maaşat ve masarifat-ı umumiyesi yekûnu bulunan 113 768 lira merbut cetvel mucibince 1340 senesi jandarma bütçesinin fusul ve mevadd-ı muhtelifesine tahsisat-ı munzamma olarak ilâve olunmuştur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

10 Receb sene 1343 ve 4 Şubat sene 1341

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 10

**1340 Jandarma Bütçesinin Fusul ve Mevadd-ı Muhtelifesine Verilecek Tahsisat-ı
Munzammaya Dair Cetvel**

Fasıl	Madde		Lira
165	1	Ümera ve zabitan maaşı	2300
	2	Efrat maaşı ve iâşe bedeli	36 531
		Yekûn	38 831
168		Masarifat	
	1	İcarat	500
	2	Tenvir ve teshin	1000
	3	Kırtasiye ve evrak-ı matbua	300
	5	Mefruşat	500
	6	Tabip ücreti mualecat-ı hastegan iâşesi	500
	7	Harcırah	10 000
	8	Masarifat-ı nakliye ve efrat sevkiyesi	10 000
	11	Binek ve mekkari hayvanatının yem bedeli	10 000
		Yekûn	32 800
169		Teçhizat ve Levazımat	
	2	Teçhizat, edevat ve endaht levazımı	4000
171		Taşra masarîf-i müteferrikası	300
172		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	7337
173		Efrat melbusatı	15 000
174		Süvari hayvanatının nal ve mîh esmanı	500
176		Telefon tesisatı	10 000
176/A		Telgraf ücuratı	5000
		Ceman yekûn	113 768

Bilumum Askeri Malullerin Terfîhi Kanunu

Kanun Numarası: 551

Birinci Madde-

Tekaüt ve İstifa Kanununun yirmi dört ve yirmi beşinci maddeleri mucibince malûl kalıp yirmi altıncı maddede gösterilen derecatta maluliyetleri Heyet-i Sıhhiye raporuyla tebeyyün eden berri, bahri, havaî muvazzaf, mütekaît, ihtiyat, milis ve jandarma erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriye ile küçük zabitan ve efrada maaşlarından maada 13 Kânunuevvel 1335 tarihli Kararnameye tevfikân verilmekte olan ve bundan sonra kavanin-i mahsusa ile verilecek olan tahsisat-ı fevkalâdeye zamimeten şehri bervecch-i ati zamaim maktuan ita ve arazi tefviz olunur. İşbu zammiyat hiç bir gûna tevkifata tabi değildir. İstiklâl muharebatı askerî malûlleri 23 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun ikinci maddesinden istisnaen, maaş-ı aslileri esasî dâhilinde, tekaüde sevk olunurlar.

Derece	Erkân, ümera, zabitan, memurîn ve mensubîn-i askeriye Lira	Küçük zabitan ve efrat Lira
1	50	25
2	45	20
3	35	15
4	30	10
5	25	Beşinci ve altıncı derecede malûl küçük zabitan ve efrada kıymet-i hazıraları itibarıyla bir defaya mahsus olarak ikişer yüz liralık arazi tefviz olunur
6	20	

- İkinci Madde-** Malûl zabitan ve efrattan olup vezaif-i hayatiyesini kendi kendine temin ve idareden âciz oldukları Heyet-i Sıhhiye-i Askeriye raporuyla ve bîkes bulundukları mahallî hükûmetlerince musaddak olanlar Müdafaa-i Milliye Vekâletince İstanbul'da tesis edilecek Malûl Gaziler Yurdunda meccanen iskân ve maaşlarından kat'olunacak esman mukabilinde iâşe olunurlar.
- Üçüncü Madde-** Bîlcümle malûllerin terakkîyat-ı hazıra-i tıbbiye sayesinde suni olarak imali mümkün olan noksan uzuvlarını müracaatlarında, meccanen imal ve tamir etmeye Müdafaa-i Milliye Vekâleti mecburdur.
- Dördüncü Madde-** Memleket dâhilinde tedavileri mümkün olamayacağı sıhhiye dairesince tebeyyün edenlerin, masarifatı Müdafaa-i Milliye Vekâletince tesviye edilmek üzere, Avrupa müessesat-ı sıhhiyesine izam ve tedavileri temin olunur.
- Beşinci Madde-** Malûller için muktezi edviye ve mualecat en yakın askerî ve mülkî ve belediye hastanelerinden -mal olduğu fiyat mukabilinde- ita edilir.
- Altıncı Madde-** Malûl Gaziler Yurdundaki malûllerin tedavileri Müdafaa-i Milliye Vekâleti tarafından ve hariçteki malûllerin tedavisi müracaat edecekleri hastaneler tarafından meccanen ifa edilir.
- Yedinci Madde-** Bîlcümle malûller 1342 sene-i maliyesi bidayetine kadar ve müteakiben her iki senede bir defa Heyet-i Sıhhiye-i Askeriye tarafından bi'l-muayene derece-i maluliyetleri tahkik ve neticeye göre maluliyet ve terfih derecatı tecdiden tespit ve tashih olunur.
- Sekizinci Madde-** Şubelerince musaddak fotoğraflı hüviyet varakasını hâmil bulunan askerî malûller köprü ve iskele müruriye ve duhuliyesinde ve berri, bahrî şirketler ve idareler vesait-i nakliyesinde muvazzaf asakire verilen hukuktan istifade ederler.
- Dokuzuncu Madde-** Askerî malûller ile izdivaç edecek muhassasat-ı zatiyeden sahib-i maaş herhangi hanımın maaşı kat' olunmaz.
- Onuncu Madde-** Mekâtib-i umumiyyede meccanî olarak tefrik edilen miktar tercihan şüheda ve askerî malûller evlâtlarına tahsis kılınır.
- On Birinci Madde-** İstifa ve Tekaüt Kanununa müzeyyel 1: 6 dereceli

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 11

emraz cetveli merbut cetvel veçhile tadil ve tashih edilmiştir.

- On İkinci Madde-** İşbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren terfih zammiyatını alamayanlara tahakkuk edecek terfih matlubatı güzeşte olarak tesviye edilir.

On Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

On Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Maarif ve Sıhhiye Vekâletleri memurdur.

14 Receb 1343 ve 8 Şubat 1341

Kanunun On Birinci Maddesine Merbut Emraz Cetveli

[Birinci Derece]

- 1- İki göz kâmilten ve gayrikabil-i tedavi bir surette rüyetten mahrum olmak, hiss-i ziya veya yarım metreye kadar parmak sayabilmek derecesinde rüyetin tenakusu.
- 2- Etraf-ı ulviyeden ikisinin betri veya ikisi de ma'dum hükmünde olmak, bir taraf-ı ulvî ile bir taraf-ı süflinin aynı zamanda betr veya tesmimi veya ma'dum hükmünde olması.
- 3- Felc-i nısf-ı tulâni-i tam, felc-i esfel-i tam.
- 4- Efal-i dimağîye ziyade derece muhtel olmak
[kuvve-i hafıza veya tekellümün muattal olması, belâhet, cinnet yahut ihtilâl-i şuur ilh...] Re'sin cüruhu, ihtikan, teşemmüs, iltihab-ı muhi-i dimağî, meşakk-ı seferiye ve saire neticesi.

[İkinci Derece]

- 5- Her iki gözde kuvve-i rüyetin ancak 1/100 yani yarım metreden ve 1/50 yani iki buçuk metreden parmak sayabilecek derecede tenakus ve yahut bir göz rüyetten mahrum ve diğeri 1/25 yani iki metreden parmak sayabilecek halde olması.
- 6- Etraf-ı süfliyeden ikisinin betri veya etraf-ı ulviyeden birinin cezrinden betr ve tesmimi.
- 7- Fekk-i süflinin kâmilten ziyayı veya her iki fekk-i ulvinin ziyayı yahut fiil-i madg mümkün olamayacak surette kavs-i sinnilerin inhirafı veya mafsalı sudgî-i fekkinin iltisakı.

[Üçüncü Derece]

- 8- Her iki gözde kuvve-i rüyetin 1/20 yani iki buçuk metreden parmak sayabilecek derecede tenakusu yahut bir göz tamamen rüyetten mahrum ve diğeri 1/10 yani beş metreden parmak sayabilecek halde olması.
- 9- Etraftan birinin betri.
- 10- Ceriha neticesi kalp, rie, kebed ve saire gibi ahşâ sümünde cism-i ecnebi mevcudiyeti. [Mermi veya büyücek mermi parçaları]
- 11- Gayrikabil-i ameliye büyük ümmü'd-demler.
- 12- Mecra-yı nasuri-i midevî, şerc-i gayr-i tabii ema-i rakika. [Cerha neticesi]
- 13- Meşakk-ı seferiye veya tarziz neticesi bir uzv-ı mühimmin felci. [Adalât-ı ayniye, lisaniye, belumiye, hançereviye mesaneviye, şerciye ve saire]
- 14- Esna-yı hizmette tarziz veya cerha neticesi amud-ı fıkari veya adalâtın emrazından mütevellit olup icra-yı harekâtı pek ziyade tas'ib eden inhina-yı daimi-i re's ve cez'.
- 15- Kabil-i takdir ve tayin bilcümle istidadat haricinde ve ancak meşakk-ı seferiyeden mütevellit aza-yı teneffüsiyenin [Hançere, rieteyn, pilevra] yahut aza-yı hazmiyenin [Em'a, periton, ahşâ ve saire] faal [Açık] tederrünü.
- 16- Mafsâl harkafî-i fahzinin iltisak-ı tammı. [in'itaf halinde yahut tarafın inhirafıyla kalçanın iltisak-ı tammı]

- 17- Tarziz, meşakk-ı askeriye yahut cüruh neticesi haysala yahut amud-ı fıkariye gayrikabil-i tedavi bir afetten mütevellit ihracat-ı terakime-i alakaviye ve yahut mecari-i nasuriye.

[Dördüncü Derece]

- 18- Bir göz tamamen rüyetten mahrum, diğeri 1/5 yani on metreden parmak sayabilecek halde olması.
- 19- Felc-i umumî - devri intihada.
- 20- Tahribat-ı vechiye bir tarafta göz medarü'l-ayn ve fekk-i ulvî ve fekk-i ulvî ile fekk-i süflinin nısfı.
- 21- Kadib ve husyeteynin istisali-cerha neticesi.
- 22- Esna-yı hizmette tekevvün eden intan-ı risyevi neticesi etraf-ı ulviye ve süfliyeden aynı zamanda müteaddit mafasılın iltisakatı.
- 23- Bade'l-ameliyat hâsıl olacak kıt'a üzerinde meşy ü hareket kabil olmak şartıyla izam-ı rusgu'l-kademi-i muştî, vasati rusgu'l-kademî ve tahte'l-kâbeynin betri.
- 24- Meşakk-ı seferiye ve tarziz neticesi sara nevat-ı saraviyü's-şekil, daü'r-raks, teşennüc-i vazifevî, felc-i mütemellil, felc-i teşennücî ve bunlara mümasil âfat-ı asabiye-i taharrükiye ve hissiye.
- 25- Ameliyat veya tarziz neticesi vasi miktarda ziya-ı cevher-i azim ile müterafik nedbe-i vasia ve amika-i cemceme.
- 26- Tarziz neticesi turuk-ı havaiyenin daimî tazyiki yahut mecra-yı nasurisi (Kesr-i hançere, cerha-i sezen ve saire) daimî bir enbube vaz'ına mecburiyet gösterip esna-yı hizmette hâsıl olan bir maraz neticesi icra edilen haza'-ı hançerevi-i şezeni.
- 27- Cerha neticesi hançere ve merminin tazyiki yahut mecra-yı nasuri-i daimisi.
- 28- Memalik-i harrede müddet-i medide ikamet yahut tesemmüm-i merzagi neticesi hurac yahut imtilâ-yı kebir-i kebed.
- 29- Hapis yahut selisü'l-bevil ile muhtelit ve tarziz veya cerha neticesi gayrikabil-i tedavi iltihab-ı kilyevî; verem-i kilyevî ve bir kilyenin ihracı, mesanenin ihracı.

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 12

[Beşinci Derece]

- 30- Yalnız bir uzuv madum hükmünde olmak mümasili olan maluliyetler.

Felc-i nısf-ı tûlânî-i gayr-ı tam felc-i esfel-i gayr-ı tam

Tarziz veya meşakk-ı seferiye neticesi hâsıl olup bazı harekât-ı nafia icrası kabil olan

- 31- Devr-i istilâda felci umumi-i müterakki – meşakk-ı seferiyeden mütevellit.
- 32- Âdem-i intizamı hareket müterakki – meşakk-ı seferiyeden mütevellit.
- 33- Meşakk-ı seferiye neticesi etraftan birini kâmilten veyahut ikisini kısmen istilâ eden dumuru adali-i müterakki.
- 34- Gayet vasi ziya-ı cevher ve cerhadan mütevellit karha veya karha-i nedbeviye.
- 35- Akalim-i harrede ikamet neticesi daü'l-fil, karha-i amika-i vasia veya kuruh-ı müteaddide.
- 36- Esna-yı hizmette arız olan emraz yahut cerha neticesi her iki tarafın asamiyet-i tammesi veya her iki tarafta kuvve-i samianın onda sekizinin ziyası.
- 37- Yalnız bir küre-i aynın ziyade derecede mer'î su-i şekliyle harabiyeti veyahut dumuru neticesi rüyetin kâmilten ziyası. (Verem-i ayni-i karni ve kuzahi ve dik, fituk-ı kuzahi ve saire)

- 38-** Hidemat-ı askeriye münasebetiyle hâsıl olan maraz neticesi bir tarafın rüyetten mahrumiyeti ve diğer tarafın rüyetinin tenakusu yahut her iki gözün halet-i basariyesinin rub'dan fazla zaafı. (İltihab-ı aynı-i ceybi, iltihab-ı kuzahi-i meşimi, dumur-ı halimi ve saire)
- 39-** Tarziz neticesi bazı efal-i mühimmenin icrasını işkâl eden veçhin, ecfanın ve mecari-i demiyenin su-i şekli, enfis istisali ve saire.
- 40-** Cerha neticesi vasi derecede ziya-ı cevher ile müterafık fekkeynden birinin su-i şekli yahut esnanın kısm-ı küllisinin ziyası.
- 41-** Kabil-i takdir ve tayin bilcümle istidadat haricinden ve ancak mihen ve meşakk-ı askeriye'nin veya bir tarziz'in tesiriyle arız olan insıbab-ı cenb veya insıbab-ı kîhî-i pilevra ameliyatı neticesi daimî mecra-yı nasurî veya cez'ın ziyade derecede tekemmüşü.
- 42-** Tarziz neticesi gayrikabil-i ret fitk-ı rie.
- 43-** Hidemat-ı askeriye ifası esnasında arız olan emraz-ı intaniye yahut rievîye ve yahut tarziz neticesi maraz-ı uzvi-i müzmin-i kalp veya eviye-i kebir.
- 44-** Meşakk-ı seferiyeden mütevellit daü'l-ebher nevebatı yahut maraz-ı uzvi-i kalp ve intifahü'r-rie ile muhtelit iltihabı kasabat-ı müzmine.
- 45-** Kabil-i takdir veya tayin bilcümle istidadat haricinde ve ancak meşakk-ı seferiyeden mütevellit aza-yı teneffüsiyenin (Hançere, rieteyn, pilevra) yahut aza-yı hazmiyenin (em'a periton ahşâ ve saire) gayr-i faal (kapalı) tederrünü.
- 46-** Bünyeyi ziyade derecede duçar-ı zaaf ve inhitat eden ve imtilâ-i ahşâ yahut iltihab-ı kilyevî ve istiska ile müterafık ve muhtelit suü'l-kınye-i merzagi.
- 47-** Huruc-ı batın derecesinde fitk-ı kebir.
- 48-** Tarziz neticesi mecra-yı nasuri-i sekeli.
- 49-** İltihab-ı meşafi-i kîhî ve yahut tazyik-i ihlîlî ve yahut ziyayı cevheri ihlîl neticesi gayri kabili tedavi mecari-i nasuriye.
- 50-** Etraftan birinin kâmilin sakat kalması (ma'dum hükmünde olması)
- 51-** İltisak-ı tam
- Tarziz-i rie ve saireden mütevellit fülüç neticesi;
 Rie ve saireden mütevellit dumur-ı adalı yahut iğtidai;
 Rie ve saireden mütevellit bir mafsal-ı kebirin iltihab-ı mütekayyih-i müzmini neticesi;
 Rie-i müzmine neticesi; mafasılın su-i şekil yahut iltisakatı neticesi
 Vasiü'l-camat ve iltisakattan mütevellit tekemmüş-i adalı ve ribatî neticesi
 Neşr-i azm ameliyatı yahut indimal-i ma'yub neticesi ziyade derecede takassur veya inhirafta mebnî;
 Neşr-i azm veya kesir neticesi mafsal-ı kâzibe mebnî;
 Tarzizden mütevellit iltihab-ı nuha-ı azm ve simhak-ı münteşir-i müzmin neticesi;
 Bir mafsal-ı kebirin yerine konmamış çıkık neticesi;
 Bir cerhadan mütevellit ümmü'd-demi münteşir, ümmü'd-dem-i şiryani-i veridi-i vasi neticesi omuzun;
 Basit hâlde dirseğin
 Zaviye-i kaime hâlinde sağ merfakın;
 İnitaf-ı hâlde rükbenin;
 Ziyade derece inhiraftan yahut çıkık ile ayağın

- 52- Bir hizmet-i askeriye esna-yı ifada bir tarziz veya bir maraz neticesi elin bilcümle parmaklarının daima in'ıtaf veya bast hâlinde kalması.

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 13

- 53- Mukabillerinde bulunan muştı'l-yedlerin ihracı veya ipkısıyla baş parmak ve şahadet parmağının istisali.
- 54- İstisal | Muştı'l-yedleri beraber üç parmağın
Elin son dört parmağının
Yedin duçar-ı dumur olmasıyla beraber muhafaza olunan parmakların inhırafi yahut mütebaki parmakların hareketlerinin
suubetiyle beraber iki parmağın
- 55- İstisal | Birinci ve ikinci muştı'l-yedlerin
Üçüncü, dördüncü ve beşinci muştı'l-yedlerin.

[Altıncı Derece]

- 56- Herhangi nahiyede olursa olsun ef'al ve harekâta ziyade derecede mâni olmak şartıyla vasi, mevci, mütekemmiş, mütekarrih, aza-yı amikaya mülâsık yahut fitk-ı adali ile müterafik nedabat.
- 57- Tarziz neticesi verem yahut nahre-i azamdan mütevellit daimî mecari-i nasuriye.
- 58- Hidemat-ı askeriye ifası esnasında tekevvün ettiği muhakkak olup mani-i ef'al olan her nev' evram.
- 59- Hidemat-ı askeriye mülabesesiyle tekevvün eden bir maraz veya bir cerha neticesi her iki tarafta kuvve-i samianın pek ziyade derecede tenakusu yahut felc-i vechî ile beraber tarafın asamiyet-i tammesi veya cihaz-ı sem'î-i haricînin tahribatı
- 60- Hizmet-i askeriye mülabesesiyle tekevvün eden bir maraz veya bir cerhin neticesi tabakatının tegayyuratıyla müterafik veya gayr-i müterafik olarak bir gözü kâmilan rüyetten mahrum olması.
- 61- Tarziz neticesi bir tarafın felç yahut dumur-ı gayr-ı tamamı.
- 62- Harekâta pek ziyade iras-ı suubet edecek derecede etrafın izam-ı tavilesinden yahut haysala veya ketfin izamından birinin kesri neticesi mürakibe-i azim yahut istikamet-i ma'yube iltihab-ı azm veya nedbe-i mülâsık ile müterafik indimal-i gayr-ı muntazam.
- 63- Meşakk u hidemat-ı askeriye neticesi rie yahut tarzizden mütevellit bir mafsâl-ı kebirin iltihab-ı müzmini gayr-ı mütekayyih.

64-	İltisak-ı tam	Merfak- İn'ıtaf ile		Meşakk-ı askeriye sebebiyle tarziz, neşr-i izam yahut emraz-ı ri'eviye ve saireden mütevellit
		Mısamü'l-yed	Keb (Yani elin vahşiden ünsiye dönerek hareketi) istilka (Yani rahatü'l-yed-i âliye tevcih etmek şartıyla said ve yedin vahşiye tevcihi) harekâtıyla parmakları harekâtının ziyade derecede suubetiyle.	
		Verik- Aynı taraf hatt-ı müstakim üzere kalmak şartıyla		
		Rekebe- Bast halinde		
		Kadem	Asabi-i kademin harekâtını tas'ib edecek derecede imtilâ yahut dumur ile müterafik olmak şartıyla	

- 65-** Harekâta ziyade derecede halel iras eden mısamü'l-yed yahut rusgu'l-kademin ret olunmayan çıkıkları.
- 66-** Asabi-i sairenin gerginlik ve sertliği ve nedbevî iltisakatı ile müterafık el ve ayak başparmağının ret olunmamış çıkığı.
- 67-** Asabi-i sairenin harekâtının suubeti yahut yed ve saidin dumuruyla müterafık bir elin üç parmağının in'itaf veya bast-ı daimî hali.
- 68-** Aynı zamanda gerek muştıyla beraber yahut yalnız olarak elin başparmağının istisali)
- 69-** İstisal Mukabil muştılarıyla beraber iki parmağın, asabi-i sairenin sertleşmesiyle iki parmağın ve bunların mümasil olup icrayı harekâta ziyade derecede iras-ı halel etmek şartıyla parmakların ve elin tahribat-ı sairesi
- 70-** İstisal Ayağın bilcümle parmakları,
Birinci muştı'l-kadem ile başparmak
Diğer iki muştı'l-kadem

Aşar'ın İlgasıyla Yerine İkame Edilecek Vergi Hakkında Kanun

Numarası: 552

Madde 1- Aşar usulü mülğadır. 1341 sene-i maliyesinden itibaren arazi ve mahsulat-ı arziyeden işbu kanuna tevfikân vergi alınır.

Madde 2- İskele ve istasyonlara altmış kilometreye kadar mesafeden getirilip imrar edilecek olan ve şimdiye kadar öşre tabi bulunan mahsulât-ı arziye ile un, kırma ve bulgurdan sevk edildiği iskele ve istasyon rayici, daha uzak mesafelerden getirilerek iskele ve istasyon veya gümrüklerden imrar edilecek olan mahsulat-ı arziyeden mahalleri rayici, üzerinden

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 14

mahallindeki fiyatının yüzde onu nispetinde vergi alınır. Ancak imrar edilecek yaş meyve ve yaş sebze herhangi mesafeden gelirse gelsin istihsal olunduğu mahal rayicine göre vergiye tabidir. İstanbul, Beyoğlu, Üsküdar vilâyetlerine mülhak kaza, nahiye ve kuradan mezkûr vilâyetlere herhangi vasıta ile nakledilecek yaş meyve ve sebzeden vergi alınmaz.

Madde 3-

Kuru üzüm	Piyasa ve borsa mahallerindeki rayiç
Kuru incir	Piyasa ve borsa mahallerindeki rayiç
Fındık	Mahallindeki iskele rayici
Afyon	Mizan mahallerindeki rayic
İpek	Mizan mahallerindeki rayic
Tütün	Hîn-i fûruhtunda
Pamuk	Fabrika veya çırcır mahallerinde pamuk ve balya haline geldikten sonraki rayiç
Palamut	Mahalleri rayicinden
Zeytinyağı	Fabrika ve ma'saralarda
Pirinç	İskele ve istasyonlardan hîn-i sevkinde
Kuş yemi	İskele ve istasyonlardan hîn-i sevkinde
Susam	İskele ve istasyonlardan hîn-i sevkinde

Bâlâda muharrer mahsulât-ı arziye hizalarında gösterilen mahaller rayici üzerinden yüzde sekiz vergiye tabidir.

Madde 4- Demiryolu ve merakib-i bahriye ile nakil olunacak mahsulat-ı arziye için hîn-i sevklerinde tahmil-i istasyon veya iskelelerinden nakliye tezkeresi almak mecburi ve nakliye tezkeresi olmayan mahsulat-ı arziyenin nakli memnudur.

Madde 5- Öşre tabi arazinin kıymeti üzerinden maa zam binde altı nispetinde istîfa olunan arazi vergisi sekiz misline iblâğ olunmuştur. İşbu verginin sekizde üçü menafi ve iane hisseleri olup Hazine hissesiyle birlikte tahsil ve rub'u Ziraat Bankasına ve dörtte üçü idare-i hususiyelere tevdi olunur.

Madde 6- Vergi istifasında arazinin 1331 senesindeki kıymet-i mukayyedeleri esastır. Tarih-i mezkûrdan sonra ferağ, ifraz ve tadilât-ı hususiye dolayısıyla artan kıymetlere bakılmaz. Ancak hususat-ı atıye müstesnadır:

- A-** Tadilât görmüş olan arazinin kıymet-i hazır-ı mukayyedesi 1331 senesindeki kıymet-i mukayyedesinin sekiz mislinden fazla ise vergi kıymet-i hâzıra üzerinden binde altı olarak tahakkuk ettirilir.
- B-** Kıymet-i mukayyide-i sabıkası bulunmayan arazinin vergisi keza kıymet-i hazır-ı mukayyedesinin binde altı olarak istîfa edilir. Bu iki halde de alınacak verginin sekizde üçü menafi ve iane hisselerine ait olup dördüncü madde mucibince tevzi olunur.
- C-** Mektum arazinin sinin-i sabıka vergisi ait olduğu senelerdeki ahkâma tabidir.
- D-** 1331 senesindeki arazi vergisinin sekiz misli, hâzır kıymetinin binde altısından fazla ise fazlası tenzil edilir.

Madde 7- Esasen tapuda arazi olarak mukayyet iken elyevm çalılık veya su altında kalmak suretiyle bataklık halini almış olan arazi vergisi tezyit edilmez ve bedel-i öşür olarak evvelce bi't-takdir alınmakta olan vergiler badema alınmaz.

Madde 8- Musakkafat Kanununun üçüncü maddesinde zikrolunan avlu ve bahçe fazlaları vergisi zamma tabi olmayıp tahakkuk-ı aslileri üzerinden istîfa olunur.

Madde 9- İşbu kanun ahkâmına tevfiq muamele edilmeyen ahvalde istifası lâzım gelen vergi-i cezai üç kat olarak Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân tahsil olunur.

Madde 10- Aşar Nizamnamesiyle işbu kanuna mugayir bilcümle ahkâm mülğadır.

Madde 11- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren mer'iyü'l-icradır.

Madde 12- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

Madde-i Muvakkate- İşbu kanunun mevki-i mer'iyete vaz'ı esnasında öşrü verilmiş olarak mevcut mahsulat-ı arziyeden tekrar vergi alınmaz.

23 Receb sene 1343 ve 17 Şubat 1341

Tefsirler

Numarası: 57

Men-i Müskirat Kanununun Tadiline Dair 9 Nisan 1340 Tarihli Kanunun Altıncı Maddesinin Tefsiri

Rakı, bira ve likör gibi terkiyende gayetle cüzi ispiroto bulunan mevaddın daire-i şümulde dâhil olmadığından lokanta ve emsali umumi yerlerde istimali kanunen caiz değildir.

12.01.1341

Numarası: 58

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden Neşet Edecek Efendilere Yüz Ellişer Lira İtasına Mütedair 20 Eylül 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesinin Tefsiri
Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden neşet edecek efendilere yüz Ellişer lira itası hakkındaki 20 Eylül 1339 tarihli ve 346

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 15

numaralı Kanunun tefsirine dair Giresun Mebusu Hakkı Tarık Bey tarafından verilen takrir Müdafaa-i Milliye Encümeninin ol baptaki mazbatasıyla birlikte tetkik ve müzakere edildi. Müdafaa-i Milliye Encümeninin tefsiri encümenimizce de muvafık görülerek mezkûr kanunun birinci maddesi mucibince (Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyeden neşet edecek etubba-yı askeriye ve ikmal nevakıs ve teçhizatları için bir defaya mahsus olarak Müdafaa-i Milliye Bütçesinin Teçhizat Faslından yüz Ellişer liranın) devam-ı itası lüzumunun Heyet-i Celileye arzına karar verilmiştir.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi: Çorum, Ferid	Mazbata Muharriri: Çatalca, Şakir	Kâtip: Konya, Fuad
Aza: Kırşehir, Yahya Galib	Aza: Trabzon, Şefik	Aza: Sivas, Halis Turgud
Aza: Diyarbakır, Şerif	Aza: Giresun, Musa Kazım	

Kararnameler

Başvekâlet-i Celileden:

Beray-ı vazife Ankara'dan müfarekat eden Nafia Vekili Feyzi Beyefendi'ye Ziraat Vekili Hasan Fehmi Beyefendi'nin ve Sıhhiye Vekili Doktor Mazhar Beyefendi'ye Dâhiliye Vekili Cemil Beyefendi'nin vekâlet buyurmaları Reis-i Cumhur Hazretlerinin tasvibine iktiran etmiştir.

6 Kânunusani 1341

Maden İhracı Ruhsatiyesi

Edirne vilâyeti dâhilinde Uzunköprü kazasının Ömer Bey nahiyesine tabi Karabürcek karyesinde bî't-taharri zahire çıkarılan linyit madeninin Türkiye Cumhuriyeti tebaasından Kasım Efendi ve şürekâsı uhdelere ihalesi Ticaret Vekâlet-i Celilesinin 16 Haziran 1340 tarih ve Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinin 2821/49 numaralı tezkiresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 06.08.1340 tarihli içtimasında kabul edilmiştir.

Büyük Millet Meclisi Kararları

İstanbul İstiklâl Mahkemesince Yapılan Fazla Sarfıyatın Esman-ı Baligasının Meclis Bütçesinden Sarfı Hakkında Karar

Numarası: 107

İstanbul İstiklâl Mahkemesince; gerek ketebe maaşatına ve gerekse yapılan müteferrik sarfiyata ve saat-i mesai haricinde çalıştırılan ketebe verilen ücrete mukabil olarak sarf olunan ve 836 lira 82,5 kuruştan ibaret bulunan

meblâğın, Meclis bütçesinin müteferrika maddesinden sarfı, Heyet-i Umumiyenin 26.01.1341 tarihli 41'inci içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Âdemoğlu Ali'nin Cezasından Bir Senesinin Affına Dair Karar

Numarası: 108

Sirkat maddesinden dolayı bir sene müddetle mahkûmen mahbus iken erbab-ı ziraatten olmasına mebni ol bapdaki karara tevfikân tahliye ve serbest bulunduğu sırada tekrar ika eylediği sirkat fiilinden tekerrür cürmüne binaen iki seneye mahkûm edilen Âdemoğlu Ali'nin, cürm-i evveli 19 Teşrinisani 1339 tarihli kanunun daire-i şümulüne dâhil bulunduğundan hakkında ita olunan hükümde isabet olmadığı cihetle cezasından bir senenin affına dair Adliye Encümenince tanzim kılınan mazbata, Heyet-i Umumiyenin 02.02.1341 tarihli 45'inci içtimainın birinci celsesinde kabul edilmiştir.

Erbaa ile Çarşamba Arasındaki Üçkayalar Mevkiinin Tathiri Hakkında Karar

Numarası: 109

Erbaa ile Çarşamba arasında kayıkların mürur ve uburuna mâni olan Üçkayalar nam mevkiin bu sene zarfında tathiri hakkında Nafia Encümenince tanzim edilen mazbata, Heyet-i Umumiyenin 04.02.1341 tarihli 47'nci içtimainın birinci celsesinde kabul edilmiştir.

Divan-ı Muhasebatça Tanzim Olunan 1339 Sene-i Maliyesine Ait Raporlar Hakkında Karar

Numarası: 110

1339 sene-i maliyesi Haziran, Şubat aylarına ait Divan-ı Muhasebat raporları üzerine Divan-ı Muhasebat Encümeni tarafından tanzim edilen mazbata Heyet-i Umumiyece bi'l-müzakere ber vech-i âti mukarrerat ittihaz edilmiştir:

- 1-** Muvazene-i umumiyyeden maaş alan memurin ve müstahdemîne saat-i mesai haricinde çalıştıklarından dolayı ücret verilemez.
- 2-** Tetkikat, teftişat, tahkikat, taharriyat ve istikşafat ve sair bilûmum memuriyet-i muvakkate ile vuku bulan seyahatlerde infikâk ve muvasalât yevmiyesi verilmez.
- 3-** İnşaat, ihâlât şeraiti ve mukavelâtı devletçe müttehaz numunelere tevfikân tanzim olunur.
- 4-** Taahhüt yolsuzluklarından dolayı Divan-ı Muhasebat vizeden imtina eder.
- 5-** Memurine ikramiye itası kanuna müstenit olmak lâzımdır.

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 16

Tamimler

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Askeri Fabrikaları Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 senesi mülhak bütçe kanununun 6'ncı maddesinde “Efrat, jandarma, polis ve devair odacıları ile mekatip talebesinin elbiselik kumaş ve kunduralarının askeri ve milli fabrikalarda mevcut ve imali mümkün bulunduğu surette hariçteki fiyattan yüzde on raddesinde pahalı bile olsa tercihen fabrikalardan mübayaa ve imal ettirmeye devair-i devlet mecburdur.” diye muharrer olan madde-i mezkûrede “milli” tabirinin mana ve mefhumu hakkında icra kılınan tetkikat neticesinde mezkûr kanunun Meclis Heyet-i Umumiyesinde esna-yı müzakeresinde vuku bulan beyanat ve münakaşat-ı müselseleden bütün tasavvurat ve mukarreratın Hükûmetin malı olan askeri ve milli fabrikalara maksur olduğu ve Meclis-i Âlinin nokta-i nazarı, Hükûmetin malı olan fabrikaların terakki ve inkişafını istihdaf eylediği görüldüğünden “milli” tabirinin askeri ve resmî müessesata ait olduğu istidlal olunarak tatbikatta buna göre icra-yı muamele olunması Divan-ı Muhasebat Riyasetinin tezkiresine atfen Başvekâlet-i Celileden 25.01.1341 tarih ve 6/395 numaralı tezkirede bildirilmiştir. Malumat olmak ve layiha ahkâmına tevfikan muamele yapılmak üzere tamimen tebliğ olunur.

Divan-ı Muhasebat Riyasetinden:

Atık Harcırah Kararnamesinin elyevm mer'î bulunan 13, 14 ve 15'inci maddeleriyle bunlara müteallik karar-ı tefsirîlere nazaran memurîne ita edilmekte olan mezuniyetler ya tebdil-i hava ve tedavi veya seyahat ve istirahat veyahut mesalih-i zatiyesinin tesviyesi zımında olup şu üç şekil mezuniyetinde verilecek maaşlar hakkında da ahkâm-ı mahsusa bulunmasına ve müddet-i mezuniyetlerini tecavüz ettirenlerin maaşlarının kat'ı muktezi olmasına binaen Divan-ı Muhasebatça vazife-i murakabenin bihakkin temin-i icrası zımında maaş bordrolarında mezun memurların esbab-ı mezuniyetleriyle müddet-i mezuniyetlerini tasrih ve irae ve vekâleten müstahdem memurin ile mezun memurlara ait evrakın asıl veya suret-i musaddakaları bordrolara rapt edilmekte olduğu hâlde bir zamandan beri bu yolda mevzu usule riayet edilmediğinden dolayı vize esnasında murakiplarla memurin-i aide aralarında ihtilaf hâsıl ve bu sebeple vize muamelatının duçar-ı techhür olmakta bulunduğu işarât-ı vakiadan anlaşılmış olmasına ve esas ve hikmet-i vaz'ına nazaran mezkûr usul mucibince badema mezun memurların esbap ve müddet-i mezuniyetlerinin bordrolarda zikir ve tasrihi ve vekâleten müstahdem memurin ile mezun memurun taalluk evrakın asıl veya musaddak suretlerinin bordrolara raptı ile murakiplara temin-i iraesî Heyet-i Umumiye kararıyla devaire işar kılındığından daire-i aliyyelerince de minval-i muharrer veçhile ifa-yı muktezasının icap edenlere tebliğ buyurulması temenni olunur efendim.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

Nispet-i Askeriyeleri Kat' Edilenler

Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen ve hudud-ı milli haricinde kalan erkân ve ümera ve zabitan ve mensubîn-i askeriye hakkında ifa olunacak muameleyi mutazammın 25 Eylül 1339 tarihli Kanunun birinci ve ikinci ve beşinci maddeleri ahkâmına tevfikan nispet-i askeriye kat' olunan eşhasın isimlerini havi Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden tevdi edilip Başvekâlet-i Celileden 26 Kânunusani 1341 tarihli 6/411 numaralı tezkire ile tevdi buyurulan cetvel suret-i musaddakasıdır.

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunun Birinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat' Olunanlar

Piyade Mülazım-ı evvel Receb Efendi İbrahim Beşiktaş [328 h 34], Piyade Yüzbaşı Cemal Efendi Mustafa Makriköy [318 h 1], Topçu Yüzbaşı Hacı Şevki Efendi İbrahim Rıza Filibe [319_10], Mütেকait Piyade Binbaşı Hafız

Hüseyin Hüsnü Efendi Mehmed Edirne [315_36] Mütekait Piyade Mustafa Nuri Efendi Ahmed İzmir [311_231], Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Şevket Efendi İbrahim, [-], Piyade Mülazım-ı evvel Fahreddin Efendi Bursa [330 b 112], Piyade Mülazım-ı evvel Bekir Efendi Mehmed Çorum [325_413], Tabur İmamı Salih Zeki Efendi Bekir Tekfurdağı [328_31], Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Arif Efendi Bursa [324_415], Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Hüseyin Sabri Efendi Selim Aydın [313_525], Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel İsmail Zühdü Efendi Mahmud [-], Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Lütü Efendi Nizameddin Tophane [331_174], Piyade Zabıt Vekili İzzet Efendi Mehmed Topkapı [336_102], Mütekait Baytar Binbaşı Mehmed Atıf Efendi Nazmi İstanbul [313_18], Baytar Mülazım-ı Evvel Hikmet Efendi İbrahim Selanik [336_25], İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Yakub Asım Efendi Hacı Şevket [823], Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Osman Ağa Hüseyin Ankara

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 17

[317_541], İhtiyat Mülazım-ı sani Hafız Mustafa Sabri Efendi Ömer Eski Zağra Edremit'te mektep muallimi [9751], Mütekait Piyade Kaymakam Ahmed Tevfik Bey Sadık Üsküdar [306_57], İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Hasan Fehmi Efendi Mehmed Ömer [17188], İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Mustafa Ruhi Efendi Hacı Mustafa İskeçe [8980], İhtiyat Mülazım-ı sani Kemal Efendi Mehmed Kırşehir [12485], İhtiyat Piyade Zabıt Vekili İsmail Hakkı Efendi Ahmed Selanik [18966], Milis Mülazım-ı sani Hüseyin Hüsnü Efendi Hacı Hasan Söğüt [-], Topçu Mülazım-ı sani Rauf Yekta Efendi Şifa Kocamustafapaşa [334 n 24 h], Topçu Yüzbaşı Abdülkerim Efendi Mercan Fizan [330 b 65], Topçu Yüzbaşı Abdülkerim Efendi Mahmud [320_51], Topçu Yüzbaşı Mahmud Celal Efendi Osman Aksaray [318_9], Tabip Binbaşı Bayram Efendi Hasan Yanya [324_15], İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Necib Mehmed Erzincan 755_26675, İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Necmeddin Efendi Mustafa Kavala 13829, İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Ahmed Efendi Hacı Yakub Trabzon 4909, Piyade Mülazım-ı evvelikten muhreç Hüseyin Rahmi Efendi Kalkandelen [320_130], Mütekait Piyade Binbaşı Süleyman Sırrı Efendi Mehmed İstanbul [311_354], Piyade Yüzbaşı Rasim Efendi İshak Manyas [320_512], Piyade İhtiyat Zabıt Vekili Mehmed Sami Efendi Osman Nazmi İstanbul [13532], Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Halid Rıfat Efendi Esad Bağdad [8027], Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Ahmed Tevfik Efendi Yusuf Cidde [13298], Nakliye İhtiyat Mülazım-ı sani Ali Muammer Efendi Mehdi İstanbul [557], Mütekait Piyade Miralay Tahsin Bey Tahir Harput [302_66].

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin İkinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Hüdaî Efendi Mehmed Vasfi Halep [331_347], Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Ali Zekeriya Efendi Abdullah Cihangir [328_b 20], Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Şükrü Efendi Mirza Sivas [331_423], Süvari Mülazım-ı evvel Ali Rıza Efendi [332_19], Süvari Mülazım-ı evvel Şerafeddin Efendi [332_29], Piyade Mülazım-ı sani Yusuf Kenan Efendi Tahsin Sultan Selim [334_170], Tabip Yüzbaşı Abdülhadi Efendi Halil İstanbul [336_2], Tabip Binbaşı Şerafeddin Efendi Ahmed [327_39], Piyade Zabıt Vekili Ekrem Efendi Hüseyin Üsküdar [336_35].

25 Eylül 1339 Tarihli Kanunnamenin Beşinci Maddesi Mucibince Nispet-i Askeriyeleri Kat'Olunanlar

İhtiyat Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Nazım Efendi Abdurrahim Hama [1056], Piyade Yüzbaşı Mehmed Şevki Efendi Abdüssamed Bağdad [318_428], Mütekait Fransızca Muallimi İziye Verlopo Efendi, Piyade Yüzbaşı Seyyid Süleyman Efendi Salih Bağdat [325_323]

Tashihler

Başvekâlet-i Celileden:

11.12.1340 tarih ve 6/4399 numaralı tezkire ile tebliğ edilmiş olan Türkiye’de mevcut bilumum ormanların fenni usul-i idare ve işletmelerine mütedair 22 Nisan 1340 tarihli kanuna müzeyyel 526 numaralı kanunun birinci maddesindeki “köylülerle” kelimesi sehven “köylülerin” suretinde tahrir edilmiş olduğundan ol veçhile tashih-i keyfiyet olunması lüzumu Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 18.01.1341 tarihli tezkiresinde izbar kılınmıştır. Ber muceb-i işar tashih-i keyfiyet olunur.

29 Teşrinisani 1339 tarihli “İstiklâl Madalyası Kanunu”nun dokuzuncu maddesinde madalya harcı olarak alınacak üç liradan müstesna olanlar meyanında “zabitan”da mevcut olduğu hâlde birinci cilt Kavanin Mecmuasının esna-yı tab’ında madde-i mezkûredeki efrat ile küçük zabitan cümlesinden sonra “ve zabitan” kelimesinin sehven tab’ edildiğinin ahiren bi’t-tedkik anlaşıldığı Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 07.02.1341 tarih ve Kavanin Müdüriyeti 21/596/1099 numaralı tezkiresiyle işar kılınmıştır.

Divan-ı Muhasebat Riyasetinin geçen nüshamızdaki tamiminin sondan ikinci satırına (atide) kelimesinden sonra istimal edilemeyeceğinden ona istinaden iki sene bütçesinden tahsisat-ı mukzeziye istihsali lüzumuna göre iktiza-yı hâlin 1341 senesi bütçesinin fıkrasının ilavesi lazım gelmekle tashih olunur.

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Tıp fakültesinden üç yüz on yedi senesinde istihsal eylemiş olduğu tabip diplomasını Harb-i Umumide Çanakkale bombardımanında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik

23 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 18

ibraz eden sabık On Altıncı Fırka Manisa Askeri Hastahanesi ve hâlen Ankara Merkez Hastahanesi etibbasından Kaymakam İsmail Hakkı Bey’e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5_3

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Darülfünun tıp medresesinden üç yüz yirmi yedi senesinde almış olduğu diplomasını hanesinde sirkat ettirmiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Van Sıhhiye Müdürü Ali Rıza Bey’e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur.

5_4

Sıhhiye ve Muavenet-i İc̣timaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Tıp fakültesi eczacı şubesinde 1326 senesinde istihsal eylemiş olduğu 1457 numaralı eczacı diplomasını Manisa harik-i kebirinde hanesiyle birlikte diğ̣er eşyaları meyanında muhterik olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesika ibraz eden Eczacı Mehmed Saadeddin Efendi'ye nüsha-i saniye diploma itası takarrür etmiş olduğundan hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadiyla Sıhhiye ve Muavenet-i İc̣timaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası ilan olunur.

RESMÎ CERİDE

Perşembe

Abone Şeraiti

26 Şubat 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

2 Şaban 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahrirî muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır.

Tesis tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 85 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kanunlar

Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 553

Madde 1- Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 senesi bütçesinin fusul ve mevaddına, müfredatı merbut cetvelde muharrer olduğu üzere, “230,100” lira tahsisat-ı munzamma ita kılınmıştır.

Madde 2- İşbu tahsisat, orduda kadrodan fazla istihdam edilecek efrat masarifine karşılıktır.

Madde 3- Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4- Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

24 Receb 1343 ve 18 Şubat 1341

Birinci Maddeye Merbut Cetvel

Fasıl	Madde	Nev-i muhassasat	Adet lira
291		Maaşat-ı umumiye	610
294	1	Tayinat	85 000
	3	Mahrukat ve tenvirat	12 050
300		Nakliyat	100 000
301		Harcırah	30 000
306		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	2440
		Yekûn	230 100

Telsiz Tesisi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 554

Birinci Madde- Ankara'da büyük bir telsiz istasyonu ile memlekette dâhili bir telsiz şebekesi tesisi için 800,000 lirası 1341, keza 800,000 lirası 1342 ve mütebaki 650,000 lirası 1343 senelerinde sarf edilmek üzere 2,250,000 liralık taahhüdât icrasına Dâhiliye Vekâleti mezundur. Seneleri zarfında sarf olunamayan kısımlar sene-i âtiyeye devren sarf olunabilir.

İkinci Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

25 Receb 1343 ve 19 Şubat 1341

Büyük Millet Meclisinin 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 555

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütçesinin ikinci harcırah faslından bin dört yüz yetmiş beş lira kırk üç kuruşun tanziliyle beşinci masarî-i müteferrika faslına nakil olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

27 Receb 1343 ve 21 Şubat 1341

Hıyanet-i Vataniye Kanununun Birinci Maddesinin Tadili Hakkındaki 15 Nisan 1339 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 556

Madde 1- Dini veya mukaddesat-ı diniyeyi siyasi gayelere esas veya alet ittihaz maksadıyla cemiyetler teşkili memnudur.

Bu kabil cemiyetleri teşkil edenler veya bu cemiyetlere dâhil olanlar

26 Şubat

(Resmî Ceride)

Sahife 20

hain-i vatan addolunur. Dini veya mukaddesat-ı diniyeyi alet ittihaz ederek şekl-i devleti tebdil ve tağyir veya emniyet-i devleti ihlâl veya dini veya mukaddesat-ı diniyeyi alet ittihaz ederek her ne suretle olursa olsun ahali arasına fesat ve nifak ilkası için gerek münferiden ve gerek müçtemian kavli veya tahriîrî veya fiilî bir şekilde veya nutuk iradî veyahut neşriyat icrası suretiyle harekette bulunanlar keza hain-i vatan addolunur.

Madde 2- İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

1 Şaban 1343 ve 25 Şubat 1341

1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Usul-i Münakasaya Dair Olan 16'ncı Maddesine Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 557

Madde 1- Devletin dâhilî ve haricî emniyet ve asayişinin temini maksadıyla vaki olacak harekât-ı askeriyede seferber edilen kıtaat ihtiyacatı levazım dairelerince ve muhasib-i mesullüğün iştirakiyle pazarlık suretiyle temin olunabilir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1 Şaban 1343 ve 25 Şubat 1341

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları

İstanbul Mebusu Hamdullah Subhi Bey Tarafından İrat Edilen Nutkun Neşri Hakkında

Numarası: 111

Dâhiliye bütçesinin esna-yı müzakeresinde İstanbul Mebusu Hamdullah Subhi Bey tarafından irat edilen nutkun Anadolu Ajansı vasıtasıyla vatanın her tarafında neşri, Heyet-i Umumiyenin 17.02.1341 tarihinde münakit elli sekizinci içtimanın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

17.02.1341

Kadı Beyzade Hilmi Efendi'nin İade-i Hukuk-ı Memnuası Hakkında

Numarası: 113

Fiil-i şeni' maddesinden mahkûm olup müddet-i mahkûmiyetini bade'l-ikmal tahliye olunan Karaman'ın Mansur Dede Mahallesinde Kadı Beyzade Hilmi Efendi'nin iade-i hukuk-ı memnuası hakkındaki Adliye Encümeni mazbatası Heyet-i Umumiyenin 23.02.1341 tarihli altmış üçüncü içtimanın birinci celsesinde kabul edilmiştir.

Numarası: 114

Ergani vilâyetinin bir kısmında kuva-yı müsellaha-i devlete karşı müsellahan vukua gelen isyan Diyarbakır, Elaziz ve Genç vilâyetlerine de sirayet eylemiş ve tevessüe müstait görülmüş olduğundan Elaziz, Genç, Muş, Ergani, Dersim, Diyarbakır, Mardin, Urfa, Siverek, Siirt, Bitlis, Van, Hakkari ve Malatya vilâyetleriyle Erzurum vilâyetinin Kiğı

ve Hınıs kazalarında bir ay müddetle idare-i örfiye ilâm hakkındaki İcra Vekilleri Heyeti kararı müttefikan tasdik edilmiştir.

25 Şubat 1341

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâlet-i Celilesinden:

Tıp fakültesinden üç yüz on yedi senesinde istihsal eylemiş olduğu tabip diplomasını Harb-i Umumide Çanakkale bombardımanında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden sabık On Altıncı Fırka Manisa Askeri Hastahanesi ve hâlen Ankara Merkez Hastahanesi etubbasından Kaymakam İsmail Hakkı Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur eder ise hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 4_5

§ Darülfünun tıp medresesinden üç yüz yirmi yedi senesinde almış olduğu diplomasını hanesinde sirkat ettirmiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Van Sıhhiye Müdürü Ali Rıza Bey'e nüsha-i saniye itası takarrür ettiğinden hükmü kalmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptıyla isminin inbası bilumum alakadarana ilan olunur. 5_5

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Pazartesi</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
<i>2 Mart 1341</i>	<i>Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş</i>
<i>6 Şaban 1343</i>	<i>Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş</i>
---	<i>Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur</i>
<i>İdari ve tahriri muamelat için Matbuat</i>	<i>Altı aylığı 235</i>
<i>Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur</i>	

<i>Beher nüshası 100 paradır</i>	
<i>Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336</i>	
<i>Numarası: 86 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3</i>	

Kanunlar

Tütün İdare-i Muvakkatesi ve Sigara Kâğıdı İnhisarı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 558

- Madde 1-** 1341 senesi Martının birinci gününden itibaren istihlakât-ı dâhiliyeye mahsus tütün mübayaası, işletilmesi ve tütün ve sigara imali ve satılması muamelesiyle tütüne müteallik sair umur, kavanin ve nizamat-ı mahsusasına tevfikân doğrudan doğruya Hükûmetçe ifa edilir.
- Madde 2-** Birinci maddede Hükûmete verilmiş olan salâhiyet 1341 sene-i maliyesi nihayetine kadar muteberdir.
- Madde 3-** Reji şirketinin makamına kaim olmak için itası muktezi meblâğ karşılığı ve işbu kanun mucibince tütün muamelâtının ve sigara kâğıdı inhisarının idaresi zımında iptidai sermaye olmak üzere altı milyon lira tahsis ve 1340 senesi Maliye bütçesine fasl-ı mahsus olarak vazolunmuştur.
- Madde 4-** İdare-i muvakkate muamelât ve sarfiyatı Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanunu ahkâmından müstesna olarak idare ve ifa olunur.
- Madde 5-** İdare-i muvakkate memurları müessesat-ı hususiye memurları gibi muameleye tabi tutulurlar. Bu memurların muvazzaf olacakları işlerde mütehassıs olmaları şarttır.
- Madde 6-** İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren efrat ve şirketler tarafından sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defterleri ithal ve ticareti memnudur. Sarfiyat-ı dâhiliyeye mahsus sigara kâğıtları Hükûmetçe münasip görülecek şekil ve surette mevki-i istihlâke vazolunur.
- Madde 7-** İşbu kanunun tarih-i neşrinden mukaddem, efrat ve şirketler tarafından, Türkiye için sipariş edilmiş olduğu ispat edilen sigara kâğıtlarıyla beyaz kopya kâğıt ve defterlerinin kanunun tarih-i neşrini takip eden günden itibaren nihayet üç ay zarfında gümrük ambarlarında kalmak şartıyla ithaline müsaade edilir. Bilumum sigara kâğıdı ve beyaz kopya defteri ve kâğıdı sipariş etmiş bulunanlar işbu kanunun her mahalde tarih-i neşrinden itibaren nihayet bir hafta zarfında sipariş eylemiş oldukları sigara kâğıdı

ve beyaz kopya defter ve kâğıtlarının ecnas, ebat, miktar ve kıymetlerini mübeyyin bir beyannameyi mahallin en büyük mal memuruna vermekle mükelleftir. Bu suretle Türkiye gümrüklerine gelecek olan sigara kâğıtları ve beyaz kopya kâğıt ve defterleri dokuzuncu madde mucibince takdir olunacak fiyatla Hükûmet tarafından hîn-i ithalinde mübayaa edilebilir. Takdir olunan fiyatla tüccar malını satmaya veya Hükûmet almaya razı olmazsa tüccar malını memalik-i ecnebiyeye sevke mezundur.

Madde 8- İşbu kanunun her mahalde tarih-i neşrinden itibaren nihayet bir hafta zarfında bilumum sigara kâğıdı tüccar ve âmilleri ile beyaz kopya kâğıt ve defteri satanlar ellerinde bulunan mamul ve gayr-i mamul sigara kâğıtları ve beyaz kopya kâğıt ve defterlerinin ebat ve makadiriyle kıymetlerini havi bir beyannameyi mahallin en büyük mal memuruna vermekle mükelleftir. Bu suretle Türkiye dâhilinde mevcut bilumum sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defterlerinin makadiri tespit olunduktan sonra dokuzuncu madde mucibince takdir olunacak kıymet üzerinden işbu sigara kâğıt ve beyaz kopya kâğıt ve defterleri Hükûmet tarafından mübayaa olunur. Takdir edilecek fiyatı kabul etmeyen tüccara alınmış olan rüsum iade edilerek bilumum masarif kendisine ait olmak üzere nihayet üç ay zarfında memalik-i ecnebiyeye ihraç ettirilir. Bu müddet zarfında ihraç edilmeyen sigara kâğıtlarıyla beyaz kopya kâğıt ve defterleri her nev' masarif ve zarar ziyanı tüccara ait olmak üzere Hükûmetçe ihraç olunur ve transit olarak gümrüğe gelmiş sigara kâğıtları ve beyaz kopya defter ve kâğıtları memlekete ithal edilemez.

Madde 9- Yedi ve sekizinci maddelerdeki takdir-i kıymet keyfiyeti

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 22

bervech-i ati icra olunur:

Beyannamelerin toplanmasıyla sigara kâğıdı tüccar veya âmili bulunan her şehirde bir mal memuruyla ticaret odası bulunan mahallerde ticaret odasından ve bulunmayan mahallerde meclis-i belediyeden, işbu meclislerin reislerinden gayri zevattan, müntahap bir azadan ve bu beyannameyi veren tacir veya âmilden veya vekilinden mürekkep bir heyet marifetiyle o tacir veya âmile ait sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defterlerinin mahreçlerindeki kıymetleri tahkik ve tespit olunur. Bununla masarifi hakikiye yekûnuna tesviye edilmiş olan gümrük ve bandrol resimleri de ilâve edilerek keyfiyet bir maliye memurunun taht-ı riyasetinde ticaret odası reisi ve ticaret odası bulunmayan mahallerde belediye reisi ile ticaret odasından veya meclis-i belediyeden müntahap bir tüccardan mürekkep komisyona tevdi olunur. Bu komisyonca gerek tasdikan ve gerek tadilen ittihaz edilecek mukarrerat katidir.

Madde 10- Sigara ve beyaz kopya kâğıt ve defteri tüccar ve âmillerinden başka perakende suretiyle bu emtiayı fûruht edenler işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren bir hafta zarfında mensup oldukları kaza mal müdürlüklerine ve bulunan mahallerde maliye tahakkuk mal memurlarına yedlerindeki sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defterlerinin miktar ve envayıyla âmil veya tacirinden ne hesap ile satın almış olduklarını mübeyyin bir beyanname itasıyla mükellefîrler. İşbu beyannameler kazalarda mal müdürlerinin ve bulunan mahallerde maliye tahakkuk müfettişlerinin taht-ı riyasetlerinde ticaret odası bulunan yerlerde mezkûr odaca bulunmayan mahallerde de meclis-i belediyece intihap edilecek iki tacirden mürekkep bir heyetçe tetkik ve bandrol resminin iadesiyle beraber bilumum masarifi hakikiye dahi nazar-ı dikkate alınmak şartıyla tacire ita edilecek bedel miktarı tespit ve nihayet bir buçuk ay zarfında işbu bedel Hükûmetçe tediye olunarak işbu kâğıt ve defterler tesellüm olunur.

Madde 11- Bâlâdaki maddelerde zikredilen müddetler zarfında beyanname vermemiş olan sigara kâğıdı ve beyaz kopya defter ve kâğıdı toptan tacir veya âmillerinden tehhür eden her gün için cezaen yüz ve

perakendecilerden iki lira alınacağı gibi işbu tehhürün malı kaçırmak ve defterleri tahrif etmek gibi ızzar-ı hazine kastıyla vaki olduğu tebeyyün ederse mütecasirlerine emval-i milliyeyi sirkat edenler hakkında Kanun-ı Cezanın ahkâm-ı mahsusası ayrıca tatbik olunur.

Madde 12- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren sigara kâğıdı kabı ve sigara kâğıdı kutusu etiketi imal ve tab'ı memnudur.

Madde 13- Altıncı ve on ikinci maddelerde münderiç memnuiyetler hilâfına hareket edenlerin imal veya ithal veya tab' etmiş oldukları sigara kâğıtları ve beyaz kopya kâğıt ve defterleri ve sigara kâğıdı kabı ve kutu etiketleri müsadere edilmekle beraber sigara kâğıdı ve beyaz kopya defter veya kâğıdı imal veya ithal veya ticaret edenlerden iki yüz liradan beş yüz liraya kadar, sigara kâğıdı kabı veya kutu etiketi imal ve tabedenlerden elli liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Madde 14- Kaçak sigara kâğıtlarının âzami dokuz santimetre tul ve beş santimetre arz ebadında beher varağından ve beyaz kopya kâğıdıyla âzami ebadı mütecaviz sigara kâğıtlarının beher kırk beş santimetre murabbaından ve küsurundan beş kuruş ceza-yı nakdî ahz ve kaçak mallar müsadere olunur.

Madde 15- Kaçak tütün hakkında kavanin ve nizamât-ı mahsusasında münderiç ceza-yı nakdiler, 17 Nisan 1338 tarihli ve 222 numaralı Kanun mucibince, beş misline iblâğ olunmuştur.

Madde 16- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren bilumum memurin-i devlet, tütün ve sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defteri kaçakçılığının men' ve ihbarıyla ve memurin-i maliye ile memurin-i inzibatiye ve idariye de men', takip ve ihbarıyla mükelleftir. Bu bapta terahisi görülen memurin haklarında tutulacak zabıt varakaları üzerine takibat-ı kanuniye yapılır.

Madde 17- Vuku bulan ihbar veya takip üzerine derdest olunan kaçak sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt veya defterinden alınacak ceza-yı nakdilerin nısfı tahsiline intizar olunmaksızın bu hususta hizmeti mesbuk olanlara derhal tesviye olunur.

Madde 18- İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Madde 19- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

Adliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 559

Madde 1- Adliye Vekâletinin 1340 senesi bütçesinin 226'ncı memurin-i muvazzafa tahsisat-ı fevkalâde faslından otuz sekiz bin liranın bi't-tenzil on beş bin lirasının 227'nci faslın birinci memurin-i mazule maaşatı maddesine, yirmi üç bin lirasının da fasl-ı mezkûrun ikinci memurin-i mazule tahsisat-ı fevkalâdesi maddesine ilâve ve sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun ahkâmı tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1340 Senesi Bütçesinin İkinci Faslından 1/4 Faslına Münakale İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 560

Madde 1- 1340 senesi öksüz yurtları bütçesinin ikinci maaş, ücret ve tahsisat-ı fevkalâdeleri faslından (3000)

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 23

lira tenzil edilerek yeniden küşat edilen (4/A) faslının birinci maddesine “Memurin-i mazule maaşatı” namıyla 1100 lira ve keza mezkûr faslın ikinci maddesine “Memurin-i mazule tahsisat-ı fevkalâdesi” namıyla 1800 lira naklen tahsis olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun

Kanun numarası: 561

Birinci Madde- 1340 senesi matbuat ve istihbarat bütçesinde ajans ve telgraf ücuratı için 191/A namıyla bir fasl-ı mahsus küşat edilerek işbu fasla 350,000 liralık tahsisat vazolunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Hariciye Vekilleri memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 562

Madde 1- 1340 senesi Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesi bütçesinin 149’uncu tahsisat-ı fevkalâde faslından beş bin üç yüz elli lira bi’t-tenzil bundan iki bin beş yüz lirasının 151’inci faslın birinci memurin-i mazule maaşatı maddesine ve iki bin sekiz yüz elli lirasının da aynı faslın ikinci memurin-i mazule tahsisat-ı fevkalâdesi maddesine nakline mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü’l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

Ankara Şehremanetine Bir Buçuk Milyon Lira İkrazı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 563

Madde 1- Ankara Şehremanetine yüzde altı faizle bir buçuk milyon lira ikrazına Maliye Vekâleti mezundur. Şehremaneti meblağ-ı müstakrazı yirmi senede tediye ve itfaya mecburdur; faiz ve resü’l-mal tediya 1342 senesinden başlayacaktır.

Madde 2- İkrasına mezuniyet verilen bir buçuk milyon lira 1340 senesi Maliye bütçesindeki [56 B] faslına tahsisat-ı munzamma olarak ita olunmuştur.

Madde 3- İkinci madde ile ita olunan tahsisattan 1340 sene-i maliyesi zarfında verilemeyen miktarı 1341 senesinde dahi tediye olunabilir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

**Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçesinin
Beşinci Faslından Dördüncü Faslına Birinci Maddesine
Münakale İcrasına Dair Kanun**

Kanun numarası 564

Birinci Madde- 1340 senesi Öksüz Yurtları bütçesinin beşinci “telgraf ücuratı” faslından 3000 lira tenzil edilerek dördüncü faslına birinci “muallimîn ve memurin harcırahı” maddesine nakil olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

**1341 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Mevki-i Meriyete
Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun**

Kanun Numarası: 565

Birinci Madde- 1341 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde mevadd-ı mühimme ve müstaceleye muktezi mebalîğ, bilâhare devairin 1341 bütçelerindeki muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere, sarfiyat-ı muvakkate suretiyle verilebilir.

İkinci Madde- Kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân cibayet edilmekte olan rüsum ve tekâlif ile harçlar kemakân istifa edilir.

Üçüncü Madde- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdeminin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadroları caridir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Muvazene-i Umumiye Kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar meriyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

2 Şaban 1343 ve 26 Şubat 1341

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 24

**3 Nisan 1339 Tarih ve 319 Numaralı Kanunla Verilen Tahsisattan
Sarf Edilemeyen Miktarın 1341 Senesi Zarfında Sarfı
Hakkında Kanun**

Kanun Numarası: 566

Madde 1- q3 Nisan 1339 tarihli Kanunun ikinci maddesi mucibince Maliye bütçesinde [Ahval-i harbiye ilcasıyla harap olan mesakinin tamir ve inşası masrafı] namıyla açılan (99/Z) faslına vazolunan bir milyon lira tahsisattan 1339 ve 1340 senelerinde sarf edilemeyen miktarı 1341 senesinde sarf olunabilir.

Madde 2- İşbu tahsisattan evvelce her vilâyete tefrik olunan miktardan 1341 senesine devredilecek bakiyeler, mecalis-i umumiye kararıyla köy, kasaba ve şehir su yollarının tanzimine, alelumum umur-ı sıhhiyelerinin teminine ve mektep binaları inşaatına sarf edilmek üzere defaten idare-i hususiyelere verilir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

**Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesine
Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun**

Kanun Numarası: 567

Birinci Madde- Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 senesi bütçesine müfredatı merbut cetvelde muharrer olduğu üzere iki yüz kırk bin yüz lira tahsisat ilâve ve sarfına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Fasıl	Madde	Nev-i muhassasat	Lira
394	1	Tayinat	157,500
	3	Mahrakat ve tenvirat	12,600
300		Nakliyat	50,000
301		Harcırah	20,000
		Yekûn	240,100

Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 Senesi Bütçesinin 296'ncı Faslına Tahsisat-ı Munzamma İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 568

Madde 1- Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1340 senesi bütçesinin 296'ncı faslına yirmi dört bin dokuz yüz lira tahsisat-ı munzamma ilâve ve sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Düyun-ı Umumiye Müdiriyet-i Umumiyesi 1340 Senesi Bütçesine Tahsisat-ı Munzamma İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 569

Birinci Madde- 1340 senesi Düyun-ı Umumiye bütçesinin 91'inci faslının dördüncü maddesi “sigorta ve nakliye ve bendiye ve kırtasiye bedeli” şekline ifrağ ve daha beş bin lira tahsisat ilâve olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Evkaf Müdiriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 570

Birinci Madde- 1341 senesi Evkaf Müdiriyet-i Umumiyesi bütçe kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar, ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere 150 000 liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyesine mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat ve usul-i mevzua dairesinde varidat-ı vakfiyenin cibayetine devam olunur.

Üçüncü Madde- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdeminin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 25

senesi bütçe ve kadrosu muteberdir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Evkaf Müdiriyet-i Umumiyesi Muvazene Kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar caridir.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Türkiye Seyr-i Sefain İdaresi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 571

Birinci Madde- 1341 senesi Türkiye Seyr-i Sefain İdaresi bütçe kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere 500 000 liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyesine mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân istifa edilmekte olan varidatın cibayetne devam olunur.

Üçüncü Madde- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadrosu caridir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Türkiye Seyr-i Sefain İdaresi Muvazene Kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar muteberdir.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Erzurum-Sarikamış-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 572

Madde 1- Erzurum-Sarikamış-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresi 1341 Bütçe Kanununun mevki-i mer'iyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere 59,000 bin liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyesine mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat-ı mahsusasına tevfikân varidatın cibayetne devam olunacağı gibi ücurat tarifeleri dahi aynen tatbik edilir.

Madde 3- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadrosu caridir.

Madde 4- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden idare-i mezkûre muvazene kanununun mevki-i meriyete vazolunacağı tarihe kadar muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Nafia Vekili memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

Askeri Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Dair İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun

Numarası: 573

Birinci Madde- 1341 senesi Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi Bütçe Kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesindeki muayyen tertiplerden mahsup olunmak üzere yedi yüz elli bin liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyesine mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân istîfa edilmekte olan varidatın cibayetine devam olunur.

Üçüncü Madde- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe kanun ve kadrosu caridir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi muvazene kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar muteberdir.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

4 Şaban 1343 ve 28 Şubat 1341

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 26

Büyük Millet Meclisi Kararları

Karar Numarası: 115

Bütçelerde fasıldan fasıla münakale icrası hakkında kanunların dahi tayin-i esami ile reye vaz'ı, 25.02.1341 tarihinde münakit 64'üncü içtimain üçüncü celsesinde takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Varşova Elçiliği Üçüncü Kitabetine Hariciye Vekâleti Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube İkinci Kâtiplerinden Mehmed Ali Bey tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

18 Şubat 1341

Gümrü Şehbenderliğine mezkûr şehbenderliği vekâleten ifa etmekte bulunan Hakkı Bey tayin kılınmıştır. Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

19 Şubat 1341

Türkiye Reis-i Cumhuriyeti: Gazi Mustafa Kemal

Başvekil: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Şükrü Kaya

Ş Madrid Maslahatgüzarlığını idareye birinci sınıf Başşehbender muhassasatıyla Hariciye Vekâleti Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdürü Münir Süreyya ve ondan inhilal eden müdüriyet-i mezkûreye Peşte Baş Şehbender-ı sabıkı Ahmed Hikmet ve Beyrut Baş Şehbenderliğine Abdülgani Sinni ve Şehbender Vekâletine Selanik Şehbender Vekili Sami zade Süreyya ve Romanya Baş Şehbenderliğine Selanik Şehbender-i sabıkı Fahreddin Hayri ve Tebriz Şehbenderliği Refakatine Şehbender maaş ve tahsisatıyla Kalem-i Mahsus ve Şifre Müdüriyeti Şifre memurlarından Şevki ve Dereşt(?) Şehbenderliğine Barselon Şehbender-i esbakı Asım ve Kirmanşah Şehbenderliğine Rumiye Şehbender-i esbakı Ragıb ve Hemedan Şehbenderliğine İstanbul Murahhashı memurlarından Vehoy-Selmas Şehbenderliğinde bulunmuş olan Nail ve Batum Baş Şehbenderliğine idareye şehbender sıfatıyla Erivan Şehbenderi Ali Kemal ve Erivan Şehbenderliğine Kars Şehbender-i sabıkı Ömer Cemaleddin ve Halep Şehbenderliğine Talat ve kançılarlık vezaifini de ifa etmek üzere şehbender vekillğine Gümölcine Şehbenderliği Kançıları Mahmud Celaleddin ve Gümölcine Şehbenderliği Kançılarlığına Novroski Şehbenderliği Kançıları Mehmed ve mezkûr şehbenderlik kançılarlığına Hariciye Vekâleti İtalyanca Mütercimliği Vekili Hüseyin Suad ve Varna Şehbenderliği Kançılarlığına Safvet (*) da ihdas olunan şehbenderliğe Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyeti Şehbenderî Şubesi İkinci Kâtiplerinden İbrahim ve kançılarlığına Erivan Şehbenderliği Kançıları Behçet Kami ve Brüksel Şehbenderliğine Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyeti Ticariye Şubesi Başkâtibi Said Beyler tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

1 Şubat 1341

Türkiye Reis-i Cumhuriyeti: Gazi Mustafa Kemal

Başvekil: Ali Fethi

Hariciye Vekili: Şükrü Kaya

Tebliğler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

Kânunusani zarfında muamelat-ı umumiyyede mabihü'l-ittiba ahkâm-ı mahsusayı muhtevi olarak vilâyata icra kılınan tebligat-ı umumiye suretleridir:

Edirne merkez mahallatındaki gayr-ı milli esaminin atideki cetvel mucibince tebeddülü hakkındaki kararname tasdik-i âliye iktiran etmiş ve vilâyete de tebliğ edilmiştir.

Edirne'deki Merkez Mahallatı Esamisi

Eski İsmi	Yeni İsmi
İskerletoğlu Mahallesi	Lala Şahin Paşa Mahallesi
Aya İsterati Mahallesi	Doğan Mahallesi
Aya Yorgi Mahallesi	Hacı İlbeyi Mahallesi
Aya Yani Mahallesi	İsa Fakih Mahallesi

Aya İstefanos Mahallesi	Midhat Paşa Mahallesi
Aya Nikola Mahallesi	Hacı Bedreddin Mahallesi
Papa Kaçanoz Mahallesi	Mimar Sinan Mahallesi
Papaiya Mahallesi	Dilaver Bey Mahallesi
Papazoğlu Mahallesi	Kadri Paşa Mahallesi
Hristos Mahallesi	Yahşi Fakih Mahallesi
Mihalkoç Mahallesi	Malkoç Bey Mahallesi
Metropolit Mahallesi	Yakut Paşa Mahallesi
Mavanoğlu Mahallesi	Talat Paşa Mahallesi
Tüccar Panayot Mahallesi	Devlet-i İslam Mahallesi

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 27

§ Osmanlı ve İtibar-ı Milli Bankası memurlarının müecciliyet-i askeriye vergilerine dair olup Büyük Millet Meclisinin 20 Kânunuevvel 1340 tarihinde münakit yirmi dördüncü içtımının ikinci celsesinde tefsir olunarak kabul edildiği Meclis Riyaset-i Celilesinin işarına atfen Başvekâlet-i Celileden tebliğ buyurulan takrir sureti bervech-i zirdir:

1338 senesinde Osmanlı ve İtibar-ı Milli bankaları memurlarının zimmetlerinde tahakkuk ettirilen müecceliyet-i askeriye vergisi Ziraat Bankası memurları misillü maaş ve muhassasatları nispetinde tahakkuk ettirilerek tashih ve ıslah olunur.

§ 15 Nisan sene 1340 tarihli ve 484 numaralı “Devlet Ormanlarından Köylülerin İnkita Hakkı” Kanununun birinci maddesinin birinci fıkrasının tefsiri hakkında Büyük Millet Meclisinin 29 Kânunuevvel sene 1340 tarihinde münakit yirmi sekizinci içtımının ikinci celsesinde kabul ve tebliğ buyurulan metn-i tefsir suretidir:

Köy mahiyetinde kasaba ahalisinden maksat köylü vaziyet ve mahiyetinde bulunanlar demek olup kasabanın veya şehrin cesameti ne olursa olsun sakinlerinden olup da ziraatla müştakil ve bu sıfatla mevsuf ve zirai ihtiyacıyla mahrukatını bizzat tedarik ve kendi vesaitiyle nakletmek zaruretinde bulunan çiftçi ve çiftlik ashabı Devlet Ormanlarından Köylülerin İnkita Hakkı Kanunundan istifade ederler.

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

Barut Nizamnamesinin birinci maddesinde “Av ve taş barutu ve lağım fitili ve eczacı ve sair ashab-ı ihtiyaca muktezi güherçile münhasıran Baruthane-i Amire mamulatından olmak üzere mirî canibinden fûruht edilir.” diye muharrer olmasına nazaran taş barutunun celp ve ithali katiyen memnu olduğu hâlde bazı mahallerde doğrudan doğruya mevadd-ı infilakiye numuneleri de sipariş edilmekte olduğu anlaşıldığından İnhisar Kanununa mugayir olan hâlâta meydan verilmemek üzere Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesine malumat verilmeksizin barut ve saire ithaline meydan verilmemesi Başvekâlet-i Celileden mevрут 3 Kânunusani 1341 tarihli 6/80 numaralı tebliğnamede izbar buyurulmakla tamimen beyan-ı keyfiyet olunur.

§ Vilâyat ve kasaba Meclis-i İdarelerinde aza-yı tabiiye adâdında memurin-i baytariye dâhil bulunmadığı cihetle ekser mahallerde umur-ı baytariyeye müteallik hususat, baytar memurlarının huzuruyla müzakere edilememekte olduğundan bu yüzden birçok tehhürat vukua gelmekte olduğu memleketimizin hayvanata olan eşeddi ihtiyacı kâfi derecede tezekkür edilemeyerek ve hususuyla tevali eden harplerden elyevm mesdud bir halde bulunan aygır

depolarının ihtiyacı için vilâyat hususi bütçelerinden akçe ifrazı ve damızlık hayvanat yetiştirilmesi ve ıslah ve teksir-i hayvanat emr-i ehemminin ve sair bunlara müteferri birçok hususat ve umurun memurin-i baytariyenin huzurlarıyla müzakeresi masalih-i mebhusenin sürat-i hal ve teminine hâdim olacağı gibi ziraatın terakki ve inkişafı, tereddiye duçar olan hayvanatın nesillerinin ıslahına ve matlup derecede hayvan yetiştirilmesine mütevakkıf olup baytarî umura müteallik hususat günden güne daha ziyade kesb-i ehemmiyet eylemekte olduğundan memurin-i mumaileyhimin Meclis-i İdarelere lüzum-ı kabulü Ziraat Vekâlet-i Celilesinden mevrut tezkirede izbar buyurulmuştur. Meclis-i İdare aza-yı daimesinden olmayan şubat-ı saire idare ve rüesasının kendi dairelerine ait işlerin müzakeresinde aza sıfatıyla Meclise davet olunarak o iş hakkındaki mazbatayı imza ve tahtim edecekleri İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun altmış beşinci maddesi icabından bulunmasına mebni baytarların da vazifelerine müteallik hususatta Meclis-i İdarelerde bulunmalarına lüzum olduğu takdirde hükmi kanunun devam-ı tatbikine itina edilmesi tamimen beyan olunur.

§ İstanbul ve İzmir gibi büyük ticaret merkezlerindeki imtiyazlı şirketlerin harekât ve muamelatını mezkûr merkezlerin ihtiyaçlarıyla her an ve zaman mütevacın bir halde bulundurmak, memleketin iktisadi bünyesiyle ale'd-devam hal-i temasta olan muntaka ticaret müdüriyetlerince mümkün olabileceğinden, imtiyazlı şirketlerin imtiyazlarından mütevellit işletme muamelatı iktisat sahasına intikal edince, münhasıran bu sahadaki murakabe salahiyetinin de muntaka ticaret müdüriyetlerinin uhde-i mesuliyetlerine intikal eylemiş terakki(?) olunması ve ücret tarifeleri, elektrik kilovat fiyatları gibi iktisadi temevvüçlerin netaic-i ihsaiyesine tevfi kan hal ve takriri mümkün olabilecek mesailin tertip ve tanziminde muntaka ticaret müdüriyetlerinin rey ve fikirlerinin istihsalı lüzumu Ticaret Vekâletinden bâ-tezkire ifade ve izbar kılındığından bahis ile suret-i işara nazaran ifa-yı muamele olunması Başvekâlet-i Celilenin 10 Kânunusani 1341 tarihli 6/145 numaralı tebliğnamesi üzerine tamimen beyan olunur.

§ Divan-ı Muhasebat Riyasetinden mevrut 14 Kânunusani 1341 tarihli 357/3 numaralı tezkirede, Askeri Fabrikalar Müdüriyet-i

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 28

Umumiyesi 1340 senesi mülhak bütçe kanununun altıncı maddesinde “Efrad, jandarma, polis ve devair odacılarıyla mekatip talebesinin kumaş ve kunduralarını askeri ve millî fabrikada mevcut ve imalî mümkün bulunduğu surette hariçteki fiyattan yüzde on derecesinde pahalı bile olsa tercihen fabrikalardan mübayaa ve imal ettirmeye mecburdur.” diye muharrer olduğu bildirilmiş ve madde-i mezkûredeki “millî” tabirinin müfâd ve mefhumu hakkında icra kılınan tetkikat neticesinde mezkûr kanunun Meclis Heyet-i Umumiyesinde esna-yı müzakeresinde vuku bulan beyanat ve münakaşat silsilesinden bütün tasavvurat ve mukarretatın, Hükûmetin malı olan askeri ve millî fabrikalara maksur olduğu ve Meclis-i Âlinin nokta-i nazarı Hükûmetin malı olan fabrikaların terakki ve inkişafını istihdaf eylediği görüldüğünden “millî” tabirinin askeri ve resmî müessesata ait olduğu istidlal olunarak tatbikatta buna göre icra-yı muamele olunması hususunun murakıplıklara tebliğ edildiği ifade edilmiş olduğundan bahis ile bu dairede muamele ifası Başvekâlet-i Celilenin 25 Kânunusani 1341 tarihli 1/395 numaralı tebliğnamesinde izbar buyurulmuştur. Tamimen beyan-ı keyfiyet olunur.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

İstiklâl Madalyası Kanununa tevfi kan madalya ahzına kesb-i istihkak eden mülkî ve askeri zevattan hâl-i hazırda Ankara’da mevcut bulunanların Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesince resm-i talik icra edilmek üzere Meclis Riyaset-i Celilesinden isimlerini mübeyyin bir liste talep buyurulduğu Başvekâlet-i Celileden varit olan 4 Şubat 1341 tarihli 6/603 numaralı tezkire-i samiyede emir ve tebliğ buyurulmuştur.

İstiklâl Madalyasıyla taltifleri Meclis-i Âli-i Milliyece karargir olan leffen mürsel defterde isimleri muharrer zevattan ahz eyledikleri istiklâl madalyasının resm-i taliki icra edilmemiş olanlar varsa Dâhiliye Vekâleti İdare-i Umumiye-i Vilâyet Kalemine müracaat eylemeleri ilan olunur.

İstanbul Baş Mutemet Vekili ve Beyoğlu Mutemedi sivil Refik İsmail Bey.

Kozan Müdafaa-i Hukuk azasından ve Kuva-yı Milliye kumandanlarından sivil Ali Kahyazade Hacı Ağa.

Kozan Müdafaa-i Hukuk azasından ve Kuva-yı Milliye kumandanlarından sivil Abdüssamed Efendi.

Mustafa Kemal Paşa Kazası Kaymakamı sivil Ali Sabri Bey.

Milis Takım Kumandanlarından sivil Hendek Kazası Hancı Ali Mahallesinden Poshuroğullarından Osman Sadi oğlu İsmail.

Ayvalık Cephesi Milli Bölük kumandanlarından sivil Ayazmendli Ahmed Bey bin Osman, Nazmi Bey bin Hacı Mehmed Ayvalıklı Dalkıran Mehmed Ağa bin Muharrem, Kozanlı Osman Bey bin Hacı Ali Bey, Edremitli Bekir Çavuş bin Ahmed Pehlivan.

Ayvalık Cephesi Milli Müfrezeler efradından sivil Taylı İlili Salih bin Ahmed, Pelitköylü Şükrü Çavuş bin Mustafa, Pelitköylü Mehmed Çavuş bin Hamza, Karaağaçlı İbrahim Çavuş bin Ali, Pelitköylü Ali Efendi bin Osman, Pelitköylü İsmail bin Musa.

Burhaniye Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Hoca Mehmed Mecid Bey bin Ali Bey, Çakır Ağazade Hakkı Bey bin Mustafa, Ahmed Şakir Efendi Hacı Halil, Hafız Mustafa Efendi Hüseyin, İbrahim Bey bin Mustafa, Rasim Bey bin Mustafa, Ahmed Enver Efendi bin Ahmed.

Edremit Müdafaa-i Hukuk Heyetinden Muammer Bey bin Salih, Sivil Hacı Kazım Bey bin Salih, Seyyid Bey bin Mehmed Bey, Feyzi Bey bin Hacı İbrahim, Süleyman Efendi bin Hamza, Mustafa Bey bin Hacı Bekir, Ruhi Naci Bey bin Naci.

Akhisar Cephesi Milli Tabur kumandanlarından sivil Mehmed Nazmi Bey.

Şimal Cephesine merbut milis zabitanından sivil İzmir'de tüccardan Hacı Hüsnü Bey.

Siverek Müdafaa-i Hukuk azalarından Belediye Reisi Mehmed Emin Bey.

Milli Müfreze kumandanlarından sivil Ödemişli İsmail Efendi.

İzmir'in Bornova nahiyesinin Kavakdere karyesinden sivil Mehmed Efe.

Bursa vilâyetinin Mudanya Kaymakam-ı esbakı sivil elyevm Manisa Belediye Reisi Bahri Bey.

Saruhan vilâyetinin Eşme kazası müftüsü sivil Hafız Nazif Efendi.

İzmir vilâyeti Bergama eşrafından sivil Hüseyin Musa Bey.

İzmir vilâyeti Bergama ahalisinden sivil Tuzcu Mustafa Efe.

Saruhan vilâyetinin Soma kazasının Kızıllıhisar karyesinden sivil Hacı Muharrem Efendi.

Balıkesir'in Giresun nahiyesi eşrafından sivil Bulgurcu Mehmed Ağa.

Kocaeli'de Osmancık Taburu Kumandanı sivil elyevm Beyşehir Kaymakamı Zaim zade Fikri Bey.

Soma cephesinde bölük kumandanı sivil Balıkesir eşrafından Ocaksızade Talat Bey.

Balıkesir eşrafından sivil Keçecizade Hafız Mehmed Emin Efendi.

Saruhan vilâyetinin Kırkağaç kazasının Bakır karyesinden sivil Maliye Tahsildar-ı sabıkı Hüseyin Efendi.

Saruhan vilâyetinin Soma kazası eşrafından ve Heyet-i Milliye azasından sivil Hacı Reşid Ağa.

Uşak kazası eşrafından sivil Paşazade Hafız İbrahim Bey.

Uşak kazası eşrafından sivil Hacımlı Ahmed Bey.

Uşak kazası eşrafından sivil Hacımlı Mehmed Bey.

Uşak kazası eşrafından sivil Kabalakzade Ömer Ağa.

Milli Gökbayrak Taburu Kumandanı sivil Bursa eşrafından Mehmed Ağazade Cemal Bey.

Bergama kazasından sivil Adalı Mehmed Efe.

Ordu Halk Fırkası ve Belediye Reisi sivil Yusuf Sırrı Bey.

Edremitli Milli Tabur Kumandanı sivil Kazak İsmail Efendi.

Ayvalık Cephesi Süvari Kumandanı sivil Pomak Şerif Çavuş.

Soma-Bergama Cephesi Milli k 2 K. sivil Çıkrıkzade Ahmed Vehbi Bey.

Soma-Bergama Cephesi k 3 K. sivil Balıkesir Belediye Reisi Hayreddin Bey.

Soma-Bergama Cephesi k 4 K. sivil Balıkesir Belediye Başkâtibi Seyyid Efendi.

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. sivil Tahir Ağa mahdumu Haşim Efendi.

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. Melekzade Hacı Saadeddin mahdumu Eminüddin Efendi.

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 29

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. sivil Balıkesirli Çepnizade Ahmed Faik Efendi.

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. sivil Avukat Mustafa Efendi mahdumu Rüşdü Efendi.

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. sivil Atnosluzade Kasım Efendi.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Evkafzade Mümtaz Efendi.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Doğanlarlı Mehmed Efendi.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil İstanbulluzade Alaaddin Efendi.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Balya'nın Orhanlar Karyesinden Ahmed Ağa.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Balya'nın Sebebli Nahiyesinden Hasan Ağa.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Balyanın Ilıca Nahiyesinden Molla Kadir Efendi.

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Balya'nın Ayvalık Muhafız Müftüsü Ahmed Efendi.

Balıkesir'in Konakpınarı Nahiyesi Müdafaa-i Hukuk Heyetinden Sivil Burhaniye Karyesinin Hasan Beşe oğullarından Ahmed oğlu Hacı Mehmed onbaşı, Karamustafa oğullarından Hasan oğlu İsmail Efendi, İbrahim oğullarından Hasan oğlu Hacı Mustafa Ağa, Hüseyin Ali oğullarından Hüseyin oğlu Mustafa Ağa, Hacı Hüseyin oğullarından Ömer oğlu Hasan Ağa, Sob Karyesinden Karaca Mehmed oğlu Koca Mustafa.

Balıkesir'in Giresun Nahiyesi Müdafaa-i Hukuk Reisi sivil Balıkesirli Arabacızade Hafız Ahmed Efendi.

Susurluk Nahiyesi Müdafaa-i Hukuk Heyetinden Sivil Müderris İbrahim Rüşdü Efendi, Hoca zade İbrahim Zühdü Efendi, Reji Memuru Ömer Bey zade Rahmi Bey, Sivil Bilal Hoca zade Ahmed Tevfik Efendi, Kepekleri İsmail oğlu Hacı Mehmed Efendi, Hancı Hacı Hüseyin oğlu Hacı Hasan Efendi, Hacı Mucukzade Hafız Mecdi Efendi Karaşahin oğlu Mustafa Efendi, Mehmed oğlu Hafız Ali Sami Efendi, Osman oğlu Aziz Usta, Mehmed Ali oğlu Mustafa Rakım Efendi, Bilal Hoca zade Hafız Mehmed Efendi...

On Birinci Akıncı Müfrezesi Kumandanı sivil Manisa'da mukim Pazı Mehmed Pehlivan.

Rodos'ta İstihbarat Memuru sivil Ödemişli Doktor Mustafa Şevket Bey.

Balkan Akıncı Müfrezesi kumandanlarından Hamid Şevket Bey.

Balkan Akıncı Müfrezesi kumandanlarından Sivil Salih Vecdi Bey.

İzmir İstihbarat Memuru sivil Posta Müdürü Naşid Bey, İzmir Meclis-i Belediye azasından Hacı Hüseyin Bey.

Havran Müdafaa-i Hukuk Heyetinden Hasan Kamil bin Ahmed, Abdurrahim Bey bin Ahmed, Fahri Bey bin Edhem, Hecinoğlu Hüseyin Efendi, Zonguldak Mebusu Tunah Hilmi Bey.

Milli Müfreze kumandanlarından sivil Demirci Mehmed Efe, Yörük Ali Efe.

Ayvalık Cephesi Milli Tabur K. sivil Armutovalı Ferid Bey bin Said Efendi, Burhaniyeli Hacı Tali Bey bin Hacı Süleyman Efendi, Burhaniyeli Ali Osman Efendi bin Molla Ahmed.

Ayvalık Cephesi Milli Alay Kâtibi sivil Ahmed Bey bin Hasan Bey.

Ayvalık Cephesi Mili Tabur K. Edremitli Hazım Ağa, Ayvalıklı Azmi Bey, Edremitli Hilmi Efendi, Kozanlı Molla Halil Efendi, Havranlı Muharrem Bey bin Hacı Mehmed.

Milli Bölük kumandanlarından sivil Dereköylü Molla Hüseyin bin Hacı Hasan.

Ayvalık Cephesi Milli Bölük K. Karaağaçlı İshak Çavuş bin İsmail.

Şarköylü Ali Efendi bin Hasan, Burhaniyeli Hacı Ali Bey bin Hacı İdris, Bursalı Emin Efendi, Kozaklı Muallim Halil İbrahim Efendi, Ağunyalı Yakup Çavuş, Boşnak Kasım Çavuş, Boşnak Ahmed Çavuş, Boşnak Süleyman Ağa bin Halil, Kozaklı Mehmed Ağa bin Hacı Halil, Balıkesirli Tepecikli Cafer Ağa, Bergama'da Selanikli Mehmed Nuri Efendi, Edremit'te Azım Ağa mahdumu İbrahim, Balıkesirli Laz Hasan Efendi oğlu Şefik, Balıkesirli İzmirli Mahallesinde Değirmenci Kamil, Balıkesirli Sovucak Karyesinden Ferhad.

Soma-Bergama Cephesi Milli zabitanından Balıkesirli Sovucak Karyesinden Mustafa Efendi

Giresun Nahiyesi Süvari müfrezesinden Balıkesirli Abdi Ağa zade Keçeci İbrahim Efendi, Bozokzade Ahmed Efendi oğlu Raşid

Şimal Cephesi Heyet-i Merkeziyesinden Gönen Kazası Belediye Reisi Kavaklı Osman Bey, Sivil Mağnisa Müftüsü Âlim Efendi, Bergama'da tüccardan Hasan Fehmi Bey.

Bandırma Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Bandırma eşrafından Meleki Bey zade Mehmed Bey, Bandırma eşrafından Kara Osman zade Bekir Efendi, Bandırma eşrafından Hacı Pehlivan hafidi Mehmed Ali Efendi, Aydıncıklı Ragıp Efendi oğlu Sami Efendi, Kirmastılı Hafız Mustafa Efendi, Bandırma Belediye Reisi Kâşif Efendi, Bandırmalı Fehmi Ağa mahdumu Hilmi Efendi

Balya Kazası Müdafaa-i Hukuk Heyetinden Sivil Balya Müftüsü İsmail Efendi, Balya Osman Çavuş, Hacı Hatip zade Tahir Efendi.

Şimal Cephesi Heyet-i Merkeziyesinden sivil Balıkesir muhasebe-i hususiye müdürü Hafız Adil Efendi, Şiremenlizade Hilmi Efendi

Balıkesir Merkez Müdafaa-i Hukuk Heyetinden sivil Balıkesir Maarif Müdür-i sabıkı Sabri Bey, Balıkesir eşrafından Kocabelezada Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi, Müderris Bağcırlı Halil Efendi bin Ali Efendi, Balıkesir eşrafından Borcalı zade Şükrü Efendi bin Hacı İbrahim Efendi, Balıkesir eşrafından İmamzade Hacı Rifat Efendi bin Hacı Hüseyin, Balıkesir eşrafından Bilal zade Rıza Efendi bin Hacı Hüseyin Efendi, Silahçı Şevki Efendi bin Osman Efendi, Balıkesir Babadağlı Saraç Hacı Hafız Hasan Efendi bin Ahmed Bey.

Soma-Bergama Cephesi Milli Takım K. sivil Haruszade Hasan Efendi, Hacı Çakır Ağa zade Haydar Efendi, Davud Bey zade Fuad Bey, Ragıp zade Mustafa Nazım Efendi, Ilıcalı Hacı Mehmed mahdumu Sadık Efendi, Hacı İslam Ağa zade Rasim Bey.

Soma Akıncı Müfrezesi K. sivil Kula Kaymakamı İbrahim Edhem Bey, Balıkesirli Arslan Ağa, Bigadiçli Hüseyin Çavuş, İvrindi Müdür-i sabıkı Mehmed Tevfik Efendi

Giresun Nahiyesi Süvari Müfrezesinden sivil Balıkesirli Hamamcı zade Kunduracı Hakkı Usta, Balıkesir Sürmeli Hamid Beyoğlu Şevket Çavuş, Bigadiçli Ali Efendi oğlu Kamil Çavuş, Balıkesirli Değirmencioğlu Kamil Çavuş, Balıkesirli Kulaksız zade Emin Efendi, Balıkesirli Kuzuoğlu İbrahim Çavuş, Balıkesirli Mesihacı zade Nazım Beyoğlu Sami Efendi, Balıkesirli Mesihacı zade Nazım Beyoğlu Fazıl Efendi.

Mürettep Süvari Alayı Fahri Bölük K. sivil Pedikiliselî(?) Hacı Bekiroğullarından Hacı Şerif oğlu Mehmed Bey

Bergama Milli Müfreze kumandanlarından sivil Fehmi Bey, Menemen'de mukim Köprülü muhacirlerinden Yaşar Fehmi Bey, Bergama Kazasında Helvacı esnafından Abdurrahman Çavuş.

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İc̣timaiye Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Tıp Fakültesinden üç yüz on yedi senesinde istihsal eylemiş olduğu tabip diplomasını Harb-i Umumide Çanakkale bombardımanında zayı eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden sabık On Altıncı Fırka Manisa Askeri Hastahanesi ve hâlen Ankara Merkez Hastahanesi etibbasından Kaymakam İsmail Hakkı Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür eylediğinden hükmü olmayan nüsha-i evvel her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sıhhiye ve Muavenet-i İc̣timaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

5_5

2 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 30

Türkiye İş Bankası Meclis-i İdaresinden:

Bankamız nizamname-i esasisinin 45'inci maddesi mucibince Hissedarlar Heyet-i Umumiyesi sene-i cariye martının otuzuncu pazartesi günü alelade surette içtima edeceği cihetle hissedarları kiramın yevm-i mezkûrda bade'z-zeval saat ikide Ankara'da banka merkez-i idaresinde hazır bulunmaları rica olunur. Ruzname-i müzakerat ayrıca ilan olunacaktır.

Nizamname-i esasinin 49'uncu maddesi mucibince

Gerek asaleten ve gerek vekâleten 50 hisseye malik olan hissedarlar Heyet-i Umumiyyeye iştirak edebilir ancak vekillerin de şahsen hissedar ve sahib-i rey olmaları lazımdır.

Hissedarlar yevm-i içtimadan laakal beş gün evvel hisse senetlerinin miktar ve numaralarını mübeyyin bir cetveli meclis-i idareye tevdi edeceklerdir.

Mezkûr nizamnamenin 50'nci maddesine tevfikân:

Hissedarlardan birini tevkil suretiyle Heyet-i Umumiyyeye iştirak eyleyecek olanlar metni Meclis-i İdarece tayin olunan vekâletnameyi yevm-i içtimadan laakal beş gün evvel senedat cetveliyle birlikte Meclis-i İdareye tevdi edeceklerdir.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Çarşamba	Abone Şeraiti
---	---
4 Mart 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
8 Şaban 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 87 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Kanunlar

Doktor İbrahim Vasıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisi Hakkında Kanun

Numara: 574

- Madde 1-** Gureba-yı Müslimîn Hastahanesi röntgen mütehassısı Doktor İbrahim Vasıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden şehrî elli lira maaş tahsis edilmiştir.
- Madde 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Madde 3-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

5 Şaban 1343 ve 1 Mart 1341

Damga ve Tuz Resimlerinin Tezyidine ve Pamuk ve Yün Mensucatından İstihlak Resmî Alınmasına Dair Kanun

Numara: 575

- Birinci Madde-** 29 Eylül 1338 tarih ve 29 numaralı Kanunun birinci maddesiyle üç misline iblâğ edilmiş olan maktu damga resmi beş misline iblâğ edilmiştir.
- İkinci Madde-** 8 Nisan 1340 tarih ve 468 numaralı Kanunun birinci maddesiyle kilosu dört kuruşa iblâğ olunan tuz fi-i resmisi iki kuruş zammıyla altı kuruşa iblâğ edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Gümrük tarifesinin 270'inci maddesinde muharrer pamuk mensucat ile 323'üncü maddesinde muharrer yün mensucatın beher kilosuna gümrük resminin birer misli derecesinde istihlak resmi vazedilmiştir.

- Dördüncü Madde-** 29 Eylül 1336 tarih ve 29 numaralı ve 8 Nisan 1340 tarih ve 468 numaralı kanunlar ahkâmı birinci ve ikinci maddelerdeki zamaim hakkında da aynen tatbik olunur.
- Beşinci Madde-** Üçüncü maddede muharrer mensucata ait istihlâk resmi hariçten gelenler için hîn-i ithalinde gümrüklerde ve dâhilde imal olunanların resmi de fabrikalarda alınır.
- Altıncı Madde-** İşbu kanunun mevki-i meriyete vazedildiği günde gümrüklerde mevcut olup henüz gümrük resmi tesviye edilmemiş olan bâlâdaki üçüncü maddede muharrer mevad, resm-i istihlâke tabidir.
- Yedinci Madde-** Üçüncü maddede mezkûr mevaddın resm-i istihlâkını ifadan imtina edenler hakkında Tahsil-i Emval Kanunu ahkâmı tatbik olunur.
- Sekizinci Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren mer'îdir.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

7 Şaban 1343 ve 3 Mart 1341

Hükûmetle Fenerler İdaresi Arasında Münakit İtilâfnamelerin Tasdiki Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 576

- Madde 1-** Fenerler müddet-i imtiyaziyesinin ipkası hakkındaki 14 Nisan 1913 tarihli mukavelenameye tezyilen Hükûmetle Fenerler İdaresi beyinde akd olunan 11 Temmuz 1339 tarihli itilâfname ile idare-i mezkûrenin mutalebatına müteallik 11 Temmuz 1339 tarihli itilâfname tasdik edilmiştir.
- Madde 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Madde 3-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

7 Şaban 1343 ve 3 Mart 1341

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 32

Hükûmetle Fenerler İdaresi Arasında Akd Olunan 11 Temmuz 1339 Tarihli İtilâfname

Türkiye Büyük Millet Meclisi namına hareket eden Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa Hazretleriyle Fenerler İdaresi namına idarenin imzasını istimale salahiyettar Administratör jenerallerden Mösyö lö Kont Hober Misel dö Piyerdon arasında mevadd-ı âtiyede itilâf edilmiştir:

- 1-** 14 Nisan 1913 tarihli mukavele-i munzamma mucibince 4 Eylül 1924 tarihinde muteber olması lâzım gelen hasılat-ı gayr-i safiyeden Hükûmete ait yüzde elli işbu itilâfnamenin imzası tarihinden hesap ve itibar olunacaktır.
- 2-** Hudud-ı millî dâhilinde mevcut olan bilumum fenerlerle bilumum bunlara zamimeten Hükûmet canibinden inşa edilecek (5) fenerin iş'aliye, itfaiye, idariye, tamiriye gibi masarif-i umumiyesi kezalik işbu itilâfnamenin imzası tarihinden itibaren kâmilten Fenerler İdaresine ait olacaktır.

Şu kadar ki sırf iktisat nokta-i nazarından mevcut fenerler de terakkiyat-ı hazıraya göre Fenerler İdaresince tadilat yapılmasına lüzum görülürse, bu tadilat cihet-i bahriyece alelusul tetkik ve kabul edilmek şartıyla masarifi Fenerler İdaresine ait olmak üzere yapılabilir.

Yalnız mevcut fenerlerin bir veya bir kaçının herhangi bir sebeple Hükûmetçe ilgası veya tebdil-i mevkii hâlinde bunlara mukabil yapılacak fenerlerin masarifi inşaiyesi Hükûmete, masarifi umumiyesi de Fenerler İdaresine ait olacaktır.

- 3- Azami beş kişiden maada idarenin bilcümle memurin ve müstahdemîni Türk olacaktır. Yalnız makinistlerle muhasebe ve rüsumat kaleminde bulunan memurinin beş senede tedricen tebdilleri mukarrerdir. Şu kadar ki buralarda istihdam olunacakların nısfı şimdiden Türk olacaktır. Kezalik idareye bervech-i bâlâ beş daimî memura beş sene için birer muavin bulundurmak için mezuniyet verilmiştir.
- 4- Fenerler İdaresinin muhaberat-ı umumiyesi Türkçe cereyan edecektir.
- 5- Fenerler İdaresi nezdinde bulundurulacak olan maliye ve bahriye mütehasısları idarenin bilumum muamelât-ı tahsiliye ve fenniyesiyle fenerlerin suret-i idaresini ve ahval-i umumiye ve fenniyelerini icabında mahallen tetkik ve teftiş etmek salahiyyetini haizdirler.
- 6- Her sene nihayetinde para kursunun tebeddülünü ve ahval-i iktisadiyenin tahavvülünden dolayı lüzum görülürse idare, Hükûmetle tarifenin tadili için müzakerat ve tetkikatta bulunabilir.
- 7- Bundan akdem tevarih-i muhtelifede akdedilmiş olan mukavelat-ı esasiye ile munzamalarda münderic mevaddın işbu itilâfname mevaddına mugayir olanları mülğadır.

11 Temmuz 1339

Fenerler İdaresinin Matalibine Müteallik 11 Temmuz 1339 Tarihli İtilafname

Türkiye Büyük Millet Meclisi namına hareket eden Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa Hazretleriyle Fenerler İdaresi namına idarenin imzasını istimal salâhiyyettar Administratör jenerallerden Mösyö lö Kont Hober Mişel dö Piyerdon arasında mevadd-ı âtiyede itilâf edilmiştir:

- 1- Hudud-ı millî dâhilinde bulunan fenerlerde gerek muhaberat dolayısıyla, gerek eşkıya hücumuyla vukua gelip usulen yapılmış ve yapılacak tahkikat-ı resmiye neticesinde tebeyyün eden tahribat ve hasaratın tamiri, keşifnamesinin bahriyece kabul ve tasdikinden sonra nısfı Hükûmete, nısf-ı diğeri Fenerler İdaresine ait olacaktır.
- 2- İşbu tahribata müteallik tamirat ve inşaatın, bahriyece keşiflerin tasdikinden itibaren üç senede ikmalini Fenerler İdaresi taahhüt eder. Şurası mukarrerdir ki tamir ve inşa edilecek fenerlerin derece-i ehemmiyetine göre hangilerinin müstacelen ve takdimen yapılmasını Hükûmet tayin edecektir.
- 3- Hudud-ı milli haricinde olan fenerler için vuku bulduğu ifade olunan bilcümle masarifi Hükûmete ait değildir.
- 4- Bahr-i Ahmer'de bulunan dört fenerin yalnız mülkiyeti hakkında bade's-sulh Hükûmetçe bir karar ittihaz olunacaktır.
- 5- Fenerler İdare-i Umumiyesinin depo ve atölyesinde mevcut iken bulunamadığı iddia olunan âlât ve edevat ve malzeme hakkında mahallen tetkikat-ı amika icrasıyla bunlardan mevcut olduğu tebeyyün eden malzemeden mahall-i ahara sarf ve istimal edilmek üzere Hükûmetçe vaz-ı yed suretiyle alınanlar varsa bedeli alelusul tesviye olunur.

Fenerler hidemat-ı umumiyesinde sarf ve istimal olunanlar bittabi Fenerler İdaresine aittir.

- 6- Harb-i Umumide vazifelerinden tebaüd eden memurin ve müstahdemîne Fenerler İdaresinden tediye edildiği ifade olunan mebalığden dolayı Hükûmet bir gûna tediyeatta bulunamaz.
- 7- Harp esnasında Fenerler İdare-i Umumiyesi Hükûmet tarafından idare edildiği esnada vuku bulan masarifat Fenerler İdare-i Umumiyesi hissesi olan 9/16 hasılat-ı gayr-i safiyeden noksan ise farkı Hükûmet, Fenerler İdaresine ret ve iade eder. Fakat masarifat 9/16 hasılat-ı gayr-i safiyeden fazla ise fark idareye aittir.
- 8- Yeni usul-i maliye ve iktisadiyeye nazaran Hükûmet tarife-i esasiyenin kısa bir zamanda yedi misline tezyidine karar vermiştir. Bu yedi misli tarife beş yüz tondan (gayr-i safi) aşağı sefain ve merakibe şimdilik tatbik olunmayacaktır. Bu sefain ve merakipten

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 33

ilân-ı ahire kadar beş misli üzerinden resm alınacaktır.

- 9- Hükûmetle Fenerler İdare-i Umumiyesi arasında hudud-ı millî dâhilinde kalan bazı fenerlerin inşaat masrafiyla masarifat-ı mütenevviadan münbais olan mebalığ Hükûmet ve idare taraflarından tayin olunacak azalardan mürekkep bir komisyon-ı mahsus tarafından bade't-tetkik bir sene zarfında hüsn-i itilâf ve tasfiye edilecektir.
- 10- İşbu itilâfnamenin imzasını müteakip Hükûmet-i Milliyece cibayet edilmekte olan fenerlerin rüsumu idareye devrolunacaktır.
- 11- Fenerler İdaresi tarafından verilen hasarat-ı umumiye listesinde kabul edilen 2, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, (23), 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34'üncü maddelerin tetkikatına merbut "A" cetveli esas olacaktır.
- 12- İdare-i mezkûre tarafından verilen hasarat listesinde merbut "B" cetvelinde muharrer 1, 3, 7, 10, 11, 15, 23, 27, 30, 31, 35'inci maddeleri mezkûr cetveldeki izahat veçhile Hükûmet kabul etmemiştir ve idare de bu bapta Hükûmetten her gûna mutalebattan sarfınazar etmiştir.

(A) Cetveli

Fenerler İdare-i Umumiyesi tarafından mütekaddim hasarat-ı umumiye cetveli muhteviyatından bade't-tetkik kabule iktiran edecek mevad:

- 2- Gelibolu ve Hora fenerlerinin tamir ve inşası için gönderilen malzemenin Hükûmetin emriyle iadesinden mütehassıl zarar varsa Fenerler İdaresinin taalluk etmediği aksamı Hükûmet kabul eder.
- 4- Bozburun ve Karabiga fenerleri de Gelibolu ve Hora fenerlerinin tâbi olduğu esasa göre halledilecektir.
- 5- İdarenin Bulgaristan Hükûmetinden matlubatının Hükûmet tarafından tahsil edildiği lede't-tetkik tahakkuk ederse Hükûmetçe idareye ret ve iade olunur.
- 6- Trablus ve Balkan harplerinde Hükûmetin emriyle söndürülen ve bundan dolayı bazı aksamı kaldırıp bilâhare yeniden verilen emirle tekrar tesis ve ikad edilmesinden dolayı ihtiyar olunan masrafın münhasıran Hükûmet emriyle hâsıl olan aksamı şayan-ı kabuldür. Telvinat bu meyana dâhildir. Yalnız şurası muhakkaktır ki tetkikat yapılacak olan bu fenerler hudud-ı millî dâhilinde kalan fenerlerdir.
- 8- Hükûmetin idare ettiği zamana ait acentelerin düyununu Hükûmet takip edecektir. Ancak bu acentelerin düyunu Fenerler İdaresinin idare ettiği zamana ait ise Hükûmetin bir alâkası yoktur.
- 9- Hudud-ı millî dâhilinde kalan bazı eski fenerlerin tamirat-ı mütemadiyesinin ihmalinden dolayı yeniden iş'ali için idare tarafından talep edilen masrafın mahiyeti tetkik olunacaktır. Hükûmet

tarafından fenerlerin idare edildiği senelere takaddüm eden, dört evvelki sene zarfında işbu fenerlerin tamirat-ı mütemadiyesi için idare tarafından sarf olunan vasatı meblâğdan fazlasını Hükûmet bade't-tetkik nazar-ı itibare alır. Şurası mukarrerdir ki bu hesabatla harpten evvelki ve sonraki para ve eşya farkları nazar-ı dikkate alınacaktır.

- 12-** Kaybolan sandallarla edevat, Fenerler İdaresinin bilâhare vereceği malûmata göre tetkik edilecektir.
- 13-** Depo, atölye ve fenerlerde mevcut olup bilâhare bulunamayan malzeme ve edevat için İstanbul'da tetkikatta bulunulacak ve bunun neticesine göre karar verilecektir. İşbu karar bervech-i âti esasa istinat eyleyecektir:
- (A)** Mevcut olduğu tebeyyün eden malzemeden Hükûmetçe tekâlif-i harbiye ile alınanlar bulunduğu anlaşılırsa bedeli kanun-ı mahsusuna tevfikân Hükûmetçe tesviye olunur.
- (B)** Bunlardan fenerlerin hidemat-ı umumiyesi için sarf olunanlar ise idare-i mezkûre hesabına ait olmak lâzım gelir.
- 14-** Gerek harp esnasında Hükûmetin idare ettiği ve gerekse Hükûmet-i Milliyece idare olunan bazı fenerlerin masarif ve hasılat hesabı için bervech-i âti hususat kabul edilmiştir:
Eğer Fenerler İdaresinin hissesi olan 9/16 hasılat-ı gayr-ı safiye yapılan masarifat-ı umumiyeden fazla gelip de Hükûmet zimmetinde kalmışsa bu miktarı Hükûmet idareye iade eder. Şayet Hükûmetçe yapılan masraf 9/16 hasılat-ı gayr-ı safiyeden fazla olmuş ise bu fazlalık idareye aittir.
- 16-** Trabzon ve Rize fenerlerinin Hükûmetin emriyle yapılmasından dolayı inşaat masrafı bade't-tasdik mütebakisi Hükûmetçe tediye olunacaktır.
- 17-** Trabzon Rüsumat İdaresine âlât ve edevat için verilen gümrük resmi vesaiki bade't-tetkik eğer Hükûmetçe alınmışsa iade olunacaktır. Şu kadar ki bu meyanda gösterilen makinist masrafı kabul olunamaz.
- 18-** (Trabzon), Rize ve Yoros fenerlerinde kullanılan akümülatörlerle muvakkat fenerlerin İzmir'e iadesi masrafı İstanbul'da komisyonca bade't-tetkik kabul edilen esaslar dâhilinde hal olunacaktır.
- 19-** Salifü'z-zikir fenerlerin tesisatı için gönderilen makinistin nısf harcırahının kabulüne dair Hükûmetçe mektup varsa kabul olunacaktır. Aksi halde şayan-ı kabul olamaz.
- 20-** 16 Akümülatörün bedeli: 18'inci madde mucibince hal olunacaktır.
- 21-** İsveç kronundan dolayı istenilen kambiyo farkı

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 34

için Hükûmetle idare arasında yapılan mukavelename eğer İsveç kronu esasına göre ise Hükûmet zaman-ı tediyeye göre İsveç kronu kıymeti vermek lâzımdır. Aksi halde Hükûmet bu farkı kabul edemez.

- 22-** Kösten, Ohlak ve Yenikale fenerleri hesabatından bakiye meblâğ kalmışsa İstanbul'da komisyonca alelusul tetkik olunacaktır.
- 23-** Kalolimno Feneri hariç olmak üzere diğer fenerlerin inşaatı için talep edilen meblağ bu günün ihtiyacına göre tetkik olunacaktır.
- 24-** Marmaris'teki iki küçük fener bedelinin imtiyaznameye göre cihet-i aidiyeti tetkik olunacaktır.
- 25-** Keçi Adası Feneri 24'üncü madde esasına göre halledilecektir.
- 26-** Mersin feneri "bu dahi..."
- 28-** Fenerlerde kullanmak üzere getirilip gümrük resmi tediye edilmiş malzeme için alınmış resm varsa bade't-tetkik iade olunacaktır.

- 29-** Hükûmet canibinden vazedilmiş olan fenerlerin hasılatı Hükûmetçe ihtiyar olunan masraf bade't-tenzil ref-i yedden sonra idareye verilecektir.
- 32-** Fenerler İdaresinin bahriyenin kabul edip maliyeden matlubu olan yirmi bin küsur lira masarifi-“iş'aliye” hudud-ı millî dâhilindeki fenerler için bade't-tetkik halledilecektir.
- 33-** İzmir'deki Yenikale Ziyalı Şamandırısı masrafı tetkik olunacaktır.
- 34-** Dikili vesaire fenerleriyle Mekri, Ekinlik ve İğneada fenerleri hakkındaki mutalebatın mahiyeti nısfı Hükûmete ve nısf-ı diğeri idareye ait olmak esası üzerine tetkik olunacaktır.

(B) Cetveli

Fenerler İdare-i Umumiyesi tarafından mütekaddim hasarat-ı umumiye cetveli muhteviyatından reddedilen mevad:

- 1-** Şirket-i Hayriye vapurlarından birinin Yeniköy ve Kuruçeşme fenerlerine müsademesinden mütevellit zarar ve ziyan hakkında şirket aleyhine ikame edilen davayı Hükûmet idare namına takibe devam edecektir. Şurası mukarrerdir ki davanın leh veya aleyhinde neticelenmesinden tevellüt edecek fayda, zarar tamamıyla idareye ait bulunacaktır.
- 3-** Alakonis ve İspada fenerleri: Girit'te kalan mezkûr fenerlerden dolayı Hükûmet esas itibarıyla müzakereyi kabul etmez.
- 7-** Acentelerin yeniden birleştirilmesi masrafını Hükûmet esasen kabul edemez.
- 10-** Harb-i Umumide hizmetlerine nihayet verilen ecnebi memurları için idare tarafından tediye olunan maaşatı Hükûmet kabul etmez.
- 11-** Gardiyanlar maaşatı meselesi, birinci maddedeki esasa dâhildir.
- 15-** Esna-yı harpte fenerler masarifatından Hükûmete ait farkı, Hükûmet reddeder.
- 23-** Kalolimno feneri masrafını Hükûmet reddeder.
- 27-** 1640 sandık gazın Fenerler İdaresince tediye kılınmış olan rüsum-ı istihlakiyenin iadesi hususunu Hükûmet reddeder.
- 30-** Bahr-i Ahmer fenerleri hakkında talep olunan masarifat-ı iş'aliye, Hükûmetin muvafakati lâhik bulunmaksızın vukua gelmiş olduğundan reddedilmiştir. Ancak mezkûr fenerlerin mülkiyeti hakkında sulhu müteakip nikat-ı nazar teatisi takarrür etmiştir.
- 31-** İpsili Feneri hudud-ı millî haricinde kaldığından masarifi iş'aliyesi reddedilmiştir.
- 35-** İzmir harikinden mütevellit idarenin talep ettiği zarar ve ziyan reddedilmiştir.

Fenerler İdare-i Umumiyesi Tarafından İta Edilen Hasarat-ı Umumiye Cetveli

		Türk Lirası	Kuruş	Santim
Karadeniz'in Rumeli sahilinde kâin “Koruburnu” Fenerinin 1903'te Bulgar komitecileri tarafından tahrip edilmiş olması yüzünden muvakkat bir fenerin tesisi ve tahrip edilen mezkûr fenerin tekrar inşası için sarfedilen	34	10120	44	4
Mezkûr Koruburnu fenerinin ikinci defa inşası için sarf edilen		5494	95	5
Şirket-i hayriye vapurlarından birinin müsademesi neticesinde harap olan Yeniköy fenerine bugüne kadar sarf edilen		15573	92	25

“İşbu yekûna ekspertizler, dava vekilleri ücretleri, tahrip edilen fenerin yerine ikame edilen gemi icarı ve boğulan fener bekçilerinin eytam ve eramiline tediye edilen mebalîğ dâhildir.”

		Türk Lirası	Kuruş	Santim
Yeniköy civarında kâin kayaları tenvire mahsus ve biri yedek olmak üzere iki ziyalı şamandıra için tediye edilen	1	9046	47	46

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 35

		Türk Lirası	Kuruş	Santim
Şirket-i hayriye vapurlarından birinin müsademesi neticesinde Kuruçeşme Fenerine iras ettiği tahribattan dolayı bugüne kadar sarf edilen		211	78	50
Mezkûr fenerin tekrar inşası için sarf edilen		2896	60	00
1913 senesinde tamir ve tekrar inşa edilmekte olan Hora'nın Gelibolu iki fenerlerinin ameliyat-ı inşaiyesinin Hükûmet-i Osmaniye emriyle tatil edilmesi yüzünden ileri gelen gayr-i melhuz sarfiyat	2	3445	85	50
İnşa edilmeyen bervech-i zir fenerler için sarf edilen:				
İspadi Feneri	3	2719	95	50
Alafonis Feneri		744	8	25
Bozburun Feneri	4	932	80	60
Karabiga Feneri		790	17	54
Bulgaristan'a fener rüsumundan dolayı Hükûmet-i Osmaniye tarafından iadesi lâzım gelen ve idarece tesviye edilen	5	4928		
Trablus Harbiyle Balkan Harbi esnasında Hükûmet-i Osmaniye emriyle bazı fenerlerin söndürülmesi, bazılarının tekrar tenviri, haki renkte telvinleri ve bazı fenerlerin kaldırılması için sarf edilen	6	3577	30	52
Yeniden acentelerin birleştirilmesi için sarf edilen	7	3434	56	69
Firar eden acentelerin düyunu	8	637	58	50
Bazı söndürülmüş fenerlerin eski hallerine ifrağ ve tenvirata ibtidarları için sarf edilen	9	1708	33	26
Hükûmet-i Osmaniyece verilen emir üzerine hizmetlerine nihayet verilen fener memurlarına verilen maaş	10	360725	57	50
Fener bekçilerinin maaşatından tevkif edilen mebalığın tesviyesi için	11	4136	8	25
Sandalların kaybolması yüzünden sarf edilen	12	600	42	92
Kaybolan ve tekrar satın alınan âlât ve edevat mubayaası için		50	43	00
Depo ve atölyemizde mevcut olup bilâhare bulunamayan malzeme ve edevat için	13	64703	11	90
Fenerlerde eksik olan malzeme ve alât ve edevat için		33267	46	78
Esna-yı harpte fenerler Hükûmet-i Osmaniye tarafından idare edilmiş ve Hükûmet-i müşarünileyha fenerler umurunun tedviri için [40035,71] kırk bin otuz beş lira yetmiş bir kuruş sarf etmiş olduğu gibi fener resminin temin ettiği varidat dahi bu suretle sarf edilmiştir.	14			
Temettüden idarenin mahrumiyetine bedel imtiyaz müddetinin dört sene daha temdit edilmesi icap eder.				
Esna-yı harpte fenerler masarifatından Hükûmete ait fark	15	1822	84	

Trabzon ve Rize fenerlerinin âlât-ı tenviriyeleri bedeli	16	11481	21	21
Mezkûr iki fenerin âlât ve edevat-ı tenviriyelerinin yerlerine konulması bedeli		1974	12	00
Trabzon rûsumatına fazla verilen âlât ve edevat resmiyle fenerler makinistinin Trabzon'dan avdetine mani olunması yüzünden hâsıl olan masraf	17	1137	34	
1918 senesinde Trabzon, Rize, Perus fenerlerinde istimal edilen on adet akümülatörün İzmir'e iadeleri masrafı	18	149	82	
Trabzon ve Rize muvakkat fenerlerinin İzmir'e iadeleri masrafı		256		
Trabzon ve Rize muvakkat fenerlerinin akümülatörlerini yerleştiren makinistin nısf harcırahının nısfı olan	19	180	71	80
Hükûmet-i Osmaniye hesabına sipariş edilen on altı adet akümülatörün bedeli	20	3606	82	
Kösten ve Oğlak fenerleri için sarf edilen [3309_29] İsveç kronundan kambiyo farkı	21	70	86	
Kösten, Oğlak ve Yenikale fenerlerinin inşası için sarf edilen meblâğdan tenzilât farkı	22	204	40	45
Bervech-i zir mahallerde muvakkat fener tesisatı:				
Alakonis Feneri	23	211	52	75
Aliburun Feneri		182	43	75
Çeşme Feneri		310	63	
Kalimnos Feneri	23	354	31	
Hüseyinburun Feneri	23	305	99	75
Marmaris'teki iki küçük fenerin mübayaası için	24	394	80	

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 36

		Türk lirası	Kuruş	Santim
Adası Keçiburnu'na vaz edilen iki sagir fenerin mubayaası için	25	200	80	
Mersin Fenerinin istimaline salih bir hale ifrağı için sarf edilen	26	546	22	
1640 sandık petrolün fuzuli olarak tediye edilen rûsum-ı istihlâkiyesi	27	1543	44	25
Keza bazı petrol bazı malzeme ve akümülatörler için fuzuli olarak tediye edilen gümrük resmi	28	162	26	25
Hükûmet canibinden hasılatına vaz-ı yed edilen bazı fenerlerin rûsumu				
31 Ağustos'tan 31 Kânunuevvel 1922'ye kadar	29	7436	17	50
1 Kânunusani'den 31 Mart 1923'e kadar		6370	05	
14 Mart 1914'den 31 Mayıs 1923, Bahr-i Ahmer'de kâin dört fenerin masrafı	30	474005	49	
İpsili Fenerinin 14 Mart 1915'den 28 Şubat 1921'e kadar masarifi tenviriyesi	31	14797	08	16

Bazı fenerlerin 13 Haziran'dan 30 Teşrinisani 1920 ve 1 Mart 1921'den 30 Teşrinisani 1922'ye kadar masarifat-ı tenviriyesi olan bu yekûna mezkûr fenerlerin 1 Kânunuevvel 1922'den 31 Mayıs'a kadar masrafları	32	20808	32	75
Yenikale'deki şamandıraların (iki adet) 5 Mayıs 1920'den 30 Teşrinisani 1922'ye kadar masrafı	33	1332	46	50
Aynı fenerin şamandıraların 1 Kânunuevvel 1922'den 31 Mayıs 1923'e kadar masrafı		726	80	
Bervech-i zir mahallerde kâin fenerlerden çalınan malzeme esmanının nef'i:				
Dikili feneri	34	35	81	25
Palabo feneri		87	17	50
Ayandra feneri		758	12	50
Mekri fenerinin tenvirata salih bir hale ifrağı için sarf edilen ve bu fenerden esna-yı harpte kaybolan bazı âlât ve edevatın mubayaası için sarf edilen	34	53	46	75
Konalı fenerinden çalınan bazı edevatın esmanı		303	43	
İzmir harikinde vâki olan zarar ve ziyan	35	21703	36	50
Yekûn-ı umumi		1 140 995	65	12

Himaye-i Etfal Cemiyetine Fûruht Olunacak Arsa Hakkında Kanun

Numara: 577

- Birinci Madde-** Ankara'da Şengül Hamamı caddesinde numune mektepleri karşısında Hükûmete ait beş bin metre murabbaandaki arsanın kıymet-i mukayyedesıyla Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyetine fûruhtuna Maliye Vekili mezundur.
- İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

7 Şaban 1343 ve 3 Mart 1341

Takrir-i Sükûn Kanunu

Numara: 578

- 1-** İrticaa ve isyana ve memleketin nizam-ı içtimaisini ve huzur ve sükûnunu ve emniyet ve asayişini ihlâlâ bâis bilumum teşkilât ve tahrikât ve teşvikat ve teşebbüsat ve neşriyatı Hükûmet, Reisicumhurun tasdikiyle, re'sen ve idareten men'e mezundur.
- İşbu efal erbabını Hükûmet istiklâl mahkemesine tevdi edebilir.
- 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren iki sene müddetle meriyü'l-icradır.
- 3-** İşbu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8 Şaban 1343 ve 4 Mart 1341

Kararlar

Harekât-ı Askeriye Mıntıkasında ve Ankara'da Birer İstiklâl Mahkemesi Teşkili Hakkında

Numara: 117

Harekât-ı askeriye mıntıkasında ve Ankara'da birer istiklâl mahkemesi teşkili hakkında Başvekâletten mevрут ve zırde aynen münderiç tezkere, müfadı Heyet-i Umumiyenin 04.03.1341 münakit altmış dokuzuncu içtimanın ikinci celsesinde kabul edilmiştir.

04.03.1341

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

31 Temmuz 1338 tarihli İstiklâl Mehakimi Kanunu birinci

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 37

maddesinin bahşettiği salâhiyete binaen Hükûmet, harekât-ı askeriye mıntıkasında usulü dairesinde derhal bir istiklâl mahkemesinin teşkil ve faaliyete ibtidar eylemesini taht-ı vücubda görmekte ve işbu mahkemece verilecek idam kararlarının dahi aynı kanunun beşinci maddesi mucibince ve vaziyetin müstaceliyet ve istisnaiyetine binaen Meclis-i Âlice tasdik edilmeksizin infazına müsaade talep eder. Bundan başka ahval-i fevkalâdeye binaen ilân olunan seferberliğin, milletin ve cumhuriyetin emniyetini muhil muhtelif ve irticai propagandaların, teşebbüsat ve harekâtın kavanin-i mahsusasına tebean men'i ve tecziyesi esbabının da serian istikmali maksadıyla ve aynı tarihli İstiklâl Mehakimi Kanununun birinci maddesi mucibince idam kararları Meclis-i Âlice tasvip edilmek ve merkezi Ankara'da olmak ve daire-i kazası harekât-ı askeriye mıntıkası haricindeki vilâyata şâmil bulunmak üzere derhal ikinci bir istiklâl mahkemesinin teşkiline müsaade buyurulmasını teklif ve rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Beyrut'ta ihdas olunan Başşehbenderlik Kañçılarlığına Hariciye Vekâleti Heyet-i Müşavere Kâtibi İzzeddin Tuğrul ve Rumiye Başşehbenderliği Kañçılarlığına Evrak Müdüriyeti mukayyitlerinden Kadri ve Kirmanşah Şehbenderliği Kañçılarlığına Memurin ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti Kâtibi Ahmed Hulusi Beyler tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

24 Şubat 1341

§ Paris Şehbenderliğine Umur-ı Ticariye Müdürü Nebil Süreyya ve Amsterdam Şehbenderliğine Paris Şehbender Vekili Numan Tahir ve Paris Kañçılarlığına Kalem-i Mahsus Kâtibi Edhem Nazif Beyler tayin edilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

24 Şubat 1341

Türkiye Reis-i Cumhuri: Gazi Mustafa Kemal
Başvekil: Ali Fethi
Hariciye Vekili: Şükrü Kaya

İlanlar

Ticaret Vekâlet-i Celilesinden:

İstanbul vilâyeti dâhilinde Hükûmet malı olan Ağaçlı Ayazma linyit madeni ile müştemilatı zîrdeki şerait-i esasiye dairesinde mevki-i müzayedeye vaz olunmuştur.

- 1- Müzayede kapalı zarf usulüyle icra olunacaktır. Taraflar mühür mumuyla mehtum ve üzerlerinde “Ağaçlı Ayazma linyit madeni müzayedesine ait teklifnamedir.” ibaresi muharrer olacaktır.
Zarflar posta ile gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vaz edilip taahhütlü olarak “Ankara’da Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.
- 2- Zarflar evvela teminat akçesi olarak dört bin Türk lirasının herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedini veyahut dört bin liranın talep vukuunda vekâletname tediyesini zâmin olarak muteber bir banka tarafından mu’ta bir kıta çek veya banka kefaletnamesi; saniyen talibin 1341 senesinden itibaren laakal ne miktar (linyit kömürü) ihraç ve nakil edeceğini müşir teklifnamesini ihtiva edecektir.
Müzayedenin mevzuunu teşkil eden miktar-ı işarî ton olarak gösterilecektir.
- 3- Zarflar 16 Mayıs 1341 tarihine müsadif cumartesi günü öğleyin saat ikiye kadar Ankara’da Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu miattan sonra gelen zarflar kabul olunmaz.
Zarflar aynı gün öğleden sonra saat ikide Ankara Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından talip veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşat olunacak ve teklifleri bâlâda muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında bir zabıtname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine müteallik muamele ifa olunacak ve badehu madenin (bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak şartıyla) ikinci maddede zikrolunan cevher miktarını en ziyade arttıran talibe (elli) sene müddetle ihalesi hakkında bir mazbata tanzim olunarak Ticaret Vekâletine arz olunacaktır.
- 4- İşbu mazbata ile madde-i âtiyede zikredilen şartname Ticaret Vekâletince tasdik olunduktan sonra Başvekâlet-i Celileye lede’l-arz madenin ihalesi icra olunacaktır.
- 5- Madenin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip her sene laakal ikinci madde mucibince teklif ettiği miktar kömür ihraç etmeyi ve edemezse bile bu miktara tekabül eden kıymet üzerinden yüzde (üç) resm-i nisbi ve madenin hudud-ı muayyenesi dâhilindeki arazinin beher ceribi için senevi on kuruş resm-i mukarrer ve bunların yüzde altısı nispetinde Techizat-ı Askeriye Tertibi ita eylemeyi taahhüt edecektir.

4 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 38

- 6- Talip yarım lira bedel mukabilinde vekâletten mubayaa edebileceği şartname numunesi ahkâmına tamamen riayet edecek ve alelhusus ahkâm-ı mezkûreye tevfikân tesisat-ı mevcudenin kıymeti dahi nazar-ı itibara alınarak tahakkuk ettirilecek fazla-i temettüatından (fazla-i mezkurenin vazolunan sermayeye nispetine ve şartnamede münderiç mikyasa mütezayide göre) yüzde ondan yüzde kırka kadar bir miktarını Hükûmet ile amele ve müstahdemîn hissesi olmak üzere tediye eyleyecektir.

- 7- Madenin ihalesi uhdesinde takarrür eden talip tesellüm edeceği tesisata iras-ı hasar eylediği takdirde zararın tazmini zımında beş bin liralık kefil malı irae edecektir.
- 8- Marû'l-beyan linyit madeni üzerinde takarrür eden talip nihayet bir sene zarfında maden mahallinde vücuda getireceği tesisat-ı cedide ile madenin işletme planlarını bi't-tanzim Ticaret Vekâletine kabul ettirmeye mecburdur.

§ İçel vilâyeti dâhilinde Anamur kazasının Haydar Dağı mevkiinde şimalen Karagöz Tepesinden bede' ile Hopa Dağ Tepesine hatt-ı müstakim; şarken mezkûr noktadan bede' ile Haydar Dağı Harp Kayası mevkiyle Katrancı ve Yenice tepelerinden Kilise Bilaki mevkiine hatt-ı münkesir; cenuben mezkûr noktadan bede' ile Dede Bilaki mevkiine hatt-ı müstakim; garben oradan bede' ile diğer Kilise Bilaki mevkiyle Orhan Tepesi ve Sazlıpınar ve Mertekli Tepeden bi'l-mürur mebde-i hududa hatt-ı münkesir ile mahdud ve mesaha-i sathıyesi bin sekiz yüz otuz ceripten ibaret arazide Fransız tebaasından Mösyö Jul Dokatlen tarafından 11_7 numaralı ruhsatnameye müsteniden bi't-taharri zahire çıkarılan çinko madeni doksan dokuz sene müddetle mumailiyh uhdesine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altıncı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Pazar	Abone Şeraiti
---	---
8 Mart 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
11 Şaban 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235 kuruş
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 88 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Tarafından Istar Buyurulan Beyanname¹

Genç'te başlayıp Elaziz ve Diyarbakır merkezleri hudutlarına kadar tevessü eden hadise, kanunen mücrim olan bazı müteneffizanın din maskesi altında setr-i mahiyete çalışan teşebbüsleri mahsulüdür.

Asiler, memleketin her tarafında devlet kuvvetinin zayıflştırılması için bir müddetten beri suver-i muhtelif ile devam eden faaliyetlerin tesirat-ı şamile vücuda getireceğine istinat etmişlerdir. Hadise bütün vatandaşlarca nefret ile telâkki edilmiş ve civar mıntıkların ahalisi ani bir hissi mukavemet ile cumhuriyetin müdafaasına kıyam eylemiştir.

Büyük Millet Meclisinin maddi ve manevi kuvvetleri ile mücehhez olan Hükûmet-i Cumhuriye, icap eden vesait-i müsellâhayı asiler aleyhine tevcih eylemiş ve pek yakında semerat-ı katiye husule getirecek tedabir-i müessire alınmıştır.

Bununla beraber Hükûmet-i Cumhuriye bütün memlekette huzur ve sükûnu ve emniyet ve asayiş tehdit edebilecek bilcümle anasıra karşı kanun-ı mahsus ile salâhiyet-i mania almış ve bu salâhiyeti azim ve kanaatle derhal tatbik etmek kararını vermiştir.

Cumhuriyetin hürriyet ve nimetlerini, bi'n-nefs cumhuriyeti tahrip edecek neşriyat ve tasmimata ve cumhuriyetin ordusu ve zabıtasını herhangi bir sebeple istisgar ve istihfafa vasıta addedecek olanların en şedit ahkâm-ı kanuniye ile takip ve tenkilleri mukarrerdir.

Vatanın bir köşesinde huzuru ammeyi ihlal eden hadisenin yalnız oradaki vatandaşları değil, en uzak yerlerdeki vatandaşların rahatını, saadetini ve hayat-ı mesaisini ve iktisadiyat ve istihsalâtını müteessir ve mutazarrır ettiği sabittir. Binaenaleyh her saadetin ve her faaliyetin ve bilhassa iktisadi ve ticari inkişafatın ilk şartı, huzur ve sükûn ile emniyet ve asayişin gayrikabil-i ihlâl bir emniyet ve kuvvette bulunmasıyla kabildir. Bu sebeple de cumhuriyet polis ve jandarmasının ve cumhuriyet ordusunun şeref ve itibarı her mülâhazanın fevkindedir. Bu şeref ve itibara riayet için vatandaşlarımın teyakkuz ve intibahını talep ederim. Bu münasebetle ve kemal-i fahr ile beyan-ı müsaraat eylerim ki vatanın her tarafındaki hassasiyet ve tezahürat, kahraman milletimizin cumhuriyeti ve sükûnu asayiş behemehâl muhafaza için kavi ve metin idaresini bir daha tecelli ettirmiştir.

Rüesa-yı memurunin ve mazisi şan ve zafer ile mâli olan cumhuriyet ordusu mensuplarının vatanın dâhili ve harici tamamıyeti için hiss-i fedakârîlerine ve yüksek vazife hislerine intizar eylerim.

¹ İşbu beyanname Başvekâlet-i Celilenin 7 Mart 1341 tarih ve 6/1165 numaralı tezkiresiyle tevdi buyurulmuştur.

8 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 40

Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği kanun bilcümle hükûmet memurlarına kanunun derpiş ettiği herhangi bir hadiseyi vukuundan sonra bastırmaktan ziyade o hadiseyi kablelvuku menetmek vazifesini tahmil eylemiştir. Bu vazifenin eksik ifasından terettüp edecek mesuliyetin ısrar ile takip edileceğine şüphe edilmemelidir.

Devletin sarsılmaz nüfuz ve kudreti sokaklarda mütecaviz sarhoşların, dağlarda hırsızların herhangi maksatla cumhuriyet vesait-i müsellahasına mukavemete yeltenen asilerin ve efkâr-ı masume-i milleti teşviş ve ıdlal edenlerin sürat-i mümkününe ile tenkil edilmesini âmiridir.

Mülki ve askeri devlet memurlarını her şeyden evvel bu yüksek vazifelerini bila tereddüt ve kemal-i azim ve şiddetle ifaya davet ederim.

Türkiye Reisicumhuru

Gazi Mustafa Kemal

Büyük Millet Meclisi Kararları

Belediye İntihabatı Hakkında

Numara: 116

Belediye intihabatına ait herhangi bir hususun tetkiki ve kanuna âdem-i tetabuku halinde feshi taamülen Dâhiliye Nezareti ve hâlen Dâhiliye Vekâleti tarafından icra ve infaz olunmakta ise de bunun belediye heyetlerinin mahiyet-i teşekkülleri hasebiyle muvafık olmayacağı ve intihaba ait yolsuzluğun teşrii vaziyeti haiz olan ve kudretini Teşkilât-ı Esasiye Kanunu mucibince Büyük Millet Meclisinden alan Şûra-yı Devlete ve teşekkül edinceye kadar Memurin Muhakemat Heyetine hasr u tevdii muvafık-ı nefsi'l-emir görülmüştür.

33'üncü maddedeki "imzasız veya mühürsüz" zuhur eden pusulaların hükümsüz olacağının tasrih edilmesine nazaran şayet bir intihapta müntahapların kısm-ı küllisi İntihap Encümeni huzuruna bizzat gelerek rey verdikleri ve sandık açıldıkta reyler de imzasız veya mühürsüz olanları bulunduğu takdirde sarahat-i kanuniyeye binaen bunların hükümsüz addedilmesi zaruri addolunmuştur.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Bern Ortaelçiliğine tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 14 Şubat 1341 tarih ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti 28332/56 numaralı tezkiresiyle teklif edilen Hariciye Vekâlet-i Baş Hukuk Müşaviri Münir Bey'in mezkûr elçiliğe tayini İcra Vekilleri heyetinin 19 Şubat 1341 tarihli içtimasında muvafık görülmüştür.

19 Şubat 1341

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemal	Başvekil ve Müdafaa-i Milliye Vekili Ali Fethi	Adliye Vekili Mahmud Esad
Bahriye Vekili İhsan	Dâhiliye Vekili M. Cemil	Hariciye Vekili Şükrü Kaya

Maliye Vekili Mustafa Abdülhalik	Maarif Vekili Saraçoğlu Şükrü	Nafia Vekili Feyzi
Ziraat Vekili Hasan Fehmi	Ticaret Vekili Ali Cenani	Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili Mazhar Bey (hastadır)

§ Münhal bulunan Hariciye Vekâleti Umur-ı Şehbenderî ve Ticariye Müdüriyeti Ticariye Şubesi Müdüriyetine müdüriyet-i mezkûre Şehbenderî Şubesi Başkâtiplerinden Ziya Bey tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

2 Mart 1341

Türkiye Reiscumhuru Gazi Mustafa Kemal	Başvekil Ali Fethi	Hariciye Vekili Şükrü Kaya

Tamimler

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

Satılması lâzım gelen emval-i menkule ve gayrimenkule esmanı da dâhil olmak üzere her nev' hasılat ve varidat usul ve nizamı dairesinde tanzim edilmiş tahsil müzekkerelerine müsteniden Hazine şubatınca bazı

8 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 41

olunacağı Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanun-ı Muvakkatının on sekizinci maddesi icabından olmasına rağmen alınan malumata nazaran bazı mahallerde tahsilat-ı vakıanın, tahsilat müzekkeresine istinat ettirilmeksizin icra ve bazı yerlerde alelade ve gayr-ı mazbut kağıtlara yazılmış müzekkereler üzerine kabul ve irat kayıt edilmekte olduğu ve bu yüzden varidat bütçesi nokta-i nazarından birtakım yanlışlıkların vukua getirildiği anlaşılmıştır.

Tahsilattan bilhassa varidat bütçesine taalluk eden aksamının taalluk ettiği fasıl ve maddeye mutabakatı muktezi olup Divan-ı Muhasebat murakabesinin peyderpey tevsi ve bütün vilâyata teşmili mukarrer olmasına göre fasıl ve madde ihtilafının vukuuna meydan verilmemesi lazımeden olduğu gibi evrak-ı müsbitenin de muntazam ve yeknesak evrak üzerine muharrer bulunması labüdd görülmüş ve bu maksadı teminen Hazinece miktar-ı kâfi tahsilat müzekkerelerinin tab'ı ile her tarafa sevki takarrür etmiş olduğundan vürudunda şekl-i atide istimaline itina olunması tavsiye olunur:

- 1- Beher varakı dip koçandan maada ikişer nüsha olarak tertip edilmiş olan işbu tahsilat müzekkerelerinin vürudunda lüzumu kadarı, varidat tahsiliyle mükellef olan devair rüesasına zimmet mukabilinde teslim olunacaktır.
- 2- İşbu müzekkerelerin birinci ve üçüncü nüshaları, tahsilat-ı vakıasını mal sandıklarına veya müessesat veznelerine teslim ile mükellef olan tahakkuk dairelerince yani tapu, nüfus, mehakim, orman ve emsali varidat ve hasılatı tahakkuk ettirmekle mükellef şubatça ve ikinci nüshaları dahi parayı tesellüm edecek mal memuru tarafından imla olunacaktır.
- 3- Mal sandıklarına teslim olunacak paranın miktarıyla kimin tarafından ne iş için verileceği ve taalluk ettiği sene bütçesindeki fasıl ve madde numarası dairesince birinci ve üçüncü nüshalarda mahall-i

mahsuslarına işaret ve birinci nüshanın ziri mühr-i resmî ve zâtî imza ile tasdik olunduktan sonra işbu birinci ve ikinci nüshalar, dip koçandan balığın muhtevi olduğu para ile ashabına tevdi mal memuruna sevk olunacaktır.

- 4- Veznedar-ı nüshateyn tahsil müzekkerelerinden birinci nüshayı bi't-tetkik muvafık olduğunu anladıktan sonra havi olduğu parayı bi't-tesellüm vezne defterine kayıt ve tesadüf ettiği irat numarasını mezkûr nüshadaki hane-i mahsusasına derç ile zîrini imza ve ashab-ı teslimata alelusul makbuz ilmühaberi ita edildikten sonra işbu nüshayı esas ve varidat defterlerinde hesabat-ı aidesine li-ecli'l-kayd muhasebe-i vilâyette memur-ı aidine tevdi edecek ve birinci nüshaya göre imla edilecek olan ikinci nüsha mal memuru ile veznedar ve mümeyyiz veya başkâtip taraflarından bade'l-imza parayı teslim ettiren daireye iade olunacaktır.
- 5- İkinci fıkra da zikrolunan tahakkuk dairelerinden herhangi biri tarafından emaneten tahsiline lüzum görülecek depozito ve emsali paralar dahi işbu tahsil müzekkereleriyle mal sandıklarına teslim ettirilecektir. Ancak bu kabil paralar varidat-ı hazineden olmadığı cihetle tahsil müzekkerelerinde fasıl ve madde sütunlarına bir şey yazılmayıp yalnız teslim olunacak paranın emanet akçesi olduğu “nev-i tahsilat” sütununda ve miktarıyla kimin tarafından ne iş için verileceği de hane-i mahsuslarında gösterilecektir.
- 6- Dördüncü fıkra mucibince mal memuru tarafından bila-imla iade olunacak nüsha-i saniye tahsil müzekkeresi, devair-i müteallikasınca ait olduğu cildin koçanına rapt ile hıfz olunacaktır.
- 7- Mezkûr tahakkuk dairelerinin tahsiliyle mükellef oldukları varidatın envaryla bütçedeki fasıl ve madde numaraları malum olmak ve ona göre tahsil müzekkerelerinde işaret edilmek üzere hazinece bütçenin vilâyata tebliğini müteakip işbu devaire ait aksam-ı varidatın bütçedeki fasıl ve maddeleri mal memuru tarafından aynen bi'l-ihraç memurun-i müteallikasına bila-tehir tebliğ edilecektir.
- 8- Tahsil müzekkereleri, muhasebe kalemlerince esas ve varidat defterleri üzerinde icra kılınacak muamelatın müstenidi olacağı için bunların diğer varidat ve sarfiyat evrak-ı müsbitesi gibi hüsn-i muhafazasına itina olunacaktır.
- 9- Mal sandıklarınca işbu tahsil müzekkereleri haricinde para kabz edildiği veyahut bunların hüsn-i muhafaza olunmadığı inde't-teftiş sabit olduğu takdirde memurun-i aidesi hakkında, mücazat-ı lâzime tertip edilecektir.
- 10- Tahsil müzekkereleri ciltlerinin vürudunda lüzumu kadarının sened-i makbuz mukabilinde mülhakata sevk olunacaktır.

Mevzubahis tahsil müzekkerelerinin suret-i kayd ve imlası malum olmak üzere nüsa-ı kâfiyesi leffen irsal kılınan işbu tahrirat-ı umumiyeden icap edenlerin devair-i aidesiyle mülhakata tevdi ve irsaliyle tamamı-i tatbiki esbabının temini tamimen tebliğ olunur.

İlanlar

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

§ 1888 senesinde akdedilmiş olan yüzde beş faizli otuz milyon marklık “sayd-ı mahi” İstikraz Mukavelenamesinin 13'üncü maddesine ve 6 Ağustos 1924 tarihinde kesb-i meriyet eden Lozan Muahedenamesinin 57'nci maddesi ahkâmına tevfikân, 1 Nisan 1900 tarihinde icra olunan 3'üncü keşidede kurası isabet etmiş ve bedeli istîfa kılınmak üzere ibraz edilmemiş olan (14724) numaralı tahvil 9 Nisan 1925 tarihinde mürur-ı zaman sebebiyle hükümden sakıt olacaktır.

8 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 42

§ % 4 faizli ve teminat-ı mahsusalı 1903 İstikraz-ı Osmanî Mukavelenamesinin 13'üncü maddesine ve 6 Ağustos 1924 tarihinde kesb-i mer'iyet eden Lozan Muahedenamesinin 57'nci maddesi ahkâmına tevfikân, işbu istikraz tahvilatının 1 Mayıs 1910 vadeli ve (14) numaralı kuponu 9 Mayıs 1925 tarihine kadar bedeli istîfa kılınmak üzere ibraz edilmediği takdirde tarih-i mezkûrda Hükûmet-i Osmaniye menfaatine olarak mürur-ı zaman sebebiyle hükümden sakıt olacaktır.

§ 28 Muharrem sene 1299 (8, 20 Kânunuevvel sene 1881) tarihli Kararnameye merbut 1/14 Eylül sene (*)03 tarihli Kararnamenin 5'inci maddesine ve 6 Ağustos 1924 tarihinde iktisab-ı mer'iyet eden Lozan Muahedenamesinin 57'nci maddesine tevfikân, düyun-ı mübeddele-i muvahhide-i Osmaniye'nin 1 Mart sene 1909 vadeli ve (11) numaralı kuponu 22 Mart sene 1925 tarihine kadar bedeli ahzedilmek üzere ibraz kılınmadığı takdirde tarih-i mezkûrda mürur-ı zaman sebebiyle hükümden sakıt olacaktır.

§ 1 Şubat sene 1885 tarihinde icra edilen doksanıncı keşidede kurası isabet etmiş ve bedeli istîfa kılınmak üzere ibraz edilmemiş olan 446181 numaralı Şark Demiryolları tahvili 8/20 Kânunuevvel sene 1881 tarihli Kararnamenin 5'inci ve 13'üncü maddeleriyle 1/14 Eylül sene 1903 tarihli kararname-i müzeyyelin 12'nci maddesine ve 6 Ağustos sene 1924 tarihinde kesb-i mer'iyet eden Lozan Muahedenamesinin 57'nci maddesine tevfikân, 9 Şubat sene 1925 tarihinde mürur-ı zaman sebebiyle hükümden sakıt olacaktır.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

[88. sayı ek 1]

8 Mart

(Resmî Ceride)

[88. sayı ek 1]

Düyun-ı Umumiye-i Osmaniye Meclis-i İdaresi

Şark Şimendiferleri

1925 (*) sani 1925 tarihinde icra olunan 1 Şubat 1925 tarihli 330'uncu keşide

(*) elli adedi ikramiyeli olmak üzere beşer beşer amorti edilen 2350 tahvil				
551546	10 ila 811306	60 ila 1130356	20 ila 1448516	40 ila 177836
551546	45 ila 814241	50 ila 1042046	25 ila 1450021	20 ila 1771716
561976	20 ila 816816	75 ila 1143771	65 ila 1456071	15 ila 1771811
561151	55 ila 824251	65 ila 1146661	70 ila 1464966	90 ila 1781586

562841	65 ila 828961	5 ila 1152046	35 ila 1476831	10 ila 1787306
563166	45 ila 844441	50 ila 1161746	25 ila 1476921	60 ila 1788156
571186	60 ila 848956	90 ila 1162086	600 ila 1482596	20 ila 1790116
572071	100 ila 850096	5 ila 1166201	75 ila 1485771	5 ila 1795201
580656	70 ila 854166	35 ila 1167531	90 ila 1491686	15 ila 1802611
582091	60 ila 854256	10 ila 1169906	30 ila 1095726	90 ila 1809486
585908	2000 ila 861996	85 ila 1173581	75 ila 1501671	40 ila 1813036
587441	75 ila 868471	65 ila 1183561	50 ila 1501746	45 ila 1815241
590621	70 ila 873766	4000 ila 1183996	35 ila 1503531	80 ila 1820976
593656	65 ila 876861	60 ila 1189056	20 ila 1505616	5 ila 1821701
596401	600 ila 880596	35 ila 1191431	60 ila 1512956	80 ila 1822876
597266	25 ila 881821	95 ila 1198091	70 ila 1517 266	45 ila 1828241
597656	35 ila 884831	45 ila 1214641	60 ila 1524156	65 ila 1828261
601031(?)	300 ila 887296	10 ila 1220406	35 ila 1528831	90 ila 1836986
604331	45 ila 891541	55 ila 1221451	25 ila 1530121	90 ila 1841786
611626	95 ila 895291	900 ila 1224896	30 ila 1531026	55 ila 1850051
612426	55 ila 897751	75 ila 1230771	70 ila 1532966	55 ila 1850351
610871	30 ila 900726	60 ila 1230856	45 ila 1551141	20 ila 1854806
606346 (?)	10 ila 916506	75 ila 1231071	5 ila 1547001	300 ila 1857296
616426	40 ila 918136	70 ila 1237566	80 ila 1549476	20 ila 1858316
616786	40 ila 929436	80 ila 1238776	75 ila 1558271	55 ila 1858451
620206	55 ila 929951	5 ila 1203101	35 ila 1565931	95 ila 1866391
623456	90 ila 936986	70 ila 1251066	95 ila 1577091	65 ila 1866461
625356	40 ila 940732	500 ila 1255496	35 ila 1578531	55 ila 1877451
635966	60 ila 943456	95 ila 267691	20 ila 1579216	300 ila 1880296
638096	70 ila 954666	45 ila 1269541	7 ila 1589566	90 ila 1882286
643076(?)	10 ila 958006	20 ila 1271116	25 ila 1592221	95 ila 1896891
644156	60 ila 963556	85 ila 1271281	75 ila 1596071	15 ila 1896911
645681	70 ila 971066	95 ila 1283991	30 ila 1598326	95 ila 1902091
649121	5 ila 977001	15 ila 1288011	90 ila 1599786	10 ila 1912406
651206	30 ila 977226	25 ila 1290121	10 ila 1600606	15 ila 1916511
654976	60 ila 977656	70 ila 1293466	15 ila 1602311	95 ila 1919591

8 Mart

(Resmî Ceride)

[88. sayı ek 2]

69812	10 ila 1001006	95 ila 1305191	50 ila 1637546	90 ila 1940686
70221	35 ila 1002031	80 ila 1305476	40 ila 1653536	65 ila 194(*)961
71451	25 ila 1002221	75 ila 1310471	80 ila 1653876	70 ila 194(*)466
70589	50 ila 10117(*)6	90 ila 1313186	50 ila 1667446	45 ila 19(*)541
7138(*)	35 ila 1013231	75 ila 1346671	75 ila 1667971	10 ila 19 (*)206
7280(*)	90 ila 1013486	10 ila 135(*)306	60 ila 1680056	30 ila 19(*)126
7304(*)	80 ila 1015576	60 ila 1350856	45 ila 1686751	85 ila 19525*1
7317(*)	80 ila 1023476	75 ila 1354971	55 ila 1696741	45 ila 19549(*)1

7321(*)	95 ila 1026091	15 ila 1364211	60 ila 1696556	40 ila 1955136
7352(*)	5 ila 1027301	55 ila 1367551	85 ila 1699881	40 ila 1965936
7325(*)	55 ila 1027551	95 ila 1369291	35 ila 1707431	15 ila 1966711
7353(*)	95 ila 1(*)29391	45 ila 1370241	70 ila 1711966	55 ila 1972351
7371(*)	20 ila 1033516	85 ila 1374781	700 ila 1723696	10 ila 19764(*)6
7385(*)	90 ila 1035916	80 ila 1389476	500 ila 1724496	50 ila 1977746
7415(*)	60 ila 1038556	40 ila 1395936	20 ila 1726116	20 ila 1978216
7432(*)	95 ila 1048091	80 ila 14(*)5976	10 ila 1730006	20 ila 1978216
7511(*)	75 ila 1048471	65 ila 1406461	75 ila 1735271	20 ila 1978216
7532(*)	(*)5 ila 1058421	60 ila 1406756	50 ila 1737746	20 ila 1978216
7558(*)	8 ila 1064(*)76	5 ila 1409801	20 ila 1738616	20 ila 1978216
7630(*)	85 ila 1066281	35 ila 1417931	10 ila 1739606	20 ila 1978216
7691(*)	80 ila 1068576	30 ila 1419026	700 ila 1742696	20 ila 1978216
775(*)	40 ila 1068736	20 ila 1425916	5 ila 1748601	20 ila 1978216
780(*)	50 ila 1069046	55 ila 1433251	50 ila 1751446	20 ila 1978216
793(*)	80 ila 1092776	70 ila 1435266	75 ila 1752071	20 ila 1978216
796(*)	15 ila 1498311	80 ila 1437476	35 ila 1756431	20 ila 1978216
801(*)	50 ila 1100346	35 ila 1438131	85 ila 1757381	20 ila 1978216
803(*)	35 ila 112483	85 ila 1439881	50 ila 1757646	20 ila 1978216
803(*)	5 ila 1125001	85 ila 1447981	10 ila 1762106	20 ila 1978216

Tahvil numara	İkramiye frank	Tahvil numara	İkramiye frank	Tahvil numara	İkramiye frank
353200	100	861998	1000	1637546	1000
413123	100	984580	1000	1697558	1000
423209	100	995957	1000	1748601	1000
445324	100	1001008	1000	1781590	1000
490163	100	1013486	1000	1787309	1000
532655	100	1048091	1000	1877453	1000
704523	100	1298588	1000	1919594	1000
731749	100	1349674	1000	1942468	1000
803452	100	1389480	1000	1952581	1000
861996	100	1541144	1000	1976407	1000

8 Mart

(Resmî Ceride)

[88. sayı ek 3]

50 ila 123246	10 ila 23206
70 ila 125266	25 ila 24321
70 ila 125766	25 ila 45321
65 ila 129361	35 ila 59031
15 ila 132111	90 ila 62186

85 ila 138781	70 ila 63566
30 ila 148656	35 ila 69331
65 ila 149061	80 ila 70776
35 ila 151731	45 ila 73741
10 ila 152206	75 ila 77271
60000 ila 159996	75 ila 83471
35 ila 163731	70 ila 89666
75 ila 17*71	65 ila 90161
60 ila 173656	60 ila 91956
35 ila 178031	15 ila 06411
20 ila 178316	40 ila 10236
50 ila 186846	15 ila 11811
90 ila 194986	40 ila 08436
80 ila 210076	65 ila 19661
30 ila 211526	75 ila 23571
55 ila 212051	10 ila 525406
35 ila 213431	55 ila 532651
25 ila 216721	45 ila 533841
75 ila 221671	65 ila 534561
95 ila 226991	75 ila 535271
45 ila 234741	20 ila 541906
00 ila 236206	15 ila 544211

Tahvil numara	İkramiye frank	Tahvil numara
1125003	200000	46420
563169	4000	8051
1048094	4000	2109
312052	1250	3543
322136	1250	5132
623456	1250	880
963560	1250	5921
977001	1250	6993
1027304	1250	4741
1125001	1250	(*)

8 Mart

(Resmî Ceride)

[88. sayı ek 4]

100 ila 96	55 ila 9551
80 ila 2076	10 ila 81(*)6
5 ila 8901	65 ila 3661

90 ila 9186	75 ila 6171
80 ila 1(*)816	100 ila 7096
95 ila 10991	55 ila 8651
40 ila 13636	25 ila 9921
10 ila 13806	90 ila 1586
900 ila 14896	5 ila 1211(?)
75 ila 18471	45 ila 1941
65 ila 19961	45 ila 9141
25 ila 25721	35 ila 3331
25 ila 27421	15 ila 911
20 ila 32716	50 ila 7846
80 ila 35276	40 ila 8336
80 ila 35767	20 ila 4016
50 ila 35746	40 ila 6436
10 ila 47406	40 ila 2136
20 ila 47816	90 ila 4176
90 ila 47916	15 ila 7111
70 ila 51366	60 ila 8656
45 ila 53741	10 ila 6606
65 ila 54261	200 ila 4196
20 ila 58716	20 ila 6916
90 ila 61986	55 ila 4451
45 ila 63341	55 ila 1551
60 ila 64856	95 ila 2491
35 ila 67731	50 ila 4946
60 ila 69956	15 ila 8811
75 ila 70671	50 ila 9046
95 ila 74791	800 ila 9796
60 ila 81256	35 ila 1521
10 ila 9356	70 ila (*)

RESMÎ CERİDE

Perşembe

Abone Şeraiti

12 Mart 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

16 Şaban 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 89 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kanunlar

Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyeti 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Yirmi Dokuz Bin Liranın Tediyeğine Dair Kanun

Numara 579

- Birinci Madde-** 1341 senesi Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyeti Bütçe Kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere yirmi dokuz bin liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyeğine mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** Bu müddet zarfında kavanin ve nizam ve usul-i mevzuasına tevfikân istifa edilmekte olan varidatın cibayetine devam olunur.
- Üçüncü Madde-** Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadrosu caridir.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Hudut ve Sevahil Sıhhiye İdaresi Muvazene Kanununun mevki-i meriyete vazı tarihine kadar muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye ve Maliye Vekilleri memurdur.

12 Şaban 1343 ve 8 Mart 1341

Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Altmış Bin Liranın Tediyeğine Dair Kanun

Numara: 580

- Birinci Madde-** 1341 Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesi Bütçe Kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir.
- Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek üzere ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere altmış bin liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyeğine mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân istifa edilmekte olan varidatın cibayetine devam olunur.
- Üçüncü Madde-** Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadrosu caridir.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesi Muvazene Kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maarif ve Maliye Vekilleri memurdur.

12 Şaban 1343 ve 8 Mart 1341

12 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 44

Darülfünun Emaneti 1341 Senesi Bütçesinin Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar Tahakkuk Edecek Hidemata Sarf Olunmak Üzere Yirmi Beş Bin Liranın Tediyeğine Dair Kanun

Numara: 581

- Birinci Madde-** 1341 senesi Darülfünun Emaneti Bütçe Kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde maaşattan gayri mevadd-ı mühimme ve müstaceleye sarf edilmek ve bilâhare sene-i mezkûre bütçesinin muayyen tertiplerinden mahsup olunmak üzere yirmi beş bin liranın sarfiyat-ı muvakkate suretiyle tediyeğine mezuniyet verilmiştir.
- İkinci Madde-** Bu müddet zarfında kavanin ve nizamat ve usul-i mevzuasına tevfikân istifa edilmekte olan varidatın cibayetine devam olunur.
- Üçüncü Madde-** Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçe ve kadrosu caridir.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden Darülfünun Emanetinin Muvazene Kanununun mevki-i meriyete vaz'ı tarihine kadar muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maarif ve Maliye Vekilleri memurdur.

12 Şaban 1343 ve 8 Mart 1341

**15 Nisan 1340 Tarih ve 484 Numaralı
(Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunu)nun
İkinci Maddesine Müzeyyel Kanun**

Numara: 582

Birinci Madde- Birinci madde mucibince köylülere ve köylü mahiyetindeki kasaba ahalisine irae edilecek odun, kömür maktaları lüzum ve icabat-ı mahalliyeye göre üç senelik ihtayaca tekabül etmek üzere tayin ve tahdit ile birden ruhsatname verilmesi dahi caizdir. Şu kadar ki bu üç sene zarfında eşhas üzerinde tebeddülât vukuu takdirinde Heyet-i İhtiyariye bunu senesi içinde orman idaresine bildirmeye mecbur olduğu gibi üç seneye mahsus olarak ruhsatname almış olan ahali dahi her seneye isabet eden miktarı tecavüzle fazla kat'iyat yapmaktan memnudur. Aksi halde ruhsatname iptal ve fazla kat' veya nakledilen miktar zapt ve müsadere olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Ziraat Vekili memurdur.

12 Şaban 1343 ve 8 Mart 1341

Tefsirler

**15 Teşrinisani 1338 Tarih ve 269 Numaralı (1338 Senesi Avans Kanunu)nun
Birinci Maddesiyle 15 Mayıs 1335 Tarihli (Mülkiye Harcırâh
Kararnamesi)nin 21, 10, 23'üncü Maddelerinin Tefsiri**

Numara 59

- 1-** Efrat ailesinden bir kısmını vaktiyle beraberinde götürerek o vakit harcırahı ait bazı ahkâmı havi olan 11 Teşrinisani 1338 tarihli Altıncı Avans Kanununun yedinci (miktar-ı nüfusu ne olursa olsun bilumum aile harcırahı memura verilen miktarın nısfını tecavüz edemez) maddesine tevfikân harcırahını alıp da muahharan ailesinin diğer kısmını celp etmek isteyenlere verilecek harcırah (aile masrafı ve yevmiye) miktarı, harcırah ahzına salahiyet kesp edildiği tarihte mer'î olan mezkûr yedinci maddeye göre ita ve ancak evvel ve ahir aile için verilecek miktar memurun aldığı harcırah miktarının nısfından noksan ise nısfına iblağ edilir.
- 2-** Mülkiye Harcırâh Kararnamesinin birinci maddesindeki harcırah tabiri (yol masrafı, yevmiye, aile masrafı) tabirlerini muhtevidir.
- 3-** Açıktan tayin olunan bir memurun mahall-i memuriyetine kadar ailesine verilecek harcırahın mebd'e' noktası ailenin mütemekkin bulunduğu ve mazuliyet maaşı almakta iken tayin olunan bir memurun ailesi için dahi memurun mazuliyet maaşı almakta olduğu mahaldir.

07.03.1341

12 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 45

Tamimler

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

§ 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 16'ncı maddesinin suver-i tatbikiyesine mütedair olup 27 Ağustos 1340 tarih ve 209 numara ile tebliğ olunan Münakasa Talimatnamesinin 19'uncu maddesinin atideki şekilde tadil olunduğu İcra Vekilleri Heyetince müttihaz 11.01.1341 tarih ve 1402 numaralı Kararnameden anlaşılma ile tamimen tebliğ olunur.

Herhangi bir mukavelenamenin temdit müddeti veya tadil-i ahkâmı İcra Vekilleri Heyetinin kararına mütevakıftır. Ancak miktarı yüz bin lirayı tecavüz etmeyen ve temdid-i müddeti bir seneyi geçmeyen müzeyyel mukavelat ancak mevadd-ı atiyeden herhangi birine tevafuk eder ise ait olduğu vekâletler doğrudan doğruya karar ittihaz ederler.

- A- Mevzuat-ı kanuniye ve nizamiye veya mukavelenamelerindeki ahkâma müsteniden mecburi temdid-i müddetler ile tadilat,
- B- Mukavele-i evveliyeye ile tadilat arasındaki farkın hazine menfaatine muvafık olması,
- C- Muayyen tarifeli vesait-i nakliyenin herhangi bir sebeple sekteye maruz kalmasından mütevellit mesail,
- D- İnşaat ve tamirat işlerinde seylab, hareket-i arz ve tesirat-ı havaiyeden münbais zaruretlar,
- H- Mukavelenamenin teati edildiği fiyatla zeyl-i mukavelenin akdi zamanındaki rayicin daha fazla olduğu keşifname veya vesaik-i saire ile tahakkuk eylediği takdirde hazineye hâdim tadilat.

İlanlar

Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Menteşe vilâyeti dâhilinde Fethiye kazasının Eyinlice karyesinde Karakurum mevkiinde şimalen Günlük Tepesinden bede' ile Kargasekmez Tepesine hatt-ı müstakim, şarken mezkûr mevkiden bede' ile Bükrecik Tepesinden bi'l-mürur Çıglık Başına hatt-ı münkesir ve cenuben mezkûr mevkiden bede' ile Karadönük Tepesinden bi'l-mürur Derindere Tepesine hatt-ı münkesir, garben mezkûr mevkiden bede' ile İsmail Yeri Tepesinden bi'l-mürur mebd-i hudut olan Günlük Tepesine hatt-ı münkesir ile mahdut ve mesaha-i sathiyesi yedi yüz altmış bir ceripten ibaret arazide Salih Zeki Bey ile Silistreli Mehmed Vasıf Efendi tarafından bi't-taharri zahire çıkarılan krom madeni altmış sene müddetle mumaileyhima uhdelerine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Menteşe vilâyeti dâhilinde Fethiye kazasının Küçük karyesinde Kurt Gediği mevkiinde şimalen Kötürüm Tepesinden bede' ile Bozdunur Tepesine hatt-ı müstakim, şarken mezkûr tepeden bede' ile Gölören Tepesine hatt-ı müstakim, cenuben mezkûr tepeden bede' ile Gökçam Tepesinden bi'l-mürur Kızıl Bel Tepesine hatt-ı münkesir, garben mezkûr tepeden bede' ile mebd-i hudut olan Kötürüm Tepesine hatt-ı müstakim ile mahdut ve mesaha-i sathiyesi yedi yüz on altı ceripten ibaret arazide Salih Zeki Bey ile Silistreli Mehmed Vasıf Efendi tarafından bi't-taharri zahire çıkarılan krom madeni altmış sene müddetle mumaileyhima uhdelerine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Menteşe vilâyeti dâhilinde Fethiye kazasının İnlce karyesinde Basralık mevkiinde şimalen Karadönük Tepesinden Koca Kazlan Tepesine hatt-ı müstakim, şarken Karadönük Tepesinden bede' ile Gökboyun ve Kescmelik tepelerinden bi'l-mürur Bükrecik Tepesine hatt-ı münkesir, cenuben mezkûr tepeden bede' ile Kargasekmez Tepesinden bi'l-mürur Küçük Değirmen Tepesine hatt-ı münkesir, garben Küçük Değirmen Tepesiyle Koca Kazlan Tepesi beynine mevsul hatt-ı müstakim ile mahdud ve mesaha-i sathiyesi bin yüz bir ceripten ibaret arazide Salih Zeki Bey'le Silistreli Mehmed Vasıf Efendi tarafından bi't-taharri zahire çıkarılan krom madeni altmış sene müddetle mumaileyhima uhdelere ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyet'e ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

12 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 46

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

4,999,500 Osmanlı Liralık 1890 Senesi İstikrazı Tahvilatının İtfası İçin

14 Şubat 1341 Tarihinde İcra Kılınan 70'inci Keşide

4051 ila 4100	71251 ila 71300	118001 ila 118050	177151 ila 177200
6201 ila 6250	75501 ila 75550	118201 ila 118250	180151 ila 180200
12201 ila 12250	75551 ila 75600	119751 ila 119800	182501 ila 182550
14901 ila 14950	76151 ila 76200	120651 ila 120700	184951 ila 185000
17801 ila 17850	87751 ila 87800	122851 ila 122900	192651 ila 192700
24851 ila 24900	88601 ila 88650	129301 ila 129350	193451 ila 193500
26351 ila 26400	88701 ila 88750	129701 ila 129750	198851 ila 198900
32901 ila 32950	88751 ila 88800	133851 ila 133900	201101 ila 201150
34851 ila 34900	91751 ila 91800	137351 ila 137400	203351 ila 203400
35551 ila 35600	98001 ila 98050	142651 ila 142700	204801 ila 204850
40001 ila 40050	99101 ila 99150	143301 ila 143350	206001 ila 206050
43251 ila 43300	100001 ila 100050	144801 ila 144850	206051 ila 206100
44351 ila 44400	100451 ila 100500	149551 ila 149600	206751 ila 206800
44651 ila 44700	103851 ila 103900	149601 ila 149650	210651 ila 210700
46951 ila 47000	103951 ila 104000	149951 ila 150000	213851 ila 213900
57101 ila 57150	106151 ila 106200	153001 ila 153050	215051 ila 215100
57801 ila 57850	106451 ila 106500	155101 ila 155150	216101 ila 216150
61001 ila 61050	110351 ila 110400	166351 ila 166400	221901 ila 221950
61201 ila 61250	111551 ila 111600	166651 ila 166700	222201 ila 222250
61601 ila 61650	114001 ila 114050	168401 ila 168450	225701 ila 225750
69251 ila 69300	114651 ila 114700	169551 ila 169600	226751 ila 226800
69751 ila 69800	116301 ila 116350	171601 ila 171650	226751 ila 226800
71001 ila 71050		171650 ila 171700	

Tashih

Türkiye Büyük Millet Meclisinin ikinci intihap devresi birinci içtima senesi zarfında kabul olunan kanunları muhtevi Kavanin Mecmuasının 410'uncu sahifesinde münderiç 506 numaralı (Anadolu Demiryollarının Mubayaasında ve Müdüriyet-i Umumiye'nin Teşkilat ve Vezaifine Dair Kanun)un ikinci maddesinde (Müdür-i umuminin nasb ve azli Nafia Vekilinin inhası üzerine Başvekâletçe Reiscumhurun tasdikine iktiran ettiriliyor.) şeklindeki son fıkrası yoktur. İşbu kanun Resmî Ceride'nin 24 Mayıs 1340 tarih ve 71 numaralı nüshasında doğru olarak intişar etmiştir. Kavanin Mecmuasında vaki olan mezkûr sehiv tashih olunur.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Salı</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
24 Mart 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
28 Şaban 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 90 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Kanunlar

Ankara'da İnşası Mukarrer Yenimahalle İçin Muktezi Yerler ile Bataklık ve Merzagi Arazinin Şehremanetince İstimlâki Hakkında Kanun

Numara: 583

- Birinci Madde-** Merbut harita mucibince Ankara'da tesis ve inşası takarrür eden yeni mahalleye muktezi yerlerin dörtte biri sahiplerine bırakılmak şartıyla mütebaki dörtte üçü ve sıhhat-i umumiye-i beldeyi sıyaneten bataklık ve merzagi arazinin tamamı Şehremaneti namına istimlâk olunur.
- İkinci Madde-** Birinci madde mucibince istimlâk edilecek yerler için, rayic-i hazıra göre tadil görmeyen üç yüz otuz bir senesi iptidasındaki kıymet-i muharrerelerinin on beş misli değer paha addolunur. Ashabı tarafından tasarruf senedi ibraz olunamayan ve tapuca kaydı bulunamayan arazide emlâk kıymeti muteberdir.
- Üçüncü Madde-** Şehremanetince esbab-ı ânifeden dolayı istimlâk icrası Dâhiliye Vekâletinden menafi-i umumiye kararı istihsaline vabestedir. İstimlâk edilecek tarla ve arazi sahiplerine Şehremanetince lüzum-ı ferağ natık ihbarname tebliğ olunur. Tarih-i tebliğinden itibaren bir hafta zarfında ferağ itasından imtina edenlerin yahut davet-i vakıaya icabet etmeyenlerin arazisi, tadil görmeyen araziden ise bin üç yüz otuz bir senesi iptidasındaki kıymet-i muharrerelerinin on beş misli namlarına Ziraat Bankasına teslim edilmek şartıyla, Şehremanetine ferağ ve tefviz olunur. Hazinenin uhde-i tasarrufunda bulunan bu kabil arazi dahi bedel-i mezkûr mukabilinde Şehremanetine terk olunur.
- Birinci madde mucibince yeni mahalle sahasına müsadif araziden dörtte biri kendilerine terkedilecek olan arsa sahipleri yaptıracakları ebniyeyi Şehremanetinin tayin edeceği şeraite tevfikân inşa ettirmeğe mecburdurlar.

Dördüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren iki sene müddetle meriyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

19 Şaban 1343 ve 15 Mart 1341

Seferber Edilen Kıtaat Zabitan ve Mensubîn-i Askeriyesine İkişer Maaş Nispetinde Avans İtasına Dair Kanun

Numara: 584

Madde 1- Seferber edilen kıtaat zabitan-ı daime ve mensubin-i askeriyesiyle silâh altına davet olunan ihtiyat zabitanına ve kıtaat ile hareket eden muhasib-i mesul ve maiyetine bir sene zarfında mukassatan tevkif olunmak şartıyla maa tahsisat-ı fevkalâde, iki maaş nispetinde avans verilir.

Madde 2- Tarih-i neşrinden itibaren mer'î olan işbu kanunun hükmü 1341 senesi seferberliğine mahsustur.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

20 Şaban 1343 ve 16 Mart 1341

İki Jandarma Hudut Taburunun 1 Mart 1341 Tarihinden İtibaren Teşkiline Dair Kanun

Numara: 585

Birinci Madde- 1341 senesi bütçe lâyihasında teşkili teklif olunan iki jandarma hudut taburunun teşkiline mezuniyet verilmiştir.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 48

İkinci Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

23 Şaban 1343 ve 19 Mart 1341

Ankara'da Memurin Kooperatifi Teşkili İçin Ankara'da Bulunan Bilumum Memurinin Maa Tahsisat Nısf Maaşlarının Avans Olarak İtası Hakkında Kanun

Numara: 586

Birinci Madde- Ankara'da teşekkül edecek memurin kooperatifine sermaye olmak üzere Ankara'da muvazene-i umumiye ve mülhak bütçelerden maaş ve tahsisat ve ücret alan memurin ve müstahdemîne maa tahsisat-ı fevkalâde nısf maaşlarını avans olarak kooperatif şirketine itaya mezuniyet

verilmiştir. İşbu avans her ay maaş ve tahsisat-ı fevkalâdenin yüzde beşi nispetinde mahsup edilmek suretiyle itfa edilecektir.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

23 Şaban 1343 ve 19 Mart 1341

Tefsirler

1340 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun Yirmi İkinci Maddesinin Tefsiri

Numara: 60

Divan-ı Muhasebat murakıp ve mümeyyizlerince rüyet ve fezleke-i hesabiyesi tanzim olunarak henüz Divan-ı Muhasebatça tetkik edilmemiş olan hesabatın işbu madde-i kanuniyenin daire-i şumulünde addedilemeyeceği hakkında 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun yirmi ikinci maddesinde [1339 senesi nihayetine kadar hesapları rüyet edilmemiş olan mal sandıklarıyla bilumum muhasib-i mesuller hesabatı ve bilhassa eşhas zimemiyle avanslar Maliye Vekâletince teşkil edilecek tetkik-i hesabat heyetleri vasıtasıyla tetkik ve intaç edileceği] musarrah olmasına nazaran Divan-ı Muhasebat murakıp ve mümeyyizlerince rüyet ve fezleke-i hesabiyesi tanzim olunarak henüz Divan-ı Muhasebatça tetkik edilmemiş olan hesabatın işbu madde-i kanuniyenin daire-i şumulünde addiyle yeni baştan vekâlet-i müşarünileyhaca müteşekkil heyetlerin nazar-ı tetkiklerine tevdi hem muamelatın tekessür ve hem de alakadaranın temadi-i mağduriyetini bâdî olacağından bu kabil hesabatın Divan-ı Muhasebat mahkeme-i hesabiyesince karar-ı kanuniye raptı ve 1339 senesi nihayetine kadar rüyet edilmemiş olan salifü'z-zikir hesabatın rüyet ve intacına Heyet-i hesabiyeler kanunen memur olduklarından bu kabil hesabatın da doğrudan doğruya mezkûr heyetlerce tetkik ve intacı ve hesabat-ı mezkûreye ait fekk-i kefalet emirlerinin itası ve ancak işbu heyat-ı hesabiye kararına itiraz vukuunda alakadaranın Divan-ı Muhasebata müracaatında muhtariyeti takarrür etmiştir.

22 Mart 1341

Celse: 1

İçtima: 84

Kararlar

İlca-Palamutluk Demiryolu İmtiyazına Dair

Numara: 118

İlca-Palamutluk demiryolu imtiyazına ait evrak bi't-tetkik Heyet-i Umumiyenin 04.02.1341 ve 15.03.1341 tarihli içtimalarında bervech-i âti mukarrerat ittihaz edilmiştir:

- 1- Hat raylarının güzergâhtaki şose üzerine ferşi hususunda sahib-i imtiyazın mukavele ve şartnamede muharrer kuyud ve şurut altındaki hakkı müsellemler olup şayet mukavele ve şartname ahkâmını tamamen tatbik etmemiş ise mukavelenameyi imza eden Nafia Vekâletinin kendisini ikmal-i taahhüde sevk etmesi.
- 2- Sahib-i imtiyaz ile mahalli Meclis-i Umumisinin bi'l-tilâf tayin ve takdir edilen hasılattan yüzde yedi buçuk nispetindeki hisse-i varidatın ahiren Nafia Vekâletince yüzde yirmi beşe iblâğ edilmiş olduğuna

ve bu yolun turuk-ı hususiyeden bulunmasına nazaran alınacak yüzde yirmi beş hisse-i varidatın tamamen idare-i hususiyeye aidiyeti.

Avrupa'dan İthal Edilmekte Olan Ayakkabıları Hakkında

Numara: 119

Avrupa'dan ithal edilmekte olan ayakkabılarının altlarına kösele yerine her ne gibi bir madde konulursa konulsun gümrüklerde lâlettayın ayakkabı gibi muamele görmesi ve resm alınması, 18.02.1341 tarihinde münakit 81'inci içtimain ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 49

Yüzbaşızade Abdullah Bin Ahmed'in İade-i Hukuk-ı Memnuası Hakkında

Numara: 120

Katl maddesinden mahkûm olup müddet-i mahkûmiyetini bade'l-ikmal tahliye kılınan Elaziz'in Gürün karyesinden Yüzbaşızade Abdullah bin Ahmed'in iade-i hukuk-ı memnuası, Heyet-i Umumiyenin 22.03.1341 tarihinde münakit 84'üncü içtimainın birinci celsesinde kabul edilmiştir.

İdare-i Örfiyenin Bir Ay Daha Temdidi Hakkında

Numara: 121

Ergani vilâyetinin bir kısmında kuva-yı müsellaha-i devlete karşı vuku bulan isyan hâdisesi münasebetiyle Elaziz, Genç, Muş, Ergani, Dersim, Diyarbakır, Mardin, Urfa, Siverek, Siirt, Bitlis, Van, Hakkari ve Malatya vilâyetleriyle Erzurum vilâyetinin Kiğı ve Hınıs kazalarında bir ay müddetle ilân edilmiş olan idare-i örfiyenin bir ay daha temdidi takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Paris Büyükelçiliğine sabık Başvekil Ali Fethi Beyefendi Hazretlerinin tayini Hariciye Vekâlet-i Celilesinin 8 Mart 1341 tarihli tezkiresiyle teklif olunmuş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 8 Mart 1341 tarihli içtimainda lede't-tezekkür müşarünileyhin Paris Büyükelçiliğine tayini tasvip ve kabul edilmiştir.

11 Mart 1341

Türkiye Reisicumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Başvekil
İsmet

Müdafaa-i Milliye Vekili
Receb

Adliye Vekili
Mahmud Esad

Bahriye Vekili
İhsan

Dâhiliye Vekili
Cemil

Hariciye Vekili
Tevfik Rüşdü

Maliye Vekili
Hasan Hüsnü

Maarif Vekili
Hamdullah Subhi

Nafia Vekili
Süleyman Sırrı

Ziraat Vekili
Sabri

Ticaret Vekili
Ali Cenani

Sıhhiye ve Muavenet-i İc̣timaiye
Vekili
Doktor Refik

İlanlar

Ticaret Vekâlet-i Celilesinden:

§ Saruhan vilâyeti dâhilinde Alaşehir kazasında vaki olup Sarıkız namıyla maruf hükûmet malı mekşuf maden suyu zirdeki şerait-i esasiye dairesinde mevki-i müzayedeye vaz olunmuştur.

- 1- Müzayede kapalı zarf usulüyle icra olunacaktır. Zarflar mühür mumuyla üzerlerinde (Sarıkız Maden Suyu müzayedesine ait teklifnamedir.) ibaresi muharrer olacaktır. Zarflar posta ile gönderildiği takdirde bir ikinci zarf derununa vaz edilip taahhütlü olarak “Ankara’da Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine” irsal olunacaktır.
- 2- Zarflar evvela (1000) Türk lirası teminat akçesinden herhangi bir mal sandığına teslim edildiğini mübeyyin bir makbuz senedini yahut talep vukuunda vekâlet namına tediyesini zâmin olarak muteber bir banka tarafından mu’ta bir kıta çek veya banka kefaletnamesi, saniyen-talibin maden suyunu tesellüm ettiği tarihten itibaren senevi laakal ne miktar maden suyu ihraç ve nakil edeceğini müşir teklifnamesini ihtiva edecektir. Müzayedenin mevzuu on binden eksik olmamak üzere senevi istihsal edeceği şişe maden suyu miktarını teşkil etmektedir.
En çok şişe maden suyu istihsal edenin uhdesinde takarrür edecektir.
Maden suyu terk edildiği veya ihalesi fesih olunduğu takdirde teminat akçesi hazineye irat kayıt olunacaktır.
- 3- Zarflar 20 Nisan 1341 tarihine müsadif pazartesi günü öğleyin saat on iki kadar Ankara’da Meadin Müdüriyet-i Umumiyesine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş bulunacaktır. İşbu miattan sonra zarflar kabul olunmaz. Zarflar aynı gün öğleden sonra saat ikide Ankara Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinde komisyon-ı mahsus tarafından talip veya vekillerinden arzu edenlerin huzurunda tetkik ve küşat olunacak ve teklifleri bâlâda muharrer şeraite tamamen muvafık olmayanlar hakkında bir zabıtname tanzim olunarak bunlara ait teminat akçelerinin hemen kendilerine iadesine müteallik muamele ifa olunacak ve badehu (bâlâdaki şeraite tamamen riayet etmiş olmak şartıyla) ikinci maddede zikrolunan maden suyu şişe miktarını en ziyade artıran talibe (beş) sene müddetle ihalesi hakkında bir zabıtname tanzim olunarak Ticaret Vekâletine arz olunacaktır.
- 4- İşbu mazbata tasdik olunduktan sonra şartname ve mukavele layihaları Başvekâlet-i Celileye inde’l- arz maden suyunun ihalesi icra olunacaktır.

24 Mart

(Resmî Ceride)

Sahife 50

- 5- Maden suyunun ihalesi uhdesinde takarrür eden talip her sene laakal ikinci madde mucibince teklif ettiği miktar maden suyunu ihraç etmeyi ve edemezse bile bu miktara tekabül eden kıymet üzerinden

- yüzde (on) resm-i nisbi ve madenin ihtiva ettiği arazinin beher ceribi için on kuruş resm-i mukarrer ve bunların yüzde altısı nispetinde Techizat-ı Askeriye Tertibi ita eylemeyi taahhüt edecektir.
- 6-** Talip yarım lira bedel mukabilinde vekâletten mubayaa edebileceği şartname numunesi ahkâmına tamamen riayet edecek ve alelhusus ahkâm-ı mezkûreye tevfikân tahakkuk ettirilecek fazla-i temettüatından (fazla-i mezkurenin vazolunan sermayeye nispeten ve şartnamede münderiç mikyâs-ı mütezayide göre) yüzde ondan yüzde kırka kadar bir miktarını hükûmet ve amele ve müstahdemîn hissesi olmak üzere tediye eyleyecektir. Bu miktarın yüzde onunu da mahalli belediyelerine verecektir.
- 7-** Talip işbu maden suyu civarında ashabını bi'r-rıza işтира edeceği arazi üzerinde bahçe ve koru ihdas ve bahçelerin dâhilinde otel veya ebniye-i saire banyo ve tedavilane ve hamam inşa ve küşat etmek istediği takdirde bilcümle masarifi kendisine ait olacak ve Hükûmetten bir şey talep etmeyecek ve nizamat-ı mevzuîyeye tevfikân inşaatta bulunabilecektir.
- 8-** Ahali-i mahalliyyenin içmek suretiyle mezkûr maden suyundan istifadesi sahib-i imtiyaz tarafından men' edilemeyeceği gibi fukara ve muhtacîn ve civarda ikamet eden merza-yı askeriye tarafından lüzumu kadar suyun meccanen ahzine mümanaat edilmeyecektir.
- 9-** Talip maden suyunun imalat ve muamelatına müteferri kâffe-i ahval-i hususatta Meadin Nizamnamesi ahkâmına tabi olacaktır.

Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Ş Menteşe vilâyeti dâhilinde Fethiye kazasının Boynuz karyesinde şimalen Mezarlı Tepesi ile Öyük Tepesi arasına vasl edilen hatt-ı müstakim, şarken Mezarlı Tepesinden Çaltılı Çukur Tepesi arasına mevsul hatt-ı müstakim ve cenuben Çaltılı Çukur Tepesinden Osman Kâhya Kahvesine mevsul hatt-ı müstakim ve garben Osman Kâhya Kahvesinden Öyük Tepesine mevsul hatt-ı müstakim ile mahdud ve mesaha-i sathiyesi beş yüz yirmi ceripten ibaret arazide Ahmed Kemal Efendi tarafından bi't-taharri zahire çıkarılan krom madeni altmış sene müddetle mumailiyh uhdesine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların ilan tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Müdafaa-i Milliye Vekâleti Muhakemat Şubesi müşavir-i adlilerinden Mehmed Kemal Bey'in 1337-1338 sene-i devriyesinde Darülfünundan Hukuk Fakültesinden aldığı 2400 numaralı şahadetnameyi kaybettiği ve yenisini derdest-i ahz bulunduğundan hükmü olmadığı bildirilmekle keyfiyet ilan olunur.

Dağıstanlı Musa Hoca zade müteveffa Ahmed Efendi'nin yeğeni Erzurumlu Mehmed oğlu Sıdkı Efendi bir senedir kayıptır. Eytam Müdüriyetince intikal muamelesi yapılmak üzere mumailiyhin nerede ise derhal Erzurum'a gelmesi lüzumu Erzurum'un Cami-i Kebir Mahallesinden müteveffa Ahmed Efendi zevcesi İffet imzasıyla bildirilmekle keyfiyet ilan olunur.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Çarşamba

Abone Şeraiti

1 Nisan 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

8 Ramazan 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 91 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kanunlar

23 Teşrinievvel 1339 Tarih ve 360 Numaralı (Berrî, Bahrî, Havaî ve Jandarma Erkân ve Zabitan ile Memurin ve Mensubîn-i Askeriye Maaşat ve Tahsisat-ı Fevkaladeleri Hakkında) Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 587

- Birinci Madde-** Berrî, havaî, bahrî ve jandarma memurin ve mensubîn-i askeriyesinin maaş-ı aslileri merbut cetvelde muharrer miktarlar üzerinden ve tahsisat-ı fevkalâdeleri memurin-i mülkiyeye kıyasen verilir.
- İkinci Madde-** İşbu kanun ile maaşları tezyit edilenlerin tekaüt ve eytam ve eramil maaşları tahsisinde 1341 sene-i maliyesi bidayetine kadar hâlihazır maaşatı ve 1341 sene-i maliyesi bidayetinden itibaren son beş sene zarfındaki maaş-ı vasatı ve beş sene hitamından sonra işbu kanun ile tâyin edilen maaşat-ı asliye esas ittihaz olunur.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanuna mugayir olan ahkâm mülgadır.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye, Bahriye, Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

28 Şaban 1343 ve 24 Mart 1341

Berrî Mensubîn-i Askeriye

Esami-i Rüteb		Maaş-ı Asli	Mülâhazat
Eski Unvan	Yeni Unvan	Lira	
Müdür	Müdür	50	
Müdür muavini	Müdür muavini	40	
Kısm-ı evvel mümeyyizi	Kısm-ı evvel mümeyyizi	30	

Kısm-1 sani mümeyyizi	Kısm-1 sani mümeyyizi	25	
Kısm-1 salis mümeyyizi	Mülga	-	
Birinci sınıf kâtip	Birinci sınıf kâtip (Tetkik ve tahrir memuru)	20	
İkinci sınıf kâtip	İkinci sınıf kâtip (Tetkik ve tahrir memuru muavini)	15	
Üçüncü sınıf kâtip	Mülga	-	
Dördüncü sınıf kâtip	Mülga	-	
Birinci sınıf muamelat memuru	Birinci sınıf muamelat memuru	30	
İkinci sınıf muamelat memuru	İkinci sınıf muamelat memuru (Birinci sınıf jandarma hesap memuru)	25	
Alay hesap memuru	Mülga	-	

1 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 52

Esami-i Rütüb		Maaş-ı Asli	Mülahazat
Eski Unvan	Yeni Unvan	Lira	
Tabur hesap memuru	Hesap memuru (İkinci sınıf jandarma hesap memuru)	20	
Tabur hesap memuru muavini	Hesap memuru muavini	15	
Tabur hesap memuru vekili	Mülga	-	
Alay imamı	Alay imamı	25	
Tabur imamı	Tabur imamı	20	
Divan-ı Temyiz-i Askeri adli azası	Keza	70	
Divan-ı Temyiz-i Askeri adli mülazımı	Keza	40	
Divan-ı Temyiz-i Askeri müddei-i umumisi	Keza	70	
Divan-ı Temyiz-i Askeri müddei-i umumî muavini	Keza	40	
Vekâlet hukuk müşaviri	Keza	60	
Vekâlet hukuk müşaviri muavini	Keza	40	
Ordu müşaviri	Keza	50	
Kolordu müşaviri	Keza	40	
Kolordu müşaviri muavini	Keza	30	
Fırka müşaviri	Keza	25	
Birinci sınıf mimar	Keza	60	
İkinci sınıf mimar	Keza	35	
Birinci sınıf musika muallimi	Keza	30	
İkinci sınıf musika muallimi	Keza	25	
Üçüncü sınıf musika muallimi	Keza	20	

Musika muallim muavinleri	Dördüncü sınıf musika muallimi	15	
Musika muallim namzetleri	Mülga	-	
Riyaset-i Cumhur musika muallimi	Riyaset-i Cumhur musika muallimi	80	
Riyaset-i Cumhur musika muallimi muavini	Riyaset-i Cumhur musika muallimi muavini	60	
Riyaset-i Cumhur musika kısım muallimi	Riyaset-i Cumhur musika kısım muallimi	40	
Birinci sınıf musikacı	Birinci sınıf musikacı	30	
İkinci sınıf musikacı	İkinci sınıf musikacı	25	
Üçüncü sınıf musikacı	Üçüncü sınıf musikacı	20	
Dördüncü sınıf musikacı	Dördüncü sınıf musikacı	15	
Beşinci sınıf musikacı	Beşinci sınıf musikacı	10	
	Baş usta	40	Yeniden ihdas edilmiştir.
	Baş usta muavini	30	
Birinci sınıf usta	Birinci sınıf usta	25	
İkinci sınıf usta	İkinci sınıf usta	20	
Üçüncü sınıf usta	Üçüncü sınıf usta	15	
Dördüncü sınıf usta	Mülga	-	

1 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 53

Esami-i Rütüb		Maaş-ı Asli	Mülahazat
Eski Unvan	Yeni Unvan	Lira	
Rütbesiz birinci sınıf cerrah ve eczacı	Sıhhiye birinci sınıf gedikli zabiti	30	
Rütbesiz ikinci sınıf cerrah ve eczacı			
Rütbesiz üçüncü sınıf cerrah ve eczacı			
Rütbesiz dördüncü sınıf cerrah ve eczacı			
Rütbesiz beşinci sınıf cerrah ve eczacı	Sıhhiye ikinci sınıf gedikli zabiti	20	
Rütbesiz altıncı sınıf cerrah ve eczacı			
Rütbesiz yedinci sınıf cerrah ve eczacı			
Rütbesiz sekizinci sınıf cerrah ve eczacı			
Birinci sınıf tımarcı	Sıhhiye üçüncü sınıf gedikli zabiti	15	
İkinci sınıf tımarcı			
Birinci sınıf esnaf	Birinci sınıf esnaf	25	
İkinci sınıf esnaf	İkinci sınıf esnaf	20	
Üçüncü sınıf esnaf	Üçüncü sınıf esnaf	15	
Dördüncü sınıf esnaf	Mülga	-	
Kalyon imamı	İmam-ı evvel	25	
Fırkateyn imamı	İmam-ı sani	20	

Korvet imamı	Mülga	-	
Müdür	Müdür	50	
Müdür muavini	Müdür muavini	40	
Hukuk müşaviri	Hukuk müşaviri	50	
Kısm-ı evvel mümeyyizi	Kısm-ı evvel mümeyyizi	30	
Kısm-ı sani mümeyyizi	Kısm-ı evvel mümeyyizi	25	
Kısm-ı salis mümeyyizi	Mülga	-	
Birinci sınıf kâtip	Birinci sınıf kâtip (Tetkik ve tahrir memuru)	20	
İkinci sınıf kâtip	İkinci sınıf kâtip (Tetkik ve tahrir memuru muavini)	15	
Üçüncü sınıf kâtip	Mülga	-	
Dördüncü sınıf kâtip	Mülga	-	

1 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 54

Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisinin Makam Tahsisatına Dair Kanun

Numara: 588

- Birinci Madde-** Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisine şehri iki yüz elli lira makam tahsisatı verilir.
- İkinci Madde-** Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisinin makam tahsisatı tevkifata tabi olmayıp Müdafaa-i Milliye Tahsisat-ı Fevkalâde Tertibinden tediye olunur.
- Üçüncü Madde-** İşbu kanuna muhalif olan ahkâm mülğadır.
- Dördüncü Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Müdafaa-i Milliye vekilleri memurdur.

28 Şaban 1343 ve 24 Mart 1341

Mekteb-i Harbiye ve Bahriye ile Tatbikat-ı Baytariye Mektebinden Neşet Eden Efendilere Teçhizat Bedeli İtası Hakkında Kanun

Numara: 589

- Birinci Madde-** Mekteb-i Harbiyeden çıkan ve donanmada tatbikatta bulunan efendilere ve Mülkiye Baytar Mekteb-i Âlisinden baytar olarak neşet ve staj görmek üzere dâhil oldukları Tatbikat-ı Baytariye Mektebini itmam edenlere teçhizatlarını ikmal için Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 296'ncı teçhizat ve Bahriye Vekâletinin 310'uncu melbusat fasıllarından yüz ellişer lira verilir.

İkinci Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye, Bahriye ve Maliye Vekilleri memurdur.

29 Şaban 1343 ve 25 Mart 1341

26 Kânunusani 1340 Tarih ve 401 Numaralı (Muallimîn ve Talebenin Askerlikten Tecilleri Hakkında 21 Şubat 1337 Tarihli Kanunun Birinci Maddesini Muaddil) Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 590

Birinci Madde- Tali derecede bulunan bilumum ziraat mektepleri mezunları ile mümasili olan diğer tali derecedeki meslek mektepleri mezunları, 26 Kânunusani 1340 tarihli kanun ile liseler mezunlarına bahşedilen hukuka maliktirler.

İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri memurdur.

5 Ramazan 1343 ve 30 Mart 1341

Seyr-i Sefain İdaresine 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtasına Dair Kanun

Numara: 591

Birinci Madde- Seyr-i Sefain İdaresinin 1341 senesi bütçesine mahsuben 28 Şubat 1341 tarih ve (571) numaralı kanunla verilmiş olan beş yüz bin lira tahsisata ilâveten beş yüz bin liranın daha idare-i mezkûre masarifat ve maaşatına sarfına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- Masarif 1340 bütçesi fusul ve mevaddında ve maşaat sene-i mezkûre kadrolarında muharrer mekadiri tecavüz edemez.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.

5 Ramazan 1343 ve 30 Mart 1341

Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtası Hakkında Kanun

Numara: 592

Madde 1- Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 senesi bütçesine mahsuben 28 Şubat 1341 tarih ve 570 numaralı kanunla verilmiş olan yüz elli bin liralık tahsisata ilaveten üç yüz bin liranın daha müdüriyet-i mezkûre masarif ve maaşatına sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Masarîf 1340 bütçesi fusul ve mevaddında ve maaşat sene-i mezkûre kadrolarında muharrer makadiri tecavüz edemez.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

5 Ramazan 1343 ve 30 Mart 1341

Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesine 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben Avans İtasına Dair Kanun

Numara: 593

Madde 1- Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341

1 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 55

senesi bütçesine mahsuben 8 Mart 1341 tarih ve 580 numaralı kanunla verilmiş olan 60 000 liralık tahsisata ilâveten 30 500 liranın daha müdüriyet-i mezkûre masarifat ve maaşatına sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Masarîf 1340 bütçesi fusul ve mevaddında ve maaşat sene-i mezkûre kadrolarında muharrer makadiri tecavüz edemez.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maarif Vekili memurdur.

5 Ramazan 1343 ve 30 Mart 1341

Demiryollar İnşaat ve İşletme Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçe Kanununun Mevki-i Meriyete Vaz'ına Kadar İfa Olunacak Hidemat Hakkında Kanun

Numara: 594

Birinci Madde- 1341 senesi mülhak bütçe kanununun mevki-i meriyete vaz'ına kadar ifa olunacak hidemat ve iktisap olunacak hukuk muteberdir. Bu müddet içinde mevadd-ı mühimme ve müstaceleye muktezi mebalîğ bilâhare 1341 bütçesindeki muayyen tertiplerden mahsup olunmak üzere sarfiyat-ı muvakkate suretiyle verilebilir.

İkinci Madde- Bu kanunun müddet-i meriyetince teşkilât ve memurin ve müstahdemînin sınıf ve unvan ve maaşları hususunda 1340 senesi bütçesi ve kadroları caridir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden mülhak Bütçe Kanununun mevki-i meriyete vazı tarihine kadar meriyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Nafia Vekili memurdur.

5 Ramazan 1343 ve 30 Mart 1341

Harp ve İsyan Sahalarındaki İdare-i Örfiye Mintikalarında Müteşekkil Umum Divan-ı Harplerden Verilecek İdam Kararlarının Suret-i İcrasına Dair Kanun

Numara: 595

Madde 1- Hal-i harpte yahut müsellahan ve müçtemian isyan vukuunda saha-i harekât ve isyandaki idare-i örfiye mintikalarında müteşekkil bilumum divan-ı harplerden sadır olan idam kararları, ordu veya kolordu veyahut müstakil fırka veya mevki-i müstahkem kumandanları tarafından bade't-tasdik derhal infaz olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

6 Ramazan 1343 ve 31 Mart 1341

Kararlar

Ergene Vadisindeki Bataklığın Kurutulması Hakkında

Numara: 122

Ergene vadisinde hâsıl olan bataklığın, Nafia Vekâletinin 1341 senesi bütçesine bu kabıl umur-ı nafiaya sarf edilmek üzere mevzu tahsisattan sarfiyat icrası ile teybisi, Heyet-i Umumiye'nin 30 Mart 1341'de münakit 89'uncu içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

Bükreş Ortaelçiliği Başkâtibi Şakir Cemal Bey'in 1341 senesi kadrosu mucibince ihdas olunacak şebbenderliklerden birine nakledilmek üzere mezkûr başkitabete Umur-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umumiyesi Birinci Şube Başkâtiplerinden Kemal Aziz ve ikinci kitabete Şebbenderî ve Ticaret Umuru Müdüriyet-i Umumiyesi Şebbenderî Şubesi başkâtiplerinden Nurullah ve Evrak memurluğuna Mersin Ticaret Mektebi Fransızca Muallimi Fahri ve Bern Ortaelçiliği İkinci Kitabetine Paris Büyükelçiliği İkinci Kâtibi Muzaffer Kamil ve ondan inhilal eden İkinci Kitabete Nazif ve ahiren Odesa'da ihdas olunan şebbenderî vekâletine mülga nezaret Pire Şebbenderi Derviş ve kançılarlığına Novrosiski Şebbenderliği Kançılar Hüseyin Suad ve Kıbrıs Şebbenderliğine Moskova Büyükelçiliği Şebbenderî Şubesine memur Şebbender Asaf ve onun yerine Novrosiski Şebbenderi Süleyman ve Anvers Şebbenderliğine mülga Hariciye Nezaret-i Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Şube müdürlerinden İsmail Memduh ve Liverpool Şebbenderliğine

Hariciye Vekâleti Kalem-i Mahsus Müdür Vekil-i esbakı Ferid Halid ve Barcelona Şehbenderliğine Bükreş Ortaelçiliği İkinci Kâtibi Kudret Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

21 Mart 1341

Türkiye Reisicumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Başvekil
İsmet

Hariciye Vekili
Doktor Tefvîk Rüşdü

1 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 56

İlan

Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden:

1336 senesinde eczacı mektebinden istihsal eylemiş olduğu 2370 numaralı diplomasını Eskişehir'in işgali esnasında zayı eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya'da Ertuğrul Eczahanesi sahibi Ahmed Remzi Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdat ile Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

Eczacı mektebinden üç yüz otuz beş senesinde istihsal etmiş olduğu eczacılık diplomasını Karacabey kazasından Yunanlılar tarafından esna-yı ricatte eczahanesi ile birlikte yandığına dair şayan-ı ihticaç vesika ibraz eden Nuri Efendi'ye nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdadıyla Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

Ticaret Vekâleti Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

§ İçel vilâyeti dâhilinde Anamur kazasının Haydar Dağı mevkiinde şimalen Karagöz Tepesinden bede' ile Hopa Dağ Tepesine hatt-ı müstakim; şarken mezkûr noktadan bede' ile Haydar Dağı Harp Kayası mevkiyle Katrancı ve Yenice tepelerinden Kilise Bilaki mevkiine hatt-ı münkesir; cenuben mezkûr noktadan bede' ile Dede Bilaki mevkiine hatt-ı müstakim; garben oradan bede' ile diğer Kilise Bilaki mevkiyle Orhan Tepesi ve Sazlıpınar ve Mertekli Tepeden bi'l-mürur mebde-i hududa hatt-ı münkesir ile mahdut ve mesaha-i sathiyesi bin sekiz yüz otuz ceripten ibaret arazide Fransız tebaasından Mösyö Jul Dokatlen tarafından 11_7 numaralı ruhsatnameye müsteniden bi't-taharri zahire çıkarılan çinko madeni doksan dokuz sene müddetle mumaiyleh uhdesine ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin otuz altıncı ve otuz yedinci maddeleri mucibince bu bapta bir gûna itirazı olanların neşri tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba-arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Kocaali vilâyetinin Adapazarı kazasının Hendek nahiyesinin Damlık karyesinde kâin olup 26 Teşrinisani 1332 tarihli fermanla kısmen imtiyazı Ömer Lütfi ve Selahaddin Beyler uhdelerinde bulunan bir kıta bakırla mahlût

çinkolu simli kurşun madeninin tarih-i tebliğinden itibaren nihayet altı mâh zarfında mumaileyhima taraflarından imaline mübaşeret edilmesi ve aksi takdirde imtiyaz-ı mezburun feshedileceği mültezim-i mumaileyhimanın mahall-i ikametlerinin bulunamamasına binaen ahkâm-ı umumiyyeye tevfikân ilan olunur.

Dersaadet Üsküdar-Kadıköy Su Şirketinden:

Şirketimiz Hissedarlar Heyet-i Umumiyesi nizamname-i dâhilinin yirmi dördüncü maddesine tevfikân 1341 senesi Nisanının 20'nci günü İstanbul'da Kadıköy'ünde Moda Caddesindeki idare-i merkeziyede içtima-i adi-i senevîsini akdetmesi Meclis-i İdarece takarrür ettiği cihetle hissedaranın yevm-i içtimadan laakal on gün evvel hisse senetlerini şirketin merkez-i idaresi veznesine teslim ederek ihzar edilen içtimaa mahsus varakalardan almaları lüzumu beyan olunur.

Ruzname-i Müzakerat

- 1- 1924 senesi muamelatına ait Meclis-i İdare raporu ile bilançonun tetkiki
 - 2- Hesabat komiserlerinin raporlarının tetkiki
 - 3- Meclis-i İdare zimmetinin irası
 - 4- Nizamname-i dâhiliye tevfikân meclis-i idare azalarının tayini ve hakk-ı huzur miktarının tespiti.
- 1925 senesi için hesabat komiserleri intihabı ve kendilerine verilecek tahsisatın tayini.

Tashihler

- 1- 90 numaralı Resmî Ceride'de münteşir 586 numaralı Kanunun tarihi (23 Şaban 1343 ve 19 Mart 1341) olacaktır.
- 2- Mezkûr Resmî Ceride'de münteşir 60 numaralı tefsirin birinci satırının mebdei olan (Divan-ı Muhasebat... ilh)den dördüncü satır olan (hakkında) kelimesine kadar olan kısmı, tefsirin hulasasıdır.
- 3- Yine 90 numaralı ceridede münteşir 121. Kararın tarihi 23/3/1341 olacaktır.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

<i>Salı</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
14 Nisan 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
21 Ramazan 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 92 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Kanunlar

Seyr-i Sefain İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 596

- Birinci Madde-** Seyr-i Sefain İdaresinin 1341 sene-i maliyesi varidat-ı umumiyesi merbut “A” cetvelinde muharrer olduğu veçhile “dört milyon sekiz yüz yirmi altı bin dört yüz” lira tahmin edilmiştir.
- İkinci Madde-** İdare-i mezkûrenin 1341 sene-i maliyesi masarifat-ı umumiyesi merbut “B” cetvelinde muharrer olduğu veçhile “dört milyon sekiz yüz yirmi sekiz bin dört yüz” lira olarak tahsis edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Resûlmali 1345 senesinden itibaren dört senede itfa edilmek üzere Seyr-i Sefain İdaresine 1341 senesi zarfında %6 faizle “bir milyon iki yüz elli bin” lira ikrazına Maliye Vekili memurdur. Bundan maada keza idare-i mezkûre için azami %9 faizle “üç milyon yedi yüz elli bin” liranın ya doğrudan doğruya ikrazına yahut hariçten edilecek istikraza kefaletle Maliye Vekâleti mezundur.
- Dördüncü Madde-** Seyr-i Sefain İdaresi 1340 senesi bütçesinin Muvazene Kanunundaki üçüncü, dördüncü, beşinci maddeleri ahkâmı mülğadır.
- Beşinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.
- Altıncı Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.

10 Ramazan 1343 ve 4 Nisan 1341

[A] Cetveli: Varidat Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i varidat	Lira
1		Sevahl-i baide hasılatı	
	1	Trabzon hattı	1 066 000
	2	Bartın hattı	52 000

	3	Antalya-Mersin hattı	468 000
	4	İzmir hattı	117 000
	5	İzmir'e a kadar Edremit Ayvalık hattı	104 000
1	6	Zuhurat, kömür, buğday ve saire nakliyatı	50 000
		Birinci faslın yekûnu	1 857 000

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 58

Fasıl	Madde	Nev-i varidat	Lira
2		Marmara havzası hasılatı	
	1	Mudanya hattı	109 200
	2	Bandırma hattı	228 800
	3	Karabiga hattı	101 400
	4	İzmit hattı	39 000
		İkinci faslın yekûnu	478 400
3		Sevahl-i mütecavire hasılatı	
	1	Adalar hattı	250 000
	2	Kadıköy hattı	350 000
1	3	Haydarpaşa hattı	240 000
	4	Anadolu hattı	50 000
		Üçüncü faslın yekûnu	890 000
4		Nakliyat ve sevkiyat-ı askeriye hasılatı	20 000
5		Kılavuzluk ve römorkörcülük hasılatı	200 000
6		Hasılat-ı muhtelif	
	1	Kahve ocakları	21 000
	2	Emakin	25 000
	3	Varidat-ı muhtelif	85 000
		Altıncı faslın yekûnu	131 000
7		Karzen Maliyeden alınacak olan	1 250 000
		Yekûn-ı umumi	4 826 400

[B] Cetveli: Masarîf Bütçesi

1		Maaşat	
	1	Müdür-i umumi muavini	2 700
	2	İdare-i merkeziye, fabrika, anbarlar memurin ve müstahdemîni maaşatı	40 398
	3	Sevahl-i mütecavire memurin ve müstahdemîni maaşatı	17 676
	4	Mütেকaidîn ve eytam ve eramil ve üsera maaşatı	5 000
	5	Bilumum merakib-i sefain-i bahriye memurin ve müstahdemîn maaşatı	205 641 40
	6	Tahsisat-ı fevkalade	757 000
		Birinci faslın yekûnu	1 028 415 40

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 59

Fasıl	Madde	Nev-i muhassasat	Lira
2		Masarifat	
	1	Acenteler ve simsarlar, kılavuzluk ve römorkörcülük ücreti ve aidat ve masarifatı	180 000
	2	Merakib ve sefain-i bahriyeye ait rüsum-ı muhtelif	120 000
	3	Eşya ve levazım esman ve masarifi	300 000
	4	Kömür, su, tenvir ve teshin esman ve masarifi	890 000
	5	Evrak-ı matbua, kırtasiye, telefon, ilanlar, reklam, kablo ve posta ve telgraf masarifi ve ücreti	25 000
	6	Bedel-i icar	5 000
	7	Vapurlar ve merakib-i saire, iskeleler, mebanî, fabrika vesaire inşaat ve tamirat masarifi ve amele ücreti	500 000
	8	Meclis-i İdare ücreti-ı içtimaiyesi	9 000
	9	Mehakim ve deavî ücreti ve masarifi	5 000
	10	Masarifat-ı müteferrika ve mütenevvia	18 000
	11	Harcırah ve yevmiye	10 000
	12	Mükâfat-ı nakdiye ve vefat eden müstahdemîn aileleriyle müstahak-ı tekaüt olmayıp da hizmet-i idareden çıkarılacaklar ikramiyesi	18 000
	13	Eşya-yı ticariye ve posta zayiâtı tazminatı	10 000
	14	Tahlisiye ve müsademe masrafı	30 000
	15	Sinin-i sabıkadan müdevver düyun	90 000
	16	Bilûmum merakip ve sefain ve idare-i merkeziye, sevhil-i mütecavire memurin ve müstahdemîni ve amele ile aileleri mualecat ve alât ve edevat esman ve masarifi	5 000
	17	Sigorta ücreti ve sigorta sermaye bedeli	100 000
	18	Emlâk vergisi ve mukataat-ı vakfiye	8 000
	19	Zabitan ve mürettebatın iâşe masarifi	90 000
		İkinci faslın yekûnu	2 413 000
3	1	Merakib ve sefain-i bahriye mubayaat ve isticar esmanı	613 233 60
		Ticaret-i Bahriye Odası ücret-i kaydiyesi	
		Üçüncü faslın yekûnu	615 233 60
4		İdarenin Hazine-i Maliyeye borcu	771 751
		Yekûn-ı umumi	4 828 400

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 60

Seyr-i Sefain Müdüriyet-i Umumiyesinin Suret-i İdaresine Dair Kanun

Numara: 597

Birinci Madde- Meclis-i İdare âzası, âza-yı tabiiyeden olan müdür-i umumiden maada altı kişiden ibarettir. İşbu âzanın dördü Ticaret Vekâleti tarafından inha ve Heyet-i Vekilece tayin ve bu suretle

toplanan heyet rey-i hafı ile mütebaki diğer iki âzayı erbab-ı ihtisas meyanından, intihap ederler. Azaların vapur sahibi ve vapur idareleriyle alâkadar olmaması şarttır. Âzalık müddeti dört senedir. Tekrar intihabı caizdir. Her sene iptidasında tebdil olunmak üzere rey-i hafı ile aralarından biri reis intihap olunur.

İkinci Madde- Meclis-i İdarenin vezaifi şunlardır:

- A-** Bütçe, hesabat-ı seneviye, kadroların tetkik ve ihzarı,
- B-** Bilumum acentelerin intihaplarının tasdiki;
- C-** (3 000) liradan fazla her nev' mubayaat ve siparişat ve mebani inşaatı ve istikrazat ile hariçte yaptırılmasına lüzum görülecek vapur tamirâtı ve (500) liradan yukarı satışlar hakkında karar itası, (3 000) liradan yukarı mubayaat ve siparişat için münakasanın lüzum-ı takdiri ve münakasanın şekli icrasının tayini,
- D-** Hidemat-ı dâhiliye için Müdüriyet-i umumiyece ihzar olunacak talimatnamelerin tetkik ve tasdiki,
- H-** Ticaret Vekâleti veya müdüriyet tarafından işar ve teklif olunacak mevadd-ı mühimme-i sairenin tetkiki;
- V-** Müdür-i umumi tarafından teklif olunacak müdür muavini ve şubat-ı merkeziye müdürlerinin tayin ve azillerinin tasdiki,
- Z-** Fasıldan fasıla nakl-i tahsisat kanun-ı mahsusla yapılır. Bütçenin aynı faslı dâhilinde bulunan mevad beynindeki münakalât ile fasıl yekûnunu tecavüz etmemek şartıyla kadroların tertip ve tadili,
- H-** 100 liradan yukarı verilecek ikramiyenin takdir ve tasdiki.

Üçüncü Madde- Haftada iki içtimai tecavüz etmemek üzere Meclis-i İdare azalarına hakk-ı huzur olarak her içtima için onar ve reise on beş lira ücret verilir.

Dördüncü Madde- Bilumum sarfiyat kable's-sarf Divan-ı Muhasebattan vize ettirilmek kaydından müstesnadır.

Beşinci Madde- Her sene nihayetinde idarenin Meclis-i İdarece ihzar olunacak hesabat-ı seneviye bilançosu beray-ı tasdik Ticaret Vekâletine arz olunur. İşbu tasdik muamelesi bilançonun vekâlete arzı tarihinden itibaren bir ay zarfında ikmal olunur.

Altıncı Madde- Ticaret Vekâleti idarenin her türlü muamelât ve harekâtını tefiş ve murakabeye salahiyettardır.

Yedinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Sekizinci Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.

10 Ramazan 1343 ve 4 Nisan 1341

***Bi'l-iştirak Tasarruf Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi
Hakkındaki 14 Muharrem 1332 ve 1 Kânunuevvel 1329 Tarihli Kanunun
Sekizinci ve Dokuzuncu Maddelerini Muaddil Kanun***

Numara: 598

Madde 1- Kanun-ı mezkûrun sekizinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Bi'l-iştirak tasarruf olunan bilcümle emval-i gayrimenkulenin kabil-i kısmet olmadığı beyanıyla hissesinin diğer şerikler canibinden alınmasını veya bey' ve ferağın icrasını şeriklerden biri sulh mahkemesine bi'l-müracaa talep eyledikte evveleminde tapu kaydı celp ve dördüncü madde mucibince ol mahal keşif ve tetkik olunur. Kabil-i kısmet olmadığı anlaşılırsa mecmuunun ve mecmuuna nispetle de hisse-i mezkûrenin bedel-i misilleri mahkemece müntahap erbab-ı vukufa takdir ettirildikten sonra bedel-i mukadderiyle ol hisseyi iştirak ve teferruğa talip olup olmadıklarını on gün zarfında beyan

etmeleri diğer şürekâya tebliğ edilir. Talip oldukları takdirde satılacak hissenin mütesaviyen talip olanlara ve içlerinden biri muamele-i mütesaviye icrasına muvafakat etmeyerek ziyade bedel verdiği halde ise yalnız şeriklerinin bi'l-müzayede uhdesine takarrür eden şerike bey' ve ferağ muamelesinin icrasına karar verilir.

Madde 2- Kanun-ı mezkûrun dokuzuncu maddesi berveci-i âti tadil edilmiştir:

Satılmak istenilen hisse madde-i sabıka mucibince diğer şerikler tarafından şıra ve teferruğ olunmadığı ve müstedi olan şerik satmak hususunda ısrar eylediği veya bedel-i misl-i mukaddere razı olmadığı takdirde ol mahallin tamamı teminat irae olunan emval-i gayrimenkule hakkındaki kanun ahkâmına tevfikân mahkemece bi'l-müzayede talibine ihale ve bedeli şerikler beyninde hisselerine göre taksim edilir ve bu yolda satılan mahaller inde'l-icap bi'n-netice müşteri ve mefruğun lehlere teslim olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

11 Ramazan 1343 ve 5 Nisan 1341

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 61

Bahriye Fevkalade Bütçe Kanunu

Numara: 599

Birinci Madde- 1341 sene-i maliyesinden itibaren beş sene zarfında ve her sene müsavi miktarda sarf olunmak ve bir sene içinde sarf olunamayan kısmı ertesi senelere devren istimal edilmek üzere Bahriye Vekâletine (15 145 000) lira tahsisat-ı fevkalâde ita olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu tahsisata mahsuben Bahriye Vekâleti Heyet-i Vekilenin tensibiyle pazarlık suretiyle her nev' inşaat, tamirat ve mubayaat icra ve siparişler itasına ve bu hususun temini için mezkûr tahsisata istinaden beş seneye şâmil olabilecek mukavele akdine mezundur.

Üçüncü Madde- Birinci maddede muharrer tahsisat için varidat-ı fevkalâde olmak üzere kıymet-i harbiye ve fenniyeleri kalmayan sefain-i harbiye ve nakliye ve istimale gayr-i salih levazım-ı inşaiye ile emlâk-ı milliye satış bedelatı fazlasının karşılık ittihazına Maliye Vekili mezundur.

Dördüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Bahriye ve Maliye Vekilleri memurdur.

11 Ramazan 1343 ve 5 Nisan 1341

Demiryollar İnşaat ve İşletme Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 600

Birinci Madde- Samsun-Sivas ve Ankara-Kayseri-Sivas ve Kütahya-Tavşanlı ve temdidinin ve Trabzon-Erzurum hattıyla Trabzon Limanı ve Arada-Diyarbakır-Ergani ve Uzunköprü-Keşan dar

hatlarının inşa ve işletme idarelerinin 1341 senesi varidat-ı umumiyesi merbut [A] işaretli cetvelde gösterildiği üzere 11 558 000 lira tahmin edilmiştir.

İkinci Madde- Mezkûr idarelerin masarif-i umumiyesi [B] işaretli cetvelde irac kılındığı üzere 11 558 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

Üçüncü Madde- 23 Mart 1340 tarihli ve 449, 450 numaralı kanunların işbu kanun ile tadil edilmeyen ahkâmı kemakân mer'îdir.

Dördüncü Madde- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Nafia Vekili memurdur.

11 Ramazan 1343 ve 5 Nisan 1341

[A] Cetveli: Varidat Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Varidat-ı Umumiye	
	1	İşletme hasılatı	150 000
	2	Hasılat-ı mütenevvia	20 000
	3	Muvazene-i Umumiyeden muhassas mebalîğ	11 388 000
		Yekûn-ı umumi	11 588 000

[B] Cetveli: Masarif Bütçesi

1		Müdüriyet-i umumiye ile Samsun-Sivas, Ankara-Kayseri-Sivas	
	1	Maaşat, ücurat, ikramiye ve tahsisat-ı fevkalade	672 106 50
	2	Masarif-i idare	40 000

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 62

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	3	İnşaat ve işletme masarif-i umumiyesi	7 307 893 50
	4	İşletme hasılatından Hazine-i Maliyeye tediyesi lâzım gelen	150 000
		Birinci faslın yekûnu	8 170 000
2		Kütahya-Tavşanlı ve Temdidi	
	1	Maaşat, ücurat, ikramiye ve tahsisat-ı fevkalâde	61 148 75
	2	Masarif-i idare	7 500
	3	İnşaat ve işletme masarif-i umumiyesi	931 351 25
		İkinci faslın yekûnu	1 000 000
3		Arada-Diyarbakır-Ergani	
	1	Maaşat, ücurat, ikramiye ve tahsisat-ı fevkalâde	33 410
	2	Masarif-i idare	2 500
	3	İnşaat ve işletme masarif-i umumiyesi	1 702 090
		Üçüncü faslın yekûnu	1 738 000

4		Uzunköprü-Keşan dar hattı	
	1	Maaşat, ücret, ikramiye ve tahsisat-ı fevkalâde	18 655
	2	Masarif-i idare	2 500
	3	İnşaat ve işletme masarif-i umumiyesi	128 845
		Dördüncü faslın yekûnu	150 000
5		Trabzon-Erzurum hattıyla Trabzon Limanı	
	1	Maaşat, ücret, ikramiye ve tahsisat-ı fevkalâde	60 498 75
	2	Masarif-i idare	10 000
	3	İnşaat ve işletme masarif-i umumiyesi	429 501 25
		Beşinci faslın yekûnu	500 000
		Yekûn-ı umumi	11 558 000

Şeker Fabrikalarına Bahşolunan İmtiyazat ve Muafiyat Hakkında Kanun

Numara: 601

Birinci Madde- Türkiye’de tesis olunacak şeker fabrikalarına Hükûmet bervech-i zir imtiyazat ve muafiyatı tamamen veya kısmen bahşetmeğe salâhiyettardır:

Yekdiğerine mücavir beş vilâyete hudud-ı mülkiyesini tecavüz etmemek ve fabrikanın mıntuka ihtiyacına kifayet etmesi icap eden cesametine göre istimal edeceği şeker pancarı veya sair ham maddelerin ale’-devam yetişmesine salih kâfi miktarda araziye havi olmak üzere Ticaret Vekâletinin tayin eyleyeceği mıntukalar dâhilinde yirmi

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 63

beş sene müddetle şeker fabrikaları tesis ve işletmesi hakkında imtiyaz verilir.

İkinci Madde- Şeker fabrikaları imtiyazın devam ettiği müddetçe Teşvik-i Sanayi Kanununda munderiş müsaadat ve muafiyattan müstefit olurlar. Mezkûr kanunun yirmi üçüncü maddesi ahkâmı imtiyazlı şeker fabrikalarına şamil değildir.

Üçüncü Madde- Dâhilde istihsal edilen şekerler sekiz sene müddetle istihlâk resminden ma’fûvdür.

Dördüncü Madde- Bir mıntukada şeker fabrikası teessüs ederek faaliyete başladığı tarihten itibaren fabrika ve zürra tarafından vuku bulacak pancar zeriya ve istihsalatı şeker fabrikasında sarf edilmesi şartıyla on sene müddetle mahsulat-ı arziye vergisinden müstesnadır.

Beşinci Madde- Fabrika ve tasfiyehanelerin ihtiyacat-ı hakikiyesi için kavanin-i mevzua ahkâmına tevfi kan ihraç olunacak maden kömürü, linyit ve kireç imali için işletilecek taş ocakları müddet-i imtiyaziyenin devamınca rüsumdan muaftır.

Altıncı Madde- Fabrika ve müstemilatının tesis ve tevzii için devlet arazisinden birden beş hektara kadar bir mahal meccanen verilir. Fabrika için en münasip şeraiti haiz olan mahal eşhas uhdesinde olur ve arazi-i mezkûre sahibinden bi’r-rıza alınamazsa o mahallin Ticaret Vekâleti Heyet-i Fenniyesince en münasip mahal olduğu tasdik edildiği takdirde İstimlâk Kanununa tevfi kan istimlâki caizdir.

- Yedinci Madde-** Fabrika mevadd-ı iptidaiye ve mamulesi devlet tarafından işletilen veya işletilecek olan vesait-i nakliye idarelerince bir sülüs nispetinde tenzilâtla nakil olunurlar.
- Sekizinci Madde-** Şeker fabrikaları memurin, müstahdemîn ve amelesi, fabrikanın tarih-i küşadından itibaren on sene müddetle temettü vergisinden ma'fuvdûr.
- Dokuzuncu Madde-** Şeker fabrikaları tesisi maksadıyla teşekkül edecek şirketlerin hisse senedatı damga resminden ma'fuvdûr.
- Onuncu Madde-** İşbu kanunda münderiç imtiyazat ve muafiyattan istifade edebilmek için talip olan kimse veya şirketlerin iktidar-ı malilerini yani fabrika tesis ve idaresine muktezi sermayeye malik olduklarını ve kendileri erbab-ı ihtisastan değil iseler teşebbüsün idare-i fenniyesine kâfi memurin-i fenniye bulduklarını, teşebbüsün kıymet-i muhammenesiyle vuku bulacak istihsalatın miktar-ı asgarisini ve amelenin suret-i tedarikini ve bunlara müteferri hususat-ı fenniye ve iktisadiyeyi mübeyyin evrak-ı müsbitiye Ticaret Vekâletine ispat ve ibraza mecburdurlar.
- On Birinci Madde-** İşbu kanuna müsteniden istihsal olunacak fabrika imtiyaznameleri Ticaret Vekâletinin muvafakati olmadıkça ahara devrolunamaz.
- On İkinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren otuz sene müddetle meriyü'l-icradır.
- On Üçüncü Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye, Ticaret, Ziraat ve Nafia Vekilleri memurdur.

11 Ramazan 1343 ve 5 Nisan 1341

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit 15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun

Numara: 602

- Madde 1-** Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmetinin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1339 (1923) senesi Kânunuevvelinin on beşinci günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi tasdik olunmuştur.
- Madde 2-** İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 Ramazan 1343 ve 6 Nisan 1341

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi

Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti;

Diğer taraftan,

Arnavutluk Devleti;

Beş asır müddetle Türkiye ile Arnavutluk arasında cereyan etmiş olan vahdet-i siyasiyenin her iki millet hayat ve an'anatında tespit etmiş olduğu alaka ve rabıtayı nazar-ı itibara aldıkları her iki millet arasındaki muhadenet-i samimiyyenin idamesi arzu-yı müteakibinde oldukları,

Ve her iki devlet arasında tesis-i münasebata fırsat hâsıl olduğu anda işbu münasebatın tarafeyn milletlerin saadet ve refahına hadim olacağı kanaatini her taraftan müteakibilen ve kemal-i samimiyyetle perverde ettikleri cihetle bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olarak:

Türkiye Cumhuriyeti:
Türkiye Büyük Millet Meclisi âzasından Mentеше Mebusu Şükrü Kaya Bey'i,
Arnavutluk Devleti:
Arnavutluk Meclis-i Mebusan Reisi ve Heyet-i Murahhasa Reisi Eşref Bey Fraşeri'yi,
Arnavutluk Hariciye Nezareti Kâtib-i Umumisi Cafer Villa'yı ve Heyet-i Murahhasa âzasından Nezir Bey Leskovik'i tayin etmişlerdir.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 64

Müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini irae ettikten sonra ahkâm-ı îtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Devleti beyninde kezalik iki devletin tebaaları arasında gayrikabil-i ihlâl sulh ve müsâlemet ve samimî ve ebedî bir muhadenet cari olacaktır.

Madde 2- Tarafeyn-i âliye'n-i âkideyn iki devlet arasındaki diplomasi münasebatı hukuk-ı düvel esaslarına tevfikân tesis hususunda ittîfak etmişlerdir. Tarafeyn, her birinin diplomasi ve şehbenderî memurlarının diğerinin arazisinden esasat-ı mezkûre mucibince imtiyazat, ihtiramat ve muafiyattan mütekabiliyet şartıyla müstefit olmalarını kabul ederler.

Madde 3- Tarafeyn-i âliye'n-i âkideyn bugünkü tarihli bir ikamet mukavelenamesi, bir tâbiyyet itilâfnamesi akdetmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 4- İşbu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile Ankara'da teati olunacaktır. Mezkûr muahedename, tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra iktisab-ı mer'iyet edecektir. Tasdikan li'l-makal tarafeyn murahhasları işbu muahedenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir. Bin dokuz yüz yirmi üç senesi Kânunuevvelinin on beşinci günü Ankara'da iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

İmza: Eşref Fraşeri
İmza: Cafer Villâ
İmza: Nezir Leskoviki

İmza: Şükrü Kaya

***Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit
15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli İkamet
Mukavelenamesi Hakkında Kanun***

Numara: 603

Birinci Madde- Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmetinin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1339 (1923) senesi Kânunuevvelinin on beşinci günü Ankara'da akî ve imza olunan ikamet mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 Ramazan 1343 ve 6 Nisan 1341

Türkiye ile Arnavutluk Arasında Münakit İkamet Mukavelenamesi

Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti

Diğer taraftan,

Arnavutluk Devleti;

Türk tebaasının Arnavutluk'ta ve Arnavut tebaasının Türkiye'de şerait-i ikametlerini tayin arzusuyla mütehassis oldukları cihetle, bir mukavelename akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cumhuriyeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi âzasından Menteşe Mebusu Şükrü Kaya Bey'i,

Arnavutluk Devleti:

Arnavutluk Meclis-i Mebusan Reisi ve Heyet-i Murahhasa Reisi Eşref Bey Fraşeri'yi,

Arnavutluk Hariciye Nezareti Kâtib-i Umumisi Cafer Bey Villâ'yı,

Ve Heyet-i Murahhasa âzasından Nezir Bey Leskoviki tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salahiyyetnamelerini irae ettikten sonra ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası taraf-ı diğerin arazisinde ikamet ve meks etmek hakkına malik olacaklar ve binaenaleyh memlekette mer'î kavanin ve nizamata tevfikân serbestçe gidip gelebilecekler ve seyrüsefer edebileceklerdir.

Madde 2- Şurası mukarrerdir ki muhaceret meselesi işbu mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etmediği cihetle ahkâm-ı mezkûre tarafeyn-i âkideynden her birinin memleketine muhaceret vukuuna serbestçe müsaade veya onu men hususunda haiz olduğu hakka hâlel getirmez.

Madde 3- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde kavanin ve nizamata mucibince veyahut Türkiye'de medid bir teamül neticesi olarak (deniz ameleliği, mavnacılık ve saire gibi) tebaa-i mahalliye hasrolunanlar müstesna olmak üzere tebaa-i mahalliye ile mütesaviyen her türlü sanat ve ticareti icra ve lalettayin kâffe-i hîrfet ve mesalike sülûk etmek hakkını haiz olacaklardır. Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde meks ve ikamet için ve kezalik işbu arazide her nev' ticaret, sanat, hîrfet icra veya mesleğe sülûk için her ne nam ile olursa olsun tebaa-i mahalliyeden istîfa olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi, resm veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır. Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahısları, malları hukuk ve menafilerince ve emval-i mezkûrenin iktisab-ı tasarrufu ve intifai ve kezalik ferağ ve intikal veya tevarüs tarikiyle ahara devri dolayısıyla tebaa-i mahalliye tahmil olunabilenlerden başka veya daha yüksek hiç bir mükellefiyete, bilâvasıta veya bilvasıta hiç bir resim veya vergiye tabi tutulmayacaklardır.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 65

Madde 4- Tarafeyn-i âkideynden her biri gerek bir hükm-i kanunî üzerine gerek zabıta-i ahlâkiye, zabıta-i sıhhiye veya tese'ül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfikân ve gerek devletin emniyet-i dâhiliye ve hariciyesine müteallik esbaptan dolayı ferden tatbik olunacak tedabir ile taraf-ı âkid-i diğerin tebaasını tard ettiği takdirde işbu taraf-ı diğer onları ve ailelerini kabul etmeyi taahhüt eyler. Eşhas-ı matrudenin hududa kadar nakilleri masarifi tard eden tarafa aittir.

Madde 5- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde, şehir ve kasabalar haricindeki emval-i gayrimenkule müstesna olmak üzere, her nev' emval-i menkule veya gayrimenkuleyi, memleketin kavanin ve nizamatına tevfikân, iktisab-ı tasarruf ve ferağ etmek hakkına -mütekabiliyet şartıyla- malik olacaklardır. Tebaa-i mezkûre bey', mübadele, hibe, vasiyet veyahut diğer her suretle emval-i mezburede tasarruf edebilecekleri gibi her muceb-i kanun veraset tarikiyle veya hibe veya vasiyet suretiyle emval-i mezkûreye malik olabileceklerdir. Tebaa-i mezkûre ânîfü'z-zikir ahvalin hiç birinde her ne nam ile olursa olsun tebaa-i mahalliye için tarh olunanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyet, rüsum veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

Madde 6- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde gerek kuva-yı berriye ve bahriyede ve gerek millî veya milis alaylarında hiçbir hizmet-i askeriye ve hizmet-i askeriye yerine kaim olan hiç bir mecburiyet veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Madde 7- Merkezleri tarafeyn-i âkideynden birinin arazisinde bulunan ve işbu tarafın kanunlarına tevfikân alelusul teşekkül eden ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketler diğer tarafın arazisinde usulen teşekkül etmiş gibi tanınacak ve ehliyetleri ve ikame-i dava hakkı, menşeleri olan memleketin kanunlarıyla tayin olunacaktır. Mezkûr şirketler mütekabiliyet şartıyla ve kavanin-i memlekete tabiiyet etmek üzere diğer tarafın arazisinde teessüs etmek, her nev' sanat ve ticaret icra eylemek, her gûna emval-i menkuleyi ve ifa-yı muamele edebilmeleri için lâzım olan emval-i gayrimenkuleyi ihraz eylemek hakkına malik olacaklardır.

Bu halde emval-i gayrimenkule ihrazı keyfiyeti, şirketin hedef-i mahsusunu teşkil etmiş olmamak mukarrerdir. Tarafeyn-i âkideynden her birinin ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketleri âkideynden her birinin ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketleri diğer tarafın arazisinde ticaret ve sanat icrası hususunda her ne nam ile olursa olsun millî şirketlerden talep olunan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek harçlara, resmlere, vergilere veya mükellefiyetlere hiç bir halde tabi olmayacaklardır. Şurası mukarrerdir ki, beşinci maddenin fıkra-i ulâsında mezkûr istisna, şirketlerin fıkra-i anife mucibince ihraz edebilecekleri emval-i gayrimenkuleye de tatbik olunur.

Madde 8- Menfaat-i âmmeye müstenit olduğu kanunen mütehakkık bir sebep bulunmadıkça tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaasının diğer tarafın arazisinde emvali istimlak olunamayacak veya velev muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakk-ı intifalarından mahrum edilmeyeceklerdir.

Madde 9- Tarafeyn-i âkideynden her birinin tebaası diğer tarafın arazisinde şahıs ve mallarının himaye-i kanuniye ve adliyesi hususunda tebaa-i mahalliye'nin mazhar olduğu himayenin aynından istifade edeceklerdir.

Madde 10- İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra iktisab-ı mer'iyet edecek ve müddeti iki sene olacaktır. Şayet mukavelename tarafeyn-i âkideynden biri tarafından müddet-i mezkûrenin inkızasından lâakal altı ay evvel fesih olunmaz ise fesih olununcaya kadar mevki-i meriyette kalacak ve fesih halinde işbu fesih ancak altı aylık bir mühletin hitamından sonra haiz-i hüküm ve tesir olacaktır. İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkün ile Ankara'da teati kılınacaktır. Tasdikân li'l-makal tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

1923 senesi Kânunuevvelinin on beşinci günü Ankara'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza: Eşref Fraşeri
İmza: Cafer Villa
İmza: Nezir Leskovikî

İmza: Şükrü Kaya

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Beyninde Münakit 15 Kânunuevvel 1339 (1923) Tarihli Tabiiyet İtilafnamesi Hakkında Kanun

No: 604

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmetinin haiz-i salahiyet murahhasları arasında 1339 (1923) senesi Kânunuevvelinin on beşinci günü Ankara'da akit ve imza olunan tabiiyet itilâfnamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 Ramazan 1343 ve 6 Nisan 1341

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti Arasında Münakit Tabiiyet İtilafnamesi

Madde 1- Anasıl Arnavutluk arazisi ahalisinden olup da işbu itilâfname mevki-i meriyete girdiği zaman Arnavutluk Devleti arazisinde mukim bulunan kimseler Arnavut Devleti tebaasından olacaklardır.

Madde 2- Anasıl Arnavutluk Devleti arazisi ahalisinden olup tarih-i mezkûrda Türkiye'de mukim kimseler Türk tebaası kalacaklardır.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 66

Madde 3- Anasıl Arnavutluk Devleti arazisi ahalisinden olup da Türkiye'de mukim ve sinni on sekiz yaşını mütecaviz bulunanlar işbu itilafnamenin mevki-i mer'iyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında Türk tabiiyetini terk ile Arnavut tabiiyetini ihtiyar edebileceklerdir.

Ahali-i mezkûreden bu suretle Arnavut tabiiyetini ihtiyar etmek isteyenler işbu itilâfnamenin mevki-i mer'iyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında Türkiye'deki bilcümle emval-i menkule ve gayrimenkulelerini uhdelerinden çıkarmaya ve kâffe-i düyun-ı emiriye ve hususiyelerini tesviye etmeye ve her türlü alâkalarını kat' edip bir daha avdet etmemek şartıyla Türkiye'yi terk etmeye mecburdurlar. Şûrası mukarrerdir ki, hakk-ı hıyarlarını istimal ile Türkiye hududunu terk edinceye kadar Türk tebaası muamelesi göreceklendir.

Madde 4- Arnavutluk'ta mukim olup da işbu itilafname mucibince Arnavut tabiiyetini ihraz etmiş ve sinni on sekiz yaşını mütecaviz bulunmuş olan Türkler işbu itilafnamenin mevki-i meriyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında Türk tabiiyetine rücu etmek salahiyetini haiz bulunacaklardır. Ve üçüncü maddedeki kuyud ve şuruta tâbi bulunacaklardır.

Madde 5- Arnavutluk arazisi ahalisinden olup da Türkiye'de kalarak Türk tabiiyetini muhafaza edenler ve anasıl Türk tebaasından bulunanlar Arnavutluk'taki bilcümle emval ve emlâkini muhafaza edebilecekleri gibi esasen Arnavut tabiiyetini haiz bulunanlar dahi Türkiye'deki emlâki muhafaza edeceklerdir.

Madde 6- Bâlâdaki maddelere mütedair olan kâffe-i hususatta zatü'z-zevç kadınlar zevçlerinin ve on sekiz yaşından dün olan çocuklar da ebeveynlerinin tâbi oldukları şeraite ittiba edeceklerdir.

Madde 7- Arnavutluk arazisi ahalisinden olup da işbu itilafnamenin mevki-i mer'iyete girdiği tarihte Türk tebaası olarak Türkiye ve Arnavutluk arazisi haricinde bulunanlar tarih-i mer'iyetten itibaren altı ay zarfında Türk memurin-i şehbenderisine bir beyanname itası suretiyle Arnavutluk Devleti tabiiyetini ihtiyarda serbest kalacaklardır.

İmza: Eşref Fraşeri
İmza: Cafer Villâ
İmza: Nezir Leskoviki

İmza: Şükrü Kaya

Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 605

- Madde 1-** Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 sene-i maliyesi varidat-ı umumiyesi merbut [A] cetvelinde muharrer olduğu üzere (2 511 500) lira tahmin olunmuştur.
- Madde 2-** 1341 sene-i maliyesi evkaf hidemat-ı umumiyesi için merbut [B] cetvelinde muharrer olduğu üzere (2 510 106) lira tahsis olunmuştur.
- Madde 3-** Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin varidat-ı âdiyesini teşkil eden ve işbu kanuna merbut bulunan [T] cetvelinde gösterilen kâffe-i varidat-ı vakfiyenin 1341 sene-i maliyesi zarfında da tahsiline devam edilecektir.
- Madde 4-** Maksud-ı tesisleriyle mahall-i sarfları tedris ve talim ve terbiye olarak kalan vakıf mebanî ile vakıf arsaların idare ve nezareti, meşrutun lehlerinin mahiyetine göre, Maarif Vekâleti ile idare-i hususiyelere tevdi ve bu kabîl evkaf hakkında 19 Mayıs 1327 tarihli kanun ahkâmı Maarif ve Dâhiliye Vekâletlerince tatbik olunur.
- Madde 5-** İcare-i vahideli emlâk ve arazi-i vakfiye, üç seneden fazla müddetle, taliplerine müdüriyet-i umumiyenin mezuniyeti ile icar edilebilir.
- Madde 6-** İstanbul'da nükud-ı mevkufenin ikraz ve merhunatının suret-i fûruhtu, Emniyet Sandığı Nizamnamesinin üçüncü ve dördüncü fasıllarında munderiç ahkâma ve bunlara müteallik usule tabidir. Sandık komisyonunun işbu ahkâma taallûk eden vezaifî Evkaf Encümen-i İdaresi tarafından ifa olunur.
- Madde 7-** Yirmi beş liraya kadar olan inşaat ve tamirat için ashab-ı istihkak senedinden maada keşf-i evvel ve sani gibi evrak aranılmaz ve bundan fazlası için beş yüz liraya kadar hususatta keşf-i evvel ve saniye ve mahallî Meclis-i İdaresi kararına istinat edilmek şartıyla bilâ istizan inşaat ve tamirat yapılabilir. Beş yüz liradan fazla miktar için ahkâm-ı umumiyeye tabiiyet edilir.
- Madde 8-** Memurin ve hademe-i evkafa tahsisat-ı fevkalâde itası hakkındaki 25 Kânunuevvel 1335 tarihli Kararnamenin 1340 bütçesiyle tadil edilen yedinci maddesi hilâfına olarak esbap ve suver-i muhtelifle ile mukaddema verilmiş tahsisat-ı fevkalâdelerin gayr-i ez istirdat bakiyeleri aranılmayacaktır.
- Madde 9-** 1328 Muvazene-i vakfiyesinin on üçüncü maddesi bervech-i zir tadil edilmiştir:
Tevliyet ve evladiyet ve kaydıhayat ile muhassas veya 1327 muvazene-i vakfiyesi müfredatına dâhil ve 300 kuruş fevkindeki maaşat müstesna olmak üzere muhtacîn tertibinden verilen maaşat-ı zatiye şehri üç yüz kuruştan fazla olmayacak ve her ne suretle olursa olsun sahibinin veya zevcinin üç yüz kuruş veya daha ziyade ırat veya maaşı olduğu surette muhtacîn maaşı kat' olunacaktır.
- Madde 10-** 1338 senesi Evkaf İkinci Avans

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 67

Kanununun dördüncü ve beşinci maddeleri bervech-i zir tadil ve tevhit edilmiştir:

İstanbul'da hukuk müşavirinin veya muavininin riyaseti altında müteşekkil encümen-i idareye müdiriyet-i umumiye merbut şubât müdürleri dâhil olacaklardır. Bu encümen şimdiye kadar memur olduğu vezaiften maada tevliyet, kitabet, cibayet cihetleriyle bu mahiyetteki cihatın Tevcih-i Cihat Nizamnamesine tevfikân tevcih ve refine müteallik evrakı tetkik ve tasdik vazifesi ile de mükelleftir. Encümenin müdiriyet-i umumiyenin tasdikine arz edilecek mukarreratı müdiriyet-i umumiyece bir talimatname ile tayin olunacaktır.

Madde 11- 1328: 1340 seneleri Evkaf Muvazene kanunlarının işbu kanun ile fesih ve tadil edilmeyen ahkâmı 1341 senesinde dahi mer'idir.

Madde 12- Evkaf bütçesinin müddet-i icraiyesi bir sene-i maliyeye inhisar eder.

Madde 13- İşbu kanun 1341 senesi Martı iptidasından muteberdir.

Madde 14- İşbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

13 Ramazan 1343 ve 7 Nisan 1341

“A” Cetveli

Fasıl		Lira
1	Harçlar	270 000
2	İcarat	1 263 500
3	Müteferrik hasılat	978 000
	Varidat yekûn-ı umumisi	2 511 500

“B” Cetveli

Birinci Kısım-İdare-i Merkeziye		
1	Maaşat	48 390
2	Masarif-i idare	40 660
İkinci Kısım-Vilâyat		
3	Vilâyat orman ve zeytinlikler memurin maaşat ve masarifi	133 458
4	Vilâyat masarif-i idaresi	114 525
5	Hastahane ve imaretler maaşat ve masarifi	97 068
Üçüncü Kısım-Masarif-i Müstereke		
6	Merkez ve vilâyat masarif-i müsterekesi	1 476 000
Dördüncü Kısım-Muhassasat-ı Maktua		
7	Diyanet İşleri Riyasetine devredilen hayrat-ı şerife muhassasatı	600 000
	Masarif yekûn-ı umumisi	2 510 106

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 68

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Harçlar	
	1	Ferağ ve intikal hasılat-ı vakfiyesi ¹	250 000
	2	Muhasebe harçları	20 000

1 “T” cetvelinin bir numarasında muharrer müstenidat-ı kanuniye tevfikân tapu hâsılatından Maliyece tefrik ve ita olunur.

		Birinci faslın yekûnu	270 000
2		İcarat	
	1	İcare-i müeccele ve tevsi-i intikal icaresi	550 000
	2	Mukataat	60 000
	3	İcare-i vahide	650 000
	4	Müddet-i mahlûle kirası	3 500
		İkinci faslın yekûnu	1 263 500
3		Hasılat-ı Müteferrika	
	1	Maa rûsum ve saire mahlûl muaccelatı	60 000
	2	Ormanlar ve zeytinliklerle arazi ve meadin hasılatı	200 000
	3	Rûsum ve varidat-ı mütenevvia	100 000
	4	Tereke hasılatı	
	5	Nükud-ı mevkufe neması	10 000
	6	1340 senesinden müdevver mevcut	200 000
	7	Mal-ı maktu	3 000
	8	Hassas mahlûle-i cihat ²	
	9	Sinin-i sabıka bakayası	405 000
		Üçüncü faslın yekûnu	978 000
		Varidat yekûn-ı umumisi	2 511 500

Nev-i Muhassasat

Birinci Kısım

İdare-i Merkeziye

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
1		Maaşat	
	1	Müdür-i umumi ve muavin	1 920

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 69

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	2	Aklam ve devair ve memurin ve müstahdemîni	46 470
		Birinci faslın yekûnu	48 390
2		Masarif-i İdare	
	1	Odacılar, santral memuru ve gece bekçileri ücuratı	9 180
	2	Mefruşat	1 500
	3	Tenvir ve teshin	3 000

	4	Kırtasiye	1 500
	5	Masarif-i muhtelif ve müstahdemîn-i müteferrika	25 000
	6	Odacılar ve müstahdemîn-i saire elbise bedelatı	485
		İkinci faslın yekûnu	40 665

İkinci Kısım

Vilâyat

3		Ankara Vilâyetiyle vilâyet-i saire evkaf idareleri memurin maaşat ve sairesi	
	1	Müdiran, memurin, tahsildar ve müstahdemîn-i sairesi maaşatı ³	73 458
	2	Orman ve zeytinlikler ve arazi-i vakfiye muhassasatıyla memurin maaşat ve ücuratı	60 000
		Üçüncü faslın yekûnu	133 458
4		Vilâyat Masarif-i İdaresi	
	1	Odacılar ücuratı	26 720
	2	Odacılar elbise bedeli	2 260
	3	Mahrukat, kırtasiye, idare müteferrikası ve mefruşat	25 000
	4	Muhtacîn, tevliyet, evladiyet ve a'malar ve saire maaşatı	12 500
	5	Tahsildar ve evkaf memur vekilleri aidatı	25 000
	6	Evkaf memur vekilleri ücuratı	5 000
	7	Evkaf matbaası	18 000
		Dördüncü faslın yekûnu	114 525
5		Hastahane ve İmarat Maaşat ve Masarifi	
	1	Gureba-yı Müslimîn Hastahanesi Heyet-i Tıbbiye ve idaresi maaşatı	10 764
	2	Gureba-yı Müslimîn Hastahanesinin ilbas ve iaşe ve ecza-yı tıbbiye muhassasatıyla bilumum masarif-i muhtelifesi	60 000
	3	Gureba-yı Müslimîn Hastahanesinin hademe ve sairesi ücuratı	19 500
	4	Laleli ve Üsküdar imaretleri erzak ve levazım esmanıyla masarif-i sairesi	3 000

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 70

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	5	Üsküdar ve Laleli imaretleri müstahdemîni ücuratı	3 804
		Beşinci faslın yekûnu	97 068

3 Vilâyat evkaf memurini hademe vezâifinin tahakkukatında müftülere muavenet edecektir.

Üçüncü Kısım

Masarif-i Müstereke

6		Merkez ve Taşra Beyninde Müsterek Masarif	
	1	Haliyeye intikal eden düyun	140 000
	2	Evkaf-ı mülhaka hayratı hademesi vezaifi için mütevellilere sarfiyat ve bi-kudret evkafa muavenet karşılığı	120 000
	3	İnşaat ve tamirat ve mubayaa olunacak akarat bedeli	350 000
	4	Hayrat-ı şerife tamirat ve inşaat karşılığı	350 000
	5	Memurin ikramiyesi	8 000
	6	Harcırah ve yevmiye	30 000
	7	Tab'iye, teclidiye, kırtasiye	15 000
	8	Âkarat-ı vakfiye vergisi ve rüsum-ı tenviriye ve saire	80 000
	9	Masarif-i muhakeme	35 000
	10	Memurin-i mazule maaşatı karşılığı	8 000
	11	Tahrir komisyonlarına terfik edilecek memurin-i vakfiye ücuratı	10 000
	12	Merkez ve vilâyat memurin ve müstahdemîni ile memurin-i mazule ve maaşat-ı zatiye tahsisat-ı fevkalâde-i şehriyesi	330 000
		Altıncı faslın yekûnu	1 476 000

Dördüncü Kısım

7		Muhassasat-ı Maktua	
		Diyanet İşleri Riyasetine ve Maarif Vekâletine devredilen hayrat-ı şerife ve müessesat-ı ilmiye maaş, vezaif ve masarif-i sairesi mukabili olarak maktuan maliyeye verilecek olan	600 000
		Yedinci faslın yekûnu	600 000
		Masarif yekûn-ı umumisi	2 510 106

Darülfünun Emanetinin 1341 Senesi Bütçesine Mahsuben 75 000 Liranın Sarfiyat-ı Muvakkate Suretiyle Tesviyesi Hakkında Kanun

Numara: 606

Madde 1- Darülfünun Emanetinin 1341 senesi bütçesine mahsuben 8 Mart 1341 tarihli ve [581] numaralı kanunla verilmiş olan 25 000 liralık tahsisata ilâveten 75 000 liranın daha emanet-i mezkûre masarif ve maaşatına sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Masarif 1340 bütçesi fusul ve mevaddında

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 71

ve maaşat sene-i mezkûre kadrolarında muharrer makadiri tecavüz edemez.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden meriyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maarif ve Maliye Vekilleri memurdur.

13 Ramazan 1343 ve 7 Nisan 1341

İstiklâl Madalyası Kanununun Altıncı Maddesini Muaddil Kanun

Numara: 607

İstiklâl Madalyası Kanununun altıncı maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir.

Altıncı Madde- İşbu madalya sağ meme üzerine ve her gün talik edilebilir.

14 Ramazan 1343 ve 8 Nisan 1341

Meadin Nizamnamesinin Bazı Maddeleri ile Taş Ocakları Nizamnamesinin Tadiline Dair Kanun

Numara: 608

Birinci Madde-

Meadin Nizamnamesinin kırk beşinci maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Meadin-i mekşufe veya metrukeden olup da devletçe mukayyet olanlar ile ihaleleri münfesi bulunan madenler, Hükûmetçe ya doğrudan doğruya veya Türk olan eşhas-ı hükmiye ile müştereken idare veyahut temettüat-ı safiyye Hükûmetin iştiraki şartıyla sermayesinin lâakal yüzde elli biri Türkiye Cumhuriyeti tebaasına münhasır olan Türk şirketlerine ihale olunur. Ancak bu yüzde elli bir miktarındaki Türk sermayesinin tamamına bir sene zarfında talip çıkmadığı takdirde noksanı Hükûmet tarafından tediye edilir.

İkinci Madde-

Kırk altıncı madde bervec-i âti tadil edilmiştir:

Meadin-i mekşufe on beş sene işletilmeyerek ale'd-devam metruk bırakıldığı takdirde meadin-i gayr-i mekşufe ahkâmına tabi olur.

Elyevm mevcut meadin-i mekşufe için bu müddet kanunun tarih-i neşrinden itibaren cereyan eder.

Üçüncü Madde-

Altmış birinci madde bervec-i âti tadil edilmiştir:

- A-** Bir madenin münferiden veya müştereken imal ve idaresini deruhte eden ashab-ı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havza-i fahmiyesi ocak âmilleri maden veya ocakların idaresine ait hususat ile idareten ittihaz olunacak mukarrerat-ı resmîyenin tebellüğ ve kabulü için aralarından veya hariçten salâhiyettar bir müdür-i mesul ile madenin veya ocakların bulunduğu mevki veya kaza veya vilâyet dâhilinde bir ikametgâh-ı resmî iraesine mecburdurlar.
- B-** İkametgâh-ı resmî ve müdür-i mesul, hisselerin ekseriyetini temsil edenler tarafından irae edilir.
- C-** Müdür-i mesulün maden veya ocak namına yaptığı masarif ve usul-i muzaaf üzere tuttuğu hesabat, ekalliyetçe kabul edilmek mecburidir. Ekalliyet ancak madenin muamelat-ı idariye ve fenniye ve

hesabatını maa teferruat ve fakat bilâ müdahale teftiş ettirmek için masarifi kendilerine ait olmak üzere bir veya birkaç murakıp tayin edebilir.

D- Müdür-i mesul ve ikametgâh-ı resmî tâyin ve iraesinde hissedarlar ekseriyeti temin edemedikleri takdirde hissedaranın gösterdikleri ikametgâh-ı resmîleriyle müdür-i mesuller meyanından birisini Ticaret Vekâleti bi'l-intihap usulüne tevfikân ilân edecektir.

Meadin Nizamnamesi ahkâmına tevfikân ashab-ı imtiyaz veya mültezim veya amillere vaki olacak her türlü tebligat müdür-i mesule veya ikametgâh-ı resmîye Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanunu ahkâmına tebaan icra olunur. Bu suretle vuku bulan tebligat ashab-ı imtiyaz veya mültezim veya âmillerin cümlesine ayrı ayrı icra olunmuş ad ve itibar olunur.

H- İşbu madde-i kanuniyenin tarih-i neşrinden itibaren üç ay zarfında ashab-ı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havza-i fahmiyesi ocak âmilleri ber muceb-i kanun müdür-i mesul tayin ve ikametgâh-ı resmî irae eylemedikleri takdirde madenler üzerindeki hukuk-ı müktesebelerinin devlete intikal eyleyeceği Ticaret Vekâletince merkezi hükûmette ve İstanbul'da gazetelerle ve madenlerin bulunduğu mahallerde hükûmet-i mahalliye marifetiyle ayda bir olmak üzere üç defa ilân edildikten sonra keyfiyet ba-mazbata Heyet-i Vekileye arz olunmakla beraber bir gûna diyecekleri var ise üç aya kadar Şûra-yı Devlete müracaata muhtar oldukları aynı veçhile bir defa ilan olunur. Bu bapta Şûra-yı Devletçe verilecek karar kaziye-i muhkeme mahiyetindedir.

Madde 4- Yetmiş birinci madde bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her nev' ruhsatname ve imtiyaz-ı iltizam ashabının ve âmillerin madenlerde ameliyat ve imalat için istihdam eyleyecekleri bilcümle memurin ve müstahdemîn ve amele Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olacaktır. Ancak memlekette bulunamayan maden mühendisleri ile fen memurları ve mütehassıs ustabaşılar ile mütehassıs ustalar tebaa-i ecnebiyeden dahi olmak caizdir. Şu kadar ki bunlar için hüviyet ve ihtisası müşir şahadetname ve vesaikin ashab-ı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havza-i fahmiyesi ocak âmilleri tarafından Ticaret Vekâletine iraesî ve vekâletten bir müddeti muayyene ve muvakkate için mezuniyet-i tahririye istihsalı muktezidir. Her ecnebi mütehassısı refakatine kendi meslekinden, ücretleri ashabı imtiyaz veya mültezim veya amiller tarafından verilmek üzere, bir Türk genci alıp yetiştirmeye mecburdur. İşbu gençleri sahib-i imtiyaz veya mültezim veya

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 72

âmiller irae ve Meadin İdaresi tasvip edecektir. Bu madde-i kanuniye ahkâmını icra etmeyenlerden ilk defasında rayıcı akçe yüz lira, ikinci defasında beş yüz lira ceza-yı nakdî alınır. Üçüncü defasında, madenin altmışıncı madde hükmüne tevfikân feshi muamelesi icra kılınır.

Madde 5- Manyezit, çimento, somaki mermer, amyant, sünger taşı ocaklarıyla elyevm Hükûmet tarafından işletilmekte bulunan Mihaliççık kil ve Foçateyn taş ocaklarından maada bilumum taş ocakları vilâyat idare-i hususiyelerine terkedilmiştir.

Madde 6- İşbu taş ocakları, nizamname-i mahsusuna tevfikân, vilâyat tarafından taliplerine ihale ve rüsum-ı nisbiye ve mukarrere harçları vilâyat idare-i hususiyeleri tarafından cibayet olunur.

Madde 7- Meadin ve taş ocakları şirketleri nezdine Hükûmetçe birer komiser tayin edilir. Bu komiserlerin maaş ve masrafına mukabil Hükûmetçe takdir edilecek miktar mebalîği mezkûr şirketler her sene-i maliye iptidasında tamamen Hazine-i Devlete tediye mecburdurlar.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 9- İşbu kanunun icrasına Ticaret, Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

18 Ramazan 1343 ve 12 Nisan 1341

Tefsirler

Tütün İdare-i Muvakkatesi ve Sigara Kâğıdı İnhisarı Hakkındaki 26 Şubat 1341 Tarih ve 558 Numaralı Kanunun 17'nci Maddesinin Tefsiri

Numara: 61

Tütün İdare-i Muvakkatesi ve sigara kâğıdı inhisarı hakkındaki 26 Şubat 1341 tarih ve 558 numaralı kanunun 16'ncı maddesiyle sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt veya defterleri hakkında mevzu olan hüküm, vuku bulan ihbar veya takip üzerine derdest olunan kaçak tütüne de şamildir.

09.04.1341

Belediye Azalığına İntihap Edilenler Meyanında Yekdiğerine Karabet ve Sıhriyetleri Bulunanlar İçin Yapılacak Muamele Hakkında

Numara: 62

Belediye azalığına intihap edildikleri hâlde karabet ve sıhriyetlerinden naşı belediye azalığında içtimaları caiz olmayan iki zattan hariçte kalan, belediye azalığından bulunan zatın vefat veya istifası takdirinde, mâniin zevaliyle memnuun avdet edeceğine binaen, belediye azası olabilir.

12.04.1341

Kararlar

Cidal-i Milliye İştirak ile Fevkalade Yararlık İbraz Etmiş Olan Jandarma Zabitanının Suver-i Muhtelif ile Taltifleri Hakkında⁴

Numara: 123

15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Cidal-i Milliye iştirak ile fevkalâde yararlık ibraz etmiş olan jandarmaya mensup on dört zattan üçünün terfie liyakati ve onunun takdirname ile taltifi ve birine ait evrakın da muamelesindeki noksanına mebni iadesi, Heyet-i Umumiyenin 05.04.1341 tarihinde münakit 94'üncü içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Cidal-i Millide Fevkalade Yararlıkları Görülen Zevatın İstiklâl Madalyası ile Taltifleri Hakkında⁵

15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Cidal-i Milliye iştirak ile fevkalâde yararlıkları görülen 271 zattan 166 zatın İstiklâl Madalyasıyla taltifi ve 94 zata ait inha evrakının reddi ve on bir zat hakkındaki evrakın da noksanına mebni iadesi, Heyet-i Umumiyenin 05.04.1341 tarihinde münakit 94'üncü içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

⁴ Ceridenin sonunda merbuttur.

⁵ Ceridenin sonunda merbuttur.

Cidal-i Milliye İştirak ile Fevkalade Yararlıklar İbraz Etmiş Olan Zabitanın Suver-i Muhtelif ile Taltifleri Hakkında⁶

Numara: 125

15 Mayıs 1335 tarihinden itibaren Cidal-i Milliye iştirak ile fevkalâde yararlık göstermiş olan 578 zabitten 179 zabitin terfii rütbeye liyakatleri, 318 zabitin takdirname ve bir zatın da istiklâl madalyası ile taltifi ve yetmiş altı zabite ait inha evrakının reddiyle dört zabıt hakkındaki muamelenin noksanına mebni evrakının iadesi, Heyet-i Umumiye'nin 05.04.1341 tarihinde münakit 94'üncü içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 73

Kayserili Derviş Oğlu Reşid'in Nısf Müddet-i Cezaiyesinin Afvı ve Mahkûm Olduğu Kürek Cezasının Hapse Tahvili Hakkında

Numara: 126

Kayseri'nin Horeste karyesinden on beş sene küreğe mahkûm Derviş oğlu Reşid'in cezasının nısfı olan yedi buçuk senenin affı ve kürek cezasının hapse tahvili, Heyet-i Umumiye'nin 09.04.1341 tarihli 98'inci içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 127

Anadolu Demiryolları Müdüriyet-i Umumiyesi bütçesinin Büyük Millet Meclisince tetkiki, 09.04.1341 tarihinde münakit 98'inci içtimasının ikinci celsesinde karar-gir olmuştur.

Numara: 128

Tatil kararı verilinceye kadar Meclise vakt-i muayyeninde bilâ mezuniyet devam etmeyen âza-yı kiramdan kıstelyevm icrası, Heyet-i Umumiye'nin 13.04.1341 tarihinde münakit 101'inci içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Sofya Elçiliği Başkitabetine Hariciye Vekâleti Umur-ı Siyasiye Müdüriyeti Birinci Şube Müdür-i sabıkı Mehmed Emin Ali, Budapeşte Elçiliği İkinci Kitabetine Sofya İkinci Kâtibi Şefkati Nuri ve onun yerine Şehbenderlik ve Ticaret Umuru Müdüriyet-i Umumiyesi Ticariye Şubesi Başkâtibi İna-yetullah ve Belgrad Mümessilliği İkinci Kitabetine Berlin Elçiliği Üçüncü kâtibi Ahmed Hidayet, onun yerine mezkûr elçiliğin evrak memuru Hasan Cevad,

6 Ceridenin sonunda merbuttur.

Paris Elçiliğinde müceddeden ihdas olunan ikinci ve üçüncü kitabete Uşaki zâde İsmail ve Münih'te ihdas olunan şebbenderliğe Köstence Şebbenderi Haydar Mehmed ve Köstence Şebbenderliğine Bükreş Elçiliği Başkâtibi Şakir Cemal ve Rodos Şebbenderliğine İmar ve İskân Müdüriyet-i Umumiyesi müfettişlerinden Celal ve Nis'te ihdas olunan müstakil şebbender vekâletine Fuad ve Tiflis Baş Şebbenderliği Kançılarlığına Gümrü Şebbenderliği Kançıları Ahmed Fahri Beyler tayin kılınmıştır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

23 Mart 1341

Münhal bulunan Hariciye Vekâleti Baş Hukuk Müşavirliğine Hukuk Müşaviri Nusret ve onun yerine Müşavir Ziyaeddin Beyler tayin kılınmışlardır.

İşbu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

31 Mart 1341

Brüksel Maslahatgüzarlığını idareye memur Başşebbender Enver (?) ve Madrid maslahatgüzarlığını idareye memur Başşebbender Süreyya Beylerin kemafi's-sabık mezkûr vezaifi ifa etmek üzere naklen ve Lahey Maslahatgüzarlığını idareye memur Başkâtıp Mehmed Esad Bey'in terfian müsteşarlığa ve Stockholm Maslahatgüzarlığını idareye memur ikinci kâtıp Layık Mukbil Bey'in terfian Başkâtıbet ve Sofya Müsteşarı Server Cemal Bey'in Başşebbenderliğe tahvil olunan Atina ve Pire Başşebbenderliğine ve Mülga Peşte Başşebbenderi Münif Bey'in Odesa Başşebbenderliğine ve İstanbul Murahhaslığı memurlarından Kadri Bey'in Hamburg'ta ihdas olunan Başşebbenderliğe tayinleri icra kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

2 Nisan 1341

Türkiye Reisicumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Başvekil
İsmet

Hariciye Vekili
Doktor Tefvîk Rüşdü

§ Hariciye Vekâlet-i Celilesinden mevrut 29 Mart 1341 tarih ve 31087/98 numaralı tezkirede sabık Paris Büyükelçisi Cevad Beyefendi'nin âtiyen inhilal edecek bir büyükelçiliğe tayini icra kılınmak ve büyükelçi unvanını muhafaza eylemek üzere Atina Ortaelçiliğine tayini teklif olunmuş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 1 Nisan 1341 tarihli içtimasında lede't-tezekkür vekâlet-i müşarünlileyhanın işaret mucibince Cevad Beyefendi'nin büyükelçilik unvanını muhafaza eylemek şartıyla Atina Ortaelçiliğine tayini tasvip ve kabul olunmuştur.

12 Nisan 1341

Türkiye Reisicumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Başvekil
İsmet

Müdafaa-i Milliye Vekili
Receb

Adliye Vekili
Mahmud Esad

Bahriye Vekili
İhsan

Dâhiliye Vekili
Cemil

Hariciye Vekili
Doktor Tefvîk Rüşdü

Maliye Vekili
Hasan Hüsnü

Maarif Vekili
Hamdullah Subhi

Nafia Vekili
Süleyman Sırrı

Ticaret Vekili
Ali Cenani

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili
Doktor Refik

14 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 74

Tashihler

91 numaralı nüshada münderiç 587 numaralı kanun serlevhasının birinci satırındaki (32 Teşrinievvel), (22 Teşrinievvel) olacak ve (erkân) kelimesinden sonda bir de (ümera) kelimesi ilave edilecektir.

Aynı nüshada münderiç 122 numaralı karar, 98'inci değil 89'uncu içtimada takarrür etmiştir.

İlanlar

Beyoğlu İkinci Katib-i Adil Dairesinden:

İngiltere'de Suffolk Eyaletinde Ipswich şehrinde mukim (Ransomes Sims and Jefferies Limited) şirketinin 9 Kânunuevvel 1924 tarihli vekâletname mucibince Türkiye dâhilinde mezkûr vekâletnamede muayyen ve musarrah muamelat ve masalihi rüyet ve takip etmek üzere vekil-i müfevvaz tayin etmiş olduğu Mösyö (Corc Oven) 4 Mart 1925 tarihinde Ipswich Kâtib-i Adilligince tasdik kılınan bir kıta azilname ile mumaileyh Corc Oven'i vekâletten azil ve kendisine tefviz eylediği salahiyyet ve mezuniyeti ref eylediği cihetle keyfiyet-i azli malum olmak üzere işbu ihbarnamenin resmen bir sureti mumaileyh Mösyö Corc Oven'e tebliği ve alakadar olabilen zevat ve makamatın dahi keyfiyetten haberdar olmaları için bir nüsha-i musaddakasının Dersaadet Vilâyet Gazetesiyle Ankara'da münteşir Resmî Ceridesine liecli'l-neşir ve ilan irsali ve bir nüshasının kalemde hıfzıyla diğerinin bade't-tasdik tarafıma iadesini talep ve istirham eylerim.

28 Mart 1341

Ransoms Sims and Jefferies Limited Vekili
Galata Yakut Hanında William Jackson Perkins

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletinden:

1336 senesinde Eczacı Mektebinden istihsal eylemiş olduğu 2370 numaralı diplomasını Eskişehir'in işgali esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya'da Ertuğrul Eczahanesi sahibi Ahmed Münir Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdat ile Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5_2

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 1]

Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Müdafaa-i Milliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince Taltifleri Tensip Edilen Jandarma Zabitanının Esamisi

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 2]

Takdirname ile Taltifi Tensip Edilenler

Sicil Numarası	Rütbesi	Sınıfı	İsmi ve Pederinin İsmi, Memleketi	Nev-i Hizmeti
660	Yüzbaşı	Jandarma	Rıza Efendi bin Kefçe	Demirci'de bidayet-i mücahede teşkilâtla uğraşmış Salihli, Akhisar cephelerine asker, erzak ve mühimmat sevkinde hüsn-i hizmeti görülmüş, Gördes Cephe Kumandanı olarak ifa-yı hizmet eylemiştir.
113	Yüzbaşı	Jandarma	Hacı Hüseyin Hüsnü Efendi bin İbrahim Köprülü	Adapazarı ve havalisinde yapılan millî teşkilâta mühim derecede hizmet etmiş, Albayrak Müfrezesi Kumandanı olarak Geyve Boğazı muharebatında Hamidiye köyünde mütehaşşit Aznavur kuvvetlerini çevirmek için yapılan harekâta ve kuva-yı inzibatîyenin aleyhinde muvaffakiyetle neticelenen müsadematta fedakârlığı görülmüştür.
1572	Yüzbaşı	Jandarma	Abdullah Efendi bin Ali Rıza İstanbul	Gönen'de seri teşkilât yaparak cepheye efrat sevk etmiş ve Aznavur İsyanında Gönen'i usattan tathire muvaffak olmuştur.
2637	Yüzbaşı	Jandarma	Nazmi Efendi bin Asaf İstanbul	Üsküdar ve Gekboze(Gebze) ve Ömerli havalisinde yapılan teşkilâtta, Kuva-yı Milliye'nin hâkim olduğu mahallerde muhafaza-i asayişte hüsn-i hizmeti görülmüş üç nefer ve bir zabitten mürekkep bir İngiliz müfrezesinden - mahiyetindeki tek bir neferle ikisini telef diğerlerini fırara icbar etmiştir.
1016	Yüzbaşı	Jandarma	Mehmed Asım Efendi bin İsmail Köprülü	İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali tarihinden itibaren Mücadele-i Milliye'ye iştirak ederek Jandarma Kumandanlığıyla Teşkilât-ı Milliye'de hizmeti ve Bergama taarruzunda vazifesini ifada muvaffakiyeti görülmüştür.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 3]

Sicil Numarası	Rütbesi	Sınıfı	İsmi ve Pederinin İsmi, Memleketi	Nev-i Hizmeti
2138	Mülazım-ı evvel	Jandarma	Ömer Naili Efendi bin Zülkadir Manastır	Abaza isyanını tard ve tenkilde, Bursa cephesinde Yunan taarruzunu def'de, İngilizlerin İzmit'i donanma kuvveti ile işgali esnasında oradaki vaziyeti tespit ve ahaliyi tahrik hususunda hüsn-i hizmeti görüldüğünden.
2818	Mülazım-ı evvel	Jandarma	Hasan Fehmi Efendi bin Vasfi Dersaadet	Adana ve havalisinin istihlâsı için yapılan teşkilâtta Yumurtalık Kumandanı olarak ifa-yı hizmet ve bilâhare Yumurtalık'ı istirdat etmiştir.

2773	Mülazım-ı evvel	Jandarma	Atıf Efendi bin Lütfü Sinop	Ayvalık cephesinde bir nizamiye bölüğü ile bir tepede tutunarak Yunan kuva-yı berriye ve bahriyesine mukavemet ve mezkûr cephede aylarca hizmet ettiğinden.
475	Mütekait binbaşı	Jandarma	Mehmed Talat Efendi bin Cemal İstanbul	Gaziantep'in Fransızlar tarafından işgali esnasında sırf teşebbüs-i şahsiyesine müsteniden vazife-i vataniyesini ifa ve şehir dâhilinde tesis edilen cepheyi takviye ve sokak muharebesinde uhdesine mevdu vazifeyi hüsn-i suretle ifa ettiğinden.
856	Mütekait yüzbaşı	Jandarma	Mahmud Efendi bin Mehmed Osman	Maraş'ta teşkilâtta, mezkûr şehirde cereyan eden muhaberatta ateş hattında fedakârane ifayı vazife eylediği.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 4]

**Terfian Taltife Layık Görülen Bir Yüzbaşı, İki Mülazım ve Teklif Varakası
Evrak Arasında Zuhur Etmeyen Bir Binbaşına Ait Cetvel**

Sicil Numarası	Rütbesi	İsmi ve Pederinin İsmi	Memleketi	Nev-i Taltif	Mülâhazat
393	Binbaşı	Mehmed Cemal Efendi bin Necib	Manastır	-	Teklif varakası zuhur etmediğinden mahiyet-i hizmeti anlaşılamamıştır.
701	Yüzbaşı	Şakir Efendi bin İsmail	Sapanca	Terfian	Kandıra ve havalisindeki müsadematta ve Geyve Boğazı müdafaas[ıyla] taarruzunda ve Kuva-yı İnzibatiye aleyhine yapılan taarruzda kıtaatı askeriye[nin] cenah ve gerilerinin muhafazasında fiilen mesbuk hidematı ve muvaffakiyetine [mebni]
2346	Mülazım-ı evvel	İhsan Efendi bin Abdullah	Adana	Terfian	Gaziantep cephesinde vukua gelen muharebatta [sebk] eden yararlığına mebni.
2359	Mülazım-ı evvel	Abdürrahim Efendi bin Abdülhalim	Ankara	Terfian	Gaziantep cephesinde vukua gelen muharebatta [sebk] eden yararlığına mebni.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 5]

Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Dâhiliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince Terfi, Takdirname ve İstiklâl Madalyasıyla Taltifleri Tensip Edilenler ile Ret Olunanlar ve Muamelesi Noksan Olanların Esamisi

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 6]

Hulâsa

Terfiler		Takdirnameler		Ret olunanlar		Muamelesi Noksan Olanlar	
174	Birinci defterde	243	Birinci defterde	43	Birinci defterde	-	Birinci defterde
5	İkinci defterde	75	İkinci defterde	33	İkinci defterde	4	İkinci defterde
179	Yekûn	318	Yekûn	76	Yekûn	4	Yekûn

Yalnız bir zat da istiklâl madalyasıyla taltife layık görülmüştür.

Yekûn-ı umumi: “578” beş yüz yetmiş sekizdir.

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 7]

Birinci Defter

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
Terfileri Tensip Edilenler:		
1	316_353	Kaymakam Ahmed Bey bin Osman Ankara
2	337_56	Mülazım-ı sani Naci Efendi bin Hilmi Menlik
3	311C_158	Binbaşı Ali Rıza Efendi bin Mustafa Cısr-i Mustafa Paşa
4	335_55	Mülazım-ı evvel İbrahim Hakkı Efendi bin Mehmed Trablusgarp
5	333_527	Mülazım-ı evvel Yaşar Efendi bin Sadık Sütluce
6	314_94	Mütekait Miralay Şerif Bey bin Faik Pazarcık
7	331N_139	Mülazım-ı evvel Arif Efendi bin İbrahim Edhem Saraçhane
8	17222	İhtiyat Mülazım-ı sani Abdullah Efendi bin Hacı Ali Adapazarı
9	333_360	Mülazım-ı evvel Mustafa Efendi bin Veli Sultan Selim
10	332_262	Mülazım-ı evvel Abdurrahman Efendi bin Malik Dersaadet
11	324_158	Yüzbaşı Ahmed Turhan Efendi bin Mehmed Akif Malatya
12	334_6	Mülazım-ı evvel Bahaddin Efendi bin Hasan Bulgurlu
13	324_44	Kütahya Mebusu Binbaşı Recep Bey bin Mustafa Koca Mustafa Paşa
14	336_104	Mülazım-ı sani Rami Efendi bin Hayri Dersaadet
15	328C_235	Yüzbaşı Mehmed Nusret Efendi bin Süleyman Yozgat
16	327_19	Piyade Yüzbaşı Eşref Hıfzı Efendi bin Abdullah Taşköprü
17	330N_65	Mülazım-ı evvel Mehmed Bahaddin Efendi bin Galip Dersaadet
18	323_23	Binbaşı Selâhaddin Bey bin Hayri Halep
19	321 Piya_5	Viyana Sefiri Erkânıharp Binbaşı Hüsrev Bey bin Mehmed Ali Hersek
20	333_275	Mülazım-ı evvel Hasan Hilmi Efendi Manastır
21	332_30	Mülazım-ı evvel Mehmed Kemal Efendi

22	335_3	Mülazım-ı evvel Fuad Efendi bin İbrahim Bursa
23	316_283	Binbaşı Ahmed Şevket Efendi Dersaadet
24	334N_10	Mülazım-ı evvel İshak Efendi bin Zübeyir Kosova
25	332_D5	Talimgâhtan Mülazım-ı evvel Eşref Efendi bin Mehmed Bandırma
26	312_91	Kaymakam Hasan Hakkı Bey bin Arif Malatya
27	331_27	Mülazım-ı evvel Mehmed Remzi Efendi bin Hüsnü Dersaadet
28	311_490	Mütekait Binbaşı Mehmed Fehmi Efendi bin Maruf
29	326_89	Yüzbaşı Kâmil Efendi
30	316_279	Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi bin Mustafa Kabasakal
31	326_34	Süvari Yüzbaşı Avni Efendi bin Ragıp Harput
32	322_170	Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Kâmil Efendi bin Maksut Varna
33	319_265	Yüzbaşı Mehmed Şükrü Efendi bin Salih Niğde
34	319_583	Kıdemli Yüzbaşı Ahmed Efendi bin Mustafa Şam
35	322_308	Piyade Yüzbaşı Mehmed Galip Efendi Manastır
36	324_339	Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Beşir Efendi bin Nurullah Kafkasya
37	322_292	Kıdemli Yüzbaşı Mustafa Efendi bin Mustafa Kozan
38	324_17	Yüzbaşı İzzeddin Efendi Karahisar
39	328_4	Süvari Yüzbaşı Ramiz Efendi bin Bayram
40	324_95	Binbaşı Ahmed Nâzım Efendi bin Naim Manastır

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 8]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
41	331_259	Piyade Yüzbaşı İdris Çora Efendi Asitane
42	321_415	Binbaşı Hüseyin Hüsnü Efendi bin Abdülkadir Yenibahçe
43	316_25	Piyade Kaymakam Ömer Lütfi Bey bin Hüsnü Paşa Şehzadebaşı
44	313_262	Kaymakam Nuri Bey bin Mustafa Sivas
45	321_6	Süvari Binbaşı Şevki Efendi bin Hacı Ali
46	313_101	Alaylı Topçu Kaymakam İsmail Ferahim Bey bin Abdüsselam
47	309_18	Süvari Kaymakam Fahri Bey bin Mehmed Erzincan
48	316_13	Sahra Topçu Kaymakam İsmail Hakkı Bey Şumnu
49	314_48	Süvari Kaymakam Mehmed Atuf Bey bin İsa Nuri Girit
50	315_353	Piyade Kaymakam İsmail Hakkı Bey bin Rüstem Şumnu
51	332_91	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Osman Nureddin Efendi bin Ali Nişantaşı
52	332N_78	Topçu Mülazım-ı sani Abdullah Sıdkı Efendi bin Mehmed Nezir İşkodra
53	335_9	Süvari Mülazım-ı sani Muhsin Efendi bin Ahmed Hamdi Kütahya
54	336_96	Piyade Mülazım-ı sani Bahri İsmet Efendi bin Murat Grebene
55	334_118	Makineli tüfek Mülazım-ı sani Ahmed Efendi bin Salih Sana
56	309_394	Piyade Yüzbaşı Mehmed Nevzad Efendi bin İbrahim Üsküp

57	328_309	Piyade Yüzbaşı Cevad Efendi bin Rıfat Dersaadet
58	314_88	İkinci sınıf muamelât memuru Ahmed Avni Efendi bin Mehmed Lofça
59	328_60	Piyade Mülazım-ı evvel Arif Efendi bin Mehmed Edirne
60	331N_38	Tayyare rasıdı Topçu Mülazım-ı evvel Sıdkı Efendi
61	307_173	Piyade mütekait Kolağası Mehmed Nuri Efendi bin Ahmed Sinop
62	334_76	Mülazım-ı evvel Ali Efendi bin Halet Bitlis
63	325_306	Piyade Mülazım-ı evvel İsmail Hakkı Efendi Edirne
64	336_67	Piyade Mülazım-ı sani Selahaddin Efendi bin Ali Rıza Kütahya
65	328_141	Piyade Yüzbaşı Ahmed Talat Efendi bin Hamid Kadirga
66	331_134	Ağır Topçu Mülazım-ı evvel Mehmed Burhaneddin Efendi
67	323_239	Piyade Binbaşı Nureddin Efendi bin Şahabeddin Ayasofya
68	314_148	Piyade Binbaşı İsmail Hakkı Efendi bin Kasım Beykoz
69	325_426	Mülazım-ı evvel Ahmed Hamdi Efendi bin Eyüb Bursa
70	333_318	Piyade Mülazım-ı evvel Cemal Efendi bin Ahmed Dersaadet
71	333_282	Mülazım-ı evvel Mehmed Adil Efendi Akseki
72	333_400	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Emin Efendi bin Mehmed Trablusgarp
73	333_245	Piyade Mülazım-ı evvel Bahaeddin Efendi bin Sait Halep
74	328C_388	Piyade Yüzbaşı Mehmed Tefvik Efendi bin İbrahim Podgoriçe
75	330C_107	İstihkâm Mülazım-ı evvel Hayri Efendi bin Mustafa İstanbul
76	330C_21	Sahra Topçu Yüzbaşı Ahmed Nusret Efendi bin Mehmed Ali Erzurum
77	320_17	Süvari Kıdemli Yüzbaşı Zekai Efendi bin Şükrü Asitane
78	326_174	Yüzbaşı Fettah Efendi Süleymaniye (Musul Mebusu)
79	307 Duhulü Alaylı	Mütekait Süvari Mülazım-ı evvel i Kadri Efendi bin Zühtü İstanbul
80	328B_187	Yüzbaşı Hüseyin Halet Efendi bin Mehmed Asım Diyarbakır
81	326_333	Süvari Yüzbaşı Aziz Vecihi Efendi bin Hüseyin Eskicuma

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 9]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
82	331_70	Topçu Mülazım-ı evvel ihsan Efendi bin Arif Kengırı
83	332N_97	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Mehmed Selahaddin Efendi bin Hüseyin Diyarbakır
84	331_490	Piyade Yüzbaşı Hasan Tahsin Efendi bin Şükrü Bozok
85	333_132	Piyade Mülazım-ı evvel Halis Efendi bin Ömer Dersaadet
86	331_22	İstihkâm Mülazım-ı evvel Süleyman Fahri Efendi bin Mustafa Kırcaali
87	332_8	İstihkâm Mülazım-ı evvel Ruhi Efendi bin Mehmed Tefvik Kemaliye
88	333_325	Mülazım-ı evvel Mehmed Tefvik Efendi bin Hüseyin Hüsnü Selanik
89	331_628	Piyade Mülazım-ı evvel Muhiddin Efendi bin İbrahim Hakkı Trabzon
90	331_74	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Hamid Efendi bin Mehmed Prizrin
91	333_242	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Esat Efendi bin Hüseyin Hüsnü İstanbul

92	333_426	Makineli Tüfek Mülazım-ı evvel Mehmed Hamdi Efendi bin İsmail Eskizağra
93	331_48	Süvari Yüzbaşı Yusuf Efendi bin Mustafa Mısır
94	312_274	Piyade Binbaşı Hilmi Efendi bin Mehmed Hilmi Mersin
95	316_164	Piyade Binbaşı Mehmed Necmeddin Efendi bin Mazhar Paşa İstanbul
96	311C_1	Süvari Kaymakam Hacı Remzi Bey bin Hacı Hasan Yeniçeşme
97	315_365	Piyade Binbaşı Salim Nuri Efendi bin Abdullah Kemah
98	333_205	Piyade Mülazım-ı evvel İsmail Zeki Efendi bin Yusuf
99	313_14	Süvari Kaymakam Edhem Bey bin Osman Sivas
100	325_425	Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Hulusi Efendi bin Ahmed Maraş (Alaylı)
101	323_17	Erkânıharp Binbaşı Mehmed Sabri Efendi bin Hasan Aksaray
102	325_51	Piyade Kıdemli Yüzbaşı Hüsni Efendi bin Ali Kayseri
103	331_4	Muhabere Mülazım-ı evvel Canib Efendi bin Hüseyin Erzurum
104	316_311	Piyade Binbaşı Ömer Lütfi Efendi bin Cemil Vidin
105	323_551	Süvari Kıdemli Yüzbaşı Abdülaziz Efendi bin Hüseyin Erzincan
106	316_232	Piyade Binbaşı Salim Efendi bin Hakkı Erzurum
107	15439	İhtiyat Mülazım-ı evvel Cevdet Efendi Konya
108	311_29	Süvari Kaymakam Yakub Cemal Bey bin Mahmud İstanbul
109	317_80	Sabık Ankara Kumandanı Lazistan Mebusu Kaymakam Fuad Bey bin Hüseyin Selanik
110	321_428	Piyade Yüzbaşı Mahmud Zeki Efendi bin Ömer Lütfi Haseki
111	324_11	Süvari Yüzbaşı Polat Kamil Efendi Niksar
112	330_122	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Ali Faik Efendi bin Mehmed Rifat Trabzon
113	334_26	Baytar Yüzbaşı Abdülkadir Efendi bin Abdülhalim Kengiri
114	324_160	Balya Ahz-ı asker şubesinde müstahdem Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi bin Hacı Salim Eğin
115	1746	İhtiyat Topçu Mülazım-ı sani Necmeddin Efendi bin Tefik Trabzon
116	326_35	Süvari Yüzbaşı Celaledin Efendi bin Mustafa Edirne
117	320_416	Gülner Şubesinde Piyade Yüzbaşı Ali Seyfi Efendi bin Mehmed
118	332N_32 7072	Mülazım-ı evvel Mehmed Kenan Efendi bin Ali Haydar Dersaadet
119	332_52	Nakliye İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Hulusi Efendi bin Mustafa Ankara
120	330N_48	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Bahir Efendi bin Ali Adana
121	334N_14	Ağır Topçu Mülazım-ı evvel Mehmed Nazmi Efendi bin Ahmed Yafa
122	325_36	Mütekait Süvari Yüzbaşı Bedri Efendi bin Cafer Taşkasap

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 10]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
123	316_183	Mütekait Binbaşı Hasan Bey bin Mustafa Konya
124	336_184	Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Celal Efendi bin Mehmed Bağdat
125	331_473	Piyade Mülazım-ı evvel İbrahim Edhem Efendi bin Hasan Macuncu

126	335_46	Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Kamil Efendi bin Necib Dersaadet
127	327_13	Sahra Topçu Yüzbaşı Ahmed Sururi Efendi bin Ali Dersaadet
128	328B_20	Süvari Yüzbaşı Mehmed Şevki Efendi bin Aziz Köprülü
129	334C_25	Tabip Yüzbaşı Edib Efendi Harput
130	309_1	Mütekait Topçu Miralay Osman Bey bin Ahmed Harput
131	309_97	Tabip Miralay İbrahim Tali Bey İstanbul (Varşova Sefiri)
132	311B_5	Süvari Miralay Süleyman Sabri Bey bin Nazif Manastır
133	315_256	Miralay Osman Bey bin Edib Küçük Mustafa Paşa
134	312_46	Süvari Miralay Akif Bey bin Fazlı Debre
135	318_8	Erkânıharp Miralay Kenan Bey bin Osman Nuri Yüksekaldırım
136	316_21	Piyade Miralay Mustafa bin Ömer Muğla
137	318_12	Müdafaa-i Milliye Müsteşar Muavini Miralay Hüseyin Hüsnü Bey bin Abdullah Taşköprü
138	317_14	Erkânıharp Miralay Cavid Bey bin Yakup Kemal Edirne Muamelât-ı Zatiye Reisi
139	316_380	Piyade Kaymakamı Hacı Şükrü Bey bin Mahmud Nedim Dersaadet
140	319_492	Piyade Binbaşı Tahsin Efendi bin Tufan Necati Trabzon
141	331_339	Piyade Mülazım-ı evvel Faruk Efendi bin Abdülkadir Dersaadet
142	332_191	Mülazım-ı evvel Mehmed Efendi bin Hacı Mustafa Adapazarı
143	319_186	Piyade Binbaşı Süleyman Faik Efendi bin Bekir (Tekâüt) Erzurum
144	331_452	Piyade Yüzbaşı Edip Efendi bin Hayri Erzurum
145	334_119	Mülazım-ı evvel İhsan Efendi bin Süleyman Dersaadet
146	332_18	Süvari Mülazım-ı evvel Mustafa Asım Efendi bin Mehmed Şevket Kıbrıs
147	335_71	Piyade Mülazım-ı sani Mustafa Efendi bin İbrahim Van
148	Mültecî Erzincan'dan gelmiştir	Ağır topçu Mülazım-ı sani Mehmed Efendi bin Rıza Gence
149	325_90	Piyade Binbaşı Halil Efendi bin Mustafa Fındıklı
150	328C_120	Piyade Yüzbaşı Mustafa Asım Efendi bin Ali Rıza Kesriye
151	325_61	Süvari Yüzbaşı Ahmed Efendi bin Ahmed İvarca (İvraca)
152	312_148	Piyade Binbaşı Ali Rıza Efendi bin Mehmed Trabzon
153	323_442	Piyade Binbaşı Osman Cazım Efendi bin Abdülaziz Erzurum
154	319_519	Piyade Binbaşı Şevket Efendi bin Tahsin Toptaşı
155	324_101	Piyade Yüzbaşı Nuri Efendi bin Hasan Yanya
156	317_316	Piyade Binbaşı Abdüllatif Efendi bin Mehmed Harput
157	332_164	Mülazım-ı evvel Ali Rıza Efendi bin Şakir Erzincan
158	332_49	Piyade Mülazım-ı evvel Adil Efendi bin Osman Köprülü
159	333_255	Piyade Mülazım-ı evvel Osman Nuri Efendi bin Hüseyin Şehremini
160	333_122	Piyade Mülazım-ı evvel Kazım Efendi bin Osman Dersaadet
161	333_29	Piyade Mülazım-ı evvel İbrahim Halil Efendi bin Mehmed Van
162	334_34	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Nafiz Efendi bin Mevlüd Erzincan
163	315_301	Piyade Binbaşı Hüseyin Hamid Efendi bin Mehmed Divrik
164	321_341	Piyade Binbaşı Emin Efendi bin İbrahim Sivas

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 11]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
165	21634	Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Seyfeddin Efendi bin Şemseddin Trabzon
166	333_218	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Seyfeddin Efendi bin Mustafa Fahri Erzurum
167	332_173	Piyade Mülazım-ı evvel Halid Efendi bin Abbas Humus
168	332_162	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Kemal Efendi bin Hasan Harput
169	322_12	Erkânıharp Binbaşı Yusuf Kâmil Bey
170	327_1	Erkânıharp Yüzbaşı Mehmed Şefik Efendi
171	327_15	Erkânıharp Yüzbaşı Ömer Lütfü Efendi bin Mehmed Şükrü Erzincan
172	326_18	Erkânıharp Yüzbaşı Ali Raşid Efendi bin Yusuf Bayburt
173	324_20	Erkânıharp Binbaşı Mustafa Şevki Efendi Kalkandere
174	332_87	Nakliye Mülazım-ı evveli Ali Fethi Efendi bin İsmail Nazmi Siroz

Takdirname ile Taltifleri Tensip Edilenler:

1	327_192	Yüzbaşı İhsan Efendi bin Refik Van
2	317_42	Binbaşı Mustafa Zeki Efendi bin Hasan Sivas
3	326_29	Yüzbaşı Behzat Necdin Efendi bin Selim Trabzon
4	332_39	Mülazım-ı evvel Ali Efendi bin Mehmed Cısr-i Mustafa Paşa
5	312_55	Kaymakam Osman Bey bin Hasan Trabzon
6	333_286	Mülazım-ı evvel Atıf Efendi bin Yahya Sana
7	323_139	Mütekait Yüzbaşı Halil Efendi bin Yusuf Fatih
8	322_244	Yüzbaşı Abdullah Efendi bin Hacı Ahmed Van
9	328C_45	Yüzbaşı Selahaddin Efendi bin Hamdi Üsküdar (240 numarada vardır)
10	331_34	Mülazım-ı evvel Ahmed Salim Efendi bin Şevki Erzurum (229 numarada vardır)
11	309_284	Mütekait Yüzbaşı Mehmed Said Efendi bin Süleyman Maraş
12	332_13	Süvari Mülazım-ı evvel Sami Efendi bin Aşir Dersaadet
13	311B_214	Amasya Kalem Reisi Kaymakam Ahmed Rıza Bey bin Rüstem Manastır
14	315_16	Mütekait Miralay Bekir Sami Bey Servi
15	311C_8	Miralay Vehbi Bey bin Tevfik
16	319_42	Açıktaki Topçu Yüzbaşı Mehmed Bahaeddin Efendi bin Abdülkadir Efendi İstanbul
17	318_14	Erkânıharp Miralay Seyfi Bey bin Rıza Firuzağa
18	327_178	Makineli Tüfek Yüzbaşı Mehmed Halid Efendi bin Abdülfettah Selanik
19	320_522	Binbaşı Selim Talat Efendi bin Hasan Sinop
20	332_8	Tabip Yüzbaşı İzzeddin Efendi bin Ahmed (Gümüşsuyu Hastanesinde) İstanbul
21	318_15	Kütahya Mebusu Erkânıharp Kaymakamı Mehmed Nuri Bey bin Necati Selanik
22	333_1	Baytar Yüzbaşı Mehmed Alâeddin Efendi bin Ömer Dersaadet
23	325_127	Mülazım-ı evvel Muharrem Nuri Efendi bin Yakup Fehmi Sakız
24	332_20	Piyade Mülazım-ı evvel Şerafeddin Efendi bin İsmail Hakkı Cısr-i Mustafa Paşa
25	327_254	Piyade Yüzbaşısı Mehmed Ziya Efendi bin Alaeddin Dağıstan

26	327_243	Piyade Makineli Yüzbaşı İhsan Efendi bin Ahmed Dersaadet
27	317_314	Piyade Yüzbaşı Şakir Efendi
28	324_1	Binbaşı Abdullah Hilmi Efendi Süleymaniye

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 12]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
29	316_34	Tecrübe ve muayene heyetinden Kaymakam Cemil Bey bin Sadık Çemberlitaş
30	322_576	Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi bin Osman Kırşehir
31	313_131	Binbaşı Mehmed Nuri Efendi bin İsmail Erzurum
32		Mütekait Süvari Binbaşı İskender Bey
33	325_78	Mülazım-ı evvel Yusuf Ziya Efendi bin Ömer Cevdet Pirepol
34	321_20	Süvari Binbaşı İbrahim Fevzi Bey
35	319_569	Mütekait Binbaşı İsmail Hakkı Bey Harput
36	335_3	Tabip Yüzbaşı Ali Kemal Efendi bin Şakir Denizli
37	325_7	İstihkâm Yüzbaşı Mehmed Celal Efendi bin Tevfik Kesriye
38	326_170	Piyade Yüzbaşı Mehmed Şevket Efendi bin Sıdkı Sivas
39	318_9	Fırka 16 Serbaytarı Kaymakam Mustafa Tevfik Bey Amasya
40	314_160	Mütekait Piyade Binbaşı Mehmed Ali Bey Resne
41	332_227	Mülazım-ı evvel Siraceddin Efendi bin Salih Ayasofya
42	334_64	Piyade Mülazım-ı evvel Sami Efendi bin Yahya Manastır
43	325_12	Topçu Yüzbaşı Mehmed Şinasi Efendi Kilidü'l-bahir
44	328_136	Orhan Selahaddin Efendi bin Rıfat
45	322_267	Piyade Binbaşı Abdurrahman Efendi bin Mustafa
46	321_37	Erkânıharp Binbaşı Cemal Efendi bin İsmail Manisa
47	325_96	Yüzbaşı Hüsameddin Efendi
48	323_57	Kuva-yı Havaiye Tabibi Binbaşı Hazım Bey
49	333_69	Piyade Mülazım-ı evvel Nuri Efendi bin Halil Kumkapı
50	323_188	Levazım Yüzbaşı Bahaeddin Nişanca
51	326_13	Yüzbaşı Ahmed Muhtar Efendi (elyevm birinci kolordu, birinci şube mülhaki)
52	323_55	Meclis-i Millî Kâtib-i Umumisi Yüzbaşı Veysel Bey bin Adil Fındıklı
53	632_Salname	Bahriye Çarkçı Yüzbaşısı Sadeddin Efendi bin Ahmed
54	322_17	Sabık 11'inci Fırka Sertabibi Kaymakam Galib Bey
55	326_56	Kıdemli Yüzbaşı Muhyiddin Efendi (Cihangir şubesi muamelât memuru)
56	322_33	Sahra Yüzbaşı Yakup Efendi Manastır
57	330_13	Muhabere Mülazım-ı evvel Hasan Cevad Efendi bin Ali Rıza Dersaadet
58	323_8	Yüzbaşı Ahmed Nuri Efendi Erzincan
59	322_252	Piyade Kıdemli Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi Samsun
60	330_98	Yüzbaşı Ahmed Mahir Efendi Üsküp

61	334_39	Baytar Yüzbaşı Sadık Efendi Manisa
62	328_11	Süvari Yüzbaşı Ali Rıza Efendi bin Mehmed Emin Ortaköy
63	313_219	Üsküdar Şube Reisi Sami Bey bin Nuri Dersaadet
64	331_90	Süvari Yüzbaşı Subhi Efendi bin Bedreddin Aksaray
65	315_40	Kaymakam Mehmed Ali Bey bin Fazıl Paşa
66	331_382	Piyade Yüzbaşı Mehmed Nafiz Efendi bin Ahmed Hamdi Erzurum
67	327_16	Süvari Yüzbaşı Ahmed Cemal Efendi bin Hasan Bor
68	325_69	Piyade Yüzbaşı Ahmed Nazif Efendi bin Aziz Van
69	325_16	Ağır Topçu Yüzbaşı Hayrullah Efendi bin Abdullah Selanik
70	318_188	Piyade Binbaşı Arif Efendi bin Abdurrahman Kırkkilise

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 13]

(13 ve 14. Görüntü sırası yerleri değişik olduğu halde sırası bozulmadan yapıldı)

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
71	323_298	Piyade Binbaşı Mehmed Mesud Efendi bin Mesud Beylerbeyi
72	319_474	Piyade Binbaşı Ahmed Şükrü Efendi bin Hacı Mustafa
73	324_44	Erkânıharp Binbaşı Mehmed Ferid Efendi Taşkasap
74	328_23	Topçu Yüzbaşı Ali Bedri Efendi bin Recep Sana
75	323_02	Baytar Binbaşı Ali Efendi bin Ramazan Bosna
76	328C_4	Süvari Yüzbaşı Ahmed Saim Efendi Asitane
77	320_119	Piyade Binbaşı Mehmed Rasim Efendi bin Hurşid Haydarpaşa
78	330C_20	İstihkâm Yüzbaşı Mekki Efendi bin Ahmed Hamdi Dersaadet
79	216_44	Süvari Yüzbaşı İbrahim Refet Efendi bin Hacı Adil Erzincan
80	330B_5	İstihkâm Yüzbaşı Mustafa Sebati Efendi bin Mustafa Selanik
81	321_19	Baytar Binbaşı Ömer Fevzi Efendi bin Hüseyin Dersaadet
82	334_194	Mülazım-ı evvel Mazhar Efendi bin Numan Van
83	311_19	Süvari Kaymakam Hüseyin Hüsnü Efendi bin Süleyman Filibe
84	333_101	Mülazım-ı evvel Fikri Efendi bin Mustafa Sırrı Fatih
85	322_357	Yüzbaşı İbrahim Şevki Efendi bin İsmail Hakkı Deraliye
86	307_24	Piyade Kaymakam Haydar Bey Deraliye
87	320_27	Süvari Binbaşı Refik Efendi bin Abdullah Ohri
88	308_74	Kaymakam Mazhar Bey bin Tahsin Dersaadet
89	323_2	Erkânıharp Kaymakam Mustafa Safvet Bey Erzincan
90	312_42	Topçu Kaymakam Mehmed Naim Bey bin Emin Dersaadet
91	326_113	Yüzbaşı Şevki Efendi bin Mustafa
92	325_12	Süvari Yüzbaşı Ata Efendi bin Hasan Manastır
93	312_134	Piyade Binbaşı Mustafa Safvet Efendi Tırnava (Açıkta)
94	320_115	Piyade Binbaşı Mehmed Şevki Efendi bin Hasan Manastır

95	315_360	Piyade Binbaşı Hayri Efendi bin Necmeddin Kastamonu
96	313_73	Piyade Binbaşı Nazmi Efendi Ohri
97	323_126	Piyade Mülazım-ı evvel Osman Zeki bin Mehmed İslimye
98	319_130	Piyade Binbaşı Mustafa Münir Efendi bin Emin Asitane
99	324_6	Süvari Yüzbaşı Ali Rıza Efendi bin Şerif Kuban
100	335_53	Mülazım-ı sani Arif Hikmet Efendi Süleymaniye
101	332_267	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Fahri Efendi bin Sadık Diyarbakır
102	332_21	Tabip Kıdemli Yüzbaşı Celâleddin Efendi bin Mehmed
103	330_25	Sahra Yüzbaşı Behçet Efendi bin Ömer Vasfı İstanbul
104	336_183	Piyade Mülazım-ı sani Haydar Efendi bin İbrahim Edhem Tokat
105	321_37	Süvari Yüzbaşı Ragıp Efendi
106	332_232	Piyade Mülazım-ı evvel Feramuş Efendi Koçhisar
107	333_72	Mülazım-ı evvel Bekir Sıdkı Efendi İstanbul
108	337_90	Mülazım-ı sani Yümni Hayatı bin Ramazan Debre-i Balâ
109	318_109	Yüzbaşı Abdüllatif Efendi bin Mehmed Haşim Kilis
110	333_25	Tabip Yüzbaşı Sait Hikmet Efendi bin Hafız Ali
111	327_16	Jandarma Yüzbaşı Ömer Naim Efendi Kartal
112	333_483	Piyade Mülazım-ı evvel Ahmed Kemal Efendi Köprülü

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 14]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
113	306_1	Topçu Kaymakam Mehmed Sakıp Efendi bin İbrahim Hakkı Erzurum
114	327_46	Mülazım-ı sani Şerafeddin Efendi Erzincan
115	316_23	Sahra Topçu Kaymakam Mehmed Bey
116	330_72	Yüzbaşı Kazım Efendi bin Emin Kayseri
117	330B_64	Piyade Yüzbaşı Mehmed Salih Efendi bin Ali Rıza Dimetoka
118	331_21	İstihkâm Mülazım-ı evvel Şevket Efendi bin Osman Üsküdar
119	330B_174	Topçu Yüzbaşı Hakkı Gündüz Efendi bin Şakir Boyabat
120	328_3	Süvari Yüzbaşı Tahsin Efendi bin Ali Manastır
121	331_412	Makineli Tüfek Yüzbaşı Zeki Efendi bin Hüsrev Yanya
122	323_415	Piyade Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi bin Mustafa Üsküdar
123	330_64	Piyade İhtiyat Mülazım-ı evvel Osman bin Ali Köprülü
124	332_43	Piyade Mülazım-ı evvel Hasan Fuad Efendi bin Muharrem Ankara
125	174_18	İhtiyat Mülazım-ı sani Veysi Efendi bin Mehmed Maraş
126		İbrahim Hakkı Efendi Eleşkirt (205)inci numarada mukayyettir.
127	328_7	İhtiyat Baytar Mülazım-ı evvel Selim Efendi bin Faik Dersaadet
128	16561	İhtiyat Mülazım-ı evvel Kenan Efendi bin Bayram Üsküp
129	333_379	Piyade Mülazım-ı evvel Mahmud Arif bin Davut Efendi İstanbul

130	3444	Nakliye İhtiyat Mülazım-ı sani Bedri Efendi bin Nuri Dersaadet
131	330_203	Topçu Mülazım-ı evvel Hüseyin Avni Efendi bin Said Bolu
132	332_3	Süvari Mülazım-ı evvel Halil Efendi bin Ahmed Kamil Erzurum
133	324_48	Süvari Yüzbaşı Hasan Tahsin Efendi bin Emin
134	328_18	Süvari Yüzbaşı Ahmed Niyazi Efendi bin Zekeriya Manastır
135	332N_27	Sahra Topçu Mülazım-ı evvel Sami Efendi bin Hüseyin Dersaadet
136	319_418	Piyade Yüzbaşı Mehmed Arif Efendi bin Yakup Dersaadet
137	328B_23	Sahra Topçu Yüzbaşı Mehmed Niyazi Efendi bin Osman İzmir
138	334_177	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Tevfik Efendi bin Hasan Karahisar
139	334N_12	Ağır Topçu Mülazım-ı evvel Celal Efendi bin Şevket İstanbul
140	325_5	Topçu Yüzbaşı Fuad Efendi bin Mustafa Hulki Harput
141	333_221	Piyade Mülazım-ı evvel Hasan Tahsin Efendi bin Fuat Paşa
142	10409	Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Mustafa Naci Efendi Aksaray
143	334_49	Piyade Mülazım-ı evvel Fehmi Efendi bin Mustafa Trabzon
144	321_50	Piyade Erkânıharp Binbaşı İhsan Efendi bin Mustafa Yenice Vardar
145	328_40	Topçu Yüzbaşı Hüseyin Hüsni Efendi bin Mustafa Edirne
146	333_43	Piyade Mülazım-ı evvel İhsan Efendi bin Ali Rıza İstanbul
147	335_12	Süvari Makineli Mülazım-ı evvel Halim Efendi bin Ömer Hulusi Bitlis
148	333_297	Piyade Mülazım-ı evvel Şükrü Efendi bin İsmail Trablusgarp
149	333_60	Kerim Sadi Efendi bin Şükrü Erzurum
150	314_611	Piyade Yüzbaşı Muhammed Refik Efendi bin Osman (mütekait) Hersek
151	328_60	Topçu Yüzbaşı Kâmil Efendi bin Yusuf Van
152	320_5	Topçu Kaymakam Mahmud Nedim Bey bin Süleyman Tikveş
153	333_109	Mülazım-ı evvel Tahir Hulki Efendi bin Ahmed Şerif Halep
154	322_37	Piyade Kıdemli Yüzbaşı İsmail Hakkı bin Raşit Filibe

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 15]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
155	328B_94	Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Efendi
156	315_61	Süvari Binbaşı Muhammed Nezir Efendi bin Ali Prizrin
157	320_551	Piyade Yüzbaşı Zeki Efendi bin Mustafa Üsküdar
158	328B_1	Nakliye Yüzbaşı Salih Zeki Efendi bin Mehmed Fehmi Ammare
159	323_4	Kıtaat-ı Fenniye Şimendifer Kıdemli Yüzbaşı Said Efendi bin Tahir Haydarpaşa
160	313_314	Piyade Binbaşı Hasan Fehmi Efendi bin Ahmed Kastamonu
161	325_126	Yüzbaşı Mustafa Bahaddin Efendi bin Mehmed Rıfat Çanakkale
162	318_346	Piyade Binbaşı Kemal Efendi bin Mahmud Razi İstanbul
163	230_161	Topçu Yüzbaşı Tevfik Timur bin Abdülkadir Sivas
164	316_443	Binbaşı Salih Hilmi Efendi bin Osman Üsküdar

165	330C_13	İstihkâm Yüzbaşı Mustafa Said Efendi bin Bali Paşa Erenköy
166	327_16	Yüzbaşı Sırrı Efendi (Erkânıharbiye Mektebi müdavimlerinden) Girit
167	332_180	Piyade Mülazım-ı evvel Selim Fahri Efendi bin Mehmed Nuri
168	328_21	Ağır Topçu Yüzbaşı Ali Cemal Efendi bin İbrahim Kildü'l-bahir
169	330B_11	Piyade Makineli Yüzbaşı İsmail Hakkı bin Ali Rıza Paşmak
170	334_253	Mülazım-ı evvel Cibril Macid Efendi bin Şaban Trablusgarp
171	320_263	Piyade Yüzbaşı Nuri Efendi bin Mustafa Beşiktaş
172	332_289	Piyade Mülazım-ı evvel Hilmi Efendi bin Hamza Elmalı
173	324_325	Piyade Yüzbaşı Ömer Fehmi Efendi bin Hüseyin Hüsnü Yozgat
174	333_510	Piyade Makineli Mülazım-ı evvel Abdurrahman Efendi bin Reşid Süleymaniye
175	331_41	Süvari Mülazım-ı evvel Tahir Efendi bin Ahmed Sivas
176	330_15	Nakliye Mülazım-ı evvel İbrahim Efendi bin Abdülkerim Gelibolu
177	325_52	Süvari Yüzbaşı Mehmed Lütfü Efendi bin Halil Asitane
178	332_50	Makineli Mülazım-ı evvel Niyazi Efendi bin Osman Adil Isparta
179	327_104	Piyade Yüzbaşı Halim Ruhi Efendi Sivas
180	333_484	Piyade Makineli Mülazım-ı evvel Hasan Fikri Efendi Tarsus
181	323_12	İstihkâm Yüzbaşı Hamdi Efendi bin Ali Firuzağa
182	336_73	Piyade Mülazım-ı sani Kazım Efendi bin Yakub Antakya
183	334_50	Tabip Yüzbaşı Nesib Efendi bin Ahmed Aydın
184	315_223	Piyade Kaymakam Kemal Bey bin Abdurrahman Adana
185	333_8	Süvari Makineli Mülazım-ı evvel Mehmed Halid Efendi bin Şerif Sivas
186	323_472	Yüzbaşı Mustafa Şükrü Efendi bin Mehmed Filibe
187	330B_89	Ağır Topçu Yüzbaşı Osman Refik Efendi bin Süleyman Selanik
188	318_13	Erkânıharp Kaymakam Salim Cevat Bey bin Hamza Hasköy
189	317_564	Mütekait Piyade Binbaşı İbrahim Efendi bin Ali Yabanabat
190	323_249	Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Ahmed Tevfik Efendi bin İsmail Hereke
191	322_120	Piyade Kıdemli Yüzbaşı İbrahim Cevdet Efendi bin Salih Yanya
192	331_509	Makineli Yüzbaşı Fahri Efendi bin Zeki Arapkir
193	332_37	Süvari Mülazım-ı evvel Ömer Kâmil Efendi bin Mehmed Şevki Paşa Divanyolu
194	332_361	Makineli Tüfek Mülazım-ı evveli İbrahim Sadreddin Efendi bin Muhyiddin Kasımpaşa
195	332_87	Nakliye Mülazım-ı evvel Ali Fethi Efendi bin İsmail Nazmi Siroz (Sehven yazılmıştır terfi defterinin 174'üncü numarasında mukayyettir.)

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 16]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
196	333_178	Mülazım-ı evvel Naim Efendi bin Arif Fatih
197	316_234	Mütekait Piyade Yüzbaşı Ali Rıza Efendi bin Cemal Beşiktaş
198	333_272	Piyade Mülazım-ı evvel Cevdet Efendi bin Hüseyin Bursa

199	332N_15	Topçu Mülazım-ı evvel Ahmed Esat Efendi bin İzzet Beşiktaş
200	336_197	Piyade Mülazım-ı sani Muharrem Lütfi Efendi bin Hüseyin Sivas
201	338B_170	Piyade Yüzbaşı Tahir Efendi bin Kurban Mimar Sinan
202	319_273	Piyade Makineli Binbaşı Mehmed Nuri Efendi bin Abdülhamid Dersaadet
203	330C_168	Topçu Yüzbaşı Cezmi Efendi bin Şemseddin Siroz
204	321_57	Süvari Yüzbaşı Ali Haydar Efendi bin Mustafa Siroz
205	3 1 7 _ 6 4 2 Aşiret	Süvari Mülazım-ı evvel İbrahim Hakkı Efendi bin Mehmed Eleşkirt (126'ncı numarada mukayyettir.)
206	317_4	Erkânıharp Miralayı Mehmed Hayri Bey bin Hasan Davutpaşa
207	331_80	Çanakkale Valisi Miralay İsmail Hakkı Bey bin İbrahim Edirne
208	309_124	Miralay İsmail Rüşti Bey bin Mehmed (Ankara merkez kumandanı) Kastamonu
209	328B_101	Piyade Yüzbaşı Ahmed Şükrü Efendi bin Ruşen Erenköy
210	314_6	Erkânıharp Miralayı Behiç Bey
211	311_180	Piyade Miralay Mustafa Bey bin Mustafa Dersaadet
212	307_15	Piyade Miralay Mehmed Küşad Bey bin Şemseddin Cihangir
213	311C_68	Piyade Miralay Ali Bey bin Ali Dersaadet
214	312_327	Piyade Kaymakam Celâl Bey bin Ali Sofya
215	327_47	Tabip Binbaşı Hakkı Efendi bin Mehmed Yanya
216	335_27	Mülazım-ı evvel Zeki Efendi bin Abdülkadir Nişantaşı
217	322_245	Piyade Yüzbaşı Şükrü Efendi bin Nazif İnadiye
218	328C_107	Piyade Makineli Yüzbaşı Yahya Efendi bin Asım Manastır
219	328B_31	Topçu Yüzbaşı Osman Kazım Efendi bin İsmet Erzincan
220	326_14	Topçu Yüzbaşı Ziya Efendi bin İshak Prizrin
221	332_91	Makineli Mülazım-ı evvel Mustafa Rahmi Efendi bin Süleyman Salim Erzurum
222	333_339	Piyade Mülazım-ı evvel İsmail Hakkı Efendi bin Hüseyin Sami Tophane
223	332_238	Makineli Mülazım-ı evvel Mustafa Neşet Efendi bin Talat İzmir
224	327_36	Topçu Yüzbaşı Nazmi Efendi bin Abdülhalim Erzurum
225	328C_132	Piyade Yüzbaşı Fehim Efendi bin Abbas Manastır
226	327_69	Piyade Yüzbaşı Mehmed Behzat Efendi bin Hüseyin Mahmud Paşa
227	328B_171	Piyade Yüzbaşı Hamdi Efendi bin Ali Dersaadet
228	330B_42	Sahra Topçu Yüzbaşı İbrahim Niyazi Efendi bin Mehmed Ali Hereke
229	328C_35	Piyade Yüzbaşı Bahaddin Efendi bin İdris Dersaadet
230	318_250	Piyade Binbaşı İrfan Efendi bin Bekir Sıdkı Dersaadet
231	328_11	Süvari Yüzbaşı Yusuf Cemil Efendi bin Sabri Diyarbakır
232	328B_64	Topçu Yüzbaşı Şevki Efendi bin Ali Ferecik
233	328_310	Piyade Yüzbaşı Arif Efendi bin Mustafa Filibe
234	328B_225	Piyade Makine Yüzbaşı Hasan Vasfi Efendi bin İsmail Edirne
235	333_28	Mülazım-ı evvel Saffet Efendi bin Hafız Ferhat İzmir
236	320_486	Piyade Binbaşı Ahmed Hamdi Efendi bin Mehmed Erzincan

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 17]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
237	331C_69	Topçu Mülazım-ı evvel Muharrem Zihni Efendi bin Mustafa Dersaadet
238	331_630	Piyade Mülazım-ı evvel Edip Efendi bin Galib Sana
239	331_34	Süvari Mülazım-ı evvel Salim Efendi bin Şevki Erzurum 10'uncu numarada mukayyettir.
240	328C_45	Piyade Yüzbaşı Selahaddin Efendi bin Ahmed Üsküdar 9'uncu numarada mukayyettir.
241	322_7	Erkânıharp Kaymakam Veysel Bey
242	321_9	Erkânıharp Kaymakam Fahri Bey
243	321_12	Erkânıharp Kaymakam Mustafa Bey
244	316_26	Erkânıharp Kaymakam İzzet Bey
245	325_4	Erkânıharp Binbaşı İbrahim Kemal Efendi bin Muzaffer Bayburt
246	326_1	Erkânıharp Binbaşı Hüsameddin Efendi bin Hacı Ahmed Bey Hasankale
247	327_8	Erkânıharp Yüzbaşı Abdülkadir Efendi bin Hasan Selanik

İnha Varakaları Reddedilenler

1	331_119	Yüzbaşı Selahaddin Efendi
2	334_123	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Efendi bin Remzi Edirne
3	323_238	Sabık Üsküdar konakları muavini Yüzbaşı Mehmed Rüştü Efendi bin Esad Halep
4	324_185	Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi bin İbrahim Kırşehir
5	314_14	İstihkâm Binbaşı Süleyman Fethi Efendi Harput
6	328_56	Piyade Yüzbaşı Şemseddin Efendi bin Hacı Nafi Dersaadet
7	332_49	Fırka 8 Yüzbaşı Hamid Efendi bin Hacı Ömer Eskişehir
8	319_366	Piyade Binbaşı Refet Efendi Diyarbakır
9	312_162	Levazım Reisi Kaymakam Şefik Bey
10	328_98	Yüzbaşı Hafız Hüsnü Efendi Erzurum
11	316_481	Piyade Kaymakam Mehmed Hakkı Bey bin Ali Dersim
12	311_36	Süvari Binbaşı Hamid Efendi bin Asaf
13	323_392	Yüzbaşı Ali Sabit Efendi bin Arif Merzifon
14		Sabık Bilecik Ahz-ı asker şubesinde Yüzbaşı İbrahim Şevki Efendi Deraliye (Takdirnameleri 85'inci numarasında mukayyettir.) "Mazbata muharriri"
15	311_183	Piyade Kaymakam İbrahim Hakkı Efendi bin Ali Aydın
16	333_8	İstihkâm Mülazım-ı evvel İhsan Efendi bin Mehmed Ali Beşiktaş
17	319_65	Piyade Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Arif Efendi bin Mustafa Kemal Maraş
18	332_40	Piyade Yüzbaşı Mehmed Fahreddin Efendi bin Ahmed Şam
19	332N_20	Nakliye Mülazım-ı evvel Abdullah Sırrı Efendi bin Tahir Antakya
20	327_332	Piyade Yüzbaşı Seyfeddin Efendi bin Hasan Bingazi
21	330C_70	Yüzbaşı Mehmed Nihad Efendi (1119/2606 numara) Şumnu
22	331_52	Süvari Mülazım-ı evvel Yusuf Efendi bin Murat Bursa
23	332_73	Piyade Mülazım-ı evvel Celaleddin Efendi bin Derviş Paşa

24	311_112	Piyade Binbaşı Mahmud Nedim Efendi bin Mehmed Besni
25	330_19	İstihkâm Mülazım-ı evvel Mehmed Şükrü Efendi bin Mehmed Ali Rodos
26	318_68	Piyade Mütেকait Mülazım-ı evvel Ali Saib Bey bin Osman Dimetoka
27	8004	İhtiyat Mülazım-ı sani Halil Fahreddin Efendi bin Hacı Hüseyin Çal
28	317_234	Kıdemli Yüzbaşı Ali Şefik Efendi bin Emin Manastır

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 18]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
29	318_39	Hesap memuru İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed Balıkesir
30	330_113	Topçu Mülazım-ı evvel Sadık Efendi bin Hasan Avlonya
31	332_374	Piyade Mülazım-ı evvel Ahmed Hulusi Efendi bin Ali Kocamustafapaşa
32	328_182	Piyade Yüzbaşı Behçet Efendi bin Salih Bağdat
33	323_343	Piyade Kıdemli Yüzbaşı Rasim Efendi bin Mustafa Trabzon
34	331_38	Hesap Memuru Osman Nuri Efendi bin İbrahim Bartın
35	3718	Makineli İhtiyat Mülazım-ı sani Ahmed Hikmet Efendi bin Mehmed Şevki Konya
36	333_104	Piyade Makineli Mülazım-ı evvel Mehmed Cemaleddin Efendi bin Mustafa Dersaadet
37	321_458	Müstaî Piyade Yüzbaşı Mehmed Ziya Efendi bin Ahmed Erzurum
38	322_56	Tabip Binbaşı Hasan Haydar bin Mustafa İsmet İstanbul
39	328_10	Yüzbaşı Azmi Efendi bin Hacı Abdullah Erzurum
40	334_260	Piyade Mülazım-ı sani Abdülkadir bin Aziz Süleymaniye
41	332_396	Piyade Mülazım-ı evvel Refik bin Tevfik İstanbul
42	310_54	Arapkir Ahz-ı Asker Şubesi Reisi Binbaşı Hüseyin Hüsnü Efendi bin Salih
43	322_38	Piyade Mülazım-ı evvel Hüseyin Hayri Efendi bin Mehmed Şevket Yenihan
44	330C_22	Piyade Yüzbaşı Ali Efendi Yakub

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 19]

İkinci Defter

Terfileri Tensip Edilenler

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
1	314_345	Piyade Kaymakam Ali Bey bin Ahmed Afyonkarahisar
2	316_250	Piyade Binbaşı Ali Recai Efendi bin Sadık Kartal
3	332N_1	Sahra Mülazım-ı evvel Ferruh Efendi bin Yusuf Kenan Vefa
4	331N_60	Sahra Mülazım-ı evvel Baki Efendi bin Süreyya İstanbul
5	330C_75	Piyade Yüzbaşı Sıdkı Efendi bin Hüseyin Erzurum

Takdirname ile Taltifleri Tensip Edilenler

1	329_86	Piyade Mülazım-ı evvel Ali Salih Efendi bin Hüseyin Receb İstanbul
2	332 Sahra_2	Erkânıharp Binbaşı Adil Efendi bin Galib İzmir
3	328N_317	Piyade Mülazım-ı evvel Ali Efendi bin Osman Beykoz
4	332_5	Piyade Mülazım-ı evvel İzzet Efendi bin Hasan Kesriye
5	332_394	Piyade Mülazım-ı evvel Fuat Efendi bin Kâmil Manyas
6	336_103	Piyade Mülazım-ı sani Natık Cemaleddin Efendi bin Halil Sivas
7	331C_12	İstihkâm Mülazım-ı evvel Mehmed Cemal Efendi bin Bekir Sıdkı Aksaray
8	316_398	Piyade Binbaşı Yusuf Nazım Efendi bin Mehmed Erzurum
9	328N_29	Süvari Yüzbaşı Selim Sabit Efendi bin Mustafa Nesib Siroz
10	321_423	Piyade Binbaşı Hasan Tahsin Efendi bin İbrahim Yanya
11	331_392	Yüzbaşı Şerafeddin Efendi bin Hüseyin Hüsnü Selimiye
12	329_6	Süvari Yüzbaşı İbrahim Hakkı Efendi bin Mustafa Bursa
13	320_363	Piyade Yüzbaşı Reşit Fehmi Efendi bin Mehmed Rıza Süleymaniye
14	327_36	Süvari Yüzbaşı Şahabeddin Efendi bin Salih Üsküp
15	327_6	Süvari Yüzbaşı Receb Efendi bin Ahmed Kızanlık
16	326_259	Piyade Yüzbaşı Halil Hulusi Efendi bin Hasan Van
17	333_307	Piyade Mülazım-ı evvel Besim Efendi bin Ali Servi
18	322_363	Piyade Yüzbaşı Necati Efendi bin Nuri Kirmasti
19	337_73	Piyade Mülazım-ı sani Ahmed Cevat Efendi bin Mustafa İştîp
20	325_431	Piyade Yüzbaşı Hüseyin Hüsnü Efendi bin Sadık Kastamonu
21	333_153	Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Muhlis Efendi bin Mahmud Erzincan
22	20553	Süvari İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Mirat Efendi bin Şemseddin Yozgat
23	110	Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Mehmed Dursun Efendi bin Receb Of
24	325_65	Mütekait Yüzbaşı Ali Rıza Efendi bin Asım Boyabat
25	325_10	Ağır Topçu Yüzbaşı Hasan Sadi Efendi bin Behçet Eskizağra

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 20]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
26	324_192	Piyade Yüzbaşı Rüşdü Efendi bin Mustafa Van
27	314_11	Sahra Topçu Kaymakam Münir Bey bin Ömer Erzurum
28	324_280	Piyade Yüzbaşı Mehmed Ataullah Efendi bin Murat İstanbul
29	332_196	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Fahri Efendi bin Hasan İstanbul
30	328B_310	Piyade Yüzbaşı İsmail Arif Efendi bin Mustafa İstanbul
31	328B_33	Sahra Topçu Yüzbaşı Mehmed Nuri Efendi bin Dursun Erzurum
32	333_378	Piyade Mülazım-ı evvel Nadir Efendi bin Ahmed Selanik
33	317_214	Piyade Kaymakam Ahmed Hamdi Bey bin Ahmed Sinop
34	326_43	Süvari Yüzbaşı Hidayet Efendi bin Ali Selanik

35	330C_14	Nakliye Yüzbaşı İbrahim Efendi bin Abdülfettah Gilan
36	333N_13	Sahra Mülazım-ı evvel Tevfik Efendi bin Adil Van
37	336_194	Piyade Mülazım-ı evvel Cemil Efendi bin Ali Fethi İstanbul
38	334_68	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Naci Efendi bin Naci Trablusgarp
39	336_112	Piyade Mülazım-ı evvel Ruhi Efendi bin İbrahim Yenişehir
40	336_54	Piyade Mülazım-ı evvel Hamdi Efendi bin Şükrü Trabzon
41	336_22	Piyade Mülazım-ı evvel Ferid Efendi bin İhsan Erzurum
42	136_129	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Tevfik Efendi bin Mustafa Harput
43	336_172	Piyade Mülazım-ı evvel Niyazi Efendi bin Mustafa Beşiktaş
44	334_294	Piyade Mülazım-ı evvel Ahmed Cevdet Efendi bin İbrahim İstanbul
45	328C_29	Süvari Yüzbaşı Abdülhalim Efendi bin Hafız Musa Kemah
46	328B_29	Sahra Yüzbaşı Muharrem Efendi bin Cemal Perşembe
47	324_533	Piyade Yüzbaşı Hasan Rıza Efendi bin Mehmed İstanbul
48	334_203	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Fuat Efendi bin Rıza Tokat
49	323_352	Piyade Yüzbaşı Hasan Hayri Efendi bin Yakup Batum
50	332_340	Piyade Mülazım-ı evvel Kemal Efendi bin Ali Afyon
51	324_303	Piyade Binbaşı İsmail Cemal Efendi bin Mustafa İvranya
52	333_408	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Selim Efendi bin Cemaleddin Beşiktaş
53	316 Evvel_9	Sahra Kaymakam Ragıp Bey bin Ahmed Vefik Erzurum
54	322_435	Piyade Mülazım-ı evvel Behçet Efendi bin Ali Rıza İstanbul
55	315_272	Piyade Binbaşı Mehmed Nuri Efendi bin Hasan Tahsin İstanbul
56	332_430	Piyade Mülazım-ı evvel Ziya Efendi bin Osman Manastır
57	6	Mütekait Piyade Mülazım-ı sani Tevfik Efendi bin İsmail Bozdoğan
58	330N_134	Sahra Mülazım-ı evvel Rıfat Efendi bin Halil Divrik
59	330C_58	İstihkâm Mülazım-ı evvel Ahmed Kadri Efendi bin Şemseddin Babahaydar
60	314_10	Baytar Kaymakam Sadeddin Bey bin Tahir Maçka
61	330B_80	Ağır Mülazım-ı evvel Mehmed Nuri Efendi bin İsmail Selanik
62	323_22	Sahra Yüzbaşı Mehmed Celal Efendi bin Ahmed İstanbul
63	324_32	Erkânıharp Binbaşı Hasan İskender Efendi bin Tevfik Manastır
64	312_20	İstihkâm Binbaşı Refet Efendi bin Mehmed İstanbul
65	334_199	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Şükrü Efendi bin Mehmed Trablusgarp
66	325_52	Piyade Binbaşı Hasan Tahsin Efendi bin Receb Trablusgarp
67	326_7	Sahra Yüzbaşı İsmail Mahir Efendi bin Sadeddin Lütfü Paşa

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 21]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
68	330B_21	Sahra Yüzbaşı Mustafa Asım Efendi bin Mehmed Erzincan
69	311C_58	Süvari Binbaşı İsmail Hakkı Efendi bin Hasan Sivas
70	337_63	Süvari Mülazım-ı sani Ziyaeddin Efendi bin Mehmed Nuri Süleymaniye

71	331_390	Piyade Yüzbaşı Abdülcebbar Efendi bin Celal Trabzon
72	332_276	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Naci Efendi bin Halife Trablusgarp
73	326_138	Sahra Yüzbaşı Halid Efendi bin Rıza İstanbul
74	311N_98	Sahra Mülazım-ı evvel Ömer Fevzi Efendi bin Raşid Edirne
75	319_23	Erkânıharp Miralay Aşir Bey bin Mehmed Kilis

İnha Varakaları Reddedilenler:

1	337_88	Piyade Mülazım-ı sani İsmail Hakkı Efendi bin Ali Rıza Kütahya
2	467	Piyade İhtiyat Mülazım-ı sani Halil Sıdkı Efendi bin İshak Birecik
3	322_113	Piyade Binbaşı Ahmed Mithat Efendi bin Zekeriya Erzincan
4	330N_54	Sahra Mülazım-ı evvel İsmet Necati Efendi bin Salih Taşlıca
5	331_32	Piyade Yüzbaşı Edip Necdet Efendi bin Şerif Yenice-i Vardar
6	329_79	Tabip Binbaşı Mehmed Ziyaeddin Efendi bin Yümni Selimiye
7	323_389	Piyade Yüzbaşı Ali Talat Efendi bin Ahmed Köprülü
8	322_144	Piyade Yüzbaşı Mustafa Sabri Efendi bin Yusuf Ziya Ünye
9	330B_29	Sahra Yüzbaşı Mehmed Hakkı Efendi bin Tevfik Bursa
10	323_533	Müzika Mülazım-ı evvel Ahmed İzzet Efendi bin Abdullah Adapazarı
11	321_488	Piyade Binbaşı Süleyman Fethi Efendi bin Zülfikar Harput
12	317_193	Piyade Binbaşı İdris Enis Efendi bin Zülfikar İstanbul
13	331_1	Hesap Memur Muavini Emrullah Fevzi Efendi bin İbrahim Batum
14	331_14	Süvari Yüzbaşı Mahmud Mufahham Efendi bin Şerafeddin Kadıköy
15	15573	İhtiyat Jandarma Mülazım-ı sani Ali Kemal Efendi bin Hüseyin Nevşehir
16	313_457	Piyade Kaymakam Ahmed Aziz Bey bin Ahmed Bursa
17	336_178	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Tahir Efendi bin Şeyh Zeynelabidin Hüsrevpaşa
18	313_340	Piyade Kaymakam Kamil Bey bin Halid Trabzon
19	314_85	Piyade Kaymakam Mehmed Said Bey bin Abdullah Trablusgarp
20	315_250	Piyade Binbaşı Said Ali Efendi bin Ali Koniçe
21	240	Nakliye İhtiyat Mülazım-ı sani Fazıl Reşit Efendi bin Reşit Gaziantep
22	336_79	Piyade Mülazım-ı sani Rüstem Efendi bin İsmail Hakkı Manastır
23	337_70	Piyade Mülazım-ı sani Mehmed Necati Efendi bin Mehmed Faik Manastır
24	317_148	Piyade Binbaşı Muhyiddin bin Mehmed Debbağlar
25	332_219	Piyade Mülazım-ı evvel Mehmed Tevfik Efendi bin Fuad Bayburt
26	330_44	Hesap Memuru Mustafa Fevzi Efendi bin Mehmed Tevfik Çerkeş
27	***	Mütekait Piyade Mülazım-ı evvel Mustafa Efendi bin Mehmed Safranbolu
28	333_373	Piyade Mülazım-ı evvel Mazhar Efendi bin Osman Kantarcılar
29	318_22	Süvari Binbaşı İbrahim Hakkı Efendi bin Hacı Ömer Erzurum

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 22]

Sıra Numarası	Sicil Numarası	İsmi
30	321_217	Piyade Binbaşı Nazmi Efendi bin Mustafa Bayramıç
31	332_28	Birinci Sınıf Kâtip Ali Aleaddin Efendi bin Mehmed İstanbul
32	330C_167	Ağır Yüzbaşı Fahreddin Efendi bin Ali Rıza Üsküdar
33	332_98	Piyade Yüzbaşı Ekrem Efendi bin Hasan Ali İstanbul

Muamelesi Noksan Görülenler:

1	333_326	Piyade Mülazım-ı evvel Fevzi Efendi bin Ali Trabzon
2	308_10	Mütekait Süvari Binbaşı Süleyman Tevfik Efendi bin Hüseyin Sivas
3	331_456	Piyade Mülazım-ı sani Ahmed Beycan Efendi bin Salih Balıkesir
4	24702	İhtiyat Zabit namzedi Mehmed İzzeddin Efendi bin Kerim Denizli

İstiklâl Madalyasıyla Şayan-ı Taltif Görülenler:

1	323_58	Tabip Kaymakam Mehmed Avni Bey bin Mehmed İslimye

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 23]

Başvekâletten Vaki İnha Üzerine Dâhiliye Encümenince, 400 Numaralı Kanun Mucibince İstiklâl Madalyasıyla Taltifleri Tensip Edilen, Teşkilat-ı Milliye ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri Mensubîn ve Efradından 166 Zatın Esamisi

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 24]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tavsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
1	Mecidiye Müdafaa-i Hukuk azasından Necib Efendi	Mücadele-i milliye	Mecidiye Halk Fırkası Heyetinin 26.03.1340 tarih ve (3) numaralı mazbatası adet: 1	1
2	İstanbul Polis Dördüncü Şube Müdürü Şükrü Bey	Anadolu'ya esliha ve cephaneye sevki hizmetinden	Müdafaa-i Milliye ve Erkân-ı Harbiye Riyasetinin 15.03.1338 ve 24.03.1340 İstanbul Vilâyetinin 27 Ağustos 1340 ve 7512/2042 numaralı inhası adet 7 3/ şube/5632	2

3	Üsküdar Polis Müfettişi İsmail Hakkı Bey	Anadolu'ya esliha ve cephaneye sevki hizmetinden	Müdafaa-i Milliye ve Erkân-ı Harbiye Riyasetinin 15.03.1338 ve 24.03.1340 İstanbul Vilâyetinin 27 Ağustos 1340 ve 7512/2042 numaralı inhası adet 7 3/şube/5632	2
4	Maraş İmar ve İskân memuru Mustafa Nuri Efendi	Mücadele-i Milliye	Maraş Halk Fırkasının 22 Mayıs 1340 ve 4325 numaralı vesikası adet/2 376	3
5	Kars eşrafından Cihangirzade Hasan Han	Siyaset-i harbiye ve Dâhiliye komiserliğinde mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	4
6	Kağızman eşrafından Ali Rıza Bey	Siyaset-i harbiye ve Dâhiliye komiserliğinde mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	5
7	Kars'ın Akbaba Kazasının İbn Karyesinden Mehmed Bey	Şark arazi-i harekâtında milis alayıyla muharebata iştiraklerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	6
8	Tortum'un Ketence Karyesinden Ekrem Bey	Şark arazi-i harekâtında milis alayıyla muharebata iştiraklerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	7
9	Narman Kazasından Behçet Bey	Ermeni harekâtına karşı mesbuk hizmeti	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	9
10	Sarıkamyş'ın Yedikilise Karyesinden Mehmedoğullarından Hacı oğlu Mehmed Bey	Ermeni harekâtına karşı mesbuk hizmeti	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 teklif varakası K M/4621	8
11	Müdafaa-i Hukuk Reisi Abdullah Efendi	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	10
12	Oltu eşrafından Şakirzade Ahmed Bey	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	11
13	Muhacir Komisyonu Reisi Abdüssamed Efendi	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	12
14	Boskud (?) Kazasından Vasıla (?) Karyesi ahalisinden Ahmed	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	13
15	Ahışa eşrafından Ata Bey zade Server Bey	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	14
16	Oltu Kazasından Tahir Bey zade Ziya Bey	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinde	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	15
17	Göle Kazasının Lanuşnan(?) Karyesinden Ali Ağa	Ermeni ve Gürcü harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinde	Fırka 9 kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30.07.1340 tarih ve 4621 numaralı teklif varakası adet: 8	16
18	Bozok Vilâyeti Reji Müdürü Faik Bey	Haçin muzaferiyetinin temini hususunda birçok esliha ve mühimmatın sevkine sevk eden hizmetinden	Gaziantep Mebusu Kılıç Ali Bey'in 28.04.1340 tarihli vesikalari K M/1709	17
19	İncili Nahiyesinde sakin Receb Reis	Müfrezesiyle Mücadele-i milliyede hizmetinden	Bursa Heyet-i Mahsusası azasından Miralay Osman Bey'in 7 ve 10 Mayıs 1340 tarihli teklif-i kanunisi K M/3087	18

20	Rizeli Zekeriya Reis	Müfrezeyle Mücadele-i milliyede hizmetinden	Bursa Heyet-i Mahsusası azasından Miralay Osman Bey'in 7 ve 10 Mayıs 1340 tarihli teklif-i kanunisi K M/3087	
21	Rizeli Altukatoğlu Mehmed Reis	Müfrezeyle Mücadele-i milliyede hizmetinden	Bursa Heyet-i Mahsusası azasından Miralay Osman Bey'in 7 ve 10 Mayıs 1340 tarihli teklif-i kanunisi K M/3087	
22	Rizeli Hafız Mehmed Ragıb Efendi	Müfrezeyle Mücadele-i milliyede hizmetinden	Bursa Heyet-i Mahsusası azasından Miralay Osman Bey'in 7 ve 10 Mayıs 1340 tarihli teklif-i kanunisi K M/3087	
23	Sürmeneli Yusuf oğlu Rıfat Reis	Müfrezeyle Mücadele-i milliyede hizmetinden	Bursa Heyet-i Mahsusası azasından Miralay Osman Bey'in 7 ve 10 Mayıs 1340 tarihli teklif-i kanunisi K M/3087	
24	Samsun'un Kavak Nahiyesi Belediye Reisi Hacı Yusuf Ağa	Pontus harekâtında hizmetine mebnî	Bursa'da ordu kumandanlarından Ferik Nureddin Paşa'nın 15 Nisan 1340 tarihli vesikası	19

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 25]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
25	İzmit Milli müfreze zabitanından Hacı Hüsnü Bey	Mücadele-i Milliyede hizmetinden	Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 19.04.1340 tarih ve 1148 numaralı tezkiresi K M/2025	20
26	Milis Zabıt Mustafa Lütfi Efendi	Mücadele-i Milliyede maiyetiyle birlikte hizmetinden	Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 09.03.1340 tarih ve 905 numaralı tezkiresi K M/905	21
27	Maliye ketebesinden Ahmed Vehbi Efendi	Mücadele-i Milliyede hidematından	İzmit Bolu Kuva-yı Tedbiye Divan-ı Harp Riyasetinin ve kumandanlığın 3 Şubat 1340 tarihli vesikası ve Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 19.03.1340 tarih ve 596 numaralı tezkiresi K M/596	22
28	Milis Mülazım-ı evvel Mehmed Celal Efendi	Mücadele-i Milliyede bölüğüyle birçok muharebelere iştirak ederek fedakârlığı görüldüğünden	Sabık Fırka 23 Kumandanı ve İzmir Şark Cephesi Kumandanı Miralay Osman Bey'in 31 Mart 1340 tarihli inhası ve merbutu vesikası 1866	23
29	Aydın'ın Sultanhisar Nahiyesinden Yörük Ali Ağa	Mücadele-i Milliyede fevkalade hizmetlerinden	Sabık Fırka 57 ve İzmir Cenup Cephesi Kumandanlığının 18 ve 19 Nisan 1340 tarihli vesaiki	24
30	Milis Mülazım-ı sani Ragıb Efendi bin Galib			
31	Ödemiş'in Fata Karyesinden Şehit Gülçin Hüseyin Ağa			
32	Tire'de mukim Yörük Hacı Halil Ağa			
33	Nazilli'nin Sinekçiler Karyesinden Şehit Hasan Hüseyin Ağa			
34	Ödemiş'ten Şehit Puslu Mestan Ağa			
35	Söke'nin Girit Mahallesinden Şehit Cafer Ağa			
36	Söke'nin Tahtacı yörüklerinden Mehmed Ağa			
37	Nazilli'nin Pireli Karyesinden Demirci Mehmed Efe	Mücadele-i Milliyede fevkalade hizmetlerinden	Sabık Fırka 57 ve İzmir Cenup Cephesi Kumandanlığının 18 ve 19 Nisan 1340 tarihli vesaiki	24

38	Cebel-i Bereket Bahçe Kazasının Haruniye Nahiyesinden Fettah zade Hacı Mahmud Efendi	Mücadele-i Milliyede milis kumandanlığıyla yaptığı hizmetlerinden	Bahçe Kazası Halk Fırkası heyetinin 11 Nisan 1340 tarihli mazbatası ve merbutu K M/3136	25
39	Avrathisar Kasabalı Mehmed Rasim bin Salih	Mücadele-i milliyedeki hizmetlerinden	Bolu Vilâyetinin 22 Mayıs 1340 tarih ve 1723/115 numaralı inhası ve merbut vesika K M/3282	27
40	Muğla'nın Bozüyük Karyesinden Hacı Süleyman Efendi	Mücadele-i milliyede bilfiil fevkalade hizmetlerinden	Sabık İzmir Cenup Cephesi ve fırka 57 Kumandanlığının 17.02.1340 tarihli teklif varakası K M/2470	28
41	İzmir Mebusu Saraçoğlu Şükrü Bey			
42	İzmir Mebusu Mahmud Celal Bey			
43	İzmir Mebusu Mahmud Esad Bey			
44	Selanik Vodina Kazasından Yüzbaşı Seyfeddinoğlu Mesud Efendi	Geyve Boğazı ve İzmit müsademelerinde mesbuk hizmeti	İkinci Ordu Müfettişliğinin 18 Mayıs 1340 tarih ve 105 numaralı teklif varakası	30
45	Konya'da tüccardan Mustafa Şevki Bey	Konya Bozkır isyanlarının itfasında hizmet-i fevkaladelerinden	Beşinci Kolordu Kumandanlığının 28 Nisan 1340 tarih ve 2621 numaralı vesika ve merbutu K M/2470	31
46	Konya'da Hacı Mühendis zade Süleyman Efendi			
47	Konya'da Ahibaba zade Yusuf Ziya Bey			
48	Konya'da Muhtab zade Rıfat Bey			
49	Konya'da mektubi-i esbak Belediye Reisi Musa Kazım Bey			
50	Konya'da Kilisuralı Müderris Hacı Tahir Bey			

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 26]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
51	Konya'da Hoca Numan Bey	Konya ve Bozkır isyanlarının itfasında hidemat-ı fedakâranelerinden dolayı	Beşinci Kolordu Kumandanlığının 28.04.1340 tarih ve 2626 numaralı vesika ve merbutu K/2470	31
52	Konya'da Jandarma Kaymakamlığından mütekait İsmail Hakkı Bey			
53	Konya'da Tahir Paşa zade Cevdet Bey			
54	Konya'da Ereğlili Fuad Bey			
55	Konya'da Kara Hafız zade Mustafa Bey			
56	Konya'da Hadimi zade Mehmed Vehbi Efendi			
57	Konya'da Müftü Yalvaçlı Ömer Efendi			
58	Aksekili Hoca Mehmed Emin Efendi			
59	Sirozlu Şeyh Adil Efendi			
60	Afyonkarahisar eşrafından Taşkapılı zade Ali			
61	Afyonkarahisar Müdafaa-i Hukuk Reisi Reşid Bey			
62	Uşak ve Müdafaa-i Hukuk Reisi Hoca İbrahim Efendi			
63	Adana Kuva-yı Milliye Rüesasından Manisalı Ali Bey	Fransız ve Ermeni harekâtına karşı mesbuk hizmetlerinden	Sabık On Birinci Fırka Kumandanı Eskişehir Mebusu Mehmed Arif Bey'in 12 Eylül 1340 tarihli vesikası K M/4936	32
64	Adana Mebusu Zamir Bey			
65	Yeni Adana Gazetesi Sahibi Ahmed Remzi Bey			
66	Adana eşrafından Kethüda Zade İbrahim Bey			
67	Durak Karyesinden Emin Ağa			
68	Durak Karyesinden Derviş Ağa			
69	Urgankıranda Molla Yusuf			
70	Uşak Müdafaa-i Hukuk Reisi Mustafa Bey	Mücadele-i milliyede mesbuk fevkalade hizmetlerinden	Balıkesir ve havalisi Şimal Heyet-i Merkeziyesi Reisi ve Bursa vali-i sabıkı Giresun Mebusu Hacım Muhyiddin Beyler 24/05/1340 tarihli inhası müdafaa/ 10186	33
71	Uşak Müdafaa-i Hukuk azasından Müftü Hafız Ali Efendi			
72	Adanalı zade Hacı Ahmed Efendi			
73	Sofu zade İsmail Efendi			
74	Kalem zade Seyfi Efendi			
75	Bağcı zade Hacı Kadir Efendi			
76	Hamza zade Ali Efendi			
77	Hacı Eyüb zade Ahmed Efendi			
78	Yılanıcı zade Bekir Efendi			
79	Soma Müdafaa-i Hukuk azasından Hafız Hüseyin Efendi			
80	Uşak Kazasından Hacı Hüseyin Efendi			

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 27]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
81	Kavalah zade Ömer Lütfi Bey	Aydın muhitinde, Mücadele-i Milliye fedakârane görülen hizmetleri	Menteşe Mebusu Esad Efendi'nin 26.04.1340 tarihli inhası K M/2159	34
82	Nazillili Sami Bey			
83	Nazillili Tevfik Fikret Bey			
84	Sultanhisarlı Ali Zühdü Bey			
85	Denizli'de Kâmil Bey			
86	Punta İstasyon Memuru Fuad Bey			
87	Nazilli Şube Reisi Tahsin Hulki Bey			
88	Çal'da Tevfik Bey			
89	Nazilli'de Süleyman Turgud Bey			
90	Nazilli Jandarma Bölük Kumandanı Tahsin Bey			
91	Burdur'da Şemdanî zade Osman Bey			
92	Nazilli'de Pirlibeyli Mehmed Bey			
93	Aydın'ın Çine Kazasından Hafız Hidayet Efendi	Aydın muhitindeki kahramanlıklarından dolayı	Esbak Fırka 57 ve İzmir Cephesi Cenup Kumandanı Miralay Miralay Mehmed Şefik Bey'in Eylül 1340 tarihli ve 749 numaralı inhası K M/5084	36
94	Aydın'ın Çine Kazasından Molla Mehmed			
95	Aydın'ın Çine Kazasından Pepe Mehmed Onbaşı	Bölüğüyle birçok muharebelere iştirak ve fedekârlığı görüldüğünden	Sabık Alay 172 Hüdavendigar ve Konya Havalisi Tedip ve Fırka 23 K. Heyet-i Mahsusa azasından Miralay Osman Bey'in 11/05/1340 ve 86 numaralı inhası ve teklif varakası K M/ 2691	37
96	Manastırlı Emin Kaptan			
97	Siverek Belediye Reisi Mehmed Emin Efendi	Maiyetiyle Urfa Kuva-yı Milliyesine hizmetinden	Kozan Mebusu Ali Saib Bey'in 08.05.1340 tarihli inhası 2198	38
98	Mecitözü Kazası eşrafından Halil Bey zade Veli Bey	Yozgat ve Zile isyanları esnasında, kavlen fiilen, nakden fevkalâde hizmetleri	Mecitözü Halk Fırkasının 20 Mart 1340 tarihli ve 6 numaralı mazbatası ve merbutu K M/1624	40
99	Mecitözü Kazası Şirinhatun zade Hüseyin Ağa			
100	Mecitözü Kazası eşrafından Şehbender Zade Abbas Ağa			
101	Mecitözü Kazası eşrafından Pir zade İbrahim Bey			
102	Mecitözü kazası eşrafından Pir zade Ali Ağa			
103	Mecitözü kazası eşrafından Pir zade Mehmed Ağa			
104	Mecitözü Kazası eşrafından Hahcı Zade Hüseyin Efendi			

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 28]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
105	Mecitözü Kazası eşrafından Halıcızade Hüseyin Ağa	Yozgat ve Zile isyanları esnasında, kavlen, fiilen, nakden fevkalâde hizmetleri	Mecitözü Halk Fırkasının 20 Mart 1340 tarihli ve 6 numaralı mazbatası ve merbutu K M/1624	40
106	Mecitözü Kazası eşrafından Hacı Abdullah Efendi zade Hakkı Efendi			
107	Mecitözü Kazası eşrafından Hacı Abdullah Efendi zade Şükrü Efendi			
108	Mecitözü Kazası eşrafından Hacı Kolağası zade Ziya Efendi			
109	Kadı Receb Efendi zade Mehmed Hulusi Efendi			
110	Mecitözü Tahrirat Kâtibi Nuri Efendi			
111	Mecitözü Posta ve Telgraf Müdürü Mehmed Şükrü Efendi			
112	Mecitözü Maliye Tahsildarlarından Kadir Ağa zade Halil Efendi			
113	Amasya'da Tüccar Derviş zade Mehmed Efendi			
114	Mecitözü tüccarlarından Ömer Nadir Efendi			
115	Mecitözü tüccarlarından Erzurumlu Hafız Müştak Efendi			
116	Mecitözü Kenzü'l-irfan Mektebi Muallimi Hoca zade Ali Rıza Efendi			
117	Acara-i süfla gedadan Şakir Ağa zade Süleyman Efendi	Ermeni ve Gürcülerin harekâtına karşı teşkilât icrası ile muharebata iştirak ve hüsn-i hizmetlerinden	Fırka 9 Kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30/07/1340 tarihli teklif varakaları K M 4631	41
118	Bibin zade Hüseyin Bey Batum			
119	Bibin zade Haydar Bey Batum			
120	Bibin zade İskender Bey Batum			
121	Acara-i süfla gedadan Kır Ali zade Ali Efendi			
122	Acara-i süfla gedadan Müftü zade Abdullah Efendi			
123	Acara-i süfla gedadan Şakir Ağa zade Mehmed Remzi Efendi			
124	Çürüksu'dan Cevad zade Hüseyin Efendi			
125	Ardahan Şurası Reisi Rasim Bey			

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 29]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
126	Ardahan'ın Çıldır Kazasının Oravel Karyesinden Kamil Ağa bin Abdullah	Ermeni ve Gürcülerin harekâtına karşı teşkilât icrası ile muharebata iştirak ve hüsn-i hizmetlerinden	Fırka 9 Kumandan-ı esbakı Ardahan Mebusu Halid Paşa'nın 30/07/1340 tarihli teklif varakaları K M 4631 [*] İnha varakasında yoktur.	41
127	Narman Kazasından Ahmed Beyzade Said Bey			
128	Çıldır Kazasının Boluna Karyesinden Nebi oğlu Kamil Ağa			
129	Sarıkamışlı Kubatî zade Bekir Bey bin İsmail			
130	Ardahan'a tabi Posofun Betoban Karyesinden Ardahan Halk Fırkası Reisi (*)			
131	Kars eşrafından Cihangir zade İbrahim Bey			
132	Sarıkamış'a tabi Isbuğa Karyeli Fahreddin Bey			
133	Kars Şura Reisi Çıldırî zade Esad Bey			
134	Ardahan'ın merkez kazasının Hanak Nahiyesi Müdürü İsa Bey bin Şerif Bey	Başçavuşlukla bilfiil Harekât-ı Milliye'ye iştirak ve hüsn-i hizmetleri görüldüğünden	Alay 172 Konya ve Hüdavendigâr ve Havalisi Kuva-yı Tedbiye ve Fırka 23 Kumandanı Miralay Osman Bey'in 10 Mayıs 1340 tarih ve 98, 101 numaralı teklif varakası	42
135	Bursa'da İzmir Otelî müstaceri Remzi Efendi bin Nuri			
136	Bursa Çekirge Şubesi'nden Reyhan Paşa Mahallesinden Abdülhadi oğlu Mehmed Efendi	Urfa harekât ve Mücadele-i Milliyesinde fevkalâde ibraz-ı fedakârî eylediklerinden	Sabık Urfa Kuva-yı Milliye Kumandanı Kozan Mebusu Ali Saib Bey'in 20 Nisan 1340 tarihli teklif varakası ve merbutatı	43
137	Urfalı Barutçu Hacı imam Efendi			
138	Ankara Baytar Müfettiş-i Umumisi Adil Bey			
139	Siverekli Mehmed Ramazan Ağa			

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 30]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
140	Siverekli Mehmed Sakıp Efendi	Urfa harekât ve Mücadele-i Milliyesinde fevkalâde ibraz-ı fedakârî eylediklerinden	Sabık Urfa Kuva-yı Milliye Kumandanı Kozan Mebusu Ali Saib Bey'in 20 Nisan 1340 tarihli teklif varakası ve merbutatı	43
141	İzollu Aşireti Reisi Zülfikar Ağa zade Bozan Ağa			
142	Urfa Belediye Reisi Hacı Mustafa Kamil Efendi			
143	Şeyhanlı Aşireti Reisi Hacı Ömer Efendi			
144	Bolu Vali-i sabıkı Samsun Valisi Fahri Bey	Havza, Aziziye ve sair kazalarda yaptığı teşkilat ve Yozgat İsyanında bilfiil hizmeti	Reis-i Cumhuriyet Gazi Paşa Hazretlerinin 17 Mayıs 1340 tarihli vesikası ve merbutatı 2287	44

145	Afyonkarahisar Meclis-i Umumi azasından İbrahim Hakkı Bey	Mücadele-i Milliye'de fevkalade hizmetine mebnî	Afyonkarahisar Halk Fırkasının 11 Kânunuevvel 1340 tarih ve 17 numaralı mazbatası A. C./10345	46
146	Kars Meclis-i Umumi azasından Bekir Bey	Ermeni harekâtında fevkalade hizmetine mebnî	Mülga Şark Cephesi Kumandanı Ferik Kazım Karabekir Paşa'nın 08/12/1340 tarihli inhası K M/5812	47
147	Şarkikaraağaçlı İrfan Efendi zade Arif Hikmet Efendi	Kuva-yı Milliye teşkilatında ve Mücadele-i Milliye'de fevkalade hizmetlerinden	Hamidabad Müdafaa-i Hukuk Heyetinin 12 Kânunuevvel 1340 tarihli mazbatası A O/10589	48
148	Şarkikaraağaçlı Ahmed İzzet Efendi			
149	Hacı Ramazan Efe			
150	Karacabey Müdafaa-i Hukuk Reis-i sabıkı Nuri Bey	Aznavur harekâtında ve Müdafaa-i Hukuk teşkilatındaki hidematundan	Sabık Alay 172 K. Osman Bey'in 10 Mart 1340 tarihli ve 103 numaralı teklif varakası K M/2686	49
151	İskilipli Cerrah zade Hakkı Efendi	Yozgat hadisesindeki hidemat ve fedakârlığından	Çorum Müdafaa-i Hukuk Heyetinin 9 Kânunuevvel 1340 tarihli mazbatası 3/557	50
152	Menemen Kazası Aliğa Çiftliği Nahiye Müdürü Şükrü Efendi	Kuva-yı Milliye'nin bidayet-i teşekkülünde ve Konya isyanındaki fevkalade hidematundan	Konya Halk Fırkasının 27 Kânunuevvel 1340 tarihli ve 87 numaralı mazbatası 3/19	52
153	Maraş namına İstiklâl Madalyası itası	Mücadele-i milliye	Maraş Vilâyetinin 13 Kânunuevvel 1340 ve 2909/3970 numaralı tahrirâtı ve merbutu 3/532	53
154	Hassa Kaymakamı Besim Nuri Bey	Mücadele-i Milliye teşkilatındaki fevkalade hizmet ve fedakârlıklarından	Hassa Cumhuriyet Halk Fırkasının 21 Kânunuevvel 1340 ve 27 numaralı mazbatası merbutatı 1 A/1	54
155	Hassa Kazası eşrafından Betami Efendi			
156	Hassa Müftüsü Ali Rıza Efendi			
157	Hassa'nın Teyek eşrafından Yusuf Bey zade Mehmed Kemal Bey			
158	Geredeli Dai zade Midhat Bey	Zile, Akdağ isyanlarında ve Mücadele-i milliye'nin bidayetindeki hidematundan	Bolu Müdafaa-i Hukuk Heyetinin 21 Kânunuevvel 1340 tarihli mazbatası M/2 1 A/1	56
159	Kanberli Osman Efendi	Haçin ve Feke cephelerinde fevkalâde hidematundan	Sivas Müdafaa-i Hukuk Heyetinin 14 Nisan 1340 tarihli vesikası ve Develi Kazasının 13 Nisan 1340 tarih ve 19 numaralı mazbatası ve Kayseri Vilâyetinin 22 Teşrinisani 1340 tarih ve 13151/463 numaralı tahrirat-ı cevabiyesi	58
160	Aynı zade Sadık Efendi	İlk Kuva-yı Milliye Teşkilâtında geceli gündüzlü hidematundan	Kütahya Vilâyetinin 8 Kânunuevvel 1340 tarih ve 7073/3765 numaralı tahriratıyla merbut vesâik	60

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 31]

Sıra Numarası	İsim ve Sanatı	Mahall-i Hizmeti	Hidematının Suver-i Tevsikiyesi	Başvekâletten Gelen Defterdeki Sıra Numarası
161	Mülga Akıncı Müfrezesi Kumandanı Adalı Mehmed Nuri Efe	İzmir'in işgali üzerine kuvvet teşkili ile fedakârlık yaptığından	İzmir Vilâyetinin 29 Kânunuevvel 1340 tarih ve 7345/608 numaralı tahrirat-ı cevabiyesi ve merbutu vesâik	61
162	Kavak Nahiyesi Müdürü Murad Bey	Pontus takibatında fevkalade hidematundan	Nureddin Paşa'nın ve Fırka 41 Kumandanlığının vesikaları	64

163	İnönü Nahiyesi Müdürü Edhem Bey	Yenişehir civarındaki muharebatta müfrezeyle yararlığı ve hidematı görüldüğünden	44'üncü Fırka Kumandanlığının vesikası	66
164	Karaman Kaymakamı Bekir Sami Bey	Mücadele-i milliye'nin bidayetinde Yunanlılara karşı icra edilen harekâtta ve Yozgat isyanında hidemat ve fedakârlığı görüldüğünden	On Yedinci Kolordu Kumandan Vekili Bekir Sıdkı ve sabık Maraş ve Ayıntab havalisi Umum Kuva-yı Milliye Kumandanı Kılıç Ali Beylerin vesikaları	70
165	Orhangazi Kaymakamı Safiyüddin Bey	İzmit ve Karamürsel havalisinde fevkalade hidematından	Bursa Vilâyetinin 19 Mayıs 1340 tarihli tahriratıyla merbutu vesaik	76
166	Esbak Birecik Kaymakamı, Erzurum Mebusu Münir Hüsrev Bey	Birecik'te Fransızlara karşı yaptığı harekât ve Kuva-yı Milliye teşkilatı için vaki olan hidematından	Sabık Urfa ve Havalisi Kuva-yı Milliye Kumandanı Kozan Mebusu Ali Saib Bey'in vesikası.	77

14 Nisan

(Resmî Ceride)

[92. Sayı ek 32]

Tashih

Cetvelin “17”nci sahifesindeki “İnha Varakası Reddedilenler” serlevhası aynı sahifenin “11”inci satırından sonraki “1” sıra numarasından evveline gelecektir.

RESMÎ CERİDE

Perşembe

Abone Şeraiti

16 Nisan 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

23 Ramazan 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teshrinievvel 1336

Numarası: 93 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Tebliğler

Şubat mâhı zarfında Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden vilâyata icra kılınmış olan tebligat-ı umumiye suretleridir:

Muzır Hayvanların İtlaf ve İzaleleri Hakkındaki Teşebbüsat-ı Fiiliye Netaicinden İzahat İtası Hakkında

§ Hayvanat-ı ehliye ile mezruat ve mağrusata ika-ı hasar ve tahribat eden muzır hayvanların icabat-ı iklimiye göre senenin muayyen mevsimlerinde kuva-yı müsellahanın da muavenetiyle ahali-i mahalliyeye sürek avları tertip ettirmek suretiyle itlaf ve izaleleri muzır hayvanların itlafı hakkındaki kanun ve talimatname ahkâmı icabından bulunduğundan mevsimden bilistifade hayvanat-ı mezkûrenin izale-i mazarratları için kanunda musarrah esaslar dairesinde tedabir ve tertibat-ı imhaiye ittihaziyla bu baptaki teşebbüsat netaic-i fiiliye ve katiyesinden tahriratla izahat itası.

Efrat ile Zabitan ve Küçük Zabitan Müstesna Olmak Üzere Üç Lira Madalya Harcının İstîfası Hakkında

§ Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinden mevrut 14 Kânunusani 1341 tarihli 31/437/849 numaralı tezkirede, İstiklâl Madalyası Kanununun dördüncü maddesinde “Büyük Millet Meclisinin münakit bulunduğu mahalde meclis huzuruna meclis reisi tarafından, taşralarda en büyük kumandan ve mülkiye memuru huzuruyla ve merasim-i mahsusa ile madalyaya kesb-i istihkak eden asker ise kumandan ve mülkiyeden ise mülkiye memuru tarafından talik olunur.” denilmesine ve dokuzuncu maddesinde “Efrat ile küçük zabitan ve zabitan müstesna olmak üzere madalya harcı olarak üç lira alınır.” diye muharrer olmasına binaen efrat, zabitan, küçük zabitanın gayrisından madalya harçlarının istîfasıyla resm-i talikin icrası için meclisçe istihzarat-ı lâzımede bulunabileceği bildirilmiş ve taşra için de kanunun sarahati dairesinde ifa-yı muamele olunması hususunun izbar buyurulduğu Başvekâlet-i Celileden mevrut

31 Kânunusani 1341 ve 6/500 numaralı tezkirede işar buyurulmakla ber-muceb-i tebligat muamele ifası tamimen beyan olunur.

02.02.1341

Nadas, Zeriyyat ve Hasat Mevsimlerinde Cünha ile Mahkûm Bulunan Ashab-ı Ziraatin Tahliyeleri Hakkında

§ İstihsalat-ı ziraiyenin tezyidi maksadıyla nadas, zeriyyat ve hasat mevsimlerinde erbab-ı ziraat ve araziden cünha ile mahkûm bulunanların müddet-i muayyene zarfında cezalarının tecil-i infazı hakkındaki teklif-i vaki İcra Vekilleri Heyetinin 15 Kânunusani 1341 tarihli içtimanda lede't-tezekkür 28 Haziran 1339 tarihli 2554 numaralı kararname ahkâmının sene-i hâliye Şubat ve Mart aylarında dahi tatbiki takarrür ettiği Başvekâlet-i Celileden mevрут 31 Kânunusani 1341 tarihli 6/517 numaralı tezkirede tebliğ buyurulmakla tamimen beyan olunur.

3 Şubat 1341

Münakasa Talimatnamesinin On Dokuzuncu Maddesinin Tadili Hakkındaki Kararname Suverinin Tebliğine Dair Kararname

§ 27 Ağustos 1341 tarihli Münakasa Talimatnamesinin on dokuzuncu maddesinin bervech-i ati şekilde tadili İcra Vekilleri Heyetinin 15.01.1341 tarihli içtimanda karar-gir olmuştur:

Herhangi bir mukavelenamenin temdit müddeti veya tadil-i ahkâmı İcra Vekilleri kararına mütevakıftır. Ancak miktarı yüz bin lirayı tecavüz etmeyen ve temdit müddeti bir seneyi geçmeyen müzeyyel mukavelat için mevadd-ı atiyeden herhangi birine tevafuk ederse ait olduğu vekâletler doğrudan doğruya karar ittihaz ederler.

16 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 76

- A-** Mevzuat-ı kanuniye ve nizamiyeye veya mukavelenamelerinde ahkâmına müsteniden mecbûrî temdid-i müddetler ile tadilat,
 - B-** Mukavele-i evveliyeye ile tadilat arasındaki farkın hazine menfaatine muvafık olması,
 - C-** Muayyen tarifeli vesait-i nakliyenin herhangi bir sebeple sekteye maruz kalmasından mütevellit mesail,
 - D-** İnşaat ve tamirat işlerinde seylab, hareket-i arz ve tesirat-ı havaiyeden münbais zaruretler,
 - H-** Mukavelenin teati edildiği fiyatla zeyl-i mukavelenin akdi zamanındaki rayicin daha fazla olduğu keşifname veya vesaik-i saire ile tahakkuk eylediği takdirde menfaat-i hazineye hadim tadilat.
- 27 Ağustos 1340 tarihli Münakasa Talimatnamesinin on dokuzuncu maddesinin tadili hakkında İcra Vekilleri Heyet-i Celilesince ittihaz buyurulan 15 Kânunusani 1341 tarihli kararname sureti bâlâyâ nakil ile tamimen tebliğ olunur.

3 Şubat 1341

Türkiye Ticaret-i Bahriye Odasınca Vaki Olacak Müracaatların Hüsn-i Telakki ve İntacı İçin Evamir-i Lâzımede Bulunulmasına Dair

§ Ticaret Vekâlet-i Celilesinden mevрут 1 Şubat 1341 tarihli 49/17/9948 numaralı tezkirede, İstanbul'da ahiren teşekkül eden memleketin ticaret-i umumiye-i bahriyesinin ihtiyacat ve icabatını tetkik ve takip ile mükellef bulunan

“Türkiye Ticaret-i Bahriye Odası” delalet edeceği ihtiyaçları ve bu cümleden olmak üzere ithalat ve ihracat-ı mahalliye-yi tetkik hususunda vücuda getirecekleri istatistiklerin emr-i tanziminde vilâyet ve kaza rüesa-yı memurin-i mülkiyesiyle belediye reislerinin müzaheretlerine müftekir kalacaklarından bahis ile bu bapta vaki olacak müracaat ve taleplerinin hüsn-i telakki ve intacı hususunun temini izbar buyurulmuştur. Ber-muceb-i işar muamele ifası tamimen beyan olunur.

4 Şubat 1341

Türkiye’de Mevcut Bilumum Ormanların Usul-i İdare ve İşletmeleri Hakkında

§ Türkiye’de mevcut bilumum ormanların idare ve işletmelerine mütedair olup Ziraat Vekâlet-i Celilesinden 20 Kânunuevvel 1340 tarihli (3) numaralı tahriratla vilâyata tebliğ edilmiş olan 22 Nisan 1340 tarihli kanuna müzeyyel 526 numaralı kanunun birinci maddesindeki (köylülerle) kelimesi sehven (köylülerin) suretinde tahrir edilmiş olduğundan keyfiyetin ol veçhile tashihi Başvekâlet-i Celileden mevrut 27 Kânunusani tarihli 6/473 numaralı tezkirede izbar buyurulmuş olmakla ber-muceb-i işar muamele ifasına tamimen beyan olunur.

4 Şubat 1341

Men-i Müskirat Kanununun Hüsn-i Tatbiki Hakkında

§ Denizli Mebusu Yusuf ve Haydar Rüşdü Beyler tarafından Meclis-i Ali Riyasetine verilip Başvekâlet-i Celileden tevdi buyurulan takirde Men-i Müskirat Kanununun hüsn-i tatbik edilmemesinden dolayı birtakım yolsuzluklar devam ve tevali etmekte olduğundan bahis ile kanunun tamami-i tatbiki esbabının istikmalî beyan olunmuştur. 9 Nisan 1340 tarihli 470 numaralı kanunun altıncı maddesinde de musarrah olduğu veçhile alenen müskirat istimali ve alenen sarhoşluk memnu olduğundan ahkâm-ı kanuniyenin hüsn-i tatbikine itina olunmak lüzumu tekrar olunur.

10 Şubat 1341

Yunan Hükûmetine Karşı Feragat Edilen Mutalebatın İstimval Bonolarına da Şamil Olduğuna Dair

§ Muahede-i sulhiyenin emval ve hukuk ve menafii hakkındaki birinci faslının altmış sekizinci maddesinde Türkiye’nin Yunan ordusu tarafından işgal edilmiş bulunan menatıkında bir taraftan Yunanistan memurin ve devairi ve diğer taraftan Türk tebaası arasında akdedilmiş mukavelattan mütevellit düyûn, mezkûr mukavelelerde münderiç şerait dairesinde Yunanistan Hükûmeti tarafından tesviye olunacağı muharrer bulunduğundan ve vilâyet ile bi’l-muhabere vuku bulan işarattan, Yunan memurini tarafından ahaliden alınan bazı hayvanat ve mevadda mukabil Rumca birtakım vesaik verildiği anlaşıldığından bu hayvanat ve emvalin ashabından senet mukabilinde alınmış olmasına göre bir nev’ akit ve mukavele hükmünde olmasına nazaran bu tarzda vuku bulan mehuzatın muahedenin anifü’l-bahis maddesinde mezkûr düyün mahiyet ve adadında olup olmayacağı Hariciye Vekâletinden istifrar edilmiştir.

Cevaben varit olan tezkire, Yunan memurini tarafından ahaliden alınan bazı hayvanat ve mevadda mukabil ita edildiği mevzubahis olunan Rumca vesaikin mahiyeti taayyün etmedikçe kati bir hüküm verilemeyeceği ve işbu vesaik mukavelename makamında verilmiş ise muahede-i sulhiyenin altmış sekizinci maddesi hükmüne dâhil olacağı ve bilakis tekâlif-i harbiyeye ait istimval bonolarından ibaret bulunduğu hâlde muhteviyatları için ahkâm-ı ahdiyeye istinat ile mutalebatta bulunulamayacağı ve çünkü 8 Temmuz 1923 tarihli mektupla tamirat hususunda Yunan Hükûmetine karşı her türlü mutalebattan feragatimizin Yunan devair-i askeriye ve mülkiyesi tarafından ita

edilmiş istimval bonolarından şümulü kabul edilmiş olduğu izbar buyurulmuştur. Binaenaleyh bu bapta vuku bulacak müracaat ve mutalebatın bu esas dairesinde tetkik ve kabulü lazım geleceği tamimen beyan olunur.

10.02.1341

16 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 77

Muahede-i Sulhiyenin Emval ve Hukuk ve Menafii Hakkındaki Hususata Dair

§ Muahede-i sulhiyenin emval ve hukuk ve menafii hakkındaki birinci faslının altmış beşinci maddesinde Türk tebaasına ait olup 29 Teşrinievvel 1914 tarihinde düvel-i müttefikanın hâkimiyeti veya himayesi altında bulunan Balkan muharebelerini müteakip Osmanlı İmparatorluğundan fek edilerek bugün düvel-i mezkûrenin taht-ı hâkimiyetinde bulunan arazi üzerinde halen mevcut ve kabil-i teşhis olan emval ve hukuk ve menafii bulundukları hal üzere men lehü'l-haklarına derhal iade edileceği muharrer ise de bu menafii ve emval ve hukukun mahiyet ve derece-i şümulü hakkında muahdede sarahat olmadığından bahis ile sebk eden işar üzerine Hariciye Vekâlet-i Celilesinden alınan Şubat 1341 tarihli 27441/342 numaralı tezkire-i cevabiyede, Lozan Muahedenamesinin altmış beşinci maddesinde mevzu bahis olan emval, hukuk, menafiden maksat, zabıtnamelerin tetkikinden de anlaşıldığı üzere akd-i devletlerin idare-i askeriyeleri ve memurları tarafından vaz-ı yed, zabıt, müsadere gibi muamelata tabi tutulup da halen mevcut ve kabil-i teşhis olan emval, hukuk, menafidir. Binaenaleyh bunlar bugün kimin yedinde ve ne vaziyette bulunursa bulunsun bulunduğu hal üzere men lehü'l-haklarına iade edilecektir. İade-i mezkûrenin lehimize olan ahkâmı da bu vecih ile anlaşılmak lâzım gelir. Maddenin son fıkrası bu kabil emval, hukuk, menafinin teşhis ve iadesine müteallik ihtilafata aittir. Ber minval-i muharrer muamelat-ı düveliyeye maruz olmamış bulunan hukuk-ı şahsiye kavaid-i umumiyyeye tevfiikan mahfuzdur. Efrat arasında tahaddüs edebilecek istihkak davalarının fıkra-i mahsusa sarahati mucibince mahallî mahkemelerince rüyet edileceği suretinde tayin ve işar-ı madde buyurulmuş olmakla ona göre ifa-yı muamele olunması tamimen beyan olunur.

12.02.1341

İlanlar

Meadin Müdüriyet-i Umumiyesinden:

Karesi vilâyeti dâhilinde Edremit kazasının Temaşalık ve Şeküviran karyelerinde şimalen Tepe Obası Tepesinden bede' ile Emir Can Dede Tepesi beyninde hatt-ı müstakim, garben mezkûr tepeden bede' ile Şeküviran karyesi Çamaşırhıgı noktası beyninde hatt-ı müstakim, cenuben mezkûr noktadan bede' ile Temaşalık karyesi Camii-i Şerifi noktasından bi'l-mürur Temaşalık Değirmeni noktası beyninde hatt-ı münkesir, şarken mezkûr noktadan bede' ile Emir Değirmeninden bi'l-mürur mebde-i hudut olan Tepe Obası Tepesi beyninde hatt-ı münkesir ile mahdud ve mesaha-i sathiyesi 472 ceripten ibaret arazide Abdülfettah ve Kadı zade Hacı Hasan ve Kolağası Abdullah Hilmi Efendilerle İhsan Hanım tarafından bi't-taharri, zahire çıkarılan simli kurşun ve manganez madeni 99 sene müddetle mumailiyhim uhdelere ihale olunacağından Meadin Nizamnamesinin 36 ve 37'nci maddeleri mucibince bu bapta bir güne itirazı olanların 27 Nisan 1341 tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında Ankara'da Ticaret Vekâletine ve mahallinde Makam-ı Vilâyete ba arzuhal müracaat eylemeleri ilan olunur.

Maliye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Harekât-ı askeriye dolayısıyla bazı askeri muhasib-i mesullüklerince yekdiğerine sandık açığı suretiyle para tevdi ve irsal edilmekte olduğu muhaberattan anlaşılmıştır. Tereddüdü mucip olmamak üzere nakil-i nükuddan mütevellit işbu muamelatın mezkûr muhasipler arasında suret-i kaydı ber-vech-i zir izah olunur:

- 1- Muhtelif kolordular veya merbut fırkalar muhasib-i mesullükleri tarafından gönderilecek mebalîğ, kolorduların veya fırkaların yekdiğerine irsalat veya mehuzatı hazinenin muvafakatiyle icra edilebilir. Bu veçhile vuku bulacak tediyatın mürsel kolordu muhasipliğince “Hazineye irsalat” mürselün ileyh kolordu muhasipliğince de “Hazineden mehuzat” kaydetmesi ve makbuzunun da Vezne-i Umumiye irsali muktezi olup mahsup muamelesi hesap talimatnamesinin 520 numaralı maddesine kıyasen hazine vasıtasıyla icra olunacaktır. Parayı gönderen fırka ise fırkalar kolordulara merbut olmak itibarıyla irsalat-ı vakıa “merkezden mehuzat” ve “merkeze irsalat” hesapları vasıtasıyla icra edilecektir.
- 2- Herhangi bir kolordu muhasipliği tarafından diğerk bir kolorduya merbut fırka muhasipliğine irsalat icrasına lüzum hâsıl olduğı takdirde irsalat-ı vakıa kolordu muhasib-i mesullüğünce “hazineye irsalat” ve parayı alan fırka muhasib-i mesullüğünce “merkezden mehuzat” kayıt edilerek verilecek malumat-ı resmîyeye müsteniden işbu fırkanın merbut olduğı kolordu muhasib-i mesullüğünce de meblağ-ı mezbur mahsubat hesabının tavassutuyla “mülhakata irsalat” ve “hazineden mehuzat” kaydedilmek suretiyle irsalat ve mehuzat hesaplarının intizam-ı cereyanı temin olunacaktır. Bunun aksi olarak herhangi bir kolorduya merbut bir fırka tarafından diğerk bir kolordu muhasib-i mesullüğüne

16 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 78

tevdîat vaki olur ise fırka tarafından “merkeze irsalat” ve kolordu tarafından “hazineden mehuzat” kayıt olunarak ve meblağ-ı mezburun “hazineye irsalat” kaydı malumat-ı resmîyeye müsteniden parayı veren fırkanın bulunduğı kolordu muhasib-i mesullüğünce mahsubat hesabının tavassutuyla bir taraftan “mülhakattan mehuzat” diğerk taraftan “hazineye irsalat” hesabına kayıt edilecektir.

- 4- Salifü’z-zikir muamelat-ı kaydiye hazinenin emir ve mezuniyetiyle sandık açığı olarak yapılacak irsalat ve mehuzata münhasır olup yoksa herhangi bir mübayaat için ita ve irsal olunacak mebalîğ sabık sarfiyat-ı muvakkate ve emanat hesapları vasıtasıyla ve fırka ve kolorduların yekdiğeri namına vuku bulacak muayyen tahsilat akçeleri dahi diğerk sandıklar namına tahsilat, ahar sandıkların mehuzatı hesapları vesatetiyle icra kılınır.

Ber minval-i muharrer ifa-yı muamele olunması ve işbu hususatın birinci cilt hesap talimatnamesinin 196 ve 197’nci sahifelerine tezyil olunması tavsiye olunur.

7 Nisan 1341

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Cumartesi

Abone Şeraiti

18 Nisan 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

25 Ramazan 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235 kuruş

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 94 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kararnameler

12/03/1341

Bilumum Devair-i Devletin Kırtasiye İhtiyacatının Suret-i Temini Hakkında İcra Vekilleri Heyetinin 25/03/1341 Tarihli İçtimasında Müttehiz Karar Üzerine Tanzim Edilen Kararname

Numara: 1748

Merkez ve mülhakatta devair-i devlet tarafından sarf edilmekte olan kağıt ve emsali mevadd-ı kırtasiyenin müteferrik surette tedariki bir çok masarifatı istilzam ettiği cihetle bilumum devair-i devletin defatir ve evrak-ı matbuası için muktezi kağıt ve sairede dâhil olduğu halde ihtiyacı teşkil eden mevadd-ı kırtasiyenin her senenin ikinci altı ayı ile ertesi senenin birinci altı ayı ihtiyacını temin edecek tarzda doğrudan doğruya Avrupa'daki fabrikalara sipariş edilmek suretiyle temini hususunun usul ittihazı ve bu seneden itibaren başlanılmak üzere ikinci altı ayı için devairin Kırtasiye ve Evrak-ı Matbua Tahsisatından işbu ikinci altı aya isabet eden kısmının şimdiden tevkihi hakkında bir karar itası Maliye Vekâlet-i Celilesinin 22/03/1341 tarih ve Umur-ı Umumiye-i Maliye Heyet-i Teftişiyesi 210/74 numaralı tezkire ile teklif olunmuş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 25/03/1341 tarihli içtimasında lede't-tezekkür teklif-i vaki mucibince badema devair-i devletin tedarikine lüzum gördüğü mevadd-ı kırtasiyenin Avrupa'daki fabrikalarına sipariş edilmek suretiyle temini ve bu hususa bu seneden başlanılmak üzere devairin Kırtasiye ve Evrak-ı Matbua Tahsisatından ikinci altı aya isabet eden kısmının şimdiden tevkihi takarrür etmiştir.

25.03.1341

Türkiye Reisicumhuru
Gazi Mustafa Kemal

Adliye Vekili
Mahmud Esad

Hariciye Vekili
Doktor Tefvik Rüştü

Nafia Vekili
Süleyman Sırrı

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili
Doktor Refik

Başvekil
İsmet

Bahriye Vekili
İhsan

Maliye Vekili
Hasan Hüsnü

Ziraat Vekili Mehmed Sabri
Bey hîn-imzada bulunmadı

Müdafaa-i Milliye Vekili
Receb

Dâhiliye Vekili
Cemil

Maarif Vekili
Hamdullah Subhi

Ticaret Vekili
Ali Cenani

Tebliğler

Şubat ve mart ayları zarfında Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden vilâyata vaki tebligat suretleridir.

Ahaliye Satılmakta Olan İngiliz ve Sair Asker Elbiselerinin Suret-i Katiyede Men'î Hakkında

Bazı tüccar tarafından İstanbul'dan ve diğer mahallerden celp ile ahaliye satılmakta olan İngiliz ve sair asker elbiselerinin ahali tarafından iktisa edilmesinin mühim mahaziri dâi olacağından bu melbusatın gerek kıyafet-i askeriye müşabih görünen alamanın tedabir-i münasibe ile ref ve izalesi hakkında Başvekâlet-i Celileden varit olan 9 Şubat 1341 tarihli 6/669 numaralı tezkire-i samiye sureti zire nakil edilmiştir.

Vilâyat-ı şarkiyedeki bazı tüccarânın İstanbul'dan ve diğer mahallerden getirmekte ve ahaliye satmakta oldukları birçok İngiliz ve sair asker elbiselerinin ahali tarafından giyilmesinin mühim mahzurlar tevhit edeceği ve casusluk ve suikastlara karşı yapılan tedabiri

18 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 80

akamete uğratacağı anlaşıldığına ve memleketin aksam-ı sairesinde sivil ahali ve müesseseler tarafından kıyafet-i askeriye müşabih kıyafetler ihdas olunduğu görüldüğüne ve bunların da bazı uygunsuzluklara herhalde sebep olacağı muhtemel bulunduğuna ve Kanun-ı Umumi-i Cezanın yüz otuzuncu maddesinde aynen memurin-i askeriye zî ve kıyafetini taşıyanlara mahsus bir ceza tayin edilmiş ise de müşabih alametler için bir kayıt olmadığına ve kıyafet-i askeriyemizin ancak peyderpey bir şekil-i tekemmül almakta bulunduğu devre-i hazırada salifü'z-zikir müşabehetlerin hemen tam bir mümaselet şeklinde görülmekliğin su-i tesirâtı mahsus bulunduğuna ve bu müşabehetin her tarafta umumi bir cereyan alması ile tesirat-ı mezkûrenin tezayüdü tabii olduğuna ve satılan elbiseler içinde haki İngiliz elbiseleri dahi bulunduğu halde emval-i mesrukadan addiyle müsaderesi cihetine dahi gidilemediğine ve satanlar satın alanlar hakkında takibat-ı kanuniye icrasının mümkün görülemediğine ve bu sebeple gerek bu elbiselerin ve gerek kıyafet-i askeriye müşabih görünen alaman-ı sairenin vekâlet-i aidesi tarafından ittihaz olunacak tedabir ve vesaya-yı müessire ile ref ve izalesi lazım ve mümkün telakki edildiği Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesine bildirilmiştir. Suret-i işara nazaran muktezasının ifasına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

09.02.1341

İstiklâl Madalyası Harcı Olan Üç Liradan Müstesna Olanlar Meyanında Zabitan Kelimesi Olmadığından Tashihi Hakkında

§ 29 Teşrinievvel 1339 tarihli (İstiklâl Madalyası Kanununun) dokuzuncu maddesinde madalya harcı olarak alınacak üç liradan müstesna olanlar meyanında “zabitan” kelimesi mevcut olduğu halde birinci cilt Kavanin Mecmuasının esna-yı tab‘ında madde-i mezkûredeki efrat ile küçük zabitan cümlesinden sonra “zabitan” kelimesinin sehven tab‘ edilmediğinin ahiren bi’t-tetkik anlaşıldığı Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 7 Şubat 1341 tarih, 21 numaralı tezkiresiyle işar buyurulduğu Başvekâlet-i Celileden mevрут 11 Şubat 1341 tarihli 6_705 numaralı tezkire-i samiyede izbar buyurulmuş olmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

15 Şubat 1341

Hem Musakkafat ve Hem de Emval-i Menkulesi Duçar-ı Ziya Olanlara Yalnız Emlakinden Dolayı Tazminat İtası Lazım Geleceğine Dair

§ 13 Mart 1340 tarihli kanunun birinci maddesindeki “emlak sahipleri” tabiriyle kast olunan mana münhasıran musakkafatı duçar-ı tahrip ve ziya olanlardan ibaret bulunduğu “emlak” tabiri manasının suret-i istimalinden ve maddenin diğer fıkrasındaki “hedm ve tahrip veya harp dolayısıyla ihrak edilmiş” diye muharrer olan ibareden anlaşılmakta olup talimatnamede münderiç (emlak ve emvali) tabirindeki “emval” kelimesi “emlak” kelimesinin atf-ı tefsiri olup burada (emval) kelimesinin mana-yı şamilinin “emlak” manasına hasr u kasr edilmesi zaruri bulunduğu ve binaen âlâ zalik münhasıran emval-i menkulesi duçar-ı ziya ve tahrip olanlara kanun-ı mezkûr mucibince tazminat itası icap etmeyeceği gibi hem musakkafat hem de emval-i menkulesi duçar-ı ziya olanlara da yalnız emlakinden dolayı ber muceb-i kanun tazminat itası lazım geleceği ve mamafih mezkûr kanun ahkâmının meclis-i millice derdest-i tadil bulunduğu bi’l-muhabere Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine malumat olmak üzere tamimen tebliğ olunur.

21.02.1341

Tütün ve Sigara Kâğıdı ve Beyaz Kopya Kâğıt ve Defteri Kaçakçılığının Men ve İhbarı Hakkında

Ahiren neşr olunan Tütün İdare-i Muvakkatesi ve Sigara Kâğıdı İnhisarı Hakkındaki Kanun mucibince bilumum memurin-i devletten tütün ve sigara kâğıdı ve beyaz kopya kâğıt ve defteri kaçakçılığının men ve ihbarıyla ve memurin-i maliye ile memurin-i inzibatiye ve idariyede men ve takip ve ihbar ile mükellef oldukları ve bu bapta terahisi görülen memurin haklarında takibat-ı kanuniye icra edileceği vuku bulan ihbar veya takip üzerine derdest olunan kaçak tütün ve sigara kâğıdı beyaz kopya kâğıt veya defterinden alınacak ceza-yı nakdilerin nısfı tahsiline intizar olunmaksızın bu hususta hizmeti mesbuk olanlara derhal tesviye olunacağı ve mezkûr ceza-yı nakdilerin beş misil olarak istifa edileceği musarrah olduğundan ona göre icra-yı icabı Maliye Vekâlet-i Celilesinin işarıyla tamimen tebliğ olunur.

3 Mart 1341

Vilâyat ve Devair için Mahrukat Havalenamerinin Vakt ü Zamanıyla İrsali Hakkında

§ Vilâyat ve devair için muktezi mahrukat havalenameri vakt ü zamanıyla gönderilmiş olduğu hâlde bazı vilâyat ve devairin ihtiyacat-ı mezkûreyi mevsimin müruruyla kışın hulul ettiği sıralarda tedarik eylemelerinden dolayı

mevsimindeki mubayaa fiyatına nispetle fazla bedel mukabilinde temin ettikleri anlaşıldığından Hazine-i Celile için zararı müeddi bulunan şu halin sinin-i âtiyede vukuuna meydan verilmemesi ve menfaat-i hazinenin muhafazası esbabının istikmalî beyan olunur.

5 Mart 1341

18 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 81

Hıyanet-i Vataniye Kanununun Vilâyet ve Kazalarda Neşri Tarihini Mübeyyin Bir Kıta Cetvelin Sûrat-i İrsali Hakkında

§ Zeyil 1 Mart 1341 – 44

Din ve mukaddesat-i diniyeyi siyasi emellere alet ittihaz edenlerin hain-i vatan addolunacakları hakkında olup Hıyanet-i Vataniye Kanununun birinci maddesinin tadili hakkındaki 15 Nisan 1339 tarihli kanuna zeylen kabul olunan kanun-ı ahirin vilâyet, kazalarda Hıyanet-i Vataniye Kanununun on ikinci maddesine tevfikân neşri tarihini mübeyyin bir kıta cetvelin tanzim ve Meclis-i İdarece bi't-tasdik serian irsal edilmesi.

14 Mart 1341

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden:

§ 1336 senesinde Eczacı Mektebinden istihsal eylemiş olduğu 2370 numaralı diplomasını Eskişehir'in işgali esnasında zayı eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya'da Ertuğrul Eczahanesi sahibi Ahmed Münir Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdat ile Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5_3

Tashihler

Sahife 58 13 14'üncü satırları teşkil eden cümlelerin yanındaki 4 ve 5 rakamları, madde hanesinden, fasıl hanesine nakil olunmalıdır.

Sahife 59 beşinci maddenin sonu (masarısı ve ücuratı) olacak, altıncı madde yalnız (bedel-i icar)dan ibaret kalacaktır.

İkinci fasıl yekûnuyla üçüncü fasıl arasındaki (kelimeler... ilh) satırı fazladır.

Sahife	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
60	1	13	Kadrolarının	Kadroların
63	1	11	Zer'iyatı	Zer'iyat
63	1	16	Kömürü ve kireç	Kömürü, linyit ve kireç
63	1	22	O malın	O mahallin
63	1	40	Müstenit	Müsteniden
71	1	38	Tebliğ	Tebellüğ

18 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 82

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Pazartesi

Abone Şeraiti

20 Nisan 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

27 Ramazan 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Altı aylığı 235 kuruş

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 95 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kanunlar

Hududa Civar Ahalinin Suret-i Mürurlarına Dair Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 Tarihinde Tiflis'te İmza Edilen Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun

Numarası: 609

Birinci Madde- Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 tarihinde Tiflis'te imza edilen hududa civar ahalinin suret-i mürurlarına dair mukavelename Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

Türkiye ve Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyetinin Menatik-ı Hududiyesinde Sakin Ahalinin Hududu Suret-i Mürurları Hakkında Mukavelename

13 Teşrinievvel 1921 tarihli Kars Muahedesinin yedinci maddesine tevfiқан bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ve diğer taraftan Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti iyi komşuluk rabitalarının tesisi ve tarafeyn-i âkideynin hemhudut ahalisinin iktisadî münasebetlerinin teshili arzusunda bulunduklarından hududun suret-i müruru hakkında bir mukavelename akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere Türkiye; Hariciye Vekâleti Müsteşarı Suat Bey, Reji Müfettiş-i Umumisi Muvaffak Bey, Maliye Vekâleti Heyet-i Teftiş-iye Müdür-i Umumisi Şefik Bey ve Gürcistan; Harbiye ve Bahriye Halk Komiseri Şalva İlyava ve Ticaret-i Hariciye Müttehit Halk Komiserliği Meclis-i İdare âzası Karp Moda Badze'yi tayin etmişlerdir. Murahhaseyn-i müşarünileyhim mezuniyet-i kâmile vesikalarını yekdiğerine bade't-tebliğ usul ve kaidesine muvafık bulmalarıyla ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

- Madde 1-** Türkiye ve Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti menatık-ı hududiyesi ahalisi mezkûr devletler arasındaki hududu kavaid-i âtiye esasına tevfikân mürur hakkını haizdirler.
- Madde 2-** Türkiye Gürcistan hududunun her iki tarafıdan on beş verst mesafede bulunan köy ve şehirlerde suret-i daimede ikamet eden eşhas menatık-ı hududiye ahalisinden itibar olunmuştur.
- Madde 3-** Balâda mezkûr eşhas hududu ancak memurin-i rüsumiye bulunan mahallerden veyahut tarafeyn hükûmetlerince bir itilâf-ı müşterek üzerine ve bilhassa gösterilecek olan mürur noktalarından geçebilirler.
- Madde 4-** Huduttan mürur Türkiye’de nahiye, kaza, sancak ve Gürcistan’da Distrift memurlarınca usulü dairesinde ita edilen bir pasavanın ibrazı suretiyle vuku bulur. Bu pasavanlar tarih-i itasından itibaren ancak yirmi bir günlük bir müddet için muteberdirler. Yirmi bir günün nihayetinde pasavanın hâmili huduttan tekrar mürur etmeyecek olursa hükûmet-i mahalliye memleket-i asliyesine avdet eylemek için kendisine kâfi bir müddet daha ita edecek ve eğer bu müddet nihayetinde de pasavan hâmili hududu geçmemiş ise hükûmet-i mahalliye bunun hakkında kavanin-i memleketi tatbik eyleyecektir.
- Madde 5-** Pasavanlar bilâ-harç icra edilecek olan kayıt ve tetkik muamelelerinden başka hiç bir gûna muamelât ve merasime tabi tutulmayacaklardır. Keyfiyet-i men pasavan üzerinde işaret edilmek şartıyla arzu edilmeyen eşhasa hududun müruru menedilebilir.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 84

- Madde 6-** Elbise, çamaşır, havlu ve kısa bir müddet zarfında sanat için icap eden alât ve vesait gibi müstamel eşya ile her şahıs için azamî on beş kilodan fazla olmayan mevadd-ı gıdaiye hududun müruru esnasında hiç bir resm ve vergiye tabi tutulmayacaktır.
- Madde 7-** Tarafeyn-i âkideynden her biri ithal veya ihracı memnu veyahut ithal ve ihracı ancak mahdud bir surette serbest bulunan eşya hakkında müesses kavaidi tatbik etmek hakkını muhafaza ederler.
- Madde 8-** Hududu geçen eşhas memleketlerine avdetlerinde ancak hududu geçerken göturdükleri mevad ve eşyayı getirebilirler; ithal etmek isteyecekleri eşya ve emtia-i saire gümrük ve zabıta kavaid-i umumiyesine tabi olacaktır.
- Madde 9-** Taraf-ı diğerin mıntika-i hududiyesinin emraz-ı sariyeden birinin tehdidinde bulunduğu anlaşılırsa tarafeyn-i âkideynin her biri bu hususta müesses bütün nizamâtı tatbik etmek hakkını haizdirler.
- Madde 10-** Hayvanat sürülerine refakat eden göçebe çobanların hududu suret-i mürurları meralar hakkındaki mukavelename ile müesses hususi kavaide tabidir.
- Madde 11-** Huduttan üç kilometre mesafedeki bir mıntıkada kâin ve menatık-ı hududiye ahalisine ait bulunan araziden istifadeyi teshil için bir sene müddetle muteber pasavanlar ita olunacaktır.
Bu pasavanlar yalnız bir defaya mahsus olmak üzere bilâ harç her iki taraf hükûmet-i mahalliyesince kayıt ve vize edileceklerdir.
- Madde 12-** Balâda mezkûr pasavanlar Türkiye ve Gürcistan lisanlarıyla muharrer bulunacaklardır. Mezkûr pasavanların eşkâli bervech-i âtidir:

Pasavan 1:

Yirmi bir gün için muteber ve menatık-ı hududiye ahalisi tarafından Türk ve Gürcistan hududunun müruruna mahsus pasavan:

Eşkâli

İsim ve şöhreti

Pederinin ismi

Yaşı

Boyu

Göz

Saç

Sakal

Alâmet-i mahsusa

Tâbiyeti

Alâmet-i mahsusa

Tâbiyeti

Gideceği yer

Pasavan hâmiline refakat eden eşhas (valide, zevce, mütehhil olmayan kerime ve hemşireleri, on iki yaşına kadar olan erkek çocukları)

..... livası kazası nahiyesi köyü ahalisinden olup balâda eşkâli gösterilen nin hududu mürur etmesine müsaade edilmiştir, işbu pasavan yirmi bir gün için muteberdir.

H 92.....**Pasavan : 2**

Bir sene için muteber ve üç kilometrelik bir mıntıka-i hududiye dâhilindeki araziye malik bulunan ahalinin Türkiye-Güristan hududunu mürurlarına mahsus pasavandır.

Eşkâli:

İsim ve şöhreti

Pederinin ismi

Yaşı

Boyu

Göz

Saç

Sakal

Alâmeti mahsusa

Tâbiyeti

Hâmile refakat eden eşhas (Valide, zevce ve mütehhil olmayan kerime ve hemşireleri, on iki yaşına kadar olan erkek çocuklar.)

..... livası kazası nahiyesi köyü ahalisinden olup köyünde arazisi bulunan eşkâli muharrer nın mezkûr arazide çalışmaya gitmek üzere hududu mürur etmesine müsaade edilmiştir.

- A)** Araba, alât ve edevat, mevadd-ı gıdaiye, tohumluk ve bu hususta lâzım olan her şeyi birlikte götürmeye
- B)** Hasat ettiği mahsulâtı hanesine götürmeye
- C)** Lede'l-icap geceyi tarlasında geçirmeye mezdur. İşbu pasavan bir sene için muteber olup bir defaya mahsus olmak üzere Türkiye memurinine ibraz edilmek icap eder.

Madde 13- İşbu mukavelename 15 Nisan'dan itibaren meriyü'l-icradır. İmzayı takip eden üç ay zarfında tasdik edilecek ve tasdiknameler Ankara'da sürat-i mümkün ile teati olunacaktır. İşbu mukavelenamenin müddeti beş senedir. Tarafeyn-i âkideynden biri veya diğeri müddetin hitamından altı ay evvel mukavelenamenin infisahını taraf-ı diğere tebliğ etmeyecek olursa tarafeyn-i âkideynin birinin onu fesih veya tadil talebi gününden itibaren bir sene daha muteber olacaktır.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 85

Tasdikan li'l-makal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

İşbu mukavelename 1922 senesi Martının ncı günü iki nüsha olarak Tiflis'te tanzim edilmiştir.

İmza
Suad
Ahmed Muvaffak
Ali Şefik

Ş. İlyava

***Hududun Tarafeynindeki Meralardan Mütekabilen İstifadeye Dair
Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 Tarihinde Tiflis'te İmza
Edilen Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun***

Numara: 610

Birinci Madde- Gürcistan Hükûmeti ile 20 Mart 1338 tarihinde Tiflis'te imza edilen hududun tarafeynindeki meralardan mütekabilen istifadeye dair Mukavelename Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

***Türkiye ve Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti Ahalisinin
Hududun Diğer Tarafında Bulunan Meralardan Suret-i
İstifadelerine Dair Mukavelename***

13 Teşrinievvel 1921 tarihinde akdedilen Kars Muahedenamesinin sekizinci maddesine tevfikân bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ve diğer taraftan Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti iyi komşuluk rabıtalarnın tesisi ve tarafeyn memleketlerinin hudut mıntıkaları ahalisinin hududun diğer tarafında bulunan meralardan mütekabilen istifadelerini teshil maksadında bulunduklarından bir mukavelename akdine karar vermişler ve bu bapta murahhas olmak üzere Türkiye Hariciye Vekâleti Müsteşarı Suad Bey, Reji Müfettiş-i Umumisi Muvaffak Bey, Maliye Vekâleti Heyet-i Teftiş-iye Müdür-i Umumisi Şefik Bey ve Gürcistan Harbiye ve Bahriye halk Komiseri Şalva İlyava ve Ticaret-i Hariciye Müttehit Halk Komiserliği Meclis-i İdare âzası Karp Mode Bedze'yi tayin etmişlerdir. Murahhaseyn-i müşarünileyhim mezuniyet-i kâmile vesikalarını yekdiğerine bade't-tebliğ usul ve kaidesine muvafık bulmalarıyla ahkâm-ı atıyeyi kararlaştırmışlardır:

- Madde 1-** Türkiye ve Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti ahalisi hayvanatının hudutlardan geçirmek ve diğer taraf arazisi dâhilinde bulunup işbu mukavelenamenin 2 ve 3'üncü maddelerinde zikrolunan mıntikalarda bulunan müteamil kışlak ve yaylaklardan istifade etmek hakkını hâizdirler.
- Madde 2-** Türkiye ahalisi Gürcistan dâhilinde Eski Batum, Oğruğu, Eski Özörketi ve Ahışa, Ahılkelek üyezdleri hudud-ı idarisi dâhilinde bulunan müteamil meralardan istifade edebilirler.
- Madde 3-** Gürcistan Sosyalist Sovyet Hükûmeti ahalisi Türkiye'nin Artvin, Ardahan ve Kars sancakları dâhilinde bulunan müteamil meralardan istifade edebilirler.
- Madde 4-** Tarafeyn-i âkideyn ahalisi meralarından istifade için tediye edilecek mebalîğ hususunda yekdiğerinin arazisi dâhilinde ahali-i mahalliye ile müsavat üzere muamele göreceklidir. Tediye, hayvanat sahipleri veya işbu mukavelenamenin yedinci maddesinde zikredilen vekiller tarafından icra edilebilir.
- Madde 5-** Koyun, keçi, boynuzlu büyük hayvanat, at ve mandalar mutat olan meralarına (göçebelerce) müteamil yollardan sevk olunurlar ve hududu bi'l-ıtilâf tayin edilecek noktalardan mürur ederler.
- Mera yolları ve merhaleleri ancak idare-i mahalliye ile akdemce bade'l-ıtilâf tebdil olunabilir. Evvelce bir itilâf hâsıl edilmeksizin sürülerin başka yollardan sevk halinde memurin-i memleket mutat yolları takip ettirmek için muktezi tedabiri ittihaz edebilirler.
- Madde 6-** Sürülere refakat eden eşhas, hududu geçmek hakkını bahş eyleyen hususi pasavanları hâmil bulunacaktır. Bu vesikanın damgası merbuttur. [Merbut 1]
- İşbu pasavanlar hududun geçme noktalarında bilâ ücret kaydedilecektir.
- Madde 7-** Hayvanat sahipleri hududu geçen her bir sürü, kısım ve kümeler için müteakabilen, ait oldukları memurin tarafından muta vesika-i hususiyeyi hâmil bulunacaklardır.
- İşbu vesikalar işaret-i âtiyeyi ihtiva etmelidir: Sürü sahibinin isim ve şöhreti, hayvanatın cins ve miktarı, sürünün menşeinin ahval-i sıhhiyesi.
- İşbu vesikalar kafileyi teşkil eden hayvanat ashâbı tarafından suret-i mahsusada mezun kılınan bir şahsın yedinde bulunacak ve gerek takip olunan yollarda ve gerek mahalli maksut olan meralarda diğer taraf memurinine ibraz olunacaktır. İşbu vesikalar keza lik hududun müruru esnasında bilâ ücret kaydedilecektir.
- Damgası merbuttur. [Merbut 2]
- Madde 8-** Yedinci maddede irae olunan vesikayı hâmil olmaksızın hududa muvasalat eden sürüler sevk olundukları

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 86

arazi dâhilinde kabul edilmeyeceklerdir.

- Madde 9-** Esna-yı rahta veya meralarda boynuzlu büyük hayvanat meyânında hayvan vebasî zuhur ederse işbu hastalığa tutulmuş olduğu asarıyla sabit bulunan hayvan zebh edilecek ve mütebakileri için usulüne tevfikân vâkî veba serumu tatbik edilecektir.
- Madde 10-** Boynuzlu büyük hayvanlarda manda ve beygirlerde veyahut küçük hayvanlarda tikronjör, suçiçeği, Sibiryâ hastalığı ilh... gibi hastalıklar zuhurunda tecrit ve tathirat-ı fenniye tedabiriyle birlikte ecsadın imhası veya diğer müteamil tedabir icra edilir. Mümkün olduğu takdirde hayvanata telkihat-ı vâkıye ve muktezi şıngalar tatbik olunur.
- Madde 11-** Nisbet-i âtiye dâhilinde hayvanat sahibi ve çobanlar adi ateşli hazinesiz esliha taşıyabilirler:

Küçük hayvanatın elli ilâ yüz re'si için bir silahlı çoban, yüz ilâ iki yüz re's için iki silahlı çoban ve buna kıyasen her yüz re'si veya küsuratı için birer silahlı çoban; Boynuzlu büyük hayvanatın beher yirmi veya elli re'si için bir silahlı çoban, elli ilâ yüz re's için iki silahlı çoban ve buna kıyasen beher elli re'si veya küsuratı için birer silahlı çoban ilave edebilir.

Madde 12- Kendilerine silâh taşımak hakkı bahşedilen hayvanat sahipleriyle çobanlar kendi memleketleri memurini canibinden muta merbut numuneye muvafık vesikayı hâmil olmalıdır, işbu vesika taraf-ı diğerin, memurin-i aidesine ibraz edilecektir. Aksi takdirde silâhlar müsadere olunacaktır. [Merbut 3]

Madde 13- Hududun mürurunda hayvanat sahipleri ile çobanlar gümrük resmini tediye mecbur tutulmaksızın beraberlerinde müstamel elbise, çamaşır, hayvanat ve insan için tuz, esliha-i cariha ve çadır, kürk (Gocuk), (Uvoçina), yemek ve peynir imaline mahsus takım, hayvanatın kırılmasına muktezi âlet ve alelumum yol ve merhalelerde kendilerine lâzım olan her şeyi bulundurabilirler.

Madde 14- Hayvanat sahipleriyle çobanlar kendi memleketlerine hîn-i avdetlerinde hududu geçirdikleri bilcümle hayvanatı kezalik yün, deri, yağ peynir ilh... gibi mahsulâtı geri getirmekle mükellefdirler. Derilerin ithaline ancak menşeleri olan mera mıntkasının sâri hayvanat hastalığından ârî bulunduğu usul dairesinde sabit olduğu takdirde müsaade edilir.

Madde 15- Sürüleriyle birlikte hududu geçmiş olan bir taraf tebaasından hayvanat sahipleriyle çobanlar mezkûr sürülerin menşeleri olan memlekete avdetlerine kadar onlarla birlikte diğer Taraf arazisinde kalmaya mecburdurlar. Müstesna ahvalde bu hayvan ashabı ve çobanlar hududun müruru hakkında mevzu kavaid-i umumiyye tevfikân hududu tekrar geçebilirler.

Madde 16- Her meraya hükûmet-i mahalliye tarafından nezaret için bir memur nasb olunur. Hayvan bekçileri dahi gerek intizama nezaret etmek, gerek memurin-i mahalliyyenin tebligatını telâkki eylemek üzere aralarında mutemet bir kimseyi intihap eder.

Madde 17- Meralar menatıkına sâri hayvanat hastalığı zuhur ettiği takdirde mahalli memurin hayvanat hastalığının sirayetine karşı mücadele için tedabir-i lâzımeği ittihaz edeceklerdir. Maahaza hayvanat sahipleri dahi bu takdirde memurin-i mahalliyyenin müsaadesiyle mezkûr hastalığın mücadelesine iştirak etmek üzere vukuat mahallerine kendi memleketlerine mensup hususi baytarlar gönderebilirler.

Madde 18- Bir tarafın ahalisine ait olup işbu mukavelename ahkâmı mucibince hududu geçen sürüler diğer taraf memurini canibinden hiçbir bahane ile kısmen veya tamamen zapt ve müsadere edilemez.

Madde 19- İşbu mukavelename 15 Nisan tarihinden itibaren mer'î olacaktır.

İmzayı takip eden üç ay zarfında tasdik edilecek ve tasdiknamelerin mübadelesi sürat-i mümkün ile Ankara'da icra olunacaktır. Tarafeynden biri veya diğeri müddetin hitamından altı ay evvel mukavelenamenin infisahını taraf-ı diğere tebliğ etmeyecek olursa tarafeyn-i âkideynden birinin onu feshi veya tadil talebi gününden itibaren bir sene daha muteber olacaktır.

Tasdikân li'l-makal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

1922 senesi martının ncı gününde iki nüsha olarak Tiflis'te tanzim olunmuştur.

İmza
Suad
Ahmed Muvaffak
Ali Şefik

Ş. İlyava

Merbut: 1

Pasavan

Sürülere refakat eden çobanlar tarafından Türk-Gürcü hududunun müruruna mahsus

Eşkâli

İsim ve şöhreti
Pederinin ismi
Yaşı
Boyu
Göz

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 87

Saç
Sakal
Alâmet-i mahsusa
Tabiiyeti
Gideceği mera

Hâmilin refakatinde bulunan kesan: (Valide, zevce ve mütehhil olmayan hemşire ve kerimleri, on iki yaşına kadar oğulları.)

..... sancağının kazasının nahiyesi karyesi ahalisinden olup eşkâli balâda irae edilen çoban sureti mahsusada tayin olunan nikattan hududu mürura ve refakatinde bulunan sürüyü Türkiye'de bulunan meraya sevke mezundur.

192

İmza

Mühür

Merbut : 2**Vesika**

Hududu geçecek hayvan sahiplerine verilen vesika

İsim ve şöhreti

Pederinin ismi

Sürünün menşeinin ahval-i sıhhiyesi

Hayvanatın cinsi: Koyun, keçi, beygir, sığır, manda, öküz, inek

Hayvanatın adedi

İşbu vesika sancağının kazası nahiyesi karyesi ahalisinden balâda cins ve miktarı irae edilen sürünün sahibi verilmiştir. İşbu sürü ve çoban taht-ı sevkinde huduttan mürur ile mutat merasına gidecektir. İşbu pasavan tarihine kadar muteberdir.

Merbut : 3

Meralara giden sürü sahibi veyahut çobanlardan esliha-i nariyeyi hâmil olacıklara verilen vesikadır.

Eşkâli :

İsim ve şöhreti

Pederinin ismi

Yaşı

Boyu

Göz

Saçı

Sakalı

Alâmet-i mahsusa

Tabiiyeti

Gideceği mahal

Tüfek cinsi ve numarası

Fişek miktarı

Balâda künyesi muharrer olup işbu vesikayı hâmil bulunan sancak kazası nahiyesi köy ahalisinden sürüye refakat ettiği müddetçe balâda muharrer silâhı taşımaya mezundur.

Türkiye Hükûmeti ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri Arasında 9 Temmuz 1338 Tarihinde Akit ve İmza Olunan Konsolosluk Mukavelenamesi ve Buna Zeylen Tanzim Edilen Hukuk-ı Aile ve Ehliyet-i Hukukiyeye Mütedair Mukavelenamenin Tasdiki Hakkında Kanun

Numara: 611

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri arasında bin üç yüz otuz sekiz senesi Temmuzun dokuzuncu günü Tiflis'te akit ve imza olunan Konsolosluk Mukavelenamesi ve buna zeylen tanzim edilen hukuk-ı aile ve ehliyet-i hukukiyeye mütedair mukavelename Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun İcrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

Konsolosluk Mukavelenamesi

Bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti diğer taraftan Sosyalist Sovyet Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Cumhuriyetleri Türkiye ile Sosyalist Sovyet Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Cumhuriyetleri arasında münasebat-ı şebhenderîyi umumî hukuk-ı düvel ve muamele-i müteakabile kaidesi esasına ibtina ettirmek ve bu maksatla memurin-i şebhenderînin müteakabile kabulleri kavaidini, haiz olacakları imtiyaz ve muafiyatı, kezaik vazifelerini bir suret-i vazihada tayin etmek arzusunda bulunduklarından Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyetinin iştirakiyle bir şebhenderlik mukavelesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince:

Umur-ı Hariciye vekâleti Müsteşarı Suad Bey;

Maliye Heyet-i Teftiş-iye Müdür-i Umumisi Şefik Bey;

Reji Müfettiş-i Umumisi Muvaffak Bey

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 88

Gürcistan'da Sosyalist Sovyet Ermenistan Cumhuriyetinin mümessili iktisadisi Mişel Atabekyan

Sosyalist Sovyet Azerbaycan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Azerbaycan Cumhuriyeti sabık Devlet kontrolü Halk Komiseri Behbut Şah Tahtenski ve Umur-ı Hariciye Halk komiseri Muavini Andre Andreyef,

Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti Merkezi İcra Komitesi Âzası Mamiya Arahalaşuvili,

Rusya Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyetince:

Boris Mihailof tayin kılınmışlardır.

Murahhasın-i müşarünileyhim mezuniyet-i kâmile vesikalarını yekdiğerlerine bade't-tebliğ usul ve kaidesine muvafık bulmalarıyla ahkâm-ı atıyeyi kararlaştırmışlardır:

Birinci Fası

Şehbenderlerin Kabulleri

Madde 1- Tarafeyn-i âkideynden her biri kendi toprağındaki limanlara ve şehirlere taraf-ı diğerin başşehbenderlerini, şehbenderlerini, şehbender vekillerini ve şehbender memurlarını kabul etmeyi taahhüt eder. Şu kadar ki tarafeynden her biri toprağının şehbenderlik tesisini kabul etmeyeceğı bazı mahallerini veya aksamını istisna etmek hakkını muhafaza eyler. Bi şart-ı an ki bu tahdidat diğercümlle devletlere mütesaviyen tatbik olunur.

Balâda mezkûr başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri, şehbender memurları meslekten yetişme olmak ve kendilerini tayin eden tarafın tebaasından bulunmak lâzımdır.

İhtar: Meslekten yetişme şehbenderler tabirinden bütün faaliyet-i meslekiyesini vezaif-i resmiyesinin ifasına hasr eyleyen ve binaenaleyh kendi hesaplarına ticaret, sanat veya diğercazançlı bir hırfet ve sanat icra etmeyen memurlar anlaşılır.

Madde 2- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları memuren sakin oldukları memlekette mer'î nizamât, teamülât ile muayyen eşkâl ve kavaide tevfiikan kabul olunur olunmaz oradaki vazifelerini ifa edebileceklerdir.

Tayin emirnamesinin görölmesi üzerine tasdik-i memuriyet emrini bilâhare ve sürat-i mümkün ile ahzedeceklerdir.

Şehbenderlik havza-i memuriyeti bi'l-ıtilaf tayin olunacak ve balâdaki madde mucibince şehbenderler kabulünden istisna olunan bir kısım toprağı asla ihtiva edemeyecektir. Havza-i mezkûrece bilâhare vaki olacak her nev' tadilât aynı suretle cereyan edecektir.

Madde 3- Başşehbenderlerin, şehbenderlerin, şehbender vekillerinin ve şehbender memurlarının vefatları, gaybubetleri veya mânialarının zuhuru halinde aynı şehbenderliğin diğercbir memuru sıfat-ı resmiyesi salahiyyattar devair-i mahalliyyeye evvelce bildirilmiş olmak şartıyla muvakkaten vezaif-i şehbenderiyi ifaya mezun olacaktır.

Makamına kaim olmaya alelusul mezun kimse bulunmaksızın başşehbenderin, şehbenderin, şehbender vekilinin ve şehbender memurunun vefatı vukuunda devair-i mahalliye bir devlet-i müttehabe memur şehbenderisi ile müteveffayı nasb etmiş olan tarafın tebaasından iki zat huzurunda bilâ-tehir evraka mühür vaz'ı muamelesine mübaderet edecektir. İşbu mühür vaz'ı muamelesini mübeyyin zabıt

varakası iki nüsha olarak tanzim kılınacak ve müteveffayı nasb eylemiş tarafın en yakın memur-ı şehbenderisine gönderilecektir. Evrak-ı resmiyenin halefe teslimi maksadıyla mühürün fekki hîninde aynı veçhile muamele edilecektir.

İkinci fasıl

Memurin-i Şehbenderinin İmtiyazat ve Muafiyatı

Madde 4- Birinci bent: Tarafeynden birinin başşehbenderleri, şehbenderleri, şehbender vekilleri ve şehbender memurları taraf-ı diğerin toprağında ibate-i askeriye dâhil olmak üzere devlete ait ve mahallî her gûna tekâlif-i şahsiye ve ayniyeden, kezalik bilâvasıta tekâlif, menkulât ve ziynet vergileriyle istimvalât ve mükellefiyat-ı şahsiyeden muaftırlar. İşbu muafiyet balâda mezkûr memurların memuren sakin bulundukları memlekette mutasarrıf oldukları emval-i gayrimenkuleden mütevellit vergilere şâmil olmayacaktır.

İkinci bent: Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları tevkif ve tedbir-i idari suretiyle hapis muamelesine tabi tutulamazlar.

Bu memurin-i şehbenderî kavanin-i mahalliye ahkâmınca lâakal bir sene hürriyetten mahrumiyeti ve daha ağır bir cezayı mucip vakıat ve efalin tahkik ve takibi mevzubahis olmadıkça kable'l-hüküm tevkif edilemeyecektir.

Memurin-i mezkûreden biri taht-ı tevkife alınır veya diğer bir suretle hakkında takibat icra olunur ise taraf-ı diğer hükûmeti tarafından mensup olduğu memleketin sefaretine derhal ihbar-ı keyfiyet edilecektir.

Üçüncü bent: Mevadd-ı hukukiye ve ticariyede gerek vesait-i icraiye cümlesinden olsun, gerek tedabir-i ihtiyatiye kabilinden bulunsun birinci maddede mezkûr memurin-i şehbenderî aleyhlerinde hapis ile tazyik hüküm olunamayacaktır.

Dördüncü bent: Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları vazifelerinden münbais efal için memuren sakin bulundukları memleketin mehakimi tarafından muhakeme olunamazlar.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 89

Madde 5- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları kalem ve kağıtlarının bulunduğu haneye şehbenderhanenin sınıfını mübeyyin bir yazı ile kendilerini nasb etmiş olan tarafın armasını havi levhayı talik edebileceklerdir. Mezkûr haneye ve vazifelerinin ifası sırasında istimal eyledikleri merakibe dahi mensup olduğu milletin bayrağını keşide eyleyebileceklerdir.

Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları vazife-i resmîyelerini ifa ettikleri bilcümle ahvalde mevki-i resmîlerinin icap ettirdiği ihtiramata mazhariyet hakkını haiz olacaklardır.

Madde 6- Şehbenderhane binası, şehbenderin kalemi, kağıtları ile kezalik şehbenderhane evrakı her vakit taarruzdan masun olacaktır ve devair-i mahalliye memurini hiçbir bahane ile şehbenderhane evrakı aksamından madud bulunan mezkûr kâğıtları taharri, muayene ve zapt edemeyeceklerdir. Be şart-ı an ki bu kâğıtlar memurun veya herhangi diğer bir şahsın şahsi kitap veya evrakından tamamıyla ayrılmış ola.

Devair-i mahalliye memurini mezkûr kaleme ve kaçırlaryaya duhul edemeyeceklerdir. Meğerki dördüncü maddede mezkûr bir cünha veya bir cinayetin takibi maksut ola.

Hiç bir halde oralara mevzu bulunan vesaik-i resmiye tetkik ve ne de zapt edilemeyecektir.

Şurası mukarrerdir ki balâda mezkûr kalem ve kaçırlaryaya ile keزالik evrak odası hiç bir vakit ilticagâh teşkil edemeyecektir.

Madde 7- Başşehbenderler, şehbenderler ve şehbender vekilleri ve şehbender memurları ilk defa olarak mahall-i memuriyetlerine muvasalâtlarında veya bunu takip eden üç ay zarfında cümlesi müstamel olmak üzere ve eşyalarını ve elbiselerini, kendilerine veya ailelerine ait alât ve edevat-ı beytiyelerini muayene ettirmek şartıyla gümrük resmi vermeksizin ithale mezundurlar.

Memurin-i şehbenderî namlarına irsal edilmiş olan veya onlarca kendilerini nasb eden taraf-ı âkdin idarelerine gönderilen bütün defterler, damgalı kâğıtlar, koçanlı defterler ve bilcümle kaçırlaryaya ait levazım gümrük resminden muafıdır. Bu muafiyet mevadd-ı gıdaiyeye şâmil değildir.

Madde 8- Başşehbenderlikleri, şehbenderlikleri, şehbender vekilliklerini ve şehbender memurluklarını, meslekten yetişmiş olmak ve kendilerini nasb eden tarafın tebaası bulunmak şartıyla vekâleten idareye memur zevat, vekâletleri esnasında asıllara bahşedilmiş olan imtiyazat ve muafiyata nail olacaklardır.

Madde 9- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları devair-i adliye tarafından tahriren taleb-i resmi vukuunda devair-i mezkûreye gelip ifade vermeye mecburdurlar.

Şu kadar ki Hükûmet-i metbualarının rızası istihsal olunmaksızın vazife-i memurelerinin ifasına müteallik efal hakkında ifade vermeleri talep olunamayacaktır.

Madde 10- Tarafeyn-i âkideynden her birinin başşehbenderleri, şehbenderleri, şehbender vekilleri ve şehbender memurları mevadd-ı sabıkada sarahaten mezkûr olandan maada mevaddan en ziyade nail-i müsaade milletin aynı sınıftan ve aynı sıfatı haiz memurini hakkında tatbik olunan imtiyazat ve muafiyattan muamele-i mütekabile şartıyla istifade edeceklerdir.

Üçüncü Fasl

Vezaif-i Şehbenderî

Madde 11- Başşehbenderler, şehbenderler ve şehbender vekilleri ve şehbender memurları veya onlara vekâlet edenler memleketleri tebaasının hukuk ve menafini muhafazaya ve alelhusus tebaa-i mezkûrenin ticaret ve seyr-i sefaını himaye ve teşvike mezundurlar.

Memurin-i mumaiyehim vazifelerini ifada havza-i memuriyetlerindeki devaire müracaat edebilirler ve tarafeyn arasında mer'î muahedat ve mukavelâta muhalif her gûna hususattan veya kavanin-i mahalliye ve umumî hukuk-ı düvel kavaidi hilâfına olarak vatandaşları aleyhine ika olunan her türlü suiistimallerden dolayı devair-i mezbure nezdinde mutalebatta bulunabilirler.

Mutalebat-ı vakıaları devair-i mezkûrece is'af olunmadığı takdirde mumaiyehim, meselenin diplomasi tarihiyle halli zımında bu bapta hükûmetlerinin mümessil-i siyasilerine müracaat edebilirler.

Memuren bulundukları memleketin devair-i merkeziye hükûmetiyle veya havza-i şehbenderî haricinde bulunan devair-i mahalliye ile olan münasebatta başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları kendi memleketlerinin mümessil-i siyasilerinin vesatetine müracaat etmelidirler.

Madde 12- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları kendilerini nasb eden tarafın kaptan, mürettebat, tüccar ve sair tebaası tarafından vâki olacak beyanatı, gerek kendi kaçırlaryalarında veya ikametgâhlarında ve gerek alâkadarların ikametgâhlarında veya mensup oldukları milletin sefaını derununda ahz ve telâkki etmek hakkına malik olacaklardır. Huzurları

memuren sakin bulundukları memleketin kavaninine münafi olmayan ahvalde balâda mezkûr eşhas ile birlikte o memleketin devair-i adliye ve Hükûmetine, onlara mütercimlik veya işlerine veyahut vâki olacak şikâyetlerine vesatet maksadıyla, azimet etmek hakkını dahi haizdirler.

Madde 13- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları muamelât-ı âtiyeyi memleketleri kavanini mucibince mezun bulundukları derecede ifa etmek hakkına malikdir.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 90

Birinci bent: Temsil ettikleri tarafın tebaasına pasaport vesair vesaik-i idariye ita eylemek, vize muamelâtı ifa etmek... ilh.

İkinci bent: Memleketleri tebaasının vasiyetnameleri ahkâmı, mezkûr tebaanın vahidü't-taraf hukuk işlerine müteallik evrak ile yekdiğerleri arasında akdedecekleri zatü't-tarafeyn veyahut vahidü't-taraf mukavelât evrakını tanzim veya vüsukiyetlerini tasdik etmek.

O evrak ve muamelât ki:

A: Onlarda onların masdarı olan şahıs veya âkit şahıslardan biri şehbenderin sakin bulunduğu memlekette kâin gayrimenkulun sahibi sıfatıyla hareket eder.

B: Onlar için kavanin-i mahalliye mucibince hükkâm veya memurin-i resmiye-i muayyeninin vesatetleri lâbüd olur, şunlar cümle-i evlada zikrolunan evrak ve mukavelâttan müstesnadırlar.

Üçüncü bent: Memleketleri tebaası tarafından akdedilmiş olan zatü't-tarafeyn veya vahidü't-taraf mukavelât ve evraka mevzu imzaları tasdik etmek.

Dördüncü bent: Hukuk işlerine müteallik evrak ve mukavelâtın kâffesini -onlar kendilerinden sadır olan veya onları akdeden şahıslar herhangi tabiiyette bulunursa bulunsunlar- tanzim ve mevsukiyet veya imzalarını tasdik eylemek ve kezalik memuren bulundukları memleket devair veya memuriyetinden sadır olan her nev' evrak ve vesaiki tasdik etmek ve şart-ı an ki işbu evrak ve mukavelât memur-ı şehbenderiyi nasb eden tarafın toprağında kâin emvale veya orada temşiyet ve icra olunacak masalihe müteallik ve münhasır ola.

Beşinci bent: Memleketleri devair veya memurinin sadır olan her nev' evrak ve vesaiki tasdik etmek.

Başşehbender, şehbender, şehbender vekili ve şehbender memuru tarafından tanzim veya mevsukiyetleri tasdik ve mührü ile tahtim olunan işbu evrak ve mukavelâtın kâffesi kezalik bunların memurin-i şehbenderi tarafından mühürleri tahtında asıllarına mutabakatları musaddak suretleri ve fıkra-i müstahreceleri veya tercümeleri memurin-i mezkûrenin memuren sakin bulundukları memleketlerde evrak-ı resmiye ve mevsuka mahiyetini ve o memleketin bir memur-ı resmi canibinden tanzim ve mevsukiyetleri veya asıllarına mutabakatları veya imzaları tasdik edilmiş evrakın haiz olduğu aynı kıymeti ve aynı kuvve-i müsbitiye haiz olacaklardır. Be şart-ı an ki işbu evrak ve mukavelât memurin-i mezkûrenin mensup bulunduğu devlet kavaninince matlup şekilde tanzim edilmiş ola.

Balâda mezkûr aynı kıymeti ve aynı kuvve-i müsbitiye haiz olmak keyfiyeti evrak ile mukavelât-ı münakidenin şeklen nafiziyetine müteallik olup fakat vesaik-i mezkûrenin lâzımı'l-icra olduğuna taallük etmez. Şu kadar ki, işbu evrak ve vesaik-i saire mezkûr memlekette icra olunacak işlere taallük ettikleri takdirde kavanin-i memleket mucibince istifası lâzım gelen damga resmiyle sair harç ve rüsuma ve bu bapta orada cari bilcümle muamelât-ı saireye tabi olacaklardır.

Tarafeyn şehbenderliklerinden birinin kaçırlarında mukayyet bulunan evrak-ı resmiyenin mevsukiyet ve tanzimi veya balâda mezkûr suret fıkra-i müstahrece veya tercümelerinin mevsukiyet

ve mutabakatı hakkında iştibah vukuu halinde bu bapta evrak-ı mezkûrenin aslı ile mukabelesi alâkadarca talep edildikte işbu talep reddedilemeyecek ve alâkadar lüzum gördüğü takdirde işbu mukabele keyfiyetinde hazır bulunabilecektir.

Madde 14- Seyr-i sefain hususâtında tarafeyn şebbenderlerinin vezaifi ahkâm-ı âtiye dairesinde cereyan edecektir:

Birinci bent: Başşebbenderler, şebbenderler, şebbender vekilleri ve şebbender memurları mensup oldukları millete ait sefainin vusul ve hareketlerini liman nizamâtına bi'l-imtisal teshil edebilecekler ve şebbenderlik havzası dâhilinde bulundukları müddetçe onlara müzaherette bulunabileceklerdir. Bu maksatla sefain-i mezkûre serbest pratika alır almaz onlara bizzat azimet veya vekiller izam, kaptan ve umum mürettebatı isticvap, evrak-ı sefineyi muayene, manifestolar tanzim, on ikinci maddeye tevfiikan umum mürettebat ile yolcuların sefere ve sefinenin gideceği yere ve esna-yı seferdeki vukuata dair olan beyanatı ile beyanat-ı sairelerini telakki edebileceklerdir.

İkinci bent: Memleketin bir limanında taraf-ı diğerin bir sefine-i ticariyesinde salâhiyyetdar devair-i mahalliyece tahkikat ve takibat zımında bir muamele, [Taharri, zapt, derdest, kable'l-hüküm tevkif, istima] bir hükmün icrası veya diğer resmî bir muamele-i takibiyenin ifası lâzım gelmek halinde işbu muamelât doğrudan doğruya memurin-i mezkûre tarafından ifa olunur.

Üçüncü bent: Başşebbenderler, şebbenderler, şebbender vekilleri ve şebbender memurları milletlerinin sefain-i ticariyesinde intizam-ı dâhilinin muhafazasıyla münhasıran mükelleftirler. Umum mürettebat arasındaki münazaatı ve bunlardan bilhassa ücrete ve münakit taahhüdâtın ifasına müteallik olanları fasıl hususunda yalnız kendileri salâhiyyetdar olacaklardır. Devair-i memleket gemide hadis olan kargaşalıklara işbu kargaşalıklar limanda veya karada asayiş veya intizam-ı âmmeyi muhil bir mahiyette olmayınca veya memleket tebaasından olup da mürettebat meyanında bulunan veyahut mürettebattan ma'dud olmayan diğer bir şahıs karışmış bulunmayınca müdahale edemeyeceklerdir.

Dördüncü bent: Tarafeynden birinin bayrağını hâmil olan bir gemi diğer taraf sahillerinde kazazede olursa devair-i mahalliye geminin hâmil bulunduğu bayrak kendisine ait olan tarafın en yakın başşebbenderini, şebbender vekilini ve şebbender memurunu keyfiyetten sûrat-i mümkün ile haberdar edeceklerdir.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 91

Devair-i mahalliye muavenetlerinden ve tahlisten dolayı ancak memleket gemilerinin aynı halde edasıyla mükellef oldukları mebalîği tediye edeceklerdir.

Beşinci bent: Sefine ve hamulesinde alâkadar olan eşhas arasında hilâfına suver-i tesviye olmadığı takdirde tarafeyn-i âkideynden birine mensup sefinenin esna-yı rahta duçar olduğu hasarata müteallik hususat, eğer sefine havza-i memuriyetleri dâhilinde bir limanda tevakkuf ederse işbu tarafın başşebbenderi, şebbenderi, şebbender vekili ve şebbender memuru tarafından tanzim ve tesviye olunacaktır.

Şu kadar ki eğer tebaa-i mahalliyeden veya bir devlet-i salise tebaasından biri alâkadar bulunur ve işin sulhan tesviyesi çaresi bulunmamış olursa hasarata ait hususat devair-i memleket canibinden tanzim olunacaktır.

Altıncı bent: Şebbenderlerin seyr-i sefain hususundaki vezaifi balâdaki bentlerde mezkûr hususata münhasır olup hiç bir surette muamelât-ı saireye teşmil olunamaz.

İhtar- Şurası mukarrerdir ki, balâdaki bentlerde mezkûr mürettebat tabiri sefinenin kaptanı, zabitan ve ücretle istihdam edilen taifesini tazammun eyler.

Madde 15- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları kezalik süfera, memleketleri kavaninince mezun iseler, tebaalarının nikâhlarını akdedebilirler.

Maru'z-zikir memurin-i şehbenderî ile süfera münakehat-ı mezkûreyi memleketin devairine derhal bildireceklerdir.

Madde 16- Başşehbenderler, şehbenderler, şehbender vekilleri ve şehbender memurları kezalik süfera, memleketlerin kanunlarıyla muayyen eşkâle tevfikân tebaalarının velâdet ve vefat ilmühaberlerini tanzim etmek hakkına maliktir.

Eğer kavanin-i mahalliye memurin-i şehbenderî ile kezalik alâkadarana veladet veya vefatı devair-i mahalliyeye bildirmek mecburiyetini tahmil ediyorsa bu ihbara mecbur kalacaklardır.

Madde 17- İşbu mukavelename imzayı müteakip dört ay zarfında tasdik edilecek ve tasdiknamelerinin sürat-i mümkün ile Ankara'da teatisinden sonra mevki-i tatbiki konacaktır.

İşbu mukavelenamenin müddeti beş sene olacaktır. Mukavelename maru'z-zikir beş sene müddetin hitamından üç ay evvel tarafeynden biri ve diğeri canibinden fesih olunmaz ise bir sene daha mer'î kalacaktır.

Tasdikân li'l-makal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim eylemişlerdir.

9 Temmuz 1922 tarihinde Tiflis'te beş nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Mamiya Avrahalaşavili
Behbud Şah Tahtenski
A. Andreyef
M. Atabekyan
B. Mihailof

Suad
Ali Şefik
Ahmed Muvaffak

Hukuk-ı Aile ve Ehliyet-i Hukuka Mütedair Müzeyyel Mukavelename

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti diğer taraftan Sosyalist Sovyet Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Cumhuriyetleri âkit taraflar topraklarında müteakabilen sakin tebaalarının hukuk-ı aileye ve ehliyet müteallik mevadda vesayet, kayımlık ve terekelerine mütedair meselelerini tanzim etmek ve bu maksatla memurin-i şehbenderî ile devair-i müteakabile-i mahalliye'nin vezaifini bir suret-i vazihada tayin etmek arzusunda bulunduklarından Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Cumhuriyetinin müşareketiyle balâda mezkûr tarafeyn-i âliye arasında bugünkü tarihte münakit konsolosluk mukavelenamesine, zeyil olmak üzere bir mukavele akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince:

Umur-ı Hariciye Vekâleti Müsteşarı Suad Bey

Maliye Vekâleti Heyet-i Teftiş-i Müdür-i Umumisi Şefik Bey

Reji Müfettiş-i Umumisi Muvaffak Bey

Sosyalist Sovyet Ermenistan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Ermenistan Cumhuriyetinin Gürcistan'da mümessil-i iktisadisi Mişel Atabekyan;

Sosyalist Sovyet Azerbaycan Cumhuriyetince: Sabık Devlet kontrolü Halk Komiseri Behbud Şah Tahtenski ve Umur-ı Hariciye Halk komiser muavini Andre Andreyef;

Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyeti Merkezi İcra Komitesi âzası Mamiya Avrahalaşavili

Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Cumhuriyetince: Boris Mihailof;

tayin kılınmışlardır. Murahhaseyn-i müşarünileyhim mezuniyet-i kâmile vesikalarını yekdiğeriyle bade't-tebliğ usul ve kaidesine muvafık bulmalarıyla mevadd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Birinci Fasil

Vesayet ve Kayyımlik

Birinci Madde- Tarafeynden her birinin başşehbenderleri, şehbenderleri,

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 92

şehbender vekilleri ve şehbender memurları hukuk-ı aileye ve ehliyet müteallik mevadda taraf-ı diğerin toprağında mesken-i mutadları bulunan tebaaları ve bunların emval-i menkuleleri için vesayet ve kayyımlik tesis, kezaik işbu vesayet ve kayyımlikların idaresine nezaret edebileceklerdir. Bu vezaifin ifasında ahkâm-ı âtiyeye tevfiğ-i hareket eyleyeceklerdir.

İkinci Madde-

Vesayet ve kayyımliğin emr-i tesisi ve idaresi ve nezareti vesayet ve kayyımlik kimin için lâzımü'l-vaz' ise onun mensup olduğu tarafın kanunlarına tabi olacaktır.

Üçüncü Madde-

Tarafeynden birinin toprağında taraf-ı diğer tebaasından biri hakkında iki memlekette birinin kanunu mucibince bir vesayat veya bir kayyımlik tesisini icap eden ahval hadis olursa devair-i mahalliye orada veya en yakın memur-ı şehbenderîyi bilâ tehir keyfiyetten haberdar edeceklerdir.

Bu haberin tebliğ olunduğu günden itibaren bir ay zarfında memur-ı şehbenderî kendi memleketi kanununa tevfiğ kan vesayet veya kayyımliğini tesis eyleyecek ve intihap ettiği vasiyi veya kayyımı devair-i mahalliye bildirecektir.

Memleketin salâhiyettar devairince de görülmüş bir sebebi hacir dolayısıyla vesayet ve kayyımlik tesisine mahal varsa mehil dört ay olacak ve mehl-i mezkûr zarfında mehakim-i milliyenin inde'l-iktiza redd-i hacri mutazammın kararı devair-i mahalliye irae olunacaktır.

Şayet memur-ı şehbenderî ikinci fıkrada mezkûr mehiller zarfında onda münderiç ahkâma tevfiğ-i hareket etmemiş olur veyahut vesayeti veya kayyımliğı tesis etmek istemediğini beyan eyler ise devair-i mahalliye kendi kanunlarına tevfiğ kan vesayetin veya kayyımliğin tesisine ve idaresine ve nezaretine bizzat mübaderet edebileceklerdir.

Bu maddenin üçüncü fıkrasında mezkûr ahvalde devair-i mahalliye tarafından ittihaz olunan tedabir, memur-ı şehbenderînin ikinci fıkra ahkâmına ittiba etmesini müteakiben ref olunacaktır.

Dördüncü Madde-

Memur-ı şehbenderî tarafından tesis olunan vesayat veya kayyımlik sagir veya kasırın şahsına ve emval-i menkulesinin Heyet-i Mecmuasına bihakkin şâmil olacaktır.

Beşinci Madde-

Eğer sagir veya kasır memur-ı şehbenderinin memuren sakin bulunduğu memlekette emval-i gayrimenkuleye malik ise, bu memur-ı şehbenderi emval-i menkule ve gayrimenkule için müşterek bir vasi veya kayyım tayini hakkında salâhiyettar devair-i mahalliye ile anlaşabilir.

Üçüncü maddenin ikinci fıkrasında muayyen mehl-i hitamından itibaren bir ay zarfında itilâf husulü takdirinde mezkûr tayin müştereken vaki olacaktır. Âdem-i itilâf halinde emval-i gayrimenkulenin idaresiyle mükellef vasiyi devair-i mahalliye tayin eyleyecek ve işbu vasi kanun-ı mahalliye tevfiğ kan vezaif-i vesayeti ifa edecektir.

- Altıncı Madde-** Salâhiyeti dâhilinde bulunan vesayetin veya kayımlığın tesisi için muktezi müddet zarfında memur-ı şehbenderî sagir veya kasırın şahsına ve emval-i menkulesine müteallik kayımlık ve vesayet vezaifini muvakkaten bizzat ifa edebilecektir.
- Emval-i gayrimenkulelerine gelince: Bu bapta devairi mahalliye muvakkat bir vasi veya vekil-i umur nasb edebilecektir. Memur-ı şehbenderî vesayet veya kayımlık tesisi halinde ilân-ı keyfiyet için kanun-ı mahalli ile muayyen olan tedabirin ifasına iptidar edecektir.

İkinci Fasıl

Terekeler

- Yedinci Madde-** Tarafeyn-i âkideynden birinin tebaasının taraf-ı diğer toprağındaki terekât-ı menkulesi hakkında müteveffanın mensup olduğu memleketin başşehbenderleri, şehbenderleri, şehbender vekilleri ve şehbender memurları vezaif-i âtiyeyi haiz olacaktır:
- Sekizinci Madde-** Tarafeyn-i âkideynden birinin tebaasından biri taraf-ı diğerin toprağında mensup olduğu memleketin bir başşehbenderinin, şehbenderinin, şehbender vekilinin veya şehbender memurunun makarrı bulunan bir mahalde veya azimet ve avdet seyahati vesait-i âdiye-i nakliye ile nihayet bir gün zarfında icra olunabilecek halde bir makarr-ı şehbenderî civarında vefat etmek halinde salâhiyettar devair-i mahalliye mezkûr memur-ı şehbenderîyi keyfiyet-i vefattan derhal haberdar edecekler ve varislere, bunların sakın oldukları mahalle ve vasiyet mevcut olup olmadığına dair malûmatlarını ona bildireceklerdir. Memur-ı şehbenderî vefattan ilk haberdar olmuş ise o dahi kendi tarafından devair-i mahalliye keyfiyeti ihbar edecektir.
- Dokuzuncu Madde-** Müteveffanın mensup olduğu memleketin başşehbenderi, şehbenderi, şehbender vekili ve şehbender memuru ile kezaik salâhiyettar devair-i mahalliye, gerek re'sen ve gerek alâkadarların talebi üzerine yekdiğerini vakit ve zamanıyla haberdar ettikten sonra her biri kendi memleketi kanununa tevfikân terekeyi mühürlemek hakkına maliktir.
- İşbu devairden biri daha süratle hareket ederek müteveffanın ikametgâhına gider ve orada diğer devair memurlarına tesadüf etmezse terekeye kendi mühürlerini vazedecektir.
- Her iki tarafın vaz' eylemiş oldukları işbu mühürler devair-i mahalliye'nin iştiraki olmaksızın fek olunmayacaktır. Devair-i mezkûre memurini maru'z-zikir memur-ı şehbenderî tarafından kendilerine lâakal kırk sekiz saat evvel vâki olan tahrirî davet üzerine hazır bulunmamış iseler memurin-i şehbenderî mühürlerin fekkine kendiliğinden mübaderet edebilecektir.
- Eğer devair-i mahalliye memur-ı şehbenderinin dâvetine icabet etmişlerse memur-ı mezbur mührün fekkinden sonra memurin-i mezkûre huzurunda terekenin bir defterini tanzim edecektir. Devair-i mahalliye

memurini, huzurlarında tanzim olunan zabıt varakasını onunla beraber imza edecekler ve husus ücreti namıyla bir gûna masraf veya harç talep edemeyecekler ve iki nüsha olarak tanzim kılınan tereke defterinin bir nüshasını alacaklardır. Devair-i mahalliye memurini davete icabet etmemişlerse memur-ı şehbenderî üç gün zarfında tereke defterinin bir suret-i musaddakasını kendilerine irsal edecektir.

Fıkara-1 salifede münderiç olanlardan maada bilcümle ahvalde mühürlerin fekinde, iki nüsha olarak tereke defterinin tanziminde ve kezalik zabıt varakasının imzasında devair-i mahalliye memurini memur-1 şehbenderîyi davet edecekler. Bu muamelâtın ifasını müteakip memur-1 şehbenderî tereke defterinin nüshateyninden birini alacaktır.

Şayet memur-1 şehbenderî kendisine gönderilen davetnameye rağmen üç gün zarfında isbat-ı vücut etmezse devair-i mahalliye memurini mühürlerin fekkine ve mezkûr defterin tanzimine yalnız olarak mübaderet edecektir. Bu takdirde devair-i mahalliye memuru dört gün zarfında memur-1 şehbenderîye tereke defterinin aslına mutabakatını musaddak bir suretini irsal edecektir.

Memur-1 şehbenderî işbu maddede mezkûr muamelat-ı resmîyeden dolayı bir gûna masraf veya harç talep edemeyecektir.

Onuncu Madde- Salâhiyyetlar devair-i mahalliye terekenin küşadını ve vâris veya dâyinlerin istihkaklarını ispata davet olunmalarını mutazammın ilannameler neşrine mahal varsa bunları âdat-ı mahalliye veya memleketin kavanini ahkâmına tevfiikan neşir ve işbu ilanâtı memur-1 şehbenderîye ihbar ve tebliğ edeceklerdir.

Diğer taraftan bu da kezalik neşriyat-ı mümasilede bulunabilecektir.

On Birinci Madde- Memur-1 şehbenderî müteveffanın efrat veya devair-i mahalliye yedinde bulunabilecek evrakı da dâhil olmak üzere tereke-i menkûlenin kâffe-i aksam ve eczasını -müteveffanın bunları iade ve teslimlerini hangi şerait tahtında talep edebilir idiyse o şerait tahtında olarak- tesellüm etmek hakkına malik olacaktır. Tereke emvalinin umumu veya bir kısmı ihtiyatı veya icrai haciz ile mahcuz bulunduğu takdirde balâda mezkûr hakkı haiz daire işbu haczin refinden evvel mezkûr emvale vaz-ı yed edemeyeceklerdir.

Memur-1 şehbenderî mütesariü'l-fesat olan eşya-yı menkule ile muhafazası masarifi külliyei mucip olacak olanların kâffesini memuren sakın bulunduğu memleketin kavanin veya âdatıyla muayyen usul ve eşkâl dairesinde bi'l-müzayede sattırabilecektir.

On İkinci Madde- Memur-1 şehbenderî kâffe-i tereke-i menkûleyi terekenin küşadına dair devair-i mahalliye canibinden vuku bulan son ilândan itibaren dört ay veya bu yolda bir ilan vuku bulmamış ise yevm-i vefattan itibaren altı ay müddetle memuren bulunduğu memleketin kavaninine tabi emanet gibi hıfzedecektir. Bu mehil zarfında gerek sulhan ve gerek hükmen terekeye ait bilcümle düyunu ve diğer varidatı ve mebalîği tahsil edecek ve medyunlara bu hususta makbuz ita edecektir.

Şu kadar ki memur-1 şehbenderî müteveffanın tedavi ve tedfin masarifi zimmetinde kalmış olan bedelât-ı icarî, hizmetkârlarının ücretlerini inde'l-hace ailesinin infak ve iâşesi masarifi, mehakim ve devair masraflarını kezalik şehbenderliğe ve devair-i mahalliye ait resm ve harçları terekenin mevcudundan hemen istifa edilebilecektir.

On Üçüncü Madde- On ikinci maddenin ahkâmı mahfuz kalmak şartıyla balâda mezkûr memur-1 şehbenderî veresenin menafiini vesayeten terekenin muhafazası zımında muktezi addedeceği tedabirin kâffesini ittihaz hakkını haiz olacaktır.

Mumaileyh terekeyi bizzat idare edebilecek veya tarafından nasb olunacak veya namına hareket edecek olan bir vekil marifetiyle idare ettirebilecektir. Kezalik vereseyle varislik sıfatlarını mübeyyin ilmühaberler ita eyleyebilecektir.

On Dördüncü Madde- Eğer on ikinci maddede muayyen mehil zarfında herhangi bir devlet tebaası tarafından tereke aleyhine mutalebat tahaddüs ederse cihet-i irs veya vasiyete mübtani olmadığı hâlde mutalebatı mezkûreye dair karar itası hakkı mehakim-i mahalliye ait olacaktır. Hâsıl-ı tereke düyunun ifasına kifayet etmediği takdirde dayinler, kavanin-i memleket kendilerine bu

hususta müsaade etmekte ise mahkeme-i aidesinden iflas ilâmını veya garameten tesviyesine ait muamelatın ifasını talep edebilir.

İlan-ı mezkûrdan sonra terekeye ait bilcümle vesaikin, senedatın, kayyım ve sairenin kâffesi mahkeme-i aidesine veya iflâs sandığına tevdi olunacak ve tebaasının terekede menafini temsil etmek memur-ı şebbenderînin uhdesine terettüp edecektir.

On Beşinci Madde- On dördüncü maddede muayyen mehlın inkızasında tereke aleyhinde bir gûna matalib bulunmazsa memur-ı şebbenderî terekeye terettüp eden bilcümle rüsumu, masarîf ve hesabâtı memlekette mer'î tarifeler mucibince tesviye ve eda ettikten sonra terekeye suret-i kafiye vaz-ı yed ederek tasfiye edecek ve varislere isal edecektir.

Terekenin küşat edildiği memleket hazinesine ait rüsum, ahval-i mümaselede en ziyade nail-i müsaade millet tebaasının tesviye eylediği veya eyleyeceği rüsumun aynı olacaktır.

On Altıncı Madde- Memleketeşinden birinin diğerinde bulunan tebaası terekâtının küşadı, idaresi veya tasfiyesi hususlarının tevlit edebileceği bilcümle mesailde başşebbenderler, şebbenderler, şebbender vekilleri ve şebbender memurları terekeyi temsil etmeye bihakkın mezun olacaklar ve vekâletlerini bir vekâletname-i mahsus ile ispata mecbur olmaksızın terekenin mümessilleri gibi resmen tanınacaklardır. Binaen âlâ-zâlik memur-ı şebbenderînin salâhiyettar devair-i mahalliyede bizzat ispat-ı vücud etmeye veya memleketin kanunlarınca mezun bir vekile devair-i mezburede kendisine vekâlet ettirmeyi ve terekeye

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 94

müteallik kâffe-i hususatta varislerin menafi-i müşterekelerini müdafaaya ve tereke aleyhine dermeyen edilen mütalâaya cevap vermeye hakkı olacaktır.

Şu kadar ki infaz-ı vasiyete memur kimseler zuhur ederse onlara veya hazır vereseye veya vekillerine tereke aleyhine kendisine vuku bulan her talepten malûmat vermeğe mecburdur. Ta ki mezkûr kimseler veya vârisler işbu taleplere karşı itirazlarını dermeyen edebilirler.

Memur-ı şebbenderî terekenin mümessili addolunduğundan terekeye müteallik bir işten dolayı devair-i memlekette memur-ı mezkûr aleyhine şahsen dava ikame olunamaz.

On Yedinci Madde- Hukuk-ı irsîye ve tereke-i menkulenin taksimi müteveffanın kanun-ı millisine tabi olacaktır.

Varislerinin veya mumaileyhlerin kâffesi müteveffanın mensup olduğu Devlet tabiiyetinde bulunan terekelerde cihet-i irs veya vasiyete müstenit ve terekedeki hakka veya terekenin taksimine müteallik kâffe-i mesail müteveffanın mensup olduğu memleket toprağında bulunan salâhiyettar mehakim veya sair devair tarafından kavanin-i milliyesine tevfiikan fasıl olunacaktır. Bu bapta kararlar diğer memlekette tanınacaktır. Bu tanınma ancak terekeye varis veya musa leh evsafına şamil olup balâda mezkûr kararların mevki-i icraya vaz'ı taahhüdüne şamil değildir.

On Sekizinci Madde- Tarafeyn-i âkideyn tebaasından biri taraf-ı diğerin toprağında mensup olduğu memleketin memur-ı şebbenderîsinin makarrı bulunmayan veya ona civar olmayan bir yerde vefat etmek halinde salâhiyettar devair-i mahalliyeye kavanin-i memlekete imtisal ederek terekenin bir defterini tanzim ile kezaik terekenin idaresinden mütevellit muamelâtı ifa ve terekeye mühürlerini vazedeceklerdir. Defter-i mezkûrun bir suret-i musaddakası ile vefat ilmühaberini ve müteveffanın tabiiyetini müsbit evrakın kâffesi en kısa bir müddet zarfında en yakın memur-ı şebbenderîye isal olunacaktır.

On Dokuzuncu Madde- Şayet devair-i mahalliye gerek dokuzuncu madde ve gerek on sekizinci madde mucibince terekenin defterini memur-ı şehbenderinin gıyabında tanzim etmişler ise memleket kanunlarında tereke hakkında muayyen kâffe-i tedabir ittihaz ve tereke-i menkuleyi on ikinci maddede muayyen mehil zarfında mezkûr kanunlara tabi emanet gibi hıfzetmek ve mezkûr mehilin inkızasından sonra imkân hâsıl olur olmaz terekeyi vârislere göndermek üzere memur-ı mezkûra veyahut vekiline teslim eyleyecektir. Bu memur veya vekili terekeye müteallik tedabir-i mukteziyi ittihaz etmek üzere terekenin küşat olunduğu mahalde ispat-ı vücut eder etmez memur veya vekil-i mezburun vüruduna intizaren terekeye müdahale eden devair-i mahalliye sekizinciden on yedinciye kadar olan maddeler ahkâmına tevfi-i hareket edeceklerdir.

Yirminci Madde- Tarafeynden birinin tebaasından olan gemicilerin, deniz yolcularının veya sair yolcuların diğer taraf toprağında gerek bir sefine derununda ve gerek karada olsun vefatları halinde müteveffanın mensup olduğu memleketin başşehbenderleri, şehbenderleri, şehbender vekilleri ve şehbender memurları terekenin defterlerini tanzim ve terekenin muhafaza ve tasfiyesi zımında muktezi sair muamelât-ı resmîyi ifaya münhasıran salâhiyettar olacaklardır.

Yirmi Birinci Madde-Dokuzuncudan yirminciye kadar olan maddeler ahkâmı terekât-ı menkuleye tatbik olunmaz.

Bu terekelere gelince: İktiza eden ahvalde mühürler vaz'ı, defter tanzimi, terekenin idaresinden mütevellit muamelât, terekenin tasfiyesi ve taksimi ve saire gibi terekeye müteallik muamelâtın kâffesi memleketin mehakimine veya diğer devairine tabi olacaktır.

Cihet-i irs veya vasiyete müstenit emval-i gayrimenkulenin kâin olduğu memleketin kavaninine tabi olacaktır.

Terekât-ı gayrimenkuleye müteallik herhangi metalip veya devairinin rüyeti münhasıran memleketin salâhiyettar mehakim veya sair devairine ait olacaktır. Mehakim ve devair-i mezkûre müteveffanın emval-i gayrimenkulesi hakkında kavanin-i memleket mucibince kendi tebaalarının terekât-ı gayrimenkulesini muhafazaten ittihazına mecbur oldukları tedabirin aynını ittihaz edeceklerdir.

Defterin bir suret-i musaddakası en kısa bir müddet zarfında muamelât-ı mebhusun anhanın cereyan ettiği mahaldeki veya en yakın memur-ı şehbenderîye irsal olunacaktır.

Yirmi İkinci Madde-Yedinciden yirmi birinciye kadar olan maddeler ahkâm-ı tarafeynden birinin toprağında bulunan ve mezkûr toprak haricinde vefat etmiş taraf-ı diğer tebaasından birinin terekesine ait olan emval-i menkule veya gayrimenkule hakkında âlâ tarikü'l-kıyas tatbik olunacaktır.

Yirmi Üçüncü Madde-İşbu mukavelename imzayı müteakip dört ay zarfında tasdik olunacak ve sürat-i mümkün ile Ankara'da vuku bulacak tasdiknamelerin mübadelesinden sonra derhal mevki-i mer'iyete vaz'olunacaktır.

İşbu mukavelenamenin müddeti beş sene olacaktır. Mukavelename mezkûr müddetin hitamından üç ay evvel tarafeynden biri veya diğeri canibinden fesih olunmazsa bir sene daha mer'î kalacaktır. Tasdikan li'l-makal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleri ile tahtim eylemişlerdir.

9 Temmuz 1922 de Tiflis'te beş nüsha olarak tanzim olunmuştur.

Mamiya Avrahalaşavili
Behbud Şah Tahtenski
A. Andreyef
M. Atabekyan
B. Mihailof

Suad
Ali Şefik
Ahmed Muvaffak

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 95

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Cumhuriyeti Hükûmeti ve Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan, Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri Arasında 9 Temmuz 1338 Tarihinde Tiflis'te Akd u İmza Olunan Demiryolları Mukavelenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun

Numara: 612

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Rusya Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyeti Hükûmeti ve Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Hükûmetleri arasında bin üç yüz otuz sekiz senesi Temmuzun dokuzuncu günü Tiflis'te akit ve imza olunan Demiryolları Mukavelenamesi Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

Demiryolları Mukavelenamesi

Bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ve diğer taraftan Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti ve Sosyalist Sovyet Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Cumhuriyetleri Türkiye, Rusya, Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan arasında beynelmîl demiryolları mukavelât esasatına ibtinaen demiryolları vasıtasıyla doğru muvasala temin etmek arzusunda bulunduklarından Demiryolları Mukavelesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince:

Umur-ı Hariciye Vekâleti Müsteşarı Suad Bey,

Maliye Vekâleti Heyet-i Teftişîye Müdür-i Umumisi Şefik Bey

Reji İdaresi Müfettiş-i Umumisi Muvaffak Bey

Ve Rusya Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyetince:

Boris Mihailof;

Sosyalist Sovyet Ermenistan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Ermenistan Cumhuriyetinin Gürcistan Mümessil-i İktisadisi Mişel Atabekyan,

Sosyalist Sovyet Azerbaycan Cumhuriyetince:

Sosyalist Sovyet Azerbaycan Cumhuriyeti Sabık Devlet Kontrol Halk Komiseri Behbud Şah Tahtenski ve Umur-ı Hariciye Halk Komiser Muavini Andre Andreyef,

Sosyalist Sovyet Gürcistan Cumhuriyetince:

Gürcistan Sosyalist Sovyet Merkezi İcra Heyeti Âzası Mamiya Avrahalaşvili,

tayin kılınmışlardır.

Murahhasın-i müşarünileyhim mezuniyet-i kâmile vesikalarını yekdiğerine bade't-tebliğ usul ve kaidesine muvafık bulmalarıyla ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

- Birinci Madde-** Türkiye ile Rusya Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyeti ve Maveray-ı Kafkas Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri geniş hatlı demiryolları arasında Gümrü istasyonu vasıtasıyla yolcu ve eşya nakliyatı için aktarmasız doğru muvasala tesis edilmiştir.
- İkinci Madde-** Doğru muvasala suretiyle nakil olunan eşya Gümrü istasyonunda bir idareden diğerine teslim olunur. Esbab-ı fenniye veya ticariye dolayısıyla aktarmanın elzem bulunduğu ahval müstesna olmak üzere bu eşya mürselün ileyh mevkiflere kadar aktarmasız olarak sevk olunacaktır. Teslim ve aktarmanın suret-i icrası alâkadar idareler arasında akdedilecek mahsus itilâfnamede tayin olunacaktır.
- Üçüncü Madde-** Yolcular ile bagajlarının nakliyatı için bervech-i âti doğru muvasalat tesis olunmuştur.
- A-** Haftada bir kere Sarıkamış-Batum azimet ve avdet
- B-** Haftada bir kere Sarıkamış-Tiflis azimet ve avdet
- Her doğru ve muvasalada mevkiili bir yolcu vagonu bulunacaktır. Tarafeyn-i âkideyn Sarıkamış-Tiflis seferine müsavi adette vagonla iştirak ederler.
- Sarıkamış-Batum seferine gelince: lüzumu miktarda vagonlar Türk Demiryolları İdaresine tahsis olunacaktır.
- İhtar 1-** Balâda mezkûr doğru muvasalat icabı halinde tarafeyn-i âkideyn idareleri arasında bi'l-tilâf tadil olunabilecektir.
- İhtar 2-** Alâkadar idareler bu maddenin tatbiki hakkındaki şerait-i fenniye aralarında mahsus itilâfnamede tayin edeceklerdir.
- Dördüncü Madde-** Doğru nakliyat vagonlarındaki mevkiler numaralı olacak ve bu mevkiler müsavi adette iki memleket tebaasına tahsis olunacaktır. Mevkilerin suret-i tevzi'i alâkadar idareler arasında bir itilâfa mevzu teşkil edecektir.
- Beşinci Madde-** Âkit taraflar demiryolları arasındaki doğru muvasalatta yolcu ve bagaj nakliyatı her hat üzerinde nakliyat-ı dâhiliye hakkında mer'î tarifelere tabidir. Doğru yolcu nakliyatı için hareket mevkifinden Gümrü

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 96

mevkifine kadar muteber olmak üzere bir bilet ita eder. Yolcular mütebaki seyahatleri için bu son mevkifte yeni bir bilet alacaklardır.

Mürselün ileyh mevkife kadar seyahatlerinde yolculara aynı mevkiin muhafazası vesaitini temin etmek maksadıyla alakadar idareler akdedilecek mahsus itilâfnamede aralarında anlaşacaklardır.

Altıncı Madde- Doğru muvasalatta yolcuların bagajları Gümrü'de aktarma edilmek üzere her hat üzerinde tarafeyn trenlerinin bagaj vagonlarında nakil olunur.

Bagajlar tek bir vesika ile sevk edilir ve masarîf-i nakliyeleri Gümrü mevkifine kadar gönderen mevkifte tesviye olunur.

Mürselün ileyh istasyona kadar olan mütebaki mesafe ve masarîf-i nakliyesi işbu son mürselün ileyh mevkifinde tesviye olunacak ve bagajlar aynı yolcu treniyle sevk edilecektir.

Bagajların suret-i teslim ve aktarmaları alakadar idareler arasında tayin olunacaktır.

Yedinci Madde- Âkit taraflar demiryolları arasındaki doğru muvasalatta eşya nakliyatı her hat üzerinde dâhilî nakliyat tarifelerine tabidir.

Mürsil demiryolları ücret-i nakliyyeyi Gümrü mevkifine kadar istifa eder. Gümrü mevkifinden mürselün ileyh mevkifine kadar olan ücret-i nakliyyeye gelince: İşbu nakliye ücreti eşyanın hîn-i tesliminde bu son mevkifte tesviye olunur.

İhtar- Bu kaide, yolda bozulabilecek veya kıymeti masarifi nakliyyeden dūn olan eşya ile kabil-i iştiāl ve muhafızla sevki icap eden eşya hakkında tatbik olunmaz.

İşbu eşya ücretlerinin tarz-ı tesviyesiyle listeleri mahsus itilâfnamede alâkadar idareler tarafından tayin olunacaktır.

Sekizinci Madde- Âkit taraflardan her biri lüzumu halinde her defasında taraf-ı diğerin muvafakatiyle kendi edevat-ı müteharrikesini “lokomotifiyle birlikte” işbu taraf-ı diğere hatlarına geçirtebilirler. Bu takdirde memurin-i fenniye işbu taraf-ı diğere hattın memurin-i fenniyesi olacaktır.

Şu kadar ki salifü’z-zikir edevat-ı müteharrikeye bunların sahibi olan demiryolları tarafından muhafızlar “memur-pravodnik” terfîk olunacaktır. Her iki idare aralarında mürur şerait-i fenniyesiyle ücret hakkında anlaşacaklardır.

İhtar- İhtiyaç halinde edevat-ı müteharrikenin elzem olan tamirâtı işbu edevat-ı müteharrikenin seyrüsefer ettiği hatlar idarelerince ifa edilir. Elzem olan mevad “yağ, tenvir yağları... ilh” dahi işbu son tarafça temin olunur.

Tamirat masarifi ile istihlâk olunan mevaddın bedeli ve masarifi muhtemele alâkadar idareler arasında mahsus itilâfnamede tayin olunacak tarzda işbu edevat-ı müteharrikenin sahibi bulunan demiryolları idaresince tesviye olunur.

Lokomotiflere lâzım olan mahrukatın tedariki işbu lokomotifin sahibi bulunan demiryollarına aittir. Türk Maveray-ı Kafkas trenlerinin Türk ve Maveray-ı Kafkas hatlarında seyrüseferleri halinde mahrukatın beyhude naklinden ictinaben işbu mahrukat alâkadar demiryolları idareleri arasında mahsus itilâfnamede tayin edilecek tarz ve nikatta edevat-ı müteharrikenin sahibi olan demiryolları idaresince aynen iadesine mukabil edevat-ı müteharrikenin seyrüsefer ettiği hatlar mahrukat depo ve hazinelerinden ita olunacaktır.

Dokuzuncu Madde- İki demiryolları idaresinden her biri her defasında diğere idarenin muvafakatiyle işbu diğere tarafın hatlarında muhafızları “memur-pravodnik” refakatinde hususi ve servis vagonları seyrüsefer ettirebilir. Bu gibi vagonlar seyrüseferine muktezi seyrüsefer kâğıdı “marş-rot” vakt-i münasibinde mevakiinin talebi anında tertip ve tayin olunur.

İşbu seyrüseferin masarifi alâkadar idareler arasında mahsus itilâfnamede tayin ve tespit edilir.

Onuncu Madde- Sarnıçlarla hususi bir istimale mahsus vagonlar müstesna olmak üzere eşya vagonları bir idareden diğere idareye mübadele tarikiyle teslim olunur.

Hususi vagonlar, sarnıçlarla yolcu vagonları serian iade şartıyla bir idareden diğere idareye teslim olunur.

İhtar- Doğru muvasalada işleyen mevkiili yolcu vagonları alakadar idareler tarafından tayin olunan vakitnameye tevfiқан seyrüsefer ederler.

On Birinci Madde- Mübadele tarikiyle teslim olunan eşya vagonları “kapalı ve açık” alakadar idareler arasında mahsus itilâfnamede tayin kılınacak şerait-i fenniye-i mukteziyeyi haiz olmalıdır ve idarelerden her biri, mahsus itilâfname ile tayin kılınacak mübadele aded-i mahdudunu tecavüz etmeyecek adette diğere idare tarafından teslim olunan vagonları yirmi dört saat zarfında mübadeleyi ifa etmek şartıyla teslime mecburdur.

Evvelce ihbar suretiyle mübadele halinde dolu vagonları tesellüm eden idare aynı adette vagonu -boş veya dolu- yirmi dört saat zarfında ve ihbar edilmeksizin vaki mübadelede müteakip kırk sekiz saati tecavüz etmemek üzere teslime mecburdur. Teehhür halinde borçlu olan idare

her vagon ve her gün için miktar-ı mahsus itilâfnamede tayin kılınacak bir tazminat tesviye edecektir.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 97

On İkinci Madde- Serian iade hususunda Gümrü mevkifinden itibaren mürselün ileyh mevkife ve oradan Gümrü mevkifine kadar her gün için elli kilometre bir mesafe kabul olunmuştur.

Balâda mezkûr mühletten fazla olarak vagonun avdetinde tehhür vukuunda işbu vagonun hututu üzerinde bulunduğu idare, vagon sahibi idareye miktarı akdedilecek mahsus itilâfnamede tayin kılınacak bir tazminat tesviye eder. Şayet tehhür on günü tecavüz ederse vagon zayi olmuş addedilir. Ve vagonun sahibi olan idareye balâda mezkûr on günlük tehhür tazminatından maada aynı cinste aynı halde ve aynı suretle mücehhez diğer bir vagon derhal ita olunur.

Mezkûr tazminat tehhürü bais olan sebepten ayrı olarak lâzımı't-tediyedir.

On Üçüncü Madde- Âkit tarafların serian iadeye tabi vagonları alâmet-i farikadan maada erkam-ı arabiye ile yazılmış adetleri havi olmalıdır.

Serian iade şeraitine tevfikân teslim olunan edevat-ı müteharrikenin işaret ve adetleri iade edilinceye kadar hiç bir suretle tadil olunamayacağı gibi işbu alât-ı müteharrike üzerinde diğer hiç bir işaret de yapılamaz.

On Dördüncü Madde- Türk toprağı üzerinde bir hudut mevkifinin inşasına kadar yolculara bagaj ve eşyanın teslim ve tesellümüne ait işler ile bilet satışı ve bütün muamelatın ikmalî Gümrü mevkifinde icra edilecektir.

Alakadar idareler aralarında Türkiye tarafından Gümrü mevkifinin istimali hakkında mahsus itilâfnamede anlaşacaklardır.

On Beşinci Madde- Maveray-ı Kafkas Demiryolları müstahdemînin mesaisi, lokomotiflerinin manevraları ile mebani ve inşaat... ilh. itibarıyla Gümrü mevkifinden Türk demiryolları ihtiyacı için istifade hususunda alakadar demiryolları idareleri aralarında mahsus itilâfnamede anlaşacaklardır.

On Altıncı Madde- Türk hududuyla Gümrü mevkifi arasında bulunan hat kısmı üzerindeki nakliyat hasılatı Türk idaresine aittir. Mezkûr kısım ile telgraf ve telefon hudutunun bakımı ve tamirat-ı mütemadiyesi masarifine karşılık olmak üzere Maveray-ı Kafkas Demiryollarına icra edilen masarif-i hakikiyeye mukabil, şehri muayyen bir meblâğ Türk idaresince Maveray-ı Kafkas hatları idaresine tesviye olunacak ve işbu meblâğın miktarı alakadar idarelerce tespit edilecektir. Tamiratın gayr-i melhuz masarifi Maveray-ı Kafkas Demiryollarının hesabat-ı mahsusasına istinaden Türk idaresince tesviye olunacaktır. Takdim olunan hesabat hususunda ihtilâf vaki olursa masarifin miktarı Türk ve Maveray-ı Kafkasya Demiryolları mümessillerinden mürekkep muhtelit bir komisyon tarafından tayin edilecektir.

On Yedinci Madde- Âkitlerden birine ait bir vagonun diğerinin toprağı üzerinde duçar-ı hasar olması yahut yangın veya diğer bir sebeple tahrip edilmiş bulunması halinde işbu diğer taraf idaresi vagonu tamir, hal-i sabıkına irca masarifini tediyeye mecburdur. Bu takdirde hasaratın ve masarifi tamiriyenin miktarı alakadar idareler mümessillerinden mürekkep bir komisyon tarafından tayin olunacaktır.

On Sekizinci Madde- Trenlerin muvasalat ve azimetlerine ait telgrafnameler ile idareye ait bilumum telgraf muhaberati Gümrü mevkifiyle Türk mevkifleri arasında Türk lisanından teati edilecektir.

Şu kadar ki: Bu telgrafnameler Maveray-ı Kafkasya Demiryollarınca müstamel numuneye tevfikân tanzim olunacaktır. Türkçe telgrafnamelerin Rusçaya ve Rusça telgrafnamelerin Türkçeye tercümesi için Gümrü mevkiğine Türkçe muhaberata vâkıf telgraf memurları tayin olunacaktır.

On Dokuzuncu Madde- Doğru muvasala hususunda mektupla muhaberât-ı müteakibinde Rus Sosyalist Federatif Şûralar Cumhuriyeti Demiryolları ile Maveray-ı Kafkasya Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri idareleri Rus lisanını ve Türk hatları Türk lisanını istimal edecektir.

Yirminci Madde- kit taraflar demiryolları idareleri aralarında demiryolları müstahdemînin istimaline mahsus meccani biletler teati edeceklerdir. Bu biletlerin adedi müştereken tespit olunacaktır.

Yirmi Birinci Madde- Eşyanın ithalât ve ihracatı, bagajların teslimi, yolcuların huduttan müruru hususunda tarafeyn-i âkideynden her biri kendi toprağında cari idarî, sıhhi nizamât ve gümrük nizamâtını hizmet dolayısıyla seyahat eden eşhas dahi istisna etmemek üzere tatbik eder.

Türk hududu ile Gümrü mevkiî arasındaki trenlerin müstahdemîni ile diğer taraf hatlarına geçen edevat-ı müteharrike ve vagonların muhafızları “Memur-Pravodnik” mensup oldukları idareler tarafından muta ve diğer taraf memurin-i şehbenderîyesince bir sene muteber ve mer’î olmak üzere alelusul kaydedilmiş fotoğraflı hüviyet varakalarının ibrazı suretiyle seyahat edebilirler.

Şu kadar ki bunlar dahi gümrük ve sıhhiye nizamâtına tabidir.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 98

Yirmi İkinci Madde- Geçen devrenin hesabını tesviye ve âkit taraflar idareleri arasında zuhur eden mesailin halli zımnında her iki ayda bir Gümrü’de muhtelit bir komisyon toplanacaktır.

Yirmi Üçüncü Madde- Tarafeyn-i âkideyn idarelerinin gerek kendi aralarındaki ve gerek eşhas-ı saliseye karşı olan hukuk ve taahhüdâtı ile işbu mukavelede ve “Bern” mukavelesinde zikredilmeyen hususat tarafeyn-i âkideyn idarelerince bi’l-tilâf tayin ve tespit olunur.

Yirmi Dördüncü Madde- Herhangi bir mesele hakkında alâkadar idareler aralarında anlaşamadıkları ahvalde işbu mesele diplomasi tarikiyle hal ve tanzim olunacaktır.

Yirmi Beşinci Madde- İşbu mukavelename imzayı takip eden dört ay zarfında tasdik olunacak ve tasdiknamelerin mübadelesi sürat-i mümkün ile Ankara’da vuku bulacaktır.

İşbu mukavelename tasdiknamelerin teatisinden sonra iktisab-ı mer’iyet edecek ve tarafeynden biri canibinden feshedilmediği müddetçe mevki-i mer’iyette kalacak ve işbu feshin tebliğinden itibaren bir sene sonra hitam bulacaktır.

Tasdikan li’l-makal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim eylemişlerdir.

9 Temmuz 1922 tarihinde Tiflis’te beş nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Mamiya Avrahalaşavili
Behbud Şah Tahtenski
A. Andreyef
M. Atabekyan
B. Mihailof

Suad
Ali Şefik
Ahmed Muvaffak

***Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti Arasında 30 Mayıs 1340
(1924) Tarihinde Münakit Muhadenet Muahedenamesinin
Tasdiki Hakkında Kanun***

Numara: 613

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyetinin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Mayısının otuz birinci günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

***Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti Arasında Münakit 31 Mayıs 1340 (1924)
Tarihli Muhadenet Muahedenamesi***

Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti arasında muhadenet-i samimiye revabıtını tesis ve teşyit eylemeyi aynı derecede halisane arzu ettikleri ve memleketeyn arasında tesisi münasebat edince bunların her milletin ümran ve refahına hadim olacağına kâni bulundukları cihetle bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhaslarını tayin eylemişlerdir. Yani:

Türkiye Reisicumhuru

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Tevfik Kâmil Bey'i

Ve İsveç Kralı;

Fevkalâde Murahhas ve Ortaelçi Müsyö (Valenberg)'i tayin buyurmuşlardır. Müşarünileyhima usulü dairesinde tanzim edildikleri tebeyyün eden salahiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kraliyeti ve keزالık iki devletin tebaası beyninde na-kabil-i nakız ve ihlâl sulh ve müsalemet ve samimi ve daimî muhadenet mevcut olacaktır.

Madde 2- Tarafeyni âliyeyn-i âkideyn, devleteyn arasında hukuk-ı düvel esasatına tevfikan münasebat-ı diplomasiye teessüsünde mutabıktırlar ve her birinin diplomasi mümessillerinin mütekabiliyet şartıyla taraf-ı diğerin memleketinde hukuk-ı umumiye-i beynelmilel esasat-ı umumiyesiyle istikrar eden muameleye mazhar olacaklarını tasdik ederler.

Madde 3- Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn konsolosluk ve her iki memleket arasındaki ticaret münasebatı ve her birinin memleketine taraf-ı diğer tebaasının şerait-i iskân ve ikametini, tam bir mütekabiliyet esasına müsteniden hukuk-ı umumiye-i beynelmilel kavaidine tevfikan akdetmek hakkını muhafaza eyledikleri mukavelenamelerle, tanzim eylemek hususunda mutabıktırlar.

Madde 4- İşbu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile İstanbul'da teati kılınacaktır. Muahedename tasdikinden itibaren on beş gün sonra mevki-i mer'iyete girecektir.

Tasdikan li'l-makal tarafeyn murahhasları işbu muahedenameyi imza ve tahtim eylemişlerdir.

Ankara'da 31 Mayıs 1924 tarihinde nüshateyn olarak tanzim kılınmıştır.

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 99

***Türkiye ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Arasında Ankara'da Münakit
11 Teşrinievvel 1340 (1924) Tarihli Muhadenet Muahedenamesinin
Tasdiki Hakkında Kanun***

Numara: 614

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti'nin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Teşrinievvelinin on birinci günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

***Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Arasında Ankara'da
Münakit 11 Teşrinievvel 1340 (1924) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi***

Bir taraftan Türkiye

Diğer taraftan Çekoslovakya

Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti arasında muhadenet-i samimiye revabıtını tesis ve teşyit etmek arzusuyla mütehassıs ve hükûmeteyn arasında teessüs-i münasebat edince bunların her iki milletin ümran ve refahına hadim olacağına kani bulundukları cihetle bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhaslarını tayin eylemişlerdir.

Yani: Türkiye Reisicumhuru

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Tevfik Kâmil Bey'i

Çekoslovakya Reisicumhuru da

Çekoslovak Delegesi Doktor Mösyö Rudolf "Svetik"i tayin buyurmuşlardır. Müşarünileyhima usulü dairesinde tanzim edildikleri tebeyyün eden salahiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti arasında na-kabili nakız ve ihlâl sulh u müsalemet ve samimî ve daimî muhadenet mevcut olacaktır.

Madde 2- Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn-i devleteyn arasında hukuk-ı düvel esasatına tevfikân münasebat-ı diplomasiye tesisinde mutabıktırlar ve her birinin diplomasi mümessillerinin mütekabiliyet şartıyla taraf-ı diğer memlekette hukuk-ı umumiye-i beynelmilel esasat-ı umumiyesiyle istikrar eden muameleye mazhar olacaklarını tasdik ederler.

Madde 3- Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn konsolosluk ve her iki memleket arasındaki ticaret münasebatı ve her birinin memleketine taraf-ı diğer tebaasının şerait-i iskân ve ikametini ve bazı mevadd-ı adliyyede tarafeyn memurin-i adliyesinin yekdiğerine ifa edeceği muaveneti, tam bir mütekabiliyet esasına müsteniden ve hukuk-ı umumiye-i beynelmilel kavaidine tevfikân akdetmek hakkını muhafaza eyledikleri, mukavelât ile tanzim etmek hususunda mutabıktırlar.

Madde 4- İşbu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile İstanbul'da teati kılınacaktır. Muahedename tasdikinden itibaren on beş gün sonra mevki-i mer'iyete girecektir.

Tasdikan li'l-mekal tarafeyn murahhasları işbu muahedenameyi imza ve tahtim eylemişlerdir.
Ankara'da 11 Teşrinievvel 1924 tarihinde nüshateyn olarak tanzim kılınmıştır.

Tevfik Kamil

Doktor Svetik

***Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti Arasında Ankara'da
Münakit 16 Ağustos 1340 (1924) Tarihli Muhadenet
Muahedenamesinin Tasdiki Hakkında Kanun***

Numara: 615

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti'nin haiz-i salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Ağustosunun on altıncı günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

***Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti Arasında Münakit
16 Ağustos 1340 (1924) Tarihli Muhadenet Muahedenamesi***

Bir taraftan

Türkiye

Diğer taraftan

Felemenk

Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti arasındaki muhadenet-i samimiye revabıtını tesis ve teşyit etmek arzusuyla mütehasıs ve hükûmeteyn arasında teessüs-i münasebat edince, bunların her iki milletin ümran ve refahına hadim olacağına kani bulundukları cihetle bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhaslarını tayin

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 100

eylemişlerdir. Yani :

Türkiye Reiscumhuru:

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Tevfik Kâmil Bey'i,

Felemenk Kraliçesi:

Fevkalâde Murahhas ve Ortaelçi Baron Döveldern (Renkers)i tayin buyurmuşlardır. Müşarünileyhima usulü dairesinde tanzim eyledikleri tebeyyün eden salâhiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı atiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Felemenk Kraliyeti arasında na-kabil-i nakız ve ihlâl sulh u müsalemet ve samimî ve daimî muhadenet mevcut olacaktır.

Madde 2- Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn, devleteyn arasında hukuk-ı düvel esasatına tevfikan münasebat-ı diplomasiye tesisinde mutabıkturlar ve her birinin diplomasi mümessillerinin mütekabiliyet şartıyla

taraf-ı diğerin memleketinde hukuk-ı umumiye-i beynelmilel esasat-ı umumiyesiyle istikrar eden muameleye mazhar olacaklarını tasdik ederler.

Madde 3- Tarafeyn-i âliye-yi-âkideyn her iki memleket arasındaki konsolosluk ve ticaret münasebatını ve her birinin memleketine taraf-ı diğer tebaasının şerait-i iskân ve ikametini tam bir mütekabiliyet esasına müsteniden ve hukuk-ı umumiye-i beynelmilel kavaidine tevfikân akdetmek hakkını muhafaza eyledikleri mukavelenamelerle tanzim eylemek hususunda mutabıktırlar.

Madde 4- İşbu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler sürat-i mümkün ile İstanbul'da teati kılınacaktır. Muahedehame tasdikinden itibaren on beş gün sonra mevki-i mer'iyete girecektir. Tasdikan li'l-makal Tarafeyn Murahhasları işbu muahedenameyi imza ve tahtim eylemişlerdir.

Ankara'da 16 Ağustos 1340 (1924) tarihinde nüshateyn olarak tanzim kılınmıştır.

Tevfik Kamil

Döveltern Renkers

Mektep Vergisi Kanunu

Numara: 616

Birinci Madde- Mektep vergisi, mecburi tahsil çağında bulunanların okutulması için hadd-i zaruri olan masraflara halkın hisse-i iştirakidir.

İkinci Madde- Şehir, kasaba ve köylerde oturan az çok kazanç ve serveti olan her fert mektep vergisiyle mükelleftir. Manevi şahsiyeti haiz şirketler ve müesseseler de bu mükellefiyete tabidir.

Üçüncü Madde- Mektep vergisinin teklif ve tevziine esas olan masraflar şunlardır:

- 1- Daimî masraflar: Nehari ve leylî ilk mekteplerin senelik idame masraflarıyla muallim ve muallim muavinlerinin ve ilk mektep müdürlerinin ve ilk tedrisat müfettişlerinin ve müstahdemînin maaş ve tahsisat-ı fevkalâde ve süknaları, köy mekteplerindeki çocuklar ile kasaba ve şehirlerdeki fakir çocukların kitap esmanı
- 2- Fevkalâde masraflar: Nehari ve leylî ilk mekteplerin inşa ve tesisi masrafları.

Dördüncü Madde- İlk mekteplerin masarifi ile karşılatılacak olan varidat şunlardır:

- A- Umumî ve hususi bütçelerden maaş ve ücret alan bilumum memur, müstahdem, mazul ve mütekaatlerin maaş, tahsisat ve ücretlerinden alınan yüzde bir mektep hakkı
- B- Belediye bütçesinden muavenet (Elli binden çok nüfuslu şehirlerde)
- C- Devlet bütçesinden muavenet
- D- Maarif namına teberrüat
- H- Maarife muhtas akaratın gelirleri
- V- Halka tevzi edilecek mektep vergisi
- Z- Tekâlif- Devletten ilk mektepler için kavanin-i mahsusa ile ifraz ve tahsis olunan mebalîğ.

Beşinci Madde- Vilâyat Meclis-i Umumileri kaza itibariyle bir sene içinde açılmış ve açılacak mekteplerin daimî ve fevkalâde masraflarının yüzde kaçının o kaza üzerine tevzi olunacağını tayin ve tespiti salâhiyettardırlar.

Altıncı Madde- Vilâyet Meclis-i Umumisince tespit edilen nispete göre taayyün eden miktar; kazalarda maarif encümenleri, vilâyet merkezlerinde ilk tedrisat meclisleri marifetiyle köylere ve mahallelere

(hane, nüfus, âded-i mükellefin ve derece-i servet nazar-ı dikkate alınarak) tevzi edilir. Tevziatı icra eden heyetlere, mahalleri belediye meclisinden, ticaret ve ziraat odalarından ikişer âza ile Meclis-i Umumiye o kazaca müntahap azadan bir zat ve muhasebe-i hususiye müdür ve memurları dahi iştirak ederler. Her mahalle veya köyün mektep vergisi tarh ve tevzi olunurken Heyet-i İhtiyariyesi veya o mahalle ve köyden intihap edecekleri iki kişi bu komisyonlarda hazır bulunur.

Yedinci Madde- Her yerde mahalle ve köy muhtar ve ihtiyar heyetleri köye ve mahalleye mürettep olarak ilk tedrisat meclisi veya maarif encümeni tarafından tespit edilen miktarı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün zarfında köy ve mahallelerindeki mükelleflerin namına mukayyet arazi, emlak ve sahip olduğu çift hayvanatı, ağnamı, emval-i menkulesi, verdiği temettü vergisi gibi irat, servet, kazanç karineleri göz önünde tutulmak şartıyla kudret-i maliyelerine göre tevzi ederek tevzi cetvellerini

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 101

vilâyette ilk tedrisat meclisine, kazalarda maarif encümenine gönderirler.

Sekizinci Madde- İlk tedrisat meclisi veya maarif encümeni tarafından tevhit ve tasdik edilen tevziat cetvelleri belediye dairesi, hükûmet konağı kapılarıyla, her mahallede halkın görebileceği sair münasip yerlere bir hafta müddetle talik ve keyfiyet ilân edilir.

Tevziat miktarının azlığından veya çokluğundan dolayı muhasebe-i hususiye müdür ve memurları ile mükellefler on beş gün zarfında mahallî mecalis-i idaresine müracaatla itiraz edebilirler. Meclis-i İdarenin kararı katidir. İtiraz etmeyenler hakkındaki tevziat da, müddeti geçince katî olur.

Dokuzuncu Madde- Tevziat vazifesini müddet-i kanuniyesi zarfında ikmal eden muhtarlar ile ihtiyar meclisi ve heyetleri azalarına karye veya mahalleleri tahsilatının yüzde üçü ikramiye olarak verilir.

Onuncu Madde- Her mükellef ancak bir cihetten ilk mektep vergisi verir. Ancak dördüncü maddede mezkûr maaş ve ücret ve tahsisat ashabının ayrıca kazançları olduğu ve kazançları maaş ve ücretlerinden daha fazla bulunduğu takdirde kazançlarına nazaran mektep vergisi alınır.

On Birinci Madde- Bu vergi Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân cıbayet edilmek üzere idare-i hususiyelerce tahsildar istihdam olunabilir.

On İkinci Madde- Mülkiye, maliye ve maarif müfettişleri işbu kanunun tatbikatıyla alakadar olanların muamelatını tetkik ve teftiş ile mükelleftirler;

On Üçüncü Madde- Dâhiliye ve Maarif Vekâletlerince işbu kanunun suver-i tatbikiyesini mübeyyin bir talimatname ihzar edilir.

On Dördüncü Madde- İdare-i Vilâyat Kanun-ı Muvakkati ile Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin tadiline dair 8 Nisan 1339 tarihli Kanun ile bunun bazı mevaddını muaddil 28 Şubat 1340 tarihli Kanunun işbu kanuna mübayin olan ahkâmı mefsuhtur.

On Beşinci Madde- İşbu kanunun hükümleri neşri tarihinden başlar.

On Altıncı Madde- İşbu kanunun hükümlerini icraya Dâhiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdurlar.

19 Ramazan 1343 ve 13 Nisan 1341

Tahlisiye İdaresinin Teşkilat ve Vezaifi Hakkında Kanun

Numara: 617

- Birinci Madde-** Tahlisiye idaresi, şahsiyet-i hükmiyeyi haiz ve Ticaret Vekâletine merbut mülhak bütçe ile idare olunur bir müessesedir.
- İkinci Madde-** Mezkûr idare Ticaret Vekâleti tarafından tayin edilen dört âza ile müdür-i umumiden müteşekkil bir Meclis-i İdare tarafından idare olunur.
- Üçüncü Madde-** Meclis-i İdare azalarının müddet-i hizmeti iki senedir. Her sene iptidasında tebdil olunmak üzere rey-i hafi ile aralarından birisini reis intihap ederler.
- Dördüncü Madde-** Meclis-i İdarenin vezaifi şunlardır:
- A-** Bütçe ve hesabat-ı seneviye ve kadroların tetkik ve ihzârı
 - B-** Her nev' mubayaat ve siparişat, mebani inşaat ve tamirâtı ve satışlar
 - C-** Ticaret Vekâleti veyahut müdüriyet-i umumiye tarafından havale edilen mevaddın tetkiki;
 - D-** Müdür-i umuminin teklif-i üzerine bilumum memurinin tayin ve azilleri.
- Beşinci Madde-** Meclis-i İdare azalarına beher içtima için Ticaret Vekâletince tensip edilecek bir ücret-i huzur verilir.
- Altıncı Madde-** Her sene iptidasında Meclis-i İdarece tanzim edilecek bilanço Ticaret Vekâletince tasdik olunur.
- Yedinci Madde-** Aynı faslın mevaddı beyrinde münakale icrası Meclis-i İdarenin kararı ve Ticaret Vekâletinin mezuniyetiyle yapılır.
- Sekizinci Madde-** İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Ticaret Vekili memurdur.

20 Ramazan 1343 ve 14 Nisan 1341

Limanlar Kanunu

Numara: 618

- Madde 1-** Limanların idare ve temizlenme ve derinlenme, genişlenme, taranmasına, şamandıraların konma ve iyi halde tutulmasına ve bu hususlara müteferri bütün liman işlerinin yapılmasına Hükûmet mecburdur.
- Madde 2-** Türkiye limanlarına girip çıkan bütün gemiler işbu kanun ahkâmıyla beraber her limanın icabına ve tahakkuk edecek fenni lüzuma göre demir mevkilerini, rıhtımlara yanaşma, ticaret eşyasının boşanma ve yükleme usullerini ve mevadd-ı müştailenin çıkarılacağı ve yükletileceği yerleri ve zamanları ve gemilerin limanlarda kalabilecekleri müddetleri velhasıl limanlarda umumî emniyet ve inzibatın teminine ait tedbirleri havi Hükûmetçe tanzim ve neşredilecek nizamnameler ahkâmına tabiiyete mecburdur.
- Madde 3-** Gemilerin Hükûmete ait şamandıralara ve liman tesisatına

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 102

yapacakları hasarı gemi sahipleri ve mensup oldukları şirket ve acenteler işbu kanun mucibince tazmine mecburdur.

- Madde 4-** Liman reisliğinden resmî izin almadıkça deniz kıyılarında, iskele, rıhtım, kızak, kayıkthane, tamirhane, fabrika, gazino, depo, mağaza ve umumi deniz hamamları yapılamaz. Liman reisliğinin yasak ettiği yerlere pasekül, moloz, safra ve süprüntü ve emsali gibi şeyler atılamaz.
- Madde 5-** Limanlar içinde Hükûmetin tayin ve tahdit ettiği yerlerde deniz kıyısına kazık çakmak, doldurmak suretiyle denize tecavüz etmek ve limanların içinde ve deniz üzerinde kahvehane, yemekhane, yatakhane misillü mahaller tesis eylemek veyahut herhangi bir suretle limanların genişliğine halel vermek memnudur.
- Madde 6-** Liman reisliğinden izin alınmadıkça kara sularında dalgıç ameliyatı yapılamaz.
- Madde 7-** Limanlar dâhilinde seyrüseferin selâmetine engel olabilecek suret ve vaziyette batan bilcümle gemileri ve eşyasını, liman reisliği tarafından tayin ve gazetelerle ilan edilecek kısa bir müddet içinde, tamamını veya bir kısmını çıkarmaya sahibi veya kaptanı ve acentesi mecburdur. Tayin edilen müddet içinde çıkarmadıkları halde liman daireleri münakasa yaparak ihale veya emanet suretiyle çıkartırlar. Liman dairelerinin çıkardığı gemi veya enkaz ve eşyayı sahipleri gazetelerle ilan edilecek tarihten itibaren on beş gün içinde bütün masrafları ödeyerek alabilirler. Bu müddet içinde liman dairesinin yaptığı masrafları ödeyerek almazlar ise liman dairesinin müracaatı üzerine maliye memurları tarafından usulen müzayede ile satılarak işbu masraflar tesviye edilir. Para artarsa müracaatlarında müstahaklarına verilmek üzere maliye veznesine emanet kayıt olunur.
- Madde 8-** Sermayesinden bir kısmını bütçesinden vererek limanlarda yükletme ve boşaltma ve su, kömür dağıtma işlerini tanzim için her limanda hisse senetleri nama muharrer birer anonim Türk şirketi meydana getirmeye Hükûmet mezundur. İstanbul limanı için 1341 senesi nihayetine kadar böyle bir şirketin teşkili mecburidir.
- Bugün bu işlerde bilfil çalışmakta olan merakib-i bahriye sahipleri, işbu merakibe kesilecek kıymet üzerinden şirketlerin hisse senetlerine tercihan talip olmak hakkını haizdir. Ancak şirketlerin teşekkülünden itibaren altı ay içinde işbu haklarını istimal etmedikleri halde hakları sakıt olur. Şirketler mezkûr merakipte çalışan işçileri başkalarına tercihan işletmeye mecburdurlar. Mezkûr merakibin kıymetleri berrî ve bahrî ticaret odalarından birer aza ile ticaret müdürü ve liman reisi ve merakip sahipleri mümessilinden mürekkep beş kişilik bir heyet tarafından takdir olunur.
- Madde 9-** Belediye hudutları içinde kıyidan kıyıya insan, hayvan, kum, kireç, kereste vesaire taşıyan veya vapurlara yolcu veya yolcu eşyası nakleden merakib-i bahriye serbest çalışabilirler.
- Madde 10-** Bahrî merakibin belediye hudutları içinde nakliye tarifeleri her altı ayda bir defa ticaret-i bahriye müdürü veya liman reisi ve ticaret odası ve belediyeden ve var ise bahrî ticaret odası ve şirket Meclis-i İdaresinden müntahap birer aza ile muntika ticaret müdüründen mürekkep bir komisyonca tanzim ve Ticaret Vekâleti tarafından tasdik olunur.
- Madde 11-** İşbu kanun ile ikinci maddede mezkûr nizamnamelere muhalif hareketi sabit olanlardan beş liradan iki yüz liraya kadar ceza alınır. Mükerrerlerden işbu cezalar iki misli olarak alınır. Mücazat-ı nakdiye kararını ita ve infaza liman reisleri salahiyyettedirler.
- Madde 12-** Sefain ve gemi sahiplerinden veya mensup olduğu şirketlerden işbu kanun ile ikinci maddede mezkûr nizamnameler ahkâmına mugayir hareket edenler hakkında liman memurları tarafından zabıt varakası tanzim ve liman riyasetine tevdi olunur.
- Madde 13-** Kanun ve nizam hilafında hareketi görülenler liman memurları tarafından tanzim olunacak zabıt varakaları üzerine, liman reisi tarafından yirmi dört saat zarfında daireye davetle isticvap edilir. Serd edecekleri müdafaata göre tahkikat-ı lâzime icra ve icap edenler celp ve istima ve tebeyyün edecek hale göre karar tebliğ olunur.
- Madde 14-** Vicahen verilen kararlar katidir. Gıyabi kararlar kabil-i itirazdır. İtiraz müddeti kararın bizzat mahkûma veya sefinesi mürettebatından veya ailesi efradından birisine tebliği tarihinden itibaren

tatil günleri müstesna olmak üzere üç gündür. İstida ile itiraz vukuunda yeniden tahkikat yapılarak vicaHEN karara raptedilir.

Madde 15- Tenfizi lâzım karara müstenit olan ceza-yı nakdiler derhal liman reisi tarafından tahsil ve vezneye irat kayıt olunur. Ceza-yı nakdiyi derhal veya defaten ödemeyen veya bu bapta teminat veya kefalet göstermeyenlerin gemileri beş günden on beş güne kadar seyrüseferden men' olur. Bu müddetin hitamında ceza-yı nakdiyi yine vermek istemeyenlerin gemilerindeki paraları, yoksa alât ve edevatın gayri gemideki eşyayı ve bu da kifayet etmezse teçhizatı ve bunlar da kâfi değil ise gemiler liman reisi tarafından haciz ve mezkûr gemiler gazete ile ilan suretiyle tayin edilecek gün mahal ve vakitte usulen müzayede ile satılarak esmanından ceza-yı nakdi alınır ve fazlası var ise kendilerine verilir.

Madde 16- Yukarıki maddelerde yazılan cezalar mücazat-ı intibahiyeden olup işbu kanun ve ikinci maddede mezkûr nizamnamelerle herhangi

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 103

bir hareket Ceza Kanununa göre daha ağır bir cezayı ve tazminatı istilzam ederse ait olduğu mahkemelerce kanunun iktizası yapılmak üzere müddei-i umumiliğe bildirilir.

Madde 17- Gemi süvarilerinin icabında alacakları kılavuzların liman idarelerince müseccel olması şarttır.

Madde 18- Fırtına sebebiyle limanı terk etmek mecburiyeti müstesna olmak üzere rüsum-ı bahriyeyi vermeyen gemilerin seferine müsaade edilmez.

Madde 19- Mevcut kanun ve nizamların işbu kanuna uymayan hükümleri mülğadır.

Madde 20- İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 21- İşbu kanunun icrasına Ticaret ve Adliye Vekilleri memurdur.

20 Ramazan 1343 ve 14 Nisan 1341

Şûra-yı Devletin Memurin Muhakematına Müteallik VezaiFin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 619

- 1-** 31 Kânunuevvel 1337 ve 1 Cemaziyelevvel 1340 tarihli madde-i kanuniyeye âtideki fıkra tezyil edilmiştir:
Merkez memurlarından olup da mensup olduğu vekâletler veya daireler tarafından haklarında cevaz-ı istihdam kararı verilmeyenler için dahi işbu on beş kişilik heyet tarafından karar ittihaz edilir.
- 2-** İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.
- 3-** İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

20 Ramazan 1343 ve 14 Nisan 1341

Tefsirler

11 Teşrinisani 1338 tarih ve 669 numaralı (1338 senesi Altıncı Avans Kanunu) ile 15 Mayıs 1335 tarihli (Mülkiye Harcırah Kararnamesinin) bir, on ve yirmi üçüncü maddelerinin tefsiri zeyli:

Numara: 63

Fıkra 1- Bidayeten tayin olunan memur ailesini mahall-i memuriyetine nakil etmeksizin aynı mahalde başka bir memuriyete tahvil edilmiş olsa dahi ailesini nezdine celp ettiği vakit ailenin bulunduğu mahalden itibaren son memuriyet maaşı üzerinden aile harcırahı almaya kesb-i istihkak eder.

Fıkra 2- Tayin olunduğu mahalle ailesini getirmeyip de zatına ait harcırahı alarak mahall-i memuriyetine yalnız giden ve bir müddet sonra başka yere tahvil-i memuriyet edenler evvelki memuriyeti için aile harcırahı almamış ise ailesinin bulunduğu mahalden son memuriyet mahalline kadar aile harcırahına istihkak kesp eder.

21 Ramazan 1343

15 Nisan 1341

Tamimler

§ Mezunen İstanbul'a azimet edecek olan Ziraat Vekili Mehmed Sabri Beyefendi'nin avdetine kadar vekâlet-i müşarünileyhima umurunun vekâleten Ticaret Vekili Ali Cenani Beyefendi tarafından tedviri Reisicumhur Hazretlerinin tasvibine iktiran etmiş olmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

20 Nisan 1341

Başvekil

İsmet

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden:

§ 1336 senesinde Eczacı Mektebinden istihsal eylemiş olduğu 2370 numaralı diplomasını Eskişehir'in işgali esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya'da Ertuğrul Eczahanesi sahibi Ahmed Münir Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdat ile Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur.

Türkiye İş Bankası Hissedaran-ı Kiramına:

Nizamname-i esasimizin 7'nci ve 16'ncı mevaddı ahkâmına tevfikân sermayeden yüzde 35'inin daha 30 Mayıs 1341 tarihinde mutalebesi Meclis-i İdarenin 12 Nisan 1341 tarihli içtimasında taht-ı karara alınmış olduğundan beher hisse için 3,50 liranın tarih-i mezkûra kadar Ankara'da banka merkez-i idaresiyle İstanbul ve Bursa şubeleri veznelerine muvakkat hisse senedi ilmühaberleri üzerine vaz olunacak damga ve imza mukabilinde tesviyesi lüzumu hissedarân-ı kiramca malum olmak üzere ilan olunur.

Talep olunan bu ikinci taksiti yevm-i mezkûrda tediye etmemiş olan hissedaran nizamname-i esasinin 17'nci maddesi mucibince taksitin vacibü't-tediye olduğu 20 Mayıs 1341 tarihinden itibaren yüzde dokuz faiz vermeye mecburdur.

Lazımü't-tesviye taksit 20 Haziran 1341 tarihine kadar tediye olunmadığı takdirde 18'nci madde hükmüne tebean müessese medyunlara karşı haiz olduğu hukuka hâlel gelmemek üzere bu hisseleri satabilir.

Türkiye İş Bankası

20 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 104

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Perşembe

Abone Şeraiti

23 Nisan 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

29 Ramazan 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur

Altı aylığı 235 kuruş

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 96 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3

Kanunlar

Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyetinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 620

- Birinci Madde-** Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyetinin 1341 sene-i maliyesi varidatı merbut (A) cetvelinde irae olunduğu veçhile 463 100 lira olarak tahmin edilmiştir.
- İkinci Madde-** Müdüriyet-i mezkûrenin 1341 sene-i maliyesi masarifi merbut (B) cetvelinde gösterildiği veçhile 460 243 lira olarak kabul edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** 22 Nisan 1340 tarihli ve beş yüz numaralı Kanuna tevfikân cibayet edilen rûsum-ı sıhhiyenin işbu sene zarfında dahi tahsil ve sarfına Sıhhiye Vekili mezundur.
- Dördüncü Madde-** İşbu müdüriyetin (B) cetvelinde muharrer fusulün mevaddı beyninde münakale icrası için Sıhhiye Vekiline mezuniyet verilmiştir.
- Beşinci Madde-** Zuhur edecek emraz-ı sariyeye karşı hudut ve sevahilde ittihazı icap eden tedabir-i sıhhiye masarifi ve mühim limanlarda lüzum görülecek itlaf-ı far cihazını havi müteharrik dubalar ihtirası için elli bin ve yeniden açılacak tahaffuzhanelerin etüv, bakteriyoloji tesisatı için yüz bin ki ceman yüz elli bin liranın müdüriyet-i mezkûre fazla-i varidatından ve ihtiyat akçesinden sarfına Sıhhiye Vekili mezundur.
- Altıncı Madde-** İtlaf-ı far ameliyesine tabi tutulan sefinelerde ameliyat-ı mezkûrenin icap ettirdiği masarifi vakıa bi'l-hesap kaç kuruşa baliğ olursa 1912 senesi Beynelmilel Paris Sıhhiye Mukavelenamesinin on altıncı maddesine tevfikân ashab-ı sefainden istifa edilecektir.
- Yedinci Madde-** Fevkalâde hidemat-ı sıhhiye icabatından olarak kadro haricinde muvakkaten istihdamına lüzum görülen memurin ve müstahdemîn ücuratı (B) cetvelinin sekizinci faslından tesviye edilecektir.

Sekizinci Madde- 1341 senesi zarfında yeni tahaffuzhane ve sevhil sıhhiye idareleri tesis ve inşası masarifi için masarif-i âdiyenin tenzilinden sonra hasılatı kalacak fazladan ve ihtiyat akçesinden iki yüz bin liraya kadar sarfiyat icrasına Sıhhiye Vekili mezundur.

Dokuzuncu Madde- 1339 senesinden itibaren idareye intikal ve intisap eden Hudut ve Sevhil Sıhhiye Müdüriyeti memurları, 7 Ağustos 1325 tarihli memurin-i mülkiye mazuliyet maaşları hakkındaki kanun ahkâmına tevfikân, hakk-ı mazuliyeti haizdirler. Mazuliyet maaşları Hudut ve Sevhil Sıhhiye Müdüriyeti bütçesinden tesviye olunur.

Onuncu Madde- İşbu kanun 1341 senesi Martı iptidasından itibaren meriyü'l-icradır.

On Birinci Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Sıhhiye Vekili memurdur.

20 Ramazan 1343 ve 14 Nisan 1341

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 106

Varidat Bütçesi [A] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Varidat-ı Mutade	
	1	Tonilato rüsumu	390 000
	2	Şahadetname rüsumu	5200
	3	Mücellit patente rüsumu	5900
		Memalik-i ecnebiyeden gelen yolcu rüsumu	-
		Birinci Fasılın Yekûnu	401 100
2		Varidat-ı Fevkalade	
	1	Ceza-yı nakdi hasılatı	11 000
	2	Bulaşık rüsumu	45 000
	3	Sefainin mesaha resmi	200
	4	Bankalar ile hesab-ı cari ve depozito faizleri	5000
		İkinci Fasılın Yekûnu	61 200
		Yekûn-ı Umumi	463 100

Masarif Bütçesi [B] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
		Birinci Kısım İdare-i Merkeziye	
1		Maaşat	
	1	Müdüriyet	2220
	2	Şubeler	8460
	3	Müstahdemîn-i müteferrika	3364
		Birinci Fasılın Yekûnu	14 044
2		Masarifat	
	1	Kırtasiye	1000
	2	Tamir ve mezimmet	1500

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 107

Fasıl	Madde	Nev-i Masarifat	Lira
	3	Tenvir ve teshin	1250
	4	Müteferrika ve masarî-i muhtelif	1750
	5	Mefruşat ve demirbaş eşya	500
		İkinci Fasılın Yekûnu	6000
		Birinci Kısımın Yekûnu	20 044

İkinci Kısım

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
3		Mülhakat	
	1	Tahaffuzhaneler	29 460
	2	Sevahl sıhhiye idareleri	41 628
	3	Vesait-i nakliye mürettebatı ücreti	32 460
		Üçüncü Fasılın Yekûnu	103 548
4		Masarifat	
	1	Kırtasiye ve evrak-ı matbua	2000
	2	Tenvir ve teshin	2500
	3	Mefruşat ve demirbaş eşya	10 000
	4	Müteferrika ve masarî-i muhtelif	1500
	5	Vesait-i nakliye tamir ve telvini	6000
	6	Vesait-i nakliye kömür maiyât muharrike ve levazım bedeli	20 000
		Dördüncü Fasılın Yekûnu	42 000
5		Bulaşık Masarifi	
	1	Alât ve vesait-i tebhiriye tamiri ve levazım bedeli	4750
	2	Tebhîrhane ve hamamlar masarifi ve levazım bedeli	15 000
	3	Bakteriyoloji laboratuvarları masarifi	1000
	4	Tebhîr makineleri kömür bedeli	10 000
	5	Ecza-yı tıbbiye ve tebhiriye masarifi	10 000
	6	Hastahaneler masarifi ve levazım bedeli	5000
	7	Fukara yolcular iâşe ve tedavi ve tekfin masarifi	1000
	8	Tahaffuzhanelerde müşahede yolcu dairelerinin tenvir ve teshini	2000
	9	Bulaşık gardiyan yevmiye ve masarifi	20 000
		Beşinci Fasılın Yekûnu	67 750
		İkinci Kısımın Yekûnu	214 298

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 108

Üçüncü Kısım
Masarif-i Umumiye

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
6		Mütenevvi Masarif	
	1	Kütüb ve resail-i fenniye ve kütüphane masarifi	1100
	2	Melbusat	2500
	3	Harcırah	7000
	4	Sevk ve posta masarifi	2500
	5	Telgraf ücuratı	2500
	6	Sancak ve levazımı bedeli	1000
	7	Vapurların mesaha masarifi	200
	8	Bedel-i icar	3500
	9	İnşaat ve tamirat	60 000
	10	Memurin ve müstahdemîn iane ve ikramiye	5000
	11	Vesait-i münakale ücreti	500
		Altıncı Fasılın Yekûnu	85 800
7		Tahsisat-ı fevkalade	76 320
8		Hasbe'l-icap istihdam edilecek memurin ve müstahdemîn ücuratı	50 000
9		Memurin ve müstahdemînin gece pratikası ücuratı	5000
10		Mazuliyet maaşı	800
11		Hâliyye inkılap eden düyun	481
12		Vesait-i münakale iştıra bedeli	7500
		Üçüncü Kısımın Yekûnu	225 901
		Yekûn-ı Umumi	460 243

Karadeniz Boğazı Tahlisiye İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 621

- Birinci Madde-** Tahlisiye idaresinin varidatı merbut (A) cetvelinde muharrer olduğu veçhile 191 288 lira 8 kuruş tahmin edilmiştir.
- İkinci Madde-** İdare-i mezkûrenin 1341 sene-i maliyesi masarifi merbut (B) cetvelinde yazıldığı veçhile 173 096 lira 84 kuruş olarak tahsis edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Rüsum-ı tahlisiye bilumum sefain ve merakib-i bahriyenin beher rüsum tonilatosundan beş kuruş hesabıyla yalnız boğazdan Karadeniz'e çıkarken istifa olunur. Beş tonilatoya kadar olan merakib-i sagire işbu resimden müstesnadır.
- Dördüncü Madde-** İdarenin Osmanlı Bankasında bulunan esham ve tahvilatı bedelatından müessesatın tasfiye-i hesabı neticesinde

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 109

tahakkuk edecek düyunu, sinin-i sabıka düyunu namıyla tahsisatsız olarak küşat olunan fasla vazolunarak tesviye edilecek ve bakiyesi ihtiyat akçesi olarak idarece tenmiye edilecektir.

Beşinci Madde-

Tahlisiye vezaifinde bilfil hizmet eden efrat ve çavuşlardan temettü vergisi istifa edilmez. Elyevm müstahdem efrat ve çavuşların temettü vergisinden müterakim zimmetleri af edilmiştir.

Altıncı Madde-

İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden muteberdir.

Yedinci Madde-

İşbu kanunun icrasına Ticaret Vekili memurdur.

Ramazan 1343 ve 14 Nisan 1341

Varidat Bütçesi [A] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1	1	Karadeniz Boğazından mürur eden sefain ve merakıbdan beher rüsum tonası beşer kuruş hesabıyla tahmin kılınan rüsum-ı tahlisiye	188 797,60
	2	Memurin, müstahdemîn ve mütekaidîn maaşatından tevkif olunan aidat-ı tekaüdiye	2490, 48
		Yekûn	191 288,8

Masarif Bütçesi [B] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Maaşat	
	1	Tahlisiye İdaresi Müdür-i Umumisi	900
	2	Merkez memurin ve ketebe ve hademe maaşı	2490
	3	Anadolu ciheti memurin ve müstahdemîn maaşı	10 206
	4	Rumeli ciheti memurin ve müstahdemîn maaşı	11 448
	5	Fener dubası kaptan vezaifesi maaşı	3198
	6	Mütekaidîn maaşı	2567,73
	7	Avrupa'dan celp edilecek mütehassıs ücreti	48 000(?) [4800]
		Birinci Fasılın Yekûnu	35 609,23
2		Masarifat	
	1	Fener duba kaptan ve kaptan muavinleriyle taifesinin tayin bedelatı	5172
	2	Sevahlil müdür ve muallim, tabip, cerrah ve posta başlıklarının hayvan yem bedelatı ile roket bargirlerinin arpa, saman ve çayır esmanı	3736
	3	Fener, duba kaptan ve kaptan muavinleriyle sevahlil muallim ve posta başlıklarının sayfiye ve şitaiye elbise bedelatı	320
	4	Fener, duba taifesiyle sahil müstahdemîninin sayfiye ve şitaiye melbusat esmanı	12 378,50

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 110

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	5	Tenvirat ve mahrukat esmanı	3859,20
	6	Bedel-i icar	1280
	7	Tamirat ve inşaat	17 000
	8	Masarif-i muhtelif	13 925
		Masarif-i gayr-ı melhuza	
	9	Meclis-i İdare ücurat-ı içtimaiyesi	1200
	10	Hidemat-ı fevkalade ve fedakaraneleri görülen efrat ve çavuşlara verilecek mükâfat-ı nakdiye	1250
		Ecnebinin işgali zamanında maaşlarını alamayan memurin, müstahdemîn ve mütekaidinin mütedahil maaşlarına mahsuben verilmek üzere tahsis kılınan	
		İkinci Fasılın Yekûnu	60 120,70
3		Memurin ve mütekaidin tahsisat-ı fevkaladeleri	85 366,91
4		Telgraf ücuratı	1000
5		Sinin-i sabıka düyunu	
		Yekûn-ı Umumi	173 096,84

Hükûmet Yedinde Sahipsiz Olarak Mevcut Bulunan Emlakin, Emval ve Emlaki Düşman, Usat ve Hasbe'l-lüzum Hükûmet Tarafından Tahrip Edilmiş Olanlara Nispet Dâhilinde Tevziine Mütedair 13 Mart 1340 Tarihli Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerini Muaddil Kanun

Numara: 622

Madde 1- Hükûmet yedinde sahipsiz olarak mevcut bulunan emval ve emlâkin düşman, usat ve hasbe'l-lüzum Hükûmet tarafından emlâki tahrip edilmiş olanlara nispet dâhilinde tevzii hakkındaki 13 Mart 1340 tarih ve 441 numaralı kanunun birinci maddesi ber vech-i âti tadil olunmuştur:

Mübadeleye gayr-i tabi eşhasa ait olup Hükûmet yedinde bulunan metruk emlâk ile arsalar Hükûmetçe alelusul fûruht edilerek esmanı düşman, usat ve hasbe'l-lüzum Hükûmet tarafından hedim ve tahrip veya harp dolayısıyla ihrak edilmiş olan emlâk sahiplerine -muhtaç olanlar tercih edilmek şartıyla - zayıatlarının derecesi nispetinde tevzi olunur.

Madde 2- Kanun-ı mezkûrun ikinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Bu suretle esmanı tevzi edilecek olan emval-i gayrimenkulenin 1331 senesi bidayetindeki kıymet-i mukayyedeleri bilâhare maliye bütçesinden istihsal olunacak tahsisattan ashabı hesab-ı carisine kayıt ve ithal ve satılan emlâk ve arsaların bedeli, ashab-ı istihkaka tevzi edilinceye kadar, faiz mukabilinde Ziraat Bankasına tevdi olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

21 Ramazan 1343 ve 15 Nisan 1341

Teşvik-i Sanayii Kanununun On İkinci Maddesini Muaddil Kanun

Numara: 623

Birinci Madde- Teşvik-i Sanayi Kanununun on ikinci maddesi makamına madde-i âtiye kaim olmuştur:
(Umumiyetle el tezgâhlarıyla her türlü dokuma ve halı dokuyan ve bunları boyayan ve örmecilik (trikotaj) eden sanatkârlar ve işçiler temettü vergisinden muaf oldukları gibi Teşvik-i Sanayi Kanununun yedinci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 111

muafiyet ve müsaadelerden faydalanırlar.)
İkinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.
Üçüncü Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret, Maliye, Dâhiliye Vekilleri memurdur.

22 Ramazan 1343 ve 16 Mart 1341

Yeniden Üç Milyon Liralık Madeni Ufaklık Meskûkât Darbı Hakkında Kanun

Numara: 624

Birinci Madde- 12 Şubat 1340 tarih ve 411 numaralı kanun ile darp ve ihracına mezuniyet verilen iki milyon liralık madeni meskûkâtın beş milyon liraya iblâğına Maliye Vekili mezundur.

İkinci Madde- Madde-i anife mucibince ilâveten darp edilecek üç milyon liralık meskûkât-ı madeniye bilâhare fersude evrak-ı nakdiye ile tebdil edilmek üzere bidayeten büyük kıtadaki evrak-ı nakdiye ile mübadele olunabilir.

Üçüncü Madde- Yeniden çıkarılacak meskûkât-ı madeniye beş, on ve yirmi beş kuruşluk olup işbu meskûkâtın envai ve miktarı ve madenlerinin cins ve nevi ve şekil ve hacmi Maliye Vekâletince tayin olunur.

Dördüncü Madde- İlâveten darp olunacak mezkûr üç milyon liralık meskûkât-ı madeniye için 1341 senesi Maliye bütçesinin 45'inci faslının 3'üncü maddesine 350 000 lira tahsisat-ı munzamma ita olunmuştur.

Beşinci Madde- İşbu meskûkâta muktezi pulların hususiyet-i imaliyesine binaen Avrupa'daki mütchassis fabrikalardan pazarlık suretiyle mubayaasına Maliye Vekâleti mezundur.

Altıncı Madde- Elyevm mevki-i tedavülde bulunan ve bundan sonra yeniden darp ve ihraç edilecek olan her nev' madeni meskûkâtın delikli, lehimli ve kulplu olanları Hükûmet ve müessesat-ı resmiye veznelерince kabul olunmaz.

Yedinci Madde- Meskûkât darbiyatının süratle ve matlup veçhile icrasını temin için fevkalâde devam ve mesailerine lüzum görülen muvazzaf memurin ve müstahdemîne darbiyat müddetince mükâfat-ı nakdiye verilir. Bir ay nihayetinde verilen mebalîğin mecmuu Darphanenin şehri maaş

ve tahsisatı yekûnunun nısfını tecavüz edemez. İşbu mükâfat-ı nakdiye karşılığı olarak Maliye bütçesinin 45'inci faslında açılacak dördüncü maddeye 10.000 lira tahsisat vazolunmuştur.

Sekizinci Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Dokuzuncu Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

22 Ramazan 1343 ve 16 Nisan 1341

Kütahya-Tavşanlı ve Temdidi Demiryolunun İnşası Hakkında Kanun

Numara: 625

Birinci Madde- Kütahya-Tavşanlı ve temdidi demiryolunun inşası için, her sene bütçesine sarfı icap eden miktar konulmak üzere, 16 000 000 liranın sarfına ve bu bapta taahhüdat icrasına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde- İşbu kanun 1341 senesi Martından itibaren meriyü'l-icradır.

Üçüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

22 Ramazan 1343 ve 16 Nisan 1341

Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi Hakkında Kanun

Numara: 626

Birinci Madde- Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Kraliyetinin salâhiyettar murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Eylülünün yirmi sekizinci günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdik olunmuştur.

İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 Ramazan 1343 ve 18 Nisan 1341

Türkiye ile İspanya Arasında Münakit Muhadenet Muahedenamesi

Bir taraftan

Türkiye

Diğer taraftan

İspanya

Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Kraliyeti arasında muhadenet-i samimiye revabıtı tesis ve tahkim etmeyi arzu ettikleri ve devleteyn beyninde münasebat teessüs edince tarafeyn milletlerinin saadet ve refahiyetine hadim olacağı kanaatini her ikisi de perverde eyledikleri cihetle bir Muhadenet Muahedesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 112

olmak üzere: Türkiye Reisicumhuru:

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Tevfik Kamil Bey'i;

Ve İspanya Kralı:

İspanya İstanbul Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Don Juan Sirot İdest'i tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhima usule muvafık görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra ahkâm-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Kraliyeti beyninde ve keza iki Devletin tebaaları arasında gayr-i kabili ihlal ve samimi ve ebedi muhadenet cari olacaktır.

Madde 2- Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn iki devlet arasındaki diplomasi münasebatını hukuk-ı düvel esaslarına tevfikân tesis hususunda ittifak etmişlerdir.

Tarafeyn her birinin mümessil-i siyasisinin taraf-ı diğerin arazisinde hukuk-ı umumiye-i düvelin kavaid-i umumiyesince mevzu muameleye mazhar olacaklarını mütekabiliyet şartıyla kabul ederler.

Madde 3- İşbu muahede sürat-i mümkün ile tasdik ve tasdiknameler ol veçhile İstanbul'da teati edilecektir. Mezkûr muahedename tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra iktisab-ı mer'iyet edecektir.

Tasdikan l'il-makal tarafeyn murahhasları işbu muahedeyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir. 1924 senesi Eylülünün yirmi yedinci günü Ankara'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

1341 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanunu

Madde 1- Muvazene-i Umumiye-i Devlete dâhil devairin 1341 senesi masarifi için işbu kanuna merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile 183,932,767 lira 10 kuruş tahsisat ita olunmuştur.

Madde 2- 1341 senesi Muvazene-i Umumiye masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde muharrer olduğu üzere 153,046,854 lira tahmin edilmiştir.

Madde 3- İşbu muvazene-i umumiyenin varidat kısmını teşkil eden merbut (T) işaretli cetvelde envai gösterilen kâffe-i tekâlif ve rüsum ile varidat-ı muhtelifenin ve müteferrika namı altında mezkûr hasılatın 1341 senesinde dahi tarh ve tahsiline devam olunur.

Madde 4- Avani-i sim ve zerden Darphanece alınmakta olan ücret, rayice göre Maliye Vekâletince tanzim edilecek liste mucibince istifa edilir.

Madde 5- Topkapı Müzesi ile saraylardan ellışer kuruş ve diğer müzelerden onar kuruş duhuliye ücreti alınır. Sıhhiye Müzesi meccani olduğu gibi alelumum mektepler talebesi de duhuliye ücretinden müstesnadır.

Madde 6- Kars, Ardahan, Artvin vilâyetleriyle Iğdır, Sürmeli kazalarında 3 Temmuz 1338 tarihli Kanun mucibince alınan iki misil maktu vergi bir misle tenzil olunmuştur. Ancak mahall-i mezkûrede mahsulât-ı arziye vergisi cibayet olunur.

Madde 7- Hususi ormanlardan alınan rüsum kavanin-i mahsusası mucibince yüzde on olarak istifa olunur. Sahipli arazide yetiştirilen veyahut hüdayi nabit olarak sahipli arazide veya müteferrik surette devlete ait arazi-i hâliyyede yetişen ağaçlardan bu resm alınmaz.

Madde 8- İcar ve isticar kontrato evrakıyla ferağ ilmühaberleri âtideki fiyatlarla satılır:

A- İcar ve isticar kontratolarından senevi yüz liraya kadar bedel-i icarı mutazammın olanların beheri (10) kuruş; senevi beş yüz liraya kadar bedel-i icarı mutazammın olanların beheri 20 kuruş, senevi beş yüzer lira ve daha fazla icarı mutazammın olanların beheri 50 kuruş

- B-** Ferağ ilmühaberlerinden yüz liraya kadar olanlardan 10 kuruş, beş yüz liraya kadar olanlardan 15 ve beş yüz bir lira ve daha fazla olanlardan 50 kuruş.

Madde 9- Nüfus hüviyet cüzdanları âtideki fiyatlarla satılır:

	Kuruş
Bez kaplı hüviyet cüzdanı	15
Maroken hüviyet cüzdanı	50

Madde 10- 1341 senesine mahsus olmak üzere koyun ve keçilerin beherinden resm-i asliye zamimeten beş kuruş resm alınır.

Madde 11- 1339 ve 1340 seneleri zarfında Ziraat Vekâletince muhtacîn-i zürraa beray-ı tevzi hariçten mubayaa ve celp olunan tohumlukların tahakkuk etmiş gümrük rüsumu affolunmuştur.

Madde 12- Memalik-i ecnebiyeden ithal olunup inhisar sebebiyle memlekette sarf olunamayarak 1 Nisan 1341 tarihinden itibaren ihracına mecburiyet hâsıl olan kibritlerin evvelce alınmış olan gümrük ve istihlâk resimleri iade olunur.

Madde 13- 30 Nisan 1329 tarihli İskân-ı Muhacirin Nizamnamesinin 28'inci maddesinin muafiyata müteallik ahkâmı mülğadır.

Madde 14- Duçar-ı istilâ olan yerlerde işgal sebebiyle hicret etmiş veya nakledilmiş olanların tarih-i işgalden istihlâs zamanına kadar güzeran olan müddete ait olup henüz istifa

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 113

edilmeyen emlâk ve arazi vergileri bakayası affolunmuştur.

Madde 15- Mefsub rejî şirketinden Hükûmete intikal eden bilcümle emval-i gayrimenkulenin hazine namına devir ve ferağı her gûna resm, harç ve kaydiyeden muafıdır.

Madde 16- 3 Mart 1341 tarihli Kanunun üçüncü maddesinde muharrer olduğu üzere gümrük tarifesinin 270'inci maddesinde dâhil pamuk mensucat ile 323'üncü maddesindeki bilumum yün mensucatın istihlâk resmi tarifede muharrer resm-i aslinin bir mislinden ibarettir.

Madde 17- İdare-i Hususiye-i Vilâyat namına olarak tekâlif-i umumiye üzerinden 1341 senesi zarfında tarh ve tahsil edilecek olan küsurat-ı munzamma, kavanin-i mevzua ile vazolunanlardan ibarettir.

Madde 18- Tekâlif ve rüsum-ı devlete munzam olup 1339 sene-i maliyesi nihayetine kadar tahakkuk eden idare-i hususiye ve belediye hisseleri 3 Nisan 1340 tarihli Mahsub-ı Umumî Kanunu mucibince mahsuben istifa ve bu suretle alınacak hisseler hazinece ait oldukları idare-i hususiye ve belediyelere nakden tesviye olunur.

Madde 19- Şarap ve rakılar ile bira ve emsali meşrubatı kü'liyeden alınacak duhuliye resmi resm-i aslinin rub'unu tecavüz edemez.

Madde 20- Meadin ocaklarıyla bilumum müessesat-ı snaiyenin tesisatına ve işletilmesine ait levazımdan ve tuz ile devlet inhisarına tabi diğer mevaddan ve ipek kozasından duhuliye resmi alınmaz.

Madde 21- Kibrit inhisarı için mevzu ahkâm hilâfında hareket edenler, kibrit ve sigara kâğıdı rüsum-ı istihlâkiyesi hakkındaki kanunlarda münderiç mücazata tabi tutulurlar.

Kaçak olarak derdest olunacak kibrit kutuları müsadere olunmakla beraber beher kutu için Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân cezaen yirmi beş kuruş ahz olunur.

Madde 22- 1341 senesi zarfında Bank-ı Osmani ile olan hazine hesab-ı carisinden maada kısa vadeli avanslar ve hesab-ı cariler akit ve küşadına Maliye Vekili mezundur.

Madde 23- Tarihî ve bedîî kıymeti haiz olanlar müstesna olmak üzere emlâk-i milliyenin bedeli peşin veya âtideki esaslar dairesinde tanzim edilecek talimatnameye tevfikân mukassat olarak fûruhtuna Maliye Vekili mezundur:

- A-** İçinde veya civarında hiç arazisi olmamak veya uhde-i tasarruflarındaki miktar-ı arazi iki yüz dönümden noksan bulunmak sebebiyle toprağa muhtaç erbab-ı ziraat mevcut olan arazi-i milliye, bedeli on senede mukassatan alınmak ve her haneye verilecek arazi miktarı yedlerindeki arazi ile birlikte muhitin icabına göre âzami iki yüz dönümü tecavüz etmemek üzere takdir-i kıymet suretiyle tevzi ve fûruht olunur.
- B-** İçinde veya civarında toprağa muhtaç erbab-ı ziraat mevcut olmayan arazi-i milliye ile devlete ait bağ, bahçe, fındıklık, zeytinlik gibi gayrimenkulat takarrür edecek bedel-i âzami on senede mukassatan alınmak üzere bi'l-müzayede taliplerine satılabilir.
- C-** Emlâk-i milliyeden olan musakkafat ve arsalar takarrür edecek bedel-i âzami sekiz senede mukassatan alınmak üzere bi'l-müzayede taliplerine fûruht olunabilir
- D-** Gerek takdir-i kıymet suretiyle gerek bi'l-müzayede fûruht edilecek fikarat-ı sabıkada muharrer emval-i gayrimenkule son taksitin tediyesi zamanına kadar hazine lehine birinci derecede haciz vaz'ı şartıyla bidayeten katî surette ferağ olunur.
- H-** Hulul eden taksiti miadında vermeyenler hakkında Tahsil-i Emval Kanunu ahkâmı tatbik edilir.
- V-** Mübadeleye gayr-i tabi eşhas-ı hükmiyeden metruk bilcümle emval-i gayrimenkule kâffe-i hukuk ve vecaibiyle bulundukları vilâyetlerin idare-i hususiyelerine devredilir.

Madde 24- Menatik ve kabiliyet-i iskânlarına veya arazi ve emlâkin vaziyetlerine nazaran mübadillerin istifadeleri mümkün olmadığı tahakkuk ederek tevzi ve tefviz edilemeyen mübadillere ait emval-i metrukeden dört buçuk milyon liraya kadar olan miktarını Dâhiliye Vekâletinin muvafakatiyle Maliye Vekâleti 23'üncü madde mucibince fûruhta mezundur.

Madde 25- Hazine-i devlet nam ve hesabına Muvazene-i Umumiye Kanunu ile taht-ı mezuniyette bulunmayan kâffe-i rûsum ve tekâlifin tarh ve tahsili memnu olup bunun haricinde her ne nam ve suretle olursa olsun tarh ve cibayet-i tekâlif hakkında emir ita edenler takibat-ı kanuniyeye tabi tutulur.

Madde 26- Aidat-ı tekaüdiyeyi miadında tevkif ve mülhak ve hususi bütçelerden maaş alanlardan kesilen aidat-ı mukanneneyi âzami iki ay zarfında mal sandıklarına teslim etmeyen muhasiplerden yüzde dokuz hesabıyla faiz alınır.

Madde 27- Komisyon-ı mahsuslarınca tarh ve tahakkukuna devam olunan mükellefiyet-i nakliye-i askeriye vergisinin 1341 senesinde de tahsiline devam olunur.

Madde 28- Bilumum damga ve hazine pulları tevhit ve damga pullarının kuruştan dün olan küsuratı kuruşa iblâğ olunmuştur.

Madde 29- Hidemat-ı Vataniye Tertibinden elyevm maaş almakta olan zevat, işbu kanuna merbut (S) işaretli cetvelde esamisi muharrer olanlardan ibarettir. Bunun haricinde maaş tahsisi mutlaka Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş bir kanuna müstenit olmak lâzım gelir.

Madde 30- Hariciye Vekâleti, Muhasebe-i Umumiye Kanununun on üçüncü maddesinden istisnaen sefarethanelerle, şehbenderhaneler için uzun müddetle icar mukavelenameleri akdine ve inde'l-hace bedeli Hariciye İcarat Tertibinden mukassatan ödenmek üzere bina satın alarak uzun müddetle taahhüde girişmeye mezundur.

- Madde 31-** Kavanin-i mahsusa ile ifası kabul edilen hidemat-ı nafia için kavanin-i mezkûrede murakkam tahsisatın mecmuunu ve senevi tediye miktarı da bütçesine mevzu tahsisat derecesini tecavüz etmemek ve icabında bi'l-tilâf takarrür edecek veçhile uzun senelere tefrikan taksitlerle ödenmek üzere Nafia Vekâleti Heyet-i Vekile kararıyla taahhüdata girişmeye mezdur.
- Madde 32-** Devlet yolları ve büyük köprüler inşaat ve imalâtı ile sair umur-ı nâfiaya ait taahhüdat Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununun on üçüncü maddesinin birinci fıkrası hükmünden müstesnadır. 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun on yedinci maddesi mülğadır.
- Madde 33-** Ajansın bir müessese-i hususiye tarafından idare ettirilmesine ve bunun için senevi tediye miktarı “150,000” lirayı tecavüz etmemek üzere on seneye kadar taahhüt icrasına Hariciye Vekili mezdur.
- Madde 34-** Ormanların kısa müddet zarfında amenajman ameliyesini ifa için, senevi tediye miktarı Ziraat Vekâleti bütçesinde mevzu tahsisattan “100,000” liralık miktarını tecavüz etmemek şartıyla, “1,000,000” liraya kadar taahhüt icrasına veyahut hâlen müstahdem fennî grupların aynı teşkilât ve maaşla adedinin tezyidine Ziraat Vekili mezdur.
- Madde 35-** Ankara’da Müdafaa-i Milliye Vekâleti tahsisatına mahsuben inşa edilecek mebaniden beheri için Müdafaa-i Milliye Vekâleti “250,000” liradan fazla taahhüdata girişmeye mezdur.
- Madde 36-** Hidemat-ı umumiye-i devlet meyanında mahiyet-i daimeyi haiz olan kuva-yı harbiyenin ilbas, iâşe, teçhiz ve teslihi için akdedilecek mukavelatın Heyet-i Vekile kararıyla sene-i âtiyeye de teşmili caizdir. Bu suretle icra edilecek taahhüdattan sene-i âtiye bütçesinden mahsup ve tesviye edilecek miktarın hadd-i âzamı, emsali hidemat için sene-i cariyeye bütçesine mevzu tahsisatın nisfını tecavüz edemez.
- Madde 37-** Muvakkat veya daimi bir memuriyetle memalik-i ecnebiyeye izam olunanların zatî ve aile yol masrafları Memurin-i Hariciye Harcırah Kanununa ve yevmiyeleri 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesine tevfiikan verilir. Bu yevmiyeler devair-i aidesince ehemmiyet-i maslahata ve icabat-ı mahalliyeye göre yedi misline kadar tezyit olunabilir. Memuriyet-i muvakkate ile izam olunanlara bu miktardan fazla yevmiye itası lâzım geldiği takdirde verilecek yevmiye miktarı İcra Vekilleri Heyetince takdir olunur. Mezkûr 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin 29’uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarıyla kararname-i mezkûrun 10 Teşrinisani tarihli zeylinin üçüncü maddesi ahkâmı mülğadır.
- Madde 38-** Maarif, Ziraat Vekâletleriyle Rûsumat, Düyun-ı Umumiye ve Tapu ve Evkaf Müdüriyet-i Umumiyelerine merbut müfettiş ve muadillerinin ve tetkik-i hesabat için gönderilecek Divan-ı Muhasebat murakıp muavinlerinin yevmiyeleri, maliye müfettiş ve muavinlerinin yevmiyeleri misillü hesap ve ita olunur.
- Madde 39-** Her ne meslekten olursa olsun 1340 senesi nihayetine kadar tekaüdü icra kılınmış olan bilumum mütekaiddin muallimliğe, mütekait tabip ve eczacı ve baytarlardan Hükûmet, idare-i hususiye ve belediye tababet ve eczacılık ve baytarlıklarına tayin olunanların tekaüt maaşları kat’olunmaz. Ancak bu memuriyetlerden alacakları maaş ve tahsisat-ı fevkalâde mecmuu kendi tertiplerinden ücret olarak verilir.
- Madde 40-** Elyevm meriyü’l-icra Memurin-i Mülkiye Tekâüt ve Mazulin kanunları ahkâmına tevfiikan tahsisi lâzım gelen maaşat, memurinin mensup oldukları devair ve müessesat-ı resmîyeden gönderilecek musaddak tercüme-i hal varakası suretiyle müddet-i hizmet cetvelleri ve tahkik-i hüviyet ilmühaberleri üzerine Muhassasat-ı Zatiye Müdüriyetince bi’l-hesap tahsis ve ashabı yedine sened-i resmî ita olunur. 11 Ağustos 1325 tarihli Mülkiye Tekâüt Kanununun yirmi ikinci ve 7 Ağustos 1325 tarihli Mazulin Kanununun on dördüncü maddeleri ahkâmı mülğadır.
- Madde 41-** 1341 sene-i maliyesinden itibaren mütekaiddin-i mülkiye, ilmiye ve askeriye ile eytam ve eramiline tahsis edilen maaşattan bir nüfusa isabet edecek yüz kuruş ve daha dûn derecesinin on seneliği 13 Kânunuevvel 1335 tarihli Tahsisat-ı Fevkalâde Kararnamesinde muayyen zammıyla beraber

nuhassasat-ı zatiye bütçesinde açılacak üç maddeli fasl-ı mahsustan defaten verilerek hazine ile alâkaları kat' olunabilir. Aile meyanında bulunan evlâd-ı zükûra yalnız maaşa müstahak olduğu tarihten on dokuz yaşını ikmale kadar tahakkuk edecek müddete ait miktarı verilir. Evlâd-ı zükûr ve inastan tahsilde bulundukları tebeyyün eden bîkes ve muhtacîn haklarında bu madde tatbik olunmaz. (1340) sene-i maliyesi gayesine kadar muhassas maaşattan yüz kuruşa kadar olan aksamının üç sene zarfında minval-i muharrer üzere tasfiye ve kat'-ı hesabına Maliye Vekili mezundur.

Madde 42- Merkez ve vilâyatta münhal daimî memuriyetler, caizü'l-istihdam memurin-i mazule var iken, hariçten yeni memur alınamaz. Son sınıf ve maaşlarına muadil münhal memuriyet olmadığı halde sınıflarına ait hukuk-ı müktesebeleri mahfuz kalmak şartıyla lâakal

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 115

son maaşlarının sülûsanı derecesinde maaş ve ücretli bir memuriyeti inde't-teklif ne suretle ve sebeple olursa olsun kabulden istinkâf eden veya maa tahsisat son maaşlarının sülûsanına müsavi veya bundan fazla bir ücret ile resmî veya hususi devair ve mekâtib ve nüessesatta bir vazife deruhte etmiş olan memurin-i mazulenin mazuliyet maaşları kat' ve bunlardan müddet-i hizmetleri yirmi beş seneye balığ olanların rızalarına bakılmaksızın tekaütleri icra olunur.

7 Ağustos 1325 tarihli Mazulin-i Mülkiye Kanununun bu maddeye muhalif ahkâmı mülğadır.

Madde 43- Daimî veya muvakkat bir surette memalik-i ecnebiyede ifa-yı vazife eden memurin ile keزالik memalik-i ecnebiyede tahsil veya tettebbu'da bulunan talebe ve memurin maaşat ve muhassasatı, her aya ait tediyaat o ayın hululünden mukaddem ifa edilmemek şartıyla üç ay evvel ve üç aylığı bir arada tahakkuk ettirilebilir.

Madde 44- Mubayaa olunacak bronz ile masarif-i imaliyesi için 12 Şubat 1340 tarihli ve 411 numaralı Kanun ile 1339 senesi Maliye bütçesinin 70'inci faslının ikinci maddesine mevzu tahsisattan 1340 senesinde sarf olunamayan miktarı 1341 senesi maliye bütçesinin 45'inci faslında açılacak üçüncü maddeye devrolunur.

Madde 45- Emlâk-i mazbuta, yurtluk ve ocaklık mukabili olarak mukaddema verilen maaş ashabının alâkaları kat' edilmek üzere bervech-i âti muamele olunur. Şu kadar ki maaşat-ı mezkûre ashabının Türkiye hududu dâhilinde mukim bulunmaları ve Türk olmaları meşruttur.

A- Maaşat-ı mezkûre ashabına maaşlarının on senelik baliğine tekabül edecek miktarda emlak ve arazi verilir.

On senelik maaşları yekûnu yüz liradan dûn olanlara emlak ve arazi yerine bu miktar muvafakatlarıyla nakden tesviye olunabilir.

B- Verilecek emlak ve arazi için 1331 senesindeki kıymet-i mukayyederler esastır. Mezkûr tarihten sonra tahrir, ferağ, ifraz veya tadilât-ı hususiye gören emlak ve arazi kıymetleri 1331 senesindeki kıymet-i mukayyederlerine irca ve hiç kaydı bulunmayanlara da mümasillerinin 1331 senesi kıymet-i mukayyederleri nazar-ı dikkate alınarak kıymet takdir olunur.

C- Verilecek emlak ve arazi kıymetleri maaşın on seneliğinden fazla olduğu takdirde fazla miktar sahib-i maaşın bir senelik maaş-ı aslisini tecavüz etmez ise bu fark kendisinden nakden istifa olunur. Noksan olduğu surette sahib-i maaş verilecek emlak ve araziye noksanıyla kabulde veya diğer emlak ve arazi talebinde muhayyerdir.

D- Bu kabil maaşat ashabından bir kaç birleşerek hisselerini tayin ve müştereken emlak ve arazi talep ederlerse istihkaklarının mecmuuna göre haklarında ahkâm-ı ânife tatbik olunur.

H- Bu suretle yapılacak ve icra edilecek tediyat ve mahsubat muhassasat-ı zatiye bütçesinde açılacak fasl-ı mahsusa masraf kaydedilir.

Madde 46- Hariciye, Müdafaa-i Milliye, Bahriye ve Ticaret ve Maarif Vekâletlerine mensup memurin-i hariciyenin maaşlarından tevkifat-ı kanuniye bade'l-icra mütebakisi ile temsil tahsisatları ve müstahdemînin ücretleri harpten evvelki fi-i resmi hesabıyla mukabili İngiliz lirası olarak tesviye edilir.

Memurin-i mezkûre maaşatının aslına İngiliz lirası esası üzerinden mahalleri hayat pahalılığı nispetinde pahalılık zammı ilâve ve bervech-i balâ mukabili İngiliz lirası olarak tesviye olunur. Ancak hayat pahalılığı derecesi ne olursa olsun büyükelçilere pahalılık zammı namıyla verilecek miktar maaş ve temsil tahsisatları mecmuunun nısfından, diğer elçilere rub'undan dîn olamaz.

İşbu hayat pahalılığının nispeti Hariciye ve Maliye Vekâletleri tarafından müştereken her altı ayda bir defa tespit kılınır.

Temsil tahsisatıyla pahalılık zammı ve akçe farkları bir gûna tevkifata tabi değildir.

Tahsisat-ı Fevkalâde Kararnamesinin işbu maddeye muhalif ahkâmıyla 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun otuzuncu maddesi hükmü mülğadır.

Madde 47- Elçilerle şebenderlerin mezuniyet ve sair suretle infikâkları halinde muvakkaten yerlerinde kalacak veya elçilik ve şebenderliklerin re'sen idaresine memur edilecek maslahatgüzar ve vekillere itası muktezi temsil tahsisatıyla pahalılık zammı miktarı, asıllarına verilecek tahsisat ve pahalılık zammının rub'undan az ve nısfından ziyade olmamak üzere Heyet-i Vekilece takdir olunur.

Madde 48- Tahsilat tahmin ve tadil komisyonlarına ve temettü, emlak ve musakkafat bidayet, istinaf ve temyiz komisyonlarıyla, harp kazançları merkez komisyonuna tayin olunan muvazzaf ve gayr-ı muvazzaf heyet azasına Maliye Vekâletince tayin olunacak ücret-i huzur verilir.

Madde 49- 1340 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun 32'nci maddesi mucibince leyli mekatibe alınan meccanî talebe miktarı ücretli talebe adedinin nısfı derecesine iblâğ olunur, askerî liseler bundan müstesnadır.

Madde 50- Ahkâm-ı hususiyeye tabi bulunanlar müstesna olmak üzere varidat-ı devlete müteallik kavanin mucibince kaçakçılık dolayısıyla istifa olunacak ceza-yı nakdilerin nısfına kadar miktarı, muhbirler ile kaçağın derdesti emrinde hizmeti görülenlere derhal ikramiye olarak verilebilir. Bu suretle verilecek ikramiyelerin suret-i sarfı ve her daire bütçesinde açılacak fasl-ı mahsusa vech-i mahsubu Maliye Vekâletince tanzim kılınacak talimatname ile tayin olunur.

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 116

Madde 51- 1341 senesi bütçe açığına karşılık olmak üzere merbut "C" cetvelinde [1] muharrer devairin sene-i mezkûre bütçeleri fasıllarından ceman [16,980,000] lira mevkuf tutulmuştur.

Madde 52- Devairin 1341 bütçeleriyle bunlara merbut kadrolarında kabul olunan maaş zammıyatı 1 Haziran 1341 tarihinden itibaren tatbik olunur.

Madde 53- Türkiye Cumhuriyeti ile muamele-i müteakile esası üzerine itilâfname teati eden düvel-i ecnebiyeye, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla Ankara'da sefaret ve konsoloshane inşa eylemek üzere meccanen arsalar tefvizine ve gerek bu arsalar, gerek Ankara'da inşa edilecek sefaret ve konsoloshanelerle düvel-i mezkûrenin elyevm Türkiye'de mevcut diğer sefarethane ve konsoloshaneleri için tahsisi veçhile bilâhare tapu senedi itasına Maliye Vekâleti mezundur. Ankara'da sefarethane ve konsoloshaneler inşaatı için memalik-i ecnebiyeden celp edilecek malzeme-i inşaiye gümrük resminden muaftır.

- Madde 54-** Memleket dâhilinde miktar-ı kifayede istihsal ve imal olunan ve fennen aynı vazifeyi görebileceği mütehakkık olan her nev' mevadd-ı iptidaiye ve mamule ve madeniyeyi hükûmet ve devlet ile alâkadar bilcümle müessesat ile imtiyazlı şirketler hariçteki fiyattan %10 raddesinde pahalı bile olsa tercihan dâhilden mubayaaya mecburdurlar. Bu husustaki ihtilâfatı İcra Vekilleri Heyeti halleder.
- Madde 55-** Trabzon-Erzurum demiryoluyla Trabzon limanının 1347 senesi nihayetine kadar inşası için elli milyon liraya kadar İcra Vekilleri Heyeti kararıyla taahhüdatta bulunmaya Nafia Vekâleti mezundur. Vücuda getirilecek itilâf-ı malî üzerine her sene sarfı lâzım gelen miktar o sene bütçesine vazolunur.
- Madde 56-** Elyevm Maliye Vekâletine merbut Adana ve Hereke'deki mensucat ve Yıldız'daki çini fabrikalarıyla Askerî Fabrikalar Müdüriyetince idare edilmekte olan fabrikaların mühimmat-ı harbiye imal edenlerden maadası bilumum mevcudat ve ayniyatıyla Ticaret Vekâletine devredilmiştir.
- Madde 57-** 1340 senesi Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi Bütçe Kanununun üçüncü maddesinde muharrer inhisar eşyasından maada her nev' mevadd-ı infilâkiye ve kapsül gibi aksamı ve il'abı nariye ve istimali mücaz revolverlerin fûruhtu dahi taht-ı inhisara alınmıştır. Ancak umur-ı nafia ve meadinde müstamel mevadd-ı infilâkiye ve aksamı mahall-i teslimindeki maliyet fiyatına yüzde yirmiden fazla zammedilmeyerek efrada, şirketlere veya müessesata fûruht edilir.
- Madde 58-** İmalat-ı Harbiyede sivil amele yerine istihdam edilecek sanatkâr efrad-ı askeriye derece-i ehliyetlerine göre azami yetmiş beş kuruşa kadar yevmiye verilip bundan iaşe ve ilbas bedelleri tenzil olunur ve işbu bedeller dahi yevmiye tertibinden tesviye olunur.
- Madde 59-** İmalât-ı Harbiyede müstahdem ameleden kaza sigortasına tabi tutulması icap edenlerin sigorta bedelinin muvazene-i umumimiyeden muhassas mebalîğden fazlası işbu amelenin yevmiye ve ücretlerinden kat' olunur.
- Madde 60-** Vekâletlerin otomobillerinin levazım ve masarifi ve şoför ücreti şehri iki yüz lirayı tecavüz etmemek üzere devair-i aidesi bütçelerinin müteferrika tertibinden ayrıca ita olunur.
- Madde 61-** Muvazzaf tabiplerden 1341 senesinde mekâtib-i umumiye de hidemat-ı sıhhiye ve tubbiye ifa edenlere hizmetlerine mukabil bütçelerinde maaş veya ücret namıyla muhassas mebalîğ tediye olunur. Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkatinin 97'nci maddesinde darü'l-muallimîn-i rüştiye şahadetnamesini haiz olanlara kasr edilmiş olan istisna üç senelik darü'l-muallimin mezunlarına teşmil ve 27 Kânunuevvel 1340 tarihli Kanun ahkâmı haklarında 1 Mart 1341 tarihinden itibaren tatbik olunur. Mekâtib-i umumiye muallimliklerinde vekil sıfatıyla istihdam olunacak memurun ve muallimîne maaş-ı aslinin tahsisat-ı fevkalâdesiyle beraber nısfına kadar vekâlet maaşı itası caizdir.
- Madde 62-** 1325, 1340 seneleri Muvazene-i Umumiye, Avans ve Muvakkat bütçe kanunlarının ve kavanin-i sairenin işbu kanun ve kavanin-i mahsusa ile fesih ve tadil edilmeyen ahkâmı kemakân bakidir.
- Madde 63-** Memlekette tayyare fabrikaları tesisi için İcra Vekilleri Heyeti kararıyla üç milyon liraya kadar taahhüdatta bulunmaya Müdafaa-i Milliye Vekâleti mezundur. Bu hususta her sene sarfı lâzım gelen mebalîğ Müdafaa-i Milliye Vekâleti bütçesinde açılacak fasl-ı mahsusa tahsisat olarak vazolunur.
- Madde 64-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyü'l-icradır.
- Madde 65-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

24 Ramazan 1343 ve 18 Nisan 1341

[A] Cetveli

	Lira	Kuruş
Türkiye Büyük Millet Meclisi	1 545 254	
Riyaset-i Cumhur	208 791	

Divan-ı Muhasebat	449 595	
Başvekâlet	71 949	
Maliye Vekâleti	11 174 057	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 117

	Lira	Kuruş
Muhassasat-ı Zatiye	13 767 694	
Düyun-ı Umumiye	13 863 322	
Rüsumat	4 583 114	
Tapu	955 123	
Dâhiliye	4 949 616	
Posta ve Telgraf	5 815 823	
Emniyet-i Umumiye	3 802 296	
Umum Jandarma	11 077 440	10
Hariciye	2 583 288	
Matbuat	616 688	
Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye	4 860 105	
Diyanet İşleri Reisliği	1 687 401	
Adliye	6 013 722	
Maarif	7 742 508	
Nafia	19 667 285	
Ticaret	3 270 402	
Müdafaa-i Milliye	43 058 874	
Bahriye	5 310 380	
İskân	6 030 245	
Ziraat	6 555 421	
İmalat-ı Harbiye	4 272 273	
Yekûn	183 932 767	10

[B] Cetveli**1341 Senesi Varidat-ı Munzamması**

	Birinci Kısım – Bila-vasıta Alınan Vergiler	
Fasl	Nev-i Varidat	Adet lira
1	Musakkafat ve arazi vergileri	10 670 000
2	Temettü ve harp kazançları vergisi	4 250 000
3	Harp vergisi	1 000 000
4	Bedel-i nakdi-i askeri	2 500 000
4A	Mükellefiyet-i nakliye-i askeriye vergisi	300 000
5	Davar, deve ve canavar resmi	5 100 000

6	Mahsulat-ı arziye vergisi	15 350 000
7	Hususi ormanlar rüsumu	150 000
8	Meadin rüsumu	500 000
9	Vergi tezkireleri	50 000
	Birinci Kısımın Yekûnu	39 870 500
	İkinci Kısım – Damga, Çarhlar, Kaydiyeler, Ceza-yı Nakdiler	
10	Damga resmi	2 200 000
11	Hazine pulları	1 000 000
12	Harçlar	1 025 000
13	İhtira beratı ve alamet-i farika	5 000
14	Kaydiyeler	865 000
15	Ceza-yı nakdiler	350 000
	İkinci Faslıın Yekûnu	5 445 000
	Üçüncü Kısım - Bi'l-vasıta Alınan Vergiler	
16	İspirto ve müskirat resmi	3 000 000
17	Tenbakü bey'iyesi	5 000
18	Gümrük resmi	30 000 000
18A	Arziye ve saire	350 000
19	Rüsum-ı bahriye	750 000
20	Rüsum-ı sıhhiye-i askeriye	300 000
21	Sayd-ı berrî ve bahrî rüsumu	1 250 000
	Üçüncü Kısımın Yekûnu	35 655 000
	Dördüncü Kısım İnhisarlar	
22	Tuz rüsumu	8 350 000
23	Tütün sigara kâğıdı rüsumu	10 500 000
23A	Kibrit inhisarı	1 330 000
24	Meskûkât	50 000
25	Posta ve telgraf ve telefon	7 570 000
	Dördüncü Kısımın Yekûnu	27 800 000
	Beşinci Kısım - Müessesat	
25	Mekatib-i Umumiye hasılatı	350 000
26	Mekatip ve müessesat-ı ziraiye hasılatı	75 000
26A	Müessesat-ı baytariye hasılatı	125 000
26B	Müessesat-ı sınaiye hasılatı	150 000
27	Müessesat-ı sıhhiye hasılatı	5 000
28	Sıhhiye Vekâleti hasılatı	15 000
29	Hükûmet kinini hasılatı	50 000
30	Resmî matbaalar	150 000
32	Meadin hasılatı	550 000
	Demiryollarından Hazine Hissesi	
33	Şark Demiryollarından	100 000
34	Ankara – Sivas hattından	150 000
	Beşinci Kısımın Yekûnu	1 720 000

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 118

	Altıncı Kısım – Emlak ve Eşya-yı Devlet Hasılatı	
Fasıl	Nev-i Varidat	Adet Lira
35	Emlak-ı Milliye hasılatı	11 165 000
36	Devlet ormanları hasılatı	2 250 000
37	Füruht olunan eşya bedeli	1 500 000
38	Konya Ovası ameliyat-ı iskaiye ve varidatı	50 000
	Altıncı Kısımın Yekûnu	14 965 000
	Yedinci Kısım – Hasılat-ı Mütenevvia	
39	Hazine muamelatından hâsıl olan varidat	200 000
40	Kumpanyalardan teftiş mukabili alınan	10 000
41	Hasılat-ı müteferrika	4 100 000
42	Tekaüdiye tevkifatı	3 750 000
	Yedinci Kısımın Yekûnu	8 060 000
	Sekizinci Kısım - İstirdadat	
43	Soma – Bandırma Demiryolundan	71 354
44	Tavizata mukabil istirdadat	600 000
	Sekizinci Kısımın Yekûnu	671 354
	Dokuzuncu Kısım – İstihlak Rüsümü	
46	İstihlak rüsümü	16 360 000
	Kırk Altıncı Fasılın ve Sekizinci Kısımın Yekûnu	
	Onuncu Kısım – Harp Karşılığı Varidat-ı Fevkaladesi	
47	Anadolu – Bağdat Demiryolları nakliyatından Hükûmet hissesi	2 000 000
48	Nakliyat resmi	500 000
	Onuncu Kısımın Yekûnu	2 500 000
	Yekûn-ı Umumi	153 046 854

[S] Cetveli

	Maaş-ı Asli Lira	Maaş Tahsisi Tarihi	Hakkındaki Kanun Numarası
Akdağmadeni Kaymakamı Tahir Bey zevcesi Memnune ve kerimleri Mührünnisa, Nilüfer ve Tahire Hanımlar ile mahdumu Ertuğrul Efendi	20	27 Eylül 1336 ve 13 Nisan 1340	25 481
Urfa Mutasarrıf-ı sabıkı Nusret Bey'in zevcesi ile mahdumları Tarık, Mazlum ve Müntakim Efendiler	35	25 Kânunuevvel 1336 13 Nisan 1340	80 480
Bozkır Kaymakamı Demir Asaf zevcesi Samiye Hanım'la iki çocuğu	10	19 Mart 1337	107
Ankara Mebus-ı sabıkı Atıf Bey	10	14 Teşrinievvel 1338	370
Boğazlıyan Kaymakam-ı esbakı Kemal Bey zevcesi Hatice Hanım ile kerimleri Müzehher ve Müşerref Hanımlar ve mahdumu Adnan Bey	25	14 Teşrinievvel 1338 22 Nisan 1340	271 515

Kuva-yı Milliye kumandanlarından Yahya Kaptan zevcesi Şevket ve kerimleri Fikriye ve Muzaffer Hanımlar	10	19 Teşrinievvel 1338	275
Miralay Şehid Nazım Bey validesi Libase Hanım	40	9 Mart 1340	434
Miralay Şehid Süleyman Fethi Bey zevcesi Fatma Latife Hanım	40	9 Mart 1340	435
Büyük Türk Şairi Abdülhak Hamid Bey	100	19 Mart 1340	443

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 119

	Maaş-ı Asli Lira	Maaş Tahsisi Tarihi	Hakkındaki Kanun Numarası
Bahriye Nazır-ı esbakı Birinci Ferik merhum Cemal Paşa zevcesi Seniha ve kerimesi Kamuran Hanımlar ve mahdumları Necdet ve Behçet Beyler	30	13 Nisan 1340	474
Doktor Bahaeddin Şakir Bey zevcesi Cenani Hanım ve mahdumu Alep ve Celasin Beyler	25	13 Nisan 1340	474
Sadr-ı esbak Talat Paşa'nın büyük hemşiresi Hayriye Hanım	15	13 Nisan 1340	474
Sadr-ı esbak Talat Paşa'nın zevcesi Hayriye Hanım	25	13 Nisan 1340	474
Trabzon Mebusu Şehid İzzet Bey'in zevcesi Ülfet Hanım ile mahdumları Abdullah ve Abdurrahman Beyler	20	13 Nisan 1340	474
Kütahya Mebus-ı sabıkı Haydar Bey	25	13 Nisan 1340	474
Şehid Tevfik Sükûti Bey'in validesi Fatma Zehra ve hemşiresi Seniye Hanımlar	20	13 Nisan 1340	479
Şehid Çarhçı Yüzbaşı Halil İbrahim Efendi zevcesi Fatma Belkis ve kerimleri İclal ve Necmiye Hanımlar ile mahdumu Celaeddin Efendi	25	13 Nisan 1340	480
Esbak Diyarbakır Valisi Reşid Bey merhumun haremi Mazlume ve kerimleri Fikret ve İsmet Hanımlar'la mahdumları Şinasi, Cehri ve Cezmi Efendiler	50	23 Nisan 1340	481
Esbak Kastamonu Mebusu İsmail Mahir Efendi zevcesi Fatma ve kerimleri Fatma İffet ve Ayşe Ferihan Hanımlar ile mahdumları Alaeddin, Ahmed Ertuğrul ve Bekir Gündüz Efendiler	30	23 Nisan 1340	481
Üçüncü Ordu Kumandanı İsmail Hakkı Paşa validesi Habibe Hanım	40	23 Nisan 1340	481
Babıali Vakasında şehid olan Harbiye Nazırı Nazım Paşa kerimesi Atiye Hanım	18	23 Nisan 1340	481
Bahriye yüzbaşlarından merhum Fethi Bey'in pederi Abdurrahman Efendi	10	23 Nisan 1340	481
Binbaşı Şehid Muhtar Bey hemşiresi Binnaz Hanım	15	23 Nisan 1340	481
Denizli Komiseri Hamdi Bey zevcesi Fevziye ve kerimesi Perihan Hanımlar ile mahdumu Cengiz Efendi validesi Ferdus Hanım	20	23 Nisan 1340	481

Denizli Mebus-ı sabıkı Hakkı Behiç Bey	25	23 Nisan 1340	481
Sabık Meclis-i Mebusan Reisi Reşad Hikmet Bey mahdumları Ahmed Reşad ve Ömer Fuad Beyler	20	23 Nisan 1340	481
Şehid Yüzbaşı Yörük Selim Bey zevcesi Hikmet ve kerimeleri Melahat Zafer ve Nimet Hanımlar	25	24 Nisan 1340	515
Şeyhülislam Hayri Efendi merhumun zevcesi Munise Hanım ile mahdumları Suad, Hakkı ve Münib Beyler	40	13 Nisan 1340	481
Sadr-ı esbak Mahmud Şevket Paşa zevcesi Dilşad Hanım	62,5	13 Nisan 1340	481
Suşehri'nde idam edilmiş olan Yüzbaşı Nuri Bey'in zevcesi ve iki mahdumu	15	13 Nisan 1340	481

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 120

	Maaş-ı Asli Lira	Maaş Tahsisi Tarihi	Hakkındaki Kanun Numarası
Tayyareci Nuri Bey validesi Seher Hanım	10	13 Nisan 1340	481
Abdülezel Paşa hafideleri Naciye ve Fatma Hanımlar	8	13 Nisan 1340	481
Adliye Nazırı Refik merhum Bey'in haremi Meveddet Hanım	15	13 Nisan 1340	481
Irak Şeyhü'l-meşayih Uceymi Paşa	50	13 Nisan 1340	481
Ömer Naci merhumun zevcesi Emine Advie ve kerimesi Müzeyyen Hanımlar ile mahdumu Arif Bey	20	13 Nisan 1340	481
Gazi Osman Paşa haremi Fatma Hanım	25	13 Nisan 1340	481
Kara Mağara Nahiyesi Müdürü Tevfik Bey'in zevcesi Hafize ve kerimeleri Didar ve Ayşe Hanımlarla mahdumları Hami, Nadir ve İrfan Efendiler	25	13 Nisan 1340	481
Gümüşhane Mebusu Şehid Ziya Bey zevcesi ile kerimesi Muammer ve Yedigâr Hanımlar ve mahdumları Enver ve Zümrüd Efendiler	25	13 Nisan 1340	481
Midhat Paşa kerimesi Fatma Memduha ve Mesrure Hanımlar	18	13 Nisan 1340	481
Merhum Mehmed Ali Bey zevcesi Belkis ve kerimesi Fatma Mihriban Hanımlar ile mahdumu Bahaeddin Efendi	12	13 Nisan 1340	481
Merhum Niyazi Bey zevcesi Feride ve hemşiresi Latife Hanımlar ile mahdumları Midhat ve Süleyman Asım Efendiler	40	13 Nisan 1340	481
Maraş Ulum-ı Riyaziye Muallim-i sabıkı Hayrullah Efendi zevcesi Ayşe Hanım ile mahdumları Celaeddin ve Kemaleddin Efendiler	15	13 Nisan 1340	481
Mustafa Necib Bey validesi ve hemşiresi	10	13 Nisan 1340	481
Muş Mutasarrıfı merhum Servet Bey zevcesi ile mahdumları Kamuran ve Orhan Efendiler ve kerimesi Neriman Hanım	25	13 Nisan 1340	481

Kızılca Nahiyesi Müdürü Şehid Adil Efendi validesi Selime ve zevcesi Havva İsmet ve kerimesi İffet Hanımlar	6	13 Nisan 1340	482
Şehid Erzincanlı Hafız Abdullah Efendi haremi Hatice Hanım	10	22 Nisan 1340	515
Trabzon vali-i esbakı Cemal Bey zevcesi Müzeyyen Hanım	15	22 Nisan 1340	515
Konya İsyanında şehid edilen Ali Kemal Efendi zevcesi Emine ve kerimesi Nefise Hanımlar	15	22 Nisan 1340	515
Ziya Gökalp Bey zevcesi Vecihe ve kerimleri Seniye, Hürriyet ve Türkan Hanımlar	140	11 Teşrinisani 1340	518

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 121

[C] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mülahazat
		Büyük Millet Meclisi		
4		Memurin maaşat ve ücuratı	600	
6		Masarif-i mütenevvîa	15 000	
10		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	780	
		Yekûn	16 380	
		Divan-ı Muhasebat		
17		Maaşat	7000	
20A		İnşaat	47 500	
21		Tahsisat-ı fevkalade	7576	
		Yekûn	62 076	
		Maliye Vekâleti		
31		İdare-i merkeziye maaşatı	13 864	
32		Devair-i muhasebe müdürleri ve aklamı maaşatı	10 908	
33		Heyet-i Teftişîye	5000	
34		Levazım	5000	
35		İdare-i merkeziye müteferrikası	750	
35A		Kavanin ve nizamat cem ve telfik masrafı	850	
36		İdare-i vilâyat maaşı	59 158	
37		Taşra levazımı	27 500	
38		Taşra müteferrikası	5900	
39		Masarif-i mütenevvîa	182 750	
40		Emlak-ı millîye masarifi	237 750	
41		Masarif-i tahsiliye	96 000	
42		Muamelat-ı nakdiye	6900	
46		Madalya	3750	

47		Milli Saraylar tamirat ve muhafaza masrafı	25 000	
49		Masarif-i gayr-ı melhuza	16 500	
50		Tahsisat-ı mesture	100 000	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 122

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mülâhazat
52		Memurin-i muvazzafa tahsisat-ı fevkaladesi	591 542	
53		Memurin-i mazule	20 000	
54		Ecnebi mütehassıslar	64 000	
56V		Tetkik-i hesabat heyetleri masarifi	15 500	
		Yekûn	1 488 622	
		Muhassasat-ı Zatiye		
57		Maaşat	500 000	
58		Tahsisat-ı fevkalade ve arazi bedeli	1 232 200	
		Yekûn	1 732 200	
		Düyun-ı Umumiye		
59		İdare-i merkeziye maaşat ve ücuratı	8000	
59A		İdare-i merkeziye levazım ve masarifi	7500	
60		Vilâyat maaşat ve ücuratı	75 550	
61		Vilâyat levazım ve masarifi	41 350	
62		Tuz ihraciye ve nakliyesi	202 500	
63		Masarif-i tahlisiye	48 250	
64		Masarif-i umumiye	23 250	
65		Tahsisat-ı fevkalade	94 023	
66		Telgraf ücuratı	20 000	
		Yekûn	520 423	
		Rûsumat		
102		İdare-i merkeziye maaşatı	1560	
103		Levazım	1850	
105		Vilâyat maaşatı	18 604	
106		Levazım	500	
107		Masarif-i mütenevvia	17 750	
108		Müteferrika	1500	
109		Reddiyat	750	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 123

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mûlahazat
111		Merakib-i muhafaza-i bahriye ve vesait-i takibiye-i berriye ile tamirhane masrafı	200 500	
112		Tahsisat-ı fevkalade	248 602	
112A		Tahsisat-ı maktua	8770	
		Yekûn	500 386	
		Tapu Müdüriyet-i Umumiyesi		
115		İdare-i merkeziye levazımı	330	
122		Tahrir heyeti masarifi	40 000	
123		Memurin-i muvazzafa tahsisat-ı fevkaladesi	18 039	
		Yekûn	58 369	
		Dâhiliye Vekâleti		
126		Levazım	3500	
127		Vilâyat memurin maaşatı	8820	
128		Müstahdemîn-i müteferrika	11 400	
132		Nüfus idareleri masarifi	15 000	
133		Hapishaneler maaşatı	11 700	
138		Tahsisat-ı fevkalâde-i şehriye	20 820	
140A		Telgraf ücuratı	300 000	
140B		Ecnebi mütehassıslar tahsisat ve harcırahı	45 600	
		Yekûn	416 840	
		Posta ve Telgraf ve Telefon Müdüriyet-i Umumiyesi		
141		İdare-i merkeziye maaşatı	32 380	
146		Posta işletme masarifi	3800	
148		Reddiyat	81 750	
149		Tahsisat-ı fevkalade	32 070	
151A		Telgraf ücreti	50 000	
		Yekûn	200 000	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 124

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mûlahazat
		Emniyet-i Umumiye		
152		İdare-i merkeziye maaşatı	600	

153		Masarifat	685	
154		Vilâyat maaşatı	37 960	
155		Masarifat	50 919	
156		Masarif-i umumiye	2026	
157		Masarif-i mütenevvîa	2500	
159		Polis mektepleri maaşatı	3270	
160		Polis mektepleri masarifatı	650	
161		Tahsisat-ı fevkalade	42 190	
162B		Mütehasşıs lar tahsisat ve harcırahı	34 200	
		Yekûn	175 000	
		Jandarma		
165		Kıtaat maaşatı	128 148	
168		Kıtaat masarifi	8236	
169		Teçhizat ve levazımat	15 767	
172		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	20 160	
175		Takip müfrezelerinin ekmek bedeli	95 000	
176		Telefon tesisatı ve masarif-i daimesi	10 497	
176A		Telgraf ücuratı	180 000	
		Yekûn	457 808	
		Hariciye Vekâleti		
181		Elçilik ve şehbenderlikler maaşat ve ücuratı	25 000	
182		Elçilik ve şehbenderlikler temsil tahsisatı	15 000	
183		Elçilik ve şehbenderlikler masarifi	50 000	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 125

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mûlahazat
185		Masarif-i mütenevvîa	40 000	
187		Beynelmilel müessesat ve kongrelere iştirak edecek murahhas ve memurin ücurat ve masarifi	46 000	
188		Tahsisat-ı fevkalade	574 000	
		Yekûn	750 000	
		Matbuat Müdüriyet-i Umummiyesi		
190	2	Ajans telgraf ücreti	50 000	
		Sıhhiye Vekâleti		
194		Vilâyat maaşatı	30 000	

197		Masarifat	2000	
198		Muavenet-i içtimaiye müesseseleri maaşatı	7000	
199		Masarifat	49 000	
200		Masarif-i umumiye	85 000	
200A		Müfettişler yevmiye ve harcırahı ve saire	45 000	
202		Masarif-i muhtelif	32 000	
203		Muavenet	200 000	
204		Tahsisat-ı fevkalade	150 000	
Fasl-ı mahsus		Sıtma mücadelesi masarif-i umumiyesi	100 000	
Fasl-ı mahsus A		Muhacirin umur-ı sıhhiyesi masarif-i umumiyesi	100 000	
		Yekûn	800 000	
		Adliye Vekâleti		
220		Vilâyat maaşatı	73 000	
221		Vilâyat levazımı	7000	
222		Masarif-i umumiye	20 000	
226		Memuri-i muvazzafa tahsisat-ı fevkaladesi	184 000	
		Yekûn	284 000	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 126

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mûlahazat
		Maarif Vekâleti		
228		İdare-i merkeziye memurin ve müstahdemîn maaşatı	1560	
229		İdare-i merkeziye masarifi	10 000	
233		Yüksek ve orta mektepler maaşatı	77 500	
236		İnşaat ve tamirat ve levazım-ı dersiye ve tesisiye	50 000	
238		Mülhak idareler masarifi	13 625	
241		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	112 885	
245		Leyli iptidailer maaş ve masarifi	50 000	
244		Vilâyat mekatibine muavenet	200 000	
245A		Mektep Müzesi	15 930	
246		İspor teşkilatına muavenet ve beynelmilel müsabakalara iştirak	18 000	
246C		İlmî tetkik seyahatleri masrafı ve saire	43 000	
		Yekûn	592 500	

		Nafia Vekâleti		
247		İdare-i merkeziye maaşatı	36 780	
258A		Sarayönü civarı ve Koçhisar-Aksaray hattı demiryolları şirketine iştirak	400 000	
259		Mübayaası kabul edilen Anadolu Demiryolları Haydar Paşa Limanı tesisat-ı sabitesinin alât, edevatının tamirat-ı lâzimesiyle icap eden alât ve edevat-ı muharrike ve müteharrike ve malzeme bedel-i iştirası	1 000 000	
260		Demiryolları inşaat ve işletme maaş ve tahsisat ve masarifi	2 388 000	
261		Havali-i Şarkiye Demiryollarının inşaat ve tamirat ve işletmesine muavenet	200 000	
262		Devlet yolları ve büyük köprüler	540 000	
263		Su işleri	70 000	24 000
265		Memalik-i Irakiye'den izam kılınan hîn-i memuriyet kaydına almakta oldukları tahsisat-ı fevkaladelerine zamimeten verilecek tahsisat	4 658 780	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 127

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mûlahazat
		Ticaret Vekâleti		
267		İdare-i merkeziye maaşatı	20 000	
268		Levazım	6000	
270		Vilâyat maaşatı	11 500	
271		Levazım	9000	
272		Masarif-i muhtelif	9000	
276		Ticaret mektepleri maaşı	16 000	
279		Masarif	95 000	
281		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	50 000	
283		Telgraf ücreti	30 000	
Fasl-ı mahsus 1		Teşvikat-ı sınaîye ve tesisiye masrafı ve saire	340 418	
284A		Muavenet	4500	
284B		Kongre ve sergiler	10 000	
285		Sanayi istatistikinin tanzimi ve tesis olunacak fabrikalar hakkında mahalli tetkikat ifası için masarif ve ücurat	2750	
287		Alât ve levazım-ı fenniye	1690	
287A		Ticaret-i Bahriye ve Limanlar maaşatı	5000	

287C		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	32 642	
287D		Fenerler masarif-i tamiriyesi ve tazminatı	56 500	
		Yekûn	700 000	
		Bahriye Vekâleti		
313		Masarif-i daime	314 625	
317		İmalat ve mübayaat ve inşaat-ı cedide	138 370	
317A		Tesisat, tahkimat ve istimlakat masarifi	20 000	
		Yekûn	653 000	
		İskân Müdüriyet-i Umumiyesi		
322		İdare-i merkeziye masarifi	16 507	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 128

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira Adet	Mülahazat
224		Mülhakat masarifi	1250	
325		Masarifat-ı umumiye	1 482 595	
326A		Telgraf ücuratı	25 000	
326B		Memurin-i mazule	7000	
		Yekûn	1 532 352	
		Ziraat Vekâleti		
328		İdare-i merkeziye maaşatı	8370	
330		Merkez masarif-i müteferrikası	75 750	
331		Vilâyat maaşatı	26 844	
333		Masarif-i umumiye-i muhtelif	100 000	
335A		Sanayi-i ziraiye tesis ve teşvik masrafı	75 000	
336		Orman mekteb-i âlisiyle vilâyet orman mektepleri maaşatı	4455	
337		Orman mekteb-i âlisiyle vilâyet orman mektepleri masrafı	50 000	
338		Mekatib ve müessesat-ı ziraiye maaşatı	7257	
340		Mekatib ve müessesat-ı baytariye maaşatı	7625	
341		Mekatib ve müessesat-ı baytariye masarifi	75 000	2620
344		Tahsisat-ı fevkalade	74 450	
Fasl-ı mahsus		Orman işletme ve ıslahat masarifiyle tevsi-i ziraat için zirai takviye masrafı	831 513	
		Yekûn	1 331 264	
		Yekûn-ı umumi	16 980 000	

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 129

***Cumhuriyetin İlanına Müsadif 29 Teşrinievvel Gününün
Milli Bayram Addi Hakkında Kanun***

Numara: 628

- Birinci Madde-** Türkiye dâhil ve haricinde devlet namına yapılacak milli bayram merasimi Cumhuriyetin ilân edildiği 29 Teşrinievvel günü icra olunur.
- İkinci Madde-** İşbu milli bayram merasiminin tarz-ı icrasıyla sair bayramlarda icra olunacak merasimin tarzı İcra Vekilleri Heyetince tayin olunur.
- Üçüncü Madde-** Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.
- Dördüncü Madde-** Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

***Çanakkale-Ezine-Bayramiç-Balya-Ezine-Ayvacık ve
Susurluk-Gönen-Biga Yollarının Turuk-ı Umumiye
Meyanına İthal Hakkında Kanun***

Numara: 629

- Birinci Madde-** Kale-i Sultaniye-Ezine-Bayramiç-Balya ve Ezine-Ayvacık tarikleriyle Susurluk-Gönen-Biga tariki turuk-ı umumiye meyanına ithal olunmuştur.
- İkinci Madde-** İşbu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

25 Ramazan 1343 19 Nisan 1341

***Sevkiyat Efrat ve Küçük Zabitanına Verilecek Yevmiyeler Hakkındaki
19 Mart 1337 Tarih ve 106 Numaralı Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerini
Muaddil Kanun***

Numara: 630

- Madde 1-** Kazandan yemek suretiyle temin-i iaşeleri imkânı hâsıl olamayan efrat ve küçük zabitanı bulundukları mahal rayici üzerinden yevmiye verilir.
- Madde 2-** Ahz-ı asker şua batı tarafından celp ve cem' edilip kıtaata sevk edilecek olan ve keزالık beray-ı tebdil-i hava veya memuren izam ve iade kılınan ve silâh altından terhis edilen silâh-endazana, kıta şeklinde iaşe edilemedikleri ve güzergâhta kendilerini iaşe edecek kıta-i nizamiye bulunmadığı veya azık verilemediği surette dahi, hareket ettikleri mahal rayici üzerinden yevmiye ita kılınır. Ancak bulunulan mahal bir merkez-i askerî ise işbu bedel mevcut kontrat fiyatı üzerinden tespit olunur.
- Madde 3-** İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Erzurum-Sarıkamuş-Kars ve Şuabatı Demiryolları İdaresinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 631

Madde 1- Erzurum-Sarıkamuş-Kars ve şuabatı Demiryolları İdaresinin 1341 senesi varidat-ı umumiyesi merbut [A] cetvelinde gösterildiği veçhile (616 220) lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Mezkûr demiryolları idaresinin 1341 senesi maaş ve masarifat-ı umumiyesi için merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (616 220) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 3- İkinci maddede muharrer (B) cetvelinde münderiç fusulün maddeleri beyninde inde'l-icap münakale icrasına Nafia Vekâleti mezundur.

Madde 4- 1340 senesinde cari tarife 1341 senesinde dahi aynen tatbik olunur.

Madde 5- İşbu kanunun suver-i tatbikiyesini irae eder talimatname tanzimine İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Madde 6- İşbu kanun Mart 1341 iptidasından itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia Vekili memurdur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Varidat Bütçesi [A] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		İşletme Varidatı	
	1	Sarıkamuş – Kars – Arpaçay	70 000

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 130

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
	2	Sarıkamuş – Erzurum – Kükürtlü	155 000
		Birinci Fasılın Yekûnu	225 000
2		Hızır Fabrikası Varidatı	
	1	Kereste ve tahta satışı	
		İkinci Fasılın Yekûnu	82 000
3		Varidat-ı Muhtelif	
	1	Füruht olunan eşya bedeli	500
	2	Hasılat-ı müteferrika	720
	3	Ceza-yı nakdi	8000
		Üçüncü Fasılın Yekûnu	9220

4		Muvazene-i umumiyyeden muavenet	300 000
		Dördüncü Fasılın Yekûnu	300 000
		Yekûn-ı Umumi	616 220

Masarif Bütçesi [B] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	
1		Maaşat ve Ücurat	
	1	Memurin maaşatı	36 528
	2	Müstahdemîn ücurat-ı maktuası	170 340
	3	Yevmiye ile müstahdem işçi ve amele ücreti [1]	
		Birinci Fasılın Yekûnu	206 868
2		Masarif-i İdare	
	1	Harcırah	3000
	2	Kırtasiye ve evrak-ı matbua	4000
	3	Müteferrika ve mefruşat	2000
	4	Tenvir ve teshin	5000
	5	Beytutet	2000
	6	İkramiye	8000
		İkinci Fasılın Yekûnu	24 000
3		Masarif-i umumiye	305 029
4		Tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	67 323
5		İhtisas ücreti [2]	10 000
6		Telgraf ücreti	3000
		Yekûn-ı Umumi	616 220

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 131

4 Temmuz 1337 Tarih ve 131 Numaralı Şura-yı Devletin Memurin Muhakematına Müteallik Vezâifinin Suret-i İfâsı Hakkındaki Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 632

- Birinci Madde-** Memurin Muhakemat Heyet ve Encümeni Büyük Millet Meclisinin tatil zamanında reislerinin daveti üzerine içtima edebilir.
- İkinci Madde-** Heyet ve encümen azalarından içtimada hazır bulunanlara beher içtima için beş lira hakk-ı huzur verilir. Bu hakk-ı huzur Meclisin tatil müddetine münhasırdır.
- Üçüncü Madde-** 20 Mayıs 1340 tarihinde müddetleri hitam bulan heyet ve encümen âzalarının müddetleri Büyük Millet Meclisinin tatil müddeti hitamına kadar devam eder.

Dördüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Beşinci Madde- İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası Kanunu

Numara: 633

- Madde 1-** Müessesat-ı sanayiye tesisine hizmet ve buna müteferri bilcümle muamelât-ı ticariye ve itibariyeyi icra etmek üzere “Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası” namıyla bir banka teşkil edilmiştir.
- Madde 2-** Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası âtiyü’z-zikir muamelât ile iştigal eder:
- A-** Bankaya devredilmiş olan müessesat-ı sanaiyeyi teşekkül edecek şirketlere devredinceye kadar bizzat idare etmek,
 - B-** İştirak suretiyle tesisat-ı sanaiyede bulunmak ve işletmek,
 - C-** Bizzat veya iştirak suretiyle maden imtiyazı almak ve b’l-iştirak maden işletmek,
 - D-** Türk sanayi ve meadin ashabına ve maden mültezim ve âmillerine ikrazatta bulunmak,
 - H-** Maksud-ı teşekkülüne muvafık olmak üzere her türlü banka muamelesi yapmak.
- Madde 3-** Bankanın sermayesi bervech-i âti mebalîğ ve emvalden teşekkül eder:
- A-** Ticaret Vekâletinin 1340 senesinde tesis veya iştirak etmiş olduğu fabrika ve şirketlerdeki hisse ve sermayesi,
 - B-** Ticaret Vekâletinin 1341 senesi ile sinin-i müteakibe bütçelerine vazolunacak teşvikat-ı sanayiye tahsisatı,
 - C-** İmalât-ı Harbiyeye mahsus olanlardan maada devlete ait fabrikalar ile bunların mütedavil sermayeleri.
- Madde 4-** Hükûmet, Türkiye Sanayi ve Meadin Bankasından istikraz akit ve sermayesini istirdat edemez.
- Madde 5-** Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası Ticaret Vekâletinin taht-ı nezaretinde olup şahsiyet-i hükmiyeyi haizdir. Bir müdür-i umumi ile bir muavin ve bankacılık ile sanayi ve meadin umurunda mutehassıs beş azadan mürekkep yedi kişilik bir Meclis-i İdare tarafından idare olunur. Mebuslardan ve maden ve fabrika sahiplerinden âza intihap olunamaz.
- Madde 6-** Bankanın müdür-i umumi ve muaviniyle Meclis-i İdare azaları Ticaret Vekâletinin inhası ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reis-i Cumhurun tasdikiyle tayin edilir. Müdür-i umumî ve muavininin gayri Meclis-i İdare azasının müddet-i memuriyetleri dört senedir. İlk ikinci sene nihayetinde azanın üçü kura ile tebdil olunur. Yeniden intihapları caizdir.
- Madde 7-** Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası muafiyat-ı âtiyeden istifade eder: [99 sayılı nüshaya (*) tashih cetvelinin ikinci sahifesine bak]
- Madde 8-** Banka kendisine devredilen fabrikaları yüzde elli biri nama muharrer senetle kendisine ve Türk efrat ve eşhas-ı hükmiyesine ait olmak üzere tesis edeceği Türk anonim şirketlere devrederek işletmeye mezdur.
- Madde 9-** Banka Hükûmetin müsaadesiyle sermayesinin nısfı derecesinde faizli veya faizsiz ikramiyeli veya ikramiyesiz hisse-i temettua iştirakli ve iştiraksiz tahvilât ihracına veya kısa vadeli istikraz akdine mezdur. Tahvilât, devair ve müessesat-ı resmiyece kıymet-i muharrereleri üzerinden kefalet akçesi olarak kabul olunur.
- Madde 10-** Bankanın sarfıyatı kable’s-sarf ve bade’s-sarf Divan-ı Muhasebat vize ve tetkikine ve Usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununa tabi değildir.

Madde 11- Bankanın temettüat-ı safiyesinin yüzde altısı faiz namıyla bi'l-ifraz sermayeye zam olunarak bakiyesinin yüzde onu ihtiyat akçesine, yüzde onu temettülü tahvilâta, yüzde onu da Meclis-i İdare azasıyla memurin ve müstahdemîne maaşları nispetinde verilecek ikramiyeye tefrik ve tahsis ve yüzde yetmiş sermayeye ilâve olunur.

Madde 12- İhtiyat akçesi bir milyon liraya balığ olduktan sonra ihtiyat akçesine muhassas yüzde on hisse-i temettüün nısfı temettülü tahvilâta ve nısf-ı diğeri memurin ve müstahdemîn ikramiyesine tahsis edilir.

Madde 13- Bankanın bütçesi ve bütçeye müteallik muamelât-ı sairesi ile senelik bilançosu Meclis-i İdaresince tanzim ve Muvazene-i Maliye Encümeni ile Ticaret encümenlerinden müteşekkıl bir Heyet-i Umumiye tarafından tetkik ve tasdik olunur.

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 132

Madde 14- Bankanın hesabâtı Maliye müfettişlerinin teftişine tabidir.

Madde 15- İşbu bankanın nizamname-i dâhilîsi Meclis-i İdaresince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

Madde 16- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 17- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Madde-i Muvakkate- Bankanın 1341 senesine ait bütçesi bilâhare usulü dairesinde tasdike arz edilmek üzere Meclis-i İdaresince tanzim ve Ticaret Vekâletinin tasvibiyle tatbik olunur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Türk ve Şark Halıları Resminin Tenzili Hakkında Kanun

Numara: 634

Madde 1- 10 Mart 1332 tarihli Tarife Kanununun 327'nci numarasının evvelâ fıkrasında zikrolunan Türk ve Şark halısından alınmakta olan resm tarife-i asliyedeki miktara irca edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Tefsirler

8 Teşrinisani 1339 tarih ve 368 numaralı (Mübadele, İmar ve İskân Kanununun) sekizinci maddesinin tefsiri

Numara: 64

Muhtacîn tabirinden maksudın bih olan mana münhasıran iskân ve ibateye ihtiyacı olan harik ve hasar zedelere şamil olup harik ve hasar zede olmayan kesana teşmil edilemez ve sükna bahsinde bu misillüler hakkında tahakkuk eden ihtiyaç bunlar için mütesavi olup bu mevzide fakr u zaruret veyahut servetin bir gûna alakası olmaması lazımdır.

(İdareten tahliye tabirinden) vazı' kanunun maksadı harik ve hasar zedelerden maada eşhasın taht-ı istihbar ve işgallerinde bulunan hane ve emvâlîn tahliyeleri için mahkeme hükmüne lüzum olmadığı ve binaenaleyh tahliye

muamelesinin idareten icrası caiz bulunduğu hususatına matuf olduğu gibi esasen ibateye muhtaç olan bu misüllülerin bir müddet-i muayyene zarfında tahliyelerine cevaz-ı kanunî yoktur ve müddet kaydıyla tahliye muamelesi ruh ve mevzu-ı kanuna muhaliftir.

25 Ramazan 1343 ve 19 Nisan 1341

Kararlar

Numara 129

Silifke'nin Taşocağı karyesinden Kel Halil oğlu Ali'nin 26 Kânunuevvel 1339 tarih ve 391 numaralı Af Kanunundan başkaca istifade etmek üzere müddet-i mahkûmiyeti olan bir seneden rub'u bulunan üç ayın af suretiyle tenzili, Heyet-i Umumiye'nin 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimasında takarrür etmiştir.

Numara: 130

Malatyalı Hacı Halil zade Sıddık'ın iade-i hukuk-ı memnuası, Heyet-i Umumiye'nin 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 132 (Meclis Kavanin Mecmuasına istinaden)

Kocaeli Mebusu Saffet ve Konya Mebusu Refik Beylerin takriri üzerine Teşkilâtı Esasiye Kanununun 14'üncü maddesi mucibince 22 Nisan 1341 Çarşamba gününden 22 Teşrinievvel 1341 tarihine kadar altı ay müddetle Meclis-i Âlinin tatil-i içtimasına, 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimasının birinci celsesinde karar verilmiştir.

Numara: 133 (Meclis Kavanin Mecmuasına istinaden)

(163 sayılı Meclis kararına bak)

İsyan sahasında ve civarındaki vilâyatta ilân ve ahiren 24 Nisan 1341 tarihine kadar temdit edilmiş olan idare-i örfiye'nin tarih-i mezkûrdan itibaren daha yedi ay temdidine, 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimasının birinci celsesinde karar verilmiştir.

Numara: 134 (Meclis Kavanin Mecmuasına istinaden)

Meclis-i Âlinin tatili esnasında, isyan sahası teşkilat-ı

23 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 133

mülkiyesinde tadilat icrasında lüzum-ı acil ve fayda görüldüğü takdirde, Meclis-i Âlinin atıyen içtimasında tadil veya tasdik hakkı mahfuz kalmak üzere mezkûr teşkilatın icra ve tatbiki için Hükûmete salahiyet ve mezuniyet itası 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimanın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 135 (Meclis Kavanin Mecmuasına istinaden)

Kanun-ı mahsus mucibince altı ay için intihap edilmiş olan iki istiklâl mahkemesi müddet-i faaliyetlerinin Meclisin tatil-i mesai eyleyeceği cihetle, müddet-i muayyenelerinin hitamından itibaren daha altı ay temdidi 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimanın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 136 (Meclis Kavanin Mecmuasına istinaden)

Ankara istiklâl mahkemesine de Meclis-i Âlinin tekrar içtimasına değin idam salâhiyeti verilmesi, 20.04.1341 tarihinde münakit 107'nci içtimanın birinci celsesinde karar verilmiştir.

RESMÎ CERİDE

<i>Salı</i>	<i>Abone Şeraiti</i>
---	---
28 Nisan 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
4 Şevval 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235 kuruş
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 97 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Kanunlar

Hükûmet Namına Vuku Bulacak Müzayede ve Münakasa ve İhale Kanunu

Numara: 661

- Madde 1-** Hükûmet namına vuku bulacak her nev' mubayaat, satış, icar, inşaat ve tamirat ve istikşafat ve imalât ve işletme ve nakliyat ve mümasili işlerin münakasa veya müzayedesini kapalı zarf usulü üzere icra olunur. Âtidedi on sekizinci maddede tadat olunan ahvalde pazarlık ve on altıncı maddede gösterilen işlerde aleni müzayede veya münakasa caiz olduğu gibi inşaat-ı nafia ve işletme umuru bir kanun-ı mahsusla müstenit olmak şartıyla emaneten icra olunabilir.
- Madde 2-** Müzayede veya münakasası yapılacak madde ve hizmetin her türlü teferruatı câmi' şartnamesi bidayeten tespit ve muhtasaran ilan edileceği gibi bidayet-i ilanından itibaren birer suret-i musaddakası talib-i müzayede veya münakasa olduğunu beyan eden her şahsa bilâ-tehir ita ve tevzi olunur.
- Madde 3-** Mahiyet-i mahsusası itibarıyla münakasa veya müzayedenin iktidarlarına itimat olunur talipler arasında icra edilmesi mültezem olan ahvalde bu ciheti teminen şartnameye mevât ve ahkâm-ı mahsusla derç olunur.
- Madde 4-** Münakasa veya müzayede yevm-i ihaleden ekalli (yirmi gün) mukaddem vesaiti mutade ile müsavi fasılalarla dört defa ilan olunur. Ancak suret-i mahsusada memalik-i ecnebiyeden celbine lüzum görülecek eşya için işbu müddet iki aydan dîn olamaz. On bin lirayı müteceviz meblâğı tazammun eden münakasa veya müzayedeler (lüzum görülecek mahallî gazetelerden maada) Hükûmetin tayin edeceği iki gazete ile ayrıca behemehâl neşir olunur. İşbu ilânlarda nikat-ı âtiye behemehâl tasrih olunacaktır:
- Evvelen: Şartname suret-i musaddakalarının nereden istihsal edileceği;
- Saniyen: Müzayede veya münakasanın hangi makamda hangi gün ve saatte vuku bulacağı;

Salisen: Müzayede veya münakasaya iştirak için verilecek teklifnamelerin suret-i imlâ ve tarz-ı tevzii;
 Rabian: Müzayede veya münakasasının, iştirak edeceklerin derece-i iktidarlarına itimat olunur
 taliplerin arasında cereyanını teminen taliplerin bazı vesaik ibraz etmeleri lâzım geldiği takdirde bu
 vesaikin ne gibi şeyler olacağı.

Madde 5- Mubayaa edilecek veya satılacak eşya ve levazım ve gayrimenkulât bedelât-ı muhammenesi ve inşaat
 ve tamirat ve imalâtın bedel-i keşfi münakasa veya müzayedenin küşadından mukaddem 21'inci
 maddede mezkûr heyet tarafından erbab-ı ihtisas marifetiyle tahkik ve tespit olunarak bu bapta bir
 zabıt varakası tanzim ve evrak-ı esasiye meyanında hıfz olunur. Ancak inşaat ve tamiratın devair-i
 aidesince yapılmış keşifnameleri mevcut olduğu takdirde bunlarla iktifa olunur.

Madde 6- Münakasa veya müzayedeye iştirak edeceklerden müzayede veya münakasaya mevzu mevaddın
 bedel-i muhammenin yüzde yedi buçuğu nispetinde teminat-ı muvakkate alınır. İşbu teminat-ı
 muvakkate ihalenin icrasını müteakip nihayet on gün zarfında teminat-ı katiye akçesine iblâğ olunur.
 Teminat-ı katiye akçesi bedel-i ihale ve taahhüdün yüzde on beşinden ibarettir. Ancak inşaat ve
 tamirat-ı nafiada teminat-ı muvakkate akçesi, müteahhide istihkakına mahsuben vuku bulacak
 tediyeattan yüzde beş tevkif suretiyle teminat-ı katiye miktarına peyderpey iblâğ olunur.

28 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 136

Madde 7- Teminat-ı muvakkate ve katiye için nakit veya nakit yerine Hükûmetçe muteber bir banka kefaleti veya
 kıymet-i muharreresi üzerinden istikraz-ı dâhilî tahvili veyahut borsa fiyatından yüzde on noksanıyla
 diğer millî esham ve tahvilât kabul olunur. Kezalik emval-i gayrimenkulenin deyn mukabilinde
 teminat iraesı hakkındaki kanun ahkâmına tevfiikan ve birinci derecede olmak şartıyla irae olunacak
 gayrimenkulenin ancak teminat-ı katiye olarak kabulü caizdir.

Madde 8- Teminat-ı katiye akçesi şartnamede muayyen müddet zarfında tevdi veya temin olunmadığı takdirde
 ihtara hacet olmaksızın alâkadarın evvelce tevdi eylediği teminat-ı muvakkate Hükûmete intikal eder.
 Binaenaleyh teminat-ı muvakkate nakit ise doğrudan doğruya, banka kefaletnamesi ise ait olduğu
 bankadan derhal talep ve tahsil, esham ve tahvilât ise borsada derhal fûruht suretiyle irat kayıt ve
 esham ve tahvilâtın teminat-ı muvakkate miktarından fazla bedeli sahibine iade olunur. Gösterilen
 teminat gayrimenkul ise ol bapta kanuna tevfiikan istîfa-yı hukuk olunmak üzere daire-i aidesince
 müzayedeye çıkarılır. Ancak münakasalarda müteahhidin nükûlünden dolayı taahhüdün münfesihi
 olduğu tarihten itibaren üç ay zarfında tekrar münakasa veya bir ay zarfında pazarlık suretleriyle
 yapılacak mubayaat, nakliyat veya inşaat irat kaydedilen teminat-ı katiye miktarını mütecaviz Hazine
 aleyhine bir zarar ve hasarı mucip olduğu takdirde zarar ve hasarın mezkûr fazlası müteahhid-i
 evvelden ayrıca hükmen talep ve tahsil olunur.

Madde 9- Teminat-ı katiye, müteahhidin tamamen ve şartnameye muvafık surette ifa edildiği usulen sabit
 olduğunu müteakip bilâ-imhal sahibine iade ve gayrimenkule ise teminatı usulen fek olunur.

Kapalı Zarf Usulüyle Müzayede veya Münakasa

Madde 10- Kapalı zarf usulüyle vuku bulacak teklifat berveci-i zir tevdi edilir: Teklifname bir zarf derununa
 vaz' ve temhir olunur ve zarfın üzerine talibin ismi yazılır. İşbu memhur zarf, teminat-ı muvakkateye
 ait makbuz ilmühaberi veya banka kefaletnamesi ile lede'l-icap istenilen evrak-ı müsbit-i saire ile

beraber diğer mühürlü bir zarf derununa vaz' ve işbu zarfın üzerine teklifnamenin yalnız hangi işe ait olduğu işaret olunur.

Madde 11- Madde-i sabıkada muharrer olduğu üzere ihzar edilen zarflar alâkadaran tarafından münakasa veya müzayedenin yevm ve saati icrasından mukaddem müteselsil numaralı bir makbuz mukabilinde müzayede veya münakasayı icraya memur heyetin riyasetine tevdi edilecektir. Riyaset tarafından verilen makbuzun numarası zarf üzerine vaz' olunacaktır. Muayyen saatin hulûlüyle fıkra-i âtiyede muharrer zabıt varakasının tanziminden sonra hiç bir teklif kabul olunamaz. Müzayede veya münakasayı icraya memur heyet teklifatın kabulü için tayin ve ilân edilen müddetin hitamında ve zarfları açmadan mukaddem kaç adet teklifname aldıklarını mübeyyin numaralarının işaretiyle bir zabıt varakası tanzim edecektir. Zabıt varakasının tanziminden sonra zarflar açılıp müzayede veya münakasaya dâhil olabilmek için aranılan şerait ve teminatın ifa edilip edilmediği tetkik olunur. Şerait-i mebhuseyi ifa etmeyenlere ait iç zarflar küşat olunmaksızın ashabına iade olunur.

Madde 12- Mevadd-ı sabıkada tayin olunan şeraiti haiz olduğu anlaşılan zarflar aynı celsede alâkadarandan mevcut olanların huzuruyla küşat ve cehren kıraat olunarak hulâsa-i münderecatı peyderpey bir zabıt varakasına derç olunur. Alâkadarandan arzu edenler açılan teklifnameleri kıraat ve okuduklarını mübeyyin mezkûr teklifnamelerin zahrına vaz ve imza edebilirler.

Müzayede ve münakasa tekliflerinin muayyen yevm-i ihalede tetkikatı ikmal edilemeyeceği anlaşıldığı takdirde iç zarfların küşadına başlanmayarak bütün teklifleri havi mühürlü zarflar tayin ve ilan edecek diğer bir celse-i aleniye açılıp aynı celsede tamamen tetkik edilmek üzere müzayede veya münakasa heyeti tarafından büyük bir zarf derununa vaz ve müştereken taht-ı temhire alınacaktır. Her ne suretle olursa olsun kuyut ve şuruta muallâk teklifat bilâ tetkik ret olunur.

Tekliflerin tetkikatı neticesinde en muvafık bedel teklif eden taayyün ettikten sonra ve teklifin hadd-i lââyık olup olmadığına göre 15'inci madde ahkâmı nazar-ı dikkate alınmak şartıyla ihalenin icra edildiği veya müzayede ve münakasanın keenlemeyekün tutulduğu alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 13- Müteaddit talipler tarafından aynı fiyat teklif edildiği ve bu fiyat tekliflerin en nafi bulunduğu takdirde aynı celsede yalnız mezkûr taliplere münhasır olmak üzere derhal aralarında müzayede veya münakasa-i aleniye icra olunacak ve bu suretle takarrür edecek en müsait fiyatı veren talibe bedel-i hadd-i lââyık olduğu takdirde ihale icra edilecektir. İhaleyi müteakip nihayet on gün zarfında tanzim ve kâtib-i adile tasdik ettirilecek mukavelename teati olunur.

Madde 14- Uhdesine ihale icra edilen talip, bilâhare teklifat ve taahhüdünden nükûl veya madde-i sabıka hükmünce mukavelename teatisinden imtina eylediği takdirde teminat-ı katiye, protesto keşidesine ve hiç bir gûna hüküm istihsaline hacet kalmaksızın 8'inci maddedeki usul dairesinde irat kaydedilir.

Madde 15- Münakasa veya müzayede heyetlerinin ihalesine icazetleri olmayan hususta ait olduğu vekâletin tasdikine talikan ihalenin talibine tebliği, zarfların yevm-i küşadından itibaren sekiz gün tehiri caiz ve talibin bu müddet zarfında taahhüdü bakidir. Ancak bu müddet zarfında ihalenin icra edildiği müteahhide tebliğ edilmediği takdirde taliplerin teklifatından nükûlü makbuldür.

Müzayede ve Münakasa-i Aleniye

Madde 16- Hususat-ı âtiye münakasa ve müzayede-i aleniye tarikiyle ifa olunur:

A- Müzayede ve ihalesi nizam-ı mahsusasına tebaan icra edilecek olan rüsum;

- B-** Bedel-i icarı senevisi beş bin liraya kadar olan Hükûmete ait gayrimenkulâtın icarı;
- C-** Bedel-i müzayede ve münakası beş bin lirayı tecavüz etmeyecek mubayaat, ihâlât;
- D-** Fiyatı kapalı zarf usulünün tatbikine imkân hâsıl olmayan hususat. (Maliye Vekâletinin müsaadesine iktiran meşruttur.)

Madde 17- Müzayede veya münakasa-i aleniye kaimelerine müzayede ve münakasayı icra eden heyet tarafından muhammen bir bedel yazılarak mevki-i müzayede veya münakasaya konulur. Yevm-i ihale olarak tayin edilen gün ve saatte inkita-ı ragabatı müteakip son pey hadd-i lâyıki bulduğu takdirde ihale icra olunur.

Son bedel hadd-i lâyıki görülmeyen takdirde yevmi ihale bir hafta sonraya talik ve ilan olunur. Bu ikinci yevm-i ihalede dahi hadd-i lâyıki bedel bulunmadığı takdirde müzayede veya münakasadan sarf-ı nazarla pazarlık suretiyle muamele intaç olunur. Aleni müzayedelerde bedel-i ihalenin takasit-i muayyene ile istîfâsı caiz ve bu takdirde müzayede kaimelerinde keyfiyet işaret edilmek lâzımdır.

Pazarlık Suretiyle İhale

Madde 18- Âtîde musarrah ahvalde pazarlık suretiyle muamele icra olunabilir:

- A-** Cüzîyeti hasebiyle münakasaya vaz'ı mümkün veya faydalı görülmeyen mübayaat-ı müteferrika ile Nafiaya ait mütemadi veya müstacel tâmirat
[Ancak bunlardan ihalesi münasip görülmeyenler emaneten icra olunur.]
Devair ve müessesatın enva-ı masarifine göre ne miktara kadar pazarlık suretiyle mübayaatta bulunabilecekleri vekâlet-i aidesiyle Maliye Vekâletince müştereken tayin olunacaktır.
- B-** Yalnız şahs-ı vahidin yed-i tasarrufunda bulunan eşya ve emlâk,
- C-** Münakasa veya müzayedelerde talip zuhur etmeyen veyahut haklarında nâ-kabil-i kabul teklifat vuku bulan levazım, inşaat vesairenin hitam-ı müddeti müzayede veya münakasadan itibaren menfaat-i Hazineye muvafık olmak şartıyla nihayet bir ay zarfında [Ancak pazarlık suretinde münakasa veya müzayede şartnamesindeki evsaf ve şerait tebdil edilemez.]
- D-** Münakasada uhdelerinde takarrür ettiği halde şerait-i ihaleyi icra edemediklerinden dolayı zarar ve hasarı mütaahhitlere ait olmak üzere Hükûmet canibinden icra ettirilecek nakliyat, inşaat ve mubayaat,
- H-** Muayyen tarifeli vesait-i nakliye ile icra edilecek nakliyat;
- V-** Hükûmetçe emaneten icrası tensip edilmeyen istikşafat;
- Z-** Muamelâtı hafi tutulması, lüzumu, imalatı münhasıran muhterilerine ait beratlı eşyadan bulunması, emniyet-i umumiye nokta-i nazarından münakasa ve müzayedeye vaz'ı caiz bulunmaması, nev' ve istimallerinin hususiyetine binaen veya menfaat-i Hazine dolayısıyla menşe husullerinde intihap ve iştiraları iktiza etmesi, esbab-ı gayr-i melhuzadan dolayı kesb-i müstaceliyet edip münakasa veya müzayede icrasına mütehammil olmaması sebepleriyle pazarlık suretiyle icrası Heyet-i Vekile kararına iktiran edecek muamelât.

Madde 19- Pazarlıkla vuku bulacak ihâlâtta alınacak teminat işbu kanunun ahkâm-ı umumiyesine tâbidir. 18'inci maddenin (A) fıkrasında mebhûs mübayaat-ı cüz'îye müstesna olmak üzere pazarlık esasına müstenit her nev' mubayaat ve ihâlât taahhüdatı da alelusul musaddak bir mukaveleye rapt olunur. Menşe husulde yapılacak mübayaatta ticari usul ve teamüle tevfikan teati edilen muhaberat, mukavelât makamına kaim olabilir.

Madde 20- Pazarlık suretiyle vuku bulacak ihâlâtın 18'inci maddede mezkûr usulün hangisine tevfikan icra edilmiş olduğu muameleye ait evrak-ı esasiyede zikir ve tasrih edilecektir.

Münakasa ve Müzayede Heyetleri ve Salâhiyetleri

Madde 21- Müzayede ve münakasa ve ihâlâtın merkez ve mülhakatta kimler tarafından icra edileceği ve bu heyetlerin derece-i icazet ve salâhiyetleri Heyet-i Vekilece tanzim edilecek talimat-ı mahsusa ile tayin olunacaktır.

Madde 22- Müzayede ve münakasaya memur heyet azalarıyla bunların ebeveyn, evlât ve zevceleri müzayede ve münakasalara doğrudan doğruya veya bilvasıta iştirak edemezler. İşbu hüküm pazarlık suretiyle cereyan edecek muamelâta da şamildir.

Madde 23- Kavanin-i mahsusa ile inşa ve idare edilecek inşaat ve teşebbüsât ve müessesat-ı Nafia işbu kanuna tâbi değildir. Bunlar Heyet-i Vekilece tanzim edilecek talimatnamelerle icra ve idare olunur.

Mevadd-ı Müteferrika

Madde 24- Hükûmete ait müzayedat ve münakasata mütedair olup işbu kanun ahkâmına muhalif bulunan bilcümle mevzuat-ı kanuniye ve ahkâm-ı nizamiye mülğadır.

Madde 25- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Madde 26- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren kırk beş gün mürurunda mer'îdir.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

28 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 138

İlanlar

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden:

§ 1336 senesinde Eczacı Mektebinden istihsal eylemiş olduğu 2370 numaralı diplomasını Eskişehir'in işgali esnasında zayi eylemiş olduğuna dair şayan-ı ihticaç vesaik ibraz eden Konya'da Ertuğrul Eczahanesi sahibi Ahmed Münir Bey'e nüsha-i saniye diploma itası takarrür ettiğinden hükmü olmayan nüsha-i evveli her kimin yedinde zuhur ederse hemen istirdat ile Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletine irsali ve hâmilinin kefalet-i kaviyyeye raptı ile isminin inbası ilan olunur. 5_5

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Çarşamba	Abone Şeraiti
---	---
29 Nisan 1341	Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş
4 Şevval 1343	Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş
---	Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu hâlde 465 kuruştur
İdari ve tahriri muamelat için Matbuat	Altı aylığı 235 kuruş
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur	

Beher nüshası 100 paradır	
Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336	
Numarası: 98 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. Sene: 3	

Kanunlar

Kanun-ı Cezanın Bazı Mevaddını Muaddil Kanun

Numara: 635

Madde 1- Kanun-ı Cezanın kırkinci maddesinin son fıkrası berveci-i âti tadil edilmiştir:

Hîn-i ika-ı cürümde on beş yaşını itmam etmiş olup da on sekiz yaşını ikmal etmemiş olanlar idam veya müebbet kürek cezalarını müstelzim olan ahvalde yedi seneden on beş seneye kadar hapis olunur. Müebbet kalebentlik veya müebbet nefy cezalarını mucip olan ceraimde beş seneden on seneye kadar hapis olunur. Muvakkat kürek veya muvakkat kalebentlik veya nefy-i muvakkat cezalarını müstelzim ahvalde mücazat-ı asliye müddetinin nısfından üç rub'una kadar bade't-tenzil hapis cezası tayin olunur. Eğer cürüm zikrolunan cezaların madununda ise ceza-yı aslinin rub'u bade't-tenzil hapis cezası tayin olunur. İşbu cezalar ıslah-ı nefis için olmakla tekerrüre esas olmaz.

2- Kanun-ı mezkûrun elli beşinci maddesi berveci-i âti tadil edilmiştir:

Türkiye Cumhuriyetinin Teşkilât-ı Esasiye Kanununu tamamen veya kısmen tağyir ve tebdil veya ilgaya ve kanun-ı mezkûra tevfikân teşekkül eden Büyük Millet Meclisini ıskat veya ifa-yı vazifeden men'e cebren teşebbüs edenler idam olunur.

Efal-i mezkûreyi ikaa fiilen tahrik edenler madde-i fesat tamamıyla fiile çıkarsa idam olunur ve madde-i fesadın icrasına başlanmış olursa yedi seneden ekall olmamak üzere küreğe konulur.

Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyetini cebren ıskat veya ifa-yı vazifeden cebren men veyahut işbu cürmü ikaa fiilen tahrik edenler müebbeden veya on seneden aşağı olmamak üzere muvakkaten küreğe konulur.

Her kim Hükûmet aleyhine halkı müselleahan isyana veya Türkiye ahalisini yekdiğeri aleyhine silâhlendirilerek mukateleye fiilen tahrik edip de madde-i fesat tamamıyla fiile çıkarsa o kimse idam olunur.

Madde-i fesadın icrasına başlanmış olursa yedi seneden ekall olmamak üzere küreğe konulur.

55'inci madde zeylinin sancak ve arma tahrip ve tezliline dair son fıkrası mülğadır.

- 3- Her kim bazı mahallerde gasp ve garet ve tahrib-i memleket ve katl-i nüfus efalini ikaa mütecasir olup da kaziye-i fesat tamamıyla fiile çıkar veyahut madde-i fesadın icrasına başlanmış olursa o kimse idam olunur.
- 4- Kanun-ı mezkûrun elli yedinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir: Balâda muharrer elli beşinci ve elli altıncı maddelerde beyan olunan fesatlardan birini birtakım eşhas müctemian icra eder yahut icrasına tasaddi eylerler ise o cemiyete dâhil bulunanlardan asıl reis ve muharriki, mefsedet olanlar her nerede tutulursa idam olunur. Sairlerinden dahi mevki-i cinayette tutulanlar madde-i fesatta tebeyyün edecek methallerinin derecatına göre müebbeden veyahut muvakkaten küreğe vazolunur. Mevki-i cinayette tutulmayanlar şahsan ika eyledikleri ceraimden dolayı mücazat olunurlar.
- 5- Kanun-ı mezkûrun elli sekizinci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü zeyilleri bervech-i âti tadil olunmuştur:
Bir Heyet-i Fesadiyenin maksadını icra zımında her ne şekil ve surette olursa olsun esliha-i nariye, carihe ve mühlike ve alât-ı muhribeyi veya bunlardan birini icat ve imal veya nakil ve ihzar veya memalik-i ecnebiyeden Türkiye'ye ithal veyahut ihfa eden veya taşıyan eşhas madde-i fesat fiile çıkarsa müebbet kürek

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 140

cezasıyla cezalandırılır. Madde-i fesat fiile çıkmazsa muvakkaten küreğe konulur. Birinci fıkrada tatad olunan ceraimden birine muttali olan her fert bunu derhal canib-i Hükûmete ihbar etmeye mecburdur. Bu mecburiyeti su-i niyete mukarin olarak bilâ özr-i sahih ifa etmedikleri sabit olanlar madde-i fesat fiile çıkarsa bir seneden ve fiile çıkmazsa altı aydan ekall olmamak üzere hapis olunur. Erbab-ı fesattan olan eşhas, hal ve vaziyetlerini bilerek mevaki-i muayyenesinin gayri mahalden ihraç ve dâhil-i memlekette bir mahalden diğer bir mahalle nakledenler muvakkaten küreğe konulur.

- 6- Kanun-ı mezkûrun elli dokuzuncu maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:
Her kim taraf-ı devletten memuriyeti veyahut devletçe makbul olacak bir sebep olmadıkça bir fırka-i askeriye veya birtakım asker veya donanmanın veya harp sefinesinin yahut bir kale veya bir mevki-i müstahkemin veyahut bir liman veya bir şehrin kumandasını alırsa ve her kim memur olduğu asker kumandasını terketmesi için taraf-ı devletten vâki olan emre imtisal etmez ise ve bir kumandan maiyetinde olan askere izin verilerek dağıtılması hakkında vâki olan evamir-i devlete kezalik sebebi makbul olmadıkça imtisal etmeyerek başında tutarsa idam olunur.
- 7- Kanun-ı mezkûrun altmışıncı maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:
Devletin kuvve-i müsellaha ve zabıtasını ika-ı isyan ve ihtilâle tahrik edenler müebbeden küreğe konulur ve bunları istihdama memur olanlardan her kim olursa olsun Hükûmet emriyle icra olunan ahz-ı asker muamelâtı aleyhine hareket eylemelerini talep veyahut emrederse nefy-i ebet ve eğer bu emir ve talebin asar-ı filiyesi görülür yani memur olan kuvve-i müsellaha ve zabitanın böyle bir emre mutavaatıyla devletin ol husustan olan matlabinin icrasına fiilen mümanaat olunur ise âmir olan kimse idam veya müebbet kürek cezasıyla mücazat olunur ve böyle emre mutavaat edenlerin zabıt ve âmirleri dahi muvakkaten küreğe konulur.
- 8- Kanun-ı mezkûrun altmışıncı maddesinin zeyli bervech-i âti tadil edilmiştir:

Altmışıncı maddede zikir ve tadat olunan ahval haricinde kuvve-i müsellaha va zabıtayı, re'sen veya naklen makalât neşri yahut bir içtima-ı umumide veya mecma-i nas olan mahallerde nutuk iradı veyahut müçtemi veya müteferrik ihtilâtlar ile telkinat icrası suretlerinden biriyle itaat ve inzibattan huruca teşvik ve tahrik edenler muvakkaten kalebent olunur.

9- Kanun-ı mezkûrun altmış birinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim Devlete ait mühimmat ve levazım-ı harbiye ile tersane ve gemi ve ambar ve sair mebaniyi hiyaneten ihrak veya tahrip eder ise idam olunur.

10- Kanun-ı mezkûrun 62'nci, 64'üncü maddeleri bervech-i âti tadil edilerek 62'nci madde olmak üzere şekl-i âtide kabul edilmiştir:

Devletin emlâk ve emval ve nükudunu veya hukuku tasarrufiyesi umuma ait emlâkı zapt ve yağma ve garet etmek ve bu misillü cinayat ashabının aleyhinde hareket eden kuvve-i müsellaha ve zabıtaya karşı durmak zımında teşekkül etmiş olan müsallah eşkıya cemiyetinin reisi ile bu gibi cemiyetlerde söz ve kumanda sahibi olanlar müebbeden küreğe konulur.

Böyle şekavet cemiyetlerinde bir söz ve kumanda sahibi olmayan kimselerden memurin-i mülkiye ve askeriye tarafından dağılmaları için ilk defa vukubulan tenbih ve teklife imtisal ile savuşup giderek veyahut sonradan mevki-i cinayetin gayri mahallerde silahsız olarak bilâ mukavemet tutulan eşhas haklarında bu cürümden dolayı ceza hüküm olunmayıp ancak şahsen işlemiş oldukları ceraimden dolayı mücazat olunur. Bunlardan mevki-i cinayette tutulanlar muvakkaten küreğe konulur.

11- Kanun-ı mezkûrun altmış ikinci maddesi zeyli mülğadır

12- Kanun-ı mezkûrun mülga altmış üçüncü maddesi yerine bervech-i âti madde ikame edilmiştir:

Usat ve eşkıya takımından olupta icra-yı isyan ve şekavete tasaddiden veya taharriyata şüru'dan mukaddem şerik-i töhmet olanları memurin-i devlete haber verenler veya taharriyata şüru' olunduktan sonra şerik-i töhmet olanları tevkif ettirmek esbabını istihsal edenler cezadan muafır.

13- Kanun-ı mezkûrun altmış dördüncü maddesi olmak üzere bervech-i âti madde ikame edilmiştir:

Her kim meydan ve esvakta ve mecma-ı nas olan mahallerde gerek nutuk irat ederek ve gerek yafta yapııştırarak veyahut matbu varaka neşir eyleyerek ahali ve sekeneyi işbu fiilde beyan olunan cinayetleri işlemeye doğrudan doğruya teşvik ederse o cinayetlerin fiilen mürtekibi gibi mücazat olunur. Fakat zikrolunan teşvikatın bir gûna eser-i filisi zuhur etmez ise muvakkat nefy cezasıyla mücazat olunur.

14- Kanun-ı mezkûrun altmış dördüncü madde-i kaimesine bervech-i âti zeyil ilâve edilmiştir:

Bu makule teşvikat ve ifsadata dair matbu ve gayrimatbu evrak ve resail-i muzırrayı kasd-ı fesat ile neşretmek üzere iken derdest olunan şahıs üç aydan iki seneye kadar hapis olunur.

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 141

15- Kanun-ı mezkûrun altmış dördüncü madde-i kaimesine bervech-i âti zeyil ilâve edilmiştir:

Altmış dördüncü maddede beyan olunan ahval haricinde olarak kavanin ve nizamat-ı devlete âdem-i itaate halkı teşvik ile inzibat ve emniyet-i memlekete tehlike iras edecek surette makalât neşredenler veya sunuf-ı muhtelif-i ahaliyi yekdiğeri aleyhine tecavüze teşvik yolunda neşriyatta bulunanlar yahut bir içtima-ı umumide veya mecma-ı nas olan mahallerde bu suretle irad-ı nutuk eyleyenler iki aydan iki seneye kadar hapis olunur ve bunlardan beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

16- Kanun-ı mezkûrun altmış beşinci maddesi yerine bervech-i âti madde ikame olunmuştur:

Bir kimse umumun görebileceği bir mahalde tahkir kastıyla Türk sancağını veya devlet armasını ve sair alâmet-i hâkimiyetini kaldırır veya şak veya tahrip veya suver-i saire ile tezlil ederse altı aydan iki seneye kadar hapis olunur.

17- Kanun-ı mezkûrun altmış altıncı maddesi yerine bervec-i âti madde ikame edilmiştir:

Her kim resmen keşide kılınmış olan düvel-i mütehabbe sancağını veya armasını hakaret kastıyla kaldırır veya şak veya tahrip veya suver-i saire ile tezlil ederse üç aydan bir seneye kadar hapis olunur. Takibat icrası alâkadar Hükûmetin şikâyetine mütevakıftır.

18- Kanun-ı mezkûrun altmış altıncı maddesiyle zeyl-i evvel ve sanisi mülğadır. Kanun-ı mezkûrun yedinci faslının unvanı bervec-i âti tadil edilmiştir:

[Tefevvühat-ı lisaniye ile memurin-i devlete mümanaat ve âdem-i itaat ve hakaret edenlerin cezası]

19- Kanun-ı mezkûrun yüz on ikinci maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Reisicumhur hakkında zem ve kadihte bulunan bir kimse bir seneden üç seneye kadar hapis olunur. Zem ve kadih haricinde olarak her ne suretle olursa olsun hakaret veya alenen itale-i lisanda bulunan kimse üç aydan bir seneye kadar hapis olunur.

Mecalis ve mehakim rüesa ve azasına ve rüesa-yı memurin-i devlete vazifelerini icrada iken veya icra ettikleri vazifeden dolayı haklarında zem ve kadih cürmünü irtikâp edenler üç aydan iki seneye kadar hapis olunur. Bu keyfiyet mecalis ve mehakimin müzakere ve murafaası esnasında olursa, buna mütecasir olan kimse bir seneden üç seneye kadar hapis olunur. Zem ve kadih haricinde olarak muamele-i hakaret veya itale-i lisana veya ihafeye cüret eyleyenler üç aydan bir seneye kadar ve bu keyfiyet esna-yı müzakere ve murafaada vuku bulursa altı aydan iki seneye kadar hapis olunur.

20- Kanun-ı mezkûrun yüz on üçüncü maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Asakirin ve alel'i-tlak zabıtaya ve idareye ve umur-ı belediyye memur bulunanların memuriyetlerini icrada iken veya icra ettikleri hüküm memuriyetten dolayı kadir ve namuslarına nakisa verecek suretle muamele-i hakaret veya itale-i lisan veya ihafeye cüret edenler bir haftadan üç aya kadar hapis veya kendilerinden beş liradan on beş liraya kadar ceza-yı nakdi ahz olunur.

Bu misillü muamele-i hakaret veya itale-i lisan veya ihafe asakir ve jandarma zâbitanı ve polis merkez memurları ve serkomiser ve muavinleri haklarında vukubulursa on beş günden altı aya kadar hapis olunur ve bu misillü hakaret veya ihafenin icrasında teşhir-i silâh eden olursa her halde altı aydan iki seneye kadar hapsedilir.

Bu maddede beyan olunan memurlar hakkında zem ve kadih vukuunda kanunen efal-i mezkûreye müterettip ceza südüsten sülûse kadar tezyit olunur.

İşbu madde ile madde-i sabıkanın fıkra-i saniyesine mahsus ve münhasır olmak üzere kadihin zemme kalbi ve zemmin mevzuunu ispat iddiası mecmu olur ve bu takdirde 214'üncü maddede muharrer usul ve kavaid tatbik edilir.

21- Kanun-ı mezkûrun yüz otuzuncu maddesi zeyli bervec-i âti tadil edilmiştir:

Bir kimse derhal Hükûmete müracaate muktedir olduğu ahvalde cebir ve şiddet icrasıyla bizzat istifayı hak eyler ise bir seneye kadar hapis olunur. Cürmün faili hakkının sıhhatini ispat eyler ise göreceği cezanın üç rub'u kadarı tenzil olunabilir.

Hükmen kendi yedi nez olunup da müstahakına teslim olunan emval-i gayrimenkuleyi zabt ve işgal eden veya mahcuz olan emval-i gayrimenkuleleri vaz-ı yed tarihinden sonra tahrip eyleyen yahut kendi yedinde veya şahs-ı ahar nezdinde olup usulen taht-ı hacze alınan veya vaz-ı yed edilen emval-i menkulesini ahz veya itlaf veya istihlâk eden kimse bir aydan bir seneye kadar hapis olunur ve on beş liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Fıkra-i saniyede mezkûr olan ahval mühür fekki veya cebir ve şiddet istimali veya tehdit ikâi suretiyle veya müsellahan ve birden ziyade eşhas tarafından icra edilir ise hapis cezası altı aydan üç seneye kadar temdit olunur.

Kanun-ı Cezanın on birinci faslının unvanı bervec-i âti tadil edilmiştir:

[Fezahat-i lisaniyeye içtisar ve merasim-i diniyeye taarruz edenler ile bazı asar-ı kadime ve mutebireyi tahrip ve rahnedar eyleyenlere dair]

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 142

22- Kanun-ı mezkûrun yüz otuz ikinci maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Enbiya-yı izam hazeratına karşı alenen fezahat-i lisaniyeye içtisarı sabit olanlar bir seneden üç seneye kadar hapis olunurlar. Sunuf-ı tebaanın devletçe icrasına mezun oldukları resmî ayinlerine bir kimse tarafından taarruz vukubulur veyahut bunların icrasına fiilen veya tehdiden mümanaat edilirse ol kimse bir haftadan üç aya kadar hapis olunur.

23- Kanun-ı mezkûrun yüz otuz dokuzuncu maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Müstehcen veya mugayir-i ar ve hayâ her nev' kitap, gazete, risale mecmua, varaka, makale, ilânları veya bu kabîl resimleri, tasvirleri, fotoğrafları, sinema şeritlerini yahut diğer eşyayı teşhir veya bu kabîl asar ve mevzuatı tiyatro ve sinemalarda vesair umumî mahallerde temsil veya gerek bunları ve gerek bu kabîl gramofon plâklarını bilerek tevzi veya fûruht edenler veya ettirenler yahut ticaret veya tevzi yahut teşhir kastıyla tersim, tasvir, hakk, imal ve tab' veya teksir ve gramofon plâklarını imlâ eden veya ettirenler yahut ithal, ihraç ve Türkiye dâhilinde bir mahalden diğer mahalle nakleden ve ettirenler ve bunlar üzerinde her ne suretle olursa olsun muamelede bulunanlar veya bunların tedavül ve ticaretini teshil kastıyla efal-i mezkûreyi icra eden eşhas veya bu kabîl evrak ve eşyanın gerek bi'l-vasıta ve gerek bilâ vasıta ne suretle tedarik edilebileceğini herhangi şekilde olursa olsun ilân eden veya bildirenler ve umumî mahallerde bu kabîl hitabeleri irat edenler bir aydan iki seneye kadar hapis olunur ve on liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ile cezalandırılır.

Neşir veya tevzi edilmek üzere müstehcen veya mugayir-i âr ve hayâ kitap, makale, varaka ve ilan yazarlar ile bu kabîl makale, yazı ve resimleri ihtiva eden gazete ve mecmua müdür-i mesulleri hakkında da aynı ceza hükmolunur. İşbu maddede mezkûr evrak ve eşya müsadere ve imha olunur. Müstehcen veya mugayir-i ar ve hayâ şarkıları alenen taganni edenler ve bu kabîl gramofon plâklarını çalanlar bir haftadan altı aya kadar hapis olunur ve beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır. Bu maddeye muhalif olan bilcümle ahkâm-ı kanuniye mefsuttur.

24- Kanun-ı mezkûrun yüz kırk dördüncü maddesine bervec-i âti madde tezyil edilmiştir:

Devletçe darp ve imal olunan ziynet altınlarını taklit veya sahtekârlık suretiyle imal veyahut bunların herhangi bir suretle kıymetlerini tenkis eyleyenler ve bu kabîl mukalled, sahte ve kalp ziynet altınlarını memalik-i ecnebiyeden celp edenler ve bunların sürücülüğüyle meşgul bulunanlar on seneden eksik olmamak üzere muvakkaten küreğe konulur.

25- Kanun-ı mezkûrun yüz kırk altıncı maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Mevadd-ı sabıkada beyan olunan kalp ve züyuf meskûkâtı ve ziynet altınlarını sahih zanıyla alıp veren kimseler haklarında kalp sürücülük töhmeti azv olunmak iktiza etmeyip fakat o makule mevaddı ellerine geçtikten sonra kalp ve züyuf olduğuna vâkıf oldukları halde sürerler ise sürdükleri meblağın lâakal üç mislinden altı misline kadar ceza-yı nakdî alınır, bu ceza-yı nakdî hiç bir halde bir liradan aşağı olmayacaktır.

26- Kanun-ı mezkûrun yüz kırk sekizinci maddesi bervec-i âti tadil edilmiştir:

Evamir-i resmiyeyi taklit veya tağyir eden ve ettiren ve memurin-i resmiyenin mühür ve imzasını taklit eden ve ettiren ve resmî memuriyetlere ve memurin-i resmiyeye mahsus bir mührü takliden

sahte mühür imal eden ve böyle sahte mühürü istimal eyleyen ve bilcümle hazain ve mal sandıklarının mütedavil olan esham ve tahvilatını ve sergi ve sair her gûna senedatını ve devletin evrak ve kavaim-i nakdiyesini taklit veya sahtekârlık ile tağyir eden ve böyle sahte evrak ve kavaim ve senedatı sürücülük suretiyle istimal veyahut Türkiye'ye ithal eyleyen ve ecnebi evrak-ı nakdiyesini taklit veya sahte olarak imal eden yahut sürücülük suretiyle istimal ve Türkiye'ye ithal eden kimseler on seneden aşağı olmamak üzere muvakkaten kürek veya kalebentlik cezasıyla mücazat olunur.

27- Kanun-ı mezkûrun yüz kırk dokuzuncu maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim devletçe kabul olunan her nev' damgalardan birini taklit veya sahtekârlık suretiyle tağyir veya ayarı düşkün altın ve gümüş mevad ve masnuata diğer tam ayarlı mevad ve masnuattan her ne suretle olursa olsun resmî damgayı nakil eyler ise beş seneden ekall olmamak üzere muvakkat kürek veya kalebentlik cezasıyla mücazat olunur ve böyle resmî damgalardan birini ber takrip ele geçirip de onu devlete ve memlekete muzır olacak surette istimal ve mukalled ve sahte damgaları havi eşyayı sürmekle meşgul bulunan kimseler on seneyi tecavüz etmemek üzere muvakkat kürek veya kalebentlik cezasıyla mücazat olunur.

28- Kanun-ı mezkûrun yüz altmış altıncı maddesi zeyli bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim daire-i aidesinden ruhsat istihsal etmeksizin, dinamit, bomba ve buna mümasil alât-ı muhribe ve mühlike ve barut ve sair ecza-yı nariye ve esliha-i memnua ve bunlara mahsus fişek imal veya her ne suretle olursa olsun memalik-i ecnebiyeden Türkiye'ye ithal veya bu nev' kaçakçılığa tavassut eyler veyahut dâhil-i memlekette bir mahalden diğer bir mahalle nakil ve ithal ederse iki aydan iki seneye kadar hapis olunur ve bir liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır ve eşya-yı mezkûre müsadere edilir.

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 143

Bilâ ruhsat alât ve edevat-ı mezkûreyi taşıyanlar veya satanlar veya dinamit ve bomba gibi alât-ı muhribeyi saklayanlar bir mâhtan altı mâha kadar hapis ve bir liradan on liraya kadar ceza-yı nakdî ile mücazat olunur.

Kanun-ı Ceza itibarıyla esliha-i memnuadan maksat ale'l-ıtlak esliha-i miriye ve harbiye ile namlusu on beş santimetreyi mütecaviz olan revolverlerdir.

29- Kanun-ı mezkûrun yüz yetmiş birinci maddesi mülğadır.

30- Kanun-ı mezkûrun yüz yetmiş dokuzuncu maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Cerh ve darp ve fiil-i müessir eğer madde-i sabıkada mezkûr olan dereceden hafif olursa faili bir haftadan bir seneye kadar hapsedilir ve beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî ile mahkûm olur veya bu cezaların yalnız birisi hükmolunur ve eğer bunu evvelce tasavvur ve tasmim ederek yapmış olduğu tebeyyün ederse hapis müddeti bir aydan iki seneye kadar temdit olunur. Katl kastıyla olmayarak mücerret ihafe için birine silâh çeken kimse dahi bir haftadan altı aya kadar hapis olunur.

Âba ve ecdat ve ümmehat ve ceddattan birini cerh ve darp ve bunlara bir fiil-i müessir ika eyleyenler bervech-i âti mücazat olunurlar:

Cerh ve darp ve fiil-i müessir bir gûna araz ve emrazı mucip olmamış ise faili on beş günden iki seneye kadar ve 178'inci maddede mezkûr hastalığı mucip bulunmuş ise dört aydan ekal olmamak üzere hapis olunur ve cerh ve darp ve fiil-i müessir 177'inci maddede mezkûr ahvali mucip olmuş ise faili beş seneden ekal olmamak üzere ve eğer fiil "tasavvur ve tasmim" ile ika edilmiş ise on seneden ekall olmamak üzere, mecruh telef-i nefsi mukzi olmayan alât ile vuku bulan cerhten ve madrup darptan ve

hakkında fiil-i müessir ika edilen kimse fiil-i mezkûrdan müteessiren vefat eylerse kezalik on seneden ekall olmamak üzere ve madrubun vefatını müeddi olan darp ve telef-i nefsi mukzi olmayan alât ile vuku bulan cerh, tasavvur ve tasmim ile ika edilmiş ise on beş sene küreğe konulur.

31- Kanun-ı mezkûrun yüz seksen ikinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim ihtiyatsızlık veya dikkatsizlik veya ihmal veya teseyyüp veya nizamata riayetsizlikle bir şahsı hataen itlaf eder veya bigayr-ı kasdın telef-i nefsi sebebe olur ise bir seneden üç seneye kadar hapis olunur. Bu suretle birden ziyade eşhası itlaf eden veya telef-i nefse sebebe olan kimse üç sene müddetle hapis olunur. Eğer bu itlaf ve telef-i nefis keyfiyeti failin memuriyet, sanat, meslek veya vazifesi itibarıyla mecbur olduğu dikkat ve nezarete tekâsül veya teseyyübü veya evamir ve nizamata riayetsizliği neticesi vaki olmuş ise beş seneyi tecavüz etmemek üzere küreğe konulur. Eğer bir kaç şahsın vefatı vâki olmuş veyahut bir şahsın vefatı ve bir veya müteaddit eşhasın mecruiyeti husule gelmişse ol kimse yedi seneden aşağı olmamak üzere küreğe konulur.

32- Kanun-ı mezkûrun yüz seksen üçüncü maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Madde-i sabıkada gösterildiği üzere bir kimse bir şahsı hataen cerh ve darp eyler veya bigayr-ı kasdın yaralanmasına ve berelenmesine veya hastalanmasına sebebe olursa failin derecesine göre üç günden iki aya kadar hapsedilir veyahut üç liradan yirmi liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Şu kadar ki fiil-i vâki bir uzvun kat'ı veyahut tatiline veyahut diğer bir maluliyet-i daimeye sebebe olursa, kezalik failin derecesine göre bir aydan iki seneye kadar hapsedilir veyahut elli liradan iki yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır. Eğer bu cerh veya bigayr-ı kasdın yaralanma ve berelenme ve hastalanmaya sebebiyet vermek keyfiyeti failin memuriyet, sanat ve meslek veya vazifesi itibarıyla mecbur olduğu dikkat-i nezarete tekâsül veya teseyyübü veya evamir ve nizamata riayetsizliği neticesi vâki olmuşsa fiil-i vakiin derecesine göre altı aydan iki seneye ve eğer fiil-i vâki bir uzvun kat'ı veya tatiline veya maluliyet-i daimeye sebebiyet vermişse iki seneden üç seneye kadar hapis olunur.

33- Kanun-ı mezkûrun yüz seksen üçüncü madde-i muaddelesine bervech-i âti zeyil ilâve edilmiştir: Bir şahsın veya şirketin müstahdemîni tarafından ifa-yı vazife ve hizmet esnasında ika olunan [182 ve 183] maddelerde muharrer ceraimden mütevellit tazminattan o şahıs veya şirket malen mesuldür.

İkinci faslın unvanı bervech-i âti tadil edilmiştir:

[Iskat-ı cenin ve karışık meşrubat ve bilâ mezuniyet semmiyat ithali ve nakil ve fûruht ve istimal edenlerin mücazâtı beyanındadır.]

34- Kanun-ı mezkûrun yüz doksan altıncı maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Tıbbî afyon ve afyon hulasasını ve morfin ve emlâhını ve diyesetil morfin ve bunların emlâhını ve kodeinden maada afyonun şibh-i kaleviyyatını ve bunların emlâh ve müştakkatını ve kokain ve emlâh ve müştakkatını ve esrar ve müstahzaratını kaçak suretiyle ithal ve Türkiye dâhilinde bir mahalden diğer mahalle nakledenler ve ettirenler ve hilaf-ı mezuniyet satanlar ve satın alanlar veya satmak üzere nezdinde bulunduranlar ve bunların alınıp satılmasına ve her ne suretle olursa olsun tedarikine tavassut edenler veya bir mahalli mahsus tedarikiyle veya diğer bir suretle halkı celp ederek bunların istimalini temin ve teshil

eyleyenler altı aydan ekall olmamak üzere hapis olunur ve yüz liradan bin liraya kadar ceza-yı nakdî dahi alınır.

Mevadd-ı mezkûreyi her ne suretle olursa olsun verenler, alanlar ve alenen veya müçtemian istimal edenler veya nezdinde bulunduranlar iki aydan altı aya kadar hapis olunur ve beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdiye mahkûm edilir ve esbab-ı muhaffefe bulunduğu takdirde istimal edenler hakkında yalnız ceza-yı nakdî de hükmedilebilir.

Bunları istimal eden şahsın itiyadı iptilâ derecesinde ise altı aydan noksan olmamak şartıyla salâhı tibben tebeyyün edinceye kadar hastahane tevkif ve tedavisine hükmolunur. Hastahane bulunmayan mahallerde ise bu kabîl eşhas hastahane bulunan mahalle sevk edilir. Mevadd-ı mezkûreyi sahte reçete ile alanlar veyahut henüz yirmi yaşını ikmal eylemediği zahir halinden nümayan olan gençlere verenler bir seneden eksik olmamak üzere hapis olunur ve yüz liradan bin liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Mevadd-ı mezkûreyi tedarik ve ita eden eşhas tabip, sıhhiye memuru, kabile gibi Hükûmetin nezareti altında icra-yı sanat eden kimselerden ise iki seneden eksik olmamak üzere hapis olunur ve iki yüz liradan bin liraya kadar ceza-yı nakdî dahi alınır. İşbu mahkûmiyet, hapis müddetince meslek ve sanatın tatilini de müstelzim olur. Efal-i mezkûreden dolayı telef-i nefis vuku bulduğu takdirde müsebbipleri hakkında beş seneden aşağı olmamak üzere kürek cezası hükmolunur. Bu kabîl mevaddın istimalini teshil ve temin için küşat olunan mahallerde mevcut bilcümle eşya müsadere olunur ve işbu eşyanın bedelinin nısfı cürmü meydana çıkarmakta hizmeti mesbuk olanlara verilir.

Bunların gayri semmiyatı bilâ mezuniyet fûruht edenler bir haftadan iki seneye kadar hapis olunur ve bunlardan beş liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır ve sattığı semmiyat müsadere edilir.

Kanun-ı cezanın üçüncü faslının unvanı şu suretle tadil edilmiştir:

[Hetk-i ırz edenlerle ırz ve namusa tasaddiyi müstelzim efal ve harekâtta bulunanların mücazâtı beyanındadır.]

35- Kanun-ı mezkûrun yüz doksan yedinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim on beş yaşını ikmal etmeyen bir çocuğa veya mecnun veya irade ve temeyyüzü salib maluliyet-i akliye ile malûl olduğunu veyahut şuuru inhisaf-ı marazi halinde bulunduğunu bildiği bir kimseye fiil-i şeni' icra ederse beş seneden aşağı olmamak üzere küreğe konulur. İşbu fiil cebir ve şiddet veya tehdit icrasıyla veya mukavemeti salib diğer bir vasıta ile veya mukavemete gayr-ı muktedir bir hâlde bulunan şahsa vâki olursa kürek cezası yedi seneden ekall olamaz. Her kim işbu maddede beyan olunan kimselere ırz ve namusa tasaddiyi müstelzim diğer bir fiil ve harekette bulunursa bir seneden ve işbu fiil ve hareket cebir ve şiddet veya tehdit icrasıyla veya mukavemeti salib diğer bir vasıta ile veya mukavemete gayri muktedir bir halde bulunan şahsa vâki olursa iki seneden eksik olmamak üzere hapis olunur.

36- Kanun-ı mezkûrun yüz doksan sekizinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim on beş yaşını ikmal eden bir kimseye cebir ve şiddet veya tehdit icrasıyla veya mukavemeti salib diğer bir vasıta ile veya mukavemete gayr-ı muktedir bir hâlde bulunan şahsa fiil-i şeni' icra ederse muvakkaten küreğe konulur. Kezalik bu suretlerle ırz ve namusa tasaddiyi müstelzim diğer bir fiil ve harekette bulunursa iki seneden ekall olmamak üzere hapis olunur.

37- Kanun-ı mezkûrun yüz doksan dokuzuncu maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Mevadd-ı ânifede muharrer efal ve harekât birden ziyade eşhas tarafından müştereken ika olunur veya usulden biri veya veli ve vasi veya mürebbi ve muallimleri ve hizmetkârları veya taht-ı terbiye ve nezaret ve muhafazalarına vazolunan veya buna duçar olanların üzerlerine hükümleri cari olan kimseler tarafından vuku bulursa kanunen muayyen olan ceza bir nısf derecesinde tezyit olunur.

38- Kanun-ı mezkûrun yüz doksan dokuzuncu maddesine bervech-i âti zeyil ilâve edilmiştir:

197, 198, 199'uncu maddelerde muharrer efal ve harekât mağdurun telef-i nefisini mucip olursa müebbet veya on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat kürek cezası tayin olunur.

Eğer mezkûr efal ve harekât cünha derecesinde olup da bir marazın sirayetini ve sair mağdurun sıhhatine büyük bir nakisa irasını veya maluliyet veya mayubiyetini müstelzim olursa muvakkat kürek cezası hükmolunur. Eğer cinayet derecesinde ise cürmün müstelzim olduğu ceza sülûsten nısfâ kadar tezyit olunur.

39-

Kanun-ı mezkûrun iki yüzüncü maddesi yerine bervecch-i âti madde ikame edilmiştir:

Her kim on beş yaşını ikmal eden bir kızın bıkını izale ederse altı aydan iki seneye kadar hapis olunur. Eğer izale-i bıkır tezevvüc edeceğim diye iğfal ile vâki olmuş ise bir seneden eksik olmamak üzere hapis cezası tayin ve hükmedilir. Akd-i nikâh vukuu müstelzim-i muafiyettir.

Şu kadar ki beş sene zarfında bilâ sebep makbul talâk vâki olursa hukuk-ı umumiye dâvası avdet eder. İşbu maddenin birinci zeyli mülğadır.

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 145

40-

Kanun-ı mezkûrun iki yüz birinci maddesi bervecch-i âti tadil edilmiştir:

Her kim on beş yaşını itmam etmemiş olan bir çocuğu idlâl ve iğfal ederek fuhşâ teşvik ve esbab-ı husulünü teshil ederse iki seneden eksik olmamak üzere hapis olunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Idlâl ve iğfal keyfiyeti çocuğun usulünden veya kardeşlerinden biri veya zevç veyahut veli ve vasi ve muallime ve mürebbi veya hizmetkârları veya taht-ı nezaretlerine vazolunan sair kimseler tarafından ika olunursa fail muvakkaten küreğe konulur.

Idlâl ve iğfal keyfiyeti on beş yaşını itmam etmiş olup da henüz yirmi yaşını itmam etmemiş olan kimseler hakkında vuku bulursa faili altı aydan iki seneye kadar hapis olunur ve elli liradan iki yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Bu suretle vukua gelen idlâl ve iğfal işbu maddenin ikinci fıkrasında zikrolunan eşhas tarafından ika edilirse faili iki seneden eksik olmamak üzere hapis olunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Yirmi yaşını ikmal eden inası fuhşâ teşvik eden zevç veya ana ve baba ve kardeş hakkında altı aydan iki seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Her kim aharın hevesatını tatmin için fuhuş zımında bi'r-rıza olsa bile henüz yirmi yaşını ikmal etmeyen bir bakiri veya bir kadını veyahut şiddet ve tehdit veya nüfuz ikâ veya herhangi bir vasıta-i cebriye veyahut hile ile yirmi yaşını ikmal eden bir bakiri veya kadını iğfal veya tedarik veya sevk veya bir mahalden diğer mahalle naklederse bir seneden üç seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ile mücazat olunur.

İşbu efal yirmi yaşını ikmal etmeyen bakir veya kadın hakkında iğfal veya cebir ve şiddet ve tehdit veya nüfuz ikâ ile yahut baba, ana, kardeş veya sair usulden biri veya zevç veya veli ve vasi veya muallim ve mürebbi veya hizmetkârları veya taht-ı nezaretlerine vazolunan sair kimseler tarafından icra olunursa beş seneye tecavüz etmemek üzere küreğe konulur.

41-

Kanun-ı mezkûrun iki yüz birinci maddesinin zeyli bervecch-i âti tadil edilmiştir: Bir kadının şahs-ı âhar ile rızaen icra eylediği fiil-i şeni'den dolayı aleyhinde takibat icrası beynlerinde zevciyet kaim olduğu halde yahut talâk vukuundan itibaren dört ay nihayetine kadar zevcinin ve kadın müteahhil olmadığı veya zevci kaybolduğu takdirde velisinin şikâyetname ita etmesine muallâk olup şikâyet-i vakıa üzerine irtikâb-ı zina eylediği tahakkuk eyleyen kadın üç aydan iki seneye kadar hapis ile mücazat olunur.

Bu fiilde kadının şeriki olan şahıs dahi müteehhil ise üç aydan iki seneye kadar, gayr-ı müteehhil ise bir aydan bir seneye kadar hapis olunur. Bundan başka kendisinden yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Bu bapta kabule şayan olabilecek delâil fiil-i mezkûru icra halinde bulunmaktan veya fiilin henüz icra edilmiş olduğunu müeyyit karaibinden yahut kendi taraflarından yazılmış mekâtîp ve evraktan istinbat olunur. Kendi zevcesi ile birlikte sakin olduğu hanede bir şahıs ile fiil-i şeni' icra etmiş olduğu zevcesinin şikâyetnamesi üzerine tahakkuk eden zevç üç aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ile mücazat olunur.

Şu kadar ki gerek kable'l-hüküm ve gerek bade'l-hüküm zevç veya veli veya zevce davadan feragat eder yahut zevç tekrar zevcesini alırsa gerek kadın gerek şerik-i cürüm ve gerek zevç hakkında hakk-ı takip ve ceza sakıt olur ve esna-yı tahkikat ve muhakemede müşteki vefat ederse kezalik bunlar hakkında takibat icra edilemez.

42- Kanun-ı mezkûrun iki yüz ikinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir.

Mugayir-i ar ve hayâ alenen evza ve efalde bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle fiil-i şeni icra edenler üç aydan bir seneye kadar hapis olunur ve herhalde beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

43- Kanun-ı mezkûrun iki yüz ikinci maddesinin birinci zeyli bervech-i âti tadil edilmiştir:

İnas ve zükûrdan genç kimselere harf-endazlık edenler bir haftadan bir aya kadar, sarkıntılık edenler bir aydan üç aya kadar hapis olunurlar. Nisa kıyafetiyle makarr-ı nisvan olan mahallere gidenler mücerret bu fiilden dolayı üç aydan bir seneye kadar hapis olunurlar. Böyle tebdil-i kıyafetle girmiş oldukları yerde kanunen işbu cezadan eşedd bir cezayı mucip olan bir cinayet veyahut bir cünhaya ibtidar etmiş ise o fiilin cezasıyla cezalandırılır.

45- Kanun-ı mezkûrun iki yüz beşinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Bir sabînin yerine diğerini koyarak değiştirenler yahut bir hatunun tevlit etmemiş olduğu çocuğu ondan tevellüt etmiş yerine koyanlar altı aydan üç seneye kadar hapis olunur. Bir sabîyi sirkat veya kaybeden kimse dahi kezalik altı aydan üç seneye kadar hapis ile mücazat olunur.

46- Kanun-ı mezkûrun iki yüz beşinci maddesine bervech-i âti birinci zeyil ilâve edilmiştir:

Hükmen birine veya bir mahalle tevdi olunan çocuğu mahkûmün lehin rızasını istihsal etmeden kaçırın veya kaçırın veya bilerek yanına

alanlar on beş günden altı aya kadar hapis veya on liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî ile mücazat edilir.

47- Kanun-ı mezkûrun iki yüz beşinci maddesine bervech-i âti ikinci zeyil ilâve edilmiştir:

Kendini muhafazaya muktedir olmayan bir çocuğu veya malûlü bir mahalle terk eden veya ettiren kimse üç aydan bir seneye kadar hapis olunur. İşbu efal bunların hastalanmasına sebep olur veya baba ve ana ve evlât tarafından ika edilirse altı aydan iki seneye kadar hapis olunur.

Keyfiyet-i terkten vefat vukua geldiği takdirde yedi seneden ziyade olmamak üzere kürek cezası hükmolunur.

Kendisini muhafazaya muktedir olmayan bir çocuğu veya malûlü hicra bir mahalleye terk eden veya ettiren kimse altı aydan iki seneye kadar hapis olunur. İşbu efal bunların hastalanmasına sebep olur veya baba veya ana veya evlât tarafından ika edilirse faili bir seneden üç seneye kadar hapis olunur.

Keyfiyet-i terk çocuk veya malûlün daimî hastalığını intaç ettiği takdirde muvakkaten kürek cezası hükmolunur.

Efal-i mezkûre telef-i nefsi intaç etmiş ise faili beş seneden ekall olmamak üzere küreğe konulur.

48- Kanun-ı mezkûrun iki yüz altıncı maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim zükûr ve inastan bir şahsı cebir ve tehdit veya hile veyahut iğfal ile bir tarafa kaçırsın ise bervech-i âti mücazat olunur:

Bu suretle kaçırılan şahıs zükûrdan olup da on beş yaşını ikmal etmemiş ise faili iki seneden üç seneye kadar hapis olunur.

Kaçırılan çocuk inastan olursa faili muvakkaten küreğe konulur. Kaçırılan şahıs zükûrdan olsun inastan olsun fiil-i şeni' vuku bulmuş ise faili hakkında on seneden ekall olmamak üzere kürek cezası tertip olunur.

Kaçırılan şahıs gerek zükûrdan gerek inastan olsun on beş yaşını ikmal eylemiş ise faili bir seneden üç seneye kadar hapis olunur.

Kaçırılan kadının kocası var ise yahut fiil-i şeni' vuku bulmuş ise faili beş seneden ekall olmamak üzere küreğe konulur. Kaçırılan şahıs nihayet kırk sekiz saat zarfında ve bir gûna tecavüz vuku bulmaksızın bil'-ihtiyar ailesi tarafından alınması mümkün olan emniyetli bir mahalle bırakılmış ise ceza bir mahtan bir seneye kadar hapistir.

Kaçırılan kız veya kadın hakkında nikâh vuku bulup da yirmi yaşını ikmal eylemiş ise kendisinin ve ikmal eylemediği halde velisinin davadan feragatıyla hukuk-ı umumiye davası ve hüküm sadır olmuşsa cezanın infazı tecil olunur ve mürur-ı zaman haddine kadar bilâ-sebep makbul talâk vukuu halinde takibat tekrar edilir.

Evvelce hüküm sudur etmiş ise hükm-i vâki infaz olunur. İşbu fıkra ahkâmı 197 ve 198'inci maddeler hakkında da caridir. Hukuk-ı umumiye dâvasının veya tenfiz-i cezanın tehirini müstelzim olan ahval, fer'an zi-methal olanlara da şamil ve bunlar hakkında dava ve cezanın sukutunu müstelzimdir.

49- Kanun-ı mezkûrun 206'ncı maddesinin zeyli mülğadır.

50- Kanun-ı mezkûrun 214'üncü maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir:

Her kim diğer kimse aleyhinde bir cürm-i mahsus tayiniyle veya cürüm teşkil etmeyecek bir madde-i mahsusa beyanıyla halkın hakaret ve husumetine maruz kalacak veya namus ve itibarını kesr edecek isnadat ile zem irtikâp ederse iki aydan bir seneye kadar hapis olunur. Zem, müstelzim-i ceza olmak için âtide gösterilen suretlerden birisiyle vâki olmak şarttır:

Evvela: Mütecavizün aleyhin vicahında bir Mecliste veya eşhas-ı sairenin işitebileceği bir mevkide aleni olmalıdır.

Saniyen: Mütecavizün aleyhin gıyabında ve fakat müçtemi veya müteferrik birçok eşhas ile ihtilât ederek icra edilmelidir.

Salisen: Umuma neşir ve teşhir olunmuş veya birtakım kesana tevzi edilmiş yazı, resim kroki veya karikatür veyahut doğrudan doğruya mütecavizün aleyhe gönderilmiş açık mektup veya kart postal vasıtasıyla vuku bulmalıdır.

Rabian: Her nev' ceraid ve resail-i yevmiye ve mevkute veyahut her nev' matbuat ve vesait-i neşriye ile ika edilmelidir. Zem ile duçar-ı mücazat olan şahsın aleyhine zemmin mevzuu olan maddeden dolayı takibat-ı kanuniye icra edilmiş olur ve mütearız olan şahsın mütecavizün aleyhin bi-cürüm olduğunu bilerek isnadatta bulunduğu tahakkuk eylerse zem iftiraya münkalıp olup iftira hakkındaki madde-i kanuniye hükmüne tevfiğ-i muamele olunur.

Zem cürmünü irtikâp eden şahıs beraet-i zimmeti zımında mütecavizün aleyhe isnat eylediği fiilin sıhhat veya şöhretini ispat etmek isterse işbu iddiası kabul olunmaz. Ancak mütecavizün aleyh olan

kimse memurin-i devletten olup da isnat olunan fiil vazife-i memuriyetine taallûk ettiği veyahut herhangi bir şahıs aleyhinde olursa olsun zemmin mevzuu bir cürmü kanuni olduğu takdirde sıhhatini ispat iddiası kabul olunur ve şu halde isnat olunan fiil sabit olur veya bundan dolayı mütecavizün aleyh olan şahıs mahkûm edilirse zem cezası sakıttır. Aksi takdirde cezanın hadd-i âzamına kadar hükmolunabilir.

İspat iddiasını tetkik ve intacı fiilin nevi ve mahiyeti ve tarafeynin sıfatı ne olursa olsun zem dâvasını rüyet eden mahkemeye aittir. Şu kadar ki fiil-i vakiin nev' ve mahiyetine ve mütecavizün aleyhin

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 147

sıfatına nazaran işbu iddianın rüyet ve hükmü diğer bir mahkemeye ait ise zem cezası o mahkemenin hükmüne talik olunur. Zemmin mevzuunun sübutu takdirinde zem cezası sakıt olur.

Her kim bir madde-i mahsusa tayin etmeksizin her ne suretle olursa olsun bir kimsenin namus veya şöhret ve haysiyetine taarruzla kadih fiilini irtikâp ederse on beş günden altı aya kadar hapis olunur veya buna mukabil beş liradan elli liraya kadar ceza-yı nakdî alınır.

Kadik cürmü dahi zem hakkında beyan edilen suver-i erbaadan biriyle ika edilmek şarttır. Kadihin faili tarafından isnadat-ı vakıanın ispat-ı sıhhatine müteallik vâki olacak iddia katiyen kabul olunmaz. Ancak kadihin mevzuu kanunen ceraimden madud olup da fail-i cürüm bunu tayin ve tahkik suretiyle bir madde-i mahsusa haline kalbederek zem mevkiinde bulunmak istemekte muhayyerdir ve bu takdirde artık kadikten dolayı takibat icra edilemeyip hakkında zemmin ahkâmı cereyan eder.

Zem ve kadik cürmünün icrasında mütecavizün aleyhin ismi sarahaten zikredilmemiş veya isnadat-ı vakıa ibham edilmiş olsa dahi suret-i ika-ı cürme nazaran isnadatın mahiyetinde ve müddeinin şahsına matufiyetinde tereddüt edilemeyecek derecede karain görüldüğü takdirde hem ismi zikredilmiş ve hem de azviyyat tasrih kılınmış gibi muamele olunur. Şerait-i erbaa haricinde olarak bir kimse aleyhinde muvacehesinde lisanen veyahut kendisine hitap edilmiş veya ıttılama isali kast olunmuş bir mektup ile azviyyat ve isnadat veya âdiyen itale-i lisanla bulunan veyahut muvacehesinde bir muamele-i galize veya bir işaret-i mahsusa ile icra-yı tahkir eyleyen kimse yirmi dört saatten bir aya kadar hapis olunur ve yirmi beş liraya kadar ceza-yı nakdî alınır. Zem veya kadik veya itale-i lisan keyfiyeti her nev' ceraid ve resail-i yevmiye ve mevkute veyahut her nev' matbuat ve vesait-i neşriye ile ika edildiği takdirde muayyen olan ceza iki kat hükmedilir. Mütecavizün aleyh hakaret-i vakıaya kendi hareket-i gayr-ı muhikkasıyla sebebiyet vermiş veya hakarete duçar olduktan sonra kendisi de bilmukabele icra-yı hakaret eylemiş veyahut tarziye kabul etmiş ise mahkeme icab-ı hâle göre tarafeynin veyahut yalnız birinin cezasını bir sülûsten iki sülûse kadar tenzil ve kâmilten de ıskat edebilir.

İşbu maddede beyan olunan ceraimden dolayı takibat icrası mütecavizün aleyhin usulen dava-yı şahsi ikamesine mütevakkıf olup ancak iftiradan maada ahvalde müddeinin ikame-i dâvadan sonra dava-yı vakıadan feragatıyla dahi hukuk-ı umumiye davası sakıt olur.

Müşteki ikame-i dâva ile beraber aleyhinde irtikâp olunan cürümden dolayı duçar olduğu zarar-ı maddinin tazminini talep etmekten başka kendisine iras edildiğini zannettiği zarar-ı mânevi mukabilinde dahi dilediği kadar tazminat-ı nakdiye iddia edebilir. Cürmün ehemmiyet ve şiddetine, mütecavizün aleyhin vaziyet-i içtimaiyesine göre işbu tazminatın miktarı mahkemece takdir ve hükmolunur. Cürüm sabit olup da cezanın sakıt olduğu ahvalde tazminat iddiası reddolunur.

16 Temmuz 1325 tarihli Matbuat Kanununun bu mevadda muhalif olan ahkâmı mefsuhtur.

51- Kanun-ı mezkûrun 219'uncu maddesine berveci-i âti zeyil ilâve edilmiştir: Müsellâh oldukları hâlde dağlara, kırlara çıkarak rast geldikleri kimseleri tutup soymak fazihasını irtikâp eden eşhas ki kuttâ'î-tarik tesmiye olunurlar bu makule hal ve sıfatlarına, derece-i şekavetlerine göre beş seneden ekall olmamak üzere muvakkaten ve bu cinayette sabıkalı ve şekavet-i müstemirre ashabından olanlar müebbeden küreğe konulurlar. Bu cinayette mükerrir olanlar veyahut tuttukları eşhasa işkence ve gaddarane surette eziyet edenler ve bu yolda adam öldürmüş bulunanlar idam olunurlar.

52- Kanun-ı mezkûrun 236'ıncı maddesi berveci-i âti tadil edilmiştir:

Emanet, vekâlet tarihiyle veyahut ibra ve iade etmek veyahut muayyen olan bir suret ile istimal veya hıfz eylemek üzere ücretli, ücretsiz bir hizmet sıfatıyla kendisine ita ve teslim kılınmış olan velhasıl başkasının kendi yedinde bulunan emval, eşya ve nükut ve tahvilât ve sair her türlü taahhüdât ve ibrayı mutazammın senedat ve saireyi kendi veya âharın menafii için ketm veya tebdil veya tasarruf ve temellük ve istihlâk eden veya taaddi kabilinden sair bir fiile içtisar veya lâzım gelenlere teslimden imtina eyleyen şahıs iki aydan iki seneye kadar hapis olunur ve kendisinden lâzım gelecek tazminatın ifasıyla beraber bedel-i tazminin rub'ü kadar ceza-yı nakdî dahi alınır ve eğer bu cürmü muvazzaf hizmetkâr ve çırak ve yazıcı ve amele takımından biri kendi âmir veya üstadını ızzatını irtikâp eyler ise tazmin-i zarar ettirildikten sonra bir seneden aşağı olmamak üzere hapsedilir. Takibat, dâvayı şahsî ikamesine mütevakıftır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Şura-yı Askerî Teşkilî Hakkında Kanun

Numara: 636

Madde 1- Yalnız vakt-i hizada icra-yı faaliyet etmek ve merkez-i hükûmette bulunmak üzere Âli Şura-yı Askerî ihdas olunmuştur.

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 148

Âtideki fıkara hakkında Âli Şura-yı Askerinin mütalaası alınır:

A- Berri, bahri ve havaî kuvvetlerden mürekkep Cumhuriyet ordusunda ve donanmasında terfi ve taltif esasatı;

Fırka ve kolordu kumandanlarıyla muadillerinin tayin, tebdil, tekaüt gibi muamelât-ı zatiyesi,

Müdafaa-i Milliye ve Bahriye vekâletleri bütçeleri; Hazari ve seferi teşkilât-ı askeriye;

Hazar-i vazü'l-ceyş,

Mühim tesisat-ı askeriye ve fabrikalar inşaatı ve teslihat, Sefain-i cedide-i harbiyenin evsaf-ı esasîyesi ve kadrodan çıkarılacak sefain-i harbiyenin feshi,

Talim ve terbiye esasatı,

Kavanin-i askeriye,

Memleketin müdafaa-i âliyesi nokta-i nazarından berri, bahri, havaî esasatı,

Mevaki-i müstahkeme ve üss-i bahrilerin ihdası ve tarz-ı inşasıyla ilgası;
Cumhuriyet ordusunda kıyafet ve teçhizat-ı askeriyenin tespiti;
Turuk-ı sevkü'l-ceyşiyenin nerelerde yapılması iktiza edeceği,
Orduya henüz dâhil olmayan efrad-ı memleketle muvazzaf hizmetini bitirmiş olan evlâd-ı vatanın müdafaa-i memleket nokta-i nazarından kabiliyetlerinin tezyidi,
Müdafaa-i Milliye ve Bahriye Vekâletleriyle Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti lüzum gösterdiği takdirde âtideki (B) fıkrası hakkında Şûra-yı Askerî müzakere ve müdavele-i efkâr eder.

B- Seferberlik esasatına ve ihzar icrasına müteallik mevad, Erkân-ı Harbiyenin lüzum gördüğü derecede tahşüt planları,

Madde 2- Âli Şûra-yı Askerinin reis-i tabiisi Reisicumhurdur.

İnde'l-lüzum Reisicumhur tarafından davet edilmek üzere Başvekil ile vükela-yı saire, Ali Şûra-yı Askerî içtimasında bulunurlar.

Heyet-i Vekile âzalarının iştirak edeceği müzakeratta bizzat Reisicumhur riyaset eder. Müşarünileyh bulunamadıkları takdirde vekâleten Başvekil veya Müdafaa-i Milliye veya Bahriye vekillerinin biri ve bunlar da bulunamazsa Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisi, Âli Şûra-yı Askerî müzakeratına riyaset eder.

Madde 3- Âli Şûra-yı Askerinin âzası Müdafaa-i Milliye Vekili, Bahriye Vekili, Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi, bilfiil ordu müfettişleriyle bilfiil donanma kumandanı, hazar ve seferde bilfiil ordu ve donanma kumandanlığını muvaffakiyetle ifa etmiş muvazzaf erkân-ı askeriye meyanından veyahut evsaf-ı mezkûreyi iktisap eylemiş muvazzaf ve bir derece madun kumandada bilfiil bulunan zevat meyanından daha dört âza intihap olunmak üzere ceman on bir zattan ibarettir.

Bilfiil ordu müfettişleriyle donanma kumandanının ve keza Ali Şûra-yı Askerîye bervecch-i balâ ilâve olunabilecek daha dört azanın tayin, tebdil, tekaütleri Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyasetinin teklif ve vekâlet-i aidelerinin inhalarıyla takarrür eder.

Madde 4- Âli Şûra-yı Askerî her sene Kânunuevvel ortasında ve Reisicumhurun ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisinin ve Müdafaa-i Milliye Vekilinin lüzum göreceği her zaman içtima eder.

Madde 5- Üçüncü maddede mezkûr zevattan reis dâhil olduğu halde beşten az azanın iştirak ve içtimayla icra-yı müzakere edilemez. En mühim mesailde hariçte bulunup da müzakereye iştirak edemeyecek zevatın tahriren reyî alınır.

Madde 6- Âli Şûra-yı Askerînin umur-ı tahririyesini Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reis-i sanisi tanzim ve idare eder. Bu maksatla maiyetine Erkânı Harbiye-i Umumiyeden ve Müdafaa-i Milliye ve Bahriye Vekâletlerinden ihtiyaca göre zabitan ve memurin terfîk olunur.

Madde 7- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 8- Bu kanuna mugayir ahkâm mülğadır.

Madde 9- Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Tevhid-i Tedrisat Kanununun Beşinci Maddesine Müzeyyel Kanun

Numara: 637

Madde 1- Mekteb-i harbiyeye menşe teşkil eden askerî liseler bütçe ve kadrolarıyla Müdafaa-i Milliye Vekâletine devrolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 149

Askeri Tekaüt ve İstifa Kanununun Ellinci Maddesini Muaddil 20 Haziran 1326 Tarihli Kanunun Son Fıkrasının Lağvı Hakkında Kanun

Numara: 638

Madde 1- Askeri Tekaüt ve İstifa Kanununun ellinci maddesini muaddil 20 Haziran 1326 tarihli Kanunun birinci maddesinin son fıkrası lağvedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Bahriye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Mükellefiyeti Askeriye Kanununun Yüz Otuz Sekizinci Maddesine Müzeyyel Kanun

Numara: 639

Madde 1- Celp ve sevkleri veya herhangi bir kıta veya müesseseye kesb-i nispetleri kayd-ı resmî veya ailelerine mevrut musaddak mektuplar ile sabit ve firar, mezuniyet, tebdil-i hava suretiyle infikâkları hakkında malûmat gayr-i mevcut efrattan olup da mürettebatına tarihi sevkleri veya en son mektupları tarihinden itibaren beşinci sene nihayetinde dahi hayat ve mematları hakkında haber alınmadığı, karye ve mahallelerinin şahadetnamelerine müstenit Meclis-i İdare ve ahz-ı asker şubelerinin müşterek tahkikatıyla tebeyyün edenler, hizmeti fiiliye-i askeriyede vefat etmiş addolunarak, biraderleri hakkında yüz otuz sekizinci madde ahkâmı veçhile maksure muamelesi tatbik ve hususat-ı sairede mehakim-i aidesince verilecek kararlara tevfiq muamele olunur.

Madde 2- İşbu kanun ahkâmı Balkan, Harb-i Umumî ve İstiklâl-i Millî Harbinde silâh altına alınmış efrat haklarında seyyanen tatbik edilecektir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteber ve icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Bahriye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunnamesinin On Sekizinci Maddesi Yerine Kaim Madde-i Muadddele Hakkında Kanun

Numara: 640

Madde 1- Tedarik olunacak hayvanat ve vesait-i nakliye için taşralarda her kazada birer ve İstanbulca da Şehremaneti Dairesinin havi olduğu mıntıkadaki belediye dairesi adedince birer tedarik-i vesait-i nakliye komisyonu teşkil olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Müdafaa-i Milliye vekilleri memurdurlar.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Askerî Ceza Kanununun 200'üncü Maddesine Müzeyyel Kanun

Numara: 641

Madde 1- Askerî Ceza Kanununun 200'üncü maddesinde tadat edilen silk-i askeriden tardı müstelzim ef'al meyanına fıkra-i âtiye ilâve edilmiştir:

“Kanun-ı Ceza-yı Askerî ve mülkî mucibince sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal cürümlerinden biriyle mahkûm olmak [bu mahkûmiyetin ilk defa vukuu dahi] tardı müstelzim olacaktır.”

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'idir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Bahriye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Ebniye Kanununun 20, 21, 22, 23, 24, 25'inci Maddelerini Muaddil Kanun

Numara: 642

Madde 1- Bir daire-i belediye mıntkası dâhilinde yüz elliden fazla binası muhterik olan mahaller ve bu mahallerin dâhil ve ittisalinde bulunan bostan, bağ, bahçe ve arsa gibi yerler tarla addolunur. Buralarda bina inşası mevadd-ı âtiyedeki şeraite tabidir.

Madde 2- Yangın yerlerinde kâin ve rakabesi veya idaresi devlete, evkafa, idare-i hususiyeye yahut sair eşhas-ı hakikiye veya hükmiyeye ait arsaların ayrı ayrı eşkâl ve mesahasını gösterecek kadastro plânları ve yangın yerinin bu plânlara müstenit bir umumî haritasını ve müstakbel şeklini ve ona göre arsaların tevziatını gösteren umumî plan belediye dairesi tarafından bir Heyet-i Fenniye vasıtasıyla tanzim ettirilir.

Madde 3- Madde-i sabıkada beyan olunan plan ve haritaların vuku-ı harikten itibaren nihayet bir sene zarfında tanzim ve ikmalı

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 150

mecburidir. Eğer bir senenin hitamında plan ve haritalar ikmal edilmemiş olursa artık daire-i belediye o harikin mahall-i vukuunda bina ihdasına işbu kanun vesilesiyle mümanaat edemez.

Madde 4- Üçü belediye meclisi ve üçü harikzedeler tarafından müntahap olmak üzere altı azadan müteşekkil bir heyet yangın mahallerinde arsaların hâlihazır kıymetlerini ayrı ayrı takdir ve kadastro plânlarını mahallinde tatbik ve tasdik ederek her arsa için bir kararname tanzim ve belediye riyasetine tebliğ

eder. Şayet harikzedeler âza intihabı için vuku bulan davete icabet etmezler yahut bi'l-içtima bir karar ittihazına muvaffak olamazlar ise onlar namına üç azayı cemiyet-i umumiye-i belediye intihap eder. İşbu kararname Usul-i Muhakemat-ı Hukukiye Kanununun tebligata müteallik ahkâmı dairesinde alâkadarana tebliğ olunur. Bu tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkadaranın itiraza hakkı vardır. Şu kadar ki rakabe ve idaresi devlete ve evkafa ve idare-i hususiyeye ait arsalar itiraz vuku bulmasa dahi re'sen tabi-i tetkiktir. İtirazı havi istida Cemiyet-i Umumiye-i Belediyeye verilir. Cemiyet-i Umumiye-i Belediye bir ay zarfında tetkikat icra ve takdir heyetinin kararnamesini tasdik veya tadil ve ıslah eder. Hiç bir mercide kabil-i tetkik olmayıp katî bulunan işbu karar, alâkadalara yine Usul-i Muhakemat-ı Hukukiye ahkâmına tevfiakan tebliğ olunur. Tarih-i tebliğden itibaren on beş gün zarfında Şûra-yı Devlete müracaat ve temyiz hakkı vardır. Şûra-yı Devlet bir ay zarfında netice-i tetkik ve kararını bildirmeye mecburdur.

Madde 5- Bir arsanın bedel-i muhammenine, müstahaklar tarafından itiraz vâki olursa bunların her birinin müddet-i kanuniyesi zarfında vuku bulan itirazatı Meclis-i İdarece tevhidden tetkik edilir. Bu tetkik neticesinde tasdik veya tadil ve ıslah suretiyle verilecek kararın tazammun ettiği bedelin muterizlerden hangisine ait olduğunun ya bir ilâm-ı katî veya alâkadaranın müttefikan verecekleri mevsuk muvafakatnameleri ile sabit olması şarttır. Madde-i âtiye mucibince arsa sahiplerine nakit makamında verilecek bonolar bu gibi ahvâlde ihtilâfın suret-i kâfiyede halli tarihine değin belediye veznesinde hıfz olunur.

Madde 6- Mürur-ı müddet veya inde'l-itaraz tasdik veya tadil ve ıslah suretiyle kesb-i katiyet eden kararnameler üzerine arsa sahiplerine, arsaların miktar-ı kıymetini mübeyyin olmak üzere belediyeler tarafından bir bono verilir. Bu bono, nama muharrer ve belediye meclisinin malûmat ve muvafakatini lâhık olmak şartıyla âhara kabil-i devir ve havaledir. Kuyud-ı belediyede bononun sahibi olmak üzere mukayyet bulunmayanlar bonoya sahip addolunmazlar.

Madde 7- Mevadd-ı sabıka mucibince bedelleri takdir ve bonolarla tediye edilen arsalar belediye emlakından maduddur. Yeni plân mucibince tertip ve tanzim olunan arsalar belediye meclisi kararıyla bir ay müddetle usulü dairesinde müzayedeye çıkarılır. Bono sahipleri müzayedeye iştirak suretiyle arsa iştirake ederse bedel-i müzayedeye mahsuben bonolarını nakit makamında verebilirler. Müzayedeye bono sahibi olmayanların iştiraki halinde bunlar bedel-i müzayedeyi nakden tesviye ederler. Müzayedede bedeli hadd-i layık görülmediği takdirde belediye dairesi müzayedeyi on beş gün daha temdit edebilir. İşbu müddetin hitamında müzayedesini ikmal edilen arsa her kaç kuruşa baliğ olursa olsun usulü veçhile talibi uhdesine ihale olunur. Bi'l-müzayede ihale olunan arsaların sahibini ve mevki ve hudutlarını ve mesahasını mübeyyin olan yeni kadaastro planları vesaik-i mutebere-i kanuniyeden madud olup bu kabil vesaik erbabına mahalle şahadetnamesi gibi vesaik aranmaksızın ve sair muamelât-ı idariyeye de lüzum gösterilmeksizin doğrudan doğruya tapu idaresince tasarruf senedi verilir. Bedel-i müzayedesini bir hafta zarfında tediye edilmeyen arsalar tekrar müzayedeye vaz edilerek noksan zuhurunda farkı müşteri-i evvele tazmin ettirilir.

Madde 8- Bonolar belediyelerce nakde tahvil veya gerek kendisine ve gerek âhara ait belediye rüsumuna mahsup suretiyle iştirake olunabilir. Bunları karşılık göstererek istikraz akdetmeye belediye daireleri salâhiyettardır. Rakabe veya idaresi devlete ait arsaların bedeli belediyeye ait musakkafat vergisinden her sene tevkifat icrası suretiyle tahsil ve itfa olunur.

Madde 9- Kıymetleri ahkâm-ı anife dairesinde takdir edilen vakıf arsalarından mukataalı veya icareteynli olanların bedeli miktarlarının yüzde beşi mahallî Evkaf İdaresine ve mütebakisi mukataa ve icareteyn ashabına bono olarak verilir.

Madde 10- Hakkındaki kararnamenin iktisab-ı katiyet etmesinden itibaren bir sene zarfında sahibi zuhur etmeyen arsalar belediye dairesine mal edilip bonoları belediyece hıfzolunur. İktisab-ı katiyet tarihinden itibaren on beş sene zarfında sahipleri zuhur ederse işbu bonoların bedelleri onlara verilir.

Madde 11- Birinci madde mucibince tarla addolunan mahallerde Heyet-i Hâliyesiyle kalan veya bazı mahalleri muhterik binaların, ya Ebniye Kanununun ikinci faslında muharrer ahkâma tabi tutulması veyahut usulen istimlâki meclis-i belediyenin ihtiyarına tabidir,

Madde 12- Tarla addolunan mahallerde me'abed ve mekâtip ve sair gûna müessesat-ı umumiye ve resmiye inşasına lüzum bulunup bulunmadığı ve lüzum varsa bunların mahalleri ve sahaları, mahallî cemiyet-i umumiye-i belediyesince kararlaştırılır. Ancak idare-i hususiyeye taallûk eden tesisat ve inşaatın müzakeratında cemiyet-i umumiye-i belediyeye, encümen mevcut ise encümen âzasından değilse mahallî meclis-i umumî âzasından ikisi dâhil olur. Nahiyelerde cemiyet-i umumiye-i belediye kararıyla iktifa edilir. Bu gibi tesisat

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 151

hangi idareye müteallik ise arsa bedelleri o daire tarafından tesviye olunur ve arsa bedelleri İstimlâk Kararnamesine tevfikân takdir olunur.

Bedel-i mukadderin bonolarla tesviyesi de caizdir. Ancak arsaların müşterilerine teslimi behemehâl bedelinin bervech-i peşin tesviyesine mütevakkıftır.

Madde 13- Ebniye Kanununun 20, 21, 22, 23, 24 ve 25'inci maddeleri mülgadır.

Madde-i Muvakkate- 3'üncü maddede beyan olunan bir sene mühlet işbu kanunun meriyetinden evvel vuku bulmuş olan harikler için yevm-i meriyetinden itibaren başlar.

Madde 14- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyü'l-icradır.

Madde 15- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Mensubin-i Askeriye'nin Tezyid-i Muhassasatına Dair 24 Mart 1341 Tarih ve 587 Numaralı Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 643

Madde 1- Elyevm jandarmada mevcut ve müstahdem birinci sınıf hesap memurları ordudaki birinci sınıf muamelât memuruna, ikinci sınıf hesap memurları ikinci sınıf muamelât memuruna ve üçüncü sınıf hesap memurları, hesap memuruna muadildir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Osmanlı Bankasının Müddet-i İmtiyaziyesinin Temdidi Hakkında Kanun

Numara: 645

Madde 1- Osmanlı Bankası müddet-i imtiyaziyesinin 10 Mart 1351-1935 tarihine kadar temdidi şeraitini mutazammın olup Türkiye Hükûmet-i Cumhuriyesi namına Maliye Vekili ile mezkûr banka

arasında tanzim ve imza olunan 10 Mart 1340 ve 21 Mart 1341 tarihli itilâfnameler (10 Mart 1340 tarihli itilâfnamenin 12'nci maddesinde mer'iyeti teyit olunan imtiyazname ve mukavelât-ı sabıka mevaddı meyanında Türkiye Cumhuriyeti'nin teşkilât ve kavanin-i esasiyesi ahkâmına muhalif olan 1279 tarihli imtiyaznamenin 12'nci ve 1290 tarihli mukavelenamenin 13 ve 14'üncü maddeleri ve keزالik zikrolunan 1290 tarihli mukavelenamenin 3 ve 7'nci maddelerinin esasat-ı mebhuseye münafi münderecatı sarahaten bertaraf edilmek şartıyla) tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

10 Mart 1340 Tarihli İtilâfname

Bir taraftan Türkiye Hükûmet-i Cumhuriyesi namına hareket eden Çankırı Mebusu ve Maliye Vekili Mustafa Abdülhalik Beyefendi Hazretleri,

Diğer taraftan Osmanlı Bankası namına hareket eden salâhiyet-i tammeyi hâiz murahhasları mezkûr bankanın İstanbul Müdür-i Umumisi Müsyö Lui Isteg ve Paris Şubesi Müdürü Müsyö Belo ve Londra Şubesi Müdür Muavini Müsyö Pires beynlerinde bervech-i âti mukavele akd olunmuştur:

Birinci Madde- Osmanlı Bankasının müddet-i imtiyaziyesi şerait-i âtiye ile 1 Mart 1351/1935 tarihine kadar temdit edilmiştir.

İkinci Madde- 14 Şubat 1326/1911 tarihli mukavelenamenin birinci maddesi mucibince Osmanlı Bankası tarafından küşadı meşrut olan hesab-ı cari miktarı (5 000 000) (beş milyon) lira olarak tespit edilmiştir. Mezkûr hesab-ı cari işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren Maliye Vekâletine küşat edilecektir. Osmanlı Bankası Maliye Vekâletinin kefaletiyle Ziraat Bankasına dahi aynı şeraitle 2 000 000 (iki milyon) liralık bir hesab-ı cari küşadını taahhüt eder. Gerek Maliye Vekâletine ve gerek Ziraat Bankasına ait mezkûr hesab-ı caride yürütülecek faiz miktarları itilâfat-ı mahsusa ile tayin edilecek ve mezkûr itilâfat her üç sene bir tekrar tetkik edilecektir. Şurası mukarrerdur ki itilâfat-ı müstakbele işbu faizlerin miktarı herhalde yüzde beşten az ve yüzde yediden fazla olmayacaktır.

Üçüncü Madde- Osmanlı Bankası işbu mukavelenin tarih-i akdinden itibaren her zaman hîn-i ibrazında aynen altınla tediyesi mecburî olmak şartıyla banknot ihracı hakkındaki imtiyazını istimal ettiği takdirde imtiyaz mukavelenamesinin on birinci maddesi mucibince karşılık olarak sülüs nispetinde kasalarında bulundurmamakla mükellef olduğu altının nısfı mutlaka aynen altın olacak ve nısf-ı diğeri yani meydan-ı tedavülde bulunan banknot miktarının südüsü Maliye Vekilinin muvafakatıyla Türk veya ecnebi devlet esham ve tahvilâtı olabilecektir. Şurası mukarrerdur ki mezkûr eshamın son altı aylık piyasa fiyatı üzerinden itibaren üç sene zarfında tedricen Türkiye dâhilinde bulunan merkez

29 Nisan

(Resmî Ceride)

Sahife 152

ve şubelerindeki memurin-i mevcudesinin laakal yüzde otuzuna ve beşinci sene hitamında laakal nısfına iblağ edecektir. Bu memurine verilecek maaşat müdür-i umumi ve muavininin maaşları dâhil olmadığı hâlde, üç sene nihayetinde umum maaşat yekûnunun laakal yüzde on

beşine ve beşinci sene hitamında yüzde yirmi beş ve yedinci sene hitamında yüzde otuzuna balığ olacaktır. Meslekte ihtisas kesp eylemek üzere banka tarafından her sene memalik-i ecnebiyeye staj yapmak üzere Türk Müslümanlardan memur namzetleri izam edilecek ve bunların adedi daimi surette dūn olmayacaktır.

On İkinci Madde- İmtiyaznamenin ve mukavelât-ı sabıkanın işbu mukavelename ile tadil edilmeyen ahkâmı tamamen mer'î ve muteber kalacaktır.

İşbu mukavelename iki nüsha olarak Ankara'da imza ve teati olunmuştur.

10 Mart 1340

21 Mart 1341 Tarihli İtilafname

10 Mart 1340 tarihli mukaveleye zeyildir:

Madde 1- 10 Mart 1340 tarihli mukavelenamenin birinci maddesinde muharrer müddet-i imtiyaziye zarfında Hükûmetçe banknot ihracına mezun olmak üzere bir Türk hükûmet bankası tesis edilecek olur ise Bank-ı Osmanînin bu bapta bir gûna itiraz serdine hakkı olmayacaktır. Mamefih Hükûmet işbu bankanın tesis edildiğini dört mâh evvel husul-i malûmat zımnında Osmanlı Bankasına ihbar edecektir.

Şu kadar ki hükûmet bankasının tesisi halinde 10 Mart 1340 tarihli mukavele ve imtiyazname ile mukavelât-ı sabıkanın ahkâm-ı sairesi baki ve binaenaleyh Bank-ı Osmanînin mukavelât ve imtiyazat-ı mezkûreye istinaden hâiz olduğu bilcümle hukuku, bilhassa 10 Mart 1340 tarihli mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince banknot ihracı hakkındaki salâhiyeti kemakân muteber kalacaktır.

Madde 2- Gerek Hükûmet gerek şirketler ve eşhas tarafından Bank-ı Osmanîye vuku bulacak faizli faizsiz Türk parası mevduatını, kendi nam ve hesabına ecnebi akçesine tahvil etmeyeceğini banka taahhüt eyler.

Madde 3- Bank-ı Osmanî, sermayesinden beş yüz bin İngiliz lirasını Türkiye'deki muamelâtına tahsis ve İngiliz lirası olarak tedvir ve istimal etmeyi taahhüt eder.

Madde 4- 10 Mart 1340 tarihli mukavelenamenin ikinci maddesi mucibince Bank-ı Osmanî, Hükûmet namına küşat edeceği beş milyon liralık hesab-ı carinin nısfına muadil miktarın yevm-i ikrazındaki piyasa rayıcı üzerinden İngiliz lirası olarak ita edecektir. Hükûmet meblâğ-ı mezkûru bankaya aynen İngiliz lirası olmak üzere iade eyleyecektir.

Madde 5- 10 Mart 1340 tarihli mukavelenamenin 11'inci maddesinde zikrolunan Türk Müslüman memurlarının adedi mukavelenamenin tarih-i teatisinden itibaren beş sene hitamında lâakal yüzde altmış raddesine ve memurin-i mumaileyhimin maaşatı yekûnu da müdür-i umumî ve muavin maaşları dâhil olmadığı halde maaşat-ı umumiyenin yüzde kırkı nispetine iblâğ edileceğini Bank-ı Osmanî taahhüt eyler.

Madde 6- Banka Hükûmet ile Türkiye'de bulunan eşhasa ait hesabat ve muamelâtına müteallik defatir ve evrakı âzami bir sene müddet zarfında Türkçe olarak tutacaktır. Arzu ettiği takdirde ayrıca Fransızca tutabilir.

İşbu mukavelename-i müzeyyele iki nüsha olarak Ankara'da imza ve teati edilmiştir.

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

RESMÎ CERİDE

Cumartesi

Abone Şeraiti

2 Mayıs 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

9 Şevval 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465

Altı aylığı 235 kuruştur

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Numarası: 99 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. **Sene: 3**

Kanunlar

9 Kânunusani 1340 Tarih ve 397 Numaralı İstiklâl Muharebatı Esnasında Malul Kalan Muvazzaf, Mütekait, İhtiyat, Milli Kurvetler ve Jandarma Erkân, Ümera, Zabitan ve Memurin ve Mensubin-i Askeriye ile Küçük Zabitan ve Efrada Nakdî Mükâfat İtası Hakkındaki Kanuna Müzeyyel Kanun

Numara: 644

Madde 1- Merbut cetvellerde l isim, künye ve derece-i maluliyetleri muharrer zabitan ve efrada 9 Kânunusani 1340 tarihli ve 397 numaralı Kanuna tevfikân mükâfat-ı nakdiye verilmek üzere 1341 senesi muhassasat-ı zatiye bütçesinin A/58. faslına 17.300 lira tahsisat-ı munzamma olarak ilâve olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

15 Mayıs 1335 Tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun

Numara: 646

Madde 1- Muharebe veya harekât-ı askeriyede vazife esnasında yaralanmış veya malûl kalmış olup da Heyet-i Sıhhiye kararıyla beray-ı tedavi ve tebdilihava muvakkat müddetle memleketlerine ve mahall-i saireye terhislerine lüzum gösterilen erkân, ümera, zabitan, memurin ve mensubin-i askeriye gidecekleri mahallere ve bade'l-ifaka vazifeleri başına kadar azimet ve avdet harcırahları ita olunur.

Madde 2- Mâlûlin ve mecruhin ve zuafa-yı askeriye'nin suret-i sevkleri hakkında İcra Vekilleri Heyetince bir talimatname tanzim olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

1341 Darülfünun Bütçe Kanunu

Numara: 647

- Birinci Madde-** 1341 sene-i maliyesi zarfında Darülfünunun müteşekkil bulunduğu tıp, hukuk, edebiyat, fen, ilahiyat medreseleriyle eczacı ve dişçi mektepleri varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle (723.955) lira tahmin olunmuştur.
- İkinci Madde-** 1341 sene-i maliyesi zarfında Darülfünunun müteşekkil bulunduğu tıp, hukuk, edebiyat, fen, ilahiyat medreseleriyle eczacı ve dişçi mektepleri masarifi umumiyesi merbut (B) cetvelinde muharrer olduğu üzere (743.945) lira olarak tayin edilmiştir.
- Üçüncü Madde-** Darülfünun şubatının varidat-ı umumiyesini teşkil eden ve işbu kanuna merbut (T) cetvelinde gösterilen varidatın 1341 sene-i maliyesi zarfında da ahiz ve tahsiline devam olunur.
- Dördüncü Madde-** Darülfünun ile bilumum medreselere

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 154

ve dişçi ve eczacı mektepleri masarifi müsterekesine ait olup masarifi bütçesinin birinci faslının 6. maddesiyle 2, 3, 4, 5 ve 6. fasıllarına mevzu tahsisatın ihtiyaca göre medaris ve mekâtibe suret-i tevzi ve tahsisi Darülfünun Divanınca kararlaştırılır.

- Beşinci Madde-** Daimî müderris ve muallimler başka hiç bir vazife deruhte ve hariçte iştigal edemezler. Ancak kendi derslerinden maada medaris veya mekâtibi-âliyyede haftada altı saati geçmemek şartıyla ders deruhte edebilirler.
- Altıncı Madde-** İki medresede müderris veya muallim olanlara yalnız bir yerden maaş ve tahsisat-ı fevkalâde ve diğer ders için de ücret verilir.
- Yedinci Madde-** Muvazene-i umumiyyeden Darülfünuna muaveneten verilecek olan 700.000 lira, Maliye Vekâleti bütçesinin 56 C faslına tahsisat olarak vazolunur.
- Sekizinci Madde-** İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.
- Dokuzuncu Madde-** İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maarif Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Varidat Bütçesi [A] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Darülfünun Varidatı	

	1	Muvazene-i umumiyyeden verilen tahsisat	700 000
	2	Ücurat ve harçlar	15 500
	3	Hâsılat-ı müteferrika	6 737
	4	Emvali menkule ve gayrimenkule hasılatı	1 501
	5	Teberruat	0
	6	Sinin-i sabıkadan müdevver	200
		Birinci faslın yekûnu	723 938
2		Edebiyat Medresesi Varidatı	
	1	Ücürat ve harçlar	1
	2	Hasılat-ı müteferrika	1
	3	Emval-i menkule ve gayrimenkule hasılatı	1
	4	Teberruat	1
		İkinci faslın yekûnu	4
		Fen Medresesi Varidatı	
3	1	Ücürat ve harçlar	1
	2	Hasılat-ı müteferrika	1
	3	Emval-i menkule ve gayrimenkule hasılatı	1
	4	Teberruat	1
		Üçüncü faslın yekûnu	4

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 155

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
4		Hukuk Medresesinin Varidatı	
	1	Ücurat ve harçlar	1
	2	Vekâletnamelerden alınan iaşe	1
	3	Hâsılat-ı müteferrika	1
	4	Emvali menkule ve gayrimenkule hasılatı	1
	5	Teberruat	1
		Dördüncü faslın yekûnu	5
5		Tıp Medresesi Varidatı	
	1	Ücürat ve harçlar	1
	2	Hasılat-ı müteferrika	1
	3	Emval-i menkule ve gayrimenkule hasılatı	1
	4	Teberruat	1
		Beşinci faslın yekûnu	4
		Yekûn-ı Umumi	723 955

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
		Birinci Kısım	
1		Darülfünun Emaneti Maaş ve Ücüratı	
	1	Darülfünun emini tahsisatı	1190
	2	Kalem heyeti maaşı	984
	3	Muhasebe heyeti maaşı	1260
	4	Memurin-i müteferrika maaşı	1452
	5	Darülfünun kütüphanesi maaşı	1872
	6	Müstahdemîn-i müteferrika ücüratı	27000
		Birinci faslın yekûnu	33758
2		Tahsisat-ı fevkalade	11000
		Birinci faslın yekûnu	44758

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 156

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
		İkinci Kısım	
		Darülfünun ve Bilumum Medreseler Masarif-i Müsterekesi	
3		Tamirat	30 000
4		Ecnebi	50 000
5		Fakir talebenin iaşe masrafı	12 000
6		Kütüphane masarif-i tesisiye ve kitap bedeli	20 000
7		Kütüp ve resail-i muhtelif mübayaa bedeli	0
		Masarif-i Mütenevvia	
	1	Kırtasiye	2 500
	2	Tenvirat ve malzemesi	4 000
	3	Mahrakat	15 000
	4	Harcırah	1 500
	5	Müstahdemin-i müteferrika melbusatı	5 000
	6	Muhaberat-ı dâhiliye ve hariciye ve bilumum misafirîn ve temsil mesarifi	4 500
	7	Tetkikat, taharriyat, teşvik, tettebbuat-ı ilmiye, neşriyat ve tabiyyât, telif ve tercüme	2 500
	8	Kumpanya ve memba suyu	2 000
	9	Kongrelere ve ecnebi darülfünunları merasimine iştirak	4 500
	10	Telefon ve tesisat ücreti	2 000
	11	Mefruşat	3 000
	12	Sigorta	4 000
	[13]	Gece nöbetçileri	0
		Yedinci faslın yekûnu	50 500

		Edebiyat ve İlahiyat fakülteleri müşterek dersler ücreti	0
		Sinin-i sabıkadan müdevver duyun	0
		İkinci kısmın yekûnu	162 500

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
		Üçüncü Kısım	
		Medreseler	
8		Edebiyat Medresesi Maaşat ve Ücüratı	
	1	Medrese reisi ve kâtib-i umumi tahsisatı	1 320

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 157

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	2	Heyet-i Talimiye Maaşı	20 430
	3	Heyet-i İdare Maaşı	1 548
		Müstahdemin-i müteferrika ücreti	0
		Sekizinci faslın yekûnu	23 298
9		Tahsisat-ı fevkalade	29 470
10		Edebiyat Medresesi Masarifi	
	1	Darülmesaiiler masarifi	5 000
	2	Mecmua masarifi	2 000
		Kırtasiye	0
		Müteferrika	0
		Telefon tesisatı ve mükâleme	0
		Onuncu faslın yekûnu	7 000
11		Fen Medresesi Maaşat ve Ücüratı	
	1	Medrese reisi ve kâtib-i umumi tahsisatı	1 320
	2	Heyet-i Talimiye Maaşatı	19 620
	3	Heyet-i İdare Maaşatı	1 968
	4	Müstahdemin-i müteferrika ücüratı	0
		On birinci faslın yekûnu	22 908
12		Tahsisat-ı fevkalade	30 348
13		Fen Medresesi Masarifi	
	1	Darülmesaiiler tesisi ve masarif-i tedrisiye	30 000
	2	Mecmua masarifi	2 000
		Sigorta	0
		Kırtasiye	0
		Telefon tesisatı ve mükâleme	0
		Müteferrika	0
		On üçüncü faslın yekûnu	32 000

14		İlahiyat Medresesi Maaşat ve Ücüratı	
	1	Medrese reisi ve kâtib-i umumi tahsisatı	1 320
	2	Heyet-i Talimiye Maaşatı	7 380
	3	Heyet-i İdare Maaşatı	468

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 158

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
	4	Müstahdemin-i müteferrika ücüratı	0
		On dördüncü faslın yekûnu	9 168
15		Tahsisat-ı fevkalade	10 683
16		İlahiyat Medresesi Masarifi	
	1	Darülmesaiiler masarifi	1 500
	2	Mecmua masrafı	2 000
		Telefon mükâleme ve tesisatı	0
		Kırtasiye	0
		Müteferrika	0
		Darülmesaiiler tesis masrafı	0
		On altıncı faslın yekûnu	3 500
17		Hukuk Medresesi Maaşat ve Ücüratı	
	1	Medrese reisi ve kâtib-i umumi tahsisatı	1 320
	2	Heyet-i Talimiye Maaşatı	20 610
	3	Heyet-i İdare Maaşatı	1 008
	4	Müstahdemin-i müteferrika ücüratı	0
		On yedinci faslın yekûnu	22 938
18		Tahsisat-ı fevkalade	28 480
19		Hukuk Medresesi Masarifi	
	1	Darülmesaiiler ve vesait-i tedrisiye masarifi	3 000
	2	Mecmua masarifi	2 000
	3	Kırtasiye	0
		Telefon mükâleme ve tesisatı	0
		Müteferrika	0
		On dokuzuncu faslın yekûnu	5 000
20		Tıp Medresesi Maaşat ve Ücüratı	
	1	Medrese reisi ve kâtib-i umumi tahsisatı	1 320
	2	Heyet-i Talimiye Maaşatı	41 880
	3	Heyet-i İdare Maaşatı	660
	4	Memurin-i müteferrika maaşatı	2 964
	5	Müstahdemin-i müteferrika ücüratı	42 036
		Yirminci faslın yekûnu	88 860

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 159

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
21		Tahsisat-ı fevkalade	23335
22		Tıp Fakültesi ve Seririyatları Masarifat-ı Umumiyesi ¹	100 000
		Üçüncü kısmın yekûnu	386 988
		Dördüncü Kısım	
23		Eczacı ve Dişçi Mektepleri	
	1	Eczacı kısmı Heyet-i Talimiyesi maaşatı	6 780
	2	Dişçi kısmı Heyet-i Talimiyesi maaşatı	5 100
	3	Heyet-i İdare maaşatı	1 104
	4	Memurin-i müteferrika maaşatı	360
	5	Müstahdemin-i müteferrika ücreti	5 400
		Yirmi üçüncü faslın yekûnu	18 744
24		Tahsisat-ı fevkalade	20 955
25		Eczacı ve Dişçi Mektepleri Masarifi	
	1	Masarif ve vesait-i tedrisiye	10 000
		Telefon ve tesisat ücreti	0
		İdare ve laboratuvarlar masrafı	0
		Kırtasiye	0
		Müteferrika	0
		Yirmi beşinci faslın yekûnu	10 000
		Dördüncü kısmın yekûnu	49 699
		Darülfünun ve Bilumum Medreseler Tahsisat-ı Fevkaladesi	
		Yekûn-ı Umumi	743 945

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 160

[T] Cetveli

Sıra Numarası	Esami-i Varidat	Müstenidatı	Mülahazat
1	Ücürat ve harçlar	İstanbul Darülfünununun şahsiyet-i hükmiyesi hakkındaki 21 Nisan 1340 tarihli ve 493 numaralı kanun	
2	Âsar ve resail-i ilmiye satış hasılatı		
3	Emval-i menkule ve gayrimenkule varidatı		
4	Mekteb-i hukuk ianesi		
5	Evkaf-ı mazbuta hissesi		
6	Emanat ve mülhak evkafın yüzde muayyen mikdarı		
7	Teberruat ve emsali		
8	Muvazene-i umumiyyeden muavenet		

2 Bu miktarda nakil ve inşaat masarifi dâhil değildir.

Küçük Zabitan Maaşatı Hakkında Kanun

Numara: 648

Madde 1- Kıdemli ve kıdemsiz küçük zabitanın maaş-ı aslileri ber-vech-i zirdir:

Rütbesi	Kıdemli	Kıdemsiz
	Kuruş	Kuruş
Çavuş	500	200
Başçavuş Muavini	700	250
Başçavuş	900	300

Madde 2- Kıdemli küçük zabitan hizmet-i filiye veya müteahhidelerini temdit ettikleri halde temdit tarihinden itibaren her iki senenin hitamında maaş-ı aslilerine elli kuruş zam olunur.**Madde 3-** Kıdemli ve kıdemsiz küçük zabitan diğer efrat misilli taraf-ı devletten iâşe ve ilbas edilirler. Bunlardan arzu edenlerin muayyenatı aynen veyahut rayic-i mahallî üzerinden bedelen verilir.**Dördüncü Madde-** Küçük zabıt olarak on sene hüsn-i suretle ifa-yı vazife ile terhis olunanlara mükâfat-ı nakdiye olarak üç yüz lira verilir ve memuriyete talip bulunanlar da devair ve müessesat-ı askeriyede tercihan istihdam edilirler.**Beşinci Madde-** Kıtaattan yetişmiş olan küçük zabitan maaşlarını (silah-endazanın tahsisat-ı fevkalâdelerine mütedair 9 Mart 1338 tarihli kanun) ahkâmına nazaran alırlar.**Altıncı Madde-** Kıdemli küçük zabitanın muhassasatlarına dair 18 Teşrinievvel 1335 tarihli kanun-ı muvakkat ile küçük zabıt ve küçük zabıt mektebi hakkındaki 30 Haziran 1327 ve 11 Teşrinievvel 1330 tarihli nizamnameler ahkâmı mülğadır.**Yedinci Madde-** İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.**Sekizinci Madde-** İşbu kanun ahkâmının icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

**Müteaddit Zevata Hidemat-ı Vataniye Tertibinden
Maaş Tahsisi Hakkında Kanun**

Numara: 649

Madde 1- Merbut cetvelde esamisi muharrer “25” zata hizalarında gösterilen miktarda hidemat-ı vataniye tertibinden maaş tahsis edilmiştir.**Madde 2-** İşbu zevatın ayrıca tekaüt veya eytam ve eramil maaşları varsa kat’ olunur.**Madde 3-** Tahsis edilen hidemat-ı vataniye maaşatı kız ve erkek çocuklara yirmi yaşına kadar verilir.**Madde 4-** İşbu kanun mucibince tahsis edilen maaşat karşılığı olmak üzere 1341 muhassasat-ı zatiye bütçesinin elli yedinci faslının birinci maddesine (3 660) lira

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 161

tahsisat-ı munzamı ita kılınmıştır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.**Madde 6-** İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

[Esami]	Lira Maktu
24. Fırka Kumandanı Kaymakam Mahmud Bey'in refikası Şaziye Hanım	40
24. Fırka Kumandanı Kaymakam Mahmud Bey'in mahdumu Feridun Bey	10
24. Fırka Kumandanı Kaymakam Mahmud Bey'in mahdumu İhsan Bey	10
24. Fırka Erkân-ı Harbi Yüzbaşı Yakup Sami Efendi'nin zevcesi Şahende Hanım	20
24. Fırka Erkân-ı Harbi Yüzbaşı Yakup Sami Efendi'nin mahdumu Ali Aydın Efendi	10
24. Fırka Erkân-ı Harbi Yüzbaşı Yakup Sami Efendi'nin mahdumu Sami Bâli Efendi	10
Maraşlı Doktor Mustafa Bey'in zevcesi Naime Hanım	10
Maraşlı Doktor Mustafa Bey'in kerimesi Emine Hanım	10
Maraşlı Doktor Mustafa Bey'in mahdumu Şeref Bey	10
Maraşlı Doktor Mustafa Bey'in mahdumu İncan Bey	10
Maraşlı Şehit Evliya Efendi'nin zevcesi Şerife Hanım	10
Maraşlı Şehit Evliya Efendi'nin kerimesi Muazzez Hanım	10
Maraşlı Şehit Evliya Efendi'nin mahdumu Fehmi Bey	10
Şehit Ruhizade Sakıp Bey'in validesi Belkıs Hanım	15
Gaziantep Şehit Şahin Bey'in mahdumu Hayri Efendi	10
Kozanlı Şehit Saim Bey'in hemşiresi Naciye Hanım	15
Şeyhülislam-ı esbak Musa Kâzım Efendi merhumun zevcesi Ratibe Hanım	20
Şeyhülislam-ı esbak Musa Kâzım Efendi merhumun zevcesi Aliye Hanım	20
Şeyhülislam-ı esbak Musa Kâzım Efendi merhumun mahdumu Fikri Bey	5
Şehit Jandarma Mülazım-ı Evveli Süreyya Bey'in validesi Hüsnîye Hanım	10
Şehit Doktor Nafiz Tahir Bey'in hemşiresi Sabiha Hanım	5
Şehit Doktor Nafiz Tahir Bey'in mahdumu Ali Nafiz Bey	5
Topçu Binbaşılığından müstafi merhum Rıza Bey'in zevcesi Şükriye Hanım	10
Topçu Binbaşılığından müstafi merhum Rıza Bey'in kerimesi Leman Hanım	10
Topçu Binbaşılığından müstafi merhum Rıza Bey'in kerimesi Türkân Hanım	10

Makam Maaşatı Hakkında Kanun

Numara: 650

Birinci Madde- Asaleten veya vekâleten herhalde fiilen ordu müfettiş veya kumandanlığını ifa eden zevata her ay rütbeleri muhassasatına zamimetten yüz elli; kolordu kumandanlıklarıyla Erkân-ı Harbiye-i

Umumiye Reis-i Sanisine yüzer; fırka ve mevki-i müstahkem kumandanları ve Erkân-ı Harbiye-i Bahriye Reisi ile Donanma ve İzmit Üss-i Bahrî Kumandanlarına ellişer lira maktuan makam tahsisatı ita olunur.

İkinci Madde- Makam tahsisatları Müdafaa-i Milliye ve Bahriye bütçelerinin tahsisat-ı fevkalâde fasıllarından tesviye ve mahsup

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 162

olunur. Makam tahsisatları bir gûna tevkifata tâbi değildir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun 1 Mayıs 1341 tarihinden muteberdir.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Müdafaa-i Milliye ve Bahriye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

1341 Senesi Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi Bütçe Kanunu

Numara: 651

- Madde 1-** Merbut (A) cetvelinde muharrer bulunduğu vecihle Anadolu-Bağdat Demiryollarının ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtımının 1341 sene-i maliyesi varidatı (7692000) lira olarak tahmin edilmiştir.
- Madde 2-** Merbut (B) cetvelinde gösterildiği vecihle Anadolu-Bağdat Demiryollarının ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtımının 1341 sene-i maliyesi masarifi umumiyesi (5880800) lira olarak tayin olunmuştur.
- Madde 3-** Mezkûr Demiryollar ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdarelerinin bilcümle varidat ve hasılatının usul-i meriye ve nizam-ı mahsusasına tevfikân 1341 sene-i maliyesi zarfında dahi cibayet ve istifasına devam olunacaktır.
- Madde 4-** Derince Limanı'nda Haydarpaşa Limanı tarifesi tatbik edilecek ve Haydarpaşa Limanı'nda olduğu gibi tarife-i asliyenin beş misli üzerinden ücret istifa edilecektir.
- Madde 5-** İşbu bütçe 1341 senesi martı iptidasından 1342 senesi şubatı nihayetine kadar tam on iki aylık hidemat ve tahsisatı ihtiva eder. Müddet-i mezkûre zarfında tahakkuk edip de tesviye olunamayan matlubat ancak ertesi sene nisanı nihayetine kadar tediye olunabilir.
- Madde 6-** Mevad beynindeki münakalât ile fasıl yekûnunu tecavüz etmemek şartıyla kadroların tertip ve tadili müdüriyet-i umumiyenin teklifi ve Meclis-i İdarenin tasvip ve tasdiki ile icra olunur.
- Madde 7-** Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi, fazla-i varidatından (700000) lirasını ihtiyat malzeme idhârına tahsis edebilir.
Fazla-i varidatın ihtiyat malzeme idhârına tahsis edilen miktardan artan kısmı fevkalâde bütçe masarifine karşılık ittihaz olunur.
- Madde 8-** Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtımına ait mubayaat ve münakasalar Meclis-i İdarece tanzim edilecek talimatnameye tevfikân müdüriyet-i umumiyece icra olunur.
- Madde 9-** Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi muamelât-ı dâhiliyesinde ve eşhas ve müessesat ile münasebatında hususi müessesat ahkâm ve kavaidine tâbidir. Memurin ve

müstahdemini hakkında da aynı ahkâm caridir: Ancak Hükûmetçe tayin edilmiş ve şimdiye kadar aidat-ı tekaüdiye itasıyla mükellef tutulmuş olan memurin arzu ettikleri takdirde kemakân tekaüt aidatı ita edebilirler.

Madde 10- Demiryollar Umur-ı Zabıta Nizamnamesine mugayir harekâta bulunanlar hakkında demiryol idarelerince usulen tanzim edilen zabıt varakaları sahtelikleri sabit olmadıkça muteber ve mamûlün-bih vesaikten ma'dûddur. Ancak nizamnamede muharrer cinayetler hakkında tanzim edilen zabıt varakaları ahkâm-ı umumiyeye tâbidir. Demiryol işletme muamelâtına muhalif vuku bulan efalden dolayı tanzim olunan zabıt varakalarının mehakim veya müddei-i umumiliğe tevdi üzerine hukuk-ı umumiye dâvası müddei-i umumilik tarafından ikame olunur. Demiryol idarelerinin efal-i mezkûreden mütevellit hukuk-ı şahsiyesi dahi mezkûr idarelerin takiplerine mahal olmaksızın zabıt varakasına merbut ve ücret-i nakliye tazammun eden muhtıralar üzerine işbu hukuk-ı umumiye davasıyla aynı zamanda taht-ı hükme alınır.

Madde 11- Varidatın istifasına esas olan tarife ve nispetler tebeddül etmemek üzere işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren lira esas ve kuruş onun kesri itibar ve varidat da devlet namına cibayet olunan vesait-i nakliye vergisinde küsurat kuruşa iblâğ olunur.

Madde 12- İdarenin bilumum maaş ve masarifi Divan-ı Muhasebatın vizesine ve usul-i Muhasebe-i Umumiye Kanununa tâbi değildir. Şu kadar ki Demiryollar İdaresi usul-i hesabiyesine göre tanzim edilecek idare hesabı Divan-ı Muhasebatça rüyet olunur.

Madde 13- İşbu kanunun ahkâmı 1 Mart 1341 tarihinden muteberdir.

Madde 14- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Nafia ve Adliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Varidat Bütçesi [A] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	1341 Senesi Varidat-ı Muhammenesi Lira
1	1	Yolcu	2675000

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 163

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	1341 Senesi Varidat-ı Muhammenesi Lira
	2	Seyr-i seri ve bagaj	273000
	3	Seyr-i hafif	3715000
	4	Tahmil ve ihraç	69500
	5	Nakliyat-ı askeriye	500500
	6	Kantarya	11200
	7	Tatil edevat	12600
	8	Ardiye	1400
		Birinci faslın yekûnu	7258200

2	1	İşletme ve zabıta cezası	6800
	2	Eşcâr-ı müsmire satış ve icarı	5000
	3	Hasılat-ı mütenevvia	12000
		İkinci faslın yekûnu	23800
3		Sıhhiye tevkifatı	70000
4		Derince Limanı varidatı	40000
5		Haydarpaşa Limanı ve Rıhtımı varidatı	
	1	Palamar	7500
	2	Rıhtım	90000
	3	Tahmil ve ihraç	105000
	4	Demiryolu ücreti	8000
	5	Kantariye	18000
	6	Ardiye	8000
	7	Varidat-ı muhtelif	1500
	8	Bedel-i icar	25000
	9	Su satışı	2000
	10	Cerr-i sefain	5000
	11	Duba icarı	5000
	12	Elektirik satışı	25000
		Beşinci faslın yekûnu	300000
		Yekûn-ı umumi	7692000

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 164

Masarif Bütçesi [B] Cetveli

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
1		Maaşat, Ücürat Yevmiyeleri	
	1	Memurin-i daim ve muvakkat ve şimendifer mektebi muallimleri maaş ve ücüratı	956500
	2	Daimi ve muvakkat memurin ve müstahdemin ameale ve hamal ve bekçi ücret ve yevmiyeleri	1507300
	3	Meclis-i İdare	15000
	4	Meclis-i İdare Kalemi maaş ve ücüratı	3900
	5	Heyet-i Müşavere ve maiyeti maaş ve ücüratı	50000
	6	İkramiye	130000
		Birinci faslın yekûnu	2662700
2		Masarif	
	1	Harcırah ve kilometre ikramiyeleri (Şimendifer mektebindeki katar memurları ikramiyeleri dâhildir)	221100
	2	Avrupaya tetkik ve tetebbu masrafı	5000

	3	Memurin hane kiralari ve mebanı icarı	40800
	4	Kırtasiye, evrak-ı matbua ve kitap bedeli	51400
	5	Demirbaş eşya, atölye, ziraat ve sıhhiye âlât ve edevatı ve levazımı tamir, tecdit ve tedariki masarifi	60500
	6	Posta, telgraf ve telefon ücüratıyla akçe nakliyesi ve ilanlar masarifi	4500
	7	Mebani ve edevat-ı muharrike ve müteharrike mahrukat yağ, tenvirat ve tathirâtı ve sair mevad-ı müstehlake masarifi	1254600
	8	Edevat-ı muharrike ve müteharrike tamirâtı	706300
	9	Hat ve telgraf hatlarının tamir masarifi (Köprüler dâhildir)	536000
	10	Mebani tamirâtı	53000
	11	Lokomotiflerin manevra masarifi telgraf ve işaret-ı elektrikiyye, dinamo, akümülatör ve asansör masarifi	132900
	12	Transit vagonlarının tatil edevatı	10000
	13	Kaza ve eşya-yı ticariye hasarat ve ziyat tazminatı	8000
	14	Masarif-i muhakeme	2000
	15	Faiz ve komisyon	5000
	16	Zarar ve ziyan	5000
	17	Şimendifer mektebi iaşe masrafına ve memurin ve amele çocuklarına mahsus mektebe muavenet	7000
	18	Sigorta ücret ve sigorta sermayesi	50000
	19	Masarif-i müteferrika ve mütenevvia	55500
		İkinci faslın yekûnu	3208600
3		Masarif-i Mütenevvia	
	1	Masarif-i temsiliye	2000
	2	Masarif-i gayr-i melhuza	7500
		Üçüncü faslın yekûnu	9500
		Yekûn-ı umumî	5880800

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 165

**Anadolu Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi
1341 Senesine Mahsus Fevkalade Bütçe Kanunu**

Numara: 652

Madde 1- 22 Nisan 1340 tarihli Kanunla beş sene zarfında sarf edilmek üzere Anadolu Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresi mebanı ve müessesatı ile alât ve edevatının tamir, tecdit ve ıslahı için muhassas on beş milyon liradan 1341 senesinde merbut (A) cetveli mucibince (5000000) liranın sarfı kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu sarfiyata karşılık olmak üzere merbut (B) cetveli mucibince (3011200) lira varidat tahsis edilmiştir.

Madde 3- İşbu fevkalâde tamirat ve mubayaat masarifiyle karşılığı beynindeki açığın temini için Demiryolları İdaresi gelecek seneler Nafia bütçelerine vazedilecek tahsisat ile idarenin varidat fazlalarını karşılık göstermek üzere istikraz akdine ve taahhüdât icrasına ve bu hususta lede'l-hace Hükûmet de kefaletle mezundur.

Madde 4- Anadolu-Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Liman ve Rıhtım İdaresinin 1341 senesi Bütçe Kanununun 5, 8, 9, 11 ve 12. maddeleri ahkâmı işbu fevkalâde bütçe hakkında da meridir.

Madde 5- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden muteberdir.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

A Cetveli 5 000 000 lira masarîf [3]

B Cetveli 1 000 000 lira 1341 senesi Nafia bütçesine mevzu tahsisat
900 000 lira 1340 senesi Nafia bütçesine mevdu üç milyon liranın bakiyesi
1 111 200 lira idarenin 1341 senesi fazla-i varidatı

[2] 011 200

Öksüz Yurtları Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 Senesi Bütçe Kanunu

Numara: 653

Madde 1- Öksüz yurtlarının 1341 sene-i maliyesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle bir milyon üç yüz yetmiş yedi bin iki yüz beş lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Öksüz yurtlarının 1341 sene-i maliyesi hidematının ifası için merbut (B) cetvelinde irae olunduğu vecihle bir milyon üç yüz yetmiş yedi bin iki yüz beş lira olarak tespit ve tahsis edilmiştir.

Madde 3- Tütün idare-i muvakkatesinin imal ve fûruht eylediği yirmi gram tütün ve yirmi adet sigarayı havi beher paketten öksüzlerin talim ve terbiyesine sarf edilmek üzere Hazine namına yirmi para resim alınır.

Madde 4- Öksüz yurtları bütçesinin üç yüz yirmi iki bin iki yüz beş liradan ibaret olan açığı Maliye bütçesinde küşat olunacak fasl-ı mahsustan verilir.

Madde 5- Öksüz yurtlarının sanat şubelerine tefrik edilip sanatta çalışan talebelerine medar-ı teşvik olmak üzere sanayihaneler hasılatından yüzde beşi tecavüz etmemek üzere ikramiye ve umum öksüzlere de ayda talebe başına beş kuruşu geçmemek üzere müteferrika tertibinden harçlık verilir. Bunların suret-i tevzi ve itası tanzim olunacak talimatnameye tâbidir.

Madde 6- Aynı faslın mevaddı beyninde münakale icrasına Maarif Vekâleti mezundur.

Madde 7- İşbu kanun 1 Mart 1341 tarihinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 8- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 166

[A] Cetveli Varidat Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i Varidat	Lira
1		Müessesat hasılatı	50000
2		Teberruat	50000
3		Vilâyat ve belediyelerden muavenet	5000
4		Varidat-ı mütenevvia	20000
5		Muvazene-i umumiyyeden muhassas mebalîğ	930000
6		Fasl-ı mahsustan verilecek mebalîğ	322205
		Yekûn	1377205

[B] Cetveli Masarîf Bütçesi

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
1	1	Mekulat	622350
	2	Melbusat	100000
	3	Mahrukat, tenvirat, tathirat	70000
	4	Mualece	5000
	5	Kırtasiye ve masarîf-i tabiyye ve levazım-ı tedrisiye	18000
	6	Su ve telefon ücüratı	5000
	7	Müteferrika	11000
	8	Nakliyat-ı umumiye, hayvan ve vesait-i nakliye mubayaa ve tamiriyesi, yem bedeli	21000
	9	Tesisat	40000
	10	İnşaat, tamirat, bedel-i icar	40000
	11	Masarîf-i muhakeme	3000
		Birinci faslın yekûnu	935350
2		Maaş, ücürat	197220
		İkinci faslın yekûnu	197220
3		Tahsisat-ı fevkalade	141135
		Üçüncü faslın yekûnu	141135
4	1	Mazul memurlar maaşı	1600
	2	Mazul memurlar tahsisat-ı fevkaledesi	2400
		Dördüncü faslın yekûnu	4000

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 167

Fasıl	Madde	Nev-i Muhassasat	Lira
5	1	Sanayihaneler tesisatı	20000
		Beşinci faslın yekûnu	20000

6		Sanayihaneler sermaye-i mütedavilesi	40000
		Altıncı faslın yekûnu	40000
7	1	Memurlar, muallimler ve sanatkârlar harcırahı	8000
	2	Nakl-i nukûd	3000
		Avrupa'ya gönderilecek talebe masarîf-i sevkiyesi	0
		Yedinci faslın yekûnu	11000
8		Telgraf ücreti	3500
		Sekizinci faslın yekûnu	3500
9		Hususi öksüz yurtlarına muavenet	25000
		Dokuzuncu faslın yekûnu	25000
		Sinin-i sabıka duyunu	0
		Yekûn-ı umumî	1377205

***Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesi 1341 Senesi Bütçesine 350.000 Liranın
Fasl-ı Mahsus Olarak Vaz'ına Dair Kanun***

Numara: 654

Madde 1- Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesinin üç yüz kırk bir senesi bütçesine Dördüncü Vakıfhan'ın ikmal-i inşaatı ile imarat-ı fevkalâde karşılığı olmak üzere üç yüz elli bin lira fasl-ı mahsus olarak vazolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Başvekil memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Ticaret ve Sanayi Odaları Hakkında Kanun

Numara: 655

Birinci Madde- Ticaret ve sanayi odaları şahsiyet-i hükmiyeyi haiz olup emval-i menkule ve gayrimenkuleyi tasarrufuna ve vezaifine müteallik muamelât ve ukudatı ifaya ve mehakim ve devair-i devlette müddei ve müddeialehy sıfatlarıyla bulunmaya ve Ticaret Vekâletinin muvafakatiyle istikraz akdine salâhiyettar müessesat-ı umumiyedendirler.

İkinci Madde- Ticaret ve sanayi odalarının teşkilât-ı dâhiliyesi ve vezaif ve muamelâtının suret-i ifası, ticaret ve sanayi odaları heyetlerinin mütalâaları istihsal olunarak odaların mahallî ihtiyaç ve hususiyetlerine muvafık ahkâmı ihtiva etmek üzere Ticaret Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince kabul ve tasdik edilecek bir nizamname ile tayin olunur. Bu nizamnamenin neşrine kadar 31 Mayıs 1326 tarihli ve Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesi ile 26 Eylül 1304 tarihli Simsar ve Tellâl nizamnamesi ahkâmı meridir.

Üçüncü Madde- Berri ve bahrî ticaret kanunları mucibince sıfat-ı ticariyeyi haiz olan ve müessese-i ticariyesi bulunan her şahıs ferdî ve hükmi ve her nevi borsa mubayaacıları ve hususi ve resmî simsar

ve tellâllar merkez ve şube olarak ikametgâhı ticari ittihaz eyledikleri mahallerin ticaret ve sanayi odalarına kayıt olunmaya mecburdurlar. Bu mecburiyeti ifa etmeyerek tarih-i ilândan itibaren üç ay zarfında kendilerini odaya kaydettirmek için müracaat etmeyen eşhas-ı ferdiye ve hükmiye, simsar ve tellâllardan muayyen olan senelik kayıt ücretlerinin üç misli cezaen odaca tahsil olunur. Cezanın tahakkukundan itibaren üç ay zarfında kayıt olunmamakta ısrar edenlerin ticarethaneleri oda kararıyla Hükûmetçe set ve simsar

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 168

ve tellâllar icrayı muameleden men olunur.

Dördüncü Madde- Ticaret ve sanayi odaları bulundukları mahallerin birer ticaret sicilini tutacaklardır. İşbu sicille, üçüncü madde mucibince odaya kaydı mecburi olanlarla bunların haricinde kalan bilumum esnaf ve dükkânı bulunan sanatkârlar ve küçük tacirler dahi kayıt olunacaklardır. Tescil kaydiyesiyle bunların suret-i harçları yirmi kuruşu tecavüz edemez. Ticaret ve sanayi odası bulunmayan mahallerde işbu tescil muamelesini belediyeler ifa eder.

Beşinci Madde- Ticaret ve sanayi odaları mukarreratına riayet etmeyenler hakkında odalarca beş liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdî hükmolunur. Bilumum cezaları havi oda mazbataları icra dairelerince icra ve tenfiz olunur.

Altıncı Madde- Ticaret ve sanayi odalarınca 31 Mayıs 1326 tarihli Odalar Nizamnamesinin kırk birinci ve 26 Eylül 1304 tarihli Simsar ve Tellâl Nizamnamesinin on üçüncü maddelerinde musarrah senelik kayıt ücretleriyle tarife-i mahsusası veçhiyle odalarca ita edilecek evrak ve vesaik-i ticariyeden ve muamelât-ı tasdikiyeden alınan harçlar ikinci maddede muharrer nizamname ile on misline kadar artırılabilir.

Yedinci Madde- Sermayeleri üç yüz bin liradan yüksek olan anonim ve limitet şirketlerle müessesat-ı ticariye-i resmiyeden fevkalâde sınıf addiyle odaların bulunduğu mahallere tahsis eyledikleri sermayenin binde yarımını tecavüz etmemek üzere ikinci maddede muharrer nizamname veçhiyle tayin edilecek sunûf ve derecâta göre senelik ücret-i kaydiye alınır. İşbu ücürat elli liradan aşağı ve bin liradan yukarı olamaz.

Sekizinci Madde- Ticaret odalarının varidatı ber-vech-i atidir:

- 1- Senelik kayıt ücretleri
- 2- Harçlar ve ceza-yı nakdiler
- 3- Teberrular ve muavenetler
- 4- Odalarca teşkil ve idare olunan müesseselerden alınan varidat
- 5- Miktarı her odaca tespit olunarak Ticaret Vekâletince tasdik edilmek ve temettü vergilerinin yüzde beşini geçmemek üzere odalarca tahsil olunacak resim
- 6- Müteferrik varidattan ibarettir.

Dokuzuncu Madde- Ticaret ve sanayi odaları Ticaret Vekâletine merbut olup vekâletin teftiş ve murakabesine tabidir.

Onuncu Madde- Bilumum esnaf cemiyetleri Ticaret Vekâletine merbut olup bu cemiyetler hakkındaki 24 Mart 1338 tarihli talimatnamede şehremaneti ile belediyelere verilmiş olan vezaif ve salâhiyetler Ticaret Vekâleti ve ticaret odaları tarafından ifa edilir.

On Birinci Madde- İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

On İkinci Madde- İşbu kanunun icrasına Ticaret ve Adliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Sulama Ücreti Kanunu

Numara: 656

- Madde 1-** Konya Ovası sulama tesisatının işletilmesi ve hüsn-i muhafazası masarîfine karşılık olmak üzere sulama sahası dâhilinde bulunan ve gelen suların toprağa nüfuzundan istifade etmesi mümkün olan bilumum arazi-i mezrua ve bağ ve bahçe ile bostan ve saireden sulama ücreti alınır.
- Madde 2-** Müessese-i mezkûrenin sulama sahası ve hududu ber-vech-i atidir:
Beyşehir ve Karaviran gölleri ile işbu gölleri birleştiren Beyşehri Çayından ve Karaviran tahliye kanalından ve Bağre İltisak Kanalı ile Balıklı Ova Kanalı ve Çarşamba Çayından ve bunlardan teşa'ub eden küçük, büyük kanallardan sulanabilen ekilmiş kâffe-i arazi sulama sahası ve hududu dâhilinde 'ad ve itibar olunur.
- Madde 3-** Esas kanal, yedek kanal ve harklarla tahliye kanallarından mürekkep tam bir şebeke-i irvâie vasıtasıyla sulanması mümkün olan ekilmiş arazi-i mezkûrenin 1600 arşından ibaret olan beher dönümünden senevi her nevi hububat ve suni çayırılar için otuz ve bahçe, bostanların beher dönümünden seksen ve pirinç tarlalarının beher dönümünden de iki yüz kuruş sulama ücreti istifa kılınır. Yalnız eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireye tahsis edilen mahallerden sulama ücreti alınmaz.
- Madde 4-** Şebeke-i iskaiyesi nakıs olup yedek kanalları ahali tarafından açılmış olan şebekeden ve Alemdar Bendinden itibaren Çarşamba ve Canık Ova köyleri dâhilinde cereyan eden her üç kolundan yine ahalinin açtığı yedek kanallar vasıtasıyla sulanan arazi-i mezrua, bahçe, bostan ve sairenin beher dönümünden işbu şebeke-i iskaiyenin ikmaline değin üçüncü maddede münderic üçüratın nısıfı ahiz ve istifa kılınır.
Karaviran, Hotamış, Taşağıl ve Balıklı Ova suğlalarının beher dönümünden keزالık üçüncü maddede zikredilen sulama ücretinin nısıfı istifa edilir.
- Madde 5-** Birinci madde mucibince sulama ücretine tabi arazinin sahipleri arazi kanununda muayyen özörlere mebni olmayarak üç sene müddetle işbu araziyi bizzat veya icar suretiyle ekmediği

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 169

takdirde sulama müdüriyetinin müzekkeresi ve mahallî idare meclisinin kararıyla mezkûr arazi bi'l-müzayede ahara ferağ veya münasip suretle icar edilir.

- Madde 6-** Her karyenin hududu dâhilinde kabil-i irvâ olan arazi-i mezrua nihayet nisanın gayesine kadar sulama idaresi marifetiyle mesaha edilerek Heyet-i İhtiyariye ile müttefikan bir kıta tahkik cetveli tanzim kılınarak ziri müştereken tasdik edilecektir. Şayet Heyet-i İhtiyariye işbu cetveli tanzim ve tasdikte taallül gösterirse fen memuru köy namına ölçmüş olduğu arazi miktarını Heyet-i İhtiyariyeye tahriren tebliğ ve bir suretini cami kapısına ılsak ederek avdet eyleyecek ve sulama idaresi karye-i mezkûreye ait ücreti iskaiyeyi Heyet-i İhtiyariyenin şahıslarına tarh ve bunlardan tahsil edecektir.

Heyet-i İhtiyariye ashabı araziye müracaat eder.

Madde 7- İşbu tahsisat cetvelleri sulama müessesesi heyeti idaresi tarafından bade't-tasdik kesb-i katiyet eyler. Sulama hususâtından dolayı alâkadaran tarafından vaki olacak itirazat mahallî meclis-i idarelerince suret-i nihaiyede tetkik olunur.

Madde 8- Altıncı maddeye tevfikân kesb-i katiyet eyleyen sulama ücüratı idare tahsildarları vasıtasıyla Tahsil-i Emval Kanununa tevfikân tahsil edilir. 1340 senesi sonuna kadar tahakkuk edip nâ-tahsil kalan sulama ücretleri 1341 ve 1342 senelerinde ve harman zamanlarında mukassatan tahsil olunur. Masarifi tahsiliye, tahsilat-ı vakıanın yüzde beşini tecavüz edemez.

Madde 9- Altıncı maddede zikredilen vezâifin ifasında tekâsül gösteren Heyet-i İhtiyariyeler hakkında takibat-ı kanuniye icra edilir.

Madde 10- Sulama ücreti eylül ayı zarfında tediye edilir.

Madde 11- Teşrinievvel nihayetine kadar tediye etmeyenlerden cezaen %20 fazlasıyla tahsil olunur.

Madde 12- 4 Ramazan 1342 ve 10 Nisan 1340 tarihli kanun mülğadır.

Madde 13- İşbu kanun 1341 sene-i maliyesi iptidasından muteberdir.

Madde 14- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Nafia ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Harita Müdüriyet-i Umumiyesi Kanunu

Numara: 657

Birinci Madde- Müdafaa-i Milliye Vekâletine merbut olmak ve ayrı bir bütçe ile idare edilmek üzere Harita Müdüriyeti Umumiyesi namıyla bir müdüriyet teşkil olunmuştur.

İkinci Madde- El-yevm Müdafaa-i Milliye Vekâletine merbut Harita Dairesi, tahsisatı ve bilcümle memurin ve müstahdemini ve âlât ve edevat ve levazım-ı sairesiyle Harita Müdüriyeti Umumiyesinin esasını teşkil ve daire-i mezkûrenin bilumum muamelât ve hesabâtı müdüriyet-i umumiyeye intikal eder.

Üçüncü Madde- Harita Müdür-i Umumisinin tayini Müdafaa-i Milliye Vekâletinin inhası üzerine Başvekâletin tasvibiyle Reisicumhurun tasdikine arz olunur.

Dördüncü Madde- Harita Müdüriyet-i Umumiyesi:

- A-** Müdafaa-i memlekete muktezi bilumum plân ve haritaların;
- B-** Tapu Müdüriyet-i Umumiyesine muktezi kadastro plânlarının;
- C-** Nafia, Ziraat ve Ticaret Vekâletlerine muktezi plân ve haritaların;
- D-** Diğer vekâletlerle bilumum devair-i resmîyenin lüzum göstereceği haritaların, ahiz ve tabıyla mükelleftir.

Ancak herhangi bir vekâlet veya daire, kendi ihtiyac-ı meslekî ve fennisinin istilzam ettiği mesaiyi bizzat ifa edebilir.

Beşinci Madde- Belediyeler, idare-i hususiyeler ve bilumum müessesat ve eşhas tarafından hususi vesaitle yaptırılacak her türlü plân ve haritaların birer nüshası vesaik-i lazimesiyle Harita Müdüriyet-i Umumiyesine tevdi edilir.

Altıncı Madde- Harita Müdüriyet-i Umumiyesinin her sene ifa edeceği hidemat ve ahzedeceği harita ve plânlar ile sair mesai-i fennîyenin esasatı, alâkadar devair-i Hükûmet ve makamâtı tarafından intihap

edilecek murahhaslar ile Harita Müdür-i Umumisi ve şubası mudirânından mürekkep bir heyet tarafından, o sene bütçesinin Büyük Millet Meclisine sevkinden evvel Harita Müdür-i Umumisinin daveti üzerine bi'l-müzakere tespit olunur.

Yedinci Madde- Harita Müdüriyet-i Umumiyesi memurin-i fenniyesine derece-i ihtisaslarına nazaran ve yevmiye hesabıyla bir tazminat verilir. İşbu tazminatın miktarı kadro ile tespit olunur.

Sekizinci Madde- Harita Müdüriyet-i Umumiyesi, harita ve kadastro ameliyatı için muktezi memurin-i fenniyyeyi yetiştirmek üzere bir Harita Mektebi tesis edecektir.

Dokuzuncu Madde- Harita Müdüriyet-i Umumiyesinin 1341 senesi teşkilât, teçhizat, tesisat ve inşaatı için Müdafaa-i Milliye bütçesinde küşat olunacak fasl-ı mahsusa beş yüz bin lira vazolunmuştur.

Onuncu Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

On Birinci Madde- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 170

Heyeti memurdur.

Madde-i Muvakkate- Müdüriyet-i Umumiyenin 1341 senesi mesai programı, işbu kanunun neşrini müteakip altıncı maddede mezkûr heyetçe tanzim olunur. Müdüriyet-i Umumiyenin (1341) senesi kadrosu Müdafaa-i Milliye Vekâleti tarafından tertip ve İcra Vekilleri Heyetince tanzim olunur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Kadastro Kanunu

Numara: 658

Birinci Madde- Emval-i gayrimenkuleye ait hukuk ve muamelât-ı tasarrufiyenin temin ve tevsikine ve bunların eşkâl-i hendese ve mesaha-i sathiyeye ve vaziyet-i mevkîye ve hukukiyelerini irae ve gayrimenkulât vergisinin tayinine salih defatir ve vesaik-i tasarrufiyenin tertip ve tesis ve muhafazası için Tapu Müdüriyet-i Umumiyesine merbut bir kadastro teşkilâtı vücuda getirilecektir.

İkinci Madde- 1341 senesi zarfında işbu teşkilâtın vücuda getirilmesi için Tapu Müdüriyet-i Umumiyesinin sene-i mezkûre bütçesine beş yüz bin lira tahsisat vazedilmiştir.

Üçüncü Madde- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Dördüncü Madde- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Seferde Bulundukları Esnada Bahriye Zabitanına Taamiye İtası Hakkında Kanun

Numara: 659

Madde 1- Seferde bulunan süfün-i harbiye ve muavene erkân, ümera ve zabitanıyla bilumum kurslar Heyet-i Talimiye ve idariyesiyle müdavimini zabitan ve gedikli zabitanına muhassasat-ı asliyelerine zamimeten hareket emrini aldıkları tarihten itibaren ber-vech-i ati taamiye şehri maktuan verilir.

Lira	
60	Donanma kumandanına
45	Komodor ve flotilla komodorlarına ve tahtelbahir sefain süvarilerine
30	Bin tondan fazla süfün-i harbiye süvarilerine, donanma Erkân-ı Harbiye Reisine ve tahtelbahir sefain zabitanına
25	Bin ton ve madunu süfün-i harbiye süvarileriyle donanma Erkân-ı Harbiye heyetini teşkil eden ümera, zabitan ve süfün-i muavene süvarilerine
20	Süfün-i harbiye ve muavenede ifa-yı hizmet eden bilumum ümera, zabitan ve mühendislere ve tahtelbahir sefaini gedikli zabitanıyla torpil müfrezeleri zabitanına
10	Bilumum kurslar Heyet-i Talimiye ve idariyesiyle müdavimini zabitan ve gedikli zabitanına ve torpil müfrezeleri gedikli zabitanına
10	Gedikliler ve tahtelbahir sefaini küçük zabitan ve efradına

Madde 2- Sefain-i harbiye ve muavene mürettebatının muhassasat-ı asliyelerine zamimeten ve maktuan verilecek taamiye, gemiler tamirde ve kurslar hal-i tatilde bulundukları müddetçe verilmeyeceği gibi mezunen ve tedbil-i hava suretiyle infikâk edenlere müddet-i gaybubetince taamiye verilmez. Kezalik herhangi bir limana istasyonier olarak tayin edilmiş ve ailelerini celbe mezuniyet verilmiş bulunan sefain-i süvari ve zabitanı işbu kanundan istifade edemez.

Madde 3- Ecnebi sularına memur edilen sefain-i harbiye zabitanına sefainin hareketinden itibaren işbu makadir zıf olarak ita edilir.

Madde 4- Taamiyeden hiç bir nam ile tevkifat icra olunamaz.

Madde 5- İşbu kanun ahkâmına mugayir bilcümle kavanin ve nizamat ve mukarrerat mülğadır.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icrasına Bahriye ve Maliye Vekilleri memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununa Müzeyyel Kanun

Numara: 660

Madde 1- Cinayet dâvalarında mücrimiyet kararları dahi ekseriyet-i mutlaka ile verilir.

Madde 2- Deavi-i cezaiyede maznun tarafından şühudun kendi huzurunda istimaları talep edilmediği ve mahkemece celbine lüzum görülmediği takdirde ifadat-ı istintakiyeleri okunur.

Madde 3- Mevkuflu müstacel hususatta mehakim ve müstantiklerce lüzum görülürse şühud bâ-müzekkere getirilir.

Madde 4- Deavi-i cezaiyeye müteallik muhakeme zabıtnamelerine

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 171

müddei-i umumi ile tarafeynin iddia ve müdafaatı, ittihaz olunan mukarrerat ve filin temas eylediği madde-i kanuniye esbab-ı mucibesiyile derç olunur. Esna-yı muhakemede kıraat olunan bilumum

evrak ve ifadat-ı istintakiyenin ne aynen ve ne de hülasaten zapta geçirilmesine hacet olmayıp ancak bu evrakın nevi ve tarihleri ve ifadatın kime ait ve istintaknamenin hangi sayfasında muharrer bulunduğu ve inde'l-muhakeme hâsıl ve şayan-ı kayıt olan tagayyurat ve hususat derç ve ilâve edilir.

Madde 5- Mehakim-i cezaiye huzurunda vuku bulacak şehadet-i kâzibe maddesinin müstantike havalesine lüzum olmayıp esas dâva ile bi't-tevhit rüyet olunur.

Madde 6- Alelittlak cünha ve kabahat mevaddında mahkemece maznunun vücuduna lüzum görülmedikçe vekil huzuruyla muhakeme rüyet edilebilir ve bu suretle sadır olan hüküm vicahi addolunur.

Madde 7- Bir ceza dâvasının rüyeti esnasında hâdis olan tashih-i sin meselesi aynı mahkemede rüyet ve esas dâva ile birlikte temyiz olunur.

Madde 8- Müstantik olmayan mahallerde sulh hâkimleri taharri-i mesakin hususunda ve ceraim-i meşhudedeki müstantiklerin haiz oldukları vezaifi ifa ederler.

Madde 9- İşbu kanuna mugayir olan kavanin-i saire ahkâmı mülğadır.

Madde 10- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 11- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

28 Ramazan 1343 ve 22 Nisan 1341

Kararname

Hükûmet-i Cumhuriyenin Müsaadesiyle İstanbul veya Herhangi Bir Tarafa Seyahat Etmiş Olan Eşhasa Ait Emval-i Menkulenin Emval-i Metruke Olmayacağına Dair

§ Ahar mahallere nakil olunan eşhasın emval ve duyun ve matlubat-ı metrukesi hakkındaki 13 Eylül 1331 tarihli kanun-ı muvakkatin bazı mevaddını muaddil 15 Nisan 1339 tarihli kanunun altıncı maddesinde “Her ne suretle olursa olsun tagayyüb veya mufarakat veyahut memalik-i ecnebiye ve meşguleye veya İstanbul ve mülhakatına firar edenlerin emval-i menkule ve gayrimenkule ve duyun ve matlubatı hakkında dahi mezkûr 13 Eylül 1331 tarihli kanun-ı muvakkat ile işbu tadilat ahkâmının tatbik olunacağı” musarrah bulunmuş ve madde-i kanuniyedeki tagayyüb ve mufarakat veya firar-ı mutlak olarak zikredildiği gibi “Her ne suretle olursa olsun” tabiriyle de tamim kılınmış olduğundan gerek Hükûmetin mezuniyetiyle ve gerek bilâ-mezuniyet ve her ne suret ve maksatla olursa olsun mufarakat eden eşhasın emval ve duyun ve matlubat-ı metrukesi hakkında salifü’z-zikr 13 Eylül 1331 ve 15 Nisan 1339 tarihli kanunlar ahkâmının tatbik olunması icap eylemiş ve nitekim badema Türkiye’de mukim bulunduğu mahalden Hükûmetin müsaadesini alarak herhangi bir tarafa azimet edenlerin emvalinin emval-i metrukeden addolunmamasına mütedair 20 Temmuz 1340 tarih ve 711 numaralı karar ahkâmı da tarih-i mezkûrdan yani 20 Temmuz 1340 tarihinden mukaddem velev Hükûmetin müsaadesiyle ahar mahalle azimet etmiş olanların emvalinin emval-i metrukeden madut olacağını mutazammın bulunmuştur. Şu kadar ki Ankara’da Mary namında bir kadının hazine aleyhine ikame eylediği men-i müdahale davasının icra kılınan muhakemesi neticesinde mezburenin İstanbul’a azimet ve avdet etmesi tagayyüb mahiyetinde olmadığından emval-i gayrimenkulesine Hazinenin men-i müdahalesine dair Ankara Bidayet Hâkimliğinden verilen kararı havi ilam mahkeme-i temyiz 18 Teşrinisani 1340 tarih ve 2651/2432 numaralı ilamıyla tasdik edilmiş ve gerekçe yalnız işbu meselede mâ-bihi’t-tatbik olan mahkeme-i temyiz kararının mesail-i sairede medar-ı tatbik ittihazına mesağ-ı kanuni gayr-i mevcut bulunmuş ise de mehakimin mesail-i sairede ânifü’l-beyan altıncı maddeyi bu vecihle tatbik edecekleri derkâr bulunduğu esasen bu kabil ticaret veya sair bir maslahat dolayısıyla ve Hükûmetin müsaadesiyle ailesi efradını bulundukları mahalde bırakarak muvakkaten azimet ve avdet edenlerin emvaline kavanin-i mezkûre ahkâmının tatbiki vâzı’-ı kanunun maksadında dahi dâhil olamayacağından Lozan Muahedesinin mevki-i meriyete vazolunduğu tarihten mukaddem bu suretle Hükûmetin

müsaadesiyle azimet ve avdet edenlerin emvaline tasfiye komisyonları ve onların lağvından sonra hazinece vaz-ı yed ve müdahale olunmamış ise bundan sonra müdahale edilmemesi ve Lozan Muahedenamesinin mevki-i meriyete vazından sonra evvelce Hükûmetin müsaadesiyle İstanbul'a veya memleketin diğer mahalline azimet ve avdet ederek kendisi mal-i gayrimenkule vâzı'ı'l-yed olduğu halde Hükûmetçe yedi ref edilmiş ve sahipleri el-yevm mallarının bulunduğu yerlerde mevcut bulunmuş iseler bu gibi emvalin de sahiplerine iadesi ruh-ı kanuna muvafık olacağı mütalaa kılınmış ve madde-i kanuniyedeki mufarakat tabirinin mufarakat-ı daime suretinde telakki ve imali muvafık olup olmayacağının bir karara raptı Maliye Vekâlet-i Celilesinin 17 Kânunusani 1341 tarihli ve Hukuk Müşavirliği 90 numaralı tezkeresiyle talep edilmiştir. Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 18.01.1341 tarihli içtimaında

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 172

lede'l-müzakere Hükûmet-i Cumhuriyenin müsaadesiyle seyahat etmiş olanların emvalinin emval-i metruke addolunamayacağı takarrür etmiştir.

§ Maliye Vekâlet-i Celilesinden mevut 04.01.1341 tarih ve 439 Hukuk Müşavirliği numaralı tezkerede Hükûmet-i Cumhuriyenin müsaadesiyle seyahat etmiş olanların emvalinin emval-i metruke addolunamayacağını mutazammın 08.01.1341 tarih ve 1368 numaralı kararnamede mezkûr “Hükûmet-i Cumhuriye” tabirine nazaran ilan-ı Cumhuriyet tarihinden itibaren Hükûmetin müsaadesiyle seyahat etmiş olanlara ait emvalin emval-i metruke addolunamayacağı ve ondan evvel Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin müsaadesiyle seyahat etmiş olanların hariç tutulmuş olduğu gibi bir mana istidlal edildiği anlaşılmış ve hâlbuki ahara nakil olunan eşhasın emval ve duyun ve matlubat-ı metrukesi hakkındaki 13 Eylül 1331 tarihli kanun-ı muvakkatin bazı mevaddımı muaddil 15 Nisan 1339 tarihli kanunun altıncı maddesinde “Her ne suretle olursa olsun tagayyüb veya mufarakat veyahut memalik-i ecnebiye ve meşguleye veya İstanbul ve mülhakatına karar edenlerin emval-i menkule ve gayrimenkule ve duyun ve matlubatı hakkında dahi mezkûr 13 Eylül 1331 kanun-ı muvakkatiyle işbu tadilat ahkâmının tatbik olunacağı” musarrah bulunmuş ve madde-i kanuniyedeki tagayyüb ve mufarakat veya firar-ı mutlak olarak zikredilmediği gibi “Her ne suretle olursa olsun” tabiriyle de tamim kılınmış olduğundan gerek Hükûmetin mezuniyetle ve gerek bilâ-mezuniyet mufarakat eden eşhasın emval, duyun ve matlubat-ı metrukesi hakkında sâlifü'z-zikr 13 Eylül 1331 ve 15 Mayıs 1339 tarihli kanunlar ahkâmının tatbik olunması icap edeceğine nazaran bunlardan Hükûmet-i Cumhuriyenin müsaadesiyle seyahat etmiş olanların istisnası hükm-i kanuna muhalif ve bu suret-i istisna ise yine bir kanunla kabil olacağından Lozan Muahedenamesinin mevki-i meriyete vazından mukaddem Hükûmetin müsaadesiyle ailesini bulundukları mahalde bırakarak muvakkaten azimet ve avdet edenlerin emvaline tasfiye komisyonları ve onların lağvından sonra hazine tarafından vaz-ı yed ve müdahale edilmemiş ise bundan sonra dahi müdahale edilmemesi ve bu suretle azimet ve avdet ederek kendisi mal-i gayrimenkule vâzı'ı'l-yed olduğu halde Hükûmetçe Lozan Muahedesinin tasdikinden sonra yedi ref edilmiş ve sahipleri el-yevm mallarının bulunduğu yerlerde mevcut bulunmuş ise bu gibi emvallerde sahiplerine iadesinin ruh-ı kanuna muvafık olacağı ve kararda mezkûr olduğu üzere Hükûmet-i Cumhuriyenin müsaadesiyle aleliltlak seyahat etmiş olanların emval-i gayrimenkulelerinin emval-i metrukeden addolunmadığı takdirde Cumhuriyetin ilanından sonra ve fakat Lozan Muahedenamesinin Hükûmet-i Cumhuriyece tasdikinden mukaddem velev ki Hükûmetin müsaadesiyle gitmiş olanların emval-i gayrimenkulesi ber-muceb-i kanun hazineye intikal ettiği ve el-yevm ashabı mahall-i aharda veya memalik-i ecnebiyede bulundukları halde emval-i metruke-i gayrimenkulelerinin kendilerine veya vekillerine iadesi iktiza edeceği ve bu ise hükm-i kanun haricinde bulunacağı cihetle karar-ı mezkûrun “Lozan Muahedesinin Büyük Millet Meclisince kabul olunduğu tarihten sonra gitmiş olanların aleliltlak emval-i gayrimenkulelerine vaz-ı yed olunması ve vaz-ı yed edilmiş olanlar var ise iadesi Lozan

Ahitnamesinin tasdikinden evvel Hükûmetin müsaadesiyle beray-ı maslahat muvakkaten azimetle avdet edip henüz emvaline Hükûmetçe vaz-ı yed edilmemiş ve el-yevm kendileri vâzı'ı'l-yed bulunmuş kesânın emvaline fî-mâ-ba'd dahi müdahale edilmemesi" suretinde tavzihi teklif edilmiştir.

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 05.02.1341 tarihli içtimasında lede't-tezekkür karar-ı sabıkın teklif-i vaki vecihle tavzihi takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Londra Elçiliği İkinci Kitabetine Hariciye Vekâleti İngilizce Mütercimi Orhan Bey tayin kılınmıştır. Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

§ Münhal bulunan Moskova Büyükelçiliği Üçüncü Kitabetine Hariciye Vekâleti Şehbenderî ve Ticaret Umuru Müdüriyet-i Umumiyesi Şehbenderî Şubesi İkinci Kâtiplerinden Hilmi Kâmil ve Hamburg Başşehbenderliği Kançılarlığına Umur-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umumiyesi İkinci Şube İkinci Kâtiplerinden Mazhar Kâmil Beyler tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

§ Türkiye Maslahatgüzarlığı vazifesini ifa etmek ve Başkâtiplik hukuku mahfuz kalmak üzere Türkiye için kadroda mevcut ikinci kâtiplik maaşıyla Roma Mümessilliği İkinci Kâtib-i esbakı Hulusi Fuad ve Berlin Şehbenderliği Kançılarlığına Fazıl Kâzım ve Bükreş Şehbender Vekâleti Kançılarlığına İstanbul Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Müfettiş-i sabıkı Halil Ali Beyler tayin kılınmıştır.

§ Rodos Şehbenderliği Kançılarlığına Burgaz Şehbenderliği Kançılarları Kâzım ve mezkûr şehbenderlik kançılarlığına Türk Tarih Encümeninde muallim Şeref Beyler tayin kılınmıştır.

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 173

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemal

Başvekil İsmet

Hariciye Vekili Doktor Tevfik Rüşdü

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden Vilâyata Mart ve Nisan Ayları Zarfında Vaki Olan Tebligat-ı Umumiye Suretleridir:

§ Coğrafya Encümeni Kâtib-i Umumiliğinin tarz-ı mesai ve faaliyetiyle sırf ilmî ve fennî tetkikat ve tettebbuat dolayısıyla talep edeceği malumat ve izahatın süratle ita edilerek vezâif-i tetkikiyesinin teshil ve teminine dair Erkân-ı

Harbiye-i Umumiye Riyaset-i Celilesinden alınan 11 Şubat 1341 tarihli 613-782 numaralı tezkere sureti zirde nakledildi. Mantuk-şiar dairesinde icabının ifası mütemennadır.

Coğrafya Encümeninden Talep Edilecek Malumat ve İzahatın İtası Hakkında

Riyaseti, uhdemde olmak üzere teşkil olunan Coğrafya Encümeninin kararnamesi geçen sene tanzim ve Eylül 1340 tarihinde Müdafaa-i Milliye Vekâletine takdim kılınmıştı. Bir an evvel intacı pek şayan-ı arzu olan bu kararnamenin 7. maddesi mucibince Coğrafya Encümeni Kâtib-i Umumisi Başvekâlet ve memalik-i ecnebiye müstesna olmak üzere büyük ve küçük bütün makamat ve müessesat-ı resmîye ve hususîye ile reis namına resen muhabereye salahiyettar. İşte bu esasat dairesinde tesis olunan ve vazifesini şimdiki dar kadrosu dairesinde istikmâle çalışan Coğrafya Encümeninin Kâtib-i Umumisi muktezi malumatı istihsal için her tarafla muhabereye tevessül etmiş ve encümenin mesaisi ilerlemekte bulunmuştur. Ancak yukarıda bahsolunan kararname henüz intaç ve neşir ve tebliğ edilmemiş olduğundan böyle bir Coğrafya Encümeninin vaziyet ve salahiyet-i resmîyesinden haberdar dahi olamayan bazı makamat kendilerine mezkûr Katib-i Umumilikten tevcih olunan sualler hasebiyle tereddüt ve şüpheyi düşmekte ve bu bapta vekâlet-i aidelerine müracaat eylemektedirler. Bu hususta kendilerine müracaat vaki olan bazı vekâletler de bu bapta melhuz su-i tefehhüm, su-i tesir ve yanlışlıkları derpiş ederek Coğrafya Encümeninin soracağı ve isteyeceği bütün malumatı alakadar olan vekâletlere tevcihini teklif ediyorlar.

Coğrafya için encümenden maksat memleketimizin pek noksan olan coğrafyası hakkında bir an evvel muktezi malumat ve esasatı istihsal, cem ve telfik ve bu suretle hem ordunun ve hem de memleketin pek muhtaç olduğu mükemmel coğrafya harita ve âsarını tedvin etmek olduğundan bu encümenin mesaisi son derece vasi bir işin başında bulunan Encümen Kâtib-i Umumisinin nam-ı acizaneme olarak lüzumlu gördüğü ve faydalı bir malumat istihsali emel ve ümit edildiği resmî ve hususî makamat ve müessesat ile münhasıran malumat-ı lazıme istemek ve toplamak hususunda bilâ-vasıta muhabere etmesi lüzumu da derkârdır. Bu mesaiyi merkezileştirdiğimiz takdirde bilâ-lüzum birçok tehhüratı badi olacağımız gibi memleketimizde ve bütün şüabat-ı umurda zaten muzır tesirlerden hali olmayan kırtasiyeciliği de tezyit eylemiş oluruz. Memalik-i mütemeddinenin ekserisinde olduğu gibi bizde de büyük ve vasi bir emel-i hizmet ile tesis edilmiş olan Coğrafya Encümeninin sırf ilmî ve fennî bir mahiyette olan mesaisinin her türlü müşkülât ve ta'vikkattan sıyaneti ile imkân derecesinde teshili esbabının istikmâlini rica eylemeyi bir vazife-i mühimme addederim. Bununla beraber mârrü'l-arz kararnamenin intacına deyin encümenin mesaisini akim bırakmamak için münhasıran vilâyat-ı şarkıyeye ait malumat Erkân-ı Harbiye-i Umumiye vasıtasıyla doğruca alakadar vekâletlerden istifsa olunmak şartıyla diğer vilâyat ve devair ve müessesata müteallik malumata kemâ-fi's-sâbık doğruca Encümen Kâtib-i Umumiliği tarafından alakadar makamattan sorulmasına ve bu bapta Encümen Kâtib-i Umumiliğine teshilat-ı lâzıme ibrazına müteallik evamir ve tebligatın icap edenlere tamimi ve neticenin işarını arz ve rica eylerim efendim.

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye: Müşir Fevzi

Bandrole İhtiyaç Var İse Doğrudan Doğruya Müdafaa-i Milliye Askerî Fabrikalar Müdür-i Umumisi ile Muhabere Edilmesi Hakkında

§ 19 Haziran 1340 tarihli ve (2289) numaralı tahrirat-ı umumiyyeye zeyildir:

İnhisara tabi mevad için ılsakı lazım gelen bandrollerin

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 174

Askerî Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesine mensup barut beyiye memurlarıyla ikinci derece barut bayileri tarafından ılsak ettirilmiş olduğu ve memleketin her noktasında Müdüriyet-i Umumiyenin memurları bulunması hasebiyle mahallî hükûmetlerine verilen beyannamelere göre icap eden bandrollerin talep ve vuku buldukça gönderilmiş olduğu ve İnhisar Kanunu mucibince gerek beyanname itası ve gerekse bandrol ılsakı için verilen mühlet çoktan hitam bulduğu ve badema bandrol muamelesine devam ise kanunun adem-i icrası demek olduğu cihetle bittabi caiz olamayacağı ve binaenaleyh ilan müddeti zarfında beyanname ita edip henüz bandrol gönderilmemiş mahal varsa ne miktar gönderilmesi lazım geleceğinin işarı ve yeniden beyanname verilmekte ise müddetin müruru hasebiyle artık bandrol muamelesine nihayet verildiğinin lüzum-ı tebliği Müdüriyet-i Umumiyeden ifade ve izbar kılınmıştır.

Bandrole ihtiyaç varsa vekâlete müracaat edilip doğrudan doğruya “Müdafaa-i Milliye Fabrikalar Müdüriyet-i Umumiyesi” ile muhabere edilerek icabının ifası tamimen beyan olunur.

Tütün ve Sigara Kâğıdı Hakkındaki Tebligat-ı Umumiyyeye Zeyil

§ 23 Mart 1334 tarihli ve 45 numaralı tebligat-ı umumiyyeye zeyildir:

28 Şubat 1341 tarihli kanun mucibince marttan itibaren Tütün Reji Şirketi ilga ve mezkûr idarenin bilumum muhafaza teşkilatı ve kolcularının hidematına nihayet verilmiş ve 1341 senesinde tütün ve tütün ile beraber sigara kâğıdı imal ve fûruhtu doğrudan doğruya Hükûmetin taht-ı idaresine vazolunarak bir tütün idare-i muvakkatesi teşekkül etmiştir.

Mezkûr kanunun on altıncı maddesi bu itibarla tarih-i meriyetinden itibaren bilumum memurin-i devleti ve bunlar meyanında ümera ve zabitan ve memurin-i idare ve inzibatiyeyi Hükûmetçe mevki-i istihlâke vazedilmemiş bulunan efrat veya şirketler tarafından kaçak olarak ihzar veya ithal ve fûruht olunan tütün ve sigara kâğıdı kaplarını ve sigara kâğıdı kutularını ve etiketlerini ve hatta beyaz renkli kopya kâğıtlarına varıncaya kadar bütün taht-ı inhisara alınmış olan mevaddı men ve ihbar ile ve bilhassa memurin-i inzibatiye ve idariye ve maliyeyi de men ve ihbarla beraber bilfiil takip eylemekle mükellef kılmakta ve mumaileyhimin terahisi görüldüğü takdirde haklarında takibat-ı kanuniye ifasını amir bulunmaktadır. Şu suretle doğrudan doğruya memurin-i idare ve inzibatiyenin yed-i muhafaza ve emanetine tevdi edilmiş bulunan Hükûmet inhisar muamelatının hüsn-i idaresinden ve buna muhalif olarak vuku bulacak harekâttan büyük küçük bilumum devlet memurları yakinen alakadar bulunmaktadır. Bu bapta memurin-i mumaileyhim taraflarından her vakit kaçakçılığın men ve ihbarı suretiyle vuku bulacak muavenet doğrudan doğruya varidat-ı devletin zıyâdan vikayesine hadim olmak itibariyle bilumum memurin için vecibe-i zimmet-i memuriyet olduğu muhtac-ı ızah değildir. Bundan başka bu hususta sebke edecek mesainin mükâfat-ı maddiyesi de düşünülerek kanunun on yedinci maddesi ile vuku bulacak ihbar ve takip üzerine derdest olunacak tütünlerden alınacak ceza-yı nakdilerden nısfının derhâl bu hususta hizmeti mesbuk olanlara itası keyfiyeti taht-ı temine alınmıştır. Keyfiyetin menafi-i umumiye nokta-i nazarından haiz olduğu ehemmiyetle mütenasip olarak takip ve ahkâm-ı kanuniyenin hüsn-i tatbiki ve bu suretle tütün varidatının duçar-ı tenakus olmamasına müteallik tedabirin ittihazı ve netice-i halin inbası muktezidir.

Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunu Kararnamesi

§ Müdafaa-i Milliye Vekâlet-i Celilesinden mevрут 09.03.1341 tarih ve ordu dairesi 82 numaralı tezkerede, gerek seferberliği ilan edilen menatıkta gerek menatık-ı sairede ikmâl-i seferberî emri alan kıtaat-ı askeriye vesait-i

nakliyesinin, Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanununa tevfikân temin-i tedariki tabii olmakla beraber kanun-ı mezkûrun üçüncü maddesinde “Her ne vakit işbu kanunname mucibince vesait-i nakliye tedariki lazım gelirse irade-i milliye ile ilan-ı keyfiyet olunarak hükm-i kanun mevki-i icraya konulur.” diye mevcut sarahat dairesinde muamele ifası lazım geldiğinden iktizası hakkında bir karar ittihaz ve teklif edilmiştir. Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 11.03.1341 tarihli içtimasında lede’t-tezekkür gerek seferberliği ilan edilen menatıkta gerek menatık-ı sairede seferberlik emri alan kıtaat ve müessesat-ı askeriye vesait-i nakliyesinin Tedarik-i Vesait-i Nakliye Kanunu mucibince temini için seferberliğin ilanı tarihinden itibaren mezkûr kanunun ber-muceb-i teklif mevki-i meriyete vazı takarrür etmiştir.

§ Tedarik ve Vesait-i Nakliye Kanununun mevki-i meriyete vazı hakkında İcra Vekilleri Heyetinin 11 Mart 1341 tarihli 6/1376 numaralı kararnamesi sureti bâlâyâ nakil ile tamimen tebliğ olunur.

Alman Banknotları Hakkında

§ El-yevm mevki-i tedavülde bulunan ve her bilyonu bir Rentenmark kıymetini haiz olan 11 Teşrinievvel 1924 tarihli Alman banknotlarının 5 Haziran 1925 tarihinde mevki-i tedavülden kaldırılacağı ve 5 Temmuz 1925 tarihine kadar Alman “Reichsbank” tarafından tebdili mukarrer olduğu ve tarih-i mezkûrdan sonra işbu evrakın hiçbir kıymeti kalmayacağını alakadarânca bilinmek üzere matbuatımızla ilanı Berlin Maslahatgüzarlığımızın işaretine atfen Hariciye Vekâletinden bildirilmiştir.

Alakadarânın zarardan sıyaneti için matbuat-ı mahalliye ve vesait-i münasibe ile ilan ettirilmesi muktezidir.

2 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 175

Küçük Sıhhiye Memurlarına Ait Madde-i Kanuniyenin Tefsirine Lüzum Olmadığına Dair

Nasp ve azilleri Meclis-i Rüesa-yı Memurine ait bulunan küçük sıhhiye memurlarının Sıhhiye Vekâleti Celilesince tayin edilebilmesini teminen bu baptaki madde-i kanuniyenin tefsiri vekâlet-i müşarunileyhanın işarı üzerine Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine arz edilerek cevaben mevrit 3 Mart 1341 tarihli 1452 numaralı tezkerede İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun küçük sıhhiye memurlarına ait hükmünün tefsirine lüzum olmadığına Meclis-i Âlinin 3 Mart 1341 tarihinde münakit altmış sekizinci içtimasında karar verildiğinin işar buyurulduğu Başvekâlet-i Celileden alınan 8 Mart 1341 tarihli 6/1186 numaralı tezkere-i samiye ile izbar buyurulmakla tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

Kuva-yı Milliyede Hizmet Edenlerin Haklarındaki Muamele-i Tasdikiyenin Kayıt ve Vesaik-i Mutebereye İstinat Ettirilmesine Dair

§ Müdafaa-i memleket maksadıyla ika edilmiş olan efal ve harekâtın cürüm addolunmayacağına dair olan 19 Teşrinisani 1339 tarihli Af Kanunu mucibince Kuva-yı Milliye intisabın veya kuva-yı mezkûreye iltihakla istisna husulüne kadar vuku bulan hüsn-i hizmetin hükûmet-i mahalliyece tasdiki meşrut olduğuna göre kanun-ı mezkûrdan istifade maksadıyla eşhas-ı maznune ve mahkûmenin alakadar zevattan istihsal edip rüesa-yı memurin-i mülkiyece tasdik olunan vesaik binaen mehakimce ittihaz-ı mukarrerat edilmekte olduğu malumdur. Ancak işbu vesaik herhangi bir müfreze veya heyete kumanda ettiğinden bahis ile bazı zevat canibinden veya kurâ Heyet-i İhtiyariyeleri tarafından

verilmekte olmasına göre erbab-ı ceraimin takibat-ı kanuniye veya mahkûmiyet-i cezaiyeden varestede kalmak üzere malî fedakârlıklar ihtiyarı ve enva-ı hıyel ü desâis istimaliyle bu gibi vesaik istihsaline çalışmakta oldukları vaki olan müracaatlardan ve muamelat-ı cariyeden anlaşılmakta olduğundan hukuk-ı umumiye siyaneten vesaik-i mezkûrenin sıhhat ve âdem-i sıhhatinin tetkikinde iltizam-ı dikkat olunması ve muamele-i tasdikiyenin mehmâemken kuyud ve vesaik-i mutebereye istinat ettirilmesi lüzumu Adliye Vekâlet-i Celilesinin işarı üzerine tamimen tebliğ-i keyfiyet olunur.

İstiklâl Mahkemesi Rüesa ve Azasının Esamisinin Gönderildiğine Dair

§ Büyük Millet Meclisi tarafından teşkili takarrür etmiş olan istiklâl mahkemeleri için Meclis-i Âlinin 3 Mart 1341 tarihinde münakit yetmiş birinci içtimaında vukubulan intihap neticesinde reis ve müddei-i umumi ve aza olarak intihap edildikleri meclis-i müşarunileyha riyasetinin işarına atfen Başvekâletten izbar buyurulan zevatın esamisini mübeyyin cetvel leffen irsal kılındı.

Ankara İstiklâl Mahkemesi İçin İntihap Olunanlar

Rey Miktarı	Unvanı	Esami
124	Reis	Afyonkarahisar Mebusu Ali Beyefendi
124	Müddei-i Umumi	İzmir Mebusu Necati Beyefendi
124	Aza	Gaziantep Mebusu Kılınç Ali Beyefendi
124	Aza	Aydın Mebusu Reşid Galib Beyefendi
124	Aza	Rize Mebusu Ali Beyefendi

Vilâyat-ı Şarkıye İstiklâl Mahkemesi İçin İntihap Olunanlar

Rey Miktarı	Unvanı	Esami
126	Reis	Denizli Mebusu Mazhar Müfid Beyefendi
124	Müddei-i Umumi	Karesi Mebusu Süreyya Beyefendi
122	Aza	Kozan Mebusu Ali Saib Beyefendi
125	Aza	Bozok Mebusu Avni Beyefendi
122	Aza	Kırşehir Mebusu Müfid Beyefendi

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

-2-

İstiklâl Harbi Malul Zabitan Beşinci Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

Numarası S. 3 §

Sıra Numarası	Kıtası	Rütbesi	Esami	Sicil veya Kayıt Numarası	Tekaüt Derecesi	Mükâfat Derecesi
1	Bornova Ahz-i Asker Şubesinde	İhtiyat Zabıt Vekili	Mustafa Cemal Efendi Bin Ahmed	21 40	3	2

2	K3 Y61 T1 K1 Milis	M. Sani	İlyas Fahri Efendi Bin Osman	114	5	3
3	Fe1 Süvari 16 Akıncı Müfrezesi	Milis M. Sani	Nevzad Efendi Bin Ahmed	0	6	3
4	Fe57 Y37 T2 K7	İhtiyat M. Sani	Raşid Efendi Bin Hacı Osman	10422	5	3
Muvazenesi						
Mükâfat Dereceleri Derece 1/0 2/1 3/3 Yekûn/4			Tekaüt Dereceleri Derece 1/0 2/0 3/1 4/0 5/2 6/1 Yekûn/4			

-3-

Teşhis-i Marazî
Sağ ayağı kasbesinden betr Cerha-i nariye-i nafize-i sadr ve cerha-i asb-ı mutavassıt kısmi-i unk neticesi istimale-i asb-ı zendi ve asb-ı mutavassıt Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı mirfak-ı eyser-i adudun nihayet-i süfliyesi kesr-i müntefit duçar, nim iltisak adudda iki buçuk saidde 3 s dumur Sağ azm ketften duhur eden mermi hafire-i adudiye asb-ı ku'beri sahasında harabiyeti duçar adudda 2 saidde 3,5 s dumur

-4-

İstiklâl Harbi Malul Efrat Beşinci Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

Numarası S 3 Ş

Sıra Numarası	Kıtası	Memleketi	Esami	Tekaüt Derecesi	Mükâfat Derecesi
1	Garp Cephesi Sahra Batarya Efradından	Ankara: Ayaş Gündül nahiyesinden	Ali oğlu Hasan Hüseyin 314	6	3
2		Tarsus: Avcı Karyesinden	İbrahim oğlu Hacı Abdullah	6	3
3	Jandarma Telefon Memuru	Zağferanbolu	Sadık oğlu Ahmet Remzi	3	2
4	Vardar Müfrezesi Efradından	Gevgili muhacirlerinden Balıkesir'de mukim	İbrahim oğlu Ali Fehmi 300	3	2
5	Fe15 Y56 T1 K3	Fatsa: Demircili Karyesinden	Mehmed oğlu Faik 316	3	2
6	Fe15 Hücum Tabur K1	Yabanabat: Şeyhler Karyesinden	Hüseyin oğlu Hüseyin 311	6	3
7		Yabanabat: Alafreç Karyesinden	Ali oğlu Ömer 315	5	2
8		Eskişehir: Bahçecik Karyesinden	Mustafa oğlu Hasan 307	6	3
9		Gaziantep: Ehlicefta Mahallesinden	Ahmed oğlu Mehmed	5	3

10		Behisni: Suvar Karyesinden	Cuma oğlu Hüseyin	6	3
11	Fe4 Y132 T1 K3 Başçavuş	Yozgat: Başbüyükü Karyesinden	Hasan oğlu Rıza 315	6	3
12		Kütahya: Yeni Mahallesinden	Mehmed oğlu Murad 313	6	3
13		Siverek: Halile Mahallesinden	Hacı Cuma oğlu Ali	6	3
14	Y127 T1 K7	Adapazarı: Karatavuk Karyesinden	İbrahim oğlu Halim 310	3	2
15	Fe58 Y 49 T2 K5'ten	Ordu: Ebulhayır Alibey Karyesinden	Ahmed oğlu Tahir 316	5	3
16		Söğüt: Fırka Karyesinden	Tahir oğlu Arslan 315	4	2
17	Fe7 Y41 T2 K3	Kalecik: Şeyhli Cafer Karyesinden	Ömer oğlu Turhan 302	5	3
18		Geyve: Taraklı Camii Kebir Mahallesinden	Şükrü oğlu Kadir 312	5	2
19	Fe8 Y189 T2 K6	Yabanabat: Kızılca köy Karyesinden	Ahmed oğlu Hasan 315	5	2
20	Sahil Muhafaza Bölüğünden	Bolu: Kayabükü Karyesinden	Ali oğlu Raşid Sadi 308	5	2
21		Tavas: Çukur Karyesinden	Hüseyin oğlu Musa 308	5	2
22		Gaziantep: Cabi Mahallesinden	Mehmed oğlu Mustafa	6	2
23		Gaziantep: Kürkçyan Mahallesinden	Memik oğlu Mehmed Ali 309	3	2
24		Aksaray: Bü rnük Karyesinden	Mustafa oğlu Kavas 309	6	3
25		Konya: Hatunsaray Kavak Karyesinden	Yusuf oğlu Mehmed 307	4	2
26		Denizli: Çal, Aşağı Seyit Karyesinden	Osman oğlu Süleyman 308	6	3
27		Yenihan: Kavak Karyesinden	Yusuf oğlu Salih 316	6	3
28		Koçhisar: Kuluköy Karyesinden	Hüseyin oğlu Ömer 315	5	3
29	Fe11 Hücum Taburundan	Seyitgazi: Üryanbaba Karyesinden	İsmail oğlu Mehmed 312	6	3
30		Samsun: Serçavuş Kılınçdede Karyesinden	Hamdi oğlu Ali 314	5	3
31		Seyitgazi: Derenin Mahallesinden	Osman oğlu Osman 308	6	3
32	K15 Fe9 Y28 Makineli Tüfenk	Kastamonu: Çerkeş Hamdiye Mahallesinden	Ali oğlu Halid 313	3	2
33		Akşehir: Koçan Karyesinden	Ahmed oğlu Haydar 315	6	3
34		İçel: Silifke Saray Mahallesinden	Emin oğlu Tahir Çavuş 303	6	3
Muvazenesi					
Mükâfat Derecesi		Tekaüt Derecesi			
Derece 1/0 2/13 3/21 Yekûn/34		Derece 1/0 2/0 3/6 4/2 5/10 6/16 Yekûn/34			

-5-

Teşhis-i Maraz

Cerha-i nariye neticesi sol fahzında üç adet multasık vasi nedbe dumur ile müterafik sol mafsâl-ı rûkbede bast halinde iltisak-ı tam.

Sol mefasıl-ı rûkbe üzerinden bomba ile cerha neticesi mafsâl-ı mezkûrda iltisak-ı tam ve mezkûr ayak vazifesini ifaya gayrı muktedir.

Cerhai nariye neticesi sağ taraf-ı süfli-i mafsâl rûkbesinin dört santimetre tahtından betr.

Fahz-ı eymeden betr. (Birinci mükâfat-ı nakdiye defterinde ayağı kesilmeden dâhil mezkûr mükâfatı aldığı takdirde aradaki farkın itası.)

Said-i eyserin nihayet-i süflisinden betr.

Bomba neticesi sol gözü ihraç.

Sağ el arkasından duhul eden mermi neticesi fetha-i duhul hizasında azme multasık bir nedbe ikinci ve üçüncü selâmileri pençe şeklinde madum hükmünde.

Sol gözü harap madum.

Sak-ı eyser-i vecih kısm-ı süflisi ile vech-i kudami-i kısm-ı süflisinde vasi nedebat ve sak-ı mezkûrda beş santimetre takassur ve bir buçuk santimetre dumur.

Cerha-i nariye neticesi sol taraf-ı süfli fahzının

Mafsâl-ı rûkbe-i yümna kısm-ı ulvisi vasatının cüz'i cihet-i vahşiyesinden mecruhiyet neticesi mafsalda su-i şekli tamme karib iltisak.

Mermi asab-ı vereki-i eyseri harap felç-i gayr-ı tam.

Cerha-i nariye neticesi sak-ı eyrende müterakibe ve yahut azmi mevcut olup sak-ı eysere nazaran 8 santimetre olup gayr-ı kabil-i salah.

Fahz-ı eyserinden betr.

Resinden mecruhiyet neticesi nahiye-i cidariye-i yümna husule gelen kesr-i cümçüme ile müterafik cerha-i nariyesine ameliyat yapılarak 6 sa. tul 4 sa. Ziya-ı azm.

Şarapnel ile mecruhiyet neticesi sol taraf azm-i cidari ile azm-i cephenin birleşmiş olduğu ve su-i şekil.

Şarapnel ile sağ sakın kısm-ı vahşi kuddamından mecruhiyet neticesi kasbede mafsâl-ı kâzip ve iltisak-ı tam madum hükmünde.

Sülüs-i süfli-i kuddamiden mecruhiyet neticesi azm-i kasbede kesr-i mütefettit ve mafsâl-ı rûkbesinde nim iltisak madum hükmünde.

Sol gözü rüyetten mahrum.

Cerha-i nariye neticesi taraf-ı ulvi-i eymen mafsâl-ı mirfakta nim iltisak ve yed, dumur hailinde madum.

Cerha-i nariye neticesi evtar-ı bâsita ve fayikanın harabiyetinden esabi kâmilten dumura duçar ve mun'atuf bir halde iltisak-ı tam madum hükmünde.

Sağ taraf-ı süfli-i sakının nihayetü'n-nebağa şarapnel neticesi ibham ve sayebe parmakları harekâtını ifa edememekte.

Fahz-ı eyserinden betr.

Cerha-i nariye neticesi muştü'l-yedin ve aksam-ı rihvenin vasi harabiyeti mafsâl-ı selâmesinde iltisak-ı tam madum hükmünde.

Sağ zaviye-i fekk-i süflinin beş santim kuddamından cerha neticesi her iki nısf-ı kuddamisi ile nahiye-i tahte'l-ecce adalâtı harap.

Cerha-i nariye neticesi fahz ve sakta taraf-ı mukabiline nispetle sakta iki santimetre dumur ile hafif derecede felç taraf-ı süfli-i eyser.

Yed-i eyserden cerha neticesi yed-i mezkûr uzam-ı şatbesi nihayet-i süfliyesi kâmilten ve uzzam-ı rusgu'l-bedi aksam-ı mücavere-i teşrihiyesiyle beraber kısmen tahrip.

Mecruhiyet neticesi sol taraf-ı fahzinin sülüs-i ulvisinde kesr-i muhtelit cena'-ı azmi ile müterafik indimal-i mafsâl-ı rûkbede nim iltisak.

Sak-ı eymeden mecruhiyet neticesi izam-ı rusfiye kesre duçar mafsâl iltisak-ı tam.

Cerha neticesi hançere-i afterede ve felih ehemmiyetli derecede izzet-i teneffüs.

Sağ gözü rüyetten mahrum.

Fahz-ı eymen nihayet-i süflisinden betr.

Sağ (*) mecruhiyeti neticesi uzam-ı rusgiyenin bir kısmı ihraç mafsâl-ı misamü'l-kadem eymininde nim iltisak 3 santimetre takassur.

Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı misamü'l-yed-i eyserde iltisak-ı tam, yed madum hükmünde.

-6-

İstiklâl Harbi Malulleri Zabitan Altıncı Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

Sıra Numarası	Kıtası	Rütbesi	Esami	Sicil veya Kayıt Numarası	Tekaüt Derecesi	Mükâfat Derecesi
1	Fe11 Yaveri	M. Evvel	Mümin Naci Efendi Bin Kadri	18228	5	2
2	Elcezire Cephesi T1 İstihkâm K2	M. Sani	Yakub Efendi Bin Hüseyin	7-337	6	3
3	Fe61 Y190/3 K11	İhtiyat M. Sani	Atf Efendi Bin Yusuf	11908	6	3
4	Fe11 Y126/1 K2	İhtiyat M. Sani	Hüseyin Efendi Bin Mustafa		6	3
5	Y135/1 Emir Zabiti	M. Evvel	Mehmed Tefik Efendi	116-336	5	2
6	K3 Topçu Y8 T1	M. Sani	Mehmed Necati Efendi Bin Ömer	10-335	4	2
7	Jandarma Birinci Süvari Alayı	Zabıt Vekili	Mehmed Emin Âgah Bin Hüseyin Hüsnü	12608	5	3
Mükâfat Derecesi				Tekaüt Derecesi		
Derece 1/0 2/3 3/4 Yekûn/7				Derece 1/0 2/0 3/0 4/1 5/3 6/3 Yekûn/7		

-7-

Teşhis-i Emraz
Mafsal-ı müttekib-i yümnadan mermiyle mecruhiyet neticesi mafsal ve adele içinde tahribat neticesi ukde-i eymen 7 S. kadar katedilmiştir. Taraf-ı mezkûr madum. Cerha neticesi sol gözü rüyetten mahrum. Mecruhiyet neticesi yed-i eymeni bilek harekâtı nısıf derecede ebhâmın harekâtı madumdur. Yedde bir, saidde bir santimetre dumur. Mecruhiyet neticesi nahiye-i sadriyede iki defa hud'a-i idlâ ameliyesi icra edilmiş halen ziya'-ı sade ve nedbe-i mütekemmiş mevcut vezâifi kısmen zayıf Mecruhiyetten dolayı sağ asab-ı zendi tamamen harap olmuş bir adele idare ettiği adelâtı saidine dumur istihaleye uğramıştır. Sağ el madum. Harp esnasında sükût neticesi (Cinneti maniâyât) Mermi infilâkı neticesi felç nısıf-ı tulâni-i eymeni

-8-

İstiklâl Harbi Malulleri Efrat Altıncı Mükâfat-ı Nakdiye Defteri

Sıra Numarası	Kıtası	Memleketi	Şöhreti	Esami	Tekaüt Derecesi	Mükâfat Derecesi
1		Sofular Karyesinden	Cidal oğullarından	İsmail oğlu Halil 313	5	3
2		Tokat Fenk Karyesinden	Özka oğullarından	Resul oğlu Resul 310	6	3
3		Taşköprü: Efrâk Karyesinden	Karnıaçık oğullarından	Ahmed oğlu Mehmed 314	5	2
4		Gebze: Yarımcı Karyesinden		Halil İbrahim oğlu Hüseyin Çavuş 309	5	2
5		Eskişehir: Kayasın Karyesinden	Eyüp oğullarından	Mustafa oğlu İbrahim 314	6	3
6		Karadere: Hasanağa Karyesinden	İsa oğullarından	İsa oğlu Hasan 298	5	2
7		Fatsa: Çellice Karyesinden	Azap oğullarından	Hüseyin oğlu Hüseyin 310	6	2
8		Konya: Erminak Eskice Mahallesinden	Sait oğullarından	Mehmed oğlu Said 312	5	2
9		Gerede: Bağbaşılar Karyesinden	Sinan oğullarından	Ali oğlu Sezai 315	6	3
10	Fe 61 Y190 T2 K2	Tavas: Beylik Karyesinden	Balban oğullarından	Osman oğlu İbrahim 307	6	3
11		Devrek: Sipahlar Karyesinden	Topal oğullarından	Mehmed oğlu Durmuş 313	6	3
12		Korkuteli: Yelek Karyesinden	Molla Ahmet oğullarından	İsmail oğlu İbrahim 311	5	2
13	Fe23 Y31 T3 K11	Haymana: Karahoca Karyesinden	Kapıcı oğullarından	Battal oğlu Hamza 317	5	3
14	Edhem Bey Grubu Efradından	İzmir: Alaşehir: Kule: Seydi Ali Mahallesinden	Köprülü oğullarından	Ahmed oğlu Hakkı 311	3	2
15		Konya: Ereğli: Alhan Karyesinden	Konyalı oğullarından	Hüseyin oğlu İbrahim 311	6	3
16	Fe15 Y45 T2 K5	Oltu: Tartuvih Karyesinden	Kodulu oğullarından	Dursun oğlu Halil 312	3	2

17		Tarsus: İhsaniye Şubesiinden		İbrahim oğlu Cafer 315	6	3
18	Fe57 Y176 T1 K2	Nevşehir: Kapıcıbaşı Mahallesinden		Dülger Hasan oğlu Ahmed 302	6	2
19	Fe5 Ka Y10 T2	Erbaa: Darmadere Karyesinden	Murat oğullarından	Osman oğlu İsmail 312	5	3
20		İnebolu: Hacı Mahhar Karyesinden	Ali Çelebi oğullarından	Ahmed oğlu Ahmed 315	5	3
21		Devrek: Çağlar Karyesinden	Kayçı oğullarından	İsmail oğlu İbrahim 309	3	2
22		Denizli: Çal İçkili Karyesinden	Bodur oğullarından	İbrahim oğlu Mehmed 306	6	3
23		Giresun: Kırbanpınar Karyesinden	Süleyman oğullarından	Osman oğlu İlyas 315	6	3
24	Seyyar Jandarma T2 K3'den	Kırşehir: Bağban Mahallesinden	Cürcen oğullarından	Hüseyin oğlu Ramazan 311	6	3
25		Gebze: Çerkeşli Karyesi Manastır Muhaciri		Mehmed oğlu Haydar 302	5	3
26	Fe26 Y 190 İstihkâm Bölüğünden	İzmir: Tavas Balıkçı Karyesinden	Esim Hasan oğullarından	Hasan Hüseyin oğlu Süleyman 313	5	2
27	Fe4 Y 40 T3 K1	Cide: Kurçve Karyesinden		Mehmed oğlu Mehmed 307	3	2
28	Trabzon Sevkiyatından	Trabzon: Of Terkuzata Karyesinden	Süleyman oğullarından	Mehmed oğlu Hasan 314	3	2
29		Sivas: Koyuncu Karyesinden	Deli Ali oğullarından	Durak oğlu Ahmed 310	5	2
30	Fe7 Y39 T3 K2	Çorum: Burhan Kâhya Mahallesinden		Hüseyin oğlu Salim 305	1	1
31	Fe57 T Top Kudretli K5	Zonguldak: Çuvanlı Karyesinden	Velicik oğullarından	Veli oğlu Şükrü 302	6	3
Mükâfat Derecesi Derece 1/1 2/14 3/16 Yekûn/31		Tekaüt Derecesi Derece 1/1 2/0 3/5 4/0 5/12 6/13 Yekûn/31				

-9-

Teşhis-i Emraz

Amud-ı fakrının nahiye-i zahriye-i fitnasında bir tazyik-i şedit neticesi fikarat-ı azmiyede (*) hâsıl ederek iltisak-ı inhina-yı kuddami mevcut. Taraf-ı süfli-i eyserinden mahrumiyet neticesi müteaddit ameliyatla mafsâl rusgu'l-kademi ve mefasıl-ı şantube-i kademde zervedi şeklinde iltisak-ı tam.

Mecruhiyet neticesi adud-ı eyser-i süflisini kesri mütefettitine duçar adud-ı ve saidi eyserlerinde 3 s. dumur tarafı mezkûr 9 s. takassur.

Kesr-i azm-i fahz-ı eyser cerhası neticesi taraf-ı süfli-i eyserde 10 takassur su-i şekil

Sağ saidin cihet-i ünsiyesinin kısm-ı mutavassıtından duhul eden mermi yed-i mezkûr parmaklarında tam kabza hali ve sebbabeden maada parmaklar madum.

Sağ taraf-ı süfli nahiye-i fahziyesinden mecruhiyet neticesi azm-i mezkûrun kesri ve indimal-i mayub ve taraf-ı mezkûr-ı süflide 15 s. takassur.

Taraf-ı ulvi-i eyser mafası-ı mirfakı mecruhiyet neticesi zaiye-i kaime şeklinde tamamen iltisak etmiş ve adudda 4 saidde 2 dumur.

Mecruhiyet neticesi felç-i sağire-i adudiye-i yüsrası cerhi şekli-i süfli tevlit taraf-ı mezkûr madum.

Sağ elinden duhul eden mermi tekemmüş esabiin evtar-ı kabzaları tahrip etmiş taraf-ı mezkûr mafsâl-ı misamü'l-yedinde iltisak meflûç bir halde.

Fahz-ı eyser-i sülüs-i ulvîsinden mecruhiyet neticesi fahzda dört sakta 6 dumur hareket-i inbisatiye madum.

Sağ elinden mecruhiyet neticesi said üzerinde 170 derecelik zaviye şeklinde atf ve nihayet-i ulviyelerde iltisak-ı tam.

Cerhai nariye neticesi sağ fahzinin kısm-ı mutavassıtından kesr-i mütefettit izam-ı inhıraf-ı kuddamla kesb-i indimal ve taraf-ı mezkûrde 8 takassur meşy ve hareket suretiyle

Kadem-i yümnnadan mecruhiyet neticesi azm-i kasbenin nihayet-i süfliyesinde ve ka'b-ı ünsisinde gayr-ı muntazam bir surette ziya-ı azm mevcut ve zaviye-i kaime şeklinde iltisak-ı tam.

Mecruhiyet neticesi sol fahzın vasatından betr.

Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı unku'l-kadem-i eyserde harabiyet-i azmiye ve iltisak-ı tam.

Şarapnel cerhası neticesi yed-i eyser mafsâl-ı misamü'l-yedden tesmim edilmiş.

Şimendifer yolunun tahribi esnasında ayağına ray düşerek sülüs-i süflide izam-ı sak-ı eyseri kesre duçar ve madum.

Sol kolunun mafsâl-ı harkafi-i fevkinden mecruhiyet neticesi mafsâl-ı mirfak-ı eyemende iltisak-ı tam kaimeye karib olarak vazifesinden mahrum.

Şarapnel cerhası neticesi fahz-ı eyserin kısm-ı ulvîsinde kesr-i fahz ve sakta beş dumur meşy ve hareketi istinatsız mümkün olmayıp madum.

Mermi neticesi asab-ı vereki şubatından bir kısmı afetzede ve fahz-ı eyemende 3 dumur ve sak-ı eyemende ise rükûdeti demeviye meşy ve hakeket güçlüğü.

Sağ taraf-ı süfliden betr.

Mecruhiyet neticesi ayn-ı eyser rüyetten mahrum.

Sağ elinden aldığı cerha-i nariye sebebiyle mutavassıt parmak kısmen üçüncü muşt nihayet-i süfliyesi ziyaa ve indimal-i mayub esabi kâbız harekâtından mahrum.

Şarapnel neticesi sol göz rüyetten mahrum.

Mermi ile mecruhiyet neticesi kesr-i mütefettit azm-i fekk-i esfel nedebat-ı mayube.

Mecruhiyet neticesi mafsâl-ı rusgu'l-kademe karib nahiyesinden kesr su-i indimal 6 takassur 4 dumur

Mecruhiyet neticesi fahzın kısm-ı mutavassıtından betr.

Mecruhiyet neticesi uzv-ı eyemenin sülüs-i ulvîsinden betr.

Mafsâl-ı rükbe-i kudam ve ünsisinden mecruhiyet neticesi mafsâl-ı mezkûrde bast halinde ve iltisak-ı tam ve 9 takassur madum.

Her iki gözü rüyetten mahrum; birinci defterde ismi üçüncü dereceden dâhil bulunduğu arasında farkın itası icap eder.

Mecruhiyet neticesi sağ ayağı ikinci ve üçüncü, dördüncü muştı'l-kadem-i eyser inhitafında fazla miktarda ziya-ı madde ve su-i indimal.

-10-
Zabitan Yedinci Defter

Sıra Numarası	Kıtası	Rütbesi	Esami	Sicil veya Kayıt Numarası	Maluliyet ve Terfih Derecesi	Mükâfat Derecesi	Teşhis-i Maraz
1	Barut Fabrikaları Muhafız Kumandanı	M. Evvel	Murad Efendi Bin Rıfat	333-587	6	3	Sol nihayet-i süfli-i ku'beride ziya ile müterafık indijmal-i mayub
2	Manisa Esliha ve Mühimmat Depo Memuru	M. Evvel	Saim Fahri Bin Fahri Efendi	333-511	6	3	Kadem-i eyemen iphamının ziya-ı tammı ve esabi-i sairesinin mafsâl-ı muştı-i selâmilerinde iltisak-ı tam
3	Fırka 7 Kumandan Yaveri	İhtiyat M.Sani	Tahir Efendi Bin Osman	15771	6	3	Cerha-i nariye tesiriyle azm-i akab ve şebeza kırılarak indimal-i mayub
4	Fırka 57 Y186 İaşe Zabiti	M. Evvel	Ahmed Hulusi Efendi Bin Mehmed	329-210	6	3	Cerha-i nariye neticesi sağ eldeki tahribat-ı âzime dolayısıyla mafsâl-ı kâzib dumurla beraber diğer parmaklar harekât kabzasını tamamıyla yapamıyor
<u>Mükâfat Derecesi</u>			<u>Tekaüt Derecesi</u>				
Derece 1/0 2/0 3/4 Yekûn/4			Derece 1/0 2/0 3/0 4/0 5/0 6/4 Yekûn/4				

-11-

Efrat Yedinci Defter

Sıra Numarası	Memleketi	Şöhreti	İsmi	Maluliyet ve Terfih Derecesi	Mükâfat Derecesi	Teşhis-i Marazî
1	Niğde: Riyat Karyesinden	Kel Ömer Oğullarından	Ömer oğlu Ahmet	6	3	Mecruhiyet neticesi mafsâl-ı mirfakında iltisak-ı tam dumur
2	Bayburt: Tombalacı Karyesinden	Ali Bey Oğullarından	Hasan oğlu Fazıl	6	3	Macruhiyet neticesi fahz-ı eyserin vasi nedbe ve eteği sin ve evcâ' ve dumur ve takassur
3	Kayseri: Yenice Hacı İkiz Mahallesinden	Kasadar Oğullarından	Osman oğlu Ahmet	5	2	Mermi tesiriyle sağ kolundan mecruh ve felç ve dumurundan madum hükmünde
4	Kadınhan Kazasından	Bayazıt Oğullarından	Ahmed oğlu Halil	6	3	Cerha-i nariye neticesi taraf-ı süfli-i eyserde felç ve dumur gayr-ı tam
5	Zir: Kapı Karyesinden	Amaşlı Oğullarından	Mustafa oğlu İsa	5	2	Cerha-i nariye neticesi felç-i asab sebebiyle yed ve taraf-ı ulvî-i eyemen madum hükmünde
6	Bozok: Mutafoğlu Mahallesinden	Hasan Usta Oğullarından	Mehmed oğlu Mustafa	6	3	Sağ kolundan vasi derecede adalî ve azm ve büyük nedbe
7	Geyve: Akhisar	İsmail Çavuş Oğullarından	Hüseyin oğlu İsmail	3	2	Taraf-ı ulvî-i eyser-i adudu kısm-ı mutavassıtından betr ameliyesi neticesi maktu
8	Kalecik: Karakış Karyesinden	Şemseddin Oğullarından	Mehmet oğlu Bekir	5	2	Sol ayağının bileğinden cerha-i nariye neticesi iltisak-ı tam ve harabiyet neticesi kısalık

9	Muş: Taş Mahallesinden		Hüseyin oğlu Sait	5	2	Şarapnel cerhası neticesi sağ fahzının ziya-ı azm dumur kısalık dolayısıyla madum derecesinde
10	Konya	Poti Oğullarından	Ahmed oğlu Mehmed	6	3	Cerha-i nariye neticesi mafsâl-ı menkeb-i eyserde iltisak ve taraf-ı ulvî-i mezkûr vazifesinin nısfından ziyadesini zayi etmiştir.
11	Antalya: Kızılkaya Karyesinden	Sarı Oğullarından	Halil oğlu İbrahim	6	3	Cerha-i nariye neticesi sol gözde riçfe-i şebkiye husule gelmekle rüyetten mahrum şarapnel tesiri ile sağ elin muştî-i selâmi-i eymen 2, 3, 4, 5 parmaklarında
12	Kalecik		Mehmed oğlu Mahmud	5	2	Azm-i multasık nedbe ve mafsâl-ı selâmiler iltisak halinde olduğundan madum
13	Ayancık: Tekfur Karyesinden	Âşık Oğullarından	Şakir oğlu Tahir	6	3	Cerha-i nariye neticesi said, adud ve yedde dumur vazifesinin üçte ikisi zayi
14	Hasikler Karyesinden	Kılınç Oğullarından	Ali oğlu İlyas	5	2	Cerha-i nariye neticesi nâsûr-ı mütekayyih-i azmî fahz-ı eyser dolayısıyla taraf-ı mezkûrde takassur ve dumur
Mükâfat Derecesi		Terfih ve Maluliyet Derecesi				
1/0 2/7 3/7 Yekûn/14		1/0 2/0 3/1 4/0 5/6 6/7 Yekûn/14				

Tashihler

Resmî Ceride ile neşrolunan kanunların tertibinde vaki olan hatalar, ber-vech-i zir tashih ve itizar olunur:

Resmî Ceride Numarası	Sahife Numarası	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
95	93	2	32	Vaz-ı yed edecek ve vârislere isal edecektir.	Vaz-ı yed ederek tasfiye edecek ve vârislere isal edecektir.
96	105	2	2	Mal	Baliğ
96	105	2	23	Ramazan 1343	20 Ramazan 1343
96	106		2	52,000	5,200
96	106		3	59,000	5,900
96	110		15	84 168,296	84 173,96
96	110	2	31	Dokuma halı	Dokuma ve halı
96	112	1	35	Varidat teşkil eden	Varidat kısmını teşkil eden merbut
96	112	2	32	1339-1340	1339 ve 1340
96	113	1	23	Tesisat	Tesisatına
96	113	1	30	Her beher	Beher
96	113	2	30	Munzammayı	Mukanneneyi
96	114	1	31	Teslimi	Teslihi
96	114	1	40	Yevmiyeler	Bu yevmiyeler
96	115	2	1	Yevmiyeler	Bu yevmiyeler
96	115	2	25	Mikdar-ı aslilerine	Mikdarı aslilerine
96	115	2	28	Madde 38	Madde 48
96	116	1	3	Bütçesi	Bütçeleri
96	116	1	14	Tahsis	Tahsisi
96	116	1	25	1348	1347
96	116	1	35	Bütçesi	Bütçe
96	116	2	25	Tesis	Tesisi
96	117	1	10	616,288	616,688
96	117	2	9	5,445,500	5,445,000
96	117	2	12	5	5,000
96	117	2	31	500	5,000
96	119	2	10	Fatma Belkıs	Fatma Belkıs ve kerimleri
96	119	2	27	20	25
96	119	2	27	24 Nisan 1340-515 yerine (“) işaretleri vaz edilmeli ve yanına haşiye olarak (ve 24 Nisan 1340-515) denilmelidir.	

-2-

Resmî Ceride Numarası	Sahife Numarası	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
96	126	3	30	265 tahsisat-ı fevkalade-i şehriye	A/265 memalik-i şarkıyeye izam kılınacak memurin-i fenniyyeye almakta oldukları tahsisat-ı fevkaladelerine zamimeten verilecek tahsisat
96	129	2	8	İaşeleri hâsıl	İaşeleri imkânı hâsıl
96	131	2		On sekizinci satırdan sonra atideki cümleler ilave olunmalıdır: A- Bankanın sermayesi, ihtiyat akçesi temettuatı, uhdesinde mukayyet emval-i menkulesi bilumum rüsum ve tekâlîf ve harçlardan muaftır. B- Bankanın ihraç edeceği her nevi tahvilat ve banka ile devair-i resmiye beyrinde cereyan edecek muamelata müteallik evrak, senedat ve ilanât damga resminden ve sair rüsum ve tekâlîften muaftır. C- Banka Türkiye’de vaki olacak bilumum muhaberatından ve nukûd ve saire irsalatından dolayı posta ve telgraf ücretlerinden muaftır.	
96	132	2	1	Tenzili hakkında	Tenzili hakkında kanun
96	132	2	6	Bu resim	Resim
96	153	2	22	Lira tayin	Lira olarak tayin
[96]	153	2	24	(B) cetvelinde	(T) cetvelinde
96	157		5	2940	29470
96	162	2	14	Olunan	Edilen
96	162	2	15	Sahtekârhklar	Sahtelikler
96	162	2	18	Muhalefet	Muhalif
96	162	2	18	Ahvâlden	Efalden
96	165	1	12	2.987.200	3.011.200
96	165	2	3	1.111.000	1.111.200
96	165	2	20	Almıyor	Alınır
96	167	2	4	Odalarının	Odaları
96	170	2	6	Müfrezeleri gedikli zabitanına	Müfrezeleri zabitanına
96	170	2	23	İşbu kanuna	İşbu kanun ahkâmına
96	171	1	5	O istintaknamenin	Ve istintaknamenin
96	171	2	5	Müstantiklik	Müstantik
97	135	1	2	Ahkâm-ı kanuniye	Fazla ve tay edilmelidir.
97	135	1	25	Eşya için müddet	Eşya için işbu müddet
97	136	1	5	İlavesi	İraesi
97	136	1	15	Olunacağı	Olunur
97	136	1	21	Mikdarını	Mikdarı
97	136	2	16	Tarafları	Taraflar
97	137	1	39	Şartnamesinde	Şartnamesindeki
97	137	2	5	Bulunması	Bulunmaması
97	137	2	15	Menşei hususunda Menşe-i husulde	
97	137	2	35	Münakasa	Münakasata

-3-

Resmî Ceride Numarası	Sahife Numarası	Sütun	Satır	Yanlış	5,5 cm
98	139	2	17	Bulunanlarda	Bulunanlardan
98	140	2	18	Olunur ve bunlardan	Olunur. Bunlardan
98	141	2	24	Eğer fıkra-i saniye	Fıkra-i saniye
98	142	1	41	Altınları	Altınlarını
98	142	2	19	Ve Türkiye'ye	Veyahut Türkiye'ye
98	143	1	27	Mufdî	Fazladır. Tayyolunmalıdır.
98	143	1	27	Telef-i nefsi	Telef-i nefsi mufdî
98	143	1	31	Telef-i nefsi	Telef-i nefsi mufdî
98	143	1	31	Mufdî	Fazladır. Tayyolunmalıdır
98	143	1	36	Dikkatsizlik ve ihmâl veya teseyyüb ve nizamata	Dikkatsizlik veya ihmâl veya teseyyüb veya nizamata
98	143	2	39	Ve satmak	Veya satmak
98	145	2	8	Yahut	Fazladır. Tayyolunmalıdır.
98	146	2	3	Hakkındadır.	Hakkında caridir.
98	146	2	4	Tehiri	Tehirini müstelzim olan ahvâl
98	146	2	5	Şamildir.	Şamil ve bunlar hakkında dava ve cezanın sükûtunu müstelzimdir.
98	146	2		6,7 ve 8. satırlar tayyolunarak yerine atideki cümle vaz olunmalıdır: 49- Kanun-ı mezkûrun 206. maddesinin zeyli mülğadır.	
98	147	2		16. satırdan sonra atideki cümle vaz olunmalıdır: 52- Kanun-ı mezkûrun 236. maddesi ber-vech-i ati tadil edilmiştir:	
98	148	1	2	(A)-	Fazladır. Tayyedilmelidir.
98	148	1	12	Muavinlerinin	Muadillerinin
98	148	2	1	Cumhur Hazretleri riyaset ederler	Cumhur riyaset eder
98	149	2	7	Memurdur	Memurdurlar
98	150	1	35	Miktar ve kıymetini	Mikdar-ı kıymetini
98	150	1	38	Bu bonoya	Bonoya
98	150	2	24	Miktar	Mukadder
98	150	2	31	Verilir	Onlara verilir
98	150	2	41	İkisi	Fazladır. Tayyolunmalıdır.
98	151	2	40	(Piyasa fiyatı üzerinden) kelimesini müteakip atideki parça ilave olunacaktır:	

Vasatî kıymeti aynen altınla başa baş olacaktır. Ancak eshâmın kıymetine altı aydan evvel yüzde on raddesinde bir noksan arız olduğu takdirde işbu noksan altı ayın inkızasına intizar edilmeksizin ikmâl olacaktır.

Dördüncü Madde- Üçüncü madde mucibince işbu mukavelenamenin teatisi tarihinden sonra ihraç edilecek olan banknotlar üzerinden Osmanlı Bankası Maliye Vekâletine senevî üç milyon liraya kadar yüzde bir buçuk ve üç milyon liradan fazlası için yüzde iki prim tediye edecektir.

Ber-vech-i muharrer tedavüle çıkarılacak banknotlar için banka nezdinde bulundurulması lazım gelen sülüs mikdarı karşılık tamamen aynen altın olduğu takdirde işbu prim mütedavil banknotların mikdar-ı vasatı-i senevîsinin sülüsânı üzerinden ve mezkûr sülüsün nısıf üçüncü maddede musarraha olduğu vecih ile eshâm ve tahvilat olduğu takdirde

-4-

mezkûr prim beş sūdüs üzerinden tediye edilecektir.

Beşinci Madde- İşbu mukavelename ile muayyen imtiyaz müddetinin hitamında gerek evvelce ihraç edilmiş ve gerek üçüncü madde mucibince bilahare ihraç olunacak olan banknot bedellerinin aynen altınla tediyesi için vuku bulacak davete icabet etmeyen hamillere ait olup kanunen iptal edilmiş addolunacak olan banknotların bedeli Osmanlı Bankası tarafından Maliye Vekâletine tesviye edilecektir.

Şayet Osmanlı Bankası imtiyaz müddetinin hitamından evvel işbu banknotları tedavülden kaldırmak isterse bu takdirde dahi aynı vecihle hareket edecektir.

Altıncı Madde- Osmanlı Bankasının işbu mukavelenamenin hin-i teatisinde mevki-i tedavülde bulunan ve mecmuu 891,475 liraya baliğ olan banknotlar bu mukavele ile muayyen imtiyaz müddetinin hitamına kadar 21 Temmuz 1330 tarihli kanun ahkâmına tevfikân tedavül-i mecbureye tabi olmakta devam edecektir. Mârrü'z-zikr tedavülde bulunan 791,475 liralık banknotlardan başka evvelce bankaca toplanmış banknotlar tekrar mevki-i tedavüle çıkarılmak için iptal edilecektir. Hükûmetçe ihraç edilmiş olan evrak-ı nakdiye bankanın imtiyaz müddetinin hitamından evvel Hükûmet tarafından mevki-i tedavülden ref edilerek mikyas-ı meskûkât tekrar aynen altın esasına irca edildiği takdirde Osmanlı Bankası banknotlarının dahi mecburiyet-i tedavülü ref olunacaktır.

Mikyas-ı meskûkâtın ber-vech-i bâlâ altın esasına ircası halinde Maliye Vekâletiyle Ziraat Bankası hesab-ı carilerinin ikinci madde ile muayyen miktarları bi'l-ittlâf tarafeynce yeniden tespit edilecektir.

Yedinci Madde- 4 Şubat 1326/1911 tarihli mukavelenamenin altıncı ve yedinci maddeleri mucibince hazine muamelatı ve şubeler için itası meşrut senevî 60,000 lira komisyon ve ikramiye mülğadır.

Sekizinci Madde- Harp esnasında set edilmiş olan Osmanlı Bankası şubeleri azami 1 Eylül 1342/1926 tarihine kadar ya evvelce bulundukları mahallerde veyahut Maliye Vekâletinin tensip edeceği vilâyet merkezlerinde küşat edilecektir.

Osmanlı Bankası şubesi bulunmayan mahallerde bankaca bir muhabire lüzum hâsıl olduğu takdirde bu vazife mahalli Ziraat Bankası şubesine tevdi edilecektir.

Dokuzuncu Madde- Osmanlı Bankası Müdür-i Umumisinin atıyen vuku bulacak ilk tebeddülünden itibaren müdür-i umumilerin hin-i tayinlerinde ve kable't-tayin Maliye Vekâletinin rey-i istimzaç edilecektir.

Onuncu Madde- İstanbul Osmanlı Bankası meclisinde bulunmakta olan üç Türk aza 1 Mayıs sene 1340 (1924)'ten itibaren Maliye Vekili tarafından inha edilecek altı azadan mürekkep bir liste üzerinden bankaca intihap olunacaktır. Mezkûr azaların müddet-i memuriyetleri üç sene olarak tespit edilmiştir. Müddeti hitam bulan azanın tekrar intihabı caizdir.

On Birinci Madde- Osmanlı Bankası Türk Müslüman memurlarının adedini işbu mukavelenin teatisi tarihinden

RESMÎ CERİDE

Çarşamba

Abone Şeraiti

6 Mayıs 1341

Bir seneliği: 156 nüsha itibarıyla 390 kuruş

13 Şevval 1343

Altı aylığı: 78 nüsha itibarıyla 195 kuruş

Taşra için seneliği posta ücreti dâhil olduğu halde 465

Altı aylığı 235 kuruştur

İdari ve tahriri muamelat için Matbuat
Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat olunur

Beher nüshası 100 paradır

Tesis Tarihi: 7 Teshrinievvel 1336

Numarası: 100 Türkiye Cumhuriyetinin Resmî Gazetesidir. **Sene: 3**

Kararlar

Numara: 137

Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1341 senesi bütçesiyle kabul olunan kadrolarının hazri kadroya nispetle muvakkaten tezyidiyle bu tezayüdün istilzam edeceği teşkilâta nazaran zabitan istihdamı ve hayvanat adedinin de ona göre tertip ve tezyidi, Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 138

Çerkez Edhem çetesiyle alakadar oldukları zannıyla Usturumcalı Halil Efe ve Parti Pehlivan hanelerinde icra edilen taharriyat neticesinde müsadere olunan eşyanın, merkurânın zevceleri Fatma ve İsmet Hanımlara ait bulunduğu tahakkuk etmekle beraber istiklâl mahkemesi kararında dahi âdem-i iadesi hakkında bir kayıt ve şart mevcut bulunmadığı ve bu gibi emanatın ashabına iadesi de mevzuat-ı kanuniye iktizasından olduğu cihetle maliyede emaneten mevkuf bulunan mezkûr eşya ve paranın iadesi icap edeceği Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 131 (Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Eskişehir Mebusu Emin, Bolu Mebusu Şükrü Beyler ile Erzurum Mebus-ı Sabıkı Salih Efendi'nin mücadele-i milliye esnasında bilfiil ateş altında ifa-yı vazife eyledikleri anlaşılmasına mebni hâmil oldukları istiklâl madalyaları şeritlerinin kırmızı-yeşile tebdili ve Kocaeli Mebusu Saffet Bey'in de kırmızı şeritli istiklâl madalyasıyla taltifi, Heyet-i Umumiyenin 20.04.1341 tarihinde münakit 107. içtimasının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 140

Mücadele-i milliye esnasındaki hizmetlerinden dolayı halen istiklâl madalyasına müstahak olanların bir an evvel icra-yı taltifleriyle buna müteallik müracaat ve muamelatın hitama erdirilmesi için istiklâl madalyasıyla taltifine dair inhaların ancak gelecek sene-i içtimaiye intihasına kadar şayan-ı kabul olması, Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 141

Mücadele-i milliye esnasında bilfiil ateş hattında ifa-yı vazife eyledikleri anlaşılan Rize Mebusu Esad, Adana Mebusu İsmail, Safa ve Sabık Mersin Mebusu Muhtar Fikri Beylere ait istiklâl madalyaları şeridinin kırmızı-yeşile tebdili ve Kütahya Mebusu Nuri Bey'in kırmızı şeritli istiklâl madalyasıyla taltifi ve birinci devre-i intihabiyede Menteşe Mebusluğuna bi'l-intihap cephede şehit olan 23. Fırka Kumandanı Kaymakam Mahmud Bey veresesine de kırmızı-yeşil şeritli istiklâl madalyası itası, Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 139

Mücadele-i milliye esnasında yararlıkları görülenlerden 89 zatın

6 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 178

istiklâl madalyasıyla taltifi ve 78 zatın inhalarının reddi, Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 143 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

101 zatın 400 numaralı kanuna tevfikân takdirname ile taltifi Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimainın ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 145

Mücadele-i milliye esnasında bilfiil ateş altında ifa-yı hizmet eylediği anlaşılan sabık Bursa Mebusu Operatör Emin Bey'in istiklâl madalyası şeridinin kırmızı-yeşile tebdili ve Balıkesir'de teşkilât-ı milliye esasını ihzar ve hidemat-ı

fevkalâde ifa ettiği tebeyyün eden Urfa Mebusu Refet Bey'in de kırmızı şeritli istiklâl madalyasıyla taltifi, Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 142 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Tıp fakültesinin seririyatlarıyla birlikte Haydarpaşa'da kalması Heyet-i Umumiyenin 21.04.1341 tarihinde münakit 108. içtimainın birinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 146

Büyük Millet Meclisi 1336:1339 senelerine ve Riyaset-i Cumhur bütçesinin 1339 senesine ait beş adet hesabı katı cetvelleri, Heyet-i Umumiyenin 22.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın ikinci celsesinde kabul olunmuştur.

Numara: 144

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisince müteşekkil istiklâl mahkemeleri âzalarının kırmızı-yeşil şeritli istiklâl madalyasıyla taltifleri, Heyet-i Umumiyenin 22.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 147 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Valilerin maaşatının tayin-i miktarında Dâhiliye Vekâleti Bütçesinin 127. faslının birinci maddesindeki miktar-ı tahsisatı tecavüz etmemek kaydıyla, Dâhiliye Vekâletinin serbest bırakılması Heyet-i Umumiyenin 22/23.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 148 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Mücadele-i milliye esnasında hizmetleri sebk ettiği anlaşılan yüz seksen altı zattan yüz kırk altısının istiklâl madalyasıyla taltifleri ve yirmi sekizine ait inha varakalarının reddi Heyet-i Umumiyenin 22/23.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın altıncı celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 149 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Mücadele-i milliye esnasında fevkalâde hizmetleri sebk eden 164 zabitten birinin istiklâl madalyasıyla ve yüz kırk yedisinin takdirname ile taltifi ve (16) zabitin de inhalarının reddi, Heyet-i Umumiyenin 22/23.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimainın altıncı celsesinde takarrür etmiştir.

Numara: 150 (Meclis Kavanin Mecmuasına İstinaden)

Müsin ve muhtac-ı tedavi bir halde bulunan esbak Bursa Mebusu Tahir Bey'e 500 ve Çorum Mebusu merhum Ferit Bey'in valide, zevce ve evlatlarına bin lira ikramiye itası, Heyet-i Umumiyenin 22.04.1341 tarihinde münakit 109. içtimanın ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

Tayinler

Hariciye Vekâlet-i Celilesinden:

§ Kalas Şehbenderi Rüşdü Bey ile Köstence Şehbenderi Şakir Cemal Beylerin becayış-i memuriyetleri icra kılınmıştır. Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

12 Nisan 1341

§ Londra Elçiliğindeki müceddeden ihdas olunan İkinci Başkitâbete Elçilik İkinci Kâtibi Mehmed Ali Şevki ve ahiren ihdas olunan

6 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 179

Midilli Müstakil Şehbender Vekâletine Celal Beylerin tayini ve Londra Şehbenderi Sadullah Bey ile Cenevre Şehbenderi Süleyman Saib Beylerin becayış-i memuriyetleri icra kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

19 Nisan 1341

§ Liverpool Şehbenderliği Kançılarlığına Necmeddin Bey tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

23 Nisan 1341

§ Bağdat Başşehbenderliğine Rumiye Başşehbender-i sabıkı Sami Bey tayin kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

28 Nisan 1341

§ Milano Şehbenderliği Kançılarları Hürrem Bey ile Roma Şehbender Vekâleti Kançılarları Nüzhet Haşim ve Gümülcine Şehbenderliği Kançılarları Mehmed Bey ile Sofya Şehbenderliği Kançılarları Kâzım Beylerin becayış-i memuriyetleri icra kılınmıştır.

Bu kararnamenin icrasına Hariciye Vekili memurdur.

2 Mayıs 1341

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi Mustafa Kemal

Başvekil İsmet

Hariciye Vekili Doktor Tevfık Rüşdü

Tamimler

Türkiye Mahsulat ve Masnuatını İlk Defa Olarak Bahr-i Sefid, Bahr-i Muhit-i Atlasî ve Amerika'nın En Mühim Limanlarında Teşhir Maksadıyla Tertip Edilen Seyyar Sergi Hakkında Ticaret Vekâlet-i Celilesinden:

Topraklarımıza ait mahsulat ve masnuat ve madeniyatı en fazla münasebette bulunduğumuz limanlarda teşhir etmek ve müstehlik piyasaların dikkat ve alakasını bu vesile ile de memleketimiz üzerinde toplamak emeliyle bir seyyar sergi tertip edilmiş ve Seyr-i Sefain İdaresinin en büyük ve en mükemmel vapuru bu sergiye tahsis olunmuştur. Türkiye mahsulat ve masnuatı ilk defa olarak bu şekilde teşhir edilecek ve genç cumhuriyetin iktisadi ve zirai faaliyet ve kabiliyetinin bir aks-i sadası halinde Bahr-i Sefid ve Bahr-i Muhit-i Atlasî ve Amerika'nın en mühim limanlarında dolaşacaktır. Böyle bir serginin iyi tanzim edilmesindeki ehemmiyeti ve memleket için celp edeceği azim menfaatleri nazara alan vekâlet bu hususta azami derecede sarf-ı mesai etmeye karar vermiş ve aynı zamanda bedii ve sinai aksamıyla da meşgul olmak üzere Ticaret Müsteşarı, Ticaret ve Seyr-i Sefain müdür-i umumilerinden mürekkep ve karar verecekleri müessesat ve zevatı da mesailerine teşrik veya ayrıca vazifedar etmeye mezun olarak bir heyet teşkil edilmiştir.

Seyyar serginin uğrayacağı limanlarla münasebetdâr ecnebi müessesat-ı resmiye ve ticariyesi bu teşebbüsle ve ehemmiyetle şimdiden alakadar olmaya başlamışlardır. Bu sergide bilhassa memleketimiz iktisadiyatının mâ-bihî'l-kivâmı olan pamuk, tütün, meyan kökü, bal, zeytin, meyve, yumurta, tiftik, fındık, üzüm, incir, kitre, gülyağı, ipek, kuruyemiş, susam, afyon, yapağı, palamut, şamfıstığı gibi mahsulatımızla maden ve orman servetlerimize ait numuneler halı, kendir tohumu, kendir, çini ve nakış ve el işleri, muhtelif madeniyat numuneleri ve mevadd-ı tezyiniyeye ait kısımlar vücuda getirilecek ve bu mahsulat ve mevaddın yetiştigi ve bulunduğu sahaların hususi harita ve korukları irae ve her kısım için müsait mahaller tahsis edilerek mehmâemken bir mahsulün veya bir malın son şekline kadar geçirdiği bütün safahat bedii bir surette iraeye çalışılacaktır.

Aynı zamanda her mahsul veya mal için ayrı ayrı fasılları ihtiva etmek ve yetiştigi sahalar mesaha-i sathiyesi, kabiliyeti, randıman hesapları, suret-i ziraatı, zürrâtı, mevsimi, ne zaman kabil-i ihraç hale geldiği, kabil-i ihraç miktarı ve ihracat ve ziraiyat yapan zevat ve müessesatın isim ve adresleri, hangi bankaların muameleleri olduğu veya kendileri hakkında malumat alınması mümkün müessesat-ı maliye ve resmiye ve masnuat hakkında keza bu teferruata mümasil malumatı havi ve uğranılacak limanların lisanlarında risaleler tab ve tevzi olunacak ticaret ve müessesat için sergi dâhilinde talimatname-i dâhilî esasatı dâhilinde olmak ve zevk-i mahsus dâhilinde tezyin edilmek üzere hususi mahaller tefrik edilebilecek ve keza teşhir ettikleri mallarla gelmek isteyen tüccar gayet müsait şeraitle ve memnuniyetle kabul olunacaktır. Teşhir edilecek eşya, serginin hitamında teslim şartıyla satılabilecektir. Devlet bu gemiyi aynı zamanda memlekete seyyah celbi için de bir vesile telakki ederek ticari ve iktisadi maksatlarla tanzim ve tab ettireceği risalelerin münasip mahallerine memleketimizdeki abidât ve müessesât-ı atika ve menâzır-ı tabiatı haki sahife ve fotoğraflar de ilave edecek ve keza ziraat ve sınaate ve bunlara ait mesaiye dair fotoğrafları da derç edecektir.

Mıntıkalar, ticaret odaları, borsalar bu emrin vürudu tarihinden itibaren derhâl teşkilata ve mesaiye ve maddi ihzarâta başlayacaklar

6 Mayıs

(Resmî Ceride)

Sahife 180

ve tarz-ı mesailerinden muntazaman vekâleti haberdar edeceklerdir. Valilerin alakadar memurlarından mürekkep heyetler teşkil ederek malumat ve teşhire arz edilecek mevadda dair ihzaratı tesri ve suret-i mahsusada takip etmelerini rica ederim.

Maarif, Ziraat ve Nafia Vekâlet-i Aliyyelerinden dairelerine ait malumatın ve mevcut kuyud-ı ihsaiye ve bu vesile ile teşhirinde fayda gördükleri hususâtın süratle bildirilmesini ve bu bapta mesaiye iştirak ve vazifedar memurun ile teşrik-i mesai edilmesinin vilâyetlere tamimini arz ve istirham ederim.

Bilcümle malumat, masnuat ve numunelerin İstanbul Ticaret Mıntıkası dâhilinde Sergi Komiserliği namına gönderilmesi ve müstacelen istizahına lüzum görülen hususâtın vekâletten sorulması lazımdır. Gemi temmuz içinde hareket eyleyeceğinden her türlü hazırlıklar azami 30 Haziran 1341 tarihinde İstanbul'da bulunacak vecihle ikmal edilmeli ve işbu tahrirat tebliği edilen devair ve müessesat ne suretle ve ne tarzda ve bu mesainin hangi kısımlarını ifa edeceklerini ise 15 Mayıs 1341 tarihinde vekâlette bulunacak vecihle bildirmelidirler.

2- Maarif, Ziraat ve Nafia Vekâlet-i Aliyyelerine, vilâyetlere, bilumum ticaret mntıklarına, oda ve borsalarına, Matbuat ve Neşriyat Müdüriyetine, Hanımları Çalıştırma Cemiyetine gönderilmiştir.

Ticaret Vekili Ali Cenani

30 Nisan 1341

Tashih

96 numaralı Resmî Ceride'nin 116. sahifesinde 1341 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun elli beşinci maddesindeki 1348 senesi 1347 senesi olacaktır.

99 numaralı Ceride'nin tashihleri serlevhalı kısmının ikinci sahifesinin on altıncı satırından otuzuncu [dâhil] satırına kadar olan tashihata ait Resmî Ceride numarası 99'dur.

Aynı sahifede otuz dokuzuncu satırı teşkil eden tashihat ber-vech-i atidir:

Resmî Ceride Numarası	Sahife Numarası	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
97	137	2	15	Menşe hususunda	Menşe-i husulde

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI
HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ